K. R. 167
(Ink.)

Quoniam vita brevis ac incerta
q̄ fruimur ſenſuſq̄
noſtros negligētie tor
por multimoda di
verſorum occupatio
nos pauca ſcire per-
mittunt.et que plerumq̄ ſunt ſcita iugiter ex
cutit ⁊ evellit fraudatrix oblivio memorie i-
nimica. Neceſſariū fuit vt ꝓvidētia divina in
remediū infirmitatis hūane lr̄aꝝ vſum mor
talibꝰ exhiberet.vt per illū que geſta ſunt et
geruntꝰ conſervarentꝰ in evū. niſi eni ipſa di-
vina natura phos ꝓduxiſſet antiquos quoꝝ
bn̄ficio plura inſinuata ſunt poſteris quibus
gaudemus ⁊ miramur īventis ꝑiſſent artes
evanuiſſent iura ⁊ totius phie ac religionis
⁊ fidei corruiſſēt officia. vn̄ merito ⁊ ritu deo
rū colēdi ſunt a quibꝰ tāti boni īitia fluxerūt
Qua de re aīadvertens Ego Jo. petrꝰ de fer
rarijs inter legū docto. minimꝰ filius quōdā
egregij doctoris dn̄i Auguſtini civis inclyte
civitatis papie que diviciaꝝ ⁊ fortune gloria
fluida atq̄ fragilis ē virtutū aūt gloria clara
eternaq̄ habetur. Et q̄ nulli etiā nato p̄clu
ſa ē via aliquid īventis adicere cum ipſa ve
ritas mundū ſit occupata ſi ex ei multū futu
ris relictū eſt ꝓpoſui ſequi eximij Cathonis
exēplū qui octuageſimū ſextū gens annū ut
nec memoriā tardiorē aut lateꝝ infirmitatē
aut quaſſatā carnē aut membꝛa torrentia aut
linguā impeditā quiſq̄ aīadverteret grecis
lr̄is poſt latinas appetiuit erudiri. Et cū ſibi
eloquentie gloriā ꝯparaſſet id egit ut iuris
quoq̄ civilꝰ ꝑitiſſimꝰ haberetꝰ. ⁊ in mei aliq̄
lem memoriā ac mā̄fredi filij mei necnō ꝓcu
ratoꝝ ⁊ notarioꝝ dc̄e civitatis papie doctri
nam p̄ns opuſculū moderne iudicialꝰ practice
aggregare ſb̄ breviori ⁊ clariori ꝯpēdio q̄ fieri
mihi poſſibile fuit. ut eo mediāte facilior via
ſit ſingulꝰ capere in biennio ad qḋ querendū
antea difficile ꝑvenire fuerat in decēnio itaq̄
fratres ⁊ filioli p̄dilecti alacri ſtudio preſens
opuſculū ſb̄ memorabili nova etate inchoatū
anno nūc currēti M. cccc.quo anno menſe ſe-
prembris natus eſt predictus manfredus fili
us meus gratioſe ſuſcipite curioſe perlegite
⁊ fructuoſe memorie ꝯmendate.ut digni effi
ciamini rem publicam veſtro patrocinio gubꝰ
nare ut īquit Imperator ī ꝓhemio inſtitutionū
in fi.⁊ in.l.advocatos.C. de advo.diver.iudi.
Amputantes ſollicite materiā iurgioꝝ per q̄
res publica leditur ⁊ plerū q̄ ꝯfunditꝰ.ut.l.ſi
quis ingenuā .§. in civilibꝰ.ff.de capti. ⁊ poſt
limi.rever.ſi q̄ꝫ pauci ad āños xxx.pauciores
ad xl.pauciſſimi ad lx. ꝑveniūt. ⁊ ſi tp̄a detra
hantꝰ dormitionis ac infantilꝰ ⁊ decrepite eta
tis parviſſimū tēpus reſtat alicuiꝰ fructus ⁊
opationis deniq̄ mundana ſcīa perit ex toto
finita vita q̄ ut inquit Ariſto.non reminiſci
mur poſt mortē eoꝝ que ſcivimꝰ in vita licꝫ
ſm̄ ſanctū Tho. de aquino aliꝰ ſb̄ſedere dēat
altior intellectꝰ neſcio ꝯſulere alicui ꝑſone n̄
forſitan clerico aut magno diviti q̄ in hꝰmōi
ſcīa gradū doctoratꝰ aſcendat ſed ad ſobrieta
tem ſapere ſufficiat. Gradus eni iſte redigit
hoiem de libertate in ſervitutē cum ſumptu

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

etiã magno querit᷑ ⁊ auietate retinet᷑. ideo
nos admonẽs Seneca inquit ꝙ̃ta dementia
eſt ſupuacua diſcere in tanta tẽpoꝝ egeſtate
⁊ ex h̃ tpe ꝙ ſufficere nec ad neceſſaria quidã
põt etiã ſi diligẽtiſſime cuſtodit⁹ fuerit ma
iorem ptem in ſupuacua erogare. Deo grãs.

Q Uam hoc iure

cautũ ſit ꝙ agere intendẽs quauis
actione reali pus requirẽ dẽat an reus cõueni
endus ſit illius rei poſſeſſor l' etiã detentator
ſup qua libellus eſt offerẽdus ne illo nõ poſ
ſidente ſeu detinente fruſtratorie laboraret.
Idcirco a vobis dño poteſtate veſtroq; vica
rio ciuitatis papie petit ⁊ requirit Andrin⁹
de la corona ſuo ꝓprio noĩe. q̃tenus ex officio
veſtro ⁊ oĩ modo iure via ⁊ forma quibꝫ me
lius fieri põt interrogetis in iure Joannem
de oliarijs ſuper oĩbꝫ ⁊ ſingul' infraſcriptis
⁊ interrogatũ reſpondere cogatis ſb̃ eius calũ
nie iuramento ⁊ oĩbus iuris remedijs. p̃ an
dictus Jo. tenet ⁊ poſſidet petiã vnam terre
culte poſitã ⁊ iacentem ĩ loco ſartyrane que
eſt prit'. c. cui coheret ab vna parte ⁊c. ¶
Item an inſolidũ l' pro parte teneat l' poſſi
deat ipſam petiam terre. Item ⁊ pro quota
⁊ quãta illã tenet ⁊ poſſidet. Item quo iure
⁊ titulo. Item an dolo l' culpa ipſam terram
deſierit poſſidere ⁊ tenere ⁊c.

A D declaratio

nem pñtiũ interrogationũ cũ dei
eiuſq; matris ꝟginis glorioſe cuius hodie vi
giliã celebramus auxilio ⁊ ſuffragio acceden
tes capio lr̃am ibi. Cum iure cautũ ſit. dic ꝙ
iſtud ius habet᷑ in. l. qui petitorio. in pncipio
.ff. de rei ven. ⁊ in. l. qui ſeruũ. §. in iure. ff. de i
ter. act. ⁊ ꝙ de iuſtitia ⁊ iure tractaturi ſum⁹
Sciendũ ẽ ꝙ vniuerſũ ius ciuile ⁊ canonicũ
fundatum eſt ſup exẽplis tam hodie q̃ olim
occurrentiũ caſuũ nec imerito ꝙ ut inquit ſe
neca longũ iter eſt ꝑ precepta breue ⁊ efficax
per exẽpla. Ex his eni exẽplis res fit magis
clara ⁊ manifeſta. ut in. l. pretor. §. quotiẽs. ff.
de colla. bo. ⁊ inſti. de gradi. in. §. hacten⁹. Su
per quibꝫ exẽplis elicite ſunt in iure quedã
generales regule ut. ff. de re. iur. ⁊ ex͂ co. ti. per
totũ ⁊ etiã a legũ doctoribꝫ dicuntur multe
ↄcluſiones generales que a pleriſq; ſũmaria
appellant᷑. Sciendũ ẽ etiã ꝙ peritia ⁊ doctria
h⁹ iuris fuit olim eximie reuerẽtie. ſi hodie ẽ
maliuolentie. ut inqt Tullius qui ſic ait. Iu
ris ciuil' ſũma ſemper in honore fuit ↄgnitio
atq; interp̃tatio q̃ ante hãc ↄfuſionẽ tẽpoꝝ
pncipes ĩ ſua poſſeſſione retinuerũt iura nũc
nõ. ut honores ut omnes dignitates gradus.
Sic huius ſcientie ſplendor deletus eſt nec
ĩmerito videm⁹ eĩ hodie plurimas ꝓuĩcias
que legibꝫ non vtunt᷑. ſi vel ſtatutis vl' ↄſue
tudinibꝫ regunt᷑ ⁊ h̃ ꝓpter m'tifarias cauil
lationes ꝓfeſſoꝝ ĩ hac ſcia ſola vero medicia
vbiq; locoꝝ retinet gradũ ſuũ ſequit᷑ in lr̃a.

¶ Quamuis actione

reali. Exẽpla h⁹ patent in rei vendicatione
ut dicta. l. qui petorio. ⁊ in. l. i. C. de alie. iudi.
mu. ca. fac. cum ſil'ibꝫ. ⁊ in actione ipotecaria
que realis eſt. ut. l. ⁊ que nondum ſunt. §. qđ
dicit᷑. ff. de pig. facit. l. iiij. §. eſt aũt. ff. ad exhi.
Simil'r ⁊ in actione publiciana ut in. l. cum q̇
in. §. ſi petenti. ⁊. §. in publiciana. ff. de public.
⁊ in multis alijs actionibꝫ realibꝫ. de quibꝫ
hẽtur ⁊ no. inſti. de acti. §. i. ⁊ ij. ſecus aũt dico
ſi agendũ ſit aliqua actione pſonali puta actõ
ne depoſiti vel ↄmodati aut ꝓ ſocio vl' ſil'iũ
nam in actionibꝫ pſonalibꝫ non eſt vtilis nec
neceſſaria requiſitio poſſeſſoꝝ ꝙ eaꝝ natura
eſt ut pſequant᷑ pſonã ⁊ non rem. ut in lege
actionũ genera. in. §. i. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ in. l. ſi
deicõmiſſum. in. §. tractaturus. ff. de iudi. ⁊ in
. l. i. §. ſi heres fundo. ff. ad trebel. ſi quid erit ĩ
actione in rem ſcripta puta ĩ actione. ꝙ met⁹
cauſa. vel ad exhibendũ. dic ꝙ ſi agit᷑ ↄtra poſ
ſeſſorẽ idem ſeruandũ qđ ſ̃ dictũ eſt in mera
reali. ut in. l. iij. in fi. cum. l. ſe. ff. ad exhiben. ⁊ ĩ
. l. metũ. in. §. cum aũt. ⁊. l. ſi cum exceptione. §.
ĩ hac. ff. ꝙ me. cau. Deĩn q̃ro qđ ĩ actiõe mix
ta. vt fami. herci. cõi diui. ⁊ fini. regun. de qui
bus in. §. quedã. inſti. de act. R' attendendũ ẽe
modũ ⁊ qualitatẽ agendi ꝙ in his actionibꝫ
diuerſimode agi põt ideo iudicat᷑ de eis ⁊ ꝓ
ceditur q̃q; tanq̃ de perſonalibꝫ q̃q; tanq̃
de realibꝫ ut ibi no. per glo. ⁊ Dy. ¶ Unum
tñ ẽ aduertendũ ꝙ licet ante premiſerim in
perſonalibꝫ actionibꝫ nõ expedire interrogarẽ
poſſeſſorẽ. ſi ſolũ obligatũ non credas per hoc
in pſonalibꝫ actionibus interrogationes eſſe
ſuperfluas imo dico q̃plures eſſe vtiles ⁊ ne
ceſſarie interrogationes maxie ſi agit᷑ contra
heredẽ obligati. nã interrogabit᷑ an ſit heres
⁊ pro quãta parte ut in. l. i. ĩ pñ. ⁊ in. l. qui in
terrogat᷑ cum ſimilibus. ff. de interro. actio.
Item ſi agitur pro damno dato per ſeruum
vel aliud aid fieri potuerũt interrogationes
vt. l. ſi quis ĩ iure. ⁊. l. qui ſeruũ. in pñ. ⁊. l. ſi
defenſor in fi. ff. de inter. actio. ⁊ ĩ pluribꝫ alijs
caſibꝫ quos enumerat glo. in dicta. l. i. ⁊. ẽ aũt
. ff. de inter. act. ſequit᷑ in litera.

¶ Uel etiam detẽta

toꝛ.hoc ideo dicit ꝙ aliud ē rem poſſidere ⁊ aliud detinere ut ꝓbatᷣ in.l.ſtipulatio.§.hi quoqꝫ.ff.de vbo.ob.⁊.l.poſſeſſio.§.qui in aliena.ff.de acqui.poſſ.⁊ reales actiones dantᷣ tā ɔtra detinentē ꝙ̄ contra poſſidentē. ut in.l.officiū.ff.de rei ven.cum ſi.ꝛc.

¶ **Fruſtratoꝛie la**

boꝛaret. Hꝰ eſt rō ꝙ ſi appareret reum non poſſidere ſine culpa ⁊ dolo ſui ſiue ante litē ɔteſtatā ſiue poſt deberet abſolui. ut in d.l.qui petitorio.⁊ in.l.ſinaūt in pn.ff.de rei vē.⁊.l.ſi fundus.§.in vendicanti.ff.de pig.cū ſi. vbi aūt deſiiſſet poſſidere dolo ꝉ culpa.tunc pinde ɔdemnādus eſſet ac ſi poſſideret ſm determinationē.l.ſi culpa.⁊.l.ſi is qui dolo.ff.de rei.ven.ſequitᷣ in lrā.

¶ **Quatenus ex offi**

cio veſtro. Nōnter dicitᷣ in lrā ex officio ꝙ īterrogationes non fiunt iure actōnis.ut no.glo.ſup ḃca.ff.de interga.actio. nec in eis offertᷣ libellus ſ ſūmari per iudicem expediūtur.ut i.l.ſi defenſoꝛ.i.§.illud queritᷣ.ff.de īterro.acti. ¶ Sed quo tpe fiunt hꝰmodi interrogationes.dic ꝙ quedā ſunt que fiunt ad litis oꝛdinationē ſeu ꝑparationē ⁊ iſte fiunt ante litē ɔteſtatam ut ille de quibꝫ ſ̄. Quedā vero fiūt ad litis deciſionē. ⁊ iſte fiunt poſt litem ɔteſt.vbicūqꝫ iudicem equitas mouerit.ut.l.vbicunqꝫ.ff.de inter.actio. ⁊ ibi per glo. ⁊ docto.⁊ de h̄ etiā glo.diſputat late i.l.i.in pn.ff.eo.ti.⁊.ſpec.in ti.de iter.§.i.⁊ ſm aliquos fiunt tales ꝑparatoꝛie interrogatōnes vno ɔtextu cum libello. Aliqui aūt faciūt ante libellū. ut no. per glo.in.l.i.ff.ad exhiben.⁊ per Bar. in.l.ſi finita.§.iulꝰ.ff.de dam.infect.⁊ ꝫ.item quero. vtrūqꝫ eſt ſatis tolerabile ⁊ practicabile.ſequitᷣ in lrā.

¶ **Interrogetis i iu**

re. Intellige in iure.i. coꝛam iudice ⁊ apud iudicem vbicunqꝫ ɔſtitutꝰ ſit ſiue ad tribunal ſiue in camera ſiue i alio honeſto loco ut l.voluit in fi.⁊.l.q ſeruū.§.i iure.de iter.act.

¶ **Cōpellatis reſpō**

dere. An aūt iurabit de calūnia puto ꝙ ſic per.l.ij.§.i.de iura.calum.⁊.c.i.eẋ.de iura.calᷣ. Quid aūt ſi nolit reſpondē dic ꝙ per iudicem ē ɔpellēdus iuris remedijs.ut i.l.voluit in pn.⁊ in.l.ſi defenſoꝛ.§.illud ſequitur.ff.de interro.acti. niſi foꝛtaſſe iuſtā cauſam habēt recuſandi.ut in.l.et quia.in.§.interdū.ff.eo.ti.de quo iudex ſūmati ɔgnoſcet. ⁊ ſi opus fuerit tēpus ad deliberandū reo ſtatuet. ut in dicto.§.illud.⁊.l.qui iterrogatᷣ.eo.ti. Sꝫ quid ſi eſt paratus reſpondere ſed non vult iurare.an tenebit ṙnſio dic ꝙ in penam ſue ɔtūacie damno afficietᷣ totius cauſe.ut in.c.fi.eẋ de iura.calum.⁊ in dicta.l.ij.in fi.C.eo.ti. Quid aūt econ̄ ſi iurauit ⁊ tn̄ ṙndere recuſauerit dic ꝙ hētur ꝓ negāte vꝉ ɔfeſſo ꝓut hētur ꝉ fuerit vtilius interroganti.ut in.l.de etate.§.q tacuit.ff.de interro.acti. Et idem ſi obſcure ṙndeat ꝙ hec ſunt paria nō reſpondere ꝉ obſcure ṙndere.ut dicta.l.de etate.in.§.nihil.⁊ facit ad predicta.c.i. ⁊ ij. et qd̄ ibi no.eẋ de ɔfeſſ.li.vi. Sed poſito ꝙ ſolēniter ſit facta ṙnſio.an obligetᷣ ipſe reſpōdens ex hac reſponſione.dic breuiter ꝙ ſic ſi ɔtraxiſſet.ut dicta.l.de etate.§.qui iterrogatus.⁊.l.fi.⁊.l.ſi is cuius.§.fi.ff.de inter.acti. niſi talis reſponſio iuri ⁊ nature repugnaret ut.l.ɔfeſſionibꝫ. ⁊.l.ſi is cuius.ff.eo.ti.⁊ nō per glo.in.l.i.C.de ɔfeſſ. ¶ Regulariter eni ɔfeſſio ꝑiudicat ɔfitenti ſi fuerit emiſſa in iudicio.ut d.l.i. Itē ſi fuerit emiſſa eẋ iudiciū parte pn̄te. ſecus aūt ſi ea abſn̄te. ut in.l.certum.in.§.ſi quis abſente.ff.de ɔfeſſ. Sed qd erit ſi ɔfeſſio ſit emiſſa extra iudicium pte abſente coꝛam vicinis.an preiudicet ɔfitenti dic ꝙ aut ē ɔfeſſio emiſſa in vltia voluntate ⁊ tunc preiudicat ſi non fuerit reuocata tam ipſi ꝙ̄ heredi ſuo.vt plene no.per Cy. in.l.generaliter.in vij.q. cum ſequēti.C.de non nu.pecu. Aut fuit emiſſa inter viuos ⁊ tunc aut ē obligatoꝛia.⁊ non ꝑiudicat. ut.l.cum de indebito.in fi.ff.de ꝓba. ⁊ no.in d.l.i.ꝑ docto. Aut ē ɔfeſſio liberatoꝛia. ⁊ tunc opi.ſunt ɔtrarie glo. ⁊ docto. ut plene diſputat Bar.in.l.non ſolum.§.ſi liberationis.ff.de libe.lega.dicūt quidā ꝙ ex hac ɔfeſſione ꝑtiqueritᷣ doli exceptio que equitate nititᷣ. ut in.l.doli.ff.de excep.⁊ hanc opi.tenet glo.in dicto.§.ſi liberationis.⁊ in.l.pomponiꝰ ſcribit.ff.de neḡ.geſt.ꝓ qua facit qd̄ no.Inno.in.c.veniens.eẋ de renun.⁊ docto.in.l.poſtꝙ̄.C.de pact.⁊ in auc̄.de teſti.§.⁊ licet. aliqui dicunt ꝙ nulla exceptio queritᷣ. quā opi.ſequitur glo.in.l.idem cū duabꝫ ſe.ff.de pac.in dicta.l.pomponiꝰ.in glo.magna pro qua facit textꝰ in.l.ſi tibi.§.pacti.ff.de pact.⁊.l.⁊ heredi.§.nos aūt.ff.de pact.⁊.§.nullius.in glo.que incipit non idem in extneo.⁊ hanc ꝑtem ſequitur Bar.non obſta.ɔtraria ꝙ dicit per eum no.in d.§.ſi liberationis. Quid aūt dices ſi facta reſponſione dictis interrogationibꝫ per ipſum reum poſtea dicat ipſe reus me penitet talis reſponſionis facte et i

interrogationi vnde ipſam reuoco an ſit au
diendus dic ꝙ ſic regulariter ſi ſb̄ſit iuſta
cauſa penitentie ⁊ ius auctoris non ledatur
nec deterius ex tali reuocatione efficiat᷑ .ut ī
l.de etate.§.celſus.⁊ in §.ex cauſa. ⁊ in.§. qui
iuſte.ff.de interro.act.de quo latius dic ut.ī.
determinabitur.¶ Sed circa h̄ quero qñ ⁊ q̄
tempore admittatur talis reuocatio ⁊ pnīa.
quidā dicunt ꝙ ante litem ↄteſtatā tm̄. alij
ꝙ etiā poſt de quo no.per glo.in d.§.celſus.
Tu tñ ſm̄ docto. ⁊ Bar. dic ut no.in.l.non
fatetur.ff.de ↄfeſſ.diſtinguendo ſic. Si que
ritur an ⁊ qñ quis reuocare poſſit ↄfeſſionē
vel reſponſionē. aut loquimur de ↄfeſſione
emiſſa extra iudiciū. ⁊ de ea dic ut h̄etur ꝑ
Cy.⁊ Ja.butri.in.l.error.C.de iur.⁊ fact.ig.
⁊ per Dy.in.c.ignorantes. ex̄ de reg.iur.⁊ ꝑ
glo.in.l.generaliter.C.de non nu.pecu.⁊.l.cū
de indebito.in fi.ff.de ꝓba. In quo articulo
diſtinguit᷑ ꝑ eos ſic. Aut quis ↄfitet᷑ aliq̄d
extra iudiciū ſcienter aut ignoranter. ꝑ̄ caſu
aut ↄfeſſio iuri ꝉ nature repugnat ⁊ non te
net ipſo iure. ideo de facto reuocat᷑ ſicut de
facto ꝓceſſit.ut.l.ↄfeſſionib9. ⁊.l.ſi is cuius.
ff.de inter.act. aut ↄueīt iuri ⁊ nature ⁊ tūc
ſb̄diſtingue.aut ↄfeſſio emittit᷑ ſup̱ his q̄ ꝑ
ↄſenſū poſſunt induci.⁊ non poteſt reuocari
ut.l.iij.§.in amittēda.⁊.l.ſi quis vi.§.dr̄a.ff.
de acqui.poſſ.⁊.l.tale pactum.ff.de pact. Aut
emittit᷑ ſup̱ his que per ↄſenſum induci nō
poſſunt.⁊ pōt reuocari.ut.l. cum falſa.ſm̄ ꝑ̄
mam lect.C.de iu.⁊ fact.igno. Sed quid in
ↄfeſſione emiſſa in vltia voluntate an poſſit
reuocari.dicit Cy. in.l.generaliter.C. de nō
nu pecu.i.xij.q.ꝙ non pōt reuocari ſm̄ pe. ſ
Ja.de bel.in auc̄. de iure iur.diſtinguit alit᷑
Aut ↄfeſſio eſt facta parte pn̄te uꝉ alio ei9
noīe recipiēte per quē pōt parti abſ̄ti acqri
ut puta notario ſeruo ꝉ filio. ⁊ tunc nō pōt
reuocari. Aut ē facta parte abſ̄te ⁊ notario
nullius noīe recipiente.⁊ tūc non p̄iudicat
⁊ pōt reuocari.quā opi.tenet Bar. in.l.cum
quis decedens.§.codicillis.ff.de leg.iij.ar.l.fi.
de inter.act.⁊.l.certū.§. ſi quis abſenti.ff. de
ↄfeſſ.iūcta p̄dicta.l.generaliter.cum ſi. ⁊ q̄d
no.in.l.heredes palam.§.fi.ff.de teſta. 2° caſu
p̄ncipali cum quis ↄfitet᷑ ignorāter ⁊ errāt
dic ſm̄ Dy.vbi d̄ ꝙ aut erratur in iure aut
in facto.ſiquidē erratur in iure aut errat᷑ in
iure nāli ⁊ error non excuſat nec reuocat᷑.ut
in.l.ſi adulteriū cum inceſtu.§. ſtuprū.ff. ad
.l.iul.de adul. Aut errat᷑ in iure cōi quaſi
naturali.⁊ adhuc idem ut.l.ij.C.de iuꝰ vo.
Aut errat᷑ in iure ciuili ⁊ tunc aut agit᷑ de
damno vitando.aut de lucro captādo. ſiq̄dē

agitur de damno vitando. ⁊ tunc aut errat᷑
in eo in quo requirit᷑ dolus ver9.aut in eo ī
quo ſufficit dolus preſūptus uel lata culpa
vꝉ leuis uel leuiſſima. Si quidē errat᷑ in ca
ſu in quo verus dolus requirat᷑ tunc error
talis excuſatur ⁊ reuocat᷑.ut.l.ſi quis in gra
ui.§. ſi quis ignorans.ff.ad ſil. Si vero in eo
in quo ſufficit dolus preſūptus ꝉ lata culpa
tunc ſb̄diſtinguendū ē. Aut illud tale erat
publice notum vere ꝉ preſumptione iuri. vt
ꝙ facta ē lex ⁊ currerunt duo menſes a tp̱e
publicationis ipſius ⁊ tunc error talꝉ nō ex
cuſatur nec reuocat᷑.ut in.l.leges ſacratiſſie
.C. de legi.C. de iu.⁊ fact.igno.l.ↄſtitutio
nis.⁊.l.pꝉ.§.licet.ff.de publi.iudi.⁊.l.diu9
claudius.in p̄n.ff.ad.l.cor.de fal. Si vero nō
erat publice notum vere ꝉ preſūptiue tunc
error reuocat᷑ ⁊ ignorantia excuſat᷑. ut.l.vl.
ff.de decre.ab or.fa. vbi agitur aūt de lucro
captando ſb̄diſtingue ꝙ aut lucꝝ ꝓcedit cū
alterius iiuria.ut eſt in vſucapione ⁊ preſcri
ptione.⁊ tunc error non reuocat᷑ neqꝫ igno
rantia excuſat᷑ ſiue potuit peritiores ↄſulere
ſiue non.ut.ff.de iu.⁊ fact.igno.l.iuris igno
rantia.⁊.ff.de vſucap.l.nūq̄.⁊.l.ſi fur. Aut
lucrū ꝓcedit ſine alteri9 iiuria. Tūc diſtin
gue aut potuit ↄſulere peritiores ⁊ tūc non
excuſatur nec error reuocat᷑.aut non potuit
ↄſulere peritiores ⁊ tunc ignorantia tolerat᷑
⁊ excuſat᷑.⁊ ſi opus ē error reuocat᷑. ut.ff.de
iu.⁊ fact.igno.l.regula.§.ſed iure.⁊.§.ſi quis
⁊.ff.de bo.poſſ.l.i bonoꝝ.⁊ quis or.in bo.poſ
ſeue.l.ij.§.fi.fallit in caſu.l. ſi duo.ff.de acq.
here. Q̄d ea rōe ↄtingit ꝙ ibi cauſa de qua
agebat᷑ originem ſumebat a lucro ideo licꝫ
in ↄſequentiā damnū inducat non per h̄ d̄r
ꝙ tractaret᷑ ibi ſimplicit᷑ de damno vitan.
ꝙ origo ⁊ p̄ncipium magis attendit᷑ q̄ȝ id
q̄d poſtea ⁊ in ↄſequētiā ſequit᷑.ut.l.i.i p̄n.
ff.de auct.tu.⁊.l.q.i p̄n.ff.de do.⁊.l.clā poſſi.
in p̄n.ff.de acqui.poſſ. ⁊.l.tutor.ff. de fidei9.
2° caſu p̄ncipali qñ viꝫ.erratur in facto tunc
diſtingue aut errat᷑ in facto ꝓprio. aut i alie
no. Si in alieno tunc ſb̄diſtingue aut tale
factū erat publice notum ⁊ tunc ignorantia
non excuſatur nec error reuocat᷑. ut.l. ſed ſi
pupillus.§.preſcribere.ff.de inſti. Aut non
erat publice notū ⁊ tunc error excuſat᷑ ⁊ re
uocatur.ut.l.fi.ff. pro ſuo. ⁊ in regula cū qs
in ius.de reg.iur.li.vi. Si vero fuit error ī
facto ꝓprio ſup̱ quo emiſſa dicit᷑ reſponſio ꝉ
ↄfeſſio.aut ↄfitens tractat de damno vitādo
ꝉ de lucro.ſiquidē de lucro tunc error nō to
lerat᷑ nec reuocatur.ut.l.regula.⁊.l.cū qs.de
iu.⁊ fact.igno. Si vero tractat᷑ de damno

aut cum alterius ĩiuria ⁊ tunc error non ex
cuſatur. ut .l.ꝙ.ꝙ.ff. ad velley. aut ſine alte
rius ĩiuria. ⁊ tunc error reuocatur ⁊ excu
ſatur.ut.ff.de ↄdi.inde.l.ſi ⁊ ſi me putem.in
pn.⁊ in.§.cum iter.ff.de acti.emp.l. ſi tibi li
berum.⁊ ſic ĩtelligatꝰ.l.ſi res obligata.⁊ q̇ð
ibi no.ff.de le.i. Quid aũt dicemꝰ ĩ ↄfeſſio
ne ꝉ reſponſione fc̃a in iudicio.dic ſm̃ Bar.
⁊ alios docto.ut no.in.l.non fatetꝰ.ff.de ↄfeſ.
⁊ in.l.error.C. de iu.⁊ fact.igno. ⁊ in.l.i.C.
de ↄfeſſ.ſic diſtinguendũ eſſe ꝙ aut quis ↄfi
tetur falſũ ſcienter aut ignorãter ⁊ per er
rorem. ſi quidé ↄfiteatꝰ quis ſcienter.aut ta
lis ↄfeſſio fit ſup aliquo tendente ad litis
ꝑparationé.aut ad litis deciſioné. ꝑ caſu q̃
tendit ad litis preparationé aut illa ꝛñſio ꝉ
ↄfeſſio reſpicit iuriſdictioné iudicis. ⁊ tunc
non reuocatꝰ ſꝫ potius obſeruatur.ut.l.i.⁊ ij.
in pn.cum ibi no.in glo.ff.de iudi. Aut reſ
picit ꝓſecutioné cauſe. ⁊ tunc aut actor ſcie
bat illud falſum eſſe ſicut ipſe ↄfitens ⁊ re
ſpondés ⁊ põt talis ↄfeſſio ꝉ reſponſio reuo
cari.ut.l.nam ſi actor.ff. de rei ven. aut igno
rabat ⁊ tunc aut lis nondũ eſt ↄteſtata aut
erat ↄteſtata.ſi vero erat ↄteſtata tunc ſꝫdi
ſtingue aut actor erat ignorans de pſona cõi
quã dirigeret actioné ſuam.⁊ hic obtulit ſe
defenſioni litis ſcienter tanq̃ poſſeſſor rei et
tunc non poterit ↄfeſſio ⁊ reſponſio reuoca
ri.ut.l.is qui ſe obtulit.⁊ ibi notatꝰ p glo.ff.
de rei ven. Aut actor erat certus de pſona
ↄtra quã ĩtédebat agere licet iſte ſe obtulit
⁊ tunc aut ex reuocatione ↄfeſſionis ꝉ reſpõ
ſionis actorũ efficeretur deterius ⁊ non au
ditur nec admittitur reuocatio.ut in d.l.de
etate.§. celſus.alˀs ſecꝰ ut ibi. ſi vero lis eét
ↄteſtata tunc indiſtincte reuocatio nõ habꝫ
locum nec admittitꝰ.ut ĩ d.l.is q ſe obtulit.
in pn.vbi aũt ↄfeſſio ꝉ reſponſio fit ſup his
que tendunt ad litis deciſioné qð é z^m mé
brũ pncipale diſtinctiõis.diſtingue ſic. Aut
ↄfeſſio fit ĩ cã corpali ⁊ crimiali ⁊ non ligat
ↄfitenté niſi in ea pſeueret.ut.ff. de appel.l.ñ
tm̃.⁊.l.i.§.diuus.⁊.§.ſi qs vltro.ff. de queſt.
vnde poſſet reuocari. Aut fit ↄfeſſio in cau
ſa ciuili ⁊ pecuniaria ⁊ tunc regulariter non
põt reuocari imo ↄfeſſus ſtati hétur ꝓ iudi
cato.ut in.l.prima.C.de ↄfeſſ.adeo ꝙ in con
feſſum mille ſunt partes iudicis niſi in feré
do ſñiam contra eum ſi lis eſt ↄteſtata. vt.l.
proinde.ff.ad leg.acquilꝰ. Item in aſſignãda
terminũ ad ſolutioné faciendã lite nõ ↄteſt.
vt.l.ſi debitori.ff.de iudi. Fallit tñ regula
in caſibꝫ poſitis per glo. ⁊ docto. in d.l.i. de
ↄfeſſ. Dixi vlterius ꝙ aliqñ quis ↄfitetur

in iudicio falſum ignorãter ꝉ erranter. ⁊ hꝫ
ↄſidera ꝙ aut talis erronea ↄfeſſio emittitꝰ
circa ea que reſpiciũt iuriſdictioné iudicis ⁊
tunc põt reuocari tam ante ſñiam q̃ poſt.ut
.l.ſi per errorem.ff.de iuri. om.iudi.⁊.l.i.⁊ ij.
C.ſi a non ↄpe.iudi.⁊ qð no.in.l.ij. in pn.ff.
de iudi. Aut reſpicit ꝑparatoria ⁊ pſecutio
nem cauſe ⁊ tunc in omibꝫ ꝑmiſſis caſibꝫ in
quibꝫ dictũ eſt ꝙ põt ↄfeſſio reuocari facta
ſcienter poterit ⁊ multomagis facta ignorã
ter ꝉ erráter. In alijs aũt caſibꝫ ſꝫdiſtingue
aut error ille nullã habet in ſe culpam ⁊ po
terit ↄfeſſio reuocari uſqꝫ ad ſñiaꝫ ꝓbato de
errore.vt ĩ.l.error.⁊ ibi no. p gl.C.de iuri.⁊
fact.igno.⁊ hꝫ ipſo iure. Sed aliqñ ope reſti
tutionis admittitꝰ reuocatio poſt ſñiam ex
clauſula generali.ut d.l. de etate.§. ex cauſa.
.ff.de interro.act.⁊.l.fideicõmiſſa.ff. de ↄfeſſ.
Aut error habet in ſe culpã annexam ⁊ tũc
aut latam ⁊ non põt reuocari ↄfeſſio. ut d.
.l.de etate.§. qui iuſto.in fi. ⁊ ꝓ tanto ſi qs
errat in iure non auditur uolens ↄfeſſioné
reuocare ꝙ lata culpa é ius ignorare.ff.de ꝟ
ſig.l.late culpe. ⁊.l.leges ſacratiſſime.C. de
legi.⁊ no.in d.§.qui iuſto. Similꝛ non au
ditur quis qñ in facto ꝓprio ⁊ ꝑcedente deli
beratione ſup hꝫ puta ꝙ habuit terminũ de
liberandi ⁊ reſpondendi a iudice aſſignatũ
ↄfeſſus é aliquid ut no. per Arch.⁊ alios in
.c.fi.ex̃ de iure iuri.li.vi. ⁊ fit rõ ꝙ eſt tũc in
lata culpa.ſecus ergo é ſi in facto alieno con
feſſus fuerit ut ibi no. Aut error hꝫ in ſe le
uem culpam ⁊ tũc põt reuocari ⁊ etiã vſqꝫ
ad ſñiam ꝓbando ↄtrariũ. ut.l.non fatetur
.ff.de ↄfeſſ.⁊ ibi no.de hac mã. ⁊ predicta ꝓ
cedunt in ↄfeſſione emiſſa ſcienť ꝉ ignorãť
ab ipſa pncipali perſona. Si aũt talˀ ↄfeſſio
emiſſa fuerit a ꝓcuratore eius ꝉ tutore ꝉ cu
ratore. an ꝑiudicet dño dic ut hétur ⁊ no.ĩ
.l.certum.§.ſed an ipſos.ff.de ↄfeſſ.⁊ per glo
in.c.i.in fi.ex̃ ut lite non ↄteſt.⁊ ibi per doc.
⁊ vide que ſcripſi.ſ.circa reſponſioné ſequé
tis libelli in glo.ſup ꝟ.ſymonis ſpelta.ſed hꝫ
reſtat querere qualiter ꝓbabitur de errore
Et ſm̃ glo.cõiter ut no.in d.l.non fatetꝰ.⁊ in
dicta.l.certum.§.ſꝫ an ipſos. ⁊ ibi de hꝫ.ff. de
ↄfeſſ. ⁊ in.l. cum de indebito.ff. de proba.⁊
per docto. in dicta.l.error. qð probabitur ⁊
⁊ demonſtrabitꝰ rem ſe habere aliter q̃ con
feſſus fuerit cui opi.ↄſonat tex.in d.l.de eta
te.§.ex cauſa. ibi mox ꝓlato teſtaméto ꝛc.⁊
facit qð no.per Dy.in .c. preſuitur ignoran
tia.ex̃ de reg.iuri.li.vi. Tu tñ ſm̃ Bar.ple
nius diſtingue. aut loq̇mur de errore adhi
bito ex̃ iudiciũ aut in iudicio. ꝑ caſu aut qs

vult reuocare errorem alienū ꝙ fingitur eſſe
ꝓpriū utputa ꝓcuratoꝛ ſui vł tutoꝝ ſeu cu
ratorū ⁊ tunc ſufficit ꝓbare rē aliter ſe hr̄e
q̄ꝫ eius ꝯfeſſio exprimat.ut in ꝺ ꝯ.ſed an ipos.
⁊ ibi glo.licet ille ꝯ. p̄ma facie loquat̄ in cō
feſſione iudiciali. Aut quis vult reuocare
errorem vere ſuū ꝓpriū ⁊ tūc aut ꝯfeſſio in
teruenit ſup̄ facto eius ꝓprio ⁊ tunc aut ille
qui allegat ſuum errorem tractat de dam-
no vitando.⁊ aduerſarius de lucro.⁊ adhuc
ſufficit ꝓbare rem aliter ſe hr̄e. ut.l.ſi poſt
diuiſionē.C.de iu.⁊ fact.igno.⁊.l. ſed ſi me
putem.in ꝯ.cum iter.ff.de ꝯdi.indebi. ⁊ glo.
ē in.l.cum de indebito.ff.de ꝓba. exēplū in
pecunia ſoluta que tn̄ indebita repetitur.nā
ſufficit ꝓbare cauſam falſam ꝓpter quā ſecu
ta ē ſolutio. aut vterq̄ꝫ tractat de damno vi
tando ⁊ ſic ſunt in pari cauſa.⁊ tunc ſi erroꝛ
interceſſit in facto alieno ſufficit ꝓbare rem
aliter ſe habere.ut ē dictū eſt. Si vero inter
uenit in eius facto ꝓprio tunc non ſufficit ꝓ
bare rem aliter ſe habere n̄ ꝓbentur alie cir
cumſtantie ex quibꝰ veriſil'r potuerit cadere
in errorem.vt verbi grā ſi ꝓbet ſe inductū ad
uerſarij ł alterius calliditate ad ſic reſpondē
dū.ut.l.i.i fi.ff.qn̄ acti.ꝺ pecu.ē anna. ⁊ in.l.
hoiem.ff.pro ſuo. Idem ſi r̄nſio ł ꝯfeſſio fa
cta ē ſup eo qꝺ erat multū de longinquo in
quo pōt cadere erroꝛ ł ignorantia. ut.l.pere
gre.in pn̄.ff.de acq.poſſ.⁊ no.per Dy.in.c. p̄
ſumitur ignorantia vł ſi interceſſit ſup aliq̄
facto implicito.ut.l.pe.ff. de ꝯfeſſ. ⁊.l.ēptoꝛ.
in ꝯ. lucius.ff. de pact. Sꝫ aūt caſu p̄ncipali
cum loquimur de errore īteruenīēte ī iudicio
tunc ꝯſidera ꝙ aut erroꝛ īteruenit circa p̄pa
ratoria iudicij vł cauſe. ⁊ ſufficit ꝓbare rem
aliter ſe hr̄e quo ꝓbato de errore p̄ſumitur
ut ꝺ.l.de etate ꝯ. qui iuſto. Aut īteruenit
circa deciſoria cauſe ⁊ tunc ſiquidē in facto
ꝓprio.⁊ tunc nō ſufficit ꝓbare rem aliter ſe
hr̄e niſi ꝓbentur circūſtantie de quibꝰ ſup̄
dixi.ſi non in facto alieno ⁊ tunc ſufficit pro
bare rem aliter ſe hr̄e.ut no.in dc̄o ꝯ.ſed an
ipſos. ⁊ predicta ꝓcedunt in errore facti. ¶
Quid aūt dicam de errore iuris dic ꝙ regu
lariter iuris erroꝛ non p̄ſumitur. ꝓbatur
tamen de iuri. errore ex qualitate pſonaꝝ ⁊
negocioꝝ.ut.l. regula.ff.de iuri. ⁊ fact.igno.
⁊.l.ſi adulteriū cum inceſtu ꝯ i.ff. de adulte.
Que aūt ſupius dicta ſunt de errore adhita
coram iudice locum habent etiā coram arbi
tro electo cum pena ł ſine rato manente pa
cto. ut.l.cū antea.C. de arbi.⁊ etiā corā arbi
tratore cuꝰ ſnīa ex forma ſtatutoꝝ mandat̄
executioni ſicut ſnīa iudicis.ut ſequit̄ Bar

in ꝺ.l.non fatetur. in fi.ad qꝺ facit qꝺ de ar
bitratore no.per eum in.l.poſt rē.ff.de trāſac.
⁊.l.a diuo pio ꝯ i.ff.de re.iudi.ſeqt̄ in lr̄a.

¶ Sub eius calūnie

iuramento. An aūt teneat̄ tale iuramentū
preſtare dixi ē in p̄cedenti glo. ⁊ vide i glo.
fi.ꝯ.ti. ꝓrimo ſe. ſequitur in lr̄a.

¶ Primo an dictus

Jo.tenet ⁊ poſſidet. Dr̄ia ē inter tenere et
poſſidere cum tenere ad nudū factū poſſidē
aūt ad ius referatur.ut ē dixi.⁊ ꝓbat̄ in.l.
poſſeſſio ꝯ i.ff. de acqui. poſſ. ¶ Quid aūt di
ces ſi reſpondeat ſe non poſſidere nec tenere
⁊ tn̄ re vera ꝓbatur ipſum tenere ⁊ poſſidē
dic ꝙ in penam ſui mendacij aufert̄ ſibi poſ
ſeſſio.⁊ trāſfert̄ ante oīa in actorem.⁊ efficit̄
ipſe reꝰ ⁊ de reo petitoꝛ.ut.l.fi.ff.de rei ven.
⁊.l.qui ſeruū ꝯ qui in iure.ff. de inter.actio.
⁊ facit auc̄.hꝫ ſi debitoꝛ.C. de pigno.

¶ Item quo iure et

titulo. Licet aūt hꝰmodi iterrogatio poſſet
fieri tn̄ non tenetur reus r̄ndere qn̄ eſt iuri
ꝯtraria.ut.l. cogi poſſeſſorē.C. de peti. here.
⁊ ibi no.⁊ regula ē ꝙ poſitioni vł interroga
tioni que ſit ꝯtraria iuri non ꝯpellitur quis
reſpondere.ut no.in.l.i.C.de ꝯfeſſ.⁊ p Bar.
in dicta.l.non fatetur.circa fi. ⁊ in.l.ornamē
torum.ff.de au.⁊ ar.lega. ſequit̄ in lr̄a.

¶ Item an dolo deſi

erit. ¶ Iſta interrogatio non ē multū in vſu
ſed tn̄ fieri pōt ꝙ omne qꝺ eſt ꝓbabile ē po
nibile vel in modū poſitionis ł interrogatō
nis. ut no.glo. in .c.i.⁊ ij. eꝫ de ꝯfeſſ.li.vi.et
Bar. in ꝺ.l.non fatet̄. ⁊ ſpe. in ti. de poſi.in
pn̄. Si eni ꝓbetur ꝙ dolo ł culpa poſſidere
deſierit p̄inde ꝯuenitur ⁊ ꝯdemnat̄ ac ſi poſ
ſideret. ut in.l.ꝓinde.ff. de reg.iuri. ⁊.l.is q̄
dolo.⁊.l.ſi culpa.ff.de rei ven. ⁊ facit.l.qui pe
titorio.in pn̄.ff. de inter.act. ⁊.l.ſi rem.ff. de
excep.rei iudi.al'e de iudi. cum ſi. vnde tali
interrogationi tenent̄ reſpondere.l.quotiēs
in ꝯ pretoꝛ.ff.de nota.al'e de coll'.bono.qꝺ ſe
quitur Bar.in.l.ſi gener.ff. de his qui ut in
dig. ¶ Inſuper ſcias ꝙ hic potuiſſem recitare
materiā poſitionū ſed ipſam reſeruo ꝯ.in ſpe
ciali tractatu poſitionū.ſub titulo de poſitiō
nibus. His preparatorijs expeditis. venio
ad formationem libelli ⁊c.

¶ Forma libelli in actione reali.

Q Ɔꝛam uobis

Egregio ⁊ potenti viro dño
poteſtate ciuitatis Papie nec
non domino vicario veſtro. ꝑ
git ⁊ in iure ꝓponit non in modum ſolénis
libelli. ſ; qlis ql' petitionis ſeu facti narratio
nis Andrinus de la corona ſuo ꝓprio noīe
ɔtra ⁊ aduerſus Joanné de oliarijs ⁊ ɔtra
quácunq; pſoná ꝓ eo ⁊ eius noīe in iudicio
legitie ɔparenté dicés ⁊ in iure ꝓponens ꝙ
ſupſcriptus Jo. licet indebite ⁊ iiuſte tenet
⁊ poſſidet quádam petiá terre culte ptitl. c.
poſitarũ ⁊ iacentiũ in loco ⁊ territorio ſaty
rane diſtrictus papie cui coheret ab vna pte
ꝛc. Que quidé petia terre ſiml' cũ ptinétijs
ſuis ſpectauit ⁊ pertinuit. ⁊ hodie ſpectat
⁊ pertinet ad ſ̃ſcriptũ andrinũ iure dominij
l' quaſi ex veris ⁊ legitis titulis ⁊ cauſis.
Item dicit ⁊ ꝓponit ut s̃ ꝙ idem Jo. ſpatõ
ãnoꝝ quiq; ꝓxie pteritoꝝ habuit ⁊ pcepit
⁊ veriſilr pcipere potuit ex dicta petia terre
tot ⁊ tantos fructus inter frumentũ ⁊ ſica
lem qui fuerũt ⁊ hodie eént ſi extarent ptij
⁊ ualoris vno anno cum alio ɔputato ptij
⁊ valoris in ſũma totius tpis antedicti flo
reñ. ccc. Item dicit ⁊ ꝓponit ut s̃ ꝙ ipſe Jo
pſcriptá petiá terre ſimul cum fructibꝫ per-
ceptis ⁊ quos pcipe potuit ex eadé hucuſq;
dare ſoluere relaxare ac dimittere recuſauit
⁊ hodie recuſat indebite ⁊ iiuſte ꝛc. Quare
petit ⁊ requirit idem Andrinus a vobis do
minis poteſtate ⁊ vicario antedictl. quatenꝰ
ex officio veſtro ⁊ oī modo via iure ⁊ forma
quibꝫ melius de iure poteſtis per veſtrá diſ
finitiuá ſñiam ꝓnuncietis ⁊ declaretis s̃ſcri
ptam petiam terre culte ſpectaſſe ⁊ ptinuiſſe
⁊ hodie ſpectare ⁊ ptinere ad ipſum Andri
num iure dominij l' quaſi. Ac ꝙ ɔdemnetis
s̃ſcriptũ Joanné ɔ̃ſus dictũ Andrinum ⁊
ɔdemnatũ oībꝫ iuris remedijs ɔpellatis ad
dimittendũ reſtituendũ ⁊ relaxandũ ac dã
dum ⁊ ſoluédũ ipſi Andrino prefatá petiã
terre cum ptinentijs ſuis ſimul cum fructi-
bus ⁊ redditibꝫ inde pceptis ⁊ qui percipi
potuerũt ſi extant ⁊ ſi non extant in valoꝛe
pretio ⁊ extimati predictl. ac etiá i florenis
xxv. pro damno ⁊ intereſſe paſſis factis ⁊ ſu
ꝓꝛtatis ac ſupportandis fiendis ⁊ patiédis
in futuꝝ ⁊ vlterius in expenſis pñtis cauſe
⁊ qõnis factis ⁊ fiendis ꝓut liquidabitᷣ in
proceſſu. ⁊ predicta petit ⁊ requirit per vos
fieri debere ⁊ executioni mandare ſummarie
⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij et
ɔ̃elo leuato deducẽdo in pñti iudicio omne
ius ſuũ ſibi ɔpetens ⁊ ɔpetituꝝ vndecunq;
quocunq; ⁊ qualitercũq;. Saluo iure minu
endi addendi mutandi ⁊ corrigendi ⁊ alteri
us petitionis quandocũq; fiende non aſtrin
gens ſe ꝓpterea ad ꝓbandũ niſi ſolũ ea oīa
⁊ ſingula que ſibi ſufficiát ad victoꝛiam ſue
cauſe. Petens inſup idem Andrinus debẽ
cogi ⁊ ɔpelli dictum Jo. reſpõdere dicte pe
titioni ⁊ ɔtentis in ea per ſacramentum ca
lumnie ⁊ inde ꝛc.

A Deuidentiá

⁊ pro clarioꝛi intellectu tam pñ
tis libelli ꝙ gñaliter omniũ li-
bellorum marie de quibꝫ inferius tractabitᷣ
Sciendũ é ꝙ diſcretus iudex ⁊ aduocatus
ante oīa debet diligenter ɔſiderare formam
libelli ⁊ qualitaté ꝓpoſite actionis ꝙ ſm li
belli tenoꝛem ſñia é formanda. al's ſi iudex
contra l' preter libelli formá ꝓnunciet fatuꝰ
reputetur. ut dicit tex. in. l. ut fundus. ff. cõi
diui. ⁊ c. licet ely. ex̃ de ſimo. ⁊ l. fi. C. de fide
ɔmiſſ. lib. Item ſciendũ é ꝙ libellus in iure
noſtro ſumitᷣ multis modis. p̃ modo ſumi
tur ꝓ pane albo. ut ꝓbatur per tex. qui non
é alibi in. l. iudices. C. de epiſ. audi. 2° modo
dicitᷣ libellus petitio ⁊ aſſertio actoꝝ facta
in iudicio cum ſolénitate iuris. de quo in auc.
offeratur. C. de lite ɔteſt. ⁊ in. c. i. ⁊ ij. ex̃ de
libel. obla. ⁊ iſto mõ ſumitur in pñti opuſcu
lo ⁊ tractatu. 3° modo dicitᷣ libellus qui da
tur a iudice parti appellanti a ſñia. ut. l. i. ff.
de libel. dimiſſo. 4° mõ dᷣ libellus ſcriptura
pũata facta ad alicꝰ ifamationé. ut. l. i. C. de
famo. libel. 5° modo dᷣ delegatio cauſe. vt. l.
nec quicq̃; ꝯ vbi directũ. ff. de offi. ꝓcon. ⁊ le
6° modo dᷣ libellus paruus liber ad differ
magni. ꝓut dicimus in vulgari. Deinde q̃
ro que ſit diffinitio libelli de quo loqmur i
pñti tractatu. Rᷣ ꝙ libellus é breuis ⁊ oꝛdia
ta ſcriptura claram ɔtinens ⁊ iudici ac pti
demonſtrans intentioné agentis l' accuſanti.
quam diffinitioné approbat Cy. in d. auc. offe
ratur. Condeſcendo ad declaratioẽ eius
qð dixi ergo in diffinitione breuis hoc ideo
dictũ eſt ꝙ ɔ̃boꝛum ꝓlixitas a iure reſpuitᷣ
vt. l. amplioꝛem. ꝯ in refutatoꝛijs. C. de tẽp.
appel. dicitᷣ etiá in diffinitione oꝛdinata qð
ideo ſequitᷣ ꝙ oꝛdo petitionis non debet cõ
uerti ut pꝰ velit quis petere executioné q̃
ſñia ſit lata. ut. l. i. C. de exe. rei iudi. nec de
bet etiá ɔcluſio libelli precedere facti narra
tionem. ut in. l. ꝑibus. C. de impu. ⁊ al's ſub
ſti. ⁊ l. ut reſponſum. C. de tñſac. verum tñ ſi
quis in libello ſic formaliter dicẽt peto talé

ↄdemnari ⁊ cogi ⁊c. non per h̄ talis ↄuerſiō
ordinis vitiaret libellum ꝙ ſermo iſte redu
citur iuris interpretatione ad ↄgruū ordinē
attenta potius mente proferentis ꝙ̄ forma
ſcripture. ut in. l. talem. ff. de here. inſti. ⁊ hec
ſequit̄ Bar. in. l. ſi cum nullꝰ. ff. de re iudi.
⁊ alꝰ plenius dicam. Item dr̄ in diffinitiōe
ſcriptura qđ non ē ſine rōne exprimitur qm̄
ſcriptura eſt regulariter de libelli ſbā. vt in
dicta auc̄. offerat̄. ⁊ in. c. i. ex̄ de libel. oblat.
⁊ i. c. quoniā cōtrā falſam. extra de ꝓba. fallit
tamen hꝰmodi regula in pluribꝰ caſibꝰ qui
notari ſolent per glo. ⁊ dc̄to. in. l. nec quicq̄
§. de plano. ff. de offi. ꝓcon. ⁊ le. ⁊ in auc̄. de
exhiben. re. § ſanctimꝰ. ¶ Igit̄ fateor tn̄ ſm̄
Cy. vbi ſ̄ ꝙ ſi ↄſuetudo fori eēt ꝙ libellus
poſſet offerri in vulgari l' ſine ſcriptis ꝙ tūc
ſcriptura non eēt de ſ'ba ꝙ ↄſuetudo fori de
rogaret iuri ſcripto. ut. l. iij. in fi. ff. de teſti. ⁊
ar. l. de quibꝰ. ff. de legi. Subiungit inſuper
in diffinitione. claram. nec imerito ꝙ claritas
eſt amica legis. ut in auc̄. de teſta. imꝑfec. § i.
Obſcuritas aūt ē eius inimica. ut. l. ita fidei.
ff. de iuri. fiſ. ¶ Deniq̄ dr̄ in ea. iudici ⁊ parti
qđ quidē ideo ē ꝙ nō ſolum iudici ſed etiā
parti libellus ē dandus. ut in d. auc̄. offerat̄
ad h̄ ut iudex poſſit iuxta formā libelli ſuā
proferre ſniā. ut. l. ut fundus. ff. cōi. diuid. ⁊
ipſi pti ſup eo liceat deliberare an velit cedē
liti l' ↄtēdere. ut. l. i. in pn̄. ff. de eden. ¶ Poſtre
mo ſbinfertur. vl' accuſatis. qđ ideo exprimit̄
ꝙ nedū in ciuilibꝰ ſ3 etiā in criminalibꝰ libel
lus offert̄. ut. l. libellorꝫ. ff. de accu. ¶ Quero
vlterius an coram oi iudice ſit de neceſſitate
offerendus libellus dic ꝙ ſic ſiue ſit ordina
rius ſiue delegatus ſiue arbiter per tex. dc̄e
auc̄. offerat̄. qui generaliter loquit̄ ↄiuncta
l. pl't. in fi. C. de arbi. ſed coram arbitratore
non offertur de neceſſitate libellus ꝙ nullꝰ
ordo iudiciarius coram eo eſt neceſſarius. ut
no. Inno. in. c. quītauallis. ex̄ de iure iuri. ⁊
ſpe. in ti. de arbi. ⁊ per dc̄to. marie Bar. in. l.
ſi ſocietatem. § arbitrorꝫ. ff. ꝓ ſocio. nec corā
illo iudice qui pōt ↄgnoſcere ſine figura iu
dicij. ut in cle. ſepe. de ṽbo. ſig. ¶ ⁊c. querit̄ an
libellus poſſit remitti a partibꝰ in iudicio l'
extra ſup quo ſunt opi. ut refert Cy. in dc̄a
auc̄. offerat̄. tu aūt ſm̄ eum ⁊ alios diſtigue
aut queritur an remiſſio facta a ꝑtibꝰ teneat
quo ad ipſas ꝑtes ne poſſit altera ab altera
petere ſibi libellū offerri ⁊ dicendū ē ꝙ hoc
reſpectu tenet remiſſio vnde ꝙ cōiter in in
ſtrumentis ſolent notarij dicere ꝙ vna ꝑs
promiſit non petere libellum ⁊c. repellitur
volēs petere ipſum cum liceat vnicuiq̄ iuri
pro ſe introducto renunciare. ut. l. ſi quis in
ↄſcribendo. C. de pact. ¶ Aut querit̄ an tal'
remiſſio teneat quo ad iudicem ⁊ dico ꝙ ñ
ꝙ quo ad eum libellus ē ꝑncipium ⁊ funda
mentum ſnīe ꝓferende. ut ſ̄ dictū eſt ſm̄
tenorem libelli ſnīa eſt formāda. ut. l. ut fun
dus cōi. diui. ⁊ ē de ſbalibꝰ iudicij. ut no. gl.
in. c. de cauſis. ex̄ de offi. dele. vnde opus erit
parti ſuū libellum offerre iudici deſcribēdū ꝑ
notariū in actis de quo pōt aduerſarius ex
inde copiam poſtulare per notariū ſibi ſuis
ꝓprijs expenſis. ¶ Quid ergo ſi pars non re
miſit petitionē libelli nūquid actor dabit li
bellum reo expenſis ꝓprijs ipſius rei an vēo
expenſis ipſius actoris Io. an. dicit ꝙ ē dan
dus reo expenſis actoris. ut no. per eū in cle.
ſepe ↄtingit. ex̄. de ṽbo. ſig. que opi. ꝓbatur
per tex. d. auc̄. offerat̄. nam offerre ē non pe
tenti dare. ut. l. inl'. § offerri. ff. de act. emp.
⁊ in. l. fideicōmiſſa. § ſi rem. ff. de le. iij. quia
igitur offert actor libellum. ut aſtringat reū
inuitū in iudicio ſtare. ut. l. in ſtipulatione. §
ſi ſtipulanū. ff. de ṽ. ob. merito non debet re
us grauari onere illius expenſis quam ſubit
inuitus. licet Cy. vbi ſ̄ ſentiat ↄtrarium. ¶ 5°
quero an ante libelli oblationē reus debeat
citari de hoc ſunt opiones inter aliquos. ut
refert Cy. ubi ſ̄. credo de iure verius eſſe ꝙ
reus ꝑus citari dēat ꝙ̄ libellus offerat̄ per
tex. d. auc̄. offerat̄. cum ibi dicat̄ ꝙ libellꝰ
offert̄ ei qui ad iudiciū vocatur. ergo patet
ꝙ reus eſſe debet i iudicio qn̄ offert̄ libellꝰ
⁊ hanc partē ſequit̄ glo. in. c. eccleſie ſancte
marie. ex̄ de ↄſti. ⁊ ꝓbat̄ per. c. qm̄ contra fal
ſam. ex̄ de ꝓba. verum cōis practica plurīū ſe
habet ꝙ vel ꝑus citetur reus ad accipiendū
libellum l' libellus ex parte iudicis mittat̄
reo ad domum que practica fundat̄ ex. c. ſig
nificauit. ex̄ de libel. obl'. ¶ Sexto quero an reo
ſit danda dilatio ⁊ quāta ad reſpondendum
libello. dic ꝙ dari dēt terminꝰ xx. dierū per
dictā auc̄. offerat̄. qui quidē terminꝰ an poſ
ſit de iure per iudicem abbreuiari fuit opīo
⁊ ↄtentio inter docto. ut refert Cy. ⁊ Ja. bu.
in d. auc̄. offerat̄. verum tn̄ gn̄alis ↄſuetudo
approbauit ꝙ talis terminus poſſit per iudicē
abbreuiari que ↄſuetudo vr̄ ↄfirmari iudicꝫ
auctoritate. per. l. ij. ⁊ ibi no. ff. de re iudi. ¶
Septimo querit̄ de forma ⁊ tenore libelli
ad qđ ꝛndendū eſt diligenter in h̄ eſſe cōſi
derandum actionis qualitatē. ¶ Aut eni agit̄
actione vl'i utputa hereditatis vniuer. petī.
uel actione generali. ut negotiorꝫ geſtorꝫ ⁊
tutele. ⁊ in his caſibꝰ ſufficit cauſam ⁊ rem
que petit̄ vniuerſaliter ⁊ gn̄aliter exprimere

verbi gratia Peto hereditatē ſempronij. vel
peto ut mihi reddas rōnem adminiſtratōis
tutele. vel cure ꝙ nec ē neceſſe cum peto he
reditatem dicere cauſam an ex teſtamēto vł
ab inteſtato ad me pertineat ſufficit ei ꝙ hoc
liquidet̄ ī cauſe ꝓceſſu. ut. l. ſi mater. in pn̄.
.ff. de excep. rei iudi. ⁊ no. ꝑ glo. in. l. i. in pn̄.
.ff. de eden. ¶ Aut agit̄ iudicio ſine actione ſi
gulari. ut ex vendito locato vł cōmodato ⁊
tunc cauſa remota debet in libello exprimi
ut. l. ⁊ an eadem. §. actiones. ⁊. l. mater. ff. de
excep. rei iudi. ⁊. l. edicto. §. ſinaūt. C. de edic
diui. adri. tol. ¶ De etiā res que petit̄ debet
deſignari per loca latera ⁊ confinia ſi ſit res
īmobił. ut. l. forma. ff. de cenſi. ⁊ no. per glo. in
.c. ſignificanti. ex̄ de libel. obla. ¶ Si vero ſit
res mobił tunc dēt demonſtrare ꝑ numerū
⁊ colorem. ut. l. ſi in rem. ff. de rei ven. de quo
no. per glo. in d. l. i. in pn̄. de eden. ⁊ ꝑ Inno.
in. c. cōquerenti. in glo. fi. ex̄ de offi. or. ¶ Nūc
ꝙ ſupius dictū ē cauſam in libello exprimen
dam querit̄ que ſit iſta cauſa cui⁹ gr̄a ſcien
dū ē ꝙ cuiuſcunq; actionis tam realis ꝗ̄ ꝑ
ſonalis duplex eſt cauſa. ſ. ꝓxima ⁊ remota.
Proxia aūt cā in actione reali eſt dn̄s. ut. l.
in rem. in pn̄. ff. de rei ven. ¶ Remota aūt eſt
cōtractus ut. l. iij. §. ex plurimis. ff. de acqui.
poſſ. In actione vero ꝑſonali ꝓxīa cauſa eſt
obligatio. ut in. l. licet. §. ea obligatio. ff. de ꝓ
curi. Remota aūt ē cōtractus. ut. l. cōſenſu. ⁊. l.
actionū genera. §. actionū quedam. ff. de act. ⁊
ob. ⁊ inſti. de obli. ex cōſenſu. §. i. Ad ꝓpoſitū
ergo ē dicendū ꝙ ſiquidē agitur actione ꝑ
ſonali ſufficit exprimere cauſam ꝓximā ſm̄
quoſdā puta ſi dicat̄ ī libello peto x. ad que
es mihi obligatus. Sed verius ē dicendum
non ſufficere expreſſionē talis cauſe ſm̄ Cy.
⁊ alios docto. ꝙ ꝑ expreſſionē ſimplicis cau
ſe ꝓxīe reus non reddit̄ certus an cedat vł
cōtendat qd̄ fieri debet. ut. l. i. in pn̄. de eden.
vn̄ requirit̄ expreſſio cāe rēote. ut dicat̄ ſic
peto a te x. ad que es mihi obligatus ex cā
mutui vł depoſiti. quā opīonē ſequit̄ Arch.
in. c. abbate ſane. ex̄ de re iudi. li. vi. Si vero
agit̄ actione reali pro dominio vł quaſi tunc
ſm̄ omnes ſufficit exprimere cauſam ꝓxīam
h̄ modo peto talem rem que mea ē iure do
minij vł quaſi per h̄ eni reus certus efficitur
an cedat vł cōtendat cū res non poſſit eſſe plu
rium inſolidum. ut. l. ſi ut certo. §. ſi duob̄
vehiculū. ff. cōmo. ⁊. l. pomponi⁹. §. ſed ⁊ is. ff.
de ꝓcuri. nec etiā vnius tantū ex pluribus
cauſis. ſ. ex vna ſola ut. l. iij. §. ex pluris. ff. de
acqui. poſſ. ¶ Quid aūt iuris ſit in alijs actō
nib̄ realib̄ que cōpetunt rōne alteri⁹ iuris
ꝗ̄ dominij dicam. ī. ⁊ tangit̄ per Bar. in d.
.l. ⁊ an eadem. §. actiones. ¶ Octauo queritur
an ꝓpriū nomen actionis exprimi dēt ī libello
ut ſit neceſſe dicere ago cōtra te actione depo
ſiti vł publiciana vł ſeruiana ⁊ ſimilia. dic ꝙ
aut cauſa que exprimitur in libello ē apta ꝓ
ducere vnā ſolam actionē ⁊ tunc ſufficit eā
exprimere ⁊ nomē actionis tacere. ut xbi gr̄a
dico dn̄e iudex ꝙ titio cōmodaui librū talē
quē peto cōdemnari ad reſtitutionē non eni
eſt neceſſe exprimere. ago actione cōmodati et
idem in ſimilib̄. aut cauſa ꝓpoſita ē apta ꝓ
ducere plures actiones. ut patet in exēplo
de colono qui arbores ſuccidit. ut. l. duob̄. §.
colonus. ff. de iure iuri. ⁊. ff. arbo. fur. ce. l. i. et
.l. ꝑt. ¶ Quo caſu dant̄ tres actiones viz ex
locato. ⁊. l. acquił. ⁊ ex. l. xij. tabu. ut ibi hēt
⁊ tunc dēt exprimi nomen actionis quā intē
tare intēdit ne ſola expreſſio nude cauſe red
dat rem incertā ſup qualitate actionis ꝓpo
ſite ſm̄ Cy. Ja. bu. ⁊ alios docto. vbi ſup. ¶
Nono querit̄ an in oī cauſa debeat offerri li
bell⁹ breuiter dic ꝙ aut loquimur de cauſa
ꝑncipali aut de cā appellationis. ꝑ caſu lbdi
ſtingue. ꝙ aut in cā ꝓceditur iure actionis
aut officio iudicis. ſi iure actionis aut cā ſui
nā ē plenaria aut ſūmaria. ſi quidē plenaria
⁊ tunc offert̄ libellus. ut in d. auc̄. offeratur
⁊ in. c. i. ex̄ de libel. obl. ¶ Aut cauſa ē ſūmaria
vł ex forma iuris cōis vł municipał aut reſcri
pti qui caſus ponūt̄ per glo. in. l. iij. §. ibidē
.ff. ad exhib. ⁊ in auc̄. de exhi. re. §. ſanctim⁹.
igit̄ ⁊ in d. l. nec quicq̄. §. de plano. ff. de offi.
procon. ⁊ le. ⁊ tunc non offert̄ libellus ꝑti ſ;
quał quał petitio offert̄ iudici inſcribenda
apud acta de qua petitione re⁹ accipit copiā
ſuis expenſis ſi vult. ut in cle. ſepe. de v. ſig.
ſup qua iudex formabit ſuā ſniam. ut. l. ij. C.
de ſen. ex pi. reci. ⁊ ī auc̄. niſi breuiores ibi po
ſita. ¶ Si vero agit̄ officio iudicis. ⁊ tunc aut
agit̄ officio iudicis mercenario deſeruienti
actioni ꝓpoſite ⁊ tunc in illo nō offert̄ libel
lus ꝙ ſufficit ꝙ ſemel ſup actione ſit oblat⁹
⁊ ſic intelligit̄ glo. in. l. i. ff. de inter. act. aut
agitur officio nobili. ⁊ tunc aut petit̄ aliqd
daria ut fieri a parte aut a iudice tantū. ſi a
parte tunc ē cā plenaria ⁊ offert̄ libellus. ut
.l. ꝙ ſi minor. §. reſtitutio. ff. de mino. ⁊ in. §.
fi. ¶ Aut cā ē ſūmaria ⁊ quał quał petitio ſuf
ficit. ut dictū ē ꝑ. l. ij. §. cū patron⁹. ff. de offi.
prefect. vr. ⁊. l. ſi quis a liberis. §. meminiſſe. ff.
de libe. agno. ⁊. l. ſi iudex. ff. de libe. agno. ⁊. l.
ſi iudex. ff. de his qui ſunt ſui vł alie. iuri. ¶ Si
aūt petitur aliquid fieri a iudice ſimpliciter
vtputa decretū interponi ſup alienatione rei

ſup ↄſtitutis tutoꝝ vel curatoꝝ vel actoꝝ
⁊ ſil'ia.tunc non offert̄ libell⁹ nec petitio in
ſcriptis eſt neceſſaria.ut d.l. nec quicq̄ .§.vbi
decretū.⁊ in.l.ānua.ff.de re.iuri. 2ᵒ. caſu pnci
pali cum loquīur de cā appellationis dic in
illis caſib⁹ in quib⁹ ē in cā pncipali neceſſa
rius libellus in illis ē neceſſarius in cā appel
lationis al's nō q2 cā appellōnis aſſumit ſibi
naturā cauſe pncipalis ut illis modis regu
letur. vt in auc̄.ut cum de appel.ↄgno.i pn.
coll'.viij. de quo tangit ſpc.in ti.de appel.in
.§. dicendū reſtat.⁊ Inno.in.c.cum ↄtingit.
de offi.deleg.⁊ Bar.in.l.i.in fi.ff. de appel.
His igit̄ oib⁹ ſic ↄcluſis pmiſſis accedam⁹
ad tex.libelli pn̄tis qui ſe h3 in hūc modū.

¶ Coram uobis do

mino poteſtate. Libellus iſte ↄtinet duas p
tes pncipales. In quaꝝ pma pmittit̄ facti
narratio.in 2ᵃ ibi dicit̄ narrationis ↄcluſio.3ᵃ ibi
quare petit ꝛc. pma pars ↄtinet quicq̄ ꝑut
ↄtinere deb3 quilibet ſolēnis libellus.vi3 no
men iudicis ꝓpriū l' appellatiuū coram quo
libellus offert̄.2ᵒ. nomē actoris. 3ᵒ. nomē rei
contra quē libellus ꝓducit̄. 4ᵒ cauſa ex qua
agitur.5ᵒ. res l' quātitas que poſtulat̄ de qui
bus nō.per glo.in.c.ſi contra vnū. ex̄ de offi.
dele.li.vi. ⁊.l.i.in pn.ff.de eden.⁊.l.edita.C.
de eden.⁊ in dicta auc̄. offerat̄.

¶ Nec non domino

vicario. ¶ Vicarius appellat̄.i. vices gerens
ipſius poteſtatis.ut.l.i.C. de offi.ei⁹ qui vi.
alteri⁹ gerit.⁊ in.c.i.⁊ ij.ex̄ de offi.vica.li.vi.
⁊ cenſet̄ idem eſſe tribunal ⁊ auditoriū vtri
uſq3 adeo q2 a ſnīa lata ab vno non appellat̄
ad alium. vt in.c.ij.ex̄ de ↄſue.li.vi. ⁊ no.per
glo.in.c.ſi ↄtra vnū.in fi.ex̄ de offi.dele.li.vi.
ſuntq3 ambo iudices ordinarij ut in dictis
iurib⁹. Pro cuius declaratione quero ſi po
teſtas ſolus l' vicarius ſolus velit in cā iſta
procedere ⁊ ſniam ferre an poſſit ſine altero
Ad ſolutionē h⁹ qōnis ſic ē lati⁹ cōſiderā
dum ⁊ diſtinguendū. aut illi iudices coram
quib⁹ ſimul ē libellus oblatus ſunt oēs iu
dices ordinarij. aut ſūt oēs iudices delegati
ſi ſunt oēs iudices ordinarij ut iſti de quib⁹
hic dicit̄ tunc aut oēs ceperūt de cā ↄgnoſcē
ſimul aut vnus ſolus ſiquidē oēs tūc ex eis
vnus ſolus poterit in ipſa cā ꝓcedere ⁊ ſen
tentias interlocutorias ferre diffinitiue aut
pronūciare non poterit ſolus. ut in.l.pompo
nius.in.§.ſi vni.ff. de re iudi. ⁊ ibi no.p glo.
⁊ Bar. Si vero vnus ſolus cepit ↄgnoſcere
tunc oīa facere poterit ⁊ ſniam diffinitiuam

ſolus ꝓferre q2 iuriſdictio ē inſolidū i oīb⁹
vt.l.i.ff.de offi.con. ⁊ occupantis melior eſt
ↄditio.ut i.c.cū plures.ex̄ de offi.del'.no.i d.
l.pōponius. 2ᵒ. caſu pncipali qn̄ oēs ſunt de
legati ſbdiſtingue q2 aut ad vniuerſitatē cau
ſarum. aut ad certas ſpēales cauſas. ſiquidē
ſunt delegati ad vniuerſitatē cauſaꝝ tūc dic
per oīa in eis ſicut dictū eſt ſ in plurib⁹ or
dinarijs q2 tales delegati equipant̄ ordina
rijs.ut.ff.de offi.ei⁹ cui man.ē iuri.l.i.in pn.⁊
ibi no.per glo.et.l.a diuo pio.in pn.ff. de re
iudi.⁊ per Bar.in d.l.pomponi⁹.⁊ per glo.⁊
docto.in.c.prudentiā.de offi.dele. vbi autem
ſunt delegati ad certas ſpēales cauſas. tunc
ſbdiſtingue q2 aut ſunt delegati oēs pure ſi
pliciter ⁊ ſine cl'a.⁊ tunc vnus non pōt ſine
alio ꝓcedere nec ſniā3 diffinitiuā ꝓferre ſī
alio.ut in d.c.prudentiā.⁊ in.l.duo ex trib⁹
.ff. de re iudi. ⁊ qd̄ no.in d.l.pomponius. ſi
vni.eo.ti. Aut ſunt delegati cum cl'a ↄditio
nali vi3 q2 ſi oēs intereſſe nequiūt tunc vn⁹
aut duo ꝓcedant ꝛc. ⁊ tunc aut ↄſtat de ipe
dimento tertij.⁊ tunc alter aut alij poterūt
in cauſa ꝓcedere. aut nō ↄſtat de ei⁹ l' ipoꝝ
ipedimento.⁊ tunc alter ab alijs l' ab alio n̄
poterit in cā ꝓcedere ⁊ habent̄ h̄ in d.c.pru
dentiā. Aut ſunt delegati cū clauſula alter
natiua vi3 q2 vnus aut duo poſſunt in cauſa
procedere ⁊ tunc occupantis melior ē ↄditio
q2 alternatiua ↄtulit iuriſdictionē ⁊ ei⁹ exer
citium cuilibet inſolidū.ut in d.c.cum i plu
res.ex̄ de offi.dele.li.vi. ⁊ tangit Bar.in d.l.
pōponi⁹.ſi vni. ¶ Sed circa pmiſſa occurrit
dubitatio ſi ſunt plures iudices ordinarij l'
delegati ad vniuerſitatē cāꝝ qui ſimul cepe
rint de quadā ſingulari cā ↄgnoſcere. deide
tēpore ſnīe vnus dicit ſibi de cā non liquere
⁊ h̄ iurat an ceteri poterūt ferre diffinitiuā
ſniam.diſtingue aut iſti iudices ſunt numěo
tres l' plures.aut duo tm̄.p̄ caſu tenebit ſen
tentia alioꝝ.2ᵒ. caſu nō ut i.l.pōponi⁹.ſi vni
.ff.de re iudi. ⁊ ſit rō q2.l.non tantū ↄſidit
de ſnia vnius ſolius ſicut de ſnia pluriū.ut i
d.c.prudentiā. ꝓ quo facit d.l. pomponius.
vni ibi pluriū ſnia ꝛc. ¶ Denuo quero quid
ſi plures iudices ſil' ↄgnouerūt de certa cā
⁊ inter ſe diuerſas ſnias diffinitiuas ꝓtule
runt. an oēs ſnie aut nulla l' aliqua tenebit.
diſtingue aut iſti iudices erūt oēs ordinarij
vel delegati ad vniuerſitatē cāꝝ qui ordina
rijs equipent̄.⁊ tunc ſiquidē ſnia lata ſit ſu
per ſtatu perſone valebit illa que lata ē pro
libertate. Si vero ſit lata ſup re alia tūc va
lebit illa que lata ē pro reo.ut.l.inter pares
.ff.de re iudi. Aut oēs erant delegati i certa

cauſa ſpeciali ⁊ tunc valebit ſnia illius quã ordinarius ↄfirmauerit. ut. l. duo iudices. ff. de re iudi. ⁊ in. c. fi. ex̃ de re iudi. ¶ Itẽ quero pone cã delegata ẽ tribꝫ iudicibꝫ duo tantũ ſniam diffinitiuã in ↄcordia ꝓtulerũt. alter uero nil ꝓnunciauit. an valet ſnia duoꝝ di ſtingue ſic. ꝗ talis ſnia fuit lata t'tio pñte et valet. aut eo abſñte ⁊ tunc aut cã fuerit ↄmiſ ſa cũ clauſula ꝙ duo ex eis pñt tertio abſñte procedere. ⁊ tunc aut lata fuit ipſo monito ⁊ citato ⁊ valet al's nõ. ut in d. c. ꝓrudentiã de offi. dele. Aut cauſa fuerit ↄmiſſa ſimpl'r ⁊ ſine clauſula. ⁊ tunc non valet. ut d. l. duo ex tribꝫ. de re iudi. ⁊ de his al's dicam.

¶ Qualis qualis pe

titionis. Querit' hic quid dñat libellus a quali quali petitione. R' ꝙ libellus ẽ ſolẽnis ſcriptura ut ſ. dictũ ẽ i eiꝰ diffinitione. Sʒ qual' qual' petitio ẽ breuis facti narratio mi nus ſolẽniter apud acta deſcripta que ſolũ in cauſis modicis l' ſũmarijs admittit'. ut i auc. niſi breuiores. C. de ſen. ex peri. reci. ⁊ in . c. ſepe. ex̃ de v'bo. ſig. ⁊. l. frederici. que icipit ad reprimendũ. licet ğ de ↄſuetudine talia v'ba iſerant' tñ modi. cum opant' in cauſis magnis ⁊ in quibꝫ v'titur plena cauſe ↄgni tio niſi forte in negotijs in quibꝫ per ꝑtem renũciatũ ẽ petitioni libelli ut fit quotidie in inſtr̃is obligationũ. ut ſ. dixi.

¶ Legitime compa

rentem. ¶ Sed quis dr̃ legitie ↄparere alie no noie. R' quilibet ꝓcurator domini habẽs generale l' ſpẽale mãdatũ. ut. l. i. C. de ꝓcu. ⁊. l. i. ⁊. l. non ſolum. ⁊. l. ſi ⁊ h. in fi. cum. l. ſe. ff. de ꝓcur. ⁊. c. qui generaliter. ex̃ de ꝓcur. li. vi. Item ſimplex defenſor ſine mandato tum ſatiſdatione tñ de iudicato ſoluẽdo. ut . l. ſeruũ quoqꝫ §. publice. ff. de ꝓcur. ⁊. l. qui ꝓprio §. i. eo. ti. ⁊ inſti. de ſatiſda. in §. ſi autẽ. Sed an contra ꝓcuratorẽ vel defenſorẽ mit tetur ſnia executioni. dic ut. j. dicam in ti. de forma execu. ſnie. ſequit' l'ra.

¶ Tenet et poſſidet

Hoc eni ẽ neceſſe ut aduerſarius teneat uel poſſideat nam rei vendicationis duo ſũt ſ'ba lia extrema. ſ. dominiũ l' quaſi ex pte agentl. vt. l. in rem actio. in pñ. ff. de rei ven. ⁊ poſſeſ ſio vel detẽtio ex pte rei ↄuenti. ut. l. officiũ ⁊. l. is qui deſtinauit. ff. de rei ven. ⁊ in. l. i. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. ⁊ ibi plene per doct. Quid ſi iſte ↄuentus tpe libelli oblati ñ te nebat nec poſſidebat ſi tñ aſſeruit ſe tenere l' poſſidere an tenebit ꝓceſſus ↄtra eũ factus vr̃ ꝙ non quaſi deficiat vnũ ex extremis ſ'b ſtantialibꝫ. ar. l. iij. §. h aũt a ſupiore. ff. de iti. actuqꝫ pña. In ↄtrariũ ẽ veritas vnde dic ꝙ tenet ꝓceſſus in odiũ mendacis ⁊ doloſi ⁊ proinde ↄdemnabit' ac ſi vere teneret l' poſ ſideret. ut. l. ſi is qui ſe obtulit. ff. de rei ven. cum diſtinct. tamen de qua ibi. ⁊ in. l. ſinaũt . ff. eo. ti. facit. l. iij. in pñ. ff. de re iudi. ¶ Sed circa h querit' quid ſi ↄuentus reus deſijt poſſidere lite pendẽte an debebit abſolui. R' aut deſijt poſſidere dolo vl' culpa lata ⁊ tunc ↄdemnabit' ac ſi poſſideret. ut. l. is qui dolo ⁊. l. ſi culpa. ff. de rei ven. Aut culpa leuiſſia vel caſu ⁊ tũc dẽt abſolui. ut d. l. ſinaũt. §. i. . ff. de rei ven. ⁊. l. tigni. §. ſi quis ad exhiben dum. ⁊ h ſi ſit bõe fidei poſſeſſor ⁊ iuſtã cãʒ habuerit litigandi. al'r eni teneret' ad extia tionem. ⁊ hec ꝓbant' in. l. litem ſi v'beratũ. in fi. cum. l. ſe. ff. de rei ven. ⁊ ibi plene no. p gl. ⁊ facit. l. illud cum ſi'ibꝫ. ff. de petit. here. ¶ Item quero ſi agit' ↄtra ſimpl'r detinentẽ puta colonũ depoſitariũ ul' ↄmodatariũ qđ fieri põt ut dixi in. l. officiũ. ff. de rei ven. an poterũt t'les ꝑſone euitare iudiciũ dic ꝙ ſic nominando dominũ rei in iuditio quo no minato ⁊ eo ſuſcipiente litem in ſe tũc actor litem ꝓſequat' ↄtra ipſum dñm noiatũ et h ⁊ alia ꝓbant' in. l. ij. C. vbi in rem act. ⁊ ibi per Cy. ⁊ docto. ¶ Poſtea querit' ſi lata ſnia ↄtra reum detinentẽ l' poſſidentem uel ſi adhuc lis pendeat ⁊ deſinat reus dolo poſ ſidere an poterit fieri executio ſnie ſine alio nouo ꝓceſſu in ipſum rei ſucceſſorem dic ꝙ aut iam lata erat ſnia aut lis pendebat pmo caſu poterit fieri executio ↄtra hunc ſucceſſo rem abſqꝫ alio ꝓceſſu. ut. l. ſi ſugatis. §. fi. ff. de pig. ⁊. l. ſi mater. in §. fi. ⁊. l. iudicate rei. i fi. ⁊. l. ſi a te in fi. ff. de excep. rei iudi. 2° caſu h diſtingue. aut per talem litẽ res facta erat ialienabil' ut ꝙ agebat' cauſa de rei dominio ⁊ h caſu ius exequẽdi trãſit ↄtra ipſum ſuc ceſſorem. ut. C. de litigio. l. ij. ⁊. l. fi. ij. R' aut res non erat effecta litigioſa quia agebat' de iure pignoris. ⁊ tunc non tranſit ius exequẽ di ſententiã poſtea latã in ſucceſſorẽ. ſi opus eſt nouo ꝓceſſu. ut in auc. de liti. con. ad hoc que ẽ auc. poſita ſup d. l. ij. de quo vide Cy. in. l. i. C. de alie. iudi. mu. ca. fact. ⁊ Bar. in. l. creditores. C. de pigno.

¶ Cui coheret ab vna pte.

Nota ꝙ res que petitur ſi eſt imobilis dẽt deſignari per loca generalia ⁊ ſpecialia ⁊ per latũ ⁊ ↄfinia ſaltẽ duo. ut. l. forma. ff. de ↄſi.

⁊.l.ſi ī ré.in fi.ff. de rei ven. ⁊ no.glo.in.c.ij.
ex̄ de libel.obla. Sed non puto ꝙ menſura
ł numerus ꝑticaꝝ ſit de neceſſitate exꝑmen
dus ubi ↄſtat de ↄfinibꝫ.ar.l.patronus.§.i.⁊
ij.ff.de le.iij. debꝫ etiá deſignari qualitas rei
an ſit ꝑatū vinea an terra culta. ut ī d.l.ſi ī
ré ī fi.ff. de rei ven. ⁊.l.ſi quis inter ꝑ̄untiá
.C. de bo.ꝑſcrip. vbi aūt res mobilis petiť
tunc dēt exꝑmi ei⁹ quātitas ⁊ qualitas pon
dus ⁊ numerus ⁊ coloꝛ ſm naturá rei.ut d.
l.ſi in rem.in ꝑn.⁊.§.i.optime facit.l.i.§.ſi qſ
argentū.⁊.§.ſtipulatiōes.ff.de po. ⁊.l.in actī.
in ꝑn.ff.de fur. Sed an agens dēt exꝑmere
in libello an petat rem in totū ł ꝓ parte ⁊
determinat etiá h̄ Bar. in.l.de pupillo.§.q
nuntiat.ff.de ope.no.nunci. ꝙ aut quis vult
petere parté rei tm̄ ⁊ tunc dēt h̄ exꝑimere ſic
intelligatꝰ glo. in.l.pomponius.§.ſi is.ff. de
ꝓcuri. Aut vult petere totá ipſam rem et
tunc ſufficit ſimpliciter rem petere ⁊ ita pro
cedit glo.in.l.ſi in rem.ff.de rei ven. Sed q̄
liter ꝓbabunť ↄfines vł coherentie.dic per
teſtes ł per inſtrá. ut no.ꝑ glo.⁊ docto. in.l.
cū aliquis.C.de iuri. delī.⁊.l.optiaꝫ.C.de cō
trahen.⁊ ↄmit.ſtipu.⁊ in.l.predns.§.titio.ff.
de leg.iij.⁊ etiá alijs modis ut pulchre no.ꝑ
glo.⁊ docto.in.c.cum olim.ex̄ de cenſi.⁊.c.cū
cauſam.ex̄ de ꝓba.veꝝ tm̄ ſm Bal. ī quodá
ↄſilio ſuo ſciendū é ꝙ interdū loca territoꝛi
oꝝ ſeu ↄfiniū ſunt euidéter ⁊ notorie diſcre
ta quod quidé ↄtingit varijs modis aliqñ
.ſ.per vias regales ⁊ qñq3 per montes uł flu
mina qñq3 per lapides ł ſigna alia multum
apparentia quibꝫ modis ↄfinia cōiter diſtin
gui ↄſueuerunt.ut no. Hoffre.⁊ Jo.and.in
dicto.c.cum cauſam.de ꝓba. Interdū ꝓbāť
fines iuriſdictionis per expꝛeſſas ł tacitas aſ
ſertiones ꝑtiū. ut hēť ⁊ nōť per glo.⁊ doc.
in d.l.optimá.⁊.l.cum aliquis. Aliqñ ꝓbā
tur per vulgi opinioné.⁊ iudiciū circūcolen
tium qui ꝑ̄ ceteꝝ ī hac re idonioꝛes ſunt te
ſtes.ut.l.i.§.i.ff.de flu. Aliqñ ꝓbanť per ſē
tentiam iudicū ł arbitroꝝ.vt.ff.de arbi.l.in
ter caſtellianū.⁊ inſti.de offi.iudi.§.fi. Aliqñ
per ꝑ̄ceptorem redditū.vt.C.fini.regun.l.
ſi quis ſup. qñq3 ꝓbantur per appōnem cuſ
todū.ff.de fun.inſtruct.l.ſi ita.§.mulier ville
cuſtos. Item per exercitiū iuriſdictionis. vt
no. Jnno.in.c. cum ad ſedem.de reſti.ſpoł.⁊
facit.c.ſup quibuſdá ex̄ de v̄bo.ſig. Sed qd
dices ſi erraretꝰ in demonſtratione ↄfinium
an viciabitꝰ libellus.dic ꝙ nō ſi tm̄ aliter cō
ſtat de coꝛpe ł per rei euidentiá ł alijs modī
ut ꝓbatur in d.l.patron⁹.§.i.⁊ ij.ff.de le.iij.
Hic é ꝙ ſi certo noíe ł ſigno res demretur

non é neceſſaria expꝛeſſio alioꝝ ↄfiniū. vt in
.l.cum ſeruo.in fi.ff.de ↄtra.emp. Poſtea cir
ca h̄ quero quid dicendū é in ↄtractibꝫ ⁊ in
vltis voluntatibꝫ puta in legatis ſi dictum
ſit vendo ł lego oés poſſeſſioés quas habeo
in tali loco.ł villa nec aliter de finibꝫ ł cohe
rentijs expꝛeſſum ſit. an viciet̄ legatum ſeu
venditio dic ꝙ non vt.l.vxoꝛ.§. legauerat.ff.
de le.iij. Sed quid ſi reus dicit dubito ſup
re que petiť an illam teneá ł poſſideam fa
ciatis ꝙ actoꝛ oſtendit mihi ad oculū illam
rem an teneatꝰ actoꝛ h̄ facere dic ꝙ ſic.ut ī.c.
ſignificauit.ex̄ de libel obla.⁊ no.Bar.in.l.i.
ī ꝑn.ff.de eden. ¶ Denuo quero de quadam
qōne de facto occurrente. ecce ꝙ Titius vē
didit ſimpliciter ꝑtīcl terre ſituate alibi q̄
in loco ↄtractus ↄtentio oꝛitur inter empto
rem ⁊ venditoꝛé ſup qualitate menſure cū
ita ſit ꝙ alia ſit menſura loci vbi res ſita eſt
⁊ alia loci ↄtractus.que ergo menſura atten
ditur. videtꝰ ꝙ attendi debeat menſura que
ſeruatꝰ in loco ↄtractus.ut.l.ſi fundus.ff. de
evict.⁊ in.l.ſemp in ſtip.ff.de reg.iuri. Alij
dicunt inſpici locum illū in quo vigeat mē
ſura vtilioꝛ ꝓ ēptoꝛe ar.l.veteribꝰ.ff.de pac.
Alij dicūt obſeruari debere aliam menſurá
que ſit coioꝛ ⁊ generalioꝛ in vniuerſa regiōe
⁊ ſic itelligūt.l.imparoꝛ.ff. de ↄtrahen.emp.
⁊ qd̄ hēť in.l.arbitro.§.de eo.ff. de dolo.

¶ Spectat et perti

net. ¶ Per h̄ v̄ba videtꝰ actoꝛ in iudiciū oé
ius ſuū deduxiſſe tam ius dominij q̄ pigno
ris ꝓpter coꝝ generale ſignificatū.ut.l. v̄bū
ꝑtinere.ff.de v̄bo.ſig. qd̄ ſequitꝰ glo.in.c. in
ter dilectos.ex̄ de fide inſtru.in glo.ſup v̄bo
pertinere.⁊ in.l. ſi quis intentione ambigua
.ff.de iudi.⁊ Jnno.in.c.cum in eccleſia ſutra
ex̄ de cā poſſ.⁊ ꝓꝓ̄ie.tm̄ non poſſet vtrūq3 ius
ꝓſequi ꝙ ius dominij ⁊ ius pignoris ī eadē
re non ↄcurrūt.vt.l.neq3 pign⁹.ff. de re.iur.
⁊.l.ex ſectante.§. latin⁹.ff.de excep.rei iudi.ſi
dēt eligere iux̄ nō.in.l. qd̄ in heredem.§. eli
gē.ff.de tribu. ⁊ ꝑ Dy. ī rł'a null⁹ pluribꝫ.

¶ Iure dominii uel

quaſi. ¶ Idem ſi dixerit rem ad ſe pertinere
pleno iure ut dicam.ī.v̄.ſectus modus circa
fi. Quid ſi nullá cauſam expꝛeſſit. ſi ſimplr
dicit rem ad ſe ꝑtinere an ꝓcedat libellus.
dic ꝙ ſic tm̄ ſi reus petat expꝛimi cauſá tunc
actoꝛ illam expꝛimere teneť. aliter non ꝓce
deret libellus. ut no.in .c. abbate ſane. ex̄ de
re iudi.li.vi. ⁊ vide qd̄.ī.dicam. v̄.nūc aūt.
⁊ v̄ queritꝰ quid ſit libellus. Hic querendū

eſt de aliquibꝫ ⁊ ꝑ querit̃ quid ſit dominiū
⁊ ſm docto. dic ut refert Bar. in. l. ſi quis vi
§. dñia. ff. de acqui poſſ. Dominiū ē ius de
re corpali pfecte diſponēdi niſi lege ꝓhibea
tur. declarat̃ diffinitio ſic. dicit̃ enī in ea iuſ
qd ideo ī ea ponit̃ ut dñiaȝ denotet a re ipſa
in qua cadit ipſum ius. res nanqȝ de ſe facti
ē qd ꝓbat̃ ex Rca. de acqui. re. do. ⁊ ad quod
facit. l. ⁊ an eandem §. actiones. ff. de excep. re
iudi. Subiungit̃ ſꝫ ſequēter de re corpali
qd poſitum ē ad dñiam rei īcorporal' in qua
nō cadit ꝓprie dominiū. ut in. l. iiij. ⁊ ibi no.
. ff. de vſufruct. poſtea ſꝫ infert̃ pfecte diſpoſi
tionem. ut. l. in re mandata. C. man. ⁊ ad diſ
ferentiā ſimplicis poſſeſſionis que eſt ius in
ſiſtendi rei. ut no. in. l. i. in pn. ff. de acq. poſſ.
Dominium autem adiicitur niſi a lege prohibeatur
dictū ē ideo ꝓpter res pupilli eccleſie ⁊ quo
rundā aliaꝝ perſonaꝝ que a iure alienari ꝓ
hibet̃ niſi certa interueniente ſolēnitate. ut
. C. de predi. mi. per totū. ⁊ in auc. de nō alie.
per totū. ⁊ in auc. ꝭ ius porrectū. C. de ſacro
ſanct. eccle. ⁊ ex̄ de re. ecc. non alie. per totum
⁊. ff. de rebꝫ eoꝝ. per totū. Deinde querit̃
quotuplex ē dominiū dicūt quidā ꝙ ē vnū
ſolum numero ⁊ ſpecie licet eiꝰ qualitates ſūt
plures ut videt̃ colligi ex Rca de acqui. re.
domi. nam dr̄ ibi dominio non in plurali ſꝫ ī
ſingulari ergo patet eſſe vnū. In ↄtrariū te
net Bar. ⁊ alij docto. vt ipſe no. in d. l. ſi quis
vi §. dñiam. viȝ ꝙ ſit duꝫ in ſpecie. ſ. directū et
vtile ꝓbat̃ ꝭ per. l. poſſeſſores. in fi. C. de fū.
patri. li. xi. vbi dr̄ ꝙ emphiteota ē dñs. idē
ꝓbat̃ in. l. i. ⁊ ij. C. de iure emphi. ⁊ tñ ↄſtat
ꝙ alius ē dñs. ſ. ille cui dēt ſolui cenſus uel
fictus. ut ibi ſequit̃. ergo ꝙ ſint domini diuī
ſa ſpē dominij nam eādē ſpē dominij nō pōt
eſſe quilibȝ eoꝝ dñs. ut in. l. iij. §. ex ↄtrario
. ff. de acqui poſſ. l. ſi ut certo §. ſi duobꝫ vehi
culū. ff. ↄmo. ad qd oprie facit x. col'. de iueſt.
de alie. re. fact. c. i. ⁊. l. ij. ff. ſi ager vecti. pōt
etiā adiici tertia ſpēs dominij licet ſit īꝓpria
ut ē q̄ſi dominiū qd ↄpetit ei qui rem emit
a non domīo bona fide nec eam vſucepit ad
huc ut hētur in. l. i. ff. de pub. ¶ Ultra queri
tur an vtile dominiū de quo ē ſit vnū ſolū
ſicut directū dic ꝙ ē duplex vnū quippe eſt
vtile dominiū qd ē oppoſitū ⁊ aduerſus ſuo
directo. ut ē exēplū ī vtili dominio queſito
ī re imobili ex longeua pſcriptione ut no. in
. l. ſi quis emptionis §. ij. C. de pſcrip. xxx. vl'
xl. an. ⁊ in auc. niſi. C. de bo. mater. ⁊ in. l. vſu
capio. ff. de vſucap. Aliud uero ē vtile domi
nium qd eſt ↄforme ⁊ ↄpatibile cum directo
ↄcurrens cum eo ⁊ exhibens illi reuerentiā

tanqȝ ſuo ſupiori cuiꝰ exemplū ē in vtili do
minio qd ↄpetit emphiteote ſupficiario ſeu
dotario ⁊ ſil'ibꝫ. ut in d. l. ij. C. de iure emp.
cum ſil'ibꝫ. Nunc aūt queri pōt quibꝫ mo
dis dominiū acquirat̃. ꝓ cuiꝰ ſolutione ſuf
ficeret remiſſionē facere ad leges ⁊ iura que
hñtur. ff. de acqui. re. do. ꝑ totū ti. ⁊ inſti. de
re. diui §. ſingulorꝫ. cum ſeq. ¶ Ulex tñ ut iu
uenes facilius capiant explanabo. Sciendū
ē igit̃ ꝓut ſ premiſi ꝙ duplex eſt dominiū
ꝓpriū. ſ. ⁊ īꝓpriū. qd aūt ē ꝓpriū ſꝫ diuiditur
nam quoddā ē directū ⁊ quoddā vtile. Im
ꝓpriū aūt dr̄ quaſi dominiū ideo aduertendū
eſt ꝙ ſi querat̃ qualiter q̄ſi dominiū acquira
tur. dicendum ē ꝙ illud acquiritur ex tradi
tione facta a non domino ex aliquo iuſto vl'
legitio titulo. ut. l. i. cum ſe. ff. de pub. ⁊ inſti.
de acti. § ſed iſte. ⁊ ibi no. ¶ Utile aūt domi
niū qualiter acquirat̃ Rnderi pōt ꝙ ſi que
ritur de dominio qd ē oppoſitū ipſi directo
tunc tale dominiū querit̃ ex pſcriptione. ut
d. l. ſi quis emptionis §. i. cum ſi. ſ al'. ¶ Si
vero querit̃ de dominio ↄcurrēte cū directo
⁊ recognoſcente directū tūc tale vtile domi
niū querit̃ tripliciter vno modo traditione
facta ab eo qui ē dñs directo ex iuſto titulo
ut in d. l. ij. de iure emphi. ⁊ d. c. i. de iueſti.
de re. alie. fact. ⁊ in. l. i. ff ſi ager vect. ⁊ ꝑ to.
⁊ in. c. i. quis di. dux. ma. cū ſi. ¶ 2°. mō queri
tur per ſucceſſionē. ut in. c. i. de gradi. ſuc. in fi
ne x. coll'. 3°. modo querit̃ per preſcriptionē
ut in. c. ſi quis. per xxx. annos. ſi de feu. fue. cō
trauer. coll'. x. ⁊ no. per Cy. in. l. cōparit. C.
de preſcrip. xxx. vl' xl. an. Si aūt querat̃ de
acquiſitione directi dominij tunc dicendum
ꝙ directū dominiū querit̃ certis modis a
iure gentiū introductis ⁊ alijs modis ꝑ ius
ciuile ſupadditis. de iure itaqȝ gentiū queri
tur directū dominiū xiiij. l' xv. modis ut ap
te colligit̃. inſti. de re. diui §. ſingulorꝫ. vſqȝ
ad fi. inter quos ſunt v. qui ſunt quo ad pñſ
digni recitatione. pmus modus acquirendi
eſt ille qui fit per occupationē reꝝ que in nl'
lius pñati ſunt bonis ſed eſſe poſſunt. ut in
volatilibꝫ celi ⁊ aīalibꝫ ſilueſtribꝫ ⁊ piſcibꝫ
fluminū. ut hētur inſti. de re. diui §. ſingulo
rum. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. i. in fi. ⁊. l. ij. ⁊ iij. ¶
2ꝰ ē modꝰ quē nec vidi nec audiui de facto
ↄtingere viȝ per īuentionē theſauri. ut in §.
theſaurus. inſti. de re. diui. ⁊ in. l. nūꝑ §. the
ſauros. ff. de acq. re. do. circa qd ſic ſolet pleni
us per glo. ⁊ docto. diſtingui. Aut theſaurus
reperit̃ in loco pñato. aut in loco ſacro aut
in loco fiſci l' in loco publico l' ciuitatis. Si
quidē reperit̃ in loco pñato ſꝫ diſtingue aut

reperit̃ i ſuo ꝓprio ſ' i alieno.ſi in ſuo ꝓprio
tunc aut ẽ iuentus arte magica ⁊ ſic opa illi
cita ⁊ reprobata ⁊ tunc directe dominiũ effi
citur fiſci non aũt iuentoꝝ.ut.l.i.C. de the-
ſaurl. li.x. Aut eſt inuentus caſu fortuito vł
data ad h̃ opa licita ⁊ tunc efficit̃ in totũ in
uentoꝝ.ut in d.§.theſauros. ⁊ d.§.theſaur⁹.
Aut repitur i alieno ⁊ tunc ſiquidẽ caſu for
tuito dimidia pars efficit̃ iuentoꝝ. alia ṽo
dimidia efficit̃ domini loci in quo iuentus
eſt. Si vero data ad h̃ opa licita tunc i totũ
efficit̃ domini loci ⁊ h̃ ꝓbat̃ i d.§.theſauroſ
⁊ h̃ ſiue ille eẽt dominus loci vtiliter ut feu
datarius ⁊ emphiteota ſiue directa ut no.i
d.§.theſauros.vbi aũt theſaurus iuentus eſt
in loco publico ł fiſcali aut ciuitatis ⁊ tunc
ſiquidẽ data ad h̃ opa licita efficit̃ in totũ
domini ipſius loci. ſi vero caſu fortuito tũc
theſaurus diuidit̃ ⁊ dimidia querit̃ iuẽtori
alia q̃rit̃ fiſco. ut i.c.i.i fi.que ſunt rega.col.
x. Sed ſi fuerit iuentus in loco ſacro ł reli
gioſo tunc ſi data ẽ ad h̃ opa licita querit̃ i
totũ domio loci ſi caſu fortuito licet de hoc
ſint opi. tñ idem dicendũ qd̃ ſ. viꝫ ꝙ dimi
dia ſit iuentoris ⁊ alia fiſci.ut in.l.iij.§. fi.ff.
de iure fiſ. Sed quare nõ ẽ preſbyteri ł põ
tificis non video potius q̃ꝫ fiſci imo forte ꝙ
hodie per iura canonica pontifici applicaret̃
ar.c. que i eccl'iaꝝ.ex̃ de ↄſti.⁊ i.c.eccl'ie ſancte
marie.co.ti. ¶ Terti⁹ ẽ ꝑncipał modus ꝑ al
luuionem. ut inſti.de re.diui.§.preterea.⁊.ff.
de acqui.re.do.l. adeo.§ i. Eſt aũt alluuio in
crementũ latens facto fluminis iteruenẽs
ut dictis iuribꝫ ↄprobat̃. vbi vero eẽt incre
mentum patens ⁊ aptum. utputa ſi quodã
impetu fluminis agrum meum diuiſerit in
partes duas ł ſi eodẽ impetu ipſum agꝝ in
formã inſule redigeret tunc non ꝑditur do-
minium nec alij acquirit̃. ut in d.§.preterea
⁊ i.§. ꝙ ſi aliqua parte.inſti.eo.ti. ł ſi cruſtã
agri mei in aliũ agꝝ tranſtulerit dũmodo
radices ibidẽ non emiſerit non perditur do
miniũ.ut in dictis iuribꝫ.⁊ in.l.h̃ amplius.
§.alpixnus.ff.de damp.infect.⁊ idem ſi ope
manufacto ipſum flumẽ alueũ mutauerit.
Quartus modus acquiſitionis ẽ per rei uł
perſone apud hoſtes ↄſtitute captionẽ ⁊ app
henſionẽ.ut in.§.item ea que. inſti.de re. di.
ſunt aũt hoſtes illi quibꝫ pp'ls romanus uł
Imperator ſeu ꝑꝑ bellũ indixit ⁊ ecõu illi q
ipſis bellũ faciũt ⁊ indicunt ſiue ſint xp̃iani
uel ſarraceni.ut.l.hoſtes.ff.de cap.⁊ poſt li.re
uer.⁊.l.quos nos.ff.de ṽbo.ſig.⁊ ex h̃ ſequit̃
ꝙ non oĩa que capiunt̃ in alijs bellis aliter
⁊ inter alios efficiũt̃ capientiũ. Unde q̃ro

quid ſi bellum fiat ⁊ indicat̃ inter alios in
feriores ꝑncipes ł dños ꝓut fieri quotidie
videmus an illa que iuicem capiunt̃ efficiã
tur capientiũ. Et an hoĩes capti efficiant̃
ſerui. R' ſm Inno. ꝙ perſone capte non effi
ciunt̃ ſerue.ut no. per eũ in.c. olim cauſam.
ex̃ de reſti.ſpo.quã opiõnẽ ſequit̃ Bar.in d.
.l. hoſtes. res aũt capte efficiunt̃ capientiũ.
de ↄſue. ſm Bar. ubi ſ.ſi de iure non ꝑ d.l.
hoſtes.qd̃ ſequit̃ Inno.in.c ſicut. ex̃ de iure
iuri. imo ſm Inno. de iure h̃ eſt ꝙ quilibet
inferior imperatore ł ꝑꝑ qui bellũ fecerit in-
iuſte tenet̃ ad reſtitutionẽ oĩum damnoꝝ ⁊
reꝝ ablataꝝ in h⁹mõi bello iiuſto.ar.l.ſi cũ
exceptione.§.pcdi⁹.⁊.§.in hac.ff. qd̃ me.cau.
cum ſil'ibꝫ.⁊ ita no. ꝑ eum in.c.ſi. ex̃ qd̃ me.
cau. Sunt tñ aliqui caſus ſpeales in quibꝫ
licitũ ẽ inferiori bellum indicere ſine Impe
ratoris ł ꝑꝑe licentia viꝫ pro defenſione ſue
ꝓprie ꝑſone ac reꝝ ſuaꝝ. ut hẽtur ⁊ nõtur
in.l.ut vim.ff.de iuſti.⁊ iu.⁊.l.i.C. vnde vi.
Item ꝓ recuperatione ſuaꝝ reꝝ dum tñ fiat
incõtinenti. ut in.l.iij.§. cum igit̃.ff. de vi ⁊
vi ar.⁊ ſi forṫaſſe non eẽt copia iudicis ſupe
rioris ad quẽ poſſit hri recurſus adhuc lice
ret bellũ indicere ex interuallo. ut.l.nullus
C.de iude.⁊.l.ſi alius.§ belliſſime.ff. qd̃ vi ą
clam.⁊.l.ait pretor.in.§. ſi debitorẽ.ff. que in
frau. cre. Itẽ ꝓ exercitio iuriſdictionis pro
ꝑrie in ſibi ſſbiectos,ut.l. qui reſtituere.ff. de
rei ven.⁊.l.non ẽ ſingul'.ff. de reg. iuri. ⁊.l.ſi
quis miſſum.ff.ne vis fiat ei. quos caſus no.
Inno.in d.c ſicut.⁊ in.c.olim cauſam.ubi vi
de. Item ſm eum põt iuſte indici bellũ ↄt̃
dominũ ł ſupiorem qui denegat iuſtitiã facẽ
de hoĩe ſuo qui iiuriã aut dãpnũ itulit hoi
meo.ut multotiens fieri videm⁹ ꝑ marchio
nem montis ferrati comitem ſſaudie ⁊ ꝑnci
pem achaie ⁊ etiam capere de ipſis hoĩbꝫ
vſqꝫ ad integrã ſatiſfactionẽ iiurie ⁊ dãpni
dati.vt no.in.c. dilectus.ex̃ de appel.cui opi
nioni multum refragari videt̃.l.i.C. ut nł
lus ex vita ꝓ alie.debi.li.xi.⁊ in auc.ut non
fiant pigno.§.i.⁊ ibi per Ia.de bel.⁊.C.ne fi.
pro pa.per totũ.⁊.C.an vx.pro ma.per totũ
Sed aduerte ꝙ in h̃ ↄueniũt oẽs ut ꝓ iu-
ſtitia denegata poſſunt ↄcedi repreſalie que
de iure ciuili appellant̃ pignorare. ut no.in
d.ti. ut non fiant pigno. ⁊ hẽtur ⁊ nõtur i
.c.i.ex̃ de iure iuri. li.vi.⁊ ẽ tex. aure⁹. xxiij.
q.ij. dominus noſter. Dicit̃ aũt denegari
iuſtitia ſi agens porrexerit libellũ ſuũ coram
iudice rei qui iudex ipſum admittere ⁊ au
dire recuſauit ſine cã legitia nec ſufficit ipſi
actori ire cum lr̃is ſui iudicis ad iudicẽ rei

ſuꝑ iuſtitia optinēda ſine libello mō debito
ordinato in quo multi errant ſm Bart. ut
plene ſcripſit in ſuo tractatu repreſal. Sed
cum talibꝫ lr̄is dēt etiā ipſi iudici rei ſuum
libellū porrigere ⁊ in ipſa lite perſiſtere mō
debito ut tradit̄ in auc.offerat̄.cum ſil'ibꝫ.
alioqui non diceret̄ iuſtitia denegata. quid
ḡ ſi libellū optulit ⁊ litē pſecutus ē vſqꝫ ad
ſn̄iam incluſiue ⁊ iudex ipſe reum abſoluit
vbi condemnare debuit. an diceret̄ iuſtitia de
negata vr̄ ꝙ non qꝛ ius ⁊ iuſtitia miniſtrari
dr̄ etiā cum per iudicem inique diſcernitur
⁊ ꝓnunciat̄.ut.l.plt.poſt.pn̄.ff.de iuſti.⁊ iu.
⁊ ꝓbat̄ in.l.i.§.in h̄ iterdicto.ff.de lib.exh.
⁊ in.c.cum iter vos.in fi. ex̄ de re iudi.⁊ no.
per glo.in.l.i.in pn̄.ff.ad turpil.Bar.vero i
dicto tractatu diſtiguit aut extat iudex ap
pellationis ⁊ tūc ad eum ē habendus recur
ſus ut in ti.de appel.marie in.l.i.§.ſi quis in
appellatione.ff.de appel.¶Si aūt nullus ſit
iudex appellationis tunc pro repreſalijs pote
rit ad iudicē ſuū habere recurſum qđ ver
itellige ꝑus eidē facta fide legitie de iiuſti
tia ⁊ ꝑcedente debito ꝓceſſu ſm eū. Quid
aūt dices ſi lata ↄtra eum ꝑ iudicē rei ↄuēti
ſn̄ia iiuſta actor appellauit ſemel ⁊ bis ⁊ per
iudicem appellationis fuit prima iiuſta ſn̄ia
ↄfir̄ta an poterit actor ꝓ repreſalijs ad ſuū
iudicem hr̄e recurſum dicit idē Bar.ꝙ aut
ē lata iiuſte ꝓprio motu iudicis ⁊ tūc nullū
ē remediū. Aut ē lata ꝓpter grauamē ptis
⁊ tūc ſicut poſſet peti reſtitutio i integꝝ co
ram ſuꝑiore.ut.l.prefecti.ff.de mino.ita rep̄
ſalie coram ſuo iudice. Aut.ē lata ob grām
vel inductionē preſidentis ⁊ tūc ipſi tenet̄
ad intereſſe. ḡ per dn̄s repreſalie erūt ↄcedē
de ar.in.l.nec quicq̄.ff.ꝓ ſocio.nec credas ꝙ
quilibꝫ official' poſſit ↄcedere rep̄ſalias imo
ſolus ſuꝑior oīum puta ꝑnceps vł rex aut
dux ł marchio illas ↄcedere poſſunt ſm eū
dem Bar.in auc.hita. q̄uo aūt ſuccurratur
illi qui v̄tute rep̄ſaliaꝝ coactus ē ſoluere di
cit Bar.diſtinguendū aut repreſalie ſunt cō
ceſſe ↄtra officiales vł iudices ⁊ exactio ↄtra
eum ſecuta qui iuſtitiā facere denegauit aut
ſunt ↄceſſe generaliter ↄtra quēlibet de ciui
tate ⁊ exactio ↄtra aliū de populo ſecuta. ꝑ̄
caſu ſḃdiſtingue aut iudex peccauit in facien
do iiuſtitiā puta iique ꝓnunciando. aut pec
cauit ſimpliciter negligendo.ꝑ̄ caſu ipſi non
ſuccurrit̄ ↄtra ꝑncipalē debitorē,ut no.in.l.
ſi quis dolo.ff.de re.iuri. 2º. aūt caſu ſibi ſuc
currit̄ ar. in.l.miſſi apparitores. in fi.C. de
exact.tribu.li.x.vbi vero fuerit exact⁹ alius
de pp̄lo tūc ei ſuccurrit̄ ↄtra ipſū debitorē

ſm Ja.de are.per.l.ij.in fi.⁊ ibi no.ff.de v̄bo.
ob.⁊.ff.de negl geſt.l. nam ⁊ ſeru⁹.⁊.ff. nau.
cau.ſta.l.licet §.fi.⁊.ff. de his q deie.uł effu.
.l.ſi vero. in.§.cū aūt.⁊ ſi voluerit petere po
terit iſte pluſq̄ ſoluere ut ſibi cedant̄ a cre
ditore actiones ad exēplū correi ⁊ fideiuſſo
ris ꝛc.⁊ per d.l.licet.in fi.¶Quitus modus
acquiſitionis ē ille qui fit ꝑ rei traditionē
factam ab eo qui rei dn̄s ē.ut.l. traditionis.
C.de pact.⁊.l.traditio.ff.de acqui.re.do.⁊ in
.§.per traditionē.⁊ in .§. vendite.inſti.de re.
diui.⁊ hic modus quotidie ē in vſu ideoq̄
notandus ē. Igit̄ ſciendū ē ꝙ non oīs tradi
tio tranſfert dominiū. ſꝫ dēt in ſe hr̄e cauſā
ad h̄ diſpoſitā.ut.l.nunq̄ nuda.ff. de acqui.
re.do.dēt etiā res eſſe talis nature que ſbici
poſſit alteri⁹ dominio nam ſi eēt res ſacra ł
religioſa aut hō liber non poſſet traditio do
miniū transferre.ut.l.in tantū.§. ſacre.ff. de
acqui.re.do.⁊ inſti.de re.diui.§. ſacre.⁊.l.⁊ li
beri.ff.de ↄtra.emp.cum ſi. Item ꝑſona que
tradit dēt eſſe tal' nature ſtatus ⁊ ↄditionis
vt hēat ipſius rei liberā alienandi facultatē
nam maritus non pōt fundi dotal' dominiū
ī aliū tr̄ſferre.ut.ff.de fū.do.l.i.⁊ inſti.q.alie
licet. in pn̄. nec tutor rem pupilli niſi cum
magna ſolēnitate. ut in.l. magis puto.§. ne
paſſim.ff.de re.eo.⁊.l.lex que tutores.C. de
admi.tuto.⁊ inſti.qui.alie.licet.§ nūc ammo
nendi nec etiā ꝑlatus rē eccleſie ſine magna
ſolēnitate.ut ex̄.de re.ec.non alie. in.c.dudū.
li.vi.⁊ ex̄ de re.ec.non alie.c.i.⁊ ij.⁊ facit auc̄
hoc ius porrectū.C.de ſa.ſanct.ec. nec ſeruus
ł filius rem domini ł patris ſui.ut.l.ſi ſuus
C.de pac.⁊.l.q̄tomagis.ff.de iure iur.cū ſi.
ibi no. Et aduerte ꝙ nōnter dictū ē de tra
ditione rei qꝛ ſolus titulus regulariter non
tranſfert dominiū niſi ſequat̄ traditio. ut.l.
ſi ager.ff.de rei ven.⁊.l.pe.C. de rei ven. fal
lit in legato in quo tranſfert̄ dominiū ſine
traditione.ut.l.a titio.ff.de fur. ⁊.l.cū pater.
.§.ſurdo.ff. de le.ij.⁊.l.fi.C. qn̄ dies leg.ce.
Item fallit in herede ut no. in d.l. ſi ager.⁊
habetur in d.l.cum heredes.C. de acqui.poſ
⁊ in eccleſia ut.l.fi.C.de ſacro ſanct.eccle.⁊ i
alijs certis caſibꝫ de quibꝫ al' loquur. Ad
declarationē aūt ei⁹ qđ de traditione rei di
cimus ē videndū qn̄ ⁊ qualiter dicat̄ res ēe
tradita vbi ṙndet̄ ꝙ pluribꝫ modis de qui
bus plene no.per glo.⁊ docto. in.l.iij.in pn̄.
.ff. de acquiri.poſſ. ⁊ in .c.i.de ↄſue.recti.feu.
coll'.x. ꝑ̄ dr̄ res tradita ſi introducat̄ i cor
poralē poſſeſſionē ambulando per ipſam.ut
.l.ſi me in vacuā.ff.de acqui poſſ. 2º. ſi ſciente
⁊ volente ł patiēte dn̄o rei emptor igreſſus

ſit per ſeipſum rem vt.l.ij.C. de acqui.poſſ. ſecus ſi eo iuito ꝙ tunc vim ↄmitteret. ut .l.ſi ex ſtipulatu.ff.de ꝟbo.ob. ¶ 3°. ſi tradāt ſibi claues porte domus ꝟ ſolarij ꝟ ſerinei in quo res recondita eſt.vt.l.clauibꝰ.ff.de ↄtra. emp. ¶ 4° ſi emptor ponat cuſtodem ad rem ipſam.ut.l.quarundā.ff.de acqui.poſſ. ¶ 5°. ſi res ē in ↄſpectu ⁊ dicat tradens hēas tibi il lam rem ꝟ ſi.ut.l.i.§.ſi iuſſeri.ff. de acq.poſſ. 6° ſi alienans rem quā poſſidet ↄſtituat eā rem precario noīe emptoꝝ poſſidē. ut.l. qđ meo.ff.de acqui.poſſ.⁊.l.interdū eo.ti. ⁊ in.c. cum veniſſent.in fi.ex̄ de reſti.ſpo.cum ſiꝉibꝰ 7° ſi alienans tradat emptori inſtrm̄ p̄ceden tis acquiſitionis ipſiꝰ rei.vt.l.i.C. de dona. 8° ſi alienator retineat uſufructū rei aliena te ut in.l.quiſquis.C.de dona. ¶ Ulterius querit ſi aliquis vendit caſtrū cum eiꝰ terri torio an per app̄henſionē caſtri videat que ſita poſſeſſio territorij diſtingue tres caſus pro pleniori oim doctrina.aliqn̄ qs vendidit caſtrū modo p̄dicto. aliqn̄ qs vendidit plu res fundos ſeperatos. ⁊ ſequit apprehenſio vniꝰ an vno app̄henſo videat queſita poſſeſ ſio ceteroꝝ. aliqn̄ quis vendit vnū ſolū fun dum ⁊ ſecuta ē app̄henſio partis an videat queſita poſſeſſio ceteraꝝ partiū. p̄ caſu ubi quis caſtrū vendidit dic ꝙ per app̄henſionē caſtri querit poſſeſſio etiā territorij eiꝰ ar.in .l.Hayus.ff.de le.ij.⁊ in.l.gaya.⁊ in.l.patro nus.⁊ in.l.titia teſtamēto.ff. de le.iij. ¶ Pro quo facit qđ no.Inno. in .c. mulieres.ex̄ de reſti.ſpo.⁊ ſequit Bar. in d.l.ij. ⁊ adde qđ no.Inno.in c.dilectus.ex̄ de capel.mo.⁊ ipſe Bar. in.l.i.in p̄n. ⁊ in.§.ſi quis.ff. de aqua. plu.ar. nam ⁊ ſi p̄nceps donet caſtrū videt ↄceſſiſſe iuriſdictionē ↄtentā in caſtro.ut no. Bar.⁊ docto.in.l.ij.C.de bo.ua. 2°. caſu cum facta ē alienatio pluriū fundoꝝ tunc per ap prehenſionē vnius fundi non acquirit poſſe ſſio alioꝝ ut no.glo.in d.l.iij. 3°. aūt caſu ap prehenſione ꝑtis predij inducit acquiſitio poſſeſſionis in toto.ut in d.l.iij.in p̄n. Uñ q̄ro ad p̄dictoꝝ declarationē an ad h̄ ut que ratur dominiū rei tradite ſit neceſſe ꝙ tunc cum tradebat fuerit vacua poſſeſſio. ſ a nul lo alio occupata dic ꝙ non. ut.l.ſi fundū.ff. de fun.dota.licet quo ad p̄ſcriptionē inducen dam ⁊ publicianā intentandā ſit neceſſaria uacue poſſeſſionis traditio.ut no. Jaco.bu.⁊ Sali. in.l.ij.C. de acqui.poſſ. ↄuertunt eñ hec inter ſe. ut.l.cum qui. in p̄n.ff.de pub.&c. Sextus modus addit p̄ quē dominiū que ritur viȝ per plantationē ꝟ edificationē.ut i .§.cū in ſuo.inſti.de re.diui.⁊.l.ſi quis ſcieſ.

C.de rei ven.vndeuerſus. Quicqđ plantat ſeritur ꝟ edificat Omne ſolo cedit radices ſi tñ egit. ¶ Denuo ſciendū ē ꝙ ex ꝟbis in p̄nti libello poſitis cum dr̄ iure dominij vel quaſi demonſtrat qualitas ⁊ eēntia ꝓpoſite actionis ad quā ꝟbū ꝑtinet h̄ inſertū refert ⁊ reſtringit cum tñ de ſe ſic latiꝰ pateat. ut hētur in.l. ꝟbū ꝑtinere.ff. de ꝟbo. ſig.vnde ex ea ꝑte ꝙ dr̄ iure dominij itelligit ꝓponi ⁊ in libello deduci directū dominiū ꝟ vtile et per dn̄s rei vendicatio que ſoli dn̄o dat ut.l.in rem.i p̄n.ff.de rei ven. ex alia aūt ꝑte que ſbiungit ꝟ quaſi intelligit ꝓponi quaſi dominiū. ⁊ ſic actio publiciana que dat q̄ſi domino.ut.l.i.ff.de publi. ⁊ inſti.de act.§ ſi iſto.ꝟ.ſi alie aūt. ex quibꝰ patet ꝙ dominiū ⁊ quaſi dominiū poſſunt ſimul ꝓponi i eodē libello in modū agendi ſuꝑ quo licet attenꝰ fuerit dubitatio tñ hodie firmatū ē ut hēt ⁊ no.in.c.abbate ſane.ex̄ de re iudi.li.vi.⁊ ꝑ glo.⁊ docto.in d.§. ſed iſte.⁊ per Dy. in .c. nullus pluribꝰ.ex̄ de reg.iuri. li.vi. ⁊ h̄ verꝭ ſi utrūqȝ ꝓponit diſiunctiue ut h̄. Secꝰ aūt ſi copulatiue ꝓponant puta dico talem rē ad me ꝑtinere iure dominij ⁊ quaſi. tūc eñ libellus non ꝓcederet tanq̄ ↄtraria maniſe ſte in ſe ↄtinens ar.i.l.i.C. de fur. ⁊.l.vbi re pugnantia.ff. de re.iuri. qđ clare tenent Jo. an.⁊ arch.in d.c.abbate ſane.⁊ in d.§.ſed iſte Sed pone ꝙ actor ſolū ꝓponat ius dominij ſimpliciter dicendo rem ad eū ꝑtinere iure dominij. ¶ Querit quare dominiū videatur eſſe ꝓpoſitū cū ut ſ̄ dixi duplex ē dominiū ſcȝ.vtile ⁊ directe dicūt quidā ꝙ ſolū dire ctum ꝙ dominiū ſimpliciter ꝓlatum refert ad directū.ut.l.fi. ⁊ ibi no.per glo.ff. ſi ager vect. In ↄtrariū ꝙ etiā vtile firmat glo. in d.§.ſed iſte.⁊ Bar.⁊ Cy.in.l.ſi mater.§ ean dem.ff.de excep.rei iudi. ⁊ h̄ veriꝰ per illum .§.⁊ per tex.in.l. ſi poſſeſſori.§. item ſi iuraue ro.ff.de iure iuri. Quid aūt ſi actor ꝓponat ius quaſi dominij viȝ publicia. ⁊ tā actor q̄ reus ꝓbant de titulo ꝓprio.⁊ traditiōe rei quis optinere dēt cum uterqȝ ſit in pari cā diſtingue ut hētur in tex.⁊ glo.in.l.ſiue aūt .§.ſi duobꝰ.ff.de publi. Sed vnū quero iſte agens ꝓponit diſiunctiue ſiꝉ ius dominij uꝉ quaſi an poterit vtrūqȝ ſimul ꝓſequi ⁊ ſuꝑ vtroqȝ ꝓbationes ⁊ capꝉa ſimul facere. ⁊ q dam glo.in d.§. ſed iſte.tenent ꝙ non. ⁊ idē Arch.⁊ Jo.an.in d.c.abbate ſane.⁊ Bar.in d.§. actī. quaſi vtrūqȝ ꝓſequendo videatur ſibi ↄtrarius. Quid igit ſi actor ꝓſecutus eſt cauſam dominij tm̄ ⁊ ferat ſuꝑinde ſnīa abſolutoria ſimpliciter. an obſtabit exceptio

rei iudicate ſi velit intentare ⁊ ꝓſequi ius
quaſi dominij per ſe in alio iudicio videt̾ ꝙ
ſic ꝙ ſnia ſimpliciter lata videtur referri ad
oēs cauſas in libello ɔtentas.ut no.glo in.l.
hoc eni.in pn.ff.de execu.tu. In ɔtrariū tenꝫ
Arch.⁊ Io.an.in d.c.abbate ſane.idem ſeqt̾
glo.in d.§.ſed iſte.⁊ Bar.in d.§.reti. ꝑ quã
opi.facit.l.minor §.ſeru⁹.ff.de euict. ⁊ ſit rõ
ꝙ ſnia dēt referri ⁊ reſtringi ad ꝓſecuta tm̄
ut in.l.licet.⁊ ibi no.C.de iudi.⁊.l.ſi decreta
⁊ qđ no.in.l.ſb pretextu.C. de tñſact. ¶ Ex
pmiſſis ſequitur ꝙ ſi iſte actor capitulauit
prout cōiter fieri ſolet ꝙ talem rem emit a
tali ⁊ ꝙ ipſam poſſedit ſpatio x.xx. xxx.l' xl.
an.⁊ non ꝓbet niſi poſſeſſioné triennalem ⁊
titulum ⁊ traditioné ꝙ nihilomin⁹ re⁹ dēt
abſolui.rõ eſt ꝙ talia capl'a referant̾ et reſpe
ctum habēt ad dominiū ſaltē vtile ⁊ ſic ad
rei vendicationé vnde ꝙ ex forma proceſſus
apparet ꝙ ꝓſecutus é ius dominij licet ꝓbꝫ
de quaſi dominio ⁊ ſic in publiciana/ tñ debꝫ
ſuccūbere ⁊ reus é abſoluēdus ꝙ ſup vtroqꝫ
non pōt fieri ꝓſecutio ut dictū eſt qđ é no.
ꝙ multi decipiunt̾ in h. Nunc aūt querit̾
quid ſi libellus ſit ɔcept⁹ generaliter nulla
cā expreſſa.ut peto talé rem quã dico ad me
ꝑtinere an ꝓcedat iſte libellus videt̾ ꝙ nō
ꝙ ꝟbum ꝑtinere latiſſimū é aptū referri ad
oém actioné tam ꝑſonalé ꝙ realé.ut.l. ꝟbū
ꝑtinere.ff.de ꝟbo.ſig.⁊ generalitas parit ob-
ſcuritaté.ut.l.fidei.in pn.ff.de iure fiſ. vnde
ſequit̾ ꝙ reus nō reddit̾ ex hac forma libel
li certus an cedat l' ɔtendat qđ eſſe dēt. ut
.l.i.poſt pn.ff.de eden. Tu dic ꝙ ꝓcedit tal'
libellus ⁊ videt̾ actor deduxiſſe oē ius ſuū
vñcunqꝫ ⁊ qualitercūqꝫ ſibi ɔpetens. ut.l.ſi
mater.§.eandé.⁊.l.⁊ an eādé.§. actiones.ff.de
excep.rei iud.⁊ hanc ꝑté tenet glo. in.l.i.in
pn.ff.de eden.⁊ videt̾ tex.i d.c.abbate ſane.
⁊ ibidem ſequit̾ Io.an.⁊ arch.⁊ ſpe.in ti.de
cã poſſ.⁊ ꝓprie.§.ſeqt̾.puto tñ ꝙ reus poſſit
petere ab actore cāꝫ ꝓximã expmi nam ꝟbū
ꝑtinere pōt hr̄e relationé tam ad ꝑſonalem
actioné ꝙ ad realé ut dictū é ſed non poſſet
petere expmi ſpecialé dominij titulū.ut no.i
glo.in d.l.ſi mater.ꝟ.deniqꝫ. qđ etiã ſequit̾
glo.⁊ arch.in.c.abbate ſane. licet reus peten
do in actione reali titulum ſpecialé exprimi
ſuū pedé ꝑcutiat cū ligone ut ait bulg. ſm
qđ refert Cy.in.l.edita.C.de eden.⁊ eodem
modo admittit̾ petitio general' in actioib⁹
ꝑſonalib⁹.ut ſi dicat̾ peto a te x.in qb⁹ es m̄
obligatus.ut.l.fi.C.de anna.excep.licet reus
poſſit petere ſpecialé ⁊ remotã cauſam expri
mi.ut no.in d.c.abbate ſane. ⁊ in.c.i.de libel

oblа.⁊ in ſimib⁹ ꝰ all'. Querit̾ ergo ſi reus
petat cauſam expmi que erit illa cã que erit
neceſſario exprimenda cū ꝰ diceri cuiuſcūqꝫ
actionis duplicé eſſe cauſã .ſ. ꝓximã ⁊ remo
tam dic latius ꝙ ꝰ diceri circa pn. h⁹ libel
li ꝙ ſiquidé libellus offert̾ in actione ꝑſona
li ⁊ tunc vtraqꝫ cauſa é exprimenda.ſ. ꝓxia
⁊ remota l' ſaltem remota qñ per ei⁹ expreſ
ſioné infert̾ ad cām ꝓxiam qđ verū eſt vbi
agit̾ contra eū qui ɔtraxit l' ei⁹ heredem.ut
ar.l.ɔſenſu.⁊.l.obligamur.ff.de act.⁊ obli.ſe
cus ſi agat̾ ɔtra aliū ꝙ tūc puto vtrãqꝫ cāꝫ
expmendã.ar.l.fi.ff.ꝓ ſuo.cum ſi. Si vero
libellus offert̾ in actione reali tūc ɔſideran
dum é ꝙ aut actio real' ꝓponit̾ ꝓ dominio
vtili l' directo.aut ꝓ quaſi dominio aut pro
alio iure ſepato.ꝑ caſu ſufficit expreſſio cauſe
proxie.ſ.dominij puta dicendo peto iſtam ré
iure dominij. 2°. cãu requirit̾ expreſſio cauſe
remote viꝫ titulus ſiue ɔtractus. ut dicit̾ i
actione ꝑſonali cum eadem ſit ratio nam ex
plurib⁹ cauſis ɔpetit publiciana.ut.l.i.in fi.
cum.l.ſe.ff.de publi. 3°. aūt caſu ꝟbi grã ſi
agit̾ quaſi ſeruiana ul' ipotecaria que real' é
ut inſti.de act.§.item ſeruiana. tunc exigitur
expreſſio cauſe remote ⁊ ſic idem é qđ i actõ
ne ꝑſonali ex paritate rõnis ꝙ pignus pōt
ɔſtitui ex plurib⁹ cauſis.ut.C.ſi ob cãro.pr.
l.i.cum ſi. Idé dico i confeſſoria ⁊ negatoria
que ɔpetūt pro ſeruitute eadé rõne. ut.l.iij.
ff.de vſufruct. ⁊.l.lucio.ff. de aqua quoti.et
eſti.⁊.l.in ɔcedēdo.ff.de aqua plu.ar. Quid
aūt dices de actione mixta puta petiti. here-
ditati. dic idem qđ i reali actione que ꝓ do
minio ɔpetit ut ſupius dictū é cum non poſ
ſit quis eſſe heres inſolidū niſi ex vna cauſa
ut.l.ſi mater. ⁊.l.ex ſextante.ff. de excep. rei
iudi. ¶ In actione aūt ꝑſonali in rem ſcriptã
dicam idem qđ in mere ꝑſonali per eandem
rõnem ꝙ ex plurib⁹ cauſis deberi pōt. Sed
quid dices ſi dicat actor in libello talé rem
ad me ꝑtinere pleno iure dic ꝙ hec ꝟba ple
no iure denotant ius dominij in libello ꝓpo
ni ut ꝓbat̾ in.l.titia.ff. de au.⁊ ar.leg. ⁊.l.ſi
titio.ff.de vſufr. ⁊.l.pater. de ſerui.leg. ⁊.l.ſi
tibi.ff.qui.mo.vſuf.amit. ⁊ in .c. querelã.ex̄
de elect.⁊.l. generaliter. in fi.ff. qui ⁊ a qui.
app.licet. ⁊ i .c.cū inter.ex̄ de re.iudi.⁊ ibi ꝑ
Inno.⁊ adde qđ no. in d.l.ſi mater.§. an ea
dem.ff.de excep.rei iudi.ꝑ Bar. Et nō ꝙ ſi
pendente iudicio in actione reali generaliter
ꝓpoſita ſupueniat ius actori qđ non ɔpete
bat tpe libelli oblati ꝙ ꝓcedat nihilomin⁹
iudiciū ⁊ includet̾ h tale ius ſub ipſa gñali
petitione.ut in d.c.abbate ſane. de quo iure

ſupueniēte iudicio pendente nō. per glo. et
docto.in.l. non pōt.ff.de iudi.⁊ in d ⸹.actio
nes. In actione aūt pſonali generaliter ꝓpo
ſita ſupueniens noua cauſa ſeu nouū ius iu
dicio pendente non claudet̄ in ipſa generali
petitione q2 hec actio pſonal' determinatione
h3 certi loci ⁊ tpis quo celebrat⁹ ſit ↄtract⁹
ſm Bar.vbi ſ. Tractaui⁹ hucuſq3 certos
caſus quib9 dominiū directū querit̄ de iure
gentiū quibuſdā ↄōnib9 applicatis nūc aūt
ↄnumerabimus certos alios caſus quib9 di
rectū dominiū querit̄ iure ciuili qui ſunt v.
vi3 per ſucceſſionē.p arrogationē.p religiois
ingreſſum.per vſucapionē.⁊ per ſniaz iudici.
Capio pmū modū qui per ſucceſſionē indu
citur qui duplex ē nam l' quis ſuccedit ex te
ſtamēto l' ab iteſtato ut p3.ff.⁊.C.de her.inſti
per totū. ⁊ inſti.de here inſti.p totū. ⁊.C.⁊
ff.de ſuis ⁊ legi.here.p totū. Aut ḡ querit̄
de ſucceſſione ex teſtamento. ⁊ p hunc modū
querit̄ dominiū de iure ciuili q2 eius cā eſt
iure ciuili introducta.ſ.factio ⁊ ordinatio te
ſtamenti.ut inſti.de teſta.poſt pn.⁊ in.l.teſtī
factio.ff.de teſta. Aut querit̄ de ſucceſſione
ab inteſtato. ⁊ tunc puto q2 h' modus querē
di dominiū fuerit a iure gētiū introductus
iuxta illud ſi filius ḡ heres. ad qd facit qd
hētur in.⸹ ſui.inſti de here.quali.⁊ diffe. ⁊ ī
.⸹ ſui.de heri.que ab iteſta.⁊.ff.de libe.⁊ poſt.
.l.in ſuis. ⁊.l.cum reo. in pn.ff. de bo.damp.
vn̄ iſte modus ↄgrue pōt adaptari cū alijs
pcedentib9 modis quib9 dictū ē dominium
queri de iure gentiū. ſed licet p ſucceſſionē
dominiū querat̄ nō tn̄ poſſeſſio querit̄ niſi
corpe apphendat̄.ut.l.cū heredē.ff. de acq.
poſſ.nec huic repugnat qd de poſſeſſione dr̄
in.l.cum miles.ff. ex qui. cau.maio. q2 ibi lo
quit̄ quo ad ↄplendū vſucapiōe3 iam ceptā
in quo caſu fingit̄ poſſeſſio ↄtinuari in here
dem ſecus aūt quo ad alia. ¶ Secōs modus a
iure ciuili introductus querēdi dominiū di
rectū ē p arrogationē vl' adoptionē de quo
loquit̄ inſti.de acquiſi.p arro.p totū.⁊ in.l.
cum adoptiu⁹.C.de adop. ¶ Eſt aūt arroga
tio l' adoptio actus quidā legitim⁹ p quem
qs efficit̄ filius qui ſm naturā non erit ut ī
dictis iurib9 ↄprobat̄. Arrogatio aūt fit de
eo qui ē ſui iuris ſ3 adoptio fit de eo qui eſt
in alteri⁹ poteſtate. ut in.l.i. ⁊ ij.ff.de adop.
⁊ in d.l.cum in adoptiuis cum ſil'ib9.nō tn̄
credas q2 quelib3 pſona poſſet ſibi in filium
aliquē arrogare vl' adoptare nec q2 quilibet
poſſit adoptari l' arrogari vn̄ de hoc vide qd
hētur in.l.i.in fine ⁊.l.ſi pater.⸹ fi.⁊.l.nec ei
promittit̄ cū ſi.ff.de adop. ⁊ qd no.Azo.in

ſūma.C.de adop. Exigit̄ enī cauſe ↄgnitio
hincinde maxie in auctoritate preſtanda nā
arrogatio fit pncipis ſolius auctoritate. ut
.l.ij.in pn.ff.de adop. Adoptio vo fit aucto
ritate cuiuſcūq3 inferioris magiſtratus hn̄tis
merū ⁊ mixtū iperiū.ut.l.i.C.de adop.facit
inſti. de adop. in pn. ⁊ inſti.qui.mo.teſta.in
fir.i pn. Per que patet q2 multe arrogatio
nes ⁊ adoptiones que fiūt in monte ferrato
⁊ in pedemonte nullius ſunt momēti q2 in
eis non iteruēit debita cauſe ↄgnitio nec ſu
perioris auctoritas facta aūt arrogatione vl'
adoptione tranſibant olim oīa ei⁹ bona ple
no iure in patrem arrogatorē.ut.l.ſi pr̄.i pn.
.ff.de adop.hodie aūt ī filio arrogato tn̄ſeūt
quo ad vſufructū tn̄ ad ſil'itudinē filij nāl'
ut inſti.de acquiſi.p arro.p⁹ pn. In filio vo
adoptato p extneam pſonā nil tranſit nec bo
na nec pſona ut d.l.cum in adoptiuis.⁊ in d.
.⸹ ſed hodie.inſti.de adop.⁊ q2 iſte mod⁹ mł
tum non ē ī vſu ⁊ rariſſime de facto ↄtingē
vidi ideo non pſequor. ¶ Terti⁹ ē modus
acquiſitionis qui ↄſumpſit ⁊ quotidie ↄſu
mit ſtatum laycoꝝ p ingreſſū religionis ut
in auc.ingreſſu.C.de ſacro ſanct.ec.⁊ in auc.
ſi qua mulier.co.ti.⁊ in auc.de mona.⸹ illd
facit.c.fi.ex̄ de ſucceſſ.ab iteſt. ⁊ in.c. cum ad
monaſteriū.ex̄ de ſta.mo.⁊ xxviij.q.ij.c.q2 in
gredientis.⁊ in.c.ſi qua mulier.cū ſi.qd itel
ligo veꝝ qn̄ igreſſus fit ſolēniter cū ꝓpoſito
renūciandi ſeculo ⁊ pfitendo regulā q2 non
hitus ſ3 pfeſſio facit monachū.ut in.c. porre
ctum. ex̄ de regul'. ⁊ tn̄ſcūti. ad religio.⁊ in
.c. ↄſuluit.ne cle.l' mo.cum ſi. ¶ Forma aūt
profeſſionis ē ut cancellatis manib9 ī pn̄tia
abbatī l' alteri⁹ mōchi dicat pfiteor me vel
le ſeruare regulā iſtā totis tēpib9 vite mee.
vt in.c.vidua.xx.q.i. ⁊ deinde ponat̄ ſibi ve
ſtis monachal'.ut no.in d.c.porrectū. Acqui
ratur aūt iſto caſu eccleſie ipſo iure bonoꝝ
oium plenū dominiū ſine alia traditione fa
uore eccleſie.ut.l.fi.C. de ſac.ſanct.ec. ⁊ in d.
auc.ingreſſi.cum ſi.nō idem ē dicendū in qſi
dominio pro quo dat̄ publiciana. imo in ea
requirit̄ traditio in eccl'ia ſicut in puato.vt
tenet ſpe.in ti. de loca.⸹.lxiij. q2.l.ſcripta.in
dominio nō dēt extēdi ad qſi dominiū ar.l.
ſi vero.⸹ de uire.ff.ſo.ma. Quid aūt dices ī
poſſeſſione an tranſibit in eccleſiā ſine appre
henſione glo.in d.l.fi.C. de ſa.ſanct.ec.tenet
q2 ñ alibi glo. Jo.in d.c.ſi qua mulier.xviij.
q.iij.ten3 q2 ſic. Tu aūt p ↄcordia diſtigue
ſic aut res alienat̄ in eccleſiā p dedicationē
ſeu pfeſſionē ⁊ tūc tn̄ſibit poſſeſſio in eccle
ſiam ſine traditione l' apphēſione ita loqt̄

glo.ↄ.c.ſi qua mulier. Aut res alienat᷑ alio
titulo puta donatione vł venditione ⁊ tunc
licet trāſeat dominiū non tñ trāſit poſſeſſio ⁊
ita ꝓcedit glo.l.fi.de ſa.ſanct.eccl. ¶ Premiſ
ſa aūt que dicta ſunt intellige vera de ingre
diente religioné aliq̄ꝫ in qua non pōt habē
quis ꝓpriū in ſingulari ſꝫ ſolū in cōi ut ſunt
regulariter monachi ſecus ſi ingrederet᷑ ec
cleſiam in qua poſſit hrī ꝓpriū in cōi ⁊ in ſin
gulari ut ſunt iſti canonici et preſbyteri ſe
culares ꝙ tunc non trāſiret dominiū in ipaꝫ
eccleſiam ſꝫ adhuc remanet penes igredientē
vt i.l.ſacro ſancta.⁊ i auč.preſbyteros.C.de
epiſ.⁊ cle.⁊ facit xij.q.i.ſunt maniſeſta.⁊ xij.
q.iij.c.i.⁊ ij.⁊ eẋ de precu.cle.c.i.⁊.c.iquiretꝫ.
Sed quid ſi aliquis ingredit᷑ ſolēniter reli
gioné monachalé ſꝫ pacto ⁊ ↄuētione ꝙ ei⁹
bona non acquirant᷑ monaſterio ſꝫ ſibi pleno
iure remaneant.querit᷑ an igreſſus vitietur
ſꝫ ſola retentione bonoꝝ an vtrūq̄ꝫ. ⁊ certe
quantū ad bona ꝑtinet clarū ē ꝙ non valet
bonoꝝ retentio ſꝫ vitiat᷑ oīno ꝙ ē ↄtra ſtaꝫ
monachatus.ut in.c.cū ad monaſteriū. eẋ de
ſta.mo. ¶ Relinquit᷑ ergo ſola dubitatio cē
ꝑſonam an ingreſſus ex hꝫ vitiet᷑ ſup quo va
rie ſunt opi.glo.⁊ docto. ut refert Cy.⁊ Ia.
butr.in auč.igreſſi.C.de ſa.ſanct.ec. ⁊ tāgit᷑
illud dubiū in glo.ↄ.auč. igreſſi. ⁊ in glo.l.
per ſeruū.in fi.ff.de vſu.⁊ habi. ⁊ i.c.fi.eẋ de
ↄdi.appo.⁊ in .c. iſinuante.eẋ qui cle.ł voue.
⁊ ibi per Inno.⁊ Io.an. Concluſiue aūt ſic
dicendū ē ꝙ aut retentio bonoꝝ ē in ↄditio
ne quo ad ipſum igreſſū ꝟbi grā dedico me
ſi mihi liceat retinere mea aut in ſola ↄuen
tione ſeu exceptione. vtputa dedico me ſine
meis ł ꝙ mihi licitū ſit mea poſſidere.ꝑ cāu
vitiat᷑ ingreſſus ꝙ actus iſti⁹ ingreſſus ma
gis ſapit naturā ↄtract⁹ inter viuos q̄ꝫ vltie
voluntatꝭ. Ideoq̄ꝫ ↄditio iſta tanq̄ꝫ ipoſſibił
de iure vitiat igreſſum ſicut ↄtractū.ut.l.nō
ſolum.ff.de acti.⁊ obli.⁊ in.§ ſi ipoſſibił iſti.
de inti.ſtipu.⁊ ita intelligit᷑ glo. iuris cano
nici pallꝭata. 2° caſu ſꝫ diſtiguit᷑ aut fit iſta
deductio bonoꝝ icontinēti ſił cum ingreſſu
⁊ adhuc ingreſſus vitiet᷑ quaſi talꝭ ingreſſus
ↄtineat in ſe repugnantiā cum talꝭ retentio
bonoꝝ ſit ↄtra ſbaꝫ ipſius ingreſſus ut ſ̄ di
ctum ē. Aut fit ex iteruallo ⁊ tunc tenet
ingreſſus ⁊ retentio vitiat᷑. facit pro hac di
ſtinctione tex.in.l.i §.i.ff.ſi vſufr.peta.⁊.l.iij.
§.ſi loci.ff.de adi.le.⁊.l.ꝑ ſeruū.i fi.ff.de vſu.
⁊ habi. Quid aūt dicem⁹ ſi igreſſus vitie
tur ꝓpter vxoratioē an vitiabit᷑ dedicatio
bonoꝝ ut ecce qdā hñs vxoré ſine volūtate
vxoris dedicauit ſe ⁊ ſua bona vxor repetit

viꝝ qꝺ facē potuit.vt in.c.quidā.⁊ in.c.ſane
cum ſi.eẋ de ↄuer ↄiug.vñ ingreſſus remanꝫ
vitiatus an bona reſtituent᷑ ipſi viro vł ma
nebunt apud monaſteriū. ¶ Iſta qꝺ ē multū
reuoluta tam apud antiquos q̄ꝫ apud mod-
nos.ut refert Cy.in ↄ.auč.ingreſſi. ⁊ diuer
ſimode diſtinguit᷑. ¶ Pro cui⁹ tñ ſolutione
concluſiue dic ſꝫm ſanam ⁊ equioꝛé opionem
Aut ingrediens errauit putans ingreſſum
tenere.aut ſciuit ingreſſū non tenere. p̄ caſu
bona ſibi reſtituent᷑ tanq̄ꝫ in eis vitiet᷑ dedi
catio.⁊ ſit rō ꝙ cū ipſum mōſteriū ſuccedē
debebat in iſtis bonis tanq̄ꝫ filius.ut in auč.
niſi rogati.C.ad trebel.quē filiū non ē habi
turus ꝓpter defectū igreſſus merito ſequit᷑
ꝙ collata dedicatio in ipſū monaſteriū tāq̄ꝫ
filiū quē filiū eſſe credebat qui non ē vitiat᷑
vt.l.ſi pater.C.de here.inſti.⁊.l.eam quā.C.
de fideicōiſſ. 2° vero caſu qñ ſciebat ingreſſū
nō tenere.⁊ tunc ſꝫdiſtiguit᷑ aut bona ſunt
dedicata ſꝫ ↄditione exꝑſſa ſi igreſſus teneat
⁊ tūc vitiato igreſſu ↄñter vitiat᷑ dedicatio
bonoꝝ tanq̄ꝫ ↄditione defecta ar.l. ſi militē.
.C.de ↄdi. ob cau. cum ſi. aut ſunt dedicata
pure ⁊ ſimpliciter.tacite ł expreſſe. ⁊ tūc nō
vitiat᷑ dedicatio bonoꝝ nec fit eoꝝ reſtitutō
quaſi videat᷑ ille iactare ⁊ donare ar.l.i.ff. de
ↄdi.inde.⁊.l.cui⁹ per erroꝛé.ff. de re.iuri. ſūt
tamē aliqui qui voluerūt hoc caſu aliter di
ſtinguere dicendo aut bona fuerūt dedicata
expreſſe aut tacite ⁊ recurrūt ad illā viā hꝯ
cardicā an vitiato expreſſo vitiet᷑ tacitū de
quo no.per Cy.⁊ alios docto.in ↄ.auč igreſſi
⁊.l.item ſic §.qui hꝫ.ff.de ſer.vr.predio.tene
ꝑmā Sed circa predicta querit᷑ quid iuris
de ↄuerſis qui aſſumūt habitum ſimplicē con
uerſoꝝ vxores retinēt ⁊ bona ⁊ de bechinis
⁊ fratribꝯ gaudentibꝯ dic breuiter ꝙ tales nꝫ
ſunt religioſi.ſꝫ ſolū eximūt᷑ a iuriſdictione
ſeculari.ut hētur ⁊ no. in cle.i. eẋ de reli.do.
⁊ xij.q.i.c.duo ſunt genera.⁊ no.per Bar.in
l.fi.ff.de iure iuri.⁊ per Io.an.in cle.cū ex eo
in ꝑn.eẋ de ſen.ex. Habes ḡ ex ꝑmiſſis vnū
amplū eccleſiaꝝ ꝑuilegiū qꝺ habuit ⁊ habꝫ
ↄſumere ſtatū laycoꝝ. Sūt etiā alia multa
eccleſiaꝝ ꝑuilegia a ſtultis iperatoꝛibꝯ eis
collata.ut pꝫ in ti.de ſa.ſanct.ec. ⁊ in ti.eẋ de
imu.eccle. per que deſtruct⁹ eſt ſtatus iꝑij
iter que ē ſꝫm aliquos vt eccleſia nō teneat᷑
ad expenſas muroꝝ ciuitatis quanq̄ꝫ teneat᷑
ad refectioné pontiū ⁊ viaꝝ ut nota.in.l.ad
inſtructioné.C.de ſa.ſanct.ecc.⁊ in.c.fi.eẋ de
imu.eccle. qꝺ ē falſum imo etiā tenetur ad
expenſas muroꝝ marie ſi muri fiant potius
ad neceſſitaté q̄ꝫ ad oꝛnatū. ut ꝓbat᷑ ꝑ tex.

in.l.ad portus.C. de op.publi. quā ſnīam ſe quit̄ Ja.bu. in d.l.ad inſtructionē. ⁊ ꝓ hac opi. facit ꝙ eccleſia tenet̄ ad expenſas cuſto die ciuitatis ut in .c. ij.ex̄ de imu.eccle.ergo eodē modo ad expenſas muroꝝ que fiūt ꝓp ter cuſtodiā eius. Quart⁹ ſbicit̄ modus ac quiſitionis ꝑ vſucapionē. Eſt aūt vſucapio acq̄ſitio dominij per ꝯtinuationē poſſeſſionis ⁊ legitimi tituli ſpatio tp̄e.l.diffinito. ut ꝓ batur ⁊ no.in.l.vſucapio.ff.de vſuc. ⁊ nōnt̄ dici ꝑ vſucapionē queri dominiū directū.vt .l.traditionibꝫ.C.de pact.ad d'ñaꝫ ꝑſcriptio nis longi l' longiſſimi tp̄is nam ꝑ illam non querit̄ dominiū directū ſed vtile tm̄.ut ſup̄ dixi ⁊ ꝓbat̄ in.l. ſi quis emptionis.§. ſi ⁊ ſi quis.C.de ꝑſcrip.xxx.l'.xl.an. ⁊ no.per glo.⁊ docto.in d.l.vſucapio. ¶ Circa quē modū ac quiſitionis de pluribꝫ eſſet videndū de qui bus vide q̄d ſcripſi ſ.circa R̄ſionē libelli in glo.ſup ꝟ.ꝑſcriptionis. Quītus modus ſb inferī que fit per ſnīam iudicis circa quem modū ſic ē diſtinguēdū.aut ſnīa fert̄ ī actio ne reali aut ꝑſonali. ꝓ̊ caſu per ſnīam nō trāſ fert̄ dominiū ꝙ iudex ſimpliciter declarat cui⁹ ē dominiū.ut.l.ex diuerſo.ff.de rei ven. non aūt agit diſponere l' dominiū de vno in aliū trāſferre merito vltra eius intentionē ſe tentia non opatur.l.non ois.ff.ſi cer.peta.l.ſi cum argentū.in pn̄. ⁊.l.ſi ex teſtamēto.in fi. .ff.de excep.rei iudi.⁊ h̄ ſequit̄ glo.in.l.inter officiū.ff.de rei ven.licꝫ alij ꝯtra.ut plene no tat Cy.in.l.i.C.cōia vtri.iudi. ¶ 2°. aūt caſu ſnīa trāſfert dominiū ꝓpter rei iudi.auctorita tem.ut.l.ij.in fi.ſi ex noxa.cau.aga.⁊.l.gīnalit̄ ⁊.l.qui ex pluribꝫ.ff. de noxa. ⁊ no. per glo. inſti.de offi.iudi.§. finali. ⁊.l.pomponi⁹.§. ſi iuſſu.⁊ ibi per Bar.ff. de acqui. poſſ.cum ſi. pro quo optīe facit tex.in.l.⁊ ſi quis.§.ibi.⁊ dominiū hēatur ⁊c.ff. de reli.⁊ ſump.fu.dicā de h̄.ſ.in R̄ca de forma ſnīe diffinitiue.

¶ Veris ac legitis

titul'. ¶ Eſt eni legitim⁹ titul⁹ qui lege iuua tur ⁊ aꝓbat̄.ut.l.legitīa.ff. de pact.q̄d ē qñ in eo ꝯcurrūt ſua ſbalia.ut in.l.ꝯſenſu.⁊.l.ob ligationū.ff.de act.⁊ ob. ¶ Ille ꝟo titulus q reprobat̄ a iure non ē legitim⁹ ſꝫ pro nullo reputat̄.ut.l.ij.⁊.l.fi.C.de vſucap.ꝓ empto ⁊.l.nullo.C.de rei ven. ⁊ facit.l.ſi nulla.⁊.l. īꝓba.C. de acqui.poſſ. cum ſi. ⁊ nōnter d' legitim⁹ titul⁹ ꝙ nuda traditio ſine vero ti tulo l' ſaltem putatiuo nō facit trāſire domi niū nec cauſam preſtat ꝑſcribēdi.ut ī d.l.nul lo cum ſi.⁊.ff. de acqui.re.do.l.nunꝙ nuda. Reddit̄ aūt ꝯtractus min⁹ legitim⁹ tribꝫ modis ⁊ ꝓ̄ncipaliter. ꝓ̊ rōne defectus forme l' ꝯſenſus l' ꝓpter accidens aliq̄d ſeu adiūctū 2°. ꝓ̄ncipaliter rōne defectus ꝑſonaꝝ ꝯtrahē tiū. 3°. rōne defectus rei ſup qua fit ꝯtract⁹ rōne nāq3 forme ꝯtractus efficit̄ iutil' multi pliciter.ut pꝫ in ꝯtractibꝫ qui ꝟbis ꝯtrahū tur ut ē ſtipulatio nam ſi R̄nſio precedat int̄ rogatio vitiat̄. ut inſti. de ꝟbo.obli.in pn̄.l' ſi ex interuallo ſequat̄ R̄nſio.vt.ff.de ꝟbo.ob. .l.i.§.i.l' ſi ad interrogata n̄ adaptetur R̄.ut inſti.de inuti.ſti pu.in.§.preterea. Itē ⁊ ex de fectu ꝯſenſus vt pꝫ in ꝯtractibꝫ qui re ꝯtra hunt̄.ut depoſi.ꝯmodo. ut inſti.qui.mo.re. ꝯtra.ob.per totū ⁊ in ꝯtractibꝫ qui ſolo ꝯſē ſu ꝯtrahunt̄. ut locatio venditio ⁊ ſi'ia. ut inſti.de obli.que ex ꝯſen. per totū ſi in oībꝫ hꝫ deficit ꝯſenſus ꝯtrahentiū nec ꝯtractus iutil' ē ut ibi.⁊.l.in vēditionibꝫ.in pn̄.ff. de ꝯtrahen.emp.⁊.l.quid tñ.eo.ti. ¶ Item ē exē plū in ꝯtractibꝫ ſimulatis in quibꝫ valet q̄d agitur tacite non q̄d expreſſe ꝯcipit̄ ꝙ in ex preſſo deficit ꝯſenſus.ut.l.i.⁊.l.ij.C.plus va. q̄d agit̄.et.l.imagiaria.ff. de re.iuri.⁊.l.nuda. ff.de ꝯtrahen.emp.adeo ꝙ ex tali imaginario ꝯtractu non trāſit dominiū. ut ibi ſꝫ poſſeſſio bene trāſit ꝙ in illa trāſferenda non requirit̄ titul⁹ l' cā.ut.l.i.§.ſi vir.ff.de acqui.poſſ.licet ipſa trāſlatio poſſeſſionis ꝑſumat̄ ſimulata ſi ꝯtract⁹ eēt ſimulatus.ar.l.cū ꝓponas.C.ſi quis alteri l' ſibi.q̄d tenet Bar.in.l.emptor ff.de aqua plu.ar. Item eodē modo reddit̄ iutil' rōne alteri⁹ accītis vl' adiūcti. utputa qñ ꝯtractui adiicit̄ ꝯditio īpoſſibil' de iure l' de nā ſeu de facto.ut.l.nō ſolū.ff.de act.⁊ ob. ⁊ inſti.de iuti.ſtipu.§. ſi īpoſſibil'. ¶ Dixi 2°. ꝙ rōne ꝑſonaꝝ ꝯtrahentiū reddit̄ iutil' con tract⁹. q̄d quidē varijs modis ꝯtingit. ꝓ̊ ex defectu etatis.2°. ex defectu ſue poteſtatis.3°. ex.defectu nāl' ſanitatī. 4° rōe ꝓhibitionis. 5°. rōne delicti. ¶ De ꝓ̊ ꝯtingente ex defectu etatis pꝫ exēplū in infante cui⁹ etas quicq̄d videt ignorat. ut.l.i.i fi.C.de fal.mo.h̄ ei re gulariter ꝯtrahē non pōt nec obligari.ut.l.i in pn̄.⁊.l.minor.ff.de ꝟbo.ob.⁊.in.l.i.§.furio ſo.ff.de act.⁊ ob.⁊ inſti.de iut.ſtipu.§ pupil lus.fallit in duobꝫ caſibꝫ. ꝑmus ē in ſtipula tione rem pu.ſal.fore.ut.l.ſeruū.ff. rē pu.ſal. fore. 2⁹ ē i obligatione que naſcit̄ ex nego tio vtiliter l' neceſſario geſto.ut.l.furioſis.ff de act.⁊ ob. Cū imo nec ex delicto īfans ob ligat̄.ut.l.q̄d infans.ff.de rei ven.⁊.l.infans ff.ad legē cor. de ſica. de hꝫ nō.per glo.in.l. pupill⁹.ff.de re.iuri.⁊.l.i.ff.de noua. In maio re aūt infante diſtingue aut ē ꝓxim⁹ infātie tunc idē fere per oīa dicendū q̄d ī infante ſ

dict̄ ⁊ in d. §. pupillus. cū ſi. inſti. de inuti. ſtipu. ⁊ no. i d. l. pupillus. de re. iur. ¶ Aut eſt ꝓx. pubertati ⁊ tūc ē idē dicēdū qđ ī impubere in quo ipubere diſtinguit glo. in d. l. pupill⁹. de reg. iur. ꝙ aut ꝯtrahit cū ſuo tutore ei⁹ auctoritate ⁊ tūc ē contractus null⁹. ut in. l. i. poſt pn̄. ⁊. l. pupillus. in. §. itē ipſe. ff. de aucto. tuto. ¶ Aut cōtrahit cum ſuo tutore alteri⁹ tutoris auctoritate ⁊ tūc valet ꝯtractus. ut d. §. itē ipſe ¶ Aut ꝯtrahit cū alio q̄ cū tutore. ⁊ tunc ſiquidē ꝯtrahit ſine tutoris auctoritate tūc ꝯtractus ē nullus. ut. l. obligari in pn̄. ff. de auct. tuto. ⁊ inſti. de auct. tuto. in pn̄. ⁊ in. § ſed neq̧. ¶ Aut ꝯtrahit cum auctoritate tutoris ⁊ tunc valet ꝯtractus ut inſti. de auc. tuto. poſt pn̄. ⁊. l. ipuberes ff. de aucto. tuto. ⁊. l. claꝝ. C. de auct. preſt dū tn̄ auctoritas ſit legitīe iterpoſita aliť ꝓ nō iterpoſita hētur ut. l. i. in fi. ⁊. l. ij. ⁊. l. obligari. §. tutor. ff. de auct. tuto. ¶ Hec aūt vera ſunt niſi fieret ꝯtractus ſup̱ alienatione rei imobil' ipſi⁹ ipuberis ꝙ tunc ſola auctoritas tutoris non ſufficit ut cōtractus teneat ſȝ exigiť etiā decretū ⁊ auctoritas iudicis al's ꝯtractus eēt null⁹. ut in. l. magis puto. §. ne paſſim. ff. de reb⁹ eo ⁊. C. de predi. mino. l. ij. ⁊. l. non ſolū. ⁊. l. minoꝝ. ⁊. l. predioꝝ. cum ſi. Licet factus maior uēditionē factā ſine decreto poſſit expreſſe ꝯfirmare. ut. C. ſi ma. fa. ali. ra. ha. l. fi. li. x. ⁊ etiā tacite ꝯfirmaret ſi p⁹ xxv. annū taceat per quiquēniū ꝯtinuū. ut. l. fi. C. ſi maior fac. ven. ſine decreto qđ ē no. Illud tn̄ ē etiā per te mēorie ꝯmendandū ꝙ in oib⁹ caſib⁹ in quib⁹ dictū ē ꝯtractū factū cum pupillo l' minore tenere ſi appareat ꝙ ipſe minor ex h⁹modi ꝯtractu l' venditione de re ſua imobili q̄ntūcūq̧ ſolēniter facta ledatur pōt petere reſcindi ꝑ bn̄ficiū reſtitutionis in integꝝ h⁹modi ꝯtractus ⁊ venditionē. ut. l. in cauſe. §. iterdū. ff. de mino. ⁊. l. etiā. ⁊. l. fi. C. ſi tu. l' cu. interue. ⁊. l. fi. C. ſi aduer. ven. cū ti. ſe. ubi aūt eēt maior pubertate minor autē xxv. annis. Tūc diſtingue ꝙ aut h3 curatorē ⁊ tunc dic ꝑ oia ut dictū ē in ipubere hn̄te tutorem. ut. l. cum ⁊ vos minores. C. ſi aduer. rem iudi. ¶ Aut nullū h3 curatorē ⁊ tunc tenet venditio ⁊ quilib3 alius ꝯtract⁹ ab eo geſtus. ſȝ tn̄ ſi ex eo ſit leſus pōt petere ſe i integꝝ reſtitui. ut. ff. de mino. l. i. ꝑ totū ti. ⁊. C. ſi aduer. ven. l. i. cū alijs ti. ſeq. niſi iurauit non venire ꝯtra ꝯtractū ut ī auc. ſacramenta pubeꝝ. C. ſi aduer. ven. de

quo al's dicemus. ⁊ vide qđ no. ibi ꝑ glo. ⁊ docto. ¶ Quid aūt ſit infantia pupilloꝝ. etas pubertas adoleſcētia ſenectus ⁊ etas decrepita. ⁊ quid ſit etas ꝓx. infantie qđ ꝓx. pubertati. vide qđ no. ꝑ glo. inſti. de inuti. ſtipu. §. pupillus. ⁊ in. c. i. de pa. iu. fir. coll'. x. ⁊ ꝑ arch. in. c. i. de cle. ꝯiug. li. vi. ¶ Venio nūc ad 2m ꝑncipale qđ ē qn̄ ꝯtractus reddiť inutil' ex defectu ꝓprie ꝑtātis cui⁹ exēplū ē i filiofa. ⁊ ſeruo ꝯtrahētib⁹ cum coꝝ patre l' domino ⁊ i monacho vl' alio religioſo. ⁊ quid ſi filius ꝯtrahat cū patre aut ē emancipatus ⁊ valet oīs contractus inter eos hitus. ut. l. fi. C. de iniuſ vocan. ⁊ no. in. l. lis nulla. ff. de iudi. ¶ Aut ē i poteſtate ⁊ tunc aut ꝯtract⁹ celebratur ſup̱ re ꝓfecticia l' aduenticia ⁊ ꝯtract⁹ ē nullus licet obligatio tn̄ nālis oriať. aut ſup̱ re caſtrenſi l' quaſi ⁊ tūc teneť ⁊ hec hētur ꝑ doct. ⁊ glo. in. l. frater a fratre. §. i. ff. de ꝯdi. indebi. ⁊. l. ſiue emancipatus. C. de dona. ꝙ in peculio caſtrēſi l' quaſi reputať filius tāq̄ paterfamilias. ⁊ ſui iuris ut in. l. i. in fi. ⁊. l. ij. ff. ad macedo. ¶ Aut ꝯtrahit cū extraneo ⁊ tūc aut ꝯtrahit cū alio fratre ſuo i eadē poteſtate ꝯſtituto ⁊ idē dic qđ ī patre ꝑ d. l. frater a fratre. ¶ Aut ꝯtrahit cū alio penitus extraneo ⁊ tūc tenet oīs contractus cū eo hitus regulariter. ut. l. ſi qs cū filio. ff. de pecu. ⁊. l. tam ex ꝯtractib⁹. ff. de iudi. ⁊ i. l. filiuſfa'. ff. de act. ⁊ ob. fallit ī mutuo ut. C. ⁊. ff. ad macedo. ⁊ in voto vt. l. ſi rem. in. §. voto. ff. de pollicita. licet iſte caſus nō ꝑtineat ad ꝯtract⁹. ¶ Si vero ſeru⁹ ꝯtrahit cū dn̄o ſuo tūc nulla naſciť ex eo efficax actio ſȝ ſola nāl' obligatio ut. l. ſi id qđ dn̄o. ff. de ꝯdi. indebi. ⁊ inſti. de inuti ſtipu. §. itē inutil'. vbi aūt ꝯtrahit cum extraneo tūc aut ꝯtrahit acquirēdo dn̄o ſuo ⁊ tenet ꝯtractus. ut inſti. de ſtipu. ſer. per totū. ¶ Aut ꝯtrahit alienando ⁊ ſe obligādo ⁊ tūc nō tenet ꝯtractus ſȝ tn̄ nāliter tātum obligať. ut. l. in ꝑſonā. ff. de reg. iur. ⁊. l. nec ſeruus. ff. de pecu. ⁊. l. ſerui. ff. de act ⁊ ob. fallit in caſib⁹ nō. in. l. iij. C. an ſeru⁹ ex ſuo facto dn̄s aūt ex ꝯtractu geſto per ſeruū cū extraneo obligať ciuiliter ⁊ nāliter ſolūmodo de peculio etiā inuiti. ut. l. ſi qs ſeruū. in fi. ff. de pecu. Teneť etiā ꝙ iuſſu ſi iuſſiſſet ſeruo ut ꝯtrahēt. ut. ff. qđ iuſſu l. i. ⁊ ij. ¶ Itē teneť de in rem v̄ſo ſi ſeru⁹ v̄tiſſet in vtilitatē ipſius dn̄i. ut. ff. de i rē verſo. l. i. ⁊ ij. ⁊ h' regulariter fallit tn̄ in in aliquib⁹ caſib⁹ que dictis titul' annotanť. vbi aūt mōch⁹ l' religioſus ꝯtrahit

vel teſtat̃ nõ valet ↄtractus nec teſtm̃ ut
in auc. igreſſi. C. de ſacro ſanct. ec. ⁊ xviij.
q. iij. in. c. qui ingredientibꝫ. ⁊ in. c. ſi qua
mulier. cũ ſi. ¶ Tranſeo ad 3m ꝑncipale
qñ ↄtractus reddit̃ inutil' ex defectu nãl'
ſanitatis cuiꝰ exẽpla iueniũt̃ i muto ſur
do a natura ꝓdigo furioſo ⁊ mente capto
Querit̃ ğ ꝑ qd iuri. ſit i muto an teneat
ↄtractus geſtus ꝑ eũ. dic aut ↄtrahit acq̃
rendo aut ſe l' ſua obligando ꝑ caſu aut ꝑ
eũ gerit̃ ↄtractꝰ in quo requirit̃ de ſba
eiꝰ ꝟboꝝ expreſſio ut ſtipulatio. ⁊ tũc nõ
tenet hꝰmodi ↄtractꝰ. ut. l. i. in ꝑn. ff. de ꝟ
obli. ⁊ inſti. de inuti. ſtipul' §. mutũ. ⁊. ff. de
act. ⁊ obli. l. i. in fi. Aut gerit̃ ↄtractꝰ in q̃
ſufficit ſolus ↄſenſus ut ẽ vẽditio emptio
⁊ locatio ⁊ ſi. ⁊ tũc tenet ↄtractus. ut. l. in
quibuſcũq; negotijs. ff. de act. ⁊ ob. ⁊ no. i
. l. vbi vero voce. ff. de re. iuri. ⁊ idẽ dic ꝑ
oĩa ſuandũ i ſurdo ꝑ iura ꝑdicta. 2º. vero
caſu cũ ↄtrahit ſe l' ſua obligando tũc di
ſtinguendũ ẽ. aut tpe ↄtractꝰ huit cura-
torem ⁊ non tenet alienatio vl' obligatio
niſi curatoris auctõitas ⁊ iudicis decretũ
interceſſit. ut ꝓbat̃ in d. l. cũ ⁊ vos mino
res. C. ſi aduer. rem iudi. ⁊. l. ſi curatorem
hñs. C. de in inte. reſti. mio. ⁊ facit. l. ↄſilio
in ꝑn. ⁊. l. iul'. ff. de cura. furio. ⁊. C. eo. ti. l
ij. ⁊ inſti. de cura. §. itẽ. Aut nullũ huit
curatorẽ ⁊ tũc aut gerit ↄtractũ ꝟbis ⁊ ñ
vꝫ ↄtractus ꝑ d. l. i. in ꝑn. cum ſi. Aut ge
rit ↄtractũ aliũ ⁊ tũc vꝫ ar. d. l. ſi curatorẽ
hñs. ⁊ qđ ibi no. cũ ſi. In furioſo aũt qui
ſeipſum ꝑcutit ⁊ alios. ut. l. ↄgruit. in fi.
ff. de offi. pſi. dicendũ ẽ q cũ iſte accipiat
ipſo iure a. l. curatorẽ. ⁊ ꝑ ↄñs a iure ſit
eidem iterdicta poteſtas alienãdi. ut no.
glo. inſti. de cura. § furioſi. ⁊. ff. de cura. fu.
l. i. in ꝑn. q nõ poſſit alienare nec obligãe
ſine iudicis ac curatoris auctoritate. ut in
iuribꝫ ꝑx. all'. An aũt poſſit acquirẽ ꝑ ſe
ipſum dubitatio. ẽ tñ ẽ diſtinguẽdũ aut
gerit ↄtractũ qui re ↄtrahit̃ ut mutui l'
depoſiti. aut ꝟbis l' ↄſenſu. ꝑ caſu tenet cõ
tractꝰ. ut. l. ſi a furioſo. ff. ſi cer. peta. ⁊ idẽ
in quibuſlibꝫ caſibꝫ in quibꝫ alij ſane mẽ
tis ignoranti obligatio querit̃. ut. l. ſi a fu
rioſo. ff. de act. ⁊ ob. ¶ In 2º. aũt caſu dic q
nõ tenet ↄtractꝰ geſtus ꝑ ſeipſũ ut ex eo
ſibi querat̃ ꝑpter defectũ ↄſẽſus. ut hẽt̃
in. l. furioſi. ff. de re. iuri. ⁊. l. i. §. furioſus. ff.
de act. ⁊ ob. ⁊ facit. l. qui ad certũ. ff. loca. ⁊
ↄduc. ⁊. l. emptionẽ. C. de ↄtra. emp. ⁊ qđ
hẽtur ⁊ no. in d. l. vbi nõ voce. in fi. ff. de
re. iuri. ⁊. l. ij. §. voluntatẽ. ff. ſo. ma. ⁊ h eadẽ

diſtinctio ꝑ oĩa ſeruãda ẽ in mente capto
ꝑ iure ꝑdicta. Eſt aũt mente captus q̃
nullũ offendit carẽs penitꝰ intellectu. qđ
aũt dicendũ ſit in ꝓdigo vr̃ idẽ ꝑ oĩa qđ
in furioſo dictũ ẽ q furioſus ⁊ ꝓdigus a
iure equipãt̃ ut in d. §. furioſi. inſti. de cu.
⁊. ff. de curi. furi. l. i. in ꝑn. Ad ↄgnitionẽ
hꝰ ẽ videre an ꝓdigo ſit interdictũ hoĩs
a. l. ipſo iure ſicut furioſo an vero requira
tur q fiat interdictio a iudice ⁊ vr̃ ꝑ q
ſit a. l. iterdictio facta ꝓdigo ſicut furioſo
pro quo facit ſil'itudo de qua ĩ. ⁊ tex. i. l.
ſepx. de cura. fu. qđ vr̃ etiã ↄfirmare glo.
inſti. de cura. furio. § furioſi. ⁊. l. is cui. ff. de
teſta. In oppõm vr̃ q reqrat̃ interdictio
iudicis. ut. l. iul'. ff. de cu. fu. ⁊ hanc opi. tꝫ
glo. ⁊ Bar. in. l. is cui bonis. ff. de ꝟbo. ob.
⁊ in. l. i. in ꝑn. ff. de cura. fu. ⁊ in d. l. furioſi
ff. de reg. iuri. ⁊ h verior ſm quã ẽ ad que
ſitũ Rndendũ h modo q aut ꝓdigus con
trahit alienando l' acquirẽdo ante iterdi
ctũ ſibi factũ a iudice l' dati. curi. ⁊ tũc aut
ↄtrahit ſibi acquirẽdo ⁊ tenet ↄtractꝰ. aut
ↄtrahit ſe obligando l' ſua alienãdo ⁊ nõ
tenet. ut d. l. is cui bonis. ff. de ꝟbo. ob. cũ
ſi. ſ. all'. in furioſo. ¶ Deſcendo ad 4m ca
ſum qñ ↄtractus ẽ inutil' rõne ꝓhibitõis
in quo articulo ẽ attendendũ q pſona ꝓ
hibet̃ aliqñ ↄtrahẽ a lege aliqñ ab hoĩe.
Et ſiquidẽ ab hoĩe aliqñ ꝓhibet̃ a iudi
ce aliqñ a ꝑuato ⁊ ſi a ꝑuato. aliqñ i vltia
voluntate. aliqñ inter viuos. ¶ Uenio ad
ꝑmũ cuiꝰ exẽpla ſunt tam in. l. municipali
q in cõi. de lege eni municipali patet ſi ſta
tuto cauet̃ q forenſis nõ poſſit emere vl'
ↄtrahẽ. ar. in. l. i. C. nõ li. babi. metro. li. ri
quo caſu an poſſit ex ſucceſſione ſibi acqrẽ
diſtinguit̃ an ſuccedat ex teſtamẽto ⁊ ſic
ex hoĩs voluntate ⁊ non põt. An ab inte
ſtato ⁊ ſic leg' auctoritate ⁊ tunc bñ ſucce
dit. ut no. Bar. in. l. ſi ita quis. § ea lege. ff
de ꝟ. obli. ⁊ facit qđ. ĩ. dicam. uel pone exm
ſi ſtatuto cauet̃ q mulier vl' filiusfa. non
poſſit ↄtrahẽ ⁊ in alijs multis exẽplis de
quibꝫ tangit Bar. in. l. ſi quis ꝓ eo. ff. de
fideiuſſ. ⁊. l. more. ff. de acqui. here. In qbꝫ
caſibꝫ ↄtractus reddit̃ inutil' q ↄtra legẽ
celebratꝰ. ut. l. non dubiũ. C. de legi. nec
mirꝫ ſi reddit̃ inutil' q tante poteſtatis ẽ
ſtatutũ in ſua ciuitate q̃ta ẽ ipſa lex cõis
in ſuo vniuerſo. ut. l. oẽs ꝑpl'i. ff. de iuſti. ⁊
iure. ⁊ ibi no. ⁊ i. l. cũctos ꝑpl'os. C. de ſũ.
tri. ⁊ fi. ca. ¶ Conſtat aũt q per legẽ cõeꝫ
põt pſona ꝓhiberi ↄtrahere ut ſtati dicã
ğ ⁊ ꝑ ſtatutũ. ¶ Subiciamꝰ ğ exẽpla qñ

de iure cōi ⁊ per.l.cōez pſona ɔtrahē pro
hibetur ⁊ certe varia ſunt exēpla ⁊ quidē
prohibet̄ infans pupillus furioſus men
te captus ⁊ ſil'es de quibꝫ ſ̄ dictū eſt dic
ut ibi. Itē ſunt ⁊ alie pſone que ꝓhiben
tur ɔtrahē de iure cōi.l.ꝓhibente puta
official' dum ē i officio non pōt ɔtrahere
cum ſibi ſbdito.ut.l.nō licet. ⁊.l.qui offitij
cā ſ ꝑ ɔſuetudinē legibꝫ ē derogatū.ff. de
ɔtra.emp.⁊.C.de ɔdi.inde.l.i. Itē medi
cus non pōt cū iſirmo durāte iſirmitate
ɔtrahē ut.l.medicus .ff. de va. ⁊ extra.ɔg.
Itē aduocatus nō pōt ɔtrahē cū clientulo
ſuo lite pendēte.ut.l.quiſqꝫ.§.p̄terea.C.
de poſtul. Itē nec recte ille pſone de qbꝫ
hēt̄ i.l.ij.⁊ iiij.C.de come.⁊ merca. Itē
forenſes nō pñt quicq̄ emere l' acquirē ab
habitatoribus metropolitane ut .l.i.C.
non habita.metro.li.xi. Itē pater nō pōt
filiū alienare ut.l.i.C. de patri.qui.fili.
diſtra. Itē nec heres pōt ɔtrahere ſup re
hereditaria pendēte iudicio fail'.herē. ut
l.alienationis.ff.fai.herē. In his enī caſi
bus ⁊ ut gn̄aliter dixeri in oībus caſibus
in quibꝫ pſona ꝓhibet̄ ɔtrahē. per.l.nui
cipalē l' coēz ſi ɔtrafiat ɔtractus reddat̄
iutil'.ut d.l.nō dubiū. vn̄ preſcriptio nō
currit nec ꝓcedit. ut.l.ij.C. de vſuca. pro
emp.⁊.l.nullo.C.de rei ven. Sed an trāſ
ferat̄ dominiū rei que tradit̄ ex huiꝰmodi
ɔtractu iutili. diſtingue latius circa h̄.q̄
ɔtractꝰ ē iutil' q̄ ɔtra legem aut p̄ter le
gem.ſi ɔtra legē ut ſupra in p̄cedētibꝫ ca
ſibꝫ tūc non trāſfert̄ ex eo dominiū. ut.l.
nō quēadmodū.C. de agri.⁊ cenſi.li.xi.et
ibi no.⁊ bn̄ facit.l.i.C. de habi.metro.li.
xi. Si vero ē p̄ter legē tūc trāſfert̄ domiᵐ
⁊ poſſeſſio.ut.l.multū itерē.C.ſi qs alteī
vl' ſibi.⁊ ibi no. ⁊.l.ɔtractus.C. de fide i
ſtru.⁊ ibi no.de quo vide qd̄ no. Bar.in
l.i.§.ſi vir.ff.de acq.poſſ. ¶ Dixi vlteriꝰ i
p̄cedenti q̄ aliqn̄ quis ꝓhibet̄ ɔtrahē ꝑ
iudicē de quo pꝫ exēplū i.l.in quoꝝ.ff.de
pigno.⁊ in.l.moris ē.§.ſunt ⁊ alie.ff.de pe.
vbi iudex per ſniaꝫ pōt ꝓhibere pſonam
ne ɔtrahat ꝓbat̄ etiā in.l.vtꝝ.i pn̄.ff. de
peti.here.qd̄ tenet Bar.i.l.filiusfa.§.diui.
ff.de le.i. Sed nūqd per ſniaꝫ arbitri pōt
a ɔtrahendo pſona ꝓhiberi dic q̄ ſic quē
admodū poſſit ꝑ pactū expſſū ɔtrahētiū
ſ tn̄ ſi ɔtrafaceret non ipediret̄ trāſlatio
dominij eadē rōe qua nō ipediret̄ ꝑ pactū
ut.l.ea lege.C.de ɔdi.ob cau.ergo nec per
arbitꝝ.ut.l.nō diſtinguemꝰ.§.nūc de offi
tio.ff.de arbi.qd̄ ſequit̄ Jmo.in.c. Ray

nal'.ex̄.de teſta.⁊ Bar.vbi ſ̄. ¶ Denuo
dixi q̄ qn̄ pſona ꝓhibetur ɔtrahē a teſta
tore vbi gr̄a ſi teſtator iubeat vl' p̄cipiat
heredi ne fundū vēdat l' donet.ut.l.pero.
§.fratre.⁊.l.cū pater.in.§.fidei heredū.ff.
de le.ij.⁊ facit.l.pater.§.fundū.⁊.§.qndeci
ff.de le.iij.⁊ in.l.filiusfail'.§.diui.ff.de le.i.
Sed circa h̄ quero ſi pſona ꝓhibita con
trahē l' alienare a teſtatore ɔtrafaciat nū
quid teneat ɔtractꝰ ⁊ trāſferat̄ dominiū
rei alienate diſtigue ſic breuit̄. Aut loq
mur in alienatione neceſſaria ā in volūta
ria. ꝓ caſu h̄ diſtingue ā cā neceſſaria trāit
originē a defuncto ut q̄ defunctꝰ obliga
uit ſe ⁊ ſua ⁊ ob h̄ creditori res dat̄ inſo
lutū l' al's ſil'is cā iteruenit ⁊ tūc tenet cō
tractꝰ ⁊ alienatio ꝑpetuo. ut i.l.filiusfail'
.§.diui.ff.de le.i.⁊ ibi no.ar.in.l.i.ff. de fū.
do.⁊ in.l.alienationes.ff.fai.herē. Aut cā
alienationis trahit originē ab ipſo herede
ut q̄ ipſe heres obligauit ſe ⁊ ſua vn̄ eiꝰ
creditori res dat̄ in ſolutū ⁊ tūc tenet a
lienatio i vita heredis tm̄ poſt eiꝰ mortē
reuocat̄.ut in d.l.pero.in.§.prediū.ff.de
le.ij. Si vero loqmur i alienatione volū
taria.⁊ tūc ā ꝓhibitio eſt facta ſine certa
cā l' ſine aliꝰ pſone ɔtēplatione. ⁊ tūc ꝓ
hibitio ē nulla ⁊ valet ɔtractꝰ ⁊ dominiū
trāſfert̄.ut i d.§.diui.⁊ i.l.pater filiū.§.fi
lius agrippa.ff.de le.iij. Aut ꝓhibitio vl'
interdictio ē facta cū cā legitia. ⁊ tūc aut
ē facta ꝑ vba p̄teriti tpis vbi gr̄a q̄ dixit
ſi alienaſti l' ſi alienaueris res deuciat in
talē ⁊ tūc tenet ɔtractꝰ alienatiōe ſecuta
ar.l.ſtichꝰ ſeruū.ff.de ma.teſta. Aut ꝓhi
bitio ē facta pure ⁊ ſimpliciter ꝑ vba pre
ſentis tpis ut q̄ teſtator dixit nolo q̄ he
res meus alienet tale caſtꝝ l' talē fundū
q̄ volo q̄ remaneat in agnatione mea et
tunc non tenet ɔtractꝰ nec dominiū trāſ
fert̄ ⁊ ſtatī admittit̄ reuocatio.ut in d.§.
diui.⁊ in.l.cū pater.in.§.libertꝰ. ⁊ i.l.vnū
ex faīlia.§.q̄ ſi talia.ff.de le.ij. Sed circa
p̄miſſa querit̄ ſi facta ſit ꝓhibitio a teſta
tore cū cā l' ɔtemplatione certe pſone ne
res alienet̄ an inſtituēdo aliū hēdē vide
atur alienāe. In quo articulo ſic diſtigue
aut ꝓhibitio ē facta limitate reſpectu tē
poris ut q̄ ē facta ꝓhibitio ne alienatio
fiat in vita ipſiꝰ ꝓhibiti ⁊ tūc vr̄ ɔceſſa
poſt mortē per teſ.in.l.pater.in.§.fundū.
.ff.de le.ij. Aut pſonaꝝ ut q̄ teſtator pro
hibuit rem alienari in illos de hecaria vl'
de comitibꝫ ⁊ tūc inſtituēdo heredē aliq̄
pſonā ex ipſis dr̄ alienare ⁊ ɔtra ꝓhibi-

tioné teſtatoris factē ⁊ ſic ɔtractus nullus ut.l.codicillis.in.§.matre.ff.de le.ij. Aut é facta ꝓhibitio ſimplr̄ quo ad oés ⁊ tunc aut res trāſit ad heredé extraneū expreſſe inſtitutū ⁊ tunc vr̄ alienatio ꝓhibita quo ad eum ut in.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij. ⁊.l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de vbō.ob. ⁊ h̄ vez qn̄ ſupſunt ille pſone quaꝝ cā é facta ꝓhibitio alr̄s ſi nullꝰ ſupeſſet tūc poſſet extraneus heres licite iſtitui.ut.l.qui ſolidū.§.pdiū.ff.de le.ij.qđ é no. ¶ Aut trāſit ad heredé legitimū ab iteſtato ſuccedenté ⁊ tūc talr̄ alienatio nō cadit in ꝓhibitioné. ut.l.cū pater.§.cū inter libertos.⁊ ibi no.de le.ij. de quo dic ut no.in d.§.fratre. Quid aūt ſi illi oés quoꝝ cā teſtator ꝓhibuit alienationé ɔſentiant ipſi alienationi. an tūc tenebit ɔtractꝰ ⁊ alienatio dic ꝙ ſic.ut.l codicillis.§.inſulā.⁊ in.l.cū pater.§.libertis de le.ij.⁊ in.l.nihil.in.§.i.ff. de le.i.l.quotiens.C.de fideicōiſſ.vbi aūt nō oés ɔſenſerūt ſꝫ aliqui ex eis tūc illi qui nō ɔſenſerunt alienationé reuocare potuerūt.ut d.§.libertꝰ. ¶ Quid ḡ ſi diſpoſuerit teſtōꝛ ꝙ fundus in ſua familia remaneret ⁊ hēs ɔtra ꝓhibitioné alienauit deinde deceſſit heres ſupſtitibꝰ filijs nepotibꝰ teſtatoris an poterūt hanc alienationé reuocare dic aut iſti nepotes ſunt heredes oés ipſiꝰ hereditis ꝓhibiti ⁊ tūc nō pn̄t reuocare aut ſunt oés exheredati l’ aliqui exheredati aliqui inſtituti ⁊ tūc illi ſoli qui nō ſunt heredes ꝓ portoibꝰ ſuis tm̄ poſſunt alienationé reuocare. et h̄ hr̄tur ⁊ nōtatur in .l.filiusfail’.§.cū pater.ff.de le.i.⁊ in.l.vnū ex familia.§.ſed ſi vno.⁊ § ſi talia.ff.de le.ij.⁊.l.is qui cū plures.ff.de le.iij.⁊ é rō ꝙ heres nō pōt repugnare factū defuncti.ut in.l.filios.cū ſi.cū ibi no.C. de reuo.iſ. q̄ in frau.cre. Sed nūquid ille pſone quaꝝ ɔtēplatione facta é ꝓhibitio poterūt iter ſe iuicé vni alteri ⁊ ecōuerſo alienare dic ꝙ ſic ex pſumpta voluntate teſtatoris ut .l.quotiés. ⁊ in.l.voluntas. ⁊ ibi no.ff. de fideicōiſſ. ⁊ in d.§.fratre.⁊ ibi no. in.l.pr̄ filiū.in.§.quideci.ff.de le.iij. Quid ergo ſi vnꝰ alteri alienauit. an poterit res ipſa āmodo alienari in extraneū diſtingue. Aut probibitio é i rem vbi gr̄a dicit teſtatoꝛ probibeo rem alienari ꝛc. ⁊ tūc ꝓhibitio durat ꝑpetuo.ut i dicto.§.fratre. ⁊ ibi p Bar. Aut é facta in pſoná vbi gr̄a nolo ꝙ heres meus rem alienet ⁊ tūc ſi ſemel facta ſit alienatio in pſoná ꝑmiſſam poterit deinceps alienari in pſoná ꝓhibitá ut i d.§.quideci. ex quo apparet ꝙ ſufficit ſel ſatiſfactū voluntati teſtatoris.l.boues. in .§.h̄ ſermone.ff.de vbo.ſig. ¶ Uenio ad aliū articulū viꝫ qn̄ pſona ꝓhibet ɔtrahere inter viuos vbi gr̄a vendo tibi hāc rem l’ dono h̄ pacto ne alienes. In quo q̄ritur ſi ɔtrafiat an dominiū trāſferatr̄ dic ſic aut ille qui paciſcitur ne res alienetur aliquod ius ſibi in re ipſa reſeruat. ⁊ tūc ſi ɔtrafiat nō valꝫ ɔtractꝰ ⁊ dominij tranſlatio ipeditur.ut pꝫ in dn̄o qui dedit ré i éphiteoſi ꝑpetuo ⁊ pactꝰ é ne liceat éphiteote ré alienāe.ut pꝫ i.l.fi.C.de iu.éphi ad qđ facit.l.ſi creditoꝛ.ff.de diſtr.pig.ſm̄ cōem lrām. aut nullū ius ſibi reſeruat et tūc aut fit alienatio irreuocabiliter ut pꝫ in datione libertatis que n̄ pōt reuocari ⁊ tunc ɔtractꝰ nullꝰ ⁊ alienatio.ut.l.ea q̄ dem.C.ſi má.ita.fue.alie.cū ibi no. Aut é reuocabil’ alienatio ſui nā ⁊ tunc ſm̄ oīum opioné tenet ɔtractus ⁊ dominiū trāſfertr̄.ut in.l.ea lege. ⁊ ibi plene p Cy.C. de ɔdi.ob cau.⁊.l.ſi ita quis.§.ea lege per Cy.ff.de vbo.ob.⁊ ibi per Bar. Sed dubiū reſtat q̄liter ſuccurratr̄ illi qui pactꝰ é ne res alienetr̄ ɔtra ipſum alienanté in quo paſſu ſunt.varie opi.ut refert Cy.in d.l.ea lege. ¶ Tn̄ ɔcludendo dic ſic aūt tale pactū vl’ ɔuentio interceſſit ſup re ꝓpria paciſcentis aut ſup re aliena. ꝑ caſu aūt eiꝰ intereſt rem nō alienari ⁊ tūc agitr̄ ad intereſſe ɔtra alienanté. ut in d.l. ea lege.⁊ in d.§. ſi ita quis ⁊ intellige ſua intereſſe ſi facta ſit ꝓhibitio fauoꝛe certaꝝ pſonarum. Aut eiꝰ nō itereſt ⁊ tunc nō agitr̄ ſi ɔtrafiat.ut.l.fi.C.de pact.inter emp.⁊ vé. Si vero pactū fiat ſup re aliena ⁊ tunc aūt nō itereſt paciſcentis alienari ⁊ nō agitur ad aliquid.ut.ff.de pact.l.nemo. Aut itereſt ⁊ tūc ſi ɔtrafiat pōt agi ad itereſſe ut .l.q̄tiés.ff.de fur. dic latiꝰ p Cy. ⁊ alios docto.in d.l.ea lege.⁊ p Bar.in d.§. ſi ita quis. Patet ḡ ex predictis ꝙ quo ad ipediendū dominij trāſlationé potentiꝰ agit probibitio teſtatoris q̄ ɔtrahentis cuiꝰ rō eſſe pōt ꝙ teſtatoꝛ pōt nuda voluntate ſine aliqua traditione dominiū in aliū trāſferre.ut in.l.a titio.ff. de fur. ergo etiā poterit ne trāſferatr̄ ipedire. ut ɔtrarioꝝ ſit eadé diſciplina.ut i.§. illud.inſti.ꝓ ſocio ⁊ per regulā. qui pōt velle pōt ⁊ nolle. q̄ rō ceſſat in ɔtrahente. ut.l.traditionibꝰ. C.de pact. ⁊ in.§.vendite.inſti.de re.diui. Sed nūquid ſit dare aliqué modū p qué in ɔtractu poſſit ipediri dominij trāſlatio

ſup quo multi multa dant ɔſilia tñ duo
pro ẜitate ſunt remedia vnũ ē q̄ ẜba ꝓ
hibitiua alienatiõis referant̃ ad pambu-
lum ipſius actꝰ alienandi h̄ modo. uẽdo
l' dono tibi hanc rem ſub tali modo ɔdi
tione forma ⁊ ɔuentione viȝ q̄ ſi ꝑuenerit
ad aliquẽ actũ alienationis q̄ res ipſa ex
nunc ꝓut extunc in me reuertat̃ ⁊ reuer
ſa eſſe itelligat̃ pleno iure ⁊ in eũ caſum
ɔſtituis te ipſam rem meo noīe poſſidere
vel aliter ⁊ 2.ᵒ dicat̃ ſic. vendo l' dono ut
ſ̄ ⁊ ꝓmittis mihi ipſam rem non vendẽ
⁊ obligas in eũ caſum ſpecialiter mihi ip
ſam rem pignori per h̄ eni q̄ remanet iuſ
in re īpedit̃ dominij trãſlatio ipſiꝰ ut pᵗ
in.l.ſi creditor ſm̄ lrãm cõem.ff. de diſtr.
pig. de quo vide qđ no. Bar. in.l.qui ab
ſeni.§.i.ff.de acqui.poſſ. ⁊ p Ja.but.i d.l.
ea lege. ¶ Nũc aũt ſupeſt ut accedamus
ad quītũ viȝ qñ quis ꝓhibet̃ ɔtrahẽ rõe
delicti utpote hereticꝰ excõicatꝰ apoſtata
dãnatus de crimīe leſe maieſtatis. ¶ Diſ
cutiamꝰ latiꝰ de ſingul'. ⁊ p̄ querit̃ an hẽ
ticus poſſit ɔtrahere vendere vl' alienare
ad qđ breuiter dicendũ q̄ non. ut.l.manu
cheos. C. de here. ⁊ in auẽ.credentes.eo.ti.
⁊ in.c.excõicamꝰ.in.§.credentes.ex̄ de ſen.
ex. quimo nec põt teſtm̃ facere nec teſtis
in iudicio l' ex̄ eſſe ut in dictis iuribꝰ. et
ut gñaliter dicã iſti heretici oī pꝛiulegio
omniq̄ȝ dignitate tam eccleſiaſtica q̄ȝ ſecu
lari ſunt ꝑuati. ut in.c.ad abolendã. ⁊ i d.
.c.excõicamꝰ.cũ ſi.de here. bonaq̄ȝ ipſoꝝ a
tp̄e ɔmiſſi crimīs ipſo iure ſunt ɔfiſcata
ſicut .ĵ. dicet̃ in crimīe leſe maieſtatis. ut
hẽtur ⁊ no. in.c.cum ſm̄ leges. ex̄ de here.
li.vi. Quid aũt de excõicato dicemꝰ dic
q̄ excõicatus ſuſpenſus ē ab adminiſtratõ
ne ſi clericꝰ ē nõ põt alienãe res eccl'ie ut
ex̄ de pſ̄bi.exco.c.fi. ⁊ de re iudi. in.c.ad ꝓ
bandũ. qđ tenet Inno. in.c. ẜitatis. ex̄ de
do. ⁊ ɔtu. Sup rebꝫ aũt ſuis ſiue ſit laicꝰ
ſiue clericꝰ põt diſꝑonẽ ꝓut vult ⁊ ipſas
vendere donare ⁊ alio quouiſmõ alienare
ſiue ɔtrahẽ. ut i.c ſi uere. de ſen ex. ⁊ xi.q.
iij. in.c qm̄ multos. in fi. ſ; tñ agendo i iu
dicio eſſe nõ põt. ut ex̄ de ſen.ex.p tuas. ⁊
ex̄ de ſen.et re iudi. in.c ad ꝓbandũ. ⁊ i.c.
pia. ex̄ de excep.li.vi. ⁊ in.c decernimꝰ. et
ibi no. extra de ſen.ex.li.vi. qđ ꝓſequitur
idẽ Inno. in d.c. ẜitatis. nũquid aũt poſ
ſit facere teſtamẽtũ dic q̄ ſic. ut no. Jo.an
in d.c. decernimꝰ. tam in glo. q̄ȝ i nouella
⁊ idẽ Bar. in.l.ſi queramꝰ.ff. de teſta. et
Ja. de bel. in auẽ. de ſanct.epiſ. in.§ oibus.

coll'.viij. ⁊ Inno. in.c. cũ voluntati. ex̄ de
ſen.ex. ⁊ ſpe.i ti. de inſtru.edi §.ɔpendioſe
ẜ. quid de excõicato. ⁊ p h̄ facit.c.ij. in fi.
ex̄ de ſen ex. li.vi. In apoſtata quid iuris
ſit aduertendũ p̄ q̄ apoſtata nil aliud eſt
q̄ȝ temerariꝰ receſſus a. ſtatu fidei obediẽ
tie l' religionis. ⁊ dr̄ apoſtaſia quaſi poſta
tio l' retro ſtatio. ut hẽtur xxviij.q.vi. nõ
ſeruetis. vñ apoſtata dr̄ ille qui ab obediẽ
tia l' ab hitu religionis aſſumpto recedit
de hoc no. per glo. in.c.i. extra de apoſt. ⁊ p
Hoſti. in ſũma extra de apoſt. Querendũ
ē q̄ an apoſtata poſſit ɔtrahẽ circa qđ eſt
diſtinguẽdũ q̄ aut eſt apoſtata ꝑfidie ut
puta ſi xp̄ianꝰ factꝰ ē iudeus l' aliter deli
quit in ɔtemptũ fidei ⁊ iſte nõ põt ɔtra-
here nec teſtm̃ facere. ut hereticꝰ ut i.l.ij.
⁊.l.apoſtataꝝ. C. de apoſta. ⁊ gñaliter oẽs
penas illas patit̃ quas hẽticꝰ. ut no. Inn.
in d.c.i. extra de apoſt. ⁊ facit qđ hẽtur ij
q.iiij. oberꝰ. Si vero ſit apoſtata inobe
dientie l' irregularitatis tũc īfamis effici
tur. ⁊ repellit̃ ab accuſando ⁊ teſtimoio
⁊ excõicandus ē. ut ij.q.iiij. in.§. ſi quis a
ſuo xi.q.iij. ſi aũt vobis. ⁊ xvi.q.i. .c.legi
⁊.l.di.c.fi.cum ſi. non tñ ꝓhibet̃ ɔtrahẽ
l' alia facere ꝓut de excõicato dictũ ē ſ̄ ⁊
h̄ ſequit̃ Inno. i d.c.i. de apoſta. Sed qđ
dicemꝰ in iudeo ⁊ ſarraceno an pñt ɔtra
here dic q̄ inter ſe ⁊ xp̄ianos pñt ɔtrahẽ
⁊ diſtrahere ſup rebꝫ licitis ⁊ legitis ut i
l.nemo. C. de iude. q̄ iudei oī romanoꝝ
iure regulariter vti poſſunt ut in.l.iudei
C. de iude. Arma aũt ⁊ loricas non licet
xp̄ianis vendere iudeis l' ſarracenis. vt ex̄
de iude. in.c. itẽ quorũdam. ⁊.c ad liberan
dum. ⁊ in.l.ij. C. que res expoꝛ. non de. ⁊
in.l.mercatoꝝ. C. de ɔmer. ⁊ merca. Sed
nec licet eis xp̄ianũ mancipiũ tenere. ut
.C. ne iu. manci. xp̄i.l.i. ⁊ ij.c.i. ⁊ ij. extra
de iude. ¶ Poſtremo nec vllã dignitatẽ
aut honoꝛẽ ɔſequi poſſunt hꝰmodi iudei
ut in.l.fi. C. de iude. pñt tñ in iudicio li
tigare ⁊ ſñias arbitraleſ ꝓferre ut in d.l.
iudei. in fi. C. de iude. ⁊ etiã põt legari eiſ
in ſingulari licet nõ in cõi ut in.l.i. ⁊ ibi
no. C. de iude. ¶ Sed hic quero an liceat
xp̄ianis ꝓpꝛia auctoꝛitate accipe ⁊ vſurpa
re res ⁊ bona īfideliũ dic q̄ ñ. ut i.l.nẽo.
⁊ in.l.nullꝰ. C. de iude. ſiue ſint ſarraceni
q̄ dominia ⁊ iuriſdictiones res ⁊ bona q̄
tenent̃ a ſarracenis l' iudeis iuſte poſſidẽ
tur ab eis illa viȝ in quibꝫ romani īpera
toꝛes nullũ habuerunt dominiũ vñ ſuper
talibꝫ bonis nõ poſſent de iure īquietari

nec moleſtari. ¶ In alijs aũt bonis ĩ quibꝰ
romanoꝝ ĩpratores dominiũ habuerunt
poſſunt licite inquietari ⁊ eis bellũ iuſte
indici p ppm l' ĩperatorẽ ꝙ ſpoliauerunt
imperiũ ipſius bonis ar. dictaꝝ. l. nemo. ⁊
.l. nullꝰ. qđ ſequit̃ Inno. in .c. qđ ſup. ex̃
de voto. ⁊ Io. an. ĩ addi. ſpe. ſup ti. de iuđ.
Forte tñ poſſent ſarraceni allegare pſcri
ptiones tanti tpis cuiꝰ ĩitij memoria nõ
exiſtit que pſcriptio hẽtur p titulo. ut ĩ
.l. hꝫ iure. in § ductꝰ aque. ff. de aqua quo.
⁊ eſti. cũ ſi. vnde tuti vident̃ pſcriptione
niſi dicas ꝙ iura ĩperij nullo tpe pſcribũ
tur. ut in. l. cõperit. C. de pſcrip. xxx. vl' xl.
anno. ⁊. C. ne rei do. l' temp. l. i. ⁊ fi. ⁊ facit
.c. cum nõ liceat. ex̃ de preſcrip. ⁊ ibi no. ¶
Sequit̃ nũc videre quid iuris in dãnato
de crimĩe leſe maieſtatꝭ. qui aliqđ molit̃
ſeu machiat̃ doloſe cõt pſonã ipĩj l' cõt eos
q cõe eiꝰ latus ſunt l' cõtra remp. ciuitatis ro
mane arma mouẽdo l' tumultus ꝗ ſeditiõ
nes cõcitando l' ſil'ia. ut hẽtur in. l. i. ⁊ ij. ff
ad. l. iul'. maieſta. ¶ Non idẽ dico de tyran
no l' alia ciuitate hꝰ quidẽ crimĩs pena ẽ
mors ⁊ bonoꝝ amiſſio ⁊ publicatio. filij
quoqꝫ hꝰmodi delinquẽtis oĩ ſucceſſione
tam paterna q̃ꝫ materna necnõ ⁊ alia que
cunqꝫ pũant̃ ſuntqꝫ infames et hꝫ hñtur
in. l. quiſquis. C. ad. l. iul'. maieſta. ⁊ talit̃
deliquẽs ſtati crimĩe cõmiſſo efficit̃ ĩteſta
bil' nec põt cõtrahere vendere vl' alienare
vt in d. l. quiſquis. ⁊ in .c. cũ ſcꝫm leges. ex̃
de here. li. vi. ⁊ in. l. fi. C. ad. l. iul'. maieſta.
¶ Quid aũt dicemꝰ in alijs delictis puta ĩ
homicida fure raptore falſario ⁊ ſi. dic ꝙ aut
delictũ ẽ tale ex quo bona nõ ſunt publi
canda ut ẽ hodie regulariter in quocunqꝫ
crimĩe ut in auc̃. bona damnatoꝝ. cũ ſi. C.
de bo. dam. ⁊ tũc taliter deliquẽs põt con
trahere ut in. l. auferẽt̃ § in reatu. ff. de iur.
fiſ. ⁊ in. l. i reo. ff. de ſolu. ¶ Sed an teſtamẽ
tũ facere poſſit dic ut no. Bar. i. l. eiꝰ qui
§ i. ff. de teſta. ¶ Aut ẽ tale delictum ꝓpter
qđ bona eiꝰ ſunt publicanda vl' ex forma
iuris l' ſtatutoꝝ ciuitatis. ⁊ tũc cõſideran
da ſunt v. tpa. pmũ tẽpus ẽ ante crimen
cõmiſſum. 2m poſt crimẽ cõmiſſum ⁊ ante
accuſationẽ. 3m ẽ pꝰ accuſationẽ ⁊ litis cõtẽ.
4m ẽ pꝰ liti cõtẽ. ⁊ añ ſniaꝫ. 5m ẽ pꝰ ſniaꝫ la
tã. ¶ Circa pmũ qđ ẽ añ crimẽ cõmiſſũ q̃ri
tur an crimĩe poſtea cõtracto ⁊ ſecuto pre
cedens alienatio vl' cõtractꝰ reuocari dẽat
diſtingue. aut alienatio que crimẽ preceſſit
fuit facta bona fide ⁊ tũc non reuocat̃. ut
.l. ſi aliquis. in fi. ff. de dona. cau. mor. ⁊ in
d. l. poſt cõtractũ. ff. de dona. ¶ Aut ipſa alie
natio crimẽ pũenit in fraudẽ cũ ꝓpoſito
delinquẽdi ⁊ tũc reuocat̃ ſecuta ſnia. ut ĩ
d. l. ſi aliquis. ⁊ ĩ. l. i fraudẽ. ĩ pñ. ff. de iur.
fiſ. ¶ Sed qualiter de fraude ꝓbabit̃ cum
ſit difficil' ꝓbatio ꝙ cõſiſtit in aĩo. dic ꝙ
ex cõiecturis ꝓbabit̃ altero ex vi. modis
ut dicit Bar. in d. l. pꝰ cõtractũ. pͦ ſi alie
nauit oĩa bona ſua ut in. l. oẽs § lucius. ff.
de his que ĩ frau. cre. ꝓ quo facit qđ no.
glo. in. l. qui teſtamentũ. ff. de ꝓba. ⁊ qđ
hẽtur in d. l. in fraudẽ. in pñ. ff. de iure fiſ.
qđ veꝝ ĩtellige qñ alienatio fit ⁊ cã pue
nit de ꝓrio ⁊ ĩterat aliqua cã alia ſuppo
ſitionis ipſius crimĩs puta ĩimicitie ma
gne l' cõminationis ⁊ ſi. ꝓbat̃ p .c. fi. extra
de reſcrip. li. vi. facit qđ no. p glo. in auc̃. ſꝫ
iam neceſſe. C. de dona. añ nup. ⁊. l. ſꝫ ſi ma
ritus. in fi. ff. qui ⁊ a qui. ⁊ in. l. ſi mulier.
in pñ. ff. reꝝ ammo. cũ ſi. de quibꝰ ĩ dicet̃
2o. ſi donauit l' vendidit pſone cõiũcte. ut. l.
pl'r. C. de boniſqꝫ lib. in pñ. qđ eſſe verũ ĩ
tellige qñ alia cã pceſſit pſumptiua crimĩ
ꝙ p ſe ſola ꝓximitas pſonaꝝ non ſufficeret
ut ĩ dici ꝓbat̃ in. l. ſi quis poſt hꝫ. d. ſi qđ
C. de bo. dam. ⁊ ibi no. p Cy. de hac mã.
Illud tñ ſcias ꝙ ad reuocandã venditio
nem exigit̃ ꝙ emptor fuerit pticeps frau
dis. ut. l. ait pretor § ſi quis pticeps. ff. de
his que ĩ frau. cre. cõtra quẽ emptorẽ de p
ticipatione preſumã ſi emit a pſona cõiun
cta cꝰ qualitatẽ ⁊ cõditionẽ pſumit̃ ſcire
ut. l. de tutela. C. de ĩ ĩte. reſt. mi. ⁊. l. opta
ui. ff. vñ cõgna. 3o. pſumit̃ de fraude ſi pꝰ vẽ
ditionẽ l' donationẽ ipſe venditor l' dona
tor repiat̃ ipſam rem tenere ⁊ poſſidere
ut. l. ſicut. in § ſupuacuũ. ff. qui. mo. pig. l'
hypo. ſol. ⁊. l. ſi is qui. ff. de acqui. here. ⁊. l. ſi
quis. in fi. C. de nã. libe. qđ ſemp veꝝ ĩtel
lige alia cã cõcurrente. ut ĩ veꝝ tñ lex vĩ
velle ꝙ ex hꝫ magis arguat̃ ſimulatio q̃ꝫ
fraus inter que ẽ dĩa ꝙ ſimulata vẽditiõ
nulla ẽ ut. l. imaginaria. ff. de re. iuri. ⁊. l. nu
da. ff. de cõtra. emp. cum ſi. ¶ Sed venditio
facta in fraudẽ reuocat̃ p actionẽ reuoca
toriã. ut inſti. de actio § in fraudem. ⁊ ĩtel
ligo pdicta fore vera ſi venditor poſſedit
fructꝰ ⁊ redditus in ſe cõuertendo. alꝭ ſi
noĩe emptoꝝ poſſediſſꝫ ⁊ ſibi de fructibꝰ
reſponderet nõ pſumerẽ ex hꝫ fraudẽ l' ſimu
lationẽ ar. i. l. litibꝰ. C. de agri. ⁊ cenſi. ⁊ ĩ
.l. iul' § poſſet. ff. de ac. emp. ¶ 4o pſumitur
de fraude qñ venditio vl' donatio facta eſt
clam l' in occulto ar. in. l. fi. ff. de ritu. nup.
⁊. l. nõ exiſtio. ff. de admi. tu. dũ tñ pcedat

alia cā ſimulatioſa de qua ſ̄ dixi ⁊ iſto ca
ſu puto in vtroq̄ caſu opus eſſe q̄ ēptor
vł donatari⁹ fraudē pticipet ut in d.l. in
fraudē.i.§.ſi quis pticeps. 5°. ꝑſuit̄ ſi de
ꝓpinquo ſequat̄ delictū.ut.l.neuter.ff.de
de pniie.cre. ¶ Pro quo facit qđ no.in ſi.
in auc̄.mioris delicti.C. qui tu.da.poſſ.⁊
in corpe vn̄ ſumit̄ niſi fortaſſe delictū eēt
ōmiſſum ex iopinatu ⁊ rixa q̄ tūc nō eēt
ꝑſumptio in dubio q̄ aīm⁹ pceſſit ad h.
6 ꝑſuit̄ ſi ōtract⁹ ⁊ alienatio facta ſit ſb
expreſſa conditione dicendo vendo vł do
no ſi mea bona ōtigerit publicari. ut in.l.
pl'r.⁊ ibi no.ff.de ſtipu.ſer. ⁊ in.l.ſumma
cū rōe.in pn.ff.de pecul. ¶ Que aūt ſupi⁹
dicta ſunt vendicāt ſibi locū in alienatōe
facta iter viuos. vbi aūt donatio facta eēt
cā mortis ex̄nee pſone p h⁹modi deliquē
tem tūc lata ſnia ōdemnatoria idiſtincte
reuocat̄. ut in.l.ei⁹ qui.ff. de teſta.⁊ in.l.
res vxoris.C.de dona.inter vi.⁊ vx.⁊ no.ī
.l.ſi aliquis.ff.de dona.cau.mor. ¶ Si vero
donatio cā mortis fuerit facta vxori tunc
nullomō reuocat̄.ut in d.l.res vxoris.de
dona.inter vi.⁊ vx. ⁊ in.l.ſi quis poſt hac
C.de bo.pſcrip.in pn. niſi marit⁹ ōdēna-
retur de crimie leſe maieſtatis c⁹ mēoria
p⁹ mortē damnaret̄.ut i.l.quiſq̄s.C. ad
l.iul.maieſta.⁊.l.cū ħ ſtatus.§.maritus.ff.
de dona.inter vi.⁊ vx.⁊ no.p glo.⁊ docto.
in d.l.res vxoris. ¶ Venio nunc ad 2.m
pncipale tēpus qđ ē poſt delictū ōmiſſū
⁊ ante accuſationē porrectā in quo dic q̄
aut delictū ōmiſſum ē tale ꝓpter qđ bona
ipſo iure ſunt i fiſcū ſtati publicata.ut p3
in crīne leſe maieſta.ut d.l.quiſq̄s.C.ad.l
iul.maieſta.⁊ in.c. cū ſm leges.ex̄ de hær.
li.vi.⁊ in crimie ōtrahētis inceſtas nupti
as.ut.C.de nup.⁊ in auc̄. iceſtas.⁊ in cor
vn̄ ſuitur.⁊ i crimie hereſis ⁊ ſi. ut in d.
.c.cū ſm leges.ex̄ de hær.li.vi. ⁊ tūc nō te
net alienatio utpote facta ab eo qui deſijt
eſſe dn̄s. ¶ Aut delictum ē tale per qđ nō
ſtati dominiū bonoꝝ pditur ſ; ſola admi
ſtratio iterdicit̄.ut ſ̄ dixi i excōicato ⁊ in
alijs certis caſib; qui ꝓbant̄ in.l.queſitū
ff.qui ⁊ a qui.⁊ in.l.ex iudicioꝝ.ff.de accu
ſa.⁊ tūc nō tenet alienatio volūtarie facta
ſecus aūt ſi fieret ex cā nec̄ia. ut in.l.reo.
ff.de ſolu.⁊ in.l.alienationes.ff.fail'.hercī.
ar.l.pcto.in §.prediū.ff.de le.ij. ¶ Aut deli
ctū ē tale ꝓpter qđ nō pditur reꝝ domi
niū nec ipſaꝝ adminiſtratio interdicitur.
vt ē regulariter in oī delicto. ut d.l.poſt
ōtractū.⁊.l.aufert̄.§.reatu.ff.de iure fiſ.

¶ Tūc diſtinguit̄ aut ē irreuocabil' aliena°
vt manūmiſſio ⁊ nō t3 ut in.l. qui pure.ff.
de manu. ¶ Aut ē reuocabil' ⁊ tūc t3 aliena
tio. ut in d.l. poſt ōtractū. cū ſi.niſi facta
eēt in fraudē.ut in d.l.ſi aliquis.ff.de do.
cau.mor. ¶ Deſcendo ad 3m temp⁹.ſ.poſt
accuſationē porrectā ante litē ōt̄. in quo
dic q̄ in oīb; illis caſib; in quib; dictū ē
alienationē ꝓhibitam poſt crimē ōmiſſum
in illis eiſdē erit poſt accuſationē porrectā
multomagī. In ceteris aūt dic i alienatio
ne voluntaria idē vt̄ qđ ſ̄ ꝓx.dixi. in ne
ceſſaria aūt diſtinguit̄ aut reus ē p̄ns et
tunc idē qđ ſ̄.aut ē abſens.⁊ tunc non t3
ut.l.fi.in fi.ff.de acqui here. ¶ Capio 4m
tēpus qđ ē poſt litē ōt̄. in quo ſunt opi.
tamē pro v̄itate dic idem eſſe p oia qđ ſ̄
dictū ē circa 3m tempus. qđ ſequit̄ Bar.
in d.l.poſt ōtractū.⁊ Guil.de cu.in.l.nō
ſolum in fi.ff.de i integ.reſt.licet glo.tēat
ōtrariū in d.l.ex iudicioꝝ.ff.de accuſa. ¶
¶ Poſtremo ad 5m tēpus accedo. qđ ē ante
ſniā3 latā.in quo diſtingue. a' ſnia ñ ē ſuſ
penſa per appellationē ⁊ ſic trāſiuit in rē
iudicatā ⁊ tunc nō valet ōtract⁹ ł aliena°
vt in d.l.p⁹ ōtractū.cū ſi. ¶ Aut ē ſuſpenſa
p appellationē ⁊ tūc t3 ōtract⁹ ł alienatō
ipſo iure tn̄ ōfirmata poſt ſnia poſtea re
uocat̄ ar.l.cyrographis.ff.de admi.tu. ¶
¶ Ex predictis apparet an fiſcus hēat in pe
nis tacitā ipothecā ſicut habet in ōtracti
bus ut.l.qđ placuit.ff. de iure fiſ. in quo
dic q̄ ante ſniā3 latā fiſcus in penis nullū
ius h3 ipothece ſ; poſt ſic ut.C. de pe.fiſ.
cre. prefe.l.i.li.x. ¶ Pro quo facit q̄ ſi ta
le ius hēret̄ ante ſniam poſſet p ipothecā
a quocūq̄ poſſeſſore alienata reuocare qđ
ē falſum ut p3 ex pdictis qđ ſequit̄ Bar.
in d.l.i.⁊ in d.l.poſt ōtractū. ⁊ in.l.aufer
tur.in §.fiſcus.ff. de iure fiſ.⁊ Cy. in.l.ſi
q̄s pōt accu.C.de bo.dam. ¶ Sextus pōt
predictis adiungi caſus i quo pſona ōtra
here ꝓhibet̄ rōe fragilitatis ſex⁹. ut mu
lier ⁊ nō dico indrn̄ter ſ; ſolū in certis ca
ſibus puta ſi illa pro alijs intercedat trāſ
ferendo in ſe aliā obligationē ł fideiuben
do ꝓ alio ł ſi. ħis eni caſib; nō obligat̄
mulier in effectu q̄ ope exceptionis vell'.
ei ſuccurrit̄.ut.l.ſenat⁹. ⁊ i.l.femis.C.ad
ſena.ōſul.vell'.l.i. ⁊ ij. ¶ Sed ſi obliget ſe
cū viro ſuo a' p viro ſuo ipſo iure nō ob
ligat̄ ut in auc̄.ſi qua mulier.C.ad vell'.
pōt tn̄ mulier iuri ipothecaꝝ ōrenunciare
tā in ōtractu viri q̄ ex̄nei ut talis tenet
renūciatio ſ; tn̄ renūciatio facta ſup vna

contractu vł in ꝑſona vniꝰ ad aliū ꝯtractū
vł ad aliā pſonā non extendit̄ neqꝫ porrigi
tur ut in.l.etiā.ꝛ in.l.iubemꝰ.C.ad vell.
Sup ē nūc aſſumere 3ᵐ ꝑncipalē caſū q ē
qñ ꝯtractꝰ ꝓhibet̄ rōe rei ſup q̄ celebrat̄
ꝯtractꝰ. Circa qđ ē ſciendū ꝙ ꝯtractꝰ po
teſt reddi tūc inutił ꝑncipaliter ex duobꝫ
ꝑ ex defectu nature ut ꝙ res nō extat in
natura nec eſſe ſperat̄. ut in.l.nec emptio
ꝛ.l.ſi ꝯſenſum.ff. de ꝯtra.emp.cum ſi.¶ 2°.
ex defectu iuris ꝓhibentis cuiꝰ quidem
exēpla ſunt varia utputa res ꝓpria res ſa
cra religioſa fundus dotał res litigioſa res
publica res eccleſie ꝛ alie plures. ꝓhibet̄
itaqꝫ ꝑ res ꝓpria emi ut.l.ſue rei.ff. de ꝯ.
emp. Itē ꝓhibet̄ res ſacra alienari ꝛ ſup
eam ꝯtrahi ꝙ talis res nō pōt eſſe in cō
mertio vł dominio aliꝰ q̄ ſoliꝰ dei. ut i §.
nulliꝰ.inſti.de re.diui. niſi in tribꝫ caſibꝫ
ibi no.ꝑ glo.ꝛ in.l.ſancimꝰ.cū auc.ꝑterea
C.de ſa.ſanct.ec.ꝛ xij.q.ij.c ſacraꝝ. Pro
hibetur etiā ꝛ res religioſa alienari.ut in
.l.locum.C.de reli.ꝛ in §.fi.inſti.de ꝯtra.
emp.ꝛ.l.ꝛ liberi.ff.de ꝯtra.emp.¶ Et dr̄t
religioſa a ſacra ꝙ res ſacre ſunt ille que
ſunt deo dedicate cum auctoritate epī vł
ſupioris ꝑlati.ut in d.§.nulliꝰ. Religioſe
ſunt ille que ꝯſtituūt̄ ſolius hoīs ꝑuati
voluntate inferēdo corpus mortuū in cer
tum locū qui locꝰ appellat̄ ſepultura ut
in.§ religioſum.inſti.de re.diui. ꝛ idem ē
dicēdū de locis publicis ꝓprietate ꝛ vſu
ut theatra ꝛ platee ciuitatis que nec alie
nari poſſunt ut ꝓbat̄ in dictis iuribꝫ.ꝛ i
.l.ſ celſus.ff.de ꝯtrah.emp.¶ Si aūt cēnt
publica ꝓprietate ſ non vſu ut molendia
ꝛ mancipia tunc bñ pñt vendi cum certa
ſolēnitate.ut.l.bona ꝛ.l.iter publica.ff. de
xbo.ſig.ꝛ in.l.fi.C. de ven.bo.ciui.li.xi.ꝛ
no.in d.l.ſ celſus.¶ Idēqꝫ dico de libero
hoīe qui nec pōt alienari ut in d.l.liberi.
In ꝑdictis aūt caſibꝫ ſi emptor fuerit ſci
ens rem eſſe ſacrā religioſam publicā vel
liberā non agit ꝯtra venditorē ad interēe
Si vero fuerit ignorans tūc aget ꝯtra eū
ad oē intereſſe ſuū ut.in d.§.fi.de ꝯtrah.
emp.¶ Quid aūt dicemꝰ in re mobili ec
cleſiaſtica.ut in fundo vł domo eccleſie dic
ꝙ nec hꝰ rei tenet alienatio niſi interuēiāt
certa ſolēnitas tradita tam a iur̄ ciuili q̄
canonico que quidē ſolēnitas tradita a
iure ciuili hētur in auc.ſ ius porrectū.C
de ſacro ſanct.ecc. De iure aūt canonico
cui in ſ ſtandū ē ſeruat̄ ꝛ ſeruanda ē ſolē
nitas que tradit̄ xij.q.ij. ſine exceptione

vt in.c.dudū.ex̄ de re.ec.non alie. li.vi. q
quidē ſolēnitas tał ē viꝫ ꝙ ſi qdē vendit̄
vł alienat̄ res imobił eccleſie collegiate
clericoꝝ ſecularīū tūc requirit̄ ꝯſenſus e
piſcopi ꝛ eccleſie ſeu caplī ac etiā tractatꝰ
inter ipſos de caplo xij.q.ij.in.c. ſine exce
ptione. Aut vendit̄ res imobił alicuiꝰ
monaſterij clericoꝝ religioſoꝝ ꝛ tunc re
quirit̄ ꝯſenſus epī ꝛ abbatis ac etiā ꝯſen
ſus monachoꝝ ꝛ tractatꝰ inter eos.ut xij
q.ij.in.c.abbate.ꝛ xvij.q.iiij.c.in venditō
nibꝫ.¶ Aut vendit̄ res aliꝰ ꝓchiał ec
cleſie ꝛ tunc requirit̄ ꝯſenſus epī ꝛ pre
byteri ſiue rectoris eiꝰ ſm Inno.ut no.ꝑ
eum in.c.ſtatuimꝰ.in fi.ex̄ de trāſact.ꝛ per
Hoſt.in ſum.ex̄ de re.eccl non alie.¶ Ex
his aūt pꝫ ꝙ oī caſu auctoritas ꝛ ꝯſenſꝰ
epī ē neceſſariꝰ.¶ Sed ad declarationē ꝑ
miſſoꝝ queritur que ſit forma tractatus
que requirit̄ in alienatiōe rei eccleſie dic
ꝙ ꝯuenient oēs de caplo in vno certo lo
co ꝯſueto ſimul ꝛ fiet corā eis ꝓpoſitio ſu
per alienatione fienda de re ipſa ꝛ inde ſi
gulariter oēs dicent quid ſibi pro meliōi
videbit̄ fiendū.ar.in.l.fi.C.de bo.ciui.ali.
li.xi.cū.l.ſe.de quo fiet inſtrumētū ꝛ ſ tꝫ
glo.in.c.tua nup.ex̄ de his que fi. a pre. ſi
ne ꝯſen.cap. Sed nūquid ſufficeret vnus
tractatus an vero requirant̄ plures vr̄ ꝙ
vnicꝰ ſufficiat ꝙ decretał loquit̄ in ſingu
lari.c.dudum.ex̄ de re.ec.non alie. licet cō
ſultiꝰ ſit ꝙ fiant plures ut in .c. 2°. loco
ex̄ de teſti.ibi quotł. ꝛc. quā opi.vr̄ tenere
glo. in d.c. dudum.ſup xᵒ. tractatus licet
do. Rolandinꝰ i ſuis notuł tēat ꝙ tertiꝰ
tractatus intercedere debeat.¶ Que aūt
dicta ſunt ꝓcedūt in alienatioībꝫ ꝑpetu
is in illis aūt que ſunt tꝑales ut ē locatō
ad v.vł vi.vł viij.annos ad plus nō requiri
tur ꝑdicta ſolēnitas ſ ſufficit ſola auctori
tas abbatis vł rectoris vł alteriꝰ adminiſtra
toris.ut in.c.i.ex̄ ut eccl.bene. ꝛ xvi.q.i.in
.c poſſeſſores.qđ ſequit̄ Inno.i d.c.ſtatui
mus.de trāſact.ꝛ Arch.in.c.i.ex̄ de re.eccl.
non alie.li.vi.ꝛ ē tex.in cle.i. ex̄ de re.eccl.
non alie. Sed qd dices de tali qōne quo
tidiana eccleſia vendidit vł alienauit rem
imobilē ꝛ in inſtrō ipſius venditionis di
cit notariꝰ ꝙ interuenerūt tractatꝰ ꝛ ce
tera ſolēnia de quibꝫ ē an ꝑ ſ inſtrm pro
babitur de dicta ſolēnitate vr̄ ꝙ nō quia
iſta ē ſolēnitas extrīſeca que nō ꝑſumit̄
ꝛ maxie qñ ē talis que nō pōt interuenire
tꝑe celebrati ꝯtractꝰ ꝙ requirit̄ tractus
tꝑis.ut.l.i. ꝛ qđ ibi no.C. de fide inſtru.

⁊ iure aſte ſiſ.li.x. ⁊.l.quecunq;. in fi.ff. de
publi. ¶ In ɔtrariū facit ꝙ oīa dūt ꝑſumi
ſolēniter acta poſtq̄ ſic in inſtrō ɔtinetur
ut in §.fi.inſti.de fideiuſ.⁊ in.l.ſciendū.ff.
de ṽbo.ob.⁊ hanc ꝑtem vr̄ ſentire Jo.an.
in.c.2°. loco ex̄ de teſti.ſup glo.ij.⁊ idē vr̄
ſequi ſpe.in ti.de emp.⁊ ven.§.nūc dicēdū
ṽ.h quoq;. ſꝫ Bar.tenet ɔtrariū in d.l.ſci
endū.⁊ h magis placet ⁊ ē melioꝛ ꝓ eccle
ſijs debēt ḡ fieri inſtrā ſepata ꝓ eccl'ia de
tractatibꝫ ꝑcedentibꝫ ſꝫ Rolan. Unū tū
ſcias ꝙ licet de iure reqrat᷑ illa ſolēnitas
ſi tū de ɔſuetudine eccleſie exigeret᷑ mioꝛ
ſolēnitas illa ſufficeret ſm̄ Inno. in d.c.
ſtatuim᷒.⁊ idē Arch.in d.c.dudū.⁊ gof.
in ſum.ꝓ quo vide qđ no.Cy.in.l.i.C. q̄
ſit lon.ɔſue.in illa q̄ōne circa alienationē
rei pupillaris. ¶ Quid ḡ ſi fiat alienatio
obmiſſa oī ſolēnitate dic ꝙ ē ipſo iure nl'
la.ut in d.l.iubem᷒.⁊ no.in d.c ſine excep
tione.⁊ puniť alienatoꝛ.ut in d.l.iubem᷒.
⁊ in.c.nulli liceat.ex̄ de re.ecc.non alie. ⁊
pōt ipſe idē alienatoꝛ reuocare ipſam alie
natione ⁊ venire ɔtra factū ſuū.in d.l.iu
bemus.⁊ in.c. ſi quis p̄ſbyteroꝝ. ex̄ de re.
ec.non alie. ¶ Sed quid ſi in hac alienatiōe
interuenit oīs debita ſolēnitas. tū eccleſia
ē ex hac alienatione multū leſa an poterit
reuocari iſta alienatio dic ꝙ ſic ꝑ bñficiū
in integꝝ reſtitutionis.ī.quadriēniū a tē
poꝛe alienationis numerandū. ut hētur et
nōtur in.c.i. ex̄ de i inte.reſti. ⁊ in.c. pl'r.
ex̄ de re.ec.non alie.cum ſi. ſicut in ſili re
ſtituit᷑ mioꝛ ſi facta ſit alienatio cū aucto
ritate tutoꝛ. ⁊ decreto iudicis ut.l.etiam
⁊ in.l.fi.C. ſi tu.l' cura.interue. ¶ Adhuc
formo aliā q̄ōnē circa p̄dicta ɔtingit ple
runq; ꝙ certi ſunt p̄lati pūra abbates vl'
ꝑpoſiti qui hñt ſub ſe aliquas eccleſias l'
aliqua monaſteria qui appellant᷑ p̄res ab
bates ⁊ aliqñ ɔferūt ipas eccleſias ꝑoꝛat᷒
⁊ abbatias ſicut faciūt epi dyoceſani. mō
querit᷑ ſi aliquis īferioꝛ rectoꝛ ꝑoꝛ abbas
l' abbatiſſa vendēt l' alienent rem īmobi
lem an ſufficiat auctoꝛitas ⁊ ɔſenſus iſti᷒
patris abbatis an auctoꝛitas epi. dicunt
quidā ꝙ reqrit᷑ auctoꝛitas epi ꝑ ea que
no.in.c.in h vſus preſtatio.x.q.ij.⁊ xvij.q
iiij.in.c.in venditionibꝫ. ¶ In ɔtrariū de
terminat Jo.an.in d.cle.i. ex̄ de re.ec.non
alie. vbi dicit ꝙ ſufficit auctoꝛitas dicti
patris abbatis quā vr̄ approbare Inno. in
.c.cū ⁊ prelature.§. in eccleſia.ex̄ de puil.
⁊ in d.c.ſtatuim᷒.de tranſac. Hoſti.vero in
d.§.in eccleſijs.circa h diſtinguit. aut iſte

pater abbas ē exēptus ab epō ⁊ tunc ſuffi
cit ipſius auctoꝛitas ut in p̄ all'. Aut eſt
ſbiectus epō ⁊ tunc requirit᷑ epi auctoꝛi
tas.ut i 2°. all'.⁊ h magis placet. Ampli᷒
querit᷑ an actio p̄ſonal' l' real' ɔpetens ec
cleſie poſſit cedi l' alienari ſine p̄dicta ſolē
nitate de quo plene no.ꝑ glo.⁊ Ja.de bel.
in auc. de non alie. aut ꝑmu.re. coll'.ij.in
qua ɔſiderari oꝫ an actiones inter īmobi
lia l' mobilia ɔputent᷑. quidā dicūt eas
inter īmobilia ɔputari. quā opi.tenēt gl.
i.l.monētiū.ff. de ṽbo.ſig.⁊.l.fi.C.in qui.
cau.in īte reſt.nō ē neceſſ. Alij dicūt ipſā
inter mobilia tm̄ ɔputari ꝑ tex. in.§. exa
ctio.C.de rei vxo.ac.l.i.⁊.l.ij.ṽ.mobiles.
C.qñ ⁊ qui.quar. pars.li.x. que opi.appro
batur in.l.i.C.ſi aduer.ven. Tu aūt ple
nius ſm̄ eundē Ja.ſic diſtingue. q̄ tracta
tur de actione reſpectu ſui ipſi᷒. aut reſpe
ctu rei ad quā ɔpetit. p̄ caſu oēs actiones
cenſent᷑ īmobiles ſiue ɔpetāt ꝓ re mobi
li l' īmobili.ar.inſti.de re.coꝛ.⁊ incoꝛ.§. in
coꝛpales.⁊ qđ no. in d.l.monentiū. 2°. ca
ſu aut agit᷑ de fauoꝛe q̄ odio aut mixtim
de vtroq;. Si quidē agit᷑ de fauoꝛe tūc ſi
fauoꝛ h exigit ɔputant᷑ tanq̄ mobiles ut
in d.§. exactio. ¶ Si aūt fauoꝛ non exigit
tunc loco īmobiliū ɔputant᷑ ſi ɔpetūt ꝓ
re īmobili. ¶ Si aūt ꝓ re mobili tūc cen
ſent᷑ mobiles ideoq; iſto caſu poſſunt ce
di tam in eccleſia q̄ in minoꝛe ꝙ res ipſa
mobil' poſſet vendi ſm̄ diſtinctionē tradi
tam.in.l. lex que tutores.C. de admi.tu.
⁊ no.in d.auc. de non alie.§. hec igit᷑.⁊ h
modo dēt itelligi qđ no.in d.l.fi. Si vō
agit᷑ de odio tunc ſi odiū excludit᷑ ſi mo
biles cenſent᷑ tunc mobiles cenſende ſūt
al's aūt īmobiles cenſeri debebūt.vbi aūt
mixti de vtroq; tractat᷑ tunc ſi cā magis
ꝑticipat in odio q̄ in fauoꝛe tūc īmobiles
cenſent᷑ al's aūt mobiles ɔputant᷑.ut i.l.
coꝛruptionem.C. de vſufr.⁊ de ſer.l.ſicut
in p̄n.⁊ de p̄ſcrip.lon.tem.l.fi.in fine.que
oīa no.ꝓ ſtatutis ꝓhibentibꝫ varias ꝑſo
nas alienare. ¶ Tranſeam᷒ nunc ad fun
dum dotalē reuocādo in dubiū an fund᷒
dotalis poſſit alienari. In quo caſu ſic ſub
breuitate diſtingue.aut fundus dotalis a
lienat᷑ per maritū l' vxoꝛem ex cā neceſſa
ria ⁊ tꝫ alienatio utputa ſi det᷑ in ſolutū
creditoꝛi mulieris qui ꝑuenit i obligatio
ne fundi ipſum viꝫ. in dote.ut.l.i.ff.de fū.
dota.facit in ar.l.alienationis.ff.fa.her.
vel ſi ꝓuocet᷑ vir ad diuiſionē ipſi᷒ fun
di nā hiis caſibꝫ ꝑmittit᷑ alienatio. ut in

de alienatione fundi dotalis

d.l.i.ff.de fun.do.ꝛ no.insti.q. alie.li.i pn.
Si vero fiat alienatio ex cã voluntaria ꝛ
tunc aut fit titulo vlı̃ puta heredẽ insti
tuendo ꝛ tenet alienatio lꝫ tñseat cũ sua
cã ut in d.l.i. Aut fit titulo singulari ꝛ
tunc aut res fuit tradita viro extimata
ꝛ non põt alienari.ut.l.si prediũ.C.de iu.
do.ꝛ insti.qui.alie.lꝫ.in pn.ꝛ.l.i §.ꝛ cũ lex
C.de rei vx.ac. ¶ Aut fuit tradita res ipa
extiata ꝛ hic sbdistingue. aut extiata fuit
ꝛ ea extiatõe que nõ facit emptionẽ ut qꝛ
fuit extiata eo solo respectu ut sciat̃ quã
tum ipsa res soluto matrimonio sit dete
rior effecta ꝛ idẽ ut alienari non possit ut
.l.si inter vir. ꝛ qd̃ ibi no.C.de iure dot.
Aut fuit extiata ea extiatõe que facit em
ptionẽ ꝛ tunc aut data ẽ ipsi mulieri ele
ctio petẽdi qd̃ velit soluto mrĩoio.ꝛ tũc
non põt alienari ut.l.i.C.de fun.do. Aut
ẽ data viro electio soluẽdi qd̃ velit vl̃ rẽ
l̃ pretiũ ꝛ tũc põt alienari ut.l. qꝛ si fũdꝰ
.ff.de fun.do.ꝛ no.in.l.i.de fun.do. In du
bio aũt si de h̃ nõ apparet p̃sumit̃ esse ele
ctio viri.ut.l.plerũqꝫ §.pe.ꝛ fi.ff.de iu.do.
ꝛ no.p glo.in d.l.si inter vir. Si tñ vir
ↄsentiente vxore fundũ dotalẽ inextiatũ
alienaret ꝛ vxor iuraret nõ ↄtrauenire alie
nationi firmaret̃ v̾tute iuramenti aliena
tio.ut in.c.cum ↄtingat. ex̃ de iure iur. ñ
mulier p̾us iurasset se non alienaturã. ut
ibi no.p Jo.an. ¶ Deniqꝫ quid iuris sit
in re litigiosa videndũ restat vñ si querit̃
an res litigiosa alienari possit sic distigue
aut .p ipsa re agit̃ rei vẽdicatiõe directa
l̃ vtili ꝛ sic de dominio eiꝰ querit̃ ꝛ tunc
non põt alienari.ut in auc̃.litigiosa.C. de
litig. ¶ Aut .p ipsa re agit̃ ad vsufructũ
eiꝰ act. ↄfessoria ꝛ tunc idẽ qꝛ vsufructus
ẽ pars dominij.ut.l.iij.ff.de vsufr. secus si
pro alia seruitute ageret̃.ut no.in.l.ij.C.
de liti. Aut .p ipsa re agitur actione ipo
thecaria ꝛ tunc non efficit̃ litigiosa. ꝛ idõ
ẽ pmissa alienatio.ut.l.i.C.de litig. ꝛ.l.i.
C.de p̃scrip.lon.temp. Aut agit̃ actione
p̃sonali ꝛ tunc res ipsa non efficit̃ litigio
sa ꝛ inalienabil̃. s̃ ipsa actio sola litigiosa
efficit̃.ut in.l.ij.C.de litig.nec mir̃ si isto
casu res non sit affecta vitio litigiosi qꝛ a
ctio ipothecaria non afficit rem litigiosã
que rẽ ipsam respicit ut s̃ dixi multoma
gis actio p̃sonal̃ s̃m Ja.bu. ut p eum no.
in d.l.ij.C.de liti. Hic aũt de vno queri
tur an ad h̃ ut res efficiat̃ litigiosa l̃ actõ
sit necessaria lit. ↄt. l̃ sufficit sola libelli
oblatio dic s̃m eundẽ Ja.bu. qꝛ aut q̃rit̃

de re aut de actione.si de re illa efficit̃ liti
giosa p solã oblationẽ p̃cum pncipi l̃ solã
libelli oblationẽ ut in d.auc̃.litigiosa. Si
vero querit̃ de actione tunc illa actio liti
giosa efficit̃ cũ lis ↄt. fuerit ut.l.ij.C. de
liti.qd̃ sequit̃ Ja.but.vbi s̃. ꝛ idẽ Ja. de
bel.i auc̃.de litig.coll̃.viij. De iure aũt
canonico inductũ ẽ qꝛ p solã citationẽ res
ꝛ actio sit litigiosa ut i cle.i.ex̃ ut lite pẽ.
ꝛ no.qꝛ ille qui rem vl̃ actionẽ litigiosam
alienat punit̃ ut.l.iij.C.de litig.ꝛ.l.fi.C
eo ti.Et p̃dicta .pcedunt qñ fit alienatio
inter viuos vbi aũt fieret in vlt̃ia volun
tate tunc serua auc̃.nũc si heres.C.de liti.
vbi disponit̃ valere legatũ rei litigiose si
ↄtingit heredẽ optinẽ in cã lꝫ olim eẽt ali
ter statutũ ut.l.iij.in fi.C.eo.ti. ¶ Quid
aũt in alienatione rei ciuitatis l̃ loci dic
qꝛ ẽ pmissa cũ certa solẽnitate ut.l.i. ꝛ ij.
C.de ren.ciui.li.x.ꝛ no.in.l.ciuitas.ff.si c̃.
pera. Quid aũt dices si fiet alienatio rei
nõ litigiose ante litẽ motã que tñ facta ẽ
sp̃e future litis dic qꝛ si tal̃ alienatio esset
facta in potentiorẽ rõne officij ꝛ non valꝫ
ꝛ punit̃ alienator ut.l.i.C. ne li.poten.
Aut ẽ facta i aliũ duriorẽ aduersariũ rõe
diuitiar̃. l̃ alia sil̃i cã ꝛ tũc agit̃ ad iter
esse ↄtra alienantẽ.ut.C.de alie.iudi.mu.
cau.fac.l.i.ꝛ ij. Et aduerte qꝛ layci dicũt̃
h̃re duriorẽ aduersariũ qñcunqꝫ alienatõ
facta sit in ecclesiã. ut ex̃ de alie. iudi.mu.
cau.fact.c.fi.ꝛ vide qd̃ no. Inno.in.c.i.eo.
ti. ¶ Postremo ꝛ 4° pncipaliter .phibet̃
ↄtractꝰ rõe turpitudis ut h̃tur ꝛ notat̃
in.l.gñaliter.ꝛ in.l.si pelagi.ff. de v̾.obli.
In quo casu sic distingue. aut in stipula
tione id quod promittit̃ est turpe ut .p
mitto facere hoicidiũ vl̃ quid sil̃e ꝛ tũc
ẽ nulla stipulatio.ut in d.l.gñaliter.ꝛ.l.si
pelagi. Aut id qd̃ .pmittit̃ ẽ honestum
s̃ ipsa .pmissio turpiter ẽ extorta puta p
dolum l̃ metum ꝛ tũc vꝫ stipulatio s̃ agẽ
ti obstat exceptio. ꝛ vltra .pmissori dat̃
actio ut liberet̃ ut plene tradit̃ in ti.qd̃
me.cau.ff.ꝛ.C.de dolo.p totũ. Aut id qd̃
promittit̃ ẽ honestũ sed cã .ppter quã .p
mittit̃ ẽ turpis ut .pmitto tibi .c. si fece
ris hoicidiũ.ꝛ tunc lꝫ glo.ꝛ doct. sint i cõ
trarijs opi.ut refert Bar.in d.l.gñaliter.
ꝛ Cy.in.l.ij.C.qd̃ me.cau. ꝛ in.l.ex eo.de
iuri.stipu.tñ veriꝰ ẽ dicendũ s̃m eũ qꝛ sit
ipso iure nulla.p.l. iuris gentium.§ si ob
maleficiũ.ff. de pact. ꝛ p dictã.l.si pelagi
ꝛ hec suffi.iant q̃tum ad p̃ns.

¶ **Et percipere uēri** ſimiliter potuit. Nūquid reus poſſeſſor teneat ad fruct⁹ tam pceptos q̄ pcipien dos dic ut dicam .j. in glo. ſup ṽ. ſimul cū fructib⁹. ⁊ qđ no. p glo. ⁊ Cy. in. l. certū. .ff. de rei ven. ſequit.

¶ **Tot et tantos** fru ct⁹ Licet hic expmat quātitas certa ſup va lore fructuū n̄ tn̄ ē de neceſſitate q̄ actor i libello expmat certā quātitatē fructuū nec extiationē certā ipſoꝝ ſi relinquendū ē i pceſſu q̄ actor certā q̄titatē coꝝ quā pcepit pōt pbabiliter ignorare ſecūdū q̄ tenet Bar. in. l. i. in pn̄. ff. de eden. ⁊ Cy. in. l. certū. in vlt. q. C. de rei ven. ⁊ in. l. cū ppria petitio. C. ſi quis alteri l' ſibi. ⁊ i. l. i. .C. de ſen. que p eo qđ intereſt. in pl'r. q. ſecus aūt ē i itereſſe ſm quoſdā nā certa q̄titas ſup eo dēt expmi in libello quia actor de ſuo itereſſe ⁊ in q̄ta q̄titate pōt certus eſſe. ut no. p Cy. vbi ſ. In ɔtrariū tn̄ tenet glo. q̄ etiā in intereſſe admittit petitio incerta ⁊ ſufficit q̄ in pceſſu p⁹ea certificet ut no. in. l. certi ɔditio. in pn̄. ff. ſi cer. peta. ⁊ in. l. ij. C. de ſen. que p eo qđ intereſt p fe. ⁊ in § curare. inſti. de act. quā opi. tꝫ Ja. bu. in. l. i. C. de ſen que p eo qđ interē. ⁊ Bar. in. l. ſtipulatiōes nō diuidū. in pn̄. ff. de ṽbo. ob. circa fi. apparat⁹. ⁊ hec ē ɔmunior opi. ſm eum ⁊ ſic pꝫ idē iuris ē tā i fructib⁹ q̄ itereē qđ ver⁹ ē ſeq̄t.

¶ **Et hodie recuſat** Quid igit ſi nō recuſat ſ rem offert dic q̄ vlteri⁹ non ē pcedendū in lite ut. l. ſi reus parat⁹. ff. de fideiuſſ. ⁊ i. l. fideiuſſori. ff. de doli excep. Sed quid ſi ante libellū oblatū rem obtulit quā actor recipe recu ſauit an ſit vlteri⁹ audiendus dic q̄ aut actor recuſauit rem accipe tanq̄ ſibi inutilē oīo aut q̄ deteriorata reddebat ꝑ caſu vꝰ habuiſſe illam p derelicto ideoq̄ ipſius non admittit petitio. ut. l. i. ⁊ ij. ff. pro de relictis. ⁊ in § fi. inſti. de re. diui. ¶ In ſcd̄o caſu ſbdiſtingue qꝛ reus obtulit rem ⁊ itereſſe deteriorationis ⁊ tunc actor rēnuit illam accipe ⁊ damnū poſtea in ea ɔtingens ptinet ad damnū ⁊ periculū ei⁹. ar. l. inſulā. .ff. de ṽbo. ob. ⁊ in. l. itē illa. ff. de ɔſti. pecu. Aut rem obtulit ſ non itereē deteriora tionis ⁊ tunc licuit actori recuſare ⁊ reus tenet ad oē intereſſe tam tpis pteriti q̄ pn̄tis. ut. l. iij. § ſi reddita. ⁊ quod ibi no.

.ff. domo. ⁊ in. l. pſane fa. il'herē. ⁊ in. l. tutor .ff. de vſucap. cū ſi. de quo plene tangit p Cy. in. l. exhibitionis. C. ad exhib. In du bio aūt vbi non apparet de aīo actoris re cuſantis accipe dic q̄ ɔſideranda ē quali tas ⁊ q̄titas ipſius rei recuſate ac etiam qualitas pſone recuſantis ut ſi res fuerit vilis ⁊ actor quidam diues ⁊ potens pre ſumat recuſaſſe hn̄do ipſam p derelicto Si ṽo fuerit res ɔgruētis pcij ⁊ actor quidā paup ⁊ tunc non pſumit aīmū ha buiſſe relinquēdi ar. l. cū de idebito. in fi. .ff. de pba. ⁊ facit ad hāc diſtinctionē qđ in fi. no. per glo. in. l. cū quid. ff. ſi cer. peta. dum querit quā aliquis dicit accipe tibi hāc rem ⁊c. ¶ Deinde querit quid ſi res ipſa que petit ē mobil' puta equ⁹ vl' bos qui mortuus ē pendente lite an dēat re⁹ ad reſtitutionē pcij ɔdemnari vl' abſolui dic eſſe diſtinguendū aut fuerit poſſeſſor malefidei l' bōfidei. ut plene tdit ⁊ no. p gl. ⁊ doct. i. l. itē ſi ṽbeatū § fi. ff. de rei vē. ⁊. l. illud. in pn̄. ff. de peti. here. ſeq̄t i lr̄a.

¶ **Quare petit** Hec eſt li belli ɔclu ſio ⁊ actoris petitio que quidā ɔcluſio eſt ſemp neceſſaria in actore ſed in reo excipi endo nō ē neceſſaria ɔcluſio ſ ſufficit facti narratio l' exceptionis allegatio ſm Bar vt p eū no. i. l. i. ff. de excep. ⁊ ibi vide. Ad hāc aūt ɔcluſionē actoris ⁊ ei⁹ formā iu dex dēt multū aduertere magis q̄ ad ſu periorē ptē libelli in qua ɔtinet ſola facti narratio ſm Jo. an. ut no. in. c. cum eccl'ia ſutrina. in pn̄. ex̄ de cau. poſſ. ⁊ ppie.

¶ **Quatenus ex of** ficio veſtro. ¶ Hoc offitiū iudicis qđ po ſtulat hic appellat officiū mercenarium qđ coheret actiōi pꝑoſite ut q̄ miniſteriū ⁊ auxiliū prebꝫ de quo loquit. l. ediles. § item ſciēdū. ff. de edil. edict. ⁊. l. iiij. C. de po. cum ſi. c⁹ grā ē ſciendū q̄ duplex ē in genere iudicis officiū. Eſt enī quoddā iu dicis nobile qđ ab aliquib⁹ appellat me rum. Aliud ē iudicis officiū mercenariū. Drīa aūt ē inter vtrūq̄ officiū q̄ offitiū nobile ē illud qđ perſe ſbſiſtit nulli actio ni l' exceptioni deſeruiēs l' adherēs ſ ſui ſolius nobilitate gaudens ſicut facit hō nobil' a c⁹ ſil'itudine nomē traxit officiū nobile. Offitiū vero mercenariū eſt illud ut dixi qđ adheret actioni l' exceptioni i potens ſtare p ſeipm vn̄ ſaūlando deſuit alij ſic faciūt mercenarij. ideoq̄ tali noie

appellatū ꝙ noīa eſſe ꝺ.l.ēt ꝯſequeñ rebꝰ ut in.§.ē ⁊ aliud inſti.ꝺe ꝺona. ¶ Preterea ſciendū ꝙ officiū nobile ē ꝺuplex nā qꝺ ꝺam ē qꝺ tendit ad coadiuuādū ius cōe qꝺdā qꝺ tendit ad īpugnādū ius cōe ꝺe quo multa ſunt exēpla ut in ꝺatione tutori. ⁊ interpōne ꝺecreti.ut.l.i.ff.ꝺe iuri.ō. iudi.l.nāli.ff. ꝺe ꝯfir.tuto. ⁊ in ꝺando ad uocatū nō hñti ut.l.i.§.ait pretoꝛ.ff.ꝺe poſtu. ⁊ in aduocato faciēdo ⁊ medico ſolui ꝺe eoꝝ ſallario ſuꝑ quo nulla ꝓceſſit certa ꝯuentio ut in.l.i.in ꝓn.§.in honoꝛarijs.ff. ꝺe var. ⁊ extꝛ.ꝯg. ⁊.l.i.C.ꝺe ſuffrag. ⁊ in a lijs ſi.exemplis.ꝺe quibꝰ ꝑ Inno. in.c.ij. ex̄ ꝺe offi.iudi. ⁊ ꝑ ſpe.in ti. ꝺe offi.iudi.

De ꝯ̈ tendente ad īpugnādū pꝫ exēplū in itegrum reſti. per quā reſcindit̄ l' reſcindi poſtulat̄ ꝯtractꝰ ſnīa l' ꝓſcriptio alˀs vali ꝺi ꝺe iure cōi ut pꝫ in ti.ff. ꝺe mio. ⁊.ff.ex qui.cau.maio. ⁊ in.C. ſi aduer.ven.cū ſi. ſe. ⁊ in.l.in cauſe.in ꝓn.ff.ꝺe mio. De of ficio aūt mercenario exēpla ſūt ī fructibꝰ ⁊ in īterelle ac litis expenſis ⁊ ceteris con currentibꝰ poſt libelli oblationē ⁊ in ꝺ.l. iiij.C.ꝺe po. ⁊.l.ediles in.§. itē ſciēdū.ff.ꝺe edi.edict. Cuius grā ſciendū ē ꝙ h̄ officium mercenariū qn̄qꝫ ꝺeſeruit actioni qn̄qꝫ re pugnat actioni. ꝺe ꝯ̈ qn̄ repugnat ipſi a ctioni pꝫ exēplū in exceptione oppoſita ꝑ quā petit̄ ꝙ expenſaꝝ factaꝝ in re petita rō hēatur ut in.l.plane.ff.ꝺe peti.here. ⁊.l ſi in area.ff.ꝺe ꝯdi.inde. ⁊.l.in fundo. ⁊.l. ſumpti. ⁊ qꝺ ibi no.ff.ꝺe rei.ven. ꝺe ꝓ aūt qn̄ ꝺeſeruit actioni ꝯſidera ꝙ aliqn̄ h̄ offi ciū ꝺeſeruit actioni ꝓponende ut pꝫ in in terrogatoꝛijs que fiūt an reus qui ꝯueirī ſperatur rem poſſideat vel an ſit heres ꝺe functi ⁊ ſi. ꝺe quo officio tradit̄ ⁊ nōtur ꝑ glo. ⁊ ꝺocto.in l.ea ꝺe iter.actio.fact.l.ſi qui ꝺeſtinauit.ff. ꝺe rei vendi. ⁊.l.noluit cum ſi.ff.ꝺe inter.act. Qn̄qꝫ ꝺeſeruit actō ni ꝓpoſite ꝓſequēdo vt in ꝺilatiōibꝰ ꝺā ꝺis tam reo q̄ actoꝛi ⁊ in citationibꝰ ⁊ re ceptationibꝰ teſtiū ⁊ in iuramentis ⁊ ſi. ut.l.i.C.ꝺe ꝺila. ⁊.l.teſtiū. ⁊.l.iuriſiurādi .l.ſi qn̄. ⁊.l.qm̄ liberi.C.ꝺe teſti. cum ſi.

Qn̄qꝫ ꝺeſeruit ipſi actioni in ꝓnunciatō ne ⁊ litis ꝺeciſione.ut in fructibꝰ ⁊ vſuri. ac liti. expen̄. ut in ꝺ.l.ediles.§. itē ſciēdū ⁊ ꝺ.l.iiij.ꝺepoſi. ⁊.l.terminato.C. ꝺe fru. ⁊ li.expen.cum ſi. ¶ Qn̄qꝫ ꝺeſeruit in exe cutione late ſnīe.ut.l.a ꝺiuo pio.in ꝓn. ⁊ ī .§. ī vēditione.ff.ꝺe re iudi. ⁊.C.ꝺe execu. rei iudi.ꝑ totū.ꝺe quo ꝺic ut no.Bar.in .l.i.ff.ꝺe iuriſd.om.iudi. Solet inſuper

ꝺubitari an in iudicis officio nobili iplo rato offerendus ſit libellꝰ. ⁊ glo.ſunt con trarie.nam glo. in l.ea.ff. ꝺe inter.act.ꝺic̄ ꝙ non. ⁊ idem ſequit̄ glo.in auc.ꝺe ten. ⁊ ſemiſ.§.illud. In ꝯtrariū tꝫ glo.in.l.ꝺe h̄ merſis.C.ꝺe naufra.li.xi. Idem ſentit gl. in.l.i.in ꝓn.ff.ꝺe eden. alibi glo.in.l.iij.§. ꝺies.ff.quis oꝛdo in bo.poſſ.ſer. ¶ Diſtin guit ſic aut officium iudicis imploꝛat̄ in forma iudicij ⁊ tunc libellus offert̄.l.i.C ꝺe carbo.edict. Aut iploꝛat̄ ex̄ formā iu ꝺicij ⁊ tunc nō offert̄ libellus. ut in.l.ꝺe ſūmerſis.ꝺe naufra. Sed tu plene oīa re colligendo ꝺiſtingue ſꝫm ꝺocto.ꝙ ſi loqui mur ꝺe iudicis officio mercenario ⁊ in eo libellus non offert̄ ꝙ ſatis eſt ꝙ ſuꝑ acti libellus ſit oblatus aut ꝺe ꝓprio offerēdꝰ ⁊ ita itelligat̄ glo.in ꝺ.l.ea. ꝺe iter.acti. ⁊ in ꝺ.§.illud. Aut loquimur ꝺe officio iudicis nobili ⁊ in h̄ ſilr ꝺiſtingue aut h̄ officiū nobile īpetitur loco except̄. ad im pugnandū actionē ⁊ non offert̄ libellus ꝓpter ꝓximitatē ⁊ ꝯiunctionē actionis ſu per qua libellus ē oblatꝰ licet poſſet offer ri ſꝫm Dy.in.l.ſciēe oꝫ.ff. ꝺe execu. tu. aut officiū nobile īpetitur loco actionis. ⁊ tūc aut in h̄ officio ꝓcedit̄ cū cauſe ꝯgnitiōe quo ad ꝑtem ⁊ q̄tum ad iudicē ⁊ tūc exi git̄ libellꝰ. ut in ſalario aduocati. ut ī ꝺ. l.i.§.in honōarijs. ⁊ in.l.i.C.ꝺe ſuffra. ⁊ in reſti.in integ.que poſtulat̄ a minoꝛe vl' a maioꝛe ut in ꝺ.l.in cauſe.ff.ꝺe mino.cū ſi. nam in his ⁊ ſilibꝰ ꝓcedit̄ iudiciario oꝛ ꝺine rex.ē i.e. iudicis officiū.ex̄ ꝺe offi.iu. ſic pōt itelligi glo.ī ꝺ.§.ꝺies. Aut in eo nō ꝓceditur cū cāe ꝯgnitione quo ad ꝑtē ſꝫ ſolūmodo quo ad iudicē ꝙ a ꝑte nil pe tit̄ ut pꝫ in ꝺatione tutori. l' curatori. vl' interpoſitione ꝺecreti ⁊ in petēda honoꝝ poſſeſſione ⁊ ſi.ut in.l.ꝺiuꝰ.C. qui pe.tu. ⁊ tunc libellus non ē neceſſariꝰ.ſic etiā po teſt itelligi ꝺ.§. ꝺies. Aut in ea ꝓcedit̄ ſine aliqua cauſe ꝯgnitione quo ad iudicē ⁊ q̄tum ad ꝑtē ⁊ tunc nec in eo libellus offert̄ vt pꝫ in aduocato petendo.ut i.l.i .§.ait pretoꝛ.ff.ꝺe poſtu. ⁊.l.ne quicq̄.in.§. aduocatos.ff.ꝺe offi.ꝓcon. ⁊ le.ꝺe quo ꝺic ut no.ꝺocto.in ꝺ.l.ea. ⁊ ꝑ aliquos in.l.ne quicq̄.in.§.vbi ꝺecretū.ff. ꝺe offi.ꝓcon. ⁊ le. ⁊ ꝺixi etiā ſ in ꝓn.hꝰ libelli in.i.glo. ī fine. Deinde queri ſolꝫ an iudex teneat̄ ſuū officiū īptiri ꝑte non petente. ꝯ̈ ſi nō teneat̄ nūquid ſi voluntarie ſuū officiū interponat valeat ſine partis requiſitiōe Circa ꝓmū Bar.i.l.iiij.i.§ h̄ aūt iudiciū

.ff.de dam.infect. vbi plenarie tractat de
his ſic diſtiguit. Aut tale iudicis officiū
qd̄ ē interponēdū reſpicit pncipaliter pu
blicam vtilitatē ſcḋm ſuū ſbiectū utputa
purgare ꝓuintiā delinquētibꝫ ⁊ tunc iu
dex tenet̄ ſuū officiū interponē ſine alic⁹
requiſitione.ut i.l.ↄgruit.ff. de offi.preſi.
⁊ in auc̄.ut nulli iudi.§.i.⁊.§.qm̄ vero. ¶
Aut reſpicit vtilitatē pͥuatam ⁊ tūc ſ̄ re
ſpicit honorē alteri⁹ iudicis ⁊ ſcḋm Bar. te
netur officiū ſuū īterponere ſine alterius
requiſitione ut in apl'is dandis ⁊ ꝓceſſu
pͭti appellanti.ut.l.eos. in fi. ⁊.l.iudicibꝫ.
C. de appel. ¶ Ego puto ꝙ non teneat̄ ſi
tn̄ facit valet vt determiat glo. poſita in
d.l.eos.in fi. que allegat ad h.l.i.§.i.ff. de
libel.dimiſ. Aut reſpicit tale officiū pͥua
tam vtilitatē pͭtis tm̄. ⁊ tunc ſ̄ ille actus
ſup quo ē officiū interponendū ē act⁹ pie
tatis ⁊ fauore miſerationis introducti. ſ̄
non. pͥ caſu aut iudex pōt in eo hr̄e ꝓba
bilem ignorantiā ⁊ non tenet̄ officiū im
pendere niſi petat̄ ut i.l.i.§.magiſtratibꝫ.
.ff.de magiſ.ↄuen. Aut nō pōt ignorātiā
pretendere ut ꝙ pſona adeſt in iudicio co
ram eo ⁊ tunc tenet̄ īterponē vt.l.ſcim⁹.
.§.i.C.de admi.tuto.⁊.ff.de offi.ꝓcō.⁊ le.
.l.ne quicꝙ.§.aduocatos. vbi aūt acti. ipe
explicandus nō reſpicēt actū piū tunc nō
tenet̄ impͭiri officiū ſine pͭte petente nec
inſtante ut in d.l.iiij.§.h aūt iudiciū.ff.de
dam.infect. In ſcḋo vero caſu pncipali vꝫ
ſi iudex non teneat̄ de neceſſitate nūquid
voluntarie interpoſiti. valeat ſine pͭti.req
ſitione vbi ſic dicendū ē.ꝙ in oībꝫ caſibꝫ
in quibꝫ dictū ē ſ̄ iudicē teneri de neceſſi
tate ſuū officiū impartiri i illis caſibꝫ vo
luntarie īterpoſitū vꝫ ſine pͭtis requiſitio
ne. In alijs aūt caſibꝫ diſtingue h modo
aut loquimur in officio nobili.ſ̄ in officō
mercenario. pͥ caſu ſ̄ illud officiū reſpicit
publicā vtilitatē ⁊ vꝫ ſi fuerit īterpoſitū
vt in p̄cedenti dixi. ¶ Aut reſpicit pͥuatā
vtilitatē ⁊ tunc ſ̄ in eo ē ferenda ſnīa diſ
finitiā ⁊ tūc non valet niſi parte petente
ut in d.§.h aūt iudiciū. ⁊ in.c.iudicis offi
ciū.ex̄ de offi.iudi.⁊ in.l.in cauſe.§.cā ↄgni
ta cū ſi.ff.de mino. ¶ Aut nulla ē ferenda
ſnīa diffinitia ⁊ tunc aut illud officiū cō
ſiſtit in danda adminiſtratione miſerabili
pſone aut in aliquo actu exercendo.pͥ cāu
dic ꝙ vbi dictū ē iudicem teneri ad h de
necitate valebit ſi īterponat̄ ex volūtate.
In alio aūt caſu ↄſidera q̄litatē pſonarū
nam ſ̄ ille cui dandus ē adminiſtrator ē

pſona furioſa l' ꝓdiga ⁊ tꝫ datio ſine req
ſiti. parti. ut.l.fulcin⁹.§.i.ff.ex qui.cau.in
poſſ.ea. Aut ē pupill⁹ ⁊ idem.in adulto
aūt ↄſiderandū ē an detur curator eidem
ad negotia ⁊ nō tenet datio ſine ei⁹ requi
ſitione. Aut dat̄ curator ad liti.l' iudicia
⁊ tunc tenet ſine requiſitione ut ꝓbant̄
hec inſti.de cura.§.itē inuiti.⁊.C.qui pe.tu
.l.i.ff.de tu.l.qui hꝫ.in.§.ſi pupill⁹.⁊.ff.de
tu.⁊ cu.da. ab his.l.illud. ¶ Si vero offi
ciū interponat̄ ꝓpter aliud tunc nō puto
valere niſi pͭti. requiſitio p̄cedens vl' ſbſe
quens interueīt ut in.l.ſeru⁹. in pͥn.ff. de
bo.poſſ.ↄiuncta.l.iij.§.iuiti. ⁊ in.§.acquirē
.ff. de bo.poſſ. ⁊ hec ꝓcedūt in officio no
bili. ¶ Quo aūt ad officiū mercenariū ꝑ
tinet diſtingue ꝙ quoddā ē officiū merce
nariū qd̄ pncipaliter radicat̄ in pſona iu
dicis ut dare dilationes ferre īterlocuto
rias ⁊ ſi. Quoddā eſt officiū qd̄ radicat̄
pncipaliter in facto pͭti. ut opponere exce
ptiones ꝓducere teſtes ⁊ inſtrā ⁊ ſi. In
pͥ officio diſtingue ſic aut tale officiū exer
cetur ↄtra pͭtem ↄtūacem ⁊ nō tꝫ niſi pͭte
requirente.ut.l.ad pemptoriū.ff.de iudi.
⁊ in.§.ſi ſiquidē.in.l.ꝓperandū.C.de iudi.
Aut exercet̄ ↄtra pͭtem pn̄tem ⁊ tūc aut
ille actus pͭtinet ad liti. ordinationē ſ̄ ad
liti decīſionē. pͥ caſu aut reſpicit iuris pu
blici obſeruātiā ut in libell' dilatioībꝫ iu
ramento calum.preſtan.⁊ ſi. ⁊ valꝫ etiā ꝑ
te non petēte.ut.l.i.ff.de offi.aſſeſ.⁊.C.ut
nēo pͥua.l.ij.⁊ de iudi.l.ꝓperandū.§.i.⁊ in
auc̄.iubem⁹.eo.ti.⁊.l.fi.C.ut.ī.cer.temp.
Aut reſpicit pͭti. vtilitatē utputa ꝙ plu
res rei dant vnū ꝓcuratorē ⁊ nō valꝫ pͭte
non petēte ut.ff.iudi.ſol.l.iam tn̄.§.pe. ¶
ſcḋo caſu pncipali qn̄ act⁹ pͭtinet ad liti.deci
ſionē ⁊ tūc aut eſt de actibꝫ emergentibꝫ
ante liti. ↄti. ⁊ tunc non valꝫ ſine pͭti. req
ſitione.ut in.l.edil'.§.itē ſciendū.ff.de edi
edict.nec licet his repugnat qd̄ hetur in
.l.de pupillo.§.qui opus.ff. de no.op.nū.
vbi iuramentū calum. nō preſtat̄ niſi a ꝑ
te requirat̄ ꝯ ↄtrariū ſ̄ dixi. ꝙ ibi loqui
tur in iuramento ſpeciali ⁊ pͭticulari qd̄
reſpicit pͭti. vtilitatē. Sed qd̄ ſupius di
ctum ē dēt ītelligi in iuramento gn̄ali ca
lump.qd̄ reſpicit publicā vtilitatē ⁊ hoc
de officio mercenario radicato pncipalit̄
in pſona iudicis. Sed dixi ſcḋo ꝙ erat qd̄
dam officiū mercenariū qd̄ principaliter
radicat̄ in pͭte ut opponere excepti. inſtru
mentoꝝ ꝓductio ⁊ ſi. In h ſic diſtingue
ſ̄ vult iudex ſuū officiū interponere ſine

pti. requiſitione ſup his que tendunt ad
publicá vtilitaté l' ſuũ ꝓpriũ honoré con
ſeruandũ ⁊ h pót facere.l. quos ꝓhibet.
ff.de poſtu.⁊.l.filiuſfa.§. veterani.ff. de ꝓ
curi. ¶ Aut ſup his que tendũt ad ꝑuatá
vtilitaté ⁊ tunc aut vult ꝓbõnes inducẽ
ĩterrogando ptes l' repetendo teſtes pro
ductos in iudicio ⁊ pót licite facere.vt in
.l.vbicunq3.ff. de iter.act. ⁊ qd no.in auc.
de teſtib9.§. illud tñ.⁊ in .c. cũ clamor.ex.
de teſti.cum ſi. ¶ Aut vult officiũ exercẽ
ĩducendo teſtes nõ ꝓductos l' inſtra nõ
producta in iudicio ⁊ tũc ſi vult h facere
pro pte abſẽte in caſu legitio quo ɔtra eũ
poſſit ad ſniã3 diffinitiuá ꝓcedi ⁊ pót li
cite facere tã i cá ꝑncipali.ut.C.quõ ⁊ qñ
iudex.auc. qui ſemel. ibi ꝑquiſita ꝟitate
ꝛc.ꝙ in cá appllonis.ut.l.ampliorẽ.§ i. et
qd ibi no.C.de appel. ¶ Aut vult ĩducere
pro pñte ⁊ tũc regulariter nõ pót ꝑ iura
que dicũt iudicẽ nõ poſſe in facto ſupplẽ
vt.C.ut que deſunt aduo.par.in ſupple.⁊
.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.preſi.⁊.ff.de
feri.l.ij.⁊ ibi no.cũ ſi. ¶ Fallit h ĩ duobus
caſib9 in quib9 pót ɔtra abſẽtem ꝓ pñte
⁊ ecõuerſo officiũ ĩpartiri. ꝑ vbi de ꝟita
te inſtrũ queritᷣ in iudicio ꝓducti. ut in
auc.de tabel.in pñ. 2º in ĩquiſitione que
fit ſup qualitate ⁊ ɔditione teſtiũ.ut no.
glo.in.l.iiij. ſup ꝟ.inimicitie. ⁊.ff. de teſti.
.l.i.§.ſi curator.ff. de mag.ɔuen. ⁊ in auc.
de teſti.§.i.in glo.que icipit in arte. ¶ Sed
circa predicta queritᷣ quid ĩ criali9 cau
ſis an liceat iudici ſine pti. regſiti nouas
probationes ĩducere breuiter ſm Barto.
ubi ſ ſic diſtingue ſi iudex ꝓcedit accuſa
tore ⁊ accuſato pñte ſi accuſato abſẽte et
accuſatore pñte ſi ecõuerſo accuſato pñte
⁊ accuſatore abſẽte. ꝑ caſu dic ꝙ iudex ex
officio ſuo pót nouas ꝓbationes ĩducere
vt in.l.ſi nõ defendatᷣ ĩ fi.ff. de penis.vbi
ſeruo accuſato ꝑmittitᷣ tã ipſi ſeruo ꝙ iu
dici querẽ de ei9 inocentia ad h etiã facit
.l.i.in fi.ff.de queſti.vbi iudex poſt rei cõ
feſſioné adhuc teſtes alios exaiat ſup cri
mine ut certior redderetᷣ ad h etiã facit.l.
ij.C.de aboli.⁊.c.ij.ex̃ de calũ. ⁊ glo.in.l.
iij.§ ſi tibi iudiciũ.ff. de ɔdi.ob tur.cau.
2º caſu qñ reus é abſens tũc regula é iſta
ꝙ in delictis ĩ quib9 pena ĩponitᷣ vſq3 ad
relegati. q cáu pót ɔtra abſẽté ꝓcedi vſq3
ad diffinitiã3 ſniã3 ſm verã opi.de q no.ĩ
.l.abſẽtem.ff.de pe.⁊ per Cy. in.l.abſẽtem
C.de accu. ĩ vlt.q.⁊ tũc pót iudex nouas
probõnes ĩducere ex officio ſuo ꝙ h fieri

pót in ciuilib9. ut dixi multomag' ĩ crimi
lib9 in qb9 ꝑiculũ ꝟtitᷣ ¶ 3º cáu qñ re9 é
pñs ⁊ accuſator abſẽs tũc ꝙ de iure cõi iu
dex ñ pót ſibi aſſumere officiũ accuſatoris.
niſi ĩ exceptis caſib9 de quib9 no.in.l.ij.§.
ſi publico.ff. de adul.⁊.l.illicitas.§.ꝟitas.
ff. de offi. preſi. idcirco nõ poterit nouas
probões ĩducere ex officio ſuo ꝙ etiã nõ
pót ꝓcedere ad diffinitiuã ſniã3 ferendã
ĩmo reo poſtulãte tenetᷣ iudex ipſius rei
nomé facere aboleri.ut.ff.de accu.l.libello
rum.§ fi.cũ ſi. de his no.ꝑ Cy.i.l.i.C.ut
que deſint aduo. pti. inſup ⁊ ꝑ ſpe.in ti.
de diſpu.⁊ alle.§.fi.ꝟ.⁊ breuiter. ⁊ ꝟ.ſeq.
¶ Ex ꝑmiſſis aũt p3 ſoluta qd qua ſol3 q̃ri
an iudicĩ. officiũ ɔcurrat cũ actiõe ut vbi
ɔpetit actio detᷣ ⁊ ĩtentari poſſit ſĩlĩter
officiũ iudicis in qua qõne ſic dic ſi loqui
mur ĩ iudicis officio mercenario ⁊ illud
ɔcurrit ſép cũ actione ꝓpoſita ut ſ dictũ
é.ſi loquimur de officio nobili. ⁊ hic ɔſi
dera ꝙ quoddã é officiũ nobile qd ɔpetit
⁊ datur ſm ius cõe illud coadiuuã do et
tũc ɔpetit vbicunq3 ⁊ actio ɔpetit ut ĩ .c.
ɔquerenti.⁊ ibi ꝑ Inno.ex̃ de offi.or.cum
tale iudicis officiũ ſit latiſſimũ. ut.l.i.ff.
de iuriſ.om.iudi. ¶ Qdã ꝟo é nobile offi
ciũ qd datur ſeu ɔpetit ɔtra ius cõe ⁊ il
lud ĩpugnat de quo loquitᷣ.c.iudicis offi
ciũ.ex̃ de offi.iudi.⁊.l.in cauſe.ff.de mino.
vt é in ĩteg℞ reſtitutio ⁊ tũc nõ datᷣ t'le
officiũ vbi alia actio ɔpeteret ſi ſolũ datᷣ
in defectũ alteri9 actionis.ut d.l.in cauſe
qd ſequitᷣ Inno.ubi ſ. ¶ Denuo ꝓ decla
ratione ꝑmiſſo℞ quero quõ pót ſciri qñ
illud officiũ detᷣ ⁊ ceſſit actio. dic ꝙ ꝑ co
gnoſcitᷣ ĩ illis caſib9 in quib9 ceſſat actio
ɔpetere de iure cõi ⁊ equũ eſt aliqua iuris
rõne ſbueniri. Ité ɔgnoſcitᷣ ꝙ ɔpetit offi
ciũ ⁊ ceſſat actio ſm Bar. qñ ꝟba.l.l' ſta
tuti executiua dirigũtᷣ ꝑncipaliter ad ip
ſum iudicé.ut ſi.l.l' ſtatutũ dicat ſic ſciat
iudex ut ibi no.ĩ.l.ſol3.ff.de ali.⁊ ci.le.

¶ **Per veſtrã diffi**
nitiuã ſniam. ¶ Merito petitᷣ ut ĩ diffini
tiua ſnia hic declaretᷣ ꝙ vbicunq3 offertᷣ
libellus in cá debet ſup ea ferri diffinitiua
ſnia ꝙ de qua re ɔgnouerit iudex de ea
pronũciare dét diffinitiue.ut.l.de qua re
⁊ ibi no.ff.de iudi.⁊ appellatᷣ ſnia diffini
tiua illa ꝑ quã finis ĩpoitᷣ cauſe. ut.l.i.ff.
de re iudi.al's é ĩterlocutoria. ut no.⁊ le.
in.l.qd iuſſit.ff.de iudi. ¶ Sed quid ſi ob
lato libello ⁊ lite ɔti. vlteri9 nõ é ꝓceſſũ

ſn ei ⁊ nõ eſt pl'e inſtruct⁹ iudex ex his quid iudicare debeat qd fiet ꝗ abſoluet reum ab obſeruatione iudicij. ut i.l.ꝓpe randū.in.§.⁊ ſiquidē.in fi.C.de iudi. Ad qḋ facit qḋ hēt in.l.ſi de meis.in fi.ff.de arbi.l.pōponi⁹ ſcribit.ſi vni.ff.de re iudi. Sed an hec ſnīa ab obſeruatione iudicij ē diffinitiua dic ſm Bar.q̄ talis ſnīa ipo nit finē ṗncipali cauſe ut decetero agi nō poſſit utputa ſi dicat abſoluo te ꝙ ſoluiſti ⁊ tūc ē diffinitiua. ita intelligat̄ glo. inſti.de ꝑpe. ⁊ temp.act.in fi. Aut talis ſnīa nō iponit finē ṗncipali cauſe ſi reſeruat ius in alio iudicio vtriq̄ ꝑti vtputa ſi ferat̄ ꝙ libellus ē male oceptus.ut.l.libellor̄.ff.de accu.vel ꝓpter abſētiā actoris ⁊ tūc ē iterlocutoria.⁊ ita dēt itelligi gl. in.l.titia.ff.de accu.⁊ in §ſed ſiquidē.in.l ꝓperandū.C.de iudi. de quo no.p Bart. in d.l.titia. Sed ſiue dicas hāc ſnīaꝫ diffinitiuā l' interlocutoriā oī caſu poterit appellari ꝑut glo.no.⁊ Bar. in d.l.titia.ꝙ iterlocutoria ē talis poſtq̄ nō ſperat̄ alia diffinitiua tūc a tali iterlocutoria ſemper pōt appellari ꝙ ceſſat rō que ē in alijs interlocutorijs in quib⁹ dr̄ iō nō poſſe appellari ꝙ dānū p eas illatū ē reparabile p appellationē a ſnīa diffinitiua in cā ferenda que rō ceſſat h̄ caſu ꝓ quo facit qḋ no. glo.in auē.hita.C. ne fi.pro pa. ⁊.l.ꝑtor ait.in.§ ꝑmittit.⁊.l.intra vtile.ff. de mi. ⁊ h̄ de iure ciuili.ſi de iure canonico ab oī iterlocutoria appellat̄ ut al's dicā ⁊ ꝓ ha tur in.c de debitis.ex̄ de appel.

Declaretis

Hoc ideo dr̄ ꝙ in actionib⁹ realib⁹ ſnīa fert̄ declaratoria nō aūt iductoria.ut.l.ex diuerſo.ff. de rei vē. .l.ſicuti. in .§. ſi querat̄ .ff.ſi ſer.ven. facit qḋ dixi ſ̄ i glo.ſup ꝟ.iure dn̄ij l' quaſi ⁊c.

Cōdēnetis ⁊ con

demnatū iuris remedijs cōpellati. Hic eſt ordo iuris ut ꝑus ferat̄ ſnīa anteq̄ fiat l' petat̄ executio ut.l.i.C.de execu.rei iudi.⁊.l.ſi cum nulla.ff. de re iudi. Sed quid ſi in libello ordo petendi ouertitur vt ꝙ dicat actor peto reū opelli ⁊ opulſū odemnari an ex h̄ vitiet̄ libellus vr̄ ꝙ ſic ꝙ ꝑpoſtera petitio ut.l.ut debitum.C.de here.act. Tu dic ſm Bar.ꝙ nō vitiatur vt p eum no.in d.l.ſi cum nulla.⁊ i.l.ij.§. interdū.ff.de vul.⁊ pupil.⁊ in.l.quidā.ff. de precu.le.⁊ i.l.ad reprimēdā. ⁊ ē rō quia mens loquētis h̄ caſu potius q̄ ordo ſcribentis dēt attendi.ar.l.taliū.ff.de here.inſti.⁊.l.ſi quis itentione ambigua.ff.de iudi.⁊.l.nec ei⁹ ordo.ff.de ſolu. Unde queritur que ſunt iuris remedia ad aliquem opellendū dic tria viꝫ manꝰ militaris.ut .l.qui reſtituere.ff. de rei ven. pene impoſ ⁊ pignoris captio ut.l.i.ff.ſi quis iuſ dic. nō obtemp.cum ſi.⁊ ē 4^m remediū viꝫ iuramentū in litē otra doloſum. ut no.per glo.in.l.a poſſident.C.de rei ven. Quid dices de tali qōe ecce ꝙ oblato libello et lite ot̄. ſupuenit ali⁹ actor qui libellū ꝓdurit corā eodē iudice otra eundē rei poſſeſſorē petendo ab eo eandē rem iure dominij l' quaſi quid faciet re⁹ ⁊ quale erit officiū iudicis dic ꝙ iudex adiudicabit rē illi qui meli⁹ ꝓbauerit de iure ſuo ⁊ ſi vnus ꝑuenerit in ſnīa obtinenda dēt reus petere a iudice anteq̄ opellat ipſam rem illi reſtituere vt coget eum idonee cauere ipſi reo de defendendo ipſum aduerſus aliū actorē.ut hētur in.l.is a quo.ff. de rei ven.cū.l.ſe. ⁊ qḋ no.in.l.ſi quis a multis. ff.de nora.al's aūt ſi reſtituerit rem non exacta neq̄ petita hac cautione teneretur ſuo actori ad itereſſe ſm verā opi.ꝙ preſumitur fuiſſe in dolo reſtituēdo ſine cautōne.ut hētur ⁊ no.i.l.dolo.ff.ad.l.fal. ⁊.l.h̄ aūt § fi.ff.ſi cui pluſq̄.per.l.fal.⁊ p Bar. in.l.pl'r.ff.de peti.here.⁊ p Inno.in .c. cū ſup.ex̄ de re iudi. Quid ḡ ſi re⁹ fuit ſollicitus in petenda cautione ſi iudex fuit negligens in faciēdo eam preſtari dic ꝙ reus ē plene liberat⁹ ꝙ ſine culpa poſſidē deſijt ar.l.ſi naūt.§.i.ff.de rei vē.⁊ i.l.furti .§.q iuſſu.ff.de his qui no.ifa. cū ſi.ibi no.

Cum pertinētijs

ſuis. Quid aūt otineat̄ appellatione ꝑtinentiaꝝ. dic ꝙ oīa illa que lege ſtatuto l' oſuetudine deputata ſunt ut accedant ſicut caſtro aliqū deputata ē iuriſdictio l' certū territoriū qḋ ſibi reſpondeat ⁊ eccleſie deputata eſt dos ſua ⁊ decīe que iuri ꝓrochiali debent̄. ut i .c.i.ex̄ de cenſi. ⁊ ex̄ de deci.c.cū otigat.⁊ in iterdicto vn̄ vi ē ſtatutū ꝙ imobilia ⁊ mobilia ⁊ dāna accedant.ut in.c.grauis.ex̄ de reſti.ſpo.cū ſi.q̄ oīa ꝑtinētiaꝝ noīe oprehendūt̄.ut plene no.p Inno.in.c.cū ad ſedem.ex̄ de reſtit. ſpo.⁊ in.c.ex lr̄is.ex̄ de iure patro. Sed quid ſi ṗnceps ocedat caſtꝝ l' donet an iuriſdictio dicat̄ oceſſa l' donata.dicit Bar ⁊ Ang.ꝙ ſic.ut no.in.l.ij.C.de bo.va.li.⁊ qḋ veꝝ.intellige ſi caſtꝝ habebat antea

anneꝃá iuriſdictioné al's nó credo ꝙ itel ligatᷣ ꝯferre de nouo iuriſdictioné q2 de ſepatis nó é recta illatio.vt.l.pópo.ecuſi ff.de mño. Alij dicüt ꝙ ét iuriſdictio vꝛ ex h̄ de nouo collata ꝙ bñficia principũ ſūt latiſſie itꝑtáda.ut.l.ſi.C. de ꝯſti.pn.

¶ **Simul cũ fructi**bus. ¶ Notáter petuntᷣ fruct⁹ p actoré in libello q2 ſi nó eént expreſſi in petitione iudex ñ poſſet poſtea ipſos deducẽ ex ſuo officio in ꝯdénatione qꝺ é itelligendũ de fructib⁹ iam pceptis añ libellũ oblatũ hí eni neceſſario ſunt i libello petendi nec aliter iudex de his poſſet ferre ſñiam. In alijs aũt fructib⁹ pceptis poſt libellũ oblatũ iudex ex officio ſuo ſine ptẽ aliqua requiſitione ꝑcedente pnũciare põt ꝛ cognoſcere ꝛ ſñiaꝫ ferre.vt hec hñtur i.l.pactum.ff.de vſuri.ꝛ in.l.ediles.§ ité ſciendũ.ff.de edi.edict.qꝺ ſequitᷣ Inno.ꝛ Jo.an. in.c.grauis.ex de reſti.ſpol. fallit aũt i tribus caſib⁹ ubi fruct⁹ ꝑteriti tépo.ꝛ ante libelli oblatioñé pcepti pñt officio iudicis in ꝯdemnatione deduci ſine aliqua petitione actoris viꝫ i interdicto vñ vi. vt i l.i.in § rectiſſime.ꝛ.l.idé é.§.fi.l.ſi plures.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ in actione qꝺ me.cau.l. ſed ꝛ ptus.ff.qꝺ me.cau. ꝛ in ꝯſtitutione.l.ſi quis in tantá.C. vñ vi. ut in ea hetᷣ ad qꝺ facit qꝺ no.in.c.i.ex qꝺ me.cau.in quib⁹ caſib⁹ ſpẽalib⁹ ſi lata fuerit ſñia ſuper re pncipali vlteri⁹ ad fruct⁹ agi non poſſet l' ſilr̃ ia acceſſoria p regulã traditam in.l.iiij.C. depo.ꝛ.l.eos. ꝛ.l.in bone fidei.C.de vſuri.ꝛ qꝺ no.in.l.centũ capue.ff.de eo qꝺ certo loco.ꝛ.l.i.C. de iudi. cum ſi. Illud tñ no. ꝙ qñ fruct⁹ petuntᷣ nó é neceſſe certá q̃titaté exprimere in libello ſed ſufficit ꝙ in pceſſu cauſe q̃titas certa ꝑut é poſſibile pbetᷣ ut ẽ dici i alia glo.de quo p Cy.in.l.certũ.C. de rei ven. Qñ aũt fruct⁹ peti poſſunt l' non tangitᷣ per Bar.in.l.fundũ.ff. de vbo.ob. ¶ Deinde queritᷣ an poſſeſſoꝛ rei ꝯdénatẽ ſicut tetᷣ ad rei ipſi⁹ reſtitutõné ita tenetᷣ ad reſtitutioné oium fructuũ. pro c⁹ ſolutione ſb breuitate ac ꝯcluſione diſtiguitᷣ. ꝗ queritur de fructib⁹ pceptis ꝗ de pcipiẽdis. h̄ é de his qui pcipi potuerũt.ꝑ caſu ꝗ é bone fidei poſſeſſoꝛ ꝛ cũ titulo. ꝗ male fidei ꝛ ſine titulo. Si bone fidei ꝗ fructus extant ſiue iduſtriales ſiue nãles ꝛ tenetᷣ eos reſtituere l' iuri. actiõis l' iudicis officio ſm diuerſitaté opi.ut i.l.certũ.C. de rei ven.ꝛ ibi p Cy. ꝛ facit.l.fruct⁹.C.de vſuri. Aut ſũt ꝯſumpti ꝛ tũc tenetᷣ reſtituere nec ꝯpenſare.ut inſti. de offi.iudi.§ ſi vero.ꝛ ibi no.ꝛ inſti.de re.diui.§ ſi quis a nó dño niſi ipſe poſſeſſoꝛ expẽſ. in re factas p eum poſtularet l' vſuras ꝑtij nam tũc fieret fructuũ ꝛ expéſaꝝ ꝯpenſató ut in.l.ſumpt⁹.ꝛ in.l.emptoꝛ.ff.de rei vend. de pcipiendis aũt nó tenetᷣ ꝓpter titulũ vt.l.ſi fund⁹.ꝛ ibi no.C. de rei ven.cũ ſi. ſcḋo caſu pncipali qñ fuit male fidei poſſeſſoꝛ ſbdiſtingue ꝙ ꝗ nũq̃ habuit titulũ ꝛ tũc tetᷣ de oib⁹ fructib⁹ tã pceptis q̃ pcipiendis ꝛ tam extantib⁹ q̃ ꝯſumptẽ. ut C.de ꝯdi.ex le.l.maleſidei.ꝛ.l.ſi fũdũ.C. de rei ven.ꝛ in d.§ ſi quis a nó dño.ꝛ ibi no. ꝗ habuit titulũ ꝛ tũc ꝗ habuit titu. ſolemp.ꝛ tenetᷣ de fructib⁹ pceptẽ. extantib⁹ l' nó extantib⁹ de pcipiẽdis aũt ꝓpt titulũ nó tenetᷣ.ut in d.l.ſi fundũ niſi in quatuoꝛ caſib⁹ ibi no.p glo.qui infinitẽ legib⁹ ꝯphedũtᷣ.l. ſi ꝛ ptus.in pn.ff. qꝺ me.cau.l.ait pretoꝛ.§ p hanc.ff.de his que in frau.cre.l.quéadmodũ.in fi.C.de agri. ꝛ cenſi.ꝛ.l.i.C.de fide inſtru.ꝛ iuri. aſſeſ. fiſ.li.x. Aut huit titulũ min⁹ ſolénem ꝛ tũc ſi fuit in mala fide tenetᷣ de oib⁹ tam pceptis q̃ pcipiendis .ar.d.l.quéadmoꝺ. ꝛ qꝺ no.in.c.qui ꝯtra iura.de iure iuri. li. vi. ¶ Si vero fuit in bona fide tũc idem dicendũ é qꝺ ẽ dictũ é in hñte veꝝ titulum cũ bona fide nam h̄ caſu quo ad fructus talis minus ſolénis titul⁹ hetur ꝓ ſoléni licet nó. quo ad rem ꝑſcribẽdá. ut probatᷣ in.l.boneſidei.ff.de acqui.re.do. et ꝯfirmat glo.in.l.ij.C.ſi quis rem mino.ſine decre.ꝯpa.li.x.ꝛ in.l.ſed ſi lege.§ ſcire.ꝛ ibi p Bar.ff.de peti.here. ꝛ in.l.ſi fur.§.i. ꝛ.l.vbi lex.in pn.ff.de vſucap. ꝛ p Dy.in .c poſſeſſoꝛ.ex de reg.iuri.li.vi. qꝺ é valde nõndũ. Que aũt ſupius dicta ſunt circa reſtitutioné fructuũ dñt itelligi deductẽ. ꝑus expen.factis pro ipſis fructib⁹ pcipiẽdis.ut in.l.fruct⁹.ff.ſo.ma.ꝛ.l.ſi a nó dño §.fi.ꝛ ibi no.ff. de peti.here. ꝛ in.l.fund⁹. qui do.in pn.ff.fail here.ꝛ.l. qꝺ in fruct⁹. ff.de vſuri. Quid ḡ dices in colono cui é fundus locatus ad reddẽdũ dimidiam ptẽ fructuũ dño nũquid de hac dimidia ſumptẽ. p eum factẽ. ꝑus detrahẽ poterit ꝛ reliquũ reddere vr̃ ꝙ ſic p iura ꝓ.al. In ꝯtrariũ é vitas ſm Ja.de are.ꝛ Bar. ut no.in d.l.fruct⁹. ꝛ fit ró in caſu iſto q2 iſte colon⁹ vr̃ opas ſuas ꝛ ipẽſas ponere pro reliqua dimidietate quá lucratᷣ.ar.l.

cum duobꝫ.§.ſi in coheundã.ff. pro ſotio. ⁊ ibi no. ⁊ ita de ↄſuetudie obſeruat̃ que obſeruãda ẽ ut .l. cũ de lanõis.§. aſinã.ff. de fun.inſtruct. ⁊ ꝑ h̃ bene facit qḋ no.gl. i.l.idemq̃.§.idẽ labeo.ff.man. ¶ Sed quero quid ↄprehẽdat̃ appellatõne fructuũ dic ꝙ oẽ id qḋ ad vſum hõis iductũ ẽ ut.l.in fructu.ff.de vſufr.le.ſiue ſint fruct⁹ nãles vt poma ⁊c. ſiue iduſtriales ut frumẽtũ ⁊ ſil'ia.ut.l.fruct⁹.ff.de vſufr. Sed nũqd vua de qua fit vinũ dicat̃ fruct⁹ nãlis vł iduſtrial'.dic ꝙ ẽ fruct⁹ iduſtrial' cum in h⁹moĩ fructu magna hõis induſtria req ratur ut no.glo.in.c.ↄtra ius.ex̃ de reſti. ſpo. ⁊ ꝑ Cy.in.l.centũ.C.de rei ven. Sed nũquid habitando domũ dicat̃ quis fru ctum pcipere dic ꝙ ſic ut.l.is qui bona.§. ſi antifora.ff.de pig.l.apud iul'.§.i.ff.de le i. ⁊.l.prediorꝫ.ff.de vſuri. ꝑ quo deciditur illa qõ ꝙ ſi emptor dom⁹ qui illã longo tpe hitauit iputet expenſas victori ꝙ ipe victor poterit ſibi ↄpenſare fruct⁹ hitatõ nis.ut i pal'.l.ẽptõ. ⁊.l.ſũpt⁹.ff.de rei vẽ.

¶ Et redditibus

Queritur an iter fruct⁹ ⁊ redditus ſit aliqua dña dic ꝙ ſic ut hẽtur ⁊ nõt̃ in.l. fundi trebaciani.ff.de vſufr.le. ⁊.l.patrionij eo. ti. Sed inter fruct⁹ ⁊ vſufructũ dña ẽ nulla paria enim ſunt legare fructũ ⁊ vſufructũ. ut in.l.cũ ita. ⁊.l.ſe.ff. de vſufr. leg.ſicuti paria ſũt legare alimẽta ł victũ ł ut tal' educat̃.ut i.l.alimẽta. ⁊.l.fi. ⁊ ibi no.de ali. ⁊ ci.le. ⁊.l.vbo victꝰ.ff.de v̄.ſig.

¶ Et qui percipi potuerũt ⁊c.

Quñ aũt quis teneat̃ de fructibꝫ pcipien dis tractatũ ẽ ſ̄ in alia glo. Sed qñõ de bet itelligi qñ de pcipiendis fructibꝫ tra ctat̃ an de pcipiendis h̃ ẽ qui pcipi potue rũt ab ipſo poſſeſſore an quos pcipe potu iſſet ipſe petitor dic ſ̃m Cy. vbi ſ̄ ꝙ aut poſſeſſor fuit i mora reſtituẽdi rem ꝙ fu it iterpellat⁹ ⁊ tũc dẽt itelligi ꝙ p⁹ mo ram teneat̃ de fructibꝫ q̃ pcipi potuerũt ab ipſo petitore ſi res ipſa fuiſſet ſibi re ſtituta ita itelligat̃.l.ſi nauis. ⁊ qḋ no.in .l.fructus. ⁊.l.ex diuerſo.ff.de rei ven.aut poſſeſſor nõ fuit i mora ⁊ tũc dẽt itelligi ut teneat̃ de fructibꝫ quos ipſe poſſeſſor pcipere potuit ut ꝓbat̃ in.l.domũ. cũ ibi no.C.de rei ven.de h̃ no.ꝑ Bar.i.l.apud iul'.§.fruct⁹.ff.de le.i. ſeq̃t̃ in lr̃a.

¶ Et ſi non extant

in eorꝫ valore ⁊ extiatione ⁊c. ¶ Hec ẽ enĩ iuris regula ꝙ qñ id qḋ p̃ſtari dẽt dẽſijt extare ꝑ mortẽ ł ↄſumptionẽ tũc recurri tur ad ei⁹ extiationẽ.ut.l. itẽ ſi v̄beratũ.§.i.ff.de rei ven. ⁊.l.ſi ſeruũ.in.§. effectus. ff.de v̄.ob. ⁊.l.ſi quis ab alio.in fi.ff.de re iudi. ⁊.l.viuũ. ⁊.l.qḋ te.ff. ſi cer.peta.

¶ Et in florenis de

cem pro oĩ damno ⁊ itereſſe ⁊c. Licet hic exp̃mat̃ certa q̃ntitas itereſſe attñ de ne ceſſitate actor nõ tenet̃ nec i fructibꝫ nec i intereſſe in libello q̃ntitatẽ exp̃mere ſed ſufficit in ꝓceſſu liquidare ut ſ̄ dici i gl. ſup v̄ tot ⁊ tantos fruct⁹.ad h̃ aũt itereẽ tenet̃ ipſe re⁹ ſi mandato iudicis non re ſtituerit. ut i d.l. qui reſtituere.ff. de rei ven.ſup quo itereſſe ſtat̃ iuramẽto acto ris ſi re⁹ ẽ i dolo alĩs de itereſſe ꝓbat̃ per alios modos a iure introductos.ut in d.l qui reſtituere. ⁊.l.quotiẽs.ff. de reg.iur. de quo lati⁹ dicã.j. c⁹ igit̃ grã ꝙ de iter eſſe mentio hic hẽtur. Quero de aliqui bus ⁊ p̃ querit̃ quid ſit itereſſe. ⁊ Rndet glo.in.l.i.C.de ſen. que pro eo.ꝙ itereſſe ẽ dãnũ emergens ł lucrũ ceſſans.c⁹ quidẽ diffinitiõis ſenſus ẽ ſ̃m ſanũ ⁊ certũ itel lectũ ꝙ itereſſe nil aliud ẽ niſi cũ quis dã nũ ſenſit ł in ꝑdendo ꝓpriũ ł nõ acquirẽ do lucrũ. Aliqñ tñ ſic diffinit̃.itereſſe eſt extiatio dãni ex eo ↄtigẽs ꝙ aliquid fieri ceſſat̃ qḋ fieri dẽt ł dari ceſſat̃ qḋ dari dẽt ł fit qḋ fieri nõ dẽt que diffinitio ꝓ bat̃ legibꝫ his.ff.de v̄.ob.l.ſtipulationes nõ diuidũt̃.§.fi.l.nãlis.ff.de p̃ſcrip. v̄. ⁊ i .l.h̃ interdictũ.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iul'.in p̃n. ⁊.l.i.i fi. ⁊ ibi no.ff.de act.emp. ⁊ ven. ¶ 2° querit̃ quotuplex ẽ itereſſe ⁊ glo.i d.l.i. ff.de act.emp. ⁊ in.l.i.C. de ſen.que ꝓ eo qḋ itereſt dñt ꝙ ẽ triplex.ſ.ↄuentũ cõe ⁊ ſingulare. Alij quos refert Cy.i d.l.i.C. de ſen.que pro eo dicũt ꝙ ẽ tm̃ vnicũ it̃ eſſe qḋ tripliciter extiatur ł ſingulariter ł ↄiter ł ↄuẽtionaliter dic lati⁹ ut ibi de h̃ no. ⁊ ꝑ Inno.i .c.ſacro.ex̃ de ſen.ex. ⁊ ꝑ Dy.in.c.mora.ex̃ de re.iuri li.vi. Eſt ⁊ 2ª diuiſio intereſſe viꝫ ꝙ quoddã ẽ itereſſe circa rem qḋ ab aliquibꝫ appl'lat̃ itereſſe itriſecũ qḋdã ẽ itereẽ ex̃ rẽ qḋ ab aliq̃bꝫ appellat̃ intereſſe extriſecũ. Eſt aũt iter eſſe itriſecũ defectus valoris ⁊ bonitatis ipſi⁹ rei ł alteri⁹ coherẽtibꝫ ł dependen. ab ipſa re ipſamq̃ rem vbiq̃ ↄcomitat̃ ⁊ inſequit̃ exẽplũ ẽ ram i pretio rei aucto. ł diminuto ꝙ circa itereſſe ſerui cuſta.ł

alterius aīalis. ut in.l.iij §. ſi reddita.ff.
cōmo.⁊ in.l.i.§. ſi res depoſita.ff. depo.ꝙ
etiā circa iterēſſe ſerui heredis inſtituti.
ut in.l.inde nerati⁹.§.i.ff.ad.l.acquil'.⁊.l.
venditꝰ. hoīs.ff.de euict.cum ſi. Intereſſe
vero eẍ rem ſeu extriſecū ē defect⁹ vtilita
tis ipſam rem.non otigentꝰ. nec rem inſe
quētꝰ. ſed pſone coheret ut pꝫ in pena cō
miſſa ꝑpter rem nō ſolutā alteri ſua die
que nō fuiſſet omiſſa ſi ſolutio facta eēt
ſtipulatori.ut.l.nūmis.ff.de in litꝰ. iurꝰ. ⁊
.l.inficiando.ff.de fur.⁊ in venditione ſer
uitutis aqueductꝰ.ad prediū meū nā alte
rius nō tm̄ itereſt vti hac ſeruitute ꝙtū
mea.ut in.l.cum fundū.ff.de le.ij.⁊ in fa
lia que fame pempta ē ꝙ ꝑmiſſā pecuiāꝫ
nō recepit.ut.l.ſi ſteril'.§. cum ꝑ vendito
rem.ff.de act.emp.cū ſi.Et ꝑ hac diuiſio
ne facit.l.luti⁹.⁊.l.titi⁹.ff. de act.emptꝰ.¶
Preterea ē ⁊ 3ª diuiſio ꝙ quoddā ē iter
eſſe qd̄ ɔſiſtit in dāno paſſo in re l' ꝑpter
rem de qua agit̄. quoddā qd̄ ɔſiſtit in lu
cro omiſſo in re ipſa l' ꝑpter eā ut in d.l.
i.C.de ſen.que pro eo qd̄ iterē. ⁊ i iuribꝰ
que .ī.annotabūt̄. Videndū itaqꝫ reſtat
cu⁹ itereſſe rō ſit habenda ꝑ iudicē ⁊ ꝑ cē
itereſſe extriſecū ⁊ intriſecū in q̊ dic ſm̄
glo.eſſe diſtinguēdū. Aut agit̄ ad iterēe
qd̄ nō ē traditū l' factū qd̄ tradi vl' fieri
debuit.¶ Aut agit̄ ad itereſſe qd̄ ē male
traditū l' factū qd̄ bn̄ fieri ⁊ iuſte tradi
debuerat.ꝑ caſu venit itereſſe in ɔdēnatō
ne intriſecū tm̄ ⁊ nō extriſecū ut.l.ſi ſteri
lis.§.cū ꝑ venditionē.ff.de act.emp.⁊ in.l.
venditor hoīs.ff. de act.emp. ⁊ in.l.vendi
tor hoīs.ff.de euict.cū ſi.⁊.l.illd̄.⁊.l.ſi ſua
.ff.de edil.edict.fallit qn̄ intriſecū circa rē
nō poſſit venire ꝑpter rei ipſi⁹ nāꝫ ut eſt
pecunia q2 tūc veit iterēe qd̄ ē eẍ rem ut
in.l.iij.§.fi.ff. de eo qd̄ certo loco.¶ Ī. aūt
caſu dic ꝙ habenda ē rō ꝑ iudicē vtriuſqꝫ
itereſſe in ɔdēnatiōe ut i.l.i.§ h̄ iterdictū
.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.ff.de fur.l.inficiādo.⁊.ff.
de in litꝰ.iurꝰ.l.nūmis.cum multis ſi. quā
diſtinctionē tenet glo. in d.l.i.C. de ſen.
que pro eo qd̄ iterē profe.⁊ ibi ꝑ docto.¶
Deinde querit̄ an lucri ſit' ⁊ dāni rō ꝑ
iudicē ſit habenda lucꝝ aūt itelligit̄ ōni
expēſā.atqꝫ damno deducto.ut i.l.mutius
.ff.pro ſocio.⁊ plene no. ꝑ Inno.⁊ alios i
.c.paſtoral'.eẍ de deci. In quo articulo gl.
in d.l.i. dicit ꝙ rō lucri olī iure antiquo
regulariter nō hēbat̄ ꝑ iudicē niſi in cer
tis cāibꝰ ſm̄ pc.viꝫ qn̄ lucꝝ eēt cū alteri⁹
tertij iiuria.ut.l.ſi is cui.§ fi.ff. de fur.⁊ i

.l.deniqꝫ.ff. ex qui.cau.ma. ⁊ qn̄ ipſum lu
crū eēt a fortuna. ut in d.§. cum ꝑ vendi
torem. ratio aūt dāni; ⁊ olī ⁊ hodie fuit
⁊ ē habenda cū diſtinctione de qua ſ̄ ꝙ
aut agit̄ qn̄ nō ē factū qd̄ fieri debuit ut
ſ̄ dixi. Alij dicūt ꝙ olim ⁊ hodie venit
lucrū regulariter.⁊ ſic vtrūqꝫ ius eſt vni
forme ⁊ h̄ ꝑ caſus illaꝝ legū qui no.in d.
.§cum ꝑ venditorē. ꝑ quos caſus elicitur
regula ꝙ lucri rō ſemꝑ habenda fuit iur̄
antiquo ⁊ ita forti⁹ hodie. ꝙ hec regula
hodie ē ɔfirta per d.l.i.quā opi.tꝫ Cy.ibi
fallit tn̄ hec regula in predictis duobꝰ ca
ſibꝰ. Alij ut, Ja.de are.⁊ Ja.butri.diſtin
guūt ſic.ꝗ lucrū ē captādū cū aliena iactu
ra l' a fortuna ⁊ nō uenit lucrū nec olim
nec hodie ut.l.ſi is cui intereſt.de fur. ⁊ i
.l.deniqꝫ.ex qui.cau.maio. ⁊ in d.§. cū per
venditorē.¶ Aut ē captandū ſine alteri⁹
iiuria cū pſone tm̄ ſola iduſtria.⁊ tūc aut
tale intereſſe ē icertū ⁊ nō ē habenda ei⁹
rō ꝑ iudicē olim nec hodie.ut.l.ij.§.portū
.ff.ad.l.ro.de iact.¶ Aut ē certū ⁊ tūc aut
agit̄ ꝑpter maleficiū ⁊ venit lucꝝ olim
⁊ hodie ut.l.ſi fundus.in fi.ff.loca.⁊ ɔdu.
⁊.l.venditor.ff.de euict. Aut agit̄ ꝙ non
ē factū qd̄ fieri debuit ⁊ tūc ꝗ min⁹ ſcōm
erat i obligatione qd̄ fieri ē omiſſum ⁊
tunc venit iterēe i lucro olim ⁊ hodie ut
.l.ſi omiſſa.ff.rē ra.ha. Aut n̄ ē meꝝ ſcōm
ſ̄ mixtū in obligatione utputa rē tradi ⁊
tunc nec olim nec hodie ueit lucꝝ. ut in
d.§.cum ꝑ venditorē cui quo ad hūc vlti
mum caſum nō aſſentio ſ̄ ſto cū opi.prece
denti. Inde querit̄ vſqꝫ ad quā ſummā
l' ꝙtitatē pōt aſcendere iſtud iterēe ſiue
ſit in lucro ſiue ſit in dāno.ſiue intriſecū
ſiue extriſecū ſuꝑ quo licet ſunt diuerſe
opi.in d.l.i.tn̄ ɔcluſiue dic ſm̄ glo.⁊ doc.
ꝙ in ɔtractibꝰ hn̄tibꝰ certā ꝙtitatē l' na
turā pōt iterēe aſcendere vſqꝫ ad duplū
tm̄ ⁊ nō ultra.¶ In ceteris aūt ɔtractibꝰ
ɔtinētibꝰ incertā ꝙtitatē vl' nāꝫ pōt iter
eſſe excedere duplū ut colligit̄ ex d.l.i.
Sed relinquit̄ adhuc maior dubitatio
quis dicat̄ ɔtractus certus l' icert⁹. ⁊ i h̄
opi.ſunt varie dicit eni glo.in d.l.i.ꝙ qn̄
in obligatione ē factū tūc ɔtract⁹ icertus
dr̄. Si vero obligatio ɔtinet quid dari
tūc dr̄ ɔtract⁹ certus.ar.i.l.vbi aūt nō ap
paret.§.qui id qd̄.ff.de ꝟbo.ob.¶ Alij di
cunt ꝙ ſi obligatio ɔtinet aliquid habēs
certos fines limitatos a nā l' hoīe ut fun
dus l' aſin⁹ tunc ɔtract⁹ appellat̄ certus.
Si ꝟo obligatio ɔtinēt qd qd̄ non hēat

fines ſuos ab hoīe l' nō limitatos tūc ɔtra
ctus dr̄ icertus nec mirū. ſi a reb9 obliga
tio ⁊ ɔtractū nō3 ſuā aſſumit. ut in. l. ſtip.
nō diui. in pn̄. ff. de ṽ. ob. Alij vltramō.
quos vr̄ ſequi Ja. bu. dicunt ꝙ illi appel
lant̄ ɔtract9 certi in quib9 hr̄e poſſumus
mutuā relationē hinc inde. utputa ſi ven
didiſti mihi rem ꝓ centū videris illā tā
tum extiaſſe ⁊ h̄ ē meū iterēe ⁊ tuū ⁊ ſic
iſtud interēe quod certū ab vtraqꝫ parte
non poteſt duplū ipſius quātitatis exce
dere ubi autē in obligatione deductū nō
eſt certū quid ad quod poſſit haberi re
ſpectus ⁊ puta ꝙ ꝓmittit̄ factū ſimpli
citer ſine expreſſione certe quātitatis uel
certe mercedis ⁊ tunc ɔtract9 iſte appel
latur icertus ut in dc̄a. di. ubi aūt nō ap
paret ⁊ poterit hoc caſu intereſſe duplū
excedere non ergo ſecūdū hanc opinionē
eſt fienda dr̄ā an in obligatione ſit factū
uel datio ſed illud ſolū eſt attendēdū an
certa q̄ntitas ſit in obligatione uel nulla
ut patet ex p̄cedeñ. ⁊ p̄dicta ſunt itelligē
da uera qñ iterēe petitur ꝓ eo qd̄ eſt ob
miſſū qd̄ fieri debuerat. ¶ Sed ſi petit̄
pro eo qd̄ eſt malefactū qd̄ fieri nō debu
erat tūc ꝙ hoc caſu uenit intrēe extrīſecū
ut ſ̄ dictū eſt puto ꝙ tale interēe duplū
poſſit excedere per iura circa hoc ſuperi9
allegata ¶ Sed diceret quis qd eſt illud
qd̄ ē dupladū dic ſecūdū uerā opio. glo.
⁊ doc. ꝙ eſt p̄tiū rei nō p̄tiū ɔuentū licet
aliq ɔt ut nō. in l. i. C. de ſen. que ꝓ eo qd̄
int' eſt. ¶ Ulterius querit̄ qñ pena uel in
tereſſe de quo loquimur ɔmittat̄ ⁊ coñ
quos dic ꝙ aut pena uel int'eſſe adiicitur
facto diuiduo aut indiuiduo Siqdē adii
cit̄ facto diuiduo tūc dic ut habet̄ ⁊ nō.
per glo. ⁊ Bar. in. l. ij. §. itē ſi in facto. ff.
de ṽb. ob. Si uero adiicitur facto indiui
duo tūc dic ut habet̄ ⁊ nō. ꝑ eundē in. l.
eadē § rato. ff. de ṽ. ob ¶ Deinde querit̄
an itereſſe petat̄ p̄cipalit̄ iur. actī. an iu
dicis officio breuiter ɔcludēdo multoꝝ
opi. ſic diſtingue. Aut agit̄ ad iterēe ꝑt̄
id quod factū nō ē quod fieri debuit aut
ꝑpter id quod datū non ē qd̄ dari debu
it p̄mo cāu petit̄ interēe ſimpliciter iu
re actionis in libello cū ipſū intereſſe ſit
ī obligatiōe ut. l. iul'. § i. ⁊ ij. ff. de ac. emp.
⁊ ff. loc. ⁊ ɔduc. l. ſi fund9. in fi. ⁊. ff. de ṽ.
ob. quotiens. ⁊. ff. de donā. cau. mor. l. ſi filio
⁊. l. illud. ⁊. l. ſi is. ff. de ɔdi. fur. l. ſi i re fur
tiua. ⁊. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. hoc interdictū
ad quod faciunt oīa iura in quibus venit
intereſſe ꝑpter delictū. ⁂ cāu qñ agit̄ ꝑp
ter id qd̄ factū nō ē qd̄ fieri debuit. Tūc
ſubdiſtingue aut in obligatione p̄cipali
erat merū factū ut ſcribere librū uel edi
ficare domū. aut factū mixtū ut rem tradi
uel reſtitui. Primo caſu agi pōt ad int̄
eſſe ⁊ ſup eo diuerſimode libell9 formari
ſecundū diuerſitatē opi. Nam ſecundō ali
quos pōt iur. actiōis principalit̄ peti ip̄3
factū in libello ⁊ interrogabit̄ re9 an ue
lit facere ⁊ ſi reſpōderit ꝙ non tunc iudex
ex ſuo offi° ɔdēnabit eū ad interēe. ut nō.
per glo. ⁊ doc. in l. i. ff de acti. ep. uel ſm a
lios interrogabit̄ re9 añ libellū an uelit
facere ⁊ ſi dixerit ꝙ non tunc libellus ꝑ
ducetur cont̄ eum in quo interēe ſolū pe
titur ¶ Uel ſm. alios poterit factū in li
bello p̄incipalit̄ poſtulari ⁊ ɔditionalit̄
interēe h̄ modo peto ſemproniū ɔdēnari
ad edificandū mihi domū quā ſi facere re
cuſauerit peto ipm̄ ɔdēnari ad centū pro
meo intereſſe ⁊c. Quoꝝ omniū opi. ve
re ſunt ⁊ practicabiles. vt nō. in dcā. l. i. ⁊
per Bar. plene in dcā. l. ſtipulationes non
diuiduntur in penult. q. ⁊ facit. l. ſi qs ab
alio. ⁊ quod ibi nō. ff. de re. iudi. ⁊. l. ſi pe
nā. ff. de ṽ. ob. ⁊. l. fi. ff. ſi quis in ius uo. nō
ie. ⁊. ff. de arbi. l. diē ꝑferre. § fi. Si uero ī
obligatione ſit factū mixtū ut rē tradi l'
reſtitui. ⁊ tunc licet glo. ſint uarie i libel
li formatione ut nō. in inſti. de ɔtb. ep. §
p̄tiū. ⁊ in. l. i. ff. de ac. emp. tñ unde ɔſiderā
dum eſt ut diſtinguam9 aut tractat̄ de i
terēe quod habet̄ ex cōtractu bone fidei
puta emptionis ⁊ uēditionis aut ex ɔtra
ctu ſtricti iur. ut ſtipulationis primo cāu
aut querit̄ de interēe quod ſuccedit loco
rei vēdite aut de eo quod accedit loco rei
vendite. Si quidē quod loco rei ſuccedit
tunc aduertendū nā aut uenditoꝛ habet
facultatē rei tradende ⁊ tunc res ipſa eſt
principaliter in libello petenda ⁊ iudex
ex officio in rei ɔtuātiā ɔdēnationē faciet
fructuū ⁊ iterēe ⁊ hoc mō debet itelligi
opi. martini de qua no. in dicto § p̄tiū.
⁊ in dicta. l. i. aut non habet facultatē rei
tradende ⁊ tunc intereſſe debet principa
liter peti in libello actionis iuri tāqꝫ ſub
rogatū ſit in loco ipſius rei leḡ poteſtate
⁊ probatur in. l. ſi ſterilis § cū per vendi
torē. ṽ. nec tñ ⁊c. ff. de act. emp. ⁊. l. i. i. fi.
ibi agitur ⁊c. ff. eo. ti. licet alij. coñ ut re
fert Cy. i. l. i. C. de ſen. que ꝓ eo qd̄ interē
ubi autē tractatur de intereſſe quod ac
cedit ipī rei ut ſunt fructus ⁊ part'. tunc

tale intereſſe non deducitur ĩ libello iurꝭ
actiõis ſi iudex ſup re ꝑncipali aditꝭ. hoc
iterẽe ex ſuo officio deducit ĩ ↄdẽnationẽ
vt.l.videam⁹.in.§.ſi cauſa.ff.de vſuri. ⁊ in
.l.edil.in.§.ſciendũ.ff.de edil.edict. ¶ Sꝫ. ca
ſu ꝑncipali cũ tractatꝰ de iterẽe qđ debetꝰ
ex ↄtractu ſtricti iurꝭ. ut ſtipulatiõis tũc
ꝗ͂ in obligatione ẽ rẽ tradi ꝗ͂ rẽ reſtitui.ꝑ
caſu id in libello petendũ ẽ iure actionis
ꝙ legis poteſtate ĩ obligatiõib⁹ rẽ tradi
ſuccedit obligatio ad iterẽe. ut.l.ſi quis
ab alio.ĩ fi.ff.de re iudi.ſic ĩ obligatiõib⁹
faciẽdi ⁊ tradere facti ẽ ut in.l.ſi rẽ tradi.
ff.de ṽ.ob. ⁊ hꝫ ſequitꝰ Dy. in.c. mora.ex
de reg.iurꝭ.⁊ Bar. in d.l.ſtipulatiões nõ
diuidũtꝰ. Si vero ẽ ĩ obligatione rem re
ſtitui tũc diſtingue. ꝗ͂ reus hꝫ facultatẽ
ipſi⁹ rei reſtituẽdi. ⁊ tũc in libello petitꝰ
ꝑncipaliter qm̃ reus ↄpellendus ẽ preciſe
reſtituere. ut in.l.qui reſtituere.ff. de rei
ven. Si aũt nõ hꝫ facultatẽ reſtituẽdi et
culpa ſui tũc iure actiõis in libello iterẽe
petitꝰ ꝑncipaliter ꝙ ipſum iterẽe legꝭ po
teſtate ſuccedit ĩ obligatione.ut.l.in ſũma
.§.ſi ſeruũ.ff.de ↄdi.inde. ⁊.l.ĩ re furtiua.ff.
de ↄdi.fur.qđ ſequitꝰ Bar. in d.l.ſtipula
tiones. ¶ Sꝫ. aũt caſu ꝑncipali qñ dari ẽ ĩ
obligatione ⁊ ꝗ͂ agitꝰ ꝓpter id qđ nõ ẽ da
tũ qđ dari debuit ⁊ tũc glo. diſtinguit.ꝗ͂
agitꝰ ex ↄtractu noĩato ꝗ͂ inoĩato. Si no
ĩato. tũt ꝗ͂ res ipſa extat ⁊ petẽda ẽ ꝑn
cipaliter in libello ꝙ iſto caſu iterẽe non
ſuccedit in obligatione.ut.l. vbi aũt non
apparet.in fi.ff.de ṽ.ob. ⁊.l.mortuo bone.
ff.de le.ij. Aut nõ extat res ⁊ tũc res ĩ ꝑa
petitꝰ iurꝭ. actiõis in libello ac ſi extaret
veꝝ ꝙ dari ñ põt iudex ex ſuo officiõ ſup
itẽe ſniaꝫ ferre dꝫ ut.l.ſi ꝓuũ.§.fi.⁊.l.cũ
qui.§.fi.ff.de ṽ.ob. Si vero agitꝰ ex ↄtra
ctu inoĩato tũc ſm aliquos poſt morã ſuc
cedit obligatio ad iterẽe ar.l.nãl.§.i.ff.de
preſcrip. ver. ideoqꝫ iurꝭ. actiõis dꝫ ꝑnci
pale iterẽe in libello peti. ¶ Alij aũt dñt
ꝙ ex officio iudicis ꝑ d.l. ſi ſeruũ.que ge
neraliter loquitꝰ. quicquid tñ ſit tu qui
vis practicare reiecta hm̃oĩ ſbtilitate de
bes ſemꝑ in libello tuo iudicis officiũ im
plorare ſimplr̃ non exprimẽdo qualitatẽ
officij an ſit nobile ꝉ mercenariũ ꝙ ſm̃o
ſimplex iterpretabitꝰ poſtea ſm negocij q̃
litatẽ ⁊ ꝓferentꝭ. mentẽ.ut.l.ſi quis iten
tione ambigua.ff.de iudi. ⁊ premiſſa ꝓce
dũt cũ iterẽe tpis preteriti poſtulatꝰ. vbi
aũt iterẽe ↄtingeret poſt litꝭ. ↄtꝭ. tũc ſine
ꝑtꝭ. requiſitione poterit iudex ex ſuo offi
cio ſuo reũ ad tale iterẽe ↄdẽnãre. ⁊ idẽ ĩ
fructib⁹ ut in.l.ediles.§.itẽ ſciendũ.ff.de
edi.edict. ⁊ no.ꝑ Inno.in.c.grauis. ex de
reſti.ſpol. ¶ Sed circa predicta queritꝰ an
iterẽe de quo ſ͂ poſſit peti de iure canoni
co dic breuiter ꝙ ſic licet eñi eo iurꝭ. ꝓhi
beatꝰ peticio vſure tñ ↄceditꝰ peticio iter
eſſe ut no.ꝑ glo.⁊ docto.in.c.ↄqueſtus.ex
de vſuri. facit.c.ij.⁊ iij.ex de fideiuſſ.cũ ſi.
Et ex hꝫ ſequitꝰ ꝙ ſi tibi mutuo dedẽ que
mihi ſoluere ꝓmiſiſti ad nũdinas ſancti
michaelꝭ ⁊ fuiſti ĩ mora nõ ſoluẽdo ꝙ po
tero a te vltra ſortẽ petere itereſſe meum
nec erit vſura.ut in.l.ij.ff. de eo qđ cer.lo.
cũ ſi.no.in.l.curabit.C.de act.emp.ꝑ glo.
⁊ docto. ¶ Quid aũt de pena addita ĩ ↄtu
macia nõ ſoluẽtꝭ. dic ut no.doct.in.l.cum
allegas.C.de vſuri. ⁊ Bar. in.l.cũ ſeruus
ita.ff.de ↄdi. ⁊ demon. ⁊ ego ſcripſi .ſ͂. de
act.ẽpo. ¶ Reſtat nũc querẽ qualiter iterẽe
probetꝰ ſup quo ẽ attendendũ. ꝗ͂ eñi que
ritur de ꝓbatione iterẽe ↄis ꝉ ↄuenti. ꝗ͂
de ꝓbõne iterẽe ſingularis. ꝑ caſu cũ que
ritur de ꝓbõne ↄis ꝉ ↄuẽti iterẽe qđ idẽ
ẽ ꝙ ipſi⁹ extiatio rei.ut.l.ſi vendidero.§.
.i.ff.de fur. Aduertendũ ẽ ꝙ valor ſeu ex
timatio rei ꝓbatꝰ ſm no. ꝑ glo.⁊ docto.ĩ
.l.ij.C. de reſcin.ven. ⁊ in.l.pretia reꝝ.ff.
ad.l.fal.habita ↄſideratiõe loci ⁊ tpis red
ditus ⁊ ipſi⁹ rei qualitatis ⁊ circũſtãtiã
reꝝ vñ ꝗ͂ tractatꝰ de ꝓbatione extiatiõis
rei imobilꝭ ut domus ꝉ predij. ꝗ͂ de ꝓbõe
rei mobilꝭ ut frumẽti vini ſeu drapi. ꝑ ca
ſu ꝓbanda ẽ extiatio ꝑ teſtes. forma aũt
ponendi ⁊ capitulandi quo ad ꝑtem ⁊ de
ponendi quo ad teſtẽ talꝭ eſſe dꝫ ut pars
ſic ponat ⁊ teſtis ſic deponat ꝙ ex tali fũ
do ↄiter ⁊ cõi curſu annis ſingulꝭ ꝑcipiũtꝰ
⁊ colliguntꝰ ⁊ ꝑcipi ⁊ colligi pñt tot fru
ctus. Itẽ ꝙ in ↄtrata ſeu territorio ĩ quo
poſitũ ⁊ ſitũ ẽ ipſum prediũ ꝉ fundus de
alijs ↄfinib⁹ ⁊ adiacentib⁹ predijs ⁊ ibidẽ
ↄuicinis tanti fruct⁹ ꝑcipiũtꝰ ⁊ ꝑcipi cõ
ſueuerũt q̃nti ſup⁹ dictũ ẽ. Item ⁊ ꝙ di
ctus fundus cõi extiatione vꝫ.x. ⁊ tm̃ cõi
ter vẽderetꝰ ⁊ pro ſiꝉi pretio ⁊ valore vẽ
di ↄſueuerũt ⁊ venditi ſunt ↄſiꝉes fundi
ꝉ ↄſiꝉia predia dicti loci ⁊ territorij. vt hꝫ
probantꝰ in d.l.pretia.ad.l.fal. ⁊ in.l.ſi q̃s
.C.de reſcin.ven. ⁊.ff. de iurꝭ. fiſ.l. nõ itel
ligitꝰ.§.diui fratres.⁊.l.gay⁹.§.titi⁹.ff.de
le.ij.cũ ſi. Sꝫ. caſu cum queritꝰ de extiatio
ne rei mobilꝭ.tũc ꝓbatõ fieri dꝫ ꝑ teſtes
qui dicũt ꝙ ſaccus frumẽti valuit tali tẽ
pore ⁊ ĩ platea ĩ q̃ vendi frumẽtũ publice

ꝯſueuit ſolidos xx. ⁊ ante ipſum tẽpus ⁊
poſt nã nõ ſufficeret ꝙ vna die tm̃ valuit
ꝙ ſic extiatio eẽt ſingularis que nõ attẽ
ditur. ſed illa ſola dẽt attẽdi que in vſu
fuit magis ꝯtinue. ut in d.l.pretia rez.⁊
ibi p Bar.⁊ ea que vſitata ẽ i foro publi
co ciuitatis illiꝰ ut ar.C. de eroga. mili.
anno.l.ij. ⁊.l.ſeptem diebꝫ.⁊.l.ſpeciebus.
C.de coar.li.xij.¶ Sed querit̃ ꝑ declara
tione predictoꝝ quid ſi vnꝰ teſtis ꝉ duo
dicant res vꝫ tm̃ ꝙ ſibi darẽ tm̃ ꝉ ipſam
emerẽ ꝑ tanto. nũquid ex h̃ legitie ꝓba
tur ꝙ res ſit tanti valoris vr̃ ꝙ ſic.ꝙ res
tm̃ vꝫ q̃rtũ vendi põt. ut.l.ſi ſeruꝰ.in.§.i.
⁊ ibi no.ff. de ꝯdi.fur. ⁊.l.ſi quis vxor.in
fi.ff.de fur.⁊ ꝛc. Tu dic ꝯtra nã p h̃ non
ẽ ꝓbata vera extiatio rei. ꝙ pretia reꝝ ñ
dñt ꝯſiderari ſm affectionẽ ſinguloꝝ.ſed
ſm ꝙ ꝯiter ⁊ cõi curſu vendi pñt.ut i d.
.l.pretia reꝝ. Nõ ob.illa regula.l.ſi ſeruꝰ
ꝙ dẽt itelligi ꝙ res tm̃ vꝫ q̃rtũ vendi po
teſt.ſ.ꝯiter ⁊ cõi curſu palã ⁊ publice nõ
ab vno emptore ſꝫ a pluribꝫ. ⁊ ideo ſi.x.uꝉ
plures teſtes deponerẽt ſingulariter ꝙ q
libet coꝝ tm̃ daret ſi res ꝓponeret̃ venaꝉ
fortaſſe ꝙ legitie ꝓbarẽt verã extiationẽ
rei ꝙ talꝭ numerꝰ teſtiũ iudicaret rẽ cõit̃
eſſe tanti pretij. Quid ſi ꝓducũt̃ teſtes
ſup valore frumẽti qui dicũt ꝙ tali tp̃e
valuit ſaccꝰ frumẽti ſolꝭ.xij.ſicut fuit M.
cccc.lxxv. an iudex ꝯdẽnabit tali extiatio
ne dic ꝙ nõ ꝙ pretiũ uꝉ extiatio inſolita
⁊ que currit vno ſolo tp̃e nõ dẽt attendi
ſꝫ illa extiatio ẽ attendenda que ẽ in cõi
curſu ⁊ ꝯſuetudine.ut ꝓbat̃ in d.l.pretia
reꝝ.⁊ ibi p Bar.qd̃ ẽ no. Et ideo reꝰ q
ꝯuenit̃ ad talẽ ꝉ ſilẽm extiationẽ dẽt ẽe
cautus ⁊ ꝓbare ꝙ talꝭ extiatio ⁊ pretiũ ñ
ꝯſueuit cõiter ꝯtigere in ipſa ciuitate. de
bet etiã ꝓbãe ſi de pretio rei imobilꝭ que
ritur de vitijs ⁊ oneribus ipſiꝰ rei incũ
bentibꝫ ꝓpter que valor diminuit̃. utpu
ta ꝙ ẽ res ẽphiteotica vꝉ feudalꝭ ꝉ dẽt ta
lem ſeruitutẽ ⁊ ſilꝭia. ꝙ ꝓtollit̃ ꝙ res ip
ſa ſit vilioris pretij. ¶ Dici vlteriꝰ p̃nci
paliter ꝙ aliq̃ñ tractat̃ de ꝓbõne iterẽe
ſingularis ⁊ in h̃ ẽ opi. apud docto. ut re
fert Cy.in d.l.i.C.de ſen.in pꝭt.q. Sed
tu clariꝰ circa iterẽe ſingularis ſic diſtin
gue. quoddã eni ẽ interẽe affectionis. qd̃
dam iterẽe ꝯitatis ſicut ẽ dare quoddam
iuramentũ affectionis ⁊ ꝯitatis. ut colli
git̃ in iuribꝫ ſ̃ ſcriptis. ſ ꝙ̃ querit̃ de ꝓ
batione fienda circa iterẽe affectiois ⁊ in
h̃ dic ꝙ iterẽe affectiois ꝓbat̃ per ſolum

iuramentũ in litẽ deferendũ p iudicẽ dũ
tñ ꝯcurrãt illa que ſunt neceſſaria ad hoc
ut ſit locus huic iuramẽto in litẽ que ſũt
tria ſm ꝙ no.doct.⁊ Bar.in.l.i actionibꝫ
ff.de in li.iur. ⁊ latiꝰ ſcripſi.ſ.circa reſpon
ſionẽ quã facit reꝰ p̃nti libello in glo.ſup
x.iuriſiurãdi viꝫ ꝙ̃ nã ipſiꝰ rei que talꝭ ẽe
dẽt ut ſup ea cadat affectio. utputa liber
equꝰ ꝉ ſeruꝰ ⁊ ſi.alꝭs nõ defert̃ h̃ iuramẽ
tum.ut.l.nũmis.ff.de in li.iur. utputa ſi
ſit pecuña ut ibi niſi pecunia fuiſſet ſꝫroga
ta loco ſpẽi ⁊ in ea fuiſſet dolus ꝯmiſſus
directe.ut.l.pꝭt. ne quis eum. qui in ius
vo.eſt. ſꝫ debet attendi nã actiois itentate
vt talꝭ ſit ꝙ ſup ea poſſit tale iuramentũ
deferri. quod quidẽ ꝯtingit in tribꝫ caſi
bus viꝫ ſi actio ſit bone fidei.ꝉ actio in rẽ
ꝉ actio arbitraria.ut d.l.i actionibꝫ.⁊ qd̃
dixi in actione bone fidei itellige veꝝ in
actionibꝫ bone fidei directi ꝙ aliud ẽ in
ꝯtrarijs.ut.l.ei apud quẽ.ff.depo. Et ẽt
intellige in illis actionibꝫ in quibꝫ petit̃
aliquid reſtitui. ut i depoſito ⁊ ꝯmodato
ut.l.iij.§.in hoc.ff.loca.⁊.l.ſꝫ ſi poſſeſſori.§.
ſi cũ ad heredẽ.ff.de iure iur. vbi aũt pe
titur aliq̃d tradi tanq̃ debitũ. ut in act.
ex ẽpto dubitatio eſt an iuret̃ i litem ꝙ
vr̃ ꝙ ſufficiat interẽe preſtare.ut.l.i. ⁊ ibi
no.ff.de act.emp. Verius tñ ẽ ut hic di
ſtinguat̃ an venditor hẽat facultatẽ rei
reſtituende ⁊ nõ vult reſtituere ⁊ tũc ſit
locus iuramento in litẽ ꝓpter dolũ ſuum
ſic dẽt itelligi glo.in d.l.in actionibꝫ.aut
nõ hꝫ facultatẽ reſtituẽdi ⁊ tũc nõ iuret̃
in litẽ ſic ꝓcedit opi.Azo.in ſum. ¶ De
inde dixi ꝙ hꝫ locũ tale iuramentũ in a
ctionibꝫ in rem qd̃ itelligas eſſe veꝝ etiã
in illis que nõ dant̃ pro pleno dominio ſꝫ
pro aliquo iure coherente rei. ut in ipoᵃ
⁊ ꝯfeſſoria ut inſti.de act.§.preterea quaſdã
actiones.l.ſi fundus.§.in venditione.ff.de
pigno. ⁊.l.eum qui.§.in publiciana.ff. de
pub.⁊.l.baꝝ. in fi.ff.ſi ſer.ven. ¶ Zᵒ. dictũ
ẽ in actionibꝫ arbitrarijs locũ eſſe tali iu
ramento.ut d.l.in actionibꝫ eſt ne h̃ veꝝ
ſimpꝭr. Pro cuiꝰ declaratione ẽ p̃ſciendũ
que dicunt̃ actiones arbitrarie ad qd̃ dic
ſm Bar.vbi ſ̃ ꝙ oẽs ille actiões ſiue ſit
reales ſiue ꝑſonales ſiue mixte dñr arbi
trarie in quibꝫ ad mandatũ ipſiꝰ iudicis
⁊ ſm preceptũ ſuũ nõ reſtituit̃ res peti
ta in iudicio.ut ꝓbat̃ in.l.qui reſtituere
in fi.ff.de rei ven.⁊ meliꝰ in d.§.preterea.
licet a regula excipiant̃ aliq̃ caſus p glo.
in d.l. in actionibꝫ. ſed ſm Bar. fere illi

caſus oēs exceptuati ɔp̄rehēdūt̄ ſb̄ dicta
regula excepto vno qui hētur in.l.pl'r.§.
.i.ff.ne quis eum qui in ius vo.¶ 3°. p̄n
cipaliter dēt ɔcurrē ut ſit locus huic iu-
ramento dolus aduerſarij ut probat̄.C.
de in li.iur.l.ij.nam ꝓpter culpā regulari
ter nō iurat̄ in litē ut d.l.in actionibꝫ.x.
ſ; in his oibꝫ.⁊ in.l.videam⁹.§.fi.ff. de in
li.iur. Fallit in actione tutele.ut.l.ij.⁊.l
iij.C.de in li.iur. vbi ꝓpter p̄iculū iura
tur ɔtra tutorē. Sed nūquid ꝓpter latā
culpā ſicuti ꝓpter dolū iurat̄ in litē glo.
in d.l.in actionibꝫ t; ꝙ non ⁊ ſic culpa la
ta iſto caſu ñ equipat̄ dolo de quo plene
no.Bar.in.l.qḋ nerua.ff.depo.⁊.l.ſi mora
.ff.ſo.mo. Sed iſte dolus qui requirit̄ qñ
dēt īteruenire ad h̄ ut iudex poſſit h̄ iu
ramentū deferre dic breuiter ꝙ in actiōe
bone fidei ſufficit ꝙ dolus īterceſſerit t̄pe
ɔtracte obligatiōis l' poſtea in nō parēdo
p̄ti ⁊ idē dico multo forti⁹ ſi īterceſſerit
in nō parēdo iudici.ut.l.i.§ in depoſiti.ff.
depo.l.iij.§. in hac.ff.ɔmo.⁊.l.in actionibꝫ
de i li.iur.¶ In actionibꝫ vero ſtricti iuri.
arbitrarijs dēt dolus īteruenire in nō pa
rendo iudici etiā ſi nō pareat̄ p̄ti ut.l.q
reſtituere.in fi.ff.de rei ven. ⁊.l.arbitrio.
.§.i.⁊ in p̄n.ff.de dolo. Et ē rō diuerſitatī.
ꝙ in bone fidei iudicijs bona fides ē de ſb̄
ſtantia ɔtractus. ſ; in ſtricti iuris actione
l' alijs arbitrarijs nō ē de ſb̄a ɔtractus ſ;
de accidenti.ut no. in.l.bonā fidē.C. de a
ctio.⁊ obli.⁊.l.eleganter.in p̄n.ff.de dolo.
ideoq; grauī⁹ agit̄ ɔtra obligatū ex ɔtra
ctu bone fidei ꝙ̄ in ɔtractu ſtricti iuris.
Et ex his p; ſolutio ad aliud ui; quādo
iudex dēat iſtud iuramētū deferre ꝙ R̄n
det̄ ꝙ i actionibꝫ bone fidei iudex defert
lite ɔtē. ⁊ añ ſnīa; ꝙ añ oīa dolus dēt pro
bari. ut d.l. in actionibꝫ.⁊.l.ij.ff. de in li.
iur. ḡ añ ſnīa; dēt deferri ꝙ probatio ſit
añ ſnīa; lite nō ɔtē. ut.l.exceptionē.C. de
proba. Sed in actionibꝫ ſtricti iuris ar
bitrarijs l' in rem iudex defert poſt ſnīa;
ſup re p̄ncipali latā ꝙ tūc dolus ɔmittit̄
nō parendo iudici.ut d.l.qui reſtituere.i
fi.cum ſi. ideoq; videm⁹ ꝙ in arbitrarijs
actionibꝫ due ferūt̄ ſnīe.ut in.l.ſi cū exce
ptione.§.in hac.qḋ me.cau.¶ 4ᵐ aūt ⁊ vl
timū qḋ requirit̄ i tali iuramēto ē habi
litas p̄ſone iurantis.ſ.ꝙ ſit dñs litī.l' qua
ſi domin⁹.⁊ ꝙ ſit pubes. ut.l.qḋ vulgo.⁊
d.l.videam⁹.in p̄n.§.i.ff.de in li.iur. Nūc
tranſitū facio ad īterēe veritatis. qḋ q̄dē
dupl'r ꝓbari poſſe oñdit̄. vnomō p̄ iura

mentū p̄tē. qḋ appellat̄ iuramētū in litē
x̄itatis.aliomō p̄ teſtes qḋ ē regulare.¶
Venio ad modū ꝓbandi p̄ iuramentū
in litē in quo dic p̄ ad h̄ ut locus huic iu
ramento ſit duo debēt ɔcurrē. ut no.glo.
⁊ Bar.in d.l.in actionibꝫ.¶ Ideo dixi de
dolo aduerſarij ꝙ ꝓpter culpā nō iuratur
vt ſ̄ dixi in iuramēto affectiōis nec atten
ditur in h̄ iuramēto qñ dolus fuerit diſ
ſus nec an īteruenerit in nō parendo iudi
ci l' p̄ti.ut d.l.in actionibꝫ.§.plane.⁊.l.nū
mis.ff.de in li.iur.⁊.l.ſi qñ.C.vñ vi. Illḋ
aūt qḋ ſb̄icit̄ de difficultate probandi ī
tellige difficultatē ſb̄eſſe ſiue res ñ poſſit
ad oculū demonſtrari ꝙ nō ſit in nā l' ꝙ
aliter nō apparet.ut.l.cū res.§.pl'r.⁊ fi.ff.
de le.i.⁊ d.l.nūmis.in fi.⁊ d.l.ſi qñ.Ex q̄
bus colligit̄ dr̄ia inter vnū iuramentū ⁊
aliud ⁊ deciſio ad qōnē ſex occurrentem.
Ecce depoſui penes hoſpitē fardellum l'
valliſiā ɔ̄ ferreū ſigillatū.deīde reſtituit
mihi diſſigillatū ⁊ ſic dep̄rehēdit̄ dolus
hoſpitis in diſigillando certe ꝓbato de-
poſito p̄ teſtes credit̄ de rebꝫ ⁊ dāno iu
ramento p̄tē. ut d.l.ſi qñ.⁊ d.l. nūmis.in
fi.qḋ ſequit̄ Bar. in d.l.in actionibꝫ.⁊ i
.l.i.ff.de fur.aduer.nau.caupo.ſtab. in om
nibꝫ aūt h⁹mōi iuramētis in litē pōt iu
dex taxare certā q̄ntitatē vſq; ad quā iure
tur.ut.l.videam⁹.§.iurare.⁊ d.l.in actio
nibus.in p̄n.ff.de in li.iur. Accedamus
ad īterēe ſingulare qḋ ē x̄itatis tm̄ i quo
dic ꝙ oē tale īterēe ſingulare ē regularit̄
probādū p̄ teſtes qñ nō arguit̄ dolus ad
uerſarij.l' qñ nō ɔcurrūt illa de quibꝫ in
ſup̄ioribꝫ dictū ē.ut.l.i.C.de ſen.que pro
eo qḋ īterē.⁊ no.glo.in.l.ij.§.i.ff.de in li.
iur.¶ Que aūt ſit forma ⁊ modus ꝓbā
di tale interēe x̄itatis in h̄ dēs aduertere
ꝙ quotidie de facto occurrit.dic ḡ ſm do
cto.⁊ no. p̄ Cy.i d.l.i.C. de ſen.que ꝓ eo
qḋ intereſt.x.fi. 5ᵒ. loco p̄ncipaliter queri
tur ꝶ.ꝙ diuerſimode poterit tale īterēe
probari.utputa ſi creditor in penā cecidit
ꝙ pecuniā ſuā non habuit ad terminū ex
qua ſatiſfacere alteri ſuo creditori non po
tuit ar.in.l.liber homo.in fi.ff.de x̄bo.ob.
l' coactus ē pignora ſb̄ vſuris ponere vel
res ꝓprias viliori pretio diſtrahere.ɔ̄ mer
ces carius emere l' alia ſil'ia dāna habuit
in ere ut no.in.l.ij. ⁊.l.centū.capue. ⁊.l.fi.
ff.de eo qḋ cer.lo. aut lucrū qḋ feciſſet ex
pecunia p̄didit c⁹ lucri rō hodie ē haben
da ſicut ⁊ dāni.ut d.l.i.⁊ no.ꝙ etiā de iu
re canonico licite admittit̄ petitio īterēe

vt no. ꝑ glo. in. c. ↄqueſtus. ex̃ de vſur. ſed
quid ſi in inſtrumēto obligatiōis re⁹ cō
uenit ſtare ſup̃ dānis ⁊ iterēe ſimplici dī
cto actoris nūqd teſtib⁹ opus erit an ſibi
ſoli credat̃. dic ꝑ oīa ut dicet̃ i qōe expē
ſaꝝ. ⁊ in ꝑria glo. ⁊ ut no. Bar. in dicta
.l. fi. de preto. ſtip.

¶ Et expēnſis pre

ſentis cauſe. ¶ Ad h⁹ euidentiā ſciendū ē
ꝙ liti expen. tā i cāis ciuilib⁹ ꝙ i crīalib⁹
debent̃ in ciuilib⁹ quidē claꝝ ē per iura
de quibus. ⁊. ¶ In crīalib⁹ aūt ꝓbat̃ per
tex. in. c. calūniā. ex̃ de pe. ⁊ in. l. qui crimē.
in fi. C. qui accu. nō poſſ. ⁊ ibi ꝑ Cy. ⁊ ple
ne no. ꝑ Bar. in. l. i. in ꝑn. ff. ad turpil. ¶
Item ſciēdū ē ꝙ quedā ſunt expenſe que
fiunt circa litē ⁊ de his loquit̃ tex. in. l.
ſancim⁹. C. de iudi. ⁊ alibi plene ꝑ Cy. et
per Inno. in. c. finē litibus. ex̃ de do. ⁊ ↄtu.
⁊. ⁊. ꝑ glo. in. l. terminato. C. de fruct. ⁊ li.
expen. ⁊ ſpē. in ti. de expen. Quedā ſunt ex
penſe que fiūt circa rē mobilē ł imobilē
⁊ de his loquit̃. ff. de pe. ꝑ totū. ⁊ in. l. i. §.
ſ; nec ob expenſas. C. de rei. vxo. act. ⁊. l. ſū
ptus. ⁊. l. in fundo. ff. de rei ven. ⁊. l. in cō
modato. §. poſſunt. ff. cōmo. ⁊ in. l. diuortio
§. impendia. ff. ſo. ma. cū ſi. Circa expēſas
litis de quib⁹ ad preſens ē ꝓ ſciendū ē ꝙ
h⁹mōi liti. expen. varijs ex cauſis debent̃
qn̄q; eni debent̃ rōne victorie cauſe. ⁊ de
his loquit̃. l. ꝓperandū. §. fi. C. de iudi. ⁊ i
auc̃. de iudi. in. §. oportet. in. c. fi. ex̃ de ma
io. ⁊ obe. ⁊ i auc̃. gn̄aliter. C. de epiſ. ⁊ cle.
⁊ in. c. fi. ex̃ de penis. qn̄q; debent̃ rōe ↄtu
macie. ⁊ de his loquit̃. l. ſancim⁹. C. de iu
di. ⁊ in. c. dilecti. ex̃ de do. ⁊ ↄtu. ⁊ in. c. ad
hec. ex̃ de ſequeſt. poſſ. ⁊ fruct. ⁊ ex̃ ut lite
non ↄteſ. c. qm̄ frequēter. §. in alijs qui.
Qn̄q; debent̃ rōne retardati ꝓceſſus de
quibus loquit̃. l. non ignorat. C. de fruc.
⁊ li. expen. ⁊ in. c. finē litib⁹. ex̃ de do. ⁊ ↄtu
⁊ in. c. ex lrīs. eo. ti. ⁊ in. c. ceteꝝ. ⁊ in. c. vlt.
ex̃ de reſcrip. Qn̄q; debent̃ rōne temera
rie citationis ⁊ de his loquit̃. l. eum quē
temere. ff. de iudi. ⁊ in. c. i. ex̃ de do. ⁊ ↄtu.
li. vi. ad quas quidē oēs expēſas ꝑtingit̃
hec clā. ¶ Sed circa predicta de pl'ib⁹ eſt
querendū. ⁊ ꝓ quero an ſupradicte expen
ſe petant̃ iure actionis vł officio iudicis
dicūt Inno. ⁊ glo. in d. c. finē litib⁹ eſſe
diſtinguendū. q2 ſi tractat̃ de expenſis fa
ctis aū litē ↄteſ. puta in preparatorijs ad
litē inſtituēdam. ł reū ↄſtituēdū in mora
ł ſi'a. ⁊ ille petunt̃ iure actionis. Aut
tractat̃ de expenſis factis poſt litē ↄteſ. ⁊
ille petūt̃ officio iudicis ar. l. ediles. §. itē
ſciendū. ⁊ in. l. illud. ⁊. l. ſi ſerui. ff. de edil.
edict. Alij quos refert Cy. in d. l. ſancim⁹
dicūt idiſtincte expenſas quecūs ſint poſ
ſe peti officio iudicis ł iure actionis. ſ. con
ditione ex lege. Sed ſi iudex ſup̃ his nō
ferat ſniaꝫ vlteri⁹ nō poterūt peti. ut d. l.
terminato. cū eni tales expenſe ortū habue
rint ꝓpter litem finiunt̃ ⁊ moriunt̃ mor
tua ipſa lite ꝑ illam regulā ne lis oriatur
ex lite. de qua in d. l. terminato. Et ita ſm̄
eos ſoluant̃ glo. que vident̃ ↄtrarie qua
rum vna que ē poſita in d. l. terminato. dic̃
ꝙ peti dn̄t officio iudicis. alia poſita i. l. i.
ff. ſi quis ius di. non obtemp. dicit ꝙ pe
ti dn̄t iure actionis. Conſiliū ē ꝙ ſi q̄ꝙ offi
cium iudicis ſimpl'r poſtulet̃ ⁊ nō errabi
tur. ¶ Sed hic querit̃ an facta petitione
expenſaꝝ dēat ↄuentus repelli a ꝓſecutō
ne litis niſi prius reſtitueſ. ⁊ ſolueſ. expē
ſis. dic breuiter ꝙ ſi debent̃ ꝓpter ↄtuma
ciam ⁊ tūc repellit̃ donec ſoluerit eas. ſi
debent̃ rōe victorie ł alia cauſa ⁊ tunc nō
repellitur. ut hētur ⁊ no. in d. l. ſancim⁹.
de iudi. ¶ Quid ſi pars fuerit abſoluta ab
obſeruatione iudicij ꝓpter lapſum inſtan
tie an lapſo tp̄e inſtantie poterūt peti ex
penſe dic ꝙ lapſa inſtantia poterit re⁹ pe
tere ſe abſolui ab obſeruatione iudicij ⁊ a
ctorem in expenſis ↄdēnari ſm̄ Cy. ut no
tat̃ ꝑ eum in. l. ꝓperandū. in fi. C. de iudi.
⁊ in. §. illud ꝓcul dubio. licet multū ↄtra
faciat tex. in d. l. ꝓperandū. §. ⁊ ſiquidē. ¶
Quid aūt dices ſi expenſe nō fuerūt peti
te a parte nūquid ipſe iudex a ſe ipſo ex
ſuo officio poterit de his abſoluere ł ↄdē
nare dic diſtinguendū. aut tractat̃ de ex
penſis factis ante litē ↄteſ. ⁊ tunc non pōt
iudex ſuū officiū ipartiri niſi requiſitus
fuerit a parti. cū h̄ ſit de ꝑtinentib⁹ ad li
tis deciſionē ut ↄtingit ante litem ↄteſ. ut
dictū ē in glo. ſup̃. ꝟ. ex officio. Aut tra
ctat̃ de expenſis factis poſt litē ↄteſ. ⁊ ſic
de his que emergūt poſt litē ↄteſ. ⁊ tūc po
terit ex officio nō requiſito ↄdēnare ł ab
ſoluere ar. pro hac diſtinctione in. l. ediles
in. §. item ſciendū. ⁊. l. illud. ⁊ in. l. item ſi
ſerui. ff. de edi. edic. nō tn̄ tenet̃ ſi nō vult
vt p3 ex his que dicta ſunt in glo. ſup̃. ꝟ.
ex officio. ⁊ hāc opi. ſequit̃ Dy. ⁊ Bar.
vt no. ꝑ eum in. l. iiij. §. h̄ aūt iudiciū. ff. de
dam. infect. Sapienter ḡ faciet tam actor
ꝙ reus ſi ſemꝑ petant expenſas. ſ; quid ſi
iudex ſup̃ expenſis in ſnia nihil diſpoſuit

an licitũ erit parti i a'li inſtantia ipſas ex
penſas petere. ⁊ quid: ſi ſemel expenſe ſũt
petite nec iudex voluit l' obmiſit ſup his
abſoluere l' ↄdẽnare pôt pars a iudice pe
tere reſtitutionẽ ꝙ tenet' de ſuo ꝓprio p
ti ſeſe reſtituere. ut i. l. ꝓperandũ §. ſinaũt
alterutra. de iudi. C. ⁊ no. p glo. que ſic de
bet itelligi cum petite ſunt in. l. fi. C. qñ
ꝓuo. nõ ẽ neceſſ. Sed an in alia inſtan
tia poſſit illas expenſas a parte poſtulare
diſtinguit' ẽm doct. in. l. terminato. C. de
fruct. ⁊ li. expen. Aut eni expenſe petunt'
ex ↄuentione l' officio iudicis mercenario
ſine aliqua ↄuentione. ꝑ caſu poſſunt peti
in alia inſtantia ſi iudex ſup illis nil pro
nunciauit in ꝑma. ut. l. qđ in diem §. ſi ra
tionẽ. ff. de ↄpen. ⁊. l. ſinaũt §. fi. ff. de neg.
geſt. 2° caſu nõ poſſunt vllomõ peti p d.
. l. terminato. niſi in cauſa appell'onis. ut in
d. l. fi. C. qñ ꝓuo. nõ ẽ neceſſ. ⁊ no. p glo. i
d. c. finẽ litiu. Et h9 pôt eſſe rõ ꝙ qñ pe
titur ex ↄuentione tũc veniũt ex hõis ꝓ
uiſione que nulli ẽ auferenda vbi non pe
tunt' p ↄuentionẽ tũc veniũt legis pote
ſtate vñ lex pôt ſuũ bñficiũ hoĩ auferre a
lege ipſa collatũ ad hoc facit qđ dici ↄſue
uit. lex tibi ſuũ nõ tibi tuũ denegat auxi
lium. ut in. l. i. Eſt ⁊ alia rõ ẽm Inno. ꝙ
expenſe que veniũt officio iudicis poſt li
tem ↄt. veniũt acceſſorie ad rẽ ꝑncipalẽ
Ideoq3 ſublato ꝑncipali tollit' acceſſoriũ.
vt in d. l. iij. C. depo. ⁊. l. eos. ⁊. l. in bone
fidei. C. de vſur. Cũ vero petunt' iure a
ctiois tũc veniũt ꝑncipaliter ſic ꝙ ceſſat
illa regula. ut p eundẽ Inno. no. in. c. gra
uis. ex. de reſti. ſpo. Ex qua ſolutione col
ligit' deciſio ad qõnẽ que euenire ↄſueuit
Ecce nõtius in inſtrumẽto mutui l' depo
ſiti apponit illam vulgarẽ clauſulã vi3 ꝙ
vna pars alteri ꝓmiſit reſtituere expẽſas
litis. ⁊ ex pro dicta re vl' pecunia habenda
l' recupãda ⁊c. Nũquid ſi iudex obmiſe
rit ſup his ferre ſniã3 poterit po petẽ illas
in alia inſtantia. ¶ Ex predictis p3 ꝙ ſic
ꝙ expenſe veniũt hic ex ꝓuiſione ⁊ pctũ
ↄuentione g° ⁊c. Alij vero diſtĩguũt ali
ter ⁊ ſic. aut expenſe veniũt ex mã ꝑnc litis.
aut aliunde. ꝑ caſu ſiue fuerũt expenſe que
veniũt ex ↄuentione ſiue legis ptãte fini
ta cã ñ pñt ãplius peti p d. l. terminato. In
2° cãu ſic p d. §. ſi rõnẽ. cũ ſi. Deide que
ritur qualiter h9mõi expenſe ꝓbent' die
ꝙ ꝓbant' ſolũ p iuramentũ parti. ꝓpter
difficilẽ ꝓbõnem ipſa3. ut hẽtur ⁊ no. in
d. l. ꝓperandũ §. ⁊ ſiquidẽ. in fi. ⁊ in §. ſin

aũt ex geſtis. ⁊ §. ſinaũt alterutra. C. de
iudi. Ita tñ ꝙ iudex ꝑus moderet' illas
ẽm fori ↄſuetudinẽ ⁊ negocij qualitatẽ ⁊
poſtea pars iuramentũ preſtet. ut hẽtur
⁊ no. in. l. ſancim9. ⁊ in auc. ibi poſita. C.
de iudi. ⁊ in auc. de iudi §. oporter. col. vi.
⁊ d §. fi. Sed quid ſi re9 ↄuenit in iſtru
mento obligationis ſtare ſup expenſis ſi
plici dicto actoris ſine iuramẽto l' cũ iura
mẽto. an iſto cãu iudex teat' expeñ. taxare
l' poſſit p ſe actor ſine taxatione expenſas
declarare. Dy. dicit ꝙ v3 talis ↄuentio et
ſtandũ erit abſq3 taxatione iudicis ſacra
mento l' ſimplici dicto ipſi9 actoris ꝙ li
citũ ẽ vnicuiq3 renũciare iuri pro ſe intro
ducto. ut. l. ſi iudex. ff. de mino. ⁊. l. ſi quis
in ↄſcribendo. C. de pact. ⁊ ꝙ pôt ex ↄuẽ
tione reus actoris iuramento ſtare ſup re
ꝑncipali vt. l. iuſiurandũ. qđ ex ↄuẽtione
ff. de iure iur. g° multo forti9 ſup acceſſo
rio. vex3 tñ ſi inique ageret in tali declara
tione poſſet reus petẽ reductionẽ ad arbi
triũ boni viri ar. l. hec venditio. ff. de ↄtra.
emp. ⁊. l. in ꝑſonã. in §. gñaliter. ff. de reg.
iuri. cũ ſi. Spe. in ti. de ꝓba. in §. nũc vidẽ
dum dicit ꝙ hec ↄuentio nil opatur. Et
idẽ ſequit' Pe. ut refert Cy. in. l. ſi quis i
ↄſcribendo. C. de epiſ. ⁊ cle. pro quibꝰ facẽ
ꝙ hec ↄuentio induceret quẽ ad deliquẽ
dum g° ⁊c. ut in. l. ↄuenire. ff. de pa. do. Nõ
ob. d. l. iuſiurandũ. ꝙ itelligit' qñ iuramẽ
tum defert' poſt ↄtractũ. hic aũt in ipſo
ↄtractu inter que ẽ diña ut ⁊ al's i pacto
. l. ↄmiſſorie. vt. l. calipodius. al's ꝗuis. ff.
de ſolu. ⁊. l. fi. C. de pact. pig. nec etiã ob.
. l. trompomp9. ff. de do. prele. ꝙ loquit' in
vltis volũtatibꝰ Bar. tangit iſtam qõnẽ
i. l. fi. ff. de ꝑto. ſtip. ⁊ ſequit' opi. Dy. vno
addito vi3 ꝙ poterit reus hanc poteſtatẽ
datã reuocare ante factã declarationẽ ex
penſa3 ab ipſo actore ar. in. l. ſi quis iuſiu
randũ. C. de iure iur. nec ob. d. l. ↄuenire
ꝙ in tali ꝓmiſſione itelligit' dolus excep
tuatus. ut in. l. creditori §. lucius. ff. man.
Poſtea querit' an ſemp in expenſis ſit vi
ctus victori ↄdẽnandus. Ad qđ breuiter
ſic diſtinguit' ẽm glo. ⁊ Inno. in d. c. finẽ
litibꝰ. de do. ⁊ ↄtu. aut ex parte victi fuit
iuſta ⁊ ꝓbabil' cã litigandi ⁊ tũc nõ ẽ cõ
dẽnandus ſ3 abſoluẽdus ab ipſis expenſis
aut nõ fuit iuſta nec ꝓbabil' cã litigandi
⁊ tũc ẽ ↄdẽnandus. ar. in. l. qui ſolidũ. i. §.
etiã. ff. de le. ij. ⁊ i. c. ſacro. ex de ſen. ex. quã
opi. t3 glo. ⁊ Bar. in d. l. qui ſolidum. que
diſtictio ꝓcedit i cã ꝑncipali. In appl'one

nō t dicas ſi ſuccūbat appellans ipſum idi
ſtincte in expenſis ɔdēnandū ⁊ ſic intelli
gat glo.in d.c.finē.⁊ tex.in.l.
In appellato vero ſuccūbente diſtigue.ut
plene no.ꝑ Cy.in.l.gnāliter.C.de iu.iuri.
Nunc aūt querendū occurrit an iuramē
tum calūnie excuſet ab expenſis ɔdēnatū
⁊ glo.tꝫ ꝙ ſic in d.c.finē litibꝫ.⁊ ibi idem
ſequit̃ Inno.ꝑ c.ſancimꝰ.i.q.vij.Idem ꝑ
oīa ſequit̃ glo.in auc̃.de iudi.§.oportet.⁊
Ia.but.in.l.ꝓperandū.§.ſi naūt.alterutra.
.C.de iudi.⁊ in auc̃.gnāliter.C.de epiſ.⁊
cle.⁊ Bar.in.l.i.ff.ad turpil. fallit ſm eū
in expenſis que veniūt ꝓpter ſolā ɔtuma
ciā.ut i.l.ſancimꝰ.C.de iudi. ꝉ ꝓpt̃ euidē
tem temeritatē. ut.l.eum quē temere.ff.
de iudi.nam a talibꝫ expenſis iuramentū
calūnie nō excuſat. Ex premiſſis g̃ ſeqt̃
ꝙ cū oēs iurēt de calūnia ꝉ ex forma iuri.
cōis.vꝉ ex forma iuris municipalꝭ ꝙ ſunt
oēs abſoluēdi ab expenſis. Sed certe du
rus ē hic ſermo attenta facilitate ⁊ indiſ
cretione litigantiū ⁊ ꝓcuratoꝝ ɔſulētiū
necnō et multoꝝ ſi fas ē dicere iuriſ pito
rum qui ꝓponūt amorē ⁊ honorē ſeculi a
mori ⁊ honori dei ɔſulentiū parti iura au
dacter ꝙ manꝰ nō ledet̃ nec tñ adiiciūt
nīa perdet̃.vñ aliqui recedūt a dicta opi.
⁊ dicūt ſimplr̃ ꝙ iuramentū calūnie nō
excuſat ab expenſis. Reperi ꝙ idē Bar.i
quodā ſuo ɔſilio ſpeāli diſtinxit aliter ⁊
ſic.aut expenſe erant debite iure actionis.
aꝫ officio iudicis.ꝓ caſu iuramentū calum
nie nō excuſat ab expenſis ar.l. ſi mulier.i
.§.ſi rem.ff.de le.iij.¶2º caſu qñ expenſe nō
fuerūt ꝓmiſſe ⁊ ſic iudicis officio debent̃
tunc aꝫ ꝓbat̃ euidens temeritas ꝉ eius ca
lūnia ⁊ aliter ꝙ per ſolā ſniaꝫ ⁊ tunc iura
mentū nō excuſat ab expenſis.ar.l.i.C.de
aduo.diuer.iudi.⁊.l. eum quē temere.ff.
de iudi.⁊ facit inſti.de pe.teme.liti.§. hec
aūt oīa.⁊ in.§.ad ɔcludendas. in auc̃.de li
tig.Aut nō apparet eiꝰ euidēs temeritaſ
qꝺ̄ ē ſi i aliqua pte eiꝰ qꝺ̄ petebat̃ apparꝫ
eum iuſte litigaſſe ⁊ tūc iuramentū excu
ſat ꝙ nō pōt dici improbꝰ ꝉ temerariꝰ li
tigatoꝛ qui ſaltē aliquē ptem eiꝰ qꝺ̄ pete
bat iuſte petebat euidenter ⁊ pſumptiue
vt in d.§. hec aūt oīa. Aut nō fuit iuratū
de calūnia ⁊ tūc diſtingue. ut ſ̄ dictū eſt
viꝫ an habuerit iuſtam cāꝫ litigandi ꝉ nō
Iuſta aūt cauſa pōt eſſe ſi alteri ſucceſſit
ut in.l.fi.ff.pro ſuo.Iniuſta eēt in facto ꝓ
prio.ut in.l.quiſqnis.C.de reſ in.vendi.⁊
.l.quanꝙ.ff.ad velley. Item ex parte con

uenti eēt iuſta cauſa ſi rem emiſſet ad hoc
ut agere poſſit de euictione ɔtra uēditorē
vt i.l.ſi dictū.i.§.ſi ꝓmiſiſſet.ff.de euict. ꝉ
alio iuſto titulo poſſideret. de qua etiam
mā no.idē Bar. in.l.qui in altiꝰ.ff. de re.
iuri. Sed nūquid iudex ſuꝑ expēſis dēt
ferre ſniaꝫ ſub certa ⁊ limitata q̄titate an
ſufficiat ſꝫ incerta ⁊ ideterminata ꝓferre
q̄titate Inno. tꝫ ꝙ poſſit ferre ſniaꝫ icer
tam.ut no.ꝑ eum in d.c.finē litibꝫ.ꝑ Cy.
in d.l.terminato.⁊ ibi no.in .c. auditis. eē
de ꝓcuri. ut ſic dicat ɔdēno te in expenſiſ
pñtis litis quas fecit ꝉ quas ꝓbauerit ſe
feciſſe qꝺ̄ ē veꝝ. Sed an poſſet iudex pēā
tem ɔdēnandi ſuꝑ expenſis in ſnia ſibi re
ſeruare dic ꝙ nō ꝑ iura predcā ſm Inno
ubi ſ̄. ſꝫ lata ſnia ſuꝑ expenſis poterit eaꝝ
taxationē ſibi reſeruare ut ſit quotidie ꝑ
ipſos iudices in eoꝝ ſniis.nā ptem ɔdem
nant in expenſis ⁊ taxationē eaꝝ ſibi reſ
uant ſm Inno.ubi ſ̄.⁊ Cy.⁊ alios in d.l
terminato. Eſt g̃ aliud reſeruare ɔdēnatō
nem expenſaꝝ qꝺ̄ fieri nō pōt ⁊ aliud re
ſeruare taxationē eaꝝ qꝺ̄ ɔceſſum ē ut pꝫ
ex predictis.¶Quid g̃ ſi iudex in expenſ
ɔdēnauit eaꝝ taxatione ſibi reſeruata. an
eius ſucceſſoꝛ in officio poterit hanc taxa
tionem facere dicit Bar. ⁊ bene ꝙ ſic ut
per eum no.in.l.ab executore.ff.de appel.
Et ſit rō q: talꝭ reſeruaº ē ſibi facta tanq̄
iudici vñ cū ſucceſſoꝛ eiꝰ fingat̃ eē idē iu
dex.ut.l.ꝓponebat̃.ff. de iudi.⁊.l.mortuo
iudice.ff.eo.ti. ſequit̃ ꝙ talis poſſeſſoꝛ po
terit hāc taxationē facere.pro quo facit.l.
poſt mortē.§.i.⁊ qꝺ̄ ibi no.ff. qꝺ̄ cum eo.
Inde querit̃ quid ſi erat iudex delegatꝰ
ille qui taxationē expēſaꝝ ſibi reſeruauit
an ipſe idē poterit poſtea taxare. an vero
ordinarius eiꝰ dic ſm Bar. ubi ſ̄ ꝙ aut
ē talis delegatꝰ cui poſt ſniaꝫ iuriſdictio
⁊ poteſtas ɔpetit ipſam exequēdi qꝺ̄ ē in
caſibꝫ no.ꝑ ipſum ⁊ glo.in.l.a diuo pio.i
ꝓn.ff.de re.iudi.⁊ tunc poterit taxare per
ſeipſum ꝙ poterit ſniaꝫ ſuā iterpretari.aꝫ
eſt talꝭ delegatꝰ cui ius ſuā ſniaꝫ exequē
di nō ɔpetit ⁊ tunc ꝙ nō pōt eius ſniam
interpretari nō poterit etiā expenſas taxa
re ſꝫ ad ordinariū ad quē ptinet illiꝰ ſnie
iterpretatio ptinebit ſilr̃ expenſaꝝ taxa
tio.ut in.l.duo iudices.ff. de re iudi. talꝭ
ei reſeruatio vꝫ facta reſpectu ſue delega
te iuriſdictionis que iuriſdictio cenſetur
eadem cum ea que ē delegantis. ut in.l.i.
.§.qui mandatū.ff. de offi.eius cui man.ē
iuriſ. vñ licet illa iuriſdictio delegata ſit

finita per ſniã ut in.l.iudex.ff.de re iudi.
⁊.l.quid tñ.in pñ.ff.de arbi. tñ durat illa
delegatio ut in d.l.a diuo pio. Ideoq ip
ſe taxabit qđ multũ no. q in h multi er
rant ⁊ illa tal' adiitio ſibi nil nocet. ar.l.
ſi ita.§.qui filio.ff.de bo.poſſ.ſm tabu.¶
Quid ſi taxatio h9mõi expenſaꝝ fuerit
iniqua ⁊ imoderata an poterit appellari
ab ea dicit Inno.q ſic in .c. ſup eo. ex qđ
me.cau.⁊ Bar.in d.l.ab executione ſicut
põt appellari ab imoderata executiõe. ut
in d.l. ab executiõe.ita tñ q i hac appella
tione obſeruent' illa ſolẽnia que obſeruã
tur in appellatione ab executione l' alia i
terlocutoria h ẽ q.fiat in ſcriptis ⁊ in ea
inſerant' cauſe ut no.in d.l.ab executiõe.
C.quo.appel.nõ reci. qđ ẽ.valde no. ⁊ ſit
rõ q talis taxatio vim h3 interlocutorie
ideo ⁊c. ut in.c.cordi.de appel.li.vi. ⁊ in.c.
ut debitus.de appel.¶Sed an iudex ipſe
ſi viderit ſe inique taxaſſe expenſas pote
rit per ſeipſum hãc iiquã taxationẽ reuo
care dicit Inno.q ſic ut no.per eũ in d.c.
fi. ex qđ me.cau.ar.in.l. qđ iuſſit.ff. de re
iudi. cum hec taxatio ſuſcipiat vim c9dã
interlocutorie.ut dictũ ẽ ſequit' lra.

¶ Executioni man

dare ⁊c.¶Sed quis ẽ iudex cõpetens mit
tere ſniã latã executioni.Re' iudex ordina
rius ſiue ſit ſnia lata per eum l' delegatũ
ab eo.ut in.l.a diuo pio.in pñ.ff. de re iu
di. In delegato vero a pncipe ẽ opi.nam
dicit glo.in d.l.a diuo pio. q ipſe nõ põt
ſuã ſniã exequi. Sed Bar.ibi tenet con
trariũ ⁊ meli9 per.l.fi.C.qui pro ſua iuri.
dũ tñ exequat' ĩ annũ a die late ſnie ut ẽ
tex. in.c.ſignificaſti. ⁊ in.c.paſtoral'. ex de
offi.del'.⁊ vide qđ no.ĩ.i ti.de fo.exe.ſen.

¶ Sũmarie ⁊ de pla

no ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij.¶Ampla
fuit dubitatio apud antiquos de ſignifi
cato iſtoꝝ ṽboꝝ. ad quã dubitationẽ au
ferendã fuit facta quedã decretal' que in
cipit ſepe cõtingit.⁊ ẽ poſita in cle.ex de ṽ.
ſig.ſ adhuc p ipaꝫ decretalẽ nõ fuit plene
cõſultũ ſeu ſuccurſum auribꝫ cauſidicoꝝ.
nec miꝝ q ipſoꝝ ãĩa ad lites querendas
ẽ inclinata ⁊ ſemp cogitant lites ex litibꝫ
ſuſcitare cõtra.l.terminato.C. de fruct.⁊ li.
expen.⁊ in ãĩaꝝ coꝝ irrepabile detrimen
tum de quibꝫ dictũ ẽ ve vobis qui man
ducatis panẽ doloris. decurrẽdũ ẽ g p te
ad illũ tex.⁊ glo.ibi poſitam ⁊ ad ea que

ſup h no. Bar.in quadã extra.imperatoris
frederici que incipit ad reprimẽdũ. verũ
tñ nõ obmitto vnũ exprimẽ ſm Jo.an.q
illa ṽba ſine figura iudicij tm̃ iportant p
ſe ſola cõtrum alia precedẽtia ſil' iuncta vñ
li3 oia iſta cõiungi ſoleant in lr̃is vl' ſtatu
tis tñ nõ ẽ de neceſſitate qñ illa ṽba ſine
figura iudicij apponũt'.¶Querendũ ẽ igi
tur que ſolẽnitates videant' ſblate p hec
verba ſine figura iudicij ⁊c. ad c9 euiden
tiam premitto q figura iudicij ẽ ordo ſb
ſtantial' pceſſus a iure requiſit9 quo ob
miſſo ipſum iudiciũ vitiat'.ut in.l.plată
.C.de ſen.⁊ iterlo.om.iudi. qui quidẽ or
do tal' eſſe diſtiguit' vi3 libellus liti. cõti.
dilationũ aſſignatio iuramẽtũ teſtiũ ⁊ in
ſtrumentoꝝ pductio ⁊ ſil'ia. ut in.c.qm̃
cõtra falſam. ex de proba. ⁊ in d.l.prolatã.
C.de ſen.⁊ interlo.om.iudi.de qua figura
iudicij loquit' tex.in.l.i.§.ſil'iq modo.C.
de lati.li.toll'.Hic igit' ordo ⁊ relique ſo
lẽnitates regulares iudicioꝝ vident' per
h9mõi ṽba ẽe ſblata niſi quaten9 expmi
tur in d.decretal' ſepe cõtingit.ſm Jo.an.
vel ſm Bar. dic q p h9mõi ṽba iudex
ſubleuat' ab obſeruatione oĩs iudicialis
forme ⁊ figure inducte a iure ciuili cano
nico l' municipali. ſed tñ tenet' obſeruãe
formã ⁊ figuram a iure gentiũ l' nãli rõe
introductã ad quã formã reducunt' quaſi
oẽs caſus expreſſi in d.cle.ſepe cõtingit.qđ
ẽ valde nõndũ. Si vero ipſa ṽba nõ eẽnt
appoſita in lr̃is reſcripto l' ſtatuto ſ alia
precedentia ſola tũc ſm Jo. an. nõ hẽret
locũ diſpõ illi9.c.ſepe cõtingit. qđ ẽ valde
nõndũ.ut ibi no.per eũ. ⁊ idem ſequitur
Bar.in d.extrag.ad reprimendũ. patet g
q illa cle.ſepe. h3 locũ qñ iſta ṽba ſine fi
gura iudicij apponunt' per ſe ſola l' cõiũcti
cum alijs. Alia vero verba ſine iſtis appo
ſita ceſſare faciunt diſpoſita. in d.c. ſepe.
qđ no.ad multa.¶Ex premiſſis deciſio
colligit' ad plura vñ quero an per d.ṽba
ſine figura iudicij ſit ſblata ſolẽnitas cita
tionis ad quod ẽ dicendũ q nõ. p̃ p tex.
in d.l.ad reprimendũ. 2° p rõnem q cita
tio ẽ de iure nãli. Nam ipſe deus citauit
adam delinquentẽ dũ inquit vbi es adã
que determiatio appbat' per.c.paſtoral'.ex
de re iudi.vbi ẽ tex.¶Inſup quero an ſit
ſblata poteſtas libelli dic q ſic licet aliq'
petitio oretin9 l' actio ſit corã iudice exp
menda cum h ſit ius quaſi nãle ut p3 in
qõe de muliere que corã Salamone filiũ
ſuũ poſtulauit dũ dixit fili9 meus viuit

⁊ filius iſtius mortuus eſt.ut hẽtur in.c.
afferte.ex̃ de preſum.⁊ regũ.c. iij.Et alibi
dicit Ihs mulier vbi ẽ qui te accuſat ⁊c.
ſed tñ i tali petitione nõ ẽ ↄcluſio neceſſa
ria que regulariter requirit̃ dũ tñ ex ſcẽi
narratione ↄcluſio ↄprehendat̃ quinimmo
⁊ ↄuerſio ordinis in forma ↄcluſionis tol
lerat̃ ut ſi petat cogi ⁊ ↄdẽnari vl' ſimpl'r
cogi nam talia oĩa reducunt̃ ad iuſtum ⁊
tollerãt̃ ar.l.talem.ff.de here.inſti.⁊ no.ĩ
.l.ſi cũ nulla.ff.de re iudi.⁊ dixi ſ̃ in qua
dã alia glo.qḋ ſequit̃ Bar. in d.l.ad rep̃
mendũ. Sed an ad ĩpediendũ ꝓceſſum
audiet̃ opponens exceptionẽ rei iudicate
l' aliã ſil'em.dic ꝙ ſic ꝙ tales exceptiones
ſunt de iure nãli ne ſepius iudicet̃ ĩ idipꝫ
Cetere aũt exceptiones que magis tende
rent ad differendũ ⁊ fruſtrandũ ꝓceſſum
ꝙ̃ ad inſtruendũ eum ſunt per iudicẽ re
pellende cum magis ſint ↄtra ius nãle ꝙ̃
ſm ius. põt etiã iudex ꝓcẽdere dieb feriatis ꝓpter neceſſitatẽ hoĩm introductis.
ut in d.c.ſepe. Secus ſi ꝓpter dei reueren
tiam ꝙ tales dei reuerentie ſunt ſeruãde
iuxta illud Sabbata ſanctifices.licet cõi
faciat alia auctõitas pſalmiſte Beati qui
diligũt iuſtitiã ⁊ iuſtitiã faciũt in omni
tẽpoꝛe.ſi certe põt itelligi ⁊ dẽt illud vl'e
omni.ſ.ↄgrue ⁊ alibi ar.in.l.ut gradatim.
§.ſed ſi lege.ff. de mu. ⁊ hone. ⁊ idẽ dico
in ferijs repentinis qḋ in diuicijs dictũ ẽ
ſm Jo.an.ut ibi per eum. Illud preterea
ẽ nõndũ ꝙ in cã in qua ꝓcedit̃ ſine figu
ra iudicij iurat̃ de calũnia lꝫ iſtud iuramẽ
tum ſit iure ciuili introductũ.ut hẽtur ĩ
d.c.ſepe. ꝙ ſatis nãli rõne ↄgruit ut ↄpeſ
cat̃ malicia litigantiũ. ut inſti. in ꝓhe.⁊.
.i.⁊ de pena teme.liti.in pn. Item teſtes
qui ꝓducunt̃ in cauſa debẽt iurare.ut in
.l.iureiurandi.C.de teſti. Exẽplũ eiꝰ qḋ
dictum ẽ de iuramento calũnie ⁊ lꝫ tale
iuramẽtũ teſtis poſſit a parte remitti. ut
no.glo.in d.l.iureiurandi.tñ nõ videt̃ in
dubio per reſcriptũ eſſe remiſſum niſi in
eo dicat̃ ꝙ poſſit ꝓcedi ſine aliqua iuris
ſolẽnitate ſm Bar.ut.ĩ.dicam.debent ẽẽ
iurare pte pñte l' citata ne aliter aduerſa
rio copia defendendi tollat̃ qḋ eẽt ↄtra
nãlem rõnem ⁊ fieri debꝫ etiã publicatio
teſtiũ ⁊ examatio in ſecreto ⁊ dictum eoꝝ
dẽt eſſe tale ꝙ recte ↄcludat exẽplo Da
niel'.ut in.c. cum cauſam.ex̃ de teſti. ⁊ no.
glo.in.l.ſi qñ.i fi.C.de teſti.⁊ tꝫ Bar.vbi
ſ̃ nec ẽ licitũ poſt publicationẽ ipſoꝝ ali
os teſtes producere in oppoſitũ cũ timoꝛ
ſit ſuboꝛnationis.ut plene no.in.c.fraterni
tatis.ex̃ de teſti.⁊ in.l.per hanc.C.de tẽp.
appel. Qui timoꝛ iuri nãli ↄcoꝛdat ut al
ter alteri non inſidiat̃.ut.l.ut vim.ff. de
iuſti.⁊ iure.vt malicias hoĩm occurrat̃ ut
.l.in fundo.ff.de rei ven. ⁊ ſi actoꝛ peteret
a reo ſibi edi inſtrumenta ad eiꝰ intentio
nem fundandã nõ deberet iudex audire ꝙ
iſta petitio eẽt ↄtra nãlem rõnem. ut.l.q
accuſare.C.de eden. Que ḡ iudex facere
põt in cã i q̃ ſine figura iudicij procedit̃.
R° ꝙ iudex põt ꝓcedere ſine datiõe libel
li ꝙ ſufficit qualiſcunqꝫ petitio.ut dixi ſ̃
item ſine litis ↄteſtatiõ. Item põt procedẽ
tempoꝛe feriaꝝ ob neceſſitatẽ hoĩm intro
ductaꝝ ſecus in ferijs repentinis pncipis
ſ̃ dei reuerentia introductis ut predixi.
Itẽ ſtatuere dẽt dilatiões ꝙ̃to breuioꝛes
põt.exceptiones aũt fruſtratoꝛias ⁊ appel
lationes friuolas recidere dẽt inſup mul
titudinẽ teſtiũ aduocatoꝝ ⁊ ꝓcuratoꝝ
repellere iuſtas aũt defenſiões dẽt admit
tere facietqꝫ iurare de calũnia ⁊ de ṽitate
dicenda necnon ⁊ iterrogare poterit par
tes ex ſuo arbitrio qñcunqꝫ debebit. Pre
terea partes citare ad ſñiaꝫ audiendã licꝫ
non pemptoꝛie ac ſñiaꝫ in ſcriptis ꝓferre
in qua cã nõ ẽ neceſſaria ↄcluſio ⁊ hec oĩa
hñtur in cle.ſepe ↄtingit. ⁊ no.ꝙ de ↄſen
ſu ꝑtiũ tacito l' expreſſo poſſet iudex iſte
procedere in iſta cã iuris ordine ſeruato.
vt in d.c.ſepe. in fi.ſui ar. in.l.nõ quicq̃d.
ff.de iudi. Sed quid dices econtra pona
mus ꝙ in cã ẽ ꝓcedẽdũ ſm iuris ordinẽ
an poterit iudex de ꝑtiũ ↄſenſu tacito vl'
expreſſo procedere ſine ſtrepitu ⁊ figura
iudicij. Jo.an.in d.c.ſepe.in fi.tꝫ ꝙ nõ ar.
coꝝ que nõn.per glo.⁊ Inno.in.c.de cauſ
ex̃ de offi.del'.⁊ ij.q.i.in primis.in fi.cũ ſe.
Et idem ſequit̃ ſpe.in ti.de ſen.ꝓla.§.iu
xta ⁊.quid ſi de ꝑtiũ. Contrariũ no.ſm
hoſti.in.c.fi.ex̃ de re iudi.li.vi.ꝑmã ꝑtem
tenet Bar.in.l.ſi ſocietatẽ.§.arbitroꝝ.ff.
pro ſocio.in ij.qõe. quã puto verioꝛem.
Quid aũt ſignificet ṽbũ ſummarie ꝑ ſe
vl' ṽbum de plano deperſe ⁊ in quib caſi
bus de iure cõi poſſit procedi ſummarie l'
de plano dic ut no.in.l.iij.§.ſciendũ.ff. ad
exhibẽ.nõ.⁊.l.nec quicq̃.§.de plano.ff. de
offi.procon.⁊ le.⁊ ꝑ glo.in d.c. ſepe. ⁊ per
Bar.in d.l.ad repꝛimendã. ⁊ ſpe.tangit ĩ
ti.de offi.iudi.§.poſtremo. Illud aũt ad
uerte ꝙ de iure cõi nõ põt aliquo caſu ꝓ
cedi ſimpl'r ſine figura iudicij. fallit ho
die de iure canonico in cauſis bñficioꝛum

decimaꝝ mſionioꝝ ⁊ vſurarum.ut in cle.
diſpendioſam.ex̄ de iudi. ¶ Inſup nōndū
ꝙ in caſibꝰ ſimpl'r ſummarie tm̄ l' de iu
re cōi l' municipali aut ex forma reſcripti
dēt libellus offerri ⁊ lis ɔteſtari ƺ dila-
tiones poſſint ꝑ iudicem breuiari.ut hēt
in.c.fi.extra de offi.iudi.⁊ ꝑ ſpe.in d.§.po
ſtremo.⁊ ꝑ Bar.in d.l.ad reprimendā.in
glo.ſup ꝟ.ſummarie. ¶ Sed quid de ꝟbo
velo leuato dic ꝙ iſta locutio non eſt fre
quens in iure tn̄ vnicū tex.vidi ad h̄ in.l.
de ſūmerſis.C.de naufra.li.xi.⁊ idē ſignifi
cat qđ ꝟbū ſummarie.ut ibi no.ꝑ glo. ¶
Deinde quero quid ſi ſtatuto l' reſcripto
caueat' ꝙ iudex procedat ſine aliqua iuri.
ſolēnitate dicit Bar.i.l.filiusfa.ff.de do.
ꝙ iſta ꝟba.in aliquibꝰ differūt a predictis ꝟ
bis ſine figura iudicij vñ ſm eū iſto caſu
poterit iudex teſtes recipere ſine iuramen
to ⁊ procedere diebꝰ feriatis etiā i hono
rem dei qđ non poſſet in caſu precedenti
⁊ ē rō ſm eum ꝙ iuramentum teſtis pōt
tolli ꝑ pactū ut no.ff.de ferijs.l.i.in pn̄.⁊
.l.iuriſiurandi.C.de teſti.⁊ ferie i honorē
dei poſſūt tolli p.l.vt.l.puitiaꝝ.C.de fe.
Item poterit admittere teſtes infames ⁊
eos qui perdiderunt ea que ſunt iuris
ciuil' tm̄.ſecus aūt in his qui ꝑdidiſſent
ea que ſunt iuris gentiū ar.in.l.neq; eni.
§.i.⁊ ij.coniuncta.l.i.ff.de teſta.mili. ¶ Sed
certe mihi videt' ꝙ iſta ſint ſynōia vnde
dico eſſe idem in vtroq; caſu cum non ſit
dare ꝑfectam diuerſitatis rōeƺ inter eos
he ei dictiones ſi quis recte ɔſidēt ſynōia
ſunt.quid eni ut predictū ē aliud ē dicē
ſine figura iudicij q̄ ſine ſolēnitate iudi
cij certe nihil aliud ſequeretur.l.magis
ꝟbis impoſitā q̄ rebꝰ qđ eſſe nō dēt.ut i
.l.ij.cōis de le.ꝙ magꝰ ſenſui q̄ ꝟboꝝ diū
ſitati adherendū eſt.ut .l.iij.in fi.C.de li
be.prete.cum ſi.⁊ pro h̄ facit' que ſtatim
dicent'.j.in ꝓx.q. ¶ Sed quid ſi ſtatuto
l' reſcripto diſponat' ꝙ iudex ꝓcedat ſm
ſuū liberꝝ arbitriū.l' ſm ſuam volūtatem
dic ſm Jo.an.in d.c.ſepe.in glo.ſup ꝟ.de
fen.⁊ Bar.i d.l.filiusfa.⁊ in.l.ad reprimē
dam.in glo.videbit' expedire.ꝙ iſta ꝟba
illud idem ſignificāt ⁊ iportāt qđ faciūt
premiſſa ꝟba ſine figura iudicij.⁊ pro tan
to nō poterit iudex auferre parti iuſtam
defenſionē.nā per talem ɔceſſionē ⁊ baylā
nō videt' ɔceſſa ptās ledendi ꝑtem circa
ꝑncipale negotiū.ut in.l.ſi qn̄.C.de inof.
teſta.l.cum quidā.ff.de le.ij.l.creditor.i.§.
lucius.ff.man.⁊.l.ſi ꝓcurator.in pn̄.ff.de

condi.indebi.facit.c.i.§ gñali.ex̄ de re iudi.
li.vi.cum ſi.ibi no. ¶ Quid ſi dicat' in ſta
tuto l' reſcripto ꝙ iudex poſſit procedere
⁊ ꝓnūciare ſm eiꝰ ɔſciaƺ dicit Jo.an.in
cle.i.ex̄ de iur.patro.ꝙ hic iudex hƺ latiſ
ſimā poteſtatē ideo ꝙ ab eiꝰ ſnīa diffiniti
ua appellari nō pōt.alij dicunt ꝙ talia ꝟ
ba idem ſignificant ac ſi dictum eēt ut ꝓ
nunciet ſm eiꝰ liberam voluntatē ꝙ iſta
ɔſcīa dēt eſſe talis que ɔueniat bono viro
ſm mentē ꝓferentis.ut in d.l.cum qdā.
de qua ɔſcia loquit' tex.in.c.ſtatutū.in §.
aſſeſſorē.ex̄ de reſcrip.li.vi.⁊ ideo dicunt
poſſe appellari ab eiꝰ ſnīa cum nō videat'
amplior collata ptās vno caſu q̄ alio imo
ſi recte ponderet' minor ē ptās eiꝰ cui cō
mitit' ut iudicaret ſm eiꝰ ɔſciaƺ q̄ eius
qui iudicare dēt ſm liberā volūtatē ſm
aliquos l' dic veriꝰ ꝙ latior ſit ptās huiꝰ
q̄ alioꝝ vñ credo ꝙ talis iudex poſſit iu
dicare ſm ſuā ɔſciaƺ informatū ꝓprio viſu
l' auditu ƺ regulariter ſit ɔtra ut no.ꝑ
glo.⁊ doct.in.l.illicitas.in §.veritas.ff.de
offi.preſi. ¶ Sed quid dices de quotidiana
qōne ¶ Ecce ſepius ɔtingit ꝙ pnceps man
dat l' ɔmittit alicui ut ɔgnoſcat ⁊ deter
minet ſola ꝟitate inſpecta que erit forma
procedendi. ¶ Ego puto ꝙ fungat' illa ptā-
te qua fungit' arbitrator electus a ꝑtibꝰ
de quo loquit' .c.quītauall'.ex̄ de iur.iur.
⁊ i.l.ſi ſocietatē.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ ſocio.vñ
poterit delegatꝰ ꝓcedere ⁊ diffinire ſine
datione libelli lite ɔtē.⁊ ſi.ꝙ veritas non
requirit adminicularia nec formalia.ut.l.
i.C.ſi ut ſe ab here.abſti.nec errore l' omiſ
ſione taliū ledit' nec vitiat' ſi ſuis ſol' ter
minis ē ɔtenta.ut in d.§.veritas.ꝑ quem
tex.firmat' ⁊ ꝓbat' deciſio antedicta quā
etiā ɔfirmare hn̄t leges .j.ſcripte cū ibi
no.viƺ.l.ꝙ ſi ephebſi.ff.de eo qđ cer.lo.⁊.l.
ſi fideiuſſor.in §.ſi quid.ff.man.⁊ in.l.fur
ti.§.ſi debitori.ff.qui.mo.pig.l' ipo.ſol.ꝑ
hoc eni qđ dicit ſola excludere intendit
oēm aliam formā ⁊ ſolēnitatē aliter non
diceret' inſpici ſola ꝟitas.hoc eni nomen
ſolus la.lum.ſignificat vnitatē ⁊ ſingula
ritatē tm̄ ⁊ nō pluralitatē ar.l.ſolam.C.
de teſti.⁊.l.ſi te ſolum.ff.de here.inſti.⁊ i
.l.cum ſolus.ff.de acqui.here.puto tn̄ ꝙ ꝑ
ēptorias exceptiones ⁊ iuſtas defenſiones
teneat' admittē cū ſint fundate ſup iure
nāli ut i cle.ſepe.⁊ hn̄t reſpicere ꝟitatem
negotij.ſequitur.

¶ Deducendo in

preſenti iudicio. ¶ Iſta cl'a licet ſit vulga
ris ⁊ cōir adiciat' in quibuſcunq; libello
rum formis tñ in caſu p̄nti q̄ntum ad acto
rem nō ē neceſſaria qm̄ ille qui ꝓponit i⁹
dominij l' quaſi ſimpl'r cauſa remota non
expreſſa ſemp videt' tam vtile q̄ directū
dominiū ⁊ oē ius ſuū in iudicio deduxiſſe
vt.l.ſi mater.in.§.eadem. ⁊.l.⁊ an eadem.
§.actiones.ff.de excep.rei iudi.adeo ꝙ ſen
tentia lata parit exceptionē rei iudicate ī
omnibꝫ de quo tangit' p Inno.in.c.cōque
rente.ex̄ de offi.dele.⁊ p Bar.in d.§.actio
nes. Securius ꝙ eēt pro actore vnā cām
ſiue vnū titulū ſui dominij ꝓponere ꝙ tē
ſnīa nō obſtaret ſi poſtea ageret ex aliqua
alia cā.ut i d.l.ſi mater §.ſi quis aūt. ideo
inquit vulgar⁹ doct. antiqu⁹ ꝙ reus per
curit pedem ſuū cum ligone ſi petat cām
in libello exprimi ab actore in reali actiōe
prout no.per glo.⁊ doct. in.l.i.in p̄n.ff. de
eden.⁊.l.edita.C.de eden.⁊ in.c.ij.ex̄ de li
belli obla. ¶ Idoꝝ tñ gr̄a pro clariori do
ctrina quero quid ſi huic actori qui ꝓpo
ſuit ius dominij l' quaſi tpe libelli oblati
nullū dominiū ꝯpetebat vl' quaſi poſtea
pendente iudicio ⁊ lite ꝯt. factus ē dñs ⁊
ſic dominij ius l' quaſi eidē ſupuenit nun
quid ex eodem libello poterit ferri ſnīa.
Et ꝙ lꝫ apud antiquos lōga ſit dubitatio
vt refert Cy.in.l.i.⁊ in vi.q.C.de alie.iu.
mu.cau.fact.⁊ no.p glo.⁊ doct.in.l.nō pōt
.ff.de iudi.tñ iure canonico hec q̄ō ē hodie
ſopita cum hac diſtinctione. ſ' actor ꝓpo
ſuit ſimpl'r ⁊ gn̄aliter ius dominij vl' q̄ſi
nulla cā expreſſa ⁊ tunc ſupueniens domi
niū claudit' in ipſa gn̄ali petitione vn̄ ex
eod̄ libello dēt iudex ferre ſnīaꝫ ꝯtra reū
ſ' actor ꝓpoſuit ius dominij l' quaſi certa
⁊ ſpeāli cā expreſſa ⁊ tunc ſ' dominiū ſibi
ſupuenit ex eadem cā ꝓpoſita ⁊ tunc idē
q̄ō in caſu precedenti.ſ' dominiū vl' quaſi
ſupuenit ex alia diuerſa cā ⁊ tunc tale do
miniū nō claudit' ī dicta petitione ideoq;
iudex nō poterit ex eodem libello reū cō
demnare ſed debebit abſolue' ⁊ actori po
ſtea licebit in alio iudicio ⁊ iure ſupueniē
te agere nec ſibi obſtabit exceptō rei iudi
cate vt hec oīa hn̄tur ⁊ ꝓbant' in.c.abba
te ſane.in ꝟ.ceteꝝ.ex̄ de re iudi.li.vi. ⁊.l.
ſi mater.§.ſi quis aūt.⁊ in §.eadem.ff.de
excep.rei iudi.⁊ no.p Inno.in d.c.abbate
circa fi.⁊ adde q̄ō ſ̄ no.in glo.ſup ꝟ. iure
dominij l' quaſi. Sed quid ſi actor egit
actione pſonali ad rem l' q̄ntitatem ⁊ tpe
libelli oblati nulla actio ꝯpetebat ſi ſupeꝝ

uenit poſtea iudicio pendente an ex eodē
libello debebit reus ꝯdēnari dic ſ' ius ſu
pueniens pendēte iudicio ē acceſſoriū ei⁹
q̄ō ē p̄ncipaliter petitū in iudicio ⁊ tāq̄
clauſum in libello venit in ꝯdēnatione iu
dicis officio ex eadem inſtantia. ut in.l.e
diles.§.item ſciendū.ff.de edi.edict.⁊ in.l.i
.C.de iudi.cum ſi. Aut ius ſupueniens
ē p̄ncipale ad id q̄ō in libello ē petitū. et
tunc ſ' libellus fuit ſimplex ⁊ gn̄alis ſine
expreſſione ali⁹ ſpeāl' cauſe ⁊ tūc ius ſu
pueniens claudit' in tali iudicio ⁊ ſup eo
iudex dēt ferre ſnīaꝫ.ut i.l.ſi.ff. de āna.ex
te ꝯ. Aut libellus fuit ſpeālis cum expreſ
ſione certe cauſe puta mutui l' depoſiti ⁊
tunc ſ' ē ius ſupueniēs ex noua cā que nō
retrotrahit' tūc tale ius ſupueniens q̄ntū
cunq; ſpecificatū in ipſo libello non clau
ditur in p̄nti iudicio ideoq; iudex nō po
teſt ſup eo ſnīaꝫ ferre ſi in alio iudicio de
bet reſeruare.ut in.l.nō pōt.⁊.l.nō queād
modū.ff.de iudi.⁊ ibi no.⁊ in d.c. abbate
ſane. Aut ius ſupueniens ē tale ꝙ retro
trahitur ⁊ ſic ſupuenit ex cā de preterito
⁊ tunc claudit' in p̄nti iudicio ⁊ tenetur
iudex ſup eo ferre ſnīaꝫ.ut in.l.ſi rem.§.fi
.ff.de pig.act.⁊.l.ſi mandauero tibi ſ' titū
.ff.man. ¶ Ex quibꝫ pꝫ ꝙ falſa ē opi. Io.
poſita in d.l.nō pōt.ſm oēs docto.pꝫ etiā
que dr̄ia ſit inter actiones reales ⁊ pſona
les. Denuo querit' quid ſi ſupueniat i⁹
l' habilitas ꝯueniendi ex parte rei ꝯuenti
ꝟbi grā tpe libelli oblati nō poſſidebat re
us rem petitā poſtea cepit pendente iudi
cio poſſidere an ex eadem inſtantia fiet cō
dēnatio dic ꝙ ſic ſiue actū ſit actione i rē
ſiue in pſonā ſiue mixta ſiue in re ſcripta
vt in.l.tigni.in.§.ſi quis.ff.ad exhiben.⁊
ibi no.⁊ in.l.queſitū.i p̄n.ff. de pecu.⁊ ibi
no.⁊.l.iiij.ff.de peti.here. ⁊.l.ſinaūt.§.i.ff.
de rei ven.⁊.l.i.§.inde neratī⁹.ff. de po.cū
ſi.facit q̄ō no.in.l.neq;.C. ad exhiben. ¶
Ulteri⁹ circa predicta querit' pone ꝙ ali
quis tenet' ad aliquod ānuū. an pōt in li
bello peti ut ꝯdēnet' tam pro p̄terito tē
pore q̄ pro futuro ⁊ ſi dicat' ſic peto titiū
ꝯdēnari ad.c.mihi debita ꝓ ficto quatuō
annoꝝ preteritoꝝ ⁊ ad ſoluendū mihi ſi
gul' annis in futuꝝ.dicūt quidā ꝙ nō ꝙ
tractat'. futuri tpis nō ptinent ad iudicē
ideo q; que ſunt de futuro nō poſſunt de
duci in iudicio.ut.l.nō queādmodū.⁊ ibi
no.per glo.⁊ docto.ff.de iudi. ⁊ i.l.i.C.de
iudi.⁊.l.i.ff.de vſuri. Alij dicūt ⁊ meli⁹
ꝙ imo procedit talis libellus ⁊ diſtiguūt

ſic aut id qḋ ē debitū de futuro coheret ⁊
⁊ onerū ē ei qḋ debetur de pñti ⁊ tūc rōe
ei⁹ qḋ debet̄ de pñti admittit̄ petitio ſu
per futuro ut ꝓbat̄ in.l.i.C. de fideiuſſ.
⁊ ibi ꝑ Cy.de hac qōne ⁊ facit.l.hez.⁊.l.
egi.ff.ſi ſerui.ven.⁊.l.libertis.§.i.ff. de ali.
⁊ ci.lega.⁊ h̄ ne ſingul' annis neceſſe hēat
de iure ſuo ꝓteſtari.ut in.l.male agit̄.C
de preſcrip.xxx.l' xl.anno.¶ Aut id qḋ eſt
debitū de futuro ē ſepatū ⁊ rēotū ab eo
qḋ ē debitū de pñti ⁊ tūc nullomō admit
titur petitio ſup futuro. ut d.l.nō quēad
modū.⁊ ibi ꝑ Bar.⁊ in.l.i.C.de iudi.⁊.l.
.i.ff.de vſuri. Sed diceret aliquis ɔtra ꝓ
dicta facit ꝙ qui ante diē agit male agit
vt inſti.de excep.§.hodie.⁊.l.i.in fi.ff.vſu
fruct.quēad.cauea. So.dic ꝙ debitū de
futuro nō pōt in iudicio deduci ut fiat ſo
lutio de pñti ut in ɔtrario. ſ; ut fiat ſolu
tio ɔgruo tpe ita loquūt̄ predicta facit
qḋ hētur in.l.in oīb;.ff.de iudi. Liquet
itaq; ex premiſſis quid opetur iſta cl'a de
ducendo ꝛc. Quia ſi recte ponderēt̄ predi
cta pax opant̄ vltra ius cōe tn̄ nō ē omit
tenda qm̄ talis expreſſio mag' ɔfirmat i⁹
cōe qḋ vitiat tacite ꝙ ſi fuerit obmiſſa ⁊
maxie qñ itentat̄ actio pſonal'.¶ Ex his
etiā infert̄ ꝙ vtute hu⁹ cl'e ſi quis egerit
ex teſtamento ad hereditatē nō pōt alle
gare hereditatē ab iteſtato ad ipſum pti
nere ſi appareat teſtamentū nullū eſſe i ea
dē inſtantia fundata ſup libello quo actū
ē ex teſtamento ꝙ de iure cōi regulariter
cā teſtati ⁊ inteſtati nō poſſunt tanꝙ con
traria ſil' eodē tpe cumulari ar.in.l.ꝙdiu
.ff.de re.iuri.⁊ idem in ſil'ib; caſib;. vnde
virtus talis cl'e deducendo ꝛc. nō porrigi
tur ad tales caſus facit qḋ no.per Dy.in
regula nullus plurib;.⁊ qḋ ſtatim dicā i
glo.ſe. Unde ɔcludendo dico ꝙ ad illoſ
caſus porrigit̄ hec cl'a tm̄ in quib; cumula
tio pluriū iuriū l' actionū de iure cōi ad
mittit̄ de quib; dicam in ꝓx.glo. ad eos
aūt caſus in quib; cumulatio īpedit̄ nul
la ten⁹ porrigit̄ ꝙ qḋ nō pōt fieri expreſſe
nec tacite ar.in.l.cum quid.ff.ſi cer.pe.ta.⁊
in.l.triticum.ff. de vbo.ob. cum ſi.

¶ **Saluo iure addē**
di ꝛc.¶ Iſta cl'a nil opatur vltra ius cōe
ſm Inno.⁊ glo.in.c.inter dilectos.in pn.
ex̄ de fide inſtru.qḋ ſequit̄ ſpec.in ti.de li
bel.ɔcep.§.nūc oſtendim⁹.in fi.⁊ Bar.i.l.
nō ſolum.§.morte.ff.de ope.no.nunc.⁊ i.l.
nenſeni⁹.ff.de neg.geſt. Eſt ḡ querendū
quid iuris ſit de iure cōi. an pti liceat ali
qñ libellū mutare l' ei addere. in quo di
ſtinguit̄ ſic ſm docto.oīa colligendo.aut
actor vult in totū deſiſtere ⁊ liti renūciare
⁊ pōt in quacunq; parte iudicij.ut.l.deſti
tiſti.ff.de iudi.⁊ in.l.poſtꝙ liti.C.de pac.
aut vult renūciare ſoli inſtantie ipſi⁹ cau
ſe ⁊ aliā inchoare. aut vult in eadē inſtan
tia pſeuerare.ſ; intendit actionē mutare l'
aliam actionē ſupaddere pme. Siquidē
velit inſtantie renūciare tunc aūt re⁹ huic
renunciationi ɔſentit ⁊ tenet renūciatio
⁊ poterit actor nouā inſtituere litē ſicut
ſi inſtantia ꝑ temporis lapſum eēt finita
vt in.l.ꝓperandū.in.§.i.C.de iudi. Aut re
us nō ɔſentit huic renūciationi ſed inſtā
ter petit in cā procedi ⁊ tūc aut iudici cō
ſtat reum eſſe abſoluēdū ſimpl'r ab inſtā
tia iudicij l' ꝙ libellus ē male ɔceptus l'
alia rōnabili cā ⁊ tunc t; renūciatio. ar.ī
.l. libellox.ff. de accuſa. ⁊ in.l.aliqñ.ff. ad
velley. ⁊.l. qui per ſalutē.ff.de iure iuri. ⁊
ex̄ de accu.in.c.qualiter ⁊ qñ. Aut nō con
ſtat iudici reum eſſe abſoluēdū ⁊ tūc nō
tenet renūciatio ſ; iudex dēt ꝓcedere ad
deciſionem cauſe.ut in auc̄. qui ſemel.C.
qūo ⁊ qñ iudex.⁊ i.l. de qua re.ff.de iudi.
cum ſi. Ex quib; p; ꝙ qñ actor vult liti
l' inſtantie renūciare citandus eſt reus ꝙ
pōt ledi ar.l.de vnoquoq;.ff.de re iudi.⁊
ꝙ actor dēt facere ſcribi ꝙ iudex ipſam re
nūciationē admiſit.¶ Si vero actor vult
in eadem inſtantia pſeuerare actione mu
tata l' alia ſupaddita ⁊ tunc pōt ſi mutet
l' addat ɔgruo tpe.ut i.l.edita.C.de edē.
⁊ ibi plene no.per Cy. ⁊ alios ſcribentes
Aliqñ actor vult ſimpl'r libellū obſcurū
declarare ⁊ tūc pōt qñcunq; niſi ad peti
tionē rei ɔpellat̄ declarare ante litem ɔt.
vt hētur ⁊ no.per Bar.in.l.ſi quis inten
tione ambigua.ff. de iudi. ⁊ in.l.inter ſti
pulantes.§.ſi ſtichū.ff.de vbo.ob.⁊ ꝑ Dy
in regula ɔtra eum. ex̄ de reg.iuri. li.vi.⁊
ibi per Jo.an. ¶ Reſtat igit̄ querē vſq;
ad qḋ tempus fieri poſſit additio l' muta
tio ſeu emendatio.ſed ante oīa ut facilius
intelligant̄ ſequentia videamus quid ſit
mutare emendare l' addere. ⁊ quidē ſm
veram doctrinā pe.ut no.in dicta.l.edita.
Emendare ē illud qḋ ē male ɔceptum l'
formatū in melius reformare ut p; ſi de
fectus ſit in forma libelli pōt reformari
quanꝙ reus ab illa iudicij inſtantia dēt
abſolui.ut in.l.libellox.ff.de accuſa.⁊ in.l
.i.ff. ſi menſ.fal.mo.dix. ⁊ ſic emendare eſt

extra vitiū ponere.ar.C. de emen.ſeruo.⁊
.C.de emen.iuſti.codi. lʒ glo. in d.l.edita
aliter dicat. ¶ Mutare aūt ſm glo.⁊ doc.
ibi ē ab actione edita in totū recedere ar.
in.l.i.C.de mu.no.⁊ in p̄ma cōſti.C.§.qui
bus. ¶ Addere vero ē actioni ꝓpoſite aliā
applicare.ut in d.§.quib9.ibi adiacentis ꝛc.
Reſpondendū ē nūc ad p̄ncipale queſitū
dū querit᷑ uſqꝫ ad qd tempus poſſit fieri
emendatio additio ł mutatio. de ſingul'
per ſe videam9.⁊ p̄ de emēdatione i quo
articulo licet ſint varie opi.inter glo.⁊ doc
vt refert Cy. in d.l. edita. tñ pōt diſtin
gui. aut agit᷑ de emendatione formali ip
ſius libelli ⁊ illa admittit᷑ qñcunqꝫ vſqꝫ
ad ſniāʒ diffinitiuā dum tñ p̄ ſniāʒ reus
ab illa inſtantia abſoluat᷑.ut d.l.libelloꝝ
de accuſa.⁊.l.i.ff.ſi menſ.fal.mo.dix. ¶ Aut
agit᷑ de emendatione rei vł q̄ntitatis in li
bello deducti. de qua loquit᷑ glo. in d.l.
edita. ⁊ tunc aut illa emendatio fit circa
qualitatē actōnis ꝓpoſite ⁊ pōt fieri qñā
tunqꝫ vſqꝫ ad ſniam.ut i.l.i delictis.§.ſi de
tracta.ff.de noxa. ¶ Aut fit circa ipſam rē
ł qualitatē in libello petitā ⁊ tunc aūt emē
datio tangit p̄ncipaliter ipſam rem. aut
acceſſoria eius p̄ caſu admittit᷑ emēdatio
uſqꝫ ad tempus ad qd admittit᷑ mutatō
ut .ī. dicam.pro quo facit.l.non pōt.ff.de
iudi.⁊.l.de qua re.co.ti. 2ᵒ. caſu ſbdiſtin
gue aut illa acceſſoria emerſerūt ante litē
cōt. ⁊ idem qd ſ̄ dixi de emendatione cir
ca rem p̄ncipalē ar.l.fundi.ff. de excep.rei
iudi. ⁊.l.edilis.§.item ſciendū.ff. de edil.
edict. Aut emerſerūt poſt litē cōt. ⁊ tūc
ꝙ iſta ptinēt ad officiū iudicis nō ē querē
dum de emendatione.ar.dicti.§. item ſciē
dū.⁊ no.per glo. in.l.ſi quis miſſū.§.ſi.ff.
de dam.infect. ¶ Sed nunc querit᷑ quid
iuris de mutatione ſup̄ quo articulo ſilr
ſunt varie opi. ut refert Cy.vbi ſ̄ glo.cōi
ter tenēt ꝙ hodie per ius auctēticoꝝ qd
hētur in auc.qui ſemel.C.qūo ⁊ qñ iud.
⁊ in auc.de litig.§.omnē.nō ſit locus mu
tationi libelli poſtq̄ʒ in iudicio ē ꝓductꝰ.
lʒ olim aliter ſeruaret᷑. quā opi.multi ſe
quūt᷑. ¶ Alij dicunt ut cōſ. ꝙ hodie ſicut
oli ſit locus mutationi.Sed pro ↄcordia
iuriū ſic diſtingue.aūt quis vult ſimpl'r re
nūciare liti ⁊ pōt ut.l.poſtq̄ʒ liti.C.de pac.
Aut vult ſimpl'r deferre ⁊ litē ꝓrellare
⁊ nō pōt ut in auc.qui ſemel. aut vult ꝓ
ſequi litem mutando actionē ⁊ pōt olim
⁊ hodie ut d.l.edita. ¶ Ex quo patʒ ſm
eos ꝙ d.l.edita. non ē hodie correcta licet

ſm glo.ↄtra.⁊ hanc opi.ſequit᷑ Jo.butri.
⁊ Mar.ſyl. ſm quam admittit᷑ mutatio
vſqꝫ ad litē cōt. tm̄. ⁊ nō poſt ꝙ reus alit᷑
grauaret᷑ in varijs expenſis. ¶ Quid eni ſi
ſup̄ actione ꝓpoſita deliberauit ipſe reus
cum aduocato ⁊ ꝓcuratore ⁊ ſumptus fe
cit ſi dicam9 poſt litem cōt. locum ēe mu
tationi adhuc erit neceſſe redire ad aduo
catum ⁊ ꝓcuratorē.⁊ ſubire nouas expen.
qd eēt valde incōueniens. Sup̄ h̄ tñ ar
ticulo vario modo ē per tp̄a obtentum ⁊
pronūciatū ut referūt docto.añdicti. Tñ
puto ꝙ opi. glo. min9 ↄtineat abſurdita
tis ⁊ plus iuris ⁊ equitatis. Cum enim
actor hēat amplū ſpatiū i deliberando an
teq̄ʒ libellū porrigat ⁊ reus iprouiſus ac
cedat magis ē fauendū illi opi. que facit
pro reo q̄ʒ ꝓ actore ar.in.l.petendū.C. de
temp.in inte.reſti.⁊ in.l.arianus.ff.de act
⁊ obli.⁊ in.l.fauorabiliores.ff. de re.iuri. ⁊
.l.inter pares.cum ſe.ff.de re iudi. ¶ De
inde querit᷑ quid iuris ſit de additione
ecce ꝙ actor ꝓpoſuit vnā actionē in libello
vult poſtea aliā adiicere ł cumulare. que
ritur an ⁊ qñ poſſit. ſuper quo ſunt varie
opi.tam glo.q̄ʒ docto.ut refert Cy.in d.l.
edita.⁊ Dy.in.c. nullus pluribꝫ.ex᷑ de re.
iuri. li.vi.⁊ aliqui in.l.quod in heredem
§. eligere.ff.de tribut. ⁊.l.nemo.§. quoti
ens.ff. de re.iuri. ¶ Uerūtñ ↄcluſiue dic
ꝙ in mā cumulationis ē ↄſiderare regu
las cumulationis prohibitiuas ⁊ regulas
ipſi9 p̄miſſiuas. ¶ Regule quidē prohibi
tiue ſunt tres. p̄ma ē qñ plures actiones
deſcendūt ex eadem cā que electione tol
lunt᷑ nō admittit᷑ cumulatio. ut in.l. qd
in heredem.§.eligere.ff.de tribu. ⁊ ibi no.
.l.nemo §.quotiens.ff.de reg.iuri. ¶ 2ª ē ſi
plures actiones ſunt ſibi ↄtrarie non ad
mittit᷑ cumulatio.ut.l.i.C. de fur.⁊.l.cū
qui.⁊.l.ↄtra maiores.C.de inoffi.teſta. ¶
3ª ē ſi plures actiones ita ſe hñt ꝙ ſnia la
ta in vna pareat exceptionē rei iudicate i
alia nō admittit᷑ cumulatio.ut.l.fundi.⁊
.l.fundū.ff.de excep. ¶ Quaꝝ quidē triū
regulaꝝ ↄcurſus ſil' nō requirit᷑ vt cumu
latio impediat᷑ ſ̄ ſufficit ꝙ aliqua ipſaꝝ
locum hēat ſm Dy. ¶ Ex his ſatis eui
denter colligi poſſunt regule cumulatio
nis p̄miſſiue ꝙ ↄgnito vno de ↄtrarijs co
gnoſcit᷑ ⁊ reliquū.ut inſti.de his que ſūt
ſui ł alie.iuri.in p̄n. que ſilr ſunt tres p̄e
dictis oio ↄtrarie ⁊ quoꝝ ↄcurſus copu
latiue requirit᷑ ut cumulatio admittat᷑
ſm Dy.i d.c. nullus pluribꝫ.p̄ma ē ybi

ſunt plures actiones ɔpaſſibiles ⁊ nõ cõtrarie cumulatio admittit᷑. ¶ 2ª ē vbi i plures ſunt actiones que electione nõ tolluntur admittit᷑ cumulatio. 3ª ē vbi plures ſunt actiones quaꝝ ſnia lata in vna nõ parit exceptõnē rei iudicate i alia admittit᷑ cumulatio. Sed ſm Dy. ab vtraq; pte pōt fieri vna regula ſi iūgantur oēs tres ſimul h̄ mō qn̄ plures actiões electõe tollunt᷑ l' ſunt ſibi ɔtrarie inuicē. Aut ſunt talis nature ꝙ ſnia lata in vna parit exceptionē rei iudi. in alia tunc nõ admittit᷑ cumulatio. ut in pmis all'. ꝰ pro hac pte 2ª pncipal' regula ē qn̄ ſunt plures actiones ɔpaſſibiles ⁊ que electione nõ tollūt᷑ ⁊ i quibꝰ ſnia in vna nõ parit exceptionē rei iudicate i alia tūc pmittit᷑ cumulatio vt in 2ª all'. ꝰ pro hac parte ſic ꝙ erunt ſolum due regule vna pmiſſiua. alia prohibitiua. ¶ Deinde ſciendū ē ſm Cy. lʒ clarius ꝙ per ipſum qđ quo ad pñs attinet quattuor ſunt genera actionū. vnū ē genꝰ actionū diuerſaꝝ re ⁊ noīe ex diuerſis cauſis deſcendentiū ⁊ ad diuerſa ɔpetentium exemplū in actione ex depoſito pro pecunia ⁊ ſi. ⁊ in h̄ genere admittat᷑ cumulatio vſq; ad litē ɔt. ſm glo. ꝙ in h̄ caſu ɔcurrūt oēs regule pmiſſiue ⁊ ceſſāt oēs regule ꝓhibitiue. ut ꝓbatur in. l. ſi idem cum eodē. ff. de iuriſ. om. iudi. ⁊. l. fi. C. de anna. excep. facit. l. heredes. §. de pluribꝰ. ff fami. herci. ⁊. l. nõ ē nouū. ff. de act. emp. ⁊ no. i glo. in. c. ɔquerente ex̄ de elect. ⁊ in h̄ ɔueniūt oēs docto. 2ᵐ ē genus diuerſaꝝ actionū ex eadem cā ⁊ facto deſcendentiū ⁊ ad idem ɔpetentiū in quo genere nõ admittit᷑ cumulatio exēplū pʒ in colono q arbores ſuccidit ɔtra quē plures dantur actiones ut. ff. arbo. fur. ceſ. l. i. Ratio hꝰ ē ꝙ ſnia lata i vna actione parit exceptionē rei iudi. i alia. ut. ff. de excep. rei iudi. l. iiij ⁊. ff. de iure iur. l. duobꝰ. §. exceptio. ⁊ ſic hʒ locum vna regula ꝓhibitiua de qua ꝰ Sed huic multū repugnat qđ dicit᷑ de actione ipothecaria que pōt cumulari cū pncipali. ut i auc. de fidei9. §. ſed neq;. col. i. ⁊ tamen ɔſtat ꝙ ſnia lata in vna parit exceptionē rei iudi. in alia. ut. l. ſi diferēte. ff. qui. mo. pig. vl' ipo. ſol. ¶ Sol'. dic ſm Dy. ut per eū no. in d. §. nullus pluribꝰ. vel dic clarius ſm Cy. ꝙ aliqn̄ ſunt plures actiones eque pncipales quaꝝ vna nõ depēdet ab alia ⁊ tunc nõ procedit qđ ꝰ dixi. Aut ſunt actiões plures quaꝝ vna ē acceſſoria ad aliā l' depēdet ab alia ⁊ tūc hʒ locū d. §. ſed neq;. 3ᵐ ē genus diuerſarum actionū ex eadem cā deſcendentiū ſʒ ad diuerſa ɔpetentiū. exemplū pʒ i furto pro quo dat᷑ actio furti ad penā ⁊ ɔdictio furtiua ad rem ipſam. ut in. l. re furtiua. ff. de ɔdi. fur. In quo genere dicūt quidā admitti cumulationē. ut. l. ſi pro fure. §. i. ff. de ɔdi. fur. ⁊. l. rei. cum ſe. ff. pro ſocio. ⁊. l. ancille. C. de fur. ¶ Sed tu dic ꝙ nõ admittit᷑ cumulatio ſm Cy. ⁊ alios ꝑ regulam ꝓhibitiuā que eſt ꝙ ſnia lata in vna parit excep. rei iudi. in alia. nõ admittit᷑ cumulatio. ut d. l. fundi. ⁊. l. fundum. ff. de excep. imo ſi actio ꝓpoſita talis ſit nature ꝙ ſnia lata in vna cā poſſit parere exceptōnem rei iudi. ſuꝑ alia differt᷑ 2ª in alio iudicio. ut in. l. duobꝰ. § i. ⁊. §. ſi colonus. ff. de iure iuri. ⁊. l. ſi duo. in. §. item iul'. ff. co. ti. ⁊ ꝓbat᷑ in. l. interdū. ff. de pub. iudi. ⁊ i. l. ij. ff. vi. bo. rap. Nec ob. d. l. ſi pro fure. ꝙ ibi non dicit᷑ ꝙ pñt cumulari ſʒ ꝙ vna alterā non ɔſumit. ¶ Quartū vero ē genꝰ diuerſaꝝ actionū ex diuerſis cauſis deſcēdentiū ſʒ ad idem ɔpetentiū. exᵐ poīt glo. in d. l. edita. qn̄ tibi ɔmodaui librū ⁊ poſtea volo dicere ⁊ cumulare ꝙ depoſui in genere ſm glo. admittit᷑ cumulatio que opi. videt᷑ ꝓbari ꝑ regulā que ē ꝙ oīa videant᷑ ꝑmiſſa niſi ſpecialiter ſint ꝓhibita vt. l. nec nõ. § ſed qđ eis. ff. ex qui. cau. ma. 2ª rõe ꝙ nõ dēt expectari tempus illud i quo idem ſequeret᷑ effectus. ut. l. aliqn̄. ff. ad velley. ¶ 3ª rõe ꝙ pendente iudicio poſſeſſorio agit᷑ petitorio. ut. l. nāliter. §. nihil. ff. de acqui. poſſ. fortificat᷑ per. l. hꝰmōi. §. qui ⁊ ſeruū. ff. de leg. i. ⁊. l. nõ ē nouū. ff. de act. emp. ¶ In ɔtrariū determiat pe. ꝙ regula electionis impeditiua cumulationis locū hʒ h̄ caſu de qua regula loquit᷑ tex. in. l. nemo. in. §. quotiens. ff. de reg. iuri. ⁊ in d. l. qđ in heredē. §. eligere. ff. de tribu. Que regula fundat᷑ alia rõe ne ſit in poteſtate actoris ipſum reū pluribꝰ actionibus inhrigare ⁊ vexare qđ ḡ ꝓhibet᷑ a pncipio multomagis ex poſt facto. ar. in. l. quotiēs. § ſi creditor. ff. de pecu. facit ꝙ ſic ē in crialibꝰ cauſis ut in. l. ſenatus. ff. de accuſa. ⁊. l. q de crimie. C. de accuſa. quā opi. ſequit᷑ Cy. ⁊ ipſam puto veriorē ꝓ qua videt᷑ tex. in d. l. nõ ē nouū. in fi. ɔiuncta glo. ibi poſita que idē ſentit. Ad ɔtraria dic vt no. per Cy. in d. l. edita. ¶ Rurſum quero in caſibꝰ in quibꝰ admittit᷑ cumulatio an iuret᷑ de calūnia ſuꝑ noua actiõe cumulata ⁊ aſſignet᷑ noua dilatio dic ꝙ

ſtrabit ſup ea ſm Ja. butri. ar in.l. qui
bona.§ fi.ff.de dam.infect.⁊ dabit reo no
ua dilatio ſi ex pma dilatione nõ potuit
inſtrui ſup hac noua actione.ſequit̃ i lra.

¶ Non aſtringẽs ſe

ad probandũ. ¶ Iſta cl'a ſolet frequẽtius
apponi.in poſitionibꝰ qȝ in libellis ſed tñ
valde vtilis ẽ ſi apponat̃ in libello ⁊ ẽ rõ
qꝛ qñ pponũt̃ plura in libello tendentia
ad probandũ illud qd̃ pncipaliter petit̃
vr̃ actor in dubio ſe aſtrigere ad pbandũ
oĩa ſil' cõiũcti nõ diuiſim quibꝰ nõ pbatiſ.
ſuccũbere dẽt.ut i.e.ꝫ cauſam.⁊ ibi p Jo.
an.ex̃ de pba.⁊ no.per Bar.in.l.diuus.ff.
de re iudi.niſi de ↄtraria voluntate agẽti.
appareat de qua ↄſtat p talem proteſtatio
nem.ut dicit Jo.an.⁊ no.in dicto.c.licet.
animꝰ eñi pteſtantis per hec declarat̃.ut
in.l.ſi duo.§ cum inquilinꝰ.ff.vti.poſſide.
⁊.l.pro herede.in pn.⁊ .§ papinianꝰ.ff. de
acqui.here.de qua pteſtatione ⁊ eius effe
ctibus plene tractat̃ p Bar. in.l.nõ ſolũ.
in.§ morte.ff.de no.op.nũci.⁊ p glo.⁊ Jo.
an.in.c.cum dil. ſarra.ex̃ de oſti.⁊ ego dicã
.ꝫ.in ti.ſe. ¶ Item nõ videt̃ ſe aſtringẽ ſi
plura pp oſuerit diſiũctiue vl' etiã copula
tiue tñ in diuerſis orõnibꝰ quoꝝ quodli
bet per ſe ſufficiat ad probandũ intẽtionẽ
actoris vbi gr̃a ſi actor dixerit in libello
ſniãꝫ eſſe nullã qꝛ lata ſit per falſos teſtes
Item per corruptos teſtes ⁊ ſi'ia. ut no.
glo.in.c.ij.ex̃ de reſcrip.⁊ Bar.in d.l.diuꝰ
Secus aũt ſi in eadem orõne plura diũ
ctim apponunt̃ vbi gr̃a dico tales teſtes
corruptos falſum depoſuiſſe qꝛ iſto caſu re
quirit̃ pbatio oĩm qualitatũ niſi per pro
teſtationẽ vl' alio modo appareat de ↄtra
ria voluntate. ut no. in d.l.diuꝰ.⁊ in.l.ſi
cui.in fi.ff.de fun.inſtruct. Sed pro dcla
ratione predictoꝝ formo talem qõnẽ.ecce
qꝛ actor in libello accuſationis pp oſuit qꝛ
titiꝰ vulnerauit gayũ cũ armis l' ſanguis
effuſione deinde probauit de pcuſſione ſi
nõ pbauit de ſanguine l' de armis an ſit
gayus abſoluendus dicit Ja.de are. ut re
fert Cy.in.l.ij.C.de proba.qꝛ ſic qꝛ nõ ſuf
ficit probare falſum niſi pbetur qualitas
adiecta ipſi facto. ut in.l.denũciaſſe.§ qd
tñ.ff.de adul. ⁊.l.pretor.§.decem.ff. vi bo.
rap. Alij ut Guil'.dicunt qꝛ põt fieri cõ
demnatio qꝛ ſufficit pbatũ ẽe ipſũ factũ
ꝫ qualitas nõ probet̃.ar.l.bone.§ aliqñ.ff
de edil.edict.Bar.aũt in d.§ quid tñ.aliũ
diſtinguit ⁊ ſic aũ defectus qualitatis pp o
ſite facit videri aliud eſſe crimẽ ab eo qd̃
fuerit ppoſitũ ⁊ tũc ex tali proceſſu qua
litate nõ probata nõ dẽt ſequi abſolutio
ut in d.§ quid tamẽ. Aut nõ facit videri
aliud crimen ⁊ tũc aũ defectus illiꝰ quali
tatis inducit diuerſitatẽ pene ⁊ ↄdẽnatõ
nis ⁊ tunc ſiquidẽ mutata ſit qualitas ⁊
detracta pendente iudicio qd̃ fieri põt ut
.l.in delictis.§ ſi detracta.ff.de no ta.⁊ tũc
põt ſequi ↄdẽnatio. Si vero nõ ſit detra
ctio facta tũc dẽt ſequi abſolutio. Si aũt
qualitas nõ induxerit alternationẽ pene
tunc indubitanter ſequi dẽt ↄdẽnatio ita
intelligat̃ lex bonẽ.§ aliqñ.qꝛ in caſu illo
vba libelli poſſunt adaptari ad vtranqꝫ a
ctionẽ tam redibitoriã qȝ quãto minoris.
Aduerte tñ qꝛ eo caſu quo ſ̃ dixi qualita
te nõ pbata dẽt reus abſolui poterit in
nouo iudicio repeti accuſatio ſine qualita
te qꝛ tñ abſolutio non ẽet facta ſup pnci
pali facto tanqȝ non probato ar. in.l. ha
bebat.in pn.ff.de inſti. Sed quid dices i
caſu ↄuerſo pone qꝛ in accuſatiõe pp oſuit
factũ ſimpl'r ſine adiectione qualitatis ⁊
lata ẽ ſnia abſolutoria an nouo iudicio po
terit inſtitui accuſatio cum adiectione q
litatis dicit idem Bar. vbi ſ̃. Aut iſta
adiectio qualitatis alterat delictum quo
ad eius ẽẽntiã ⁊ tũc poterit de nouo ppo
ni accuſatio ar. in.l. cũ querit̃.ff.de excep.
rei iudi. Aut nõ alterat delictũ ſꝫ ſolã pe
nam l' ↄdẽnationẽ.⁊ tunc aũ abſolutio pꝰ
facta fuit facta ſup pncipali facto ⁊ tũc nõ
admittit̃ vlteriꝰ accuſatio. Aut fuit fc̃a
abſolutio reſpectu qualitatis nõ ppoſite
⁊ tunc poterit accuſatio repeti ar. d.l.qui
habebat.in pn.⁊.l.i.§ i.ff.ſi fami.fur.fe.di.⁊
que dicta ſunt in libello criali locũ hñt i
ciuili. Et ex his põt colligi deciſio ad il
lam qõnẽ.Ecce ſtatuto ciuitatũ lõbardie
cauet̃ qꝛ ſi fuerit dãnum illatũ in bonis l'
in poſſeſſionibꝰ aliꝰ ⁊ ignoret̃ pſona que
dannũ intulerit qꝛ cõe ⁊ hoĩes loci ſuper
cꝰ territorio ſunt ſite ipſe poſſeſſiones te
neant̃ dãnũ emendare certe nõ poterit.re
cta via agi ↄtra cõe ⁊ hoĩes niſi prius ↄſti
terit qꝛ malefactor ignoret̃ que tñ igno
rantia circa malefactorẽ ẽ faciliter proba
bilis viꝫ per ſacramentũ actoris ſeu dãnũ
paſſi ut no.p glo.in.l.ſi cui.§ hiſdem.ff.de
accu.⁊ facit.l.veriꝰ.ff.de pba. ¶ Scia aũt
poſſet hꝫ caſu dupl'r pbari vere ⁊ preſum
ptiue. vere aũt pbari poſſit p eos qui vi
diſſent. preſumptiue per ea que dicunt̃ a
vicinis qꝛ preſumit̃ qꝛ vnus vicinus facta

alterius nõ ignoꝛet ut in.c.ij.ex. de preſūp
vł̃ per famã publicã ł̃ predicantẽ.ut.l.qu
ta.C.de pericu.tu. ¶ Rurſum ſcire dẽs ꝙ
ſi eẽnt diuerſa delicta ex diuerſis factis
deſcendentia ceſſarent que dicta ſunt ꝫ ⁊
liceret lata ſnĩa abſolutoꝛia ſup vno inſti
tuere nouã accuſationẽ ſup alio.ut.l.nũꝗ
plura.ff.de p̃na.delict.⁊.l.ſenatus.ff.de ac
cuſa. ſecus ſi ſit idem delictũ.ut in.l.licet
in fi.ff.nau.cau.ſta.⁊ ibi plene no. ¶ Pro
declaratione aũt plenioꝛi oĩum reuocatur
in dubiũ ſi plura adiciunt̃ ł̃ apponunt̃
in aliqua diſpõne an requirat̃ oĩum con
curſus ł̃ ſufficiat alteꝝ. ⁊ breuit̃ ſm theo
ricam Bar. ⁊ diter oĩum ut per eum no.
in.l. ſi is qui ducenta.§. vtꝝ.ff. de re. du.
diſtingue ſic. ꝗ in diſpõne apponunt̃ plu
ra alternatiue ſeu diſiũctiue ꝗ copulatiue
p̃ caſu ꝗ ẽ ꝓprie ⁊ ſtricte alternatiua ⁊ tũc
alteꝝ ſufficit interueīre quo ad iplendã
diſpõnem ut i.l.illud aut illud.ff.de oſti.
pecu.⁊.l.illud ꝗ illud.ff.qñ dies le.ce.⁊.l.
ſi heredi plures.ff.de adi.inſti.cum ſi.aut
ẽ alternatiua iꝓpria que aliqñ ponit̃ pro
diunctiua ⁊ hic dic ut dicã in copulatiua
ꝯ caſu p̃ncipali cum plura ponũt̃ copula
tiue ſbdiſtingue. ꝗ ẽ copulatiua ꝓprie et
ſtricte veniens ad determiatioñẽ alic⁹ ex
tremitatis ⁊ tũc requirit̃ concurſus oĩum
copulatiuoꝝ ut in d.l.ſi heredi plures.
Aut ẽ copulatiua iꝓpria que ponit̃ pro
diſiunctiua ⁊ tũc dic ut.ſ. dicet̃ in diſiũ
ctiua. ¶ Uidendũ ẽ itaq̃ p ſe ſingularĩ
ter de ſingul'.⁊ p̃ de nã diſiunctiue ſeu al
ternatiue i quo articulo ſic diſtingue. alĩ
qñ alternatiua profert̃ a lege ⁊ tũc ꝗ altẽ
natiua pluriũ factoꝝ ſeu termioꝝ quoꝝ
occaſione certũ quid ẽ p̃ncipaliter p legẽ
diſpoſitũ ⁊ tũc ſtat ꝓprie in ſui nã ⁊ veri
ficat̃ in qualibet pte ſui. ut in.l.i.ff. ad.l.
coꝛ.de ſica.⁊.l.i.ff.de pari.cum ſi. ¶ Fallit
ſm aliquos in caſu.l.quitus.ff.de au.⁊ ar.
le.vel dic ⁊ verius ꝙ ibi loquit̃ in alter
natiua hoīs de qua.ſ.dicet̃. Aut ẽ alter
natia pluriũ qualitatũ ł̃ penaꝝ reſpectu
eiuſdẽ facti ſeu diſpoſiti ⁊ tunc ꝗ talis al
ternatiua ꝯtinet repugnãtiã ⁊ tũc iꝓpria
tur verificat̃ tñ in vno ſolo aſſumendo il
lam partẽ que vitio caret ut in.l. vbicũqȝ
.ff.de fideiuſſ.⁊.l.ſed ⁊ ſi deceſſerit.in fi.ff.
de ꝯtra tabu.⁊.l.ea lege.C.de ꝯdi.ob.cau
vbi aũt nõ ꝯtinet repugnantiã tunc ſtat
ꝓprie ⁊ verificat̃ in vno ſolo. ut in.l.ſi fu
gitiui.⁊ in.l.quicunqȝ.C. de ſer.fugi.⁊ in
auc.ſed nouo iure.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ in.l.i.

.§.expilatores.C.de effract.⁊ expi.⁊ hec di
ſtinctio procedit i alternatiua ꝓlata a lege
cõi. ¶ In ea vero que ꝓfert̃ a ſtatuto dic
ꝙ illa ſtat ꝓprie ⁊ in ſua ꝓpria ⁊ ſtricta nã
ꝗ ſtatuta ſũt ſtricti iuris ⁊ debẽt itelligi
ꝓprie ut verba ſonãt ut plene no. in.l.oẽs
populi. ¶ ꝯ caſu p̃ncipali viꝫ cum alterna
tiua ꝓfert̃ ab hoĩe ⁊ tunc ꝗ ponit̃ inter
res ł̃ alias qualitates ſup quibꝫ diſponit̃
ꝗ inter pſonas in quas diſpoſitio ꝯfert̃.
p̃ caſu ꝗ appõit̃ diſiunctiua que nã ſui tã
ſenſum ꝗ̃ verba diſiungit ut ẽ dictio ł̃ ⁊
ſił̃ia.⁊ tc̃ ſtat ꝓprie ⁊ ſufficit alteꝝ interue
nire regulariter. ut in.l.plerunqȝ. in fi.ff.
de iur.do.⁊.l.ſi quis ita ſtipulatus.in fi.⁊
.l.ſi ita quis.ff.de ꝟbo.ob.⁊.l.cum illud.ꝗ
illud.ff.qñ dies le.ce. Fallit vbi intentio
diſponentis aliter ſe haberet ut in.l.luci⁹
ti⁹.§.ij.ff.de here.inſti.⁊ in.l.ſepe.ff.de ꝟbo
ſig. Aut apponit̃ diſiunctiua que lꝫ ꝟba
diſiungit tñ ſenſum ꝯiungit ut ẽ dictio
ſeu ⁊ ſiue.⁊ tunc ꝗ diſpõ ẽ facta in vltima
voluntate ⁊ tunc ei⁹ fauoꝛe reſoluit̃ i cõ
iunctam ⁊ ſic iꝓprie ponit̃. ut.l.quint⁹.la
ij.in fi.⁊.l.ſi quis ita legauerit.in fi.⁊ ibi
no.p Bar.ff.de au.⁊ ar.leg. Aut diſpõ ẽ
tal' in qua ceſſat fauoꝛ vltime voluntatis
⁊ tunc ſtat ꝓprie ⁊ idem dicendũ in his
qđ in alijs diſiunctiuis ar.l.ſi ita quis.ff.
de ꝟbo.ob.vbi ponit̃ dictio ſiue que idẽ
ſigĩficat qđ dictꝫ ſeu ſm pſtianũ ad qđ fa
cit.l.pregendũ.C.de in lit.iurã ⁊ p Arch
in.c.ego.lxiij.di. ⁊ p Albꝛi. in alphabeto
ſb lr̃a s. dictione ſeu. ¶ ꝯ caſu cũ alternati
ua ponit̃ iter pſonas i quas dirigit̃ ac cõ
fert̃ ipſa diſpõ ⁊ tunc ꝗ apparet de mente
diſponentis ꝙ voluerit haberi ꝓ diſiun
ctiua ⁊ ſtatur menti ⁊ ſic pro diſiunctiua
hẽtur.ut.l.ſi titio ꝗ ſeyo.ff.de le.ij. Aut
de mente nõ ꝯſtat ⁊ tũc ꝗ hec diſiunctiua
ſeu alternatiua ponit̃ inter tales pſonas
inter quas ſi poneret̃ copula nõ poſſet o
perari in vim copulatiue ⁊ tũc alternatia
ſtat ꝓprie.ut.l.fundus ille.ff.de ꝯtra.emp.
⁊.l.eum qui.§.qui ſibi.ff.de ꝟ.ob.facit.l.i.
.§.ſi fructuari⁹.ff. de ſtipu.ſeruo. ꝗ poſſet
opari in vim copulatiue.⁊ tũc ꝗ ponitur
inter pſonas grauatas ⁊ ſtat ꝓprie in ſua
nã.ut.l.ſi ex toto.§.i.ff.de le.i. Aut inter
pſonas honoꝛatas ⁊ tũc ꝗ inter eas nõ ca
dit affectio oꝛdinata ⁊ tũc ſtat ꝓprie i ſui
nã ut.l.cum pater.§.ex.ff.de le.iij. Aut in
ter eas non cadit affectio hec ⁊ tunc alter
natiue imꝓprie ⁊ ponit̃ ꝓ ꝯiunctiua ideo
ꝙ curſus requirit̃ vtriuſqȝ.ut.l.cũ quidã

C. de v. ſig. ꝛ ibi de hac mã plene p Cy.
ex quibꝰ pꝫ. l. ité ſi ſeruꝰ. §. vlt. ff. de ſtipu
ſeruo. é hodie correcta ſm pꝛ. ¶ Sed vltra
predicta attende aliquid noui pro intelle
ctu dictionis ſeu ꝛ d. l. ſi quis ita legaue
rit. ꝛ dic aliter diſtingui poſſe ꝛ ſic q̃ aliqñ
profert alternatiuã ħ iſta dictione ſeu inť
res eiuſdẽ ſpẽi aliqñ profert̃ inter res di
uerſe ſpẽi. p̃ caſu diſiũctiua ſeu ponit̃ pro
coniunctiua q: videt̃ appoſita cã ampliandi
ꝛ ſic dẽt itelligi d. l. ſi quis ita legauerit.
nam ibi teſtatoꝛ ita locutus é. vinũ qḋ é
in tali loco ſeu tali fundo lego ſempronio.
ꝛ ſic pꝫ q: omne vinũ qḋ intendebat lega
re. ꝛ erant res diuerſe eiuſdem tñ ſpẽi ꝛ
et ħ poſſet dici idem ẽe in quacunq; alia
dictione alternatiua nec in ħ ẽe diuãꝫ iter
contractus ꝛ vltias voluntates. ¶ 2°. caſu cũ
ſint diuerſe ſpẽi ſbdiſtingue. q̃ alternatiua
ponit̃ inter genꝰ ꝛ ſpẽs ꝛ tũc ponit̃ pro
coniunctiua quaſi ampliandi gr̃a videat̃ ap
poſita. ut in d. l. quitus. in fi. ff. de au. ꝛ ar.
le. ¶ Aut ponit̃ ſimpl'r inter diuerſas ſpe
cies ꝛ tũc ſtat ꝓprie ut in. l. ſtatu liberũ. §.
fi. ff. de le. ij. facit d. l. ſi quis ita ſtipulatus
in fi. ff. de v. bo. ob. ¶ Condeſcendo nũc ad
copulatiuã ꝛ quero an vtriuſq; cõcurſus
ſit neceſſarius ut diſpõ impleat̃ ꝛ in hoc
ſic diſtingue ſm docto. precipue Bar. ut
no. in. l. ſi is qui ducenta §. vtꝝ. ff. de re.
dub. ¶ Aut copulatiua ponit̃ inter cõtraria
ſeu i cõpaſſibilia ꝛ tũc impropriat̃ ꝛ reſol
uitur in diſiunctiuã. ut. l. ſi titio fundus.
ff. de vſufruc. lega. nõ ideo exigit̃ vtriuſq;
cõcurſus ſ; alterꝫ ſufficit. ¶ Aut ponit̃ iter
cõpaſſibilia que aliquo reſpectu ſunt idẽ.
q̃ inter ea que ſunt diuerſa. ſi ſunt idem
aliquo reſpectu tunc ſubdiſtingue. q̃ illa
duo ita ſe hñt q: vnũ neceſſario é aliud ꝛ
tunc abiicit̃ copulatiua ꝛ fit reſolutio v
nius in alterꝫ. ut in. l. i. ff. de pact. ibi placi
tum ꝛ cõſenſus. i. placidus cõſenſus. q̃ vnũ
é genꝰ ꝛ aliud ſpẽs. q̃ vnũ é ſpẽs ꝛ aliud
indiuiduũ. quo caſu dic q̃ precedit enume
ratio ſpẽꝫ ipſum genus. q̃ ſequit̃ ſi prece
dit tũc copula ſtat ꝓprie ꝛ augꝫ ꝛ vtrũq;
cedit in diſpõne. ut. l. ħ legatũ. ꝛ. l. ea tñ ad
iectio. ff. de le. iij. ¶ Ipſum tñ genꝰ reſtrin
git ad alias ſpẽs ſiľes expſſas. ut. l. ſi. §. cui
dulcia. ff. de vi. tri. ꝛ ole. le. ꝛ. l. ſeye. §. gayo
ff. de fun. inſtruct. ¶ Si vero precedit genꝰ
enumerationẽ ſpẽrũ tũc q̃ ſpẽs enumera
tur ab errante aut a ſciente. ¶ Si ab errãte
tunc ſtat copula ꝓprie ꝛ cedit vtrunq; in
diſpõne ꝛ ſpẽꝫ numeratio nihil opatur

vt. l. legata. in p̃n. ff. de ſupp. le. ¶ Si quidẽ
a ſciente tũc ſbdiſtingue. q̃ facta é enume
ratio ſpẽꝫ cã dubitationis tollende q̃ cã
limitationis aut dubitatur. p̃ caſu cedit
vtrunq; in diſpõne ꝛ videt̃ facta enume
ratio ſpẽꝫ ad maiorẽ euidẽtiã ꝛ ſic copu
la ſtat ꝓprie. vt. l. ꝓdiculis. §. labeo. ꝛ. l.
que dubitationis. ff. de au. ꝛ ar. le. ¶ 2°. cãu
cum cã limitat̃ tũc alter tantũ cedit i diſ
põne ꝛ expreſſio generis nihil opatur ꝛ
copula ſtat i ꝓprie. vt. l. cum delauonis §.
quidã. ꝛ. l. ſeyo. in p̃n. ff. de fun. inſtruct. ꝛ i
d. l. legata. ij. ꝛ iij. R. ff. de ſuppel. lega. ¶ In
3°. caſu cum dubitat̃ dic idem qḋ in p̃ vt
vtraq; cedat in diſpõe ꝛ copula ſtet ꝓprie
ꝛ videt̃ gr̃a dubitationis tollende facta
ſpẽꝫ enumeratio. ut in d. l. queſitũ. §. ſi qſ
fundũ. ff. de fun. inſtr. ꝛ ibi plene p Bar.
ꝛ p Dy. i regula generi per ſpẽꝫ. ex̃ de re.
iur. li. vi. vbi vnũ é genus ꝛ aliud indiui
duũ tũc ſiue precedit ſpẽs ꝛ ſequat̃ enu
meratio indiuiduoꝝ ſiue econtra copula
poſita inter iſta ſtat i ꝓprie ꝛ nil auget ſed
ſola indiuidua cedũt in diſpõe. ut. l. heres
meus. §. i. ff. de le. iij. ꝛ. ff. de fun. inſtruct. l.
cum delauionis. §. ſi cui fundus. ꝛ. l. i. §. ité
ſi ita. ff. de au. ꝛ ar. le. dixi ſ̃ q: aliqñ copu
la ponit̃ inter diuerſa vbi aduertendũ q:
aliqñ ponit̃ inter duo ſbſtantiua. aliqñ i
ter duo adiectiua. aliqñ inter duas oꝛões
p̃ caſu vtputa ſi dicat̃ titiꝰ ꝛ gayꝰ currũt
vel lego titio ꝛ gayo ꝛ tũc copľa ſtat ꝓprie
vt in. l. hꝰmõi. §. titio. ff. de leg. i. ꝛ. l. ſi duo
bus. co. ti. ꝛ. l. re cõiuncti. ff. de le. iij. ¶ 2°. cãu
qñ ponit̃ inter duo adiectiua vbi gratia
titius é albꝰ ꝛ niger. vel lego titio ſeruos
textores ꝛ uernas ꝛ tũc q̃ copulant̃ reſpe
ctu alicꝰ ſbſtantiui ꝛ tũc copula ſtat ꝓprie
ꝛ requirit cõcurſum vtriuſq;. vt in. l. titie
textores. ff. de le. i. ¶ Idem dic ſi copula po
nat̃ inter aliquas qualitates reſpectu ali
cuiꝰ ſbiecti vbi gr̃a dicit lex quicũq; vſus
fuerit ſuiture ꝛ ea ſeruitꝰ ad eũ ptineat
habeat interdictũ certe ſi hic turbet̃ i iu
re ſeruitutis nõ ſufficit ꝓbare q: vſus ſit
ſ; requirit̃ q: ꝓbet ius ſeruitutis ſibi cõ
petere. vt colligit̃ ꝛ hẽtur in. l. iij. §. ħ aũt
interdictũ a ſupiore. ff. de iti. actuq; pui.
facit l. ſi. in. §. ait lex. ff. de repu. cum ſi. aut
nõ copulat̃ reſpectiue alicꝰ ſbiecti ꝛ tunc
videnť due oꝛões ideo dic ut. ſ. dicam
facit d. l. ea tñ adiectio. ¶ 3°. caſu qñ copu
lat oꝛões ſbdiſtingue. q̃ p modũ quali
tatis ꝛ accidentis ꝛ tũc ſtat ꝓprie copula
ꝛ requirit vtriuſq; cõcurſum. ut in d. l. ſi

heredi plures.ff. de ↄdi.inſti. ⁊.l.ſi is qui
ducenta.§.vtꝝ.ff.de re.dub. ⁊ in d.l.ſi ita
quis.⁊ in.l.ſi quis ita.ff. de ṽ.ob. ſic etiã
põt intelligi d.l.ij.§.h aũt interdictum.
¶ Si vero copulat aliter. utputa pncipal'r
ad aliud ⁊ tunc nõ requirit᷑ vtriuſq; ↄcur
ſus imo in quolibꝫ copulatiuo verificat᷑
diſpõ.vt.l.i.ff. de his qui no.infa. ⁊.ff. de
teſti.l.iij.§.lege iulia. ⁊.ff.de ſicca.l.i.cũ ſi.

¶ Per ſacramẽtũ

calũnie. ¶ Hic aduerte ꝙ hec petitio ut
iuret᷑ de calũnia nõ ẽ negligenda ꝙ ↄtu
max in non iurando patit᷑ penã magnam
nam reus hẽtur pro ↄfeſſo ⁊ actor cadit a
iure ſuo.ut hẽtur in.l.ij.§. qd ſi actor.C.
de iura.calum. ⁊ in.c.fi. ex̃ de iura.calum.
An aũt cadat ipo iure dic ꝙ nõ ſ ꝑ ſniaꝫ
ſup h in eadem inſtantia ferendã ſine alio
nouo proceſſu. ut no.ꝑ glo. ⁊ Cy. in d.§.
ꝙ ſi actor. ¶ Quid agitur ſi inſtantia cau
ſe ſit finita nec iudex cauſe aliquid ꝓnun
ciat ſup h ꝙ actor ius ꝑdiderit ꝙ de calũ
nia non iurauit an ſi poſtea ipſe actor litẽ
repetat in nouo iudicio ↄtra ipſum reum
poterit iſte reus in iſto iudicio nouo acto
rem repellere excipiendo ↄtra eum ius ſu
um ꝑdidiſſe quia nõ iurauit in priori iu
dicio l' petere a iudice ꝙ pronunciet ipſũ
ius ſuũ ꝑdidiſſe videt᷑ ꝙ ſic ar. in.l.pom
ponꝰ.§.ſi filius.ff.de inoffi.teſta. ¶ In ↄtra
rium determinat Inno.in d.c.fi.ex̃ de iur.
calum.ea rõe ꝙ iſtud ius priuationis ſup
uenit poſt litẽ ↄti. pendente ꝑ iudicio. idõ
ptinuit ad officiũ pmi iudicis ſup eo pro
nunciare. ut.l.ediles aũt.§.item ſciendũ.
ff.de edil'.edict.quo officio finito ↄñr ẽ fi
nitum ipſum ius.vt.l.terminato.C.de fru
⁊ li.expen.⁊ ſic actor nõ repellit᷑ ab agẽdo
dicit tñ Inno.ꝙ iudex pmus qui neglex
it ſup h pronũciare tenet᷑ parti ad interẽ
ar.l.ſancimꝰ.⁊ qd ibi no.C.de iudi. De
inde querit᷑ quid ſi actor l' reus fuit ↄtu
max in nõ iurando.i.terminũ an poterit
purgare ↄtumaciã añ ſniaꝫ offerens ſe pa
ratũ iurare Ia.de are.in d.§.ꝙ ſi actor.di
ſtinguit.q' intereſt aduerſarij nõ iurare ꝙ
forte lapſa ſunt tpa probãdi ⁊ inſtat finiſ
inſtantie l' ſi.⁊ tunc nõ admittit᷑ purga
tio more. Aut nõ intereſt aduerſarij ⁊ tũc
audit᷑ volens morã purgare ⁊ iurare ar.
in.l.electõ.ff.de nora.⁊ in.l. mancipioꝝ.ff.
de op.le.facit qd no.in.l.ſi inſulã.ff. de ṽ.
obli. Alij dicunt aliter ut no.Cy.in d.§.
ꝙ ſi actor.hodie aũt determiatũ ẽ ꝑ cano

niſtas ꝙ in quacũq; pte litis añ ſniaꝫ põt
iurari de calũnia ⁊ ſic admittit᷑ purgatio
more ꝑ tex.in.c.i. ex̃ de iura.calum.li.vi.
De iure aũt ciuili tale iuramentũ preſta
ri dẽt ⁊ exigi imediate poſt litem ↄti.⁊ ſe
mel tñ ⁊ nõ pluries. ut hẽtur ⁊ no.in d.
.l.ij.in pn.⁊ in auc.pncipales.C. de iura.
calum.⁊ in.§.fi.eo.li. ¶ Nunquid aũt ſuffi
cit iuraſſe in cã pncipali dic ꝙ nõ ſ debet
iterato iurare in cã appellationis. vt hẽt᷑
⁊ no.in.c.i appellatiõis in fi.ex̃ de iur. cal'
li.vi. Sed que ſunt ille pſone que iurare
tenent᷑ dic ꝙ ꝑ pncipales ſi ꝑ ſeipſas ſunt
in iudicio. Item aduocati ⁊ ꝓcuratores.
Item tutor curator ⁊ alij legitimi admi
niſtratores. vtputa plati eccleſiaꝝ ⁊ eoꝝ
ſindici.vt i d.l.ij.in pn.⁊.§. qd obſeruari.
facit qd hẽtur in.c.in ptractandis.⁊ in c.
imparoris.⁊ in.c cũ cauſam.ex̃ de iur. cal'.
⁊ in auc.pncipalis.C.eo.ti.qui oẽs tenet᷑
iurare in aiaꝫ ſuam ꝓpriam.vt in d.c.in ꝑ
tractandis. ¶ Procuratores aũt iurant in
aiaꝫ ſuoꝝ dominoꝝ qñ ſup h hñt ſpẽale
mãdatũ ꝙ generale nõ ſufficeret vt ẽ tex.
in.c.fi.ex̃ eo.ti.li.vi.⁊ no.glo.in cle.nõ põt
eo.ti. ⁊ Inno.i.c.fi.preall'. facit d.l.ij.§.fin
nũt affuerit. imo etiã tenent᷑ ꝓcuratores
iurare in aias eoꝝ ꝓprias vt hodie determi
natum ẽ in d.c.in appellationis. Sed qd
ſi iuramẽtũ calũnie nõ fuit preſtitũ in cã
an ꝓceſſus vitiet᷑ ⁊ ſnia. dic ꝙ ſic ſecundũ
Hoſti.⁊ Arch. ¶ Aut tale iuramentũ ñ
fuit exactũ ſ ab vtraq; pte obmiſſũ ⁊ tũc
valet proceſſus ⁊ ſnia.vt in.c.i.ṽ.ꝓpter ob
miſſum.ex̃ de iura.calum.li.vi. Aut fuit
petitum ſ non preſtitũ ⁊ tũc vitiat᷑ pro
ceſſus ⁊ ſnia ut in d.ṽ. ꝓpter obmiſſum.
Ad qd facit qd no.Arch.in d.c.i.⁊ ſpec.
in eo.ti.§.ſequit᷑.ṽ.⁊ nõ. Sed pone ꝙ eſt
ↄſuetudo ne iuret᷑ de calũnia an licite re
cuſabitur ne iuret᷑ dic ꝙ ꝙ hec ↄſuetudo
tanq; iuri ↄtraria non valꝫ ut in.c.cetex.
ex̃ eo.ti.⁊ no.ꝑ Cy. in.l.ij.C. que ſit lon.
ↄſue. ¶ Ultimo no.ꝙ h iuramentũ ẽ cre
dulitatis ⁊ non veritatis ideoq; ſufficit
iurare ꝙ credit ſe fouere iuſtam cãꝫ agen
di l' defendẽdi ut no.in d.§.qd obſeruari
Illa aũt que in hꝰmõi iuramento ↄtinen
tur his ṽſibꝰ ↄtinent᷑. Illud iuret᷑ ꝙ lis
ſibi iuſta videt᷑ Et ſi querẽt᷑ veꝝ ñ infi
ciet᷑ Ut lis tardet᷑ dilatio nulla petet᷑
Nil ꝓmittet᷑ vt fl'a ſnia det᷑. Cetera dic
vt no.ſpec.eo.ti. Iſta ſufficiunt que ſunt
quotidiana ad que ẽ memoria reducenda
vt.l.legauit.ff. de libe.leg.

De declinatione iuriſdictionis alicuius iudicis ꝛ de allegationibꝫ ſuſpitionis.

Corã uobis

ſupraſcripto dño vicario
cõparet ꝛ ſe preſentat Jo.
de olearijs noĩe ꝛ occaſio
ne cuiuſdã aſſerti libelli nuper corã vobis
vt dicit̃ pducti ꝛ oblati p andrinũ de la
corona cõtra ꝛ aduerſus ipſum Jo. ac noĩe
ꝛ occaſione oĩum ꝛ ſinguloꝝ in eo cõtento
rum in quo quidẽ aſſerto libello inter ce
tera dicit̃ cõtineri ꝛc. ac etiã noĩe termini
p uos dicto Jo. aſſignati ad reſpondendũ
ipſi aſſerto libello ꝛ oĩum quorũcunqꝫ ex
inde ſecutoꝝ dicens ꝛ excipiendo cum de
bita reuerentia opponens ꝛ pponens ipſe
Jo. vos nõ fuiſſe nec eſſe iudicẽ cõpetentẽ
inter ipſas ptes ꝛ ſup cã ꝛ qõne de qua ĩ
ipſo aſſerto libello fit mentio tã inſpecta
cõditione pſone veſtre q̃ cõditione ꝛ ſtatu
ipſaꝝ partiũ ac etiã ꝛ qualitate ipſi⁹ cãe
prout aptius in iuris allegationibꝫ demõ
ſtrabit̃ ꝛ in q̃tum apparet̃ l' apparere poſ
ſet vos eſſe in hac cã iudicem cõpetẽtẽ q̃d
non credit dicit ꝛ pponit idem Jo. vos fo
re ipſi Jo. ꝛ eſſe merito iudicẽ ſuſpectũ ꝛ
marie cauſis ꝛ rõnibꝫ infraſcriptis. ꝛ p̃ q
ipſe Jo. nõ ẽ de iuriſdictione vr̃a cum ſit
clericus tonſuratus ꝛ vos domine vicarie
eſtis frater p̃dicti andrini ꝛ inimicus dicti
Jo. nec nõ ꝛ ſilẽm cauſam agitis in facto
veſtro ꝛ alijs rõnibꝫ ꝛ cauſis ſuis loco et
tp̃e pponendis. proteſtans iam dictus Jo
in pncipio medio atqꝫ fine p̃ntis cõparitiõ
nis ꝛ oppoſitionis q p p̃ntem actũ l' cõpa
ritionẽ ſeu aliquã aliã l' aliũ quẽ ſeu quã
ipſum Jo. facere cõtigerit in futuꝝ non
intendit nec vult in vos tanq̃ in eius iu
dicem cõpetentẽ aliqualiter cõſentire quin
imo cum omni reuerẽtia veſtram iuriſdi
ctionẽ ꝛ audientiã tanq̃ iudicis incõpetẽ
tis ꝛ ſuſpecti oĩno declinat petens exnunc
inq̃tum appareat vos ẽe iudicẽ cõpetentẽ
ſupraſcriptũ andrinũ cõpelli ad arbitros
iuris eligẽdos qui de dicta ſuſpitione co
gnoſcant ꝛ decidant prout vtriuſqꝫ iuris
ordo exigit ꝛ requirit. ſequit̃ in lr̃a.

Coram uobis

Quia ſolẽt oblato libello añ li.
cõt. opponi exceptiones decliatorie iudicij
que poſt litẽ cõt. nõ admittũt̃. ut in. l. ſi.
C. de excep. ꝛ in. c. inter monaſteriũ. ex̃ de
re. iudi. merito igit̃ poſt libellũ preceden
tem ſbiungit̃ hec cõtradictio que duo pn
cipaliter in ſe cõtinet p̃ exceptionẽ incõpe
tentie iudicis ex defectu iuriſdictionis. ¶
2ᵒ. exceptionẽ ſuſpitiois ex defectu amoris
iter quas exceptões ẽ dr̃a vt. ĩ. patebit ꝛc.

¶ Dicitur contine

ri. ¶ Hic no. q vtile ẽ ſemp repetere in p
ma rñſione que fit libello ei⁹ tenorem l'
effectũ vt inqt iperator i. l. vt rñſũ. C. de
tranſact. l. precibꝫ. C. de impu. ꝛ al's ſbſti.

¶ Nec fuiſſe iudicẽ

cõpetentem ꝛc. ¶ Ecce pma exceptio que
reſpicit ieptitudinẽ iudicis ex defectu iu
riſdictionis. Quid igit̃ ſi h̃ exceptio nõ
fuit oppoſita ante litem cõt. ſi fuerũt oppo
ſite aliquẽ alie exceptiones pemptorie l'
dilatorie an reus videat̃ iudicẽ approbaſſe
dic q ſic ut in. l. ſed ꝛ ſi ſuſceperit. in pn.
ꝛ ibi no. ff. de iudi. ꝛ in d. c. inter monaſte
rium. lꝫ per ſolam ſatiſdationẽ de iudicio
ſiſti nõ videat̃ iudicẽ cõprobare. vt i. auc.
offerat̃. C. de liti. cõt. nec p petitionẽ copie
.ſ. libelli. ut. l. nõ videt̃. ff. de iudi. ¶ Quid
aũt diceris ſi reus pmiſerit ut fieri quo
tidie aſſolet in inſtr̃is q poſſit vbiqꝫ loco
rum corã quocunqꝫ iudice cõueniri an tũc
poterit decliare iuriſdictionẽ iudicis tãq̃
incõpetentis breuiter in h̃ ſic diſtingue
ſm doct. Aliqñ v̱ba pmiſſiua ſũt relata
ad modũ ſeu formã cõueniendi tñ. aliqñ
ſunt relata ad modũ ſoluendi p̃ caſu aut
interceſſit ſimplex ꝛ nuda cõuentio a' ſolẽ
nis ſtipulatio. ſi nuda cõuentio interceſſit
tunc nil opat̃ nec releuat q lꝫ penitere ꝛ
cõtrauenire. ut in. l. ſi cõuenerit. ff. de iuriſ.
om. iudi. ꝛ ibi p Bar. Si vero interuenit
ſtipulatio tũc etiã idem ſaluo tñ q h̃ cãu
cõtrafaciens põt puniri ad penã l' interẽe
ar. in. l. diem proferre. in fi. ff. de arbi. in fi.
2ᵒ. caſu pncipali cũ v̱ba ſint ad ſolutionẽ
relata vbi gr̃a quis promiſit in aliquo l' i
pluribꝫ ut fit in inſtrumẽtis tũc ſbdiſtin
gue. a' promiſit ſoluere in quolibꝫ loco in
quo meli⁹ placuerit actori ꝛ tũc nil rele
uat talis pmiſſio vltra ius cõe q intelli
gitur facta ſub hac cõditione viꝫ dũmodo
ipſum reum non trahat ex̃ ſuũ domiciliũ
ar. in. l. menia. in fi. ff. de an. lega. ꝛ de op. li
ber. l. ſi patron⁹. Aut pmiſit ſoluere in
quocunqꝫ loco vbi fuerit iuentus ꝛ tunc
vbicunqꝫ iueniat̃ cõueniri põt q ibi cõtra
xiſſe videt̃. vt no. p Jnno. i. c. dilecti. ex̃ de

ſo.ↄpe.ad qȯ facit.l.ↄtraxiſſe.ff.de actio.⁊ ob.⁊.l.titiū ⁊ meniū.§.i.ff.de admi.tuto. ¶Sed quid dices ſi nō inueniat̄ in loco deſtinate ſolutionis an erit debitor remittēdus ad ipſum locum ſicut fit remiſſio in delictis dic breuiter ꝙ nō ⁊ in h̄ dr̄ſe contractus ⁊ delicta. ut plene tradit̄ in.l.heres abſens.in p̄n.⁊.ꝑinde.ff.de iudi.⁊ i.c. romana.i.§.ↄtrahentes. ex̄ de fo.ↄpe.li.vi. niſi forte renūciatū ſit in inſtr̄o vt diter fit ꝑuilegio fori quo caſu locus eēt remiſſioni ſm̄ Bar.ut ipſe no.in.l.i.ff.ſi quis i ius vo.nō ierit.⁊ i d.l.heres abſens. ¶Rurſum querit̄ pone ꝙ hec exceptio incōpetētie iudicis fuerit ante litē ↄtī. obmiſſa an poſtea poterit opponi vr̄ ꝙ nō per d.l.fi.⁊ d.c.inter monaſteriū. ¶Latius tn̄ ꝑut ibi no.ſic diſtingue. aut hec exceptio fuit ſciēt̄ obmiſſa aut ignoranter.¶p̄ caſu nō audit̄ vlterius quaſi videat̄ ſemel iudicē approbaſſe vt in d.l.fi. ad idē facit.l.i.⁊ ij.ff.de iudi. ⁊ qȯ no.p glo.in d.l.fi ⁊ ſi ſuceperit.¶2° aūt caſu poterit opponi etiā poſt ſniaȝ. ut in.l.ſi p errorē.ff.de iuriſd.om.iudi.⁊.l.fi. C.ſi a nō ↄpe.iudi. ⁊ no.in d.c.cum inter. ¶Quid ſi pars oppoſuit an̄ litē ↄtī. ſi nihil ominꝰ iudex in cā ꝓceſſit an tenebit iudiciū dic ꝙ ſic niſi appellauerit qȯ facere potuit.ſi ſi nō appellet̄ vr̄ iudicē approbare ⁊ ipſe iudex tacite preſuit̄ vltra ꝓcedendo ſe ꝓnūciare iudicē ↄpetentē vt hec hr̄tur in.c.ſi a iudice. ex̄ de appel.li.vi.⁊ in .c. ex parte.ex̄ de appel.⁊ no.p Bal.in.l.i.C.de ordi.iudi.¶Quero quibꝫ ex cauſis dicat̄ iudex incōpetens.ad qȯ breuiter ſic R̄nde ꝙ tribꝫ gn̄alibꝫ cauſis.p̄ rōe alicꝰ vitij vl̄ defectus ↄſiſtentis in ipſo iudice. 2° rōne nē ⁊ ↄditionis cauſe. 3° rōe alicꝰ qualitatis ꝑſone ipſiꝰ rei l̄ actoris. ¶De p̄ patēt exē multa viȝ i infame qui nō pōt eſſe iudex.vt.l.ij.⁊ ibi plene p glo.C. de digni. li.xij.⁊.l.i.C.de infa.li.x. ⁊.ff.de offi.aſſeſ. .l.liberti.⁊ tangit̄ p Inno. in.c.cū ſup abbatiam.de offi.dele.¶Item in excōicato q a ciuilibꝫ actibꝫ excludit̄ idcq̄ iudex ēe nō pōt.ut in.c pia.ex̄ de excep.li.vi.⁊ in.c.lȝ. in fi.de ſen.ex.li.vi.facit tex.in.c.miramur xxiiij.q.i.⁊ no.p glo.in.l.i.C.de iuri.⁊ fac. igno. ¶Idem i muto ſurdo a natura ſeco furioſo pupillo feia ⁊ ſeruo q iudices ēe nō pn̄t.vt hētur ⁊ no.in.l.cū pretor.in fi. ⁊.l.cecus.ff.de iudi. Idē dic i mīore xviij ānis.vt.l.quidā ↄſulebat.ff. de re iudi.de quo latiꝰ.j.§.ſtiticiā. ¶Quid ſi iudex erat ſeruus l̄ ſurdus l̄ mior inſpecta veritate licȝ cōi opi. reputaret̄ liber vel audiens aut maior an actitata p eū ⁊ corā eo valebūt dic ꝙ ſic ut hētur in.l.barbariꝰ.ff.de offi. preto.⁊ ibi p doct.in.l.ſi arbiter.C. de ſē. ⁊ interlo.om.iudi.⁊ ibi no. p Ja.but. Et vide qȯ idem Bar. no.in.l.fi.C. ſi ſer.ad lib.aſpa.li.x. ¶Item pȝ exēplū in aduocato cauſe qui ſi poſtea fiat pretor n̄ poterit de ipſa cā ↄgnoſcere vt.l.pretor.ff.de iuri.om. iudi.⁊.l.fi.i fi.C.de aſſeſ.¶Circa 2m̄ ꝑncipale patent exēpla in cā fiſcali que ſolum tractari dēt corā ꝓcuratore fiſci vna cum preſide ut in.l.ij.C.ſi aduer.fiſ. ⁊.l.ij.⁊.l.i cauſis.C.vbi cau.fiſ.¶Itē i cā feudali que corā domino feudi regulariter ē tractāda vt in.c.i.§.fi.de ꝓhi.feu.alie.p Frede.col. x.⁊ in.c.i.an apud iudi. l̄ do.ca.feu.termi. ⁊ ibi p Ja.de bel. ⁊ p Inno.in.c.cetex.ex̄ de iudi.⁊ in.c.vex.ex̄ de fo.ↄpe.⁊ Hoſt.in ſum.ex̄ de fo.ↄpe.§.⁊ nota ꝙ qȯ feudalis. Item ē exēplū i cā deciaꝝ ⁊ mſionū que ſolū corā iudice eccleſiaſtico ſunt tractādȧ ut in.c.lator.ex̄ de iudi.¶Itē in quacūq̄ cā ſpuāli l̄ eidē annexa ut in.c.ↄtingit. ex̄ de arbi.¶Sil̄iter idē dic in cā vſuraꝝ cū de terminis ꝑncipaliter querit̄ ꝙ ſolus iudex eccleſiaſticꝰ ſup eo ↄgnoſcit.ut i .c.cū tu.⁊ in.c.ꝙ in omnibꝫ.ex̄ de vſur.⁊ no.p glo.in.c.cū ſit gn̄ale.⁊.c. lȝ ex̄ de fo.ↄpe. ¶An aūt incidenter iudex ſecularis de crie vſuraꝝ ↄgnoſcē poſſit dic ꝙ ſic ſm̄. Hoſt. ⁊ Arch.vt no.arch.xiiij.q.iiij.c. qd dicā. ⁊ p Jo.an.in.c. diſpendioſā.extra de iudi. in cle.⁊ p Bar.in.l.titia.ff.ſo.ma.¶Itē ē exm̄ qn̄ cā ē vltra illā ſniaȝ ad quā ſe extendit ptās ius dicentis ut.l. ſi idē cū codē. ff.de iuriſ.om.iudi.¶Itē ē gn̄ale exm̄ in oī cā que ſui natura ꝑtinet ad iudicē ſecularem tm̄ l̄ eccleſiaſticū tm̄. in qua nemo alteruꝫ dēt ipedire.ut in.c.nouit.extra de iudi.⁊ in .c. ſi diligenti.extra de fo.ↄpe.ſacit auc̄.cā.⁊ auc̄.clericꝰ.C. de epiſ.⁊ cle.⁊ qȯ hētur in.c. ſi clericꝰ laycū. extra de fo. ↄpe.cū ſi. ¶Aliqui tn̄ ſunt caſus in quibꝫ lȝ ↄgnitio ꝑtineat ad iudicē ſecularē tm̄ poterit iudex eccl̄iaſticꝰ ex iuſta cā de his ↄgnoſcere quos enumerat Inno.in c. licȝ ex ſuſcepto. ⁊ ibi per glo.extra de fo.ↄpe. ⁊ p Hoſt.in ſum.eiuſdē ti §.ſinaūt.¶Primus caſus ē ille qn̄ vacat iperiū. nā tunc redit adminiſtratio ad ꝑpm.ut i d.c. lȝ.⁊ h̄ opat̄ magna ↄmertio q̄ ē i vtroſq̄ ſm̄ Inno.ut in.c.ut p venerabilē. ex̄ de elect. ⁊ lxiij.di.c.ego. ¶In alio aūt inferiore ꝑncipe nō deuolueret̄ ad ꝑpm ſed ad illius

īmediatū ſupiorē ſm aliq̄s ʒ aliq dicant
idē in vtroq; interueniēte culpa vł negli
gentia in exhibenda iuſtitia ſm Inno. ⁊
Jo. an. ut p eos no. in d. c. ʒ. ⁊ in. c. ex teno
re. co. ti. ⁊ in. c. ex tñſmiſſa. Ali⁹ caſus ē ī
dote cū pncipaliter de mřionio qō vertit̃
⁊ incidēter de ipſa dote. vt i. c. de prudētia
eī de dona. inter vi. ⁊ vxo. Alij aūt ſunt
caſus quos pſequē. ut no. vbi ſ. ¶ Circa
tertiū exe^m adducūt̃ plura viʒ ſi actor ⁊
reus ſūt diuerſi fori nā actor agēs ī ꝓpria
foro repelli pōt ab ipo reo. ut. l. iuris ordi
nem. ⁊. l. in criali. C. de iuriſ. om. iudi. ⁊ ī
. l. fi. ff. eo. ti. Idē ſi actor ſit laycus ⁊ reus
clericus. ut in. c. ſi diligenti. eī de fo. cpe. ł
econtra nā cleric⁹ dēt laycū ɔuenire corā
iudice ſeculari. vt in. c. ſi clericus laycū. eī
eo. ti. Sed quid ſi reus hʒ duplicē ł tri
plicē foꝝ qō fieri pōt. ut no. p glo. in. l. he
res abſens. in pn. ff. de iudi. An erit in ar
bitrio actoris reū ɔueīre corā quo iudice
voluerit ⁊ in quo foro voluerit dic ꝙ ſic
vt in d. l. heres abſens in fi. Ad qō bñ fa
cit. l. i. ⁊ ij. in pn. ff. de eo qō cer. lo. Fallit
in ſcolari exiſtente in ſtudio. ut in auc.
hita. C. ne fi. p pa. ⁊ ibi no. in c⁹ ē electio
ne vbi ɔueniat̃. ¶ Et ex his hēs ꝙ ſi re⁹
promittit ſoluere ī pluribꝫ locis ut fit co
tidie in inſtrumētis ꝙ ē in electione acto
ris pmiſſorē ɔuenire in quo loco ſibi pla
cuerit. que aūt ſ. dicta ſunt locū hñt in or
dinario iudice. Quid aūt dicem⁹ in iudi
ce delegato quot mōis pōt ei⁹ iuriſdictō
deciari rōe īpotētie iudic. dic ꝙ pluribꝫ
Primo viʒ ex defectu ptātis delegātis qꝛ
dr̄ nullā ł modicā iuriſdictionē hr̄e. ut. l.
puratoꝝ. C. de iuriſdict. om. iudi. ⁊ in. c. i.
C. qui pro ſua iuriſ. ¶ Sūt etiā tres pſōe
quibꝫ ɔpetit facultas delegandi viʒ ordi
nari⁹ delegat⁹ ꝑpe ⁊ delegat⁹ īpatoris. ut
. l. a iudice. C. de iudi. ⁊ in. c. paſtoralis. ⁊ ī
. c. cū ſup qōnū. eī de offi. deł. fac. l. a diuo
pio. ī pn. ⁊ ibi no. ff. de re iudi. l. i. ff. de off.
ei⁹ cui mand. ē iuriſ. ⁊. l. fi. C. vbi ⁊ apud
quos. ⁊. l. cū pretor. §. i. ff. de iudi. cū ſi. Eſt
ēt ⁊ 4^a pſona q̄ delegare pōt viʒ delegat⁹
ab vniuerſitate caꝝ. nā iſte fungit̃ vice or
dinarij. vt no. in d. l. a diuo pio. in pn. pro
bat̃ in. l. fi. ff. qui ⁊ a qui. appel. nō li. ⁊. i. l.
legat⁹. de offi. pcon. ⁊ in. l. pretor. ff. de iur.
om. iudi. Dicit̃ etiā icōpetēs rōe ipſius
cauſe delegate cū talis ſit nē ꝙ delegari ñ
pōt ut pʒ ī cā libēali. vt. C. de peda. iudi. l.
placuit. ⁊ in oī cā meri ł mixti īperij. ut. ff
de offi. e⁹ cui man. ē iuriſdi. l. i. ⁊ ij. ⁊. ff. ad

munici. l. ea que. ⁊ in. l. nec quicq̄. §. vbi de
cretū. ff. de offi. pcu. le. ⁊. l. cū hi. §. ſi pretor
. ff. de tñſact. Idē ſi cā ſit tał que nō pti
neat ad iuriſdictionē delegantis. ut in. l. i
. C. qui pro ſua iuriſ. ⁊ d. l. fi. C. de iuriſ.
om. iudi. 2° pncipaliter reddit̃ icōpetēs
ex defectu ł vitio pſone ꝓprie ipſi⁹ delega
ti vt dictū ē ſ. in ordinario. ⁊ pbat̃ ī d. l.
cū ptor. §. i. ff. de iudi. cū ſi. ¶ Pro pleiori
premiſſoꝝ declaratione reuoco in dubiū
nūquid mīor poſſit ēe iudex ordinari⁹ vł
delegat⁹. Ad qō breuiter ſic ṙnderi pōt
ſm doct. ſ ē mīor annis xiiij. ⁊ ſic īpubes
⁊ tūc nō pōt ēe iudex ordinari⁹ ł delega
tus ꝙ iudicio caret. vt in d. l. cū pretor. §. i
niſ pnceps ex certa ſcīa ɔferret in eū iu
riſdictionē ordinariā ł ad talē mīorē iuriſ
dictio p ſucceſſionē tñſiuiſſʒ vt fieri vide
mus in ſucceſſionibꝫ regū pncipū ⁊ mar
chionū quos aliqñ ꝑmori ɔtingit pupillł
derelictis in quos tñſit ⁊ remanet iuriſdi
ctio patna ʒ ipſi⁹ iuriſdictiōis exercitiū
ɔmittat̃ tutoribꝫ eorūdē. ut in. l. ɔſilio. C
de curat. furioſi ſicut ɔmittet̃ curatori ſi
quis factus eēt pdigus mente captus. ſ
furioſus. ut i. c. ij. eī de ſupp. neg. pla. li. vi.
ɔiūcta glo. l. fulcin⁹. §. ideo. in fi. ff. ex qui.
cau. ī poſſ. eat̃. ⁊ no. ꝙ talibꝫ pupillis ꝓpt̃
coꝝ excellentiā ɔſtituūt̃ tutores cū ma
iori ſolēnitate ꝙ ceteris inferioribꝫ. ut in
. l. i. C. de tuto. ⁊ cura. illud p ſe. ſ ē pubes
maior xiiij. annis mīor tñ xviij. ⁊ tūc pote
rit ēe iudex ⁊ p ſeipſum exercere iuriſdi
ctionē ex ɔceſſione pncipis nedū expreſſa
ſ; etiā tacita ſeu preſūpta que preſuit̃ ī id
qō voluit dignitatē regū ł ducalē ad he
redes tñſferri. Ea tñ que pertinēt ad pa
trimonij adminiſtrationē nō poterit p ſe
ipſum tał minor exercere ſine auctoritate
curatoris. vt hēt̃ in. l. ſpurij. §. i. ff. de cura.
iūcta. l. fi. C. de legit. tuto. de quibꝫ oībus
no. p Bar. in d. l. quidē ɔſulebat. ¶ Ul
teri⁹ quero an minor xxv. annis poſſit eſſe
iudex delegat⁹. In quo ſic diſtingue. ſ ē
maior annis xviij. ⁊ tūc poterit ēe iudex
delegatus. ſ mīor ʒ maior xiiij. ⁊ tūc nā
fallit in duobꝫ caſibꝫ. pm⁹ ē cū cā fuerit
delegata de exp̄ſſo ɔſenſu ptiū. 2⁹ ē ſi pn
ceps cāʒ ſciēter ɔmittit eidē nā vr̄ p h̄ cū
eo diſpenſare. vt pbat̃ in d. l. quidā ɔſule
bat ad qō facit. c. cū viciſſim in iure pituſ
eī de offi. dele. ⁊ ibi no. p Inno. ¶ Quarto
etiā modo reddit̃ iudex incōpetēs ex tñſ
curſu tp̄is ſibi in delegatiōe prefixi ad fe
rendā ſnīaʒ. vt i. c. de cauſis. eī de offi. deł.

ꝛ.l.i.§ſed ſi iudex.ff.de iudi. qđ quidē tēpus currē icepit ſibi a die pñtate delegationis.ut in.c.ſup eo.i fi.ex̄ de appel.ꝛ no. p glo.in d.c.de cauſis. ¶ Deinde querit᷑ oppoſita hac exceptione icōpetentie iudicis quis de ea ɔgnoſcit an ſupioꝛ vel ipſe breuiter ſic diſtingue ſm Bar. vt p eum no.in d.l.quidā ɔſulebat. Aut allegat᷑ i iudice defect⁹ mentis ꝉ itellect⁹ vtputa ꝙ ſit infans ꝉ furioſus ꝛ ſi.ꝛ tunc ſupioꝛ ɔgnoſcet ꝙ illa rō que eū ipedit ɔgnoſcē ſup pncipali vendicat ſibi locū i ɔgnitione h⁹ excep.vt.in d.l.cū pretoꝛ.in fi. Aut allegat᷑ ali⁹ defect⁹. ꝛ tūc ſƀdiſtingue. ꝗ defectus ille reſpicit ɔditionē ſoli⁹ cauſe ꝉ pſone litigātis.ꝛ tunc ipſemet ɔgnoſcꝫ ꝛ pronūciabit.ut.l. ſi quis ex aliena.ff. de iudi.ꝛ.l.ij.ff.ſi quis i ius vo.nō ie. Fallit aūt h in duobꝫ caſibꝫ.pmus ſi ipſe pcipe debēt aliquod ɔmodū ex qōe pncipali.vt in.l.ſi iure.ff.ad munici. ¶ 2⁹ ſi ɔuctus allegat ſe clericū.ut i.c.ſi iudex laycus.ex̄ de ſen.ex.li.vi. Aut defectus reſpicit formā ſoli⁹ delegatiois ꝙ opponit᷑ reſcriptū ēe ſƀreptitiū ꝉ ſi.ꝛ tū ipſemet ɔgnoſcit.vt i l.ſi preſcriptione.C.ſi ɔtra ius ꝉ uti.pub. ꝛ i.c.ſup lris.ex̄ de reſcrip. ꝛ ibi p Inno. In quibꝫ caſibꝫ pter ꝙ i clerico ſi hec exceptio ſciēter obmittat᷑ nō vitiat᷑ pceſſus preter ꝙ i clerico.vt no.in d.l.fi.de excep. ꝛ p Inno.in.c.ſciſcitat⁹.de reſcrip. ¶ Aut reſpicit pſonā ipſi⁹ iudicis ꝛ h⁹mōi defectus puta ꝙ ſit excōicat⁹ ꝉ ſeru⁹.ꝛ ſi.ꝛ tū ſƀdiſtingue ꝗ p h ſigillat᷑ ſeu pcutitur fama ipſi⁹ iudicis delegati. vt ꝙ obiicitur ipſum ēe infamē ꝉ hereticū ꝗ excōicatū ꝉ ſeruū ꝛ tūc nō poterit ipſe ɔgnoſcē ꝙ ſic eēt iudex in pprio facto. nā ſicut ſ dictū ē vbi ſpectat ad eū ɔmodū pecuniariū nō ɔgnoſcit ꝙ ɔtumagis repellet᷑ vbi vtitur ɔmodū vꝉ damnū fame ꝛ ſtatus.facit qđ no.ſpe.in ti.de excep.in § nūc videndū.v. ſi. Licet Inno.teneat ɔtrariū ꝛ male i .c.cū ſup.ex̄ de offi.de l'. Si tū h exceptio nō opponat᷑ tenebit iudiciū ꝛ pceſſus.vt in.l.ij.C.de ſen.ꝛ no.i d.c.ſciſcitat⁹. Aut nō pcutit᷑ fama iudicis ſ etatis defectus ſimplr allegat᷑. ꝛ tūc ꝗ allegat᷑ defectus pubertatis.ꝛ dic ut ſ. ¶ Aut all'at᷑ ꝙ ſit pubes ſ minoꝛ xviij.annis ꝛ tūc ipſe idē poterit ɔgnoſcē ꝙ hꝫ iudiciū.ut ſ dictū ē ar.d.l. ſi quis ex aliena. ꝛ.l.preſcriptione. Pꝫ tū ſi hec exceptio eēt obmiſſa oppōi ad proceſſum poſſet de nouo opponi poſt ſniaꝫ ꝛ reddit᷑ iudiciū retro nullū. vt in d.l. quidā ɔſulebat. ubi h pbat᷑ expreſſe per quā legē ꝛ aliud ē nōnđ vꝫ ꝙ qñ pnceps ɔcedit ſcienter aliquid alicui idigno ꝉ icapaci vr̄ tacite cū eo diſpenſare de quo vide qđ no.p Inno.in.c. veniēs. ex̄ de fil. preſbi.ꝛ p doct.in.l.fi.C. ſi ɔtra ius ꝉ vti. pub. Circa qđ aduerte ꝙ ſi epūs aliquē excōicatū ſciēter ad ordines pmoueat nō vr̄ p h ipꝫ abſoluꝫ. nec cū eo diſpēſare ſm Inno.vbi ſ.C⁹ rō ē ſm eū ꝙ i abſolutōe ab excōicatiōe reqrit᷑ certa forma tradita a iure.ut i.c.cū deſideres.de ſen.exco.

¶ Et in quantum

appareat. ¶ Nota hic ꝙ recuſatio ſuſpecti iudicis opponit᷑ ɔditionalr.nā ſi iudex cōpetens ē nihiloīnus recuſari pōt. ut .j. dicet᷑. An aūt vtraqꝫ exceptio poſſit opponi pure vbi gr̄a dico uos eſſe iudicē icōpetētem ꝛ ſuſpectū vr̄ ꝙ nō quaſi ɔtraria ſint ar.l.i.C.de fur.dic tū ꝙ ſic ꝙ ɔuenerunt inſpecto fine ad quē ſūt ꝛ tēdunt. nā per vtranqꝫ exceptionē declinat᷑ iudiciū ꝛ examen ipſi⁹ iudicis.ideoqꝫ ɔcurrē poſſunt vt.l.cū qui.ꝛ.l.ɔtra maioꝛes.C. de inoffi. teſt.ꝛ no.per Dy. in.c.nullus pluribꝫ.de reg. iuri. li.vi.

¶ Judicem ſuſpe

ctum. ¶ Hec exceptio ſuſpitiois differt a precedēti in h maxie ꝙ de hac nullo cāu ɔgnoſcit ipſe iudex ſ recurrit᷑ ad eligendos arbitros p ipſas ptes qui de ea pnunciēt ꝛ ɔgnoſcāt.vt.l.aptiſſimi.C. de iudi. ꝛ in.c.ſuſpitiois.ex̄ de offi.del'.ꝛ.c.cū ſpeali.ꝛ.c.ij.requiris.§.fi.de appel.licet de icōpetentia ei⁹ poſſit ipſe idem iudex in certis caſibꝫ ɔgnoſcē ut ſ dictū ē. C⁹ rō eſſe pōt ꝙ cū allegat᷑ de ſola icōptētia certi. caſibꝫ ideo ɔgnoſcit ꝙ ſup h ñ aggrauat᷑ ei⁹ fama vꝉ ɔditio.at cum all'at᷑ ſuſpitio tūc ei⁹ fama vꝉ ɔditio aggrauat᷑. ideo nō ɔgnoſcit.ar.in.l. prefecti.ff. de mino. ſ ad arbitros remittit᷑. Sed quid dices ſi cā ſpreta ſuſpitiois ꝛ nullis electis arbitris iudex ipſe de facto ꝛ ex capite ſuo in cā pcedit dic ꝙ pceſſus erit null⁹ ꝙ ligatam hꝫ iuriſdictionē ſtati ppoſita hac exceptōne.ut no.Arch. in.c. cū plures.ex̄ de offi. del'.li.vi. ¶ Deinde querit᷑ an quilibet iudex poſſit recuſari dic ꝙ regulariter qlibet delegat⁹ pōt recuſari.ut in iuribꝫ p all'. An aūt ordinari⁹ ſƀ q̄ iudice lis ē ſi ſm cōeꝫ opi.etiā ipſe pōt recuſari.ut in.c. licet.ex̄ de fo.ɔpe.ꝛ.c. legitia. ex̄ de appel.

ſi.vi. Attn̄ glo.iuris ciuil' in d.l.aptiſſi mi vr̄ inclinare ꝙ ordinari⁹ non poſſit re cuſari dic ut ibi. ¶ Sed quid dices ꝓpoſita hac exceptione·ſ· quātū tēpus ſunt eligē di arbitri dic ꝙ ·ſ· tres dies ut.l. fi.C.de iudi. ⁊ ꝑ h̄ patet ꝙ citari dēt aduerſari⁹ ad hāc electionē fiendā.ar.l.de vnoquoq; .ff.de re iudi. ¶ Sed·ſ·quantū tēpus dn̄t termiare iſti arbitri hāc cām ſuſpitionis dic ꝙ tēpus nō ē iure aliquo limitatū ſʒ iudex recuſans pōt ⁊ dēt ipſum tēpus ꝓ figere ipſis arbitris·ſ· qd̄ ſi nō terminent iudex ipſe ꝯgnoſcet de pncipali cā non ob ſtante recuſatione ꝓpoſita nec hētur i d. .c legitia.de appel.⁊ .c ſuſpitionis. de offi. del. ¶ Querit̄ qn̄ ſit ꝓponenda hec exce ptio recuſationis dic ꝙ in exordio litis ſi cut alia exceptio incōptentie iudicis ⁊ i h̄ exequāt̄ iſte ambe exceptiones. vt d.l. aptiſſimi.⁊ hētur in d.c.cum ſpāli.cū ſi. Sed pone ꝙ arbitri pnūciauerūt iudicē eſſe ſuſpectū qd fiet dic ꝙ iur. codici ali⁹ debet eius loco ſubrogari.ut d.l.aptiſſimi Sed iure auctēticoꝝ iudex ipſe recuſat⁹ nō remouet̄ ſed ei aſſociat̄ epiſcopus loci l' eo deficiente aſſociabit̄ alius iudex ſm̄ Ja.de bel. vt ꝑ eum tradit̄ ⁊ hētur in .§. ſi vero.in auc.ut diffe.iudi. ⁊ ē tex.i auc. ſi vero.C.de iudi.facit in ar.l.i §.illo.C.ſi quacūq; predi.po.⁊ i auc.ſeni nō ſolū·§·i.

¶ Rationibus et

cauſis marie·ſ·ſcriptis. ¶ Licet iure ciuili pro exceptione recuſationis nō ſint cauſe ſpēaliter exprimēde corā iudice ſʒ ſufficit corā arbitris illas ꝓponere ⁊ ꝓbare.⁊ no. in d.l.aptiſſimi.attn̄ iure canonico decidi tur ꝯtrariū.ut in d.c. ſuſpitionis.⁊ .c. cū ſpāli.⁊ no.ꝑ glo.in.c.ij.ut lite nō ꝯtl. que opi.ꝓbat̄ in.l.ſi pariter.ff.de libera.cau.⁊ adde qd̄ no.in.c.arbitris.ex̄ de offi.del'.li. vi. ¶ Quis aūt aſſignabit terminū ꝓbā di cauſas ꝓpoſitas corā iudice dic ꝙ arbi tri electi.ut d.c. ſuſpitionis.cum ſil'i. ⁊ ſi forſan ipſi arbitri diſcordes fuerint in ꝓ cedendo l' iudicando ipſe iudex recuſatus poterit eos ꝯpellere ad terminū eligendū ut ꝓinde ſtet̄ ſnīe duoꝝ.ut d.c.legitima ⁊.c.cū ſpāli.cum ſi. ⁊ quo ad h̄ durat ei⁹ iuriſdictio lʒ quo ad alia ſtati recuſatione ꝓpoſita ſint ei⁹ manus ligate. ut d.c. ſuſ pitionis.ut ſ̄ dixi. Alio etiā caſu durat iuriſdcio ipſi⁹ iudicis viʒ ſi arbitri electi recuſauerūt recipere ꝯpromiſſum.nā pote rūt ꝑ eum ꝯpelli ad ipſum aſſumend̄.d.c. cum ſpāli. ⁊ no.ꝑ glo.in d.c.ſuſpitionis. licet alij arbitri ꝯuentionales nō cogant̄ acceptare ipſum ꝯpromiſſū. ut.l.iij.§.i.ff. de arbi. Jo.petri de farrarijs. L.doct.decr.

¶ Frater dicti an

drini. ¶ Ex h̄ pʒ ꝙ inter ipſum ⁊ iudicē erat nimia ſanguis ꝯiunctio que hʒ iuſte reddere ipſum iudicē ſuſpectū. ut in.c.po ſtremo.ex̄ de appel.⁊ ibi no.ꝑ glo. Eſt ēt alia iuſta cā viʒ ſi pars appellauit in alia cauſa ab ipſo iudice recuſato ſm̄ ius cano nicum.vt in.c.ꝓponit̄ ⁊.c.ad hec.ex̄ de ap pel. Sed de iure ciuili hec cā ſimpl'r ſum pta nō ē legitia.ut ē tex.in.l.i.ff. apud eū a quo appel.in alia cā. Jo.an. ⁊ Inno.dn̄t ꝙ dicta capl'a debēt itelligi qn̄ corā arbi tris ꝓbatū ē de grauamie indebite illato ꝑ ſniāʒ a quo dicit ſe appellaſſe al's ſola ⁊ ſimplex appellatio deꝑſe nō eēt ſufficiens cā recuſationis. ut d.l.ij. ⁊ ſic iura iuribꝰ ꝯcordanda ſunt.ut.l. C.de ioffi.do. Itē ē iuſta ſi interuenerūt inimicitie. ut hic re quirit̄ ⁊ ꝓbat̄ in d.§. ij.requiris in fi.ex̄ de appel. ⁊ in d.l.ſi pariter. ⁊ iij.q.iij.c. ꝙ ſuſpecti. Alie etiā ſunt iuſte cauſe ſuſpitio nis que arbitroꝝ iudicio relinquūt̄. vt no.glo.in d.c. cum ſpāli. ¶ Sed quid ſi arbitri tulerūt ſniāʒ ſuā an ab ea poterit appellari dic ꝙ ſic ⁊ appellandū ē ad ppm l' imꝑatorē ſm̄ Jo.an.cum ſint arbitri iu ris.ut no.i d.c.ab arbitris. ⁊ i d.c.cū ſpā li.⁊ h̄ mō dēt itelligi.l.fi.C.de iudi.

¶ Proteſtans di

ctus dominus pe. ¶ Quid aūt ſi iſte Jo. poſt hꝰmōi ꝓteſtationē ſimpl'r in cā pro ceſſit an ſibi preiudicet̄ vr̄ ꝙ nō ꝙ ꝟba ꝓ teſtationis ſunt relata ad tēpus pn̄s vel futuꝝ. ut pʒ ex ꝟbis ſubſecutis. ſicq; act9. qui ſequitur magis includit diſceſum ꝙ ꝯſenſum.ar.l. ſi quis.in pn.teſta. cū ſi.ibi no.ff.de le.iij.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.i legatis. .ff.de le.i.facit qd̄ no. Inno.in.c.queſtioni ex̄ de appel.ſicut ⁊ al's in ſil'i vr̄ de eo qui proteſtatus ē nolle litē ꝯtl. de quo no.ꝑ glo.⁊ doct.in.l.i.C.de lit.ꝯtl. ⁊ ex̄ in.c.i.⁊ in.c.ſollicitudinē. in fi. ex̄ de appel. ad qd̄ etiā facit.l.iuris gētiū.§.qd̄ fere.ff.de pac. In ꝯtrariū facit nā actus ſequens ꝓteſta tioni ꝯtrari⁹ tollit ipſam ꝓteſtationē.ut in.c.cū . farrari. ex̄ de ꝯſti.⁊ ibi no. ple ne de mā ꝓteſtationis facit.l.qui i aliena. .§.celſus.ff. de acqui.here. ⁊.l.a' qui aliter .§.ſi quis eū.ff.qd̄ vi aut clam.⁊ qd̄ hētur i

ꝺ.c.ſollicitudinē.in fi.ex̄ ꝺe appel.cum ibi
no.⁊ hec pars vr̄ eſſe verioꝛ ꝑ tex.in.c.gra
tum.ex̄ ꝺe offi.ꝺel'.⁊.c.cū ueniſſet.ꝺe teſti.
⁊ qꝺ no.in.c.ex parte.ꝺe his que fi.a ma.
parte ca.⁊ in.c.i.ex̄ qꝺ me.cau. Uerū ꝓ
plenioꝛi ꝺeclaratione ꝓteſtationis aduer
tendū ē ꝙ ſup eius ꝺoctrina fuit tā apud
antiquos ꝙ̄ modernos nō parua ꝺiſceſſio
vt pleni⁹ refert poſt multos Bar.in.l.nō
ſolū.§.moꝛte.ff.ꝺe op.no.nunci. ꝺe qua añ
eum late ſcripſerūt Jo.mona.in .c. gn̄ali.
ꝺe reg.iuri.li.vi.⁊ poſt eū Jo.an.in eo.c.i
ſua nouel'.⁊ ꝑ Andre. ꝺe piſis in ꝺ.l.ſi qſ
in pn̄.teſti.vn̄ ſm ꝺo.Bar.ꝓteſtatio ꝺiui
ꝺitur in 4ᵒʳ ꝑtes ſeu ſpēs. Eſt enī quedā
pꝛoteſtatio ꝺeclaratoꝛia ꝓꝑrie voluntatis
ipſius ꝓteſtātis. quedā incitatoꝛia ut qꝺ
fiat ꝑ tertiā ꝑſonā. quedā ꝓhibitatoꝛia
ne quid fiat ꝑ tertiā ꝑſonā.⁊ quedā certi
ficatoꝛia alic⁹ facti l' omiſſi. Ego aūt ꝺico
ꝙ ꝺuo ſunt gn̄a que interſe videnť idem
⁊ ſunt ꝺiuerſa nā quedā ē ꝓꝑrie ꝓteſtatō
quedā vero ē ꝓꝑrie ꝺenūciatio. ꝓteſtatio
ē illa que fit ſup eo qꝺ ꝺepēdet a volūta
te vl' facto ſoli⁹ ꝓteſtantis. Denunciatio
aūt ē ea que fit ſup eo qꝺ ꝺepēdet a facto
tertij. vt.ī.patebit per que ꝯcludo ꝙ tres
vltie ſpēs ſupius tradite poti⁹ ꝑtinēt ad
ꝺenūciationē ꝙ̄ ad ꝓteſtationē. Sed que
ritur ꝙ̄ quid ſit ꝓteſtatio Rñ ꝙ ē quedam
pꝛecedens teſtatio pꝛohibitatoꝛia ſeu ꝺe-
rogatoꝛia ꝯ ꝯſeruatoꝛia alic⁹ inſtantie vl'
futuri facti ſeu iuris ꝯ negotij ꝓꝑrie ipſi⁹
pꝛoteſtātis ut ꝑꝫ manifeſte ꝑ exᵃ que hn̄ť
in ꝺ.l.ſi quis.i pn̄.teſti. ⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi
.§.in legati.ff.ꝺe leg.i.l.ſi ita ſcriptū.eo.ti.
⁊.l.cum plures.§.locatoꝛ.ff.loca.⁊ i multi.
alijs iuribꝫ inferi⁹ notati. ⁊ hec ē ꝓꝑria et
ſtricta ꝓteſtatio. Denūciatio aūt ē que
ꝺam notificatio qua quis ꝯcitať ad aliqꝺ
faciendū l' ꝺeſiſtendū l' omittendū exemᵃ
ei⁹ colligunť in.l.ꝺenunciaſſe. in pn̄.ff.ꝺe
adul.⁊.l.i.i pn̄.§.nūciatio.⁊.l.ꝺe pupillo.
.§.meminiſſe.ff.ꝺe op.no.nūci.l.emptoꝛ.C.
ꝺe euict.l.ſi fiendo.§.fi.⁊.l.ſi ꝑ ꝯprudentiā
.§.i.ff.ꝺe euic.⁊ in alijs iuribꝫ ꝺe quibꝫ .ī.
ꝺiceť ⁊ talis ꝺenūciatio ē iꝓꝑrie ꝓteſtatō
ꝙuis ipſi ꝺoct. appellāt ipſā ꝓteſtationē
⁊ male. Queriť ꝺe effectu ꝓteſtationis
ꝺic ꝺiſtinguēdū ēe ſm Jo.an.ut ꝑ eū no
tať in.c.cū M.ferrari.ex̄ ꝺe ꝯſti. Aut fit
pꝛoteſtatio ꝯtra ſbaꝫ rei ſeu negotij ſup qͦ
fit ipſa ꝓteſtatio. Aut pꝛeter l' ſm ſbam
ipſi⁹ negotij.ꝓ caſu nō vꝫ.ꝓteſtatio ut ꝑꝫ
in recepto in canonicū cū ꝓteſtatione ne

hēat pꝛebēdā.ut in ꝺ.c.cū M. ⁊ ꝺe ꝓben.
.c.ꝺilect⁹. ⁊.i.q.iij.c.ſi quis obiecerit. Et
in pꝛofeſſo ſb ꝓteſtatione ut retineat ſibi
ꝓꝑriū.ut in.c.cū ad monaſteriū.ꝺe ſta.mo.
⁊ i eo qui mr̄ioniū ꝯtrahit ꝓteſtando ſe
velle ꝓlē euitare.ut i.c.fi.ex̄ ꝺe ꝯdi.appo.
Et in eo qui ꝯcedit rē pꝛecario ſb ꝓteſta
tione ne liceat reuocare.ut.l.cū ꝑcario.ff.
ꝺe pꝛeca. ⁊ in eo qui vendit vl' ꝺonat vſu
fructū cū ꝓteſtatione ꝙ vſu tm̄ nō cedat
in ꝺonatione l' vēditione ut.l. ꝑ ſeruū.§.
fi.ff.ꝺe vſu.⁊ habi.⁊.l.i.⁊.ij.§. ſi loci.ff. ꝺe
adi.lega. Secūdo caſu pn̄cipali qn̄ ē ꝑter
l' ſm ſbam ſbꝺiſtinguiť. ꝯ ꝓteſtatio fit i
iudicio ⁊ tūc actus ſequēs ꝯtrari⁹ ꝓteſta
tioni tollit ꝓteſtationis effectū ut ꝑꝫ i
eo qui ē ꝓteſtatus ſe nolle litē ꝯteſtari.
Nā ſi poſtea ex īteruallo Rñdeat libello
ſimpl'r erit lis ꝯteſtata.ut no.i.c.i. ꝺe lite
ꝯti. Ideoqꝫ ꝺicūt ꝓcuratoꝛes i ſequētibꝫ
actis cauſe inherēdo ꝓteſtationibꝫ al's fa
ctio. Aut fit.ex̄ iudiciū ⁊ tūc ꝯ tangit i⁹
ſoli⁹ ꝓteſtantis ⁊ vꝫ pꝛoteſtatō.vt vij.q.i
.c.pontifex.⁊ ex̄ ꝺe poſtu.c.bone memoꝛie.
li.vi.⁊ ꝺe cenſi.c.olim.facit.ff. ꝺe acqui he.
.l.pꝛo herede.⁊ ꝺe tribu.l.i.§.ſciaꝫ.facit.l.ſi
quis.in pn̄.teſti. cū ſi. ī al'ati. ꝙ in ꝓꝑria
cā quilibꝫ ꝺēt ēe moderatoꝛ ⁊ arbiter.ut
.l.in re mādata.C.man. Aut tangit ius
pꝛoteſtātis ⁊ alteri⁹ ⁊ tūc ꝯ ſbeſt iuſta cā
que pꝛoteſtationē coꝛroboꝛat ⁊ tūc vꝫ pꝛo
teſtatio ⁊ opať ſuū effectū ⁊ maxime qn̄
tractať ꝺe ꝺāno euitādo. ut ē tex.ꝺe offi.
oꝛ.c.paſtoꝛal'.xvi.q.iij.§.pl't.x̄.his aūt.⁊.l
vt ꝑfectius.C. ꝺe annal.excep. ⁊ in .c.i.ex̄
qꝺ me.cau.⁊ ex̄ ꝺe appel.c.fi. Si vero nō
ſbeſt iuſta cā ⁊ tūc ꝯ pꝛoteſtatio ē nuda ⁊
tolliť ꝑ actū ꝯtrariū.ut ꝺ.c.cū M.farrari.
⁊ ex̄ ꝺe elect.c.cū in geneſi. Aut ē veſtita
vt ꝙ ē ꝯuentional' ⁊ tūc vꝫ ⁊ opať.ut in
.c.cumana.in pn̄. ⁊ in fi. ex̄ ꝺe elect.in cle.
ꝙ licita pacta ſunt ſeruāda.ff.ꝺe pact.l.iu
ris gentiū.§.ait pꝛetoꝛ.ex̄ ꝺe pact.c.i. Idē
ſi ſit veſtita coherētia ꝯſenſus.ut.l.ſi ꝺebi
toꝛ.§.i.ff.qui.mo.pig.l' ꝯꝑo.ſol. Idē ſi ſit
veſtita coherētia expenſaꝝ cā huanitatis.
vt.ff.ꝺe neg.geſt.l.nenſceni⁹.⁊ Bar.in.l.ſi
quis.§.ſi pꝛohiben.ff.ꝺe reli.⁊ ſump.fune.
ꝺe qua ēt pꝛoteſtatione plene tractat ho-
ſti.in ſum.ꝺe ꝯſti.§.qn̄ ꝯſtitutio.x̄. qꝺ ꝺe
pꝛoteſtatione ẋ.ꝑ Arch.xxvij.ꝺi.c.ꝺyaco
nus. Sed circa pꝛemiſſa in ꝺubiū reuo
cať an in pꝛoteſtatione ſit aduerſarij pꝛe
ſentia neceſſaria.l' ꝯſenſus. pꝛo c⁹ ꝺeclara
tione aſſumo aliam ꝺoctrinā.Bar.in ꝺ.§.

morte. Aliq̄ñ fit ꝓteſtatio ſup eo qḋ cõ
ſiſtit in ꝓpria ⁊ mera uolũtate ⁊ ptãte ip
ſius ꝓteſtãtis. aliq̄ñ fit ſup eo qḋ ↄſiſtit
in ptãte ei⁹ ⁊ alteri⁹. aliq̄ñ ſup eo qḋ con
ſiſtit in ei⁹ ptãte de facto tñ ⁊ nõ de iure
Uenio ad p̄mũ circa quẽ ſic diſtingue ꝗ
ꝑ proteſtationẽ nullus grauat̃. ꝗ aliquis
grauat̃. p̄ caſu alic⁹ pñtia nõ req̄rit̃ tã ꝗ
ptis ſi tanq̄ȝ teſtis ad fidẽ faciẽdã p3 ex^m
in aditione hereditatis. ⁊ legati. que fiũt
in teſtamẽto. ⁊ ſi. vt. l. at ſi qs ꝗ. pleriq̄ȝ. ff.
de reli. ⁊ ſump. fu. l. qui in aliena ꝗ. fi. ⁊. l.
pro herede. ff. de acqui. here. ⁊ d. l. ſi quis. i
p̄n. teſtã. ⁊. l. ſi mihi ⁊ tibi ꝗ. in legati. ff. de
leg. i. ⁊. l. ita ſcriptũ. co. ti. ⁊. l. neſcem⁹. ff. de
neg. geſt. nec requirit̃ in hac proteſtatiõe
expreſſio alic⁹ eẽ ſufficit eñi pro rõe volũ
tas ut ibi. Et ſi fortaſſe fuit eã expreſſa ł
quo ad certũ actũ nõ extẽdit̃ ad aliã cãm
ł aliũ actũ qui inde ſequeret̃ ex iteruallo
vt. l. ꝑ retentionẽ. C. de vſu. ſecus ſi fieret
ꝑ talia ꝟba que futuȝ tempus reſpicerẽt
ꝟbi gratia ſi dicit ꝓteſtor me nolle eẽ he
redẽ ꝑ aliquẽ actũ ꝗ fieri ↄtigẽt i futuȝ
ꝗ illũ facere itẽdo tanq̄ȝ creditor vł nego
tioȝ geſtor ⁊ ſi. ut tradit̃ i. l. ſi ita ſtipul̃.
ff. de fidei⁹. ⁊ d. l. neſcem⁹. ⁊ d. ꝗ. pleri ꝗ. et
eoȝ que no. in d. l. ſi quis. in p̄n. An aũt
actus ſequẽs ↄtrari⁹ huic ꝓteſtationi tol
lat illã diſtingue. ꝗ ille act⁹ ↄtrari⁹ cele
brat̃ cũ ipſo ꝓteſtãti ⁊ depender ſolũ ab
ei⁹ facto ⁊ tũc nõ tollit precedẽtẽ ꝓteſta
tionẽ niſi expreſſe caueat̃ in actu ſequẽti
paȝ in teſtõ. ⁊ hereditatis aditione ut di
ctũ ẽ ꝑ iura ad h̾ allegata. ꝗ actus ille cele
brat̃ cũ alio ⁊ tũc niſi expreſſe in eo repe
tat̃ ꝓteſtatio vr̃ ab ipſa ꝓteſtatione diſce
dẽ. vt d. c. ſolicitudinẽ. de app. ⁊. c. i. qḋ me
tu. ⁊ ꝑ h̾ p3 ꝗ d. l. qui i aliena ꝗ. fi. dẽt in
telligi qñ p⁹ ꝓteſtationẽ ſimpł̃r ad actũ
veit ↄtrahẽdo alr̃ aũt videt̃ recedẽ ab ipſa
proteſtatiõe vñ ſumas practicã ad h̾ quo
tidianã ꝗ dici⁹ inherẽdo tali ꝓteſtatiõi
facit ad hoc qḋ hẽtur in. l. fi. ff. de iter. act.
2º caſu qñ ꝑ ꝓteſtationẽ aliquis grauatur
tũc ſubdiſtingue. ꝗ ꝓteſtatio fit ſup eo qḋ
depẽdebat ex aliquo ꝓprio facto ipſi⁹ ꝓte
ſtãtis utputa ex mãdato alicui iniũcto tũc
ſi ꝑſona que lederet̃ ſit certa req̄rit̃ eius
pñtia ł ſaltẽ notificatio al's nõ tȝ hec ꝓte
ſtatio. ff. man. l. ſi mandaſſem. ⁊. C. de ſatiſ.
. l. i. ⁊ ibi no. facit qḋ no. ꝑ Cy. i. l. ſi man
datũ. C. man. Si vero ꝑſona ſit incerta
tũc ſufficit publice ꝓteſtari ut. l. ſi ⁊ ſi ꝗ.
preſcribẽ. ff. de inſti. Aut ꝓteſtatio fit ſup

aliq̄ qḋ depẽdet ex ptãte ⁊ diſpõne legali
mere tũc nulli⁹ pñtia requirit̃ ut ꝓbat̃
in. l. honori. ꝗ. fi. ff. de cura. ↄiũcta. l. i. C. de
filioſa. qui ad pub. li. ꝫ. ¶ Ueio ad 2^m p̄n
cipalẽ caſũ q ẽ qñ ꝓteſtatio fit ſup eo qḋ
ↄſiſtit in ei⁹ ꝓpria volũtate ⁊ alteri⁹. In
quo caſu dic ſine diſtinctione ꝗ ꝓteſtatio
fieri dẽt in pñtia ptis ut. l. codicill̃. ꝗ. i. ff.
de le. ij. ⁊. l. ſi debitor ꝗ. i. ff. qui mo. pig. vel
hyp. ſol. ⁊. l. cũ i plures ꝗ. locator horrei. ff.
loca. Sȝ an req̄rit̃ i dictis caſibꝫ exp̄ſſus
ptis ↄſenſus ł ſufficiat tacit⁹ diſtinguẽdũ
ẽ ſm̃ Bar. ¶ Aut fit ꝓteſtatio ad tollen
dam ł limitãdã oblĩonẽ iam ↄtractã de p̄
terito. ꝗ ↄtrahendã ł limitãdã de futuro
p̄ caſu requirit̃ expreſſus ↄſenſus ptis ut
. l. ſi maior. C. de trãſact. ⁊. C. de dona. que
ſub modo. l. ꝑfecti. 2º caſu ſubdiſtinguit̃ aut
obligatio ↄtrahit̃ ex neceſſitate alic⁹ facti p̄
cedentis ⁊ tũc idẽ qḋ ſ. ut. l. fi. ꝗ. itẽ ſi pre
dixit. ff. nau. cau. ſta. nã ibi hoſpes factus o
nus aſſũpſit ⁊ officiũ hoſpitãdi vñ veniẽ
tes hoſpitare tenet̃. ut. l. i. ff. fur aduerſus
nau. cau. ſtab. ⁊ ꝑ hec icidit i ↄtractũ ł q̄ſi
qui de recepto dr̃. ¶ Aut obligatio ↄtra
hit̃ ex liberalitate nł'la iuris neceſſitate cogẽ
te. ⁊ hec ſubdiſtiguit̃ ꝗ ꝓteſtatio fit ad tol
lendã ſeu ipediẽdã obligationẽ ꝗ ad ipſã
ſolũ limitandã. p̄ caſu requirit̃ ptis ↄſen
ſus expreſſus. ex^m ſi fui proteſtat⁹ ꝗ ſi ↄtri
gat me intercedẽ pro titio apud te ꝗ hoc
nõ facio aĩo obligãdi me ⁊ ſic in ſilĩbꝫ. ſi
quidẽ poſtea itercedã ſi pars ↄſenſerit pro
teſtationi nõ obligor ſic itelligat̃ glo. in. l
pacta nouiſſima. C. de pact. i ea pte q̄ ibi
dr̃ pactũ derogatoriũ preceſſiſſe. Si vero
nõ ↄſenſerit tũc obligor ⁊ iſte ẽ caſus i d.
ꝗ. locator horrei. ⁊ in. c. i. ex qḋ me. cau. ⁊ i
ꝗ. ſollicitudinẽ. de appel. ¶ Alio aũt caſu
cũ ꝓteſtor tibi ꝗ ſi quid pure ꝓmiſero i
telligat̃ ꝓmiſſum ſub ↄditõne ł alio certo
mõ ⁊ tũc ſubdiſtinguit̃. Aut loquimur in
obligatione ꝟbis ł ↄſenſu ↄtrahenda. aut
in obligatione que re ↄtrahit̃. p̄ caſu ꝗ ta
lis limitatio inducit diuerſitatẽ in quali
tate obligatiois ꝗ idẽptitatẽ. ſi diuerſita
tẽ inducit requirit̃ expreſſus ↄſenſus ptĩ.
ꝗ actus ſequẽs ẽ ꝓteſtationi ↄtrari⁹ ar.
ad h̾ in. l. i. ꝗ. ſi qs ſimpł̃r. ff. de ꝟ. ob. Ubi
aũt iducit idẽptitatẽ tũc ſufficit ptis pre
ſentia. ar. l. modeſtin⁹. ff. de ſolu. ↄiũcto ꝗ. ſi
quis ſimpł̃r. ⁊ ꝗ. ſe. ¶ Cũ aũt obligatio re
ↄtrahit̃ tũc ſufficit taciturnitas eius cui
fit ꝓteſtatio nec ẽ neceſſe expreſſus ↄſen
ſus. ff. de ſolu. l. i. ſic põt itelligi glo. que ẽ

in d.§ ité ſi predixerit. ¶ Eſt inſup ⁊ alius
proteſtatiõis modus vʒ cũ proteſtatõ fit
ſup aliquo actu ex quo ñ iducit̃ ꝓprie ob
ligatio ſʒ aliud p̃iudiciũ gñat̃ ⁊ tũc ſuffi
cit ꝙ fiat pñti nõ tñ requirit̃ ꝯſenſus ei⁹
vt d.l.codicill'.§ i.de le.ij.⁊.l.ſi debitoꝛ.§.
.i.ff.qui.mo.pig.l' ipo.ſol. ¶ Tñſeamus
ad 3ᵐ articulũ pͥncipalẽ qui ẽ qñ ꝓteſtatõ
fit ſup eo qð ꝯſiſtit in ei⁹ ptãte de iure ſʒ
nõ de facto. In quo ſic diſtingue quãꝗ ꝓ
teſtas de facto deficit ꝓpter aduerſarij po
tentiã ſeu culpã.⁊ tũc ſ' ille actus cui⁹ cã
erat fienda ꝓteſtatio ẽ explicãdus corã eo
tanꝗ corã iudice ⁊ tũc ſufficit ꝓteſtari co
rã vicinis.ut.l.fi.C.de his qui p me iudi.
nõ app.⁊ ex̃ de app.c.fi. aut erat explicãd⁹
corã ipſo tanꝗ corã pte ⁊ tũc ſ' i iudicio
ſ' ex̃.ſi i iudicio tũc ſufficit ꝓteſtare corã a
lio iudice ⁊ poſtea dẽt illi notificari.ut.l.
ſi pſes.C.de epiſ.audi. ⁊ in.l.i ꝯtractibꝰ.
C.de nõ nu.pecu. ¶ Si vero ex̃ iudiciũ tũc
ſufficit ꝓteſtari corã vicinis.l.de pupillo
.§.ſi quis ipſi pretoꝛi.ff.de op.no.nũc. vbi
aũt deficit ptãs ꝓpter aduerſarij abſẽtiã ⁊
tũc ſ' ille actus erat explicãdus cum ipſo
tanꝗ pte ⁊ tũc ſufficeret fieri corã iudice
l' in loco domicilij ſm formã traditã in.l.
vt pfectius.C.de anna.excep. ¶ Aut actus
erat explicãdus cũ eo tãꝗ cũ iudice ⁊ tũc
fieri dẽt ꝓteſtatio ante tribunal ei⁹ nec
dẽt quis ipſũ iudicẽ laborare iueſtigãdo
ut.l.i.§.adeũdi quãdo app. ſit. ¶ An aũt
proteſtatõ de qua ſupi⁹ dictũ ẽ fieri dẽat
in ſcriptis diſtinguit̃ ſm docto.ſ' dicta ꝓ
teſtatio ſuccedit in locũ actionis ⁊ tũc fiẽ
da ẽ in ſcriptis vt d.l. vt pfecti⁹. ſ' nõ ſuc
cedit in locũ actionis ⁊ tũc fieri põt regu
lariter ſine ſcriptis.ut.C.de pact.l.pactũ.
⁊ de neg.geſt.l.fi. fallit i exceptiõe nõ nu.
pecu.ut in auc̃ hãc aũt querelã.C.de non
nu.pecu. ¶ Circa 4ᵐ pͥncipalẽ articulũ q
ẽ qñ ꝓteſtatõ fit ſup eo qð ꝯſiſtit i ptãte
⁊ volũtate ꝓteſtãtis de facto ſʒ ñ de iure
exᵐ ẽ in maleficijs diſtigue ſic. ſ' qs vult
proteſtari ad ſui excuſationẽ ne icidat in
aliquod delictũ. ſ' vult proteſtari ad ſui
excuſatõnẽ ut vltra ſuũ ꝓpoſitũ ut nõ au
geat̃ ipſũ delictũ ſeu icidat i grauiꝰ deli
ctũ. p̃ caſu ſʒ diſtinguit̃ ſ' illa pſona que
ex h̃ poſſet ledi ẽ icerta ⁊ tũc ſufficit ſimᵉ
proteſtatio facta i loco i quo ſuſpitio erat
de delicto.ut.l.qui foueas. ⁊.l.ſi putatoꝛ.
ff.ad.l.acql'.h̃ aũt vez itelligas qñ is q ꝓ
teſtat̃ gerit actũ licitũ ⁊ pmiſſũ a iur' vt
ibi. ſecus aũt ſi gerẽt actũ illicitũ.vt ꝟbi

gr̃a ſi quis iiecit ſagittas in loco publico.
nã ſi ꝓteſtat̃ quẽꝙ offendẽ nolle nõ in
totũ excuſat̃.vt hẽtur ⁊ no.in d.l.ſi puta
toꝛ.⁊.l.i.C.de ſica.⁊ in.c.ij. ex̃ de preſũp.
¶ Si ꝟo pſona i quã delictũ debebat dirigi
erat certa ⁊ limitata ⁊ tũc i ei⁹ pñtia fiẽ
da ẽ ꝓteſtatio. vt.l.aut qui aliter.§ i.ij.⁊
iij.ff.qð vi ſ' clam. ¶ In 2ᵒ caſu qñ fit ꝓte
ſtatio ne ꝓteſtans icidat in maiuſ delictũ
tũc ſʒ diſtigue. nã quedã ſũt facta i quibꝰ
ſola volũtas ñ põt debito mõ regl'are ipʒ
factũ.exᵐ pʒ ſi quis hʒ aĩmũ ſolũ vulnerã
di ⁊ nõ occidendi ⁊ aliquẽ pcutiat põt.n.
pcuſſio ẽe tal' que ꝓpoſitũ excedit ut fre
quẽter accidit ⁊ fiat moꝛtal'. In h̃ eni ani
mus non põt regulare ipſum factũ h̃ eni
caſu ꝓteſtatio tal' nil opat̃ ar.l.qm̃. mul
ta facinoꝛa ⁊ qð ibi no.C. ad.l. iul'. de vi
pu.⁊ ex̃ de homi.c.fi.li.vi. ¶ Quedã ſũt de
licta i quibꝰ aĩm⁹ hʒ regulare ipſũ factũ
exᵐ in acquiſitione poſſeſſiõis vl' occupa
tionis que ſolo aĩmo acquirit̃.ff.de acqui
poſſ.l.ij.§.ité acqrit̃ ⁊.l.3.C.eo.ti. ¶ Pone
ḡ ꝙ te expuli de fundo hac ꝓteſtatione
precedẽte ꝙ h̃ feci aĩo ſolo querẽdi nãlẽ
tm̃ poſſeſſionẽ tanꝗ dñs ꝓprietatis opera
bit̃ iſto caſu ꝓteſtatio ut me excuſet a de
licto circa ciuilẽ.⁊ in ipſa ꝓteſtatione nõ
erit nccĩa ptis pñtia l' ꝯſenſus.ut no.in.l.
i.C.vti poſſ.in glo.ſup ꝟ.nec vi. ¶ Rurſũ
ẽ ⁊ quit⁹ articul⁹ qñ ꝓteſtatio fit ſup eo
qð depẽdet ex ptãte iuris tm̃ ⁊ nõ ipſi⁹
ꝓteſtãtis exᵐ qñ expẽdit pro alio ad quã
expẽdẽdã de neccitate tenet̃ ipſe ꝓteſtãs
ut ẽ exᵐ i patre ⁊ matre. nã ſi pr̃ expẽdat
in alimẽtando filiũ ⁊ ꝓteſtet̃ ſe id facere
aĩo repetẽdi ipſa proteſtatio nil opat̃. ut
no.in.l.i.⁊ in.l.alimẽta.C. de neg.geſt.et
idẽ in ſi.caſibꝰ vbicũꝗ ꝓteſtatio ẽ iuri cõ
traria l' p eã iuris ſolẽnitas lederet̃.ar.in
.l.nemo põt.ff.de le.i.cũ ſi. põt etiã addi
aliud exᵐ in eo qui ꝓteſtat̃ in libello ꝙ
ſibi liceat qñcũꝗ addere ⁊ minuere ⁊c. qꝛ
tal' ꝓteſtatio nil releuat vltra ius cõe.ut
in.l.edita.C.de eden.⁊ ex̃ de dila.in .c. ex
poſuit.⁊ dixi ĩ in glo.ſup ꝟ.ſaluo iure ad
dendi ⁊c. de qua mã ꝓteſtatiõis etiã late
tradidit Arch.xxvij.di. in.c.diacon⁹. ¶
Tráſeo nũc pͥncipaliter ⁊ ꝓprie ad mãm
denũciatiõis ipſã mãʒ denũciatiõis ꝓprie
⁊ ſtricte aſſumẽdo lʒ ut dixi Bar. i larga
ſignificatione ipſã appellat ꝓteſtationẽ.
¶ Pro c⁹ declaratione ẽ ſciendũ ꝙ quedã ẽ
denũciatio prohibitatoꝛia alic⁹ facti. q̃dã
incitatoꝛia ad aliquid faciendũ. quedam

certificatoria alic⁹ entis. ¶ Circa p̄mū articulū ē ɔſiderādū ꝙ aliq̄n fit denūciatio vt nō fiat id qđ ipſe prohibit⁹ n̄ tenebat̄ facere. q̄nq; fit denūciatio ut nō fiat id qđ al's erat ſibi facere ꝑmiſſū ƚ; ad h̄ nō eēt obligat⁹. ꝑ caſu ſb̄diſtigt̄. q̄ fit denūciatō ei qui eſt obligat⁹ ipſi denūcianti utputa creditor denūciat debitori ut ſoluat vl' faciat. ⁊ tūc effectus h⁹ denūciationis ē ut ī mora debitor ɔſtituat̄ ⁊ cadat ī penā ⁊ ſi. de quib⁹ hētur in. l. mora. ff. de vſur. ⁊ i. l. ratio. §. ſi ꝑ vēditorē. ff. de act. ēp. Aut fit denūciatio ei qui nō ē obligat⁹ ipſi denūcianti ſ; alij v̄bi gr̄a ex̄neus denūciat̄ titō ne ſoluat ſempronio. ⁊ tūc q̄ tal' denūciatio fit nude ſine expreſſione alic⁹ cauſe et tūc nō v;. ut. l. ſi qs ꝓhibuerit. ff. de pub. ⁊. ff. de ɔſti. pecu. l. v'ꝝ. ⁊. ff. de fidei⁹. l. fideiuſſor. ꝗ factū alteri⁹ alteri preiudicare n̄ dēt. vt in. l. ſi ſicbū. i fi. ff. de noua. Aut fit cū expſſiōe cē n̄ tn̄ v̄e nec v'iſil'r v̄e ⁊ tūc idē ut. l. hec aūt. in p̄n. ff. ſi cui pluſq̄. p. l. fal. Aut cū expreſſione cauſe nō vere ſed tn̄ veriſil'i ⁊ tūc q̄ denūciatio fit ne det̄ l' fiat qđ ē debitū ex vltia volūtate ⁊ tunc iſta denūciatio v; ⁊ opꝫ vt cautio exigatur ab eo cui ſoluit̄ defendēdo ut in d. l. h̄ aūt. ⁊ in. l. fi. C. de peti. here. Aut erat debitū ex ɔtractu ⁊ tūc iſta denūciatio n̄ h; effectū ad īpediēdū ius qđ ɔpetit illi cui debet̄. ut in d. l. fi. ƚ; teneat̄ ad iterēe illi⁹ cui denūciatio facta ē. ut in. l. i. §. i. ff. de eo ꝑ quē fact. ē. ¶ Aut fit cū expreſſiōe cauſe totaliter vere ⁊ tūc q̄ veritas ipſius cauſe tpe ipſi⁹ denūciationis oſtendit̄ et probat̄ ⁊ tūc v; ut. C. que res pig. ob poſ. l. nomē. ibi deterior fact⁹. ꝓpter qđ colligitur p̄ctica ꝙ ſi aliquis denūciat debitori ſui debitoris ne ſoluat ꝙ dēt eidē legere īſtrumētū obligationis in forma publica l' eidē tradere copiā ipſi⁹ al's nō dēt credere ut hētur in cle. cauſā. ex̄ de elect. ⁊ in d. l. nomē. ¶ Aut veritas nō oñdit̄ ⁊ tūc aut denūciatio fit a iudice ⁊ tūc credendū ē illi. vt in. l. fi. ff. de le. ɔmiſſ. Aut fit a priuata pſona ⁊ tūc q̄ illud qđ fieri ꝓhibet̄ ꝑ denūciationē reſpicit p̄ncipaliter ipſū denūciantem vtputa ſi debitor denūciat fideiuſſori ne ſoluat ꝗ ē tut⁹ exceptione pacti de nō petēdo l' alteri⁹ ꝑemptorie exceptionis ⁊ tūc ſufficit fieri tali tpe quo ſe poſſit ille defendē. ut. l. ſi fideiuſſor. i p̄n. ff. man. vbi aūt nō reſpicit ipſum denūciantē p̄ncipaliter tūc ſi caſ; nō exhibeat l' oñdat nō dēt illi credere. ut. ff. qđ cū fal. tu.

aut. l. i. §. fi. cū. l. ſe. In mutatione aūt noui op̄is requirit̄ expreſſio cauſe ſi fuerit requiſita ut no. glo. ⁊ Bar. in. l. i. in p̄n. ff. de op. no. nunc. ⁊. l. nō ſolū. in §. ſicut. eo. ti. Et h̄ ⁊ alia faciūt ad quotidianā qōe; ſolet eni quotidie apponi ī inſtr̄is ꝙ venditor ꝑmiſit lite mota ſup ſe ſuſcipe iudiciū ⁊ cauſe defenſionē ſb̄ire. ¶ Pone ḡ ꝙ emptor denunciat vēditori ꝙ ē ſibi mota lis vl' qō ſup re vēdita an tenebit̄ ſibi credē certe nō niſi ſibi oſtendat ⁊ ꝑ copiā dimittat libellū cū citatorio in forma debita ut hēt̄ in d. cle. cauſamq̄. de elect. ⁊. l. nomē. C. q̄ res pig. obli. poſſ. Ad idē facit. l. ſi. §. i. ibi ſuū debitorē certū faciat ꝛc. C. de bo. auc. iudi. poſſ. ꝛc. ¶ Alia mēbra ſ̄ relata ꝓpter eoꝝ ꝑlixitatē ad p̄ns ꝓſequi non itendo ſ; illa ꝓſequere ⁊ declara ut idē Bar. proſequit̄ in d. §. morte. Deo gr̄as.

¶ Forma reſponſionis rei ɔuēti. Rea

Orā uobis ſup̄dicto dn̄o vicario cō paret ⁊ ſe p̄ntat ī termio ſibi aſſignato ſimoninus ſp̄c'ra ꝓcurator ⁊ ꝓcuratorio noīe ɔ̄ſcripti Jo. olearij cā ⁊ occaſione c⁹dam aſſerti libelli corā vobis vt dr̄ ꝓducti ꝑ ɔ̄ſcrip^m Andrinū ɔtra dictū Jo. ac noīe et occōne oium ⁊ ſinguloꝝ in dicto aſſerto libello ɔtentoꝝ. in quo quidē aſſerto libello inter cetera. In effectu dr̄ ɔtinere ꝛc. dicēs ac excipiendo ꝓponēs dict⁹ Simoninus dc̄o noīe ɔ̄ſcriptū Andrinū tanq̄ publice excōicatū ac notorie fore ⁊ eſſe a vroꝝ iudicioꝝ limine repellendū ⁊ nō fuiſſe nec ēe per vos audiendū l' admittēdū ad dictū libellū aſſertum ꝓducēdū que ꝓpoſita in ɔ̄trum nō obſtarēt dicit ⁊ excipiēdo ꝓponit idē Simonin⁹ noīe quo ſ̄ dc̄m aſſertū libellū fuiſſe ⁊ eſſe nullū ⁊ oīa in eo cōtenta fuiſſe ⁊ ēe nulla nullāq; mereri executionē de iure marie cauſis ⁊ rōnib⁹ inferi⁹ annotati. ⁊ alijs ſuo loco tpe dicēdis ꝓponēdis oñdendis ⁊ allegandis. ꝑ ꝙ d. aſſertus libellus fuit ⁊ ē incertus ḡnalis vagus ⁊ obſcurus ⁊ nō ɔcludēs p̄cēis in mā ⁊ forma nullāq; in ſe ɔtinēs cauſā certam ⁊ legitimā agēdi ſ; proſus ɔtrarietatē ⁊ repugnātiā ɔtinēs manifeſtā carēſq; oī debita iuris ſolēnitate ac etiā oblatus a pſona c⁹ nō intereſt ⁊ ad quā nullū ius ꝑtinet ſic ⁊ eo mō agēdi quo agere velle

videt᷑. qui etiā Andrinus nec audiri me
ruit etiā ſi predicta nō obſtarent que re
vera obſtāt ꝙ nō ſatiſdedit mō debito de
lite proſequēda ⁊ expenſis reſtituēdis ſi
ſuccubuerit in cauſa ꝓpter que merito di
cit prefatus Simonin⁹ dicto noīe dictū
aſſertū libellū fore ⁊ ēē ꝑ vos dentib⁹ la
cerandū ⁊ ſe nō tenere ꝛndere dicto aſſer
to libello petēs ⁊ requirēs inꝗtū ſuꝑ eo
procedendū appareat ipſum Andrinum
preſtare añ oīa dictā ſatiſdationē ⁊ inſuꝑ
ipſum libellū apti⁹ declarari necnō ⁊ ī eo
cauſam legitiā exprimi ac oēm ex eodem
repugnātiā remoueri. Cui quidā aſſerto
libello inꝗtū iure aliquo ꝛndere teneat᷑
⁊ ſaluis premiſſis a quibꝫ diſcedē nō intē
dit dicit ⁊ ꝛndet noīe quo ſ᷑ nō tñ aīmo
cōteſtandi litē narrata ꝓut narrant᷑ non
fuiſſe nec ēē vera ⁊ petita ꝓut petūt᷑ fieri
nō debere opponens cōtra ipſum aſſertū li
bellū cōtrarietatis exceptōnē ac libelli ma
le formati ⁊ cōcepti excōicationis predicte
⁊ exceptionem litis pendētie reiq̄ꝫ iudica
te preſcriptiōis iuriſiuri. doli mali tā gñā
lem ꝙ̄ ſpēalē tā quo ad īpediendū ꝓceſſū
ꝙ̄ quo ad merita negotij ꝑncipalis ⁊ ad
oēm aliū bonū finē ⁊ effectū qui ſibi dcō
noīe melius prodeſſe poſſit opponenſq̄ꝫ in
ſuꝑ exceptionē expenſaꝝ factaꝝ per dictū
Jo. vtiliter ⁊ necio in dicta petia terre a-
ſcendētiū ad ſummā florenoꝝ .l. auri pro
quibꝫ expenſis ⁊ quaꝝ occaſione tam in
vim excipiendi ꝙ̄ in vim agendi petit di
ctus ꝓcurator dicto noīe ſibi iuſtitiā mi
niſtrari. Et vlteri⁹ petit ⁊ requirit noīe
quo ſ᷑ ipſum Andrinū tanꝙ̄ cōtrariū re
pelli ⁊ eundē Simoninū dicto noīe ſe ab
ſolui ab inſtantia pn̄tis iudicij ꝉ a dicto
libello ⁊ cōtentꝭ in eo ꝓut melius videbi
tur iuri ⁊ iuſtitie cōuenire. Predictumq̄ꝫ
Andrinū in expenſis cōdēnari damnis ⁊
intereē factis ⁊ fiendis ac paſſis ⁊ patien
dis. Saluis ſemꝑ eidē ꝓcuratori dicto
noīe oībꝫ alijs ſuis exceptōibꝫ ⁊ defenſiōi
bꝫ de quibꝫ dicto noīe ꝓteſtatur.

Coram uobis

Cōſcripto dño vicario. Hic nōn
dum ꝑ̄ ē ꝙ corā eodē iudice ſunt exceptio
nes ꝓponende corā quo libellus ꝓductus
ē ab agente ut in .c. qm̄ cōtra falſam. ex᷑ de
proba. ⁊ .l. geſta. C. de re iudi. ⁊ optie facit
.l. nulli. C. de iudi. ⁊ in .l. edicto. poſt pn̄.
C. de edict. diui. adri. tol.

In termino ſibi

aſſignato. Hic querit᷑ ſi termin⁹ ſit lap
ſus an ſit audiendus vlteri⁹ dic ꝙ ſic tñ
afficit᷑ dāno expenſaꝝ quas reficere dēt
anꝙ̄ audiat᷑ ad ſe defendendū. ut .l. ſanci⁹.
C. de iudi. lꝫ cōtumax in nō ꝛndendo poſi
tionibꝫ hēat᷑ ꝓ cōfeſſo. ut in .c. ij. de cōfeſſ.
li. vi. ⁊ in .l. de etate. in §. qui tacuit. ff. de ī
terro. act. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ē dña an quis ſit cōtu
max in non reſpōdendo libello. an poſitio
nibꝫ ⁊ que ſit rō h⁹ dñe ꝑ teipſum atten
de. In quibuſdā tñ locis ꝑ ſtatuta terra
rum ꝓuiſum ē ꝙ in penam cōtūacie ī non
ꝛndendo libello lis hēat᷑ ꝓ cōteſtata ꝗ pe
na ñ habēt locū de iure cōi. vt no. i .l. i. C.
de litꝭ cōtꝭ. Et ſic hēs ex predictis ꝙ in iu
dicijs aliqñ admittit᷑ purgatio more ali
qñ non de quo plene tradit᷑ in .l. ⁊ ſi poſt
tres. ff. ſi quis cau. Querit᷑ ſi reus cōpare
at in termīo ꝉ poſt terminū an actor ſit ci
tandus ⁊ eodē modo econtra ſi actor ꝓſe
quat᷑ litē an in ſingulꝭ actibꝫ ſit reus citā
dus. breuiter in h̄ ſic diſtingue ſm̄ docto.
ꝗ nullus erat termin⁹ ꝑ iudicē ptibꝫ aſſi
gnatus ad faciendū ꝉ fieri videndū ipſū
actū ⁊ tunc ſemꝑ ⁊ regulariter ī quocūq̄ꝫ
actu ab altero fiendo ei⁹ aduerſari⁹ ē citā
dus alꝯ actus ipſe reddit᷑ nullus. et pōt
pars que ex h̄ grauat᷑ appellare iuxta re-
gulā ⁊ doctrinā traditā in .l. nā ita diuus.
ff. de adop. ⁊ in .l. de vnoqq̄ꝫ. ff. de re iudi.
Nā que cauſe cōgnitionē deſiderāt ꝗ ptē
ledere pn̄t pte pn̄te vꝉ legitie citata ſunt
agenda. ut inquit glo. ⁊ ibi tex. in .l. ij. in
fi. C. ſi ꝓpter pub. pen. facit. l. in cauſe. §. cā.
cōgnita. ff. de mino. Cui⁹ cōtradictionis ⁊
oppōnis fienda erit copia pti. ut .l. i. §. edē
da. ff. de eden. ⁊ .l. is apud quē. C. eo. ti.
Si aūt fuerit ꝑ ipſum iudicē terminus
aſſignatus puta ꝙ dixit cōpareas tali die
ꝉ .j. talē diem. ⁊ hic aduerte ꝗ dies termī
erat certa ⁊ limitata reſpectu loci ⁊ tpis
vt cum dixit cōpareas die veneris ⁊ ſi. ⁊
tūc nō ē aduerſarius vlteri⁹ citādus ꝙ iā
certificat⁹ ē per iudicē ar. in .l. i. in fi. ff. de
act. emp. Aut termin⁹ erat icertus quo
ad diē puta ſi dicat cōpareas .j. x. dies ⁊ ſi.
ſic ꝙ cōparere poterat qualibꝫ die ipſius
termini. ar. in .l. qđ in diē. ff. de ſolu. ⁊ in .l.
liber homo. in §. decē. ff. de ṽ. ob. ⁊ tūc ſbdi
ſtinguit᷑. ꝗ actus ille explicandus .j. termi
nū erat momētaneus utputa ꝙ ſtatuit᷑
ſimpliciter ad ꝛndendū ⁊ tunc aut talꝭ
actus explicat᷑ in vltia die termini ⁊ tūc

nõ debet citari ꝙ ſcire debuit ꝙ ſaltẽ ↄpa
reret vltĩa die termini ar.in.l.ſi ita ſtipu
latus fuero ꝛc.in fi.ff.de ꝟ.obli. ¶Aut ille
actus explicat᷑ añ vltimã diẽ ⁊ tũc debet
aduerſarius citari ꝙ nõ debuit pſumere
ꝙ añ diẽ vltimã ↄpareret ꝫ hoc facere po
tuiſſet ut dictũ ẽ. ¶Ubi aũt actus expli
candus erat ſucceſſiuꝰ puta ſtatutꝰ fuerat
terminꝰ ad ꝓbandũ. quo caſu plura req
runt᷑ utputa ꝓductio capl'oꝝ poſitionũ
inſtrꝫ ⁊ ſil'iũ. ⁊ tunc ꝫ poſſet pars cui
terminꝰ ẽ aſſignatꝰ differre vſqꝫ in vltiaꝫ
diem.ſi eñ illã velit preuenire aduerſariꝰ
ẽ citandus ad ſingulos incidentes actus
viꝫ ad videndũ iurare teſtes ⁊ ſi. ꝙ facili
ter qua die velit ꝓbare l' teſtes vl' inſtrã
producere põt ꝓbabiliter ignorare.ut in
auẽ.ei qui.C.de temp.appel. Ideoqꝫ non
põt eidem aſcribi culpa rõe hꝰ incertitu
dinis.ut in.l. ſ' qui aliter.§.i.ff. qd̕ vi aut
clam. ⁊ ita determĩat Bar. in.l.qui ante
kalendas.ff.de ꝟbo.ob. ¶Quid ḡ ſi ꝑ iudi
cem l' legẽ municipalẽ ſit prefixus termi
nus ad aliquid faciẽdũ .ĩ.talẽ diẽ an pote
rit fieri illa die vltĩa vr̃ ꝙ nõ ꝙ ſic nõ fie
ret .ĩ.diem ſ; in die. ¶In ↄtrariũ ẽ veritas
ꝑ d.l.ſi ita.ſtipulatus.in fi.⁊ melius ꝑ.l.i.
in.§.qd̕ dicimus.ff.de ſucceſſ.edict.qd̕ etiã
ſequit᷑ Inno.i.c.pia.ex̃ de excep. ¶Adhuc
querit᷑ an pendente termino iudex poſſit
ad alia procedẽ. diſtingue ſ' cauſa dilatio
nis ẽ finita ⁊ poterit vltra ꝓcedere,ut i.l
a filia.§.fi.⁊ ibi no.per Bar.ff.ad trebel.⁊
facit inſti.de bo.poſſ.§.liberis.in ꝟ. ſi quis
itaqꝫ. ¶Aut nõ eſt finita ⁊ tũc nõ poterit
vt.l.a ꝓcedẽte.C. de dila. vexũ ſi iudex
ſtatuit t'minũ aliquẽ quo ad vnũ effectũ
poterit aſſignare aliũ quo ad aliũ effectũ
vel ſi dedit vnã dilationẽ vni parti pote
rit dare aliã alteri parti que icipiat p̃ma
finita.ut no.ꝑ eundẽ Bar. in.l.ij.in fi.ff.
de re iudi. ⁊ in.l.quã diu.ff.de acqui.here.
ar.ad predicta in.l.gñaliter.§.illo.C.de re
credi.⁊ iureiuri.⁊ eiꝰ qd̕ no.i.l.q de inoffi
cioſo.ff.de ioffi.teſt.⁊ i.l.i.ff.ad exhi. ¶Ul
teriꝰ q̃rit᷑ i caſibꝫ in q̃bꝫ ꝑs ẽ citãda ſi ea
abſente iudex faciat aliũ actũ q̃ illum ad
quẽ erat citata nũquid actus ille valebit
ꝟbi gr̃a citatus fuit ad videndũ iurare te
ſtes ⁊ ille ꝓduxit inſtrã l' ꝓduxit poſitio
nes l' capl'a.dic ꝙ tal' actus nullꝰ eſt ipſo
iure tanq̃ geſtus ꝑte nõ citata ar.in.l.aut
qui aliter.in p̃n. ⁊ ibi ꝑ Bar.ff.qd̕ vi aut
clam.⁊ eodem mõ actus redderet᷑ nullꝰ ſi
fuit geſtus alia hora q̃ in hora citationis.

ar.in.l.fi.in fi.ff. qd̕ vi aut clam. ⁊ ibi no.
ꝑ eundẽ Bar. de qua citatiõe ⁊ eiꝰ effecti
bus no.ꝑ glo.in.c.i. de mili.va.qui ↄtu.ẽ.
ꝛ.coll'. ¶Ampliꝰ querit᷑ an citatio ſit fa
cienda pſonaliter l' ad domũ ſuꝑ quo ſũt
opi. diuerſe dixit eñi Dy. aliq̃ ſufficit
citatio ad domũ ꝙ lex alternatiue loq̃tur
vt.l.ſcire oportet.§.oportet.ff.de execu.tu.
¶Poſtea mutato ꝓpoſito dixit ꝙ prius in
pſonã deĩde in ſbſidiũ ad domũ ar.in.l.iiij
.§.ſi pretor.ff.de dam.infect.⁊ ibi de hoc ꝑ
Bar.⁊ in.l.i.ff.de libe.agno.⁊ ibi ſil'r per
eum quã opi. ſequit᷑ glo.in.c. cũ cauſã. ex̃
de do.⁊ ↄtu.⁊ Inno.in.c.fi.ex̃ de eo q mit
in poſſ. ¶Sed circa hoc occurrit dubiũ an
pſona ſit querenda ad domũ l' ꝑ ciuitatẽ
l' in iudicio l' vbiqꝫ ut poſſit fieri citatio
ſimpl'r ad domũ.ſuꝑ quo Bar in d.§.pre
tor.⁊ in d.l.i.diſtinguit.aut pſona citãda
nũq̃ fuit in iudicio ⁊ ẽ res que celeritatẽ
deſiderat ⁊ tũc ſufficit ꝙ ſit abſens a iudi
cio ⁊ poterit citari ad domũ.ut in d.§.pre
tor.ꝟ.abſens. ¶In ceteris vero caſibꝫ req
ritur ꝙ abſens ſit in ciuitate ut poſſit ad
domum citari. ut in auẽ. de exhiben.re.§.
ſi vero.ſin aũt fuit aliq̃ñ in iudicio ⁊ tunc
ſufficit ꝙ nõ repiat᷑ in iudicio ⁊ poterit
citari ad domũ ar.in.l.⁊ poſt edictũ.in p̃n
.ff.de iudi.⁊ in auẽ.qui ſemel.⁊.l.ab eo.C.
q̃uo ⁊ q̃ñ iud. ⁊.l.i.§.itẽ cũ ex edicto.ff.q
ſen.ſin.app.reſcin. ꝫ Inno.in d.c.fi.dixit
ſufficere ꝙ quis nõ repiat᷑ in ciuitate ſiĉ
q̃ fienda ẽ executio pſone diſcurrendo ꝑ
ciuitatẽ in locis publicis ⁊ cõibꝫ ⁊ ꝑ pal
latiũ p̃tãtis ⁊ referat nũcius ꝙ facta in di
ctis locis diligẽti inquiſitione nõ ẽ repꝰ
ſm̃ Bar.vbi ſ. ¶Sed pone ꝙ in caſibꝫ in
quibꝫ ſufficiat citatio ad domũ ꝙ ipſe ci
tandus hẽat plures domos ut plerũqꝫ ac
cidit viꝫ vnã in ciuitate aliã in rure ⁊ in
vtraqꝫ ↄſueuit habitãe ad quã domũ cita
bitur dic ſm̃ Jo.an.ut per eum no.in cle.
cauſam. ex̃ de elect. ꝙ citandus ẽ ad illam
domũ in qua maiori ꝑte anni habitare cõ
ſueuit ꝑ̃ter.d.c.cauſam. ¶Sed Bar.vbi
ſ. dixit ꝙ differt inter intimationẽ ⁊ cita
tionẽ nã itimatio fieri dẽt vbi hitare con
ſueuit ⁊ de hac loquit᷑ d.c.cauſam. ſ; cita
tio fienda ẽ vbi degit ⁊ moꝛat᷑ tꝑe citatõ
nis ꝑ tex. d.l.iiij.§.pretor ait ibi degit ꝛc.
qd̕ eſt ꝟbũ p̃ñtis tꝑis.ſ; eñ opi. Jo.an.ma
gis practicat᷑ ꝙ nõ ẽ rõ vrgens dr̃e ⁊ ma
iori nitit᷑ equitate. ¶Unde querit᷑ ſi in
duabꝫ domibꝫ equaliter habitet ad quã
citabit᷑ dic inhꝛendo opi. Bar.ad illam

in qua habitat de pñti vł ſm Jo. an. ad vtrãq; citabit᷑ ut ꝑ eum no. in d. c. cauſã. Quid aũt ſi nullã h3 habitatioñe ut ſũt iſti vagabũdi de quib; loquit᷑. l. heres abſens. ff. de iudi. diſtingue ſm Bar. q̃ ẽ qõ de aliqua re imobili ⁊ tũc fienda ẽ citatõ in loco ipſius rei ł affigẽdo ibi in ſcriptiſ citatioñe vel ibi citatioñe ipſam legendo vt in d. §. pretor ait. in tex. ⁊ glo. ¶ Aut ẽ qõ de re mobili ł pecunia. aut de aliquo delicto ⁊ tunc fieri deb3 citatio in eo loco in quo frequẽtius ꝯuerſari ꝯſueuit. ut in. l. ij. ⁊ ibi no. C. ubi de cri. agi opor. ad qõ faciũt no. ꝑ Inno. in. c. ꝙ ꝓpter. ex de elec. Sed quid dices ſi iudex nũcio ꝯmiſerit alternatiue ꝙ citet ad domũ ł in ꝑſonam an poterit fieri citatio ad domũ nõ precedente diſcuſſione ꝑſone dicit Bar. ꝙ non ⁊ eodẽ mõ ſi ꝯmiſiſſet ſimplr ꝙ ꝟba conmiſſionis debẽt itelligi ꝑlata ſm ordinẽ iuris ar. in. l. ſi ſtipulat᷒. ff. de vſur. ⁊ in. l. gallus. §. quidã recte. ff. de libe. ⁊ poſt. Si tñ dicta forma alternatiua citationis eẽt data per aliquod ſtatutũ verbi gr̃a ſi ſtatutum diſponat ꝙ reus citet᷑ ꝑſonaliter ł ad domũ tunc ſufficeret citari ad domũ nulla precedẽte diſcuſſione ꝑſone ⁊ ſit rõ ꝙ talia ꝟba debẽt aliqͣd operari vltra ius cõe ar. in. l. ſi qñ. ff. de le. i. ¶ Poſtea queritur quid ſi iudex aliquẽ citauit ut ꝯpareat ꝑſonaliter an excuſet᷑ ſi mittat ꝓcuratorẽ dic ꝙ ſic regulariter fallit in trib; caſib; ꝑmus ſi eius perſona reputat᷑ legalior ł inſtructior ſuo ꝓcuratore. 2ᵒ ſi cauſa ſit criminał. ¶ 3ᵒ ſi veritas rei pateat dñõ non ꝓcuratori. Eſt ⁊ 4ᵒ ꝑ iuramẽto calũnie preſtando ut tradit᷑ in. l. fi. C. de ꝓcu. ⁊ in. c. fi. ex̃ de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. i. ex̃ de iudi. li. vi. ⁊ in. c. ꝯſuluit. ex̃ de dila. Verũtñ pro pleniori h᷒ dubij declaratione diſtingui latius põt ſm doct. ¶ Aliqñ queri ſolet an citatus ꝑſonaliter poſſit mittere ꝓcuratorẽ i h̃ articulo dic ut ſ. ꝓx. dictũ ẽ. Aliqñ ſolet queri an taliter citatus ſi nõ poſſit ꝑſonaliter venire neceſſario teneat᷑ procuratorẽ mittere ⁊ in h̃ ẽ diſtinguẽdũ ſic. aut loquimur ex parte actoris quo ad effectũ interrũpẽde preſcriptõis ⁊ tũc ſi ꝑſe nõ põt venire tenet᷑ ꝓcuratorẽ mittẽ vt. l. i. ⁊ ibi no. de h̃ plene. ff. de diuer. ⁊ tẽ. preſcrip. ⁊ in. l. queſitũ. ff. de re iudi. Aut loquimur ex parte rei quo ad ei᷒ ꝯtumaciam excuſandã ł accuſandã ⁊ tunc q̃ quis ipedit᷑ veire rõe digtatis ł ꝑuilegij q̃ rõe abñtie. ꝑ caſu ſbdiſtingue q̃ ipedimentũ ẽ ꝑpetuũ ⁊ tenet᷑ mittere ꝓcuratorẽ. ut in d. l. fi. C. de ꝓcu. ¶ Aut ẽ tpale ⁊ tunc excuſat᷑ ſi nõ mittat. ut in. l. pars litã. ff. de iudi. l. nec magiſtratib;. ff. de iniu. ⁊ in. l. iij. ff. de in ius vo. 2ᵒ caſu diſtingue q̃ ẽ ipedimentum volũtariũ ⁊ tenet᷑ mittere procuratorẽ. vt. l. i. ff. eum qui appel. in ꝓuin. defen. ¶ Aut ẽ ipedimentũ neceſſariũ ſ; non probabile ⁊ tenet᷑ ꝓcuratorẽ mittẽ vt. l. ſed ⁊ ſi per pretorem. §. i. ff. ex qui. cau. maio. ¶ Aut ẽ ipedimentũ neceſſariũ ⁊ ꝓbabile. ⁊ tunc ſbdiſtinguit᷑ ſm Andr. de piſis. Aut an̄ ipſius abſẽtiam lis erat ꝯtẽ. ⁊ tenet᷑ mittere ꝓcuratorẽ. ut. l. eundem. §. i. ff. de lega. Aut nõ erat ichoata ſeu cõteſtata. ⁊ tunc q̃ ipedimentũ ẽ modico tẽpore duratur᷑ ⁊ nõ tenet᷑ mittere ꝓcuratorem. ¶ Aut ẽ longo tempore duratur᷑ ⁊ tunc tenet᷑ ut hẽt᷑ ⁊ no. in d. l. queſitũ per glo. ⁊ Bar. facit. l. ſi longius. in ꝑn. ff. de iudi. ꝯiuncta. l. fi. ff. eum qui appel. in ꝓuin. defen. ⁊ no. per Cy. in. l. i. C. de reſti. mili. ¶ Quid aũt diceris ſi reus citatus nec per ſe nec per ꝓcuratorẽ ꝯpareat quid fiet dic breuiter ꝙ q̃ lis ł qõ erat de dñio ł quaſi ſeu alia actione reali agebat᷑ ⁊ tẽc fiet per iudicẽ miſſio in poſſeſſionẽ ipſius rei ꝑtite. ut tradit᷑ in. l. fulcini᷒. §. celſus. cum ſi. ff. ex qui. cau. in poſſ. eat᷑. ¶ Aut agebatur actione ꝑſonali ad q̃titatẽ vł rem ſingularẽ ⁊ tunc aut ꝑtebat᷑ res certa et fit miſſio in re ꝑtita olim ⁊ hodie. vt in d. §. celſus. Aut ꝑtebat᷑ res icerta ł gen᷒ ſeu q̃titas ⁊ tunc olĩ fiebat miſſio in omnibus bonis. hodie vero pro mẽſura ſoli᷒ debiti declarati ut in auc̃. ei qui iurat. C. de bo. auc̃. iu. poſſ. ⁊. l. cũ is. i. §. fi. ff. de ꝯdi. indebi. ¶ Poſt aũt dictam miſſionẽ factã in reali actione ſi reus redeat. j. annũ põt purgare ꝯtumaciã ⁊ rem recuperare ſi tñ ꝑſt3 ſatiſdationẽ de iudicio ſiſti ⁊ expẽſas factas reſtituat. ut hẽtur in. l. ſi quis em̄ptionis. §. pſt. C. de preſcrip. xxx. ł. xl. an. In ꝑſonali aũt actione rediens qñcunq; audit᷑ reſtitut᷑. expenſis ⁊ preſtita dicta ſatiſdatione dũ tñ veniat an̄q̃ 2ᵐ decretũ fuerit interpoſitũ. nã illo interpoſito vlterius nõ audit᷑ ut hẽtur ⁊ no. in d. auc̃. ei qui iurat. ⁊ per Cy. ⁊ alios docto. in. l. cũ ꝓponas. C. de bo. auc̃. iudi. poſſ. Ideoq; ꝓ intellectu ꝑmi ⁊ ſecundi decreti ẽ querendum de aliquib; de quib; prolixe tradit᷑ per glo. Dy. ⁊ Bar. in. l. ſi finita. §. iuł. ff. de dam. infect. ⁊ per doct. in d. l. cũ ꝓponas ⁊ in. l. ij. C. vbi in rem act. ⁊ ꝑ canoniſtas

in.c.qm̄ frequẽter. ex̄ ut ſite nõ ↄt͡ſ. ꝛ p̄ q̄
ritur quid ſit p̄mū ꝛ quid ſit 2^m^ decretū
vbi ſic Rndeo ꝙ p̄mū decretū ē p̄mus iuſ
ſus iudicis ꝑ quē in actione pſonali actoꝛ
ↄmodū ſolius corꝑalis poſſeſſionis acqui
rit ꝛ reus amittit in penam ſue ↄtumacie
In reali xͦo plenā poſſeſſionē acquirit. 2^m^
aūt decretū ē 2ꝰ iuſſus iudicis quo medi
ante actoꝛ ↄſequit̃ ius pleni dominij l̃ q̄ſi
ꝛ reus illud amittit in augmentū pene
ꝓpter pſeueratam ꝛ auctam ↄtumaciam.
Querit̃ inde qualiter ꝑueniat̃ ad p̄mū
decretū dic ꝙ ꝑuenit̃ cum reus citatus
fuerit trina vice l̃ vna ꝓ oībꝫ ꝑemptorie
ꝛ ad partis inſtantiā ut.l.ad ꝑemptoriū.
.ff.de iudi.ꝛ ꝓbat̃ ꝛ no.per dict.docto.in
iuribꝫ p̄eall̃. Ad 2^m^ aūt decretū ꝑueit̃
q̄n ipſe reus iteꝝ de nouo citatus ē ꝛ per
ſeuerat adhuc in ↄtūacia latitando ꝛ ſe
occultādo.ut in.l.fulcinꝰ.in.§.i.ꝛ.§. quid
ſit latitare.ff.ex qui.cau.in poſſ.ea. Et ex
h̄ dicūt quidā ꝙ iſta 2^a^ citatio que fit pꝰ
p̄mū decretū fieri dēt pſonaliter ꝛ nō ad
domū al's nō dicet̃ latitare tn̄ ſm̄ docto.
ꝛ Bar.in h̄ ſic diſtinguit̃.q̄ quis ↄuenit̃
pſonali actione fundata ꝛ reſidenti in eiꝰ
pſona ꝛ tūc dēt perſonaliter citari q̄ ſui
ipſius requirit̃ latitatio ut in d.§. quid
ſit latitare.cum ſi.aut ↄuenit̃ actione pſo
nali nō fundata in eius pſona ſꝫ ꝓueniēte
ex vitio rei ſue ut in cauſa damni infecti
ꝛ tunc ſufficit citatio ad domū q̄ ipſiꝰ rei
nō exigit̃ latitatio ſic intelligat̃ d.l. ſi fi
nita.§.ſi forte.ꝛ.l.ij.ff. ſi ex noxa.cau.aga.ꝛ
q̄d h̄ētur in.l.impatores.ff. de pui. credi.
quā diſtinctionē ſequūt̃ docto. in.l.igno
rare.C.de reſti.mili. ꝛ Inno.in.c.ꝑ.ex̄ de
eo qui mit.in poſſ. ¶ Deniqꝫ ſcias ꝙ in
actione reali vbi querit̃ de iure dominij l̃
quaſi nō iterponit̃ 2^m^ decretū ſꝫ fert̃ ſen
tentia ſola declaratoria dominij. ut in.l.ex
diuerſo.ff.de rei ven. ¶ In actione aūt ipo
thecaria an īterponi dēat 2^m^ decretū ē diſ
putatio magna apud doct.ut refert Cy.ī
d.l.cum ꝓponas. in xv.q.ꝛ tangit̃ ꝑ glo.
in d.l.ſi quis emptionis.§. pl'r.ꝛ in.l.iij.ī
fi.ff.de acqui.poſſ. ¶ Ultio q̄rtum ad hāc
maꝫ no.ↄcluſiue ꝙ in actione pſonali miſ
ſus in poſſeſſionē ex p̄ decreto nō efficitur
verus poſſeſſoꝛ.ſed nudus detentatoꝛ ideo
nō lucrat̃ fructus ſꝫ eos cum debito ↄpen
ſat niſi iudex interpōne hꝰmōi decreti ex
preſſe diſpoſuerit ꝙ fructꝰ lucret̃. ut no.
per glo.in d.§ iul'.ꝛ Bar.ꝛ Cy.ꝛ ſil'r per
Dy. in d.l. cum ꝓponas. ¶ At in actione
reali vbi querit̃ de dominio l̃ q̄ſi miſſus
ex p̄ decreto ſtatim efficit̃ verus poſſeſſoꝛ
ꝛ poſt annū ꝛ non an̄ fructus lucratur ut
in d.l.ſi quis emptionis.§. ſed ꝛ ſi quis ꝛ
tangit̃ ꝑ glo.ꝛ doct.vbi ſ̄. ꝛ ꝑ ſpc. in.§.re
ſtat.v̄.h̄ aūt.ꝛ per glo.ꝛ Bar.in d.l.iij.in
fi. ¶ Sunt tn̄ certi caſus in quibꝫ miſſus
ex p̄ decreto facit fructus ſuos qui hn̄tur
ꝛ nōntur in.l.ꝑ cui.§.ſemꝑ.ꝛ in.§. qui le
gatoꝝ.i fi.ff.ut in poſſ.lega.ex̄ quos caſus
qui ↄtra ius fructus collegerit ipſos ī ſoꝛ
tem ↄputabit.ut in d.l.ꝑ cui.§.queri pōt
Sed an miſſus in actione pſonali ex 2° de
creto querat dominiū rei. glo.determinat
ꝙ ſic in d.l.iij.in fi.ff.de acqui.poſſ.ꝛ ibi ꝑ
Bar. de quo plenius vide q̄ð ſ̄ dixi in p̄
libello in glo.ſuꝑ v̄. iure dominij. in fine
ſui.facit q̄ð no.ꝑ Bar.in.l.pomponiꝰ.§. ſi
iuſſus.ff.de acqui.poſſ. ꝛ in d.§ iul'.

¶ Simoninus ſpel

ta ꝓcuratoꝛ ꝛ ꝓcuratorio noīe. ¶ Hic ſci
re debes ꝙ ut iſte ꝓcuratoꝛ audiat̃ prius
dēt oſtendere ꝛ ꝓbare de ſuo mandato l̃
ſatiſdare de iudicato ſoluendo. ut in.l.iij.
.§.defendi.ff. ex qui.cau.in poſſ.ea. ꝛ inſti.
de ſatiſda.§.ſi vero aliquis.ꝛ ī.l.qui ꝓprio
in p̄n.ꝛ in.§.i.ff.de ꝓcu.cum ſi. ꝛ ſi ſit du
bium de eius mandato dēt ſatiſdare de ra
to.ut in.l.i.ꝛ q̄ð ibi plene no.C.de ꝓcur.
niſi eēt filius eius cuꝰ noīe ē in iudicio
l̃ ſibi aliter ↄiunctus quo caſu ſine manda
to admitteret̃ agēdo dū tn̄ vbi agat ſatiſ
dēt de rato ꝛ multomagis admitteret̃ de
fendendo.ut hoc ꝓbatur in.l.exigendi.C.
de ꝓcur.ꝛ.l.ſi ꝛ he.ff.de ꝓcu. ¶ Quid aūt
ſi fuit admiſſus ꝛ ↄdēnatus an ↄtra eum
fiet executio ſnīe breuiter dic.q̄ ꝓducit ꝛ
probauit eiꝰ mandatū ꝛ tūc fiet ↄtra do
minū ꝛ nō ↄtra ipſum. Aut nō ꝓducit
nec probauit ꝛ tūc fiet executio ↄtra ipſū
ꝛ non ↄtra dominū niſi haberet ratum.ut
h̄ētur ꝛ no.in.l.iij.in p̄n.ff. de re iudi.ꝛ ī
.l.plautius.ff.de ꝓcu. facit q̄ð h̄ētur in.l.
ꝑ qui ſe obtulit.ff.de rei vend.de quo ple
nius dicam .ī.in ti.de ſen.execu. Inde que
ritur q̄n opponi dēt hec exceptio tu nō es
procuratoꝛ dic ꝙ ī litis exordio ante litē
ↄt͡ſ. cum ſit declinatoria. vt ꝓbat̃ ex his
qui habētur in.l.exceptionē.C.de ꝓba.ꝛ
inſti.de excep.§.fi.ꝛ in.l.licet.C. de ꝓcur.
facit.l.pactū.§.rati.ff.de ꝓcu.ꝛ.l.ita demū
.C.de ꝓcu.ꝛ ſi fortaſſe nō fuerit oppoſita
in litis exordio ꝑ errorē tn̄ etiā poſt ſnīaꝫ
poterit opponi q̄ð ē ↄtra naturā aliarum

dilatoriaꝝ ⁊ declinatoriaꝝ exceptionum vt ꝓbat͛ in d.l.licet.de ꝓcu.⁊ in .c. cū ex inſinuatione.ex͂ de ꝓcura.⁊ ibi no.⁊ ꝑ glo. in.l.tam ⁊ ſi.ff.ad mace.cuius rō é ꝙ ꝑ ipſius obiectū reddit͛ iudiciū retro nullū ſicut facit exceptio iudicis incōpetentis. ut.l.i. C.ſi a nō ɔpe.iudi. Quid dices ſi iudex producto l͛ non producto mandato ꝓnū ciauit ipſum eſſe legitimū ꝓcuratoꝛé cū tamen in rei veritate falſus eſſet an lata ſnīa in ṗncipali poterit reus opponere iu diciū ⁊ ſniam eſſe nullam ꝙ ille non fuit procuratoꝛ vī ꝙ nō ꝙ illa interlocutoria facit ius quāq̄ inique lata.ut in.l.fi.ff. de iuſti.⁊ iure.⁊ no.glo.in.l.i.in ṗn.ff.ad tur pilt.⁊ in.l.i.§.in h͛ interdicto.ff. de libe.ex biben. In ɔtrariū determiat Cy.in d.l. licet.in iiij.qōe.ad quod facit.l.cum nō iu ſto.ff.de collu.deregen. quā opi.etiā ſeqt͛ Alber.in ſum.in ti.de ſindico.in v.ſi pone ꝙ iudex. ¶ Deinde querit͛ pone ꝙ non producit mandatū in iudicio ſi fuit de fa cto admiſſus ⁊ lata é ſnīa in eius fauoꝛem an reus poterit illam ipugnare. videt͛ ꝙ nō ꝙ tm̄ operat͛ ratihabitio ſequēs ɋ̄tū mandatū precedēs.ut in.l.fi.C. ad mace. ⁊ in.c.ratihabitio.de re.iuri. li.vi.⁊ ibi ꝑ Dy.⁊ pōt dn̄s ratificare acta ſuo noīe in iudicio.ut.l.licet.ff.de iudi. ⁊.l.iij.in ṗn.⁊ in i.ff.rem ra.babe. ¶ In ɔtrarium deter minat glo. in d.l.licet.de ꝓcu. ⁊ verioꝛ é hec opi.⁊ ſit rō ꝙ ratihabitio opatur ſi i terueniat tpe debito alˀs nō ut in.l. bono rum.⁊ ibi no.per Bar.ff.rem ra.ha.tarde ḡ accedit ratificatio inſtantia pempta ⁊ fi nito iudicio. ¶ Rurſum querit͛ de qōne ſepius occurrente ecce quis ɔſtitutus pro curatoꝛ gn̄alis ad cauſam agendā an in h͛ generali mandato veniant ⁊ includantur ea que exigūt ſpēale mandatū de quibus no.per glo.in.l.illud.ff.de mino. ⁊.l.i.etiā per ꝓcuratoꝛé cā inte.reſti. Dicūt docto. ſic ɔſiderandū.aut iſta que exigūt ſpēale mā datū deducant͛ ṗncipaliter ꝓpter ſe in iu dicio ⁊ tūc nō ſufficit gn̄ale mandatū ut dictis iuribꝫ. ¶ Aut veniūt incidenter aut emergenter ad ṗncipalē cauſam. ⁊ tunc aut ipſa tendunt ad ɔfirmandū l͛ optinendū ius ṗncipaliter in iudicio deductū ⁊ tūc includunt͛ in generali mandato vbi gr̄a procuratoꝛ minoꝛis l͛ eccleſie aut abſentis petit rem ⁊ reus opponit exceptioné pſcri ptionis certe poterit talis ꝓcuratoꝛ peté in itegrū reſtitutioné aduerſus talé pſcri ptioné.ar.i.l.cui iuriſdictio.ff.de iuri. om

iudi.⁊ in.l.ad rem relegatā. ⁊.l.ad legatū petendū.ff.de ꝓcu.qḋ tenet Bar.in.l.i.de bitam.ff.de ɔdi.indebi. ⁊ in.l.cum ꝓcura toꝛ.ff.de op.no.nunci. Aut talia inciden tia tendunt ad perimendū l͛ diminuēdū ius ṗncipaliter ꝓpoſitū in iudicio.⁊ tunc nō includunt͛ nec veniūt in generali mā dato ſed exigit͛ ſpēale verbi gr̄a ſi ꝓcura toꝛ petijt hereditaté ſempꝛonij poſtea ne gauit forte Rndendo poſitionibꝫ l͛ aliter dominū ſuū heredé l͛ ſi ṗ petijt r.tanq̄ de bita de ſuo poſtea negauit quicq̄ domino ſuo deberi ⁊ ſi. certe talia non includunt͛ in generali mandato. ut hétur ⁊ no.ibi ꝑ Bar.in.l.ſi ꝓcuratoꝛ.ff.de ɔdi.inde.⁊ in.l nō ſolum.in ṗn.ff.de ꝓcura.⁊ hꝰ ſit ratio ꝙ ea demum includunt͛ i gn̄ali mandato que veriſil͛r fuiſſet dn̄s ſpēaliter ɔceſſurꝰ ⁊ nō alia.ut in .c. in gn̄ali. ex͂ de offi.vica. li.vi.cum ibi no.in glo.⁊ in cle.ij. ex͂ de ꝓ cura.⁊ facit regula in gn̄ali.de reg.iuri.li. vi. pro quo optie facit qḋ hétur in.l.i.§. quotiens.⁊ ibi per glo.ff.de vi ⁊ vi ar. ¶ Rurſum pro plenioꝛi premiſſoꝝ doctrina generaliter quero. an factum ꝓcuratoris noceat domino vbi ſic diſtingue. aut é ꝓcu ratoꝛ ſpēalis aut gn̄al͛ ad oēs cauſas ⁊ lites ṗ caſu nocet domino in facto illo ſibi ſpēa liter ɔmiſſo ſiue ſit factū qḋ ɔtineat deli ctum.ut in.l.i.§.deieciſſe.⁊.l.iij.§.cum pro curatoꝛ.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ in.l.nō ſolum.in .§.ſi mandato.ff.de iuri.⁊ in cle.ij.ex͂ de ꝓ cur.cum ſi.ibi no.ſiue ɔtineat ɔtractum l͛ diſtractum.ut.l. diligenter. ⁊ in.l.ſi man daſſem.cū ſe.ff.man.⁊.l.illud.cum ibi no. ff.de mino. ¶ 2°. caſu ſi͛ diſtingue. aut é ꝓcu ratoꝛ generalis ad negotia aut ad iudicia ſi ad negotia diſtingue.aut hꝫ adminiſtratō nem gn̄alem cum libera.aut ſine libera.ſi cū libera tunc aut factū ꝓcuratoris ɔtinet i ſe dolum ⁊ tunc nō preiudicat domino i iur͛ ſibi iam queſito nec quo ad obligandum ipſum dominū. ut in.l.creditoꝛ.§.luciꝰ.ff. man.⁊ in.l.ſi pater.ff.que in frau.credi. In iure aūt querendo ipſi domino factū pro curatoris domino nocet.ut i.l.i.§.queſitū. in fi.ff.de dol.excep.⁊.l.ꝓcuratoꝛ.in ṗn ff. de tribu. Aut factū nō ɔtinet in ſe dolū ⁊ tunc aut continet in ſe meram donatio nem ⁊ tale factum nō preiudicat domino ut.l.ɔtra iuris.§.fi.ff.de pact.⁊ in.l.filiuſfa in ṗn.ff.de dona.cum ſi.ibi no. Aut non ɔtinet donationé ⁊ tunc tale factum dn̄o preiudicat ⁊ ſibi iputet qui talé ꝓcurato rem elegit. ut hoc ꝓbat͛ in.l.ꝓcuratoꝛ. ⁊

.l.iuſiurandū quod ex ↄuentione.§.ſi.ff.de
iureiur. ⁊ in .l. ꝗrubꝛonis.§.alia cauſa.
ff.de pecul'. ⁊ in.l.ſi liberū.C.quod cū eo.
¶Si vero ſit ꝓcurator ſine libera tunc aͭ fa
ctum ↄtinet alienationē ⁊ tunc dn̄o non
p̄iudicat. Aut ↄtinet acquiſitionē ⁊ tūc
prodeſt domino ⁊ hec ꝓbant̄ i.l. ꝓcurator
tutoris. ⁊ in.l.mandato gn̄ali.ff. de ꝓcur.
cum ſi.ibi no. ⁊ in.l.i.§.i.ff.de offi.ꝓcur.ce
ſa. ¶Nunc tn̄ſeo ad 2ᵐ p̄ncipalē articulū
qui ē qn̄ ē ꝓcurator ad iudicia in quo ſic
diſtingue. aͭ ē procurator gn̄alis ad ōnes
cauſas cū libera adminiſtratione aut ſine
libera. p̄ caſu diſtingue ꝑ oīa ut ſ̄ dictū ē
in gn̄ali ꝓcuratore ad negotia ꝑ iura ibi
dem all'ata ↄiunctis his que dicta ſunt in
p̄oxia q̄ōne p̄cedenti. ¶Si vero ſit ſine li
bera eodē mō diſtingue ut ſ̄ de ꝓcurato
re ad negotia. ¶Aliqn̄ quis ē ſpēalis ꝓcu
rator ad vnā cauſam tm̄ ⁊ tunc ſiue ſit cū
libera ſiue ſine libera ꝗ illa libertas reſtrī
gitur ad illā cauſam tm̄ factū ꝓcura. dn̄o
nocet in illa cauſa tm̄. ut in.c.qui ad agen
dum.in fi.de ꝓcu.li.vi. ¶Et ꝓbat̄ ex his
que habent̄ ⁊ no.per Bar.in.l.qui rome.
in.§.calimachus.ff.de ṽ.ob. niſi factū pro
curatoris eēt doloſum aut ↄtineret dona
tionē.ut ſ̄ dictū ē. ¶Aliqn̄ ꝓcurator ↄſti
tuit̄ ſimpl'r ad agendū defendendū libel
lum dandū ⁊ lit. ↄteſtan. ⁊ ſi iungat̄ in
inſtr̄o illa vulgaris cl'a dans ⁊ ↄcedens ī
predictis liberā adminiſtrationē ⁊c̄. ¶vel ē
ↄſtitutus ad cauſam incertā de futuro et
tunc dicit Bar.in d.§. calimach⁹ ꝗ i his
que reſpiciūt ſolam inſtantiā cauſe factū
procuratoris nocet domino nō aūt i meri
tis negotij p̄ncipalis cui opi.obſtat dictū
.c.ad agēdū. ⁊ que dicta ſunt locū habēt
qn̄ factum a procuratore fuit ſcienter actū
vbi aūt erranter geſtū tunc regulariter n̄
p̄iudicat domino iuxta doctrinā traditā
in d.§.ſed an ipſos.l.certū.ff.de ↄfeſſ. ¶Ad
quod facit.l.ſi defenſor.i p̄n. ⁊ in.l.fi.ff.de
inter.act. ⁊ qd̄ no.in d.l.nō ſolum.in p̄n.
⁊ dici ſ̄ in ti. de forma interrogatiōis in
glo.ſup ṽ.R̄ndere. ⁊ vide qd̄ no. Inno. in
.c.pe.ex̄ de fideiuſſ. ¶Sed circa predicta
adhuc querit̄ quid ſi iſte ꝓcurator in li
tis proceſſu fecit aliquē actum l' ꝓducen
do iura vl' capl'a l' ſi. ad litē ꝑtinentia nec
expꝛeſſit ſe idem facere ꝓcuratorio noīe
ſ̄ ſimpl'r an videbitur h̄ feciſſe ſuo ꝓp̄rio
noīe l' ꝓcuratorio. ⁊ idem pōt queri in tu
tore l' curatore. ¶Ad qd̄ ſic diſtingue ſ̄m
Bar.ut per eum no.in.l.ſi ita ſtipulatus.

§.griſogonus.ff.de ṽ.ob. ⁊ in.l.iij.§. qd̄ de
de tutore.ṽ. ⁊ ſiquidē.ff.iudi.ſol. Aut ille
actus fuit extiudicial' aut iudicialis p̄ caſu
vr̄ geſtum noīe ꝓp̄rio ⁊ nō alieno.ut i d.§.
quod de tutore. 2ᵒ. caſu aut in libello per
eum producto l' in reſponſione ad libellū
per eum facta expꝛeſſit nomē officij ⁊ tūc
in ceteris actib⁹ ſequentib⁹ vr̄ ipſum offi
ciū repetitum ⁊ quicquid geſtum fuerit
factū intelligit̄ nomine officij. ar.in.l. ſi
ſtipulatus.ff.de ṽ.obli. ¶Aut nomē officij
tunc tacuit ⁊ tunc vr̄ ꝓp̄rio noīe tm̄ geſſiſ
ſe nō alieno faciūt ad premiſſa que hn̄tur
in.l.fi.ff.de inſtito. ⁊ in.l.poſt mortē. ⁊ ibi
per Bar.ff.qn̄ ex fact.tu.cum ſi. adde pre
dictis que de ꝓcuratore no.ī. ſub forma
R̄ſionis in actione ipothe^a in glo.ij. ⁊ iij.

¶**Aſſerti libelli** ⁊c̄. ¶No
tanter
dicit aſſerti ꝗ nō dēt R̄ndens abſolute fa
teri ipſum eſſe libellū ꝗ nō poſſet poſtea
in eo allegare defectū.ar.in.l.cum precum
.C.de libe.cau. ⁊ in.l.gn̄aliter. in fi.C. de
non nu.pecu.

¶**Inter cetera dici**
tur ↄtineri. ¶Hic aduerte ꝗ ſummatim
debet reperi effectus totius libelli ut per
h̄ appareat ad quid R̄ſio referat̄ ut fieri
mādat legiſlator.in.l.ut R̄nſum.C.de.trāſ
act. ⁊.l.precib⁹.C.de impu. ⁊ al's ſ̄bſti. ⁊.l.
diuus.ff.de re iudi.

¶**Dicens dictus ſi**
moninus dicto noīe ¶Per h̄ ꝗ in has
reſponſione exprimit̄ ſe reſpōdere dicto
noīe ſufficit quo ad certos actus ſequētes
vt ſemꝑ itelligat̄ etiā ſi nō exprimat̄ iſta
qualitas repetita ut ſ̄ tactum ē. ¶Et nō
ꝗ hec ē 2ᵃ pars p̄ncipal' hui⁹ R̄nſionis in
qua ipſius rei ↄuenti defenſio exprimitur
vt actor ab agendo repellat̄.

¶**Tāquam publice**
excōicatū ⁊ notorie. ¶Pro intellectu h⁹
ē p̄ſciendū quid ſit excōicatio ⁊ quotu
plex ⁊ quis ſit ei⁹ effectus. ¶Eſt aūt excōi
catio quedā priuatio ſeu ſeparatio a quoli
bꝫ actu legitio ⁊ a quauis alia cōione ut ꝓ'
xi.q.iij.in.c.euidenter. ⁊ in.c. licet.in fi.ex̄
de ſen.ex.li.vi. ¶Eſt ⁊ duplex excōicatio vi
delꝫ maior ⁊ minor. ut in.c.ſtatuimus. ex̄
de ſen.ex.li.vi.cum ſi.ibi no. ¶Maior qdē
eſt illa que appellat̄ anathema cui⁹ effect⁹
eſt ꝗ excludit ab ingreſſu eccleſie a cōione

fidelium ⁊ a ſacramentis eccleſie. ¶ Minor
aūt eſt illa que ſolum ab altero ex his ex
cludit ut .j. nōbit ⁊ ꝓbat̄ h̄ in d.c. cum
de nter. ⁊ iij.q.iij.c. euāgelij. ⁊ ex̄ de excep.
.c.a nobis. ⁊ ex̄ de ſen.ex.c.pl'r.cum ſi. In
ponitur aūt ſeu infligit̄ excōicatio dupli
citer vnomō ab hoīe. aliomō a iure ſeu ca
none ⁊ ſiquidē infligat̄ ab hoīe dēt ibeſſe
cauſa legitia l' offenſe l' ꝯtumacie. ut in.c.
ex parte.in pri. ex̄ de v.ſig. ⁊ xi.q.iij.in.c.
certum.nec procedit iudex ad abſoluēdū
niſi emenda damni prius reſtituta l' cōtu
macie preſtita debita cautione de iuri pa
rendo.ut hec hn̄tur in tex. ⁊ glo.in d.c.ex
parte. ⁊ ibi p Inno. ⁊ dēt iudex talē excōi
cationē proferre in ſcriptis interlocutorie
vl' diffinitiue cum cauſis legitis in ea ex
preſſis de qua ſnia facere debeat copiam ex
cōicato.vt hec hn̄tur in.c.i. de ſen.exco.li.
vi. ¶ Illa aūt excōicatio que īponit̄ a iure
ſn̄ miſterio hoīs ē dupl' viꝫ minor ⁊ maior
Que aūt ē minor infligit̄ in xviij. caſibꝫ
nō.per Inno.in.c.i.ex̄ de ſen.ex.li.vi. Illa
aūt que ē maior infligit̄ in xvi.caſibꝫ no.
per eundem Inno.in d.c.i. ⁊ per Hoſt.in
ſum.de ſen.ex. Ultra quos etiā ſunt alij
quos no.glo.in.c.eos.ex̄ de ſen.exco.li.vi.
⁊ in cle.i.ex̄ de elect. inter quos oēs caſus
ꝯnumerat ille quotidianus qui ē cū quis
manus violentas iniecerit in clericum.ut
xvij.q.iiij.c. ſi quis ſuadente. ⁊ .c. ꝯtra pre
ſumptionis.ex̄ de ſen.ex.cum ſi. vbi aduer
tendū ꝙ circa d.c.ſi quis ſuadēte. due eli
ciunt̄ regule. pma ē ꝙ percutiēs clericū
eſt ipſo iure excōicatus excōicatione maio
ri. 2ª regula ē ꝙ taliter excōicatus n̄ pōt
abſolui niſi per ppm l' per eiꝰ legatū de la
tere.ut ex̄ de ſen.ex.i .c.ad eminētiā. ⁊ no.i
.c. excōicatus.ex̄ de offi.lega. A pma aūt
regula excipiunt̄ viiij.caſus quos enume
rat Inno.in.c.non dubiū. ex̄ de ſen.exco. ⁊
Hoſt.in ſum. quoꝝ pmus eſt ſi pcutiens
illum ignorabat eſſe clericum.ut i .c ſi vo
ex̄ de ſen.exco. ¶ 2ꝰ ē ſi erat apoſtata ut in
.c.in audientia.ex̄ de ſen.ex. ¶ 3ꝰ ē cū quis
ſe defendit vim vi repellendo. ut in .c. ex
tenore.in fi. ⁊ in.c. ſi vero.eo.ti. ¶ 4ꝰ ē cū
pcutit̄ clericus adulter l' repertus cū filia
l' ſorore ut in d.c. ſi vero. ¶ 5ꝰ in eo qui p
cutit clericū cauſa diſcipline.ut in.c.i. ⁊ in
.c.cum volumus. ⁊ .c. ex tenore.ex̄ de ſen.
exco. ¶ 6ꝰ cum pcutit̄ in ludo l' ludi cauſa
ut in d.c.i. ⁊ in.c.volumus. ¶ 7ꝰ qn̄ pcuti
tur clericus exiſtens i habitu ꝯtrario cle
ricatui ut ꝙ ſtipendiarius l' ſilr'is.ut hēt̄

lxxiij.di.in.c.quiſquis. ¶ 8ꝰ ſi iuſſu ſupio
ris manus iniciat̄ d.c.ex tenore. ¶ 9ꝰ ē in
clerico depoſito curie tradito ſeculari. ut
ex̄ de iudi.in.c.cum non ab hoīe. ⁊ xvij.q.
iiij.in.c.ſi quis deinceps. ¶ 2ª vero regl'a
que ē ꝙ ſolus pp vl' legatus eiꝰ abſoluit.
fallit in xij.caſibꝫ no.per goff.in ſum.in q
bus l' epiſcopus l' ſacerdos pōt abſoluere
inter quos ē qn̄ percuſſor ē in mortis arti
culo ꝯſtitutus.ut in d.c.ſi quis ſuadente.
vel paup aut ſenectute depreſſus aut cor
pore debilitatus l' ſi leuis fuit pcuſſio. ut
in.c.quod de his. ⁊ in.c. pueniţ. ex̄ de ſen.
exco. Alij ſunt varij caſus ppe reſeruati
quos no.glo.in.c.i.in fi.de ſen.ex.li.vi. ⁊ i
.c.ſicut vnire.ex̄ de exceſſ.prela. ⁊ in .c. qō
trāſlationē.ex̄ de offi.lega. ¶ Caſus aūt i
quibꝫ epūs pōt diſpenſare no. per glo.in
.c.at ſi clerici.in fi. ex̄ de iudi. ⁊ plene per
Inno.in.c.dilectus.ex̄ de temp.or. ¶ Se
quit̄ nunc videre quis ſit effectus excōi
cationis ⁊ quidē multiplex ē pmo ꝙ ex
cōicatus repellit̄ ab agendo tam in foro
eccleſiaſtico ꝙ ſeculari.ut hētur in.c.decer
nimus.ex̄ de ſen.ex.li.vi. ⁊ in.c.per tuas.ex̄
eo.ti.facit.c.ad probandū. ex̄ de re iudi. ⁊
iudex repellit̄ a iudicando. ut in d.c. ad
probandū. ⁊ no.per glo. in.l.i.C.de iuri ⁊
fact.igno.non tn̄ repellit̄ aliquis a ſe defē
dendo.ꝙ defenſio ē de iure nāli. ut hētur
in.c.intelleximus. extra de iudi. ⁊ in.c. cū
inter.extra de excep.nec ſil'iter repellitur
ab appellando ⁊ appellationē proſequēdo
cum appellatio ſit quedā defenſio.ut in.c.
fi. ⁊ in.c.dilecti. ⁊ i .c.dilectus.ex̄ de excep
⁊ in.c.ſi uero.extra de ſen.ex. ⁊ in.c. excōi
camus.ꝯcredentes.extra de here. ¶ Si tn̄
excōicatus ꝯueniret̄ licet poſſit ſe defēde
re non' tamē poſſit actorē recōuenire ꝙ re
cōuentio ſapit naturā agendi ut hētur in
d.c. cum inter. de excep. ⁊ ibi no. ¶ 2ꝰ effe
ctus ē ꝙ in odiū excōicati pōt hꝰmōi ex
ceptio in quacunqꝫ parte litis opponi ita
tn̄ ꝙ ꝓbet̄ .j.viij. dies.ut ē tex.in .c. pia.
extra de excep. li.vi. ¶ Et amplius iudex
pōt ex ſuo officio etiā ſi nō opponat̄ ſi ex
cōicatio ſit notoria ipſum ab agēdo repel
lere.ut in d.c.pia.in fi. ¶ Deinde querit̄
ſi excōicatus petat ſe abſolui an ſit audiē
dus.vbi ante oīa eſt ſciendū ꝙ duplex eſt
abſolutio vna que ſit ad cautelā.alia q̄ ſit
a toto eo ppter quod impoſita ē excōica
tio. ¶ Si quidē petat̄ abſolutio ad caute
lam tunc ſ' allegat̄ ſnia excōicationis eſſe
nulla l' ex defectu ius dicentis vl' ꝙ lata

post appellatioñe vl' ꝙ in se ꝯtinet erroꝛē intollerabilē l' quid sile. ⁊ tunc sequi dēt absolutio ad cautelam. ut hētur ⁊ no. in .c. ij. extra de sen. ex. li. vi. ⁊ ibi per Arch. ⁊ Inno. facit .c. ꝑ tuas. extra eo. ti. cum si. ibi no. que absolutio ꝓcedit tam in excōicatione hoīs ꝙ̄ iuris. ſm Jo. an. in d. c. ij. Si vero allegatꝰ sñia excōicationis iiusta tunc q̄ ē illata seu inflicta pro offensa l' cōtumacia manifesta seu dubia. ꝑ casu aut offensa ꝯsistit i nō satisfaciendo l' nō restituendo ⁊ tunc denegatꝰ absolutio nisi pꝰ prestetꝰ emēda. ut hētur ⁊ no. in d. c. ij. ꝟ in pma igitꝰ. ⁊ per Inno. ⁊ glo. in. c. ex pte eē de ꝟbo. sig. ⁊ in. c. cum olim. eo. ti. ¶ Aut offensa ꝯsistit in nō ꝯparendo que ꝯtumacia appellatꝰ ⁊ tunc ꝯceditꝰ absolutio prestita cautione de ꝑarēdo iuri ⁊ restitutione expensaꝝ. vbi aūt offensa fuerit dubia siue sit in non restituendo siue in non cōparendo tunc vtrobiq̄ prestatꝰ absolutio prestita cautiōe de iuri parēdo. ut hec oīa plenius hētur ⁊ no. in. c. ꝑreall'. ¶ In 2° casu pncipali cum petitꝰ absolutio a toto ꝓcessu simpl'r ⁊ tunc nō ꝯceditꝰ nisi satisfactione ⁊ emēda facta ⁊ secuta. ut in dictis iuribꝰ ꝓbatꝰ ⁊ no. ¶ Quis aūt possit absoluere Rndendū ē ꝙ tam ipse excōicatoꝛ ꝙ̄ eius supioꝛ vl' eius delegatus. ut plene no. Arch. in d. c. ij. ad quod facit. c. ad presentiā. extra de appel. ⁊. c. quotiens. ij. q. vi. Rursum sciendū ꝙ alie sunt pene que a iure excōicatis infligūtꝰ inter quas illa assignatꝰ viꝫ siquidē aliquis fuerit inculpatus de heresi ⁊ citatus per iudicē veire ꝯtēpserit. ⁊ ob hoc excōicatus fuerit ⁊ in ea excōicatōe ꝑseuerauerit induratus vsq̄ ad annū ꝙ tunc reputatꝰ hereticus. ut in .c. cum ꝯtumacia. eē de here. li. vi. ⁊ in. c. excōicamus. in. §. qui aūt. eē de here. ¶ His eñi tribus ꝯcurrentibꝰ viꝫ ꝙ de heresi sit inculpatus ⁊ excōicatus ⁊ ꝯtumax ꝑ annū hētur pro ꝯuicto ⁊ ꝯfesso de huiꝰmōi crimine Si vero fuerit quis iculpatus de alio crimine tūc licet fuerit excōicatus ⁊ ꝑ annū ꝑseuerauerit in ꝯtumacia nō reputabitur per hoc hereticus ſꝫ solum de eo crimie reputabitꝰ pro ꝯfesso ut determinat glo. in in d. §. qui aūt. ⁊ in d. c. ꝯtumacia. ⁊ in. c. fi. extra de penis. facit xi. q. iij. in. c. rursus. ⁊ in. c. quicunq̄. Si tñ post excōicationem ⁊ annū trāscursum adhuc citaretꝰ vt ꝯtemneret parere mandatis ecclesie caderet in presumptionē heretice prauitatis. ut in d. c. fi. Et sic nō q̄ño ⁊ quot mōis isti clerici

illaqueāt laycos ⁊ suam iurisdictionē ampliant. ¶ Sed heu miseri iperatores ⁊ pncipes seculares qui hec ⁊ alia sustinetis ⁊ vos seruos ecclesie facitis ⁊ mundū ꝑ eos infinitis modis vsurpare videtis nec de remedio cogitatis ꝙ prudentie ⁊ scientie non intēditis. ideo attendite ⁊ memorie ꝯmendate q̄d dicat Hieronymꝰ veteres scrutās hystorias iuenire ñ possū scidisse ecclesiam ⁊ de domo domini populos seduxisse ꝑter eos qui sacerdotes a deo positi fuerant isti vero vertuntꝰ in laqueum toꝛtuosum in oibus locis ponentes scandalū ut hētur in. c. trāsferunt. xxiiij. q. iij. Alia est ꝑterea pena excōicati ꝙ si clericus ē ⁊ celebraret missam l' aliter se ingerat diuinis efficitꝰ irregularis que pena nō cadit i layco nec pōt absolui nisi a solo pp. ut in .c. ij. ⁊ iij. extra de cle. exco. minis. ⁊ ibi per Hosti. ⁊ i. c. i. extra de sen. ex. ⁊ in. c. i. extra de re iudi. eo. li. ⁊ ibi per Arch. que irregularitas etiā alijs modis ꝯtrahitꝰ de quibus no. per Inno. i. c. nisi cum pridē. extra de renunci. Est ⁊ alia quedā pena iure canonico introducta que suspensio appellatꝰ de qua plene agitꝰ in cle. fi. extra de penis. per glo. Jo. an. sic ꝙ̄ sunt tres pene excōicatio irregularitas ⁊ suspensio. Et aduerte ꝙ excōicatus pōt ꝯtrahere ⁊ distrahere ⁊ testamentū ⁊ q̄libet vltimā voluntatem facere. ut no. Jo. an. in. c. decernimus. extra de sen. ex. ⁊ Inno. i. c. ꝟitati. eē de iureiur.

¶ Debite satisdare

De hac satisdatione hētur in auē. gñalitꝰ C. de epis. ⁊ cle. que per ꝯsuetudinē hodie ē abolita. ut ibi no. per Cy. ⁊ docto. ⁊ per glo. insti. de satisda. §. sed hodie. licet i pluribus locis per statuta sit ꝯfirmata. Si aūt prestanda fuerit nec potestatē heāt illam dandi ꝙ non reperit an repelletꝰ dic ꝙ nō si iurauerit se satisdare nō posse. ut no. ibi ⁊ in. l. de die. §. fi. ff. qui satisda. cog. ⁊ in. l. i. ꝟ. oēs. C. de asser. tol. ⁊ in auē. de liti. in. §. ad excludendas. ⁊ no. per glo. in. c. per vestras. extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. c. i. extra de do. ⁊ ꝯtu. li. vi. Et hec ꝓcedunt cum agitꝰ in causa ciuili. Quid si agitꝰ in causa criali an iuramētū predictū excuset a prestatione fideiussiois vr̄ ꝙ sic per tex. in. §. si vero crimē. in auē. ut nulli. liceat le. Sed ꝯtra determiat Bar. in. l. i. ff. de custo. ⁊ exhib. re. per tex. in auē. ut nulli. iudi. in. §. necessariū. ubi mulier iure spāli excusatꝰ iurando ꝙ̄ in alijs ē regula

cõis ar. l. ius ſingulare. ff. de legi.

¶ **Libellus ē incer**tus. ¶ De incertitudine patet pluribus modis puta ſi ſit alternatiu⁹ ꝙ alternatõ parit obſcuritatē. ut. l. pretoꝛ edixit. §. qḋ aūt. ff. de iniur. ⁊ ibi per Bar. ⁊ glo. verū tñ hic ē aduertendū ꝙ qñcunꝗ plura ſūt alternatiue in obligatione legis diſpõne vel partiū ꝯuentione ⁊ aut ſupeſt vtrūꝗ ⁊ admittit̃ libellus alternatiue imo de neceſſitate ꝯcipiendus ē alternatiue ut hēt̃ in. §. plus aūt ꝟ. huic aūt. inſti. de act. cum ibi no. ad qḋ facit. l. ij. §. i. ff. de aqua plu. arci. l. ſi ſeruus legatus. §. h⁹mõi ⁊. l. non quocunꝗ. §. fi. ff. de le. i. cum alijs ſi. all'. ꝑ glo. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de reſcin. ven. ⁊ hētur in. l. ſi nō ſoꝛtē. §. ſi x. de ꝯdi. inde. Aut alterum tñ ex alternatiuis ſupereſt ⁊ tunc illud ſolum petit̃ nec libellus alternatiue admitteret̃. ut in. l. iij. §. fi. ff. de eo qḋ cer. lo. ⁊. l. ſtichū in pn̄. ff. de ſolu. cū ſi. Qñꝗ vnū tñ ē in obligatione aut in petitione legis auctoritate l' ptiū ꝯuentione ⁊ tunc aut agens ē certus de iure ſuo ⁊ tūc illud ſolum ſimpl'r petit̃ al's ſi petat̃ ſub alternatione libellus vitiat̃ ⁊ ſic loquit̃ d. l. ꝓtoꝛ. §. quod aūt. ⁊ d. §. plus aūt. cum ſi. aut actoꝛ ē incertus de iure ſuo ⁊ tunc libell⁹ incertus de iure admittit̃ ſi incertitudo ꝯtingat facto ⁊ culpa rei ꝯuenti al's ſecus vt hētur ⁊ no. in. l. i. §. ꝙ aūt. ff. quoꝝ leg. pro quo optīe facit. l. i. in fi. ff. ſi pars here. peta. quod ſequit̃ Inno. in. c. ꝯſtitutus. ex̃ de in inte. reſti. ⁊ ibi ꝑ Jo. an.

¶ **Generalis** Scire debes ꝙ generalitas parit obſcuritatē. ut. l. ita fidei in pn̄. ff. de iure fiſ. ⁊. l. cum ſtichus. ff. de ſolu. vnde non placet legiſlatoꝛi. ſi claritas ē illa que eſt amica legis. ut in auc̃. de teſta. imꝑfect. ꝑ⁹ pn̄. ideoꝗ qñ libellus eſt general' ſeu obſcurus ⁊ reus petat ipſum declarari l' cauſam ex qua petit̃ exprimi tunc ſi nō declaretur nō poterit ferri ſn̄ia. ut ſentit glo. i l. inter ſtipulantē. §. ſi ſtichū. ff. de ꝟ. obli. ſeruata tñ diſtinctione tradita in. l. ⁊ an eādē. §. actiones. ff. de excep. rei iudi. ⁊ in. c. abbate ſane. ex̃ de iudi. ⁊ plene dixi ſ̄ in ꝓ libello in glo. ſuꝑ ꝟ iure dominij. ꝟ. nunc aūt querit̃. qūi obſcuritatē ⁊ gn̄alitatē poterit actoꝛ declarare qñcunꝗ. ut in. l. ſi quis intentione ambiguā. ff. de iudi. ⁊. l. inter ſtipulantē. §. i. ff. de ꝟbo. ob. ⁊ ibi no. per Bar. ſuꝑ qua obſcuritate declaranda ſiue interueniat in iudicijs ſiue in ꝯtractibus ſiue in vltimis voluntatib⁹ aut alijs diſpõnibus plene no. per Dy. ⁊ Jo. an. in regula ꝯtra eū. ex̃ de reg. iuri. li. vi. Quid ſi iudex admittat libellum gn̄alem dic ꝙ male facit tamen ſn̄iam ſuam feret ſuper illa cauſa quā actoꝛ fuerat proſecutus ⁊ ſi de ꝓſecutiõe certe cē ñ apparuerit ꝓnūciabit ſuꝑ illa cauſa que minorē ꝯdemnationem requirit ſc̄m Inno. ut per eum no. in. c. cum dilectus. ex̃ de oꝛ. ꝯgni. ¶ Pro qua opione facit quod no. per glo. ⁊ Bar. in l. rei appellatione. ff. de ꝟbo. ſig. ⁊ in. l. in actione. in pn̄. ff. de fur.

¶ **Vagus ⁊ obſcu**rus. ¶ Dicit̃ libellus vagus cum ē varius ſeu varietatē ꝯtinet in ſe puta vnum ponit̃ in narratione ⁊ aliud diuerſum petitur in ꝯcluſione. ¶ Obſcurus aūt ē ut ſ̄ dici l' ſi verba eius poſſunt ad plura referri ⁊ interpretari ar. l. quotiēs. ff. de ꝟbo ob. de reg. iuri. ⁊ de re. dub. Dicit̃ etiā aliquādo in ſe ꝯtrarius qñ repugnat ſibiipſi ut. l. i. ⁊ quod ibi no. C. de fur. ⁊. l. vbi repugnantia. ff. de reg. iuri.

¶ **Contrarietatem** ac repugnantiā ꝯtinens. ¶ Sciendū ē ꝙ aliqñ ꝯtrarietas apparet in actoꝛe ꝓponente actiones ꝯtrarias qñꝗ apparet in reo ꝓponente exceptiones ꝯtrarias qñꝗ apparꝫ ꝯtrarietas in inſtrumētis. quandoꝗ apparet ꝯtrarietas in teſtib⁹. qñꝗ in alijs diſpoſitionib⁹. Si quidē apparet ꝯtrarietas in actionib⁹ tunc recurrendū eſt ad doctrinam traditam in. l. qḋ in heredē. i §. eligē. ff. de tribu. ⁊ in. l. cum filius. §. varijs. ff. de le. ij. ⁊ in. l. i. C. de fur. ⁊ in. l. ꝯtra maioꝛes C. de inoffi. teſta. ⁊ per Dy. in. c. nullus pluribꝯ. ex̃ de reg. iuri. li. vi. ¶ Si vero ſit ꝯtrarietas in exceptione tunc dic ut no. ꝑ Dy. in. c. nullus pluribꝯ. ex̃ de reg. iuri. li. vi. ⁊ per Bar. in. l. nēo. ff. de excep. Quid aūt ſi ꝯtra hanc ꝯtrarietatē aduerſarius nihil oppoſuit an procedat iudiciū. dic ut plene no. per Bar. in. l. gn̄aliter. in §. nihil cõe. ff. de acqui. poſſ. ꝟ. vltima ꝯbinatio eſt ibi. ¶ quero vez. ibi diſtiguit̃ h̄ modo aut ꝯtrarietas apparet in vno ⁊ eodē iudicio aut i diuerſis. ꝑ caſu põt iudex ex ſuo officio libellū reicere. ut in. l. i. ff. de offi. aſſeſſ. ⁊ etiā pars põt opponere ⁊ repelletur actoꝛ. ut in. l. i. C. de fur. Ubi aūt vterꝗ taceat. tunc aut in proceſſu etiā vertitur

ꝯtrarietas ⁊ tunc parte nõ opponente ab ſoluitˀ reus. ut. l. i. §. ſed ſi aliquis. ff. q̄n ap pellatũ ſit. ꝯiuncta. l. ſcripture. C. de fide inſtru. ⁊ in. l. vbi repugnantia. de reg. iur.

¶ Si aũt in proceſſu non vertitˀ ꝯtrarietas tunc ſnĩa fertˀ ⁊ tenet ꝓceſſus. ut. l. i. §. ꝙ aũr. ff. quoꝝ lega. 2°. caſu q̄n ꝯtrarietas ē in diuerſis iudicijs. tunc ſubdiſtingue. an intentētˀ diuerſis tempoꝛibꝫ an eodē tp̄e ⁊ an ſint talia ꝯtraria que electione tollā tur vel nõ ut ibi no. ¶ Deinde põt eodē mõ queri ſi plura iudicia intententˀ ꝯtra vnum que nõ ſolent ꝯcurrere an reus de beat opponere exceptiones ꝙ non debent admitti in quo caſu ē diſtinguēdum ſm̄ eum ut ibi no. nã q̄nꝗ impeditˀ ꝯcurſus rõne oꝛdinis. q̄nꝗ rõe ꝯtrarietatis. ut ſta tim dixi. q̄nꝗ rõne electionis. q̄nꝗ quia ſnĩa lata in vna parit exceptionē rei iudi. in alia dic ut ibi. vbi aũt apparet ꝯtrarie tas i inſtrumētis. dic ut no. in. l. ſcripture diuerſe. C. de fide inſtru. ⁊. l. vbi repugnã tia. ff. de re. iur. ¶ Si aũt ſit in teſtibꝫ dic ut no. per glo. in. c. in p̄ñtia. ex̄ de teſti. ⁊ p Cy. in. l. in exercendis. C. de fide inſtru. De quo ſcripſi. ſ. ſup forma opponendi cõ tra teſtes. Aliq̄n apparet ꝯtrarietas in po ſitionibꝫ lˀ r̄nſionibꝫ. de quo hētur in. c. cum in poſitionibꝫ. ex̄ de iureiur. li. vi.

¶ Dentibus lacerā

dum. ¶ Poteſt eñi ⁊ debet iudex ſi vide at libellum male ⁊ inepte formatũ ipſum dentibꝫ lacerare. ut. l. i. ff. de offi. aſſeſ. ⁊ ibi no. Sed ꝙ de iure cõi difficile ē bene di ctare ⁊ formare libellum cum multe ⁊ va rie ſunt cauſe ex quibꝫ libellus reicitˀ pro tanto apud bonos p̄ncipes ⁊ laudabiles ciuitates quibꝫ exoſe debent eſſe lites per miſſum ē per ſtatuta ⁊ decreta ꝙ quelibꝫ petitio ⁊ quicunꝗ libellus ſit tollerabilˀ ⁊ admittatˀ dũmõ ꝯtineat rē ⁊ cauſam.

¶ Certā cauſam in

eo exprimi. ¶ Petere ꝙ cauſa exprimatˀ magis pertinet cum agitˀ actione pſonali q̄ꝫ reali ut plene ſcripſi ſ. in forma ſuperio ris libelli.

¶ Non tamen anı́

mo ꝯteſtandi litem. ¶ Hec proteſtatio impedit ꝯteſtationē litis qua obmiſſa in duceretˀ litis ꝯteſtatio p ſimplicē r̄nſio nem factam incõtinenti vlˀ poſtea ex inter uallo poſt dictam ꝓteſtationē. ut no. per glo. ⁊ doct. in. c. i. ex̄ de lit. ꝯteſt. ⁊ in. l. i. C. eo. ti. Si tñ poſt hanc ꝓteſtationē ex in teruallo ſimplˀr r̄nderet induceretˀ litis ꝯteſtatio. ut ibi no. ⁊ in. c. cum M. ferra. ex̄ de ꝯſti. Si vero nec in p̄ncipio nec pꝰ intercceſſit ꝓteſtatio tũc clarũ ē ꝙ r̄nſio ſimplex negatiua inducit litis ꝯteſta. ut in iuribꝫ aũdictis. ¶ An aũt ex affirmati ua r̄nſiõe inducatˀ litis ꝯteſtatio glo. di ſtinguit in d. l. i. an ꝯfiteatˀ reus aĩo cõ teſtandi litem ⁊ fit litis ꝯteſtatio. an aĩo declinandi iudicium ⁊ tũc ſecus q̄ð in du bio preſumitˀ iuxta ea que hētur in. l. ſi reus paratus. ff. de ꝓcur. ¶ Sed circa hoc queri ꝯſueuit an pro litis ꝯt. ſolui debeat decima litis que in montefarrato ⁊ alibi appellatˀ data ⁊ vr̄ ꝙ non. per no. p Inno. in. c. cum ab omni. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ per ſpe. in ti. de ſalla. §. ſi vero oꝛdine. ⁊ ad hoc facit inſti. de pe. teme. liti. §. hec aũt omnia ⁊ in auc. de iudi. §. ſi vero. ¶ In ꝯtrarium facit auc. gñaliter. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ i auc. vt diffe. iudi. §. ad excludendas. ⁊ ibi per Ja. de bel. finaliter ⁊ ꝯcluſiue de ꝯſuetudi ne in pluribꝫ partibꝫ diuerſimode obſer uatˀ nam in lombardia nihil exigitˀ. ¶ In montefarrato ⁊ ceteris alijs partibꝫ exigi tur ad rõnem de x. pro centenario ⁊ alibi minus ⁊ applicatˀ domino ſeu cõi. ¶ Dein de queritˀ ecce ꝙ aliquis petijt in libello mille cum re vera ⁊ in effectu non debuit habere niſi. l. queritˀ ꝓ qua ſumma ſit ſol uenda data. an pro petita an pro ſola debı́ ta Bar. dicit ꝙ ſoluenda ē pro ſumma pe tita in libello. ut per eum no. i. l. cum que dam puella. ff. de iuriſ. om. iudi.

¶ Narrata prout

narrantˀ. ¶ Hec ē cõis ⁊ vulgaris r̄nſio q̄ꝫ pedagogi facere nouerunt circa quã no tare habes ꝙ non ē ſimplˀr negatiua nec ſimplˀr affirmatiua ſ; implicita ita ꝙ per eum non põt r̄ndens argui de ſimplici ne gatione ut incurrat penã editam ꝯtra ne gantem de qua traditˀ in. l. fi. C. de rei vē. ⁊ in auc. item poſſeſſoꝛ. C. qui po. in pi. ha be. cũ ſi. nec etiã põt redargui de ſimplici ꝯfeſſione ut hēatur pro ꝯdemnato iuxta l. i. C. de ꝯfeſſ. ꝙ illa verba prout denotãt aliqua in libello ꝯtenta eſſe vera ⁊ aliqua falſa licet ea que ſint vera ⁊ que falſa non appareant. ¶ An ergo poterit actoꝛ petere a reo q̄ð apertius declaret r̄nſionē ſuam que ſint illa que fatetˀ eſſe vera. ⁊ que ne gat eſſe vera. vr̄ ꝙ ſic ꝙ ad petitionē rei

cogitur actoꝛ declarare libellum ſuū · ut ſ. dictum ē ergo econtra reus ad petitionē actoris cogendus ē declarare ꝯſenſum ſuū ꝙ non debet licere actori qđ nō liceat reo ⁊ econtra ut in regula nō licet. ex̄ de reg. iuri. li.vi.⁊ ibi per Dy.in.l.non deē.ff.de reg. iuri. Cogita ſup hoc ꝙ nunq̄ vidi practicari. ſequit̄ in lr̄a.

¶ Exceptione litis

pendentis. ¶ Regula ē ꝙ tantū operat̄ quo ad impediēdum proceſſum exceptio litis pendentie q̄ntum exceptio rei iudi. ut.l.fundi.⁊.l.fundū.ff. de excep.rei iudi. Pendere aūt lis dicit̄ quiq̄ modis. viꝫ per libelli oblationē.ut.l.ij.⁊ itē.C.ut lit. penden. 2°. per appellationē. ut.ff.nil no. appel.pen. ¶ 3°. per relationē ſeu ꝯſultatio nem factam ſupiori per iudicē.ut.l.ex illo tempoꝛe.C.de appel. ¶ 4° per iudicis recu ſationē.ut in.c.ij.requiris.⁊ in.c.cum ſpāl. ex̄ de appel.⁊ in.l.apertiſſimi.C.de iudi. ¶ 5°. per in integrū reſtitutioēꝫ poſtulatam. ut.l.i.C. in integ.reſti.po.nil fieri. Con trahit̄ aūt hoc modo vitiū litigioſi.nam de iure canonico res efficit̄ litigioſa p ſo lam cautionē.ut tradit̄ in cle.i. ex̄ ut lite penden. ¶ De iure aūt ciuili ⁊ nouo au tenticoꝝ ꝯtrahit̄ in actione reali qua de dominio l' quaſi directo l' vtili agitur per ſimplicem libelli oblationē.ut in auē.liti gioſa.C.de liti. licet olim per litis ꝯtē. ut .l.ij.C.eo. ¶ In pſonali aūt ꝯtrahit̄ p li. ꝯtē. cum in ea nil ſit mutatum ſm Cy. ⁊ Ja.butri. Effectus aūt rei litigioſe ē ꝙ nō pōt alienari alioqui alienatio nulla ē ⁊ vl tra alienatoꝛ grauit̄ punitur ⁊ emptoꝛ.⁊ pena aliq̄n applicatur fiſco. aliq̄n emptoꝛi ſeu acquirenti ſm diſtinctionē traditam in.l.fi.C. de litig. ¶ Ex vitiū litigioſi nō ꝯmittitur in re pro qua actum ē ipothecaria.ut in dicta auē.litigioſa.⁊.l.i.C.eo.ti. Idem ſm aliquos cum agitur ꝯfeſſoria l' negatoria ſup quo vide Cy.⁊ alios docto. in iuri. preall'.

¶ Et excommunica

tionis predicte. ¶ Iſta exceptio pōt oppo ni in quacunq̄ parte litis ante litem ꝯtē. ⁊ poſt ꝓpter timorē ꝯtionis.⁊ aduerte alia rōne h̄ fuit per ppm inductū ut ampliare tur eius poteſtas tam in foro ſeculari q̄ī eccleſiaſtico que magis eēt reſtringēda q̄ ampliāda q̄n pſalteriū male ſonat cum citara probanda tū eſt hec exceptio .ſ. viij.

dicis.ut h̄etur in c.pia. ex̄ de excep.li.vi.⁊ ē di.⁊ in alia glo. ſequit̄ in lr̄a.

¶ Reique iudicate

De hac exceptione loquit̄ totus titulus de excep.rei iudi.⁊ in.c.fi.ex̄ de excep.li.vi que ſnīa etiā ſi ſit iniqua quo ad ius ptis uel ꝙ per iniuriā iudicis lata vl' aliter pa rit regulariter exceptionē rei iudicate dū tū ſit rite ⁊ ſolēniter iuris oꝛdie ſeruato promulgata.ut in.l.iiij.§.ꝯdēnatum.⁊.l.ſi cum nulla.ff.de re iudi.cum ſi.⁊ ꝙ ſnīa in iqua faciat ius eſt tex.in.l.i.§.in h̄ interdi cto.ff.de libe.exhi.⁊.l.ſeruo inuito.in.§.cū pretoꝛ.ff.ad trebel.⁊.l.ſi ſeruus pluriū §.i ꝯ.ſi tn̄.ff.de le.i. Cui' quidē exceptionis natura ē ut poſſit opponi ante litē. ꝯtē. ad impediendū proceſſum ⁊ poſt litē. ꝯtē. ad merita cauſe ad victoꝛiā optinendā ⁊ h' nature etiā ſunt exceptiones trāſactiones ⁊ rei finite. ut hec h̄ntur in .c.i.de lit.ꝯtē. li.vi.⁊ no.in.l.poſt rem iudicatam.ff.de re iudi. quod quidē optima rōne prouiſum eſt ut finis ſit litiū ut ipſaꝝ materia am putet̄.ut in.l.fratris.C. de trāſac.⁊ in.l.fi ff.pro ſuo.⁊ in.l. terminato.C. de fruct.⁊ lit.expen. ¶ Locus aūt erit huic exceptiōi ꝯtra agentem in alio iudicio ſi tria ꝯcur rant.ſ.idemptitas pſonaꝝ rei ꝙ petitur ⁊ cauſa ex qua petitur aliter vno ex his vel pluribꝰ deficientibꝰ ceſſabit exceptio rei iudicate.ut hec ꝓbant̄ in.l.⁊ an eadem.⁊ l.ſi mater.§.h̄ iure.⁊ in.l.cum querit̄.ff.de excep.rei iudi. de quo articulo plene no. Cy.in.l.neq̄.C.ad exhiben.⁊ glo.in.c.ad uerſario.ex̄ de excep. ¶ Qn̄ aūt dicat̄ res iudicata trāſacta vel finita declaratur per tex.in.l.i.§. fi.ff. ad turpill'.⁊ facit.l.iiij §. ꝯdemnatū.ff.de re iudi.

¶ Preſcriptionis

Pro aliquali notitia h' exceptionis ſciē dum ē ſm coēm opi. ꝙ hec exceptio ē h' nature c' ē exceptio rei iudi. de qua ꝓx. dictū eſt nam ſi hec opponat̄ ante litē. ꝯtē. hēt impedire proceſſum ſi opponatur poſt litē. ꝯtē. hꝫ inducere victoꝛiā circa merita cauſe.ut plene no.per Ja but.in.l.omnes. ⁊ in.l.ſicut.C. de preſcrip.xxx.vl'.xl.anno. ſic etiā ē exceptio iuriſiurandi ⁊ gn̄aliter ſm Bar.in qualibet alia per quā ꝓponit̄ ius agendi ipſo iure deficere in agente ꝟ bi grā in exceptione ſolutionis ⁊ accepti lationis.ut p̄ eum no. in dicta.l.poſt rem iudicatā.⁊ latius in.l.nam poſtea.in pā.ff.

de iureiur.⁊ in.l.eleganter.§.ſi quis poſſ.
ff.de odi.inde.⁊ per Cy.in.l.emptor.C.de
preſcrip.lon.temp.facit.c.i.de lit.ɔtl.li.vi.
Deinde ſciendū ē ꝙ pſcriptionū multe
ſunt ſpēs. Eſt enī quedā preſcriptio triē
nalis que locum hꝫ in rebus mobilibꝰ tā
tum.ut inſti.de vſucā in pn.⁊.C.de vſucā.
tāſfor.l.i. ¶ Alia ē preſcriptio que ɔpetit
pro rebus imobilibꝰ ꝉ ſeruitutibꝰ ꝉ iuri
bus incorpalibꝰ ſeu actionibꝰ realibus vꝉ
pſonalibꝰ. ⁊ hec ē multiplex nā qñqꝫ ē x.
an.qñqꝫ xx.qñqꝫ xxx.qñqꝫ xl.qñqꝫ centum
annoꝝ.qñqꝫ tanti temporis cꝰ memoria ñ
exſtat. Querit̄ ḡ quot ſunt neceſſaria ad
preſcriptionē inducendā. Rñ ꝙ qñqꝫ plura
qñqꝫ pauciora ſcḋm qualitatē preſcriptiōis
vnde ſi querit̄ de preſcriptione triennali
in ea requirūt̄ illa de quibꝰ dicam in pre
ſcriptione triennali. Si aūt querit̄ de p̄
ſcriptione reꝝ imobiliū ꝉ iuriū incorpora
liū tunc aduertendū ꝙ aut querit̄ de pre
ſcriptione x.ꝉ xx.anno. Et tūc pro rebus
corporalibꝰ preſcribēdis 4.or requirunt̄ viꝫ
tempus longum titulus bona fides ⁊ poſ
ſeſſio ɔtinuata. pmū de tempore ꝓbat̄ in
d.l.i.C. de vſucā. tāſfor.⁊ in.l.pꝺꝉt.⁊ in.l.
emptor.C.de lon.temp.preſcrip.⁊ in.l.pre
ſcriptionē.C. qui.nō ob.lon.tēp.preſcrip.
2m de titulo ꝓbat̄ in.l. nullo. de rei ven.
⁊ in d.l.i.de vſuca. tranſfor.⁊.l.diutina.⁊
l.nec petente.cum ſi.C.de lon.temp.preſc.
3m de bona fide probat̄ in.l.ij. ⁊.l. ſi frau
dem.C.de long.temp.preſcrip. 4m de ɔti
nuata poſſeſſione. probatur in.l.i.C. de v
ſucā. tranſfor. ⁊ in .l. ſine poſſ.ff. de vſucā.
⁊ in.l.ij.C.de lon.temp.preſcrip. ⁊ multū
ſi.no.per Dy.in.c.ſine.ex̄ de reg.iur.li.vi.
Pro rebꝰ aūt icorporalibꝰ pſcribendis pu
ta pro ſeruitutibꝰ ꝉ iuriſdictiōibꝰ dic ut
.ſ.dicam ſub ti.de ɔfeſſ.⁊ nega.⁊ eoꝝ libel
lis. In preſcriptione aūt xxx.annoꝝ ſuffi
cit vnū.ſ. poſſeſſio ɔtinuata cū ipſo curſu
tpis.ut in auē.male fidei.⁊ in.l.ſicut.⁊.l.ō
nes.C.de pſcrip.xxx.an. ¶ In preſcriptio
ne aūt xl.annoꝝ ē aduertendū an quis ve
lit pſcribē ɔtra eccleſiā pncipē ꝉ ciuitatē
quo caſu requirūt̄ illa quatuor de quibꝰ
ſ̄ ut hētur in.l.fi.⁊ in auē. quas actiones.
C.de ſacro ſanct.eccle.⁊ in.l.oēs.C. de pre
ſcrip.xxx.an.⁊ tradit̄ in.c. de quarta. ⁊ in
.c.illud.⁊ in.c.ad aures.⁊ in.c.ꝙ iudicāte.
ex̄ de preſcrip.⁊ in.c.ſi diligenti.in fi.⁊ ibi
per Inno.⁊ in.c.i.ex̄ eo.li.vi. Si vero ve
lis preſcribere ɔtra puatū viꝫ iuri ipote
ce tūc ſufficit tēporis decurſus ⁊ ɔtinuata

poſſeſſio.ut.l.cum notiſſimi.in pn. de pſcr.
xxx.an.C. ¶ In preſcriptione aūt centū
annoꝝ que currit ɔtra eccleſiā romanam
tm̄ requirūt̄ illa q̄tuor de quibꝰ ſ̄ dictū
ē.ut in auē.quas actiones alꝉ. in fi. ⁊ xvi.
q.iij.in.c.placuit.in fi.⁊ in.c. ſi diligenti.i
fi.⁊ in.c.de quarta.in fi. ex̄ de preſcrip. ¶
De pſcriptione aūt tanti tpis cuꝰ initij
memoria nō exiſtit nō erit ad pñs ſermo
cum illa locū hēat marie in iuribꝰ incor
poralibꝰ nō oibꝰ ſꝫ aliquibꝰ de quo tradit̄
in.l.ſi hoc iure.§.ductꝰ aque.ff.de aqua co.
⁊ eſti.⁊.l.ſi arbiter.ff.de proba. ⁊ tangā in
ti. de forma libelli.ſup ɔfeſſoria ⁊ negato
ria. Eſt ⁊ quedā alia ſingularis pſcriptō
quatuor annoꝝ que ɔpetit fiſco alienāti
rem alienā tanꝙ ꝓpriā.ut tradit̄ in.l.oēs
⁊.l.fi.C.de quadri.preſcrip.⁊ no.per glo.i
l.fi.C.ſi aduer.fiſ. In qua pſcriptione re
quirit̄ titulus ⁊ alia de quibꝰ ſ̄.ut ꝓbāt
iura pdicta. ¶ Sunt etiā ⁊ multe alie ſpe
cies pſcriptionū de qbꝰ Azo.in brocardis
ſuis. ¶ Nūc aūt plenius attingo maꝫ pre
ſcriptionū queramꝰ qñ ⁊ quibꝰ caſibꝰ lo
cum hēat pſcriptio x.ꝉ.xx.an. Rñ ꝙ iſtis ɔ
currētibꝰ viꝫ cū quis ab eo qui nō ē dñs
iuſto titulo ꝉ putatiuo bona fide acquiſi
uit rē imobilē eāqꝫ poſſedit pñte aduerſa
rio p ſpatiū x.an.vꝉ eo abſente ſpatio xx.
anno.⁊ ɔtinue ⁊ pacifice ſine aliqua inter
ruptione ꝉ inquietatione.vt hec ꝓbant̄ i
d.l.ij.⁊.l.diuturna.⁊ in.l. nec petentē.C.
de pſcrip.lon.temp.x.ꝉ xx.an.cum ſi.ſ̄ alꝉ.
p quā pſcriptionē nō ſolū excludit̄ dñs
rei ſꝫ etiā quicunqꝫ hñs rē ipſā ipothecatā
ut i.l.i.⁊ ij.C.ſi aduer.cre.⁊ aduerte ꝙ no
tāter dici qñ ab eo qui nō ē dñs res ē ac
quiſita. nā ſi acquiſitio ē facta ab eo q do
minꝰ ē efficeret̄ ſtatī dñs acquirēs vñ ceſ
ſaret pſcriptio.ut ē tex.in.l.ſequit̄.in.§.la
na.ff. de vſucā. ⁊.l. in bello.§ ſi quis.ff. de
capti.⁊ poſt li.reuer.facit inſti. de vſucā.in
pn.⁊.ff.de pub.l.i.cū ſi.lꝫ eo caſu pſcriptio
procederet ɔtra creditoreſ ipſiꝰ dñi ut di
ctū ē. ¶ Deinde ad declārionē pdictoꝝ q̄
rit̄ quis dicat̄ pñs ꝉ abñs. Rñ ꝙ ille dr̄ p̄
ſens qui ē eiuſdē domicilij cꝰ ē pſcribens.
Abñs vero ē qui ē diuerſi domicilij.ut.l.
fi.in pn.C.de lon.tēp.pſcrip.vñ i pſcriptō
nibꝰ attēdit̄ potius idēptitas ꝉ diſpitas
domicilij ꝙ pſone pñtia corporalꝉ ꝉ abñtia
ut ibi no.p glo.⁊ Cy. ¶ In alijs aūt caſibꝰ
dr̄ quis pñs vꝉ abñs alio reſpectu. ut ibi
no.p glo.⁊ latiꝰ in auē.de fideiuſſ.§.i. veꝝ
tu abñtibꝰ pſoālr ex iuſta cā dari ɔſueuit

ↄtra pſcribenté in integ. reſtitutio. ut tra
ditur in. l. qȝ tpe. C. de reſti. mili. ꝛ in. l. i
C. ſi aduer. vſuc. ꝛ in ti qui. ñ ob. lon. tēp
pſcrip. l. ij. ꝛ. l. ab hoſtibꝫ. cũ ſi. ibi no. p gl.
Amplius qrit̃ ꝙ ſupius dixi de ti. vero l' pu
tatiuo. an qlibꝫ ti. putatiuus ſufficiat ad p
ſcriptõné dic breuiter ꝙ ce ti. itercesſit iu
ſtus error ꝗ iiuſtus. ¶ Siqdé iuſtus fuit
error tũc ꝗ titulus fuit vẽditionis ꝛ tũc
nõ ſufficit iuſtus error niſi iteruenit iu
ſtiſſimus. ut tradit̃ in. l. iij. ff. p ſuo. Aut
fuit alius titulus ꝛ tunc ſufficit iuſtus er
ror ut. l. celſus. ff. de vſuc. cũ ſi. ibi no. per
glo. ꝛ Bar. vbi aũt error fuit iiuſtus tũc
non hẽtur pro titulo ut in d. l. celſus. ¶
Concluſiue g° error iuſtus l' iuſtiſſimus hẽt̃
pro titulo ſm pdicta. error aũt iiuſtus ñ
hẽt̃ p titulo. ¶ Reſtat g° querendũ ꝛ de
clarandũ quis dicat̃ error iuſtus quis iu
ſtiſſimus ꝛ quis iiuſtus vbi aduertendũ ꝙ
ſm Bar. i d. l. celſus. põt dici error iuſtus
qñ quis mouet̃ ad aliquid credendũ ↄſi
ſtens in facto ꝓprio iteruenĩete aduerſarij
ſuaſione vbi gr̃a ſi dixerit trado tibi hũc
librũ quẽ tibi donaui. ut ꝓbat̃ in. l. iij. ff. p
ſuo. ꝛ. l. ſi exiſtimãs. ff. pro ſoluto. dicta. l
i. in fi. ff. qñ act. de pecu. ẽ an. ꝛ. l. doli exce
ptio. in fi. cũ glo. ſua. ff. de dona. ¶ Iniuſtus
aũt error ẽ in facto ꝓprio nulla aduerſarij
ſuaſione itercedẽte. ut. l. quãqȝ. ff. ad vell.
ꝛ. l. quiſqȝ. C. de reſcin. ven. cũ ſi. ac etiã er
ror iuris. ut. l. nũqȝ. in pn. ꝛ. l. ſi fur. § i. ff. de
vſuc. ¶ Iuſtiſſimus vero error ẽ in facto alie
no vbi gr̃a ſi ꝓcurator meus l' ſeruus l' nego
tiorũ geſtor dixerit ſe emiſſe noĩe meo. ut
ff. ꝓ emp. l. qȝ vulgo. ꝛ in. l. fi. ff. ꝓ ſuo. ꝛ
no. p glo. in d. l. ſi exiſtimãs. Et eodẽ mõ
erit iuſtiſſimus error ſi pr̃ meus l' auus ꝗ alius
defunctus cui ſucceſſi dixerit mihi ſe emiſ
ſe p rõné pdictã. Sic etiã ex rei euidẽtia
apparet iuſtiſſimus utputa ſi credebã illũ a
quo emi ẽe puberẽ ex aſpectu cũ tñ adhuc
eẽt pupillus l' cũ credebã eũ ẽe ſane mẽtis
cũ eẽt furioſus. ut. l. ij. § ſi a pupillo. ꝛ. § ſi
a furioſo. ff. ꝓ emp. ¶ Et inſup iuſtiſſimus er
ror ſi de ti. erat fama ꝛ opi. iter vicios ut
i. l. cũ quidã. § qȝ dr̃. ff. de acqui. here. vñ ſi
erit fama vl' vox iter vicinos ꝙ pr̃ meus
emerat hãc domũ ꝓbata poſſeſſiõe ꝛ allega
to huiusmõi ti. curſa erit pſcriptõ qȝ ẽ mul
tũ nõbile ſm Bar. in d. l. celſus. ꝛ ſic hẽs
modũ practicãdi ꝛ capitulãdi. ¶ Pro huius tñ
declaratiõe ſbitõ talẽ qõẽꝫ titius poſſedit
domũ bona fide ꝓ ſua ꝛ tãqȝ ſua ſpatio x. l'
xx. an. ↄtra quẽ dñs domus agit de mũ ipaꝫ

vẽdicãdo excipit titius de pſcriptione alle
gãdo ti. ſi nõ ꝓbãdo ſpãli de eo ꝛ iducen
do lõgã poſſeſſioné querit̃ an hec duo ſuffi
ciãt. ſ. alle° tit. ꝛ ꝓba° poſſeſſionis lõgeue
quo ad excludẽdũ dñm ex pſcriptiõe. qui
dã dicũt ꝙ ſic ar. i. l. cũ de in rẽ verſo. ꝛ qȝ
ibi no. ff. de vſur. ¶ In ↄtrariũ dẽtiat Ja.
de are. ꝛ pe. ꝛ Cy. put p eos no. in. l. ſi ma
ior. C. cõi. diui. de quo ſcripſi. ſ. ſb ti. qñ a
git̃ ꝓ hereditate diuidẽda ꝛ ꝓcedit hec qñ
allegat̃ ti. ſimpl'r non coadiuuatus aliquo
iuſto l' iuſtiſſio errore al's eni ꝓcederẽt q
ſ. ꝓx. dicta ſũt. ¶ Ultra aũt pdicta reqrit̃
probatõ traditionis ipius rei facta ab eo q
ñ ẽ dñs de qua traditione p'eoipſo ꝙ in
greſſus poſſeſſioné de volũtate vera l' pſum
pta eius q alienauit. ut iſti. de re. diui. § itẽ
ꝛ. l. qua rõe. § iterdũ. ff. de acq. re. do. facit. l
quedã mulier. ff. de rei vẽ. ꝛ qȝ no. i. l. ij. C
de acq. poſ. ꝛ i. l. predia. ff. de acq. poſ. cũ ſi.
ñ eẽt facta alienatio ex ti. tali quo dñiũ
ſolꝫ queri ſine traditiõe utputa in legato
ut. l. a titio. ff. de fur. quo caſu ſufficeret ſola
apphẽſio poſſeſſiõis. ut no. p glo. ꝛ Bar. i
d. l. celſus. ¶ Sꝫ hic inſurgit dubiũ an ſit
ncẽe ꝙ traditio fiat ab eo a quo pſcribẽs
cãm hꝫ an vero ſufficiat ſi fiat ab alio ſup q
Bar. i. l. cũ ſolũ. ff. de vſuc. ſic diſtig° qñqȝ
qs hꝫ ti. ab vno ꝛ poſſeſſioné ab alio. qñqȝ
dubitat̃. p caſu ꝓcedit pſcriptio ſine du°
ut in d. l. celſus. ꝛ. l. eũ q. § pl'r. ff. de pub. ¶
2° caſu ſbdiſtigue aliqñ traditõ poſſeſſiõis
pcedit ti. ꝛ tũc ſiue ꝓcedat ti. verus l' puta
tiuus ꝓcedit pſcriptõ. ut. l. ñ ſolũ. i. § i. ff. de
vſuc. ꝛ. l. ij. § ſi a pupillo. ꝛ § ſi a furioſo. ff
pro ẽp. ꝛ ſit rõ ꝙ tũc mutat̃ cã poſſeſſiõis
de vitioſa i iuſtã. ut. l. cũ nẽo. C. de acq. poſ
ꝛ ibi de hec. ꝛ hec verũ ſi ille a quo qs ↄſeqt̃
ti. ſciebat illũ poſſidẽ. al' ſecus ſm Bar. ar. i
l. huius rei. cũ ibi no. ff. de rei uẽ. ¶ Qñqȝ econ
ti. pcedit poſſeſſioné ꝛ tũc ꝗ ipſe pſcribẽs
opiat̃ ſe hr̃e ti. ꝛ poſſeſſioné ab eodẽ lꝫ vi
tate iſpecta hẽat a diuerſis ꝛ tũc ſufficit ad
pſcriptõeꝫ. ut no. i d. l. cũ nẽo. ¶ Aut opiat̃
ſe hr̃e a diuerſis ꝛ ita in veritate hꝫ ꝛ tũc ꝗ
vnus vẽdidit ꝛ alius ex diuerſa cã poſſeſſiõꝫ
tradidit ꝛ tũc ñ iducit̃ pſcriptõ ꝙ opꝫ ꝙ
ex eadẽ cã res ſit tradita. ut i. l. eũ q. § pl'r
de pub. ¶ Si aũt fuerit tradita ex eadẽ cã tũc
ↄſidera ꝗ ti. pcedẽs erat putatiuus ꝛ tũc nõ
ꝓcedit pſcrip° ut i d. l. celſus. ꝗ erat verus ꝛ
tũc ꝓcedit pſcrip. ſñ dubio ut p'ex legibꝫ
oibꝫ q de traditõe rei legate loquũt̃ ut. ff.
ꝓ legato p to. ut. l. põpo. § ꝛ ſi legatõ. ff.
de acq. poſ. ꝛ. l. eũ q. § p. de pub. ibi eo noĩe

¶ Tertio pͥncipali caſu cū dubitatᷣ a quo
habeat poſſeſſiōez an ab eo a quo habuit
titulū uel ab alio ⁊ an ex eadē cā uľ ex di
uerſa tūc dōm est ſm Bar. ꝙ pſcribens p̄
ſumitᷣ hēre poſſeſſionē ab eo a quo hȝ tiᵐ
⁊ ex cā eiuſdem tituli. ſi is a quo hēt tiᵐ
tpe alienationis poſſidebat ut in.d.l.q̄dā
mulier.ff.de rei.ven.cū ibi nō. ⁊.l.ij.C. de
acq̄.rē.poſſ.cū ſi. Si uo nō eſt ꝓbatū ꝙ ille
tūc poſſiderȝ tūc i dubio pſumitᷣ ſibi tra
dita poſſeſſio ex eadem cā naȝ colla° tituli
inducit licentiā de igrediēdo ⁊ accipiēdo
poſſeſſionē ipſiꝰ rei ut ꝓbatᷣ in.l.hec.ſi reſ
.ff.de rei.ven.⁊ ibi nō per Ja.de are. ⁊ per
Bar.i.l.p̄dia.ff.đ acq.poſſ. Adhuc p hoꝝ
declaratōe ſupē uidere an i hac pſcriptōe
ſit neceſſaria traditio uacue poſſ.⁊ vr̄ ꝙ n̄
per.l.ſi fundū.ff.de fun.do. In cōtrariū eſt
x̄itas ſȝ omnes p.l.ſine poſſeſſiōe.⁊.l.nāʳ r
ff.đ uſucap.de quo nō per Cy.i.l.cuȝ rec.
C.đ ꝓba.⁊ d.l.ij.đ acq.poſ.⁊ p Jo.butri.
inſti.de acti.§ alie.Nec ob.dicta.l.ſi fundū
ꝙ loqtᷣ i dño alienāte qui rei ab alio poſ
ſeiſſe pōt dominiū transferre hic aūt i non
dño alienāte q n̄ poteſt dominiū qđ n̄ hēt
trāſferre ut in rᵃ nemo plꝰ iur. ſ ſolū cāȝ
pſcribēdi transferre ad quam pſcriptōeȝ ē
neceſſe ꝙ poſſeſſio ab alio nō ſit occupata
ut dictū eſt. Et hec faciūt ad quotidianaȝ
qōeȝ quam poſuit Jaco.butri.inſti. đ acti.
i § ſi iſte ⁊ Bar.i.d.l.celſus. Ecce ꝙ đbitō
obligauit creditori ſuo oīa ſua bona ut ſit
cotidie i iſtr̄is que bona eiꝰ noie coſtituit
ſe poſſidere ⁊ tenē deinde ipſe debitō unā
ex ipſis rebꝰ obligatis vendidit cuidā al
teri quā rē ipſiꝰ emptoris nomie ꝯſtituit
ſe tenē ⁊ poſſidē queritᷣ an i hūc ēptoreȝ
trāſeat dominiū ľ uſucapiēdi cōditio ⁊ vr̄
ꝙ n̄ ꝙ ad hoc ut trāſeat dñiū ſi dñs erat
ľ ei uſucapiēdi ſi dñs n̄ erat ꝙ ad hoc ut
trāſeat dñium ſi dñs erat neceſſe ē ꝙ ipſe
venditoꝛ q rē t̄didit ſit ipſiꝰ rei poſſeſſor
ſ hic nō poſſidebat ſ creditō.p.l.qđ in eo
⁊.l.q̄uis.§ ſi ꝯductoꝛ.ff.đ acq.poſ.⁊.l.q̄dā
mulier.ff.đ rei ven.ḡ ꝛc. In cōtrariū detᷣ
minātᷣ dicti doc.ꝙ lȝ poſſeſſio tam ciuiľ q̄
nālis tranſierit p cōſtitutū i creditorē ut.
l.q pignoꝝ.ff.đ acq.poſſ.⁊.l.ſui nomie.ff.
de vſucap.q̄tū ad effectū debiti cōſeruādi
tn̄ q̄tū ad effectū dominij retinēdi ľ q̄ren
di ſeu trāſferēdi creditoꝛ dr̄ poſſidē debi
toꝛi ⁊ n̄ ſibi ut hētᷣ ⁊ nō i.l.cū notiſſimi.i
§ ſi cū illđ. C.đ pſcri.xxx.an.⁊ i.d.l.ſi ſui
nomie.ff.de uſuc.⁊.l.n̄ ſolū.i.§ ſi rem.⁊.l.q
pignori.ff.eo.cū ſi.Jō.ꝗ ſeqtᷣ ꝙ debitoꝛ a

lienās trāſfert dominiū ſi dñs ē ľ cāȝ uſu
capiendi ſi n̄ eſt dñs ut.l.claubꝰ.ff.đ cōt.
emp.ubi aūt debitoꝛ ti° pcario nomie cō
ſtituiſſȝ ſe tenere ⁊ poſſidere a creditōe tē
alienādo i dubio p̄uarȝ creditorē oī poſſeſ
ſione ⁊ omnia transferet i emptorē ut ꝓ
batᷣ in.l.iterdū.§ ſi.⁊ ibi nō.ff.de acq.poſ.
Sic ḡ dr̄ an ſimplr̄ qs ꝯſtituat ſe tenē
an pcario nomie nec miꝝ ſi creditoꝛ ſoluȝ
poſſideat quo ad effectū đbiti cōſeruandi
ꝙ ptoꝛ ſolum unūquēq; tuetᷣ i poſſeſſiōe
ſua reſpectu illiꝰ iur.tn̄ qđ hȝ in ipſa re ⁊
n̄ in plꝰ.ut i.l.ſi duo.§ uideamꝰ x̄.ceteruȝ
ff.uti.poſſi. ¶ Deinde queritᷣ ꝙ ſuperiuſ
dictū eſt ꝙ bona fides i pſcriptōe reqritᷣ
q̄lr de ea ꝓbabitᷣ dicūt doc.ꝙ q̄n precedit
ti.verꝰ ľ putatiuꝰ ēt erroꝛe iniuſto ꝙ bo
na fideſ pſumitᷣ ut ꝓbatᷣ i.l.igitᷣ.ff đ libe.
cā.⁊ i tex.⁊ g.i.l.p.C.đ euic.⁊ nō i.l.ſi fur
.§ i.ff.de vſuc.⁊ per glo.i.c.ſi diligēti.đ p
ſcrip.⁊ in hoc ſtabitᷣ cōſciētie ipſiꝰ pſcribē
tis ar.coꝝ.que nō.per glo.inſti. de acti.§
alie. ¶ Sȝ cōtra predicta vr̄ illa reᵃ q̄ dr̄
ꝙ tuū n̄ eſt ſcire debes ad aliū pertinē ut
.l.ſi.C.vn̄ ui.ḡ ex tali pſumpta ſcia dȝ po
tius pſumi mala fides q̄ bona. Sȝ rn̄detᷣ
ſm Bar.ꝙ dicta reᵃ locū hȝ i eo q ꝓbarȝ
de anti.ioꝛi poſſeſſiōe.ar.c.licȝ.ex̄ đ ꝓba. p̄
titulꝰ facit pſumi ꝓ eo q tradit ľ cui tra
ditᷣ alio n̄ apparēte ꝙ ius eōe n̄ repugnat
huic poſſeſſori ut i.c.i.ext. de pſcrip.li.vi°.
ſicq; licite poteſt hic poſſeſſoꝛ dicē quo ad
te liberas edes habeo ut in.l.ſicuti.i.§ ſi q̄
ratᷣ.⁊.l.loci coꝛpꝰ.§ competit.ff.ſi ſui.ven
⁊ hanc opi.ſeqtᷣ Cy.in.l.ſup lōgi.C.đ p
ſcrip.lon.tem.⁊ Dy.i reᵃ poſſeſſoꝛ male fi
dei que opi.ſm eos ꝓcedit ſolū cū pcedit
ti.verꝰ ľ putatiuꝰ erroꝛe iuſto ſecꝰ ſi iniu
ſto lȝ ſm.Bar. locū habeat etiā ſi erroꝛe
iniuſto ut dictū eſt. Preterea queritᷣ q̄lr
ꝓbetᷣ mala fides i pſcribēte. Unde multi
foꝛmitᷣ.p̄mo ſi fuit eidē ꝯnūtiatū ꝙ res e
rat aliena ut.l.ſi fundū.C.de rei ven.2.° ſi
pſcribēs ipſe hoc cōfeſſus fuit.extra iudiᵐ
ar.i.l.labeo.ff.de ſuppel.leg.3° ſi iter eiꝰ ui
cinos erat đ hoc fama nā ⁊ tūc ipſe ſcire p̄
ſumitᷣ ut extra đ preſump.i.c.q̄to.4.° ſi e
mit contra leges ut.l.quēadmodū.C.de a
gri.⁊ cenſi.⁊ i.c.q cōtra iura. ⁊ ibi p Dy.
extra đ re.iur.li.vi.5.° ſi emit ab eo cui ſci
ebat boniſ iterdictū ⁊ ſic contra iura ut.l
q fundum.§ q ſaeno.ff.ꝓ emp.⁊.l.ſi.C.de
auc.pſtan.⁊.l.cum.q eo.ti.cū ſi.⁊ nō p glo.
i.d.c.ſi diligēti. Itē queritᷣ đ alio an ꝯtᷣ
ignoꝛātem currat pſcriptio.cōueniūt oēs

ꝙ ſic cum preſcribit̃ res corporalis puta domꝰ uel fundꝰ ut ꝓbat tex. ⁊ ibi glo. i. d. l. ſi. C. de lon. tem. ꝑſcrip. ⁊ idem ſeqt̃ gl. in l. ij. C. de ſui. In rebꝰ aũt icorporalibꝰ ñ currit ꝑſcriptio contra ignorãtẽ ut hẽt̃ ⁊ nõ in. d. l. ij. de ſui. ⁊ ibi per Cy. ⁊ dicã. ꝭ. i ti. ꝺ cõfeſſoria. uerũtñ bar. i. l. i. § ſi qs aũt. ff. de iti. ac. ꝗ ꝓua. dicit ꝙ ꝓpt̃ iuſtã ignorãtiã danda eſt i itẽ. reſti. ex cl'a gñali de qua i. l. i. i ſi. ff. ex qui. cau. maio. ¶ Ego puto ꝙ non omnis ignorantia ꝓbeat reſtitutionem nã ſi ſic facilit̃ daret̃ nõ eẽt differẽtia q̃tum ad effectũ inter ꝑſcriptionem rer̃ corporaliũ ⁊ icorporaliũ quã iura facẽ noluerũt. ¶ Sꝫ ſi aliqua alia iuſta cã ex his que tradũt̃ i mã legis qđ tpe. C. de reſti. mili. ⁊ in § rurſum. inſti. de actio. et i. l. nec nõ § ex ẽplo. ff. ex q. cau. maio. interueniret que cauſã preſtitiſſꝫ ignorãtie bñ crederẽ equũ reſtitutionẽ dari ⁊ ita puto Bar. intelleriſſe. ¶ Poſt hoc adhuc q̃rit̃ ꝙ i ꝑcedẽtibꝰ dictum eſt ꝙ reqrit̃ ꝯtinuatio ⁊ ñ i̅terrupᵒ poſſeſſiõis q̃l'r ꝓbabit̃ ꝺ cõtinuatione poſſeſſiõis dic ſꝫ q̃ſdã quos refert ſpecu. i ti. de ꝓba. § i. ꝟ. ſi querit̃ ꝙ ꝓbatur hoc mõ vꝫ ꝙ omni ãno temporibꝰ debitis recollegit fructꝰ ut i. l. ticia. ff. de ſolu. facit l. litibꝰ. C. de agri. ⁊ cenſi. li. xi. nec. n. opꝰ eſt ꝙ ꝯtinue ſtet i fundo ar. i. l. ſi uir. ⁊. l. ſi qſ ita legauerat ⁊ ibi nõ per Bar. ⁊ Bal. ff. de cõdi. ⁊ demon. ¶ Probat̃ ẽt ꝫᵒ mõ vꝫ ꝓbãdo extremitatem. ſ. initiũ poſſeſſiõiſ de ꝑterito ⁊ poſſeſſiõeꝫ de pñti nã per hoc cõcludit̃ cẽ media ⁊ ſic ꝑſumptio ſumit̃ ꝙ medio tẽpore poſſedit ar. i. l. ꝑ. C. ꝺ apo. pub. li. x. l' ſm Cy. ⁊ per eũ nõ i d. l. ſi ſup longi. ⁊ per Bar. i d. l. celſuſ. dic ꝙ ꝓbãdo ſe ſemel apprehẽdiſſe poſſeſſiõeꝫ ex qua ſequit̃ ⁊ ꝓbat̃ ꝯtiaᵒ ipſiꝰ poſſeſſiõis ꝙ ubi qs ſemel poſſedit ſi adhuc ſe aſſerat poſſidere preſumit̃ ꝯtie ſe poſſediſſe ut plene tradit̃ i. l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓba. ⁊. l. iꝫ. C. de acq. poſ. ⁊. l. ñ ignorabit. C. ad exhibeñ. An autẽ i ꝑſcriptõe cõplẽda poſſit ꝑſcribẽs tpa ſui auctoris cõiũgere cum ſuiſ dicẽdũ eſt ꝙ ſic ut plene per Bar. tradit̃ i. l. pompoꝰ. § cũ qs. ⁊. ff. de acqren. poſ. cum ſ. ibi nõ ⁊ dicam. ꝭ. ſup ti. ꝺ poibꝰ in glo. que icipit hec eſt octaua põ. ¶ Quid aũt ſi teſtis iductꝰ ad ꝓbãdũ ꝺ ꝯtia poſſeſſiõe dicat ꝙ ticiꝰ poſſedit a x. ãniſ citra an per hoc ꝓbet̃ ꝯtia poſſeſſio x. ãnor̃ dicũt doc. ⁊ maxᵉ Hoſti. ⁊ Jo. an. i. d. c. iꝫ. ꝙ ñ ꝙ iſta ꝓpõ citra põt ꝟificari i uno ãno vñ dictuꝫ teſtis de neceſſitate ñ cõcludit ꝙ toto tpe x. ãnor̃ poſſederit ꝓ quo fac. l. i. §. qđ aũt ff. de aqua coti. ⁊ eſti. Si aũt teſtis deponeret cum copula ꝟbi grã ticius poſſedit a x. ãnis ⁊ citra tũc ꝟtꝰ illiꝰ copule operat̃ ut ꝯtie poſſediſſe itelligat̃ ut ſit ſẽſus ꝙ initiũ poſſidẽdi fuit iam ãnis x. ⁊ idẽ ipa poſſeſſio fuit ꝯtiata ſpatio dicti temporis ad qđ facit. c. ueniẽs. extra ꝺ ꝑſcrip. ⁊ dõ. c. iꝫ. ¶ Uerũtñ ad tollẽdũ omnẽ dubitationẽ fiẽda ſunt i lite capl'a ⁊ pões hac forma vꝫ ꝙ taliſ poſſedit hanc domũ ꝯtie ſpatio x. l' xx. ãnor̃ ⁊c. ſimilit̃ formare dꝫ caᵐ talit̃ per qđ ꝯcludat̃ ꝙ preſcripᵒ fuerit completa ⁊ finita añ pñtem litẽ motã l' inchoatã ſpecificãdo ãnũ ⁊ mẽſeꝫ quo dicat̃ completa ꝙ ſi teſtis deponeret uel caᵐ ſunʳ diceret ꝙ taliſ poſſedit ſpatio x. ãnor̃ ꝓxime preteritor̃ ſequeret̃ ꝙ preſcriptio eſſet completa poſt litẽ ichoatã ⁊ ſic poſt itruptõeꝫ factã ⁊ per dñs nil ꝓdeſſꝫ ꝙ tẽpus cõputaret̃ a die redditi teſtimonij l' capl'i ꝓducti. ¶ Amplꝰ dꝫ diligẽter aduertere is q capl'a ꝓducit l' teſtes inducit ſup preſcriptõe ꝙ ñ ſunʳ dicat̃ ꝙ tal' poſſedit x. ãniſ ꝙ talis ſermo ꝯfuſus redderet teſtimoniũ nullũ ꝙ ignorat̃ ꝺ qbꝰ x. ãniſ loqt̃ ſeu deponat ⁊ poſſꝫ euenir̃ ꝙ unus de x. ãniſ aliꝰ ꝺ alijs x. deponeret ⁊ ſic eẽnt ſingulares ⁊ nõ ꝓbarẽt ut i d. c. iꝫ. ⁊ i. c. cũ tu. extra ꝺ teſti. ¶ Preterea cũ duplex ſit poſſeſſio ſcilicꝫ ciuilis ⁊ nãlis ut hẽt̃ i. l. iij. i ſi. ff. ad exhi. ⁊ tangit̃ i. l. iꝫ. C. de acq. poſ. ⁊ in. l. i. § i. ff. ꝓ herede. ⁊ plene ꝑ bart. in l. i. i pñ. ff. de acq. poſ. ⁊ per Dy. i reᵃ ſine poſſeſſiõe. ꝺ re. iur. li. viᵒ. ¶ Querit̃ ex qua poſſeſſione ꝓcedit preſcriptio an ex ſola ciuili uel ſola nãli uel ſimul utraq. Aduerte in hoc uaria ſcripta ſũt ⁊ ꝑmo Dy. diſputat hanc qõem in dicta reᵃ ſine poſſeſſione poſt eum Ja. Butri. iſti. de acti. § eq ſi agat̃. ⁊ Bar. i dicta. l. i. in pñ. ⁊ l. iij § ex plurimis. ꝟ. ex contrario. ff. de acq. poſ. ¶ Tu aũt ꝓ cõcordia omniũ potes ſic diſtiguere ſb hac itate aut querit̃ de preſcriptione directi dñij uel utilis qđ hẽt abſorbere uires directi. Aut q̃rit̃ ꝺ ꝑſcrip. utilis dominij uel alteriꝰ iur. qđ recognoſcat ipſum directũ dominiũ ꝑmo caſu ſufficit ſola ciuilis poſſeſſio ut ꝓbat̃ i l. i. § ꝑ ſeruũ qui in fuga. ff. de acqrẽ. poſ. ⁊ l. ſui. ⁊ l. filij. ff. de fur. et l. de acceſſionibꝰ ff. de diuer. et temp. preſcrip. nec ſola naturalis ſufficeret hoc caſu ut l acqri. § ſi ff de acqri. re. do. et ff ad exhiben l celſuſ. § iul' et ff. de acqreñ poſ. et l i. § per ſeruum facit ad hoc

qꝺ nõ per gl. i l. i. C. ꝺe ſer. fu. et in l. ſi ut
certo ꝯ ſi ꝺuob⁹. uehiculũ. ff. ꝯmo. et in l.
male agit᷑ C. ꝺe pſcrip. xxx ãnoꝝ. et i ꝺc̃o
ꝯ ex contrario in fi. magne gl. ꝫ Ja. butri
in ꝺicto ꝯ eque. ꝺicat ꝙ in pſcriptõe hui⁹
ꝺominij ſit neceſſaria utraqꝫ poſſeſſio p. l.
nemo. C. ꝺ acqui. poſ. et l. nãl'r. ff. ꝺ uſuc.
que opio eſt falſa ſm Bar. per . l. ſi id qꝺ
ꝯ fi. ff. ꝺe acqui. poſ. et l. qui fundũ. in pn̄
ff. p emp. ⁊ per ꝺictũ ꝯ q i fuga. cõiuncta. l.
ſi cui ꝯ ꝫ. ff. ꝺe libe. ca. ¶ 2. aũt caſu pnci-
pali ꝺic ꝙ ſola nãl' ſufficit ad pſcriptõem
ut pꝫ i fructuario q iuſ uſufruct⁹ pſcribit
ut hẽt᷑ ⁊ nõ per ꝺoc. in l. fi. C. ꝺe pſcrip. lõ.
tem. i fi. ⁊ tñ ſolũ nãl'r poſſidet ut l. nãlit᷑
ff. ꝺe acq. poſ. Hoc idẽ pꝫ i ſupficiario feu-
ꝺatario ⁊ emphiteota q pſcribũt ⁊ tñ nã'r
tm̃ poſſidẽt ut i l. ſi funita ꝯ ſi ꝺ uectigali
b⁹ ff. ꝺe ꝺam. iſec. ⁊ in. c. ſi qs. p xxx. an. ſi ꝺ
feu. fue. ꝯtrouer. x. coll'. puto ꝙ Ja. butri.
itellexerit ꝙ ſola ciuiliſ ñ ſufficit qñ nãlis
eſt per aliũ occupata qꝛ tũc fierꝫ iterrup⁹
ut i ꝺicta l. nãl'r ubi aũt ñ eſt ab alio occu-
pata tũc ſufficit ciuil' que trahit ad ſe nã-
lem p alium nõ occupatã ⁊ ſic ahñs pſcri-
herꝫ per l. pegre. cũ ibi nõ ff. ꝺe acq. poſſ.
Sũt tñ aliq caſus i iure excepti i quibus
nõ currit pſcrip. lon. tem. quos enumerat
glo. in ꝯ res fiſci. inſti. ꝺe uſuca. ⁊ plenius i
. c. cũ nõ liceat. extra ꝺe pſcrip. ¶ Prim⁹ eſt
i obedieñ. que ꝺebet᷑ ſuo ſupiori ut i ꝺc̃o
. c. cũ ñ liceat. 2⁹ ẽ i pcuratõe ſeu uiſitatiõe
legati pp̄ l' Jmpatoris ut i. c. accedẽs. ext᷑
ꝺe pſcrip. 3⁹ ẽ i ꝺecimis per laicũ poſſeſſis
ut i. c. cauſam q̃. extra ꝺe pſcrip. 4.⁹ ẽ i ma-
trimonio cõtracto cõtra iterdictũ eccleſie
ut i. c. nõ ꝺꝫ. i fi. extra ꝺe conſangui. ⁊ affi.
5.⁹ in tributis ⁊ fũctionib⁹ publicis ut. C.
ꝺe pſcrip. xxx. ãnoꝝ l. ꝯpit. ⁊ xvi. q. iij. ꝯ pe.
⁊ ꝯ ꝙ ſi puatis. ⁊ ꝯ ſeq. 6⁹ i libero hõie q
ñ pſcribit᷑ i ſuitute ut i ꝺ. ꝯ ꝙ ſi puatis. cũ
ſi. ⁊ i ꝯ ſi aliqñ. inſti. ꝺ uſuca. ⁊ i l. fi. C. ꝺ p
ſcrip. lõ. tem. qui p libe. ꝯpel. Septimuſ in
curiali q a curia nõ eximit᷑ curſu tpiſ ut. l.
pſcriptõeꝫ. C. ꝺe pſcrip. lon. tẽ. an. Octau⁹
eſt tpe quo uacat eccl'ia rectore ſuo ut i. c.
i. ⁊ i. c. ꝺe quarta. extra ꝺe pſcrip. Non⁹ eſt
ꝺũ eſt ſciſma in eccleſia ꝺei ſicut moderno
tpe quo ſunt ꝺuo pp̄ qui iam ꝺurarunt
xxx. an. ⁊ ultra ⁊ perſeuerabit nec unq̃ qe-
ſcet eccleſia nec Jtalia ꝺonec ipſa ecc̃ poſſi-
ꝺeat ciuitates l' caſtra ⁊ ꝺona⁹ eiꝺem facta
per Cõſtãtinũ fuẽit per aliquẽ pbũ ⁊ po-
tẽtẽ Jmperatorem penit⁹ reuocata cũ nõ
bene conueniãt pſalteriũ cum cithara nec
ꝺatuꝫ ſit a xp̄o nec a beato Petro ꝙ poſ-
ſiꝺere ꝺebeãt talia. Sꝫ qꝺ eſt Ceſaris rꝺ-
ꝺat᷑ Ceſari. ⁊ qꝺ eſt ꝺei ꝺeo. Decimus eſt
quo ceſſꝫ currere pſcriptio uꝫ tempore ho-
ſtilitatis humane ut extra ꝺe pſcrip. in . c.
ex tranſmiſſa. ⁊ C. q non ob. long̃. tem. p-
ſcrip. l. ab hoſtib⁹. ⁊ xvi. q. iij. in. c. pmates.
Jdem ꝺic ꝺe hoſtilitatis ꝺiuina tempore
mortalitatis per quam homines ipediũt᷑
ius ſuũ pſeq ar. iuriũ pꝺictoꝝ ſm Bar. ⁊
per eum nõ i ꝺicta l. nãl'r. ff. ꝺe uſuc. Un-
ꝺecim⁹ eſt contra auctoritatem ⁊ iura ec-
cleſiaſtice ꝺiſcipline ut i. c. cũ inter. extra ꝺ
conſue. li⁹ vi. xij. ẽ i cõfinib⁹ ſeu limitibus
eccleſiaꝝ ut i. c. ſup eo. extra ꝺe pro. ⁊ xvi.
q. iij. i. c. qcũqꝫ. ⁊. c. ꝫ in regulis. xiij. eſt i re
ſpũali iniuſto ti⁹ acqſita ut i. c. p̄. extra ꝺe
tranſac. xiiij. eſt in uia publica ut ff. ꝺe ui.
pub. l. uiam publicã. xv. eſt i omnib⁹ locis
publicis. ciuitatũ ut. l. fi. i pn̄. ⁊ l. vſucapiõi
ff. ꝺe uſuc. ⁊ l. pſcrip⁹. C. ꝺe op. pub. xvi eſt
in re ſacra. xvij. eſt i re fiſcali ⁊ hec ꝺuo ha-
bent᷑ in l. vſucapionẽ palle. ⁊ inſti. ꝺ uſuca.
ꝯ res fiſci. ⁊ ꝯ in ꝯ ſi aliqñ. xviij. in re ꝺata
pſiꝺi contra l. iul' repeteñ. ut l. qcqꝺ conꝫ
ff. aꝺ l. iul' repe. xviiij. in re pupilli ut ff. ꝺ
acq. re. ꝺo. l. bone fiꝺei. xx. i funꝺo ꝺotali ut
ff. ꝺ fun. ꝺo. l. ſi funꝺũ. xxi. in pupillo. ut. l. fi
. C. in qui. cau. i ite. reſti. nõ eſt neceſ. xxij. in
vxore contra quã i eius ꝺote non currit p-
ſcrip⁹ matrimonio ꝺurãte etiã q̃ꝺraginta
uel. c. ãnis niſi ipo matrimonio ſoluto uel
eo penꝺẽte ſi marit⁹ ꝟgat aꝺ iopiam qꝺ
eſt nõbile ⁊ multe mulieres i hoc fallunt᷑
ut habet᷑ in l. in rebus ꝯ fi. C. ꝺ iur. ꝺo. nõ
per glo. in l. ſicut. C. ꝺe pſcrip. xxx. an. xxiij
in rebus ſb conꝺitione ꝺebitis l' obligati-
onibus ſb conꝺitione ꝯtractis quibus non
currit preſcrip⁹ añ conꝺitionis euentũ ut
. l. cum notiſſimi ꝯ illuꝺ. C. ꝺe preſcri. xxx.
an. ⁊ nõ per glo. in ꝺicta l. ſicut. xxiiij. eſt in
filiofa. contra quam ꝺurante patria pote-
ſtate nõ currit preſcri. aliqua ut l. i. i fi. C
ꝺe an. excep. ⁊ in l. quecũqꝫ in fi. C. ꝺe bo. q̃
libe. xxv. eſt ꝺurante ſuſpenſione prelati q̃
caſu nõ currit preſcriptio ut in. c. qꝛ ꝺiuer-
ſitatem extra ꝺe conceſſ. preben. xxvi. eſt in
iure offerenꝺi qꝺ competit ꝺebitori p lui-
tione pignoꝝ ſm opi. ꝺoc. ꝫ gl. contra. ſen-
tiat ut plene nõ in l. cum notiſſimi ꝯ ſi cuꝫ
illꝺ. C. ꝺe preſcrip. xxx. an. ⁊ per Bar. in l.
pignori. ff. ꝺe uſuc. xxvij. eſt in iplemẽto
conꝺitionis poteſtatiue ut nõ per Bar. in
ꝺicta l. pignori qꝺ pbat᷑ qꝛ lex ꝺicit ꝙ tal'
conꝺitio poteſt impleri uſqꝫ aꝺ ultimum

vite ſpiritũ ut ĩ l.ſuꝰ quoqꜫ.§.fi.ff.de her.
inſti.⁊ l.fi.ff.de condi.inſti ĝ ĩt qđ mľtuȝ
nõ ꝑ illis qui ſepe ꝓmittũt rem aliquam
uendere certo ꝑ̃tio nullo determiato tpe
xxviij.eſt tẽpore quo iacet hereditas ⁊ ha
betᷣ ⁊ nõ per glo.in l.ea q̃.C.đ tẽp.appel.
quam opi.ſeqtᷣ Cy.⁊ pe.in l.ȝ.C.de iuſ.
deli.⁊ idem ſeqtᷣ ibi Bar.⁊ Bal..Aľiqui
tñ tenent contra per tex.in l.ulľ.ĩ pñº.⁊.l
cum miles in ꝑ̃n.ff.ex qui.cau.maio.Sed
ibi loqtᷣ in preſcriptõe inchoata cũ đfũcto
que completᷣ ⁊ perficitᷣ hereditate iaceñ.
ſecus autem eſt ĩ ĩchoanda de qua loqtur
Cy.⁊ glo.licȝ alibi glo.in l. hactenꝰ ĩ pñ.
ff.de conſti.pe.teneat contrarium. xxix.eſt
in eo q̃ ꝑ̃cario poſſidet q cõtra eum a quo
ꝑ̃cario poſſidet ñ preſcribit qđ multũ nõ
ꝓptᷣ debitores q̃ in iſtrumentis obligant
omnia ſua bona que cõſtituũt ſe precario
nomie poſſidere a creditoribꝰ.Idẽ dicas ĩ
quocũqꜫ colono cõmoditario depoſitario
feudatario emphiteota ⁊ partiario ⁊ gñã
liter in quocũqꜫ alterꝰ nomie poſſidente
donec iter eos fuerit iteruerſa poſſeſſio et
hec omnia ꝓbantᷣ ĩ l.male agitᷣ.⁊ l.cuȝ no
tiſſimi ĩ fi.cum ibi nõ.C.de ꝑ̃ſcrip.xxx.an
⁊ qđ hẽtᷣ ⁊ nõ per glo.ĩ.c.cum ñ liceat.et
per Inno.ĩ.c.ex trãſmiſſa.extra de ꝑ̃ſcrip.
⁊ ĩ.dcõ.c.ſi diligẽti.eo.ti.⁊ xvi.q.iij. c.cle
rici.⁊ ĩ.c.ſequẽti. ¶ Nũc q̃ritᷣ q̃s effectuſ
ĩſurgit.ex ꝑ̃ſcriptione dic multiplex unđ
diſtingue aut loqmur ĩ vſucapiõe rei mo
bilis ⁊ per eam acq̃ritᷣ dominiũ directum
aut loqmur ĩ ꝑ̃ſcriptõe x.ľ xx.ãnoꝝ ⁊ per
eam queritᷣ utile dominiũ. aut loqmur in
ꝑ̃ſcriptõe xxx.uel xl.ãnorum ⁊ tũc aut in-
teruenit titulus ⁊ bona fides uel bona fi
des tantũ ⁊ tũc idem.aut ceſſauit titulus
⁊ bona fides ⁊ tũc nullum queritᷣ domi-
nium ſed ſola exceptio ut nõ per Dy.ĩ l.
poſſeſſor male fidei.Alius eſt effectꝰ iſur-
gẽs ex ꝑ̃dictiſ q̃ ſi preſcribens cadat a poſ
ſeſſione ⁊ perueniat ad dominũ ľ ad aliũ
extraneum an poſſit ab eis rem uendicare
diſtinguitᷣ aut ĩ uſucapione ľ preſcriptõe
x.ľ xx.ãnoꝝ ⁊ utroqꜫ caſu potᷣit rem a do-
mino uendicare aut loqtᷣ in preſcriptione
xxx.ľ xl.ãnorum ⁊ tũc ſb̃diſtiguitᷣ q̃ fuit
bone fidei poſſeſſor ⁊ tũc poterit etiam rẽ
a domino uẽdicare ſm̃ aliquos licȝ aliqui
cõtra q̃ fuit male fidei ⁊ tũc poterit a nul
lo uẽdicare ut ꝑ̃dicta omnia habentᷣ ⁊ nõ
ĩ l.ſi q̃s emptionis C. de preſcrip.xl.an. ¶
Reſtat nũc uidere quibꝰ modis preſcripº
iterrumpatᷣ q̃ iterruptio impedit ꝑ̃ſcri-
ptionem ut l.nãľr ff.de uſuc.Pro cuiꝰ e-
uidẽtia eſt ſciẽdum q̃ duplex eſt iterrupº
quedaȝ ciuilis ⁊ quedam naturalis ut nõ
per glo.C.de preſcrip.xxx.an.l.cum notiſ-
ſimi §.ſi ⁊ ſi q̃s.⁊ ĩ.c.illđ.extra de preſcrip.
ſȝ modi iterrumpẽdi ſunt longe plures.
Ciuilis autẽ iterruptio eſt illa que fit ꝑ
litꝫ oteſta.ut traditᷣ in l.fi.C. de preſcrip.
xxx.an.Quo caſu hetiꝰ ſic cõſidera.quedaȝ
eſt preſcriptio ĩducta fauore tm̃ preſcribẽ-
tis ut eſt vſucaº ⁊ ĩ hac per litꝫ.otꝫ non fit
ipſo iure iterrupº preſcrip.ſȝ in effectu ſic
ut habetᷣ ⁊ nõ ĩ l.ſi poſt acceptum.ff.đ rei
ven.Quedam eſt preſcriptio ĩducta odio
⁊ negligeñ tm̃ ñ petẽtꝫ.ut eſt preſcriptio
xxx.ľ xl.ãnoꝝ ⁊ tũc per ſolam miſſionem
executõis fit iterruptio ut ĩ l.ſicut C. de
preſcrip.xxx.ãnoꝝ. Quedam eſt preſcripº
mixta ut ẽ preſcriptio x.ľ xx.ãnoꝝ ⁊ ĩ hac
per ſolam litꝫ otꝫ fit interruptio ipſo iure
⁊ ĩ effectu ut ĩ l.more.C.de rei ven.đ quo
plene nõ per Cy.⁊ aliaſ ĩ dicta l.ſicut ⁊ ꝑ
Bar.ĩ l.ij.§.fi.ff.ꝓ emp. 2º ꝑ̃ncipaliter fit
interruptio per q̃dam quaſi litꝫ.otꝫ.que ĩ
ducitᷣ per denuntiationem factam domio
per eiꝰ colonum ľ inq̃linũ de lite otra eũ
mota ſuper re ut ĩ l.ij.C.ubi in rem actꝫ.
⁊ ex̃ ut lite nõ cõteſtata ĩ.c. quoniam fre-
quenter.§.ſi ſuper.3º per pignoꝝ dationeȝ
ut dicta l.cum notiſſimi.§.imo ⁊ illud. 4º
per vſuraꝝ ſolutioneȝ ľ aliam debiti agni
tionem in totũ ľ ꝑ ꝑte ut ĩ dicta l.cũ no-
tiſſimi.§.ſi ⁊ ſi q̃s.⁊ l.ſi q̃s emptionis ĩ fi.
C.de ꝑ̃ſcriptio.xxx.ãnoꝝ.5º per libelli ob
lationem factã ꝑ̃ncipi in actionibꝰ ꝑ̃ſorijs
⁊ ãnalibꝰ ut l.i.⁊.ij.C.qñ.li.pen.da. 6º qñ
ꝓptᷣ aduerſarij potentiam uel abſentiam ñ
poteſt contra eum lis conteſtari q̃ tũc ſuf
ficit ꝓteſtatio facta coraȝ iudice ſȝ ſeruȝ
l.ut perfectiꝰ.C.de anna .exceptio.⁊ xvi.q
iij.in.§.poteſt.v̾ſi.is autem. 7º per ſinodalẽ
ꝓclamationem qñ aliť lis nõ poteſt conte
ſtari ut in.c.ſanctoꝝ.ex̃ de ꝑ̃ſcriptio. ⁊ ibi
notatᷣ ⁊ hec de ciuili interruptõe. ¶ Natľ
rõ interruptio fit tribꝰ modis. ꝑ̃mo per
ipſius rei apprehenſionem ⁊ occupationeȝ
uľ poſſeſſoris expulſionem ut hec ꝓbantᷣ
in dicta l.naturaľr.de uſuc. 2º fit per flu-
minis inundationem ut plerũqꜫ accidit ĩ
terris ⁊ poſſeſſionibꝰ ſituatis iux̃ padum
et alia flumina magna que ſepe ĩundantᷣ
ut traditᷣ in l.qui uniuerſas in.§.idem la-
beo.et l.poſſideri in.§.labeo.ff.de acq̃r.poſ.
Et ideo in ciuitate Papie unde mihi ori
go eſt uiget ſtatutum quod ꝓpter aliquã

inundationē padi ł tiſini ñ interrūpatur
pſcriptio.3° ſit ąlitercūq; poſſeſſor dſierit
poſſidere ut l.ſi q.ff.de acqren.poſ.cū ſi.q
ceſſat unū ſbale pſcriptōis qđ eſt cōtiata
poſſeſſio ut ſupra dictū eſt ⁊ tradit i l.ij.
C.de pſcriptio.lon.tē. ¶ In pmiſſis aūt
dubitari ſolū de uno vz an pignoris datio
ſeu pignori acceptio ſit iterruptio ciuilis
an nālis qđ eſt utile ſcire ppt ea que ī.di
caz et vr q ſit ciuil p ea que ſ.dixi atteñ
glo.i d.§.imo ⁊ illđ.i d.l.cum notiſſimi tz
q ſit nālis ⁊ idem ſeqt gl.i.d.l.nālr.⁊ in
.l.a diuo pio.§.ſi ſup reb⁹.ff.de re iud. ¶
Veri⁹ tñ eſt q ſit ciuilis ſm Ja.de are.⁊
Cy.ut per eū nō i dicto.§.imo ⁊ illđ. Sz
hic uideam⁹ que ſit utilitas an iterruptō
ſit ciuilis ł nālis.Rñ q magna nā itrupt o
nālis.pdeſt omnib⁹ contra quos currebat
pſcriptio ut i d.l.nālr ⁊ ibi nō. Sz inter
ruptio ciuilis ſolū pdeſt ei q actū iterru
ptionis exercuit nec ei⁹ perſonā egredit
ut tradit ⁊ nō i l.i.C.de lon.tem.pſcrip.
⁊ l.fi.C.de pſcrip.xxx.ānoꝝ.⁊ nō per glo
i d.l.cū notiſſimi.§.imo illđ.⁊.§.ſi ⁊ ſi qs.
Deinde q̄ro an effect⁹ iterruptōis adhi
bite cōtra vnū porrigat ad oēs q̄s dmodū
pſcriptiōis extēdebat ex^m i plurimis cor
reis debēdi ⁊ i debitore ⁊ ei⁹ fideiuſſorib⁹
de qua qōne tāgit p gl.⁊ doc.i l.fi.C.de
duo.reis ⁊ per Bar.i l.cū qs.§.ſi qs.p reo
ff.đ ſolu. Pro cu⁹ pleniōi deciſiōe diſtigue
aūt loqmur i plurib⁹ correis aūt i debitore ⁊
fideiuſſore. pmo caſu dic q ſiue ſint pl'es
rei debēdi ſiue credēdi q iterruptio facta
p unū ſiue cōtra vnū pdeſt ⁊ nocet alteri
ut i d.l.fi.C.đ duo.reis.2° cāu an itrup°
facta contra debitorē noceat fideiuſſori et
ad ipm fideiuſſorē extēdat cōtrarie ſunt
opi.⁊ ſnie dicūt qdā q ſic ⁊ idē i fideiuſſ.
qđ ſ.dictū ē i correo quā opi.ſeqt gl.i l.
ſi fideiuſſor.§.fi.ff.man.⁊ alia glo.magna
i fi.ſui i d.§.ſi qs.p reo. Et p hac opi.facit
regl'a que eſt q mora rei porrigit ad fide
iuſſorē ut i l.mora.⁊ l.ſi ſuū.§.nūc uide
amus.ff.de v.ob. Alij aūt dicūt q nō por
rigit ad fideiuſſ.q re⁹ pncipal ⁊ fideiuſ
ſor tenēt diuerſis obligationib⁹ ideo de
ſepatis nō ifert pbat i d.l.i.de pſcrip.lō.
tem.⁊ l.fi.de pſcrip.xxx.ānoꝝ. ¶ Si pl'es
rei tenēt eadē ſpē obligatōis ut i l.ij.⁊ l
eadē.ff.de duo.reis.Itē correoꝝ obligati
ones ſūt oēs eque pncipales ut l.fi re⁹.ff.
de duo.reis. Sz debitoris obligatio ē pn
cipal ⁊ fideiuſſoris acceſſoria ut i l.gn̄alr
ff.de fideiuſſ.cum ſi.⁊ i l.cuz pncipal.ff.de
reg.iur.⁊ l.cū lex.ff.de fideiuſ.g ?c. quam
opi.ſeqt glo.pma i d.§.ſi qs.⁊ ibi tenz eaz
Bar.⁊ ſimilit Cy i d.l.fi.de duo.reiſ.nec
ob.d.l.mora cū ſi.q ibi loqt đ pptuatōe
actōis fiēda rei pemptōe nō obſtāte ⁊ ſic
de cōſeruatōe actōis agit culpa debitoris
accedēte hic aūt loqt de pptuatōe actōis
tollēda ⁊ afferēda ex ſola negligeñ credi
toris nulla accedēte culpa debitori.⁊ ſit rō
q fideiuſſor dz teneri de facto ⁊ culpa de
bitoris cū i omnē caſum fideiuſſerit ut d.
l.ſi ſuū.§.ſeqt i fi.ubi aūt ceſſat ei⁹ culpa
ſz iteruenit alteri⁹ tūc q i omnē caſū non
fideiuſſit ideo nō tenet ⁊ per dñs itrup°
facta ſeu ſollicitudo adhibita cōtra debi
torē nō excuſat creditorē ab eius negligē
tia q iteruenit contra fideiuſſorē et ſic pz
q fideiuſſor poterit liberari pſcriptōe mo
ra rei nō obſtāte. ¶ Vltra pdicta q̄ritur
uidim⁹ q bona fides et iuſt⁹ titul⁹ rqrit
i pſcriptōe x.ł.xx.an.max° tpe contractus
vēditiōiſ ut i.c.ſi diligēti.de pſcrip. Quid
ſi expoſtfacto iteruenat mala fides ł defe
ctus tituli an per hoc iterrūpat pſcriptō
diſtigue q̄rtū ad ti^m aut ex ſupueniente
defectu tituli rei dñiū ñ mutat nec i aliū
tñſfert et tūc pſcriptio nō iterrūpit ut.l
ſi hominē.ff.đ uſuci.aūt rei dominiū mutat
et i aliū tñſfert ſi dñs erat et tūc q̄tum
ad acquirētē pſcriptio nō iterrūpit ſz i eū
auctoris ſui poſſeſſio cōiūgit ut i.l.pōpo
ni⁹.§.cū quis.et.§.ſi iuſta x̄h.i.ff.de acqui.
poſſ. Quātū aūt ad tñſferēdū preſcriptio
iterrūpit ut i l.queſitū.2° R.ff.de acqui.
re.do. Vbi aūt ſupuēit defect⁹ bone fidei
tūc aut mala fides ſuperueniēs hz i ſe ſim
plicem ſciaz rei aliene aūt q reſ ſit furtiua p
mo caſu ſm iura ciuilia nō iterrumpitur
pſcriptio ut i l i.§.pcul dubio.C đ vſuc.
trāſfer.et l.iuſto.§.et ſi poſſeſſiōis et i.l.ſe
quit.§.de illo.ff.de vſuc.et i.l.clam poſſi
dere i pn.ff.de acqui.poſſ. Sz ſm iura ca
nonica fit iterruptio ut i.c.fi.extra de pre
ſcrip.et extra de re.iuri.in.c.poſſeſſor male
fidei.2° caſu pncipali cum res eſt furtiua
tūc utroqz iure fit interruptio ut l.ſi ācl
cam in pn.ff.p ſuo. Pro declaratōe tñ q̄ro
cē pſcriptōes qđ ius ſuabit i foro laicorū
an ciuile ł canonicū dicūt quidā ſuari de
bere ius canonicū ppt anime periculuz ar.
coꝝ que tradūt in.c.ij.extra.de iur.iur.et
i.c.fi.extra de fo.cōp.q i reſpicientib⁹ fidez
et animam nō dedignāt leges ſacros ca
nones imitari ut in auc.ut cleri.propꝛioſ
epi.§.ſi vo cum ſi. quam opi. uidet ſequi

hoſti.i.c.fi.ꝛ Jo.an.in.d.c.poſſeſſoꝛ. Alij
ſūt q tenēt oppoſitū ꝛ dicūt ꝙ in foro ciuili
ſeruādū eſt ius ciuile ꝛ i foro canonico ſer
uet̄ ius canonicū per ea que nō i.c.i.extra
ð op.no.nūti.quā opi.tenꝫ expſſe glo.i d.
.c.fi.extra ð pſcrip.ꝛ ita tāq̄ uerio pcticatur
dīr. verūtn̄ Bar.q erat homo ſbditus
ecce uoluit diſtiguē i.d.l.celſus.ꝛ i.l.ſeqt̄
.§.ſi uiā.ff.de vſuc.c9 opi. nō attēdit̄ nec
practicat̄ tene g̃ pcedēre ꝛ vſitatā.nec ob
ꝙ piculū aīe vtat̄ ꝙ iſta rō ſalua reuerēn
eſt multū fatua cū p eā ſequerēt̄ infinita
abſurda ꝛ total'r eſſꝫ deſtruc̄ legū ptātez
ꝛ auctoritatē ꝛ per dn̄s vires impij attenuare
imo ꝛ fūdit9 anihilare qð qdē euidentiſſima
rōne demōſtrat̄ i cōtractib9.n.
emptionū ꝛ venditionū locationū ꝛ cōditionū
necnō ꝛ pmutationū ꝛ depoſiti cōmodatorum
ꝛ mutuoꝝ ꝛ ſi.vtitur anime
periculū ut plurimū ex pte aliqua interueniat
aliqua deceptio uel i pretio ł in re et
ſic peccatū omittit̄ ut iqt ſanct9 Tho. ð
aquo.i 2a 2e ſup k.a.ð uſuri.ꝛ ð vēdi.ſicq̄3
ð h9mōi cōtractib9 ꝛ iſinitis alijs cōmutationib9
ꝛ cōmertijs diſputādū. eſſꝫ i foro
clericoꝝ ꝛ iudicādum ſm canones quo
nihil abſurdi9 dici pōt ꝛ ideo nullatenus
tollerādū male g̃ ꝛ peſſime faciūt Imparatores
ſuſtinē ꝙ habeant meum ꝛ mittuꝫ
Imperiū ꝙ dn̄s dixit Petro.vte gladiū
i locū ſuū ꝛc.phibens ſibi expſſe ꝙ ð his
ſe nō itromitterꝫ ꝛ hoc ſeqt̄ pt.ut refert
Cy.i auc. cleric9.C.de epi.ꝛ cleri. Sūt.n
bono publico h9mōi pſcriptōes iur ciuili
inducte ne reꝝ dominia ſint ſemp i ſuſpēſo
ꝛ i icerto ut inſti.de uſuc.in pn.ꝛ l.i.ff
eo.ꝛ decernāt ꝛ diſponāt ſup bonis laicoꝝ
querēdis uel amittēdis n̄ poteſt pp̄a qdꝙ
diſponer ſup eis ꝙ mitterꝫ falcē i meſſem
alteri9 co.n.c.nouit.cū ſi.ibi nō.ext ð iudi
Seruet̄ g̃ ius canonicum inter clericos q
portāt cōſciētiam in caputio quo abiecto
ei9 conſcia abijcit̄.verūtn̄ ipſum ius canonicum
recipit limitatōem i eo ꝙ dictum
eſt de ſupueniēti ſcia rei aliene vꝫ qn̄ ē tal'
ſcia que hꝫ i ſe malā fidē ubi aūt ſim' dubitaret
tūc nō interrūpit̄ ar.l.q ſcit.§.bone
fidei.ff.ð vſuri.nec etiam ipedit̄ pſcrip
iur canonico ſi a pn̄o fuit malefidei ꝛ poſtea
illam malam fidem depoſuit ppt ſupuenientes
cās ſꝫ Inno.ꝛ per eū nō i.d.c.fi.
ꝛ ibi etiam glo.de pſcrip. ¶ Ulterius qrit̄
qd ſi ſupuenit mala fides i ipſo pſcribente
vſus unū an porrigat̄ ad alios ſicut
dicit̄ de nāli poſſeſſiōe ꝛ pſcriptōe in d.l.

nāl'r ſup hac gl.que eſt i dicta.l.celſus. vꝫ
ꝙ non.ar.ff.ð acq.poſſ.l.ſi fundū.§.ſi.ꝛ ibi
nō. Idem ſeqt̄ glo.in .l.ſicut.C. de preſcrip.xxx.ānoꝝ
ꝛ uidet̄ caſus i l. q balneū
i fi.ff.q po.in pi.ha.quā opi.ſeqt̄ Bar.in
dicta l.celſus ꝛ ſic pꝫ ꝙ hec iterruptio eſt
potius ciuilis q̄ nālis. Dic etiaꝫ eſt i ea q
ſit ex defectu tituli de qua ſupra dixi. ¶
Et ſi querat̄ que ſit rō differētie iter defectū
poſſeſſiōis q cauſat effectū iterruptionis
quo ad oēs ꝛ defectum ti.ꝛ bone fidei
q ſolū iterrumpit quo ad eū c9 reſpectu
deficit bona fides ꝛ titul9.R ꝙ titul9
poteſt multiplicari ut l.iij.§.ex plurimis
ff.de acq.poſſ.ꝛ.§.ex contrario. Ideoq̄3 licꝫ
deficiat reſpectu uni9 poteſt ſbeſſe reſpcu
alteri9 ſi poſſeſſio ē una ſcꝫ ciuilis que cāt
ipſam pſcriptionem nec multiplicat̄ ex pſonaꝝ
diuerſitate ut ibi vn̄ reſpicit omēs
equalit̄.Et idem dd.m in bona uel mala fide
que uariari poteſt reſpectu diuerſaꝝ pſonaꝝ
ut l.fulcin9.§.ꝙ ſi aduerſus .ff. ex
qui.cau.in poſſ.ea.ꝛ l.ſi quis fundū.ff. de
acq.poſſ. ¶ Ampli9 querit̄ vtꝝ defectus
ſupueniēs i perſona pſcribentis uel i ea dt
quam pſcribit̄ iterrumpat preſcriptōnez
ſup quo ſic breuit̄ diſtingue ſm Bar.i.d
.l.celſus.Aut in ipſo pſcribente ſupueēit
defect9 intellect9 uel aī ut ꝙ factus eſt furioſus
ꝛ tūc nō iterrūpit̄ pſcriptio.l.iuſto
.§.eū qui.ff.ð uſuc.qn̄ꝫ ſupuenit tal' defectus
qui hēt ipſum reddere icapacem
dominij ipſi9 rei ut ꝙ ð xp̄iano efficit̄ iudeus
ł ſarracen9 ꝛ tūc pſcriptio iterrūpitur
ar.l.deo nobis in fi.C.ð epi.ꝛ cle.ꝛ l
.i.C.ne iude.manci.xp̄i.qn̄ꝫ ſupuenit defect9
non ſim' ſi ſm quid vbi gr̄a ꝙ facta
eſt uxor que poteſt acquirere ð bonis uiri
ex omni cā pter q̄ ex cauſa donationis et
tūc non iterrūpit̄ preſcriptio ar.l.ſi ſpōſ9
.§.ſi donatōis.ff.ð dona.iter ui.ꝛ ux. Idēq̄3
pꝫ i dānato ð famoſo libello q poteſt acquirere
ex omni cā pter q̄ ex teſtō ut.l.ſi is
cui.ff.ð teſta.ꝛ hec faciūt ad qōeꝫ forenſes
phibiti acquirere aliquam rem imobilez
in ciuitate diſtinguat̄ eodē mō quo ſ.ceterū
in perſona eius cōtra quem pſcribit̄
ſi defect9 ſupueniat vbi gr̄a ꝙ cont̄ maiores
ceperit preſcribi cum ſucceſſit minor
dicēdum eſt ex hoc nō iterrumpi preſcriptionem
ut plene tāgit̄ i.l.i.C.ſi aduer.uſuca.ꝛ.l.fi.C.in
qui.cau. in inte.reſti fallit
i preſcrip.xxx.ānoꝝ que durāte pupillari
etate dormit ut.l.ſicut.C.ð pſcrip.xxx.an.
Poſtremo querit̄ qualiter interrūpatur

preſcriptio iuriū incorporaliū ubi ſic diſti
gue.quedam ſūt iura coherētia ipſi rei ⁊ de
bita fūdo utputa ſeruitutes.pdiales ⁊ tē
interrūpitᷣ pdito ipſo fūdo dn̄ante ut i.l.
ſi edes.§.i.ff.ð ſer.ur.pdi. Item iterrūpitᷣ
impedito uſu illi⁹ iuri. per eū contra quē
pſcribitᷣ ut in l.ſeqᷣ i §.ſi viam.ff.ð uſuc.
q̄ patiētia aduerſarij eſt ð ſb̄a i pſcripti.e
iuriū incorporaliū iō ea deficiēte ceſſat cur
rere pſcriptio ⁊ idē cēſendū i alijs iurib⁹
incorporalib⁹ q̄ ppt phibitionē exercitij
impeditᷣ pſcriptio ipſi⁹ iuri.ut i.c. audit.
⁊ ibi per Inno.extra ð pſcrip.facit.l.cū no
tiſſimi.§ imo illð.C.de pſcrip.xxx.anorū.
Itē iterrūpitᷣ per liti cōteſta.ſicut dictū
eſt cō res corporales per iura ibi allegata
ſm Inno.ubi ſ.de qua iuriū icorporaliū
pſcriptōe plene agitᷣ per glo.⁊ doc.in.l.ſe
uitutes.ff.de ſerui.⁊ per Cy.⁊ alios.i.l.ij.
C.de ſerui.⁊ aqua.⁊ ego tangam i ti.ð ne
gato.⁊ cōfeſſoria. Poſt hec q̄ritᷣ an iuri of
ferēdi pſcribatᷣ de quo tangitᷣ per glo.et
Cy.i dicta.l.cum notiſſimi §.ſi cū illð.di
ſtingue cōcluſiue ſic.aut ius offerēdi ē iuſ
formatū ſicut eſt illð qð competit 2o. cre
ditori ut poſſit offerri priori ut in.l.paul⁹.
ff.qui po.pi.ł ypo.ſol.⁊ i.l.mulier.ff. qui
po.i pi.ha.⁊ tē huic iuri poteſt pſcribi ſic̄
ceteris iurib⁹ ut.l.ſicut.⁊.l.oīs.C.de pre
ſcrip.xxx.an.aut ē ius nōdū formatū ſꝫ i ſim
plici facultate cōſiſtēs ſicut illð qð cōpe
tit debitori ut poſſit debitū offerre ⁊ pi
gnus luere ⁊ liberare ⁊ tē tali facultati n̄
pſcribitᷣ ar.i.l.male agitᷣ.C.de pſcrip.xxx.
an.ſic n̄ pſcribitᷣ facl'tati eūdi ad ecc^am ł p
viā publicā ut.ff.ð via pub.l.uiā pu.cū ſi.
⁊ ſic habes q̄ nō eſt cōtrarioꝝ eadē diſci
plia.nā ſi debitō pſcribit contra creditorē
ḡ ⁊ ecōtra creditor deberꝫ poſſe preſcriberē
contra debitorē. Sed poteſt dici ⁊ rn̄deri
q̄ nō eſt paritas rationis in utroqꝫ caſu.

Iuris iurādi

&c. Hec exceptio
iuri.iurandi eſt eiuſdē effect⁹ c⁹ eſt excep^o
rei iudicate.imo dicit lex q̄ eſt maiori.au
ctoritatis q̄ͣ res iudicata ut.l.ij.ff. de iur
iuri.ð qua loqᷣ.l.i.in pn̄.⁊.l.ſi.i pn̄.ff.q̄ꝝ
reꝝ ac.nō da.cū ſi.ibi nō.⁊ hꝫ h⁹modi ex
cept^o ita impedire pceſſū ſi opponatᷣ ad il
lū ſicut exceptio rei iudi.cū ſit excep^o liti
finite.ut.l.i.ff.de iuri.iuri.⁊ nō per Cy.i.d.
l.ēptor.C.de pſcrip.lon.tem.⁊ i.c.i.ð liti
cō li.vi.⁊ per Bar.i.l.nā ⁊ poſtea.§.ſi mi
nor.ff.de iuri.iuri Pro c⁹ pleniori noti^a ſci
endū eſt quoddam eſſe iuramentū q̄ddā
periuriū quoddā ſimplex mendaciū de q
bus trib⁹ plene agitᷣ.xxij.q.i.cum ſe. Itē
eſt ſciendū q̄ quoddam eſt iuramentum
v̄itatis quoddam credulitatis quoddam
iuramentū affectionis iuramētū aūt v̄ita
tis ſbdiuiditᷣ i tres ſpēs. Nā quoddā eſt
iuramētū liti deciſoriū quoddā obligati
onis itroductoriū quoddam v̄o alic⁹ act⁹
cōfirmatoriū.iuramētū liti.deciſoriū in a
lias tres ſpēs ſbdiuiditᷣ. Nam quoddam
eſt iuramētū volūtariū quoddā iudiciale
quoddam v̄o neceſſariū ut traditᷣ p doct.
⁊ gl.ſup R^a.ff.⁊ C.ð iuri.iuri.⁊ ibi p Cy.
de 2.^a aūt et 3^a ſpē iuramēti vꝫ itroducto
rij ⁊ ɔfirmatorij vid q ð dicā i ti.de ēp.⁊ vē.
⁊ i ti.de for iuramēti qð deferᷣa pte pti.
Videam⁹ ḡ qd ſit iuramētū volūta
riū iudiciale ⁊ neceſſariū ⁊ qdē volūtariū
eſt illð qð deferᷣ a pte pti extra iudiciū
ut i.l.iuſiurādū qð ex ɔuētiōe.i pn̄.ð iuri.
iuri Iudiciale aūt eſt illð qð deferᷣ a pte
pti in iudi^o iudice approbāte ut.l.i.i ſi.⁊ i
.l.iij.in pn̄.ff.de iuri.iuri. Neceſſariū v̄o eſt
illð qð per iudicem deferᷣ i ſupplemētū
pbationū.de quo plene traditᷣ in l.āmo
nēdi.ff.de iuri.iuri.⁊ i.l.i bone fidei. C. de
iuri iuri.⁊ in.c.ſi.extra de iuri.iuri. differūt
aūt h⁹modi iuramēta inter ſe multiplr
ut.j.patebit eſt autem iuramētū volunta
riū illud quod extra iudiciū a pte pti de
ferᷣ qð non cogitᷣ qs ſtire ł preſtare nec
etiam deferre. Ideoqꝫ volūtariū ſic bapti
ꝫatᷣ q̄ dependet ex arbitrio ⁊ uoluntate p
tiū ut.l.iuſiurādū qð ex cōuētiōe in pn̄.
ff.de iuri.iuri. Iudiciale v̄o iuramentū ſ^m
aliquos n̄ poterat olim recuſari ſꝫ cogeba
tur qs iurarᷣ ł referre ut i.l.manifeſte tur
pitudinis.ff.de iuri.iuri.⁊.l. iuſiurā ⁊ ad
pecunias.§ ait ptor ⁊ § ſi.ff.eo.l.delata.C.
eo.ti. Sꝫ hodie poteſt recuſari ſicut volun
tariū per.l.gn̄aliter.§ ſin autem.C.de iuri.
iuri. Alij autem diſtinguunt aut hoc iura
mentū iudiciale fuit acceptatum a pte ⁊
tunc etiam hodie ſicut olim cogitᷣ quiſ iu
rare uł referre niſi poſt ipſam acceptatōē
ſuperueniſſet eā legitima recuſationis cā n̄
fuit acceptatum ⁊ tunc poteſt recuſari ho
die per dictum §.ſin autem. lꝫ olim ſecus
quam opi.ſeqᷣ glo.in.d.c.ſi.⁊ ita pꝫ q̄.d.
l.manifeſte non ſim^r corrigitᷣ ſꝫ ſolū limi
tatᷣ et determiatᷣ que opi.hodie eſt appro
bata per tex.in dicto.c.ſi.et in.c.ij.extra de
pba. Alij dicunt q̄ dicta.l.manifeſte limi
tatᷣ ſolum q̄tum ad cām recuſationis.naꝫ
debet hodie diſtingui aut nulla extat cā

legitima recuſatõis ⁊ tunc cogit̃ iurare ł
referre. aut ñ eſt iuſta cã excuſatõis ⁊ tunc
non cogitur iurare nec referre. Que autẽ
ſint cãe legitime nõ per Bar. i dicta. l. ma
nifeſte ⁊ hanc opi. approbat et Cy. i dicta
. l. nãlit̃. ⁊ ita poſſunt itelligi dicta caᵃ fi. ⁊
. ij. Et nõ ꝙ inter cãs legitimas eſt illa qñ
ps cui defert̃ iuramẽtũ h₃ ſuam itentõe₃
fundatã per inſtrumentũ ut in. d. c. fi. Re
peri tñ i aliqbus ptib⁹ dictã. l. manifeſte
eſſe approbatã per ſtatuta terraꝝ ⁊ beñ ꝙ
maxᵐ eſt remedium dirimẽdarũ litiu₃ iuſ
iurandũ. vñ maiori nitat̃ equitate dicere
ipſam. l. manifeſte correctã nõ eſſe. Neceſſa
rium aũt iuramẽtũ qd̃ per iudice₃ tñ de
fert̃ regularit̃ non recuſat̃ niſi ex iuſta cã
ut i d. c. fi. in p̃n. ⁊ in d. §. fin aũt. Núqd ꝗ
poſſit quil₃ deferr̃ ſuo aduerſario iuramẽ
tũ iudiciale ł uolũtarium dic ꝙ ſic p̃nci
palis perſona ſ₃ tutor ł curator nõ poſſunt
niſi eo caſu quo de iurib⁹ pupilli ł adulti
aliť ꝓbari nõ ꝑteſt ut ꝓbat̃ in l. tutor. in
p̃n. ⁊ nõ per glo. in l. iuſiurãdũ. ⁊ ad pecu
nias. §. ꝓcurator. ff. de iuri iur. Sed an tutõ
ł curator ſi eis tale iuramentũ deferat̃ co
gant̃ iurare diſtingue inter iuramentum
calũnie ṽitatis ⁊ affectionis ut hẽt̃ ⁊ nõ
in d. §. ꝓcur. ⁊ in l. uideam⁹ in p̃n. ⁊ §. i. ff.
de in lit. iur. Hodie ṽo iur. codic. clarum
eſt ſm aliquos ipſum nõ compelli iurare
ſi nõ acceptauerit iuramẽtũ ṽitatis ꝙ nec
p̃ncipalis perſona ad hoc compellit̃ ut di
ctum eſt ⁊ potiſſime qñ eſſet fundata itẽ
tio pupilli ł adulti per inſtrumenta ut i
. d. c. fi. de iur. iur. ⁊ cũ hac limitatõe deb₃
itelligi glo. que eſt i. d. l. videam⁹. Alij
p̃terea inter hec iuramẽta ſũt diuerſi effe
ctus. nam ex iuramento volũtario uel iu
diciali p̃ſtito dat̃ ei q iurauit actio ⁊ exce
ptio ut in. l. nam ⁊ poſtea. §. iuſiurandũ. et
. l. duob⁹ in. § exceptio. ⁊. § fi. ff. de iur. iur.
Ex iuramẽto aũt neceſſario nulla naſcit̃
actio nec exceptio niſi ſecuta iudici. ſnĩa ut
i. d. l. admonẽdi. ⁊. l. i bone fidei. Alius ẽ et
effect⁹ ꝙ iuramentum uolũtariũ ł iudi
ciale ſi p̃ſtitũ ſit nõ reuocat̃ ut in. l. nõ erit
. §. dato ⁊ l. duob⁹. § fi. ff. de iur. iur. ⁊ l. ꝙ
ſi deferẽte ⁊ l. ſe. ff. de dolo. Sed iuramẽtu₃
neceſſariũ poſt ſnĩam retractat̃ ꝓpt̃ inſtrã
de nouo reperta ut in dicta. l. admonendi
ff. de iur. iur. ⁊ ibi nõ. Et eſt rõ differẽtie
ꝙ iuramẽtũ uolũtariũ ⁊ iudiciale hñt in
ſe ptiũ conſenſum. Ideoq₃ ñ reuocãtur ut
ꝓbat̃ in d. l. admonẽdi in fi. ar. in. l. ab eo.
C. quõ ⁊ qñ iudex q conſenſus deficit i iu

ramento neceſſario cum ipſum preſtetur
ex offitio iudicis p̃ter conſenſũ ptis idõ re
uocat̃ p̃textu nouoꝝ inſtroꝝ etiam poſt
latam ſnĩa₃ l₃ regularit̃ ſit contra qñ ſnĩa
eſt fũdata ſuper alijs ꝓbationib⁹ ut i l. ſũ
ſpẽ. C. d̃ re iudi. et l. i. C. de ſen. aduer. fiſ.
la. niſi in cã fiſcali ut. d. l. i. ⁊. l. imperatores
. ff. de re iudi. facit ad p̃dicta qd̃ habet̃ in. l
ſũ p̃textu. C. de tranſac. Eſt ḡ bona caute
la qñ ps ſuſpicat̃ ſe fortaſſe poſſe reperire
ſuo tempore inſtrumẽta actionis ł excep
tionis ſue ꝙ faciat ⁊ operet̃ cum iudice ꝙ
deferat hoc iuramẽtũ ex offitio ſuo parti
aduerſe. Pro declaratõe aute₃ pleniori
h⁹ iuramenti neceſſarij q̃rẽdũ eſt d̃ pl'ib⁹
p̃mo qñ ſit deferẽdũ per iudice₃ ad quod
Rᵉ ꝙ tũc defert̃ qñ uel ex pte actoris uel
rei eſt ſemiplene ꝓbatũ ut in. d. c. fi. i fi. ⁊ i
. c. ij. extra d̃ ꝓba. ⁊ i. d. l. admonẽdi. ⁊ in l.
i bone fidei nam ſi eſſet plene ꝓbatũ nõ re
curreret iudex ad hoc iuramẽtũ ſ₃ ł i totũ
abſolueret ł condẽnaret dicit̃ aũt ſeipleñ
ꝓbatũ multipl'r ut plene ꝓbat̃ i d. l. ad
monẽdi ⁊ in. l. i bone fidei. p̃mo per p̃uatã
ſcripturam. 2ᵒ per cõpationem līaꝝ 3ᵒ per
fuga₃ rei. 4ᵒ. per vnũ teſtem omni excepti
one maiorẽ ut in. c. ex iſinuatõe eĩ d̃ ꝓcur.
⁊ in. c. fi. extra de ſucceſſ. ab iteſta. que oĩa
plene declara ꝙ plix⁹ eſſ₃ ſm oꝑtet nõ per
Bar. i. d. l. admonẽdi ⁊ alios doc. i d. l. i bo
ne fidei. Addũt qda₃ ⁊ qntũ v₃ per famã
ar. i. l. iij. § eiuſde₃. ff. d̃ teſti. Qd̃ aũt dicit̃
de vno teſte itellige in actu illo in q̃ duo
teſtes facerẽt plenam ꝓbationem nã i alijs
actib⁹ i qb⁹ duo non facerẽt nec vn⁹ ſol⁹
tũc facere₃ ſemiplenam ꝓbationem. ut p₃ i
teſtamẽto ⁊ ſi. ſ₃ bar. ubi ſupra qd̃ nõ vñ
i teſtamẽto ad ſemiplenam ꝓbationem re
grũt̃ q̃tuor teſtes ⁊ ſic dimidia ps teſtiũ
que reqrit̃ ad plena₃ ꝓbationem ar. a pa
ritate rõis que eſt in duob⁹ ut in l. illud
ad. l. aqł. 2ᵒ. p̃ncipal'r q̃rit̃ cui ſit tale
iuramẽtũ deferendũ an actori ł reo ſuper
qua q̃õne uarie ⁊ diuerſe ſunt glo. ⁊ doct.
opi. ut plene refert̃ i dicta. l. in bone fidei
⁊ l. admonẽdi tñ cõcluſiue ſ₃ Bar. dicẽñ
eſt ꝙ trib⁹ ſimul cõcurrẽtib⁹ defert̃ illi
q ꝓbauit ſemiplene ſiue ſit actor ſiue reus
v₃ ſi cã eſt modica ſi h₃ perfectam ſcia₃ ṽi
tatis ⁊ ſi ẽ homo legalis ⁊ bone fidei ⁊ fa
me Idõ dixi ſi cã eſt modica na₃ in magnis
cauſ non eſt loc⁹ huic iuramẽto ſi ſolum
attendit̃ an ſit plene ꝓbatum uel non ar
inſt. de excu. tu. § ꝓpt̃ litem demũ. 2ᵒ iun
git̃ ſi h₃ perfectam ſciam ꝙ ignoranti uel

dubitāti nō defert᷑ ut nōt glo. i d. l. i bon̄
fidei. ꝓ quo facit. l. marcell⁹. ff. re℞ amo. ꝛ ꝯ
īfert᷑ ſi eſt homo legalis qđ ideo dr̄ ꝙ ipe
actoꝛ uel re⁹ teſtis offitio fungit᷑ i ꝓprio
facto ſic ꝙ dꝫ eſſe idone⁹ nō vitioſus l' ſu-
ſpect⁹ ut i. l. iij. § lege iulia. ff. đ teſti. ꝛ. l. te
ſtiū. C. de teſti. qb⁹ trib⁹ concurrētib⁹ de
fert᷑ iuramētū ei q ſemiplene ꝓbauit iux
nō ubi. ſ. ꝛ per Jo. an. i. d. c. fi. ¶ Ulteri⁹ q̄-
rit᷑ in qb⁹ cauſis deferat᷑ h⁹mōi iuramē-
tum per iudicē. Rᷣ ꝙ regl'arit᷑ defert᷑ i oī-
bus cauſis ciuilib⁹. Jn cauſis aūt crimina
lib⁹ criminaliter motis nō defert᷑ ſec⁹ ſi ci-
uilit᷑ ut plene nō per Bar. i. l. marit⁹. ff. đ
q̄ō. ꝛ per glo. in. l. iij. ff. de iuri iur. ꝛ i d. l. i
bone fidei. Item regl'a fallit i cauſ famoſ
in qb⁹ ñ defert᷑ tale iuramētū ar. l. itē exi-
git. ff. de dolo. ꝛ l. ſciāt. C. de ꝓba. ꝛ i. l. ꝓtō
edicit i p̄n. ff. de iniuri. fallit i cauſis ſpiri-
tualib⁹ ut nō per gl. i d. l. iij. i p̄n. ꝛ ꝑ doc.
i d. c. fi. ¶ Itē fallit ſi cauſe ſūt magne q̄
criminalib⁹ equiꝑāt᷑ ar. d. l. ꝓt᷑ litē. ꝛ dñr
magne l' gue ſɱ q̄litatem ꝑſonaꝝ ar. l. ſi
ꝛ ſi ſuſceperit. § i. ff. de iudi. cogitāt᷑ hoc at
tēto p̄iudi° modico l' magno qđ ſperatur
ex ſnīa poſſe īferri ut i d. c. ex īſinuatiōe l'
ſi eſſꝫ q̄ſtio de ſola poſſ ſſiōe ar. l. i. C. ſi de
momen. poſ. ¶ Deīde q̄rit᷑ an iudex p̄oſſe te
neat᷑ hoc iuramētū deferre dñt canoniſte i
d. c. fi. ꝙ nō. Sꝫ legiſte tenēt oppoſitū ꝑ
tex. i. d. l. i bone fidei. tenet᷑ tñ ꝑs hoc req-
rere añ ꝯcl'oeꝫ cauſe ꝛ ſic ſeruat ꝯſuetudo
ar. l. iiij. § hoc autem. ꝛ qđ ibi nō per Bar.
ff. de dam. īfec. Poſꝫ ulteri⁹ q̄ri an due ſe-
miplene ꝓbatōes faciūt unā plenā dicimꝰ
q̄dam aut iſte due ſemiplene ſūt eiuſdem
gñis puta duo teſtes ꝛ tūc faciūt unā ple
nam ar. in. l. ubi numer⁹. ff. de teſti. aut ſūt
diuerſi gñis utputa vn⁹ teſtis ꝛ cōfeſſio
ꝑtis emiſſa aduerſario abſēte ꝛ tūc ñ faciūt
unā plenam ar. l. ij. § fi. ff. de execu. tu. ꝛ ibi
per glo. ꝛ i. l. ſpadoneꝫ. § q pl'a eo. ti. ꝛ ex.
q nume. tu. l. i. Bar. ꝟo tenꝫ i. d. l. admonē-
di. ꝙ q̄ñ tēdūt ad eūdem effectum etiāꝫ ſi
ſūt diuerſi gñis faciāt plenam ꝓbationeꝫ
per tex. i. c. fi. de ſucceſſ. ab inteſ. ꝛ i. c. i. ex đ
appel. ꝛ i. c. veniēs. el. i. de teſti. Nec ob. cōt-
ria que loquūt᷑ i duob⁹ iꝑfectib⁹ tēdē-
tib⁹ ad diuerſos fines ꝛ effect⁹ hic auteꝫ
loq̄t᷑ q̄ñ tēdūt ad eūdē finē ꝛ effectum vꝫ
ut iudici conſtet ꝛ fiat fides de ꝟitate q̄
ꝟitas nedum ꝑcipiēda ē ex uno gñe ꝓ-
batōis ſi etiam ex plurib⁹ ut. l. iij. § eiuſdē
ff. de teſti. Sꝫ circa p̄dicta q̄rit᷑ de eo ꝙ co
tidie occurrit de facto ecce ꝙ actoꝛ ſuam i

tentionē plene ꝓbauit per inſtrumēta uel
teſtes reus ꝟo ſuam defenſionē oſtēdit ꝑ
unū teſtē l' alit᷑ ſemipleñ ꝓbauit. An hoc
caſu locus erit huic iuramēto uidet᷑ ꝙ ſic
q̄ꝛ per hanc ſemiplenam ꝓbationem detra
ctum ſit pleñ ꝓbatōi actoris ꝛ facta ſit ſe-
miplena ar. l. ſi vn⁹. § pact⁹ ne peteꝫ. ff. de
pac. Doc. ꝟo iur. ciuil' ſic diſtinguūt q' ꝓ-
batio rei eſt directe oppoſita ꝛ cōtraria ꝓ-
bationi actoris ꝛ tūc p̄ualꝫ ꝓbatio actoris
nec in aliquo minuit᷑ ex ꝓbatione rei ar. i
. l. ob carnē i fi. ff. de teſti. ꝙ plenum extin-
guit ſemiplenum non autē econtra ut i. l
iubem⁹. C. de teſta. ꝛ l. q ſe liti. ff đ pe. heř.
ꝛ ſic h caſu ñ defert᷑ h iuramētū. q' ꝓbatō
rei ē diuerſa ꝛ nō aduerſa a ꝓbatōe actoꝛi.
ꝟbi gr̄a ꝙ actō ꝓbauit ſe mutuaſſe ꝑ tres
teſtes reus ꝓbauit ſe ſoluiſſe per unuꝫ te-
ſtem ꝛ tūc locus ē iuramēto cōcurrētib⁹
his de qb⁹ dictum ē ſupra ar. l. vulgo. de
admi. tu. Sꝫ de iur᷑ canonico al'r ſentitur
ut nō i. d. c. fi. extra de iur. iur. Quid autē
ſi tam actoꝛ ꝙ reus ſemiplene ꝓbauerit ꝛ
ſic utriuſq ꝓbatio eſſꝫ iꝑfecta an. erit lo-
cus huic iuramēto dicit Bar. ꝙ ñ per tex
in d. l. i. C. q. ꝛ aduer. quoſ. ¶ Rurſum cō
ſueuit dubitari ſi lege cōi l' municipali ca
uet᷑ ꝙ ſuper aliquo facto ſtet᷑ iuramento
ꝑtis an ſufficiat ſim̄ iurare ſic eſſe ul' nō eē
an debet mar̄ ſi interroget᷑ exp̄mē cās ꝛ
rōnes qb⁹ mouet᷑ ad ſic iurādū dicūt q̄dā
ꝙ ſi de cauſis int᷑roget᷑ dꝫ eas exp̄mē q'
teſtis cui⁹ offitio nunc fūgit᷑ al' nō tenet
nec ualꝫ iuramētum ar. l. ſolam. C. de teſti
ꝛ nō i. l. cum hi. § ſi p̄toꝛ. ff. de tranſac. ꝛ in
. c. cām q̄. extra de teſti. cum ſi. Ad qđ bene
facit qđ nōt idē Bar. in. l. theopomp⁹. ff. đ
do. ꝓle. ꝛ per aliquos i l. contra negantem
C. ad. l. aq̄l'. Jn contrarium uidet᷑ doꝫ ꝙ
. l. ñ requirit cāꝫ exp̄mi q' ſufficit ſic iurari
ut l. defert ar. i. l. non erit. § dato. ꝛ. l. iij. in
fi. cum le. ſe. ff. de iur. iur. Nec ob. cōtraria
ꝙ negat᷑ ipſum fungi offi° teſtis imo fun
git᷑ offi° iudicis ut. l. fi. C. de fidei°. ſic q'
ſi iuret᷑ i caſu. l. ſi q̄ñ. C. vñ ui. ꝛ. l. i. § ſi qs
argentum. ff. depoſi. cum ſi. nō requirit᷑ ex
p̄ſſio cauſe. Et hec faciunt ꝓ iſtis publica
nis ſeu pedagiarijs qbus ex forma ſtatuꝫ
cap'loꝝ credit᷑ ſuper inuentionib⁹ ꝛ frau
dib⁹ cōmiſſis circa coꝝ pedagia ꝓprio iura
mento cum vno teſte l' ſine honeſtius tñ
eſſꝫ cauſas exp̄mē q̄ꝫ confuſe iurare ꝛ mul'
ti uadunt ſic iurantes ad domum diaboli
Superest ut aliqua pertingamus ad iura
mentuꝫ affectionis pertineñ qđ a iure ciui

iuramentum in litem appellat̄ de qua spē iuramenti loquit̄ totꝰ ti. C. ⁊ ff. de i litē iurañ. Forma aũt iurandi in hac spē iuramenti longe differt a p̄cedentibꝰ ꝙ hic p iuramentū ps extimat rem super qua iurat̄ nō ſm v̄itatem ſ; ſm affectionem quā ad ipsam rem habuerit uel habet ut. i. patebit. Queramꝰ ḡ q̃n locꝰ sit hꝰmodi iuramento dic breuiter ꝙ quatuor cōcurrētibus defert̄ hꝰmōi iuramentum. p̄mo si interueniat dolus aduersarij. 2º qualitas ⁊ natura rei ad hoc apta. 3º debita qualitas actiōis. 4º habilitas p̄sone iurātis que sic declara dixi enim p̄mo exigi dolum aduersarij ex p̄te q̄ ideo ē ꝙ ꝓpter culpā etiā latam non iurat̄ in litem ut in. l. ij. ⁊ iij. C. de in litem iurañ. fallit in tutore cōtra quē iurat̄ ut. l. ij. ⁊ iij. C. de in litē iurā. Qualit̄ aũt dolus probet̄ ꝙ in dubio dolus non presumit̄ ut. l. quotiens. §. q dolo ff. de p̄ba. Respondet̄ ꝙ de dolo p̄bat̄ per indicia ⁊ argumenta ut in l. dolum. C. de dolo ⁊ l. dolus. C. de rescin. ven. Sed quo tempore debet interuenisse dolus ut iuret̄ dic breuiter ꝙ in actionibꝰ bone fidei sufficit ꝙ dolꝰ interuenerit tēpore contracte obligationis l' postea in non obediendo seu satisfaciendo p̄ti ⁊ multo fortiꝰ si dolꝰ fuerit cōmissus in non obediendo iudici ut. l. i. §. in depositi. ff. de ꝯ. ⁊ l. iij. §. in hac. ff. como. ⁊ l in actionibus. ff. de in litem iuran. In actionibꝰ autē stricti iuri. l' arbitrarijs requirit̄ dolum esse commissum post s̄niam in non parendo iudici ut l. q restituere i fi. ff. de rei. ven. ⁊ in. l. arbitrio in p̄n. ⁊ §. i. d̄ dolo. Ex quibꝰ patet ꝙ iudex in hꝰmodi arbitrarijs actionibꝰ defert hoc iuramētū post sententiam super re p̄ncipali latā ut in dicta l. q restituere cū si. quo iuramēto p̄stito ferret postea aliam sententiam ipsiꝰ iuramenti executoriam ut. l. si cū exceptiōe. §. in hac. ff. ꝙ me. cau. Sed in actionibus bone fidei iudex defert hoc iuramētū lit. d. ante s̄niam. s. suam p̄bato d̄ dolo aduersarij in non parēdo ipsi p̄ti ut in dicta. l. i actionibꝰ. ⁊ l. ij. ff. de in litem iuran. ¶ 2º p̄ncipal'r dixi ꝙ debet attendi qualitas ⁊ natura rei super qua iurat̄ q̄ ideo dictū est ꝙ nō in omnibꝰ rebꝰ cadit affectio puta i minimis ut l. minimis. ff. de in litem iurā. nisi forte loco spēi cederent in qua spetie fuisset dolꝰ directo cōmissus ar. in l. p. §. i. ff. ne qs eū q i ius vo. est. In libro ḡ equo domo ⁊ si. in q̄bꝰ potest cadere affectio iuratur i litem. ¶ 3º dixi p̄ncipalit̄ ꝙ debz attendi qualitas ⁊ natura actionis intētate q̄ ideo dicit̄ ꝙ non in qualibet actōe iurat̄ in litem ſ; solum in tribꝰ generibꝰ actionum v; in actionibꝰ bone fidei directi ut dicta l. in actionibꝰ ⁊ dicta. l. iij. §. i hac. ff. cōmo. ⁊ l. i depositi. ff. depo. l. si qs. ff. loca. cū si. Secꝰ autē est in contrarijs ut. l. si qs. ff. loca. ⁊ l. apud quem. ff. depo. Et eodem modo iurat̄ in actionibꝰ realibus puta in rei vendi. ypo. publitiana ꝯfessoria ⁊ si. ut dicta. l. in actionibꝰ ⁊ insti. de actio. §. preterea quasdam actiones ut. l. si fūdꝰ §. in venditione. ff. de pigno. ⁊ l. eum. q. §. i publiciana. ff. d̄ pub. ⁊ l. hax. i fi. ff. si fui ven. Item iurat̄ in actionibꝰ arbitrarijs ut dicta. l. in actionibꝰ. ⁊ i. d. §. p̄terea. dixi autem ⁊ appellant̄ omnes ille actiones arbitrarie in q̄bus ad iudicis mandatū res petita nō restituit̄ siue sit actio personalis siue in rem siue mixta ut. d. l. q restituere ⁊ i dicto. §. preterea. l; glo. in dicta. l. i actionibꝰ excipiat plures casus ſ; recte cōsiderādo ſm Bar. omnes illi casus cōp̄hēdūt̄ sb hac regula vno excepto q habet̄ in. l. p. ff. ne qs eum q in ius vo. est. ¶ Dixi ultimo ꝙ considerari debet habilitas persone iurantis ꝙ non omnis iurare potest ſ; is solꝰ admittit̄ qui est maior ⁊ dominus l' loco domini reputat̄ puta tutor ut. l. q̄ vulgo ⁊ l. si tutor. ff. de in litem iuran. ⁊ l. videamꝰ eo. ti. ¶ Deinde scias ꝙ hoc iuramentum defert̄ solum a iudice nō a parte ut d. l. uideamꝰ. §. deferre. ⁊ moderat̄ ⁊ taxat iudex q̄ntitatē vsq; ad quam iuretur quo p̄stito si noua instrumenta a reo p̄ducant̄ poterit absoluere ⁊ in his duobꝰ sapit naturam iuramenti necessarij ut hēt̄ in dicta. l. uideamꝰ. §. iurare cum se. ⁊ l. arbitrio. ff. de dolo. Et adde que dixi supra sup p̄mo li. in glo. sup v̄bo interesse ⁊c.

¶ Doli exceptione.

¶ Scire debes p declaratione hꝰ exceptionis ꝙ quadruplex est exceptio doli ut nō per glo. ⁊ doct. in l. q se debere. ff. d̄ cdi ob cām. vna v; que dat̄ q̄n contractꝰ fuit initꝰ seu factꝰ per dolum qui nascit̄ tempore ipsiꝰ contractꝰ ut in. l. eleganter i p̄n. ff. de dolo. ⁊ in. l. ij. in p̄n. ff. d̄ doli excep. Alia est que dat̄ in locum non numerate pecunie ⁊ hec nascit̄ tempore quo agit̄ ut. l. ij. §. circa v̄. p inde. ff. d̄ doli excep. 3ª que datur in locum pacti uel iuri. iurādi ut. d. l. ij. §. item queritur. d̄ doli excep. 4ª ē illa que facti est uel intentionis nil iuri. in se

continens ut ꝟbi gratia qñ actor nullam habet actionem ⁊ de facto tñ agit ⁊ cõtra eum reus de ſacto excipit de qua loqtur tex.i d.l.q ſe obeꝛ.Eſt ⁊ qnta ſpẽs gñal'r que dat̃ i locũ cuiuſcũqȝ alteri⁹ exceptõis ⁊.p q̃cũqȝ exceptõe de qua loqt̃ tex.i d.l. ij.§.⁊ gñaliter.⁊ nõ per gl.i l.ſi ex cautiõe .C.de n̄ nu.pecu.Conſilium ğ bonum eſt ꝙ ubi dubitat̃ d' certa ſpẽ exceptionis ꝙ ſemper opponat̃ hec gñalis exceptio doli q̃ ſufficit.p omnib⁹ ⁊ i.pceſſu liqdare d' cẽta ſpecie exceptionis puta uel ſolutionis uel pacti ul' iur.iurandi aut p̄ſcriptionis ⁊ ſi.

¶ Quo ad ipedien dum pceſſuȝ. ¶ Sciẽdũ eſt .p h⁹ euidẽ ꝙ ſũt aliqne exceptões peremptorie que poſſunt pponi ad duplicem finem ſeu effectũ vȝ ad impediendũ pceſſũ ⁊ ad merita cãe ⁊ ſi opponat̃ ad impediẽdũ pceſſuȝ debent opponi añ lit.ↄt.⁊ i hoc ſapiũt naturam dilatoriaꝝ. Si ꝟo opponit̃ ad mẽita cãe debent pponi poſt litem ↄteſ.ſicut alie peremptorie.put pleñ tradit̃ per doc.⁊ gl i.l.exceptões.C.de pba.⁊.l.peremptorias. C.ſen.reſcĩ.nõ poſ. ⁊ aduerte ne decipiaris ꝙ alia eſt forma opponẽdi ad pceſſum alia ꝟo opponẽdi ad merita. Qui eiȝ opponit ad pceſſum vtat̃ forma de qua hic uel dicat nõ poteſt procedi obſtante exceptõe tali uel nõ poteſt agi ꝙ ſine actione nemo experit̃. Sec⁹ ſi diceꝛ tu nõ foues iuſticiã vl' ſi dicat ſim' peto me abſolui ꝙ preſcriptum eſt uel factum pactum de nõ petẽdo ⁊ ſi' ꝙ tũc uideret̃ exceptio opponi ad merita cãe ut nõ Bar.i l.cũ querebat̃ ff.iudi.ſol.ſũt autẽ ſm aliquos niſo q̃tuõ ille peremptorie exceptões que poſſũt pponi ad pceſſum vȝ exceptio trãſactõis iuriſiurãdi rei iudicate ⁊ p̄ſcriptiõis ut hoc eſt deciſum i.c.i.extra de lit.ↄt.li.vi.lȝ de p̄ſcriptõe eſſȝ oliȝ dubitatio ut de his plene nõt Bar.in l.nam ⁊ poſtea in pñ.ff. de iur.iur.⁊ per Jaco.Butri.in l.omẽs.C.d' p̄ſcrip.xxx.an.⁊ i l.emptor.C.d' p̄ſcri.lon.temp.facit qd' hẽt i l.poſt rem iudi.ff. de re iudi.⁊ i l.legãt.§.ſi qs poſt.ff.de condi i de. Sȝ ⁊ amplius ſm Bar.dici poteſt ꝙ ois exceptio per quam pponit̃ ius deficeꝛ in ipſo actore habeat pceſſum ipedire ꝟbi gr̃a exceptio ſolutionis ⁊ acceptilatõis ꝙ ſcribit̃ ꝙ ſine actiõe nemo experit̃ ut i.l. ſi pupilli.§.videam⁹.ff.de nego.geſ.⁊ in.l. quotiẽs.§.item ſi temporali.ff.de admi.tu Et ſit rõ p̄dictoꝝ ꝙ iſte exceptões ſũt ꝑte

cauſa dirimẽdarum litium ut in.l.tranſact. C.de trãſac.⁊ i.l.i.ff.de re iudi l.i.ff.d' iur iur.⁊ i.l.fi.ff.p ſuo. Jdȝ lit.pſecutionem impediũt ar.l.ciato.C.d' fruc.⁊ lit.expẽ. ⁊ hoc uerum ſi tales exceptões poſſũt icõtinẽti pbari al' aũt ſi reqrerẽt altiorem indaginẽ nõ ipedirent pceſſum ſed reſeruarẽt̃ poſt lit.ↄt.ut ipſe Bar.nõt i dicta.l. cum querebat̃. Sed quid ſi oppoſita exceptõe fuerit ſup ea contra reum lata ſñia an i alio iudicio per moduȝ agẽdi poterit ipſe reus iteꝝ ius ſuum proponere uidet̃ ꝙ ſic per ea q̃ habent̃ ⁊ nõ i l.a diuo pio.§.ſi ſup reb⁹.ff.de re iudi. Jn cõtrariũ determinat Jnno.i.c.ſuper ſpoliatõe.extra d' ordi.cogni.⁊ Bar.i.l.duobus.ff. d' excep. rei iudi. Deniqȝ nõnd' ꝙ alie ſunt excep. impediẽtes pceſſum que nõ tãgũt merita cauſe ut eſt exceptio iudicis icõpetẽt falſi pcuratori.lit.pendent. ⁊ quedam alie declinatorie iudicij de quib⁹ extra de or.cog. per totum.⁊ ar.de or.iudi.per totum.

¶ Exceptionem ex penſaꝝ. ¶ Hec exceptio nititur equitate ſicqȝ huic bone fidei poſſeſſori taleſ expẽſe ſunt reſtituẽde añꝙ compellat̃ rem reſtituere ut.l.in hoc iudi°.ff.cõi di.l.ſi marta C.de rei ven.facit.§.cũ qs.⁊ qd' ibi nõ iſti de re diui.tenet̃ tamen hic bone fidei poſſeſſoꝛ fructus ex re perceptos cum ſũptibus cõpenſare qd' eſt nõbile ut tradit̃ i.l. ſumptib⁹.⁊ in.l.emptor.ff. d' rei ven.⁊ nõ per glo.in.l.cũ fundo.ff.de rei ven. Quid aũt ſi hic bõe fidei poſſeſſoꝛ cadat a poſſeſſione an in modũ agendi potit hos ſũpt⁹ repetere multiplex eſt opinio dic plene p Cy.in.l.domũ.C. de rei ven.⁊ inſti.de re. diui.§.ex diuerſo ⁊ dicta.l.in fundo.Concluſiue aũt diſtingue aut talis impenſa eſt facta animo obligandi dñm rei ut faciunt iſti conductores pcuratores negotioꝝ geſtores ⁊ ſiles ⁊ tunc poteſt repeti per act. neg.ge.ut.l.pupilli.§.ſi ⁊ ſi qs.⁊ l.pomp⁹. ⁊ l.fi.⁊ l.ſi an vltro.§.i.ff.d' neg.geſ.aut fuit facta aio nullũ ſibi obligandi ſȝ eius pprĩũ negotiũ gerẽdi credẽſ ſe dñm rei ⁊ tũc aut hec impenſa eſt talis ad quam dñs rei non poterat compelli ut i faciẽdo nouaȝ cameram ⁊ ſi.⁊ tũc non competit.p tali ipenſa actio ſȝ ſola reten° ut i dicta.l.in hoc iudi° ⁊ l.ſi i aera.de condi.indebi. Aut eſt talis impenſa ad quam poterat compelli ut i funere defuncti ⁊ tunc competit pro ea tam actio ꝙ̃ exceptio ut in.l.aut ſi qs.ff. d' rle.

⁊ ſumpti ſune. ¶ Aduerte tamen unum ſin
gulare ꝙ ſi poſſeſſor tradiderit poſſeſſiōe₃
rei bona fide nulla facta retentione īpēſa₃
poterit per incerti conditionem ipſam poſ
ſeſſionem aduocare quaſi indebitam ⁊ idē
expenſas factas per exceptōe₃ reſeruat̃ ut
ꝓbat̃ in. l. q̄ſi nulla. ff. de le. i. ⁊ ibi p cy.
⁊ optime facit. l. heres cum debuerat. cum
ibi nō. ff. ad trebel.

¶ **Saluis aliis exce**ptionib⁹. ¶ Iſta gn̄alis reſeruatio niſi a^e
exceptiōes ſpēaliter nominentur parum
prodeſt ut nō per glo. in. c. paſtoralis. ext̃
de excep. facit. c. quoniam contra falſam. ext̃
de ꝓba. licet ſit vtilius hanc clam expmē
ꝙ tacere ut tangit̃ in tex. ⁊ glo. in. c. expo
ſuit. extra de dila. ¶ Unde ꝑ latiori hā₃
exceptionum doctrina ſciendum eſt ꝙ q̄li₃
exceptio peremptoria admittit̃ uſꝗ ad ſē
tentiam ut. l. peremptorias. C. ſen. reſcī. nō
poſ. cum ſi. ſecus eſt in declinatoria que re-
gulariter ante litī ɔt̃. ꝓponenda eſt ut in
l. fi. C. de excep. ⁊ l. ita demū. C. de pcura.
⁊. l. non ignorat. C. qui accu. nō poſ. ⁊ l. ſi ⁊
ſi ſuſceperit in pn. ⁊ ibi nō. ff. de iudi. facit
quod habet̃ in. c. paſtoralis. extra ꝺ excep.
⁊ in. l. exceptionem. C. de proba. ⁊ ibi per
Cy. niſi fuiſſ₃ quis ignorans talem excep-
tionem ſibi competere quia tunc poſt ſen-
tentiam audiretur ut. l. fi. C. ſi a nō compe.
iudi. ⁊ l. lic₃. C. de procura. ⁊ l. nō idcirco. ī
fi. ff. de iudi. ⁊ nō in. ꝺ. l. exceptionem. ¶ De-
inde eſt ſciendum ꝙ exceptionum alia eſt
dilatoria alia peremptoria ⁊ alia anorma-
la. peremptoria quidē exceptō eſt illa que
ius actoris perimit ⁊ confundit. Cui⁹ ex^a
ſunt varia ut eſt exceptio iuriſiurandi rei
iudicate tranſactionis pacti de non peten-
do ſolōnes ⁊ ſimiles ut inſti. de excep. § i.
⁊ § appellant̃. ¶ Dilatorie ſunt duplices nā
q̄dam ſunt dilatorie iudicij que declina-
torie appellantur quedam ſunt dilatorie
ſolutionis dilatorie ſeu declinatorie iudi-
cij ſunt per quas euitatur perſona uel iu-
dicium ut p₃ in exceptione que opponitur
contra ſcptum de qua in l. ꝑſcriptione. C.
ſi contra ius uel uti. pub. cum ſi. Item ex-
ceptio iudicī īcompetētis ul' ſuſpecti. Itē
exceptio feriarum loci non tuti falſi pcura
toris ⁊ perſone minoris ul' non legitime
etatis ſtare in iuditio ⁊ alie plures ut. ff. ꝺ
excep. l. ij. in fi. ⁊. l. iij. in fi. Idem eſt in ex-
ceptione ſpoliationis de qua in. c. cum di-
lectus. extra de or. cogni. ¶ Dilatorie autem
ſolutiones ſunt pactum de non petēdo ad
tēpus ul' ſi obligatio ſit in diem excepta
⁊ agitur ante diē ut in dicta. l. iij § i. ⁊ in-
ſti. de excep. § tēporales q̄ exceptiones op-
poni debent ante litī ɔt̃. ut plene nō in. c.
exceptiones. extra de excep. ¶ Anormale do
ſunt ille que nec ſunt ſim' perēptorie nec
ſim' dilatorie ſi ſm quid participant alīt
de utroꝗ ut p₃ in exceptione ne quis con
ueniat̃ niſi quatenus facē poſſit ꝺ qua tra
dit̃ in l. ſunt qui. ⁊ l. ſe. ff. de re iudi. ⁊ hoc
ſm Hoſt. in ſumma. extra de excep. ¶ Sed
glo. in dicta. l. iij. in fi. de excep. dicit hanc
exceptionem eſſe dilatoriam quam opi. ēt
ſequitur glo. inſti. de excep. in § appellatur
Item p₃ in exceptione non nu. pecu. ⁊ nō
numerate doti. ſm Hoſt. ubi ſupra glo. do
in ꝺ § appellantur t₃ ꝙ utraꝗ eſt dilato-
ria quo ad onus probandi lic₃ quo ad alia
ſit dilatoria primam opi. t₃ Dy. ut refert
Cy. in dicta. l. excep. C. de ꝓba. Itē ē anor
mala omnis exceptio per quam oſtēditur
iudicium retro fuiſſe nullum ſm Hoſt.
cum huiuſmodi exceptio poſſit opponi in
queeūꝗ ꝑte litī. ante ſententiam ⁊ etiam
poſt ut nō per glo. in dicto § appellantur
⁊ § ī dicam. Item eſt anormala exceptio cō-
petēs fideiuſſori ut ꝑus conueniat̃ pnci-
palis ꝙ ipſe ut nō per glo. in dicta. l. iij
lic₃ Pe. dicat ipſam eſſe dilatoriam ut re
fert Cy. in dicta. l. excep. ¶ Sed quid dices ꝺ
exceptione diuiſionis qua uti ſolēt inter ſe fi-
deiuſſores mandatores ⁊ conſtitutores ut
traditur in. l. fi. C. de conſti. pecu. ⁊. l. inter
fideiuſſores. ff. de fideiuſſ. cum ſi. dicunt q-
dam ꝙ eſt dilatoria. alij ꝙ eſt ꝑemptoria
quoru₃ opi. ſequitur glo. in. l. fideiuſſor. C.
de fide. ⁊ Dy. in. l. ſi dubitet̃. ff. de fideiuſ.
⁊ Cy. ī dicta. l. exceptō₃. Idē ē ī executōe
competēti poſſeſſori rei obligate contra
creditorem ut prius conueniat̃ debitor ⁊
eius bona excutiantur ut nō p glo. in dcā
l. iij. ff. de excep. ¶ Aliqui tamen dicunt ea₃
ꝑemptoria₃ inſpecto q̄ꝺ euenit̃ poteſtat.
in. l. ſufficit. ff. de condi. inde. ¶ Rurſum
querit̃ quando opponi debeat hec excep^o
ꝑemptoria dic breuit̃ q̄ꝺ regularit̃ oppo
nitur litī. ɔt̃. ⁊ probatur ante ſnīam ut in
dicta. l. excep. ⁊. l. ꝑemptorias l₃ in certis
caſibus ad impediēdū ꝓceſſum opponi po
teſt ante litī. ɔt̃ ⁊ in aliquibus caſib⁹ etiā
poſt ſnīam ut nōt Hoſt. ubi ſupra. ⁊ nō p
glo. in. l. i. C. ꝺ iuri. ⁊ fac. igno. in dicto § ap
pellantur. ⁊ in. l. ta₃ ⁊ ſi. ff. ad mace. poteſt
autem hec exceptio peremptoria probari

per teſtes etiã poſt publicationem teſtiũ actoris quando exceptio non eſt directo contraria intentioni ⁊ actioni agentis ut exceptio pacti de nõ petendo uel ſolutionis ⁊ ſimiles ſed ſi eſſet directo contraria ut nõ in.l.per hanc.C.de temp.appel.⁊ ibi per Cy.et i auc.q ſemel.C.de proba.⁊ i.c.fraternitatis.extra de teſti. Et nõ q̄ ñ ſuffic̃ oretinus uel in allegationibus iuris has exceptiones opponere ſꝫ apud acta ſunt iſcribende ut in.c.quoniam contra falſam.ex̃ de pba.cum ſi.niſi exceptio eſſet ipſi obligationi uel actioni a ſui pricipio ãnexa ut ſi obligatio fuit contracta in diem uel ſb cõditione ut nõ per Bar.in.l.cum.qui ita.ff de ṽ.ob. Item queritur an per obiectum exceptionis peremptorie inducatur liti.cõt. dic hodie decisum eſſe q̄ non licet olim eẽt dubitatio ut traditur in.c.fi.extra de liti. cõt li.vi. Amplius querit̃ de q̃oẽ ãtiqua an exceptionem obiiciens videatur de ĩtẽtõe actoris confiteri de qua q̃oe plene tangit̃ per Cy.in dicta.l.exceptiõem.⁊.l.ſi quidẽ .C de except.⁊ per Dy.⁊ Io.an.in reg'a exceptionẽ li.vi.⁊ .c.nus pluribus ⁊ p alios doc.in.l.nõ utiq̃.ff.de excep. Ad cuius ſolucõ. ſic breuiter diſtingue.aut exceptio que ꝓponitur abnegat directo ius ⁊ factum in libello deductum ṽbi gr̃a ꝓponit actor ſe numeraſſe pecuniã uel depoſuiſſe ⁊ ſi reus excipit nullam pecuniam fuiſſe numeratã uel depoſitã ⁊ tũc manifeſtum eſt ex hoc reum ñ preſumi quicq̃ fateri de intẽtõne actoris nec fundari in aliquo ius actoris i mo durius aggrauari in ꝓbatõe fiẽda ut .l.ei qui dicit.ff.de pba.⁊.l.qui accuſare.C de eden.⁊ i.l.actor.C.de pba.aut exceptõ que ꝓponitur nõ abnegat directo ius et factum i libello ꝓpoſitum ſꝫ ſimꝛ abnegat ius ex facto deſcẽdẽs actori competere ṽbi gr̃a q̄ excipit ſe ſoluiſſe ⁊ per hoc ius debiti extinctum eſſe uel dicit pſcripſiſſe uel pactum de ñ petẽdo factum eſſe ⁊ ſi.⁊ dicũt tũc etiam quidã hoc caſu ñ fũdari ius actoris nec videri reum de eius intentione aliq̃d cõfiteri ⁊ ſit ratio ſm eos q̄ actus tẽdẽs ad perimẽdum ius aliq̃d ñ debet eius cõtrarium operari ut.l.cum tale.§ fi.ff. de cõdi.⁊ demõ.nec debet nec ſolũ eadẽ diſpõ cõtrarios iducere nec parere effectus ut.l. q hominem.§ fi.ff.de ſolu.⁊.l.cũ is.§.i.ff.de cõdi idebi.q̃d eueniret ſi diceremus q̄ eadẽ exceptio iduceret ꝓbatõem in actõe ⁊ defenſiõem i reo ⁊ hãc opi.tꝫ eſſe ṽam ſꝫ iuꝛ Io.an.i.c.excep.li.vi. Adeꝫ eſt i executiõe

compenſatiõis ut nõ i.c.cum venerabilis. extra de excep. Alij ṽo ut Dy.⁊ an.de piſ ſic diſtiguũt i hoc articulo. aut hec excepꝰ opponit̃ cõditiõaliter.aut pure.ſi cõditionalit̃ ṽbi gr̃a dico te ñ depoſuiſſe ꝉ nũq̃ numeraſſe uel mutuaſſe ⁊ incertum hoc apparet dico me ſoluiſſe uel pſcriptum eſſe aut pactũ factum fore de ñ petẽdo ⁊ hoc caſu pcedit dicta reg'a.l.ñ vtiq̃.⁊.l.ſi q̃d .C.de excep.⁊ hic modus excipiẽdi eſt tutior ⁊ in cõi practica. Aut opponitur pur̃ ṽbi gr̃a dico me ſoluiſſe ⁊ ſil'ia ⁊ tunc vꝛ reus cõfiteri itẽtionem actoris.⁊ in ipꝫ reũ tranſfert̃ onus ꝓbandi ſue exceptõis. Et ſic rõ q̄ ubicũq̃ ad põez uniꝰ ſeq̃t̃ neceſſario ad ipſũ aliud antecedere tũc cõfitendo cõſequens videor ponere ⁊ fateri eius añs ut.l.illã.⁊.l.nꝰ iſ.ff.de acqui.her. q̄ ꝓuntio pſupponit habitum ut in.l.decꝫ.de ṽ.ob.et i.l.manumiſſiões.ff.de iuſti.⁊ iur̃ ideo dicẽdo me ſoluiſſe ⁊ ſic ſolutione liberatum eſſe videor includere ⁊ fateri me añ obligatum fuiſſe. Sꝫ dicet forte quis ñ ſeq̃t̃ hoc de neceſſitate q̄ potuit ſoluiſſe idebite ut i toto ti.ff.de cõdi.indebi. Sꝫ rñdetur q̄ nõ pſumit̃ ut in.l.cum de indebito in fi .ff.de ꝓba. ¶ Sꝫ circa pmiſſa querit̃ quid ſi actor ꝓponat ſibi.x.deberi pure reus autẽ dicat ſe dare debere ſb cõditiõe an ſit fundata itẽtio actoris.ſic q̄ onus ꝓbãdi conditionem incumbat ipſi reo. Iſta q̃ pendet ex his q̃ ꝓxime dicta ſũt ⁊ Cy. diſputat eam in dicta.l.exceptõeꝫ.de ꝓba.⁊ tangit̃ per glo.in dicta.l.ſi quidẽ ⁊ per ipſum cy. in.l.i.C.de confeſſ. Glo.dir dicunt q̄ ẽ fũdata intentio actoris Pe. ṽo dicit oppoſitũ ut ibi refert Cy.q̄ cum ſit una ⁊ eadẽ diſpõ ñ poteſt p pte approbari ⁊ p pte reprobari ar.i.l.ſi ita ſtipulatio in fi.ff.de op lib.⁊.l.nam abſurdum.ff.de bo.liber.de quo uide Dy.⁊ Io.an.in d. regula exceptõeꝫ ⁊ per Bar.in.l.r.ff.de ṽ.ob.⁊ per eundem in.l.aurelius.§.idem que ſit.ff.de lib. lega. ⁊ per Cy.in.l.ij.C.de dona.ante nup.⁊ per eundem Bar.in.l.nõ utiq̃.ff.de excep. An autem poſſunt ſimul ꝓponi plures exceptiones contrarie dic ut plene nõ per ipſum Bar.in.l.nemo.ff.de excep. et per Dy.et Io.an.ubi ſupra et latius in.c. nullus pluribus.extra de re.iur.li.vi. Inde queritur de alio ecce q̄ ticius re vendita ſempronio licꝫ nõdum tradita agit contra eum ad pcium et lata eſt ſnĩa contra ipſum ſempronium in cuius ſnĩe executione ipſe ſempronius excipit de re ſibi non tradita querit̃

an ſit audiend⁹ dicit quidam ꝙ non q̄a talis exceptio cum ſit peremptoria oppõi debuit ante ſententiam ut in dicta .l. perẽ/ ptorias cum ſi. Alij dicunt cõtra ⁊ uerius quia ipſi ſempronio competit actio ut .l. emptorem in pn. ⁊ l. iul'. § offerri. ff. ð act. emp. cum ſi. g̃ multo magis exceptio ut .l. i. § cui. dam⁹. ff. de ſuperfici. ꝙ de hoc iure non fuit pũs cognitum nec deciſum ut in .l. duob⁹. ⁊ .l. p. § fi. ff. de excep. rei iudi fac .l. ex pte in pn. ff. fami. her. ⁊ l. fũd⁹. ff. de reſcin. ven. ⁊ l. ſi duo patroni § p. ⁊ § añ. p de iur. iuri ¶ Inſuper queritur an exceptõ que cõpetit reo p̃ncipali porrigat' ad eius fideiuſſorem diſtingue. aut eſt exceptio co herens perſone ⁊ illa nõ porrigit' ad fide/ iuſſorez. aut coheret rei ⁊ tũc ſic ut .l. ex p/ ſona. ff. de fideiuſſ. ⁊ l. exceptiones que per/ ſone. ff. de excep. cum ſi. ibi nõ. Et eodem modo exceptio competens fideiuſſori por rigit' ad reum p̃ncipalem ut .l. fideiuſſori. ff. de pacti. cum ibi nõ. Attñ exceptõ qua competit uni fideiuſſori ad eius cõfideiuſ/ ſorem non porrigit' niſi per indirectũ me/ diante perſona p̃ncipalis ut in .l. amiſſi § i. ff. de fideiuſſ. ⁊ nõ per glo. in dicta .l. exce ptionez. Item querit' an exceptio que cõ/ petit actori competat ⁊ ei⁹ ſucceſſori Dy. in re^a ſi qs in ius. ſic diſtinguit. aut ẽ ſuc/ ceſſor vl'is ut heres uel bonoꝝ poſſeſſor ⁊ tũc dic ꝙ omne ius tam agendi q̃ excipi/ endi qð competebat defuncto ul' cõtra eũ actiue uel paſſiue tranſit in h⁹modi ſuc/ ceſſorem ut in dicta re^a ut .l. cum heredes. ⁊ l. iij. § cum qs. ff. de acq poſſ. ⁊ in .l. hereſ. i omne ius. ff. de acqri. here. aut eſt ſucceſſor ſingularis vt legatari⁹ emptor ceſſionari⁹ donatari⁹ rei ſingl'aris ⁊ ſimiles ⁊ tũc ſb/ diſtingue. aut ẽ ius coherens rei ſiue reale aut perſone ſiue perſonale. p̃mo caſu trãſit actiue ⁊ paſſiue in ſingl'arem ſucceſſorem ut .l. dolia § eũ. ff. de contrahen emp. ⁊ l. ẽt ſi in rem. ff. de iur. iur. ⁊ l. in hoc iudicio § ſi inter ſocios. ff. cõi diui. ⁊ i .l. idẽ q̃. § fi. ff. p ſocio .l. emptori. ff. de here. ven. l. fi. in pn ff. ð excep. rei iudi. ⁊ l. ſi a te. ⁊ l. ſi exceptõ ⁊ l. ſi mater § idem iul'. ⁊ ff. ð pigno. l. ſi ſu perat⁹ in fi. cũ ſi. vbi aũt ius eſt perſonale ſiue coherẽs perſone tũc aut eſt ius mere ⁊ ſtricte perſonale aut non mere ſi ſimpl'r aut perſonale in rem ſcriptam. primo caſu tale ius finit' cũ perſona nec tranſit i aliũ niſi mediante ceſſione ut .l. qs g̃ caſus in fi. ff. de pecu. ⁊ in .l. omnes aũt § ſi heres. ff. vſufruct. queãdmo. ca. ⁊ ff. de contrahen. emp. l. ꝙ ſepe § ſi res. ff. de eden. l. quedam § his aũt. ⁊ ff. ad trebel. l. i. § ſi heres. ff. de ac. ⁊ ob. l. eũ. ff. de edi. edic. l. ſcien § dein. ff. ð pecu. le. l. peculio. ff. de ꝟ. ſig. l. ſciendũ § fi. vbi autem eſt perſonale ſimpl'r tũc conſi/ dera aut enim ſucceſſor ſingularis habet titulũ lucratiuũ aut onerosum. ſi lucrati/ uũ l' quaſi tunc tranſit in eum. ſi oneroſũ tũc aut vult vti acceſſiõe ex perſona ſui au ctoris ⁊ tũc tranſit i euz aut non vult vti illi⁹ acceſſiõe ex perſona ſi vult vti iur' ſuo tm̃ ⁊ tunc non tranſit in eum ut hec pro/ bant'. ff. de excep. l. ſi rem legatam. ⁊ ff. de doli excep. l. apud celſum § de auctoris ⁊ i § ſi cum legitima. ⁊ in § ſi qd autem. ¶ 3° autem caſu quando eſt ius perſonale in rem ſcriptam tũc tranſit actiue ⁊ paſſiue in ſingularem ſucceſſorem ſine aliqua ceſ/ ſione ut .l. ſi tertius § ſi qs p̃us. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ ff. de iti. actuq3. p̃ua. l. app3 § i. ⁊ ff. ð aqua plu. arcen. l. emptõ. ⁊ .l. poſt vẽ ditionem. ff. quoꝝ lega. l. i. § illð. Cetera aũt dic ut plene nõ per Dy. in dicta re^a. ⁊ .l. p̃uile^a. ff. de reg. iur. ⁊ ex his determi nat' ſm Dy. ꝙ ſi querat' an exceptio ex/ cõmunicatõis obſtet ſucceſſori debet diſti/ gui modo que. s. aut ſucceſſor habet titu/ lum lucratiuũ aut oneroſum. Quid autẽ erit in exceptione compenſatiõis an obſt3 ſucceſſori Dy. dicit ꝙ ſic cum hec exceptõ rei poti⁹ coherẽat q̃ perſone qð p3 ꝙ tran ſit ad fideiuſſorez ut .l. ſi qs. ff. de operi. p qua opi. facit tex. in .l. fi. ff. de excep. rei. ꝟẽ. ⁊ ff. cõi diui. l. in hoc iudicio § ſi iter ſocios et d. l. idẽq; § ſero. ff. p ſocio. quam opi. t3 Guil. de Cu. in .l. ſi qs in rem ſuam ff. de pcura. et ibi per glo. et doc. et eam ſeqtur Albert⁹ in ti. de excep. et in ti. ð pcura. i rem ſuam. ꝟ. ſi nũqd. et Specu. in ti. ð pcu ra § ſeqt'. ꝟ. ſi nũqd contra pcura. et Cy. in .l. eius. C. ð compen. ¶ Ultimo querit' an p̃dictis exceptionibus et alijs ſi. poſſit renũtiari qð ẽ utile ſcire pꝑter ſtatuta ter raꝝ conſuetudines et quotidianas renun tiationes que fiũt cotidie in inſtrumentis in qua q̃one doc. vario modo ſe habent. nã Cy. uno modo diſtinguit in .l. ſi qs in cõ/ ſcribendo. C. ð pac. Jaco. autez ð belui al'r diſtinguit in auc. ut ſine phi. mat. debi. ⁊ credi. coll' vij et ibi nõ per glo. Alij alio modo tradunt in .l. ius publicũ. ff. ð pact. Sed aduerte quedam ſunt iura expreſſe phibentia aliquid fieri et iſtis non poteſt renũtiari ut .l. i. C. ne fide. do. dc. et ibi nõ per Cy. et gl. et i auc. ſi qua mulier. C. ad

vell'. ⁊ l. i. C. qui. bo. ce. poſ. Quedam ſunt iura requirentia certam formaꝫ in aliquo actu perficiendo ut pꝫ in teſtõ ⁊ ſi. ⁊ iſtis etiã non poteſt renũtiari ut i l. nemo põt ⁊ ibi nõ. ff. de le. i. Quedam ſũt iura q̃ ſuñ diſponũt ⁊ in his poteſt diſtingui. nam q̃ reſpiciũt publicam vtilitatem pncipaliter ⁊ ſecũdario puatam. aut econtra reſpiciũt pncipal'r puatam ⁊ ſecũdario publicaꝫ. q̃ pncipal'r ⁊ ſecũdario puatam. pmo caſu ñ tenet renũtiatio ut in l. ius publicũ. ff. de pact. ⁊ l. iura ſanguinis. ff. de re. iur. ⁊ l. i. ⁊ ij. C. ſiue cen. uel reli. cuꝫ ſi. ¶ 2º. cãu dico idem ſic intellige. l. ij. C. de pac. co. ⁊ l. i. ff. ſo. ma. l. cõuenire. ff. de pac. co. l. ſi vnus. § il lud ff. de pac. l. vltima. C. de pac. l. fi. C. de pac. pig. l. nec ſi uolẽs. C. de libe. cau. l. ij. § ſi q̄ verentur. C. de iura. ca. ⁊ in. c. de cauſ. extra de offi. dele. ¶ 3º. autẽ ⁊ vltimo cãu dic q̄ regularit' poteſt renũtiari ut dicta l. ſi quis in cõſcribendo. C. de pac. ⁊ l. paciſci. l querit'. § ſi venditor. ff. de edi. edic. Fallit in alimentis de futuro ut in l. cum hi. § ſi pror. ff. de tranſact. Item fallit in peccario cum pacti. ſit contra eius contractus nãm ut in l. cum pcario. ff. de pca. Item fallit i l. in hoc iudicio. § ſi conuenit. ff. cõi diui. ex quib⁹ pꝫ ſol'o ad illam. q. an poſſit renun tiari pbationib⁹ teſtium ⁊ inſtrõꝝ ⁊ glo. in dicta auc. ut ſin. phi. ma. debi. ⁊ cre. de terminat q̄ nõ pꝫ etiam ſo. ad illam qẽem an quis poſſit renũtiare petitioni libelli ⁊ cuicũqꝫ forme ⁊ ſolẽnitati iudiciali ⁊ dici' q̄ nõ ut nõ in dicto. c. de cauſis. ⁊ per Jo. an. in dicto. c. ſepe. de x. ſig. cẽ finem. Et p eundem d̃ hac mã in. c. ſi diligenti. extra d̃ fo. compe.

¶ In expenſis con

dẽnandis. ¶ Iſta petitio expenſaꝝ non ẽ obmittenda in reo ſicut nec in actore qui non debentur ſine requiſitione ptiuꝫ ut d̃ his plene nõ. eſt ſupra i pmo libello ⁊ gl. ſup x. expenſarum ibi vide.

¶ Forma poſitionũ actoꝝ

Orã uobis ſupraſcripto dño vicario ponit per ſacramentum ca lũnie ſupraſcript⁹ Symõ ſpꝫ Ita dicto pcuratorio nomie iſraſcripta omnia ⁊ ſingula contra ⁊ aduerſus ſupra ſcriptum Joãnem oliarium in cauſa ⁊ q̃ ſtione ſimul inter ipſas ptes' xteñ. ponens ac diuidens ipſas omnes ⁊ ſingulas d̃ pti cula in particulam ac petens ⁊ requirens ipſis omnibus ⁊ ſingulis dir ⁊ diuiſim ⁊ de pte in ptem reſponderi ſimpl'r ⁊ pure ⁊ clare ⁊ aperte ſine aliqua conditione ad ditione uel alternatione per xbum credeř ul' nõ credere pmo q̄ publica vox ⁊ fama ac rei xitas fuit ⁊ eſt ac ſe habuerit ⁊ hẽt q̄ odam pe. de furno tempore eius vite et maxime d̃ ãno M ccc. l. ⁊ ante ⁊ poſt. uſqꝫ ad ãnum curſum. M ccc. l. cõtinue tenuit ⁊ poſſedit pacifice ⁊ quiete petiam vnam terre culte q̃ eſt ptit'. c. poſitam ⁊ iacentẽ ⁊ coherentiatam put in libello antecedẽti in pñti iudicio pducto latius exprimitur ⁊ cõtinetur. Ite. p ſua et tãq̄ ſua. Itẽ ſpa tio. x. xx. xxx. et xl. ãnoꝝ. Item ueris ⁊ le gitimiſ cauſis ⁊ titulis. Item q̄ pfat⁹ pe. dictam petiam terre ti° venditionis alie nauit ⁊ tranſtulit in antedictuꝫ a ãno cur ſo. M ccc. ij. ptio flor. c. Item q̄ dictus a emptor pretium ipſum ſoluit et dedit p dicto pe. tempore dicte venditionis. Iteꝫ q̄ dictus pe. dictum ptiũ fuit tũc tpis cõ feſſus habuiſſe et recepiſſe. Item q̄ dict⁹ an. ipſam petiam terre a tpe dicte venditi onis citra uſqꝫ ad ãnum curſũ. M ccc. l. in cluſiue continue tenuit et poſſedit pdictã petiam terre. Item pñte ſciente et patiẽte dicto Jo. Item p ſua et tanq̄ ſua. Item xis et legitimis ti. Itẽ q̄ de predictiſ om nibus et ſingulis fuit et eſt publica uox et fama. ¶ Poſtq̄ reus reſponſione facta libello lit. etiam dti conſueuit actor d̃ iuř ſuo pbare q̄ ſue aſſertioni ſimpl'r nõ cre ditur niſi que in ipſo libello complexus ẽ pbauerit ut nõ i l. excuſare. ff. de excu. tu. et in. l. mior. C. de predi. mio. et. l. dote an cillam. C. de rei ven. Ad qd̃ facit vulgaris regula. l. ei qui de'. ff. de pba. l. actor. C. de proba. et qui accuſare. C. de eden. Et codẽ modo reus probare tenet' ſuam defenſio nem uel exceptõem ut. l. i. ff. de excep. et. l. in exceptionibus in pn. ff. de pba. uerũ q̄ pbatio fit tripliciter vꝫ p pti. cõfeſſioneꝫ per inſtrõꝝ pductionem et per teſtiuꝫ de põnem. Illa autem que fit per cõfeſſioneꝫ eſt leuior in ſui pbatione et efficatior i ſui operatione ideo conſueuerũt litigantes ab ea exordium ſumere facientes tales et ſi põcs put qualitas cauſe exigit uel nõ. vi dendum eſt itaqꝫ pmo loco quid ſit põ q̄ ut inquit fons eloquentie Tullius. Dis que a rõne ſuſcipitur de aliqua re illiturõ

a diffinitione ꝓficiſci debet ut intelligat
quid ſit id de quo diſputat̃ ꝛc. Sciendũ
eſt ergo ꝙ uario modo diffinit̃ ut refert cy.
in.l.ij.§.i.C.de iura calũ. poteſt tamen ſic
dici concluſiue.põ eſt quedam ꝟborũ for
mula iudicialis concepta ⁊ reperta ad eru
endam ꝟitatem per aduerſarij reſponſiõeʒ
Inde querit̃ de quibus ⁊ ſuper quibus
fieri poſſunt põẽs dic breuiter ꝙ ſuper ⁊
de his omnibus que ad cãm ptinent pn̄
cipalit̃ uel incidenter ⁊ que ꝓbabilia ſũt
quia id demum eſt ponibile qđ eſt ꝓbabile ⁊
non aliter ut in.l.confeſſionibꝰ cum .l.ſe.ff.
de interro.act.⁊ nõ per glo.in.c.i.de ꝯfeſſ.
li.vi. Fallit in certis caſibus nõ per glo.i.c.
ij.eo.ti.⁊ per Inno.in.c.dudũ.lo ijo.extra
de elec.⁊ per Bar.in l.marcellus .ff.rerum
ãmo.⁊ per doc.⁊ bal.in l.ij.§.qđ obſuari
.C.đ iura ca.⁊ dicam.§.ti.ꝓxi.⁊ plene nõ
ſpecu.in ti.de poſi. Sit tamen cautus ille
qui facit põẽs ne ſint repugnantes uel cõ
trarie. Et eodẽ modo reſpondens ne con
traria reſpondeat ut in.c.cum in poſitioni
bus.extra de iur.iur.li.vi.facit qđ nõ in.l.
ut debitum.C.de here.ac. Et ad lrãm ibi.

Ponit per ſacra

mentum calũnie. Hic nõ ꝙ hoc ꝟbũ po
nit formaʒ poſitionũ. Nam hoc ꝟbum eſt
ſim̃ diſpoſitiuũ ⁊ affirmatiuũ eius quod
ponit̃ ex pte ipſiꝰ ponentis per qđ colligit̃
aliud eſſe poſitiones facere ⁊ aliud inter
rogationes cum aliud ſit ponere aliud in
terrogare. Querendum eſt ergo in quibus
hec inter ſe differãt. Ad qđ reſpondet̃ ꝙ
in pluribꝰ.ꝓmo ꝙ ille qui ponit affirmat
eſſe ꝓut ponit. Ille ergo qui interrogat
dubitat de eo qđ interrogat ut in.c.fi. ex
de iur.iur.li.vi. Item differunt in forma
quia põẽs fiũt per hoc ꝟbum ponit. ſi inter
rogationes per ꝟbum interrogat̃ ut.ff.đ
inter.ac.l.noluit cum ſi. Ille autem q poĩt
obligat̃ ex ſua põe tanꝗ ex ꝓpria confeſſi
one ſi reſponſꝰ rei conueniat põi. Ille uero
qui interrogat ad nihilum obligat̃ ſed
ſolus aduerſarius.ſ.ex ſua reſponſione ut
plene agit̃ per Cy.⁊ doc.in dicta.l.ij.§.ſed
quia.⁊ facit dicta.l.noluit. Eſt ergo conſultius
facere interrogationes ꝗ poſitiões conue
niunt autem inter ſe in pluribus.naʒ quo
caſu obligat̃ reſpõdẽs poſitioni eodem m̃
reſpõdẽs iterrogatõi ut in dicta.l. noluit
⁊ l.fi.eo.ti. Item ſi poſitio aliquo caſu nõ
admittit̃ nec eodem modo interrogatio
ut d.l.confeſſionibus. Iteʒ ſicut per ſacra

mentum calũnie rñdet̃ põĩbus ita ⁊ inter
rogationibus ut in.c.i.de confeſſ.⁊ nõ i.d
.l.ij.⁊ latiꝰ.§.dicet̃ de quarũ põnum mate
ria plene tractat ſpe.in ti.de poſiti.⁊ glo.
in dicto.c.i.⁊ ij.de confeſſ.li.vi.⁊ Cy.i d.l
.ij.⁊ quidaʒ alij in.l.ubicũq.ff.de interro.
act. Secundo principaliter nõndũ ẽ ex hac lrã
que dicit per ſacramentum calũnie ꝙ ille
qui facit põẽs debet iurare de calũ.ſicut ad
uerſarius ut per hoc equalitas ſeruet̃ hic
inde ⁊ hoc intellige ſi petat̃ iurari alr̃ nõ
tenet̃ quis offerre iuramentum ut in dicta
.l.ij.§.ſed quia.C.do iura ca.⁊ ibi per Cy.
Quid ergo ſi alter ex his recuſet iurare qua
pena mulctabit̃. Rñ aut actõ recuſat ⁊ cadit
ab act.ſua aut eſt reus ⁊ tũc habet̃ ꝓ ꝯfeſ
ſo ⁊ priuat̃ exceptione ſua ut hec habẽt̃
in dicta.l.ij.§.qđ ſi actor.⁊ in.c.fi.extra de
iura calũ.⁊ facit.l.nõ alienum.ff. de inter.
act.de hoc autem iuramento calũnie ple
nius uide.ẽ.in ꝓmo libello in glo.fi.

Simoninus ſpel

ta dicto ꝓcuratorio nomine. Hic qrit̃
nũqđ ꝓcurator ad lites poſſit facere põẽs
in cauſa uel facti.per aduerſarium rñdere
Ad qđ breuiter ſic diſtingue.aut eſt ꝓcu
rator ſpecialis ad certas põẽs faciẽdas uel
ad certas põẽs rñdend.⁊ tunc manifeſtum
eſt poſſe ipſum põẽs facere ⁊ facti rñdẽ ut
in dicto.§.ſi ꝙ uerecundũ.cuʒ ſe.aut eſt ꝓcu
rator generalis cum libera ⁊ tunc aut po
ſitiones tendunt ad conſeruandũ ius dñi
ſui ⁊ tunc ideʒ qđ in priori caſu quaſi hec
uideantur in mandato cõprehendi ut tra
ditur per Bar.⁊ alios in.l.non ſolum in
pn̄.ff.đ ꝓcura.⁊ l.ſi ꝓcur.⁊ l.indebitam.ff
de condi.inde. Aut põẽs ⁊ rñſiones ten
dunt ad tollenduʒ ⁊ extinguẽdũ ius dñi
ſui et tunc nec facte poſitiones nec rñſiões
domino preiudicant ar.in.l.filiuſfa.i pn̄.ff.
đ dona. Si tamẽ aduerſariꝰ diceret ꝙ pſona
dñi ẽ iſtructior uel legalior ſuo ꝓcuratore
tũc nõ audiret̃ ꝓcur. ad ponẽdũ uel reſpõ
dendum niſi haberet ſpecialiſſimum man
datum ad ſic ponendum uel ſic reſpõdẽdũ
ut habet̃ in l.fi.C.de procura.ꝛc.

Ponens ac dñi

ꝟens. Hic aduerte ꝙ licʒ ponens a ſeipõ
faciat hanc diõʒ tamen aduerſarius reſpõ
dens poteſt per ſe diuiſim reſpondere ſe
cũdũ Jo.an.ut per eum nõ in dicto.c.i.et
ſi fortaſſe uellet reſpondere abſolute audi
retur quia ratiõe partis falſe poteſt tota põ

negari ut nõ in.l.is qui ducenta.§.utrũ.ff. de re.du.lz Inno.tenuerit contrarium in .c.ij.extra de teſti.li.vi.

¶ **Reſpondere** Quid ſi cõtumax in reſpondendo ſit dic ꝙ ſi fuerit perſonaliter iuſſus ⁊ monit⁹ per iudicem habet̃ ꝓ confeſſo in penam ſue contumacie ut in dicto.c.ij.cum cõgruit q̃d alibi ſcribitur in .l.cõſiliarios.C.de aſſe.⁊ me.⁊ uide quod nõ.ĩ.ti.pri.ſuper ỽ° tranſmiſſarum.

¶ **Simpliciter** Quid autem impõter hoc ỽbum ſim^r tangit̃ per Bar.in.l.i.§.ſi qs ſim^r de ỽ.ob.⁊ l.i.in pn.ff.de vul.⁊ pup.⁊ de eo loq̃t̃ ter.in.l.i.§.i.in fi.ff. d̃ alea.⁊ i.c.ſep.extra de ỽ.ſig. de quo uide .ĩ.ti.pri.in glo.p.in fi.⁊c.

¶ **Clare** Merito petit̃ clare reſpõderi ꝙ dubia l' obſcura reſponſio nõ releuat ut in.l. de etate.§.nihil .ff.de inter.ac.

¶ **Sine aliqua cõditione.** ¶ Quid igit̃ ſi põi pure facta ẽ reſponſio ſꝫ conditione an ſit fundata itẽtõ ponentis ſi de conditione nõ ꝓbet̃.dicunt quidam ꝙ ſic.alij contra ut plene nõ in.l. ſi quidẽ.C.d̃ excep.ſuper quo vide que.ĩ. in ti.pri.ſunt nõ.in glo.ſaluis alijs exceptionibus.

¶ **Per uerbum credere uel nõ credere.** ¶ Hic nõ ꝙ tale iuramentũ nõ eſt de ỽitate ſꝫ de credulitate attñ idem in utroq; ſurgit effectus.nã pari formit̃ obligat̃ reſpondẽs ut.l.fi.⁊.l.uoluit.ff.de inter.ac.⁊ nõ in.c.ex lr̃is.extra d̃ iur.iur.⁊ hec ꝓcedunt in cauſis ciuilibus ĩ criminalib⁹ autez põib⁹ debet reſponderi cũ iuramento ỽitatis vꝫ ſic eſſe l' non eſſe ſi ſunt in facto ꝓprio reſpondẽtis ſm̃ Bar in l.marcellus.§.i.ff.rez ãmo.⁊ ſpe.tangit in ti.de põe.§.v.Alij ſunt qui dicũt ꝙ ſufficit reſponder̃ ſine iuramento ꝙ ñ cogit̃ quis crimen ſuũ detegere ut nõ Inno.i.c. dudũ.de confeſſ.⁊ Jo.an.in nouella ſuper d.c.ij.⁊ archi.ij.diſ.c.ex penitẽtia.An aũt poſſꝫ fieri põ d̃ credulitate tm̃.ỽbi gratia pono ꝙ credo te mihi eſſe obligatũ in.x.l' credo te heredem ſey ⁊ ſi.uidet̃ ꝙ ſic ꝙ equalitas eſt in iudicijs ſeruanda ut.l.fi.C. de fruc.⁊ liti expẽ.⁊ q̃d nõ in re^a ñ debet de re.iur.li.vi.vñ ſicut audit̃ reſpondens de credulitate ita audiẽd⁹ eſt ponens cuz paritas obligatiõis ex hoc inſurgat ex ꝑte utriuſq;.Alij dicunt contra ꝙ ex ꝑte ponentis debet põ eſſe fũdata ſuper ueritate ar.l.ſi in rem.in pn.ff.de rei ven. Sed an poſitio negatiue concepta admittatur dic ꝙ ſic licꝫ olim eſſet contẽtio que eſt hodie deciſa in.c.i.d̃ confeſſ.li.vi.

¶ **Primo** ꝙ publica vox ⁊ fama. Aduerte ad hanc poſitiõem que eſt ꝑma in ordine in qua ĩcludit̃ poſſeſſio de preterito eius a quo cãm habet iſte an.ut per hoc appꝫ ꝙ cãz habuerit a bone fidei poſſeſſore ⁊ per hoc potuerit preſcribere nam ſi haberet cãm a male fidei poſſeſſore nõ preſcriberet̃ ſpatio lõgi temporis ſꝫ neceſſarie eſſꝫ tempus longiſſimũ ut in auc̃.male fidei poſſeſſor.C. de lõ.temp.p̃ſcrip.de qua p̃ſcriptõe ⁊ alijs plene tractatum eſt ſupra ti. p̃cedẽti ĩ glo ſuper ỽ° preſcriptione. Sꝫ quis eſt effect⁹ fame dic ut.ĩ.nõ circa ultimã põem ⁊c.

¶ **Uſq; ad annum** Hec dictio uſq; alñ includit terminuꝫ cui adijcit̃ aliquando excludit ut plene nõ ꝑ Cy.in l.a caligato.C.de nup.⁊ per Bar.ĩ l.patronus.§.ſempronio.ff.de le.iij.

¶ **Item pro ſua** Hec ẽ 2^a põ i qua declarat̃ titul⁹ auctoris q appellat̃ ꝓ ſuo ut.ff.⁊.C.ꝓ ſuo ꝑ to^m. Cui⁹ q̃dem tituli nã gñalis eſt concurrẽs cũ alio quocũq; titulo ſingulari ut in l.i.ff.ꝓ ſuo ⁊ per to^m ⁊ ſi deficerꝫ ver⁹ ti.ſpãlis ⁊ ſꝫ eſſet titul⁹ putatiuus etiã errone⁹ locũ haberꝫ ille titulus ꝓ ſuo ⁊ ꝓcederꝫ p̃ſcriptio ut ꝓbatur in.l.hominem ⁊.l.fi.ff.ꝓ ſuo facit.l. celſus ff.de vſuca.⁊ ibi nõ.al'r enim ſiue uero ul' putatiuo titulo non ꝓcederet p̃ſcriptõ ut in.l.fi.C.pro here.⁊ i.l.nullo.C.d̃ rei ven Hic querit̃ quid ſit poſſidere ꝓ ſuo ⁊ bñ rñdet̃ ꝙ eſt qñ quis poſſidet tanq̃ dominus l' quaſi dñs.nã iſta ꝓnomia poſſeſſiua ſcꝫ meũ tuũ ſuũ ſignificãt reg'arit̃ dñiũ uel quaſi ut habet̃ in l.ſuos.ff.de le.iij.⁊ ĩ .l.qñt⁹.§.argento.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ ibi per Bar.plene.Fallit ſm̃ eum in certis caſibus.ꝑmo ex conditione perſone ad quam ſmo dirigit̃ ut ſi dico lego ſuo meo oẽꝫ ſuam pecuniam.naꝫ debet intelligi de dñio ĩ ꝓprio ꝓut melius habere põt ut.l.iiij. in pn.ff.de manu.⁊ idem in monacho ⁊ ſi. 2° fallit rõne perſone loquentis ut ỽbi g̃ra ſi colonus dicat lego talem fundum l' cãpum meum.nam intelligit̃ q̃tuꝫ ad curã

⁊ ſollicitudinē ut nō in l.ij.in pn.ff.de ori iuri.facit.l.ſi pupilli.§.item queritur.ff.de nego.ge.3°. fallit rōne rei de qua qs loquitur uel perſone ut ſi dicat aliqs lego.x.famulis meis quia non intelligitur ꝙ in famulis habeat dñium ſ; ſimplicem uſum ut l.ſi et ſi nō exhibuiſſet.ff.de publica.facit.l.medicos.C.de pfeſſ.⁊ medi.li.x.ibi ciuitatibus ſuis ⁊c.qd itelligitur quātum ad habitatōez uel originem ſic etiam de conſuetudine dicim⁹ tal' uenit l' uadit ad patriam ſuam.

¶ Item ſpatio xxx.

¶ Hec eſt 3ª poſitio in qua exprimitur tēp⁹ poſſeſſionis dicti pr.a quo cām habuit dictus an.⁊ per hoc conſtat ꝙ ſaltem ex preſcriptione ipſe pr.fuerit domin⁹ uel quaſi ⁊ per dñs facere potuit dñm ipſuȝ an.cāȝ habentē ab eo. ¶ Pro c⁹ clariori itellectu reuoco in dubium an pbata dicta poſſeſſiōe tranſiuerit eius rei dominiū ⁊ q̄le in ipſuȝ a. ¶ Ad qd breuiter ſic diſtingue.aut pbatur de poſſeſſione longi ⁊ longiſſimi temporis tm̄.aut de poſſeſſione tanti temporis cui⁹ initij memoria nō exiſtit.pmo caſu in dcȝ a.tranſiuit dominiū vtile tm̄ nō directum ꝙ vtile ex pſcriptōe queritur ut traditur in auc.niſi.C. de bo.mater.⁊ dixi in priori libello in glo.ſuper vº iure dominij. 2º vero caſu tranſlatum eſt directuȝ ꝙ illud qritur ex illa poſſeſſione cui⁹ initij memoria non exiſtit ar.l.nūꝙ i.§.theſaur⁹.ff.de acqui.re do.⁊ ita declaratur per pr.⁊ Cy.in l.cum res.i fi.C.de pba.Et ex.h potes colligere unuȝ ſingulare p infinitis perſonis que tam per ſe q̄ per coꝝ anteceſſores vȝ patrem auuȝ pauū ⁊ alios aſcēdētes tenuerūt aliquas terras ⁊ poſſederunt uel domos ſeu caſtra ꝙ ſi ſucceſſores cadāt a poſſeſſione ⁊ pbēt de cā longeua poſſeſſione tam ipſorum q̄ ſuoꝝ pceſſoꝝ cui⁹ initij memoria in contrariū nō exiſtit ꝙ poſſunt intētare directam rei vendicac.cōtra quoſcūqȝ poſſidētes. ¶ Alij etiam ſunt modi querēdi dñiuȝ de quib⁹ plene dixi in dicta glo.⁊ Bart. tangit in l.rem q̄ nobis.ff.de acqui.poſſ.⁊ Cy.in l.in ciuilem.C.de fur.⁊ ſpe.in ti.de loca.vſi.ij.

¶ Item ueris ⁊ legitimis.

¶ Hec eſt quarta pō circa quam attende ꝙ i dubio quis preſumitur poſſediſſe ex cā que pbatur ut nō per glo. in l. q̄dam mulier.ff.de rei ven.⁊ eſt tex.nō.in l.fi. ibi ex ea cauſa.ff.de precario.⁊c.

¶ Itē quod preſcripſit p.

¶ Hec ē qnta poſitio i q̄ comprehēditur titulus dicti an.quo pbato apparebit in ipſum fuiſſe dominiuȝ tranſlatuȝ ſi ille pr.a quo cām habet fuit domin⁹ uel ſi nō fuit dominus ſaltem tranſtulit cām legitimaȝ preſcribendi ut in.l.clauibus.ff.de cōtrahen.emp.⁊ in l.traditio.ff. de acqui.re.do.⁊ l.i.cum ſi.ff.de publicia.nam ſine titulo preſcriptio nō pcedit ut dictum eſt nec inſuper ſine titulo habili transfertur dñiuȝ ut.l.nūꝙ nuda.ff.de acqui.re.do.nec ſolus titul⁹ ſine traditiōe ſequenti uel precedenti transfertur dñi^m regulariter ut in.l.traditionibus.C.de pac.⁊ i.§.vendite inſt.de rerū diuiſiōe.⁊ l.q̄d.C.de rei.ven.⁊ p tāto adijcitur in hac pōe tradidit ⁊ tranſtulit. Quid ergo ſi hec vba tradidit ⁊ tranſtulit ſint appoſita in inſtrō venditionis an per hoc pbetur traditio facta poſſeſſionis uidetur ꝙ ſic per tex.⁊ gl.i.l.ij.C.de acqui.poſſ. Tu aūt et verius diſtingue ſ; Cy.⁊ alios ut ibi nō per Bar.in dicta.l.predia.ff.de acq.poſſ. aut tpe venditionis iſte non poſſidebat ⁊ tūc per inſtrm non pbatur nec inducitur pbatio traditionis per regulam nemo plus iuris.ff.de re.iuri ⁊ dicta.l.traditio.aut tpe vēditiōis poſſidebat ſeu inſtri celebrati ⁊ tūc aut res ipſa erat tunc in conſpectu ptium uel ipſum inſtrm fuit factum ⁊ traditum in re ipſa alienata puta domo uel fundo ⁊ tunc per inſtrȝ pbatur traditio ſic itelligatur dicta.l.ij.cum ſua glo.aut eo tempore res erat in abſeñ a conſpectu ptium ⁊ tunc p inſtrm non pbatur traditio ſ; ex eo ſoluȝ pbatur liceñ de ingrediendo ⁊ intrando poſſeſſionem ut.l.pcedia.ff.de acqri poſſ.⁊ ibi nō.vñ ſi poſt iſtrm recipiatur emptor in poſſeſſione ſufficit ei q̄ ad dñij l' quaſi acquiſitionem ppter āncedētē licētiam al's aūt non pcedēte licentia nō eſſet licitū emptori ppria auctoritate poſſeſſiōȝ ingredi ut in.l.ſi ex ſtipulatōe.ff.de v.ob. quam opi.ſequitur ſpe.in ti.de emp.⁊ vendi.§.i. ¶ Quid ergo ſi pretextu h⁹ licentie ingreſſus eſt unam particulā tm̄ ipſius petie terre an per hoc acquiſiſſe poſſeſſionē toti⁹ intelligatur dic ꝙ ſic ut.l.iij.in pn.ff.de acq.poſſ.vbi autem eſſȝ facta aliena° de plurib⁹ reb⁹ diſtinctim ⁊ ſeparatim puta de pluribus caſtris uel domibus aut petijs terraꝝ tunc per ingreſſuȝ vnius nō acqreretur poſſeſſio aliaꝝ ut nō p Bar.in dicta.l.iij.⁊ per Dy.in.c.i.in.v.q.de reg.iuri.li.vi. ¶ Ex predictis hēs unū

bonum aſſumere conſiliū ꝙ fieri facias inſtrumentū uel in re ipſa uel in eius cōſpectu ⁊ dicat tūc notˀ.actū in domo īſraſcripti in conſpectu ipſius domꝰ uel fundi et ſi. Quid autem ſi in inſtr̄o caueatˀ ut ſit dic ꝙ ſupraſcriptꝰ venditor conſtituat ſe ipſam domuʒ tenere nomine dicti ēptoris an per hoc ꝓbetˀ traditio poſſeſſionis dic ꝙ ſic tam ciuilis ꝙ nālis ſi tunc temporis venditor poſſidebat qḋ eſt neceſſe ꝓbare ut traditˀ in l.qḋ in eo.ff.de acq.poſſ. ⁊ in .c.cum ueniſſet.in fi.extra de reſti.ſpoli.et in l.quedam mulier.ff.ḋ rei vendi. nec iſto caſu fienda eſt illa diſtinctio an res fuit in p̄ſētia uel non ꝙ corpus ⁊ animus ipſius conſtituentis fingitˀ idem corpuſ ⁊ animꝰ illꝰ cuius nomine ſe conſtituit poſſidere ar.in l.ea que ciuilitˀ.ff.de acq.reꝝ do. ūde ipſe emptor per corpꝰ ⁊ animū repn̄tatū venditoris dicitˀ ⁊ fingitˀ poſſeſſiōem ingredi ⁊ adipiſci que rō ceſſat in caſu p̄cedēti nam in eo dixit ſe tradere ⁊ per hoc noluit perſonam ēptoris repn̄tare ⁊ p̄dicta ꝓcedunt.qn̄ ſimʳ cōſtituit. Sed quid ſi cōſtituit p̄cario nomine poſſidere an ois poſſeſſio per talem conſtitutū transferatˀ in emptorē dic ꝙ nō ſ; ſola ciuilis ⁊ remanet nālis penes ipſum venditorē hoc eīm importat nā p̄carij ut in.l.⁊ h;.§.eum.⁊ ibi nō.ff.de p̄ca. Eſt igitˀ conſultꝰ ꝑ ēptōe uti ſimʳ forma cōſtituti obmiſſo p̄cario h; in hoc multi errāt nōrij ⁊ tn̄ operatˀ ſimplex cōſtitutū ꝙtum ſi inſtr̄m fieꝛ in re ipſa fateor tamen ꝙ ſi p̄carium apponatur uel interueniat ꝙ nō ꝓpterea impeditˀ implemētū contractꝰ ut habetˀ in.l.iulˀ.§.ex vendito.v̄ſi.poſſeſſiōeʒ aūt.ff. ḋ acti emp. vbi auteʒ nōriꝰ multiplicarꝫ v̄ba apponēdo ſimplex cōſtitutū ⁊ p̄cariū tunc vtraqꝫ poſſeſſio diceretˀ tranſlata potiꝰ ui conſtituti ꝙ̄ p̄carij ar.in.l.nō ſolū.§.fi.ff.ḋ vſuc. Quid autem ſi ignorantˀ quis putās reʒ eſſe alienam cum ſit ſua illius nomine ſe conſtituat poſſidere an ꝑdatˀ lˀ trāſferatˀ dominiū uel poſſeſſio dic plene ut hētur in tex.⁊ per doc.in l.ſi rem aliquam.ff. de acq.poſſ.⁊ in l.ad ꝓbationem.C.loca. ⁊ in .l.qui rem ꝓpriam eo.ti. ¶ Sed circa predicta queritˀ an ad dominium trāſferēdū uel preſcriptionem cāndam ſit neceſſaria traditio uacue poſſeſſionis hoc eſt ꝑ aliuʒ non occupate. Circa qḋ diſtingue. q̄ qritˀ de dn̄io transferēdo ⁊ hoc reſpectu nō eſt neceſſe ꝙ poſſeſſio ſit uacua per tex.in .l.ſi fundꝰ.ff.de fun.do.aut queritˀ de preſcrip. inducenſ.⁊ hoc reſpectu requiritˀ ꝙ ſit uacua ut.l.ſine poſſeſſione.ff.de uſuca.aut q̄ritˀ quo ad liberatōem venditori.⁊ hoc reſpectu requiritˀ ꝙ ſit vacua ut in.l.ij.§.i.ff de ac.emp.⁊ in l.cum res.C.de ꝓba. aut q̄ritˀ quo ad publiᵃᵐ ītentandam ⁊ hoc reſpectu requiritˀ ꝙ ſit vacua ꝙ preſcriptio ⁊ publiᵃ inuicem cōuertūtˀ ut quo cāu vᵃ locū habeat ⁊ alia ut in.l.cum q .in p̄n.ff. de publi. Que autem dicatˀ uacua dixi.ſ. ⁊ nō ꝑ gl.in.l.fi.C.vn̄ ui.⁊ d.l.cum res.⁊ .l.ij §.i.

¶ Itē quod dictus

And.dictū p̄tium. ¶ Hec eſt ſ̄ᵃ poſitio in qua allegatˀ ſoluᵒ p̄tij qḋ qdē fit ꝙ rei vendite dominiū non transfertˀ niſi ſoluto precio uel habita fide de p̄tio ut in.l. quotiēs.C.de rei ven.⁊ inſti.de reꝝ diui. in.§.vēdite ;ʒ publiciane ius hoc eſt quaſi dominiū ſine p̄tij ſolˀone trāſferatˀ ut.l.ḋ p̄tio.ff.de publi. In dubio autem ſemper p̄ſumitˀ fides habita de p̄tio ſi res ipa fuerit tradita ut nōt glo.in dicto.§.uendite. vn̄ ad tollendū omne dubiū ſolent notarij in iſtr̄is apponē ſicut venditō ꝯfeſſus ē p̄tiū recepiſſe.

¶ Itē quod dictus

And.ipſam petiaʒ terre. ¶ Hec ē octaua pō in qua allegatˀ poſſeſſio continua i pᵃ a. Nam ad ꝓbandum p̄ſcriptionem requiritˀ longum tempꝰ ⁊ continuata poſſeſſio ut.l.ij.C.de lon.temp.p̄ſcrip.⁊ ſ.dixi ⁊ ſi forraſſe tempus ſue ꝓprie poſſeſſionis non ſufficiat poterit coniungere tempora ſui auctoris ut.l.pompo.§.cum qs.ff.de acqri. poſſ.⁊ l.in acceſſione ⁊ l. de acceſſionibus ⁊ l.p.§.i.⁊ l.fi.ff.de diuer.⁊ tem. preſcrip. dum tamē poſſeſſio auctoris fuerit iuſta ulˀ ſi non fuiſſet iuſta non fieꝛ acceſſio ut in dicta.l.pompo.§.ex facto.ꝙ regula ē ꝙ uitioſa poſſeſſio nō accedit iuſte nec uitioſa uitioſe ut in dicta.l.pompo.§.acceſſiōes fallit in preſcriptione.xxx.an.de iure ciuili ſecꝰ autem de iure canonico ut nō Bar.in dicta l.pompo.§.fi.de acq.poſſ.⁊ dicam.j. Similˀr poſſeſſio interrupta non accedit continue ut in dicta.l.pompo.§.queſitum deniqꝫ circa hoc nota ꝙ poſſeſſio auctoris qn̄ coniūgitˀ cum poſſeſſione ſucceſſoris tranſit cum ſua cauſa ſuiſqꝫ uitijs ut in.d .§.cum qs.ſiue ſit vitium perſonale ſiue reale tam olim ꝙ̄ hodie ubi auteʒ nollʒ ſucceſſor coniungere tempora auctoris ſui tē

uitia perſonalia non tranſibant olim ī ipſꝫ
ſucceſſorem ut.l.an uitiū in pn.ff.de diuer
ꝛ temp.preſcrip. Hodie aūt ſic ut in auc.
male fidei.C.de lon.tē.preſcrip.uitia autē
realia ꝛ olim ꝛ hodie indiſticte ſiue uelit
diūgere tempora ſiue nō trāſeūt ī ſucceſſo
rē ut i.l.uitia.C.de acq.poſſ.ꝛ ibi per Cy.
ꝛ nō per glo.in dicta.l.an uitiū.ꝛ per bar.
ꝛ gl.in dicto.§.cum qs.ꝛ que dixi.s.de ui-
tioſa poſſeſſiōe que nō cōiungit cū iuſta
ꝓcedūt quo ad preſcriptiōeꝫ longi tpis.
Que aūt ſuperi⁹ dicta ſunt de cōiūctione
poſſeſſionis iniuſte l' iuſte fallit ut dixi ī
preſcrip.lon.tpis.xxx.an.ut nō glo.in.l.ſi
qs emptionis.de pſcrip.xxx.an.in gl.que
incipit ſupple.ꝙ mala fides nō īpedit iure
ciuili hanc pſcriptionē ut in dicta auc.ma
le fidei.ꝛ ꝙ in ipſa longiſſima pſcriptione
poti⁹ attēdit negligēti nō petētī.ꝛ defect⁹
ſue uite actionis ꝙ fauō poſſidenti.ut.d.l.
oēs.ꝛ l.ſicut ſm Bar.ubi ſupra ꝛ in.l.cel-
ſus.ff.de uſuca.requirit tū ī ipſa tricenali
preſcriptione ꝙ nō fuerit interrupta aliq
legitio mō nā īterruptio īpedit curſū ei⁹
ut.d.l.oēs.facit ad pdicta qđ nō ſinglarit
Bar.in l.ſeqt.§.ſi uiam.ff.de uſuca. Vex
ut pmiſſoꝝ latiō habeat doctrina cū qrit
qñ ꝛ qualr fiat acceſſio ſeu cōiūctio vni⁹
poſſeſſiōis ad aliam ſic diſtingue ſꝫ Bar.
ut tradit per eū ī dicta.l.pompo⁹.§.acceſ-
ſiones.ꝛ.l.p.§.i.ff.de diuer. ꝛ temp.pſcrip.
aut ille q vult uti acceſſione alteri⁹ nullo
modo poſſidet per ſe neqꝫ per alium ꝛ tc
nō poteſt acceſſione uti ut.d.§ acceſſiones.
ꝛ l.ex.§.i.aut poſſidet in totū per aliūꝫ et
tc vtit acceſſiōe ſicut per ſeipſū poſſidereꝫ
ut in d.l.pōpo.§ ſi iſ q pcatio ꝛ ibi nō.aut
poſſidet per ſeipſum ꝛ tūc aut eius poſſeſſio
eſt iniuſta ꝛ nulla pōt uti acceſſiōe ut i.d.
§ acceſſiōis ꝛ i d.§.ex facto.niſi quo ad p-
ſcriptiōeꝫ.xxx.an.ut dictū eſt.aut eius poſ
ſeſſio eſt iuſta ꝛ tūc aut vult uti acceſſiōe
ei⁹ a quo cāꝫ hꝫ ꝛ tūc aut ipſa res fuit me
dio tēpore ab alio poſſeſſa ꝛ p oēs poſſeſ-
ſio nō fuit cōtinua ꝛ tūc nō poteſt uti ea
acceſſione ut i.d.l.pōpo.§ ꝗtrū fallit ī he
rede ut.d.l.pōpo.§.ſi ꝛ legatario. aut poſ-
ſeſſio fuit ꝯtinua ꝛ tūc aut poſſeſſio aucto
ris fuit uitioſa aut nō.pmo caſu diſtiguit
aut quo ad pſcriptionē lōgi tpis ꝯ lōgiſſi
mi ut dictū eſt pmo caſu poteſt uti acceſ-
ſione ut.d.§.cum qs.ꝛ in d.§.acceſſiōes. cū
ſi.aut vult vti acceſſiōe ei⁹ a quo cāꝫ ñ hꝫ
ꝛ tūc nō pōt niſi iudicio auctoritate facta
fuerit reſtitutō ut ī d.l.pōpo.§ ſi liber hō

ꝛ.§.ſi iuſſu.ſ qđ ſi fiat ꝯiūctio ſeu acceſſio
uni⁹ poſſ.ad aliam nec appareat an fuerit
poſſeſſio continua nūqđ pſumit continua
dicit Bar.ꝙ ſic ut per eum deter.in.d.§.
ſi.ꝛ i.l.celſus.ff.de vſuc. Adde qđ dixi.s.ī
pmo libello in glo.pſcriptionis ꝛc.

Item ſciēte ꝛ pa-

tiente. Hec eſt nona pō in qua allatur
act⁹ qdam pſumpte traditionis ut in.l.ij.
ꝛ ibi nō.C.de acq.poſſ.ꝛ dixi ſupra.

Item quod de pre

dictis omnib⁹ ꝛ ſingulis eſt publica uox
ꝛ fama. Hec eſt ultima pō que ē in cōi
practica ꝛ ſtilo tam ī pōib⁹ ꝗ ī capl'is.p
h⁹ aūt fame pleniori noticia ꝛ doctrina q-
rendū eſt de pl'ib⁹.ꝛ pmo quotuplex eſt
fama. Ad qđ rñdet ꝙ duplex.vna vꝫ ſta-
tus hōis inter hōies ut ꝙ tīci⁹ ſit ſtult⁹ ꝛ
diſcret⁹.de q logt gl.in l.iij.C.de epiſ.au
di.ꝛ in.l.capitaliū.§ famoſos.ff.de penis.ꝛ
.l.cognitionū.§.i.ff.de varijs.ꝛ extraor.co-
gni.ꝛ l.nō oēs.§ a barbaris.ff.de re.mili. a
eſt fama alic⁹ facti uel negotij pticulariter
īter hōies de qua in.l.iij.§.eiuſdē.ff.de teſti
ꝛ.qrit qđ eſt fama.Et ſm doc.ꝙ fama ē q-
dam opio cōis voce manifeſtata ex quadā
ſuſpitione ꝓueniēs.dr aūt cōis ad differē-
tiam ſingulari.per quā fama non inducit
ut.l.cū qdam.§.qđ dr.ff.de acq.here.ꝛ l.la
beo.ff.de ſuppel.le. Subiūgit aūt ī eadeꝫ
diffinitiōe uoce māifeſtā qđ ideo dr ꝙ fa-
ma dr a fando ſꝫ ꝯguitionē.vñ niſi voce
cōi ſit expſſa ñ erit fama ex q appꝫ ꝙ cōis
opio ꝛ cōis extīma ꝛ fama ſunt idem qā
ꝓcedūt ab eodē fonte.deīn ſbiūgit ex ſu-
ſpitiōe ꝓueniēs qđ iō dicit ꝙ act⁹ manife
ſti q ꝓcedunt a viſu appellāt notorij l' ma
nifeſti nec ſtant in ꝓprio noīe fame ut nō ī
.l.aues.ꝛ in.l.incole.C.de appel. ꝛ.querit
in quo loco dꝫ eſſe fama que allegatur di-
ſtingue.aut allegat fama hōis ꝛ dꝫ eſſe in
loco ſue originis ut.l.de minore.§ tōmēta
.ff.de qōib⁹ ꝛ ibi plene de hac mā per bar.
uel ſaltem in loco in quo ut plurimū con
uerſat ut in.l.ij.ꝛ qđ ibi nō.C.ubi de cri.
agi.opoꝛ.et in auc.qua ī ꝓuīcia ibi poſita
facit.l.ſi cui.§ p.ff.de accuſa.l' ſꝫ eūꝫ ſuffic
eſſe inter perſonas inter quas meli⁹ eadē
poſſꝫ hec fama nō attento loco. Quid aūt
ſi eſt conten de morte alic⁹ in remotis p
tib⁹ ſufficit fama ſic eſſe inter eius parētes
et affines vīcū ꝫ ſint uel habitēt ar.coꝝ
que nōnt in.l.cum quidam.§.qđ dicit.ff.

de acq. here. et. l. octaui. ff. vnde cog. et. l. de tutela. C. de in inte. reſti. ¶ 4°. quero quot homines faciunt famam dicunt quidaʒ. x. uel. xx. Bar. autem ubi ſ. uidet̃ ſentire ꝙ in ꝑbatione fame exigit̃ maior ps eorum ad quos pertinet non attento certo ⁊ determinato numero perſonarum ar. in. l. q̄d maior. ff. ad municip. ⁊ in. l. aliud. § refert̃. ff. de iure fiſ. Quinto querit̃ a quibus ꝑſonis debeat fama originē trahere. dic ꝙ a perſonis honeſtis ⁊ fide dignis non autem ab opprobrioſ ⁊ maliuol' ⁊ uitioſis ut plene tradit̃ i. c. qualit̃ ⁊ qñ. extra de accuſa. ⁊ ibi pleue per Inno. ⁊ Jo. an. in. c. licet. hely. extra de ſimo. Sexto queritur quot teſtes requirunt̃ ad probationeʒ fame gl. in. l. iij. § eiuſdeʒ. ff. de teſti. dicit ꝙ duo teſtes ſufficiunt dū tamen recte concludant ſm formam ibi traditam per glo. ⁊ reddēdo ſufficiētem rōm ſui teſtimonij per ꝓpꝛiū auditum. Sed an teſtis debet nominare ꝑſonas a quibus dicit ſe audiuiſſe uel ſufficiat ſi non recordet̃ ꝓut ſepe dicūt teſtes dicit Inno. ubi ſupra ꝙ debʒ ſpālit̃ aliq̄s perſonas nomiare ⁊ deinde ſbiungere ſe a pluribus alijs hoc idem dici audiuiſſe de quoꝝ nominibus ad preſens nō recordat̃. Cuius ratio eſt ꝙ cum fama trahere debʒ originem ab honeſtis perſonis ut dictum eſt neceſſe eſt ut ꝑmo aliq̄ nominent̃ que uideant̃ an honeſte ſint uel uiles quā opi ſeqt̃ etiam Bar. ubi ſupra ⁊ ſi fortaſſe in expſſione ⁊ nominatione perſonaꝝ eſſʒ diuerſitas inter teſtes uel in tempore aut in loco in quo audiuerunt ⁊ a quibus nō ꝓ hoc uitiaret̃ eoꝝ teſtimonium ar. in. l. ob carnem. § fi. ff. de teſti. cum ibi nō. q̄d ſeqt̃ Inno. ⁊ Bar. ubi ſupra. Septimo q̄rit̃ ꝑncipal'r quis ⁊ qual' ſit effect⁹ fame ſuꝑ quo gl. uariant. nam quedaʒ dicere uidēt̃ ꝙ fama faciat plenā fidem ut nō. ff. d̄ neg. ge. l. atq. nā. § fi. ⁊. C. de ꝑbatio. l. iiij. ⁊ ibi per Cy. ⁊ C. de iur̃ do. l. ubi adhuc. Alibi glo. dicunt ꝙ faciat ſemiplenam fideʒ ſeu ꝑbationem ut nō in dicta. l. iij. § eiuſdeʒ. ⁊. ff. de iur. iur. l. admonendi. ⁊ in. l. in bone fidei. C. de iur. iur. ⁊ extra de appel. c. i. et q̄d nō per Dy. in. l. ij. § i. ff. de execu. tu. alij autē doct. dicunt ꝙ ſolum confirmat alias probationes factas non autem per ſe facit aliquam probationem per tex. in dicto. § eiuſdem. ibi conſentiens fama confirmat. Ideoq; ſm eos un⁹ teſtis ⁊ fama n̄ faciūt plenam ꝑbationem licʒ Dy. teneat cōtrarium in. l. excuſant̃. § i. ff. de execu. tu. ⁊ Cy. idem ſequitur in. l. iiij. C. de ꝑba. ⁊ l. fi. C. co. ti. Tu tamen ſm Bar. potes ſic latius diſtinguere. quedam ſunt in quibus ſufficiat ſic eſſe famam ⁊ tunc fama facit in his plenam ꝑbationem ut in. l. barbari⁹. ff. de offi. ꝑto. l. i. C. de teſta. ⁊ in. l. arbiter. C. d̄ ſen. ⁊ in. l. iij. C. ad macedo. Quedam ſunt in quibus requirit̃ ꝟitateʒ ſic eſſe ⁊ i hoc diſtingue. nam quedam ſunt in quib⁹ fama habet̃ ꝓ ueritate ⁊ tunc ſufficit ꝑba° fame ut i. l. i. § i. ff. de flu. ⁊ l. labeo. ff. d̄ ſuppel. le. ⁊. l. cum de lanionis. § a ſnīa. ff. d̄ fun inſtruc. ⁊ inſtru. le. Quedam ſunt i q̄bus ipſa fama nō habet̃ ꝓ ueritate ⁊ tunc aut hec fama ꝓbat̃ ex nuda voce ꝑpl'i non coadunata iuſtis preſumptionibus ⁊ tunc ualet ſolum confirmare alias ꝑbationes ut in dicto § eiuſdem cum glo. ſua ꝙ talis fama dici poteſt uana vox populi ut. l. decurionū. C. de penis. Aut fama ꝓbat̃ ⁊ fundat̃ ſuper iuſtis cauſis et preſumptionib⁹ et tunc in cauſis breuiorib⁹ et minimis facit plenam ꝑbationē ut i auc. niſi breuiōes. C. de ſen. et pi. redi. et ſic intelligi dʒ glo. in. l. ubi adhuc. C. de iur. dot. cū ſi. In cāis autem grauib⁹ et maiorib⁹ regularit̃ n̄ facit plenā ꝑbationem lʒ qñ transferat on⁹ ꝓbandi in aduerſariū puta ſi fama conſtituit aliquē i poſſeſſiōe alic⁹ ſeruitutis ul' libertatis uel alteri⁹ qualitatis ut in. l. ſi pater. C. ne de ſtatu defunc. et. l. i. § ſi ſuus. C. ſi ſuus. cōtra liber. ad decurio. li. x. Sʒ an talis fama faciat ſemiplenā ꝑbationem l' non multū attendi debet que et quales ſint ꝑſumptiones ille ſuꝑ q̄b⁹ fundat̃ fama ut ſm eas dicat̃ fama plenior ul' debilior et facere qñ ſemiplenam ꝑbationem et ita intelligi debet glo. et Dy. in dicta. l. excuſant̃. § i. ff. d̄ execu. tu. et. cu. et. d. l. iij. § eiuſdē ꝑ q̄ potes colligere an fama ſit ſufficiēs indi[m] ad torturā de quo dic ut nō ꝑ gandi. in ti. de fama. et ꝑ bar. i. d. § tōmēta et i. l. ſanctio legū. ff. de penis. vn⁹ tñ teſtis oi exceptōe maior q deponat de uiſu ē ꝑ ſe ſufficiēs indi[m] ad torturā ut nōt idē Bar. i l. i. § idem cornelio. et i. l. un. i. § iudex. et. l. marit⁹. ff. de q̄bus.

¶ Forma excipiēdi ɔtra poſitiōes.

Corá uobis

Supraſcripto dño vicario cōparet et ſe pñtat ſupraſcript⁹ Jo. noie et occaſiōe

tertaꝝ aſſertaꝝ pōnū eidem vr̄i ꝑtē trāſ-
miſſarum ad inſtantiam et petitionem ſu
praſcripti Symo. ꝓcur̄. et ꝓcuratorio no-
mine ſupraſcripti An. et per ipſum dicto
nomine coram uobis in iudicio ꝓductarū
in cauſa et qōne predicta ſimul inter ipſas
partes uertente ac etiam nomine et occa-
ſione termini dicto Jo. per vos aſſignati
ad reſpondendum dictis aſſerti pōibus et
nomine et occaſione omnium et ſinglorū
contentorum in eis ad quas relatio hēatᷣ
dicens et excipiendo ꝓponens dictus Jo.
ſaluis manentibus alijs ſuis exceptōibus
per eum actenus ꝓpoſiti. ⁊ oppoſiti. a qb⁹
diſcedere non intendit ſed pro replicatis
haberi vult predictas aſſertas pōes ⁊ oīa
⁊ ſingula in eis contenta fuiſſe ⁊ eſſe nul-
las ⁊ nulla ⁊ nō fuiſſe nec eſſe admittēdas
nec admitti debere ſed penitus ⁊ omnino
reijciendas maxime rōibus ⁊ cauſis .ī. ſcri-
ptis. ꝑmo ꝙ lapſa ſunt tempora ꝓbatoria
a iure ⁊ forma ſtatutoꝝ limitata. vn̄ que
nō ſunt ꝓbabilia nō ſunt ponibilia. Item
ꝙ ſunt vage incerte dubie gn̄ales obſcurᷣ
impoſſibiles ſibijpſis contrarie multipli-
ces captioſe deregēti. periuriū ac ad ꝑiuriū
inducēti ꝑtinenti. ⁊ in facto alieno necnō
⁊ potius in iure exiſtentes ꝗ̄ in facto ſup
flue inſuper ac negatiue alijſqꝫ multiph-
rijs vitijs circumuolute ſicqꝫ merito de
iure nō eſt eis vllaten⁹ reſpondēdū petēs
idem Jo. ante omnia declarari per dictum
Symo. ac diuidi pōes an̄dictas ac etiā ꝑ
vos iterloq quib⁹ ex eis de iure ſit reſpō-
dendū ⁊ an ⁊ que fuerint ⁊ ſint admittē
de qua declaratione facta offert exnūc di-
ctus Jo. ſe paratum his rn̄dere ꝓut dure
ritis ordinandum verūtn̄ ſi ⁊ incptū alio
non excepťato idem Jo. artetᷣ a iure eis
rn̄dere ſaluis ſemper ꝑdictis ⁊ ſaluo iurᷣ
ꝑtinentium ⁊ nō admittēdaꝝ idem Jo.
ipſis ⁊ cuilibꝫ eaꝝ ſub ei⁹ calūnie iuramē
to dicit ⁊ rn̄det ꝓut .ī. ⁊ ꝑmo ꝑme pōi in
ordine que incipit primo ꝙ publica uox
⁊ fama ⁊c. cum alijs duab⁹ ſequentib⁹ rn̄-
dit ꝙ nō credit. vltime xo pōi que incipit
item ꝙ ꝺ predictis ⁊c. etiam rn̄dꝫ ꝙ de cō-
feſſis credit de negatis nō credit. ſequitur
for. rn̄ois rei. Rica.

Qorā uobis
reſponſiones fiende ſunt
coraꝫ illo eodem iudice co-
ram quo ꝓducte ſunt poſi-
tiones ne cauſe continentia diuidatᷣ ut. l.
nulli. C. ꝺ iudi. facit qꝺ nō in. l. ij. ꝭ i. C. ꝺ
iura calū. ⁊ in. c. i. ⁊. ij. extra de confeſſ. li. vi
⁊ per aliquos in. l. ubicūqꝫ. ff. de iterro. acti.
facit et. l. i. ff. ex q. ca. eb⁹ ad eūꝺ iudi. ca eū. ſi.

Eidem trāſmiſſa
rum. Aduerte ꝙ iſta tranſmiſſio ad do
mum nō ſufficit de iure cōi ſꝫ requiritᷣ ꝙ
ps ſit pn̄s in iudicio ⁊ per iudicem perſo-
naliter iubeatᷣ ⁊ admoneatᷣ ac iterrogetᷣ
rn̄dere ip ſis pōib⁹ alioqn non reputaretᷣ
contumax in reſpondendo nec poſſent po-
ſitiones haberi ꝓ cōfeſſis ut habetᷣ in. c. ij.
extra de confeſſ. li. vi. Sed ex forma ſtatu-
toꝝ ⁊ decretoꝝ lombardie ꝓuiſum eſt ꝙ
ſufficiat pōes ipſas tranſmitti ad domum
⁊ ſi non reſponderit habeatᷣ pro confeſſꝰ
qꝺ ideo repertum eſt ꝙ plerūqꝫ latitabāt
nec perſonalitᷣ in iudicio cōparebāt. Et idē
dicendū in interrogatiōib⁹ que plerunqꝫ
fiunt in iudicio ut in. l. de etate ꝭ. q tacuit
ff. de inter. ac. ⁊c.

Dicens et ēxcipi
endo ꝓponēs. Bona cautela eſt an̄ rn̄ſiōeꝫ
premittere exceptiones ⁊ ꝓteſtationes de
quibus hic ne ſumᷣ rn̄dendo ſibi preiudi-
caret in iure ſuo ut alias dictum eſt ⁊ cu-
rare qꝺ ſup eis iudex interloquatᷣ ut .ī.
dicetur nō bene.

Prio quia lapſa
ſunt tempora ⁊c. Iſta eſt bona allegatio
⁊ cā ſufficiens ad reijciendum has poſitio-
nes ꝙ qui non admittitᷣ ad ꝓbandum nō
debet etiam admitti ad ponendum uel ca-
pitulandum ut nō per Cy. in. l. in contra-
ctibus ꝭ illo. C. de non nu. pecu. ⁊ nō ꝑ gl.
in dicto. c. ij. de confeſſ. Ad qꝺ etiam facit
lex confeſſionibus. ff. de inter. acti. ⁊ quod
nō ꝑ Dy. i. c. ſtultū. de re. iur. ⁊ ꝑ Cy. i. l.
iudices. C. de iudi. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. c. pa
ſtoralis. extra de excep. Sed hic inſurgit
dubiū an i eo caſu quo quis teneatᷣ poſi-
tionib⁹ rn̄dere .ī. certū terminū ⁊ n̄ rn̄de
at admittatᷣ purgatio more ut ſic poſt tē
minuꝫ qs audiatᷣ uolēs poſitionib⁹ rn̄dē
uel poſitiones ꝓducere ⁊ uidetᷣ ꝙ ſic ꝙ i
actib⁹ iudicialibus admittitᷣ purgaᵒ morᷣ
ut in. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi qs cau. ⁊ alteri ēt
in extraiudicialib⁹ ut plene nō i. l. magnaꝫ
C. ꝺ contra. ⁊ omit. ſti. ⁊. l. ſi inſulam. ff. ꝺ
v. ob. dic breuiter ꝙ ad reſpondēdum po
ſitionibus n̄ admittitᷣ purgatio more p⁹

lapſū termī ut determinat glo. in ſi. i. e. cupientes. ſuper ꝟ. expectari. extra de elec. li. vi. ⁊ Inno. in c. cum in tua. extra qui. ma. accu. poſ. ⁊ per Bal. in. l. ſi qs inſtituat. ff. de here. inſti. ⁊ ī auc. ad hec. C. de uſur. q̄d etiam ſeq̄t Bar. in. l. q ob rem. ff. de cōdi. inde. ⁊ Ange. in dicta. l. ſi poſt tres. ⁊ huiꝰ eſt rō q̄ qñ in diſpōe ineſt dies ⁊ pena ñ admittit purgatio more ut i. l. traiectitie ꝟ de illo. ff. d̄ act. ⁊ ob. vñ cum hic ſit dies ſ. rñois fiend̄ ſitq; pena q̄ habet̄ ꝓ ↄfeſſo iō ꝛc. de quo ꝟbo ꝓ confeſſo ſit menꝰ in. l. conſiliarios. C. de aſſe. ⁊ in. l. fiſci cāis ff. de iur̄ fiſ. Ad facien̄ autem ſeu ꝓducendū poſitiones uel capl'a poſt terminū an admittat̄ more purgatio recurrit̄ ad ea que nō in dicto. c. paſtoralis. ⁊ per Cy. in. l excepionem. C. de ꝓba. ⁊ per Dy. in dicto. c. in dultum. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in dicta. l. ⁊ ſi pꝰ treſ. ⁊ ī l. minor obmiſſam. ff. de minor.

¶ Item quia ſunt

uage. ¶ Appellant̄ autem uage quando in ſe continent uarietatem ſicut dicitur d̄ teſte ar. i. l. qui falſa. ff. de teſti. ⁊ in. l. eos. ff. ad. l. cor. de fal. ⁊. l. i. C. de fur. vñ talit̄ ponēs ut varius ⁊ contrariꝰ repellit̄ ut i. d. l. i. facit. l. nōnū ꝟ. ff. de coll'. bo.

¶ Incerte

Incertitudo eſt exoſa legiſlatori ſiue in iudicijs ut. l. iij. C. de ſen. que ſine cer. q̄. ⁊ i ꝟ curare. inſti. de acti ⁊. l. qd tamē ꝟ i. ff. de arbit̄. facit l. in ſūma. in p̄n. ⁊ l. ait p̄tor ꝟ ſi. ff. d̄ re. iudi. ⁊ l. pompoꝰ. ſi frumētū i ſi. ff. de rei ven. ſiue in legati. ⁊ ultimis uolūtatibꝰ ut. l. duo ſunt ticij. ff. de teſta. tu. l. queſitū ꝟ ſi qs eodē. ff. de fun. inſtruc. ⁊ ibi nō per glo. ⁊ in l. ſi qs de pluribꝰ. ff. de re. dub. ⁊. l. ſi fuerit in p̄n. eo. ti. ſiue i contractibus ut. l. inter ſtipulātē ꝟ ſi ſtichū. ff. de ꝟ. ob. ⁊ i. l. cū duo. ff. d̄ i diē. adiec. cū ſi. ibi nō p glo. pōt aūt dici tūc icerta qñ eiꝰ nō capit̄ itellectꝰ l' q̄ ſb alternatōe cōcepta ar. i l. p̄tor. edixit i p̄n. ff. d̄ iniuri. ⁊ in ꝟ q̄ aūt. ⁊ i. l. ubi aūt ñ app;. i p̄n ⁊ i ꝟ q illd̄. ff d̄ ꝟ. ob. d; q̄ pō eē certa ⁊ eod̄ m̄ rñſio ut i l. certū. in p̄n. ff. de ↄfeſſ. ⁊ nō p gl. i d. c. ij. ꝟ p̄terea. extra de teſti. li. vi. ⁊ hec ꝓcedūt qñ fit pō alternatiua ſup eo d̄ quo ꝓceſſit obligaº ſim' ubi aūt ꝓcederȝ obligaº alternatiua poſſȝ fieri alternatiua q̄ q̄ for̄ ſunt i obligatōe pari for̄ pñt deduci i pōe ⁊ petitiōe ut nō Inno. i. c ex pte. ex̄ d̄ R'pti. fac̄. l. illd̄ ꝗ illd̄. ff. d̄ cōſti. pecu. ⁊ inſti. d̄ actio. ꝟ huic ꝛc.

¶ Dubie

Hoc idem īportat q̄d. ſ. pxi. dictū ē qñ ſunt incerte ideo dic ut ibi.

¶ Generales

Dicit̄ etiā generalis qñ pōt ſe hēr̄ ad plura ⁊ diuerſa ar. in. l. ticia p̄ R. ff. d̄ le. ij. ⁊ q̄d nō i l. legato gñal'r. ff. d̄ le. i. ſicq; reddūt̄ obſcur̄ ar. in l. ita fidei i p̄n. ff. de iure fiſ. ⁊ p ↄñs ñ ſūt admitten̄ ſicut de icertis pxº dictū ē ⁊ p̄dicta itellige qñ gñalitaſ illa fundat̄ ſup gñe gñaliſſimo l' ſbalterno q̄d hēat fineſ limitatos hois deſtinatōe ut fundꝰ ut tradit̄ i l. q̄d i rex ꝟ i. ff. de le. i. Secꝰ aūt ſi fundet̄ ſup gñe ſbalterno q̄d habet fines limitatos a nā uel facto hois ut domꝰ q̄ tūc cum teneat obligatio tenebit ⁊ pō per regulā. ſ. traditā q̄ ſunt ꝓbabilia ſunt ꝓmbilia.

¶ Obſcure

Eſt autem obſcura pō cum eius non recipiat̄ ſenꝰ nec ꝑfectꝰ itellectꝰ ut. iiij. diſ. c. erit ⁊ i. c. de muliere. extra de ſpon. ⁊ iō reſpōdēda ſunt. d̄ gñali ⁊ incerta ꝓxime dictum eſt nam claritas eſt amica legis ut i auc. de teſta. imperfec. i p̄n. ꝛc nō illud hñ.

¶ Impoſſibiles

Sciēdū eſt q̄ ali qd d̄r̄ ipoſſibile altero d̄ tribꝰ mōis v; nā facto ⁊ iure ut nō ⁊ hēt̄ i l. i. ff. et. C. d̄ cōdi. inſti. et inſti. de inuti. ſtip. ꝟ ſi ipoſſibilis. exᵐ d̄ ipoſſibili d̄ nā. ut ꝟbi gr̄a digito celum tāgere et ſi. de iure aūt d̄r̄ ipoſſibile ut duas eodē tpe hēre uxores l' ſororȝ i uxorē accipere et ſi. a iure ꝓhibita ut. l. cōditiones contra edicta. ff. de condi. inſti. de facto aūt reputat̄ ipoſſibile ut dar̄ mōtē aureū et ſi. vñ talibꝰ ñ ē rñdēdū ut ꝓbat̄ in l. cōfeſſionibus in fi. et in l. ſequēti. ff. de inter. actl.

¶ Sibiipſis contra

rie. Hic diligēt̄ ē aduertēdū i for̄ pōnuȝ et rñſionū ne qs ſit ſibi cōtriꝰ ꝑpt̄ piculū piurij ut d. c ij ꝟ p̄terea. d̄ teſti. nā ↄtrarij ſibiipſis ſolēt a iudicioꝝ luīe repelli ut. l. i. C. d̄ furt. cū ibi nō. vno aūt ſingl'ari cāu ponēs l' rñdēs ↄtraria ſuo iure p̄uat̄ niſi cā legitīa excuſatōeȝ ꝑbeat ut t̄dit̄ i. c. cū i pōibꝰ. ex̄ d̄ iur. iur. li. vi. et fac. l. ut ōbituȝ et q̄d ibi nō p gl. et doc. C. d̄ here. actl.

¶ Multiplices

Appellatur autēȝ pō mltiplex qñ pl'a ſeparata ↄtinȝ in ſeipſa ꝟbi gr̄a pone q̄ uendidiſti precio tr̄i q̄uȝ ip̄ȝ p̄tiū recepiſti ꝛc. nā una pō pōt eſſe ꝟa

ł vēdidiſti et ſ̄liqua falſa ꝙ ꝓtiū recepiſti et ſic ꝺ ſi.nō ē ꝗ̄ ei abſolute rn̄dēdū ſi po-tenit rn̄dēs diuidē eā ꝑ ꝑtes et unā ꝯfite ri aliā ꝯ̄o negare ut tāgit̄ i l.ſi is q ducē-ta.§.utrū.ff.de re.dub.⁊ in dicto.c.ij.ꝺ cō f.ſſ.li.vi.⁊.j.dicam ꝛc̄.

¶ Captioſe

Ideo ſm̄ aliq̄s ſic appellāt̄ ꝙ earum forma ita eſt ꝙ quouis modo reſpondeat̄ affirmatiue uel negatiue reſpondēs capit̄ ⁊ cauillat̄ ⁊ ꝑiuriū aut infamiaꝫ incurrit ut habetur ⁊ nō in l.qui iuraſſe.§.ſi pater .ff.de iuri.iuri.facit.l.ea que.ff.de re.iuri. et nō per gl.in dicto.c.ij.⁊ per Bar.in.l.mar cellus.ff.reꝝ āmo.his eiꝫ n̄ ē rn̄dendū ꝛc̄.

¶ Detegentes per-iurium.

¶ Hic eſt ſciendum ꝙ aliq̄n pō talis eſt ꝙ per rn̄ſionem ad illam detegit̄ periurium rn̄dētis ex^m^ patꝫ in dicta l. iu-raſſe.§.ſi pater .ff.de iuri.iuri ⁊ l.fi.in fi.C de epi.⁊ cleri.aliq̄n pō eſt talis que induc̄ ꝑiuriū utputa ſi fiat ſup̄ facto ꝺ q̄ rn̄dens ē icert⁹ n̄ tenet̄ tc̄ rn̄dē ar.l.ſcim⁹.§.ſi l'iꝗ mō ⁊.§.ſin aūt.C.de iure delibe.⁊ i l.fi.C de cōdi inde.⁊ l.ſi is q.§.ſi qs de acq.here.⁊ l.cū quid.§.p.⁊ fi.ff.eo. ¶ Quid aūt dices an heres cogat̄ rn̄dere ſi fuit tacite roga-tus reſtituere icapaci vr̄ ꝙ n̄ ꝙ ſic detigi ꝓlit e⁹ turpitudo ꝗ̄ ꝛc̄.ar.predictoꝝ iu riū. In cōtrariū determiat bar. i l.fi.ff. de his quib⁹ ut indig. Et idē dicit i eo q̄ in-terrogat̄ an deſierit dolo poſſidere dic ut ibi. Sꝫ coīı e⁹ ſn̄iaꝫ m̄l'tū facit ꝙ qs non tenet̄ rn̄dere pōi l' iterrogatōi an ſit vſu-rari⁹ ut deter. Inno.i.c.dudū.el.ij.ꝺ ꝯfeſ. ⁊ bal.i l.ij.§.ꝙ obſeruari de iura ca.ꝺ q̄ nō ꝑ bar.i dc̄a l.marcell⁹.ff.reꝝ āmotaꝝ.

¶ Impertinentes

Ille aūt pōeſ dīr ip̄tinētes q̄ ita ſe hn̄t ꝙ ci ꝯtiiiate n̄ releuāt ponētē.ꝯ̄bi gr̄a ſi res petita ſit iure dn̄ij in libello et fiat pō ꝙ gay⁹ cōmodauit equū ſempronio ⁊ ſi. ta-les enim pōes nō admittūt̄ ꝙ ut dictū ē ꝓbatio que nō releuat reſpuit̄ a iure tuꝫ ꝙ grauamē affert expēn̄ inutilit̄.tū ꝙ ſup̄-fluis nō utimur ut tradit̄ i.c.dilecti.el̄ ꝺ excep.⁊ ꝑ gl.i.l.fi.C.ſi ꝑ uim l' alio mō.et i l.ad ꝓbatōeꝫ.C.de ꝓba.⁊ i.l.ſi qs liberta tem.§.fi.ff.de peti.here.⁊ i l.quotiēs.§.fi.ff ꝺ noxa.⁊ i l.q iuraſſe.§.p.ff.de iuri.iuri.⁊ i l.iij.ff.ad exhib.⁊ per Cy.in l.non hoc.C. vn̄ legit.

¶ Et in facto alieno

Fa-ctū aūt alienū dr̄ qꝺ reſpicit factū extnei ⁊ non reſpondentis ꝯ̄bi gr̄a pono ꝙ titius fuit fili⁹ petri uel eius adiuit hereditateꝫ ⁊ ſi.his eim non tenet̄ quis rn̄dere ut in .l.ſi ſine.§.i.ff.ꝺ inter.acti.ꝙ ignorañ ē tol lerabilis ⁊ excuſabilis in his ut l.fi.ff.pro ſuo ⁊ nō i dicto.c.iij.ꝛc̄.

¶ Potius in iure q̄ i facto

¶ Scire debes ꝙ pōi iuri. n̄ ē rn̄dēdū ut nō ꝑ Bar.in l.ornametoꝝ.ff.de au.⁊ ar.le Eſt aūt pō iuri.ꝯ̄bi gr̄a pono ꝙ mioꝛ xiiij ānis nō pōt facere teſtamētū uel pono ꝙ fideiuſſoꝛ nō obligat̄ ſine ſtipulatōe ⁊ ſi. vn̄ talibus non rn̄detur nec eā admitti de bent quia ius eſt certum ut l.ij.ff. de iuri. ⁊ fac.igno.⁊ apud omnes debet eſſe notū ut l.leges.C.de legi.ideo ꝛc̄. Quid auteꝫ ſi poſitio fiat ſuper iure non ſcripto puta conſuetudine ut ſi pono ꝙ conſuetudo eſt in ciuitate Papie uel Mediolani. de tali facto uel quid ſi fiat poſitio ſuper iur̄ mu nicipali ut quia dico ꝙ ſtatuto ciuitatis cauetur ꝙ quicūqꝫ ſic fecerit uel ſi. an hu-iuſmodi poſitionib⁹ debeat reſponderi ui-detur ꝙ non quia conſuetudo et ſtatuta appellantur iura ut in.l. de quibus.ff. de legi.⁊ l.cum de conſuetudine cum ſi.eo.ti facit l.omnes populi.ff.de iuſti. ⁊ iure.⁊ i .§.conſtat.inſti. de iure na.gen̄. ⁊ ciui. bre-uiter ſic poteſt diſtingui . aut illa conſue-tudo uel ſtatutum eſt in loco in quo foꝝ ſortitur is contra quem ponitur ⁊ tunc n̄ tenetur reſpondere quia quo ad ipſum i⁹ eſt notum et certum ſicut aliud ius ſcri-ptum cōmune.aut illa conſuetudo uel ſta-tutum eſt in alio loco et tunc quia incer-tum eſt nec manifeſtum poteſt de eo fieri poſitio ⁊ debebit probari debito modo ut nō Bart.in l.i.in ꝓn.ff.de op.nun.⁊.l in ciuile.ff.de le.fact.c.i.extra de conſti.li. vi.et ibi nō.

¶ Superflue

Dicitur auteꝫ ſuperflua poſi-tio quando bis uel pluries idem repetit̄ et ſic ſuperfluitas intercedit que iuri eſt odioſa ut l.fi.in fi.C. de precib. Impera. offe.l.ampliorem §. in refutatorijs.C.de appel.et in l. hec ſtipulatio.§.diuus. ut le. no.caue.et.l.ſi is a quo.§.fi.ff.ut in poſ.le. et l.non cogendum.§.ſabinus.ff.de ꝓcura. cum ſi.

¶ **Ac negatiue** Sciendū eſt ꝙ oli fuit ingēs diſputa° an pōi negatiue ſit rñ dēdū ut plē nōt Cy. ⁊ alij ſequaces i.l. in contractibus. §. illo. C. de non numera ta pecunia. et in.l.ij. §. quod obſeruari. C. d iura.ca. q̄ diſputa° et altca° hodie ē ſblata p ter.in.c.i.extra d ↄfeſſ.i vi.ubi decīſū ē dēre rñderi ⁊ ex h ſeꝛ ꝙ hodie ſu pfluū ē qd apud aliquos pctitaꝛ q faci ūt poſitionē hn̄tē iplicitā negatiuā h m̄ ponit ꝙ fuit abſq3 eo ꝙ titius uēdiderit talē libꝝ et ſi.nā pōt ſecure ſic dicē pon° ꝙ titi⁹ nō uēdidit talē libꝝ ⁊ ſi.ꝛc.

¶ **Petēs ante oīa** declarari. ¶ Hec reqſitio ē iuri ↄſona ut cert⁹ ſit rñdēs nec pcipiteꝛ i ſua rñſione ꝙ iudex pus iterloquatꝛ qb⁹ ſit l' nō ſit rñdēdū tēꝛ eni ſup emergētib⁹ i iudicō pnūciare ne pceſſus ipediatꝛ ut tditꝛ et hēꝛ in.l.i.C.d ordi.iudi.⁊ i.l.qd iuſſit. ff de re iudi.⁊ Inno.i.c.cū iter. R.ſenio rē.extra d elec.⁊ ſpe.i ti.d iterroga. p q̄ fac.l.libeꝝ. §. fi.ff.d libe.cau.⁊ qd nō.i.l. de q̄ re.ff. d iu.i.verū tñ ex forma ſtatu toꝝ lōbrdie reſecate ſūt huiuſmodi ex ceptiones ⁊ tēꝛ qs i tmio pfiſe rñdē ſal uo tñ iure iptinētiū ⁊ nō admittēdaꝝ. i fine litis. Que autē dicātꝛ icidētes uel emergētes exceptiones plē declaratꝛ per gl.et doc.i.d.l.qd iuſſit. ⁊ i.d.l.i. de ordi. iudi. Et aduerte ſūmati ꝙ ille dicuntur emergētes q̄ hn̄t originē nouā p⁹ iudi᷑ icloatū reſpicientes pceſſū ut falſi teſtis l' pcuratori. ul' dilati.nō dād ul' ↄcedēd. Incidētes autē ſūt ille q̄ hn̄t cām uetu ſtiorē reſpicien.merita negocij pncipal' ñ tē pceſſū ut pacti d nō petēdo ⁊ cetē p' ēptone.dic ut ibi fra autē declaratione p iudicē ponēs eas qb⁹ ē rñdēdū declarare d3 ſi ſūt obſcure l' diuidē ſi ſūt multipli ces ⁊ p tāto ſolēt ↄiter ponētes dicē i ex ordio pōnū ꝙ ex nūc ipas didūt d pticu la i pticulā ut.ſ.dcm ē i pri.ti.⁊ nō.p gl.i.d.c.ij.de confeſſ.li.vi.ꝛc.

¶ **Verūtamē ſi et** iq᷑m. Iſta rñſio fit ſb hac ↄditione ne ſi pliatꝛ rñdēdo ſibi piudicarꝫ ſi appareꝛ ñ admittēdas fuiſſe d iure ſeu eiſ nō fuiſſe rñdēdū q ↄditional' rñſio i uſū uenit p pter pdcā ſtatuta terraꝝ qb⁹ cautū ē ut rñdeatꝛ pciſe ſaluo iure iptinētium ꝛc

¶ **Sub eius calum** nie iuramēto. Preſtatꝛ autē h ſacrm per rñdētē ſicꝛ p ponētē ut.ſ.dcm ē ⁊ hēꝛ in .d. §. ꝙ obſuari. ⁊ §. ſi q. ⁊ extra d iuram. calūp.c.i.cū ſeq. ⁊ ſi iurare recuſat puatꝛ iure ſuo ut ibi. ⁊ §. ꝙ ſi actor.in.d.l.ij. et i.c. fi.ex. de iuramen calum.

¶ **Primo** ꝙ publica uox et fama. ¶ Notātēr h repeti̅ꝛ aliqua ps pōis ut p h clarius demōſtreꝛ ad quā pōnē rñſio referatur. ar.i.l.ut reſpōſū.C.de trāſac.⁊ i.l.diuus .ff.de re.iudi. Sed p h⁹ declaratione q̄ ritꝛ d aliquib⁹ pmo ſi re⁹ rñdeat abn̄te eo q pōnem fecꝛ an i rñſione ius qratꝛ ab ſen.dic ſꝫ doc.ꝙ aut iudex iuſſit eum rñ dē nō obſtan illiuſ abſen.⁊ tē tenꝫ rñſio ⁊ ſibi abn̄ti ius qritꝛ.ar.i.l.i. §. q iuſſu.ff. de his qui no.īfa.⁊.l.ait pto.i. §. qd tam .ff.d minori. et.ff.ꝙ cū fal.tuto.l.i.⁊.ff.d nq̄ plu.ar.l.ꝙꝙ.aut iudex ñ iuſſit ſ ſpō te ſua i terio rñdit ⁊ tē q̄ ad ſe tꝫ rñ°.⁊ i puret ſibi ille qui i terio nō ↄparuit ſ q̄ nd abſētē nullū ius ſibi abn̄ti queritꝛ ar. i.l.certū. §. ſi quis abſente.ff.de ↄfeſſ.et in .l.fi.ff.de interro.act. ¶ 2°.queritꝛ facta rñſione uenit ipſe reſpōdēs die ſequenti dicēs ſe erraſſe et uult eius reſpōſionē re uocare qritꝛ an ſit audiēd⁹ dic breuitꝛ ꝙ ſiue ipſe p ſe reſpōderit ſiue pcurator ei⁹ audiēd⁹ ē uolēs de errore ſuo pbare. ut i.l.de etate. §. ex cā.⁊ i §. celſus.ff.de iter. ac.verū tñ i mō pbādi errorē ē diſa an uelit reuocare reſpōſionē p curatoris an ppiā.ut plene traditꝛ i.l.certū.in. §. ſi an ipos ⁊ i.l.nō fateꝛ.ff.d ↄfeſſis.⁊ plene ſc pſi.ſ.circa formā iterrogationū i glo.fi. 3°. q̄ritur an ex pōne negata aliqua ptiū poſſit ſumē fūdamētū dic bꝛ ſm oēs doc ꝙ nō cui⁹ rō ē ꝙ ↄfeſſio ē actus iuꝛ ciuil' ſicut ſtipula°.idcꝫ ſicꝛ ipſa ſtipula° reddiꝛ inutil' qñ ē defcō ↄſenſ⁹ i altera pte ut.l. .i. §. i.ff.de v.ob.ita i hac ↄfeſſione p.i iu dicijs quaſi ↄtrahitꝛ ut.l.iij. §. idē ſcribit .ff.de pecu.un ſicꝛ i ↄtractib⁹ dfect⁹ ↄſēſ⁹ alteri⁹ ptis efficꝛ ↄtractum nullū ut.l.ſicꝛ .C.de actio.⁊ ob.ita ⁊ quaſi ↄtract⁹.pro q̄ fac.l.de etate. §. q iterrogat⁹.ff.d iterro acti. quā opi.ſequitꝛ bar.in.l.p⁹ legatum .ff.de his qui ut indig.et archi.in.c.ij.ex de ↄfeſſ.li.vi.⁊ idē bar.h affirmat i.l.nā lit. §. nihil eōe i 3° lec.ff.de acqri. poſſ.⁊ i .l.nō utiqꝫ.ff.de excep. ¶ 4° quero pone ſtatuto caueꝛ ꝙ qlibet teneatꝛ reſpōdere

poſibus pure et ſimplicit͛ ꝛc. ¶Deinde fec̄
actor pónem ꝙ reꝰ é ſibi obligatꝰ i.x. ꝑ
publicum iſtrm̄ l͛ ponit ꝙ iudex ipſum
reū ɔdēnauit ꝑ ſniam in.x.cui pōi dic̄ et
rn̄der reus ipſe credit ſi appareat iſtꝝ l͛
ꝑut in iſtro ɔtiet͛ an ſit ſufficient͛ rn̄ſū
bar.dic̄ ꝙ nō i.l.i.§ ſi quis ſimp͛.ff de ꝟ.
obli.ꝛ i.l.ij.ff.de uul.et pup.ad qꝺ fac̄.l.
thoni.ff.ꝑ ſocio.et.l.iter ſtipulātē.i pn̄.ff
de ꝟ.ob. ¶Quito ſtante dc̄o ſtatuto q̄rit͛
quid ſi reus ſic reſpondeat ut multi fa‑
ciūt nō credit ut ponit͛ an ſit ſufficienter
rn̄ſū uꝛ͛ ꝙ ſic ac ſi ſip͛ dixiſſet nō credit.
ꝙ iſta ſūt paria dic̄e nō credit qꝺ ponit͛
ul͛ nō credit ut ponit͛ ɔſtat autē ſufficiē
ter rn̄deri ſi dicat͛ nō credit qꝺ ponit͛ ꝗ
pariformiter ſi dicat͛ nō credit͛ ut poit͛
niſi forte dicat͛ ꝙ is qui rn̄det nō credit
ut ponit͛ uideat͛ aliqd tacite credē ex hiſ
que ponūt͛ licet nō i totū Jo uero q di‑
cit nō credit qꝺ ponit͛ uꝛ͛ i totū abſolu‑
te oīa negare ¶Quidā dicūt nō ualē rn̄ſū
fcm̄ per illa verba ut ponit͛ licet ualeat
ꝑ relatīū qꝺ ponit͛ cogita ſuꝑ ꝙ nō repe
rio perfectam doctrinam ꝛc.

¶Tertio que inci

pit. vide hic ꝙ licite poteſt unam poſi
tionē negare et aliam ɔfiteri ſūt enim ſe‑
ꝑate et una pōt eē uera ꝛ alia falſa arg.in
.l.ſi is q ducēta.§.utꝝ.ff.de re.dub. cum
ſua materia.

¶Ultime poſitio

ni rn̄dit ¶Nota formam huius rn̄ſionis
que ad ſingula refert͛. ¶Quid ꝗ ſi huic
ꝑſitioni data é ſimplex ꝛ abſoluta rn̄ſio
dicēdo credit ꝛc.ꝛ appareat i p̄cedētibus
poſitionibus fore aliquibus rn̄ſū credit
ꝛ aliquibꝰ nō credit an hec rn̄ſio erit ad
oīa referenda tā negata ꝙ̄ ɔfeſſata puto
ꝙ ſic.nā licet negauerit aliqua eē uera ſꝫ
veritatē pōt tn̄ credere de his icōtrariū
eē uocem ꝛ famā ſicqꝫ ad oīa fieri debꝫ hᵉ
relaᵒ.ar.l.ſi idem cū eodē in fi.ff.de iuriſ.
om.iudi. et in.l. talis ſcriptura et qꝺ ibi
nō.ff.de le.i. ¶Sed quid ſi i aliquibus po‑
ſitionibus añcedētibus dixit ſe nihil ſcir͛
poſtea rn̄dit mō iſto an hec rn̄ſio refert͛
ad oīa ea ꝺ quibus dixit ſe nihil ſcire ſpe
i ti.de noto.§ fama.ꝟ.i.determiat ꝙ non
ut ɔtrarietas ꝛ repugnātia euitet͛ q̄ eui‑
tanda é inqtū pōt ut in .c. cum tu ex̄ de
teſti.ꝛ nō.in.l.i.C.de fur.de fama autem
.ꝺ.ſufficienter dc̄m é deo grās.

Forma capitulorum actoris rubrica.

Qorā uobiſ

ſupraſcripto dn̄o uicario
exhibꝫ ꝛ ꝑduc̄ ɔſcriptuſ
ſi.dc̄o ꝓcuratorio nomie
infra ſcripta capl̄a.contra ꝛ aduerſuſ ſuꝑ
ſcriptum Jo.in ꝛ ſuꝑ eā ꝛ qōne antedc̄a
ſimul inter ipſas ꝑtes ꝟtēn.ꝛ ad uerifica
tionē ꝛ ꝓbationem iuris ſui et hoc i paſ
ſibus ꝛ articulis ɔcernētibus fauorem ꝛ
ɔmodū dc̄i ſimo.dicto noie ꝛ faciētibus
ɔtra dcꝫ Jo.et n̄ aliter nec alio mō.q oīa
et ſingula i paſſibꝰ añdc̄is eiꝰ fauorē con
cernētibꝰ ꝓbare itēdit nō tn̄ ꝑ h̄ ſe aſtri
gere uolēs ad oīa ꝓbāda ſed ea ſolum et
ſola que ſibi dc̄o noie fuerunt neceſſaria
ꝛ oportuna ꝓ uictoria obtinēda ſaluo et
reſeruato eidem ſymonino. noie quo ꝺ oi
iure iterū ꝛ de nouo alia capl̄a ꝓducēdi
ꝛ ꝓbandi ꝓut ſibi expediens uiſum fue
rit. P̄mo ꝙ publica vox ꝛ fama fuit ꝛ ē
ac rei ueritas ſe habuit ꝛ hēt ꝙ quōdaꝫ
pr.de mo.tꝑe eius uite et maxime de an‑
no curſo.milleᵒ.ccc.l. et añ ꝛ poſt uſqꝫ ad
annum curſum.milleſimo.ccc.lxxv.icluſi
ue ɔtie tenuit ꝛ poſſedit pacifice ꝛ q̄ete
pꝛ ſe ul͛ ꝑ aliū eiꝰ noie petiā vnaꝫ t͛‑
re culte ꝑticarum c. cui cohēt ab vna pte
ꝛc. ſpatio annoꝝ.x.xx.xxx.ꝛ.xl.ꝛ ꝓut te
ſtes dixerit ꝛ veritas apparebit pro ſua ꝛ
tāq̄ ſuam. Itē ꝙ ſuꝑ ſcriptus pr. dictam
petiam terre uēdidit ꝛ tradidit de anno
curſo. milleᵒ.ccc.lxxvi. ſerᵒ andrino p̄tio
flore.c. Qō quidē p̄cium tunc dictus pr.
fuit ɔfeſſus habuiſſe ꝛ recepiſſe ꝓut con
ſtat publico iſtrumēto tradito per tho.
notarium publicum pap. Item ꝙ dictꝰ
ant. tꝑe dc̄e uēditionis citra ɔtio tenuit
ꝛ poſſedit pacifice et quiete ſuꝑſcptā pe
tiam terre ꝓ ſua ꝛ tāq̄ ſuā ꝑ ſe ſeu alios
eius noie ſpatio annoꝝ.x.xx.ꝛ plurium
fructus redditus ac ꝓuētus ex ipa petia
terre ꝑcipiēdo colligēdo ꝛ habēdo ſic et
aliter ꝓut teſtes dixerit ꝛ ꝟitas appēbꝫ

Qoram uobis

Ad euidētiā ē ſciēdum ꝙ ple‑
rūqꝫ ɔtigit ad detrimētū tn̄ aiaꝝ ſuarum
poēs negari ꝓpter qꝺ expedit illas ul͛ ꝑ
teſtes ul͛ ꝑ inſtrā ꝓbari ꝙ parti nō cre‑
dit͛ ſine extrinſeca ꝓbatione ut.iiij. qōe
.iij.c.nullus.ꝛ in.l.oibus.C.de teſtibus.
ꝛ ꝙ teſtes examinandi ſūt ſuꝑ capl̄is q

apud aliquos appellant̄ articuli ut tra‑
ditur in.c.ij.extra de teſti.li.vi.ideo ipſa
capl'a ꝓducunt q̃ꝫ ꝙ alie poſitiones in ca
pl'a ↄuertātur tꝑe quo illas ꝓducūt po
ſteaqꝫ ſup negatis poſitionibus teſtes ex
aminari faciunt qꝺ tā ð iure q̃ꝫ ð ↄſuetu
dīe fieri pōt dꝫ tñ iudex interrogatoria
q̄ fiunt a pte ↄtra quā ꝓducantur ꝑuo li
mitare ꝛ ſupflua abijcere ut in.d.c ij ꝩ ꝑ
terea.in fi.extra de teſti.li. vi.et ibi p Jo
an.ꝛ ſpe.in ti.ð teſti.ꝩ iam de iterrogato
rijs. Nunc autē querit̄ qd dr̄nt capl'a a
poſitionibus R ꝙ p̄mo dr̄nt i forma ut
patꝫ ex p̄dictis ꝛ ex his q̄ tradūtur i ti.p̄
cedēti.2°. dr̄nt ꝙ poſitionibus r̄ndetur a
pte ſeu capl'is nō ſeu eis ↄtradicitur et
opponitur.3°. ꝙ ꝑs que ꝓducit capl'a uī
ſimplicit̄ ↄfiteri oīa i eis ↄtenta ut.l.cuꝫ
ꝑcuꝫ.C.de lib.cā Jlle autē qui ꝓduc̄ po
ſitiones uī illas ↄfiteri ↄditionalit̄ viꝫ ſi
aduerſarius eas fateatur ut ꝓxi° dcꝫ ē.
i pce.ti.ↄueniūt tñ i h̄ ꝙ ſup oib9 ð ca
lūnia iuratur ut i.l.ij ꝩ ſed ꝙ.C.ð iura
calūp.ꝛ in.c.ij.eo.ti.li.vi. Deinde q̄rit̄
ſuper et de q̄bus ſūt interrogādi teſtes cū
ſup capl'is iducūtur R ꝙ teſtis i rōne
ſui teſtimonij dēt dicere illud qꝺ ſcit ſe
noſſe p aliquē ſēſū corporeū viꝫ p uiſuꝫ
aut auditū. ꝺ p tactum ſeu guſtum ſeu
odoratū ꝓut facti negocij qualitas exigit
ſeu requirit vñ ſi ſit dubiū ſup uinū an
ſit bonū l' malū dēt teſtis dicē ꝙ guſta‑
uit ꝛ icōuenienter diceret ꝙ uidit q2 nō
p viſuꝫ ſed p guſtū pcipitur bonitas uini
ꝛ ſic de alijs ſm ea que nōn.p Cy.ꝛ glo.
i.l.teſtium.C.de teſti.ꝛ p Jnno.in .c.cuꝫ
cām.extra de teſti.ꝛ p ſpe.in ti.de teſte.
Jtē q̄ritur ſup quibus formanda ſūt ca
pl'a.R ꝙ ſup his que ꝑtinent ad uerificā
dū ꝛ ad ꝓbandū ius actor. i ſua petitio
ne deductum l' deféſiones rei.nam capl'a
q̄ nō ptinent ad p̄dcā tāq̄ȝ iptineñ.repel‑
lūt̄ ut nō.in.l.ad ꝓbationē.C.de ꝓba.
ꝛ.l.fi.C.ſi p ui uel alio mō ut.l.ſi quiſ li
bertatem.in fi.ff.de peti.hē.cum ſi.ð.nō.
i ti.pce. Et nō ꝙ ꝓbationes fiende ſunt
i termio p iudicem ul' legem aſſignato.
ut nō.in.c. paſtoralis. extra de excep.ꝛ.l.
exceptionē.C. ð ꝓbati Quid igit̄ ſi nl'
la ſit dila° p iudicē ul' ſtatutū aſſig ta.an
ꝓbatio fcā nō p̄cedēti. dilatione ualeat.
ſpe.dicit ꝙ ſic in ti.de dilati.ꝩ uidēdum.
i ꝟ.vtꝝ.quā opi.ſequit bar.et Ja.ð are.
i.l.in crimie.ff.ad.l.iull.de adul.ꝛ ibi ꝓ‑
bat̄ ꝛ in.l.vnius ꝩ cognituruꝫ.ff.ð q̄oi.

¶ **Primo** q̃ꝫ publica uox ꝛ fa
ma. ¶ Dāto ſit iſtā
capl'm ut eo ꝓbato liq̄at de iure uēdito
ris et p ↄñs appareat ꝙ ēptor cām habe‑
at a bonefidei poſſeſſore qꝺ ē multū uti‑
le ꝓpter ea q̄ nō.i auc̄.malefidei.C.de lō.
tēp.p̄ſcrip.ꝛ p Dy.i regula poſſeſſor ma
lefidei.li.vi.ē eni i eo iure tuēdus ēptor
uēditione facta q̄ fuerat tuēdus ipſe uen
ditor uēditi. ñ fcā ut.l.ēptori.C. ð euic.
ꝛ.l.emptori.ff.de here.ul' acti. uē.cū ſimi
libus ibi nō.

¶ **Continue tenuít**
ꝛ poſſedit. Hic querit̄ q̄liter ꝓbet̄ ↄti‑
nua poſſeſſio dic ꝙ uarijs modis ſʒ facili9
ꝓbat̄ hoc mō viꝫ ꝙ añ uēditionē ꝛ tꝑe
uēditionis poſſidebat. naꝫ extremitatib9
ꝓbati. p̄ſumit̄ ꝙ tꝑe medio poſſederit ꝛ
h̄ i eo q̄ deſijt poſſidere ut ē uēditor. Jn
illo autē qui de p̄ñti poſſidet ꝛ aſſerit ſe
poſſidere ſuffic̄ ꝓbare ſe retro poſſediſſe
aliqñ. nam illa p̄terita poſſeſſio p̄ſumit̄
huculqꝫ ↄtinuata ſm determinationem
Cy.in.l.ſup lōgi.C.de lō.tēp.p̄ſcripti.et
bar.in.l.celſ9.ff.ð uſuca.ꝛ uide qꝺ ſcripſi
.ð.i forma rñſionis fcā p reum in libello
in glo.ſuper ꝟ.preſcrip.ꝛc.

¶ **Cuí coheret** Qualiter
ꝓbēt cō‑
finia ꝛ coherētie diti.ð. in p̄mo libello i
glo. ſup ꝟ°.cui coheret et fac̄ qꝺ nōt gla
in.c.ſi ꝑꝑ.extra de p̄uile.li.vi.

¶ **Spatio ánorum**
.xxx. Ex hoc apparet ꝙ p lōgeuam p̄ſcri‑
ptionē fact9 ē dñs utilit̄ et ſic potuit ta‑
le dñium i ēptorē transferre ut.l.claui‑
bus.ff.ð ↄtrahē.emp.ꝛ uide qꝺ ſcripſi ð
i ti.ð for̄ pō.i gl. q̄ icipit h̄ ē octaua pō.

¶ **Pro ſua ꝛ** tāq̄ȝ ſuam.
Aduerte ꝙ
hic titul9 ꝓ ſuo ē iuſtus titul9 cū habe‑
at ānexā iuſtā cām viꝫ ēptionis p ipſum
andre.facte de ipſa petia terre ut.l.i.ff.ꝓ
ſuo.et.C.eodeꝫ.ti.l.i. et p hoc potuit le‑
gitime p̄ſcribē. ¶ Sed hic quero de co‑
tidiana q̄ōne ecce ſtatuto cauet̄ ꝙ ex poſ‑
ſeſſione p̄ſumit̄ dñium agit emptor qui
aliquo caſu cecidit a poſſeſſione ſua conē
poſſeſſorē.rei vēdi.l' publiciā.diceñ.ipſam
rem ad ipſū ptinere iure dñij ul' quaſi ꝛ
ad hui9 rei ꝓbationē ꝓduc̄ teſtes ꝛ in‑
ſtrumēta p q̄ ꝓbat ꝙ ipam rē tā ipſe em
ptor q̃ꝫ venditor tenuit ꝛ poſſedit ꝓ ſua

⁊ tãq̃ ſuã.ſpatio longi tpis q̃rit̃ ex q̃ an
ſit fũdata intẽtio ipſius agẽtis ⁊ eadem
qđ fieri põr i ei⁹ hẽde q cecidit a poſſeſſ.
¶ Et arguẽdo ad ptes ſũmarie vr̃ dicẽdũ
ꝙ nõ q̃m poſſeſſor de pñti fictione ſtatu-
ti pſumitur dñs cũ i ipo ꝯgruant verba
ſtatuti ipſius q̃ ⁊ ſtatutum ar.l. ſi uero
.§. ð uiro.ff.ſo.ma.et.l.adigẽ.§.q̃uis.ff.ð
iur̃ patro.vñ duo ñ pñt pſũi dñi iſolidũ
p eandẽ .l. viꝫ pñs poſſeſſor. ⁊ antiquus
ar.in.l.iij.§. ex plurimis.ff.ð acq.poſſ. et
.l.ſi ut certo .§.ſi duobus uehiculũ.ff.cõ-
moda.et ãplius ꝙ i pari cã poſſeſſoris po
tior eẽ dẽat cã pñtis poſſeſſori. q̃ antiqui
ar.in.l.ſiue autẽ.§.ſi duobus.in fi.ff.ð pu
blicia. et.l.ſi nõ dñs.ff qui po.in pi.ha.⁊
.l.ſi debitor.ff.de pig. Cũ eni cã pſumpti
dñij ſit ipa poſſeſſio ð pñti ea ceſſante ceſ
ſare dꝫ ⁊ ipa pſumptio.ar.l.generalit̃.C.
de epiſ.⁊ cle.⁊ in.l.cũ tale.§.falſã.ff.de cõ
di.⁊ demon.cũ ſi. In cõtrariũ ur̃ dicẽdũ
cuius cã pmittẽdũ ẽ ꝙ tñ q̃ ad iuris ef-
fcm opatur fictio q̃tũ ueritas ut.l.ſi fi-
lius.ff.ſi cer.pe.⁊ i.l. lex cornelia.ff.de te-
ſta.⁊.ſi is qui p emptore.ff. de uſuca.cuꝫ
ibi nõ. ¶ Ex hoc ſic infert̃ ꝙ qua rõe ſi hic
ẽptor ul̃ hẽs añq̃ cecidiſſet a poſſeſſione
fuiſſet uere dñs ſi cadẽt a poſſeſſione poſ
ſet agere rei uẽdicatione ita ⁊ nũc fictio-
nẽ ſtatuti qua pſumit̃ dñs fuiſſe nam cũ
tpe quo poſſidebat erat in eum pſũptuꝫ
dñium qđ tñ opat̃ q̃tũ uerũ nõ potuit
ſine facto ⁊ culpa ſui eo priuari iuxta re-
gulã iuris i.l.id qđ nr̃m.ff.de reg.iuris.
⁊ i.l.cũ mandati.C.mãda.⁊.l.fi.C.ð pac
nec veriſimile cenſet̃ ꝙ lex que ſel' ꝯtul'
ſuũ bñficiũ pmo poſſidẽti uelit ab eo au
ferre ⁊ ꝯferre.2°. ar.in.l.aſſiduis.§.excepti.
.C.q po.in pi.ha. Et p hac pte fac qđ ali
bi dr̃ de duobus ꝯtẽdẽtib⁹ de poſſeſſiõe
q̃ defert̃ illi q pbat de antiqori ut fdit̃
i.l.licet.extra de pba.et in.l.i.C.uti poſ.
⁊ qđ etiã dr̃ de duobus emptoribus q̃ꝝ
ille pfert̃ q pmo poſſedit illã ut i.l. q̃d.
duob⁹.ff.de rei ue.cũ ſi.⁊ hec ps ẽ equior
⁊ pticat̃. ¶ Circũſcripto autẽ ſtatuto nõ
putarẽ de iure cõi ſufficere pbari de anti
qori poſſeſſione niſi eẽt legitime pſcripta
maxime ſpatio tpis cuius ĩitij memoria
nõ exiſtit incõtrarium ut dixi ſup forma
põnũ ¶ In glo.q icipit hec ẽ 2ª po 2.l' ex
uero ul̃ putatiuo titulo iuxta materiaꝫ
.l.celſus.ff.de uſuca. ⁊.l. hoiem.⁊.l.fi.ff.p
ſuo.nam cũ de dñio querit̃ p modũ agẽ
di.ſola poſſeſſionis pba° nõ ſufficit ſed a

dñio uel quaſi pbari dẽt p modos tradi
tos i.§. p traditionem.⁊ i.§. ſingulorꝫ. i
ſti.de re.diui.⁊.ff.ð acqui.re. do.l.ij.⁊.iij.
cũ ſi.ſi autẽ ð dñio ul̃ quaſi q̃reret per
modũ excipiendi tũc poſſeſſio de pñti in
duceret pſumptionẽ dñij i ipo poſſeſſore
et teneret̃ aduerſarius ꝯtra" pbare ut
tradit̃ p glo.⁊ bar. in.l. quidã in ſuo.ff.
ð ꝯdi.iſti.et uið nõ.p cũ i .l.ita ut ſi fur.
.ff. como.⁊ p ſpe.i ti.ð loca.§.iꝰ.et C.y.i
.l.cũ res.⁊ i.l.ij.C.de pba.et i.l.i.C.ubi
cã ſtati. ¶ Querit aliqs qualiter ꝯſulen
dũ ſit ei qui ſim' allegat poſſeſſionẽ anti
quã ad ipam recuperãdã cũ nõ hẽat titu
lũ paratũ ꝙ inſtra ſũt pdita ul̃ teſtes ñ
apparent breuit̃ ſic põt rñderi multorꝫ
dc̃a colligẽdo aliqñ quis perdit poſſeſſio
nem rei mobilis aliquando poſſeſſionem
rei immobilis. pmo caſu aut res puenit
i alium poſſeſſorem eius uitio mediante.
aut ſine eius uitio ſi puenit uitioſe tc iſ
diſtingue aut por poſſeſſor hẽt ius in re
ut puta creditor ⁊ tc̃ ei dat̃ p poſſeſſio
ne recuperanda ꝯditio certi ut hẽt ⁊ nõ.
in tex.et glo.i.l.et iõ .§. neratius.ff.de cõ
di.fur.aut nullum ius habet i re ⁊ tunc
aut erat uerus poſſeſſor aut ſim' detenta
tor ut ꝯmodatari⁹ ſi fuerat uerus poſſeſ
ſor tũc hẽt triplex remediũ viꝫ ꝯditionẽ
triticaꝝ dũ tñ nõ ſit pecunia ut i.l.i.ff.ð
triti.⁊ ꝯdi.ex.l.ſi colonꝰ.ff.de agri. et cen
ſi.l.ii.et ac etiam ꝯditionem idebiti.ut.l.in
debiti.§. ſed ſi nũm.ff.de ꝯdi.inde. ſi aut
erat ſimplex detẽtator tũc hẽt actionem
in factũ ⁊ officium iudicis ut l. non tãtũ
i pn.ff.de peti.hẽ.⁊ ibi nõ.i glo. i.l.mani
feſtũ.§.ſed cum i ſecũdo.C.de fur.et per
C.y.in.l.i.C.ubi ca.ſta.⁊ uide qđ nõ.bar
i.l.remq nobis.ff.de acqui.poſſ. ¶ Pro re
autẽ mobili recupanda nullũ ꝯpetit itẽ
dc̃m ſed uel ac° furti l' vi bo.rap.ut nõ.
p gl.i.d.l.rẽq nobis.licet p ea ðfẽdenda
det itẽdc̃ꝫ utrobi.ut.ff.vt°bi.l.i.ũ aũt qs
rei imobil' poſſeſſiõe puat̃ ſine vitio no
uiſſimi poſſeſſoris ꝙ emit uel ſucceſſit tẽ
dic ut prime ¶ 2°. pncipali caſu qñ qs
pdit poſſeſſionem rei imobilis tũc diſti
gue ut ſ.aut quis pdidit uitioſe aut ſine
vitio.pmo caſu aut pdidit uitio uiolẽte
⁊ hẽt interdc̃m unde ui.ut.l.i.cũ ſi.ff.ð vi
⁊ vi ar.et.C.unde vi.l.i.⁊.ij.cũ ſi.⁊ ꝯditõ
nem ex canone reintegrãda.iij.q.i. et alia
remedia ð quibus ſcripſi i ſũ forma libel
li qua agit ſpoliatus i gl.i. ubi uide. aut
pdidit uitio clandeſtinã. ⁊ hẽt itẽdc̃m

quod ui aut clam.ut.ff.quod ui aut claꝫ.
.l.i.cum ſeq. hẽt etiam ꝯditioné ex.l.me
minerint.ex.l.ſi quis in tãtam.ꝛ.l.cũ que
rebat.C. unᷓ ui.ꝛ ꝯditione ex dc̃o canõe
reintegranda.ubi auté ꝑdidit ſine uitio
dicũt quidã nullo remedio ad poſſeſſio
nem ſolã reuocãdã eẽ ſuccurſũ.ſed ad ꝓ
ꝑeraté ſolũ foꝛe agẽdũ. alij ſũt q̃ dicunt
ſuccurrendũ ad poſſ.ꝯditione ex dc̃a.l.ſi
coloni quã opi.ſequitᷓ glo.in.d.l. in aui
lé.C.de fur. Inno.uero tꝫ ꝛ glo.cum eo.
i.c. ſepe.de reſti.ſpo.ꝙ ſuccurratᷓ ꝯditõne
ex dc̃o canone reintegrãda. cui opi. dicit
bar.repugnare uᷓ.l.ſiue auté ·§ i.ff.ď pu
bli.unde ipſe diſtinguit ſic.aut ille ad ꝗ
poſſeſſio ꝑuenit ſine uitio hꝫ cãm ab au
ctoꝛe uitioſo et res erat uitioſa ꝛ tũc dc̃
euꝫ locũ hẽt remediũ dc̃i.c.reintegrãda.
ar.in auc̃.malefidei.C.de lõ.tẽp.ꝑ ſcri.p.ꝗ
hẽt cãm ab auctoꝛe nõ uitioſe ꝛ tũc ꝯtra
poſſeſſoꝛem nullo remedio poſſeſſoꝛio eſt
ꝓuiſũ ſꝫ ſi ꝓprierate ꝛ ď iure diñ é diſ
putãdũ quã opi.ſequitᷓ Jo.bu.i.d.l.i ci
uilé.nec ob.ſm bar.d.l.ſi coloni.ꝗ loqᷓ
qñ quis cãm hẽt ab auctoꝛe uitioſo.reꝫ
ad.c.reintegranda.nõ uidet ſed tu poteſ
dic̃ ꝙ ꝯcoꝛdat ꝑ tex.ibi cum dic̃ iniuſtas
cãs ꝛc̃.ꝑ q̃ ꝟba datᷓ itelligi ſuccurri con
tra illos q̃ iniuſtis de cãis occupauerunt
res alienas alij auté uolũt itelligere illa
ꝟba ut referantᷓ ad eum qui poſſeſſioneꝫ
amiſit ut ſit ſenſus ꝙ qualitercũqꝫ ex in
iuſta cã quis ꝑuetᷓ poſſeſſiõe ſua ſuccur
ratur eidem bñficio dicti canonis reinte
granda qđ credo uerius poſſet tñ foꝛtaſſe
ſic diſtingui inter eccleſiã ꝛ ꝑuatũ.aut ꝑ
ſona ꝑuata ꝑdidit poſſeſſionem rei ſue ꝛ
tũc locum hẽt diſtinc° dc̃i bar.ꝛ Jaco.
aut eccleſia uel p̃latus eccleſie ꝛ tũc idi
ſtincte ad recuperandã poſſeſſioné ex iniu
ſta cã ꝑditam ſuccurritᷓ remedio dc̃i.c.re
integranda.ꝛ ſic ꝓcedit dc̃m et opi. In
no.et ſequacium nec mirandum ſi latius
ſuccurratᷓ eccleſie q̃ ꝑuato q: etiaꝫ in ul
tis alijs cauſ idem fit ut pꝫ i ti.de ſacro
ſan.ecc.ex.C.de epiſ.ꝛ cle.et extra ď imu.
ec.ꝑ totũ cum ſi. ꝑ que patet ꝙ illud.c.
reintegranda ſolum ꝓcedit in eccleſia et
ita ſonant eius uerba ꝛc̃.

¶ **Item** ꝙ ꝯſcept⁹ ex. Hoc é 2ᵐ caᵐ i oꝛdine qđ ꝓbabitᷓ ꝑ iſ
ſtrumẽtũ ſi de uẽditione rogatum é ſici
iſtrũ uľ ꝑ teſtes ſi ď iſtro nõ appaꝫ ut
in.l.cum res.C.de ꝓba.cum ſi.

¶ **Precio floreno**
rum centum. Nota ꝙ ꝑcium é de ſbã uẽ
ditionis ut in ·§ ꝑcium inſti.de empti. ꝛ
uen.cum ſi. ibi nõtis

¶ **Item** ꝙ dict⁹ Hoc é 3ᵐ caᵐ qđ fit cauſa ꝓbandi ꝑſcriptõ
nem de qua alᷓ plene diximus

¶ **Per ſe ſeu alios**
Hec enim ſunt paria ſuo coꝛpe poſſidere
uľ coꝛpoꝛe alieno ut.l. ꝙ in eo.ff. de ac
qui.poſ.ꝛ hoc é generale ꝛ regulare i q̃
cũqꝫ alieno nomie poſſidẽte ſiue ſit ſu⁹
ſiue filiuſfa.ſiue extraneus ut.l.generaliᷓ
ꝛ.l.i.§ item acquirim⁹.cum ſe.ff.de acqᷓ.
poſ.et qđ hẽtur i.l.quedã mulier.ff.ď ri
uen.ꝛ in.l.qui uniuerſas ·§ ꝙ ꝑ colonuꝫ
ꝛ.l.q̃uis ·§ ſi ꝯductoꝛ.ff.de acq.poſſ.cũ ſi.
ſicut ꝛ hiſdem modis retinetᷓ poſſeſſio ſᷓ
uiuētis ut in.l.uſu retinetᷓ.ff.quẽadmo.
ſui. amit. Qualiᷓ auté queratᷓ poſſeſſio
reruꝫ coꝛpaliũ ꝛ icoꝛpalium ꝛ tã ꝑua
toꝛum q̃ eccleſiaꝝ plene traditᷓ ꝑ Inno.
in.c.ex litteris.extra de reſti.ſpo.facit.l.iij
et.o ·§ item acquirimus.ꝛ.l.quẽadmoᵐ.
.ff.de acqui.poſſ.ꝛc̃.

¶ **Fructus ꝛ red**
ditus. Hoc eſt optiᵐ ſignum poſſeſſionis
adepte ꝛ diñ uel quaſi acquiſiti.ut.l.ti
tia.ff.de ſolu. et.l.ij.C.de acqui.poſſ.fac
.l.iubus.C.de agri.ꝛ cenſi.li.xj.ꝛ h̃ ue
rum intellige nõ apparente alio poſſeſſo
re nam ſi appareat ď alio poſſeſſoꝛe licet
iſte nõ poſſeſſoꝛ fructum rei uel pẽſionem
reciperet nõ ex hoc efficeretᷓ poſſeſſoꝛ ut
traditᷓ ꝑ glo. et bar.in.l. qui uniuerſas.
·§ ꝙ per colonum. et in.l.quamuis §. et
ſi ꝯductoꝛ.ff. de acquiré. poſſ. No ꝑdicta
etiam facit.l.põpo⁹. querit qui.mo. uſu
fruc.amit.ſipler auté iſtrũ locationis uľ
ẽphitheoſ nõ interueniẽte ſolutiõe mer
cedis nõ ꝓbat poſſeſſioné nec diium.ut
i.c. inter dilectos i ſi.extra de fide iſtru
ꝛ i.l.qui rem ꝓpriam.C.loca.ꝛc̃.

¶ **Uel aliter pro**
ut teſtes dixerint. Iſta cľa é ſupflua q̃a
ꝑs ꝓducens hẽt neceſſario ſtare teſtibus
a ſe ꝓductꝭ ut l.ſi quis teſtibus.C.ď te
ſtib⁹.cũ ſi.tñ aliqui ex habũdanti utũtᷓ
ea.ſequitur

¶ Forma capl'oꝝ quibus teſtes ꝓducūt͛ ad eternam rei memoriam

QOrā uobiſ dn̄o uicario ꝛc. dicit ſignificat ⁊ ꝓpon͛ ſimo. ſpectra ſuo ꝓprio noīe ꝙ iā elapſis annis duobus tho⁹ barachus fuit ꝯfeſſus uerſus ipm̄ ſi. ſe ab eo in depoſito ⁊ ex cā dpoſiti habuiſſe ⁊ recepiſſe flore. c. in tāta pecunia numerata quos eidē ſimo. reddere ac reſtituere ꝓmiſit ad certū terminū iam elapſū tho. añdictus verū ꝙ de dc̄o depoſito ⁊ alijs ꝯtētis in capl'is iſertis ueritatē nouerūt teſteſ iſeri⁹ noīati timeatq3 ac ſuſpicet͛ ipſe ſi. ex ueris et apparentibus cauſ͛ de morte l' abſētia ſ' ifirmitate teſtiū iſertoꝝ ꝓpter quē de fc̄m ꝓbationis poſſet dānum ꝑditiōiſ ſui iuris icurrē. Idcirco idē ſi. ꝑ ꝯfirmatione ſui iuris et vt veritas nō depereat oī mō uia iure ⁊ forma qbus melius pōt petit ⁊ cū iſtañ reqrit ꝑ uos ipos teſtes ⁊ ex ur̄o officio citari examinari recipi et admitti ſup capl'is infra ſcriptis ad eternam rei geſte ⁊ ueritatis memoriā ⁊ ad oē3 bonū fine3 ⁊ effē3 ꝑ quē melius i⁹ ⁊ iuſtitia ac ueritas ꝯfuet͛ ⁊ nō ꝑeat nō aſtringēs tñ ſe dc̄us ſimo. ad ꝓbādū niſi ea ſola q̄ ſibi ſufficiant ad eius uictoriam ꝛc. pmo vi3 ꝙ rei ueritas fuit ⁊ ē ac ſe h3 et habuit ꝙ ſupſcriptus tho. habuit ⁊ recepit ac habuiſſe ⁊ recepiſſe ꝯfeſſus fuit a pdicto ſi. i depoſito ⁊ ex cauſa depoſiti i pecunia numerata de āno curſo. 1401. mēſis may flore. c. Item ꝙ pfatus tho. dc̄a3 pecunie quātitatē tūc reddere ⁊ reſtituē ꝓmiſit ipi ſi. ad kalēdas ianuarij tūc ꝓx̄ ſequētis ſb obligatiōe oiu3 ſuoꝝ bonoꝝ.

QOram uobis frequens ſatis ē hic tractatus maxime tp̄e mortalitatis ⁊ guerraꝝ ⁊ idē magna ſuadēte equitate adiuctuſ ut non ꝑeat facultas ꝓbationis hēt autē locum tā in actore q̄3 i reo ut. nō. i. c. qm̄ frequēt͛ ex ut lite nō ꝯteſ. Pro cuius pleniori doctrina ē ſciendū ꝙ regulariter teſtes non recipiunt͛ ante litē ꝯteſ. Fallit qñ de teſtiū morte l' abſētia timet͛ ⁊ i qbuſdam alijs caſibus qui nō. in tex. et glo. ⁊ ꝑ Jnno. in. d. c. qm̄. ⁊ per doc. iuri. ciuil' i. l. i lege acquilia ſi deleru3. ff. ad. l. acquil'. Jd qd̄ etiam fac͛ qd̄ nō. in auc̄. de teſti. §. pc. coll'. vij. et. C. de teſti. auc̄. ſi ⁊ ſi qs ab aliquo. ⁊ in. l. curent. ff. de teſti. ⁊ ſpc. i ti. de teſte. i. §. nūc tractemus. Producēdi aute3 ſūt hi teſtes coram illo iudice q̄ eēt iudex ꝯpetens ipſius rei ſi ꝯtra eū ꝓducerētur via ordiaria ut in. d. c. qm̄. ¶ Querit͛ autē de forma ꝓcedēdi in hac exaīatione ū notādū ꝙ ꝑs ꝯtra quā ꝓducit͛ dēt citari ꝑus ⁊ ſi cōparuerit ei dēt libellus offerri et iuris ordo ſuari ſiue ſit actor ſiū reus ubi autē ꝯtumax fuerit tunc examinant͛ teſtes qm̄ teſtimonia ſigillant͛ nec publicant͛ ⁊ poſtea infra annū ſi fieri poterit dēt itez ꝑs ꝯtra quā ſint ꝓducti citari ⁊ ſup eo negocio pncipali ſibi petit offerri. aut ſaltē denūciari ſibi de ipoꝝ teſtium receptione ut ei liceat ꝯtra ipos opponē ꝓut uidebitur ⁊ ſi hec forma nō ſuet͛ examinatio reddit͛ nulla ut i. d. c. qm̄. poſt pn. ꝛc.

¶ **Timeat que et** ſuſpicet͛. ¶ An autē ſue aſſertioni credatur dic ꝙ nō niſi ꝓbet qd̄ actor aſſeuerat ꝙ actor qd̄ aſſeuerat ꝓbar͛ d3 ut i. l. actor. C. de ꝓbati. cum ſi. credo tñ ꝙ ſufficiat de abſentia futura ꝓbari ꝑ teſtem qui ſe dicat uelle abſentare vl' ꝑ relationē medici qui dicit illu3 fore ifirmū. ar. l. ſemel. C. de re. mili. quia i talib⁹ ꝓcedēdum eſt ſūmarie ꝛc.

¶ **De morte** Attēde hic ꝙ de morte ꝓponitur ꝙ ipſa timēda ē tam i iuuene q̄3 in ſene ſed tñ deb3 ſbeſſe iuſtior cā mortis ut puta grauis ifirmitas l' ꝙ quotidie ē in ꝯflictu belli et ſi. alit͛ autē eēt uanus timor. Et qa hic de morte loqmur audi qd refert ſeneca i quadā ſua epl'a ait Epycurius meditari mortē q hoc dixit meditari libertate3 iuſſit nam q mori didicit ſuir͛ nō didic͛. ſed una ē cathena q̄ nos oēſ alligatos tenet. ſ. amor uite ut q̄ ait ualeriuſ remoueat͛ nāl' oīum aīaliū dulcedo uite q̄ nos facere ⁊ pati multa turpiter cogit ſic ea mora eius q̄3 plurimum beatior finis erit ꝛc.

¶ **Uel abſentia** Hec ē ſufficiens cā ſunt etiam ⁊ alie de quibus nō. in. d. c. qm̄. et ꝑ ſpc. i. d. §. nūc tractemus.

¶ **Primo uidelic3**

Hoc eſt pmum capm̄ quo diſtinguitur et declaratur obligationis titulus

¶ **Habuiſſe confeſ**
ſus. Ecō hic q̄rit̄ an ſola ꝯfeſſione idu-
cat̄ obligatio depoſiti uī ꝙ nō ꝙ depoſi
tū re nō uerbis ꝯtrahit̄ ut inſti.qui.mo.
re.cōtra.ob.p⁹ p̄n. ⁊.l.i.§.is quoq̄.ff.de
pc.⁊ ob. Cōfeſſio autē dr̄ uerboꝝ obliga
tio inſti.de lr̄a.ob.i p̄n.⁊ i.d.l.i.§.vbi s.q̄
p ꝯfeſſionem depoſitū nō ꝯtrahit̄ breui
ter dic ꝙ obliga° nō ꝯtrahit̄ ſi pbat̄ eē
ꝯtracta p talē ꝯfeſſionē.ut.l.publia.ff.de
po.i ſi.maxime qñ renūciatū ē exceptiōi
nō nume.pecu.ut cōiter fieri ſolꝫ i iſtrīs.
ut hēt̄ i.l.i ꝯtractib⁹ §.ſi qui.C.de non
nu.pe.⁊ nō.i.l.ſi ex cautione.⁊.l.generali
ter.co.ti.

¶ **Ex cauſa depoſi**
ti in pecunia numerata. Aduerte ꝙ ſigu
larit̄ i vēo ⁊ pprio d̄poſito qđ ē qñ ē cer
ta res i ſpecie uł q̄titas ut ſpēs depōit̄
i ſacculo ꝯſignata ut in.l.i.§.ſi pecunia cō
ſignata.ff.depoſiti.licet ipa eadem res uł
pecunia reſtitui ⁊ tenet̄ eo caſu depoſita
rius ſolū d̄ dolo ⁊ lata culpa ut.l.qđ nec
ua.⁊.l.i.§.ſepe.cum ſi.ff.d̄po.ubi autē pe-
cunia d̄ponit̄ i q̄titate uł gñe tūc ſuffi-
ciat aliā tātūdē reſtituere ⁊ ipſi⁹ pecuie
piculū ptinet ad d̄poſitariū ut in.l. luci
us.et in.l. dies ſponſalioꝝ.§.i.ff.depoſi
ti. Sunt ⁊ alij quatuoꝛ caſus in quibus
periculū trāſit in d̄poſitarium qui nōn.p
glo.i p̄dcō.§.ſepe.iter q̄s ē ille caſ⁹ q quo
tidie ponit̄ i iſtrīs viꝫ qñ deponens ⁊ de
poſitarius inuicem paciſcūt̄ ꝙ depoſitari
us d̄ oī periculo teneat̄ iuxta doctrinam
traditā p glo.et doc.in.l.ſed ⁊ ſi ꝯ.o.§.q̄ſi
tū.ff.ſi quis cau.⁊c.

¶ **Anno curſo mil**
leſimo.cccc. Iſto āno mēſis ſeptēbris die
.xvi.natus ē p̄dict⁹ manfred⁹ fili⁹ meus
i ciuitate papie. anno uēo curſo milleſi°.
.ccc.lxxxxij.mēſ octobris nat⁹ ē illuſtriſ-
ſim⁹ dux philippus maria ad p̄ns dux
mediolani ⁊ comes papie q āno p̄nti nē
currenti. milleſimo.cccc.xij.menſ iulij ob
tinuit dn̄ium ciuitatis mediolani itā fe-
cto tūc p̄ditoꝛie a certis ciuibus medio-
lani oli eius f̄re duce mediolani ⁊c

¶ **Item** ꝙ ſtatus Hoc ē 2ᵐ caⁿ
ꝯfirmatoꝛium p̄mi ⁊c

Tunc reddere Iſta dc̄io
tūc denotat tp̄is extremitatē. ut.l.iij.in
ſi.ff.de con.di.et demon.et.l.tutoꝛibus. i
ſi.ff.de teſta.tu..de cuius ſignificato nōt̄
p archi.lxiij.diſ.i.c.ego.⁊c.

¶ **Uſque ad kalen**
das ianuarij. Solet apud plurimos du-
bitari an hec dc̄io uſq̄ ponat̄ icluſiue uł
excluſiue ⁊ quārū ad p̄mū caſū ponit̄ in
cluſiue ⁊ ſic dies kalēdarum cedit tota
ꝯmodo debitoꝛis.ar.in.l. qui añ kalēdas.
⁊.l.cum qui.§.qui eum.ff.de vbo.obli.⁊
qñ mā iſta ē ſatis i practica ⁊ i uſu ideo
latius ē declaranda. Ad cuius euidētiaꝫ
ppter rudes ſciendū ē ꝙ ſm̄ loicos duo
ſūt termi vn⁹ a q̄ ali⁹ ad quē. Termin⁹
a q̄ eſt ille a quo res ſumit iitiū vbi gr̄a
ſi dicat̄ talis lapidē pieci a domo titij.
uſque ad domum gay. nam domus titij.
eſt terminus a quo iactus lapidis ſumit
iitiū dom⁹ uero gay ē termi⁹ ad quē ia-
ctus lapidis finē ſuū pficit et ꝯſumit de
q̄bus termis plene nō.p bar.in.l. ſi is q.
p emptoꝛe.ff.de uſuc.q̄ ſic ſuppoſito re-
uoco in dubiū an iſte dc̄iones a ab vſq̄.
ponāt̄ icluſiue uł excluſiue. Circa quod
ſciendum ē ꝙ qñ dc̄io uſq̄ pfert̄ ab ho-
mine p̄mo caſu regulariter ponit̄ icluſi-
ue ut pbat̄ in auc̄.d̄ ius v.i ceteris.C.d̄
ſa.ſan.ec.⁊.l.id eſt.ff.de dolo.et.l.ſi cū ex-
ceptione.§.quatenus.ff.ꝙ metus cā.⁊.l.
ſi cui ſui.ff.de le.i.in ſi.ff.ſi tabu.te.nuli.
ex.l.i.in ſi.facit.c. ſtatutū.extra de here.
i cle.⁊.l.ſi.ff.de ſenatoꝛibus Fallit qñ in
cluſiue eēt alteri.l.ꝯtraria. ꝙ tunc ponit̄
excluſiue ut in.l.pe.ff.de flu.⁊.l.i.poſt p̄n
.ff.an p alium.cū ap.cum ſi.2° caſu qñ p
fert̄ ab hoīe .tē ꝯſidera tres caſ⁹.nā qñq̄
iſte dc̄iones a ab ⁊ uſq̄ ponūt̄ ad termi-
natione loci qñq̄ tp̄is qñq̄ numeri ut .j.
declarabit̄. Itē hēs ꝯſiderare ꝙ hec di-
ctio uſq̄ aliqñ iūgit̄ cū p̄poē in.aliqñ cū
p̄poē p.aliqñ cum p̄poē ad. Si quidem
iūgit̄ ⁊ determinat p̄poēꝫ in vbi gr̄a p-
mitto ſtare arbitrio titij a.x. floꝛe.uſq̄ i
.xx.ł ſi teſtis dicit talis poſſedit talē fun-
dū uſq̄ in talē et ſi.tūc ponit̄ icluſiue ꝙ
hec dc̄io in denotat quādā intrinſicatē
⁊ pfectionem ut colligit̄ i.l.ſociū q mea
.§.ſi.ff.p ſocio.⁊.l.ſi i annos.ff.de ꝯdi.et
demon. Idē dico ſi hec dc̄io p iūgat̄ ⁊ d̄
t̄minet̄ a dc̄ione uſq̄.vbi gr̄a pmitto.c
dare uſq̄ p mediū mēſē Nā hec dictio p
pfectionē t̄mi denotat cui adijcit̄. ut.l.
urbana.§.pnotare.ff.d̄ vb.ſigni.vbi uero
hec dictio uſq̄.iungit̄ dictioni ad uerbi

gr̃a loco fundũ talem uſq; ad talẽ ul' uẽ
do talem fundum uſq; ad talẽ l' loco ta-
lem domũ uſq; ad talẽ uel teſtis dicit ta
lis poſſedit talem rem uſq; ad talẽ tunc
quidã i h' diſtinguũt ut dy. et Cy. aut i-
cluſio ↄtinet odiũ ⁊ excluſio fauorẽ ⁊ tũc
ponit' excluſiue ⁊ ecõtra ⁊ tũc ponit' in-
cluſiue ut nõ. p Cy. i. l. a caligato milite.
.C. de nup. Tu autẽ ſm bar. latius diſti
gue ut p eũ nõ. i. l. patronus. ff. de le. iij.
aliq̃n dictio uſq; ponit' ad determinatio-
nẽ loci q̃nq; ad d'tmiationẽ tẽpoꝝ q̃nq;
numeri. pmo caſu ſb diſtigue. q' tmin⁹ ad
quẽ refert' põt ↄp̃hẽdi l' idẽ ẽe cũ tmi°
a q̃ ⁊ tũc ponit' icluſiue ¶ Hoc autẽ ↄtiger'
põt l' ex generalitate ſmonis ut i. d. l. pa
tron⁹. ꝯ i. uel ex qualitate rei ut q' ſi t ar-
bor uel lapis ul' fouea ille termin⁹ ad q̃
ut. l. arbor. ff. cõi diui. ⁊ l. p regione. ff. de
acq. re. do. l' ex qualitate pcij ut. j. dicam
l' q' icluſio ↄtinet cãm piã ut. l. quidam
i teſtã. ff. de le. ij. Fallit vbi apparet de cõ
traria uolũtate diſponentis q̃ colligi põt
ex qualitate rei ad quã fit tmia° q̃ alie-
nari nõ põt ut i. l. filiuſfa. ff. de le. i. ul' ut
etiã credo ſi res illa ad quã fit tmia° ſit
aliena ⁊ ab alio poſſeſſa q' nõ ẽ pſumptũ
i dubio diſponentẽ. referre ſe uoluiſſe ad
rẽ alienã. ar. i. l. iiij. ff. de le. i. l' ex qualita-
te pcij ipſius rei alienate q̃n ſequeret' e-
normis leſio ſi ponet' icluſiue his eñ et
ſimilibus caſib⁹ ponit' excluſiue ar. l. ſep
i ſtipulationib⁹. ff. de re. iuri. ⁊ p h' decid'
tur illa vulgaris q̃ q̃n quis uẽdidit ali-
quẽ fũdũ uſq; ad talẽ l' locauit q' nõ po-
nit' abſolute ille ali⁹ fũdus icluſiue i vẽ-
ditione ul' locatione ſi cũ determiatione
de qua ẽ. ¶ 2° pncipali caſu q̃n hec dictio
uſq; ponit' ad d'tmiationẽ tpis. ⁊ tũc ſb-
diſtigue q' tẽpus ad q̃d refert' põt ↄtia-
ri ſb tpe deſignato puta pmitto dare cẽ
tũ uſq; ad kalẽdas l' pmitto dare. x. uſq;
ad. x. annos l' loco ul' i ẽphiteoſim ↄcedo
talẽ domũ uſq; ad. x. ãnos in qb⁹ caſibus
dubitat' an tẽpus extremũ ad q̃d puta
añ⁹ ultim⁹ decẽnij ponat' incluſiue l' ex
cluſiue vbi idiſtincte dic' q' alio nõ appa-
rẽte ponit' icluſiue ar. d'c. l. eum qui ita
ꝯ qui ſtipulat' añ kalendas. ff de v. obli.
cũ ſi. ẽ. alle. q' bona ẽ argumenta° ꝺ loco
ad tẽpus ut i. l. uinũ. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. fi. C.
ꝺ tri. Fallit ubi rſultau' prau⁹ itellect⁹
q' tũc ponit' excluſiue puta ſi ſit tmin⁹
ſtatutũ ad ↄparendũ uſq; ad diẽ dñicam
l' ſi pmiſiſti qualibʒ die dare libram car

niũ uſq; ad diẽ ueneris l' pmã diẽ q̃dra
geſime ⁊ ſi. nam i his caſibus nõ itelligi'
icluſa dies phibita l' tẽpus phitũ. ar. l.
. ij. C. ꝺ tẽp. ap. ⁊ in. l. ſp. de re. iuris. Aut
tẽp⁹ ad q̃d non põt ꝺ iur' ↄtineri ſb tpe
deſignato. vbi gr̃a do tutorem filio meo
uſq; ad pubertatẽ ⁊ tũc põit' excluſiue.
ut. l. q̃ſitũ. ff. ꝺ tutel'. Fallit vbi ꝺ mente
diſponẽtis ↄtraria apparet q̃a tũc vba i
pꝓ parent' ut. l. a filio. ff. ꝺ le. iij. ⁊ l. pr' ſe
uernã ꝯ ↄditionũ uerba. ff. ꝺ cõdi. ⁊ de.
¶ 2° pncipali caſu q̃n hec dictio uſq; po
nit' ad d'tmiationẽ numeri tpis ul' quã
titatis. vbi gr̃a pmitto dare uſq; ad. x.
dies ⁊ tũc ponit' icluſiue ut. d. l. ad ẽ. ff.
ꝺ dolo. ⁊ i auc. ꝺ appel. ⁊ intra q̃ tpa ꝯ il
lud. q̃q; coll' iiij. licet illa iura loquantur
q̃n tẽp⁹ pfert' a lege. Idẽ tñ dic h' caſu
ſi pfert' ab hoie maxie q̃a uerba dñt int'
ptari ↄtra pferentẽ ut. l. ueteribus. ⁊ ibi
nõ. ff. ꝺ pac. et i ptem magiſ fauorabilem
ut i. l. q̃ti. ff. ꝺ re dub. Que autẽ ẽ. dicta
ſũt i dictione uſq; idẽ p oia itelliges i di
ctionib⁹ a. ⁊ ab. q̃ opponũt' ut plurimũ
tãq; tmin⁹ a quo de quib⁹ uide guil. de
cu. i. l. meminiſſe. ff. de offi. pcõſu. ⁊ le. ⁊ p
alex. i ſuo alpha°. ſuper lr̃a. v. dictione
uſq; et p archi. extra ꝺ pben. li. vi. ⁊ de re
ſti. ſp. frequẽs. co. li. xxxi. diſ. c. ſi. ⁊ p Io.
an. in cle. ſic. ꝺ appel. facit. l. rõ ꝯ. fi. ff. de
acti. emp. ⁊ i. l. i. ꝯ eſtatẽ. ff. ꝺ aqua quoti.
⁊ eſti. ⁊ l. p⁹ duas. C. ꝺ aduo. diũ. iudi. ⁊
vide ꝺ his ⁊ alijs plurib⁹ dictionib⁹ que
poſuit alb. i auc. hoc ius. C. ꝺ pcuri. q̃d
autẽ ſit ꝺ dictionib⁹ taxatiuiſ puta ſolũ
ſolũmõ tm̃ tm̃°. et ſi. nõ. p bar. in. l. i. ff. ſi
q̃s ius di. nõ obtẽp. ¶ Ad vnũ tñ ſemp
aduerte ⁊ hoc p regula tene i oibus q̃oi-
bus occurrentibus q' ſi reperias diuerſaſ
doc. opi. adherere uelis poti⁹ opi. antiq̃ꝝ
q̃ȝ modernoꝝ niſi reperias textum exp̃ſ
ſum in contrariuȝ nam moderni facti ſũt
ita pompoſi ut ſe nihil reputant ſcire ni
ſi legẽ faciãt p ſe ⁊ ſpernãt antiq̃s ⁊ lau-
dant moderniſ de quorum collegio ſe fa
ciunt ⁊ predicare nolunt nam ut inquit
Seneca probatos ſemper tene et ſi ad a-
lios diuertere aliquando libuerit ad pa-
res rede deo gratias.

¶ Forma ſequeſtri ſeu ſaximenti. Rica.

[illegible] antiquorum doctorum
[illegible] amplectenda

Papiēs uir

Dñs vicarius dñi ꝓtātis papie ad ꝑtitionē ⁊ iſtā tiā ꝯſcripti an. oī mō iure via et forma qb⁹ meli⁹ pōt exposito p⁹ ipi dño vicario p dcm an. ꝙ multū ⁊ iuſte timet ꝺ dilapidatione ⁊ occultatione iſtoꝝ fructuū ⁊ bonoꝝ exñtiū ſup poſſeſſione ꝺ qua iter ipm ꝑte vna ⁊ Jo. añ dcm ꝑte altera qō uertit̄ ⁊ ꝙ ampli⁹ ē ne ipoꝝ occaſione ꝑtes ipe ꝑueniant ad rixā ⁊ arma volēs ⁊ itēdens ꝑfatus dñs vicarius ītū pōt occurrē ⁊ obuiare cuicūqꝫ ſcādalo rixe ul' rumori iuſſit ꝑcepit ⁊ mādauit ſupſcripti an. ⁊ ſi. noibus ꝑdictiſ ibi pñtib⁹ audiētib⁹ ⁊ itelligētib⁹ q̄ten⁹ null⁹ eoꝝ audeat l' ꝑſumat accedē ad dcam poſſeſſionem ꝺ q̄ qō vertit̄ nec abinde fruct⁹ l' alias res āmouē nec i ea laborare vl' laborari facē ſine exp̄ſſa liceñ ⁊ volūtate dci dñi uicarij ſb ꝑna cuilibet ꝯtra facienti libr. c. camere illuſtri. ducis applicañ. ſeu cōi papie. reſuato tamen oī iure dcis ꝑtib⁹ tā i poſſeſſione q̄ i ꝓpetate ꝑdca ⁊ etiā oī iure eis ꝯpetēti in fructib⁹ añdictis ac ſi ip̄m ſarimētū fcm nō eēt p̄. ꝑfat⁹ dñſ vicari⁹ ipoſuit ⁊ i mādatiſ dedit ⁊ dat petro pario ſuitori publico dci cōis quaten⁹ ex ſua ꝑte ipoſitōne ꝯmiſſione ⁊ mandato dicat ⁊ ꝑcipiat b. ⁊ b. ꝯſulib⁹ loci ſartirane q̄tenus dcos ⁊ ſingulos fructi. extāti. ꝺ pñti in ⁊ ſup dca poſſeſſione ⁊ ꝓprietate colligē ⁊ ltāt ⁊ ſaluare ac penes ſe i ſequeſtro tenē. nec alicui ꝑſone rñdere ſine ſpali liceñ ipſius dñi vicarij ſb pena de qua ſ. ⁊ inde ꝛc.

Papiens uir

Frequēs ē hic tractatus ſarimētorū maxime i monte ferrato ⁊ quibuſdā alijs ꝑtib⁹ ubi ius ⁊ iuſtitia miſtrat ꝑ bonos ⁊ igrantes qui multū ſūt faciles ꝯcedē talia ſarimenta. ¶ Eſt igit̄ ſciēdū ꝙ regularit̄ iſta ſarimenta añ latā ſñiam ſūt oī iure tam ciuili q̄ canonico ꝓhita ut. C. ꝺ ꝓhi. ſequeſ. pecu. et extra ut lite pen. c. i. et extra de ſeq̄ſtra. poſ. ⁊ fi uc. c. i. ⁊ i cle. i. eodē. ti. et. xvi. q. iiij. c. volum⁹. ⁊ maxime lite pēdēte ſiue agit̄ actione rali ut puta rei uē. l' alia ſili. puta ꝑtit. here. ⁊ ē rō ꝙ nemī auferenda ē ꝯmoditas poſſeſſionis que i fructuū ꝑceptione conſiſtit añ latā ſñiam ut. l. i. ⁊ l. ordo. C. de execu. rei iudi. et i. ꝯ. ꝯmod. inſti. de it dis ⁊ l. titia. ff. de ſolut. niſi pēdēte appellatōe p⁹ ſñiam latā i ꝑncipali cā. ut i. l. i ꝑatoēſ. ff. de appella. ⁊ in. c. fi. cū ibi nō. extra de ſequeſ. poſ. ⁊ fruc. pōt tñ añ ſñiam latam i cā ꝑncipali fieri fructuū deſcēptio ut ſuper illis iudex poſſit certam ferre ſñiam ut de tmi. doc. in. l. facultas. C. de iure fiſ. li. x. ⁊ bar. in. l. i. ꝯ. eligit̄. ff. de uen. i poſſ. mit. Pro q̄ opi. fac dca. l. i. ꝯ. qō ſi nōduꝫ ⁊ i auc. ſi oēs. in fi. C. ſi ut ſe ab here. abſti. Dic q̄ ſtat regula ꝙ oīs ſeq̄ſtra° ē ꝓhibita que re° fallit i. x. caſibus. ꝑm⁹ eſt cū timor l' ſuſpitio ē de dilapidatione rei q̄ ꝑtit̄ ſeq̄ſtrari ut ꝓbat̄ i. d. l. i ꝑatoreſ ⁊ in. c. ij. ⁊ ibi nō. ꝑ glo. ⁊ in. c. fi. extra de ſequeſ. poſ. ⁊. iij. q. ij. c. quia ita. Sed hic q̄rit̄ q̄ ſūt illa q̄ faciūt ꝑſonā ſuſpectam de dilapidatione. Rñdeo ſm glo. i. l. ſi fideiuſſor. ꝯ. fi. ff. qui ſatiſ. co. ꝙ ſūt q̄tuor. ꝑmo viꝫ nō poſſidere aliq̄ imobilia ut i. l. ſciendū. ff. q̄ ſatiſ. co. l' poſſidere pauca q̄ nō equaleant rei ſuper q̄ qō agit̄ ut. l. ſi creditores. ff. de ꝑuile. cre. 2°. mali mores de pñti ut inſti. ꝺ ſuſpe tu. ꝯ. fi. qō nō. tu iuuenis cui diſplicēt boni mores. ¶ 4°. ꝙ ꝑus i ſimilibus male uerſatus ut i. l. ſi cui. ꝯ. hiſdem. ff. de accu. Premiſſa autē iudicia rddūt quē ſuſpcm ſi ſuꝑueniāt p⁹ obligationē ꝯtractā ſm bar. ⁊ doc. ſec⁹ ſi fuiſſet tꝑe obligationis ꝯtracte ꝙ tunc nō redderent ꝑſonam ſuſpectā cū enim a ꝑn° fuerit a tali appbata non poterit ex eadē cā reprobari ut tradit̄ ⁊ hēt̄ i. l. ſi creditores. ꝯ. planc. et i. l. ait ꝑtor. ꝯ. ſi debitorē. ff. que i frau. cre. facit. l. ſi is a quo. i fi. ff. ut i poſ. le. cum ſi. ad qō facit qō in ſimili dr̄ de vxore. que ꝯtraxit matrimoniū cū uiro inope ⁊ egeno deinde pēdente matrimonio vult dotē repetē ꝙ uir ei⁹ laborat inopia per. l. ubi adhuc. C. de iure do. ⁊ in. l. ſi ꝯſtante. i ꝑn. ff. ſolu. ma. q̄ nā audit̄ ut nō. ꝑ Cy. in. d. l. ubi adhuc. in. iiij. qōe. ¶ 2°. ꝑncipalit̄ fallit dca regula qñ ab executione ſñie iterponit̄ appella° ut in. l. ab executore. C. quoꝝ appell. non reci. ¶ 3°. fallit i ſuo litigāte de ei⁹ ſtatu cuius peculiū iteri ſequeſtrat̄ ut. l. i. ꝯ. i. C. de aſſer. toll'. ⁊ i. l. fi. C. de ordi. cogn. Idē pōt dici a paritate rōnis i filiofam. monacho feudatario ⁊ ſi. de quoꝝ ſtatu qō agit̄. ¶ 4° fallit in colono aſcripti° q litigat cū dño ſuo ſup fūdo naꝫ fruct⁹ ſequeſtrant̄ ut. l. litib⁹ p⁹ ꝑn. C. de agri. ⁊ cen. li. xij. Et idē pōt dici i colono ſimplici l' ꝑtiario a paritate rōis. ¶ 5°. fallit

in marito vergenté ad inopiam p⁹ mřimo
niū ɔtractū cuius bona ꝓ dote ſeqſtrāť.
ut.l.ſi cū dotem.§.ſi uero.ff.ſo.ma. ¶ Sex
to fallit qñ poſſeſſor ɔuictus cōtumaciter
ſe abſētat qđ nō. q̄ frequēter accidit ut i
.c. ex lřis.extra de do.et ɔtu. ¶ Septio
fallit qñ mulier reuocať p uiꝝ de cuius
ſeuitia timeť. q̄ uxor ſeqſtrať ut i.c.lřis
⁊ in.c. ex tranſmiſſa.extra ď reſti.ſpo. ¶
Octauo fallit qñ rixa armoꝝ l' ſcādaluꝫ
timereť ut.l.ſi oleū.i pn.ff.de dolo.⁊ i.l.
equiſſimū.i pn.et qđ ibi nō.ff. de uſufru
⁊ in.c.i.de ſequeſ.poſ.fac qđ nō.p Inno.
i.c.i pñtia.in glo.ij.extra.de ꝓba.⁊ Ja.ď
bel.in auč. de mā.pn.circa pn.fač.xc.diſ.i
.c.diſcordantes.⁊.c. pcipim⁹.⁊ qđ nō. in
.c.i.extra de treu.⁊ pa. ¶ Sed circa hoc q̄ri
tur de quotidiana qōe ecce ē certū titiuꝫ
poſſidere fundū ſup quo qō ſibi moueť
et timeť ne ptes ad rixam pueniant uľ
ad arma aut ſcandalū aliud gñeť. ¶ Que
riť an iudex poſſit l' debeat ad alterius
ptis ſuggeſtioné funduꝫ cum fructibus
facere ſequeſtrari ſine pıudicio iuris utri
uſqꝫ ptis uř q̄ ſic p dčam.l. ſi oleum.⁊ i
.l.equiſſi^m. Incōtriū deťiat Inno i.d.c.i
pñtia quā opi.ex pſſe tenet bal.i.d.l.i.C.
de ꝓhi.ſequeſ.dicés q̄ in iſto caſu iudicł.
officium é pcipē ſub certa pena parti que
nō poſſidet q̄ nō ipediat poſſeſſoreꝫ i ſua
poſſeſſione nec ipſū ullo mō turbare pſu
mat et ꝓ hoc fač.l.i.ff.ne uis fiat ei.⁊.l.p
.ff.ď aqua quoti.⁊ eſti.⁊.l.iij.§.hoc auteꝫ.
.ff.de iti.actuqꝫ pua.⁊ fūdať hec opi.iuri.
equitate al' eni ſequeť abſurdū q̄ qlibꝫ
excogitata malicia fingeret rixam mouē
⁊ ſcandalū icitare ut eius aduerſari⁹ pri
uareť ɔmoditate fructuū et poſſeſſionis
sū malicijs hoim é obuiādū ut i.l.i.ſun
do.ff.de rei uen.nec ob.l. equiſſimū.⁊.l. ſi
oleū.q̄ dñt itelligi qñ é du^m qſ poſſideat
¶ 9 fallit qñ liſ pendꝫ p appellationé ut
i.d.l. imperatores.ff.de appell. ¶ Decimo
fallit qñ alicui de familia official' fuit reſ
ablata ſup qua qō moueť ut in.l.ſenat⁹
.ff.de offi.pſid.quos caſus hés ꝓ maiori
pte nō.p glo.i.d.c.ij.de ſequeſ.poſ.⁊ i.d.
.l.i.de ꝓhi.ſequeſ. ¶ Quid auté dicel ď
eo qđ fit quotidie i iſtřis i quibus appōi
tur cľa q̄ ſi nō fuerit ď debito ſatiſfactū
q̄ debitori. bona poſſint capi ſaiſiri ⁊ ſeq
ſtrari ⁊ i ſolutū accipi an uirtute huius
ɔuétionis extra dčos caſus ſpeciales pote
rūt hec bona ſequeſtrari ⁊ uř q̄ nō.q̄ hͦ
ɔuentio eſt ɔtra ius dče.l.C.ď ꝓhibitiõe

ſequeſ.cum ſi.ğ nō ualet ut.l.pacta.q̄ cōť
.C.de pac.cum ſi.ibi no. Incōtrariuꝫ di
co ⁊ é ueritaſ q̄ qđ pōť lex p eius ꝓuiſio
nem hoc idem poſſe dēt homo p eius con
uétionem ut.l. nō ipoſſibile.ff. de pacti ⁊
glo.nō.in.l.i.C.de theſau.li.x. ¶ Conſtat
autem q̄ lex potuit ꝓuidere cōtra regu
lam in caſibus pmiſſis ğ ſic homo pote
rit in caſu pñti.et ꝓ hac ſnia fač q̄ homo
per ɔuétionem pōť ꝓuidere ſup detēta
tione ⁊ ſequeſtratione pſone ut.l.i.C. q
bo ceſſ.poſ. cum ibi nō.⁊.l.ob .es.C. de
ac.⁊ ob.et qđ ibi nō.ğ multo forti⁹ ſup
ſequeſtratione bonoꝝ. ¶ Deide quęriť
an hec ſequeſtratio in caſibuſ añdictis poſ
ſet aliquo mō euitari dicunt doc.ꝓ ſic.ſi
idonea ſatiſdatio pſtatur de rebus ſaluan
dis ⁊ nō baratandis ut hétur in.d.l.fin.
de or.cog.⁊ in.d.l.ſenatus.§.fi.⁊ in dicta
.l.litibus.de agri.⁊ cenſi.⁊ hoc ꝓcedit qñ
ſnia nō é lata ɔtra eum cuius bona ſunt
ſequeſtrata ubi auté eſſꝫ ſnia lata contra
eum tunc ſatiſdatio nō releuat nec ſibi ꝓ
deſt ut determinat glo.in.l.fi.C. qui.ad
li.ꝓcla.nō licet ⁊ p doc.⁊ bar.in.d.l.ſi cū
dotem.§.ſi uero.ff.ſo.ma. ¶ Hic ğ ſi fiat ſeq
ſtratio pēdēte appellatione nō ꝓderit ſa
tiſdare qđ nō. ¶ Poſt hoc quer tur qđ
ſi in caſibus ſpecialibus facta ſit ſeqſtra
fructuum qui ſunt tpe pituri.ut poma
et pira et ſi.quid erit ℟ ſm bar.ut p euꝫ
no.in.l.intereſſe.ff.de acquiré.poſ.q̄ tľeſ
fructus debent uendi auctoritate iudicaſ
⁊ pecunia in ſequeſtro reponi ar.i.d.l.liti
bus.⁊ in.l.is cui.§.quei pōť.ff.ut i poſſ.
le.ff.ď acquiré.here.l.fi.⁊c.

¶ Audeat uel pre
ſumat. Hic queriť nūquid ex ſequeſtra
tione que fit p iudicem priueť poſſeſſor
ſua poſſeſſione ad hoc rñdent glo.q̄ ſic
i.l.i.C.de ꝓhi. ſequeſ.et.l.itereſſe puto.
.ff.de acquiré.poſ. ¶ Tu tñ melius diſtin
gue ut ibi nō.maxime p bar.i.d.l. iteré
quedā é ſequeſtratio uolūtaria que fit a
ptibus ⁊ talis puat poſſeſſorem ſua poſ
ſeſſione . quedā é ſequeſtratio neceſſaria
que fit a iudice ⁊ hic ſbdiſtingue tres ca
ſus qñqꝫ iudex agit puare poſſeſſoré qñꝫ
agit nō puare, qñqꝫ dubitať. pmo caſu
puať poſſeſſione ⁊ ſic itelligant glo.p
dče nec miruꝫ q̄ ſi iudex poteſt puare q̄
ſuo dñio ut inſti.ď offi.iudi. in fi.multo
fortius poſſeſſione ut hétur in.l.qui uni
ue ſas.§. item cum pror.ff. de acgre.poſſ.

⁊ qđ hẽt in.d.c.i.de ſequeſ.poſ ¶ 2ᵒ. caſu
nõ puat̃ poſſeſſione ar.l.iij.§.genera.ff.
de acqui.poſ.2ᵒ. caſu dic idem qđ in 2ᵒ. p
.d.§.gña. ¶ Ultra q̃rit̃ ecce ꝙ quidam
eãt obligatus cum iuraméto ſoluere ad
diem ſb certa pena uenit t̃tia pſona ⁊ fa-
cit ei p iudicem ſequeſtrari pecuniam an
excuſet̃ ſi nõ ſoluat ad diem dic ꝙ ſic ⁊
a pena et a iuraméto p tex.in.l.ſi.ff.de.l.
omiſ.et ibi nõ.nam iuſſus iudicis excuſat
a pena ⁊ a iuraméto ut in .c.uenictes.et
ibi nõ.extra de iureiurã.et in.l.ipatores.
ff.ad munici.⁊ in.c.ſpialem.§.fi.de feu.
.r.coll'.facit.l.nõ ut.§.qui iuſſu.ff.de re-
iuris.et.l.furti.§.qui iuſſu.⁊ in.l.liborũ
§.fi.cũm ſi.ff.de his qui notan.infa. Et
eodem mõ excuſat̃ debitor ſi aliq̃ cre-
ditori ſuo fuerit ſoluere cõpulſus p iudi
cem ut in.l.paulo calimacc.§.fi.ff.de leg.
iij.⁊ in.l.liberto.§.lucius.ff.de annu.leg.
⁊ plene traditur p dy.et bar.i.l.creditor
in pn.ff.de ſoluti. ¶ Deinde querit̃ qui
is penes quẽ res ẽ in ſequeſtro poſita eaꝫ
reſtituere tenet̃ dic ꝙ regularit̃ lite fi-
nita et nõ añ niſi p pte ſteterit q̃ minus
lis finem accipiat ut tradit̃ per bar.i.l.ſi
oleum.i pn.ff.de dep. ¶ Quid ſi iniuſte
appareat fcã ſequeſtratio an is que ipeẽ
uit teneat̃ pti leſe dic ꝙ ſic ad intereſſe
ut in.d.l.ſi oleum. Sed amplius querit̃
facto ſequeſtro quis ꝓbabit de iure ſuo
dic ꝙ ille qui ante ſequeſtꝝ tenebat̃ p
bare nam quo ad onus ꝓbandi nihil i-
mutatur p ſequeſtrum ut nõ.p bar.i d.l.
ſi oleum.et p bal.i.d.l.i.de ꝓhi.ſequeſ.
Quis ĝ erit modus ꝓcedẽdi facto ſeq̃-
ſtro.dic ꝙ aut ſequeſtꝝ ẽ fcm ↄtra ius ⁊
tũc petitur fieri eius reuocatio ⁊ caſſatio
offi° iudicis eaten⁹ õ facto q̃tenus de fcõ
ꝓceſſit. Si uero fcm ſit 2ᵐ ius i aliquo
caſu a iure pmiſſo tũc aut ẽ factũ de re i
mobili pncipalit̃ aut de fructibus eius
ſi de re ipſa tunc ille qui ipetrauit ſeque
ſtꝝ debet ꝓducere libellum ſuum ſup re
expmendo ius qđ ſibi ptẽdit ↄpetere in
re ipſa et facere ſuas ꝓbationes ac ſi nul
lum ſequeſtꝝ factum fuerit iuxta regu-
las auĉ offerat̃.⁊ in.l.actor.cum ſimi. Si
uero factum fuerit ſequeſtrum de fructi-
bus tãtũ ipſius rei tunc aut fuit factum
libello iam oblato et lite pẽdẽte ſup ipſa
re ⁊ tũc ꝓcedet̃ ſolum in cã ſup re ipſa ⁊
ſm euẽtum ſñie diſponet̃ ſup ipſius ſeq̃-
ſtri relaxatione ul' aſſignatione ut i.d.l.
oleum.cuꝫ ibi nõ.p bar.aut fuit facta nl'

la precedẽte lite et tũc dabit̃ libellus et
ↄgnoſcet̃ de iure agentis ut in alio caſu
dcm ẽ vnde iudex facto ſequeſtro pfigit
ſtatim t'mi actori hoc ẽ illi qui ipetrau
ſequeſtrum ꝓducẽdi ſuũ libellũ et inde
ꝓbandi de iure ſuo qđ ſi non fecerit ſeu
ꝓbauerit tũc ipꝫ ſequeſtrũ relaxabit et
idem ſeruabit iudex ſi reus fideiuſſorem
dederit ꝓpter qđ ſequeſtrũ relaxauit ꝙ
icõueniens eẽt ꝙ fideiuſſor ſemper ſtaret
obligatus ar.in.l.p.C.de fideiuſ.⁊ i.l.ſi
eo tpe.C.de re.miſ.pig.cuꝫ ſi.

¶ Reſeruato omi

iure. Per hoc apparet ꝙ iudex nõ agit p
tes puare ſua poſſeſſione et ideo ſemp fa
cias hãc cl'am apponi i talibus ſeqſtris.

¶ Forma iuramenti teſtium Rica.

Onſtitu

ti. In pñtia ſcripti dñi
uicarij pe.gal.⁊ ſte.teſtes
producti requiſiti ad pe-
titionem ⁊ inſtantiam ſupſcripti Jo.cã
⁊ occaſione phibendi teſtimonium ueri-
tatis ⁊ ſup cã et qõe ac capl'is in ipſa li-
te ꝓducti.p dcm Jo.⁊ ſil'.vertenté int̃
ptes pdictas delato pus ipſis teſtib⁹ et
cuilibꝫ eoꝝ ſolẽniter iuramento p pfatũ
dñm uicarium de ueritate dicenda ſuper
tota ipſa cauſa ⁊ capl'is añdictis remoti.
amore timore ⁊ oi humana gr̃a iuraue-
runt et iurant tactis corpalit̃ ſcripturis
i manibus pfati dñi uicarij dicere uerita
tem de his que nouerunt ⁊ interrogati
fuerunt ſup cã et capl'is añdictis circũſcẽ-
pta oi malicia et falſitate ac gr̃a ⁊ amõe
⁊ hoc pñte dẽo ſi. pdictis nõ ↄ ſentiẽte q̃
tenus tendent ul' tẽdere poſſẽt in piudi
cium ptis ſue ac dicẽte p teſtamẽtũ ꝙ ſi
bi ſit ius ſaluum opponendi tã cõtra eo-
rũ pſonas q̃ ↄtra eoꝝ dcã ⁊ depõés.⁊c.

Onſtituti

In p
ſentia
legibus tam ciuilibus q̃ canõi-
cis cautum ẽ ut teſtes iurati deponere de-
beant etiã q̃uis dignitate refulgeant ut
in.l.iuriſiurandi.C.de teſtibus.et in.c.q̃
niés.et in.c.licꝫ vniuerſitas extra õ teſti.
cũ ſi.cuius rõ ẽ ꝙ licet quãtũ ad deũ nõ
ſit dñia inter ſimplicem loquelã ⁊ iura-
mẽtum ut in.c.et ſi xpõ.extra õ iureiur.
et in.c.iuramenti.xxij.q.v.l.tñ quãtũ ad

forũ ꝫ ē dñã ꝛ plus pũit̃ ꝗ faciat ɔ̃ iura
mẽtũ ꝙ̃ ꝗ fac̃ ɔtra ſimplicē affirmationeꝫ
ut in.c.i.cum ſe.xxij.q.i.ꝛ.ij.ꝛ ꝑ totum.
Que autē ſit forma iuramẽti.j.dicam.

¶ Citati ꝛ requiſiti

Nõ imerito ſic dr̃ quia teſtis non dēt ſe
vltro ꝓferre ſed expectare ꝙ ꝑ iudicem
ɔpellat̃ alr̃ autē haberet̃ ꝓ ſuſpecto ar.i
.l.que oĩa.ff.de ꝓcurat.de quo tradit̃ et
hētur i.l.ſi qñ.in pñ.C.de teſti. ꝛ in.c.ij.
extra de teſti.ꝓbat̃ etiam in.l.i.§.exhibē
ibi admoniti ꝛc.ff. de tabu.exhibeñ. ꝛ ſi
recuſaret uenire dēt ꝑ iudicem ɔpelli ml̃
cta indicta ut nõ.i.d.§.exhibere.ar.in.l.i.
.ff.ſi qs ı̕ di.nõ obtẽp.facit.c.cum cõtra
et.c.ſe.extra de teſti.cogen. Fallit tamē
i certis ꝑſonis que nõ ſũt cogēde ɔtra eo
rũ uolũtatē de quibus nõ.ſpe.in ti.de te-
ſte.§.de teſtium ɔpulſione.ꝛ hēt̃ i.l.lege
iulia.ꝛ in.l.iuiti.ff.de teſti. Tenet̃ auteꝫ
iudex ipſis teſtibus euocatis facere ꝓui-
deri a ꝑte ꝓducēte de eoꝝ neceſſarijs ſũ
ptibus ut hēt̃ ꝛ nõ. ꝑ Cy et alios.in.l.
qm liberi.C.de teſti. ¶ Rurſum ꝙ citari
dēt ps aduerſa ad uidēdum ipſos teſtes
pſtare iuramētum ut in auc̃.ſed ꝛ ſi quiſ
.C.de teſti.ꝛ in.d.c ij. de teſti.ꝛ.iij.q.ix.
.c.carte quas. ꝛ ulterius ad ꝓducēdum
ſua iterrogatoria que fieri uult ipſis te-
ſtibus ut in.c ij.§.ꝑterea.extra de teſti.li
vi.ꝛ ibi nõ.ꝑ archi.aliogn examinatio nl̃
la eēt ar.iij.q.ix.c.ij. et ſeq̄.ꝛ in.l.de vno
q̄q.ff.de re iudi.ꝛ.l.nam ita diuus.ff. de
adopt. Quid autē dices ſi repit̃ ſcriptũ
i actis ut fit quotidie petrus de boſco te
ſtis ꝓductus citatus ꝛ iuratus ꝛ iterro-
gatus ac examinatus ſup ꝑmo ca° rñ ꝛc.
an ꝑ iſta uerba ꝓbet̃ de citatione ꝛ iura
mēto bar.in.l.ex oꝑpõpus.ff.de do.ꝑle.de
ter.ꝙ ſic.ar.dcē.l.ꝛ ꝑ regulã que ē ꝙ qñ
f t mētio in iſtro de tali actu qui potuit
iteruenisse tpe celebrati inſtrumēti ꝙ tē
ſtatur iſtro ꝛ pſumit̃ ita eē ut traditur
i.l.C.de fide inſtru.ꝛ iure aſte.fiſ.li°.x.

¶ Ad inſtantiam ꝛ

petitionem Aduerte ꝙ iudex regulari-
ter nõ põt ex ſuo officio in ciuilibus cau
ſis ꝓcedere ſine ꝑte inſtante ꝛ requirēte
ut plene nõ. ꝑ bar.in.l.iiij.§.hoc autē iu
dicium.ff.de nam.infec.ꝛ i.l.ad pēpronũ
.ff.de iudi. In criminalibus autē i quibuſ
ex officio ꝓcedit ꝑ inquiſitionem tũc ga
ſũgitur uice ꝑtis poſſet a ſe ipſo iudex ꝓ
cedere ſine ꝑtis requiſitione ut ibi ꝑ eꝫ
nõ.facit.l.i.§.ſi quis uitro.ff.de q̄bus.ꝛ
qđ hētur in.c.cum clamor.extra de te i
ꝛ.l.ſi non defendat̃.ff.de ꝓc.

¶ Delato prius cauſ

deꝫ ſolēniter ſacramento ¶ Queritur ꝗ̃
que ſit forma ſacramenti in teſte dic bre-
uiter ut notatur in.c.fraternitatis.in gl.
fi.extra de teſti. et patet ex uerbis ſequē
tibus.

¶ Super tota ipſa

cauſa ¶ Notandum ꝙ aliud ē iurare ſu
per capl̃is tm̃ et aliud iurare ſuper tota
cauſa qui enim ſimpliciter iurat ſuper ca
pl̃is tm̃ ſi extra illa aliquid dixit etiam
ſi ꝑtineat ad cauſam non valet ut puta
ſuper eo non iuratus deponens ut tangi'
per gloſam ꝛ docto.in.l.ſi quis libertateꝫ
in fi.ff.de peti.here.ꝛ in.c. de teſtibus.ex-
tra de teſti.et per Cy.in.l. momētanee. i
ultia q̄ōe.C.qui le.perſo.ſta.in iudi. b.
ꝛ Ja.bu.in ſalle.l.iuriſiurandi.C.de te-
ſti.ſecus autem eſt quando iurauit ſuper
tota cauſa tunc eniꝫ quicquid dixerit ad
cauſam ꝑtinens ualet ꝓ utraqꝫ parte ut
ibi nõ.facit.l.teſtium.ꝛ.l.ſi qñ.C.đ teſti

¶ Dicere ueritatē

Ad hunc enim finem inducuntur teſtes
ut ueritatis teſtimonium perhibeant ꝓ
vtraqꝫ parte.xiiij.q.v.c.non ſane.ꝛ ꝑ eo
rum rectum ꝛ iuſtum iudicium fundatũ
ſuper aliquo proprio ꝛ ꝑncipali ſeſu cor
poris videlicet uiſu tactu odoratu guſtu
uel auditu non autem ſuper alieno ut ē
dicitur in.c. teſtes.cum ſe.iij.queſtiõe viij.
ꝛ per gloſam et Inno.in.c. cum cauſam.
extra de teſti. et per doctor.ꝛ glo.in.l.te-
ſtium.C.de teſti. ꝓut facti qualitas exē
gerit ſic ꝙ ratio ipſius teſtis recte cõclu
dat ad ſuum ꝓpoſitum quia magis attē
ditur ratio ꝙ̃ dictum.ut notat̃ in.l.ſolã
.C.de teſti. ꝛ in.c. ꝑterea.extra de teſti.
facit.c.ij.extra de tranſact.ꝛ quod notat
ſpecu.in ti.de teſte §.nunc uidendum eſt
ꝛ dicetur latius.j.in ti.de forma opponē
di cõtra teſtem poſt publicationē i gloſa
ſuper uerbo iſufficientis cauſam ꝛc.

¶ Et falſitate Sciendũ ē ꝙ falſuꝫ

committitur vbicumqꝫ ueritas immuta
tur ut in.l.quid ſit falſum.ff ad.l.cor. de
fal.ꝛ in auc̃.de fide inſtru.poſt pñ. vnde

acerrime puniendus eſt teſtis qui falſu3
committit nam tres perſonas offendit vi
delicet deum iudicem et partem ut in.c.
p̄mo.extra de cri.fal.⁊ in.l.nullum.C.de
teſti. Sed quid dicemus ſi teſtis in uno
ca° dixit falſum et in alio uerum an eius
teſtimonium uitiatur in totum uel ꝓ p
te.dic breuiter ꝙ uitiatur in totu3 ut nō
tur per glo.ix.diſ.in.c.ſi ad ſacras.⁊ ibi p
archi.et tangit̄ in.c. in noſtra p̄ſētia.ex
tra de teſti.et in.c. defleat peccator.de re
iuris.et ſit ratio quia periurus eſt ergo r̄
pellendus ut in .c.teſtimonium extra de
teſtibus . ⁊ hoc idem dicendum in in
ſtrumento ꝓ parte falſo quando falſitaſ
ꝑceſſit a notario ut.plene notat̄ per Cy
num in.l.ſi ex falſis.C.de tranſactio.circa
finem apparatus Inno.tamen in hoc ali
ter diſtinguit in .c.fraternitatis..extra d̄
hereticis.dicit eni3 ꝙ aut illa falſitas op
poſita uel iniuſta per notarium in inſtru
mento uel per teſtem in eius teſtimonio
non tangit ſb̄ſtantiam uel circunſtantias
negocij.verbi gratia ſi dicat contrahentē
eſſe de vno loco cum ſit de alio uel ꝙ ſit
affinis talis perſone cum non ſit ⁊ tunc
ualet inſtrumentum aut illa falſitas tā
git ſb̄ſtantialia uel circūſtantias negocij
verbi gratia ſi inter contrahentes actum
ſit ꝙ ſoluatur pecunia argentea ⁊ notari
us ſcripſit ul' teſtis dixit de aurea et tūc
vitiatur inſtrumentum uel teſtimoniu3
ut tertia q̄ōe ix.c.teſtes.⁊.c.pura.⁊ .c.hor
tamur.Et ꝯcluſiue in ſimilibus dicit ꝙ
ſi inſtrumentum eſt in aliqua ſui parte
falſum ꝙ totum redditur falſum lic3 ali
qui uoluerunt diſtinguere an inſtrumē
tu3 contineat plura capl'a ſepata eq̄ p̄n
cipalia et tunc in uno uitiet̄ ⁊ nō uitiat̄
in ceteris aut ſunt capl'a quorum unum
eſt alterius acceſſorium uel connexum et
tunc ꝓpter uitium vnius inſtrumenti vi
tiatur in totum.ar.l.etiam.ff.de mino.et
.ff.de nego.geſ.l.eum.attamen que opi.
non placet Inno. Unde queritur de eo
q̄d ſepe faciunt iſti teſtes ruſtici ecce ꝙ ob
ijcit̄ contra teſtes ꝙ ipſe falſum dixit il
le autem in excuſationem ſui replicat ꝙ
notarius aliter ſcripſit q̄ ipſe depoſuit q̄
ritur cui magis ſit credendum an teſti ā
notario dicunt quidam ut Ja.bal.aut iu
dex examinauit teſte3 ⁊ notarius ſcripſit
⁊ tunc ſtandum erit potius ſcripture q̄
teſti.aut notarius ipſe examinauit ⁊ ſcri
pſit ex commiſſione iudicis ut multoti
ēns occurrit et tunc ſm̄ aliquos adhuc ē
idem maxime quia notarius optinet ui
cem duorum teſtium ⁊ eſt ꝑſona publi
ca ⁊ qui iurauit eius officiu3 legaliter ex
ercere ut notat̄ in.c.cum Joannes here
mita.extra de fide inſtru.⁊ in.l.in exercē
dis.C.de fide inſtru.⁊ in.l.fi.§ de fi.reū.
teſtis autē eſt ſingularis ⁊ ꝓ vno ſolo r̄
putatur nec eſt perſona publica et in f̄co
ſuo loquit̄ ideo preualere debet ſcriptu
ra notarij.ar.ad hoc.l. domicius. labeo.ff.
de teſta.⁊ quod notat̄ in.l.ſi quis decu
rio.C.ad.l.cor.de fal. Dodo.autem di
ſtinguit tres caſus aut notarius eſt bone
fame ⁊ teſtis male.aut econtra teſtis bo
ne ⁊ notarius male aut vt̄q3 bone fame .
p̄mo caſu et ſecundo credit̄ illi qui ē bo
ne fame ar.in.l.non ois.§.a barbaris.ff.de
re mili.⁊ in.l.ſi cui.§. hiſdem.ff.de accu.
Tertio autem caſu magis credit̄ notāio
ar.dicte.l.ſi quis decurio. iuncta ratione
de qua ſupra in p̄ncipio dictum eſt . vbi
autem vt̄q3 eſſe male fame forte ad huc
magis credendum eſſet notario quia nil
ſecus ceco.ut.l.uiro atq3 uxore.ff.ſo.mat.
maxime dum notarius tollerat̄ in offi
tio ut.l.barbarius.ff.de offi.pretori.. Ultra querit̄ a quo puniendus eſt fal
ſus teſtis R̄ndet̄ ꝙ ab eo coram quo fal
ſum teſtimonium tulit ſiue ſit ordinari9
ut in.l.nullum.C.de.teſti.ſiue ſit delega
tus quia etiam delegatus habet ius co
ercendi. ut.l.i.ff. de offi.eius cui man. eſt
iuriſdic.⁊ in .c. ex litteris.extra de offi
dele.lic3 aliud ſit ī arbitro ut notat ſpe
cu.in ti.de teſte in p̄n.v̄. item excipit̄ ꝙ
eſt corruptus.et per Cynum in dicta.l.
nullum.que quidem pena falſi teſtis ſi i
ponit̄ per iudicem ex officio eſt arbitra
ria ut .d.l. nullū.quo officio finito ul' p
lapſum inſtantie cauſe uel per ſententia3
diffinitiuam in eo latam cum tale officiū
ſit mercenarium ut in.l.i.C.de calump .
non poſſet iudex ulterius teſtem punire
ſed opus eēt per uiam accuſationis cōtra
eum ꝓcedere ar.l.iiij.cum ibi nō.C.d̄po
⁊ tunc eſſet pena ordinaria imponēda ut
in.l.eoſ.ff.ad.l.cor.de fal.ſm̄ Ja.bu.ut p
eum notat̄ in.d.l.nullum. Quid ergo
dicemus ſi iudex ex officio lite pendente
teſtem puniuit nunquid poterit de no
uo accuſari.l.cor.de fal. ad penam ordina
riam ſpe.in.d.v̄.item ꝙ eſt corruptus vi
detur tenere ꝙ ſic. et idem ſequit̄ gloſa
noua ſuper dicta.l.nullum. Cy.autem i

eadē.l.tꝫ contrariū ⁊ melius forte ꝙ
ď delicto eiuſdem hominis nō debet ſe
pius queri ut in.l.idemqꝫ.in fi.ff.de nau
cau.ſta.⁊.in.l. ſenatus.ff. de accu.maxime
cū talis pena ſit impoſita ad uindictā pu
blicam ſicqꝫ una debet facere ceſſare aliā
ar.in.l.i.⁊ qď ibi nō.C.qn̄ ciui ac.preiu.
crimi.nam ſi filius ſemel agit acti. iniuria
rū non audit᷑ pater uolens, adhuc agere
ut.l.ſed ſi unus.§.filio.ff.de iniurijs.⁊ i
.§. ſi filius.ꝓ quo facit ꝙ alibi dr̄ an pe-
na impoſita ꝑ īquiſitionem ceſſare faciat
accuſationem de qua qōe tangit᷑ ꝑ Cy. i
in.l.ea quidem.C. de accuſa.et ꝑ bar. i.l.
ſi maritus.ff.de adul.⁊ ꝑ Dy. in.c.actuꝫ
legitīe.extra de re.iuris li.vi.⁊ uide ad p̄
dicta de teſte que nō. ꝑ Cy. in.l. ubi.C.
ad.l.cor.de fal. ¶ Sed querit᷑ de alia.q.
tu ſcis ꝙ plerūqꝫ ꝓ examinatione teſtiū
fit ꝯmiſſio ꝑ iudicem cē extra ſuam iuriſ
dictionem alicui alteri iudici puta uica-
rius papie coram quo ē qď ꝯmittit exa-
minationem vicario mediolani teſtium
ibi exiſtentium q coram eo depoſuerunt
falſum Querit᷑ ad quē ꝑtineat punitio
ꝓ cuius euidentia ē p̄mittēdum ꝙ talis
examinatio pōt iuſte ꝯmitti ut tradit᷑ in
.l.iudices.et in auc.apud eloquētiſſimuꝫ
.C.de fi.inſtru. et in cle. iudices. de offi.
dele.⁊ i .c.i.extra de teſti. cogen. ⁊ uꝛ ꝙ
ſunt puniendi ꝑ uicarium papie qui eſt
iudex p̄ncipalis cē ut.d.l.nullū. Incōtra
rium uꝛ ꝙ ꝑ uicariū mediolani cui⁹ au-
res offenderunt in cuius territorio deliq
rūt ut in auc.qua in ꝓuīntia.C.ubi de
cri.agi oꝫ.facit.ij.qōe.i.c. ſi peccauerit. ex̄
de fo.ꝯpe.c. poſtulaſti.eum ſi. Alij dicūt
īſpiciendā fore qualitatem cauſe de quo
uide ſpe.in.d.v̄.item ꝙ eſt corruptus.p̄-
ma opinio uꝛ uerior quia iudex cē p̄nci
palis ē ille qui offendit᷑ ut in.d.c.i.ď cri
fal.cuius pena repūtat᷑ ī ſuo delegato ut
in.l.etiam.C. de appel.⁊ i.l.i.§. q manda
tum.ff.de offici. eius cui man.ē iuriſdict
vel poteſt diſtigui.aut q̄rit᷑ de pena ext̄
ordinaria que uenit īponenda ex officio
ut ſ̄ dictum eſt et tunc illa ꝑtinet ad iu
dicem cauſe ut.d.l.nullum.⁊.d.c.i. Aut
querit᷑ de pena ordinaria que imponitur
ꝑ accuſationem.⁊ illa erit īponenda ꝑ ui
carium mediolani per dictam auc.qua in
ꝓuincia.cum ſi ubi ergo teſtis de falſita
te reperit᷑ maculatus melius eſt ꝓ eo ſi
habet iudicem gratioſum ꝙ patiat᷑ ſe pu
nire extraordinarie per officium q̄ꝫ expe
ctare ꝙ ordinarie de falſo ꝓcedat᷑ ꝯ᷑ eū.

¶ Et hoc preſente

dicto ſimonino .Subaudi uel citato et
contumace ſuffic̄ enim alterū ex his alio
quin uitiaret᷑ receptio teſtis ⁊ iuramen
ti delatio ut ſ̄ dixi.ꝛc.

¶ Proteſtante

Optima eſt cautela tal᷑ ꝓteſta° ut ēdit᷑
in.c. p̄ſītium.extra de teſti. Nec eſt neceſ
ſe ꝙ tunc ſpecialit᷑ cauſas exprimat ſꝫ ſuf
fic̄ ꝙ eorum facta publicatione poſtea cē
ipſe exprimant᷑ ꝓponantur ⁊ ꝓbent᷑ ut
ibi nō.et notat ſpe.ď teſte.in p̄n.v̄.quid
ſi dicit᷑ teſtis excōicatus. ⁊ in.§. ſepe te-
ſtis.facit.c.ex ꝑte.extra eo. ⁊ in auc. ſi di
cat᷑.C.de teſti.debet autem hec generaliſ
ꝓteſtatio p̄cedere examinationem ne ui
deat᷑ eorum approbare ꝑſonas qua non
facta ñ audiret᷑ ulteri⁹ niſi iuraret ſe ig
naſſe tunc eorum defectum ut in. d.c p̄ſē
tium.ꝑſona enim teſtis ſemel aꝑbata ñ
pōt ulterius ꝛprobari ab eo qui eum ap
ꝓbauit ſiue ſit ꝓducens ſiue is cont᷑ ꝙ
ꝓducit᷑ ut.l.ſi quis teſtib⁹.C.de teſti.ſiū
in eadem cauſa ſiue i alia ꝓducat᷑ niſi ex
ſuperueniente noua cā.ut nō.ſpe.in. d.§.
ſepe teſtis.v̄.coram uobis.et per cy. i dcā
.l.ſi quis teſtib⁹.⁊ per Inno.i .c. uenera
bil᷑.extra de excep. Quid autē ſi teſtes a
me i cā ꝓducti fuerunt per iudicem tāqꝫ
uitioſi reprobati deinde alius in alia cau
ſa eoſdem ꝓduc̄ contra me nūquid mihi
liceat ipſos reprobare uꝛ ꝙ nō ꝙ ſemel a
me ſunt approbati que aꝑbatio effectuꝫ
ꝓducit tā in alia cā q̄ꝫ īter alias perſonas
ut deter .cy. in.d.l. ſi quis teſtibus. g̃ ꝛc
pe.tenet contra ut ibi refert cy.arg.l.i.in
fi.ff.ꝙ quiſqꝫ iuri. Alij aliter diſtinguūt
vt refert ſpe.in dicto v̄ſici. coram uobis.
ubi uideas.⁊ qď notat᷑ in.c.ij.in fi.extra
de ordi.cog.⁊ in.l.luti⁹.ff.ď his qui no.
infa. ¶ Rurſū circa predicta querit᷑ po
ne ꝙ ipſe ſimo. nō eſt contentus hac pro
teſtatione generali ſed ut impediat exa
minationem ex toto offert ſe paratū uel
le ꝓbare ſtatī crimina ⁊ ďfectus contra
ipſoſ teſteſ an ſit audiēd⁹ ita ꝙ differat᷑
ipſa examinatio ⁊ ſpe.ſuꝑ hoc in dicto ti
de teſte.in prin.v̄.quid g̃ ſi p̄miſſa obij-
ciēs diſtiguit aut huiuſmodi crimina ul᷑
defc̄us ſūt ꝓbanda per teſtes in quibus
mora eſſet periculum allatura ut quia te
ſtes ſūt infirmi ſenes l᷑ ď primo receſſuri

⁊ tunc retardabit᷑ aliorum examinatio. ⁊ admittet᷑ ſtatim iſtorum ꝓbatio.arg. extra ut lite nõ conteſ.i.c.qm̃ frequenter in pn̄.aut non eſt periculū in mora et tũc non differt᷑ alioꝝ examinatio ſuꝑ cauſa ꝑncipali quia pſumit᷑ fieri tal' contradictio cauſa ꝓtellandi litem.ar.in.l.i.§.fi.ff de ferijs.⁊.ff.ad trebel.l.cum hereditas. Poſtq̃ autem fuerunt examinati ꝓbari poterunt crimina ⁊ defectus in pſonis ⁊ dicti. Sequit᷑ ḡ videre ſiue dicamus teſtes reprobatorios debere recipi ⁊ admitti añ alioꝝ receptionem ſiue dicam⁹ ipſorum reprobatorioꝝ examinationem differri poſt alioꝝ examinationem que ſunt cauſe legitime repellẽdi teſtem a teſtimonio vbi aduertendum ꝙ quedam ſũt cãe que reſpiciunt defectum pſone ⁊ iſte ſũt plurime quas plene ꝓſequit᷑ ſpecu.in ti de teſte. in pn°.ubi uideas que quidem ſunt obijciende teſti ſpecialit᷑ uel in genere ut predixi ante eius examinationem ut in dicto .c. preſentium.inter quas cauſas enumerari ſolent iſte uidelicet ꝙ teſtes ꝓducti ſunt periuri infames inimici capitales eius contra quem ꝓducũt᷑ domeſtici ꝓducẽti. excoĩcati inteſtabiles uiles ⁊ pauperes ꝓcuratores ⁊ ſollicitatores cõe ac ꝑſonete ꝯtract⁹ celebrati impuberes monachi ſeu fratres mendicantes ⁊ ſocij eiuſdem criminis examinem⁹ nũc ſingularit᷑ ſingulas cauſas ut clarius oĩa habeant᷑. Dixi ḡ pmo ꝙ contra teſtes poteſt opponi ꝙ eſt piurus nec immerito quia ſic al' deierauit ita pſumit᷑ ꝙ ⁊ nũc deierabit uel deierauit ut traditur in .c. teſtimonium extra de teſti.⁊.nõ.in.l.luti us.ff.de his qui.no.infa.ar.in.l.nõ omis. in.§.a barbaris.ff.de re mili.attamen forſitã ſm̃ Inno.temerarium iuramentū nõ repelleret teſtem ut per eum nõ. in.c. conſtitutus.extra de teſti.et fac.c.intimauit.eo.ti. Sed nunquid papa poſſit diſpenſare ꝙ periurus in teſtimonium admittat᷑ dic ꝙ ſic ar.extra de re iudi.in .c. cum.i.⁊ a. nam ⁊ in multis maiorib⁹ diſpenſat ut notat᷑ ꝑ glo.in.c.qd̃ tranſlationem extra de offi.le.⁊ per ſpecu. eo. ti.§. nunc dicendum. ¶ 2°. obijci põt ꝙ ẽ infamis ut hẽtur in.l.iij.§.lege iulia.ff.de teſti.nam talibus pſonis porte dignitatū patere nõ debent ut.C.de infa.l.i.li.xij.⁊ teſtificari dignitas eſt ut habet᷑.xxxiij. .q.v.in.c. pceptum.fac qd̃ nõt ſpe.in dicto.ti.de teſte.in pn.✠.item excipitur. ꝙ ẽ infamis. ¶ 3°. dixi ꝙ õpponi põt ꝙ eſt inimicus capitalis ꝓbat᷑ in.d.l.iij.in pn .ff.de teſti.⁊ in auc.de teſti.in.§.ſi uero dicat odioſum.⁊ ibi nõ.⁊ in auc.ſi dicat᷑ in fi.C.de teſti. Et nõ.ꝙ appellant᷑ inimici capitales illi qui ſunt uite inſidiati ul' accuſauerunt eum contra quem ꝓducũtur de crimine ex quo ingerit᷑ pena mortis ut nõ.per glo.inſti.de excu.tu.§.inimicitie ⁊ in.d.§.ſi uero.ꝓpter leuem autem inimicitiam nõ repellit᷑ ut.d.l.iij.in fine cū ſe.⁊ notat ſpe.ubi ſuꝑ ✠.i. ¶ 4°. dixi ꝙ põt opponi teſti ꝙ ſit domeſticus ꝓducẽti. ut in.l.ij.C.de teſti.⁊ in.c. ex litteris. extra de teſti.ſunt autem domeſtici pater ⁊ filius vxor maritus colonus ſeruus libertus ⁊ generaliter oẽs qui habitant ⁊ uitam ducunt in domo ꝓducentis ut nõ in dictis iuribus fac.iij.q.iij. in.c.accuſatores uel teſtis.et.l.fi.§.ſane.C.de his q ad ecc.ꝯfu.⁊ in.l.reſpiciendum.§.furta.ff. de penis.⁊.ff.de edi.edic.l.ediles. in .§. familie.de quo tangit ſpe.ubi ſ.✠.item excipit᷑ ꝙ eſt domeſticus quoꝝ quidem teſtiū inſpicit᷑ ſtatus ⁊ ꝯditio qual' eſt tẽpore quo deponunt ut tradit᷑ plene in.l. ad teſtium.§.ꝯditionem.ff.de teſta.et.l.i. .C.eo.ti. Sed an uaſallus poſſit eſſe teſtis ꝓ dño ul' contra dñm ⁊ uř ꝙ nõ ſic nec libertus ut in.l.aduerſus.C.de teſti. ⁊ iij.q.iij.✠.liberti.ubi qd̃ ꝓcedit i cauſa q̃ eſt de re alia q̃ de inueſtitura feudi in qua ꝓbanda admittuntur pares curie.i. uaſalli ut hẽtur in.c.i.in prin. de ꝯtrouer. inueſti.cũ ſi.ibi nõ.ubi autẽ ẽ de re alia qd̃ tunc dicũt quidā ꝙ uaſallus admittat᷑ ꝓ dño ſed non cõtra dñm.alij dicũt aut eſt ꝑuum feudum aut magnum ꝓ ut plenius tangit ſpe.in dc̃o ✠.item excipit᷑ ꝙ ẽ domeſticus. ¶ 5°. dixi ꝙ põt opponi teſti ꝙ eſt excoĩcatus cuius rõ ẽ q2 excoĩcatus repellit᷑ ab omni limine iudiciorum nedum teſtificantium ut hẽt᷑ in.c. decernimus.extra de ſen.ex.li.vi.et in.c.ueniens.lo.ij.extra de teſti.et.iij.qõe .iiij.in.c.conſpiratores.licet Inno.notat ꝯtrariũ in.c. teſtimoniũ.extra đ teſti. uerũ etiã repellit᷑ ab agẽdo ut in.c.pia.ex đ excep.li.vi. ¶ Circa hoc q̃rit᷑ an excoĩcatus poſſit eſſe teſtis in teſtamento dic breuit᷑ ꝙ ſic.q2 põt facere teſtamẽtū ſicut alius nõ excoĩcatus ut plene đter. Jo.an in.d.c. decernimus.i nouella ſua ⁊ Ja.đ bel.i auc đ ſa.epi.§.oibus.⁊ bar.in.l.ſi q̃ ramus.ff.de teſta.dictat enim iuris regula

ꝙ omnis qui pōt facere teſtamentū pōt
eē teſtis in teſtamento ut.l.cū lege ⁊.l. ſi
is qui ·§.i.ff.de teſta. ¶ Sed nō ↄuertitur
ꝙ filiusfa.pōt eſſe teſtis in teſtamēto ut
.l.pater.ff.de teſti.⁊ in.l.qui teſtamento.
·§.per contrarium.ff.de teſta.⁊ tamen nō
pōt facere teſtamentū in.l. qui in ptāte.
.ff.de teſta.et.l.ſeruum.ff.qui teſ.fa.po. ¶
Nūquid autem excoīcatus pōt ↄtraheꝛ
⁊ diſtrahere dicendū ē ꝙ ſic ut determi'
Inno.in.c. ueritatis.de iureiuri. nam cō/
tractus ſunt de iure gētiū.ff.de iuſtit.et
iur.l.ex hoc iure. vnde cum non ꝓhibeā
tur ab actu teſtandi qui ē iuris ciuil' mlt
to minus ab actu ↄtrahēdi ut in.l.teſta/
menti factio.ff.de teſta. ¶ Sexto dixi ꝙ
pōt opponi teſti ꝙ ē inteſtabil' hoc eſt nō
pōt facere teſtm̄ qui plures ſunt ut inſti.
quibus nō eſt pmiſ.fac.teſ.p totū. ¶ Sed
hic aduerte ꝙ hec exceptio ſimpliciter ſū
pta non hēt de neceſſitate cōcludere ꝙ iſ
ideo repellat' a teſtamento ut ſup̄ dixi.
de filio in poteſtate ↄſtituto. ¶ Sed eſt cō
ſideranda cauſa ꝑpter quam ꝓhibet' te/
ſtari. nam aut ꝓhibet' teſtari ꝑpt' delc̄ʒ
⁊ tunc ꝓcedit regula ꝙ ille qui non pōt
teſtari nec in teſtem poterit adhiberi ut.l
ſi is qui ·§.i.⁊.l.qui teſtamento §.eum q
.ff.de teſta.aut ꝓhibet' teſtari ꝑpter pa
triam ptātem ⁊ non ꝓcedit regula ut p̄
dixi.aut ꝑpter etatem ⁊ tunc hēt locum
regula aut ꝑpt' religionem ⁊ dic ut ·ĩ· ¶
Septimo dixi ꝙ obijcit' teſti ꝙ ē uilis.
⁊ paup nec īmerito ꝙ paupertas in pſoniſ
laicis inducit p̄ſumptionem rapine ⁊ ſic
p̄ſumptio ē corruptele.ar.inſti. de excuſ.
tu·§.item ꝑpt' paupertatem.⁊ iſti.de ſuſpe.
tu.in fi.dr̄ autem paup ille qui nō habʒ
aureos quīquagīta in bonis.ut ꝓbat' .ij.
.q.i.c.in pmiſ.⁊ nō.in dicto·§ item ꝑpter
paupertatem.cum ſi ¶ Octauo dixi poſ
ſe obijci ꝙ teſtis eſt ptis ꝓducenti. ꝓcur'
uel cauſe ſollicitator.circa qđ diſtingue.
aut ē ꝓcurator ad negocia aut ad iudicia
p̄mo caſu aut ē qđ de ↄtractu quem ipſe
geſſit ꝓcuratorio nomine ⁊ tunc dic ut
dicet' ·ĩ· in ꝓſoneta ſm̄ bar.⁊ bal.ut per
eos nōt'.in.l.omnibus.C.de teſti.aut eſt
queſtio đ alio contractu geſto per aliū ⁊
tunc poterit admitti ſicut dicet' ·ĩ· de ꝓ
curatore ad iudicia de quo procuratore
ad iudicia ſic diſtingue aut ꝓducit' in cā
que per eum de pñti agit' ⁊ tunc repelli
tur ꝙ p̄ſumit' habere ad ipſam cauſaʒ ni
miam affectionem ut in.c.fi.extra de teſti

li.vi.aut ꝓducit' in alia cā ⁊ tūc admitti
tur in teſtem ut nō.per glo.in.l.fina.ff.de
teſti.⁊ p ſpe.in.dicto ti.de teſte.in pn̄. x̄.
item ꝙ fuit in cauſa ꝓcura.&c.⁊ per bar.
in.l.differre.ff.de iure fiſci.⁊ que dcā ſūt
ī ꝓcuratore locum hñt in aduocato p.d.
.l.fi.cum ſi. ¶ Quid autem dicemus i iudi
ce cauſe an poterit eſſe teſtis glo.de ter.ꝙ
nō.in.d.c.fi.de teſti. ꝓ qua opi. uidetur
tex.in.c.ſtatuendum.ij.q.vi.et in.c.qm̄ cō
tra falſam.extra de ꝓba.facit.c.cum a no
bis.extra de teſti.alij uero diſtinguūt ut
plene nōtur.in.l.ne in arbitris.C. de ar/
bi·§.ſinautē. aut pendet adhuc lis coram
ipſo iudice aut ē finita. p̄mo caſu nō ad/
mittit' in teſtem p iura p̄dicta quia non
dēt duplici officio fungi ut in.l. fi.C.de
offi.aſſe.⁊.l.ij.ff.de offi.p̄ſi.2°. autem cāu
ſu diſtingue aut eius teſtimonium reſpic̄
equitatem ul' iniquitatem ꝓpriam ipſius
iudicis adhibitam in ipſa cauſa ⁊ tunc ñ
pōt eſſe teſtis.ar.l.pfecti.ff.de mino. aut
ſolum reſpicit dampnum uel utile alteriꝰ
⁊ poterit eſſe teſtis quia ceſſant cauſe dēſ
ꝓhibitie ut i.l.i.ff.đ teſti. ¶ Nono dixi
ꝙ pōt opponi teſti ꝙ fuit ꝓſoneta ↄtra/
ctus rō ē quia p̄ſumit' habere affectionē
ad id qđ geſſit vñ expedit ad hoc ut ad/
mittat' in teſtem ꝙ utriuſqʒ ꝑtī uoluntate
đponat ut đtminat' in.c.i.đ teſti.extra.li.
vi. ⁊ in auc.đ teſti.in ·§·qm̄ uero.⁊ tāgit'
plē p bal.in.l.oibꝰ.C.de teſti. ¶ Decio
dixi poſſe opponi contra teſtem ꝙ ē ipu
bes ut ꝓbat' in.l. teſtium.ff.de teſti.xxij.
.q.v.in .c. puuli.⁊ in.c.pueri.⁊ ibi nō. ſʒ
circa hoc querit' an effectus pubes poteīt
teſtificari đ his que uidit i pupillari eta
te breuit' dic ꝙ ſi tpe quo uidit erat tal'
itellectus ꝙ potuit ea ↄphendere per ſa
num ⁊ rectum iudicium l' quia erat ꝓxi
mus pubertati ⁊ tunc poterit eē teſtis et
teſtimonium phibere al' autem ſecus ut
nō.p glo.in.l.notionem ·§· inſtrumento
rū.ff.đ x̄.ſig.⁊ per gl.⁊ doc.in.l.ad teſtiū
·§·ↄditionem.ff.đ teſta.⁊ ſpe.in ti.đ teſte
x̄.itē excip' ꝙ eſt īpubes ¶ xi°. dixi poſſe
opponi contra teſtem ꝙ ē monachuſ ſeu
frater mendicans hic aduertendū ꝙ tpe
meo in cā i q̈ erā aduocatꝰ p dño mafre
do de beccaria đ plebe ↄī dñʒ gaſpa. đ ui
cecomitibꝰ ſup hēdi^te ↄdam dñi manfre
đ beccaria fuit maxia diſputatio utrum
fratres minores poſſent eē teſtes i teſtam
to ⁊ allegabat' ꝙ non per tex. in cle. exi
ui đ paradiſo . de x̄. ſig. ubi ꝓhibentur

teſtari ⁊ eē in iudicio ⁊ officiū executoꝝ. exercere ꝗ nec teſtes ar. l. ſi is qui. §. i. et .l. cum lege. ff. ꝺ teſta. incōtrarium ē veri tas nam monachus pōt eē teſtis ut ꝺ t. glo. in auc. de monachis. §. cogitandū. et idem in fratre minoꝛe determinat p tex. in .c. nuper. extra de teſti. quā opi. firmat ſpe. in dicto ti. quid de monacho. ⁊ idem ſequit᷑ Jo. an. in ſuis additionib⁹ ibidē quam ſniam etiam ꝓbat bar. in ſua mio rica. ac etiam bal. in. l. i. C. de ſa. ſanc. ecc. ⁊ in ꝑdicta qōne idem cōſuluerūt exim̄ rūt doct. do. angelus de ꝑuſio frater dicti dñi bal. ⁊ quidā franc. de rāp. ⁊ bar. de ſa liceto de bononia ⁊ plures alij eoꝝ conſi lio ſſcripſerunt ⁊ bene licet collegium mediolani affectione ul᷑ timoꝛe dicti dñi gaſparini ɔtrarium ɔſuluerit et male. nec ob. d. cle. exiui de paradiſo. ꝙ loquit᷑ i ill᷑ actibus ⁊ officijſ in quibus xtit᷑ ul᷑ pōt veriſimilit᷑ verti ɔtractatio pecunie cui⁹ tactus ⁊ uſus eis ē interdict⁹ per regulā beati franciſci at in teſtimonio nō uertit᷑ huiuſmodi ɔtracta° ꝗ ꝛc. nec etiam ob. d. l. ſi is qui. §. i. ⁊ .l. cum lege. ⁊ .l. qui te ſtamento. §. cum qui. ꝙ illa iura loquūt᷑ in illo qui ꝓpt᷑ ſui delictum priuat᷑ illo tali beneficio ſed frater mendicus priua tur ꝓpt᷑ eius deuotionē et meritum. ideo de vno ad aliud nō infertur ita ſunt obtē tum. ¶ xij. dixi ꝙ pōt opponi ɔtra teſtē ꝙ ē ſocius eiuſdem criminis uel ɔtractuſ qui non audit᷑ ɔtra ſocium ut in .c. ueniēs el. i. ⁊ .c. perſonas. ⁊ .c. ſicut. extra de teſti. ⁊ fac᷑ qꝺ hēt᷑ in .c. i. extra ꝺ ɔfeſſ. niſi i cer tis ſpalib⁹ caſibus qui nō. in. l. ſi. C. ꝺ ac cu. ⁊ in. d. c. veniens. Rurſum ſolet oppo ni ɔtra teſtem ꝙ eſt ſuus ut. l. ſeruos. et .l. qm liberi. ⁊ auc. ſi dicat᷑. C. de teſti. niſi tpe teſtamenti l᷑ ɔtractus fuiſſet ꝓ li bero reputatus ut tradit᷑ in. l. i. C. de te ſta. ꝙ tunc ualeret teſtm̄ ⁊ ɔtractus ut ibi ⁊ idem ſi tunc reputabat᷑ ꝓ catholi co cum eſſet hereticus uel reputabatur xpianus cum eēt iudeus ul᷑ maſculus cū eēt mulier ar. in. l. barbarius. ff. de offici. ꝑtoꝝ. ⁊ d. l. i. de teſta. alij etiam defectus opponi pñt de quibus ſpecu. ubi ſupra Quedam poſtremo ſunt cauſe ⁊ defectuſ qui opponunt᷑ contra ꝺpōes ⁊ dicta eo rum et de his plene nō. j. ti. ij.

¶ Forma publicationis teſtium Ric.

Suprascriptus do. vicarius ɔgnita examinatione ⁊ receptio ne teſtiū in ꝑdcā cauſa ꝓ ductoꝝ p utranq̧ ptem ad ipaꝝ ptium īſtantiam ⁊ requiſitionem omi mō iure via ⁊ forma quibus melius potuit ⁊ po teſt ipſos teſtes ⁊ eoꝝ dicta ꝺpōes ⁊ at teſtatiōes ſolēnit᷑ publicauit ⁊ publicat iubens mandans ⁊ decernens de ipſ oi bus atteſtationibus copiam fieri ptibus andictis ⁊ cuilibet eaꝝ p me notarium inſtum ⁊ hoc pñtibus ptibus memora tis de qua publicatione dictus dñs uica rius ac dict. pti. fieri rogarunt publicū inſtrumentum. ꝛc.

Suprascriptus vicarius. Hic nō. ꝙ ad illā iudicem ptinet teſtium publicatio corā quo lis ipſa pendet ſeu queſtio ne cē con tinentia diuidat᷑ ut i. l. nulli. C. de iudi cijs. ⁊ .l. i. ff. ꝺ qui reb⁹ ad eundē iu. ea. fit autē talis publicatio ut ptes pñt uidere an bene ul᷑ male. ⁊ qd ⁊ qualit᷑ depoſue rūt ut exinde ualeant contra eorum dcā opponere et ꝑſonas ut dicet᷑. j. in ti. ſe.

¶ **Ad ipſaꝝ parti**um inſtantiam ⁊ requiſitionem. ¶ Hic no. ꝙ nō ē de neceſſitate ꝙ vtraq̧ parſ hō requirat ſufficit enim ꝙ altera hoc petat maxime ſi ipſa ſola teſtes ꝓduxit poteſt tñ pars aduerſa impedire publicationem ſi dicat ꝙ uelit ſuos teſtes ꝓducere nam aliqñ publicatis teſtibus nō recipiūt᷑ ul terius teſtes ſup eiſdem uel directo ɔtra rijs capl᷑is ut tradit᷑ in. l. p hanc. C. ꝺ tē po. appel. ⁊ in. §. ſi uero in auc. de teſti. ⁊ i .c. fraternitatis. extra de teſti. et in clemē teſtib⁹. extra de teſti. ⁊ dica latiuſ in ti. ſe dēt tñ pars citari qñ fit publicatio ad i ſtantiam alterius ptis cuius abſentia dei pñtia replebit᷑ ut in .c. in nomine dñi eꝰ de teſtibus. ⁊ in .c. ueritatis. extra de do. ⁊ contuma. in fi. ꝛc.

¶ **Publicauit** ¶ Hac itaq̧ pu blicatione ſic facta ſolēt ptes ſic pticipa to conſilio ſapienti. ſui opponere ɔtra eo rum dicta ⁊ perſonas ſimilit᷑ ſi ꝓteſtate ſunt contra eos ut dixi in ꝓe°. ꝑce. ti. ꝙs oppōnes ⁊ contradictiones laudo ⁊ ɔſu lo fieri ⁊ redigi in ſcriptis apud acta ut

apud plurimos obſeruat᷑ licet aliq̄ reſ-
uent ⁊ male in allegationibus iuris ui-
deam⁹ ḡ de forma opponendi ꝯtra teſtes
poſt publicationem Rica

¶ Forma opponendi ꝯtra teſtes p⁹ publi-
cationem Rica.

Q Orā uobis

Q Orā uobis ſupraſcripto dn̄o uicario
ꝯparet ⁊ ſe pn̄tat p̄ſatuſ
Jo. citra reuocationem ſui ꝓcuratori. cā
⁊ occaſione certoꝝ teſtiū ⁊ atteſtationū
ipaꝝ ꝓductoꝝ in cā et q̄one p̄dicta ꝑ ſu-
praſcriptum ſimo. ⁊ ſecute publicationiſ
ꝑ uos facte dicens ⁊ excipiendo ꝓponēs
idē Jo. ꝙ ſaluis exceptionib⁹ al' ꝓpoſiti.
ꝯtra pſonas ipoꝝ teſtium quas adhuc ī
petit ⁊ ꝑ repetiti. haberi uult ⁊ intendit
ipſis ſup̄dictis teſtibus nulla ꝑ uoſ ē ha
benda fides cauſ ⁊ rōnibus al' allegatis
⁊ inferius ānotatis. p̄mo viꝫ ꝗ ſunt ſibi
ipſ inuicem ꝯtrarij ac etiam uarij ⁊ piuri
Item falſarij ⁊ qui multimode uacillāt
in eorum teſtimonijs ⁊ aſſumere ſatagūt
negatiuam ſūt ꝗ etiam ſingulares ⁊ nō
iurati d̄poſuerunt. Item depoſuerunt in
facto coꝝ ꝓprio ⁊ nullam ꝓbabilem nec
ꝯcludentem reddunt rationem nec cauſā
teſtimonij ſui ſuntq̄ publicati iam teſti
bus alijs recepti ⁊ amplius de alieno au
ditu teſtificant᷑ nō de ꝓprio nec de ueritā
te ſed credulitate teſtimonium dicunt
alijs deniq̄ uitijs circūfuſi ꝓpt᷑ que ab
eorum ueniunt teſtimonio repellendi

Q Oram uobis

Q Oram uobis Uidimus in ſupiori ti. d̄ uitijſ
⁊ defcībus que opponunt᷑ ꝯtra pſonas.
nūc videamus de uitijs ſeu defectibus q̄
obijciunt᷑ ꝯtra dicta ⁊ teſtimonia eorum
teſtiū que multa ſūt icidēt᷑ tn̄ annectabi
mus nō nulla que etiam pſonis eorū att᷑
buūt᷑ ⁊c.

¶ Circa reuocatio

nē ſui ꝓcuratori. Aduerte ꝙ iſta v̈ba cū
magno miniſterio apponūt᷑ ꝗ ſi dicimuſ
interuenit i iudicio poſtq̄ litē exercere ce-
pit ſiue añ litē ꝯteſ ſiue p⁹ uſ tacite non
facta hac ꝓteſtatione ipſū ab offi° reuoca
re ⁊ ſic patet ꝙ hec ē una cauſa ſufficiēs
ad reuocandum ſuū ꝓcuratorem viꝫ qn̄
dn̄s uult ꝑ ſe cām ipſam agere ut hēt᷑ ⁊
nō. in. c. p. ex̄ de ꝓcura. li. vi. ⁊ ꝑ glo. in. l. q̄
mutuā. §. non ideo. ff. man.

¶ Inuicē ꝯtrarij

¶ Aduertēdū ſemꝑ ꝑ aduocatū cē ſi po
teſt teſtes de huiuſmodi ꝯtrarietatis vi-
tio īpugnare nam teſtis ſibi ipſi ꝯtrariuſ
a teſtimonio repellit᷑ vt in. c. licet cām. ex̄
de ꝓba. ⁊ extra de appel. in. c. ſollicitudi-
nem. in fi. fac. l. i. in p̄n. ff. de teſti. ⁊ qd̄ nō
in. l. ob carmen. §. ſi teſtis. ⁊. l. qui falſa l'
uaria. ff. eo. ⁊ in. q. ix. c. nihilomin⁹. ⁊. iiij.
q. iij. v̈. qui falſo. cū ſi. Et qd̄ ampliuſ eſt
pn̄t ſibici teſtes ſibi inuicem ꝯtrarij toꝛtu
re ꝑ iudicem cē ut hēt᷑ in. l. nullum. C. d̄
teſti. ⁊ nō. ꝑ glo. in. auc̄. de teſti. §. ſi uero
⁊ ꝓbat᷑ ꝑ tex. in auc̄ apud eloquētiſſimū
i fi. C. de fide inſtru. Sunt autē teſtes
ꝯtrarij dupliciť vno mō qn̄ unus ⁊ idē
ſibi ipſi ꝯtradicit in ſerie ſui teſtimonij.
alio mō qn̄ vnus teſtis ꝯtradicit alij teſti
puta ſi vnus dic̄ ꝙ mutuauit ⁊ alius di
c̄ ꝙ donauit ⁊ ſi. uel ſi idem teſtis p̄mo
dixit ꝙ ꝯtractus fuit celebratus rome ⁊
poſtea i alio ca°. dic̄ ꝙ fuit papie de quo
vide. j. in glo. ſe. ¶ Quid autē dices ſi
vnus ⁊ idem teſtis dicat fuit ꝯtractuſ ce
lebrat⁹ papie imo mediolani an debet ut
ꝯtrari⁹ repelli. ſpe. dic̄ ꝙ non quaſi ſeipſū
ſtati correxit ut ꝑ eū nō. in. d. ti. d̄ teſte
p⁹ p̄n. v̈. item ꝙ teſtes ſūt uarij. ar. ad h̄
i. l. ſi ita ſcriptū. in p̄n. ff. de here. inſti. cū
ſi. ibi nō. que quidē correctio admittit᷑ in
teſte. ſi fiat icōtinenti añq̄ locutus fueit
cū pte ut i. c. p̄terea. extra de teſti. cogen.
et ibi nō. ꝑ Inno. ſm quē dēt iudex mul
tum aduertere circa modum ⁊ cām corre
ctionis ſue ar. in. c. cū dilecti. ex de accuſa.
nam niſi teſtis ſe ꝓbabilit᷑ correxerit. in-
cidet i ſuſpitionē uel narrationē ſm eū
ar. ff. de teſti. l. in teſtibus. in. l. qui falſa.
¶ Quid autē ſi nō ſe teſtiſ corrigat ſed po
ſt dcō aliquid addat dic̄ Inno. ubi ſ. ꝗ
addit añq̄ iudicio l' interrogatoris ꝯſpe-
ctū exiuerit ⁊ tunc ualet aut poſtea ⁊ tc̄
aut teſtis potuit loqui cum pte ⁊ audiē-
dus ē ſed minoꝛ fides ei adhibet᷑ ar. dc̄i
c. p̄. et in auc̄. de teſti. §. qn̄. ſi uero nō po
tuit loqui cum pte tunc vꝫ de quo etiā
nō. i. c. cum clamoꝛ. ex̄ de teſti.

¶ Acetiam uarij

¶ Acetiam uarij ſibi adiu-
te ſm Inno. i. d. c. p̄terea. de teſti. cogen.
ꝙ teſtis dr̄ uarius ſeu uarians qn̄ p̄mo
dixit unū et poſtea dicit eius contrariū

nulla cā aſſignata ¶ Cōtrari⁹ autē ē ille q
dixit duo īpoſſibilia ut xbi grā ſi dix ſe
ſcuiſſe ɔtractū celebratū ī tali loco ⁊ po
ſtea interrogatus ubi fuit illa die dic̄ ſe
alibi fuiſſe. ¶ Ille autē dr̄ uacillans q
dubitando aut timēdo loqt ⁊ qui etiaʒ
varie loquit.ff.de fal.in.l.eos qui.⁊.ff.ð
teſti.l.ij.l.qui falſa.quoꝝ oīum teſtimo-
nium ē nullū ⁊ ſūt puniendi ut.l.nulluʒ
.C.de teſti. de q̄ uariatione ⁊ ɔtrarietate
tradit p ſpe.in dc̄o ti.de teſte.x.itē ꝙ te
ſtes ſunt varij.⁊ hēt in.c.cum eccleſia.ex
de cā poſ.⁊ ꝓprie.⁊ extra de penis.i.c.ſup
his.⁊ in.c.dilectus.extra de tēp.ordi. ¶
Sed pone qōnē ſepi⁹ occurrentē ecce ſcꝫ
fuit teſtis ꝓductus qui dixit unū deind
iteꝝ ꝓductus ī eadem inſtantia uel alia
puta ī cā appellationis dixit ɔtrarium q̄-
rit cui dc̄o ſit ſtandum an pmo ul' 2°. et
ī h̄ reꝑio p Inno.in.c.veniens.el.ij.extra
de teſti. ꝙ pori dicto ſtandum eſt ⁊ non
2°.⁊ qd̄ amplius ē poterit ipſū teſtem q̄ſi
tuʒ ad 2ᵐ dc̄m repellere taq̄ꝫ piurum et
falſum ar.in.c.ſup eo.extra de teſti.alibi
glo.in.c. in pñtia.extra de teſti.dicit ſim-
pliciter neut' dicto ſtandū eē. ar.iij.q.ix.
.c.pura.⁊.xxiij.q.vij.c.qd̄ autē.quā opi-
ni ſequi ſpe.in.d.x.item ꝙ teſti. ſunt va
rij.ar.l.ſollicitudinē.in fi.extra de appel-
⁊ in.l.qui falſa.ff.de teſti.⁊ in.l.cū ꝑcauʒ.
.C.de libe.cā.alia ē opi.bar.quā poſuit ī
.l.eos.ff.ad.l.cor.de fal.⁊.l.repti.ff.de q̄-
ſto.diſtinguendo hoc mō.aut teſtis ðpo
ſuit varia l' ɔtraria ī iudicio. aut vnum
ðpoſuit in iudicio aliud ɔtrariū extra iu
dicium.pmo caſu ſbdiſtinguit ſ' dictum
2ᵐ ē cū tormentis ⁊ dc̄m pmū ſine tor-
mētis ⁊ tc̄ ſtat poti⁹ 2° dc̄o q̄ꝫ pmo.ar.
in.l.ſi poſtulauerit.x. ſed ſi negauerit.ff.
de adul.aut 2ᵐ dc̄m ē ſine tormentis ſic̄
pmū ⁊ tūc aut dixit ſeu depoſuit 2ᵐ aīo
corrigēdi pmū ⁊ tūc ualet 2ᵐ ut i.d.c p̄.
⁊ in.§. ſi uero.in auc̄. de teſti. ⁊ intellige
qñ hoc expſſit ſe uelle corrigere ſ' ſimpli
cit depoſuit 2ᵐ nō expſſo ꝙ corrigere uel
let ⁊ tunc utrūq̄ꝫ dictuʒ eſt nullū ⁊ ipſe
taq̄ꝫ uarius a teſtimonio repellit ut i.d.
.l.eos.⁊ in.d.l.qui falſa. 2° autē caſu viʒ
qñ dixit vnum ī iudicio ⁊ aliud extra iu
diciū ſbdiſtingue aut pmo depoſuit ī iu
dicio ⁊ 2°. ɔtrarium dixit l' depoſuit ex
iudicium ⁊ tūc ualet pmū dc̄m ī iudicio
ut in.c.ſic̄.extra de teſti.⁊ i.l. generaliter
.C.de nō nu.pe. aut ecōtra.pmo dixit ex
iudiciū poſtea depoſuit ī iudicio ɔtrariū

⁊ tc̄ ut falſarius ē puniend⁹ ar.d.l.eos.
2°. caſu.ſm bar.cū ī h̄ 2° articulo nō aſſē
tio ꝙ multi marie prudētes nolūt extra
iudiciū dic̄ꝫ illud qd̄ ſciūt ⁊ pleriq̄ꝫ di-
cūt ɔtrariū ei⁹ qd̄ ſciunt quia nō iurati
dicunt timet eni teſtis plus iuramentuʒ
⁊ piurium q̄ꝫ ſimplicem locutionem ut
hēt .xij.q.vlti.c. iuramenti.⁊ in.c.i.vnð
ſic̄ dictū teſtis cum tortura ꝑualet ei qd̄
dc̄m ē ſine tortura ita ꝑualere dēt illud
qd̄ dc̄m ē cum iuramento ⁊ in iudicio al
teri qd̄ dc̄m ē ſine iuramēto ⁊ extra iu-
diciū nec dēt ex hoc quis ut falſarius pu
niri cū teſtimoniū ſine iuramēto ⁊ extra
iudicium nullum ſit ⁊ nullius momenti
nec ob.d.l.eos. ꝙ ibi loquit ī negante
factū ꝓpriū puta eius ſigillū vl' ſcriptu-
ram ꝓpriā ⁊ ſic ē im ꝓprie teſtimoniū hic
autē loqt ī teſte qui ð alieno fc̄o loqt ⁊
teſtificat vñ caſus ſūt diuerſi.⁊ hāc opi
ɔfirmat auctoritas ſpe.in.d.ti ꝑ itē ꝙ te-
ſtes ſunt ɔtrarij.vbi ðcet.ꝙ ſi pmū dcꝫ
teſtis fuerit receptū a iudice nō ɔpetēti.
⁊ ſic nullū ꝙ 2ᵐ dc̄m poſtea receptum a
iudice ɔpetēti licet ſit ɔtrarium pmo vꝫ
⁊ tenet ar.extra ð iudi.in.c.ac ſi clerici.ð
appel.ut ðbitus in pñ. ꝙ nō pſtat ipedi-
mētū ꝙ ð iure nō ſortit effectum.ut in
.c.auditis.ex ð elec.⁊ in re° nō pſtat. ex ð
re.iur. li.vi. ¶ Ulte ius ultra ea q̄ ſupe
ri⁹ dc̄a ſunt circa pleniorē doctrinaꝫ con-
trarietatis l' uarietati. teſtū ſciendū ē ꝙ
ſ' vnus ⁊ idē teſtis ſibiiuicē ⁊ intra ſe ipꝫ
ē ɔtrarius ⁊ uarius ⁊ tunc dic ut.ſ.ꝑ xi.
dici aut vnus teſtis ɔtradic̄ pluribus et
tc̄ eius teſtimoniū ꝓ nullo reputat ⁊ cō
fūdit a teſtimōio alioꝝ numero plurū
ut.l.iuriſiurandi.C.ð teſti.et i.c.uenies
et i.c. licet. extra ð teſti. et hoc ē ueꝝ qñ
vn⁹ ɔtradic̄ trib⁹ ul' plurib⁹.ſi aūt vn⁹
ɔtradicat duob⁹ ſic ꝙ duo ſūt ſolí teſtes
ꝓducti.xbi grā ab actore qui ꝓbauit de
mutuo fc̄o.re⁹ autē ꝓduc̄ vnū ſolum te
ſtē ad ðfeſſionē ei⁹ tūc ē diſtiguen.ſꝫ doc
iuris ciuil' et canonici. ſ' teſtis ex ꝑte rei
ē directo ɔtrari⁹ illis duob⁹ ex ꝑte acto
ris.⁊ tūc remanet valida ꝓbatio ipſorū
duoꝝ teſtium nec in aliquo elidit ꝑ illū
ſolū teſtē ſ' ipſe ſolus teſtis ē ſimpliciter
diuerſ⁹ et nō ɔtrarius xbi grā ꝙ depo-
nit ꝙ re⁹ ſoluit et tūc elidit ꝓbatio ipo
rū duoꝝ ī hoc ꝙ deferri pōt reo iuramē
tū ī ſupplemētū ꝓbationis ut hec nō.per
bar.in.l.admonēdi.ff.ð iureiur.et i.l.i.ff.
de ven.inſpici.et ꝑ Cy. in.l.in bone fidei.

ĩ ultima.q.C.ꝺ iuriur. ⁊ ꝑ Jo.an.ĩ.c.fi.
ex̃ ꝺ iuriurã.a' plures ɔ̃dicũt pluribus
ſiue ſint ꝓducti ab una pte ſiue ab utraq3
⁊ tũc diligẽt' adũtẽ d3 iudex an ſ' ɔ̃trietaſ
q̃ poſſit aliqua diuiſiõe iuuari ⁊ tũc ɔcor⸗
dabit eoſ iuxta nõ.ĩ.c.cũ tu.extra ꝺ teſti.
⁊ ĩ.c.nihil ob.ex̃ de x̃.ſig.cũ ſi.ſi uõ fuit
ɔ̃trietas q̃ ɔmode ñ poſſ' aliq̃ diuiſiõe iu
uari tũc iudex ɔſiderare d3 q ſũt illi q x̃iſi
miliora ꝺponãt ⁊ ill' auctoritatẽ pſtãe ⁊
alijs eos pferre ut ex̃ ꝺ ꝓba.ĩ.c.l3.ĩ fi. et
ĩ.l.teſtiũ.pꝰ pn.ꝺ teſti.ſi võ ꝺ veriſil'itu
dic nõ ɔſtet pferre dẽt digniores uiliori
bus ẽt ſi digniores eẽnt mĩo pauciõeſ ut
.ꝺ.c.ĩ pñtia.vbi aũt eẽnt oẽs pares ĩ dig
tate ⁊ ſatis credibilia ꝺponẽtes tũc pferen
dꝰ eẽt nũs plurium ⁊ ſic ſtat' maiori pti
ar.ꝺcĩ.c.ĩ pñtia.⁊.ꝺcẽ.l.teſtiũ.ibi al' nũs
ꝛc.Si autẽ oĩa vndiq3 ſũt paria tũc omis
r̃pelli ꝺbẽt ⁊ iudex ꝓñũtiabit ɔ̃ eũ q ꝓ
bare ꝺbuit ut ĩ.l.de etate.ff.ꝺ ꝓba.⁊ ex̃ ꝺ
ꝓba.ĩ.c.ex l'ris.et extra de fide iſtru.c.ĩt
dilcõs.ĩ fi.fuerũt tñ aliq pferẽtes nũ3 di
gnitati q̃s reprobat hoſti. ĩ.ꝺ.c. ĩ pñtia.
Quid.n.ſi ſũt tres milites ſeu doctores
ex vna pte ⁊ q̃nq3 uileſ ſeu ruſticam ex a'
cur nõ dicemꝰ doc.pferẽdos ꝺ qbꝰ plene
nõ.ſpe.ĩ ti.ꝺ teſti.ĩ.§. poſtq̃.⁊ ꝑ cy.⁊ ali⸗
os ĩ.l.ſcripture diuſe.⁊ ĩ.l.ĩ exercẽdis.C
de fide inſtru.

¶ **Et periurii** Qui.n.piu
rꝰ ẽ a teſti⸗
monio r̃pellit' q̃ pſũit' adhuc facilit' de
ierare ut in.c. teſtimoniũ ex̃ ꝺ teſti.⁊ ĩ.c.
accuſatꝰ.§.l3.ex̃ ꝺ hẽ.li.vi.⁊ nõ.ĩ.l.luciꝰ
.ff.ꝺ his q no. ĩfa. ſed an q̃lib3 piurꝰ ſit
ĩfaĩs dic q ñ regularit' fallit ĩ trãſactiõe
iurata ⁊ piurata.ꝺ q̃ hẽt' ĩ.l.ſi q̃s maior.
C.ꝺ trãſac.⁊ ibi nõ.⁊ ĩ.d.l.luciꝰ.ꝑ de c.ãd
ĩ q̃lib3 a' ꝓmiſſiõe iurata ut nõ. ꝑ gl.ſin
gularẽ.ĩ.l.p.C.ꝺ digni.li.xij.deꝰ autem
nouit q̃t ſũt modõno tpe piuri ⁊ ĩfames

¶ **Item falſarii** Hic eſt
multu3
adũtẽñ.q̃ hoc ẽ plꝰ ſolito falſarioꝝ ⁊ cor
ruptoꝝ teſtiũ habũdã' vñ ꝺ talibꝰ ñ eſt
hñda mĩ'icordia q ſi locꝰ falſ' teſtibꝰ et
iſtr̃is r̃liq̃t' nl'lꝰ ꝺ ſtatu ſuo ſecurꝰ erit.
teſtis.n.⁊ tabellio falſꝰ tres pſonas offẽ⸗
dit ꝺũ iudicẽ ⁊ ptẽ ut ẽdit' ĩ.c.ĩ.ex̃ ꝺ cri
fal.ꝺ cꝰ pena ⁊ alijs ad falſitatẽ eiꝰ ptinẽ
tibꝰ dixi.s̃.ĩ ti.de for' iuramẽti teſtium in
gloſa ſuper verbo falſitatis.

¶ **Uacillant** Dr̃ autẽ te⸗
ſtis uacillare
q timẽdo a' dubitãdo loq̃t' ſm̃ Inno.ĩ
quo dẽt iudex ⁊ examinator eſſe diſcretuſ ⁊
ſi viderit ſeu ɔgnouerit teſtẽ vacillãe d3
facere hoc ꝺſcribi ꝑ notariũ eẽ qui ſcribat
q iudex l' examinator ſibi dixit q teſti.
uacillabat ⁊ h' idẽ uiſũ ẽ ipi notario ꝑ ta
lia ſigna ut nõ.ꝑ eũ ĩ.c.qm̃ ɔtra falſa3.in
glo.ſup v̾bo iſtr̃oꝝ. extra de fide inſtru⸗
mẽtorum.

¶ **Sataguntnega**
tiuã. Regularit' negatiã mera ẽ iprobaꝛ
bil' ut hẽt' ⁊ nõt'.ĩ.l. actor.qꝺ aſſeuerat
.C.de ꝓba.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.ĩ.c bone memo⸗
rie.ex̃ de elec.niſi eẽt negatiã tal' q̃ eq̃lit'
caderet ita ĩ itellẽu ⁊ mẽte ipiꝰ teſtis ſicũ
affirmatiã tũc.n.ꝓbabil' eẽt ut nõ.ꝑ cy.ĩ
.l.ij.C.ꝺ erro.aduo.⁊ ꝑ alios ĩ.d.l.actor.
⁊ eodẽ mõ eẽt ꝓbabil' ſi eẽt coartata lo⸗
co ⁊ tpe l' aliq̃ alia q̃litate ſic q ɔphẽdi
poſſ3 ꝑ uerꝝ indiciũ ut nõ.in.ꝺ.c.bone.et
ĩ.l.optimã.C.ꝺ ɔtrahẽ.et ɔmit.ſti.⁊ ĩ.c.
ſeries.et ĩ.c.ex tenore.ex̃ ꝺ teſti. et ex his
p3 q glo.ĩ.l.dic ꝓferre.§. ſi plures.ff.de
arbi.que dicit q magis credendum ẽ tri
bus affirmantibus q̃3 decẽ negãtibuſ nõ
ſimplicit' ẽ uera ſed debet intelligi qñ de
ponunt meram negatiuam aliter uero eq̃
liter eſt omnibus credendum ac ſi omẽs
deponerent affirmatiue cum diſtinctione
tamen de qua ſupra dixi quando teſtes
ſunt contrarij.hec autẽ negatiua etia3 po⸗
teſt per ſcripturã publicam uel priuata3
probari verbi gratia ſi dicat' talẽ eſſe ſb⸗
ſtitutu3 pupillariter defuncto et hoc ne
getur per ꝓximiores ipſi defuncto ita q
non ſit ſb ſtitutus liquidabitur ex forma
teſtamenti ar.in.l.fi.C.de re.credi.et no⸗
tatur per.bar.in.l.tutie textores.ff.de leg.
pmo.et.l.in illa ſtipulatione.ff.de verbo.
obl.ad qꝺ fac.l.de etate.§ ex cauſa.ff. de
interro.ac.licet qñ negatiua in facto ɔſi⸗
ſtit ꝓhẽt' iuris pſumptione eo ipſo q cõ
trariũ nõ ꝓbat' ut ſi creditor neget ſibi
ſolutum eſſe ut notat' per glo.in.l.ij.C.
de iure emphi.et habetur in.l. finali.C.
de ſolutionibus. ideo dicit lex ei qui dic
et affirmat non ei qui negat incumbit
probatio ut in.l.ei qui.et.l.ab ea parte.ff
de ꝓbationi.de cuius negatiua ꝓbatio⸗
ne notatur etiam per glo.in.auc.de here.
et fal.§.ſi uero abſunt.in gloſa ſuper ver⸗
bo uidiſſe. et in.l. prima.ff.de iti. actuq3
priua.

¶ **Suntque etiam** ſingulares. ¶Tūc autē dr̄ teſtis ſingularis eſſe q̄ ſolus eſt nec aliū habet ſibi ī depo ſitiōe cōteſtē ⁊ cōcordē ⁊ ob h̄ eius teſtio niū nullū eſt iure diuino q̄ scriptū eſt ī ore duoꝝ uel triū ſtat oē v̄bū ꝗ iure hu mano ciuili et canoico ut.l.iuriſiurādi.C. de teſti.⁊ in.c.licet vniūſis.⁊.c.quotiēs.de teſti.⁊ i.c.ſ ex quadā.ex̄ de teſti.⁊ i.c.ſ.ī ꝟ.ꝗꝗ.ex̄ de ꝓba.⁊ nō.i.c.bone.ex̄ de elec. ⁊ ex̄ de accu.i.c.cū dilect9. et plene p Cy.ī .l.ij.C.que ſit lōga cōſue. i certis tū cāib9 admittit' vni9 teſtis teſtioniū quos enu merat Specu.in ti.de teſti.ꝟ.reſtat de nūo teſtiū ⁊c.Qui tū caſus non cōcludūt ſtari quo ad ↄdēnationē ſed q̄ ad p̄ſūptionē ut nō.p glo.in.c.nup.ex̄ de teſti.

¶ **Et nō iurati** Aduerte ꝗ teſtis debet aſtringi ad iuramētuȝ al' nō valȝ ut dc̄a.l.iuriſiurādi.⁊ i.c.nup de teſti.¶Quid aūt ſi nōrius ſcribat apud acta tal' iurat9 an p iſta v̄ba narratiua ꝓbabit' de ipo iu ramēto dic ut dixi.ſ̄. ꝯtra formā iuramēti teſtiū in glo.i. ¶Sed qd dices ſi in iſtru mēto obligatiōis cautū ſit exp̄ſſe ꝗ ſi ca9 contigerit teſtes ꝓduci ꝗ eiſdē teſtib9 cre dat' ſine iuramēto an valeat tal' cōuentio ſeu iuramēti remiſſio vr̄ ꝗ nō ar.in.l.ij.ꝟ. ſȝ ꝗ veremur.C.de iura.calū.glo.i.c.tuis et i.c.fraternitati ex̄ de teſti.tenȝ ꝗ ſic quā opi.ibi ſequit' Hoſti.⁊ Jo.an.⁊ idē tenet glo.⁊ doc.i.l.iuriſiurādi.C.de teſti.Spec. autē in dicto ti.de teſte.ꝟ.ſequit' de teſtiū iuramēto dicit ꝗ p̄dicta opio ꝓcedit q̄ talis remiſſio fit cū licentia ⁊ auc̄te iudicis ſȝ prior opio eſt verior et ſit rō ꝗ pōt ps ſe alligare ſtare ſiplici dicto ſui aduerſarij ut in.c.qntauallis.ex̄ de iuri.iuri.⁊ in.l.de lata.⁊ in.l.cū ꝓponas.C.de iuri.iuri.⁊ in.l. fi.C.de fideiuſſo.g̃ multo magis ſimplici dc̄o teſtis nō ob.dict9.ꝟ.ſȝ ꝗ veremur. ꝗ loquit' ibi in iuramēto calūnie īducto ad reſtringēdū lites ꝓpt' publicā vtilitatē ut nō p glo.i.c.veniētes.el ij.in fi.ex̄ de teſti. ¶Quid aūt ſi teſtis depoſuit ſine iuramēto ul' forte non reꝑit' ſcriptura iuramēti vū poſtea iurat ſe tuliſſe teſtioniū ſ̄m puraȝ veritatē an ex h̄ ↄfirmabit' eius teſtioniū quidā dicūt ꝗ nō ut refert Cy.in dicta.l. iuriſiurādi.ubi h̄ ꝓbat' in tex. ibi priuſꝗ̄ ꝓbib̄erant ⁊c. ad qd̄ facit qd̄ in ſi.l.i dr̄ de iuſſu ⁊ mādato ut.l.ſi qs m̄ bona.ꝟ.iuſſuȝ. ff..de acq.here.⁊ in.c.i.ex̄ de re.eccle.n̄ alie.

et p Dy.in.c.ratū.ex̄ de re.iuri.li.vi.⁊ hāc puto verā. ¶Alij autē ↄdicūt ⁊ male ꝗs refert Specu.in dc̄o ꝟ.ſequit'.ſūt tū q̄daȝ ꝑſone que excuſant' iurare ut ep̄us ut in auc̄.ſȝ iudex.C.de epiſ.⁊ cle.Alie quibus mitit' iuramētuȝ ad domū nec cōpellūt' ad iudiciū venire ut.l.ad ꝑſonas egregias. .ff.de iuri.iuri.

¶ **In facto eorum** ꝓprio. ¶Iſti merito ſunt repellendi quia multū abſonū eſt ꝗ qs ſit iudex ⁊ teſtis ī facto ꝓprio ſic eni ↄfunderet' curſus iuſti^e ut iiij.q.iij.c.null9.⁊ in.c.inſup.ex̄ de teſti. et.l.oibus.C.de teſti.⁊.l.null9.ff.eo.ti.niſi h̄ fieret de exp̄ſſo cōſenſu alteri9 ꝑtis ar.ī .l.fi.C.de fideiꝯ.⁊.l.delata.C. de iuri.iuri. cū ſi. ¶Sed circa hoc querit' an venditor poſſit eſſe teſtis pro emptore vr̄ ꝗ ſic quē admodū dicim9 de legatario qui pōt eſſe teſtis pro herede ut inſti.de teſta.ꝟ.legata rius.et.l.qui teſtamēta.in prin.ff.de teſta. .l.dictāṫib9.C.eo. veritas eſt ēe diſtinguē duȝ ſ̄m glo.in dicta.l.oibus.⁊.l.nullus.et ibi p doc. ¶Ut autē vēditor eſt obligat9 de euictiōe emptori de re ipa ſup q̄ qd̄ agit' ut cōiter fit in inſtris ⁊ tunc nō poſſit eſſe teſtis aut nō eſt obligat9 ut ꝗ pactū fecit ſp̄ale ne de euictiōe teneat' ut aliq̄n fit de q̄ tradit' i.l.emptorē. in p̄n.ff.de ac. emp. et tūc poſſit ēe teſtis ⁊ eodē mō diſtiguit' in debitore ſi cā mora ſit coñ creditorē de pignore ut dicit Specu.in dc̄o ti.de teſte v̄ſi.qd de vēditore.quā opi.ſequit' Inno. in.c.q̄n aliq.ex̄ de teſti. ¶Quid autē in fideiuſſore dicem9 an poterit eſſe teſtis ꝓ debitore.Spec.⁊ qdā alij ubi.ſ̄.diſtiguūt ſ̄ debitor ē ſoluēdo ⁊ tūc admittit' al' nō ar.in.l.itaq̄ȝ. in fi.ff.de fur. ⁊.l.ſi cui.ꝟ.fi.ff. de legat.i.⁊.l.i.ꝟ.penulrio.ff.quādo appel. ſit. ¶Ultra queritur quid ſi de re cōi ſit queſtio an ille qui ꝑtem in ea habet po terit eſſe teſtis vr̄ ꝗ nō ꝗ qd̄ cōe eſt meū eſt ut.l.ſerui electiōe.in fi.cū ſi.ff.de lega.i. ¶Breuit' colligēdo ſiml' oia diſtigue ſic aut res ē cōis alicu9 vniūſitati l' collegij aut pluriū ſingularū ꝑſonarū.Primo caſu cōſidera aut eſt eniȝ ſimplex qd̄ de aliquo geſto facto ul' ordiato in vniūſitate ul' col legio aut de alio facto extra collegiū.p̄mo cāu qlibet de collegio ul' vniūſitate ē ido neus teſtis ne pereat facultas ꝓbatiōis ut tradit' i ex^m de electiōib9 et ſil'ib9 actib9 qui fieri ſolēt ſecrete in collegiis ut ꝓbat' in.c.veniens.in fi.ex̄ de teſti.⁊ in.l.cōſenſu.

.C. de repu. In alio auté caſu cũ qđ eſt de
actu geſto ex collegiũ ſbdiſtigue aut ex eo
reſultat cõmodũ uł incõmodũ ſingulariť
ſingul' et tunc null⁹ eoꝝ ſit idone⁹ teſtis
ꝑ regulã dcã.l.oibus. aut nõ reſultat tale
cõmodũ ſingulariť ſingul' et tũc quilibet
erit idoneus teſtis ut plene traditur et
habeť in.c.inſuper.⁊ in.c.cũ nũtius.et ibi
ꝑ Jo.an.ex̄ de teſti.quã etiam opi.firmãt
Bar.⁊ doc.in.l.in tm̄.§.vniũſitatí.ff. de re.
diui.ubi vide ⁊ ꝑ Specu.i dcõ ti de teſte
in prin.vſi.ſi nũquid in cã vniũſitatí. ⁊ per
Jaco.de bel. in auc°.de mona.§.i.coll'.i. ¶
2° caſu pricipali qñ res eſt cõis pluriũ ut
ſingulariũ pſonaꝝ. diſtigue ꝑut nõt Ja.
buť.in dicta.l.oibus. aut ſũt ſocij oĩuꝫ bo
norũ aut ipi⁹ rei tm̄ de qua eſt qõ.aut res
ipa eſt incidẽter cõis ſine ſocietate.ꝑ enim
cãu oés repellũtur qꝛ cõmodũ eſt ad ipos
oés pueturũ ⁊ eadé rõe repellũť in cãu
2°.ar.l.i.§.in ꝑpria.ff.qñ appel.3° caſu ſbdi-
ſtingue aut res ipa é idiuidua ⁊ tũc null⁹
é idoneus teſtis qꝛ ſperat cõſequi cõmodũ
ar.in.l.ſi cõem.ff.quẽadmo.ſerui.amit.aut
res é diuidua et tũc qꝛ victoria vni⁹ ñ pro
deſt alteri ⁊ qlibet eoꝝ poterit pro altero
ée teſtis ar.in.l.i.§.qnimo.ff. ſi ps here.pe.
ubi auté eſſꝫ vtriuſqꝫ eadé cã defẽſiõis uł
ſi lis eſſet cõis tũc nõ eſſet alť pro altero
idoneus teſtis ar.dicte regl'e.l.omibus.et
facit.l.ſi qui ſepatim.§.i.ff.de appel.⁊ nõ.ꝑ
Inno.in.c.qm̄ aliq.ex̄ de teſti. ¶ Deinde
quero de eo qđ cottidie eſt in vſu ecce qꝛ
brentator uł portator vini detulit ad tuã
domũ pte mei certaꝫ q̄ntitaté vini uł gñi
tibi venditi tu recuſãdo preciũ ſolue dicẽſ
nõ recepiſti granũ uł vinũ ego auté volo
producẽ in teſtes eos qui tibi et in domo
tua illud detulerũt queriť an ſint in hoc
teſtes idonei ⁊ ſufficientes ego reperio qꝛ
Bar.in.l.deferre.ff.de iure fiſ.deťmiat qꝛ
nõ qꝛ ipi tractant de ſe exonerãdo ab obli
gatiõe qꝛ mihi tenebanť ex mãdato et ꝑ
hoc eſſẽt teſtes in facto ꝑprio cõtra dictaꝫ
regulaꝫ.l.omibus. ego credo cõſiderandũ
an ſint tales pſone q viuãt de hmodi arte
portature ⁊ tũc dicerẽ eoſ admitti ⁊ plenã
fidé facẽ exẽplo legatarioꝝ ut inſti. de te-
ſtamẽti.§.legatarius.⁊.l. ditãtib⁹. cũ ſi.ſ.
alle.aut ſũt alij non cõſueti ad tale officiũ
ſed a caſu deputati ⁊ electi ⁊ tunc puto qꝛ
faciũt ſemiplenã ꝓbationé exẽplo proſo-
nete de quo.ſ.dictũ eſt ⁊c.

¶ Reddunt rõem

nec cãm. ¶ Rõ ⁊ cã idé ſũt q̄ntũ ad ꝓpo
ſitũ ptinet que quideꝫ rõ ⁊ cã in teſte eſt
ſpãliter attẽdenda qꝛ rõ é illa que limitat
et cõſtringit eius vniuerſũ teſtimoniũ et
in tantũ qꝛ magis attẽdiť rõ ꝗ dictũ ut
plene nõ. per doc.in.l.ſolam.C. de teſti. et
per glo.in.l.cum hi.§.nihil.ff.de tranſac.et
in.c.cũ cauſam.extra de teſti.vnde ſi teſtis
intrrogat⁹ quid ſcit de cõtenti in capitulo
rñdeat vera eſſe cõtenta ⁊ intrrogat⁹ quõ
et q̄liter ſcit dicat qꝛ ſic audiui dici a plu-
rib⁹ pſonis certe iſta rõ ꝯfũdit et ãnullat
dictũ precedẽs qñ dixit vera eſſe ut nõ.in
.l.teſtium.C.de teſti.⁊ habeť in.c.licet ex
quadã.ex̄ de teſti.cũ ſi.ubi auté teſtis non
intrrogareť de cã valet dictũ eius regula
riter ut in dcã.l.ſolã.cũ ibi nõ.qꝛ nõ debet
eſſe vboſus in expſſione alicui⁹ cauſe niſi
intrrogetur ſm doc.et nõ.in.c.cũ ſic nobis
ex̄ de re iudi.niſi dictũ eius eſſet potius ꝗ
facti qꝛ tũc etiã ſine alia intrrogatiõe teneť
cãꝫ exprimẽ vbi gratia ſi deponat ſimpl'r
qꝛ ticius eſt dñs talis fundi certe h̄ nõ ſuf
ficit ſed debet adicẽ a quo habuit et ex q̄
cã tale dñiuꝫ uł ſalté dicẽ qꝛ vidit ipm ge
rere ⁊ gaudẽ ꝑ dño lõgo uł lõgiſſio tpe
ar.l.ticia.ff.de ſolu.⁊.l.ij.C.de acqui.poſ.et
.l.ſi quis empti .C.de preſcrip. xxx.an. et
ita determiat Specu.in dcõ ti. de teſte.§.
nũc videndũ.⁊ Inno.in dicto.c.cũ cãm.et
eſt rõ ſm euꝫ quia ad officiũ teſtis ptinet
deponẽ ſup his ſolũ que ſũt facti nõ auté
iuris vñ cũ dñiuꝫ ſit quid iuris ad eũ nõ
ptinet iudicare talé eſſe dñm ſꝫ debet dicẽ
illos act⁹ qui ſũt facti ꝑ quoſ iudex poſſit
cõprehẽdere an fuerit dñs uel q̄ſi dñs et
an vtiliter uł dirẽo faciũt que nõ. ꝑ glo.
et Bar.in.l. ſtipula° iſta.§.hij quoqꝫ.ff.de
vbo.obli.⁊ nõndũ qꝛ paria ſũt nullaꝫ cãm
exprimẽ uł impertinenté ⁊ iniuſtã ut habeť
in.c.ꝓterea ex̄ de teſti.ar.in.c.ij.ex̄ de trãſac.
debet eniꝫ cã eſſe talis que de nẽcitate cõ-
cludat dictũ ſuũ ée verũ alioqn teſtioniũ
nullũ ut ar.l.nõ hoc.C.vñ cogna.et.l.neqꝫ
natales.C.de ꝓba.et nõ.per Bar. in.l.i.§.
docẽ.ff.ne qs eũ qui in ius vocat⁹ é.dictuꝫ
auté teſtis trahiť ⁊ reduciť ad eius rõeꝫ
quia ipa rõ eſt illa que regulat ⁊ iformat
ipm dictũ ar.ĩ.l.hec actio.ff.de calũp.⁊ nõ.
in.l.cũ tale.§.legati talé cãm.ff.de condi.et
demõ.facit in auc°.de teſti.§.et licet. ibi et
cãm teſtionij ⁊c. et qđ habeť in.l.aurelio.
§.ſticho.ff. de libe.le. vñ dici ſolet qꝛ cauſa
ceſſãte ceſſat etiã dictũ ut in.l.qđ dictũ.ff.
de pac.⁊.l.adigẽ.§.quãuis.ff.de iuř patro.

ubi auté teſtis int̃rogeť ſuper aliq̃ capl'o
gñali ⁊ gñaliter reſpóderet nó int̃rogat⁹
ſpáliter de cauſis ⁊ circũſtãtiis valẽt dẽm
eius ut nõ.p Bar.in.l.i.§.diu⁹.ff.de qõ.de
bis aũt ſeu aliis ad rõnez ſeu cãz teſtiſ pti
nétib⁹ vide qð nõt Inno.in dc̃o.c.cũ cãz
et Specu.in dicto ti.de teſte. Nũc auté vi
dendũ qualiter in teſtiũ exaíatiõe ſit pro
cedendũ.

¶ Suntq̃ʒ publica

tis iam teſtib⁹ al' recepti. ¶ Qua forma
fiet publicatio teſtiũ dictũ eſt.ſ.de forma
publicatiõis teſtiũ. Quis autez ſit publi
catiõis effect⁹ ſupeſt vidẽduz. Eſt ergo ſci
endũ q̃ regulariter poſt publicatioñe te-
ſtiũ nó recipiũtur nec admittũť alij nec
idem teſtis ſup eiſdé capl'is ſup quib⁹ fu
erunt recepti et exaíati ſʒ ſup aliis capl'is
þoꝛib⁹ directo cõtrariis bene admittũť et
hec oía ꝓbent̃ in.l.p hác.C.de tépo.appel.
et in.§.ſi vero.in auc°.de teſti.⁊ in.c.itimaᵗ
et in.c.fraternitati.ex̃ de teſti.cum ſi.et per
Specu.in ti.de teſte.§.ſatis vtiliter. ⁊ per
Cy.in auc̃.at qui ſemel.C.de proba.⁊ hoc
ſi producũť in eadé inſtãtia et ratio hui⁹
prohibitiõis eſt timoꝛ ſboꝛnatiõis an aũt
admittant̃ poſt publicatioñe in noua in-
ſtantia puta in cã appellatiõis ſup eiſdem
capl'is eſt differétia magna inter ius cano
nicũ ⁊ ciuile nã de iure canoico nõ admit-
tunť ꝓpť eandé rõnez cũ ita duret timoꝛ
ſboꝛnatiõis in cã appellatiõis ſicut in cauſa
pꝛicipali ut detẽminať i dc̃o.c.frat̃nitati.
et in cle.teſtib⁹.ex̃ de teſti.ſʒ de iure ciuili
bene admittũť ꝓpter diuſitaté inſtãtiarũ
et q̃ min⁹ malũ é eos admittẽ ut veritas
pateſiat q̃ȝ repellẽdo eos veritas ſuffoceť
ſm doc.ut plene tradiť in dicta.l.per hác.
fallit autem regula in certis caſib⁹ quos
enumerat Spec.i ti.de teſte.§.ſatis vtiliť.
ubi vide. ¶ Ut tñ ꝑmiſſoꝝ latioꝛ héať
iſtructio diſtigue cũ querit̃ an publicati
teſtib⁹ ſup eiſdé capl'is poſſit teſtis iterũ
recipi aut quis vult teſtes repetẽ ul' ꝓdu
cere ſup eiſdé capl'is in eadem inſtãtia aut
in alia ꝓduci pͥmo caſu aut fuerũt iſte at-
teſtatiões publicate min⁹ ſolépniť et cõtͥ
ius ⁊ p cõſequés nõ valent qð quidé põt
variis modis contingẽ ul' q̃ fuerũt publi
cate lite nõ cõteſtata regulariter ul' parte
abſéte ⁊ ñ citata ul' ab eo qui nõ habebat
ſup hoc ptátez ⁊ tũc admittũť teſtes p⁹
talem inutilem publicationez ut habeť et
nõ.in.c.cũ cãm.ex̃ de teſti.⁊ ibi nõ.per Io.

an.⁊ p eundé plen⁹ in dc̃o.c.fraternitati.
et p glo.in dicta cle.teſtibus.ex̃ de teſti.et
rõ eſt q̃ nõ preſtat ĩpedimentũ qð de iur̃
nõ ſortiť effectũ ut in regula nõ preſtat.
de re.iur.li.vi.q̃ȝ quod eſt nõndũ hui⁹-
modi inutiles atteſtatiões poſſũt de ptiuʒ
cõſenſu tacito ul' expſſo cõfirmari ut det̃-
minat Inno.⁊ Io.an.in dicto.c.cũ cãm.ex̃
de teſti.aut fuerunt rite ⁊ recte publicate
et tũc aut ipe atteſtatiões ſũt deꝑdite ul'
quia nõ reperiũtur apud iudicem nec no
tariũ cauſe nec ptem et tũc poterũt teſtes
iterũ de nouo ꝓduci ut in.c.fi.ex̃ de ꝓba.
et nõ.in dicta cle.teſtib⁹.aut nõ ſũt deper
dite ⁊ tunc aut agiť de falſitate prioꝝ te
ſtiũ ⁊ tũc i odiũ falſitati ⁊ fauoꝛé veritati.
admittũť alij teſtes poſt prioꝛé publica
tioné ut ꝓbatur in.c.licet.ex̃ de ꝓba.et in
.c.ſeries.⁊ i.c.cũ in tua.ex̃ de teſti.⁊ p Cy.
in.l.ſi quis teſtib⁹.C.de teſti.aut nõ agiť
de falſitate prioꝝ ⁊ tũc aut é cã mrĩonial'
et tunc fauoꝛe mrĩonij admittunť teſtes
poſt publicatioñe ut tradiť in dicto.c.ſe-
ries ⁊ ibi per Inno.⁊ alios doc.aut eſt alia
cauſa ⁊ tunc aut princeps hoc indulſit per
reſcriptũ ex certa ſciẽtia nõ obſtãte tali.l.
et tũc poterũt ꝓduci iux̃ doctriná.l.fi.C.ſi
cõtͥ ius ul' vti.pub.⁊ in.l.quotiens.C.de
ꝓci.impa.offe. Idez ſi iudex hoc admiſit p
eius int̃locutoꝛiã a qua nõ fuit ꝓuocatuʒ
ar.eoꝝ que nõnť p Dy.in regl'a idultũ.
de re.iur.li.vi.et p Cy.in.l.iudices.C.de
iudici.⁊ p Bar.in.l.ij.ff.de re iudi.aut nec
iudex hoc admiſit ⁊ tũc ſtat firma regula
q̃ in eadé inſtãtia non poſſũt poſt publica
tioné teſtes vlteri⁹ recipi ſup eiſdé capl'is
ul' eis directo cõtrariis ut dicto.§.ſi vero.in
auc°.de teſti.⁊ in auc̃.at qui ſemel.cũ ſi.ibi
nõ.C.de ꝓba. ¶ 2°. caſu pꝛicipali qñ quis
vult teſtes producẽ poſt publicatioñe in
alia inſtãtia tũc diligẽter cõſidera aut eñi
hec alia noua inſtãtia eſt coniũcta pͥme ut
q̃ſi cenſeať eſſe eadem cũ pͥma ut eſt cauſa
appellatiõis ut nõ.p g.⁊ doc.in.l.ita demũ
.C.de ꝓcura.⁊ tũc ſm iura ciuilia poſſũt
teſtes ſup eiſdé capl'is ꝓduci ut in dc̃a.l.
per hác cum ibi nõ.ſʒ ſm iura canonica ne
quaq̃ȝ ut in.c.fraternitati.⁊ dc̃a cle.teſtib⁹
cũ igiť hec iura ſũt ſibi inuicez repugnãtia
ſeruabunt canoniſte ius ſuũ in foꝛo ſuo et
laici in foꝛo ſuo ius ciuile ar.eoꝝ que nõ.
i.c.fi.ex̃ de pſcrip.⁊ in.c.i.ex̃ de no.ope.nũ.
aut hec noua inſtãtia eſt diuerſa a pͥma et
pꝛicipalis ut pſona ⁊ tũc aut ipa noua cã
tendit ad eundé finem ad queʒ tendebat

ꝑma ul' eſt idẽ modus agendi in vtraq; ⁊
tũc nõ poterũt teſtes ſup eiſdẽ capitul' de
nouo ꝓduci ut.l.ſi quis cũ totũ in fi.et.l.
cũ querit'.cũ.l.ſe.ff.de excep.rei iudi.et q̃ſi
ꝑ totũ.⁊.l.ſi mater.§.eandẽ.co.ti.aut noua
tendit ad aliũ finem ul' eſt in ea diuerſus
modus agẽdi ab ipa ꝑma ⁊ tunc aut ꝓdu
cere volens ul' agens veniret ex h̃ directo
cõtra ꝑmã ſñiaȝ in ꝑori iudicio latã ⁊ tũc
nõ poſſũt teſtes ꝓduci ſup eiſdeȝ capitul'
ut ꝓbat' in 4ª lec.l.iulian⁹ verũ debitorẽ
.ff.de cõdi.inde.aut nõ venit directo cõtra
priorẽ ſñiaȝ et tũc poterũt teſtes admitti
ut in ij.⁊ iij.lec.dicte.l.iulian⁹.et ibi plene
ꝑ Bar.ad qd̃ facit.c.veniens.⁊.c.cũ in tua
ex̃ de teſti.⁊ quod ꝑ eundẽ nõ.in.l.ij.§.hoc
edicto.ff.vi bo.rapto. ¶ Sup nouis autẽ
capitulis ⁊ articulis an admittant' teſtes
de iur' ciuili in cauſa appellatiõis q̃ regl'a
eſt nõ ꝓbatũ ꝓbabo ꝛc. ut dicta.l.ꝑ hanc
ſub iudice lis eſt.nã doc.iuris ciuilis dicũt
ꝙ non ꝑ dictã.l.ꝑ hanc.de iure autẽ cano-
nico dicit' cõtrariũ in.c.fraternitati.de teſti.
Sed hic eſt multũ aduertendũ q̃ dicant'
noua capl'a et que dicant' vetera capl'a q̃
declarato patebit ꝙ hec iura canonica ⁊ ci
uilia que vident' inuicem repugnare cõue-
nient ſimul et cõſonabũt itaq; ſcire debes
ꝙ iura ciuilia appellant noua capitula illa
que differũt a ꝑorib⁹ re ⁊ ſbſtãtia ut ꝟbi
gratia ſi actor petiit in cã principali bouẽ
et ſuper boue capl'a formauit deinde in cã
appellatiõis format ⁊ ꝓducit capl'a ſuper
aſino ⁊ ſi.certe nõ audit' ⁊ ut gñaliter oĩa
exẽpla que tradi poſſẽt ſub quadã regula
cõcludant' dicendũ eſt ſm̃ Jaco.de bel.ut
refert Cy. in dc̃a.l.ꝑ hãc.ꝙ ſm̃ ius ciuile
illud vocatur nouum capl'm quod ita ſe
habet ad antiquũ ꝙ ſi ad illud ageret' in
nouo iudicio rei iudicate nõ obſtaret exce
ptio.ſȝ ſm̃ iura canonica illud appellat' no
uuȝ capl'm qd̃ dependet ab antiq̃ ⁊ ortuȝ
trahit ab eo de quo ſtati exª illiciaȝ ⁊ ſup
tali capl'o vtroq; iure tam ciuili q̃ canoᶜᵒ
tales teſtes admittũt' i cauſa appellatiõis
vnde equiuocatio ẽ in vocabulo ⁊ nõ in diſ
poſito. ¶ Querenduȝ eſt ergo que ſit rõ
iuris ciuilis ſũpto ſignificato ſuo circa no
uũ capitulũ .Rñdeo ſm̃ eundẽ Jaco.quia
ex voluit cõſulere ꝑ appellationẽ in illis
caſib⁹ in quib⁹ nõ erat cõſultũ ꝑ aliũ mo
dũ agendi obſtante ſibi exceptiõe rei iudi
cate at ubi ñ obſtabat exceptio rei iudica
te voluit id alio pricipali iudicio r̃ſeruare
ideoq; ſup tali nouo capl'o qd̃ i alio nouo
iudicio põt intẽtari ſine metu exceptiõis
rei iudicate recuſauit probatiões ⁊ teſtes
admittẽ in cã appellationis ubi ĝ obſtare
haberet iudicis exceptio in nouo iudicio
tũc admittit' teſtiũ receptio in cã appella
tionis vtroq; iure taȝ ciuili q̃ canoico ſup
nouo capl'o depẽdente ab antiquo ſeu tra
hente originẽ ab eo. ¶ Supeſt itaq; inueſti
gare exẽpla ꝑ que dignoſcit' que ſint ſeu
appellent' noua capl'a ex antiquis originẽ
trahentia ⁊ deſcendẽtia de quibus tetigit
Specu.in dicto.§.ſatis vtiliter.ꝟ. illd̃ aũt
nõ ꝛc.⁊ Jo.an.in dc̃o.c.fraternitati. quoꝝ
aliq̃ ſub breuitate cõmemorare diſpoſui
quia plurimi ſunt carẽtes illis libris et q̃
aliqua ſũt exẽpla que referũtur ad reum
aliqua vero que referũtur ad actorẽ ideo
ordine cõgruo ſubiiciã exẽpla que ad reuȝ
referũtur. ¶ Primũ erit exẽplũ tale ecce
tu egiſti cõtra me actiõe ex empto petens
rem tibi tradi per me venditorẽ ego autẽ
excipiẽdo ꝓpoſui me ad hoc non teneri ꝙ
tu preciũ rei mihi ſoluẽ recuſaſti ⁊ final'r
fertur cõtra me ſñia a qua appello et in cã
appellatiõis dico venditionẽ fuiſſe factam
ſub cõditiõe que impleta nõ fuit certe ꝑo
tero formare capᵐ ſup hac cõditiõe ⁊ ſup
eo teſtes ꝓducere nõ obſtante priori pu-
blicatiõe ⁊ examiatiõe teſtiũ facta ſup vẽ
ditione ⁊ tale capitulũ appellabit' nouuȝ
capl'm deſcendẽs ab antiq̃ ſup quo admit
titur poſt publicationẽ teſtiuȝ examiatio
ſuper vtroq; iure tam ciuili q̃ canoico ut
probat' in.c.cũ Jo.ex̃ de fide inſtru. ¶ 2ᵐ
eſt exemplũ in reo ecce tutor datus ſe ex-
cuſat a tutela dicens ſe gerẽ tres tutelas
querit' an excuſãdus ſit a q̃rta fertur ſñia
cõtra eum ⁊ appellat ⁊ in cã appellationis
format capl'm ꝙ gerit vnã tutelã ita ipli
cataȝ diffuſaȝ et negotioſã qd̃ loco triũ tu
telarũ reputari debet ut in.l.tria.et.l.ſi is
qui res.§.eum qui.ff.de excu.tu. certe ſup
hoc capl'o poterũt in cã appellatiõis teſteſ
produci tanq̃ nouo capl'o ex antiq̃ depen
dente ut in ſupiori dictũ eſt. ¶ 3ᵐ ſubin-
fert' in reo exemplũ utputa ecce ꝙ egiſti
cõtra me dicens ꝙ in minori tua etate vẽ
didiſti mihi prediũ ſine decreto iudicis et
ſic ñ tenuit alienaº ego nõ oppoſui ⁊ capl'a
formaui ꝙ tpe dicte venditionis tu eras
maior ⁊ hoc nõ obſtãte fuit lata cõtra me
ſñia ⁊ ab ea intꝑoſita appellatiõe volo in
ipa appellatiõe ꝓbare ꝙ poſt maiorẽ etatẽ
ipaȝ ratã habuiſti ⁊ ſic tenuit ut.l.ſi.C.ſi
ma.fa.ra.ven.ha. certe iſtud erit capitulũ

nouū dependēs ab antiquo iō admittetur
ſuper eo probatio vtroq3 iure inſpecto. ¶
In actore aūt ſubiiciūtur exēpla ſequētia
Primū ecce ꝙ tu mihi obligaſti fundu3
pro centū que tibi mutuaui deinde eūde3
fundu3 alij obligaſti poſteaq3 meā obliga
tionē renouaſti rurſū egi cōtra poſſeſſore3
pignorū ex obligatiōe nouata et finaliter
ſuccubui in cā quia ipi⁹ poſſeſſori obliga°
ꝑcedit ipam nouationē a q̄ ſnīa appellaui
et in appellatiōe volo capitulare et ꝓbare
de priori obligatiōe mea ꝑcedente ipa3 no
uatione3 cuius reſpectu ſum anterior ipo
poſſeſſore certe poſſum hoc facere quia tale
capl'm eſt nouū dependēs ab antiquis ut
ꝓbat̄ in.l.iij.in prin.ff.qui po.in pig.ha.
2ᵐ exemplū eſt in actore vbi gr̄a egi cōtr̄
te aliq̄ actiōe ⁊ in libello obmiſi petere te
cōdēnari i expēſis iudex autē cauſe te cōdē
nauit in ſorte de expēſis aūt ē nihil pronū
ciauit tu autem appellaſti a ſnīa certe ego
in hac cā appellatiōis potero expēſas ipas
petere et ꝓbatiōes inducē cū hic articul⁹
ſeu capᵐ ſit nouū deſcēdēs tn̄ a priori mā
ut probat̄ in.l.fi.C.qn̄ ꝓuo.nō eſt ne. ¶
3ᵐ ibinfert̄ in actore exemplū pone eccl'ia
petiit decimas reus autē oppoſuit ſe tutū
ab earū ſolutiōe priuilegio ſpāli ⁊ contra
eccl'ia3 lata eſt ſnīa que appellauit in qua
appellatiōe vult ꝓbare ꝙ cōtr̄ ꝑuilegium
nō eſt preſcriptū certe debet audiri cū tale
ſit nouū capl'm habēs tn̄ a priorib⁹ depē
dentiā ut in.c.accedētib⁹.ex̄ de priuile. ¶
Circa hoc autē exemplū occurrit tale du
biū an ſi in cā principali ꝓducti ſūt teſtes
ſuper ꝑſcriptiōe ſimpl'r ⁊ poſtea publicati
an in eadē inſtātia poterūt teſtes de nouo
produci ad ꝓbandū de titulo ꝑſcribentis
in qua q̄ōne varie ſūt doc.opi.ut r̄fert Jo.
an.in dicto.c.fraternitati.finalit̄ ⁊ cōcluſiē
ſm̄ eu3 talis diſcordia pōt diuiſiōe iuuari
ut diſtinguat̄ ſic aut quis ꝑmo formauit
capl'm ſeu articulū ſuꝑ ꝑſcriptiōe ſimpl'r
et abſolute ⁊ tūc ſi ſuꝑ ea fuerūt teſtes ex
aminati et publicati n̄ audit̄ vlteri⁹ ꝓbare
volens de titulo et eſt rō quia iſtud capᵐ
de titulo fuit de ꝑori ꝑſcriptiōe incluſum
et cōprehenſu3 ꝙ ad ꝑſcriptionē facienda3
titul⁹ requirit̄ ut.l.nullo.C.de rei vendi.
et in.c.ſi diligēti.ex̄ de ꝑſcrip.⁊ in.c.dudū
ex̄ de deci. et iōq3 cū ſemel admiſſet ſic ad
titulū ꝓbandū iſtud nouū capl'm de ti°.
ſpāliter nō eſſet nouū ſed antiquū et per
cōſequēs ſuꝑ eode3 capl'o admitteret̄ ad
probandū qd̄ omni iur̄ eſt ꝓhibitū ut in
dc̄o.§.quia vero.in auc°.de teſti.nec obſtat
qd̄ ſuꝑ dictū eſt de cōditiōe venditiōi ad
iecta que probari pōt in cā appellatiōis ꝙ
ſm̄ Inno.licet cōditio oriat̄ ꝓpter vendi
tionē nō tamē ex natura ipius venditiōis
cōditio aliq̄ in venditiōe cōprehēdit̄ ſeu
cōcludit̄ cū infinite ſūt venditiōes q̄ fiūt
pure ⁊ ſine vlla cōditiōe ſed in ꝑſcriptiōe
includit̄ titul⁹ qn̄ eſt talis ꝑſcriptio que
titulū requirit de qua eſt ad ꝑſens ſermo
ut dictū eſt. Similit̄ nō obſtat qd̄ ſuperi⁹
dictū eſt admitti ꝓbatiōes ſuper etate et
pubertate ut dicto.c.in ꝑn̄tia.de proba. ꝙ
ſm̄ Inno.licet etas inſit ꝓfeſſiōi ⁊ puber
tas mrionio ut ex̄ de regu.c.i. ⁊ de deſpō.
impu.c.i.li.vi.tn̄ longe plus ineſt titulus
ꝑſcriptioni q̄ etas ꝓfeſſiōi qd̄ patet nam
admiſſus ad ꝓbandū ꝓfeſſionē uł mrio
niū non habet neceſſe probare etatem niſi
ſpāliter neget̄ ſed dato ꝙ titulus non ne
getur tn̄ ille qui allegat ꝑſcriptiō3 tenet̄
titulū ꝓbare. ¶ Aliquādo quis ſolūmō
capl'a fecit et teſtes induxit ſuꝑ poſſeſſiōe
tantū ⁊ tūc audit̄ volens ſuper titulo te
ſtes ꝓducere de nouo nam hec ſunt inter
ſe ſepata titulus ⁊ poſſeſſio ut patet ex di
uerſitate tituloꝝ ut.ff. de acqui.re.do. per
totū.⁊.ff.de acqui.poſ.ꝑ to. et.ff.de vſuca.
ꝑ totū.ſic ſunt actus diuerſi ad electionē
ſcrutiniū publica° ⁊ electio ut ex̄ de elec. i
.c.quia ꝓpter. ¶ Deinde circa mā3 q̄rit̄
ſi teſtis obſcure locut⁹ eſt uł nō expreſſit
tā3 ſui teſtionij an poterit i eadē inſtātia
iterū repeti ut declaret eius teſtioniū dic
breuiter ꝙ ad ptis poſtulationē non audi
retur vlteri⁹ ſ3 iudex ex officio ad ſui ifor
mationē poſſet facere hanc repetitionē ut
habet̄ in.c.cum clamor.⁊ in.c.cū tu. ex̄ de
teſti.⁊ nōr Specu.i dc̄o ti.de teſte.in ꝑn.
vſi.itē ꝙ teſtis obſcure ⁊c.⁊ ꝑ Bar.in.l.ij.
.§.itē mutuū.in fi.ff.ſi cer.pe. ¶ Proinde
queri ſolet an teſtes ꝓducti ⁊ publicati i
vna cauſa faciant fide3 in alia ubi ſic plene
diſtingue aut ambe cauſe ſunt ciuiles aut
ambe criminales aut vna ciuilis et alia cri
minalis. Primo caſu ſbdiſtigue aut teſteſ
fuerūt recepti et publicati coram arbitro
aut coram arbitratore aut cora3 iudice or
dinario ſi corā arbitro tunc aut teſtes ipi
ſūt mortui ⁊ tc̄ plene ꝓbāt ⁊ fide3 faciūt
int̄ eaſdē ꝑſonas corā quocūq3 ⁊ in q̄cūq3
alia cā aut ſūt viuētes ⁊ tūc eſt i electiōe
ei⁹ cōtra quā ꝓducti ſūt uł ſtare ꝑorib⁹
diſpōibus eoꝝ uł ꝙ iterum recipiant̄ ut
probat̄ ⁊ habetur in.l.cū antea.in fi.C.de

arbi.⁊ i.l.fi.C.de teſti.⁊ c.p̃ſtata.extra de
teſti.niſi ptes ipe ſpãliter in compromiſſo
cõueniſſẽt ſtare ipoꝝ teſtionijs i quacũq;
cã ⁊ corã quocũq; iudice ꝙ nõ fieret ipoꝝ
viuentiũ alia noua examĩatio ut dc̃a.l.fi.
ibi ſtatutũ ſit ⁊c. qḋ eſt multũ nõbile et
ſemꝑ apponendũ in cõpromiſſis lꝫ multi
in hoc errent aut fuerũt recepti corã arbi
tratore ⁊ tũc nullã fidẽ faciũt ſm Inno.
et ꝑ eũ nõ.in.c.cũ in tua.ex̃ de teſti.et ideꝫ
firmat Iaco.but.in.l.fi.C.de teſti. Si aũt
fuerũt recepti ⁊ examĩati corã iudice ordi
nario uł delegato tẽ aut noua cã que nũc
agit̃ ẽ inter alias ꝑſonas ⁊ tũc nullã fidẽ
faciũt inter ipas ꝑ regulã gñalem res int̃
alios acta ut in rubro ⁊ nigro.C.res iter
alios acta. nam his demũ proſũt ⁊ nocẽt
probatiões facte in cã quib⁹ ꝓdeſſẽt ⁊ no
cerent ſnĩe late ⁊ ecõuerſo ut.l.ſꝫ ſi poſſeſ/
ſori.in fi.cum.l.ſe.ff.de iuri.iuri.⁊ in.c.inter
dilectos.§.porro.ex̃ de fide inſtru. Aut cã
agitur inter eaſdẽ ꝑſonas et tũc regulariť
ipe atteſtatiões et probatiões plenã fideꝫ
faciũt ut.l.is apud quem.C.de eden.⁊ ibi
plene per Cy. et in.l.geſta.C.de re iudi.et
plene per Bar.in.l.cũ lite mortua.ff.iudi.
ſol.⁊ nõ.ꝑ Inno.in dicto.c.cũ in tua.et in
.c.cũ cãm. ex̃ de teſti. ¶ 2°. caſu principali
videlicꝫ qñ ambe cauſe ſũt crimĩales ⁊ tũc
aut habent originẽ ex diuerſis factis ⁊ de
lictis ⁊ tũc nõ faciũt ullam fidem ar.in.l.
nũꝙ plura.ff.de priuati.delic. aut habent
originẽ ex eodẽ facto ⁊ tunc puto ꝙ fideꝫ
faciũt inter eaſdẽ ꝑſonas ar.in.l.i.ff. arbo.
fur.ceſa. ¶ Tertio autẽ caſu pricipali viꝫ
qñ vna cã eſt ciuilis et alia criminalis ſubdi
ſtingue ſm Bar.ut nõ.plene ꝑ ipm in.l.i.
.ff.vi bo.rap.aut teſtes fuerũt pri⁹ iducti
in cã ciuili ⁊ pri⁹ in cã crĩali ſi qdẽ fuerũt
pri⁹ ꝓducti i cã ciuili tẽ ⁊ fuerũt ꝓducti
ꝑ reũ ad abſolutionẽ et tẽ fidẽ faciũt i ſe.
cã crimĩali ut.l.i.⁊.l.pſes.C.de plagi. aut
fuerũt ꝓducti ꝑ actoreꝫ ad condẽnationẽ
et tũc aut fuerũt ꝓducti pricipal'r ſuꝑ de
licto ⁊ tũc nõ faciũt plenã fidem in cã cri
minali ut nõ.ꝑ glo.i.l.ſi qs a ſe fundũ.C.
ad.l.iuł de vi.et ꝓbat̃.in.l.ij.§.idẽ diuus
.ff.de teſti.ibi teſtib⁹ ⁊ ñ teſtionijs ⁊c.cui⁹
rõ eſt quia in crimĩalib⁹ requirũt̃ ꝓbati/
ones luce meridiana clariores ut.l.ſciant.
.C.de proba.tñ faciũt aliqḋ admiculũ ar.
.l.quero.in fi.ff.de edili.edic.l.capite quito
.ff.de adulte. aut ipi teſtes fuerũt ꝓducti
ſuper aliq̃ admiculo ad ipm crimen puta
ſuper rei dñio uł alio ſimili ⁊ tunc faciũt
fidẽ in crimĩali cã nõ ſuꝑ crimĩe pricipal'r
ſed ſuꝑ illo admiculo tm̃ ut dicta.l.i. et.l.
preſes.C.de plagi.3°. aũt caſu qñ ecõuerſo
facte ſũt p̃mo ꝓbatiões ſeu ꝓducti teſtes
in cã crimĩali an fidem faciant in ciuili di
ſtingue aut agitur cã inter eaſdeꝫ ꝑſonas
et faciũt fidẽ ut in.l.is apud quem.cũ ſua
mã.C.de eden.⁊ dicta.l.cũ antea circa finẽ
.C.de arbi. aut agit̃ inter alias ꝑſonas et
tũc aut ſnĩa facẽt p̃iudiciũ inter eas ⁊ tũc
faciũt fidem alias nõ ar.dicte.l.ſed ⁊ ſi poſ
ſeſſori.in fi.ff.de iuri.iuri.⁊.c.inter dilectos
in.§.porro. ex̃ de fide inſtru. et hoc ſequit̃
Inno.in dicto.c.cũ cãm. Que autẽ ſupius
dicta ſũt ꝓcedũt qñ teſtes fuerũt recepti
in iudicio ſũmario an fidem faciunt in ple
nario dixerũt quidã ꝙ aut teſtes uel ꝓba
tiones fuerũt recepte ante litem conti uel
poſt ſuper aliqua exceptiõe dilatoria ⁊ tũc
nõ faciunt fidem in iudicio plenario ar.in
.c.veniens ex̃ de teſti.⁊ qḋ nõt Inno.in.c.
cõſtitut⁹.ex̃ de ordi.cogni.aut fuerũt pro/
ducti ſuꝑ aliq̃ exceptiõe ꝑemptoria ⁊ tũc
faciũt fidem in plenario iudicio ſm nõ.per
Inno. in.c.cum ſuꝑ ſpoliatiõe. ex̃ de ordi.
cogni. Alij diſtinguũt aut ſnĩa lata in ſũ/
mario noceret in plenario iudicio et tunc
proſũt ⁊ nocent atteſtatiões ⁊ cetere ꝓba
tiones aut ſnĩa nõ noceret ⁊ tũc nec teſtes
nec ꝓbationes nocebũt ut in dicto.c.iter
dilectos.§.porro. ⁊ ar.eoꝝ q̃ nõ.i.l.a diuo
pio.§.ſi ſuꝑ rebus.ff.de re iudi.et.l.fi.ff.de
his qui ſũt ſui uł alie.iuri.de quo nõ. per
Bar.in.l.ij.ff. vi bo.rap. ¶ Ulteri⁹ qrit̃
an liceat ptib⁹ ꝓducere teſtes ⁊ quot nũo
velint dic breuiter ꝙ nõ ſi iudex ex officio
ſuo refrenabit ⁊ taxabit numerũ teſtium
ita ꝙ nõ excedat̃ numer⁹ xl. teſtiũ ut tra
ditur in.c.ſignificauit.cũ ſe.ex̃ de teſti.et ſi
iudex cognouerit eſſe ꝓducenti itentionẽ
fundatã ex paucioribus tunc adhuc eundeꝫ
numerũ refrenabit ut.l.i.in fi.ff.de teſti.et
in.c.de teſtib⁹.ex̃ de teſti. ⁊ ex̃ de offi dele.
in.c.cũ te.de quo nõt Specu.in ti.de teſte
in.§.reſtat videre.de numero teſtiũ ⁊c.et ꝑ
Inno.in dicto.c.cãm que.lo p̃.ex̃ de teſti.
¶ Rurſũ querit̃ an data vna delatiõe ad
teſtes ꝓducẽdos uł facta vna teſtiũ ꝓdu
ctione ⁊ examĩatiõe añ eoꝝ publicationẽ
liceat ſuꝑ eiſdeꝫ articuł alios iterũ ꝓducẽ
dic breuit̃ ꝙ ſic uſq; ad 3am vicẽ ultra 3am
vero ꝓductionẽ nõ licet nec eſt aliqs audi
endus ut infinitas euitet̃ niſi fortaſſe ex
cã iuſtiſſia ⁊ preſtito per ꝓducentẽ iuram
ut tradit̃ in.c.ultra tertiã.ex̃ de teſti.et in

auẽ.qui ſemel.C.de teſti.et in.§.ſi vero.in
aucᵃ.de teſti.⁊ nō.ꝑ Inno.⁊ Jo.an.in.c.cū
in cauſis.eẽ de teſti.¶ Sed in hoc occurrit
magna dubitatio quō debet intelligi vna
dilatio uł vna productio ⁊ ſic 2ᵃ uł 3ᵃ di
cūt quidaꝫ ꝙ ꝓductio intelligitᷣ vna uel
plures hoc mō dabit eniꝫ iudex vnā dila/
tionē pluriū dierū puta x.uł xx.itra quā
pͥma uel 2ᵃ die pars producet et exhibet
corā iudice duos uel tres teſtes dicendo
dn̄e iudex hos teſtes vobis exhibeo ⁊ pro
duco examinandos ꝓ pͥma vice deinde 4ᵃ
uł 5ᵃ die producit totidem uł plures aut
pauciores et dicet dn̄e iudex ecce alios te/
ſtes quos vobis exhibeo ⁊ ꝓduco pro 2ᵃ
vice ⁊ idem faciat alia vice ⁊c ⁊ ſic erit vna
dilatio tm̄.ī.quā fuīt plures ꝓductiōes ⁊
hoc mō debet itelligi ſm eos dicta decre.
vltra tertiā.cū ſi.¶ Alia eſt opio quā ap
probauit iueterata conſuetudo ꝙ plures
dilatiōes dentur ad teſtes ꝓducēdos q̄rū
vna ſit x.dierū alia xv.alia xx.⁊ pluriū et
paucioꝝ ꝓut iudici videbitᷣ ita ꝙ ī q̄libꝫ
dilatiōe ꝑ ſe ſūpta liceat pti teſtes ꝓducē
ſingulł diebꝰ et ſic facē plures ꝓductiōes
in pluribꝰ dilatiōibꝰ et h̄ mō dicūt debē
itelligi iura p̄alle. quoꝝ opio approbauit
cōſuetudo ⁊ Inno.in dc̄o.c.in cauſis.et in
.c.vltra tertiā.⁊ ſic de facto ſeruatᷣ ⁊ ſpec.
in dicto ti.de teſte.§.q̄liter.¶ Quid autē
dices ſi in dilatiōe data ad ꝓbandū teſteſ
iurauerūt in termīo ſed nō fuerūt exaīati
an iputabitᷣ pti ꝓducenti ꝙ nō ſatiſfecit
termio vř ꝙ ſic quia verba debent itelligi
cū effectu ut.l.i.§.hec v̾ba.ff.qꝺ quiſq iurꝭ.et
in.l.pe.§.docere.ff. ne quis eū qui i ius vo.
eſt.Specu.autē in dicto §.q̄liter.v̾ſi.is q̄.
tenet cōtrariū ad quod facit.l.pe.C.de teſti.
Idē tenet Jaco.butᷣ. in.l.ſi qñ.C.de teſti.
quia depoſitio teſtis trahitᷣ ad tēpus iura
menti ut dc̄a.l.ſi qñ ſicut nominatio hēdis
facta poſt teſtm̄ trahitᷣ ad tēpꝰ teſtamēti
ut.l.are toto tał.ff.de here.inſti.ad qꝺ facit
.l.inſtitutio talis.ff.de condi.inſti.⁊.l.ſi ita
p̄ſcripſero.ff.de condi.⁊ demō.cū ſi.Idem
ſentit Bar.in.l.damni.§.ſabini.ff.de dam.
infec.¶ Alij autē ſūt qui diſtinguūt aut
eſt terminꝰ datus ad ꝓducendū ⁊ tūc ſuf
ficit iuraſſe i termio aut ad ꝓbandū et tc̄
etiā debent depoſuiſſe.ī.terminū ⁊ in hāc
ꝑtem videtᷣ inclinare idem Bar. in dicto
.§.ſabini. decretaliſte v̾o quoꝝ opio ſeqtᷣ
cōis practica diſtinguūt ſic aut eſt datus
cōis terminꝰ ad ꝓbanduꝫ ſimpłr et tunc
ſufficit iurare in termio aut eſt datus da

probandū ⁊ ꝓbatiōes habendū et tūc de
bent etiam depoſuiſſe ut plene nōt Spec.
in ti.de dila.§.i.v̾ſi.quid ſi. et quibꝰ patet
determiatio qōis q̄tidiane ꝙ ſi teſtis iura
uerit die iuridica et depoſuit die feriata ꝙ
valet eius teſtioniū qꝺ etiam ſequitᷣ Ja.
butᷣ.in dicta.l.ſi qñ.⁊ Spec.in ti.de feriis.
.§.ſequitᷣ.v̾ſi.quid ſi.¶ Amplius queritᷣ
pone ꝙ datꝰ ſit terminꝰ a iudice uł a ſta/
tuto ꝓbatū habendi ⁊ iurauerūt teſtes.ī.
terminū nec depoſuerūt ꝑs autē ꝓducēs
dicit ſe excuſatū quia fecit qꝺ potuit et re
quiſit finita dilatione eos examiari q̄ritᷣ
an debeat audiri et Jaco. de butᷣ.tenuit ꝙ
ſic quia exaīatio teſtiū ꝑtinet ad iudicem
et nō ad ꝑtem ut in dicta.l.ſi qñ. ſꝫ Bar.
in dicto.§.ſabini. dicit ꝙ nō ſufficit ad ple
nam excuſationē feciſſe iurari ſꝫ debet ꝑs
ſepius iudici ꝓteſtari de exaīatione ipoꝝ
ſicut in ſimili dicitᷣ de petitiōe apłoꝝ ut
in.l.eos.in fi.cū ſi.C.de appella.ꝙ officiał
nō p̄ſumitᷣ eſſe in negligētia niſi de h̄ ſibi
fiat ꝓteſtatio ar.l.i.C. de his qui per me.
iudi.nō appel.⁊.l.i.C.de ſuſcep. ⁊ archa.li.
xi.vñ cōſiliū eſt ꝙ p̄ſtito a teſtibus iuraᵗᵒ
ꝑs ſtatim ⁊ die ſequēti petat a iudice eos
examiari.ī.terminū pro quo faciūt nō.i.c.
qm̄ cōtra falſam.de proba.et in.c.pia.eẽ de
excep.et ſi forte teſtes ipi recuſarent depo
nere abſq rōnabili excuſatiōe iputaretur
iudici qui eos mulcta indicta cogē debuit
ar.in.l.locū.C. de tabu.exhi. et in.l.i.ff.de
magi.cōue. cū ſi.¶ Poſtremo queritᷣ de
qōe quā habui de facto pone ꝙ in termio
ꝑemptorio ꝓbatū habendi teſtes fuerūt
examiati ſꝫ nō fuerūt publicati an tenebit
publicaᵒ fc̄a pꝰ termiᵐ ⁊ an iudex teneatᷣ
ipos publicare dic ꝙ iudex debet eos pu/
blicare ⁊ publicatio tenet et valꝫ rō eſt ꝙ
talis publicaᵒ nō eſt ꝓbatio ſꝫ rei probate
declaratio ideoq ad tempꝰ ⁊ terminū di/
latiōis ꝓbatorie reducitᷣ ut i eo facta pu/
blicatio cenſeatᷣ ſicut de exaīatiōe teſtis q̄
ad tēpus iuramēti reducitᷣ ut ſuperꝰ di/
ctū eſt ar. ad hoc in.l.heredes palam.§.ſed
ſi notā.v̾ſi.ſi quid.ff.de teſta.⁊ in.l.adeo.§.
eū quis.circa fi.ff.de acqui.re.do.cū ſi. talis
enim publicatio magis ꝑtinet ad iudicem
q̄ ad ꝑtem ideo pars excuſata eſt ſi ſollici
tauit fieri publicationeꝫ alias ſecus cū ad
inſtātiaꝫ ꝑtis fienda eſt publicatio non ex
mero officio ut alias dixi ⁊ hāc ꝑtem teneꝫ
Specu.in ti. de dila.v̾ſi. ſed quid ſi infrā.
et Bar.in dicto.§.ſabini.qꝺ nō ⁊ eſto ſol
licitꝰ nā ut inquit Seneca ad Lucillum.

nihil eſt ꝙ nõ expugnet ꝑtinax opa et in/
tenta ac diligens cura ꝛc.

¶ **De alicõ auditu**

teſtificat̃ ꝛc. ¶ Regulariter teſtioniũ qđ
fundat̃ ſup alieno auditu ul' alio corpali
ſenſu nõ valet quia quilibet de ſuo ꝓprio
ſenſu debet deponẽ ut nõ. ⁊ habet̃ in dc̃a
.l.teſtiũ.C.de teſti. ⁊ in dc̃o.c.lꝫ ex quadã.
ex de teſti. niſi cũ deponit̃ ſuper aliq̃ vetu
tiſſimo negotio ut.l.ſi arbiter.et.l.cenſus.
.ff.de ꝓba.l.ij.§.ãnpe.ff.de aqua plu.arcen.
et in certis alijs caſib9 nõ.per glo.in dicto
.c.licet.⁊ per Specu. in ti. de teſti.in prin.
ꝟſi. item ꝙ nõ prohibet ꝛc.

¶ **Sed de credulita**

te ꝛc. ¶ Aduerte ꝙ ad officiũ teſtis ꝑtinꝫ
deponẽ ſic eſſe u'' nõ ẽe nõ autẽ ſic ſe credẽ
ul' nõ credere ut iij.q.ix.in.c.teſtes.⁊ v.q.
.ij.in.c.relatũ.⁊ nõ.in dicta.l.teſtiuꝫ.fallit
in certis caſib9 quos nõt Specu. ubi ſup
ꝟſi.iteꝫ qđ deponit de credulitate ꝛc.

¶ Forma ꝓductionis Inſtrumẽtoꝝ.

Orã uobis

Uenerabili viro dño vi/
cario ãndicto cõpiret et ſe
pñtat ꝑnomiatus ſymoni
nus ſpelta nomine ãndicto in termĩo per
vos ſibi aſſignato probandi de iure ſuo in
cauſa ⁊ qõne ãndicta iter ꝑtes ſupſcriptas
vertẽte exhibẽs ⁊ ꝓducẽs iura et inſtr̃a
īfraſcripta nomie quo.s̃. in illis paſſibus
pũctis ⁊ capitulis ſeu articulis pro eo et
in eius dc̃o nomĩe fauorẽ faciẽtib9 et cõ
partẽ aduerſaꝫ et nõ aliter nec alio modo
proteſtãs ſe velle uti dictis iurib9 ⁊ iſtru
mẽtis ſi ⁊ inq̃ntũ ſint ⁊ apparẽt eſſe iuſta
et vera ⁊ nõ aliter nec alio modo ſaluo ni
hilomin9 eidem ſymonino dicto nomine
omni iure ꝑtãte ⁊ baylia iterũ ⁊ de nouo
producẽi alia iura et inſtr̃a quibus caret
ad pñs ⁊ ꝑmo quidẽ exhibet ⁊ ꝓducit in
publica forma inſtr̃m vnũ emptiõis dicte
pctie terre de qua qđ agit̃ inter ipſas ꝑtes
traditũ ⁊ rogatũ ꝑ andruſiũ notariũ pu/
blicum anno curſu M.ccc.l. cui9 2ª linea
incipit in domo petri ꝛc. Item ſcripturam
vnam priuatã ſcriptam ⁊ ſſcriptã manu
ꝓpria dicti Io.cuius tertia linea incipit ꝓ
miſit ꝛc. Iteꝫ priuilegiũ vnũ henrici impe
ratoris ſcriptũ et ſſcriptũ manu.t .nõrij

cũ bulla īperiali cerea pendẽti cui9 q̃rta li
nea incipit damus ⁊ cõcedim9 ꝛc.

Oram uobis

Ad euidẽtiaꝫ eſt ſciendũ ꝙ vſus
inſtrumẽtoꝝ ab humano genere ẽ reptus
ut ea que imbecillitatis memorie defectui
ſbiacebãt per ſcripture ſbſtantiã ꝑpetua ⁊
īuiolata ꝑmaneant valent tñ que ſine ſcri
ptura inter cõſẽtentes agunt̃ regulariter
licet difficilis ⁊ aliq̃ñ impoſſibil' fiat eorũ
probatio ut tradit̃ in.l.cũ res.C. de ꝓba.
et in.l.cõſbitur.ff.de pigno. ⁊.l.in re ypo/
tece.ff.de fide inſtru. ⁊ in.l.iij.§.due cauſe.
.ff.de carbo.edic.ab hac autẽ regula excipi
unt̃ certi caſus in quibus ſcriptura eſt de
ſbſtantia. ꝑmo in teſtã in ſcriptis condito
ut.l.hac conſultiſſia.C.de teſta.⁊ inſti.eo.
ti.in prin. 2º in venditiõe ꝑmutatiõe dona
tione arraꝝ datione ⁊ tranſactiõe quos cõ
tractus cõuenit inter ꝑtes fieri in ſcriptis
ut tradit̃ in.l.cõtract9.C.de fide inſtru.⁊
in.l.fi.C.de cõſẽn.emp.§ i.⁊ inſti de cõ
ſẽn.emp.§.i. 3º eſt i cõtctu emphiteotico
ut nõ.in.l.i.C.de iur̃ ẽphi. ⁊ inſti.de loca.
et cõduc.§.adeo.4º eſt in litteraꝝ obliga/
tione de qua loquit̃ ti.inſti. de litte.obli.
et.l.ſi ex cautiõe.C. de nõ numera. pecu.q
caſus enumerant̃ per glo.in dc̃a.l.cõſbit̃
5º adiicit̃ caſus in ſnia diffinitia p.l.ij.C.
de ſen.ex peri.reci.⁊ nõ.per Bar.in.l.gall9
.§.ideꝫ credendũ.ff.de li.⁊ poſtu.5º adiicit̃
q̃ñ quis accipit cõcubinaꝫ pro vxore quia
inſtr̃m requirit̃ ſiue ſcriptura ꝓpter legi/
timationẽ filioꝝ cõceptoꝝ in cõcubinatu
ut.C.de cõcu.l.cũ quis. et multi alij ſunt
caſus qui enumerant̃ per Specu.in ti. de
iſtru.edi.§.reſtat autẽ. in ti.azo ꝟo qui ca9
eũ ſbſt ſũt xix.⁊ ibidẽ numerant̃.

¶ **In termino**

Quid aũt
ſi nullus
fuit termin9 aſſignat9 an licebit ꝓbatiões
facere et iſtrumẽta producere nulla prece/
dente ul' aſſignata dilatione dic cõcluſiue
ꝙ ſic ut determiat Specu.in ti. de dila.§.
videndũ.ꝟſi.verũ.et poſt eũ Bar.i.l.in cri
mine.ff.de adulte. ubi vi' tex. ¶ Deinde
querit̃ ſtatuto cauet̃ ꝙ ois qđ debeat per
iudicẽ termiari.ſ. vnũ ul' duos menſes ꝑ
ut eſt in plurib9 ciuitatib9 et locis accidit
autẽ ꝙ vnus ex litigãtib9 habet teſtes in
remotis partib9 ad quos ꝓducẽdos dan
tur ſex ul' nouẽ menſes ſm locoꝝ diſtan
tiam ut tradit̃ in.l.fi.C.de dila. ¶ Que
ritur an iudex dare tene.t̃ hãc dilationẽ

que tēpus litꝭ terminandū excedit determi
nat Bal. ꝙ ſic in.l.ſi cū ipē.ff. de execu.tu.
et Cy.in.l.fi.C.de adulte.nec ſm eos ipa
dilatiōe pendente currit interiꝫ tēpus ali
quod inſtātie quod eſt nōbile nam ex hoc
poſſꝫ aſſumi cautela ſi iudex videret ſe nō
poſſe cām cōgrue in termino inſtātie diffi
nire poſſet ptem inducē ad petendū hanc
dilationē et eodem mō ſi pars vellet cām
in longius ꝓtrahere ut forraſſe poſſet ſe
cōponere debēt fingere ſe habere teſtes in
remotī ptibus verū in aliquibꝰ locis coīt
huiuſmodi fictiōes ꝓuiſuꝫ eſt ꝙ nō aliter
hec dilatio detur niſi ps prius iurauerit
ꝙ non dolo malitia nec cā ꝓtelandi litem
petit hanc dilationē. ¶ Et ex his pōt ter
minari alia qō videlicꝫ ſi per ſtatutū uł iu
dicem pſixus ſit certus teminꝰ puta x. di
erū probādi ⁊ probatū habendi et ꝙ hec
dilatio nō porrigitꝛ ad ꝓbationē fiendam
per teſtes qui ſūt in remotis ptibꝰ matie
ꝙ īpoſſibilitas et abſurditas ň vř ī dubio
in.l. uł alia diſpoſitiōe cōprehēdi ar. in.l.
fi.C.ad exhiben.⁊ in.l.filiuſſa.ꝟſi.abſurdū
.ff.de lega.i.⁊.l.fi.ff.q ſen.ſine appel.reſcin.
et.l.cū in iure.C.qui pe.tu.et in.c.quanto.
ex̄ de iur.iur.

¶ Exhibens et pro

ducēs. ¶ Hic nōndū ꝙ ħ ꝓductio inſtru
mentoꝝ eſt ſcribēda in actis per notariuꝫ
cauſe ut in.c.quoniā coīt falſaꝫ.ex̄ de ꝓba.
que nedū admittitꝛ ſi fiat in termio ꝓba
torio ſed etiā poſt uſqꝫ ad ſniam ut in.c.cū
dilectꝰ.ex̄ de fide inſtru. dum tň ſaluū ſit
ius pti aduerſe ſi apparuerint eſſe ſuſpecta
reprobādi illa ut traditꝛ per Cy.in.l.iudi
ces.C.de iudi. Et nō ꝙ inſtrā ſic ideo ap
pellata ſunt ꝙ per illa inſtruitꝛ cauſa vnde
ſūpta ethimologia huiꝰ vocabuli dicit.l.
ꝙ appellatiōe inſtroꝝ etiaꝫ teſtes cōtinētꝛ
ut in.l.i.ff.de fide inſtru. ꝑ qō ſequitꝛ ꝙ ſi
data ſit dilatio ad ꝓducendū inſtrā ꝙ po
terūt ꝓduci teſtes eadem enim vis eſt am
boꝝ ut.l.in exercēdis.C.de fide inſtru. et
regulariter ſtanduꝫ eſt et credendū inſtro
publico nō abolito nec viciato ut in.l.cū
res.⁊.l.cū ꝑcibꝰ.C.de ꝓba. donec ꝓbetur
coīrium ut.ī.dicetꝛ facit qō habetꝛ in.c.i.
ex̄ de fide inſtru.cū ſi. ¶ Solet autē a iu
uenibꝰ queri a quo fieri poſſūt inſtrā dic
ꝙ a ſolo tabellione ſicut celebratꝛ miſſa a
ſolo pſbytero ut in auc°.de tabel §.i.⁊.l.ge
neralitꝛ.C.de tabula.li.x.et in auc°.de fide
inſtru.in prin.pōt tň notariꝰ ſi fuerit alꝰ
īpeditꝰ cū in ꝓtꝭdtollo ſuo redigēr īſtru
mentū facere illud extrahi in publicā for
mā ꝑ aliū notariū ita tň ꝙ ſe ſbſcribat ipi
inſtro faciēdo ſpālem mētionē in ſua ſub
ſcriptiōe de pſonis coīhentibus ⁊ de eius
occupatiōe ſm Bar. ꝙ gňalis ſbſcriptio i
qua diceretꝛ pdictis oibus pňs fui ⁊c.non
ſufficēt ſm eū ut ipē nōt in.l.diuus.la pᵃ
.ff.ad.l.cor.de fal. qō nō puto verū nec ne
ceſſariū imo ſufficit gňalis ſubſcriptio per
quā cōſtat ꝙ inſtrm ꝑ eū habeatꝛ relatio
iux̄ ea que ipē nōt in.l. ſi quis in pricipio
teſtamēti.ff.de lega.iij.⁊ ita obſuauit īue
terata cōſuetudo a qua nullatenꝰ eſt rece
dendū ut in.l.minime.ff.de legi.debēt aūt
ipa inſtrā debitā formā in ſe ɔtinē ut fidē
faciant que forma in octo cōſiſtit. Primo
nāqꝫ in quocūqꝫ inſtro debet apponi annꝰ
dni.2°. mēſis.3°. dies traditi inſtri.4°. indi
ctio. 5°. locus cōtractꝰ in quo celebratꝛ. 6°
nomen imꝑatoris licꝫ ħ de cōſuetudie ob
mittatꝛ. 7° debitꝰ numerꝰ teſtiū prout nā
cōtractꝰ uł actus qui geritꝛ exigit ⁊ requi
rit. 8° ſbſcriptio tabelliōis cū eius ſigno. et
hec habentꝛ ⁊ notantꝛ in dicta.l.gňaliter.
et in dicto auc°.de fide inſtru.in prin. et ꝑ
Specu.in ti.de inſtru.edi.in prin. ſic ergo
locus in quo celebratꝛ cōtractꝰ ⁊ traditur
inſtrm poni debet in quolibet inſtro ꝑ no
tariū dicēdo actū ī papia uel ī mediolano
⁊c. ¶ Sed dubitatꝛ an locus loci ſit appo
nendus verbi grā in domo talis uł in tali
via ſeu area et dicūt quidā ꝙ nō ꝙ ň repe
ritur.l.cautū in coīriū determiat Ja.bu.
ꝑ.l.optimā.C.de coīhen.et cōmit.ſtipuł.
et ꝑ Bar.i.l.de pupillo.§.qui nūciat.ff.de
no.ope.nūci.et Jo.an.in.c.abbate ſane.i fi.
ex̄ de re iudi.li.vi.⁊ nō.ꝑ Guil. de cu.in.l.
lecta.ff.ſi cer.peta. ¶ Sed quis eſt ille a q̄
creatꝛ tabellio dic ꝙ ab imꝑatore uł papa
uł a comite habēte ab eodeꝫ ptāteꝫ uł ba
lyam ac etiāꝫ a quocūqꝫ rege in regno ſuo
tantū cū ipi habeant ſupmā iuriſdictionē
et imperiū in regno ſuo alij autē pricipes
inferiores puta duces comites ⁊ marchi
ones hoc nō poſſūt niſi ſpāliter ſit eis con
ceſſū ſm Inno.ut ꝑ eū nō.in.c.cū p.tabel
lio.ex̄ de fide inſtru. et per Specu.in ti.de
inſtru.edi.§.reſtat videre.ꝟſi.ſed quis pōt
facē tabellionē.ħ etiā pōt populꝰ facē ciui
tatis que ň ꝛcognoſcit ſupiorē ⁊ habet ſu
premū imperiū ut eſt ciuitas venetiarū et
ianue ⁊ florētie ⁊ quedā alie ciuitate in pace
cōſtantie verū tň notariꝰ creatꝰ a rege uł
ciuitate nō poterit ex̄ regnū uł ciuitatem

ſtiam tabellionat⁹ officiū exercē ſm Bar.
ut p eū nō. in.l.apud quē cōſulis.ff.de ma
numiſ. ¶ Ampli⁹ querit quot ſūt ſpēs
inſtro⁊ ⁊ breuit rūdet φ ſūt due viʒ pu
blicū et priuatū et dr̄ publicū ſm Inno.
oē inſtrm cui de iure uel cōſuetudie plena
fides pſtat qd in plurib⁹ caſib⁹ cōtingit
Prim⁹ viʒ ſi ſit ſcriptū manu nōrij ſiue ī
iudicio ſiue ex iudiciuʒ ut.l.geſta.C. de re
iudi.⁊.l.is apud quē.C.de eden.⁊.c.qnīaʒ
cōtra falſam.ex de proba.2º. ſi ſit ſcriptura
ſigillo publico ſigillata ut in.c.ſcripta.ex
de fide inſtru.⁊ in.c.tertio loco.ex de pba.
Idem ſi ſit ſigillata ſigillo epi ul' pricipiſ
ut habet in.c.poſt ceſſionē.ex de proba.cū
ſi.ibi nō.3º. dr̄ publicū inſtrm qn̄ iudicis
auctoritate ē publicatū ut.l.publicati.C.
de teſta. et ibi nō.et.l.fi.C.de re iudi.et ex
de fide inſtru.c.p.⁊.g.cū ibi nō.4º. illa ſcri
ptura que habet ſcribētis et teſtiū ſubſcri
ptionē ut.l.ſcripturas.C.qui po.ī pig.ha.
et in auē.ibi poſita ſi quis vult.⁊ in.c.i.ex
de teſti.⁊ in.c.ij.ex de fide inſtru.5º. illa ſcri
ptura que extrahit de archiuo publico q
in cōi vſu appellat cācellaria cōis ul' rōna
ria cōis ut habet ī.l.in fraudē.§. quotiēs.
.ff.de iure fiſ.⁊ in.c.ad audientiā.ex de pre
ſcrip.⁊ in auc.de his qui igre. ad appel.§.
ſi vo.⁊.l.cenſus.ff.de pba.⁊ in auē.ad hec.
.C.de fide inſtru. ¶ Priuatū aūt inſtrm
appellatur illa ſcriptura quā vnuſquiſqʒ a ſe
ipo deſcribit que in iure appellat cyrogra
phū ut in.l.ſi cyrographū.ff.de pba.qnīqʒ
appellat lr̄a ul' epl'a ut inſti.de litte.obli.
p totū.facit op.l.nō epl'is. ⁊.l.non nudis.
.C.de proba.⁊.l.ſi ex cautiōe.C.de nō nu.
pecu. Adde que ſup h plenī⁹ nō.p glo. in
.c.i.ex de fide iſtru.et Spec. in ti.de iſtru.
edi.§.nūc dicendū reſtat.vſi.quot ſūt ſpēs
⁊c.⁊ ī.latius diſputabit ⁊c.

¶ In illis paſſibus

Hec clauſula eſt multū nōnda φ ſim
plex pductio facta ſine hac ptestatiōe fa
ceret tantā fidem in fauorē partis aduerſe
quantaʒ faceret in fauorē ipſius pducētis
ſicut dr̄ in teſte qui deponit p vtraqʒ pte
ut nō.p glo.in.l.i.§.diem.ff. de eden. fallit
h qn̄ in cōtrariū ptestat ut hic φ act⁹ agē
tiū nō opant vltra eorū intentionē ut.l.
nō omis.ff.ſi cer.peta.et.l.ſi cū argentū.in
prin.ff.de excep.rei iudi.ſi tñ pars aduerſa
eſſet pn̄s et pducēt hec eadem iura pro ſe
et quaten⁹ eius fauorē cōcernerēt facerēt
fidem pro ea nō obſtāte dicta ptestatiōe
ſm Iaco.bu.ut p eū nō.in.l.nimis graue.
.C.de teſti. pro qua ſnīa optīe facit.l. iſta
ſtipulatio.in fi.ff.de ope.lib.⁊.l.abſurduʒ.
.ff.de bo.lib.et.l.cū querit.ff. de admi.tu.
de quo plene p Bar.in.l.aurelius.§.idem
qſiuit.ff.de libe.le. eſt ergo bonū cōſiliū φ
vtraqʒ ps pn̄s ſit pductioni inſtro⁊ ⁊c.

¶ Apparcant eſſe

iuſta ⁊ vera. ¶ Quid ergo ſi appareāt ēe
falſa an talis proteſta° ipm pducentē ex
cuſat a crimīe falſi quo ligant vtentes fal
ſis inſtrīs ut.l.ſi vteris.⁊ ibi nō.C.de fide
inſtru.⁊.l.ſi falſos.C ad.l.cor.de fal.Spe.
determiat φ ſic in ti. de inſtru.edi.in.§.vi
dendū reſtat.v.φ ſi ul' ſine pena ⁊c.⁊ Cy.
in dicta.l.ſi falſoſ.ſʒ φ pleriqʒ ⁊ cōiter oēs
ſub tali colorata ptestatiōe iueniūt facili⁹
ad vſuʒ falſo⁊ inſtro⁊ dixit Bar.i.l.diu⁹
pius.ff.ad.l.cor.de fal.φ iudex debet pfi
gere certū terminū pducēti ad plene deli
berandum et rn̄dendū ſimplr an velit vti
ipis inſtrīs ul' nō ar.l.ticia.ff.de accuſa.et
ibi p eū ⁊ in.l.mācipio⁊.ff.de opti.le.quo
termio tranſacto ſbiacebit pene legali ſi de
eo⁊ falſitate fuerit pbatū quā opi.ſecuti
ſunt aliqui an̄ tpa Bar. quo⁊ opi. repro
bat ipe Specu. in dcō vſi.φ ſi uel ⁊c. nec
imerito φ bn̄ficiū.l.nemini eſt auferendū
ut in.c.indultū.ex de re.iuri.li.vi. cū ſi.ibi
nō.p Py.de qua pena falſi dicā ī.circa for
maʒ cū agit ad reſciſſionē ſnīe late p falſa
inſtrā. ¶ Inde querit qd ſi idem inſtrm
ſit pro pte verū ⁊ pro pte falſū an vitiet
in totū cōſtat eniʒ φ qn̄ eſt in totū falſuʒ
nullā fidē facit ut in d.c.inter dilectos.de
fide inſtru.⁊.l.ij.⁊.iij.C.de fide iſtru.cū ſi.
Diſtingue ſic aut falſitas eſt in ea pte q
ptinet ad officiū tabelliōis ut ī anno mēſe
die ⁊ ſi.⁊ tūc in totū vitiat aī ē falſitas in
aliq̄ pte q ptinʒ ad negocij vitatē ⁊ ſic ad
ptē ⁊ tūc ſm aliqs vitiat ſolū in pte falſa
et nō in totū p regulā φ vtile p iutile nō
vitiat ut refert Spec.in ti.de inſtru.edi.
.§.oſtenſo.vſi. ⁊ nō φ ſi aliqua falſitas ⁊c.
et in.§.poſtremo.vſi.qd ſi aliqd inſtrm ⁊c.
de quo etiā nōt glo.⁊ doc.in.l.ſi ex falſis.
.C.de trāſac. Tu dic ſm Inno. φ oī caſu
vitiat in totū cū diſtinctiōe de qua p eū
tradit ī.c.fraternitatī.ex de here.⁊ in.c.cū
Iohes.ex de fide inſtru.ideo ſic diſtingue
aut falſitas repitur circa ea q nō ōcernūt
nec tangūt ſbām ul' circūſtantias negocij
vbi grā ſi notari⁹ dixerit rem talē eſſe de
tali territorio ul' ticiū eſſe de tali loco uel

foꝛ affiné ul' cõſanguineũ talis ul' filiũ et ſil'ia que in facto aliter ſe habét certe ꝑ hoc nõ reddit' inſtrũm falſũ. Aut falſitas reperitur circa ea que ſũt de ſbalibus negocij ul' tangũt circũſtantias rerũ ſbaliũ verbi gr̃a ſi inſtrũm dicat de pecuña argẽtea cũ fuerit aurea et tunc reddit' in totũ falſũ ar. ic. di.ſi ad ſacras.cũ ibi nõ.ꝑ glo.que inclinat i hãc ſniã ⁊ que etiá mihi videt' iuri et eqtati cõſentanea de quo etiá nõ. in.c.ex litt̃is.ex' de fide inſtru.

¶ **Saluo nihilominus.** ¶ Aduerte ꝙ hec ꝓteſtatio ñ eſt neceſſaria qꝛ ut dixi poſſũt inſtr̃a ꝓduci etiã poſt publicationé teſtiũ uſqꝫ ad ſniã diffinitiuá niſi eſſet in cã cõcluſũ ul' renũciatũ exp̃ſſe a partib⁹ qbuſcũqꝫ ꝓbationib⁹ ut tradit' ⁊ habet' in dicto.c.cũ dilect⁹.ex' de fide inſtru.

¶ **Et primo quidem** ¶ Nõ formã ꝓductiõis que debꝫ ẽe certa et clara et ſp̃alis cuiuſlibet inſtrũ per ſe cũ ſignis debitis ꝛc.

¶ **Et ideo** Reprobat' illa ꝓductio gñalis et cõfuſa cũ dr̃ talis ꝓducit oĩa inſtr̃a ⁊ iura q̃ ſũt in vno ſacculo ꝛc.ul' ꝓducit quinqꝫ ul' ſex inſtr̃a ꝛc.ut nõt Specu.in ti.de inſtru.edi. in.§.videndũ reſtat.in pn.⁊ v̾ſ.idé nõ ꝛc.

¶ Forma petẽdi copiam inſtrũoꝝ.

Qori uobis Suꝑſcripto dño vicario cõparet et ſe p̃ntat ſuꝑſcriptus Johẽs oliuariuſ cã et occaſiõe certoꝝ iuriũ inſtrũoꝝ et priuilegiorũ corã vobis ut dr̃ ꝓductoꝝ in qõe predicta ꝑ ſuꝑſcriptũ ſymoninũ nomie quo ſuꝑ petẽs ⁊ requirẽs an̄ oĩa de ip̃is aſſerti iurib⁹ et inſtr̃is ſibi copiam fieri cũ anno menſe et die ac noĩe ſcriptoris ⁊ ſbſcribẽti ut ſic informari valeat an ſint vera ul' f'ſa et an eiſdé ſit fides aliq̃ ꝑſtanda ul' poti⁹ reprobãda nec nõ ⁊ ipi Johi ſufficientem terminũ aſſignari ad opponendũ et excipiendũ contra illa.

Qoram uobis Ad hui⁹ euidentiã ſciendũ eſt ꝙ de oĩbus in cã ꝓductis fienda eſt regulariter copia p̃ti cõtra quã ꝓducũt' ut.l.i. §edẽda.ff.de eden.et.l.is apud quẽ.C.de eden.cũ ſi.et nedũ inſtroꝝ ſi etiá allegationũ ⁊ cõſilioꝝ in iure ſi talia ꝓducantur apud acta ad hoc ut iudex circũueniat' ꝑ falſas allegationes nam ſi de ſupplicati et et allegati.p̃ncipi eſt fiẽda copia p̃ti q̃nto forti⁹ fiẽda eſt de allegati iudici ar. in.l.ſi quis obꝛepſerit.ff.ad.l.coꝛ.de fal.⁊.l.i.C.ſi ex fal.allega.ꝛc.

¶ **Cum anno meſe et die.** ¶ Hic querit' an de iure dãda ſit copia cũ anno menſe et die cõſcripti inſtrũi dic breuiter ꝙ nõ regulariter ut dcã.l.i.§. edictiones.ff.de eden.niſi ps dicat ſe velle illa de falſo redarguẽ ut ibi habet' et nõ. ſꝫ de iure municipali hodie in multis ciuitatibus ⁊ locis cautũ eſt ꝙ fiat ſemꝑ copia cũ anno mẽſe ⁊ die ac notarij ſbſcriptione qḋ ius municipale meli⁹ cõuenit nãli rõi et equitati q̃ ius cõe quõ eni põt ps iformari de p̃ſcriptiõe ul' de iure prioritati et tẽpoꝛe ſi forte cõcurrãt plures creditores niſi viſo et cognito t̃pe obligatiõis cõtcte ul' acquiſitiõis facte ⁊ ſi.et licet ius cõe ſe fũdauerit ideo ſine die copiã exhibẽdam ne ꝓlato die aliqḋ falſitati excogitaret' a p̃te certe hec rõ nõ multũ veget tũ qꝛ non eſt veriſile quẽq̃ falſũ cõmittẽ tum qꝛ ut dictũ eſt ps ipa cõti quã ꝓducũt' remanꝫ dubia de eius defenſiõe nec ob. ſicut aliq voluerũt dicẽ ꝙ iudex meli⁹ hoc auiſabit ꝑ ſe in cauſe deciſiõe qꝛ longe meli⁹ auiſabit defenſiones partis eius aduocati q̃ iudex nudus vñ ſemꝑ fui hui⁹ opi.ꝙ in hoc errauit iuriſcõſult⁹ et ob hoc legiſlatores aiaduertentes ꝙ in aliquib⁹ poſſẽt errare cõſtituerũt ꝙ quelibꝫ ciuitas poſſit ſibi leges cõdere ꝓut meli⁹ ſibi viderit expedire ut i.l.oẽs populi.ff.de iuſti.⁊ iur'.⁊ in.§.cõſtat. inſti.de iur' nã.gen.⁊ ci.de his nõ.i Spec. in dcõ.§.videndũ reſtat.v̾.ſꝫ cũ dico qua ſolutio fcã eſt ꝛc. ¶ Deinde querit' ſi hec inſtr̃a ul' ſil'ia nõdũ ſũt in cã ꝓducta an poterit ps adũſa illa petẽ exhiberi et ſibi copiã fieri vr̃ ꝙ nõ ꝑ.l.nimis graue.et qḋ ibi nõ.C.de teſti.⁊ in.c.i.ex' de ꝓba. In cõtrariũ facit.l.diſſolute.C.de cõdi.ex.l.tangit' ꝑ Specu. de hoc in dcõ.§.videndũ.v̾ſi. et nõ ex p̃miſſis ꝛc.⁊ plene ꝑ Bar.in dcõ §edictiões.et i.l.quedã.ff.de eden.fm quẽ et Guil.de cu.meli⁹ ſic cõcludẽdo diſtinguit aut actoꝛ petit editionem ſibi fieri a reo ad ſuã actiõé ſeu intẽtioné p̃ncipl'r fundandã et tunc nõ põt nec audiẽdus eſt

ut dc̄a.l.nimis graue. facit.l.qui accuſare.
et.l.fi.C.de eden.aut ſolū petit ad actiōez
iam fundatā coadiuuādaȝ verbi grā actor
petit fundū quē aſſerit ēe ꝑ mēſurā ptice
ſeu ſtaria decē reus autē dicit ꝙ nō eſt in
tanta menſura certe pōt petē a reo actor
quo ad demōſtrandū hāc q̄ntitatē uł̄ deť
minādūȝ fines eius petē ſibi exhiberi ipꝰ
rei inſtrm ut ꝓbať in.l.ticius heres.et.l.cre
ditori.ff.de ac.emp.⁊.ff.de lega.iij.l.q cōcu
binā.§.cū ita.⁊ i.l.ꝑdius §.ticio.⁊ codē mō
teneť actor edere reo ad r̄plicationē eius
firmandā ꝑ.l.pe.§.fi.ff. ad.l.fal. aliqñ ecōū
reus petit ab actore editionē ad ipꝰ exce
ptionē ꝓbandaȝ et tunc teneť actor ſibi
edē ut.l.fi.C.de eden.et optie facit.l.diſſo
lute.C.de condi.ex.l.et.l.qui tabulis.ff.de
fur.ꝑ que iura patȝ ꝙ reus petit ſibi dari
inſtrm debiti cācellatū ad eius defenſionē
et liberationē ꝓbandaȝ ꝑ quod ſequiť ꝙ
eodē mō poterit actor a reo petē ad eius
replicationē ꝓbandā ar.l.plures apochis
.C.de fide inſtru. ¶ Quid autē dicenduȝ
ſi hec editio ſeu copia petať ab extraneo ſeu
ab alia tertia ꝑſona puta a nōrio uel mer-
catore an ſit fienda breuiter diſtingue.aut
petiť editio l' exhibitio rōe total' uł̄ ꝑti
culari dñij ⁊ tūc fieri debȝ ut.l.iij.§.ſciēdū
cū ibi nō..ff.ad exhiben.⁊.l.ſi que cautiōes
.ff.famił̄.herciſ.l.ſi ꝓcurator.C.eo. aut pe
tiť editio rōne alterꝰ intēeſſe ꝙ dñi ⁊ tūc
aut petiť a nōrio uł̄ mercatore ſeu vſura-
rio ⁊ hic cōſidera naȝ aut inſtrā uł̄ rōnes
que edi ſeu exhiberi requirūť ſūt cōfecta
me mandāte ⁊ tūc in dubio fiēda ē mihi
editio ut.l.ſi quis ex argētariis §.ꝑtinere.
et.l.ꝓtor.in prin.⁊.l.q̄dā.in § nūmularios
et ibi ꝑ Bar.ff.de eden.⁊ in cle.i.§.p.eť de
vſuri.aut ſūt cōfecta nō me ſȝ alio mādāte
et tūc hic ſbdiſtigue aut ille aliꝰ cuiꝰ mā
dato ſunt cōfecta teneret mihi illa edere
ſi penes eū eſſet ut patȝ in exēplis ſuperiꝰ
traditi ⁊ tūc in illis caſibꝰ tenebiť nōrius
vſurariꝰ et mercator m̄ ipa inſtrā ⁊ rōnes
edere ꝙ ego ipē videor ipꝰ mādati q̄ntū
ad h̄ ꝑſonā repſentare exm̄ i creditore qui
habȝ bona debitoris obligata ⁊ petit a no
tario ut ſibi edat inſtrā in quibꝰ ſūt noīa
debitori ſui obligata ēē teneť nōriꝰ ſibi
edere ar.in dc̄o.§.ꝑtinē.⁊ ibi ꝑ Bar. facit
.l.fi.ff.de bo.auc.iudi.poſ. facit ad h̄ regł̄a
que ſumitur in.l.ſi ab eo. et.l.ſi is qui.§.ſi
vſufructꝰ.ff.de pigno.actiōe.l.iij.in fi.ff.fa
mił̄.herciſ. aut ille tertiꝰ nō teneť m̄ edē
et tūc nec etiam tenebiť nōrius ⁊ ſi.ut in

dc̄o.§.ꝑtinē.cū ſi. Sed quo iure cōpelliť
nōrius edere inſtrm illi cuiꝰ intēeſt Rndeo
officio iudicis ut in.l.argentariꝰ.ij.R.ff.de
eden.⁊ ſi edidit defectū forte in anno uł̄ i
dictiōe aut loco uł̄ mēſe cogendꝰ ē ꝑ offi
ciū illud corrigē et in forma debita tradē
ut in.l.ubi. et in.l.veluti.ff.eo.ti.et nō.per
Bar.in.l.fi.ff.de tabuł̄.exhi.q̄nimo ſi ſine
ꝑtis reqſitiōe errauerit i editiōe ſeu nota
inſtrī poterit petē ꝙ ſibi liceat inſtrm reſi
cere et q̄ō ampliꝰ eſt ſi ignoret ⁊ iuſta ſit
cā ſue ignorātie circa ſbam et q̄litatē facti
et cōtractꝰ geſti poterit ꝑ officiū iplorare
ꝙ teſtes qui tūc intēfuerūt exaieť ut iux
eorū teſtioniū poſſit cōficē inſtrm ſi forte
amiſit ꝓthocollū uł̄ ꝑtes receſſerūt tūc i
frequētia al' ſi nō eſſet iuſta cā ignorātie ñ
audireť ut in.l.ꝓtor.§.pe.i fi.ff.eo.ti.⁊ nōt
Bar.ubi.ſ.⁊ i.l.ſi librariꝰ.ff.de re.iuri.q̄ō
nō.⁊ vide in ti.ꝓrio. ¶ Quid autē ſi mer
cator coactꝰ ꝓducē librū rōnū dicat ꝙ ſte
tur ipī libro ita in eius fauorē ſicut cōtra
ipm an ſit audiēdꝰ dic de h̄ ut nō. ꝑ glo.i
dc̄o.§.nūmularios. que deťmiat ſtari cōū
ſe ⁊ nō pro ſe uł̄ melius diſtigue ſm̄ doc.
quos refert Cy.in.l.i.C.de cōfeſ. in xiij.q.
et in.l.iij.C.de do.añ nup.aut ē vnū ⁊ idē
capł̄m aut plura iuicē cōnexa aut plura
diſtincta et ſepata. ꝓ caſu verbi grā ſi repiť
ſcriptū ꝙ recepit a gayo x.ꝓ vēditiōe ēti
drapi uł̄ lane ⁊ ſi.⁊ tūc ſtari debet ita pro
ſe ſicut cōū ſe ⁊ ecōū ꝙ eadē diſpoſitio cē-
ſeri nō debet iure diuiſo ut.l. eū qui edes.
.ff.de vſuca.2o. caſu dic idē ar.i.l.etiā.§.i.ff.
de mino.⁊.l.in h̄ iudicio.ff.famił̄.herciſ. et
.l.eū actū.ff.de nego.geſ. 3o. caſu pōt ſtari
in vno caꝰ ⁊ in alio nō ut in.l.publia.in fi.
.ff.depo. Ex quibꝰ deťmiať illa q̄ttidiana
q̄ō ſm̄ Cy. ubi ſup̄ ſi aliqs i iudicio uł̄ ex̄
cōfeſſus eſt ſe recepiſſe a gayo pecuniaȝ ut
ſibi repetēt lectiōes uł̄ ꝓ factura pellāde
uł̄ edificij domꝰ ꝙ nō pōt eius aduſarius
diuidē hāc cōfeſſionē et ꝑtem q̄ facit ꝓ ſe
approbare ⁊ aliā cōū ſe reprobare q̄ō mul
tū nō de quo etiā nōt Bar.in.l.aureliꝰ.in
.§.idē q̄ſiit.ff.de libe.le. ¶ Rurſū queriť
videmꝰ q̄ttidie ꝙ poniť in libello ticiꝰ m̄
debet centū ex cā mutui de quo cōſtat per
publicū inſtrm traditū ꝑ talē notariū pe
tit meus aduerſariꝰ añq̄ lis ꝑ eū cōteſteť
ſibi edi h̄ inſtrȝ ut deliberare poſſit an ſibi
expediat litigare uł̄ liti cedē queriť an ſit
ſibi dandū et dicit Jnno. ꝙ ſic in.c.i.ex̄ de
proba.ſȝ Specu. in dc̄o ti.de inſtru.edi.§.
nūc dicamꝰ. v̄ſi.q̄d ſi qs dicit h̄ verū eſſe.

68

ſi eſt inſtrm̄ in facto ꝓprio et illud hēat in
ꝓ́pptu alr̄ aūt ipo iurāte ſe illō ī ꝓ́pptu
nō habē ꝓcedet̄ ad lit.cont.ꝛ poſtea pro
ducet̄ in cā ꝛ eodē mō nō tenet̄ agens ex
iure ceſſo ꝓducē inſtrm̄ ceſſiōis an̄ liti con
teſtatiōez nec is qui appellauit tenet̄ ꝓdu
cere appellatiōnē nec pri de ea copiā facere
an̄ lit.cont. ſeu rñſionē a reo factā libello
appellatorio ut determiat Spec. ubi ſup̄
xi.ſ; pone appellās a ſnīa ꝛc.ꝛ xi.ſe. Sed
pone ꝙ ꝓducit vnū inſtrm̄ qd̄ in ſe cōtinz
plura capl'a puta vnū teſtm̄ ul' vnū iuen
tariū.ꝛ ſi.et ſū ꝓteſtat⁹ ꝙ illud inſtrm̄ ꝓ
ductū ſup tali caplo tm̄ et nō alr̄ nec vlt̄
aduerſari⁹ autē meus petiit copiā de vni
uerſo ipo inſtro querit̄ an ſit dāda Spe.
dicit ꝙ nō ſ; de ſola pte p tex.i.c.cōtingit.
ex de fide inſtru.et per eum nō.ubi ſupra.
xi.quid ſi ꝓduco.

¶ An ſint uera uel falſa.

¶ Ubi attēde ꝙ de iure cōi ubi po
dicit ſe velle redarguē inſtra de falſo ſuf
ficiēs eſt cā ꝓpter quā ſint cū die et cōſule
edenda inſtra ut nō. et habet̄ in dicta.l.i.
ꝯedēda.ꝛ i ꝯeditiōes.ff.de eden.ut.ā.dixi

¶ Terminū aſſignari.

¶ Iſte termin⁹ ſufficiēs eſſe debet ꝛ dan
dus ē tā de cōſuetudie ꝙ̄ de iure ad oppo
nendū cōtra inſtra ꝓducta ut in.l.i.in prin.
.C.de dila.ꝛ.l.pe.ꝛ ex de dila.c.fi.

¶ Forma opponēdi cōtra inſtra.

Corā uobis

Dn̄o vicario an̄dicto opa
ret ꝛ ſe pſentat in termio
ſibi aſſignato pnoiat⁹ Jo.
oliari⁹ cā ꝛ occaſiōe qrūdaz aſſertoꝝ iuriū
ꝛ inſtroꝝ pridie ut dr̄ corā vobis produ
ctorū in cā pdicta p ſupſcriptū ſimoninuz
ſpelta ꝓcuratorio noie dicēs et excipiēdo
ꝓponēs dictū Jo.cōtra ꝛ aduerſus omia et
ſingula dc̄a aſſerta iura et inſtra ꝙ p uos
nō fuit nec ē eis nec alicui ipoꝝ fides aliq̄
preſtanda nec adhibenda multis rōnibus
et cauſis ſingularit̄ cōtra ſingula inferi⁹ an
notan̄. Et pmo opponen̄.et excipien̄.cōtra
aſſertū inſtrm̄ emptiōis dicte ptis terre
in iudicio ut pfertur ꝓductū p ipm Sy.
dicit ꝛ opponit ꝙ ipm inſtrm̄ nullā fidez
facit tū ꝙ caret formis et ſolēnitatib⁹ de
bitis et a iure requiſitis. tū ꝙ eſt abraſū in
ptib⁹ ꝛ locis ſbalib⁹.tum ꝙ ille qui ro
gaſſe et ſcripſiſſe dr̄ ipm inſtrm̄ n̄ fuit nec
eſt public⁹ nec autētic⁹ notari⁹. tū ꝙ fuit
et eſt ſimulatū et āplius ꝙ penit⁹ digno
ſcit̄ ēe falſū aliiſq; de cauſ ſuis loco et tpe
ꝓponēdis ꝛ allegādis multiplicit̄ vitioſū
Rurſūq; ſimilr̄ dicit et oppoit cōtra reliq̄
aſſerta iura ꝛ inſtra p ipm Sy. ut pdicit̄
producta ꝙ nec illis per vos eſt vlla fides
pſtanda mltis rōnib⁹ cauſis ꝛ defectibus
an̄dictis ꝛ aliis multiplicib⁹ de quib⁹ ꝓ
teſtat̄ ꝛ ſuo tpe ꝓponēdis. Deinde etiaz
obiicit ꝛ opponit cōtra aſſertū ꝓuilegiū per
eundē Sy.ut predicit̄ ꝓductuz ꝙ nec illi
fides aliq̄ eſt pſtanda.tū ꝙ fuit ꝛ eſt cōtra
ius elicitū et ipetratū tū ꝙ eſt ipetratū p
obreptionē ꝛ falſi ſuggeſtionē tū ꝙ ipetra
tū lite pendēte tū ꝙ in eo nō eſt facta mē
tio de an̄cedēti reſcripto nec de ꝓceſſu pē
dente nec de appellatiōe interpoſita tū ꝙ in
eo apparet erratū i dictis et grāmatica tū
etiā ꝙ eius ſigillū eſt vitioſū ꝛ in plurib⁹
ptib⁹ apparēt in eodē ſcripto lr̄e quedā ab
raſe nec apparēt adhibite ille forme ꝛ ſolē
nitates que in talib⁹ reſcriptis interuenire
debēt tā de cōſuetudie ꝙ̄ de iure. Inſup
etiā cū ipm aſſertū ꝓuilegiū ſit alteri⁹ cō
firmatoriū nō facit vllā fidez niſi oſtenſo
priori ſeu originali. Ceterū ſaluis pmiſſis
ipe Sy.ſeu dict⁹ Andrin⁹ pdit fructum
dicti aſſerti ꝓuilegij cū variis de cauſis ſit
penit⁹ ꝛ oio ſblatū etiā ſi a pricipio fuiſſz
aliqd̄ ꝛ iuſtū qd̄ tū ſuperi⁹ eſt negatū. ¶
Poſtremo eſt etiā ipm aſſertū ꝓuilegiuz
aliis rōnib⁹ et cauſ multiformit̄ vitioſuz
ꝓpter quas merito venit et eſt p vos oio
repellendū ꝛ abiiciendū de quib⁹ ſuo tpe
ꝓponet̄ nec vlla eſt p vos eidez ꝓuilegio
nec aliis inſtris fides adhibēda nec pſtā
da ꝛ maxime illi aſſerte priuate ſcripture
quā dic̄ ſcriptā fuiſſe manu eiuſdē Johis
quod negatur ꝛc.

Coram uobis

Tu iuuenis ſemper aduerte ad
hāc formaz opponēdi cōtra iura ꝛ inſtra et
ſemp habita ipoꝝ copia ea oia et ſingula
videas ꝛ examies cū diligētia et cōtra illa
opponere ſtudeas oia que pōt vitia eo tū
pcipue attento ꝙ nūq̄ te ſbmittas ad op
ponendū ꝛ allegandum inſtra falſa niſi ex
maxia ꝛ euidentiſſia cauſa ꝙ res talis eſt
multis reſpectib⁹ valde piculoſa.

¶ Caret formis

¶ Que ſunt

formalia inſtroꝝ dixi.ſ. circa formã ꝓdu-
ctiõis inſtroꝝ in glo.iij.ꝛ nõ.per glo.in.l.
ĝnaliter.C.de tabula.li.x.¶ Circa h̃ querit̃
de eo qd̃ multotiens occurrit de f̃cto pone
ꝙ notari⁹ omiſit ponẽ idictionẽ uł diem
aut locũ i inſtro ꝛ inde tradito pti inſtro
dicit ſe erraſſe et vult errorẽ ſuũ corrigere
querit̃ an ſit audiẽdus dic ꝙ licȝ ſup hoc
ſint opi.diuſe tñ ſm Spec.ſniaȝ ꝛ ipaȝ ve
ritatẽ ſic diſtinguẽduȝ eſt. Aut notari⁹ ꝓ
teſtat̃ ſe erraſſe et tũc poterit ſuũ errorem
corrigẽ nã in facto ſuo ſibi credẽduȝ ẽ. aut
ñ ꝓteſtat̃ h̃ et tũc remanȝ inſtrm̃ vitioſũ
ut p eundẽ Spe.nõ.in dicto.§. poſtremo.
v̕ſi.ſȝ nũquid cõfecto.ad qd̃ faciũt nõ.in.l.
ſi quis decurio. p Cy.C.ad.l.cor.de fal. et
in.l.errore.C.de teſta.et p Bar.i.l.ſi libra
rius.ff.de re.iur.et i.l.fi.ff.de tabu.exhi.et
.ſ.dixi in ti.pce.ꝛ ex h̃ ſequit̃ ꝙ ſi nõrius
fuerit mortu⁹ ꝙ nõ poterit talis error am
plius corrigi ut ibi nõ.

¶ **Tum quia eſt ab**
raſum. ¶ Solet opponi abraſio vitupatio
et cãcellatio inſtri que vitia reddũt ſuſpe
ctũ ꝛ aliqñ vitioſũ inſtrm̃ ut tradit̃ in.c.
iter dilectos.ex̃ de fide inſtru.ꝛ ex̃ de reli.
domi.c.cũ venerabił. Verũ pro pleniori
hui⁹ doctrina põt ſic diſtingui ſm Jn.de
pyſ. Quãqȝ peccat̃ in ſcriptura uł i inſtro
in aliqd omittẽdo. quãqȝ in mutãdo. pmo
caſu cõſidera aut ſcriptor omiſit aliqd for
male ꝛ tũc dic ut.ſ.proxĩe dixi.aut obmi-
ſit aliud et tũc aut obmiſit lr̃aȝ uł ſyllabã
et nõ nocet ut probat̃ in.l.qui habebat.in
prin.ff.de manu.teſta. aut omiſit orõnem
et tũc nocet ſi ex ea ſenſus alterat̃ ar. coꝝ
que.ĩ.dicunt̃.2°. caſu qñ imutauit ꝛ abra-
dẽdo peccauit ꝛ tũc aut ẽ ſcriptura icluſa
aut apta pmo caſu nõ nocet.ar.ff.de his q̃
in teſta.delen.l.cãcellauerat. Jn 2°. caſu qñ
eſt apta tunc ſbdiſtingue ꝙ aut eſt raſura
uł imutatio dictiõis aut ſyllabe.ſi dictiõis
tũc ſuſpecta reddit̃ ipa ſcriptura ut.l. edi-
cto.ꝛ.l.ij.C.de edic.di.adri.tol.maxime ꝙ
iure canonico ꝓpter tenuẽ raſurã littẽ ha
bent̃ ſuſpecte ut ex̃ de cri.fal.c.licet.§.qntã
Si vero ſit mutatio ſeu raſura ſyllabe uł
lr̃e tũc aut illa talis raſura et mutatio hȝ
alterare ſenſũ ꝛ dubitationẽ iducit et tũc
ſcriptura ſuſpecta habet̃ ut falſa pſumat̃
ut ex̃ de cri.fal. in.c.fi. ubi vero nõ hȝ alte
rare ſenſũ nec dubitationẽ inducẽ et tũc ñ
nocȝ ut ex̃ de fide iſtru.in.c.ex lr̃is. Si tñ
iſta raſura uł mutatio appareat ẽe facta p
notariũ qui rogauit inſtrm̃ ſuſtineret̃ de
qua raſura ipe notari⁹ debet facẽ mẽtionẽ
in ſua ſbſcriptiõe ut colligit̃ ex his q̃ nõ.
p glo.in dc̃o.c.ex lr̃is ꝛ.c.inter dilectos ex̃
de fide inſtru. et in.c.cũ venerabilis. ex̃ de
religio.domi.ꝛ in.c.olim.ex̃ de reſcriptĩ. et
plene p Spe.in dc̃o ti. de inſtru.edi.in.§.
reſtat vidẽ.in prin.et in.§.poſtremo.in v̕ſi.
Jteȝ excipit̃ ꝙ eſt vitupat⁹ ꝛc.ꝛ qd̃ nõ.in
dc̃a.l.editio.et in.l.errore.C.de teſta.cũ ſi.

¶ **Nõ fuit necẽ pu**
blic⁹ nec autẽtic⁹ notari⁹ ꝛc. ¶ Hãc exce-
ptionẽ ſolẽt frequẽter opponẽ cauilloſi ꝓ
curatores maxĩe qñ inſtrã ꝓducũt̃ de lõ-
ginquis ptib⁹ ꝙ in illis tolerabił ẽ igno-
rantia an ſcriptor ſit nõrius licȝ h̃ dicat in
ſua ſbſcriptiõe ꝙ nemo naſcit̃ notari⁹ nec
ꝓpria auctoritate cõſtituit̃ ſȝ ab alio creat̃
ut.ſ.dictũ eſt i ti.ij. ¶ Qualit̃ ergo fiet
ſi inſtrm̃ reuocet̃ in dubiũ ex defectu no
tarij q̃liter ꝓbet̃ ipm̃ eſſe notariũ dic ꝙ
dupliciť vno mõ ſi ꝓducat̃ puilegiũ ſui
officij in publica forma ꝛ h̃ eſt clarũ. alio
mõ ſm doc.ſi ꝓbet̃ ꝙ cõi voce et fama ab
oĩbus vicinis et cõpatriotĩ ſuis reputat⁹
eſt ꝛ reputat̃ pro tabelliõe et eius inſtrĩs
tanq̃ publicis fuit adhibita ꝛ adhibetur
publice tam in iudicio q̃ ex̃ iudiciũ plena
fides ut tradit̃ et habet̃ p doc.in.l.barba
rius.ff.de offi.pro. et ex̃ de re iudi. in.c.ad
probandũ.ꝛ in dc̃o.c.int̃ dilectos. de fide
inſtru.facit.l.iij.ff.ad mace.cũ ſi.ſup qua ꝓ
batiõe ſufficiãt lr̃e teſtioniales ipi⁹ offici-
alis uł rectori ſb cui⁹ iuriſdictiõe habitat
ipe notarius ut obſeruat practica ĝnalis
quã opi.ſequit̃ Spe.in dicto.§.poſtremo
v̕ſi.qd ergo ſi tabellio ꝛc. Et que dicta ſũt
procedũt qñ ꝓducit̃ inſtrm̃ de ptib⁹ pro
ximis et circũſtantib⁹ ubi põt eſſe facilis
probatio ꝛ iformatio de dicto officio. ¶
Quid igit̃ ſi ꝓducat̃ inſtrm̃ de lõginqs
ptib⁹ ubi reddit̃ difficilis ꝓbatio et ifor
matio ꝙ ille ſit notari⁹ an grauabit̃ pars
probare eo mõ q̃.ſ.dictũ eſt breuit̃ Spe.
in dc̃o.§.reſtat vidẽ.v̕.ſi qd ſi ꝓducat̃ ali
qd̃ inſtrm̃ determiat etiã ꝙ ſi tale inſtrm̃
pma facie appareat in forma cõi ꝛ publica
nõ abolitũ nec cãcellatũ ꝛc.ꝙ plenã fidẽ p
ſe faciet ſine alia ꝓbatione nec eſt veriſile
ꝙ in eius ſbſcriptiõe qua ſe notariũ atte-
ſtat̃ falſuȝ omittat ꝙ falſus hõ nõ eſt hõ
ut nõ.in.l.falſus ꝓcurator.C.de furti. ar.
ad h̃ i.l.ij.ff.de fide inſtru.ꝛ.l.fi.C.de edi.
di.adri.tol.ꝛ i.l.ij.C.quẽadmo.teſta.ape.

quā opi. ſequit̄ Cy. in. l. cōpationes. C. de
fide inſtru. et glo. in auc°. de fide inſtru. §. ſi
ſūma. ⁊ Jaco. de bel. i dcō auc°. § q ſi tabel
lio. coll'. vi. ¶ Predictis tñ obſtare vident̄
nō. p glo. ⁊ Jnno. in. c. i. ex̄ de cle. pegri. ap
paret ergo ſm priorū ſniaȝ q meliori eſt
eſt cōditiōis pducēs inſtrā de ptib⁹ lōgin
quis q̄ de proris et h̄ p rōnem de qua. ſ.
poſſȝ tñ fortaſſe nō iprobabilit̄ dici q ſi ſit
inſtrm̄ in quo ꝟtat̄ magnuȝ piudiciū ut
puta teſtm̄ ul' aliud graue debitū q ñ cre
dat̄ facilit̄ niſi pbet̄ modis ſupdictis al'
credat̄ ⁊ ſic pōt oīuȝ ſnia cōcordari et oīs
mā falſitatī ⁊ ſuſpiciōis auferri. ¶ Quid
ſi coñ inſtrm̄ opponit̄ q ſcriptor eius erat
ſacerdos an valet inſtrm̄ Jnno. dicit q nō
quia talia publica officia et ſecularia offi°
ſunt clericis int'dicta ut in. c. ſicut te. ex̄ ne
cleri. ul' mō. ⁊ in. l. placet. C. de epiſ. et cle.
¶ Alij diſtinguūt alit̄ ut nōt Spec. in dcō
§. reſtat. ꝟſi qd ergo ſi tabellio. et ꝟſi. ſe. et
p eundē in ti. de ſta. mō. ꝟ. xxvij. pma opi.
vr̄ hodie approbata in. c. ut officium. ex̄ de
hereticī. li. vi. ⁊ ibi nō. in glo. ſup ꝟ. ad pre
miſſa. Bar. tenet q valet inſtrm̄ licȝ nota
rius penā incurrat ut nōt ipe in. l. vnīuſas
. C. de decurio. li. x. et p nō. i. c. i. ex̄ ne cle. ul'
mō. alibi ñ ſe firmat in. l. ſuus. ff. de teſta.
ſȝ remittit ad dictū. c. ¶ Sed qd ſi dr̄ et
opponit̄ q notari⁹ eſt īfamis et dānatus
de tali crimīe ppt̄ qd fact⁹ ē īfamis an po
terit inſtrā rogare l' facē ſup q̄ qōe diſtin
gue plenī⁹ ut nō. p Bar. in. l. eadē. §. i. ff. ad
. l. iul'. repe. ſm quē regularit̄ infamis pōt
ēe tabellio et inſtrā cōficē fallit ſi deliqrit
in officio in quo fuit p tabelliōe aſſūptus
puta ad archiuū publicū ut. l. ſi aliqd. C.
de ſuſcepto. ⁊ archa. li. xij.

¶ Tū quia fuit et

eſt ſimulatū. ¶ Dr̄ aūt inſtrm̄ ſimulatū
ubicūq vnū int̄ parti ē taciti acti et aliō
diuerſū ul' coñiū eſt in inſtro de pſcrip.
verbi gr̄a qñ debitor eius fundū obligat
creditori ⁊ i iſtro dr̄ q vēdidit ut q̄ttidie
fit ⁊ hr̄ in. l. ij. C. plus valē qd agit̄. q̄ cāu
mag̃ attēdit̄ id qd actū tacite ē int̄ ptes
q̄ȝ id qd ſcriptū eſt ut dcā. l. ij. et in. l. ima
ginaria. ff. de re. iuri. et in. l. nuda. et imagi
naria. ff. de coñhen. emp. et in. c. illo vos. ex̄
de pigno. et in. c. ad noſtram. ex̄ de coñhen.
emp. et vide qd circa h̄ ſcrip ſi. ſ. in forma
pmi libelli in glo. ſup ꝟ. legitis titul'. facit
qd nō. in. c. p tuas. ex̄ qui fi. ſint legi. et i. c.
cū inter. ex̄ de elec.

¶ Dignoſcitur ēe

falſū. ¶ Aduerte ut. ſ. dixi q ad hāc op
poſitionē ⁊ exceptionē nō decurras niſi ex
magna ⁊ euidēti cā ppter magnū piculuȝ
qd regnare hȝ in h̄ ⁊ difficultatē probati
onis detegit̄ tñ falſitas inſtri ex variis cir
cūſtantiis de quib⁹ nō. in dicto. c. inter' di
lectos. ⁊ in. c. cū Jo. ex̄ de fide inſtru. ⁊ i. c.
cū venerabil'. de reli. domi. ¶ Sed hic oc
currit dubiū per quot teſtes pbari poſſit
inſtrm̄ eſſe falſum ul' ſimulatū circa qd ſic
ſub breuitate cōclude aut qs vult pbare
ſimulationē ⁊ tunc ſufficiūt duo teſtes q
tal' pbatio ñ hȝ directo ipugnare inſtrm̄
ſȝ ſimpl'r demōſtrare aliud ēe actū q̄ȝ ſcri
ptuȝ de volūtate ptiū ⁊ ſic inſtrm̄ de ſe ēe
verū ⁊ id qd actū eſt ēe verū ⁊ p ꝯſequēs
vtrūq ſimt' verū ſȝ tñ alterū valet tacite
actū alteri videlȝ ſcripto pualē iuri aucto
ritate et coñhentiū volūtate ut dicit Ja.
but'. in. l. cū de etate. ff. de proba. q̄ ſimula°
nedū p directū pōt pbari ſȝ etiā p conie
cturas ⁊ indicia ut in. c. ad noſtram. ex̄ de
emp. ⁊ ven. et in. c. illo vos. ex̄ de pigno. et
nō. p Cy. in. l. i. ⁊ ij. C. plus valē qd agit̄.
lȝ in dubio ſit ſtandū inſtro ut dicit glo.
in. l. q̄uis. C. ſi qs alti ul' ſibi. ⁊ in dicto. c.
illo vos. ⁊. l. nec ignorās. C. de dona. Aut
qs vult pbare falſitatē inſtri et tunc aut
coñ inſtrm̄ pducit̄ vnus ſolus teſtis aut
plures. pmo caſu aut ille teſtis ſolus coñ
dicēs inſtro eſt de ſupnūariis ⁊ nō neceſſa
riis inſtri ⁊ tūc nullā fideȝ facit ut. l. iuriſ
iurandi. C. de teſti. et in. c. licet vniuerſis.
in fi. ex̄ de teſti. aut ē de nūariis et ſbſtātia
lib⁹ inſtri et tūc nō facit plenaȝ pbationē
coñ inſtrm̄ ſȝ tñ eius fidem facit vacillare
ut. l. i. in fi. ff. quēadmo. teſta. ape. ⁊ ibi pl'e
per Bar. ¶ ·2°. caſu pncipali qñ plures te
ſtes pducūt̄ tūc ſm cōem ſniaȝ glo. tam
iuri. ciuil' q̄ canonici requirūt̄ tres aut q̄
tuor ad ipugnandū in totuȝ ipm inſtrm̄
nec quo ad h̄ ſufficeret duo ut nō. in. l. in
exercēdis. C. de fide inſtru. et ibi p Cy. et
in. c. cū Jo. heremita. ex̄ de fide inſtru. ⁊ ibi
p Jnno. ⁊ Jo. an. et plene p Spec. in ti. de
inſtru. edi. §. reſtat vidē. ꝟſi. ſȝ q̄ro quot te
ſtes. cū ꝟſi. ſe. tñ ſm Cy. licȝ duo per ſe nō
ſufficiāt ad plenā pbationē inſtri attñ ei⁹
fidē faciūt plus vacillare q̄. ſ. dictū eſt de
vno teſte et p hoc reddit̄ ſuſpectū inſtrm̄
nā etiā ſola cōpara° lr̄az facit eius fidē va
cillare ut habetur in auc°. de fide inſtru. in
prin. ¶ Sed quō auferat̄ iſta ſuſpicio que

eſt cōī inſtr̄m ex dcō vnꝰ teſtis ꝗ̄ duoꝝ ul' raſura dic ꝙ ſi ē ſuſpectū ex ſui forma debet ꝓducēs ſibi īponē fidē ꝑ eius iura/ mentū ⁊ ꝑ idoneos teſtes ul' teſtioniū ſcri benti ut in.l.pe.C.de ꝓ ba.⁊.l.ſi ꝗs decurio .C.ad.l.coꝛ.de fal.⁊ in.l.fi.§.vltimo.C.de f.de inſtru.cū ſi.ibi nō.vbi autē ē ſuſpectū ex dicto vnꝰ teſtis ul' duoꝝ circa ſb̄ſtan/ tiā cōtractꝰ ul' inſtr̄i tūc purgat̄ ⁊ tollit̄ ſuſpicio ꝑ cōīos teſtes et alia indicia ut .ſ̄.dicā.vn̄ querit̄ pone ꝙ aliq ex deſcripti teſtibꝰ in inſtr̄o dicant ſe nō recordari ut accidit cōiter an fuerint p̄ntes ul' non ipi inſtr̄o ul' abſolute dicāt ſe nūꝗ̄ fuiſſe pre ſētes an reprobatū erit inſtr̄m de falſo br̄ ſūmatiꝫ plura colligēdo attēde q̄nꝗ̄ eniꝫ teſtis vnꝰ ul' aliq aut omēs dicūt ſe nō re cordari et tunc ſm̄ Inno.⁊ Bar.ubi.ſ̄.re manet inſtr̄m in ſua roboris firmitate ꝙ h̄ caſu nil deponit̄ cōtra ipm̄ inſtr̄m ut in dcō.c.cū Io. ¶ Q̄nꝗ̄ teſtes ſimpl'r et abſo lute dicūt nō int̄fuiſſe in inſtr̄o ⁊ tūc aut oēs teſtes in inſtr̄o deſcripti pariter ſic de ponūt et tūc inſtr̄m reddit̄ falſū ſm̄ eos aut eſt vnꝰ ſolus ex eis ⁊ tūc aut alij cōte ſtes nihil dicūt ꝓ inſtr̄o ꝙ nō ſūt extiāti ul' ſūt mortui ⁊ tūc reddit̄ ſuſpectū. aut alij cōteſtes duo ul' plures aut etiā vnus ex eis deponūt ſe ⁊ illū prioꝛē ſe fuiſſe pre ſētes ⁊ tūc ꝯfūdit̄ teſtioniū illiꝰ repugnā tis inſtr̄o et remanet validū inſtr̄m ut ꝑ eundē Inno.det̄miat̄ in dcō.c.cū Io. et in.c.cū dilectꝰ.ex̄ de elec.ꝙ maioꝛ et lauda bilioꝛ eſt depoſitio que fit ꝓ inſtr̄o ꝗ̄ ea que fit cōtra inſtr̄m nec īmerito marie in caſu iſto ꝙ teſtis qui depōit ſe ñ int̄fuiſſe eſt ſingulari ꝙ de ipo tm̄ loquit̄ ideo ꝛc. multo aūt fortiꝰ cōfirmat̄ inſtr̄m ſi fama bona tabellioīs cōcurrat cū teſtionio aliꝰ teſtis ar.in.c.cū venerabilis.ex̄ de excep.et Spe.in ti.de fide inſtru.§.poſtremo.ꝟſi.ſꝫ pone.⁊ ꝑ Cy.in.l.in exercendis.C.de fide inſtru. ¶ Quid autē dicemꝰ in inſtr̄o in quo ſufficit numerꝰ duoꝝ teſtiū fuerūt ꝑ notariū deſcripti ſex teſtes et q̄tuoꝛ ex eis deponūt ſe nūꝗ̄ int̄fuiſſe alij autē duo de ponūt ſe fuiſſe p̄ntes ſꝫ de abſētia ul' preſē tia alioꝝ nil dicūt an reprobabit̄ ex hoc inſtr̄m de falſo dicit Inno. ubi ſuꝑ ꝙ ſic ꝙ in eo eſt adiūcta illa falſitas videlꝫ illos fuiſſe p̄ntes attamē ꝑ illos duos poterit alit̄ reprobari cōtractꝰ ꝙ ipi nō ſūt ꝑtici/ pes falſitati et ad h̄ faciūt que nō.in.c.ter tio loco.ex̄ de ꝓba.⁊ i.c.cū l̄ris.ex̄ de teſti. ¶ Quid ſi teſtes duo ul' plures dicāt ſe fuiſſe p̄ntes in inſtr̄o ſed tm̄ nō audiuerūt exp̄mi tale capl'm inſtr̄i an reddit̄ inſt'm ſuſpectū dicit Bar. ꝙ ſic in.l.coꝛā.ff.de ꝟ. ſig.lꝫ cōī faciāt nō.ꝑ Cy. i.l.ij.C.de erro. aduoca. ¶ Sed pone ut vidi aliq̄n fieri ꝑ cauillatoꝛes ꝓcuratoꝛes et aduocatos ꝙ ꝑs ꝓducit ſuū inſtr̄m aduerſariꝰ aūt dic̄ ꝙ eſt falſū ⁊ ad h̄ ꝓbandū petit ꝑ eū exhi beri ꝓthocollū querit̄ an ſit audiēdus vr̄ ꝙ ſic ipo iurāte ꝙ hꝫ inſtr̄m ſuſpectū ar. in.l.pe.⁊ in.l.cōtractꝰ.cū ibi nō.C.de fide inſtru.tu dic ꝙ nō eſt audiēdus ſi inſtr̄m hꝫ formā debitā ꝙ ei ſtandū eſt ut in.l.cū res.⁊.l.cū ꝑ ꝓbus.C.de proba.⁊ inſti.de in util.ſtipu §.itē ꝟboꝝ.⁊ ibi nō.et.l.optiāꝫ .C.de cōtrahen.⁊ cōmit.ſtipu et ꝙ iprobuꝫ et abſurdū eſt ꝙ cōī ſeipm̄ ꝗs aſtringat̄ producē teſtes uel inſtr̄a.l. nimis ꝗ̄ue.C. de teſti.⁊ in.c.i.ex̄ de ꝓ ba. An autē ꝓtho collū ꝑ ſe plene ꝓbet ſicut inſtr̄m diſpu/ tatur ꝑ Cy.in dcā.l.cōtractꝰ.in vltia q̄ōe Et nō.circa hanc māꝫ falſitati ꝙ de ea q̄ri pōt dupl'r vno mō crimīalit̄ alio mō ciui liter ut tradit̄ in.l.diuꝰ.C.ad.l.coꝛ.de fal. ſꝫ an priꝰ ſit agendū crimīalit̄ ꝗ̄ ciuiliter ſunt cōīe opi. ut plene diſputat Cy. et Iaco.but.in.l.fi.C.de fide inſtru.⁊ in.l.ij. .ff.eo.ti.et ego poſui ſb̄ ti. de forma libelli q̄ agit̄ ad reſciſſionē ſnīe late ꝑ fl'a inſtr̄a.

¶ Aliiſqꝫ de cauſis

¶ Sciendū eſt ꝙ multe ⁊ varie ſūt cauſe que obiici poſſūt cōtra inſtr̄a quas enūat Spe.in dcō ti.de iſtru.edi.§.poſtremo. et vltra ſupius nūatas obiici etiā pōt contra inſtr̄m ꝙ teſtes in eo deſcripti ſunt a iure reprobati ut ꝙ ſunt de adulterio ꝯdēnati ul' alio ſil'i crimie ut hr̄ in.l.iij.ff.de teſti. ¶ Quid aūt dices ſi teſtes deſcripti erāt tūc excōicati nūꝗd vitiabit̄ inſtr̄m dic ꝙ nō ſm̄ Inno. ut ꝑ eū nō.in c pia.ex̄ de ex ceptio.⁊ ꝑ Spe.in dcō.§.poſtremo.ꝟſi.ꝗd ſi teſtis inſcripti ꝛc.marie ſi coꝝ excō catio erat occulta ul' reputabāt̄ ꝓ nō excōicati ar.in.c.i.de teſta.nā excōicatꝰ pōt facere te ſtamentū ut nōt Io.an.in.c.decernimꝰ.in nouella ſua ex̄ de ſen.excōi.ergo poterit ēē teſtis ar.in.l.iij.cū ibi nō.ff.de teſti. ¶ Itē opponit̄ cōī inſtr̄m ꝙ ñ eſt ſcriptū manu ꝓpria illiꝰ notarij qui in eo deſcribit̄ quo caſu ſi ipe tabellio viuit ipi ſoli credit̄ ut .l.ſi decurio.C.ad.l.coꝛ.de fal.⁊ ibi ꝑ Cy. ſi aūt mortuꝰ ſit fiat cōpatio l̄raꝝ ⁊ ſigni cū aliis inſtr̄is eiuſdē notarij ut in auc̄.de fide inſtru.§.in his ꝟo. et in.§.ꝗ ꝟo.cū ſe.

et ex̃ de ꝓuiſe.c.cũ olim.⁊ in.c.cũ venerabi
lis.ex̃ de excep.de quo vide qꝺ tangit ſpe.
in dc̃o.§.poſtremo.v̾ſi.i. ¶ Jtẽ op.contra
inſtr̃m ꝙ nõ cõtinet in ſe cã3 aliq̃3 legitia3
uł cõtinet in ſe cãm turpẽ ⁊ inhoneſtã ut
plene hr̃ ⁊ nõ.in.l.cũ de idebito.in fi.ff.de
proba.facit.l.gñaliter.⁊.l.ſi plagij.ff.de v̾.
obli.et.l.ſi v̾o nõ remunerãdi.§.rei turpis
cũ ſi.ff.man. ¶ Jtẽ oppo.cõtͣ inſtr̃m ꝙ in
ſerie ⁊ forma ſui cõtinet repugnãtia3 ut.l.
ubi repugnãtia.ff.de re.iuri.⁊ in.c.ĩputari
ex̃ de fide inſtru.⁊ in.l.ſcripture diuerſe.⁊
ibi ꝑ Cy.C.de fide iſtru.fac̃ ex̃ de reſcrip.
.c.paſtorał. ¶ Hic autẽ occurrit q̃rendu3
ſi ꝓducant̃ duo inſtr̃a a diuerſis ꝑſonis
cõtͣ me uł ab eadẽ ꝑſona quoꝝ vnũ dicit
te mutuaſſe mihi tali die mille ĩ ciuitate
papie vñ mihi origo et in alio dr̃ ꝙ eade3
die depoſuiſti uł̃ tici⁹ apꝺ me mille rome
querit̃ cui inſtr̃o ſit fides plenior adhibẽ
da ⁊ vr̃ ꝙ illi inſtr̃o qꝺ fuit vltimo loco
producti ar.l.optimã.in fi.C.de cõtͣhen.⁊
cõmit.ſtipu.et in.c.ex tenore. ex̃ de teſti.in
h̾ dicit Spe.in dc̃o.§.poſtremo. in v̾ſi.ſed
pone.ꝙ cõſiderãdũ eſt auctoritas vtriuſq3
inſtr̃i ut illꝺ alteri ꝓferat̃ qꝺ forte digno
ſcit̃ maiori auctoritati q̃ quidẽ maioritas
et auctoritas ex pluribus cognoſcit̃ circũ
ſtãtiis ꝓmo ex ꝑſona ꝓducenti ſi ſit ꝑſona
vilis ⁊ famoſa ut.l. ſi qs ex argẽtariis.§.i.
.ff.de eden. tunc aliud qꝺ ꝓducit̃ ab alia
ꝑſona v̾tuoſa ꝓferendũ erit uł ſi ille con
ſueuit falſa inſtr̃a ał ꝓducẽ ar.i.c.illo vos
in fi.ex̃ de pigno. 2ͦ. cõſiderabit iudex ſi al
terũ ex eis ſit abraſũ uł alit̃ in ſui figura
vitioſũ ut.ſ.dictũ eſt ⁊ tradit̃ i.l.fi.C.de
edic.di.adri.tol.nã ꝓfert̃ alterũ ñ vitiatũ
3ͦ. aduertet qs tabellio ex eis erat melioꝛi.
fame ⁊ auctoritati ut in.c.cũ venerabił.ex̃
de excep.et alia ſił'ia.et ſi fortaſſe reperiat
oĩa equalia tũc cõſiderabit an illud qꝺ eſt
vltio loco ꝓductũ ſit liberatoriũ uł obli
gatoriũ ⁊ liberatoriũ ꝓferre habebit obli
gatorio vbi v̾o vtrũq3 eẽt obligatoriũ uł
vtrũq3 liberatoriũ nulli fidẽ ꝑſtabit ar.in
.l.ſcripture diuerſe. de fide inſtru. et in
.c.ex lr̃is.de proba.cũ ſi. ſ3 pone ꝙ notari⁹
dicit in inſtr̃o ticius filius gay ꝓmiſit ₓc.
reperit̃ autẽ ꝙ ipe gay⁹ erat mortu⁹ tp̃e
inſtr̃i nũqd ꝑ h̾ vitiabit̃ inſtr̃m dicit ſpe.
ꝙ nõ in ꝑalle.v̾ſi.ſ3 pone.nã ſupplendũ eſt
quõda3 nec ꝑ h̾ ꝙ ille gay⁹ ſit mortu⁹ ẽe
deſiit ticius eius fili⁹ ꝗ eius filiaᵒ h3 ſuũ
effectũ que morte pr̃is nõ extinguit̃ nec
ꝑdit̃ eius nomen ar.in.l.ſi finita.§.ſi forte
.ff.de dam.infec. ¶ Alteri⁹ querit̃ ſi no
tari⁹ fecit vnũ falſu3 inſtr̃m nũquid aliis
inſtr̃is ꝑ eũ traditi derogabit̃ dicit Spe.
ꝙ nõ in dc̃o.§.poſtremo.v̾ſi.itẽ opponit̃ ꝙ
tabellio ₓc.ar. ad h̾ i.l.ſi falſos.C.ad.l.cor.
de fal.qꝺ itellige verũ in ꝓteriti et futuri
ꝓpter publicã vtilitatẽ donec fuerit exp̃ſſe
ꝑ iudicẽ de falſo ꝯdẽnat⁹ q̃ caſu ñ valebũt
inſtr̃a poſtea ꝑ eũ tradita uł rogata ut ibi
nõ.ar.in.c.teſtioniũ.ex̃ de teſti.⁊ in.c.frat
nitati.ex̃ de hereti.⁊ ibi nõ.ꝑ Jnno.de hoc
Sed qd erit ſi inſtr̃m ſit falſũ in vna ꝑte
an in reliqs omib⁹ ꝑtib⁹ vitiabit̃ dic ut
nõ.ꝑ Jnno.in.c.frat̾nitati.et prout ſcripſi
.ſ.i forma iuramẽti teſtiũ in glo.ſup v̾bo
falſitate.⁊ ſup forma ꝓducẽdi inſtr̃a in g.
ꝑnpe. ¶ Quid ſi corã arbitro uł iudice ꝓ
ductũ eſt vnũ inſtr̃m ſcriptũ et rogatũ ꝑ
gayũ notariũ deinde iudex uł arbiter pro
fert ſnia3 cõtͣ ipm inſtr̃m abſoluẽdo ꝑte3
ꝗ inſtr̃m eſt falſũ de qua ſnia ipe idẽ gay⁹
tradidit etiã inſtr̃m querit̃ an ipe nõrius
ſit ut falſarius reputand⁹ vr̃ ꝙ ſic ꝗ eius
ſcriptura cõtͣ ſe facit fidẽ ꝗ nõ cõtͣdicẽdo
ſ3 ſcribẽdo vr̃ cõſenſũ ꝑſtaſſe ar.in.l.ſi fide
iuſſor.§.lati⁹.ff.de pigno.⁊ in.c.cũ olim.ex̃
de ꝓuiſe. Jn cõtͣriũ determiat Spe.i dc̃o
v̾ſi.itẽ opponit̃.macie ꝙ nõ fuit hodie ad
h̾ pricipalit̃ actum ar.l.luci⁹.ff.de his qui
nõ.infa.cũ ibi nõ.ex̃ de excep.in.c.i.et ex̃ de
ordi.cogni.c.ij.in fi. ¶ Poſt hᵉ queritur
pone ꝙ teſtator legauit fundu3 tabellioni
qui teſtm̃ dictauit ⁊ ſcripſit quod facẽ po
tuit ut in.l.dictantib⁹.C.de teſta.an ſi te
ſtamentũ tñſcripſerit poſſit de falſo reda
gui q̃ſi ſibiipi aſcripſit vr̃ ꝙ ſic ut.l.ij.ff.de
his qui ſibi in teſta.aſcri. Jn cõtͣriũ dicit
Spe.in dc̃o.§.poſtremo.v̾ſi.itẽ excipit̃ ꝙ
in negocio ꝓprio ₓc.nec ob. dicta.l.ij. ꝗ ibi
loquit̃ in eo qui ſcribit teſtm̃ in ſcripti cõ
ditũ de cui⁹ ſbſtãtia eſt ipa ſcriptura aliꝺ
autẽ eſt in nũcupatio qꝺ ꝑ teſtes ꝓbatur
ſm̃ eũ tu dic ꝙ non caret ſuſpiciõe ideoq3
meli⁹ eſt abſtinẽ ꝗ.l.dictãtib⁹. loquit̃ in
ſimplici dictatiõe nõ autẽ in ſcriptiõe pro
ut ibi nõ.ꝑ Cy.⁊ alios doc. Querit̃ an
fili⁹ notari⁹ poſſit cõficere ⁊ tradẽ inſtr̃m
de re ꝑtinẽte ad patrẽ Dy. arguit pro et
cõtͣ ut refert Bar.in.l.qꝺ dicim⁹.in prin.
et in.§.ſi pr̃.ff.de aucto.tu.finalit̃ ſic diſti
guit aut fili⁹ eſt i ꝑtãte et tũc nõ põt aut
eſt emãcipat⁹ ⁊ tũc põt ar.in.l.puberẽ.§.i.
.ff.ad.l.cor.de fal.

¶ Contra aſſertũ

priuilegiū. ¶ Bona ꝛ laudabił' ē practica ſeparatiꝫ et diſtincte obiicere contra ſingula inſtr̃a nam quedā ſūt que opponi poſſunt licite coñ vnū inſtr̃m que nō coñ aliud ꝛc.

¶ Cōtra ius elicitū

et ip̄etratum. ¶ Deus nouit q̄nta ſit in pñcipū modernoꝝ curiis abhominatio de talib⁹ reſcripti ꝛ p̄uilegiis coñ ius elicitis et ip̄etratis ꝛ maxie in curia romani pontificis in qua eſt fūdamentū oīs auaritie et ambitiōis. Eſt itaqꝫ ſciendū ꝙ regulariter Rꝫᵃ ſeu p̄uilegia coñ ius elicita nulli⁹ ſūt valoris ꝛ momēti ut in. l. nec dānoſa. ꝛ in . l. reſcripta. C. de p̄ci. impa. offe. et ex̃ de ꝟ. ſig. c. ſi qd p̱ nouale. ꝛ ex̃ de deci. i. c. ſugge. ſtū. ꝛ. c. cām que. niſi pñceps uł' ſupior ex preſſe dicat in reſcripto ñ obſtāte tali lege eam ſpāliter nominando ꝙ nō ſufficeꝛ ſcḋm aliq̄s in gnē dicē non obſtāte aliq̄ lege ut copioſe ſolet nōri per Dy. et Cy. ꝛ alios doc. in. l. fi. C. ſi coñ ius uł' vti. pu. et i. c. ex pte. ex̃ de offi. dele. ad qḋ facit. l. ij. §. ſi quid a pñcipe. ff. ne qd in loco pu. et. C. de teſta. auc̄. h inter liberos. ꝛ. l. ſi qs in prin° teſti. ff. de lega. iij. ꝛ ex̃ de reſcrip. in. c. nō nulli. cū ſi. Et eodē mō valet reſcriptū ſeu priuilegiū coñ ius elicitū ſi pñceps in eo exprimēt ſe id cōcedē motu ꝓprio ꝛ ex certa ſcientia uł' de ſue plenitudie p̄tātis prout moderno tp̄e ſolet apponi in p̄uilegiis et reſcriptis papalib⁹ coñ deū ꝛ iuſtitiā ꝛ in aiaꝝ ſuaꝝ ꝑpetuū detrimentū ac infamiam ſēpiternā ut habeꝛ et traditꝛ in. c. ſi motu ꝓprio. in fi. ex̃ de p̄ben. in vi. et p̱ Bar. in. l. ij. C. de peti. bo. ſbla. li. x. Verū tñ i dubio alio nō expſſo p̄ſumitꝛ pñcipē poti⁹ cōceſſiſſe ad ptis ſuggeſtionē ꝙ ꝓprio motu ut nō. doc. in dicta. l. ij. et. l. iij. i prin. ff. qḋ qſqꝫ iuri. ꝛ in h debet diſceret⁹ iudex ſemp aduͤtere licꝫ hodie claudāt oculos et ſtudēt cōplacē ꝛ ad lr̃aꝫ ꝑut ſtant ip̄a reſcripta ſeruare. Qñ autē dicatur p̄uilegiū uł' reſcriptū coñ ius elicitū tangitꝛ in dc̄a. l. nec dānoſa. ꝛ in. l. reſcripta. ꝛ in. l. quotiens. C. de p̄ci. impa. offe.

¶ Per obreptionem

et falſi ſuggeſtionē. ¶ Aduerte ꝙ aliḋ ē obrip̄ē pñcipi aliud mēdoſe aliqd narrare ꝙ nō oīs mēdax dr̃ obrip̄ē ut nōt glo. in . l. ſi quis obrepſerit. ff. ad. l. cor. de fal. ille ꝙ̃ ꝓpe dr̃ obreptor qui doloſe obtinuit a pñcipe reſcriptū uł' a iudice ſniaꝫ ex falſa narratiōe ꝛ allegatiōe facti in ſui vtilitatē et dānūꝫ aduerſarij ꝟbi gr̃a ſi ſignificauit pñcipi ꝙ libellū obtulerat coñ gayū et ꝙ ip̄e gayus ſpōte in iudicio cōfeſſus eſt ꝟa eſſe in libello cōtenta uł' pone ꝙ ſignificauit iudici in accuſatiōe porrecta ꝙ titi⁹ cōmiſit tale crimen ꝛ ſe abſētauit et fugā arripuit ꝓpter quod iudex bona ſua ānotari ſeu deſcribi decreuit cū hec oīa eſſent falſa certe his caſib⁹ ꝛ ſi. nec pñcipis reſcriptū nec iudicis decretū valēt ut dc̄a. l. ſi quis obrepſerit. ꝛ poſſet ip̄e qui talia ip̄etrauit accuſari de falſo ut hr̃ ꝛ nō. p̱ glo. ꝛ Bar. p̱ mēdacia autē dr̃ ſimpl'r reſcriptū uł' decretū ip̄etratū qñ ſine dolo putās rem ſic ſe hr̃e talia exp̄ſſit quo caſu loquitꝛ. l. preſcrip. C. ſi coñ ius uł' vti. pu. et. c. ſup lr̃is. ex̃ de reſcrip. de quo vide qḋ nōt Spec. in dc̄o. §. nūc autē reſtat. ꝛ in dictis iurib⁹ in quib⁹ diſtinguitꝛ an reſcriptū ſit impetratū p̱ dolū ꝛ tunc nō tenet ip̄o iure an ſine dolo p̱ ſimplex mēdaciū tm̄ ꝛ tūc ꝓcedeꝛ ſcḋm veritatē ꝛ nō p̄cantis affirmationē.

¶ Lite pendente

¶ Ecce alia oppoſitio coñ reſcripta i qua apud forū laicale multi iudices errāt nō p̄hentes ſup hac exceptiōe auditū coñ iura canonica ꝛ ciuilia ut ex̃ ne lite pen. c. fi. ꝛ p̱ totū. et. C. ne lite pen. l. i. debet ergo is qui vult ſupplē lite pendēte in eius ſupplet. mētionē facē de pendētia liti et ꝓceſſu ut ex̃ de re iudi. c. cū inter mōſteriū.

¶ De antecedenti

reſcripto. ¶ Hec eſt legitia exceptio que īducta eſt optia rōne ne cōcedēs decipiatꝛ et ps aduerſa ledatꝛ ut ex̃ de dolo et cōtu. in. c. ex lr̃is. et ex̃ de reſcrip. in. c. ceterū. ꝛ in . c. ex parte. ꝛc.

¶ Nec de appellatione.

¶ Ubi eniꝫ ſnia lata eſt inꝛloeutoria uł' diffitia ꝛ ab ea fuerit appellatū non licet ip̄etrare reſcriptū ſup executiōe ſnie nō facta principi ſpāli ꝛ expſſa mētione de appellatiōe ab ea inꝛpoſita ut ex̃ de confir. vti. uł' iuti. c. bone. cū ſi. ibi nō.

¶ Erratū in dictione ꝛ grāmatica ꝛc.

¶ Tales nēpe errores dictionis ꝛ grāmatice vitiant reſcripta maxime papalia et impialia ut hr̃ in. c. ſignificātib⁹. ꝛ i. c. ad audientiā. ex̃ de reſcrip. ſec⁹ aūt ſi error eſſꝫ in ſola lr̃a uł' ſyllaba ut ex̃ de fide inſtru. in. c. ex pte. ꝛc.

¶ **Eius ſigillū eſt**
vitioſū. ¶ In h̄ multū debēt aduertē in dicēs materie in ſigillo papali et imꝑiali ſi cōtinet in ſe ſigna cōſueta que ſūt imago imꝑatoris vl' veſtimētis regalib⁹ cū ſeptro in eius manib⁹ et cū lr̄is circūſcripti eius nomen exꝑmentib⁹ ⁊ ꝙ ſigillū ſit itegrū nō fractū nec minutū habens ceraꝫ veterē vl' nouaꝫ iuxta tēpus cōfecti priuilegij et ſi in ipſo ſigillo eſt aliqua lr̄a vl' ſignū im mutatū et ſimilia de quib⁹ ſerioſe ponit' in tex. ſepe dc̄o in. c. inter dilectos. de fide inſtru. ſimilit' redditur ꝑuilegiū ſuſpectūꝫ ꝓpter raſurā vl' lr̄arū diuerſitatē ut in. c. cū olim ꝓpter. ex̄. de priuile.

¶ **Alterius ꝯfirma**
toriā. ¶ Hic multū adūte nā regulariter ꝑuilegiū alteri⁹ ꝯfirmatoriū nō ꝓbat nec quicꝙ iuris tribuit niſi quaten⁹ ꝓbet' de anteriori originali cōfirmato ut in auc. ſi quis in aliq̄ documento. C. de eden. q: ille qui ꝯfirmat nō intēdit aliqd de nouo tri buere vl' cōferre ut in. c. ꝙ intētionis. ⁊ in. c. ex pte. in fi. ex̄. de ꝑuile. ⁊ ex̄. de cōfir. vti. vl' inuti. in. c. cū dilecta. ex̄. de vbo. ſig. in. c. abbate. facit. l. ⁊ quia. ff. de iuriſ. ō. om. iudi. et ideo ſi cōſtaret de intētione cōtraria ipi⁹ cōfirmātis nō eſſet nece ꝓducē cōfirmatū vbi grā ſi pꝛiceps īduſſerit de vbo ad ver bū ꝑuilegiū ꝯfirmat' in ſuo cōfirmāte ut cōiter hodie practicat' ⁊ ꝓbat' lxiij. diſ. in. c. in ſynodo. ⁊ ex̄ de cōfirma. vti. vl' inuti. c. p. et ita dicit Spe. in dicto ti. in § nūc aūt reſtat. ⁊ nō. p glo. in dc̄o. c. p. et lati⁹ i dc̄o. c. abbate ſācti ſiluiani. ex̄. de vbo. ſig. pro q̄ optie facit qd̄ nō. p Cy. in. l. ex vberi. C. de dona. et qd̄ habet' in. l. adoptio ñ iur. ff. de adoptio. ⁊ in. c. quia circa. ex̄. de cōſang. et affi. ⁊ p ipm Specu. in ti. de reſcripti p̄ ſentaōe § rōne forme. in vſi. ſequit' videre Eodēꝙ mō nō eſt neceſſaria exhibitio pri oris ꝯfirmatiōis ſi papa vl' imꝑator dicat dam⁹ cōfirmam⁹ ac de nouo donam⁹ ⁊ cō cedim⁹ ex certa ſciētia ſm Inno. et Jo. an. ut p eos nō. in dc̄o. c. inter dilectos. et per glo. in dicto. c. p. eſt ergo aliud ſimpl'r et i gn̄e aliqd cōfirmare ⁊ aliqd ſpāliter et ex preſſe. Sed pone ꝙ anteri⁹ priuilegiū con firmatū erat ipſo iur' nullū vl' ꝙ ipetratū ab excōicato vl' ex iiuſtiſſia cauſa et repro bata cauſa aut aliter nullū an p ſequēs ꝑ uilegiuꝫ ipi⁹ cōfirmatoriū vires aſſumet dic ꝙ ñ quia deſtructo fūdamēto corruit edificiū ut. i. q. i. c. cū paulus. ⁊ pro hoc eſt tex. in dicto. c. inter dilectos. vſi. cū igitur ꝑuilegiū. ⁊ ex̄. de re iudi. in. c. cū inter vos vſi. q̄uis forte. ⁊ ibi nō. niſi pꝛiceps ſciēs ipm vitioſū ex certa ſciētia ſup eius vitio diſpenſauerit qd̄ nō bene. ꝛc.

¶ **Penitus et oio**
ſublatū. ¶ Nōnduꝫ eſt ꝙ multis modis perdit' priuilegiū. Primo ſi priuilegiat⁹ fecerit cōtra ipm ꝑuilegiū ut ex̄ de p̄ben. in. c. pro illoꝝ. et ex̄ de cōſti. in. c. cū acceſſiſ ſent. et ex̄. de priuile. in. c. ſi de terra. et in. c. accedētib⁹. facit. l. cū pater. in § libertas. ff. de legat. ij. et in. l. auxiliuꝫ. ff. de minorib⁹. In contrariū tamen faciūt nō. per Cy. in. l. volūtarie. C. de execu. tu. ubi vide. ¶ 2°. perdit' priuilegiū p non vſum debito tpe cū vti pōt vbi grā ſi quis hēat priuilegiū nūdinarū ⁊ ſter negligēs p decenniū in eo vtēdo ut. ff. de nūdi. ⁊ multo magis pdit' ſi fuerit negligēs in nō vtēdo ſpatio xl. an norū ut in dicto. c. accedentib⁹. ⁊ in. c. ſi de terra. et nō. in. c. ad audientiā. ex̄ de p̄ſcrip. ¶ 3°. perdit' ſi eo male vtat' ſeu abutat' ut ꝓbat' xi. q. iij. priuilegiū. et lxxiij. diſ. n. c. ñ iſta. et auc°. ut iudi. ſine quoq̄ ſuffra. § anpe. ¶ 4°. perdit' ꝓpter delictū eius ut in. l. filio. ff. de ritu nup. et in. l. ij. C. ubi ſe nato. vl' clariſ. et ex̄ de penis. c. ad aures. et in. c. quibuſdā. ¶ Quinto perdit' ſi ex eo iudicat' alteri dānuꝫ enorme ut ex̄. de deci. in. c. dilecti. cū ſe. et ex̄. de vbo. ſig. c. quid p nouale. ⁊ in h̄ multū eſt nōndū ꝙ derarо eſt ꝙ huiuſmodi ꝑuilegia ñ induciūt aliis magnū damnū hui⁹ autē cōſtitutiōis rō fuit quia nō eſt veriſil'e principē ſeu cōce dentē ius alteri⁹ pūs vl' futurū ſe ḡuiter vl' enormiter ledere ut dicta. l. ij. § ſi quid a principe. ff. ne qd in loco pu. ⁊. l. quotiēs. C. de preci. impa. offe. ¶ Sexto perditur priuilegiū ſi princeps ex certa ſciētia iudi cat cōtr illud ut ex̄. de re iudi. in. c. porrecta in fi. ¶ Septio perdit' priuilegiū ꝓpter expreſſā vl' tacitā renūciationē ipi⁹ priui legij. C. de do. pac. l. ſi quis in cōſcribendo. et in. l. recuſare. ff. ad trebel'. et in. l. i. § aſſi gnare. ff. de aſſig. liber. facit ex̄. de regu. c. ꝫ. et in. c. ex ore. ex̄. de his que fiūt a ma. pte ca. ¶ Octauo perdit' per poſterius ꝑuile giū derogatoriū p̄cedenti ut habet' ⁊ pl'e nō. in. c. i. ex̄. de reſcrip. et in. c. veniēs. ex̄. de ꝑuile. cū ſi. ¶ Nono perdit' p expreſſaꝫ re uocationē cōcedenti ut i. c. ſuggeſtū. ex̄. de deci. fac̄ qd̄ hr̄ i. l. iudiciū ſoluit'. ff. de iudi.

¶ Aliis rónibus ⁊ cauſis.

¶ Multiformit̃ vitioſum vltra p̄
dicta vitia q̄ ſolent apponi coñ priuilegia
et reſcripta ſūt etiā ⁊ alia plura videlicet
ꝙ in eis nō cōtinet̃ ſeries facti ut ex̃.de co
habita.cleri.⁊ muli.in.c.ſuper eo. Item ꝙ
in reſcripto nō eſt nomiatus ille coñ quē
procedit̃ ut in.c.p. et g.ex̃. de offi.dele. et
nō.per glo.in.c.ſignificauit.ex̃.de reſcripti.
Item ꝙ tpe ipetrati reſcripti eius aduer
ſarius erat mortuus ut in dicto.c.ſignifi-
cauit.de reſcripti. facit.l.ij.in fi.ff.que ſen.
ſine appel.reſcin. Item ꝙ nō fuit facta mē
tio de iuramēto int̃poſito ut ex̃. de reſcri.
in.c.conſtitut⁹. Item contra reſcripta ad
beneficia eccleſiaſtica ſolet opponi ꝙ i exe-
cutoriis nō fuit facta de monitiōe mentio
ſpālis ut ex̃ de reſcripti. in.c.ex iſinuatiōe.
Itez ꝙ ñ fuit fcā mētio de diſpēſatiōe ut
in.c.ex tua.ex̃.de fi.preſby. Item ſi fuit fal
ſitas expreſſa in cōditione pſone ſupplican
tis que expoſuit ſe viduam uel pauperem
cum eſſet nupta uel diues ut in.c.venera
bili ex̃.de offi.dele. ul' ſi expoſuit ſe clericū
tempore beneficij impetrati cum non eſſet
ut extra de tranſla.c.ex litteris. cum ſi.
Item ſolet opponi ꝙ aduerſarius non eſt
trahendus extra forum ſuū vltra ſpaciū
duoꝝ dierū ſiue duarū dietaꝝ ut in.c.nō
nulli.ex̃.de reſcripti.quod quidem ſpaciuꝫ
hodie reſtringit̃ ad vnam dietam ut in.c.
ſtatutum.§ cum vero.et.§ ſequenti. extra
de reſcrip.li.vi.et ſi ambo actor ⁊ reus ſint
eiuſdem ciuitatis alter alterum trahē nō
poteſt extra illam niſi in certis caſib⁹ ſpe-
cialibus traditis in dicto.c.ſtatutum. Itē
ſolet opponi contra reſcripta ad beneficia
ꝙ ille qui impetrauit ſecundū beneficiū ta
cuit de priori quod antea obtinebat vnde
non valet ipo iure collatio ſecundi ut ha
betur in.c.ad aures.ex̃.de reſcripti. et in.c.
nō poteſt.ex̃.de preben.li.vi. Fallit hoc in
duobus caſibus. ¶ Primo ſi ignorabat de
priori beneficio ut in.c.gratia. de rſcripti.
li.vi. 2°. ſi proprio motu concedētis fuerit
ſibi collatum ſecundū ut in.c.ſi motu pro
prio.ex̃. de preben. li.vi. et hec eſt practica
modernoꝝ clericoꝝ qui habent quatuor
et plura beneficia ſimul quod totum ope
ratur extrema iſatiabil' clericoꝝ auaricia
qui deceperūt noſtros antiquos laycos a
quibus ſub ſpecie bene diſpenſandi inter
pauperes et ſubſtinendi deſolatos percepe
runt ut eis collata ſunt tot et tanta imo-
bilia quibus abutuntur paſcendo eorum
equos familiares parentes meretrices et
filios. ¶ Deinde queritur pone ꝙ impe
rator uel rex donauit plurima de rebus
imperij uel regni ꝓut ſepe accidit ul' mul
ta priuilegia contulit an ſucceſſor eius in
imperio uel regno poterit illa reuocare vr̃
ꝙ nō ut in.l.fi.de conſti.prin.et in.c.decet.
ex̃.de re.iuri.li.vi. Specu. tangit hanc qō-
nem in dicto.§.nūc autem reſtat.circa finē
Et finaliter ſm aliquos ſic diſtinguitur
aut ex his donationib⁹ uel conceſſionibus
imperiū uel regnum eſt enormiter leſum
et tunc poterit illa reuocare quia more bo
ni adminiſtratoris debuit ſe habere in im
perio uel regno ut probat̃ in.c.intellecto
ex̃. de iuri.iuri.de dona.c.paſtoralis.⁊ extra
de re iudi. in.c.abbate ſane.et in auc°.de ñ
alie.§.ſi minus coll'.ij. aut leuiter et tpare
eſt leſum et tunc non poterit reuocare ꝙ
non debet eſſe ſibi iterdicta leuis donatio
maxime erga bene merentes ad hoc faciūt
.l.data.C.de dona.et.l.i.C.ſi ſotius impe.
largi.li.x.et in.l.bene a zenone.C. de q̄dri.
preſcrip.⁊ in.l.ſancim⁹.in prin.C.de dona.
et.l.digna vox.C.de legi.cum ſimilib⁹. ¶
Vltimo quero quid ſi papa uel imꝑator
in priuilegio abbati conceſſo ſuſcipiat mo
naſterium ſub eius protectione an ex hoc
eximitur monaſteriū a iuriſdictione epi
dioceſani dic ꝙ non ut in.c. ex pte tua.ex̃.
de priuile.et nō.per glo.in.c.fi.extra de cō
firma.vti.ul' inuti. et plene per Bar.in.l.
.i.de excuſa.mu.li.x. ¶ Quid ſi caput mo
naſterij per priuilegium eſt exemptū a iu-
riſdictione epi dioceſani an capelle eiuſdeꝫ
monaſterij erunt exempte dic ꝙ non niſi
hoc fuerit ſpecialiter expreſſum in priuile
gio ut habet̃ in.c. ex ore. extra de priuile.
nam exemptio reſpectu vnius eccleſie nō
extenditur ad aliam ut in.c.ſane.extra eo.
ti. Si tamen verba priuilegij ſuper exem-
ptione ul' r̃miſſione alicu⁹ iuri eſſent ide-
finite prolata debent intelligi gn̄aliter ut
in.c.quia circa.extra eo. poſſunt autem or
dinarij prelati compellē eos qui ſe preten
dunt exemptos producē corā bonis viris
priuilegia ſua et probare preſcriptionem
quā allegant ut in.c.cū perſone. extra eo.
li.vi. ¶ Sequit̃ tex. Et maxime illi.

¶ Et maxime illi pri

uate ſcripture. Ad h⁹ puate ſcpture eui-
dētiā ſcire dēs ꝙ puata ſcptura facit ple-
nā fidē ꝑ ſe cōtra ſcribētē ſi cōſtat ei⁹ ma-
nu ꝓpa fuiſſe deſcptā uł ꝑ cōfeſſionē ei⁹
ꝓpām uel ꝑ teſtiū depōnē uł ꝑ lr̃az cōꝑ
atiōē ut ꝓbat̃ in.l.ſi ex cautione.C.de
nō nu.pecu.et in.c.ſi cautio.cū ſy.nō.ex̃.de
fide inſtru.et inſti.de lr̃az ob.in pn̄.ꝑ to-
tū.et in.l.exēplo.et in.l.rōnes.et in.l.iſtrā
C.de ꝓba.et in.l.publia.in fi.ff.depo.ꝛ.l
cū qs.§.iull̃.et.l.titi⁹.ff.de conſti.pe.et.l.i.
C.de cōtra.et cōmit.ſti.et in.l.pe.i pꝛin.et
ibi ꝑ cy.C.de fideicō.cū ſy.dū tn̄ cōtineat
in ſe cāz iuſtā et legitimā ut.l.cū de idebi
to.in fi.cū ibi nō.ff.de ꝓba.facit.l.nō nud̄
.C.de ꝓba.et.l.fi.C.de fide iſtru.q̄ qdē p
uata ſcptura uariomō eſt i iure baptizata
nā qn̄qꝫ appellat̃ cautio ut in.d.l.ſi ex cau
tione.et.d.c ſi cautio.qn̄qꝫ appellat̃ cyro-
graphū.ff.d̄ ꝓba.l.ſi cyrogr̃phū.ꝛ.l.ſuū ſi
lı̄.§.cum q cyro.ff.de le.i.et.l.cōparitioneſ
in pn̄.C.de fide iſtru. Qn̄qꝫ noiat̃ epl'a
ut in.d.l.i.C.de cōtra.et ↄmit.ſti.et.l.titi-
us.et.l.cū q.§.iull̃.de cōſti.pe.et in.l.epl'a
ff.de pac. Qn̄qꝫ appellat̃ liber rōnū ut i.l
rōnes.C.de ꝓba.et in.l.nuda rō.ff.de do
na.cum ſy.ꝛc

¶ Quod negatur

Hic aduerte tu q uis ꝓpam ſcpturā ne-
gare nā ſi ꝓbatū fuit tuā eē ſcpturā inci-
dis i penā dupli ut in aut̃ cōtra qui ꝓpā
.C.de nō nu.pe.et h̄ ſi fuerit ꝓbatū cont̃
te ꝑ teſtes ſec⁹ ſi ꝑ tuū iuramētū uel ꝑ ſu
um ut ibi. Qui uero negat ꝓpū ſigillum
tenetur de falſo ut in.l.eos.i.rn̄ſo.ff.ad.l.
coꝛ.de fal.reuoco gn̄al'r in dubiū an pua-
te ſcpture ſit credēd̄ breuit̃ diſtigue aut
cōcernit tal' ſcptura ꝓpā utilitatē ſcribē
tis et nullā fidē facit aliter eni facile eſſet
unicuiqꝫ ſe diuitē facere ut ꝓbat̃ i dicta.l
exemplo.et.l.rōnes.et i.l.iſtrā.C.de ꝓba.
cū ſy.aut cōcernit ei⁹ icōmodū ꝓpum ut
puta ei⁹ obligationē uel rei ſue alienatio-
nē et tūc aut ipſe ſcptoꝛ fatet̃ ſcripturā a
ſe et ꝑ ſe ſcriptam ſimpliciter et tunc pro-
bat plene cōtra eum ut dicta.l.ſi ex cautio
ne.cuꝫ multis ſy.in p̄ce.glo.alle.aut negat
ipſā ſcripturā et tunc aut ipſa ſcptura hꝫ
ꝑtis et teſtiū ſubſcptionē et tūc ſi teſteſ r̃
cognoſcūt ſubſcriptiōes ſuas et deponant
illi⁹ eē ſcpturā facit plenā fidē abſqꝫ alia
cōꝑatiōe lr̃az ut tradit̃ in.l.cōparitioneſ
C.de fide inſtru.et eodē mō faciet fidē ſi
nō hꝫ ꝑtis ſubſcriptionē ſꝫ teſtiū tm̄. Si
uero teſtes ipſi deponāt ipſam eē illi⁹ ꝓ-
pām ſcpturā iteruenięte ēt ad h̄ lr̃az cōꝑ
atiōe ut in aut̃ et ſi cōtract⁹.C.de fide in-
ſtru.ꝛ.l.fi.C.ſi cer.pe.cum aut̃ ſignata ibi
dē.aut talis ſcriptura nō ē ab aliq̄ ſubſcri
pta nec a ꝑte nec a teſtibus ſꝫ ꝓbat̃ ꝑ te-
ſtes tm̄ uł ꝑ cōꝑatione lr̃az tm̄ ꝙ tal' il-
lam ſcripſit et tūc nō facit plenā fidē con
tra eum ſꝫ ſolūmō ſemiplenaꝫ ut in dicta
aut̃ et ſi cōtract⁹.et in aut̃ de fide iſtru.§.i
et ibi nō.et per glo.ꝛ doc.in.l.in bone fidi
C.de iureiurā.et in.l.āmonēdi.ff.de iure
iuran. Ex qbus colligē potes q̄tū uige
at piculū in hui⁹mōi puati ſcpturis ꝛ q̄
ſit graue eiſdē fidē iponere ſi negaret̃ uł
ſcribēs moꝛtuus ſit. Scis g̃ caut⁹ potiuſ
ſumē oblig̃ debitoꝝ ꝑ publicū iſtrumen
tū q̄ per puatā ſcripturā. ¶ Uiſo de pri-
uata ſcptura que cōcernit ſimpl'r cōmod̄
uel icōmodū ſcribētis tm̄ ſciendū ē ꝙ ē q̄
dam alia puata ſcriptura q̄ cōcernit ipſiuſ
ſcribētis et altē⁹ cōmodū et icōmodū q̄-
dam eſt alia ſcriptura puata q̄ cōcernit al-
teri⁹ tm̄ cōmodū et icōmodū et nō ſcben
tis. Si qdē ↄcernat cōmodū ſcribētis ꝛ al
teri⁹ ut pꝫ in rōnib⁹ cōibus et tūc aut il-
le rōnes ſolū cōtinēt ꝓpam utilitatē ipi-
uſ ſcribētis et tūc nullā fidē faciūt ꝓ ſe uł
in e⁹ fauoꝛē aut cōtinet ei⁹ icōmodū tātū
et fidē facit cōtra eum ſi ſcptura ſit ꝓba
ta ł ꝑ e⁹ ↄfeſſionē ł ꝑ teſteſ ł ꝑ lr̃az ↄpa
tiōeꝫ ar.iuriū pdcōꝝ.ſi āt cōtineat utrūqꝫ
vꝫ cōmodū ꝛ icōmodū ſcribētis an fiet di
uiſio et ſeꝑatio ſcripture cōmodi et incō-
modi ut ſic dicam⁹ ꝙ in ea ꝑte q̄ cōcernit
icōmodū ſcribētis fidē faciat cōtra eū ꝓ il
la āt ꝑte q̄ cōcernit cōmodū nullā fidē fa
ciat uidet̃ ꝙ ſic ꝑ ea q̄ ſtatim ſ̄ dicta ſunt
Incōtrariū facit qd̄ nōt glo.in.l.qdā.in.§.
nūmularios.ff.de eden. Tu āt diſtingue
ut ſcripſi ſupꝛa in foꝛma petēdi copiā in-
ſtroꝝ in glo.ŋ.x̃.qd āt ſi mercatoꝛ. ¶ In
ſcptura uero q̄ altē⁹ tm̄ et nō ſcribentis
cōmodū uel icōmodū cōcernit ſicut ſūt li
bri ꝓſonetaꝝ et capſoꝝ et certoꝝ officiali
ū ut ian̄.ven̄.mediol'.et floꝛētie diſtigue
aut iſta ſcptura eſt facta a ꝑſona q̄ hꝫ offi
tiū de publico ſuꝑ hoc et tunc facit plenā
fidem ut in dicto.§.nūmularios.et ꝓ hoc
facit.l.illate.C.de fide inſtru.et in.l.lutiuſ
.§.tutele.ff.de admi.tu.aut eſt facta ſcptu-
ra a ꝑſona q̄ de publico offitiū nō habet
ut ſunt mercatoꝛes et cāpſoꝛes moderni

tēpis et tūc nō facit plenā fidē ut nōt gl.
i dicto·§· nūmularios.⁊ ibi p bar.ſ͞m quē
tales libri faciūt ſaltē ſemiplenā ꝓbatiōeȝ
īter exͣneas pſonas nō aūt ad ipoꝝ ſcribē-
tiū cōmodū ſic ītelligit̄ glo.q̄ eſt in dicta
.l.in bone fidei.C.de iureiurā.et qd̄ nō.p
doc.in dicto·§ nūmularios. Ex qbus pȝ
ꝙ iſte ꝓſonete ſeu muleſorij q in dictiſ ci
uitatib⁹ faciūt ſcͤpturas de oibuſ mercati
et uenditionibus mobiliū reꝝ ꝙ eis ſtāi
debet et plenā fidem faciunt cum ſint p
communia huiuſmodi citatis approbati
Ideꝙ p oīa eſt dicēdū in rōnatoribꝫ ipa
rū citatū q inſcribūt oēs reddit⁹ citatis ⁊
taleas et oīa q̄ ueniūt in cōi de qbus oibꝫ
plene et āple tradit̄ p bar.in.l.nuda rō.ff.
de dona.et p cy.in.d.l.nō nudis.et in.l.nō
epl'is.C.reprobati. ¶ Uidēs ergo ex p̄miſſ
declaratū q̄liter ipugnēt̄ iſtrumenta pu-
blica et p̄uata ac ēt reſcripta et priuilegia
unū autē ſupeſt dicēdū ꝙ cōtra illa inſtͣa
facta de cōtractib⁹ ill' de qbus actū eſt ut
fierēt in ſcriptis de qbus loqt̄.l.cōtract⁹
·§·fi.C.de fide inſtru.nō pōt ꝓbari libēa-
tio uel extenuatio niſi p cōtriā ſcͤpturā ñ
āt p teſtes ut i.l.gn̄aliter.C.de nō nu.pe
Falſitas āt eoꝝ bene ꝓbari pōt p teſtes
ar.i.l.de fide.et in.l.ſicut.C.ad.l.cor.de fal
Circa āt p̄dicta formo duas nōbiles qō-
nes ecce in iſt͛o cōtinet̄ ꝓut quotidie de
facto accidit ꝙ titius mutuauit gayo.cen
tum et contra inſtrumētū ꝓducūt̄ teſteſ
in eo deſcͤpti q deponūt ꝙ tp̄e iſtrumēti
nulla fuit pecunia numerata an ex h̄ r̄pro
bet̄ iſtrumētū de fl'o.bar.dētiat ꝙ nō i.l
ſingularia.ff.ſi cer.pe.c̄ca fi.et Ja.but̄.idē
in hac qōne p eū diſputata et p eūdē in.l
ſi ex p̄tio.C.ſi cer.pe.cui⁹ rō eſt nā mutu-
um eſt triplex vȝ nāle tm̄ cile tm̄ et ciuile
cui nā coopat̄ ut inqt glo.in.l.ij·§·fi.ff.ſi
cer.pe. Illud ergo uerbū mutuauit itelli-
git̄ de mutuo cili cū ad illud cōmode re-
ferri pōt ſine inſtrumēti uitioſitate ar.i.l.
quoti.ff.de rebus du.cū ſi.de q̄ ciuili mu
tuo loqt̄.l.ſi ex cautiōe.et.l.i.et.l.in cōtra
ctib⁹.C.de nō nu.pecu.et forti⁹ idē dicen
dū erit ſi in iſt͛o dicat̄ ꝙ gay⁹ cōfeſſus ē
ſe habuiſſe mutuo cētū a titio. Sed qd ſi
in inſt͛o plus dicat̄ vȝ ꝙ titius mutua-
uit uel gay⁹ habuit et recepit mutuo cē-
tum in p̄ntia mei notarij ⁊ teſtiū infraſcri
ptoꝝ. deīde ipi teſteſ deponūt ꝙ pecunia
ibi erat ī uno ſacculo uel ex̄ in eoꝝ p̄ntia
ſȝ tm̄ nō fuit numerata nec uiderūt ipſum
gayum illā recipe. Querit̄ an ex h̄ repro-

bet̄ iſtrumētū de fl'o et dicit idē bar.ubi
ſup̄ ꝙ nō ꝙ cū p̄nſ eſſet ipſa pecunia ⁊ pa
rata ſolutiōi pōt dici hita et recepta ut.l.
i·§·ſi iuſſerim.ff.de acq.poſſ.et in.l.pecū-
am.ff.de ſoluti. multoꝙ min⁹ reprobaret̄
ſi eēt numerata ſed nō recepta ar.in.l.fal
ſus·§·ſed ſi is.ff.de fur.et.l.ſi ꝓcurator.in
p̄nci.ff.de uer.ob.qd āt ſi iſtrumētū dicat
ꝙ titi⁹ numēauit gayo tātā pecuniā ⁊ te-
ſtes deponūt ꝙ nō fuit numerata ſȝ bene
erat in quodā ſacculo an reprobet̄ inſtru
mētū de falſo dicit bar.ubi ſup̄ ꝙ ſic in ca
ſu iſto q̄ expreſſum ē ꝙ fuit numerata ꝙ
actus ipſe numeratiōis nō uerificat̄ niſi i
actu uero et ꝓp͛o ar.in.l.numēatiōib⁹.ff.
de ſoluti cū ſi. Sit ergo caut⁹ et auiſat⁹
notari⁹ ne ullo mō dicat pecuniā numera
tā niſi ipſā uiderit numerari. Sec⁹ auteȝ
eſſet ſi inſtrumētū dicēt confeſſ⁹ eſt gay⁹
ſe habuiſſe a titio centū in pecunia nume
rata ꝙ numeratio ipſa licet nō fuerit tunc
facta nō obſͭ inſtrumēto. vn̄ teſtes depo-
nentes pecuniam nō fuiſſe numeratā non
reprobarēt inſtrumentū de falſo ꝙ talis
numeratio trahitur retro et reſpicit actū
de p̄terito īportatum p illa uerba habu-
iſſe et recepiſſe ⁊c.ut notat bar.ff.ſo.ma.i
l.poſt dotem.et licet dicat ꝙ in dubio ui-
deat̄ facta numeratio parū ante inſtrumē
tum ut p eū nō.in.l.ſi ſtipulat⁹ in·§·griſo
gonus.ff.de uerbo.ob.et in.l.certi condi-
tio·§·ſi nūmos.ff.ſi cer.pe. Et ego ſcͤpſi ſu
pra in forma.li.quo agit̄ ipothecaria i gl.
ſuper ꝟbo fuit cōfeſſus. Poſtremo que
ritur an talis priuata ſcͤptura ul' cautio d̄
beat hr̄e ānum menſem et diem ſicut in-
ſtrumēta publica uidet̄ ꝙ ſic ar.in.l.ſcri-
pturas.C.qui po.in py.ha.et hanc ptem
tenuit Ja.butri.in p̄ma conſti.C.arca fi.
In oppoſitū tenet gl.que eſt ſuper uerbo
notarij in.d.l.ſcripturas.ꝓ qua ſn̄ia facit
optie tex.in.l.cum tabernā.ff.de pigno.⁊
ibi nō.deide et illd̄ nō.ꝙ i p̄uata ſcript͛a
tm̄ opat̄ ptiſ ſiͨ ſbſcͤptio dato ꝙ ali⁹ cedu
lam ſcripſerit quātū ſi utrūꝙ ſcripſiſſȝ ut
ꝓbat̄ in.d.l.ſcripturas.ibi ipſoꝝ tamē ſb
ſcriptione ⁊c.et in.d·§·griſogon⁹.ibi coraȝ
ſcribenti ⁊c.et inſti.de emp.et uen·§·i hiſ
et.l.i·§·ſed ſi ſ͞m.ff.quod iuſſu. Sequit̄
forma iuramenti quod preſtatur a pte pti
rubrica.

¶ Forma iuramēti quod p̄ſtat̄ a parte pti.

QUoniã maximũ remedium ꝯcidẽdaꝝ litiũ eſt iuramẽtum idcirco ſupſcpt⁹ ſimõ ꝓcu ratoꝛ et ꝓcuratõio noĩe ſupſcripto cupiẽs ipſam qõnẽ ad ce/ lerẽ finẽ ꝓduci oĩ mõ uia et forma qbus meli⁹ põt detulit ac deſert in pñtia dicti dñi uicarij ſꝑto Jo.ibi pñti iuramẽtũ ucĩ tatis ſub forma infraſcripta vꝫ pmo iuret et iurare dẽat corꝑaliter tactĩ ſcpturĩ pre ſat⁹ io.ſi emit talẽ petiam terre ꝛc.ꝉ ſi da/ re dẽt ſupraſcpto an.florẽ.c.ꝛc. Jtẽ ſi ipſe hũit et ꝑcepit ex ipſa petia terre tot fru/ ctus ꝛc.ſup qbus idẽ ſimon dicto nomie dicit et ꝓteſtat̃ uelle ſtare iuramẽto dcĩ io.cui io.pfat⁹ dñs uicari⁹ ťminũ aſſigna uit ťuꝫ dieꝝ rñdẽdi ſup dcã forͣ iuramti.

QUoniam ma ximũ remediũ. Jſta ꝟba ſunt iu riſcõſulti. in.l.i.ff.de iureiurã.ꝓ cui⁹ iura mẽti euidẽtia ſciẽdũ eſt ꝙ multe ſũt ſpẽſ iuramẽti ut plene ſcripſi ſup̃ circa formaꝫ riſionis q̃ fit pmo libello in glo.ſup ꝟbo iuriurã. Quo ãt ad ꝓpoſitum ꝑtinet p̃/ ſens iuramẽtũ appellat̃ iuramẽtũ ucita/ tis cui⁹ tres ſũt ſpẽſ nã quoddã ẽ iuramẽ tũ uolũtariũ quoddã iudiciale et qõdaꝫ ncẽm ut inqt glo.in.l.i.ff.de iureiuran.et in rubrica.C.de iureiurã. Eſt ãt iuramẽ tũ uolũtariũ illud quod defert̃ ex iudici um a pte pti et põt recuſari ut.l.iuſiurãdũ quod ex cõuẽtione in pn.ff.de iureiuran. cũ ſi.ibi nõ.et de iſto nõ loqt̃ hic. ¶ Judi ciale aũt iuramẽtũ eſt illud quod defert̃ in iuditio a pte pti iudice approbãte ut.l .i.in fi.et.l.iij.in pn.ff.de iureiuran.et de iſto loqtur hic quod qdẽ iuramẽtũ olim nõ poterat recuſari ꝑ.l.manifeſte turpitu dis.ff.de iureiuran.et in.l.delata.C.de iu reiuran.hodie aũt põt recuſari ſi nõ fuẽit acceptatum ſcᵐ cõeꝫ opi.ꝑ tex.in.l.gñalit̃. ·§·ſin ãt.C.de iureiuran.et in.c.fi.ex͞t eo. et ibi ꝑ glo.licet cy.et bar.dicant poſſe re/ cuſari ita demũ ſi ſubſit iuſta cã recuſatio/ nis alͥ nõ q̃ autẽ ſũt iuſte cauſe nõt idem bar.in dicta.l.manifeſte.inter quas eſt illa qñ is cui defert̃ hꝫ ei⁹ itẽtionẽ fũdatam ꝑ publicũ iſtrumẽtũ ut dicto.c.fi.et in.c. ij.ex͞t.de ꝓba. Necẽm uero iuramẽtũ eſt il lud quod ꝑ iudicẽ defert̃ altcĩ pti in ſup plemẽtũ ꝓbationũ de q̃ loqt̃.l.admonẽ/ di.ff.de iureiurã.et.l.i bonẽ fidei.C.eo.ti. quod qdem iuramẽtum nõ põt niſi ex cã iuſta recuſari ut in dicto.c.fi.et in dicto.§. ſin autẽ. Sunt autẽ hoꝝ iuramẽtoꝝ mlͥ tiplices effect⁹ ut ſcpſi in dicta glo.nõ.be ne hos caſus

¶ Simoninus pro.

Hic quero an procuratoꝛ poſſit hoc iura mentũ deferre et ſubire diſtigue.aut ẽ ꝓ curatoꝛ ad lites tãtũ ſeu ad negotia tãtũ et talis nõ põt deferre iuramẽtũ nec ſibi deferri ut.l.iuſiurãdũ quod ex cõuẽtione ·§·fi.cũ.l.ſe.et.l.iuſiurãdũ.et ad pecunias ·§·ꝓcur̃.cũ ſi.ff.de iureiurã. Aut eſt ꝓcur̃ ſpecialͬr ad iurandũ cõſtitut⁹ et iuramen/ tum deferendũ uel ẽ ꝓcur̃.in rem ſuã ꝓ/ pam et tunc poterit iuramẽtũ deferre et ſubire.et eodẽ mõ ſi ſit ꝓcuratoꝛ gñalis cũ libera adminiſtratiõe ut ꝓbatur i dictis iuribus.et.l.procur̃.toti.et.l.ꝓcur̃.cui li/ bera.ff.de ꝓcu.et facit quod hẽtur in.c.q ad agendũ in fi.ex͞t.de ꝓcura.et ſic eſt un⁹ caſus in quo requirit̃ ſpeciale mandatuꝫ ſunt ẽt qdam alij quos ſcripſi in forma re ſpõſionis facte in actᵉ ipothece intentate in glo.ſuper ꝟbo ſufficiẽs mãdatum ꝛc

¶ Juramẽtum ueri

tatis. Jdeo ãt dicit̃ ueritatis ꝙ p̃ciſe iurã dũ eſt ſic eſſe uel nõ eẽ ut dicit glo.i dcã .l.iuſiuran.et ad pecunias ꝟ.quid tamen in fi.nec ſufficeret dicẽ ſe credere uel non credere uel p̃ſumere ſic eſſe uel non eẽ nã illud appellatur iuramẽtũ credulitatiſ de quo loqt̃ ti.C.et ex͞t.de iura.calump.ꝑ to tum huiuſmõi autẽ iuramẽtũ ueritatis ẽ hui⁹ nature ꝙ ſi eſt uolũtariũ uel iudicia le poſtq̃ p̃ſtitum eſt ſiue bene ſiue male ñ infringit̃ nec aliqua uia retractat̃ ut.l.ñ erit·§·dato.ff.de iureiuran.et.l.quod ſi de ferentĩ.ff.de dolo.et.l.ſequeñ.licet aliud ſit in iuramento neceſſario quod retracta tur ꝑ inſtrumẽta de nouo repta ut in.l.ã monendi.ff.de iureiuran. Aduertẽdum eſt iſuper ꝙ eſt quedã alia ſpẽs iuramẽti q̃ appellat̃ iuramẽtum obligatiõis intro/ ductorium d̃ quo loqt̃.l.iuriſiurãdi i pn. cum ibi nõ.ff.de op.liber. Quoddã eſt in/ ſuper iuramentũ quod appellat̃ cõtract⁹ p̃cedẽtis uͥl alteri⁹ act⁹ cõfirmatoriũ de q̃ ſpẽ iuramenti loquit̃ auc̃ ſacra puberum C.ſi aduer.uen. Et ego late ſcripſi ſup for ma li.quomõ agit̃ cõtra uenditorẽ et hoc iuramentũ cuiuſcũq; ſpẽi eſt ſuandũ dũ

tñ ſit honeſtū et ex honeſta cā interpoſi-
tum. vbi āt eēt iterpoſitū ex cauſa turpi
et inhoneſta tūc nō eēt ſuandū ut in.c.nō
eſt obligatoriū ex.de re.iuris.li.vi.et ibi
p dy.faciūt ad pdicta.c.cū cōtingat.et qđ
ibi nō.ex.de iureiurā.et.c.ij.et.c.quis.ex
de pac.li.vi. ¶ Solent tñ iudices eccleſia-
ſtici ad quoꝝ iuriſdictionē ptinēt hmodi
iuramēta ut ipſi legē fecerūt trahēdo aꝗ
ad eoꝝ molēdinū ſepe talia iuramēta ma
xime confirmatōia obligationū et contra
ctuū relaxare et iurantes abſoluē et abſol
uēdo facē eos piurare iux nō.in.c.debito-
res.ex.de iureiuran.et in.c.duas.ex.de uſu
ri cū ſi.ibi nō. ¶ Uidi āt dubitari an i ta-
li abſolutiōe a iuramēto ſit ps aduerſa ci-
tanda et fuerūt q dixerūt ꝙ non ar.in.c.lȝ
epūs.ex de pben.li.vi.et qđ nō.in.l.iij.§.
pe.ff.depoſ. Tu dic ꝙ dȝ citari nā iſta ab
ſolutio apit ipſi abſoluto uiā agendi q e-
rat ſibi pcluſa uirtute iuramēti ſicqȝ p ta
lē abſolutionē exceptio auferꝰ ipſi pti et
p dñs grauiter lediꝰ ergo citari dēat ut ī
diꝰ in.c.caueant.cū ſe.iij.q.ix.et pbaꝰ i.l
de unoqꝫ.ff.de re iudi.et.l.nā ita diuus.ff.
de adop.et.l.in cauſe.§ cauſa cognita.ff.de
mino.nec ob.allata icontrariū ꝙ i illiſ nō
xtiꝰ tale piuditiū cum ſaluū remaneat ad
uerſario ius ſuū. Quid ſi debitor q pſtiꝰ
dictū iuramentū uel qs alius contrahenſ
iurauit ēt ꝙ nō petet abſolutionē nec im
petrabit a priori iuramēto an erit excluſ9
a tali abſolutiōe ipetranda uideꝰ ꝙ ſic cū
hoc iuramentū poſſit ſuari ſine interitu
&c.ut dicto.c.cū cōtigat.cū ſi.nec iudex au
ditum dȝ pſtare ad inducēdū piuriū ut i
l.i.in fi.C.ſi aduer.uen.

¶ **Primo iuret** Ecce p
ma ps
forme iuramēti q diuiſificari hȝ et āpliari
iux qlitates facti et negotij de q agiꝰ naȝ
ſiue ſit queſtio de re mobili uel imobili
ſiue de otractu ul qſi pōt iuramētum de
ferri ut hēꝰ in.l.i.§.ſi petitor.ff.quaꝝ re-
rū ac.nō da.et i.l.iij.§.qcunqȝ autē acti.ff
de iureiuran.

¶ **Dicit et prote** ſtaꝰ.
hic
nōndū eſt ꝙ ipſe Jo.pōt ſi uellȝ tale iura
mētū referre ipſi ſimo.ſi habet mandatuȝ
ſuper h ſpeciale uel pncipali pſone ſi non
habēt mandatū ut tradiꝰ in.l.iuſiurandū
et ad pecunias.§ ait ptor.ꝛ.§ fi.et in dicta
.l.manifeſte.et dicta.l.delata.C.de iureiur
Sȝ nunqd tutor pupilli l curator adulti
pot eſt tale iuramentū deferre et referre.
dic ꝙ ſic ꝙ habēt pleniſſimā admiſtratio
nem et ſic eqpantꝰ pcuratori habenti mā
datum cū libera ut pbaꝰ in.l.tutor.et.l.
iuſiurandū.quod ex cōuētiōe.§.i.ff.de iur
iurā. Ad unū tamē aduerte ꝙ ille cui d
ferꝰ tale iuramtū pōt petē ut ille q dfert
prius iurat de calūp.vȝ ꝙ non aio calūni-
andi defert tale iuramētū put in for h9-
modi iuramēti cōtineꝰ ut pbaꝰ in dicta
.l.iuſiurandū.ad pecunias.§.q iuſiurandū
ff.de iureiuran.cū ſi.ibi nō.ſunt tñ i aliq-
bus ciuitatibus ut eſt papie ſtatuta et ca-
pitula p q ſunt approbate dicte leges ma
nifeſte.et dicta.l.delata.de iureiuran. Ad
tollendū illam dubitationē q ē an hodie
dicte leges ſint correcte p dictam.l.genā
liter.§.ſin autem.ff.de iureiuran.et optia
eſt puiſio ꝙ non eſt locus iuſte qrele ſi qſ
efficiaꝰ iudex et deciſor ſue ppe cauſe ut
ingt iuriſcōſult9 in.d.l.i.ī pn.ff.quaꝝ reꝝ
actio nō daꝰ ut āt pñs materia aliqd mo
ralitatis ad ſe trahat audi qd ille paꝰ elo-
quentie tulli9 dixerit nullū uinculū ad re
ſtringendū fidē iuriurādo maiores noſtri
acrius eē uoluerunt &c.

¶ **Terminum aſſi**
gnauit trium dieꝝ. ¶ Iſta uel ſimilis dila
tio dari dēt per iudicē ne pcipitanter et i
deliberate iurando caderet in piurium ut
habeꝰ in.d.l.iuſiurandū.et ad pecunias i
prin.x.quid tamē in fi.ff.de iureiuran.ſic
daꝰ ad reſpondēdū pōnibus et iterroga-
tionibus ut in.l.ſi defenſor.§ illud qritur
et.l.qui iterrogaꝰ.ff.de iterro.acti.faciunt
q nō.in.c.ij.ex de confeſſ.li.vi. Alia qdem
multa eēnt dicenda circa h9mōi iuramē-
ta que in tex.et glo.ſunt ānotata. Sȝ hec
ſufficiant q ſunt quotidie in practica ad q
memoria eſt pducēda nam in iure ciui m
ta ſūt ſubtilia et parū utilia q faciūt ipſā
ſciētiam magis ornatam et decoram lȝ mi
nus utilē et magis difficilē et laborioſam
exēpla patent in tota mā bonoꝝ poſſeſſi.
et in mā ti.de cōiun.cū eman.lib.et i ēcta-
tu de utilibus et directis acti.et in ſpe.ēē
formas libelloꝝ et in mōis pcedēdi i ma
leficijs iōqȝ eēt meli9 pro re publica ſi h
ſupuacue et pompoſe ſubtilitatis de me-
dio tolerenꝰ. Sed ꝙ ipatores circa talia
nō uigilant optima et facta fuit prouiſio
cū citateſ ſe ceperūt regere p ſtatuta vnde
mihi uiſū eſt ꝙ pnceps q delectaꝰ tenere
generalia ſtudia in territorio ſuo debeat

ꝑapue oculos dirigere in doctoꝝ moral' ꝑhie. nam qui diſcunt leges et decretales ſunt hoi̅es cauilloſi q aute̅ diſcu̅t tulliuꝫ et ſeneca̅ ſunt hoi̅es uirtuoſi. Qui uero diſcu̅t medicina̅ ſunt hoi̅es gratioſi et q diſcunt theologia̅ ſunt hoi̅es deuoti un⁹ tn̅ oium eſt idem interit⁹ nec eſt qui uite ſue unaꝫ diem poſſit adijcere et palmum unu̅ ſue ſtature ꝓpter qd̅ inqt ſalomo̅ uidi et aliud ſub ſole mirabile ꝙ ita moriu̅tur prude̅tes ſicut ſtulti. Agam⁹ itaqꝫ de ſingulis gr̅as oipoteti deo. amen. Seqt' forma ſn̅ie iterlocutoi̅e ſup ico̅pete̅tia iudicis rubrica.

¶ Foꝛ̅ ſn̅ie interlocutorie ſuper ico̅petentia iudicis.

Nos b. uica

rius dn̅i p̅tatis papie uiſis certis exceptio̅ibus coraꝫ nobis factis et ꝓductis ꝑ ſup̅ſcptu̅ ſi. dicto ꝓcuratori noie in ca̅ cora̅ nobis uerte̅te iter ipſuꝫ ꝓcuratorem dicto noie p̅te una et p̅dictu̅ an. p̅te alia in qbus quida̅ exceptio̅ib⁹ et defenſio̅ibus inter alia oppoſuit nos ee̅ iudicem inco̅pete̅te̅ oi̅ mo̅ iure uia ⁊ forma qbus meli⁹ poſſum⁹ interloque̅do in hiſ ſcriptis ſede̅do pro t'bunali in loco iuri co̅ſueto pronu̅tiam⁹ et declaram⁹ nos fuiſſe et ee̅ iudice̅ co̅pete̅tem in ca̅ et qo̅ne p̅dicta et in ea ꝓcedendu̅ eſſe ad ulterioꝛa ꝓut exigit ordo iuris no̅ obſtantibus aliqbus exceptio̅ibus inco̅trariu̅ ꝓpoſitis et appoſitis et ide̅ p̅fatus dn̅us uicariuſ p̅cepit per me notariu̅ fieri publicu̅ iſtrume̅tum ⁊c.

Nos b. uicarius.

Quia exceptio incompetentie iudicis que opponenda eſt in exordio litis ipedire habet ꝓceſſu̅ et ligare man⁹ iudicis neceſſe eſt ꝙ ſuper ea iudex iterloquat' declarando an ſit iudex co̅petens uel non ut no̅. in. l. exceptione̅. C. de ꝓba. et in. l. fi. C. de excep. et in. c. inter monaſteriu̅. ex̅ de re iudi. et. l. ſed et ſi ſuſcepit. in p̅n. ff. d̅ iudi. et. l. fi. C. ſi a non compe. iudi. et licꝫ co̅iter ſoleant iudices in ꝓferendis coruꝫ ſente̅tijs loqui in plurali. Ide̅ tn̅ eſt ſi i ſigulari de ſe ipſo loq̅t' iudex dicendo ego B. ut habet' in. c. p. ex̅ de re iudi. li. vi. co̅ſueuit a̅t dubitari an taliſ ſn̅ia ſup hac exceptione lata ſit diffinitiua uel interlocutoria. breuiter dic ſ'm doc. ꝙ aut iudex pronuntiat ſe iudice̅ co̅pete̅te̅ ut hic fuit ⁊ tc̅ eſt interlocutoria aut ꝓnuntiat ſe iudiceꝫ ico̅pete̅te̅ et tu̅c e̅ diffinitiua et h̅ caſu ꝓcedit glo. poſita i auc̅. hita. C. ne fi. p pa. ro̅ eſt ꝙ hoc ultio caſu nulla alia ſperatur diffinitia. Sicqꝫ patꝫ ꝙ in hac no̅ habꝫ locum regula illa qua dicit' ꝙ illa dicit' interlocutoria poſtq̅ ſperat' ſeq diffinitiua q̅ hic non ſperat' ideo ipſa diffinitia dicetur nam licet no̅ diffiniat negotiu̅ p̅ncipale diffinit ex toto iuditium. et ita uide qd̅ notat bar. i. l. quod iuſſit. ff. de re iudi. qd aute̅ dices ſi iudex ſuper hoc non ꝓnu̅tiat expreſſe ſꝫ ꝓcedit ultra in ca̅ no̅ obſta̅te exceptio̅e an ualebu̅t atte̅ptata p eu̅ i cauſa uidet' ꝙ non per. l. fi. C. de excep. cum ſi ſupra alle. Inco̅trariu̅ dicu̅t doc. ꝙ ꝓcede̅do uidet' tacite ſe iudice̅ co̅pete̅te̅ ꝓnuntiare ut no̅. p bar. in. l. i. C. de ord. iudi. et e̅ tex. cu̅ glo. in. c. ſi a iudice. ex̅ de appel. li. vi. et in. c. ex p̅te. ij. ex̅ de appel. debet g̅ pars q̅ ex tali ꝓceſſu ſentit ſe grauata̅ appellare ut in iuribus p̅dictis et i. c. cordi. ex̅ de appel. Sed q̅reret aliqs q̅liter conſulet' ei qui ꝓhibet' appellare ante diffinitiua̅ ſente̅tia̅ a quocu̅qꝫ articulo incide̅ti uel emergenti p forma̅ ſtatutoꝝ uel decretoꝝ ſi iudex in cauſa de facto ꝓcedat ut dictum e̅. R̅ndeo p uiam ſupplicatio̅is ad ſupioꝛem ar. in auc̅ q̅ ſupplicatio et. l. ſi qs aduerſus. C. de p̅ci. ipa. offe. ¶ Item q̅rit' an regulariter iudex coram quo opponit' exceptio iudicis inco̅pete̅tis poſſit ipſe de h̅ cognoſcere et ꝓnuntiare dic breuiter aut oppo̅itur exceptio ſuſpitionis et tunc arbitri ſuper hoc eligunt' qui de hoc cognoſcunt et non iudex ut in. l. apertiſſimi. et ibi no̅. C. de iudi. et in. c. ſuſpitio̅is. de offi. dele. cuꝫ ſi. ibi no̅. aut opponit' exceptio iudicis inco̅pete̅tis et tunc diſtigue ut plene no̅. ſupra circa forma̅ qua opponit' co̅tra iudicem inco̅petente̅ et per bar. in. l. qdam co̅ſulebat. ff. de re iudi. ¶ Ulteri⁹ q̅ritur qa regulariter q̅libet iterlocutoria poteſt p eu̅de̅ iudice̅ reuocari ut in. l. quod iuſſit. ff de re iudi. an hec iterlocutoria po̅t reuocari diſtingue ſ'm doc. aut pronuntiauit ſe iudicem ico̅petente̅ et tunc cum per hoc deſinat iudex eſſe non poterit a̅pli⁹ illam reuocare et eode̅ modo ſi pronuntiauit n̅ eſſe procedendu̅ ſuper libello uel abſolut' ab inſta̅tia iuditij ſ'm bar. ar. in. c. iudices. i fi. ex̅ de offi. dele. cum ſi. aut eco̅ꝛ pronu̅tiauit ſe iudicem competentem et tunc quia

in officio remanſit poterit illam reuocare
ar.in.l.dicere.ff.de arbi.et qđ nõ.p bar.in
dicta.l.quod iuſſit.et idē ſᵐ eum ſi inter/
loquat̄ tutorē dari uel decretū īt̄poni ra
tione p̄dicta. In ceteri autē interlocuto/
riis uoluerūt qdam dicē eē diſtinguēduꝫ
an cōtineat aliqd dari uel fieri uel deciſio
nem alicuiꝰ articuli incidētis uel emergē
tis et non poterit reuocari al̄ ſecus. ¶ Ue
ritas eſt ſᵐ omnes docto. tam canoniſtaſ q̄
legiſtas ꝙ pōt reuocari in oī caſu ſi interue
niat cauſe cognitio al̄ nō ut ibi nō.ar.in.l
i.i fi.ff.de p̄to.ſti.et ibi nō. Et ſic nō.unuꝫ
ſingulare ꝙ ēt ſi ab interlocutoria fuerit
appellatum nō ſunt tamē ligate manꝰ iu/
dicis qn poſſit cauſa cognita ipſam iterlo
cutoriā reuocare ut tradit̄ in.c.cū ceſſ.te
ex̄ de appel.et ſeqt̄ Inno.in.c.quod ad cō
ſultationē.ex̄ de re iudi. Sed an reuocari
poſſit quocūqꝫ tp̄e āte diffinitiuā ſētētiaꝫ
opi.ſunt uarie tamē ſᵐ doc.et bar.in dicta
.l.quod iuſſit.diſtingue.aut iudex uult re
uocare ad inſtātiā ptis ⁊ tunc.ſ.x.dies po
teſt poſtea non ar.in aut̄ hodie. C. de ap/
pe.l.aut uult reuocare ex ſuo officio et tē
pōt uſqꝫ ad ſentētiā diffinitiuā poſtea nō
q: functꝰ eſt officio ſuo ut.l.iudex.ff.de re
iudi.quā opi.ſequūt̄ doc.in dicto.c.cū ceſ
ſante.cū ſi. Sed an qlibet iudex ſuam poſ
ſit iterlocutoriā reuocare dic ꝙ ſic ſiue ſit
ordinariꝰ ſiue delegatꝰ ſiue arbit̄ qđ ma/
ius eſt ut.l.diem ꝓferre.ff.de arbi.⁊ nō.p
glo.in dicta.l.quod iuſſit.et hoc ſemel tan
tum et nō ſepius ſᵐ dy.et bar.ar. C. ne li
ceat.tertio ꝓuo.l.i.et.l.fideicōᵃ.§.ſi qs.x.ff
de le.iij.et.l.i.§ ſi qs.ff.ut le.uo.ca. Quid
autē ſi interlocutoria habuit executioneꝫ
an poterit reuocari dic ꝙ nō ſᵐ bar. ⁊ doc
niſi in duobꝰ caſibus.p̄mꝰ ſi fiat cum ple
niſſima cauſe cognitione. 2.ꝰ ſi utraqꝫ ps
conſentiat ut habet̄ et nō.p glo.in.l.i.i fi
.ff.de p̄to.ſtip. Sed nūquid iuitis ptibus
poſſet iudex ſuam interlocutoriā reuocare
diſtigue breuiter q̄dā eſt interlocutōia q̄
reſpicit pſonā ipſius iudicis et cū grauat
et tunc pōt eā reuocare ar.dicte.l.qđ iuſ/
ſit.q̄dam eſt interlocutoria q̄ grauat ipſaꝫ
ſolam ptē et tunc nō poteſt reuocare ar.i
dicta.l.i.in fi.et quod ibi nō.ff.de p̄to.ſtip
Illud āt nō ꝙ abſētibus ptibus et igno/
rantibus poterit iudex interlocutoriam r̄
uocare ſi in ea nō reqrit̄ cauſe cognitio al̄
ſecꝰ ſᵐ bar.in.d.l.i.in fi.ff.de p̄to.ſtip.iun
cta.l.ſꝫ ſi interpellat̄.ff.de iudi.et.l.diem
ꝓferre.in p̄n.ff.de arbi. An aūt uolēnbꝰ
ptibus cogat̄ iudex eiꝰ interlocutoriā re
uocare dicēdū eſt ꝙ nō regulariter ut.l.ñ
qdqd.ff.de iudi.et.l.i. C. quomō et quan/
do.iudex ſi tamen eēt ab ea ꝓuocatū poꝫ
iudex appellatiōis eam reuocare ut dicto
.c.cordi.de appel.et in.c.fi.ex̄ de iureiuran
li.vi. Diceret aliqs que appellat̄ ſentē/
tia interlocutoria r̄ndet̄ ꝙ qlibet actꝰ iu/
dicis qui fit in lite dici pōt interlocutōia
ut eſt citatio ptis uel quodcūqꝫ p̄ceptum
iudicis ut dicta.l.quod iuſſit.⁊.l.fi.c.ð re/
quire. Idē i aſſignatiōe termini ut.l.ſiue
ps. C. de dilatio.et dicta.l.diē ꝓferre. ¶
Scias tamē ꝙ p̄ceptum impoſſibile ð iu
re uel de facto uel turpe nullū eſt ipſo iu
re ut.l.fi.ff.que ſen.ſine appel.reſcin. Rur/
ſum q̄ritur ecce ꝙ iudex non reuocauit i
terlocutoriā nec ps ab ea appellauit deide
iudex tulit ſn̄iam contra eandē ptē diffi/
nitiuam a qua appellauit q̄ritur an iudex
ipſius appellationis ſicut pōt reuocare ſē/
tentiam diffinitiuā ita poſſit reformare i
terlocutoriā antedictā dic breuiter ꝙ licꝫ
olim ſuper hoc fuerūt opi.uarie inter doc
hodie tn̄ determiātū eſt ꝙ poſſit ut in.c.
fi.ex̄ de appel.li.vi. Si autē a dicta inter
locutoria fuiſſet debite ꝓuocatū et ſuccu
buiſſet in ea non poſſet iudex p̄dicte cau/
ſe p̄ncipalis de iuribus dicte interlocuto
rie ulteriꝰ cognoſcere ut hodie determina
tum eſt in cle.fi.ex̄ de appel. Et ex hoc ha
bes tu ꝓcur̄ multū notare ꝙ ſi ex forma
ſtatutoꝝ nō pōt ab interlocutoria appella
ri poterit hoc grauamē per appellationeꝫ
a diffinitia repari quod tene mēti. ¶ Ul/
tio q̄rit̄ quid de ſn̄ia lata ab obſuatione
iudicij an ſit interlocutōia uel diffinitiua
et glo.in.l.titia.ff.de accu.dicit ꝙ ſit inter
locutoria et p hoc non poſſe ab ea appel/
lari.ſed bar.ibi dicit ꝙ ſiue ſit interlocuto
ria ſiue ſit diffinitia pōt appellari. An aūt
ſit potiꝰ diffinitia uel interlocutoria diſti
guit̄ an p eam imponat̄ finis ſoli iſtātie
et tunc eſt iterlocutoria an iponat̄ p̄ncipa
li cauſe xbi gratia abſoluit ab inſtantia ꝙ
non poſſidet uel ꝙ ſine actᵉ exptus eſt et
ſimilia et tunc eſt diffinitia ut inſti.ð offi
iudi.in fi.

¶ In his ſcriptis Que
ritur an ſcriptura ſit nec̄ia doc.iuris ciuil̄
tenent ꝙ non licet apud acta p notarium
dcāt in ſcriptis redigi ut nōt idē bar.i di
cta.l.titia.et per glo.in.c.qm̄ cont̄ falſā.ex̄
de ꝓba.p q̄ facit.l.fi. C. de priuil̄.ſchola.

li.r. Sꝫ canoniſte tenēt ꝙ ferēda ſit ī ſcri
ptis et appellanđ in ſcriptis ut ex̄ de ap
pel.in.c.ut debitus.et.c.cordi.eo.ti.ſeqtur
forma īterlocutorie ſup legit.pſo.rubrica

¶ For̄ iterlocutorie ſup legitiatōe pſonarū

Nos b.uica
rius antedict⁹ priuſ p nos
uiſis iſtrumētis ꝓcure ⁊
tutele coram uobis p pre
dicti ſy.dicto noīe ꝓducti et alio iſtrumē
to cure p ptem aduerſā ꝓducto in cauſa
et qōne ſimul iter dictas ptes ꝟtente.uiſ
deniqꝫ ac diligēter inſpectis certis excepti
onibus cōtra dicta iura et iſtrumēta hinc
inde factis et ꝓpoſitis.cupiētes huiuſmo
di cauillatiōib⁹ et exceptiōibus finē īpo
nere ne pncipal' cauſe ꝓceſſus ulteri⁹ di
lateꝛ in his ſcriptis omni iure mō uia et
forma qbus meli⁹ poſſum⁹ īterloquēdo
ꝓnuntiam⁹ et declaram⁹ pſa.ſy.fuiſſe et
eſſe in dicta cā legitimū ꝓcuratorē et ſin
dicum et hr̄e ſufficiens et idoneū māda
tum ad pn̄tēꝫ cauſam ꝓſequēdā et ad oīa
alia et ſingula in dicto inſtrumēto ꝓcure
contenta. Et āplius declaramus pfatum
Jo.legitimū ꝓcuratorē eſſe et tutorē.p.⁊
b.ſupius noīatoꝝ ac potuiſſe et poſſe cāꝫ
dictoꝝ minoꝝ agere et defendere aliqb⁹
incōtrariū oppoſitis nō obſtātib⁹ ratificā
tes ex nunc oīa et ſingula p eos geſta et
gerenda in pn̄ti cauſa ꝛc.

Nos b.uicari.us.
Hec eſt alia īterlocutoria q̄ ferē
da eſt de necītate ſuper legitiatiōe pſona
rum ne iudiciū fiat cluſoriū cum in eis ſb
ſtantieꝛ iudiciū ſicqꝫ ante oīa de pſonis
qrendū ut in.l.qramus.ff.de teſta.⁊ cū ſint
exceptiōes īcidētes q̄ pſonas reſpiciūt iō
ſuper eis eſt ꝓnuntiādū ut nō.p glo.in.l.
quod iuſſit.ff.de re iudi.et.l.i.et.l.fi.C.de
ordi.iudi.et ibi p doc. Sꝫ qñ dēt hec exce
ptio opponi dic ꝙ in exordio litis ut in.l.
licet.et.l.ita demū.C.de ꝓcur. Rurſum
qrit̄ an ab hac interlocutoria de iure ciui
li poſſit appellari ubi ſic diſtīgue.aut ꝓ
nuntiat̄ p iudicē negatiue vꝫ illū nō eſſe
ꝓcuratorē uel tutorem.aut ꝓnūtiat̄ affir
matiē vꝫ illū eē ꝓcur̄ ł tutorē.pmo caſu
pōt appellari contra hunc uel ꝓ eo nulla
de cetero ſpatur ferri diffinitia ſnia ſuper
pncipali cauſa et p dñs h grauamen p qđ
repul'ſ⁹ eſt a ꝓſecutiōe litis nō ē repabile
p ſniāꝫ diffinitiuā iō pōt appellari iux̄ nō.
p glo.et bar.in.l.ij.ff.de appel.reci.uel nō.
2° caſu ſubdiſtīgue aut eſt ꝓnūciatū quē
eē ꝓcur̄ uel ſindicū et tunc aduerſari⁹ e⁹
pōt appellare ꝙ ſi apparet ꝟitate inſpecta
eū nō eē ꝓcuratorē uel ſindicū talis it'lo
cutoria nō faceret ius cōtra dñm qđ ē nō.
vnde geſta et acta cū eo nō pīudicarēt cōi
uel dño p.l.cū nō iuſte.et ibi nō.ff.de col
lu.detegen.et detiat̄ p cy.in.l.falſus ꝓcur̄
in ul.q.C.de fur.et in.l.licet.C.de ꝓcur̄.i
iiij.q.et ſic grauamen nō eēt repabile per
diffinitiuā et pdicta ītellige niſi domin⁹
ſciuiſſet ſniāꝫ latam fuiſſe et nō appellaſſe
et cām ſuam agi p illū alſtū ꝓcur̄.ꝙ tunc
uidet̄ tacite approbare ei⁹ pſonam et in
terlocutoriā ſup legitiatione pſone ei⁹ la
tam ar.l.ab eo iudicato in fi.C.quomō et
qñ iudex.et.l.ſepe.§.ſed ſciētib⁹.ff.de re iu
di.et.l.ſi ꝓcuratori pn̄ti.ff.de ꝟbo.ob.cū
ſi.ibi nō. 2.° caſu qñ ꝓnunciatum ē quē
eſſe tutorē uel curatorē et tunc aut iudex
expreſſit ſe ratum habituꝝ qdqđ cum eo
geſtum ſit et tunc nō potēit aduerſarius
appellare ar.i.l.i.§.idē ſcribit.ff.qđ cū fal.
tu.aut iudex nō expſſit ſe ratū habiturū
et tunc potēit appellari ꝙ talis ſnia nō no
ceret pupillo uel minori ut.l.ſi tutor.C.ſi
qui.cau.in inte.reſti. Et eſt rō diuerſitati
ꝙ iudex hꝫ ptātē dandi tutorē uel cura
torē ut.l.i.⁊ p totū.ff.de tuto.et cura.dan
ab his.ſi non ſic dandi ꝓcur̄.uel ſindicos
merito ḡ priori caſu ſnia nō facit ius.in 2°
ſic de quo ēt nō.bar.in dicta.l.ij.de appel.
reci.ꝛc.

¶ Legitimum pro
curatorē et ſindicum. Dicēt hic aliquis
q̄ eſt dr̄a inter ꝓcuratorē et ſindicum.dic
breuiter ꝙ ꝓcurator ꝓpe eſt ille q a pſo
na ſingulari cōſtituit̄ ut.l.i.in pn.§.uſus
cū ſi.ff.de ꝓcura. Sindic⁹ āt eſt ille qui
eſt cōſtitut⁹ ab uniuerſitate ł collegio ut
in.l.i.§ qbꝫ.ff.ꝙ cuiuſqꝫ uniuer.et in.c.i.ex̄
de ſindico. Sunt ēt alie dr̄e de qbus nōt
glo.in dicto.§.qbꝫ.et.l.itē eoꝝ.in §.actor.
.ff.eo.ti. Sed circa hoc qrit̄ in cōſtituti
one ſindici an ſinguloꝝ cōſtituētiū nomi
na ſint in inſtrumēto ſindicat⁹ inſerenda.
qdam dicunt ꝙ ſic ar.in.l.iij.C.de uendi.
re.li.xi.et.C.de pdi.curi.ſine dcre.ñ alie.l
fi.li.x.et.ff.de albo.ſcri.l.ij. Alij dicūt non
eē neceſſe hoc facere ſꝫ ſufficere ꝙ cōuoce
tur ſono campane cōſiliū uille uł ciuitati

et inde notari⁹ dicat ꝙ conſilium citatis
cōuocatum cōſtituit talem ſindicū ar.i.c.
de cauſis.ex̄ de elec.pmā opi.uidetᷣ ſequi
glo.in.c.fi.ex̄ de ꝓcura.et ſpe.in ti.de ſidi.
·§·i.v̄.item opponitᷣ ꝙ noīa.bar.āt in.l.i.ff
de albo.ſcribeñ.diſtiguit ſic aut ſit ſeu cō/
ſtituitᷣ ſindicus ad uendēdum ſeu alienā
dum et tunc dēnt ſinguloꝝ noīa cōſtitu/
entiū ſingulariter deſcribi ſic intelligatᷣ.l.
fi.C.de uen.re.li.xi.et in autᷣ.hoc ius por
rectum.C.de ſa.ſanc.eccle.et in cor.vñ ſūi/
tur. Quꝫ cōſtituitᷣ ſindic⁹ ad aliud ne/
gotiū explicandū et tunc aut collegiū eſt
magnū puta citatis uel magne terre et tē
nō ē ncc̄e ſinguloꝝ noīa in inſtrumēto d̄
ſcribere ſꝫ ſufficit ꝙ notari⁹ dicat omnes
de cōſilio uel maiorē ꝑtē īterfuiſſe et cōſti
tuiſſe ar.i.l.qd̄ maior.ff.ad municipa.⁊ ſic
ſtabitᷣ inſtrumēto ar.in.l.i.et.l.optimā.i
fi.C.de contrahē.et cōmit.ſti.et.l.cuꝫ reo
et.l.cū p̄cibus.C.de ꝓba.et in.l.ſciēdum.
cū ibi nō.ff.de uerbo.obli.aut collegiū eſt
ꝑuū puta canonicoꝝ uel monachoꝝ ⁊ tē
ſcribēda ſunt ſinguloꝝ noīa ar.l.fi.C.de
lega.li.x.quod nō.tu notarie. Ampli⁹ q̄
ritur in quo loco cōuocādi ſunt qui conſti
tuitᷣ ſidic⁹ dic ſ^m doct.ꝙ i loco publico ū
ius redditᷣ uel cōſilia uille fieri conſueue
runt nō aūt in domo alic⁹ ꝑuati nec i uia
uel in furno uel ſub ulmo et ſimul colle/
ctis non diuiſim uel ſeꝑatim ac eodē tpe i
diuerſis et oībuſ ſimul pn̄tib⁹ ut hētᷣ.C
d̄ decurᷣ.et filᷣ.eoꝝ.l.ij.li.x.et.C.de le.l.añ
pe.li.xi.et.C.de p̄di.curi.ſine decre.ñ alie
.l.fi.et.C.de uen.re.ciuita.l.ij.et qd̄ habe
tur in dicto.c.i.de ſindi.

In his ſcriptis

Licꝫ conſul te faciat iudex in ſcriptis ꝓnuntiando nō
eſt tamē de ncc̄itate ut i ꝓx.ti.dictuꝫ eſt.

Legitimū tutorē

et curatorē. Querūt iuuenes ſcholares q̄
ſit dr̄ia inter tutorem et curatorem ſuper
quo ſic pōt rn̄deri ꝙ tutor datᷣ pupillo
ut inſti.de tutelᷣ.in p̄nci.et.ff.de tutelᷣ.l.i.
cū ſy.Curator autē datᷣ puberi ut inſti.d̄
cura·§·i.ubi aduertēdū ꝙ curator cōſtitui
tur a diuerſis ꝑſonis et diuerſis decauſis
Quꝫ eni cōſtituitᷣ curator minori.xxv.ā/
nis pubēi tamē de quo loqtᷣ iſti.de cura.
in p̄nci. Quꝫ cōſtituitᷣ curator furioſo
et mente capto et ꝓdigo de quo traditᷣ
.ff.⁊.C.de curᷣ.furi.ꝑ totū.et.l.ſi is cui bo
nis.ff.de uerbo.ob. Quꝫ cōſtituitᷣ liti lᷣ
cauſe tantū ut inſti.d̄ cura·§ itē iuit.⁊.C
de in liti da.tu.uel cu.l.i.et ꝑ totū. Qū
qꝫ datᷣ curator bonis uacātibus et indefē/
ſis de quo hētur in.l.i.et ꝑ totum.ff.d̄ cu
ra.bo.dan. Quꝫ datᷣ curᷣ.uentri iterdū
datᷣ alijs ex cauſis ut nō.in rubrica.ff.de
cura.bo.da.ꝛc̄

Ratificantes

Ex nunc iſta uerba cum miniſterio apponūtᷣ ꝓpter
ea que dicta ſunt ſupra.

Non obſtantib⁹

Per hāc clauſulā itelligūtᷣ reiecte omēſ
exceptiōes ſicꝫ ſuper eis ulterius non da
retur auditus obſtāte exceptiōe rei iudi.
ar.in.l.ſin autē·§·itē ſi quocūqꝫ modo cuꝫ
ſimilibus.ibi nō.ꝑ glo.ff.de negᷣ geſ.et in
.l.quod in diem·§·ſi rōnem.ff.de compen/
ſatᷣ.et idem nō.i.l.fi.C.de cōpēſa. ⁊ quod
nō.ꝑ bar.in.l.ad repmēdū in gl.ſup v̄.nō
obſtantibus.ſeqtᷣ forᷣ app.ab iterlo.rub̄ca

Forma appellationis ab interlocutoria.

Oram uobiſ domino uicario iudice ut
aſſeritᷣ delegato in cauſa ⁊
queſtione ſimul uertente
inter Jo.de oliarᷣ ex una ꝑte.et an.de ex ꝑ
te alia cōparet et ſe pn̄tat p̄fatus io.cā et
occaſione cuiuſdam aſſ̄re ſn̄ie interlocuto/
rie per uos ut dicitᷣ late in et ſuper cauſa
et qōne coram nobis inter ipſas ꝑtes pē/
dente ac uertente in qua qdē aſſ̄ta ſn̄ia ꝓ
nunciaſtis ut dicitᷣ uos eſſe iudicem cōpe.
ꝓut latius in dicta aſſ̄ta ſn̄ia cōtineri rep
itur ad quam habeatᷣ relatio dicēs et ꝓ/
ponens Jo.p̄fatus ipſam aſſ̄tam iterlocu
toriam ſn̄iam et oīa et ſingula in ea contē
ta fuiſſe et eē nulla et nulla nulli⁹qꝫ ualo
ris et momenti.Et inqn̄tū fuit uel appare
at aliq̄ quod non credit dicit et ꝓpōit ip/
ſam fuiſſe et eē iniquā et iniuſtā maxime
cauſiſ et rōnibuſ īfraſcriptis.ꝑ ꝙ lata fuit
ipſo Jo.abſente et non citato.Item ꝙ la/
ta fuit ſine ſcriptis.Item ꝙ lata fuit a iu/
dice incōpetēti de cui⁹ delega. non appa/
ret de qua ēt ſi appareret delegatio tñ nlᷣ/
la fuit cum ipſe aſſ̄tus delegatus non ſit
iudex cōpetēs dicte cauſe et ipſe q delega
tus dicitᷣ incapax eſt talis iuriſdictiōis et
delegatiōis.Itē ꝙ ipſa aſſ̄ta delegatio fu
it obtēta ex falſis et mendacioſiſ ac doloſ
ſuggeſtionibus ꝑtis aduerſe. Item quia

ipſa aſſerta ſnia lata fuit die feriata et cōtra
formā iuris et ſtatutoꝝ cōis ciuitatis pa
pie et ex alijs rōnibus et cauſis loco ſuo
et tēpore ꝓponēdis et ꝓ tanto ab ipſa ta
li interlocutoria ſnia tāq̄ȝ nulla nulliuſqȝ
ualoris ac ēt tanq̄ȝ iniqua et iiuſta in his
ſcriptis ꝓuocat et appellat ad dominū po
teſtatē papie et ad quēcūqȝ iudicē cōpetē
tem ad quē de iur̄ pñs nullitaſ et appella
tio deuoluat̄ petēs et iteꝝ petēs iſtāter
inſtantiſſimeqȝ ap̄l'os et lr̄as dimiſſorias
ſibi dari cū q̄bus ſe pñtare poſſit corā iu
dice cōpetēti ꝓteſtans q̄ ꝑ eum nō rema
net nec remanebit quo min⁹ dictas lr̄aſ ⁊
ap̄l'os recipiat ꝛc.

Qoram uobis

Aduertendū eſt circa hanc forȝ
appellatiōis que differt ab alia que iterpo
nitur a ſnia diffinitia ut·ī· dicet̄.

Ut aſſeritur delega to debȝ

.n.cōſtare d̄ delegatiōe al' nō credit̄ alicui
q̄ ſe dicat delegatū ut tradit̄ et nō.ꝑ In
no.in.c.cū in iur̄ pit⁹.ex̄ de offi.dele.et in
.c.q̄ñ contra falſā.ex̄ de ꝓba.ꝛc.

Snie iterlocutorie

Que dicat̄ ſnia interlocutoria dictum eſt
ſupra ti.ij.

Fuiſſe ⁊ eſſe nul

lā. Hic eſt notādū unū ad qd̄ paꝝ aduer
tunt tam aduocati q̄ȝ procuratores q̄ li
cȝ regul'r de iure ciuili nō poſſit ab inter
locutoria appellari ut·ī·dicet̄ tñ regulari
ter non pōt huiuſmōi iterlocutoria nulla
dici nā.l.ꝓhibitoria appellatiōis nō ē tra
henda ſeu extēdēda ad cām nullitatis ut
.l.ſi uero·§· de uiro.ff.ſo.ma.et in.c.is qui
in eccl'ia.de ſen.ex cōi.li.vi.nulla enī lege
repitur nullitas eſſe ꝓhibita q̄ remanȝ cō
ceſſa ar.in.l.nulla lege.C.de iure do.et i.l.
cū ꝑtoꝛ.ff.de iudi.et.l.nec nō·§·q̄ eis.ff.ex
qui.cau.ma.cū ſi.ibi nō. Separata enī ſunt
nullitas et appellatio ut.l.ſi exp̄ſſiȝ cū ſua
mā.ff.de appel.non igit̄ de uno ad aliud e
rit recta illatio ut.l.pomp⁹.exuli.ff.de mi
no.et.l.fi.C.de ſen.et interlo.om.iudi.li
cet Inno.uideat̄ diſputando al'r ſentire
in.c.dilecto.ex̄ de appella.cuius opi.non ꝓ
batur.ll.

Cauſis ⁊ rationi

bus infraſcriptis. Notāter in hac appel
latione nullitatis exp̄munt̄ cauſe q̄ eis ñ
exp̄ſſis et ſpecificatis appellatio redderet̄
inutilis ut hēt̄ in.c. ut debit⁹.ex̄ de app.
et in.c.i.ex̄.co.ti.li.vi.et nō.ꝑ glo.in.l.ij.i
fi.cū.l.ſe.et ibi ꝑ bar.ff.de appel.nec ſuffi
ceret gñaliter uel obſcure illas ꝓponē ſed
expreſſe et ſpecialiter ſunt nomināde ut i
cle.appellanti.ex̄ de appell.et ibi doc.et tan
git̄ per bal.in.l.minorib⁹.C.de his q ut i
dig.et predicta uera ſunt in appellatiōe i
terpoſita a grauamie iudiciali.in extiudici
ali uero nō eſt nc̄cia cauſe exp̄ſſio ut nō.ꝑ
Inno.in.c.cōſuluit.ex̄ de appel.et dicam·ī·
In appellatiōe aūt que iterponit̄ a ſentē
tia diffinitia nō eſt nc̄cm cauſas exp̄mere
ut nō.in dicta.l.ij.in fi.et all'.iur̄ pall'.et
q̄ ſit rō dr̄e poteſt dici q̄ iō in appellatio
ne ab interlocutoria inferenda eſt cā ut cō
penſet̄ temeritas uolētiū cauſe p̄ncipalis
ipedire ꝓceſſum ut in dicto.c.ut debitus.
que ratio ceſſat in appellatione a diffiniti
ua. Sȝ an ex alijs cauſis non expreſſis poſ
ſit iuſtificari ipſa appellatio dic q̄ non ut
in dicta cle.appellanti.et nō.ꝑ bar.in.l.inē
utile.in p̄ncipio.et.l.ait ꝑtoꝛ.in·§·ꝑmitti
tur.ff.de minoꝛ. Sȝ an interpoſita et pen
dente ipſa appellatiōe poſſit iudex ex ſuo
officio ſuam interlocutoriā reuocare dic
q̄ ſic ut in.c.cum ceſſante.ex̄ d̄ appel.⁊ nō
Inno.in.c.quod ad conſultationē.ex̄ d̄ re
iudi. Inde q̄ritur an i ſcriptis uel ſine ſcri
ptis poſſit ab interlocutoria appellari i ca
ſibus a iure ꝑmiſſis dicūt doc.q̄ de iure ci
uili pōt appellari q̄uis mō q̄ eo iure ſentē
tia iterlocutoria pōt ferri ſine ſcriptis ut
nō.ꝑ glo.et bar.in dicta.l.i.in fi.ff.de appe.
et in.l.ij.ff.de appel.reci. ſȝ de iure canōico
ſolum in ſcriptis eſt ꝓuocandum ut in.c.
cordi.ex̄ de appel.li.vi. Pro qua opi.fac̄
tex.in.l.fi.C.de p̄ui.ſchola.li.xij. Sed in
monteferrato cōſuetudo eſt q̄ oretin⁹ ſuf
ficit appellare q̄ ſuanda eſt q̄ cōformis iu
ri ciuili ut in.l.diuturna.et.l.de q̄bus.ff.d̄
.ll. Rurſum q̄rit̄ qual' ſit effectus hui⁹
appellationis ab interlocutoria dic q̄ du
plex p̄mo q̄ ſi iudex ſponte defert ipſi ap
pellatiōi dando pti ap̄l'os dimiſſorios tē
uidet̄ a ſe abdicare iuriſdictionē et ꝑ hoc
ligate ſunt ſibi man⁹ ne poſſit ultra ꝓce
dere ut dicta.l.itra utile.et ibi nō.per bar.
.ff.de mino.et facit tex.in.c cum appellati
onibus.in fi.ex̄ de appel.li.vi.et ꝑ archi.in
.c.dilect⁹·§·ꝑterea.ex̄ de appel.aut non de
fert appellationi q̄ dat pti ap̄l'os refuta
torios et tunc pōt ultra in cauſa̅ procedē.

Attamē iudex appellationis ſi reperiret iuſte appellatum reuocabit oīa attētata medio tpe ut in.c.nō ſolum.ex̄ de appella. li.vi.et in dicto.c.cū in appellatiōibuſ.⁊ ne dū reuocabit acta ſꝫ ēt diffinitiuā ſniaꝫ ſi ad illā ferendā ꝓceſſiſſet ut hētur in cle.i ex̄ de do.et cōtu. Sed in appellatiōe a diffinitiā non fit illa deſtinato ſꝫ diſponitur ſimpliciter ꝙ ſiue ei deferat ſiue nō ultra iudex nō pōt ꝓcedere ut.l.ſciendū.ff.ꝺ appel.et.ff.nil.no.ap.pen.l.i.et nō.ꝑ bar.in.l eiꝰ qui.ff.de appel.ꝙ functꝰ eſt officio ſuo ut in.l.iudex.ff.de re iudi. ꝫꝰ eſt effectus ꝙ ſi ꝓnunciatᷣ bñ appellatū ab īterlocutoria tota pncipalˀ cauſa deuoluitᷣ ad ſuperiorē vꝫ ad eum ad quē fuit ꝓ grauamine appellatum ut in.c.ut debitꝰ.in fi.ex̄.ꝺ ap et in.c.cordi.ex̄ eo.li.vi.et ꝑ nō.ꝑ cy.in.l.ꝑ hanc.C.de tēp.ap.et bar.in dicta.l.eꝰ qui Et huiuſ poteſt eſſe ratio ꝙ iudicis pncipalis cauſe detecta eſt iniqtas et ſuſpitio cū ſemel fuerit malꝰ iiuſte aggrauādo iō ꝙ pſumitᷣ in futuꝝ peior ut.l.caſſius.ff.ꝺ ſenatorꝰ.et in.l.ſi cui ꝭ hiſdē.ff.de accu. Et eoꝺ nō ꝺuoluitᷣ ſi iudex ſpōte ꝺferat appellationi ab īterlocutoria ut dictū ē. Quid ſi appellans ab īterlocutoria ꝓſeqtᷣ cauſā corā ipſo iudice a q̄ appellauit an uidetur appellatiōi renūtiare diſtingue aut proſeqtᷣ ſimplr cauſā ſui grauamīs ꝓbādo de ſuo grauamīe et tunc nō uidetᷣ appellationi r̄nūtiare.aut ꝓſeˀ cāꝫ pncipalē ⁊ tc̄ vꝛ̄ appellatiōi r̄nūtiāe et ita detiat gl.Jo.an. i.c.ſi a iudice.ex̄ ꝺ appel.li.vi.facit.c.relatū ex̄ de offi.dele.et in.c.cū ueniſſet.ex̄ ꝺ teſti Sit g̃ cautꝰ appellāſ ne poſt appellatiōeꝫ coram ipſo iudice ulteriꝰ cōpareat ꝛc̄.

¶ Primo quia lata

fuit ipſo Jo.abſente. ¶ An autem hec ſit cauſa ſufficiens diſtigue.aut erat talis interlocutoria que nō reqrit cauſe cognitionem et tunc nō eſt nc̄cia citatio ar.l.in cāe ꝭ cauſa cognita.et qꝺ ibi nō.ff.ꝺ minori. et.l.nam ita dyuus.ff.de adop. Aut ē talˀ q̄ reqrit cauſe cognitionē et tunc eſt nc̄cia citatio.l.de unoquoqꝫ.ff.de re iudi.et in.c. caueant.cū ſe.iij.q.ix.

¶ Itē quod lata fu

it ſine ſcriptis. ¶ Iſta cauſa de iure canonico eſt iuſta ſꝫ de iure ciulˀ ꝯſuetudinario fortaſſe non eſt iuſta ut ſupra dictū eſt.

¶ A iudice incom

petente. ¶ Iſta eſt cauſa iuſtiſſima ut ſi a nō cōpe.iudi.ꝑ totū nec pſumitᷣ iudex cōpetens niſi ſit ordinarius ꝑtium uel de cōmiſſione ſeu delegatione cōſtat ꝑ lr̄as ut habetur in.c.cū in iure pitꝰ.et.ibi ꝑ Inn. ex̄.de offi.dele.et in.l.i.C.de man.pn.

¶ Cum ipſe aſſer tuſ

Iſta cauſa eſt bona ꝙ nemo plus iurꝭ in aliū transſert ꝛc̄.ut.l.nemo.plus.ff.de re. iurꝭ. Qꝫ autē qs non poſſit delegare pōt contingere uarijs mōis uel quia ꝑs nō eſt de ſua iuriſdictione ut.l.ſi.ff.de iurꝭ om. iudi.et quod nō.in.l.cum ex aliena.ff.ꝺ iudi.uel quia eſt puata pſona ut.l.puatorū. .C.de iurꝭ om.iudi.vel ꝙ eſt excōicatus ut nō.ꝑ glo.et doc.in.l.i.C.de iur.et fac. igno.ulˀ alijs modis de qbus.ꝫ.

¶ Incapax eſt

Sciendū eſt ꝙ iudex redditur incapax delegationis et iuriſdictiōis multipliciter vꝫ lege natura et moribus.lege qdē ut īfames.C.de digni .l.ij.li.xij.et excōicati.ut nō.ꝑ glo.in dicta .l.i.C.de iur.et.fac.igno. Natura ꝯo ut mutus ſurdus cecꝰ furioſus et īpubes. Moribuſ autē ut femine ⁊ ſui et hec oīa habentᷣ in.l.cum pretor.in fi.et.l.cecus.et ibi nō.ff.de iudi.

¶ Ex falſis ſugge ſti

onibus. ¶ Aduerte circa hec nam ſolꝫ diſtingui aut delegatio ulˀ cōmiſſio fuit obtenta dolo et malitia īpetrantis et nulla redditᷣ delegatio ipſo iure et caret omni cōmodo lr̄aꝝ.aut eſt obtenta ꝑ imperitiā uel ignorantiam et tunc ualet delegatio. verum tamē iudex nō ſm̄ formā lr̄aꝝ ſed ſm̄ ueritatem debet de cā cognoſcere et ħ ꝓbantᷣ in.c.ſup lr̄is.ex̄ de reſcriptis ⁊ plene nō.in.l.pſcriptionem.C.ſi contra ius uel uti.pub.ꝛc̄.

¶ Die feriata

Et hec ſimiliter eſt ſufficiens cauſa ne dum appellandi ſꝫ nullam dicendi ꝙ tempore feriaꝝ dēt geſcē iudicꝭ officium ſiue ſint ferie meſſium ulˀ uindemiaꝝ uel repentine uel ob honoreꝫ dei introducte ut habetᷣ in.l.dies feſtos. et.l.omnes.C.de ferijs.et.l.i.ff.eo.niſi eēt talis cauſa in qua poſſit procedi ſine figura iudicij ut in cle.ſepe.ex̄ de uerbo.ſigni. et per bar.ad reprimēdū.

¶ Et contra formā

iuris et ſtatutoꝝ. ¶Hec eſt etiã optia cã
ꝙ ubi ſnia deficit in forma r̃dditur nulla
ut.l.placã.C.de ſen.et itlo.om.iu.et.l.i.
et.ij.C.ꝺ ſen.ex pi.reci.ꝙ forma dat eẽ rei
ut.l.iull⁹.§ ſꝫ ⁊ ſi qs.ff.ad exhiben. Hic ãt
iſurgit du^m qꝺ plurimũ occurrit ꝺ facto
ecce ꝙ ſtatuto cauet̃ ꝙ ab interlocutoria
uel alio incidẽti grauamĩe nõ poſſit appel
lari q̃relari nec de nullitate agi ante ſẽten
tiam diffinitiuã. Alio ẽt ſtatuto cauet̃ ꝙ
lata duplici ſnia diffinitiã ſup eadẽ cauſa
ulteri⁹ nõ liceat ptibus appellare nec nul
lam dicere nec aliam q̃relã ꝓponere conti
git ꝙ de facto ab interlocutoria ps appel
lauit uel poſt latã ſniaꝫ binam diffinitiaꝫ
altera ps appellauit.iudex ãt appellatiõis
uiſis exceptionibus ꝓpoſitis ꝑnunciauit
appellationi eſſe deferendũ. Queritur an
hec ſnia ualeat uidet̃ ꝙ ſic ꝙ iudex cum
iniq̃ decernit in ptis p̃iudiciũ ius facẽ di
cit̃ et ſnia tenet ut.l.fi.ff.de iuſti.et iure
et hẽt̃ et nõ.p glo.et tex.in.l.i.§ in hoc i
terdicto.ff.de libe.exhi.et.l.i.in prin.ff.ad
turpil.et.l.ſi ꝑuus pluriũ.§.i.v.ſi tamẽ.ff.
de le.i. Tu autẽ cont̃ dic ꝙ peccatũ eſt fa
cere contra ꝓhibiti legi ergo act⁹ nullus
ut.l.nõ dubiũ.C.de legi.et.l.cũ lex.ff.de fi
deiuſſ.et.l.oro.ff.de ſpon.cũ ſi.et ꝙ ꝯmiſ
ſio eſt reſc̃ptum ſup tali appellatiõe pro
bati obtenti et ĩpetrati nulli⁹ eſt momẽ
ti ſicq̃ʒ repitur ſnia a nõ ſuo iudice lata ar
eius qꝺ dicit̃ cui⁹ ꝓhibet̃ petitio e⁹ nõ
tenet facta ꝯceſſio ut.l.fi.in fi.C.ſi nup ex
reſcrip.pe.deinde ꝙ repit̃ lata cõt priorẽ
ſniaꝫ q̃ uirtute ſtatuti in rem tranſiuit iu
dicatam g̃ nulla ut.l.i.C.qñ ꝓuo.non eſt
neceſ.et.l.poſt ſniaꝫ.C.ꝺ ſen.et iterlo.om
iudi.et.l.i.C.ſen.reſcin.non poſſe et ꝙ am
plius adeo nulla reddit̃ ꝙ ſi etiã de ãba
rum ptiũ conſenſu fuerit lata nõ tenẽt ut
eſt tex.in cle.ſi appellatiõis.ex̃ de appell.et
ibi p glo.et nõ.ẽt p glo.in.l.ſi diuerſa.C.
de tranſ.nec ob.cõtrariũ ſupius allegatuꝫ
quod ꝓcedit ante latã ſniaꝫ que nondum
tranſiuit in rem iudicatam quod nõ. Sꝫ
quid ſi ſtatuto cauet̃ ꝙ ante diffinitiuam
ſniam non poſſit appellari ab aliquo g̃ua
mine ⁊ poſt latam ſniaꝫ iudex grauet ptẽ
in aliq̃ an poterit appellare dic ꝙ ſic nã ꝓ
hibitum uno tẽpore uidet̃ cõceſſũ alio tẽ
pore ut.l.ſi ita qs.ff.de uul.et pup.et.l.in
hoc iudiciũ.§.ſi ꝯueniat.ff.cõi.diui.facit.l.
cũ lex.ff.de.ll.nam et hoc fieri contingit ĩ
grauamĩe illato circa executionẽ ſnie ⁊ ex
penlaꝝ taxatiõe ubi ꝑmiſſa eſt appellatio

de iure ciuili q̃ ꝓhibita eſt ante ſniam ut
plene nõ.per cy.in.l.ab executione.C.q̃rũ
appel.non reci.et p bar.in.l.ab executione.
.ff.de appel.et p Inno.in.c.ſuper eo.ex̃ ꝙ
metus cauſa.

¶**In his ſcriptis** ꝓuo cat ⁊
appellat. An aũt ſit nc̃cia ſcriptura dixi
ſupra. Sꝫ aduerte ꝙ hic appellat̃ nedũ
ꝙ ſnia ſit iniqua ſed ꝙ nulla et in hoc eſt
bona cautela ꝙ ſi fieret ꝓuocatio ſimpl'r
ut eſt in cõi ſtilo apud ignorantes tunc ſi
appellatio eẽt reprobata p aliquod ſtatu
tum expiraret nullitas que ueniret ad eã
incidenter ut nõ.p glo.C.qñ ꝓuo.nõ eſt
neceſ.l.i.ꝙ ſublato p̃ncipali tollit̃ acceſſo
rium ut.l.cũ p̃ncipalis.ff.de re.iuri.ꝺ quo
dicam.j.in ti.de appel.que interponitur a
diffinitiã. Sciendũ eſt autem ꝓ pleniõi
doctrina ꝙ de iure canonico põt a quocũ
qꝫ grauamĩe ante ſniaꝫ illiciti uel poſt dif
finitiuam appellari ut in.c.cordi.et in dc̃o
.c.ut debit⁹.de appel.cũ ſi.ſꝫ de iure ciuili
regula eſt incõtrariũ ſcꝫ nõ poſſe appellari
ut in.l.ij.ff.de appel.reci.et.l.ante ſnie tem
pus.C.quo.appel.non reci.et i.l.aptiſſimi
C.de iudi.que regula ꝓcedit in actib⁹ iu
dicialibus.in ex̃iudicialib⁹ uero procedit
eodẽ modo regula iuriſ canonici ut liceat
appellare ut habet̃ et nõ.in.c.cum ſit ro
mã.§.ſi uero.et.c.bone.ex̃ de appel.et i.c i.
ex̃ eo.ti.li.vi. Sed de iure ciuili eſt dubiũ
et uidet̃ ꝙ poſſit appellari p.l.ad ſcribatũ
et.l.ciues et incole.C.ꝺ appel.incontrariũ
uidet̃ p.l.a ſnia.§.idẽ reſcrip.ff.de appella.
Sed ꝓ cõcordia ſic diſtigue ſ^m bar.et p
eum nõ.in.l.fi.ff.de appel.reci.uel non.et i
.l.i.§.ſolent.ff.qñ appel.ſit. Quidam ſunt
act⁹ ex̃iudiciales q fiunt p modum cuiuſ
dam iuriſdictiõis ut electiões ad officia ⁊
in iſtis põt appellari ut in dicto.§.ſolẽt.et
dicta.l.ſi ad ſcribatũ.cũ ſi. Quidam ſunt
actus ex̃iudiciales qui fiunt p modũ cui⁹
dam iuriſdictiõis a pluribus de uniuerſiſ
p modũ ẽt iuriſdictiõiſ et idẽ quod ſupra
ut in dicta.l.ciues.et.l.ſi ad ſcribatum.et
ex̃ de his q̃ fiunt a ma.p.ca.c.i.et ibi nõ.
Quidam ſunt act⁹ q fiunt non p modum
iuriſdictiõiſ licet aliter et ſpectant ad plu
res ut ſingulos non ut uniuerſos.et tunc
aut act⁹ illi finem imponunt liti uel ꝯtra
uerſie ut tranſactio iuſiurandũ et ſi.et tũc
non põt appellari ꝓpter conſenſum ptiuꝫ
in hac re conſentiẽtiũ. Sꝫ alij q ex his ac
tibus breuiter bene poſſent appellare ut

dicta.l.a ſnīa.§.ideꝫ releripſerūt dēt tamē
in tali appellatione inſeri cauſa legitīa et
ꝓbabilis ut ibi ꝓbatꝰ.et ꝑ hoc dicit ideꝫ
bar.unū ſingulare contꝰ cōmunē omniuꝫ
practicam et opi.vꝫ ꝙ cuꝫ ſnīa arbitratori
aſſumpti ſit q̄dā trāſactio et litē finiat ꝙ
ex ea grauatꝰ cōtra quē lata eſt ſnīa pote
rit ex iuſta cauſa ab ea appellare in q̄ appel
latione obſuari dēnt tpa alteriꝰ appellati
onis ut in cle.ſi appellanti.de appel.ſꝫ poſ
ſet ēt petere reductiōeꝫ ad arbitriū boni
uiri in qua reductione non tenebitꝰ obſer
uare tpa appellationis ſed illa de qbꝰ nō.
ꝑ eum in.l.ſi ſocietatē.in.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ
ſocio. Quidam ſunt actus q non īponunt
finem liti et in his diſtiguitꝰ nā q̄nq3 actꝰ
grauamis eſt ꝑfectus q̄nq3 ſolum ceptus.
q̄nq3 nec ceptus nec ꝑfectꝰ ſꝫ cominatus
Primo caſu non repitꝰ iure cīli tm̄ appel
lari poſſe ſꝫ aliis remediis ſuccurritꝰ g̃ua
to puta interdicto vñ vi uel ꝙ vi aut clā
uel alia actione. 2°. caſu idē ut.l.i.in prin.
.ff.de op.no.nunc. 3.° caſu dic ſm̄ euꝫ poſ
ſe appellari in oibus caſibus in qbꝰ iudi
cis officium poſſet ſuper hoc iplorari que
appellatio eſt magꝰ quedā īuocatio et ſub
miſſio ꝓtectioni iudicis q̄ꝫ propria appel
latio ut in dicto.c.bone.et.l.de pupillo §.
ſi qs ipſi ꝑtori.ff.de op.no.nunc.exempla
patent ſi timeam ne offendar in ꝑſonam
ut in.l.denuntiamus.C.de his qui ad
ec.confu.uel in rebus ꝓpriis.ut.l.ii.C.de
his q ho.ec.poſ.et idē in ſi.dic ut ibi. An
aūt in caſibus in qbus licite appellatꝰ ab
extiudiciali grauamine ſit cauſa in appella
tione inſerenda uidetꝰ ꝙ ſic ex° eiꝰ quod ī
terponitꝰ a grauamīe iudiciali Inno.dicit
ꝙ nō.in.c.conſuluit.ex̄ de appel.de q̄ appel
latione extiudiciali nō.ꝑ glo.et habetꝰ i.c.
cōuentationi.ex̄ de appel.li.vi. Reſtat q̄
rere q̄ ſit ratio regule iuris ciuilis vꝫ ꝙ n̄
poſſit ab interlocutoria appellari rādetur
ut ſupra dictum ē ut cōpeſcatꝰ temeritas
litigantium ſaragentium īpedire ꝓceſſuꝫ
Et inſuper eſt alia ratio ꝙ grauamē tale
eſt repabile ꝑ ſnīaꝫ diffinitiuam ut nō.ꝑ
glo.in.c.ſi.ex̄ de appel.li.vi.et eſt tex.in.c.
cū appellatiōibus.eo.ti.vñ ſupfluū eſt tali
bus deferre appellatiōibus.et ex hoc infe
rūt ſm̄ doc.⁊ bar.ut plenius ꝑ eum nō.in
dicta.l.ii.ff.de appel.reci. Quid ſi graua
mē illatum non eſt repabile ꝑ diffinitiaꝫ
ſniam ꝙ tunc poterit appellari qd̄ autē ſe
qtꝰ cy.in dicta.l.ante ſnīe tēpuſ. Ex quo
colligunt qdam ꝙ ratio q̄re de iure ciuili
a ſnīa lata ſuper poſſeſſorio nō appellatꝰ ē
ꝙ tale grauamen eſt repabile ꝑ ſnīaꝫ ferē
dam ſup ꝓprietate ut plene traditꝰ in.l.i.
C.ſi d̄ mo.poſſ. Ideoq3 ſi ī iudicio ꝓprieta
tis non eēt ſuccurſum ipſi cōdēnato poſſꝫ
appellari exm̄ in.l.q exceptionē.§.ſi ꝑs.ff.d̄
condi.inde. Et nō ꝙ dicta.l.i.C.ſi de mo
poſ.locū habet in quocunq3 poſſeſſorio ſi
ue retinēde ſiue recupande ſiue adipiſcen
de poſſeſſiōis ut plene nō.ꝑ cy.in.l.i.et ꝑ
bar in dicta.l.ii.de iure tn̄ canonico pōt a
quocūq3 poſſeſſorio appellari ut nō.in.c.
cum ad ſedem.ex̄.de reſti.ſpo.et per glo.ī
.c.i.ex̄.de cauſa poſ.et ꝓprie.et in.c.ſi.ex̄.d̄
iudi. Aduertendū tamē ꝙ bar.in.dicta.l.
.ii.fuit in ſinglꝰi opi.dicens ꝙ facta execu
tione ſnīe late in poſſeſſorio admittitꝰ ap
pellatio licet non ante executionē admit
tatꝰ quod ꝓbatꝰ ꝑ tex.d.l.i.dum dicit ni
hilominus ſnīa ſortiatꝰ effectū ⁊c que uer
ba nō excludūt appellationē ſed ſimꝰ diſ
ponunt executionem non impediri ſꝫ ſal
ua eiꝰ pace hec opi.non eſt uera ꝑ tex.d.l.
i.ibi dum dicit ut integra oīs ꝓprietatis
cauſa ſuetꝰ ⁊c q̄ uerba apte demonſtrant
ſolum reſuatū eē ius agendi ſuper ꝓprie
tate nō autē dicit de poſſeſſione alꝰ autē di
xiſſet ut integra oīs cauſa poſſeſſionis ſer
uetur et hoc ſimiliter confirmat tex.eiuſ
dem legis ibi ſortiatꝰ effectum ⁊c.naꝫ effe
ctus ſnīe eſt qn̄ ſnīa tranſit in rem iudica
tam ar.in.l.ordo.in ſi.et.l.executionē.i ſi.
C.de execu.rei.iudi.et hāc opi.tenēt oēs
quā ēt confirmat archi.ii.q.vi.c.ſi de poſ
ſeſſione.ubi dicit per plures rōnes ꝙ de
iure canōico non licet appellari a poſſeſſo
rio licet cōis ſit opi.ꝙ aliud ſit de iure ca
nonico et aliud de iure ciuili ſeruabitꝰ g̃
ius canonicū in foro ſuo et ius ciuile in fo
ro ceſari iux̄ nō.in.c.i.ex̄ de no.op.nunc. ſꝫ
ſi de iure ciuili aliquo caſu non poſſit de
grauamine appellari an poterit iudicī of
ficiū implorari uidetꝰ ꝙ ſic ꝑ.l.arbitro.ſm̄
ꝑmam lec.et ꝑ ea que ibi nō.ꝑ bar.ff.q ſa
tis.co.et facit in ar.l.ſi qs aduerſus.C.de
ꝑci.ipa.offe. Deinde q̄ritꝰ an ſnīa lata in
poſſeſſorio ſit diffinitiua uel interlocuto
ria dic ꝙ eſt diffinitiua ut detꝰ glo.in dc̄a
.l.i.C.ſi de mo.poſ.ubi tn̄ in caſibus a iu
re ꝑmiſſis ab ea appellatꝰ ſapit in hoc na
turam interlocutorie ꝙ neceſſe eſt in ipſa
appellatione cauſam exꝑmere ut nō.ꝑ Io
an.in.c.paſtoralis.ex̄ de offi.dele.et nō.per
doc.in dicta.l.ii.de appel.reci.uel nō. Am
plius q̄ritꝰ ſi poſſeſſoriuꝫ habet annexam

cauſam ꝓprietatiſ uel ſimul utriuſq; ꝙ tam
poſſeſſoriū q̃ petitoriū fuit intétatū ⁊ iu
dex ſup poſſeſſorio tm̄ ꝓnunciauit reſeruа
to omni iure ꝓpetatis utriq; pti i alio iu
dicio an poterit a tali ſnīa appellari de iu-
re ciuili uidet̃ ꝙ ſic q; per eam ledit̃ ius
ꝓpetatis de quo ſimul cum poſſeſſorio d̃
buit ꝓnunciari ut in.c.cum dilect⁹.ex̃ de
cā poſ.et ꝓprie. Tu āt dic ꝙ non ſm̄ cy.et
alios q; ex tali ſnīa ius integrū et illeſum
remanet ꝓpetatis ut p eos nō.in.l.i.C.ſi
de mo.poſ.⁊ in.l.incti.ꝟ.iuxta hec quero
C.de interdic.et in.l.ſi qs in tantā.circa fi
nem.et.l.momentanie.C.unde vi.qđ etiā
confirmat Inno.dicens ꝙ licitum ē iudi
ci maxime ſi non liquet plene ſibi de peti
torio ſepare unū ab alio et ſuper quo ue-
lit ꝓnunciare ut p eum nō.in dicto.c.cū
dilectus.et cy.idē i dicta.l.incerti.p q̃ fa
cit tex.in.c.ſignificauerūt.ex̃ de teſti. Alia
ſequeñ declara ut dicetur.ī.in ti.de appel
latione q̃ interponit̃ a ſnīa diffinitia.deo
gras. Seqt̃ forma ſnīe diffinitie rubrica.

Forma ſnīe diffinitiue.

Nos.b.legum doctor cōmiſſarius et delega
tus cāe et qōnis iam diu uer
tentis inter et p Jo. de pte una et an.de
ꝓ pte alia cui⁹ quidē cōmiſſiōiſ ⁊ delega
tionis tenor ſeqt̃ in hac forma uiſo etiam
libello coram uobis ꝓducto in queſtione
antedicta cui⁹ libelli tenor ſeqt̃ ut.ī.uiſa
que liti conteſ.inde ſecuta nec nō et uiſis
ac diligenter inſpectis teſtibus et atteſta
tionibus iuribus et inſtrumētis ceteriſq;
attitatis ꝓducti geſtis et facti in ipſa cau
ſa p ptes antedictas auditi q; p̄ ipſaꝝ pti
um allegatiōibus ſepe et ſepius et ſuper
his oibus habita diligenti et matura de-
liberatione xp̄i noīe inuocato et beatiſſīe
katherine patrone noſtre in his ſcripti ſe
dentes ꝓ tribunali in loco q̄ quē pro no-
ſtro elegimus tribunali ad hanc ſnīaꝫ ꝓ-
ferendam dicim⁹ ꝓnunciam⁹ et declara-
mus in omnibus et per omnia ꝓut infra
primo quidem pronunciamuſ ⁊ declara-
mus ſupraſc̄ptam petiam terre de qua in
p̄dicto libello fit mētio ſpectaſſe et ptinu
iſſe ac ſpectare et ptinere pleno iure prefa
to an.et condēnam⁹ dictū Jo.et dictum
Sy.eꝯ noīe uerſus ipſū an.ad dimitten-
dum ac relaxandū et reſtituēdū dicto an.
ſupraſc̄ptam petiam terre. Itē condemna
mus dictum Jo.et Sy.ad dandū ⁊ ſoluē
dum dicto an.p fructibus et occaſiōe fru
ctuum p ipſū Jo.ꝑceptoꝝ ex dicta petia
terre flor̃.c.infra xv.dies ꝓxime futuros.
Itē abſoluim⁹ utrāq; ptē ab expenſiſ pre
ſentis litis ꝓpter iuſtā cām litigandi.

Nos.b.legum doctor
q; frequens ſit ſentētiarū tracta
tus ſatis notum eſt oibus iōq; de pluribꝯ
uideam⁹ et p̄cipue memorie cōmēdate ꝙ
qlibet iudex in ꝓnunciando ſemper ueri-
tati adhereat ac pariter equitati ut.l.ꝙ ſi
ephiſi.ff.de eo.qđ cer.lo.⁊.l.placuit.C.d̃
iudi.et.l.i.cum ibi nō.C.de.ll.circūſcripti
apicibus et iuris ſubtilitatibus q̃ lꝫ in al-
legando ſint tolerande in iudicañ tñ ſunt
reijciende ut inqt.l.lator.et glo.in.l.ſi fi-
deiuſſor.ꝟ.quedam.ff.man.et.l.ſicuti.ꝟ.ſi d̃
bitori.ff.q mo.py.uel ipo.ſol. Queritur
itaq; p̄mo q̃tuplex ſit ſnīa dic ꝙ duplex
vꝫ interlocutoria de qua in ti.p̄cedenti di
ctum eſt et alia diffinitia de qua h̄ ſermo
eſt. 2° querit̃ qd ſit ſnīa diffinitia. R̄ ꝙ
eſt qdam act⁹ iudicialis p quē finis cauſe
p̄ncipali iponit̃ ut.l.i.ff.de re iudi. 3° q-
rit̃ quo ordine ꝑuenit̃ ad hanc ſnīaꝫ diſ-
finitiuā. R̄ndet̃ ꝙ libello p̄cedente ⁊ liti.
cti et alijs ſeruatis de qbus in aut̃ offera
tur.C.de liti cti.er in.l.edita.C.de eden.
et in.c i.ex̃ de libel.obla.et in.l.ꝓlatam.C
de ſen.et in.c.qm̄ contra falſam.ex̃ de ꝓba.
debet ēt interuenire citatio ꝑemptōia ad
audiendam ſnīam ut in.l.ad ꝑemptorium
.ff.de iudi.et.l.i.ꝟ.item cū ex edicto.ff.que
ſen.ſine ap.reſcin. 4° q̄ritur quis poſſit
ferre ſnīam diffinitiuā. R̄ndeo qlibet hn̄s
iuriſdictionē ordinariam uel delegatā ut
.ff.de re iudi.l.iter pares.et.l.duo iudices
et.l.p̄ſeſ.⁊ quaſi p totum.C.de ſen.ex pi.
reci.et ex̃ de offi.deleg.p totū.et.C.d̃ pe-
da.iud.p totum.imo qlibet arbit̃ q ſolaꝫ
hēt notionē non hēt iuriſdictionē ut nō.
i.l.notionē.in p̄n.ff.de uerbo.ſig.et.l.ꝓua-
toꝝ.C.de iuri om.iudi.pōt diffinitiuam
ſnīam ꝓferre ut.l.i.C.de arbi.et.l.i.et.ij.
.ff.d̃ arbi. Arbitrator āt ñ fert ſnīaꝫ diffi
nitiaꝫ ſꝫ traſigē dr̄ ut i aut̃.ut diffe.iudi.
.ꝟ.ſed interim.et nō.p Inno.in.c.qntaual.
ex̃ de iureiu.et nō.p bar.in.l.ſi ſocietatē.ꝟ.
arbitroꝝ.ff.p ſocio. Quinto q̄rit̃ quis
ſit effectus et qualis ſnīe diffinitiue dic ꝙ
eſt multiplex in iure et inter alios effect⁹
ille vꝫ ꝙ ſolutū auctoritate rei iudicate ñ

repetit tanq̄ indebitū quia facit ſnīa de
indebito debitum ut hēt in.l.i.cū ibi nō.
de condi.inde.et.l.ſi fideiuſſ.§ in omnibus
.ff.man.et nō.p glo.in.l.debitor.§ fi.ff.ad
trebel.et p cy.et alios in.l.cū quis.C.ð iu
ri et fac.igno.¶ Sexto q̄rit q̄liter diffini
tia ſnīa īpugnet dic ꝙ duob9 mōd pncīr
primo rōne nullitatis.2° ratiōe iniquitati
et hoc tripliciter vnomō p uiā appellati
onis de qua loqt.C.et.ff.de appel.per to
tum.aliomō p uiam in integm reſti.ð qua
traditur.C.ſi aduerſ.rem iudi.p totū.cū
ſi.ibi nō.alio mō p uiam ſupplicatiōis ð q̄
habetur in.l.ſi qs aduerſus.et in aut.que
ſuppli° cum ſi.ibi nō.C.de pci.ipe.offe.im
pugnat auté per uiam nullitatis ml'tifor
miter pmo ex defectu pſone iudicātiſ ſeu
pnunciantis qui fuit iudex incōpetēs qð
pōt contingere multis mōis ut.C.ſi a nō
cōpe.iudi.p totum.et.l.i.C.de arbi.et.l.fi.
de iuri om.iudi.et.l.ij.in pn.et.l.cum pre
tor.ff.de iudi.quo caſu licet non poſſit h̄
ſnīa a ptibus confirmari tanq̄ ſnīa ut.l.ſi
expreſſi.ff.de appel.ſi tamen confirmetur
ualebit ut pactū ut tradit in.l.ij.C.cōia
utriuſq̄ iudi.reddit ergo hoc caſu ſenten
tia nulla.Eſt ét et ali9 caſus uidelicet ſi la
ta ſit poſt lapſum inſtantie ut nō.per glo
ſuper x.triēnij.in.l.pperandū.in pn.C.de
iudi.et in dicta.l.i.in fi.C.de arbi.et nō.p
bal.i.l.ſcire oʒ §.ſequēs.ff.de excu.tu.7 ha
betur in.c.de cauſis.ex̄ de offi.dele.et.l.ij.
§ ſi et iudex.ff.de iudi.et dixi in x.hic q̄
ro circa infra eo.¶ Item eſt nulla ſi la
ta ſit poſt recuſatioñe iudicis ſuſpecti ut
hētur in.c. ſuſpitionis.ex̄ de offi.dele.et.l
aptiſſimi.C.de iudi.Item eſt nulla ſi lata
fuerit ab eo q habet ptāté ligatam pū qa
petitum fuerit conſilium ſapientis iuxta
formā ſtatutoꝝ terre quo ſpreto tulit ſen
tentiā uel fuerit p aliū pueni9 in cogni
tione cauſe ut nō.p archi.et Jo.an.i.c.cū
plures.ex̄ de offi.dele.li.vi. Item é nulla
ex defectu ptātis pſone litigantis ut ꝙ é
falſus pcurator ut.l.licet.C.de p cu.et ex̄
co.ti.c.in noſtra pñtia.et in.l.licet.ff.de iu
di.uel eſt falſus tutor uel curator ut.l.p
latum.et.l.non dubium.C.de tuto.et cu
ra.qui ſati non.de.et.l.ſi tutor.et ibi p cy.
C.in quibus cauſis in inte.reſti.nō eſt ne
ceſ.et optie facit tex.cum glo.in.l.ij.et ibi
p cy.C.de eo qui p tuto.neg̃ geſ.Ité eſt
nulla ſi lata ſit ſuper alio q̄ qð petitum
eſt ut.l.ut fund9.ff.cōi diui.et.l.fi.in.fi.C.
de fideicō.liber.facit.l.quid tamé in fi.7.l

non diſtiguem9.§ nunc de officio.cū ſe.et
§ fi.ff.de arbi. Sed circa hoc occurrit ta
le dubium ecce ſtatuto cauet ꝙ lata ſnīa
in cauſa appellationis confirmatoria pme
non poſſit ps que ſuccubuerit ultēius ap
pellare nec nullā dicere ſed ipſa ſnīa exe
cutioni mittat ꝛc contingit ꝙ in pncipali
cauſa reus ſuccubuit et condēnat9 eſt i cē
tum deinde in cauſa appellatiōis iudex ul
tra ipſa centum reum condēnauit in boue
Querit an hec ſnīa ſit mittenda executi
oni in boue ſicut in centū omni appellatio
ne et exceptione reiect̄. uidet ꝙ ſic quia
ſtatutū ſimpliciter loqt et gñaliter ergo
ꝛc ut.l.i.§ gñaliter.ff.de lega.pſtan.et.l.de
pcio.ff.de publicia.cum ſi.ibi nō. Sed tu
dic contra ꝙ talis ſnīa q̄tum ad boué eſt
nulla ex defectu iuriſdictionis cum iudex
appellationis non hēat ptātem nec iuriſdi
ctioné niſi ſuper deductis in pncipali cau
ſa ut in aut.ut cū ð appel.cogno.poſt pnci
pium et hoc ſeqt cy.in.l.p hanc.C.de tē
po.appell.in pma queſtione.et Ja.butri.i
l.ampliorem.in fi.C.de appel.ſicq̄ nō trā
ſit in rem iudicatam neq̄ intelligit p ſta
tutum nullitas hic eſſe remota ut nō.Jo
an.in cle.i.ex̄ de ſequeſ.poſ.et fruc.et bar
in.l.i.ff.ꝙ vi aut clam. Amplius ꝙ p ſta
tutum remouet nullitas et appellatio q̄
tenus ex ſnīa 2a confirmat quod iudicatū
eſt in pma ar.in.l.eos.C.de appel.cū ſi.ſꝫ
in hac queſtione nihil ſuper boue fuerit p
nunciatum in prima ergo relinqt q̄ ad h̄
2am ſnīam non eē confirmatoriā pme et p
ðñs in ea pte non habere locum dictū ſta
tutum.Nec ob.d.l.de pcio.cum ſi.ꝙ pce
dit quando abſurditas nulla contigēt al'
non nec enim tolerandū eſt qdquā abſur
dum ut.l.fi.ff.ad exhiben.l.filius.x.abſur
dum.ff.de le.i. Item eſt nulla ex ðfectu
forme pceſſus uel ſbalium eius ut quia
libellus non fuit oblatus nec lis ct̄.l' iu
ratum de calūp.et ſi.ut.l.platam.C.ð ſé
ten.et inter.om.iu.et.l.i.C.de execu.re.iu
di.ex̄.de pba.in.c.qm ꝯtra falſā.licet i ali
quibus caſibus hec non habeant uitiare
ꝙ eſt quando poteſt in cauſa pcedi ſine fi
gura iudicij ut in cle.ſepe.de uerbo.ſigni.
Item eſt nulla ſi iudex tulit ſnīam in fa
cto ſuo pprio uel uxoris aut filioꝝ ut.l.q
iuriſdictioni.ff.de iuri.om.iudi.et.l.i.C.ne
qs in ſua cauſa.¶ Item eſt nulla ſi lata ſit
die feriata inuitis litigatoribus ut ſunt fe
rie meſſiū uel uindemiaꝝ ut.l.i.7.l.ſi feri
atis.ff.de ferijs.Idem ſi ſunt ferie in dei

uel ſanctoꝝ reuerētia ītroducte ł ꝑncipis
ordine ut.l.i.et.l.oēs.et.l.dies feſtos.C.de
ferijs.¶Item eſt nulla ſi ꝑs non fuit legi/
time et ꝑemptorie monita et citata ad ſē/
tentiā audiēdā ut.l.i.§.item cum ex edcō
.ff.que ſen.ſine appel.reſcin.et.l.ad ꝑēpto/
rium.cū.l.ſe.ff.de iudi.et.l.ea que.quomō
et qñ iudex.niſi forte quod eſt mulrū ſin/
gulare ꝑs ipſa fuit citata in litis exordio
ad uniuerſum ꝓceſſū uel ad rñdēdum li/
bello et contumax fuerit in cōparendo et
iudex cōminat⁹ fuerit in ipſo citatorio ut
fit cōiter ſe ꝓceſſuꝝ non obſtante partis
abſētia nam hoc caſu non erit necē ꝙ ulte/
rius ſpecialiter citet̄ ad ſnīam audiēdam
ut dicit Innocen.in.c.finem litibus.ex̄
de dolo.et contu.et bar.in.l.ſtatu libēis.§.
ſtichus omnia.ff.de ſta.liber.et in.l.conſē/
taneum.C.quomō et qñ iudex. Iteꝫ eſt
nulla rōne loci in quo lata eſt ſnīa ut ꝗꝛ ñ
fuit lata in loco conſueto iure ſi erat ordi
narius uel ꝗꝛ lata eſt in loco inhoneſto uł
ad quē ꝑs citata non pōt ſecure accedē ut
.l.ſi cum dies.in.§.ſi arbiter.ff.de arbi.ꝛ in
cle.paſtoralis.ex̄ de re iudi.¶Itē eſt nulla
ratione ꝑſone citate ꝟbi grā ſi iudex ſcien
ter tulit ſnīaꝫ cōtra abſētē infirmitate gra
uatū ut.l.ꝗſitū.ff.de re iudi.uel contra iaꝫ
defunctū ut.l.pe.ff.q̄ ſnīe ſine appel.reſcin.
uel cōtra pupillū uel cōtra minorē indefē
ſum ut.l.i.et.ij..C.q legit.ꝑſo.in iudi.ſtā.
ba.et.l.cum et uos minores.C.ſi aduerſ⁹
rem iudi.l.acta.in fi.et.l.contra pupillum
.ff.de re iudi.et ibi ꝑ bar.ſecus āt eēt ſi fo
ret lata in eorū fauorē ꝙ ualeret ut.l.non
eo min⁹.C.de ꝓcura.ad quod facit.l.ſi cu
ratorem hñs.C.de in ītē.reſti.mi.et.l.cla/
rum.C.de auc.ꝑſtan.et ſic patet ꝙ minor
xxv.annis nō hēt ꝑſonā legitimaꝫ ſine cu/
ratoris auctōitate in actibus iudicialibus
ut dicta.l.ij.C.q legit.ꝑſo.et inſti.de cura
.§.item iuiti.niſi in cā momentanee poſſeſ
ſionis ut.l.fi.C.qui legit.ꝑſo.ꝛ.l.i.C.ſi ꝑ
uim.uel alio mō.cū ſi.ibi nō. In contracti
bus āt et ultīs uolūtatib⁹ poſt xiiij.ānū
hēt ꝑſonā legitimā minor licet ſi ledat̄ ī
contractu poſſit petē ſe reſtitui ut patet ī
n.C.et.ff.de mino.et.C.ſi aduer.uen.et ī
plurib⁹ alijs titulis. Sed dicēt aliqs q̄
ſit ratio diuerſitatis inter contract⁹ et iu
dicia cū utrobiqꝫ uertant̄ ꝑicula ſup hoc
cogita.¶Item eſt nulla de iure ciuili qñ
ꝓcurator fuit in cā et contra dñm fuit la/
ta ſnīa ut.l.i.C.de ſen.et interlo.om iudi
Sed de iure canōico eſt aliqua ut nō.i.c.

ſuſcitata.in ꝑma glo.ex̄ de in inte.reſti.et
plenius ꝑ glo.et Jo.an.in.c.ꝗrelā.ex̄ de e
lec.¶Itē eſt nulla ſi de maiori ſumma ꝗ̄
eēt ei⁹ ptās iudicauit ut.l.ſi idē cum eodē
.§.fi.ff.de iuri.om.iud.et.l.de qua re.ff.de
iudi.et.l.i.C.ſi a nō cōpe.iudi.fallit in ca/
ſu.l.fi.in fi.C.de appel.¶Item eſt nulla ſi
lata ſit poſt t̄minū delegationi ꝑfixū qđ
eſt nō.ꝗꝛ ꝗtidie in reſcriptis addit̄ aliqđ
tempus ad cognoſcendū et ꝓnunciandūꝫ
de cauſa ut hec habent̄ in.l.cum non eo
die.C.qñ ꝓuo.non eſt neceſ.et.l.ij.§.ſi iu
dex.ff.de iudi.et in.c.de cauſis.ex̄ de offi.
dele.et quod nō.in.l.i.C.de arbi.qđ qdē
tempus non currit iudici niſi poſt ꝑſenta
tionem reſcripti ut in.c ſuper eo.§.fi.ex̄ de
appell.et nō.ꝑ glo.in dicto.c.de cauſis.
Hic quero circa ꝑdicta quid ſi a lege uel
ſtatuto limitet̄ tempus iudicandi puta
duoꝝ menſium et iudex poſt lapſum ipſi
us temporis ferat ſnīam an teneat et uale
at ꝛ uidet̄ ꝙ ñ ꝑ iura ſupius allegata.alij
diſtinguunt ut nō.ꝑ Ja.bu.et alios in di
cta.l.ꝓperandū.in ꝑn.aut uerba ſtatuti re
ferunt̄ ad iudicem tantū puta ſi dicāt iu
dex teneat̄ ferre ſnīam.ī.duos menſes ꝛc̄
et ualet ſnīa ꝗuis lata poſt duos menſes
dū tamē ſit.ī.terminū lata hoc eſt triēnij
iudex tamē reddit̄ ꝑiur⁹ ꝙ non ſeruauit
ſtatutū.¶Aut referant̄ ad inſtantiā cāe pu
ta ſi dicant inſtañ cuiuſcunqꝫ cauſe duret
duobus menſibus et tunc non ualet ſnīa
poſt ipſū temp⁹ lata ſicut nec vꝫ qñ lata
eſt poſt triēniū ut in dicta.l.ꝓperandū.in
ꝑn.aut uerba referunt̄ ad utrūqꝫ viꝫ taꝫ
ad iudicem ꝗ̄ ad inſtantiā et tunc idē qa
non ualet.vel dic aut uerba ꝓferunt̄ ī de
legatione uel reſcripto et tūc ſiue referan
t̄ ad iudicem ut.ī.certū temp⁹ iudicare dē
beat ł referant̄ ad inſtantiā cāe in oībus
caſib⁹ ſnīa lata poſt temp⁹ eſt nulla ipſo
iure tanꝗ̄ finito mandato niſi de expreſſo
ꝑtiū conſenſu ipſū tēpus apparēt ꝓroga/
tū ut hēt̄ in dicto.c.de cauſis.et in dicto
.§.ſi iudex.aut ꝟba proferūt̄ in.l.ł ſtatu/
to et tūc diſtiguit̄ an referant̄ ad iudicē
uel inſtantiā ut ſup dictū eſt et ꝑ hec con
cluſiue et ſub breuitate dici pōt ꝙ dña eſt
an dicta uerba ꝓferant̄ a lege an ab hoīe
ut patet ex ꝑdictis.vel dic meli⁹ aut dcā
ꝟba referant̄ ad ordinariū et tūc debꝫ di
ſtingui non habita dña inter legē et reſcri
ptū nam aut lex uel reſcptū loq̄t̄ iudici
aut inſtantie cauſe ut ſupra dictū eſt. Si
uero uerba referūt̄ ad ſimplicē delegatuꝫ

tũc indiſticte ſiue ꝓferant̃ in reſcripto ſi-
ue i ſtatuto ſiue loquãt̃ iudicia ſeu inſtan
tie poſt lapſũ tẽpus non ualet ſnĩa ut in
dicto.c.de cauſis.et.§.ſi iudex. Et eſt rõ
ꝙ in ordinario adhuc poſt tẽp⁹ durat iu-
riſdictio ꝓpria que ceſſat in delegato. Et
eſt notandũ ꝙ tres ſũt ſpẽs mandati qđ-
dam eſt mandatũ ad lites agendas qđdaꝫ
ad negotia gerenda quoddã uero ad iuri
dictionẽ exercendam et hec ſpẽs exequãt̃
quo ad modũ finiendi mandatũ ſiue mã
datum ſit puꝝ ſiue ad temp⁹ ut ꝓbatur
ex his iurib⁹ ſimul iũctis viꝫ ex.l.iij.ff.de
ꝓcura.et.l.ſi defũct⁹.ff.eo.ti.facit.l.mãda
tũ.C.man.et in.§.item ſi adhuc.et in §.fi-
nit̃ inſti.man.et.l.diligẽter.ff.man.et i.c.
cũ dilecta.de ꝛ̃ſcrip.cũ ꝑallegato.c.de cau-
ſis.et.§.ſi et iudex. Item eſt nl'la ſi fue-
rit lata de nocte ut nõ.ꝑ glo.in §.oĩs iſti.
de uerbo.ob.ar.in.§.ſedebunt.in aut.đ iu
di.et eſt tex.in.c.conſuluit.ex̃ de offi.dele.
licet aliq̃ cõtra et male qđ etiã de conſue-
tudine obſeruat̃ ut nõ.glo.in.l.more ro-
mano.ff.de ferijs.ſꝫ arbitratoris ſnĩa bene
tenet cũ ſit q̃dã tranſactio ar.in.l.non mi-
norem.et ibi nõ.C.de tranſac. Itẽ ẽ nul
la ſi lata eſt a iudice ſtante et nõ ſedẽte ut
.l.a ꝓcedente.C.de dila. et.l.i.C.de offi.
iudi.et.in.l.qſqſ.in fi.C.de poſtu.et.l.ij.§.
dies.et ibi nõ.ff.qs oꝛ.in bo.poſ.fue. Iteꝫ
eſt nulla ſi ſit lata ſine ſcriptiſ ut in.l.i.⁊.ij
C.de ſen.ex pi.reci.niſi eẽt qđ de re modi
ca uel epũs inter ſuos clericos ꝓnũciaret
ut in aut̃ niſi breuiores.C.de ſen.ex pi.re-
ci. Item eſt nulla ſi nõ contineat exꝓ̃ſſaꝫ
condẽnationẽ uel abſolutionẽ uel eqpol-
lenſ ut.l.qd tamẽ.§ pompo⁹.ff.de arbi.ul'
ſi non continet certã q̃ttitatẽ uel rem in q̃
condẽp° fit ꝑ ſe uel ꝑ relationeꝫ ad aliud
ut.l.qd tamẽ.§.i.ff.de arbi.et.l.in ſumma.
in ꝑ̃n.et.l.ait ꝑ̃toꝛ.§.fi.ff.de re iudi.et.in.l.
iij.C.de ſen.q̃ ſine cer.quãti. Itẽ ẽ nulla
ſi fuerit dubia uel obſcura ſeu incerta ut i
ſti.de acti.§.curare.licet in certis ſpecialib⁹
caſibus ualeat puta in petitiõe heredita-
tis in cã noxali in obligatiõe alternatiua in
legato deducta falcidia ut ſingulariter nõ
ꝑ glo.in.l.non poſſum⁹.ff.ſi ꝑs here.pe.
Itẽ eſt nulla ſi lata fuerit cõtra priorẽ ſen
tentiã q̃ trãſiuit in rem iudicatã ut.l.i.C.
qñ ꝓuo.non eſt neceſ.et in.l.poſt ſnĩaꝫ.C
de ſen.et interlo.om.iudi.et.l.i.C.ſen.re-
ſcin.non poſ.ẽt ſi de exꝓ̃ſſo ꝑtiũ conſenſu
lata fuerit ut dicit glo.in.l.ſi diuerſa.C.
de tranſac.et eſt tex.in cle.ſi appellationeꝫ

de appel.et ibi nõ.ut ſupra dixi.et ꝑ hoc
põt aſſumi cautela qñ petit̃ executio ſcđ
de ſnĩe reuocatoria ꝑ̃me ut contra executi
onem excipiat̃ de ſnĩa ꝑ̃ma q̃ tranſiuit in
rem iudicatam et niſi actoꝛ ꝓbet de appel
latione legitime interpoſita et delegatiõe
cauſe ſuccumbet in ea. Item eſt nulla ſi
lata ſit contra ius ſcriptũ exꝓ̃ſſo erroꝛe in
ſnĩa ut in.l.ij.C.quando ꝓuo.non eſt ne-
ceſ.et in.l.i.§.i.ff.q̃ ſen.ſine ap.reſcin. Sec⁹
autem ſi lata eẽt contra ius litigatori naꝫ
tunc ualeret et niſi ꝑ uiam appellatiõis l'
reſtitutionis reſcindi non põt ut.l.i.i ꝑ̃n.
et ꝑ totũ ti.ff.de appel.et.C.eo.ti.et nõ.gl
et tex.in.l.i.§.in hoc interdicto.ff.de libe.
ho.exhi.et in.l.nõ uidet̃.C.đ mune.pat.
li.x.in.fi.et.l.ſi ꝑ̃uus pluriũ.§.i.ꝟſi.ſi tamẽ
.ff.de le.i.et in.l.i.in ꝑ̃n.ff.ad turpill'.nam
cum iudex iniq̃ decernit etiam ius facere
dicitur ut.l.fi.ff.de iuſti.et iure.ideo ꝑ̃ſe
mittenda eſt executiõi ut dicit Inno.in.c.
qm̃ contra falſam.ex̃ de ꝓba.in fi. Item
eſt nulla ſi non fuerit lecta ꝑ ipũm iudicẽ
uel notarium ei⁹ uolũtate ut.l.i.C.đ ſen.
ex pi.reci.coniuncta.l.hac conſultiſſia.§.at
cum humana fragilitas.et ibi ꝑ Ja.bu.C
qui teſta.fa.poſ.et.l.hac lege.C.de ſen.et
pi.reci.ſed de iure canonico eſt hodie det-
minatũ ꝙ iudex ꝑ ſe ipſum legat ⁊ ꝓnun
ciet ut in.c.fi.ex̃ de re iudi.li.vi.et ibi per
archi. Item eſt nulla ſi fuit lata a iudice
coꝛrupto ꝑ pecuniã ut.l.uenales.C.qñ ꝓ
uo.non ẽ neceſ. Secuſ autẽ ſi ſit coꝛrupt⁹
ꝑ grãm ꝙ ẽ aliqua mero iure licet poſſit
ope in integrum reſti.reſcindi ut tradit̃ i
.l.ſi ꝑ̃toꝛ.ff.ad trebel.et nõ.in.l.diuus.ff.đ
re iudi. Itẽ ẽ nulla ſi fuerit lata ꝑ̃textu
falſoꝝ teſtium uel inſtrumẽtoꝝ quo caſu
ſic diſtigue plenius ſ͠m doc.aut talis ſnĩa
fuit lata contra minorẽ et tunc eſt ipo iu-
re nulla ut i.l.i.⁊ ibi nõ.C.ſi ex fal.alleg.
aut ẽ lata cõtra maiorẽ et tunc aut fuit la
ta contra p̃ñtẽ aut contra abſñtẽ.ſi contra
p̃ñtem ſubdiſtinguit̃.aut interuẽit dol⁹
aduerſarij ⁊ tunc tenet mero iure ſed ope
reſtitutionis põt reſcindi.aut null⁹ dolus
interceſſit ⁊ tunc vꝫ ſꝫ ope appellatiõis re-
ſcindi põt.aut fuit lata contra abſentem
⁊ tunc aut dolo interueniẽte aduerſarij et
ẽ ipſo iure nulla.aut ſine dolo et tunc ua
let ſed ope reſtitutionis reſcindi põt ut ħ
omnia habent̃ et nõ.ꝑ bar.in dicta.l.di-
uus.ff.de re iudi.et.l.cum ꝑ̃toꝛ.§.marcel-
lus.ff.de iudi.et ꝑ̃miſſa locũ habent quã-
do iudex ſecutus eſt falſa inſtrumẽta uel

teſtis al' ſi aliis rōībus mot⁹ eēt teneret ſnīa ut pbat' et nō.in.l.i.et.l.falſam.C.ſi ex fal.inſtru.et nō.glo.in.c.licet.ex. de pba. ¶ Item eſt nulla ſi lata ſit ex falſa cauſa expreſſa in ipſa ſnīa ſuper q̄ latius ſic diſtingue aliqñ falſa cā exprimit' in ſnīa aliqñ i directo iudicio aliqñ in ultīa uolūtate aliquando in contractu aliqñ in.l.cōi l' municipali aliqñ in reſcripto pncipis aliqñ i puilegio pncipis. ¶ Primo cāu qñ exprimitur in ſnīa ſup qua ad pñſ eſt ſmo ſb diſtingue nam qñq; in ſnīa exprimit' una ſola cā et ſuper ea eſt fundata ſnīa et tūc ſnīa rēddit' nulla ſiue ſit diffinitiua ſiue interlocutoria ſm hoſti.et Jo.an.ut p eos nō.in.c.ſicut nobis.ex. de re iudi.ar.ad hoc in.c.ex pte.ex. de conceſ.pben.et.l.q teſtamēto.ff.de excu.tu.et in.c.cum ex lrīs.x.nos.ex. de i itē.reſti.et ex. de offi.dele.c.cū ſup.lz Inno.teneat contrariū in.c.in pñtia.ex. de renun.et in.c.qm contra falſam.ex. de pba.i fi.aut in ea exprimunt' plures cauſe et tē aut omnes ſunt falſe et idē qd ſ. aut una eſt falſa et alia uera et tunc ſtat firma ſententia iſpecta poti⁹ cauſa uera q̄ falſa ut nō.p glo.in.l.ſi qs ad exhibendū.ff.de excep.rei iudi. Sed bar.in.l.ſi is ad quē.ff.de acq.here.aliter diſtinguit et ſic.qñq; ſententia fert' ex falſa cā allegata a pte in pceſſu cauſe q̄ tamen non fuit p iudicē expſſa in ſnīa et a pte nō fuit in pceſſu allegata et p iudicē in ſnīa expſſa.pmo caſu ſubdiſtingue.aut falſa cā fuit allegata circa ſbſtantialia iudicioꝝ ut puta dixit ps iudicē libellū oblatū et liti. ɔtī.et ſimilia.d q bus in.l.platā.C.de ſen.et inter.om.iud et tunc ſnīa eſt ipſo iure nulla ut.l.ſi quis obrepſerit.ff.ad.l.cor.d fal.aut fuit allegata circa merita cauſe puta quia dixit factū pactū de non petendo uel ſolutionē factā et ſi.et tunc aut ſnīa fuit lata contra minorem et eſt ipſo iure nulla ut.C.ſi ex falſis alleg.aut fuit lata ɔt maiorē et tūc aut allegatio cāe fuit doloſa aut ſine dolo.p cāu ſi doloſa aut fuit fcā contra abſētem et ē ipſo iure nulla aut contra pñtem et eſt aliqua ſed ope reſtitutionis uenit reſcindēda ut.l.ſi ptor.i.§.marcell⁹.ff.de iudi.ubi uero fuit ſine dolo tunc eſt aliq̄ ſz ope reſtitutiōis reſcidi pōt et ſic i iſtis duobꝫ ultis caſib⁹ pcedit ille ti.C.ſi ex fal.iſtru.l.diu⁹.ff.de re iudi. 2°. caſu qñ non fuit allegata p ptem ſed ſolum p iudicē expſſa in ſnīa tunc ſubdiſtigue ſm eum.aut cauſa fuit falſa in facto et iure uel in iure tantū ⁊ tunc ſnīa eſt ipſo iure nulla qꝛ continet expſſum errorem ut.l.ij.C.qñ puo.non eſt neceſſ.et.l.i.in pn.ff.q ſen.ſine appel.reſcin.facit.l.ſi expſſum.et quod ibi nō.ff.de appel.aut fuit falſa in facto tm̄ et non i iure utputa ſi dixerit qꝛ cōpuim⁹ talē ſoluiſſe ideo abſoluim⁹ eum ꝫc cum tamē de ipſa ſolutione non appareat probatum in actis tunc ſnīa ualet ſz ope exceptionis reſcidit' ut.l.ſi pſes.ff.de re iudi.et ſic itelligit' glo.in dicta.l.ſi is ad quē.et idem ſequit' Inno.in.c.in pñtia.ex. de renū.circa fi.et in.c.qm contra falſam.ex. de pba.circa fi.uerū tamē ſi iudex appellatiōis repiret ex alia cauſa fuiſſe idē pnunciandū poterit ipſam ſnīam confirmare ſm bar.ar.in.l.fi.ff.qd cum eo.in tertio uero caſu dic idē per omnia ut pxime dictū eſt in 2°. ¶ Venio ad 2m pncipalem articulū qñ fl'a cā exprimitur in decreto in quo dic ipſum decretum ipſo iure reddi nullū ut.l.ſi uero.§.ſbuentum.ff.de fideicō.liber. et.l.i.§.hec uerba.ff.ne uis.fiat ei.⁊ nō.idem bar.in.l.iuſte poſſidet.ff.de acq.poſſ.ubi poſuit rationē dr̄e inter decretū et ſnīam. Capio 3m articulum qñ fl'a cā adijcit' in ultīa uoluntate ubi ſic diſtingue aut fl'a cā appōitur cōditionaliter et tunc fl'a cā uitiat diſpōnem ut.l.demonſtratio fl'a.in pn.⁊ ibi per bar.ff.de condi.et demon.et inſti.d lega.§.longe.aut fl'a cā apponit' cāliter et tē non uitiat ut in dicta.l.demonſtratio.niſi teſtōr non fuiſſz al' relictur⁹ ut in.l.cum tale.in §.falſam.ff.de condi.et demō.et nō in.l.i.C.de fal.ca.adiec.le.Et adde qd nō idē bar.in.l.libertis libertabuſq; meis.ff.de ali.et ci.le. ¶ Venio ad 4m articulū qñ falſa cā adijcit' in contractu in quo ſic diſtingue.aut cā eſt coherens et final' obligā uel contractus et tunc non uitiat ipſo iure contractū uel obligationem ſed ſi pceſſum fuerit ad ſolutionem uel pmiſſionē et q̄rat' de repetitione diſtinguit'.aut obligatio fuerit contracta ſcienter uel ignoranter ut in.l.dam⁹.ff.de condi.inde.cum ſi.ibi nō.aut cauſa falſa non fuit coherēs ſeu finalis ipſius obligationis uel contractus et tūc ualet ⁊ tenet ipſo iure ſicut ultima uoluntas ut in dicta.l.dam⁹.ſm unā lec.de quo nō.p bar.in dicta.l.demſ'ratio. Condeſcendo ad qrtū qñ in lege apponitur falſa cauſa in quo dic qꝛ regulant' talis falſa cauſa ceſſare facit effectum ipſi⁹.l ſumendo cauſam pro ratione ipſius.l.ut nō.p glo.in dicto.§.falſam.ad quod facit

qđ tradit̄ in.l.gńaliter.C.de epi.et cle. In ꝯ̊ articulo qn̄ apponit̄ i reſcriptis dic ſm̄ bar.ubi ſupra idē eē regulariter quod ſupius dictum eſt in ultia uolūtate ſbdiſtinguen̄ tn̄ an ꝑnceps fuiſſet al' cōceſſur⁹ reſcriptū cā nō obſtāte uel nō fuiſſʒ ꝯceſſurus ut plene tradit̄ in.l.ꝑſcriptione.C.ſi contra iuſ.uel uti.pub.et ex̄ de reſcriptis i .c.ſuper lr̄is. Super 7° articulo qn̄ apponit̄ in ꝑuilegijs dic ꝙ aut ſuper ipſa cauſa fundat̄ ꝑuilegiū et tunc uitiat ꝑuilegium ipſū aut non fundat̄ ſuper illa et tūc nō uitiat ut nō ꝑ Jo.an.in.c.cū inter dilectos.ex̄ de fide inſtru.facit qđ hēt̄ et nō.i .c.ſi ꝑꝑ.extra de ꝑuile.li.vi.et in cle.i.ex̄ de ꝓba. Qualiter āt ipugnet̄ ꝑ uiam appellationis et reſtitutiōis et ſupplicatiōis dicam.ī.in titulis ſpeālib⁹. An āt in ꝑdcis caſibus in qb⁹ ſnīa eſt nulla poſſit ꝑ cōſenſum confirmari uidet̄ ꝙ nō ꝑ.l.ſi expſſʒ.ff.de appel.dic ꝙ nō pōt confirmari ut ualeat tanq̄ ſnīa ſʒ bn̄ pōt approbari ut ualeat tanq̄ pactū ut nō.ꝑ glo.in.l.ij.C.cōia utriuſqʒ iu di.et ꝑ bar.in dicta.l.ſi expſſʒ.x.2° quero. Ex hoc infert̄ ꝙ ſi ferat̄ ſētentia ꝑ arbitratorē q̄ tranſactio appellat̄ poti⁹ q̄ ſnīa ut i aut̄ ut diffe.iudi.§.ſi iterim.et nō.ꝑ bar.in.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorū.ff.ꝓ ſocio.⁊ ꝑ Jnno.i.c.qntauall'.ex̄ de iureiuran.et ꝑ ſpe.in ti.de arbi.poſt ꝑn.et talis ſnīa appareat eē nulla ꝙ poterit a ptibus approbari ut ualeat tāq̄ trāſactio et pactū et ꝓ hac ſnīa facit optie.d.l.ij.C.cōmunia utriuſ.iudi.ubi uidet̄ cal⁹. Sed q̄rit̄ coram quo iudice ſit agendū de nullitate ſnīe dic ut nō.i ti.ſe.x.ide q̄rit̄.

Cuius quidē com

miſſionis. Optima ē cautela et ita ſe hʒ cōis practica ponē tenorē delegatiōis in ſētētia ut appareat ꝙ ipē iudex ct⁹ erat ⁊ n̄ dubi⁹ de ſua iuriſdictiōe al' ſi dubi⁹ eſſet e⁹ ſnīa nō tenēt ut nō.ꝑ bar.i.l.ij.ff.de iud in ꝑn.et.l.multū intereſt.ff.de condi.et đmon.facit.l.q̄ro.ff.de eo q̄ ꝓ tuto.et.l.ſʒ ſi de ſua.ff.de acq.here.licet aūt ſit bona inſ̄tio cōmiſſionis reſpectu ꝑdicto tn̄ ſi cōtra ſnīaʒ q̄ lata ſit de recēti opponat̄ defectus delegatiōis necē erit de ipſa delegatiōe aliter ꝓbare. Sec⁹ ſi lata eēt de longiquo ꝙ tūc ꝓ delegatione et ꝓceſſu ꝑſumit̄ ut nō.Jnno.⁊ alij.doc.in.c.cum in iure ꝑituſ ex̄ de offi.dele.et tangit̄ plene i glo.ſe.

Viſo ēt libello

Ecce ꝙ

qđ debet iudex inſerere in ſnīa.ſ.tenorem libelli cū ſit fundamētū toti⁹ liti ut.l.ut fundus.ff.cōi diui.in aut̄ offerat̄.C.đ liti ꝯti.l.edita.C.de eden.et ad hoc bn̄ facit.l.ut rūſum.C.de tranſac.et.l.ꝑcib⁹.C.de ipu.et al' ſub.et.l.diuus.ff.de re iudi.⁊ gl ſingulariter hoc dicit i.l.nec exemplū.C.ad.l.cor.de fal.et eodē mō eſt iſerēda ſupplicatio in reſcripto ut ibi ꝑ glo.nō. Hic q̄ro đ qōne quā lepi⁹ uidi in mōteferrato ecce ꝙ aliqs eſt iudex et notari⁹ ut ipē ſū nunqd poterit ſnīaʒ et alia geſta corā ſe t̄dere et per ſe iſtrā facere de ipſis dic ꝙ n̄ ut dicit bar.in.l.ij.ff.de ſtip.ſer.ꝑ tex.in.c.qm̄ contra fal.ex̄ de ꝓba.et in.c.cū a nobiſ ex̄ de teſti.et ibi ꝑ Jo.an.niſi conſuetudo terre uel ſtatutū municipale aliud induceret ar.in.c.cum dilecti.ex̄ de fide inſtru.et l.i.C.de man.liber. Sed nunqd notarius poſſit ꝑ ſe ipſum tradē et publicare ſuū iſtrumentū in pn̄tia teſtiū dicit idē bar.ꝙ ſic in dicta.l.ij.poſſʒ etiā ſm̄ eū tradere inſtrumētū ꝓcure ſue quo ad ſui ꝑiudiciū nō āt q̄ ad ſui cōmođ dic ut ibi ꝑ eum ⁊c.

Viſaque litis

cōteſtatione.

Hec litis conteſtatio cū ſit de ſubſtantialibus litis conti ut.l.ꝓlatam.C.de ſen.et i terlo.om.iudi.debet eē nota iudici nec de eē debʒ dubi⁹ eē al' reddēt̄ ſnīa nulla ſm̄ bar.ut ꝑ eū nō.in dicta.l.ij.ff.de iudi.vn̄ bene facit iudex mētionē faciēdo de ipſa ſic ēt debʒ eē iudex ct⁹ de contumacia rei qn̄ iterponere uult ꝑmū uel 2m̄ decretum ut ꝑ eundē nō.in.l.fi.ff.de condi.et đmō.ad qđ faciūt nō.in.l.hec āt §.i.ff.ex qb.cau in poſ.ea. Sed nunqd ꝑ hec ꝟba ꝓbetur eē lis conti.uidet̄ ꝙ non ut in.c.qm̄ cont̄ falſam.ex̄ de ꝓba.q2 uerba enūciatia nō ꝓbant ut in aut̄.ſi qs in aliq̄ documēto.C.de eden.cum ſi.ꝓ cui⁹ dubij clariori đcliſione et doctrina pleniori cōſiderādū eſt ꝙ aliquando ꝟba enunciatia ꝓferunt̄ in ſētentia aliquādo in ultia uolūtate aliquando in cōtractib⁹ aliquādo in ꝑuilegio uel reſcripto aliqn̄ in iudicio. Primo cāu qn̄ ꝓferūtur ꝑ iudicem in ſnīa diſtingue aut eſt qđ de ꝓceſſu ante latā ſnīaʒ aut eſt de illo queſtio poſt latā ſnīaʒ Si ante latam ſnīaʒ et tūc uerba narratia ſeu enunciatia ꝓceſſū nō ꝓbāt niſi aliter directo de ipo ꝓbet̄ ut in.c.qm̄ cont̄ falſam.ex̄ de ꝓba.et.l.geſta.C.đ re iudi.et.l.is apud quem C.de eden.et nō.ꝑ glo.et doc.in.l.quotieſ §.fi.ff.de ꝓba. Si uero ſit qđ poſt latam

ſnīam et tunc aut de ipſo ꝓceſſu fit mētio
in ſnīa ut in pñti forma aut de eo nl'la fit
mētio. Si qdē d̄ eo fit mētio ſubdiſtīgue
aut ſnīa fuit lata pte pñte uel abſñte et u-
troq; caſu appellante ſeu ꝓuocāte et tunc
nō p̄ſumit᷑ ꝓ ꝓceſſu niſi aliter ꝓbet᷑ ut
nō.i.l.bi q ad ciuilia.C.de app.et i.c.i pñ-
tia.ex̄ de renū.et i.c.qm̄ ɔt̄ falſaȝ.et ibi ꝑ
Inno.et i.c.bone memorie.ex̄ de elec.aut
fuit lata pte pñte uel abſñte et nō appellā-
te et tūc credit᷑ iudici et ei⁹ ỽba enūciatia
ſeu narratia ꝓbāt᷑ p̄ſumit᷑ ꝓ ꝓceſſu ut i
p̄all'.c qm̄ cōtra falſā.ſ͂ᵐ aliā lec.et hui⁹ ē
rō ar.nō appellās uidet᷑ approbare ſnīaȝ ⁊
ꝑ oñs oia et eadē ɔñtia ar.in.l.ab eo iudi
cato.C.quo et qñ iu.et.l.fi.in fi.C.de ſen
q̄ ſine cer.q̄ti.et qd̄ nō.in.l.optimā.C.de
ɔt.et cōmit.ſti.et in.l.cū aliqs.C.de iure
deliber.qd̄ et ſeqt᷑ ſpe.in ti.de ſen.et re
iudi.§.ſi.ỽ.in ſūma.et bar.in.l.fi.ff.qñ ap-
pel.ſit.ubi uide et idē Specu.i ti.de iſtru
edi.§.reſtat.ỽ in ſumma.ubi ỽo.de ꝓceſſu
nulla fit mētio i ſnīa tūc ſubdiſtīgue.aut
allegat᷑ defect⁹ i ꝓceſſu ptinēs ad iuriſdi
ctionē iudicis puta defect⁹ ptātis ſeu de-
legati.aut defect⁹ ptinens ad ordinem et
formā ipius ꝓceſſ⁹.p̄ caſu aut iudex q tu
lit ipſā ſnīam erat ordinari⁹ et tūc ꝓ eiuſ
iuriſdictiōe p̄ſumit᷑ ꝙ ei⁹ iuriſdictio ē cer
ta ut i.c.ſicut nobis.ex̄ de re iudi.cū ſi.ibi
nō.aut erat iudex delegat⁹ et tūc ſb̄diſti-
gue.aut fuit lata ſnīa pte pñte l' abſñte et
nō appellante et tūc ſi opponat᷑ ꝓ delega
tione nō p̄ſumit᷑ multo min⁹ ſi appellaue
rit.ſi uero nō opponat᷑ tūc ꝓ delegatione
p̄ſumit᷑ ut hec hñt᷑ et tdūt᷑ ꝑ Inno.in.c.
cū i iure pit⁹.ex̄ de offi.dele.et ꝑ alios i.l
.i.C.de man.pn.et in.c.i.ex̄ de ꝓcur.2.ᵒ ca
ſu pncipali qñ allegat᷑ defect⁹ ↄ̄ca forma-
lia uel ordinalia ꝓceſſus et tūc aut tal' de
fect⁹ allegat᷑ a 3ᵃ ꝑſona q̄ nūq̄ fuit in iu-
dicio nec in ipſa cā et tūc q̄tū ad ipſā pſo
nam nō p̄ſumit᷑ ꝓ ꝓceſſu ꝑ regulā illam
cū ñ obſtat exceptio rei iudi.nec ſil'r ꝓceſ
ſus ut hēt᷑ in.l.fundi.et.l.fundū.ff.de ex-
cepti.re iudi.et nō.ꝑ glo.i dicto.c bone.ex̄
de elec.aut ille defect⁹ allegat᷑ ab ipſa p-
te ꝙ fuit in lite et tūc ſubdiſtigue aut ſen
tēna nōdū trāſiuit i rē iudi.ſȝ ē appellati
one ſuſpenſa ul' itra tpa appellādi et tunc
nō p̄ſumit᷑ ꝓ ꝓceſſu niſi de eo ꝓbet᷑ ut i
.l.bi.q ad ciuilia.et qd̄ ibi nō.C.de appel.et
d.c.in pñtia.de renū.aut ſnīa trāſiuit i rē
iudi.et tūc fuerūt opi.diuſe.nā cōpoſ.i.d.
.c.bone.uoluit dicere ꝙ p̄ſumit᷑ ꝓ ꝓceſſu

rō ē ꝙ ptis taciturnitas uidet᷑ oia approꝑ
aſſe i ſnīa narrata ar.in.d.l.ab eo.et.C.de
ſen.q̄ ſine certa q̄ti.l.fi.glo.uero ber.tenu
it cōtrariū in dicto.c.qm̄ cont᷑ falſam.ꝙ ſē
tentia q̄ eſt nulla nō pōt ꝑ cōſenſū ptis et
expſſū cōfirmari ut in.l.ſi expſſiȝ.ff.de ap
pel.et.l.q̄dā mulier.ff.fam.her.facit.l.fi.ff.
de iure pa.et.i.c.ij.ex̄ d̄ pur.vul.alij et for
te nō male ꝓ cōcordia opi.ipſaꝝ diſtīguē
dū dicūt.aut is cont᷑ quē eſt lata ſnīa alle
gat defectū ꝓceſſ⁹ ad effectū ḡuandi adū
ſariū onere ꝓbādi illū et tūc nō audit᷑ ſȝ
ꝓ ſnīa p̄ſumit᷑ ut in dicta.l.reſ.iudi.et.l.
ingenuuȝ.et in.c.in pñtia.et i.c.cū ad ſedē
ſup̄ alle.et ſic itelligit᷑ opi cōpoſ.aut alle-
gat defectū ꝓceſſus q̄ ad effectū grauādi
ſe ipſū onere ꝓbandi ipſū defectū et tunc
audiēd⁹ eſt et mod⁹ ꝓbandi erit ꝙ ꝓdu
cet totū libꝝ ꝓceſſus et examinabitur ſi
in eo ſit aliqs defectus et q̄ ad h̄ ei⁹ tacit᷑
nitas opat᷑ ar.c.i.ex̄ ut eccle.bñ.et ad h̄ fa
cit qd̄ i ſil'i dr̄ de eo q r̄nūciauit exceptōi
nō nu.pe.cōt᷑ quē p̄ſumitur et tñ auditur
uolēs ꝓbare cōtrariū ut nō.in.l.ſi ex cau-
tione.et.l.gñaliter.et.l.in cōtractib⁹.C.de
nō nu.pe.et ſic itelligat᷑ glo.in dicto.c.q̄-
niā ɔtra falſā.quā diſtictionē ſeqt᷑ ibi Io
cal.et tāgit᷑ ꝑ Io.an.i dicto.c.cū i iure pi
tus.et in.d.c.cū in pñtia.et ſ͂ᵐ h̄ nō ob.d.
l.ſi expſſiȝ ꝙ ſ͂ᵐ p̄dicta nō cōfirmat᷑ ſnīa q̄
ē nulla ꝙ pōt ꝓbari nulla ꝑ ptē vñ ptiſ p̄
ſentia uel conſeſ⁹ nō cōfirmat eā q̄ nulla ē
ſȝ deficiēs ꝓbatio nl'litati facᵗ ꝙ p̄ſumit᷑
eē aliq̄ i dubio alio icontrariū non ꝓbato
et ſic q̄ ad h̄ nō opatur ptis pñtia l' cōſē
ſus q̄ qdē negatia vȝ liti nō eē ɔtl.uelle iu
ratū de calūpᵃ et ſi.ꝓbabit᷑ ꝓducēdo pro
ceſſū ut dictū ē ad qd̄ facit qd̄ hētur i di
cto.c.cū ad ſedē.ex̄ de reſti.ſpo.et i.c.cum
olim.ex̄ de priul'.et ꝑ bar.in.l.in illa.ff.de
ỽ.ob.et in.l.titie textores.ff.de le.i.et per
Ia.bu.et doc.in.l.ij.C.de erro.aduo.Et q̄
ſupius dicta ſūt ꝓcedūt in ſnīa lata de re
cēti et ꝓceſſu hito de recēti ſic ꝙ facil' eſt
ei⁹ ꝓbatio ubi āt eēnt acta de lōgīq̄ ita ꝙ
ꝓbatio eēt difficilis tūc idiſticte ꝓ ipo ꝓ
ceſſu p̄ſumit᷑ ut dicit hoſti.in.d.c.cū i iu-
re pit⁹.et Io.an.idē ſeqtur i.d.c.qm̄.⁊ cy
in.l.emancipatiōe.C.de fide inſtru.aliter
enī abſurditas maria ſeq̄retur i ml'tis ſē-
tētijs antiqs ꝑ q̄s nō poȝ ꝓbari de ſolēni
tate ꝓceſſ⁹ et ſic fis litis ꝑ eas nō eēt ipo
ſit⁹ nec ullo tpe iponi poȝ cōtra.l.i.ff.d̄ re
iudi.et.l.termiato.C.de fruc.liti expeñ.et
l.ſi fratris.C.de tranſac.et.l.fi.ff.ꝓ ſuo cū

fi.¶Ex qb⁹ oib⁹ colligit̄ deciſio ad illā
ſepi⁹ occurrentē qōez q̄ q̄rit̄ an emptor a
q̄ res fuit euicta ꝑ ſniā agēs cōt̄ uendito
rē de euictiōe teneat̄ nedū ſniā ſꝫ ēt pro
ceſſū cāe cont̄ ſe hitū ꝓducē de q̄ qōe nō
tur ꝑ aliq̄s in.l.herennius.§.gaya.ff.de e
uicti.et plene ſcpſi.ī.ſub ti.qñ agit̄ ab ēp
tore cōt̄ uēditorē.¶Nūc traſeo ad 2ᵐ arti
culū viꝫ qñ ꝟba enūciatia ſeu narratia ꝓ
ferūt̄ in ultia uolūtate i q̄ ſic diſtigue ut
nō.ꝑ cy.i.l.i.C.de fal.cau.adiec.le.et ꝑ bar
i.l.ex hac ſcptura.ff.de dona.aut ꝟba enū
ciatia emittūt̄ ꝓpt̄ ſe tm̄ et tc̄ iducūt diſ
pōnē ut.d.l.ex hac ſcptura.aut ꝓferūt̄ i
cidēter aut ꝓpter aliud et tūc qñq3 ꝓferū
tur ꝑ mod̄ cōditionis qñq3 ꝑ mod̄ modi
qñq3 ꝑ mod̄ cāe.qñq3 ꝑ mod̄ demr̄atiōis.
Si qdē ꝓferūt̄ ꝑ mod̄ cōditiōis.tūc aut
nulla fuit exꝑſſa ſpēs ul' q̄titas et nō idu
cūt ꝓbationē neq3 diſpōnē ut in.l.titia.i
p̄n.ff.de le.ij.ſᵐ p̄mā lec.q̄ nec ēt iducēnt
ſi fuiſſēt emiſſa ꝓpter ſe ut.l.cū poſt.§.ge
ner.ff.de iur̄ do.aut fuit exꝑſſa certa q̄ti
tas uel ſpēs et tūc q̄ ad id qd̄ p̄n' eſt i cō
ditiōe nō iducūt diſpōez ut in.l.ex fco.ff.
de here.inſti.ar.l.ſi qs ſb̄ cōditiōe.ff.ſi qs
ob.cau.teſ.q̄ āt ad id qd̄ eſt añſ uel pñſ ad
ipſā cōditionē diſtiguit̄ aut ē tale q̄ poſ
ſit ꝑ teſtatorē iduci et tūc diſpōez iducūt
al' ſec⁹ ut i.l.ꝓcul⁹.in p̄n.ff.de uſufruc.et
i.l.deniq3.§.iterdū.ff.d̄ pecul.leg.fallit qñ
ūba cōditionalia ſūt ꝓlata ꝑ ablatia abſo
luta ut.l.fideicōmiſſa.in.§.q̄q̄.ff.de le.ij.⁊
l.i rōe.§.tā ⁊ fi.ff.ad.l.fal. 2° caſu qñ ꝓfe
rūt̄ ꝑ mod̄ mōi tūc diſpōez et ꝓbationeꝫ
iducūt ut.l.fi.C.de his q̄ ſub mō. 3° ca
ſu qñ ꝓferūt̄ ꝑ mod̄ cāe tūc iducūt diſpo
ſitionē q̄ ad effectū excipiēdi ut.l.ēptor.§.
fi.ff.de rei uen.et i.l.fi.§.i.ff.de do.excep.et
ēt q̄ ad effectū agēdi qñ i cā inerat t'e qd
ſuꝑ q̄ teſtator poterat diſponē ut in.l.qui
nolebat.ff.de here.iſti.et nō.ꝑ glo.i.l.ſi ſo
cer.§.luti⁹.ff.ſo.ma.et ꝑ Inno.i.c.fi.ex̄ de
ſuc.ab iteſ.¶Quarto cāu qñ ꝓferūt̄ per
modū demr̄atiōiſ tūc nō iducūt diſpōem
ut.l.cū tale.§.fi.ff.de cōdi.et demō.et.l.ex
his ꝟbis.et ibi nō.ꝑ doct.C.de teſt.mili.
Fallit fauore milicie et libertatis ut ibi.
Itē fallit ſi fuerit iuratū ut in aut.quod
optinet.C.de ꝓba.Sꝫ hic reuoco i dubi
um qd iuris qñ ꝓferūt̄ ꝓpter ſe p̄n' an in
ducāt ꝓbatiōeꝫ l' diſpōeꝫ ſuꝑ q̄ latius ſic
diſtigue.aut talia uerba fuerūt ꝓlata in ꝑ
iudiciū tertij ex̄nei aut ſui heredis.ꝑ caſu
ñ inducūt diſpōnē ut in.l.ꝟba.C.de teſt.

2° caſu ſubdiſtigue aut fuerūt ꝓlata er
ronee tūc nō inducūt diſpōez ut.l.ij.C.d̄
fal.ca.adiec.le.aut fuerūt ꝓlata ſcienter ⁊
tūc aut fuerūt ꝓlata modificate et ult̄ mo
dificationē nō diſponūt ut.l.luti⁹.§.filia.
.ff.ad trebel.aut fuerūt ꝓlata ſimpl'r ⁊ tc̄
aut uerba fuerūt directa ad honoratū et
tūc nō iducūt diſpōez ut.l.gñaliter.i p̄n.
.ff.de uſufruc.le.et nō.ꝑ gl.in.l.peto.i p̄n.
.ff.de le.ij.niſi in libertate.ut in.l.paul⁹.in
fi.ff.de fideicō.liber.aut referūt̄ ad graua
tū et tūc iducūt diſpōez ut.d.l.ex hac ſcp
tura.de dona.¶Nūc tnſeo ad 3ᵐ p̄ncipalē
articulū q eſt qñ ꝟba enūciatia ꝓferūt̄ in
cōtractib⁹ ubi ſic diſtigue.aut ꝓferūt̄ ad
liberandū aut ad obligādū.ꝑ cāu iducūt
diſpōez ut.l.tale pactū.in p̄n.ff.de pac.et
ibi nō.et hec ꝓcedūt qñ ꝓferūt̄ ꝓpter ſe
ubi aūt ꝓferūt̄ icidēter ꝓpter aliud tunc
iducūt diſpōez ſᵐ bar.in.l.iubem⁹.C.de
libe.cā.2° caſu qñ ꝓferūt̄ ad obligādum
aut emittūt̄ ꝓpter ſe et iducūt diſpōem
ut in.l.publia.in fi.ff.depo.aut ꝓpter ali
ud et tūc aut ſūt emiſſa inter p̄ſētes et in
ducūt ꝓbationē et p̄ſūptionē donec ꝯtri
um ꝓbet̄ ut.l.optiā.C.de cōtra.et ꝯmit
ſti.et.l.qdā.ff.de ꝓba.facit qd̄ nō.ꝑ glo.⁊
cy.in.l.ij.C.de dona.aut emiſſa ſūt iter ab
ſenteſ et tūc nec ꝓbatiōeꝫ nec diſpōez idu
cūt ut in.l.epl'a.in p̄n.ff.de pactis.et i.l.ñ
nudis.et in.l.nō epl'is.C.de ꝓba.tñ ſi ille
i quē ꝟba dirigūt̄ ſit illi⁹ iuris poſſeſſor
faciūt et ꝓbant illū poſſeſſorē ut.d.l.non
nudis.et.d.l.nō epl'is.C.de ꝓba.et hec ꝓ
cedūt qñ ꝟba enūciatia ꝓferūt̄ a ptibꝰ ſi
uero ꝓferāt̄ a nōrio tūc dic ut hētur in
aut̄.ſi qs in aliq̄ documēto.C.de eden.⁊ i
.l.ſciēdū.ff.de ꝟbo.ob.et i.l.i.C.de fide in
ſtru.⁊ iur̄ aſteſiſ. Deſcēdo ad 4ᵐ p̄ncipa
lē articulū q ē qñ uerba enūciatia ꝓferūt̄
i p̄uilegijs uel reſcriptis i q̄ ſic diſtingue.
aut ſuꝑ uerbis narratis l' enūciatis nō fū
datur itētio p̄ncipis ⁊ tūc non ꝓbāt aut
p̄ncipis itētio et cōceſſio fūdatur ſuꝑ illis
⁊ tūc ſubdiſtigue.aut ſūt in facto ipi⁹ p̄n
cipis ꝓprio ⁊ tūc pleniſſie ꝓbāt ſic q̄ non
poꝫ ꝓbari cōtrariū.aut ſūt in facto alieno
et tūc ꝓbāt plene attñ ꝓbari pōt cōtrari
um ut hec oīa ꝓbētur et traduntur i tex.
et glo.in.c.ſi ꝓp.ex̄ de p̄uil'.li.vi.et in cle.i
ex̄ de ꝓba.¶Nūc tranſeo ad qntū articu
lū qñ ꝓferūt̄ in actib⁹ iudicialib⁹ in q̄ ſic
diſtigue.aut ꝓferūtur ꝑ iudicē et dic ut
ſ̄ dictū eſt.aut ꝓferūtur a ptibus et tunc
ſᵐ bar.dic aut uerba huiuſmōi enūciatia

ꝓferūt an litē ɔtī.et tūc nō īducūt diſpō
nē nec ꝓbatiōez pſciā ꝙ ꝓferens pōt pe
nitē.aut ꝓferūt poſt litē cōteſ.et tūc ꝓ
bationē īducūt donec ꝓbet cōtrariū ut h
ꝓbant i.l.q familie.ff.famber.cū ſi.ⷭ.

¶ Iuribus ⁊ inſtru

mentis. ¶ Hic qro de nōbili qōne nūquid
iudex uideat in dubio mot⁹ ꝟtute iſtoꝝ
iuriū ad hāc ſniaꝫ ꝓferēdā qḋ ē utile ſcire
ſi fortaſſe poſtea apparuēit ipa iſtra eē fl'a
uel nulla ſup q̄ dic ꝺm cy.et alios ꝙ ſic ut
p eū nō.i.l.pe.C.ſi ex fal.iſtru.et hāc opi
ſeqt vbert⁹ de bobio in ſūma ſua i ti.de
excep. Cui⁹ rō ē ꝙ anim⁹ iudicis i dubio
refert ad ꝓducta ꝙ ꝺm ea iudicare dꝫ ut
in.l.illicitas.§.ueritas.ff.de offi.pſi.et pſu
mit ꝙ ſnia ſit lata ex cauſa i ꝓceſſu dedu
cta ut nō.glo.in.l.h.n.i pn.ff.de ſuſpec.tu
et ēt ex cā q̄ i actī īcludit ut nō.bar.i.l.ſi
qs ad exhibēdū.ff.de excep.rei iudi.⁊ ibi
p gl.et i.l.iull' uex debitorē.ff.ꝺ ɔdi.ide.

¶ Chriſti nomine

iuocato. ¶ Merito pmittit iuocatio diui
ni noīſ ꝙ oīa bn̄ gerūt ſicqꝫ cuiuſqꝫ rei pn
cipiū decēs ſit et amabile deo ut in auť.q̄
mō oꝫ epy.i pn.coll'.i.facit.l.in noīe domi
ni.C.de offi.pfec.pto.affri.cum ſi.

¶ Beatiſſimi iaco

bi apl'i. ¶ Iſte gl'oſus apl'us fuit et eſt ad
uocat⁹ meus i cel' et in terra quē tanqꝫ ſa
ctus pegrin⁹ in ꝓtectorē aſſūpſi et ab eo
multiformes grās aſſumpſi et optimui idē
ēt er uos faciatis ꝙ ſcribit i euāgelio faci
te uos amicos de mámona iīqtatis q uos
recipiāt i eterna tabernacula lꝫ āt pegrina
uerim p loca diūſa anim⁹ tn̄ nullo loco r
qeuit. Si mihi ſeneca ille rn̄det. miraris
cur pegrinatione tā lōga totoqꝫ locoꝝ ua
rietatib⁹ nō diſtuliſti triſtitiā ꝗuitatē ga
nitis aiūꝫ dēl mutare n̄ celū ſeqt te q̄cūqꝫ
iueris uitia pſumit de eadeꝫ cā q̄ expulit
celū n̄ animū mutāt q tiis mare currūt ⁊c

¶ In his ſcriptis

¶ Quia ſcriptura eſt de ſubſtantia in ſnia diffinitiua ut.l.
ij.C.de ſenten.ex pi.reci.cum ſimilib⁹

¶ Primo quidem

ꝓnunciam⁹ et declaram⁹. Hic nō.ꝙ ſnia
q̄ ꝓfert ſup hac actione reali dr ſnia de
claratoria et idē fere i ceteris realib⁹ ut p
bat in.l.ex diuerſo.§.i.ff.de rei uen.et.l.ſi
euti.i.§.ſi qrat.ff.ſi ſui.ven. Hic āt qrit
an p ſniam latā in hac actī reali tnſferat
dominiū dic ut plene dixi ꝺ in pmo li.i gl
ſuper ꝟbo iure dominij et tāgit p bar.i.l
pomp⁹.§.ſi iuſſu.ff.de acq.poſ.cōcluſie gl.
uidet tenē ꝙ nō ut i.l.iter officiū.ff.de ri
uēdi.et i.l.exceptio.ff.de excep.rei iudi.⁊
.l.iij.§.fi.ff.de publi.ſꝫ bar.tꝫ ꝙ tnſferat
et h ꝓpter auctōitatē rei iudi.ar.in.l.iij.§.
itē qri pōt.ff.de re. eoꝝ.et.d.l.iij.in fi.de
pub. In pſonali uero actī lata ſnia tnſfer
tur dominiū ꝺm oēſ ut.l.ij.in fi.ff.ſi ex no
xa.cau.ag.⁊.l.gnāl'r.⁊.l.q ex pl'ib⁹.ff.ꝺ no
xa.et in.l.ſi res.ff.cōi diui.viꝫ traditiōe l'
rei apprehēſione ſecuta ut nō.in.l.ij.in fi.
.ff.de acq.poſ Deīde qrit an ex hac ſnia
lata i actione reali naſcat noua actio in fa
ctum ſicut naſcit qn̄ lata ē i actiōe pſona
li ut in.l.actori.C.de iureiurā.ſup q̄.q.re
piunt glo.cōtrarie nā glo.in.l.i.C.de iu
di.tenet ꝙ nō ꝙ iudex nō agit aliqd noui
iducē ſꝫ ſolū qḋ eſt declarare ꝗ ultra eius
itentionē nō opabit ar.in.l.nō oīs.ff.ſi ē
pe.et.l.ſi ex teſtō.in fi.et.l.ſi cū argētū.in
pn.ff.de excep.rei iudi. Alia glo.poſita i.l
nā poſtea.§.ſi minor.ff.de iureiurā.tꝫ con
trariū quā ſeqt bar.in.l.miles.in.§.iudica
ti.ff.de re iudi.et.l.ij.i fi.ff.de pto.ſti. Ul
tra qritur an p ſniaꝫ iducatur aliq̄ obliga
tio uel tollat et q̄ et q̄lis ſup q̄ uide qḋ
plene hēt et nō.in.l.iull'.ꝟum debitorē.ff
de cōdi.inde.et ibi p bar.⁊ Ja.bu.et p cy.
in.l.cū qs.C.de iuř et fac.igno. Poſtea
qrit de uno ad qḋ ſepe refugiū hēnt ti
midi et miſeri iudices. Ecce ꝙ iudex cau
ſe nō eſt pleue iformat⁹ de qōne in iure l'
in facto qd iudicare debeat et iſtat termi
nus inſtātie ipius cauſe q̄liter debebit ſe
regere in mō ꝓnūciādi ut fugiat penā ꝓ
ditā ɔtra iudices negligētes ſup q̄ breuit
dic ꝙ iudex debet ad ſe uocare nōrīū cau
ſe et in manibus ei⁹ iurare et ſcribi facere
ipſum iuramētū ꝙ ſibi nō liqt de iuſtitia
ipſius cē nec de iure ptiū et h facto ſniam
ferre p quā abſoluat reū ab obſuatiōe iu
dicij cā expſſa viꝫ ꝙ ſibi nō liqt de cā reſ
uando iura ſua itegra utriqꝫ pti in alio iu
dicio ut hec ꝓbant in.l.ſi de meis.in fi.ff
de arbit.et in.l.ſi uni.ff.de re iudi.et.l.ꝓpe
randū.§.illo ꝓcul dubio.C.de iudi.et de
terminat p Inno.in.c.i.circa fi.ex̄ de cōfir
uti.uel iuti.et in.c.cū contingat.ex̄ de offi.
dele. Sꝫ qd ſi inſtantia litis ſit finita an
iudex poterit abſoluere ab obſuan̄ iudi
cij et ptē in expēſis cōdēnare.qdā dicunt

ꝙ nõ q: deſijt eē iudex ꝑ lapſū tpis ut in .c.de cauſis.ex̄ de offi.dele.et.l.ij.§ ſi et iudex.ff.de iudi.Cy.uero et alij tenēt cōtrariū ut ꝑ eū nõ.in.d.§.illo ꝓcul dubio.et i .§ fi.in eadem.l.C.de iudi.

Pertinere Iſtud uerbū largam habꝫ ſignificationē ut i.l.v̄bū ptinē.ff.de v̄bo.ſig.reſtrigit̄ tñ ei9 ſignificatū ad cām ꝓſecutā ſeu i libello ꝓpoſitā ar.ei9 qd̄ nõ.i dicta.l.hoc enim in p̄n.ff.de ſuſpec.tu.⁊ i .l.ij.C.de iudi.

Pleno iure De ſignificatiõe hui9 uerbi plene dixi s̄ in p̄mo libello in glo.ſuper uerbo eodē iure dominij de q̄ habetur in tex.in.l.titia.ff.de an.le.et in.c.querelam.ex̄ de elec.cum ſi.

Relaxandum ⁊ reſtituēdū. Sciēdū eſt ꝙ in hac actione condēnat̄ re9 nõ dare ſꝫ reſtituē ut in.l.q reſtituē.ff.de rei uen.q: dare eſt accipiētē facē ut.l.ubi āt nõ apparet.§.q id qd̄.ff.de v̄bo.obli.vñ cū iā ſit dñūs nõ pōt ãplius fieri dñūs ut.l.iij.§.ex plurimis.ff.de acqui.poſ.et.l.ſi ut certo §.ſi duob9 uehiculū.ff.cõmo. Sꝫ qd dices de qõne ſepi9 occurrēte pone ꝙ reus fuerit abſolut9 cā exp̄ſſa ꝙ res eſt ſua deīde lapſu tpis cadit a poſſeſſiõe ipi9 rei q̄ ad man9 reducit̄ ipſius actoris q̄rit̄ an re9 agē poterit cõtra ipſū actorē factū poſſeſſorē rī uēdicatõe l' pub^a^ l' actiõe in factū ex dicta ſnīa et ab eo rem aduocare breuiter dic ſ̄m aliq̄s aut fuit lata ſnīa abſolutoria cā exp̄ſſa ꝙ re9 dñūs ē uel ſe dñm ꝓbauit ut i qõne ꝓpoīta et tē ſibi cōpetit actio ex ſnīa et excep° pro dominio l' q̄ſi ipſius rei obtinēde iux̄ nõ.i.l ſꝫ ⁊ ſi poſſeſſori.in p̄n.ff.ꝺ iureiuran.et.l.ſi iter me.et.l.ſi qs rē.et ibi nõ.ff.ꝺ excep.rei iudi. Per qd̄ patet ꝙ talia uerba enūciatia ꝑ mod̄ cāe final' exp̄ſſa in ſnīa inducūt diſpõeꝫ qd̄ eſt notād̄ ꝓ q̄ uidet̄ tex.i dicta.l.ſi qs rē.et hāc opi.ſeq̄t̄ bal.i.d.l.ſꝫ et ſi poſſeſſori.et bar.i.l.cēa.ff.de ꝓba.et.l ex hac ſcriptura.ff.de dona. Immo.autē et Io.an.uidet̄ tenē ɔ̄triū in.c.ij.ex̄ de cauſa poſſ.et ꝓprie.aut fuit lata ſnīa abſolutõia q: actor de ſuo dnīo ñ ꝓbauit ut q: ad aliũ res ipſa ptinuiſſe apparuit et tūc ipſi reo nõ cōpetit actio ſi cadat a poſſeſſiõe q: iudex ſ̄ nõ gerit mēte ei ius tribuē ar.i.d.l.ſꝫ et ſi poſſeſſori.in fi.cū.l.ſe.aut fuit lata ſnīa abſolutoria nulla cā exp̄ſſa et tunc nulla reo cōpetit actio q: uidet̄ abſolut9 īdubio ex eo q: actor nõ ꝓbauit nõ āt q: dñs ſit ut hēt̄ in.l.ſi qs ad exhibeñ.ff.de excep.rei iudi.et ibi nõ.ꝑ bar.et in.l.iull'.ff.de condi.ide.et.l.duob9.§.ſi a fideiuſſore.ff.de iuriurā.uel ſaltē p̄ſumit̄ abſolut9 ex cā i ꝓceſſu exp̄ſſa ar.i.l.iiij.in fi.ff.ꝺ re iudi.et.l.iij.C.de ſen.q̄ ſine cer q̄ti. Sꝫ circa p̄miſſa occurrit tale dubiū re9 eſt abſolut9 q: agēs nõ ꝓbauit poſtea uult actor de nouo litē inſtituere et ꝓbare ꝑ inſtrumēta de nouo repta de iure ſuo. Querit̄ an poſſit uel obſtare hēat exceptio rī iudi.et uidetur ꝙ poſſit agē rei iudi.exceptiõe nõ obſtante ꝑ ea q̄ hñt̄ in.l.iull'.ff.de cōdi.inde.ſ̄m p̄mā 2^am^ et 5.^am^ lec.ibi poſitā. In cõtrariū eſt ueritas ꝑ.l.ſub ſp̄e cū ibi nõ.C.de rei iudi.et.l.īpatores.ff.ꝺ re iudi.et ita determiat bar.in.d.l.ſi qſ ad exhibeñ.ff.de excep.rei iudi. Nec ob. q̄ habēt̄ in.d.l.iull'.q: ibi loq̄t̄ qñ in nouo iudicio erat diuerſ9 mod9 agēdi a p̄ ⁊ noua inſtātia tēdebat ad aliū finē ad quē nõ tēdebat p̄ma iō nõ ob.ibi excep.rei iudi.ſed hic erat idē mod9 agendi et ad eūdē finē tēdebat rō ꝯ. Quid āt ſi reus abſolutus q: non poſſidebat poſtea cepit poſſidere an poterit cōueniri de nouo dic ꝙ ſic non obſtāte rei iudi.exceptõe ut in.l.ꝓcuī ad exhibeñ.i p̄n.ff.rē.ra.ha.et ibi nõ.i gl.⁊ i l.ſi.rē.⁊ i.l.ſi.qſ.ꝺ excep.re iudi .cū ſi. Ulterius q̄rit̄ an iudex i ſua ſnīa teneat̄ cauſam exp̄mere q̄re abſoluat uel cōdēnat de q̄ tangitur ꝑ glo.et Io.an.in.c.ſicut nobiſ ex̄ de re iudi.dic breuiter ꝙ regulariter iudex nõ tenet̄ de necitate cām exp̄mere īmo piculū eſt et fatuū illā exp̄mere ſi poteſt cū ſilentio ptrāſire q: redargui poſſꝫ ſnīa de nullitate ſi cā repirēt̄ falſa uel erronea ut ſupius tactū eſt. Fallit regula in ſex caſibus in q̄bus de necitate uel ex urbanitate cā eſt exp̄menda. Prim9 ē qñ iudex in cā appellatiõis fert ſnīaꝫ reuocatoriā p̄me ut ex̄ de re iudi.c.cū bertolduſ z.9 qñ reus abſoluitur ab īſtantia iudicij nam debꝫ exprimere ꝑ quā ptem ſteterit ꝙ lis finē nõ habuerit ut.l.ꝓperandū.i.§.illo ꝓcul dubio.C.de iudi.et ibi ꝑ cy.de hoc. .z.9 qñ reus abſoluit̄ ꝓpter ineptaꝫ petitionē ut ex̄ de iudi.in.c examinata. 4^9^ qñ re9 cōdēnat̄ ſuꝑ p̄ncipali et abſoluit̄ ab expēſis q: cā abſolutiõis exp̄mēda eſt ut in aut.de iudi.§.oꝫ.coll'.vi.in.l.ſciendū.de appel.rec.ff. Quit9 eſt qñ reus abſoluit̄ q: non poſſidet ut ex̄ de excep.i.c.

Forma app^onis a diffinitiua

pe. Sext⁹ ē in ſnia excōicatiōis ut in.c.i. ex̄ de ſen.excōi.li.vi.et nō.ſpe.in ti.de ſen ꝓba.§.q̄liter.i ṽ.uex ſi rones. Et adde ſe pti^m caſū viꝫ qñ tutoꝛ l' curatoꝛ r̄mouet̄ ut ſuſpect⁹ ut.l.ß.n.cē i pn.ff.d ſuſpec.tu.

Floꝛenoꝛum centum ꝓ fructib⁹. Qualiter fruct⁹ ſit i pe titiōe et vn̄t i cōdēnatiōe plene dixi ſup in p̄mo.li.i glo.ſuper ṽ.ſil' cū fructib⁹ ꝛc.

Abſoluimus ab expenſis. Nōndū ē ꝙ hec abſolutio nō eſt fienda regulariter qñ reus ſuccubuit i p̄ncipali imo dꝫ cōdēnari i expeñ.ut r̄dit̄ in.l.ꝓperandū.§.ſin aūt re⁹.C.de iudi.fal lit qñ ſbē cā iuſta litigādi ut nō.i.l.q ſoli dū.§.ēt.ff.de le.ij.et plene ſcripſi ō i p̄ li.i glo.ſup ṽ expeñ. Poſtremo q̄rit̄ ecce ꝙ iudex in ſnia abſolutōia adiecit iſtā clām ſaluo omni iure cōpetēti.d.ſymo.in alio iudicio ſup dicta petia terre nūqd potēit ipſe ſy.allegare in alio iudicio ius ſibi cō petere in ipſa terra ṽtute h⁹ ſnie uidet̄ ꝙ ſic ꝙ illa uerba omni iure cōpeteñ.ſunt tpis p̄ntis q̄ diſponūt de p̄nti ut.l.ſi a co lono.ff.de ṽbo.obli. In cōtrariū eſt uēi tas ꝙ ħ ṽbū cōpeteñ.reſoluit̄ in unm cō ditiōis ut ſit ſenſus ideſt ſi qd ius cōpet^e rat.ei⁹ qd nō.glo.nō^r in cle.i.in pn.in glo. ſup ṽ.ſi dignitatib⁹.in fi.de p̄beñ.et ē rō ꝙ ablatiui abſoluti faciūt cōditionē ut.l.e uict̄.ff.de uſu.et.l.a teſtōꝛe.ff.de condi.ꝛ demō.ſicq; ncc̄e hēbit ipſe ſymo.aliunde de iure ſuo ꝓbare ꝙ ſnia ſolū refuat ius ſibi ꝙ appareat ei ɔpetere aliunde ex alia cā et nō āt declarare uel diſponē intēdit ꝙ ius aliqd ſibi ɔperēt ꝙ ſic iplicaret cō traria.nā abſolutio fit ꝙ nō ɔſtat iudici d̄ iure aliq̄ ipſi ſymo.cōpetēs refuatio autē ſeq̄t̄ ut ius qd coꝛā eo nō eſt ꝓbatum ſi qd cōpetit in alio iudicio ꝓbare poſſit nō aūt fit reſeruatio ut p̄dictū eſt ut ꝑ eā iuſ aliquod cōpetere confirmet̄ ul' diſponat̄ et hec ſufficiāt.ſeq̄t̄ for.app.a ſnīa diffini.

Forma appellatiōis a ſētentia diffinitiua.

Q Oꝛā uobis dn̄o uicario cōparet et ſe p̄ntat p̄ſat⁹ ſymo.procur. nomīe dicti Jo.cā et occa ſione cuiuſdam aſſte ſnīe ut dicit̄ ꝑ uoſ la te cont̄ ipſū ſymo.dicto noīe et dictū Jo in fauoꝛem ſup̄ſcripti.m.in cā et lit̄ inter ipſas ꝑtes coꝛam uobis tūc ṽteñ.ac cauſa ꝛ occaſione oīum et ſinguloꝝ in ipſa tali q̄li ſnia cōtentoꝝ i q̄ qdē aſſerta ſnia iter cetera effectualiter ut dicit̄ cōdēnaſtis di ctū Jo.et eūdē ſymo.ei⁹ noīe ad reſtituē dū et dimittēdū ipſi an.petiā terre de q̄ in libello dicti.an.fit mētio.et ulterius in floꝛ.c.ꝓ fructib⁹ ꝛc ꝓut hec et alia in ipſa aſſerta ſnia latius repiūt̄ expꝛeſſa ad quā relatio hēat̄ dicens et ꝓponēs p̄noiatus ſymo.dicto noīe ipſam p̄tēſam ſniaꝫ ꝛ oīa et ſingula in ea cōtēta in illis paſſib⁹ pun ctibus et articulis tm̄ in q̄bus lata ſit ſeu eē repiat̄ contra ipſū ſy.et dictū Jo.ꝛ iu ra ſua fuiſſe et eē nulla et nulla nulliuſq; ualoꝛ et momēti et īq̄tū ſit aliq̄ ꝙ non credit fuiſſe et eē iniquā et iniuſtā ac iniq̄ et iiuſte latam et ꝓnunciatā et ab ipſa aſſ ta ſnia tanq̄ nulla et nulli⁹ ualoꝛis et tā quā iiq̄ ſimiliter et iiuſta et iniq̄ ac iiuſte lata et ꝓnunciata in his ſcriptis ꝓuocat ꝛ appellat ad dn̄m p̄tātē papie et ad quēcū que iudicē cōpeteñ.ad quē de iure meli⁹ appellare pōt et ad quē p̄ns nullitas ꝛ ap pellatio meli⁹ deuoluit̄ ſeu deuolui pōt petens et cū inſtañ iteꝝ petēs ſemel bis et ter inſtanter et inſtantiſſie apl'os ſibi t̄ di et lr̄as dimiſſoꝛias cū quibus ſe p̄ntare poſſit coꝛā iudice cōpeteñ.p̄ntis nullitati et appellationis ꝓteſtans ꝙ ꝑ ipſuꝫ ſymo dicto nomīe nō ſtat nec ſtabit quo minus ipſos apl'os recipiat q̄ñcūq; uobis placue rit et inde p̄fatus ſymo.rogauit notariū.

Q Oram uobis Aduertēdū ꝙ libellus appellati onis debet q̄tuoꝛ cōtinē p̄mo ꝑſonā ei⁹ q appellat.2° ꝑſonā eius a cui⁹ ſnia appellat̄ 3° a qua ſnia appellat̄.4° contra quā ꝑſo nam appellatio īterponit̄ ut.l.i.in fi.ff.de appel.et ibi de hoc ꝑ bar. Querit̄ q̄ rōe ſit repta appellatio dic ꝙ duplici de cauſa p̄ma ut defect⁹ ꝓbatiōis interueniēs in p̄ncipali lite poſſit ſuppleri et reſtaurari i appellatiōe.2ª eſt ne iudicantis iniq̄tas uel iꝑitia remaneat in ꝑtis p̄iudiciū occulta ta ut hec habētur in.l.i.i pn.ff.de appel.ꝛ in.l.eos.C.eo.et.l.ꝑ hanc.C.de tēp.appel ſi tñ a ſnia q̄tūcūq; iniq̄ non appellet̄ fit ius ex ea et de iiuſto fit iuſtū ut.l.fi.ff.de iuſti.et iure.et in.l.i.§.in hoc interdicto.ff. de libe.exhibeñ.cū ſi.ſupius alle.in ꝓxio p̄ce.ti.et eſt p̄ciſe mittēda executiōi ut di cit Jnno.in.c.qm̄ cont̄ falſā.ex̄ de ꝓba.in

glo.fi. Queritur q̄t mōis cōfirmet̄ ſnīa.rn̄
deo multis mōis ꝑ p expſſā ptis approba-
tionē ut.l.ſi expſſiꝫ.ff.de appel.et.l.ab eo.ī
fi.C.qūo ⁊ qñ iudex. Itē ſi nō appelletur
a ſnīa l' appellet̄ poſt terminū.x.dieꝝ a iu
re limitatū ut dicta.l.ab eo.⁊ in.d.l.eoſ.§.
.i.et.l.i.§.biduū.ff.qñ app.ſit.et in aut̄.ho
die.C.de appel.cū ſi. Itē ſi condēnat9 pe-
tat terminū ad ſoluēdū ut.l.ad ſolutiōeꝫ.
.C.de re iudi. Inde q̄rit̄ q̄liter et quot
mōis ſnīa īpugnet̄ dic ut ſup̄ dixi in ti.p̄
cedēti q̄tuor mōis viꝫ p appellationē p in
ītegrum reſtitutiōeꝫ p ſupplicationē et p nulli
tatem.q̄rit̄ quis poſſit appellare dic ꝙ cō
dēnat9 et q̄libꝫ q̄uat9 ut.l.et in maiorib9
⁊ in.l.eos.C.de appel.et in dicta.l.i.ff.eo-
dē ac ēt q̄libet cui9 ītereſt ſnīam non eſſe
ſic latam ut.l.ſnīa.et.l.ab executiōe.§.alio
cōdēnato.ff.de appell.et ibi nō.et in.c.cuꝫ
ſuper.ex̄ de re iudi.et q̄ ſit forma appellan
di qñ 3a pſona appellat ꝓ ſuo īntereſſe nōt
Inno.in dicto.c.cum ſuper. Itē q̄ritur an
omni tēpe liceat appellare tam feriato q̄ꝫ
nō feriato dic ꝙ ſic ut.l.i.et ibi nō.C.d̄ fe
rijs. Sꝫ an appellatio extinguat ꝓnuncia-
tum uel ſuſpēdat tex.uidētur cōtrarij nā
in.l.i.in fi.et ibi nō.ff.ad turpill'.dicit tex.
ꝙ extinguit̄ alibi dicit ꝙ ſuſpenditur et
hec uerior ut hēt̄ in.l.pcipim9.℟.hūc ſa-
lubrē.et ℟.ſe.C.de appel.et in.l.ab execu-
tōe.ī pncipio.C.q̄um app.non reci.et in.l.
fi.C.de fi.inſtru.et optie facit.l.fi.C.ſi re
us uel ac.mor.fue. Sed pone ꝙ is qui ap
pellauit renuntiat ipſi appellatiōi qđ face
re pōt ut.l.ſi quis libellos.C.de appel.an
ipſe q obtinuerit potēit ꝓſeq illā appella
tionē diſtingue breuiter.aut re9 qui ſuccu-
buit appellauit ſimpliciē nō diſtictē neq3
d̄tiatē capl'is ī gnē l' ī ſpē a q̄b9 appellauit
et tunc licebit actōi ꝓſeq ad ſuū cōmodū
talē appellatiōeꝫ ut in.l.ampliorē.et ibi per
Ja.bu.C.de tēp.app.aut diſtinxit capl'a
a q̄bus appellauit ſaltim in gnē ut patꝫ ī
hac forma et tūc in ipis tm̄ capl'is a q̄bus
appellauit uel ad q̄ appellatio ſe refert po
terit appellationē ꝓſeq nō obſtāte ipſa re
nūciatione ut nō.p bar.in.d.l.ampliorem
Et per h̄ patꝫ ꝙ differt cā pncipal' ab ap-
pellatiōe nam in principali oblato libello
pōt actor liti renūciare reo īuito ut.l.po-
ſtq̄ꝫ liti.C.d̄ pac.⁊ nō p doc.in aut̄.qui ſe
mel.C.qūo et qñ iu.ſed īterpoſita appella-
tione nō licet pte inuita appellatiōi renun
ciare ut dictū eſt q̄ autē ſit ratio cogita.
Ad unū tamē aduerte ꝙ qui obtinuit ſen
tentiā pōt petere corā ſupiore ipſā ſnīam
cōfirmari etiā ſi ab ea non fuerit.ꝓuocatū
ut in.c.i.et.ij.ex̄ de confir.uti.uel inuti.quā
petitionē cōfirmatiōis puto fiēdam intra
tēpora ad appellanduꝫ ꝑſcripta ut ibi nō. ¶
Queritur ultra in q̄b9 litib9 uel cauſis lice
at appellari. Rndeo ꝙ in oībus regularit̄
tam ciuilib9 q̄ꝫ criminalib9.de ciuilib9 pꝫ
in.l.i.et.l.in maiorib9.et q̄ſi p totū.ex̄ de
appel.C.et.ff.de ap.et in.c.de appellationi
bus.et q̄ſi p totū.ex̄ de appel.fallit hec re
gula q̄ de ciuilibus tradit̄ in ſubiectis ca
ſibus pmo qñ ps renūciauit beneficio ap
pellandi ut.l.fi.in fi.C.de tēp ap.et.l.i.§.
ſi qs.ff.a qui.appel.nō licet. Itē ſi pnceps
cām cōmiſerit appellatiōe remota ut dcā
.l.i.in fi. Itē ſi fuit appellatū a ſnīa inter
locutoria ut.l.ij.ff.de appel.reci.et.l.pe.C
quoꝝ ap.non reci.et plene dixi ubi uide
ſupra in ti.ij. Itē fallit in uero contumace
q non appellat ut.l.i.C.quoꝝ appel.nō re
ci.et.l.i.§.item cum ex edicto.ff.q̄ ſen.ſine
ap.reſcin.et ibi nō.et clari9 in.l.ꝯtumacia
.ff.de re iudi. Item in cauſa momentanee
poſſeſſionis in qua nemo appellat ut dixi
ſupra in ti.ij.ꝓbatur in.l.i.C.ſi de momē
poſ.licet poſſet in integrū reſtitutio peti
marie ſi fuerit ſnīa lata ex falſis teſtib9 l'
inſtrumētis ut dicit Ja.bu.in.l.falſam.C
ſi ex fal.inſtru. Idem ſi lata eēt contra mi
norem uel abſentē ex cā iuſta.C.ſi aduer.
rem iudi.cum.l.ſe. Itē in executiōe a qua
non appellatur niſi mod9 excedat̄ in exe-
quendo ut.l.ab executiōe.C.quorum ap.
non reci.de quo pleni9 nō.ī.ſub ti.de exe
cu.ſen. Item fallit in ſnīa lata ſuper redu-
ctione ad arbitriū boni uiri a qua non po
teſt appellari ut dicit Inno.in.c.pūti.ex̄ d̄
reſcriptis.quā opi.bar.ſecut9 eſt ī.l.i.ff.de
le.ij.et ibi idem tenuit bal.et per eundem
bar.ī.l.nemo pōt.ff.de le.i.licꝫ poſtea mu
tato ꝓpoſito. Idem bal.in.l.i.C.ne lice.t-
tio ꝓuo.tenuerit ꝙ poſſit appellari nec ta
men aliquid boni allegat ꝓ eo tamen fac̄
regula.l.et in maioribus.C.de appel.⁊ qđ
nō.p glo.in.c.ſuper his.ex̄ de accu.in glo.
q̄ incipit hoc gnāle.de quo uide plene qđ
ſcripſi ſupra ſub titulo de forma li.quo a-
gitur ad penam ſcdm formā cōpromiſſi. Itē
fallit in debitore fiſcali condēnato ut in.l
abſtinēdū.⁊.l.fi.C.quoꝝ ap.non reci. ¶
Itē fallit cum agit̄ de teſtō apiendo l' ut
heres in poſſ.mittat̄ ut.l.q̄ſqs.C.quoꝝ
appel.nō reci.et.l.fi.ff.de ap.reci.de crimia
lib9 patet in.l.litigatoribus.C.de appell.

et.l.nõ tm̃.ff.de appel.et.l.additos.C.de
epi.au.fallit hec regula in infraſcptis caſi
bus videlicet in homicida ueneſico adul
tero incantatore ſeu mago et ĩ publico ui
olatore ut tradit̃ in.l.ij.C.q̃ꝝ appel.non
reci. Item fallit in officiali deliquẽte ĩ of
ficio ab ei⁹ ſupiore cõdẽnato ut in.l.nulli
.C.q̃ꝝ appel.non reci. Inde q̃rit̃ ad quez
dẽat appellari ubi diſtingue.aut appellat̃
a ſnĩa lata ꝑ delegatũ aut appellat̃ ab ea
q̃ lata eſt ꝑ ordinariũ ꝓmo cãu ſubdiſtin
gue.aut iſte erat ſubdelegat⁹ ad totaz cãz
ab alio delegato in cãu cõceſſo et tunc ap
pellat̃ ad ordinariũ nõ ãt ad ipſũ delega
tũ ut habetur et nõ.per bar.in.l.i.ff.quis
et a quo.appel.aut erat ſimplex delegat⁹
et tunc aut erat delegat⁹ ad totam cauſaz
et tũc appellat̃ ad ipſum ordinariũ dele
gantẽ ut dictũ eſt et idẽ ſi erat delegatuſ
ad certam ꝑtem et tulit per ſe ſnĩaz ſi aũt
alij ſubdelegauit tc̃ aut ſubdelegauit cãm
ĩ totũ et appellabit̃ ad ordinariũ ut dictũ
eſt.aut reſeruauit in ſe ſnĩam et mediũ uł
ꝓncipiũ ſubdelegauit et tunc appellat̃ ad
delegãtem et hec ꝓbant̃ in.c.ſuꝑ q̃õnuz
i.§.porro.ex̃ de offi.dele.et ĩ dicta.l.i.ſicq̃z
patet ex ꝑdictis ꝙ ſi ſubdelegat⁹ ferat ſẽ
tentiã diffinitiuaz ſuper tota cauſa ꝙ ap
pellandũ eſt ad ordinariũ.ſi uero fert ſen
tẽtiam interlocutoriã ſuper ꝑte aliq̃ ipi⁹
cauſe tunc appellandũ eſt ad delegatũ.p3
ẽt ꝙ q̃tum ad appellationẽ interponẽdaz
a diffinitiua ſnĩa nõ differt delegat⁹ a ſub
delegato ꝙ utroq̃z caſu ad ordinariũ appel
lat̃ ueꝝ conſulte agendo dic in appellati
one ſemper te appellare ad iudicẽ compe
tenti.ut hẽtur et nõ.in.l.q rome.§.ſeye.ff.ď
uerbo.ob. Quito q̃ritur coram q̃ inter
poni debeat appellatio dic coram illo qui
ſnĩam tulit ut.d.l.i.qs et a q̃ ap.et ſi plu
res ꝓnunciauerũt debebit coram ſingul̃
cõiter uel ſeꝑatim appellatio interponi ut
in cle.i.de appel.Et ſi forſan iudicũ nõ ha
beretur copia ꝙ uel fugierũt et latitant
ut plerũq̃z faciunt meticuloſi iudices aut
alterius eoꝝ non põt copia haberi. Tunc
ſufficit adire iudicẽ ſupiorem ad quem de
uoluitur de iure appellatio et infra tẽpus
limitatũ ad appellandum libellũ appellati
onis porrigere.ij.q.vi.in.c.biduũ.§.ſi quiſ
ipſius.ad quod facit qđ hẽtur in.l.i.et.ij.
C.de his q ꝑ me iudi.non appella. Sunt
tamen aliqui qui practicant hoc modo ua
dunt enim ad domũ ſolite habitationis
ipſius iudicis ſi erat delegatus uel ad ſo
litum tribunal ſi erat ordinarius et ibi ꝓ
teſtantur de abſentia iudicis et per nota
rium faciunt ſcribi eoꝝ appellationẽ ⁊ ĩde
uadunt cum ipſa appellatione ad iudicem
ſupiorem et proſequũtur cauſam corã eo
tamen talis practica non iuuatur iure niſi
quo ad oſtendendum de diligentia ipſi⁹
ꝑtis ⁊ abſẽtia iudicis ar.in.l.ſi quis appel
landum.C.de appella.et.l.ut perfecti⁹.C
de ãia.ex̃ep.et in dicto.§.ſi quiſ in dicta
.l.i.quando appell.ſit.vnde conſilium ẽ ꝙ
reiteretur appellatio coram ipſo iudice ſu
periore ad qđ etiam facit quod nõt bar.ĩ
.l.non ſolum in.§.morte.de op.no.nũc.x.
circa 3m.Et ſi fortaſſe nec ſuperioris iudi
cis poſſet haberi copia tunc debet appel
lans coram honeſtis ꝑſonis de ſua appella
tiõe ꝓteſtari et ſic excuſabit̃ ut hẽt̃ i.c.fi.
ex̃ de appel.et nõ.ꝑ glo.in cle.i.ex̃ de app.
cum ſi.ibi nõ.Amplius etiã eſt notandũ
ꝙ ẽt uiua uoce ſi pars eſt pñſens ſenten
tie ab ea poſſet appellare dũmodo in con
tinẽti appellet ut in.l.ij.ff.de appel.ubi ãt
ex interuallo interponitur in ſcriptis ap
pellatio tunc requiritur ꝙ infra.x.dies ĩ
terponat̃ iure nouo ut ĩ aut.hodie.C.ď
appella.licet olim debebat interponi in
fra biduum uel triduum ut.l.i.§.biduum
.ff.quando appel.ſit.et in.l.eos.§.ne teme
re.C.de ꝓpel. Iſtud autem tẽp⁹ appellã
di non currit niſi a tempore ſciẽtie nõ aũt
a tẽpore ſentẽtie ut ꝓbatur in dicta.l.i.§.
fi.ff.quando appel.ſit.et in dicto.§.biduu3
et.l.ab eo.C.quomõ et quando iudex.et
pro tanto q̃i condẽnat⁹ nõ fuit pñs ſentẽ
tie ſolent prudentes ſibi notificare ſnĩam
ďbito modo viz in forma publica ut ĩ cle
cauſam.ex̃ de elec.et nõ.per bar.in dcõ.§.
morte.ut per hoc currat ſibi tẽpus appel
landi. Quid autẽ ſi pars appellauit orete
nus et in ſcriptis an poterit ſuper utraq̃z
ꝓcedere uide quod infra dicam in glo.ſu
per uerbo in his ſcriptis.

¶ Occaſione eiuſdẽ

ſententie aſſerte. ¶ Merito fit mentio ď ſẽ
tentia a qua appellatur quia ſemper expri
mi debet qualitas grauaminis a quo ap
pellatio interponit̃ ut dictum eſt ſupra
et habetur in.l.i.§.i.ff.de appel.in qua ap
pell̃.que interponitur a diffinitiua ſentẽ
tia non eſt neceſſe cauſas exprimere ſed in
interlocutoria ſecus eſt ut dictum eſt ſuꝑ
et habetur in.l.ſcio.ff.de appel.et in.c.cor
di.et in.c.ut debit⁹.ex̃ de appel.ď qua for

appellādi traditur in.c.poſt appellationē in fi.ij.q.vi. ¶ Sꝫ qritur q̄re dicatur alſ-te ſo.dicunt quidā ꝙ ideo ne uideat̄ ſimpliciter loquendo ſētētiā approbare q̄ ni-titur impugnare ſed ego credo nil referre quo ſermone quis loquatur nam per ſe-queīj uerba declaratur qualis fuerit intē-tio circa p̄cedentia ut.l.ſi ſeruuſ plurium in fi.ff.de le.i.⁊.l.heredes palā.§.ſed ſi no-tam.ff.de teſta.vnde cum in ſequentibus dicat ipſā ſniaꝫ nl'lā ⁊ iiquā pꝫ manifeſte ꝙ p̱ p̄cedētia uerba nō ē ꝓpoſiti ipſā con-firmare tāq̄ aliquā ⁊ mēs proferētis po-tius q̄ uerba attēdi debꝫ maxime in iudi-cijs ut.l.ſi quis intētione ābigua.ff.de iu-di.⁊ i.l.labeo.ff.de ſuppel.le.facit qđ alibi dicitur de teſtamēto quod licꝫ de ſe nul-lum ſit tamē appellatur teſtamētum.vn-de recte dicimuſ ꝙ iſtud teſtamētum ē nl'-lum ut inſti.qui.mo.teſ.infir.§.i.⁊.ff.de i-iuſ.rup.teſ.l.i.licꝫ improprie ⁊ abuſie ap-pelletur teſtamētum ut dicit tex.in.l.ij.§.i.ff.quēadmo.teſta.ap.

¶ In illis paſſibus

pūcti. Hec p̄ctica ſumit̄ ex.c.raynald⁹.ex̄ de teſta.et qđ nō.p̱ glo.fi.ex̄ de appel.li.vi. nam tot ſunt ſentētiē quot ſunt ei⁹ capi-tula ar.in.l.etiam.et ibi nō.de mino.ſicut tot ſūt ſtipulatiōeſ quot ſūt ſūme uel res ut.l.ſcire debemus.in p̄ncipio.ff.de v̄bo.obli.ideoq̱ poteſt condēnat⁹ uel p̄uatus ab uno capittulo appellare ⁊ in alio conſenti-re ut in dicto.c.raynaldus.nec talis appel-latio ſic diuiſim interpoſita ꝓderit aduer-ſario quo ad capittula nō cōnexa ſed i cō-nexis ei ꝓderit ut illam ꝓſequi poſſit ut ſupra dixi et ꝓbatur in dicta.l.etiam i.§.ex cauſa.ff.de mino.cum ſi.ibi nō.et tāgi-tur per bar.et Ja.bu.in.l.ampliorē.C.de tēp.appel.et in.l.appellanti.ff.de app.pro-deſſet etiam plen⁹ aduerſario ipſa appel-latio ſi fuiſſet ſimpliciter et abſoluta iter-poſita adeo ꝙ non poſſit appellanſ renun-tiare appellatiōi in p̄iudicium ſui aduerſa-rij ut hētur et nō.in dicta.l.ampliorem.⁊.l.omnem honorē.eo.ti.et ibi nō.p̱ cy.⁊ i.l.per hanc.C.de tēp.app.et ſupra tetigi.

¶ Fuiſſe ⁊ eſſe nullam.

Pōt condēnat⁹ de nullitate q̄relaꝫ ꝓponere dupliciter uel i modum agendi ut hic uel in modū excipiendi ut in.l.iiij.in.§.condēnatum.et in.l.ſi cum nulla.ff.de re iudi.et hoc ad p̱tem p̱tinet allegare nō ad eius aduocatum cum exceptio nullita-tis ſit p̱emptoria ut ibi et p̱ hoc apud ac-ta p̱ p̱tem ꝓponenda ut in.c.qm̄ contra fal-ſam.ex̄ de ꝓba. Quot āt mōis poſſit di-ci nulla plene dictum eſt ſupra in ti.p̄cedē-ti. Sed quid dices ſi ſimpliciter appella-uit nec de nullitate qđq̄ expreſſit an in cō-ꝓceſſu poterit dici ipſaꝫ nullam uidet̄ ꝙ non q: appellandi p̄ſupponit ſniam eſſe ali-q̄ ar.in.l.iij.§.falſus.ff.rem.ra.ha.diſtin-gue tamen ſic.aut ſnia eſt nulla ex defectu forme uel ſolēnitatis debite et tunc appel-lando ſimpliciter non uidet̄ illam appro-bare tacite q: nec expreſſe pōt illam cōfir-mare tāq̄ ſententiā ut habetur in.l.ſi ex-preſſiꝫ.ff.de appel.vnde dici pōtēit nulla i ꝓceſſu cauſe aut eſt nulla ex defectu cōſen-ſus ipſius p̱tis q̄ nō fuit in iudicio et tūc ſimpliciter appellando uidetur illam ꝯfir-mare tanq̄ rite et ſolēniter latam ſed nō tanq̄ eque et iuſte latam ut in dicto.§.fal-ſus.ſicq̱ poſtea nullā dicere poterit de q̄ latius tetigit Inno.in.c.cum cōtingat.ex̄ de offi.dele. Ideoq̱ dic in integrū reſtituti-one aduerſus ſniam petita nā poterit iu-dex ſuper nullitate cognoſcere ut ibi nō.p̱ eundem Inno. ¶ Ulteri⁹ reuoco in du-bium ut pleni⁹ cognoſcatur qđ ſupra tac-tum eſt viꝫ quot modis poſſit de nullita-te diſputari dic duob⁹ modis principalit̄ vno mō in uim agendi alio mō in uim ex-cipiendi et agendo q̄ri poteſt dupliciter.vno mō incidenter ut in hac forma in qua ſ̄m cōem opi.dicimus ꝙ nullitas uenit in-cidēter ad appellationē ut nō p̱ glo.et doc.in.l.i.C.qn̄ ꝓuo.non eſt neceſ.licet idem Ja.bu.tenuerit cōtrariū.alio mō q̄rit̄ p̄n-cipaliter viꝫ qn̄ nullitas ſola allegatur p̱e-tendo ſniam ꝓnunciari nullam ut nō.per glo.in.l.i.ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin.excipiendo uero de nullitate q̄rit̄ qn̄ executio ſētētie poſtulatur et per p̱tē contra quā eſt lata fore nullam all'atur ut.d.l.ſi cū nulla.ff.de re iudi.et.l.i.in p̄n.ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin.⁊ in.l.ſi p̄tor.in.§.marcellus.ff.de iudi.⁊ ple-nius dicet̄.j.in ti.de executi ſententie. ¶ Circa tn̄ p̄dicta dubiū occurrit an iure a-ctionis uel officio iudicis petatur ſenten-tia principaliter pronūciari nulla dic bre-uiter ꝙ ſolū iudicis officio cū non ſit mā-habilis ad ꝓducendū in hoc actionem ut nō.p̱ Inno.in.c.fi.ex̄ de offi.iudi.⁊ in.c.p̱-petuus.ex̄ de fide inſtru. Idē etiā ſeqtur bar.in.l.qdam in ſuo.ff.de condi.inſti.et plen⁹ in dicta.l.ſi expſſiꝫ.ff.de appella.ad

quod facit.l.ſi pater tuus.C.qñ ꝓuo.non
eſt neceſ..et nõ ꝙ hoc officium iudicis du
rat tanto tp̃e quãto actio pſonalis.ſ.xxx.
an.ut.l.oẽs.et.l.ſicut.C.de pſcp.xxx.an.⁊
inſti.de ꝑpe.et tẽp.ac.in pn̄.ſed qd dices ĩ
appellatione an iure actionis uel officio iu-
dicis petat̃ ꝓnunciari ſnĩa iniq̃ uel ĩiuſta
ſuper quo bar.in dicta.l.i.in pn̄.ff.de app.
dicit ꝙ appellatio non eſt actio nec officiũ
iudicis ſed ius quoddam ex his ſepatũ ꝑ
tex.dicte.l.i.dũ dicit ꝙ appellatio ẽ ius ⁊c
vnde ꝟtute h⁹ iuris ꝓpoſiti iudex ex ſuo
officio mouet̃ ad deſeruiẽdũ huic iuri et
ſic erit officiũ mercenariũ ut.l.iiij.C.d̃po
Deinde q̃rit̃ corã quo iudice agendũ eſt
de huiuſmõi nullitate ſnĩe breuiter ſic di
cendũ eſt aut q̃rit̃ de ea incidẽter et tunc
corã illo iudice uẽtilabit̃ coꝝ quo pẽdet
cauſa ſiue ſit pncipalis ſiue appellatiõis ſi
ue executionis. Si uero de nullitate pnci
paliter ſit agendũ uel q̃rendũ tunc erit ĩ
electione ipſius agentis uel cãm ꝓponere
coram iudice ſupiore eius q ꝓnunciauit ꝟ
coram illo iudice q ꝓnũciauit ſi eſt ordi-
narius ut ꝓbat̃ in.l.iiij.C.de accu.et ibi
ꝑ Ja.bu.et in.l.carnelia pia.ff.de iure pa
⁊ ꝑ bar.in.l.ſi expreſſiʒ.ſ̃ alle.et ꝑ cy.⁊ Ja
de are.in.l.ſi ut ꝓponis.C.qũo et quãdo
iudex. Sʒ nunqd iudex cauſe nullitatis
dicte ſnĩe poterit de cauſa pncipali cogſce
re cognito ꝙ ſnĩa ſit nulla dicit bar.i.d.l.
ſi expreſſiʒ.ꝙ ſic ꝙ ſ̃m eum ſicut cã appella
tionis deuoluit ad ſupiorẽ cãm nullitatis
ut dictũ eſt ſic cã nullitatis deuoluit cau-
ſam iniq̃tatis quod etiã ſeq̃t̃ Inno.in.c.
cum contingat.ex̃ de offi.dele.quod mul-
tum nõ.Non ergo gaudeant cauilloſi ad-
uocati et ꝓcur̃.qui freq̃ẽter conant̃ per
talẽ nullitatis effectũ totum ſubuertẽ cãe
ꝓceſſum magnis ſũptibus et laborib⁹ ob
tẽtũ et cãm reducẽ ad pſtinũ ſtatũ ut ha-
beant nouũ ſallariũ q̃ꝝ malitijs per hanc
uiam eſt ſuccurſũ ꝙ poſito ꝙ iudex uide-
at ſnĩam nullã non tamẽ differre debʒ ne
que abſtinere reum condẽmnare ſi uidẽit
condẽnandũ et ipſum abſoluere ſi uidẽit
abſoluendũ. Supereſt ãt diſcutere an ſu
per eiſdem actl. ꝓnunciabit de cauſa pnci
pali uel repeti faciat nouũ ꝓceſſum ſuper
ea. Circa quod ſic diſtigue.aut cauſa nul
litatis reſpicit uniformiter acta et ſẽtẽtiã
utputa ſi litigatum eſt cum minore inde-
fenſo uel coram iudice incõpetẽti et tunc
ꝙ omnia ſunt nulla repetẽtur acta de no
uo et ſuper ipſis ꝓnunciabit̃ ut.l.cum ⁊

nos minores.C.ſi aduer.rem iudi.et.l.cõ
ĩ pupillũ.ff.d̃ re iudi.aut cã nullitatis reſ
picit ſolam ſnĩam ⁊ nõ acta ut ꝙ ſnĩa fuit
lata die feriata uel ꝑte non citata et ſil'ia.
ſic ĩtelligat̃ glo.in.l.ſi expreſſiʒ.ff.de appel
et in.l.ſi ut ꝓponis.C.qũo et quando iu-
dex.et ibi ꝑ cy.aut cauſa nullitatis reſpi-
cit ꝑtem actoris tm̃ ac ſnĩam ꝟbi gr̃a ſi ꝓ
ceſſum fuit contra eum tam ĩ eius uita q̃
poſt eius mortem et tunc acta in uita fir-
ma manebũt et repetentur alia que facta
ſunt poſt mortem ſ̃m bar.ut per eum nõ.ĩ
.l.cũ q̃rebatur.ff.de re iudi.

Et iquantum ſit

aliqua. Nõ.ꝑ hec uerba ꝙ cauſa iniq̃tatl
ſnĩe ꝓponit̃ conditionaliter viʒ ſi ſnĩa ſit
aliq̃.vñ dubitari cõſueuit an iſto cãu ipſa
cauſa nullitatis ſit principalis ad appella-
tionẽ ꝟ econtra appellatio ſit pncipalis ad
nullitatẽ ſuꝑ q̃ dubio ↄtrarie ſũt opi.naʒ
Ja.bu.in.l.i.C.qñ ꝓuo.nõ eſt neceſſ.tenu
it ꝙ cauſa nullitatis ſit cauſa pncipal' gl.
uero ibid̃ quã cõiter ſequunt̃ cy.⁊ alij te
nent ꝙ ueniat incidẽter ad appellatiõeʒ ꝯ
rei diſputatio nõ eſt ſine effectu. Ideoq; q̃-
rit̃ ſi appellatio eſt deſ̃ta uel ꝑ ſtatutl ꝟ
aliter ſubmota an conſequẽtl et nullitas
dicat̃ ſblata nec poʒ ĩtẽtari ſuꝑ q̃ ſic breui
ter ↄſidera.aliq̃n cauſa ꝓpter quã ſ̃mota ẽ
appellatio reſpicit ꝑiformiter tã appellati
onẽ q̃ꝫ nullitatẽ ꝟbi gr̃a dat̃ ex for̃ ſtatuti
tẽpus 4^or^ dieꝝ ad appellandũ et nullã di
cendũ ſnĩam certe remota appellatiõe per
fluxum tẽporis remota eſt etiam et ipſa
nullitas.aliq̃n cã non eſt pariformis circa
utrũq; ut patet d̃ iure cõi q̃ appellat̃·ĩ·x.
dies.ut in aut̃ hodie.C.de appel.et nulla
dicit̃·ĩ·xxx.an.ut nõ.bar.in.l.qdam i ſuo.
ff.de condi.inſti.et inſti.de ꝑpe.et tẽp.actl
in pn̄.et in.l.licet.C.de iure delibe.⁊ tũc
aut nullitas uenit incidẽter ad appellatio-
nẽ et tũc ſublata appellatione tollit̃ nul-
litas ar.in.l.cũ pncipalis.ff.de re.iuri.cuʒ
ſi.ibi nõ.aut ecõtra nullitas uenit pncipa-
liter et appellatio acceſſorie uel utrũq; de
ducit̃ ad pncipalẽ ut in hac pñti forma ⁊
tunc ſublata appellatiõe firma remanet cã
nullitatis ut hẽt̃ et nõ.in dicta.l.ſi expſ-
ſum.de appel.ꝑ bar.ꝙ d̃ ſepatis de uno ad
aliud non infert̃ ut.l.papinian⁹ exuli.ff.d̃
mino. Inſuꝑ apud ſcholaſticos dubitat̃
an talis libellus ꝓcedat dico ſnĩam nullã
et ſi aliq̃ eſt appello.Et qdam uoluerunt
dicẽ ꝙ nõ quia nullitas et appellatio ſũt

ↄtraria ĝ ẋ ut.l.i.C.de fur.et.l.cōtra ma
iores.ff.de inoffi.teſ. In cōtrariū det.dy.
et bar.et alij cōiter ut plene diſputat idē
bar.in.d.l.ſi expſſum.e⁹ potiſſima rō eſt q̄
nō pure ſed conditional'r ꝓponūt.ſicq̄ ſm
idē tēpus nō repiunt cōtraria cū unum
ꝓponat in defectū alterius ar.in.c.cōſtitu
tus.ex̄ de in inte.reſti.et.l.q de ioffic ioſo
et qd ibi nō.ff.de inoffi.teſ.et ei⁹ qd nō.p
glo.et cy.in.l.ſi qdem.C.de excep.et in.l.
non ab re.C.unde vi.et.l.ſi qs in ſuo.C.
de inoffi.teſ.et ſpe.in ti.de ac.ſen.peti.§.ſe
quit.x.ſed nungd.et hāc ꝑtē ſeqt Inno
in.c.dilecto.ex̄ de appel.et cy.in dicta.l.i.
C.qñ ꝓuo.nō eſt neceſ. Itē q̄ro pone q̄
īterpoſita appellatiōe i forma de q̄ ſupra
iudex ꝓnunciauit male appellatū de nul
litate uero nihil expſſit an uideat ſup nl
litate ꝓnunciaſſe et qd glo.in.d.l.ſi expſ
ſum tenet q̄ non vnde de nullitate potēit
adhuc agitari q̄ ſententia nulla non uide
tur i dubio cōfirmari imo ſm aliq̄uos nō
pōt ar.l.eum q.C.de inoffi.teſ.et in.l.iur
noſtro.ff.de teſta.tutel. Alia glo.in dicta
.l.i.diſtiguit aliter ut ibi nō. Tu autē ſe
quēdo bar.p concordia ſic diſtingue.aut
pma ſnia eſt ipſo iure nulla ꝑpter errorē
expreſſum in ea et tunc iudex appellatiōis
taliter ꝓnunciando non uidet eam confir
mare imo qd fortius eſt non poſſet expſſe
nec tacite iōq̄ de ipſius nullitate agi po
terit qñcūq̄ quia idē error eſſet in utraq̄
ut in.l.i.in pn.ff.q̄ ſnie ſine app.reſcin.et h
mō ꝓcedit glo.q̄ eſt in dicta.l.ſi expreſſū.
aut ſnia erat nulla ex alia cauſa et tūc con
ſiderādū eſt qua forma iudex appellatōis
ꝓnunciat nam ſi qdē ꝓnunciat ſimplicit
male appellatū ut in q̄ōne pſupponit ⁊ tē
aut in forma appellatiōis uel in ꝓceſſu cē
fuit facta mentio nullitatis ut hic et tūc
uidet ſniam in totum confirmare q̄ uidē
tur ſnia in dubio referri ad contēta i ipſa
appellatione et ꝓceſſu ar.l.ij.C.ſi ex fal.i
ſtru.et.l.fi.C.de fi.inſtru.aut in forma ap
pellatiōis et in ꝓceſſu cauſe nō fuit facta
mētio nullitatis et tunc pma ſnia ſi nulla
eſt non confirmat q̄ uerba hoc non expri
mūt nec patiunt et cum ſnia ſit ſtricti iu
ris debent ei⁹ uerba poti⁹ reſtringi q̄ am
pliari ar.i.l.i.C.ſi plu.vna.ſen.fue.cōdēp.
et.l.ſi a te.ff.de excep.rei iudi.aut ultra ꝓ
cedit in ſnia dicendo bene iudicatū ut fit
cōiter in ſētentijs confirmatorijs i quib⁹
conſueuit dici bene iudicatum et male ap
pellatum uel ecōtra male iudicatū et bñ

appellatum et tunc uidet in totā ipſā ſen
tentiam confirmare ſic q̄ ulterius agi nō
poterit de nullitate et ſic intelligit glo.i
dicta.l.i.ꝑpter illa uerba bene iudicatū q̄
referri pñt ad utrūq̄ caſū tam nullitatis
q̄ iniq̄tatis. ¶ Ampli⁹ q̄rit an is q obti
nuit ſniam poſſit petē eam p ſupiorem ↄ
firmari dic breuiter q̄ ſic ut in.c.i.cum ſe
ex̄ de confir.uti.uel iuti.facit.l.fi.C.qñ p
uo.non eſt neceſ.et in aut.de his q ingre
ad appel.§.uolum⁹.et.l.fi.C.ut lite pen.
licet ſi reperiat ſniam nullā poſſit declara
re nullā eſſe ut tenet bar.in.d.l.ſi expſſum
Proinde q̄ritur qs debeat ꝓbare in cau
ſa appellatiōis an appellās bene appellatū
an appellatus bene iudicatū de qua q̄ōne
tangit p cy.in.l.i.C.ſi aduer.tre.⁊ in.l.hi
q ad ciuilia.C.ď app.⁊ p bar.in.l.i.ff.ſi tu
uel cura.appel.et per glo.et alioſ in.c.in p
ſentia.ex̄ de renuntia.et p Inno.in.c.bo
ne memorie magūtine.ex̄ de elec.et p Ja.
bu.in aut.de his q ingre.ad ap.coll.v.et
p glo.in.c.olim.ex̄ de excep.et in.c.ex pte.
ex̄ de teſti. ¶ Pro concluſiōe omniū ſic di
ſtingue.aut fuit appellatū ab interlocuto
ria aut a diffinitiua.pmo caſu tenet appel
lans ꝓbare ſe ex iuſtis cauſis appellaſſe q̄
expmende ſunt in appellatione ut dictum
eſt ſupra ti.ij. In meritis āt negocij pnci
palis appellat⁹ ꝓbare debet q̄ iudex iuſte
ꝓnunciauit ut nō.in dicto.c.olim. 2° caſu
pncipali conſidera q̄ q̄dam ſunt acta con
cernēn ꝓceſſum q̄dam concernētia merita
negocij pncipal.p caſu aut un⁹ ſolus ꝓſe
quitur cauſā appellationis et tunc ſiue ſit
appellās ſiue appellatus tenet acta et for
malia ꝓceſſus ꝓducere et ꝓbare ſimul cū
ipſa ſnia a qua appellatio eſt interpoſita
aliter faciliter iudex ignoraret qd et qua
liter confirmare uel infirmare deberē ar.
.l.pcipim⁹.C.de appel.cetera uero acta q̄
merita negocij concernūt nō hꝫ neceſſe ꝓ
ducere. Si uero ambo ꝓſequūtur ipſā
cām appellationis tunc appellans debꝫ ꝓ
ducere ſniam et acta cauſe q̄ ꝓceſſum con
cernunt.cetera uero acta concernētia mēi
ta cāe dꝫ ꝓducere appellatus ſicut facē ha
buit in pncipali cauſa et ſic loquitur glo.
i dicta.l.hi qui ad ciuilia.licet aliqui quo
ad hunc caſum contradicant p regulam q̄
dicit pſumēdū eſſe ꝓ ſnia ut traditur in
.c.pñtia.ex̄ de renun.p quod uidet funda
ta intentio appellantis ſi contrariū non ꝓ
betur ſed huic reſpōdetur q̄ illa regula
ꝓcedit quādo ſnia trāſiuit in rē iudicatā

ſecus auté cũ eét ſuſpenſa ꝑ appellationeꝫ
ut nõt Inno.in.d.c.cum bone.et Io.an.i
.d.c.in pñtia.q̃ autem dicta ſũt ꝓcedunt
qñ appellantis intentio non eſt fundata d̃
iure cõi alˀ autem ſi eſſet de iure cõi funda
ta appellans tenetˀ omnia ꝓbare in cã ap
pellationis ſm̃ Ia.bu.ut per eum nõ.in.d.
.l.hi q ad ciuilia. Sed circa p̃dicta dubi-
tatur ecce ꝙ appellans uolens euitare ex-
penſas habendi a notario in forma publi
ca ſniam uel fortaſſe non habens copiã no
tarij quia ſe abſentauit facit põnes aduer
ſario qũo talis iudex tulit talé ſniam iter
ipſas ptes in tali cauſa et tali anno méſe
et die et ꝙ de ea fuit rogati. inſtrumentũ
ꝑ talem notarium et ſimilia nunqd excu-
ſetur appellans a productione inſtruméti
i publica forma ipſius ſententie dicit In
no.ꝙ ſic in.c.g.perpetuus.eẍ de fide iſtru
tali ratione quia ea que ſunt ꝓbabilia ſũt
ponibilia ut nõ.in.c.ij.eẍ de confeſſ.l.vi.
⁊ dixi i forma põnuꝫ aut ergo confitebi-
tur aduerſarius ſniam latam et tunc eius
confeſſio habetˀ ꝓ ueritate et ipſe ꝓ iudi
cato ut.l.ꝓinde.ff.ad.l.acqˀ.et.l.i.C.d̃ cõ
feſ.aut tacebit nec rñdebit et habetur pro
confeſſo ut in dicto.c.ij.et.l.de etate.§.q
tacuit.ff.de interro.ac.aut negabit latã eé
ſniam et tunc iudex ꝓnunciabit bene ap-
pellatum ſeu ſuperflue appellatum et im
ponet aduerſario ſuper ipſa ſnia ꝑpetuũ
ſilentium imo plus cogetur aduerſarius
renuntiare ipſi ſententie et dabitˀ talis cõ
feſſio in publica forma ipſi appellanti ut
ex ea ꝑpetuo ualeat ſe tueri ut.C.de libe
cau.in.l.iubem⁹.et.ij.q.i.c.multi ⁊c.

¶Et ab ipſa ſnia

tãq̃ nulla. ¶Iſta uerba ex forma differũt
a ſtilo cõi ſed multũ ſunt notanda ꝑ ea q̃
dixi ĩ nam ſi ꝓuocatˀ reſpectu nullitatis
uenit nullitaſ p̃ncipalitˀ ſicut appellatio i-
iqtatis et per hoc ſequitur ꝙ uno ſubla-
to non tollitˀ aliud iõq̃ʒ decidit illud du
biũ qd̃ aliqñ oritur in ſtatutis cõiſ papie
qbus cauetˀ ꝙ non poſſit appellari lˀ ꝙ ap
pellatio finiatur infra.xx.dies. nã ſi ipſa
appellatio repiatˀ nulla uel ex curſu tem
poris deſerta remanebit cauſa nullitatis ĩ
quo ſupra ꝓpoſita ualida et firma et ſuꝑ
ea iudex poterit cognoſcere et pronũciare
ut ſupius tactum eſt ⁊c.

¶In his ſcriptis

¶De-
rito
ſic dicitˀ quia in appellatione ex iteruallo
interpoſita a ſnĩa diffinitiua neceſſaria eſt
ſcriptura ſec⁹ ſi interponeretˀ incontinen
ti quia tũc ſufficit uiua uoce appellare ut
habetur et nõ.in.l.i.in fi.cum.l.ſe.ff.d̃ ap
pel.Et aduerte ꝙ non eſt neće legere ſcri
pturam appellatiõis ipſi iudici ſed ſufficit
ꝙ oſtendatˀ ſibi dicendo ꝓut hic inſcribi
tur ut eſt tex.in.c.appellato.eẍ de appella.
li.vi. Sed pone ꝙ reus appellauit dupli
citer ſcʒ uiua uoce et in ſcriptis diuerſ di-
ebus an poterit ꝓſequi utrãq̃ʒ appellatio
nem et ſi ꝓſequitur an et cui alteri renũci
aſſe uideatˀ ſuper qua qõne bar.in.l.cum
procurˀ.§.ſi dñus.ff.de no.op.nunc.ſic di-
ſtinguit.aut utraq̃ʒ appellatio fuit iterpo
ſita a ſnia interlocutoria aut a ſnia diffini
tiua.primo caſu ꝓcedendũ ſolum erit ſu-
per appellatione interpoſita in ſcriptis tã
q̃ʒ ualida et ſolénis circũſcripta appellati-
one uiua uoce iterpoſita q̃ nulla fuit ut i
.c.cordi.eẍ de appella. Ideoq̃ʒ ꝓſecutio h⁹
appellationis uiua uoce induceret tacitaꝫ
renuntiationem alterius in ſcꝑtis interpo
ſite. 2º. autem caſu principali dic ꝙ ꝑ 2am
appellationé nihil agitur ſm̃ bar.ſicq̃ʒ fié-
da eſt proſecutio p̃me appellationiſ ꝑ tex
dicti.§.ſi dñus.in fi.ut ꝑ rationé quia pri-
ma appellatio conſũmauit ſuum effectum
quia extinguere habuit ꝓnunciatũ ut.l.i
in fi.ff.ad turpillˀ.vnde 2a non repit quid
agat amplius et per hoc redditur fruſtra
toria ſed ſalua eius pace Innocé.dicit ꝙ ſi
utraq̃ʒ appellatio eſt interpoſita debito té
pore ⁊ ſit in electione appellantis proſeq
quã uelit ut nõ.ꝑ eum in.c.dilecto.eẍ.de
appel.et Io.an.in nouella in.c.bone.eẍ de
ap.ſequitur hãc opi.et idé tenet bal.in.l.
appellatione.C.de appel.et in.c.ſanximus
in titulo quo temp.mil.et albri.in.l.pacta
nouiſſima.C.de pac.et in dicta.l.ad ſolu-
tionem.C.de re iudi.

¶Et ad quencũq̃ʒ

iudicem cõpetentem. Hoc ideo dicitˀ qa
non omnis iudex eſt competẽs appellatio
nis ſed de iure ciuili ordine debito inter-
ponenda eſt appellatio.l.de minori ad ma
iorem iudicem non auté ad parem uel mi
norem ſi tamen ꝑ errorem appellauerit ad
ſuꝑiorem dum ad minorem appellare de-
bẽt error ei non nocebit.ſecus auté eſt ecõ
tra ut hẽtur i.l.i.§.ſi quis in appellatione
.ff.de appel.licet de iure canonico etiã ex
certa ſcia poſſit qs quocũq̃ʒ obmiſſo me°
ad papã appellare ut in.c.ſi duobus.eẍ de

app.et.ij.q.vi.ſi metropol'.ꝙ ideo ꝓuide-
runt ut queſtiones in curiā traherēt ⁊ eoꝝ
auaritias ſatiarent quod tamen nunq̄ꝫ fa-
cient quia clericoꝝ anim⁹ ⁊ appetitus eſt
anxius p̄ ceteris in pecunijs cumulandis
contra honeſtatem cōmunē ⁊ fidem deo
ꝓmiſſam non attendētes nec ſtudētes bo
nis moribus nec ſcripturis tā diuinis q̄ꝫ
moralibus ⁊ potiſſime illi documento ſe-
nece ſic dicēti multis paraſſe diuitias non
finis fuit miſeriaꝝ ſed mutatio non eſt.n.
in rebus uitium ſed in ipſo animo Et ali-
bi idē inq̄t quēadmodū nihil differt utꝝ
egenum corpus in ligneo aut in aureo le-
cto colloces quocūqꝫ illud tranſtuleris ma
lum ſuum ſecum transfert. Sic nihil dif
fert utrū eger animus in diuitijs uel in
paupertate ponatur malum ſuum illum
ſequatur ꝛc. de iure autem ciuili imparoꝛ
qui plen⁹ eſt omni uirtute et liberalita-
te cōtrariū ſtatuit ut ad eum omiſſo me-
dio appellari non poſſit ut habetur in.l.i-
patores.ff.de appell.obſeruabitur ergo ius
ciuile in foro ciuili ut nō.in.d.c.ſi duobus
ſed ut errari non poſſit fiet appellatio in
forma iſta de qua hic ⁊ ſufficeret ſi dicat̄
appello ad iudicem cōpetentem nullo ſpe
cialiter nominato ut traditur in.l.qui ro
me.§.ſeye.ff.de uerbo.obli.et ibi per bar.
⁊ in.l.i.§.ſi uero miles.in fi.C.de fal.mo.

Apoſtolos ſibi tradi.

Iſti apoſtoli ſūt quedā lr̄e dimiſſorie q̄s
iudex a quo appellatur tradidit appellāti
deferendas iudici ad quē eſt appellatum ⁊
in quibus continet̄ qualiter talis perſona
ab eius ſn̄ia appellauit ꝛc ut latius dicet̄
infra ſub forma apoſtoloꝝ et hētur in.l.i
.ff.de libel.dimiſſ.

Petēs ſemel bis

et ter. Iſti apoſtoli dēnt ſepi⁹ peti per i
terualla dierum ut ꝓbat̄ in.d.l.i.et nōt
gl.in.c.ab eo.ex̄ de appella.li.vi.qđ fortaſ-
ſe ideo fuit inductum quia iudices diuer
ſis negocijs occupati non poſſunt omnia
retinere ī memoria et facit.ij.q.vi.in.c.p⁹
appellationem.in fi.de conſuetudine tam
hodie approbat̄ in cle.ij.ex̄ de app.ſufficit
ꝙ eodem contextu et eodē tēpore ſic pe-
tantur. Queritur de effectu hui⁹ appel-
lationis ad quod reſpondet̄ ꝙ effectus ē
duplex.p̄mus q꞉ extinguitur uel ſuſpēdi-
tur ꝓnunciatum ut ſupra dictū eſt. 2⁹ q꞉a
pendente appellatione ligate ſunt manus
iudicis nec ultra poteſt qđq̄ agere ſiue d̄
tulerit appellationi ſiue non ut.l.ſciendūꝫ
.ff.de appel.reci.et.l.i.ff.nil no.ap.pen.et.l
iudex.ff.de re iudi.et in.l.e⁹ c⁹.ff.de appel
reci.et.l.iij.C.de appel.ubi autem appella
tio eſſet interpoſita ab interlocutoria tūc
diſtinguitur an detulerit iudex appella-
tioni uel non ut ſupra dixi in ti.ij.et ha-
betur in.l.intra utile.ff.de mino.et i.c.nō
ſolum.ex̄.de appel.li.vi.⁊ nōt bar.in dicta
.l.ei⁹ cui⁹. Sꝫ qđ ſi iudex ipſe non obſtā-
te appellatione de facto in cauſa proceſſit.
dic ꝙ ſupior ad quē eſt appellatum om̄ia
attēptata reuocabit ut in dicto.c.nō ſoluꝫ
et in.l.tyrographis.ff.de admi.tu.§.i. Sꝫ
q̄n reuocabit diſtingui conſueuit aut iſta
fuerunt attēptata poſt inhibitionem ſibi
exp̄ſſe factam per ſupiorem ad quē eſt ap
pellatum et tunc ſtatim ipſe ſupior alio n̄
expectato illa reuocabit aut ſunt attēpta
ta ante eius inhibitionē et tunc demū la-
ta ſententia et ſecuta uictoria illa reuoca-
bit ut nō.in.d.c.non ſolū.et per Inno.in
.c.dilect⁹.ex̄ de excep.et per bar.in dicta.l
i.nil no.ap.pen. Quid aūt dices ſi iudex
cauſam commiſit alteri conſulēdam ꝓut
ſepe fit et ante conſilium datū ꝓcedat ad
aliqua in ipſa cauſa an ualeant talia actita
ta ad quod breuiter ſic dic.aut iſte conſul
tor fuit aſſumptus ex iuris nec̄citate q̄a.l.
municipalis dicat ꝙ ad ꝑtis reqſitionem
iudex teneat̄ cauſam committere cōſulen
dam ut eſt in plurib⁹ ciuitatibus et tunc
acta ualent mero iure ſed ope appellatio-
nis reuocabuntur ar.in.l.i.C.de rela.iun
cto dicto.c.non ſolū ſ̄m bar.ut p eum nō.
in.l.i.§.ſi plures.ff.de exercito. Tu autem
dic ꝙ acta mero iure non ualent tanq̄ꝫ ge-
ſta per eum qui manus habet ligatas ſta
tim petito conſilio ut nōt archi.in.c.cum
plures.ex̄ de offi.dele.li.vi.aut fuit aſſum
ptus ex ſola ꝑtium uolūtate uel ipius iu-
dicis tm̄ et tunc ualent acta per eū q꞉ non
eſt iudex aſtrictus ſequi illi⁹ conſiliū q̄ꝛ n̄
tenet̄ iudex illud expectare ut nō.p dy.i
.d.l.titiū et meuiū.in p̄n.ff.de admi.tu.et
p bar.in dicto.§.ſi plures.

Proteſtās quod

per ipſum ſymo. Aduerte ꝙ talis ꝓteſta
tio uires non habet niſi cōpareant in ter-
mino ſibi p̄fixo ad ipſos apoſtolos recipi
endos ut dicetur in titulo ꝓximo. Seq-
tur ſoꝛ rn̄ſiōis iudicis a q̄ appellat̄ rubica

¶Forma rñſionis iudicis a quo appellat᷑.

Supraſcri

ptus dñūſ uicarius uiſa ⁊
audita ſupraſcpta appella
tione et nullitate corā eo
interpoſita p ſupſcptum ſy. dicto nomie
a q̄dam ſnia p ipſū dñm uicariū lata inter
ipſum ſy. pte una et Io. de oliari pte alia
put in dicta appellatōne exp̄mitur ſtatu
it et aſſignauit d cto ſy. ibidem pñti audi
enti ⁊ intelligenti t᷑minū ad diem p̄mam
menſis ſeptēbris ad accipiendū apoſtoloſ
quos ſibi dare uoluerit et lr̄as rñſiuas et
uiſurus alia facē et audire q̄ ipſe dnūs vi
cāius dixerit ordināda et facienda. Sup̄
ſcriptus dnūs uicarius. Iſta rñſio eſt po
nenda per nōriū apud ipſā appellationez
in fi. eius.

¶Statuit ⁊ aſſignauit

Ad officium quidem iudicis a quo appel
lat᷑ ptinet terminū p̄figere certum ipſi
appellanti ad apoſtolos recipiendos ut in
.c. ab eo. ex̄ de appel. li. vi. et in. l. iudicibus
C. de appel. ⁊ quo ad hoc durat adhuc e⁹
poteſtaſ lata ſnia ut in. l. iudex. et. l. paul⁹
.ff. de re iudi. ut tamen circa hoc amplius
inſtruari ſciendū eſt ꝙ quoddā eſt tēpuſ
appellatiōis interponēde et hoc ē hodie
.x. diez ut in aut̄. hodie. C. de appel. Quō
dam eſt tēpus petēdi apoſtolos qd dat᷑
pti ad eos accipiendos et iudici ad eos t̄
den. et hoc eſt diez .xxx. ut in. l. iudicibus
p̄all. et in dicto. c. ab eo. pōt tamen iudex
hunc terminū abbreuiare ar. in. l. ij. et qd
ibi nō. ff. de re iudi. et ſic ſuat gñalis con
ſuetudo. quoddā eſt tēpus qd dat᷑ pti ad
ſe pñtandum coram iudice ad quē et hoc
eſt arbitrariū et ſic eſt bonū in hoc habē
iudicē gratioſum ut in. l. p̄ſes. C. de appel
et in. c. perſonas. cū ſe. et in. c. abbate. ex̄. de
app. Quoddam eſt tēpus qd datur parti
ad iter arripiendū cauſa pñtādi apoſtolos
et hoc ſimiliter eſt arbitrariū ut in. c. cum
cauſa. ex̄ de re iudi. et in. c. cum ſit romana
et in. c. puenit. ex̄ de appel. Quoddā ē tē
pus a. l. p̄fixum ad pſequendū et fundan
dū ipſam appellationē et iſtud eſt ānus ł
ex cauſa biennū ut in aut̄ ei qui appellat.
.C. de tempo. app. et in dicto. c. cum ſit ro
mana. qd qdem tēpus pōt p iudicē abbre
uiari ut in dicto. c. cū ſit romana. aliqñ tñ
ipſo iure non currit hoc tempus ſed ſtat
in ſuſpenſo puta qñ ptes faciūt cōpromiſ
ſum pēdēte appellatione ut in aut̄. ſi tñ in
medio. C. de temp. appel. uel ſi lis pēdet i
cōſiſtorio p̄ncipis ut in aut̄. ſi lis. et in aut̄
item ſi appellatione. C. eo. ti. Sz qd ſi ap
pellās diſtulit pſeq appellationē uſq ad
ultimū menſē p̄mi āni et petat de cauſa
ſua cognoſci an hēbit biēniū Inno. ⁊ Io
an. in. c. ex rōne. de app. dicit ꝙ ſic nec pote
rit ſibi iputari quo min⁹ lis finē accipiat
ut in dicta aut̄. itē ſi appellatiōe. quā opi.
ſeqtur bar. in dicta. l. i. ff. de libel. dimiſſ. ⁊
ibi p eum. Deinde q̄rit᷑ qd ſi iſte ſymo.
non cōpareat i t᷑io ad accipiēdū apoſtoloſ
aſſignato breuiter diſtigue aut fuit i cul
pa et negligentia et tunc appellatio ſua ē
deſerta quaſi nō ueniendo uideat᷑ tacite ap
pellatiōi r̄nūtiare ut. l. p̄ſes. ⁊. l. qm̄ ñ nulli
.C. de appel. et in. c. ſepe. et. c. pſonas. et i. c.
ad aures. ex̄ de appel. et in dicto. c. ab eo. dē
app. li. vi. et in cle. ij. ex̄ de appel. et in hoc ē
magna pena contumacie ut qs in totū iu
re ſuo priuet᷑. Simile eſt in eo q nō iurat
de calumnia ut. l. ij. §. ſed ſi actor. C. de iura
calūp. et in. c. ſi. ex̄ eo. ti. et idē in eo ꝙ non
rñdet pōnibus ut in. c. ij. ex̄ de confeſſ. li.
vi. et in. l. de etate. §. q tacuit. ff. de inter. ac.
et idem in certis alijs caſib⁹ diſperſiſ i cor
pore iuris quos enūare longum eēt poti⁹
ꝙ ſubtile. aut non fuit in culpa ueniendi
uel caſu fortuito uel alia iuſta cā īpedit⁹
uenire non potuit et tunc excuſatur ut i
dicta. l. p̄ſes. et in. d. c. ab eo. cum ſi. ibi nō.
quid ergo ſi cōparuit in t᷑mino ſz iudex
apoſtolos tradere recuſauit dic ꝙ aut nō
tradidit ꝙ nō potuit et utꝗ excuſat᷑ aut
ꝙ noluit et tūc ipſe ſymo. excuſat᷑. ſed iu
dex condēnat᷑ ut in. l. qm̄ iudices. C. de ap
q̄ caſu debet appellās ſtatim adire ſupio
rem ad quē appellauit rei appellationē et
q̄relā pducere ut in. l. ſi appellationē. C. dē
appella. vez tamē Ia. bu. in. d. l. qm̄ ſic di
ſtinguit i hoc aliqñ iudex a quo nō uult
audire appellantē ſup eius appellatiōe ut
plerūq faciūt maliuoli q ſe abſcondūt et
tūc dz appellans corā ſupiore uel uiciniſ p
teſtari. j. tēpus. x. diez qd dat᷑ ad appellā
dū ut. l. ij. C. de hiſ q p me. iudi. aliqñ iu
dex ſiplicit᷑ denegat dare apoſtoloſ et tūc
ſufficit pteſtari. j. xxx. dies qui dantur ad
dādū ipſos apoſtolos ut in. d. l. iudicibus
et ꝙ ſupius dixi de mericuloſiſ et maliuo
lis iudicibus. Attende qd dixit pater e
loquētie Tullius pfecto non eſt iuſtus
iudex q mortē q exilium q egeſtatē timet

Forma apoſtolorum.

SPectabilis et generoſe dñe miles nouerit ueſtra nobilitaſ ꝙ in cauſa et in queſtione coram me diuti⁹ agitata inter ſymo. ꝓcura. nomie ex pte una.et an.ex pte alia tuli ſẽtentiã diffinitiuam in fauorẽ.d.andri.a q̃ qdem ſnia ꝑſatus ſy.in ſcriptis ad ueſtraꝫ audiẽtiã appellauit cui appellatiõi inq̃tũ de iure fuerit deferẽdum detuli et admiſi haſqꝫ lr̃as in locũ apoſtoloꝝ ſibi tradidi ueſtre reuerentie pñtandas infra decẽ dies ꝓrime ſubſequeñ.dati. papie die ultimo auguſti anno curſu.M.cccc.xij.ꝛc.

SPectabilis et generoſe ꝛc. Aduerte ꝙ 4^or ſunt in iure ꝑeminẽteſ ti.dignitatũ uidelicet ſupillustris et hic ti.cõgruit ſolo pn cipi.2⁹ illuſtris.3⁹ ſpectabilis.4⁹ clariſſiũs et hi cõueniunt conſtitutis in magnis officijs uel honoribus ut nõ.p glo.in.l.pci pimus.C.de appel.de hac ãt forma aplo rum habetur.ij.q.vi.in.c.poſt appellationem.in fi.et per ſpe.in ti.de appella.

Detuli et eam admiſi. **V**ides hic ꝙ non ſimpliciter defertur appellationi ſed conditionaliter q̃uis tamẽ modo deferat nil refert quia functus eſt officio ſuo ut in.l.iudex.ff.de re iudi. **S**ciẽdum tamen eſt ꝙ aliquando iudex defert appellationi ob reuerentiam ſuperiõis ut tradit̃ in.c.   aliquando defert ex neceſſitate iuris ut in.l.iudicib⁹.C.de appel aliquando defert ex urbanitate ſua ut.l.i tra utile.ff.de mino. **S**ed an in apoſtol̃ ſit p iudicem cauſa inſerẽda diſtigue.aut ſimpliciter defert appellatiõi et tunc cauſa eſt inſerenda ut hec ꝓbant̃ in.l.i.ff.de libel.dimiſſ.et.l.ſciẽdũ.ff.de appel.reci.et nõ.ꝙ tenet̃ iudex appellantis dari facere uniuerſa acta cauſe ut.l.a ꝓcõſulib⁹ et i.l. nec cauſas.C.de appel.

Infra decem dies

Iſtud tẽpus dari et moderari conſueuit ſ^m diſtantiam locorum et ꝑſonarum q̃litatem ad arbitrium iudicis ut in.l.preſes. C.de appel.et in.c.ꝑſonas.ex̃ de app.facit l.continuus.§.cum ita.ff.de uerbo.obli. **Q**uid autẽ ſi infra terminũ ſe nõ pñtauerit dic ꝙ appellatio reputabit̃ ꝓ deſerta niſi iuſta cauſa eum excuſet ut ſ̃ dictum eſt in ti.ꝓrimo.et ꝓbat̃ in dicta.l.pſes.et.c. ꝑſonas. **S**ed pone ꝙ pñtatis apoſtolis ꝓſecutus eſt ſuã appellationẽ coram eo q̃ ẽ reptus eſſe iudex incõpetens et coram eo tempus anni uel biennij inſtantie appellationis tranſiuit an poterit de nouo ꝓſeq appellationẽ coram iudice cõpeteñ.dicunt qdam ꝙ non p tex.in.l.ſi pater.C.ne de ſta.defunc.et.l.accuſaturus.ff.de adul.et .l.ſi falſo.ff.quod cum fal.tu.auto.diceꝛ aliquis ſi lata ſententia iudex functus eſt ſuo officio qũo põt talem terminũ aſſiq̃re ad quod ſic rñdetur ꝙ licet officiũ ei⁹ ſit finitum quo ad cognitionem cauſe nõ tamẽ quo ad alia q̃ reſpiciunt appellatiõiſ proſecutionem ne res iudicata ſemp ſtet i ſuſpenſo ar.in.c.ablate.ex̃ de appella.

Forma libelli appellationis.

COrã uobis ſpectabili ac egregio milite dño manfredo de beccaria de plebe dicit ſignificat et exponit ſy.ꝓcur et ꝓcuratorio nomine Jo.de oliari contra et aduerſuſ an. et q̃cunqꝫ aliam ꝑſonam ꝓ eo uel eiuſ nomine in iuditio legitime cõparentẽ ꝙ uerſa et agitata olĩ qõne inter ipſum ſy.dcõ noie pte una et dictũ an.pte altera corã domino.b.cã et occaſione cuiuſdam petie terre cui coheret ꝛc.idem dñũs.b.p ei⁹ allertã diffinitiuã ſniam condẽnauit dictũ ſy. dicto noie ad dimittẽdũ et relaxandũ dicto an.ꝑdictam petiam terre et ad dandũ et ſoluendũ eidẽ noie et occaſione fructuum pceptoꝝ ex ea ſiõꝛ.c.prout plenius et latius et ſic uel aliter in dicta alſ̃ta ſentẽtia contineri repiat̃ ad quã relatio habeatur quã qd̃ allertam ſniam et oia ꝛ ſigula in ea contenta ipſe ſy.dicto noie dixit ꝛ ꝓpoſuit ac etiam nunc dicit et ꝓponit fuiſſe et eſſe nullam nulliuſqꝫ ualoris et momenti in illis paſſibus pũctis et articulis tantum in qbus lata ſit uel eſſe repiatur contra ipſum ſy.dicto noie et eius iura.ꝛ inq̃tum eẽt aliq̃ ſeu eſſe repiat̃ dixit ꝛ.p poſuit ac iterato dicit et ꝓponit ipãꝫ fuiſſe et eſſe iniquã ꝛ iniuſtam ac iniq̃ et iniuſte latam et ꝓnunciatam in paſſibus punctis et articulis de qbus ſupra et ab ipſa tãq̃ nulla et iniq̃ appellauit ad reuerẽtiã vr̃aꝫ

de forma ſententie
libelli appellatorum
hec eſt forma appellandi

et ad quécunq̧ iudicé competeñ. ꝑut ⁊ ſi
cut in dictis nullitate et appellatione iter
poſitis latius exprimit̃ ꝛc. Quare cũ pre
dicta uera ſint petit et requirit idé ſymo.
dicto nomine a uobis domino manfredo
antedicto quatenus ꝑ ueſtrã diffinitiuaꝫ
ſniam ꝑnunctiſ ſniet et declaretiſ dictã
aſſtam ſniam in ꝑtibus et capl'is contra
eum facientibus de quibus ſupra fuiſſe et
eſſe nullam nulliuſq̧ ualoris et momenti
et iniq̃tum ſit uel eſſe reperiatur aliq̃ fuiſ
ſe et eſſe iniquã et iniuſtam in ꝑtibus et
capitulis antedictis et ab ea tanq̃ ĩiqua
et iniuſta fuiſſe et eſſe bene appellatum et
male iudicatum et predicta petit et requi
rit ꝑ uos fieri et executioni mandari omĩ
uia iure cauſa et forma ſeu modo quibus
meli⁹ fieri poſſunt deduceñ in preſenti iu
dicio ꝛc non aſtringens ſe ꝛc ſaluo iure ꝛc.

Q Oram uobis

Dubitari conſueuit apud pluri-
mos an de neceſſitate hic talis libell⁹ ſit
offerendus coram iudice appellationis an
ſufficiat coram eo porrigere ſimpliciter ap
pellationé et uidetur ꝙ libell⁹ iſte ſit ne
ceſſarius quia ſententia fundari debꝫ ſuꝑ
libello ut.l.ut fundus.ff.cõi diui.quã ſé
tentiam ſeq̃tur ſpe.in ti.de appel.in·§·di-
ceñ.reſtat.aliĳ dicunt ꝙ ſufficit preſentare
appellationeꝫ ut in aut.de his qui ingre.
ad appel.in·§·uolum⁹.quorũ opi. ſequit̃
Inno.in.c.cum contingat.ex̃ de offi.dele.
et bar.in.l.i.in fi.ff.de appell.licet ſm̃ eum
opi.ſpe.ꝑ conſuetudiné ſit approbata idq̧
minime eſt mutanda ut in.l.minime.ff.d̃
legi. Queritur an in cauſa appellationis
ſit nccīa litis conteſtatio.glo.uidet̃ dicere
ꝙ non in.l.fi·§·illud.C.de temp.appe. In
contrariũ facit ter.in.l.i.C.ne li.in una ea
q̧ cauſa tertio ꝓuoca. Tu autem ꝓ con-
cordia ſic diſtingue.aut utraq̧ ꝑs eſt pñs
et tũc debet lis conteſtari.aut altera é ab
ſens et tunc non et ſic itelligant̃ p̃dicta
ꝓ q̃ facit qd̃ hẽt̃ in.c.per tuas.ex̃ d̃ appel

¶ In illis paſſibus

Quid auté operent̃ iſta uerba dixi ſuꝑ cir
ca formã appellationis et nõ.per bar.in.l.
ampliorem.C.de temp.appel.⁊ in.l.appel
lanti.ff.de appella.

¶ Iniquã ⁊ iniuſtã

Circa hoc queritur an hec iniqtas poſſit
detegi tam ex prioribus agitatis q̃ ex no
uiter agitandis dic ꝙ ſic lꝫ aliud ſit in ap
pellatione ab interlocutoria quia ĩ hac ap
pellatione a diffinitiua locũ habꝫ regula
non ꝓbatum ꝓbabo ut in.l.eos.C.de ap
et in.l.ꝑ hanc.C.de tempo.appel.q̃ regu-
la ceſſat in interlocutoria ut in cle.appellã
ti.ex̃ de appel.et nõ.per bar.in.l.ei⁹ qui.ff.
de ap.reci.uel non. Ulterius q̃ritur an ĩ
hac appellatione admittant̃ teſtes ſuper
eiſdem articulis dic ꝙ non de iure canõi-
co ut in cle.teſtib⁹.ex̃ de teſti.ſed de iure
cili ſic ut nõ.ꝑ cy.et alios in dicta.l.ꝑ hãc

¶ Quare cũ predi

cta. Hec eſt libelli cõcluſio ad quã ſéper
attẽde ut al' dixi ꝛc

¶ Et iniquãtum ſit

aliqua. ¶ Mirum eſt de iſta practica nam
ſi iudex appellationis uideat ſniam nullã
poteſt ſuper iniquitate eius pronunciare
etiam ſi nullitas ſola eſt ꝓpoſita ut dictuꝫ
eſt ſupra et circa formã appellationis ergo
ſequitur ꝙ ſuperflue cauſa iniquitatis ꝓ-
ponitur contra.l.fi·§·in refutatorĳs.C.de
appel. Sed poteſt reſponderi et practica
dupliciter ſuſtineri.ꝑmo quia iudex nul-
litatis tantum licet poſſet de ĩiquitate co
gnoſcere non tamen neceſſe habet in cãu
noſtro cum petitur de iniqtate ſententie
expreſſe ꝑnunciari nccītas imponatur ipi
iudici de ipſa ꝑnunciare ar.in.l.de qua re
.ff.de iudi. 2º. pōt dici ꝙ hic ponit̃ ad ha
bundãté cautelam ut in.l.teſta.C.d̃ teſta

¶ Bene appellatũ

et male iudicatum. Sufficit quo ad iudi
cem appellationis uti hac forma in eiuſ ſé
tentia cum uult ĩpugnare priorem ſéten-
tiam ut nõ.in ꝑalle.l.eos. uerũ tamen te-
netur cauſam exprimere quare priorem ſé
tentiam redarguit de iniquitate ut ſupra
dixi circa formam ſententie diffinitiue in
glo.ſuper uerbo relaxandum et nõ.in.c.
ſicut nobis.ex̃ de re iudi. Si auté ꝯfirma
rꝫ poré ſniam tũc dicẽt ecõt̃ bñ iudicatũ
et male appellatũ nec eét nccē cãꝫ exꝑmẽ.

¶ Deducendo

Hec clau-
ſula cum
ſequẽtibus debent extendi ꝑut ſupra nõ
in forma li.ꝑmi.ſeq̃t̃ for̃ ſnie in cã appel.

¶ Forma ſententie in cauſa appellationis.

Nos manfredus de beccaria de plebe miles et commiſſarius cē nullitatis et appellationis interpoſite per ſymo. pcur. nomine Jo. a quadam ſentētia contra eum lata p dominum. b. uicarium in et ſuper lite cauſa et queſtione inter ipſum ſy. dicto nomie tē uertentem pte una et an. pte alia uiſa pꝰ per nos dicta appellatione cuiꝰ tenor talꝰ eſt uiſo etiam libello appellatorio coram nobis pducto continente ſubſequeñ. uiſa deniqꝫ dicta ſnia ac ceteris acti. et agitatis iuribus et inſtrumētis et allegationibus iuris diligenter inſpectis ſuperqꝫ his omnibus habita deliberatione matꝰa xpi eiuſqꝫ uirginis glorioſe beatiqꝫ Ja. de galitia nominibus inuocatis dicimꝰ pnunciamus declaramus et ſnīamus put inferius pticulariter annotatur. Et primo qdē dicimus et pnunciamus bene et iuſte fuiſſe et eſſe a dicta ſnia appellatum et puocatum p. d. ſy. dicto nomine et male ac iniuſte fore et eſſe iudicatum p prefatū dñꝫ uicarinm cauſis et rōnibus maxime inferi ptis. Item abſoluimus dictum an. ab expeñ. liti pñti ꝑpter iuſtā cāꝫ litigādi

Nos māfredus Cōis ſtilus ſe habet ꝙ quilibet ius dicens in pferenda ſnia utitur in ꝓpria pſona plurali nūo. Attamen ſic loq poſſet in ſingulari nec uitiaretꝰ ſententia ut habetur in. c. pe. ex̄ de re iudi. li. vi.

¶ **Viſa prius per** nos. d. appellatione laudabile eſt de his ꝛ ſi. mentionē facē et qualis ſit hꝰ effectus plene dictū eſt ī ēca formā ſnīe diffinitie.

¶ **Bene et iuſte fu**iſſe appellatum. Hec eſt ſufficiens forma pronunciandi in cauſa appel. ut prime dictū eſt. et eodem modo pronunciandū eſſet e contra ſi apparēt ꝙ iuſte fuiſſet iudicatuꝫ

¶ **Cauſis ꝛ rōibus** maxime infraſēptis merito ſūt cauſe exprimende quare fiat reuocatio prioris ſnīe qa p hoc conſulitur honori et fame ipſius pnunciantis aut prioris iudicis ut eſt tex. ī. c. cum bertoldus. de re iudi. et nō. p glo. et alios in. c. ſicut nobis. ex̄ eo. ti. Queri autem conſueuit poſtqꝫ lata eſt 2ª ſnia confirmatoria prime ex qua erit agendū uel cuius petēda erit executio ſuper quo doc. ꝛ glo. ſic diſtinguunt. aut prima ſnia fuit expſſe confirmata p 2ᵃᵐ et tunc 2ª eſt executioni mittenda. aut fuit tacite confirmata pura per lapſum inſtantie uel per aliaꝫ ſolēnitatem obmiſſam et tūc pma erit executioni mittenda et ex ea ageñ. ut plene nō. in. l. furti. §. i. ff. de his. q. no. infa. et in palle. l. eos. Sed per quem iudicem erit ſententia executioni mittenda dic ꝙ aut ſnīa 2ª fuit expreſſe confirmatoria pme et tunc 2ª mittetur executioni p iudicem appellationis ſi eſt ordinarius ille qui pnūciauit ut in. l. pcipimus. §. i. his ibi exequētibus iudicata. C. de app. Aut fuit confirmatoria prime ſententie tacite modo quo ſupra et tunc primꝰ iudex ipſam pmā ſententiam executi. mādabit ut in autꝰ ei qui. C. de tempo. app. Et hanc diſtinctiōeꝫ ſeqtꝰ cy. in dicta. l. eos. et in autꝰ. ſi qs litigātiū circa fi. C. de epi. audi. et nō. p bar. i. l. tale pactū. §. q. puocauit. ff. de pac. Sꝫ qd ſi iudex appellationis uelit in aliqbꝰ ptibus ſnīam confirmare ꝛ ī alijs reprobare qliter formabit ſuā ſnīaꝫ dic ꝙ ſepabit ſigula capl'a diceñ ſup tali capitulo ſnīe dicimus bñ iudicatū ꝛ ſup tali male pnunciatū ꝛc. et erūt tūc tot ſnīe qt fuerūt ciuſ capl'a ut ī. l. ēt. ff. de mino. et qd nō. p bar. ī. d. l. āpliorē. ꝛ in. d. c. raynaldꝰ. ex̄ de teſta. vnū āt et idē capl'ꝫ ſibi cōnexū ñ poſſꝫ p pte approbare et reprobare ꝙ ſnia ē res indiuidua ut in. l. i. Ꝟ iuditio. ff. famher. ¶ Quid āt ſi iudex ꝓpiat ſnīaꝫ eē nl'lā q̄ erꝰ forꝰ pnunciādi dic ſᵐ glo. et doc. ut nō. ī. d. l. eos. ꝙ pnūciabit ſnīaꝫ eē nullā et ſuperuacue appellatū ut pbatꝰ in. d. l. qdā mulier. ff. famher. ꝛ. l. fi. ff. de iurꝰ patro. et in. l. noīatiōes. C. de appel. facit. l. i. C. q p ſua iuriſdic. Ulterius qritꝰ de effectu appellatiōis dic ut ī dixi ī forꝰ li. appellationis. Poſtea qritꝰ qtiēs liceat ptibus appellare dic breuiter ꝙ bis. §. āt nemini lꝫ ut. C. ne liceat ī una eadēqꝫ cā tꝰtio puo. l. i. Sed ſupplicare pncipi licitū ē qnqes ꝛ decies ut. C. de pci. ipa. offe. p totū. ꝛ in autꝰ. que ſupplicatio ibi ſignata. Eſt tñ alia dīa īt ſupplicatiōeꝫ et appellatiōeꝫ ꝙ pēdēte appellatiōe retardatꝰ executio ſnīe ut. l. i. ff. nil no. app. pen. cū ſi. ſꝫ pēdēte ſupplicatiōe executio ñ differtꝰ ut ī dca autꝰ. q ſupplicaꝰ Sunt ēt alie dīe inter appellatiōeꝫ ꝛ ſupplicationē de qbus nō. p cy. et Ja. bu. ī dicta autꝰ. et p gl. in. c. ex līis. ex̄ de ite. reſti.

forma [illegible]
de executione [illegible] diffinitiue

et p arcbi.ij.q.vi..c.anterior. Amplius
qrit̃ ecce q iudex pm⁹ condẽnauerit hũc
ſy.ad aliqd dandũ·ĩ certos dies ſub certa
pena q in appellatiõe p eũ a ſnia interpõi
ta ea pendẽte ſoluẽ recuſauit poſtq̃ p iu-
dicem poꝛ ſnia confirmata fuit qritur an
in penã inciderit non ſoluẽ in tẽo uidet̃
q ſic p regulã traditã in.l.celſus.ff.d arbi
et i.l.ad diem.ff.de uerbo.ſig.et.l.magnã
C.de cõ.et cõmit.ſti.et in.l.debitoꝛib⁹.ff
de re iudi.cũ ſi. In contrariũ eſt ucitas q
appellatiõe pẽdẽte ſuſpendit̃ uel extigui
tur effect⁹ ſnĩe ut.ff.nil no.ap.pen.l.i.pro
h facit tex.in.c.p̃ reqſiti.ex.de app.et qd
nõ.in.l.furti.in pn..ff.de his q no.infa.et
in.l.ſciendũ·§·p.ff.q ſati da.co.et.l.ſi quis
exheredato·§·hi aũt.ff.de iniuſto rup.et
irri.te.cũ ſi.multiſ ſup quo uide glo.in.c.
paſtoꝛalis.ex de app.ſup uerbo executiõe
Quid autẽ econt̃ ſi aduerſarius ſy.appel-
lauit a dicta ſnia et tẽpus ſoluẽdi fluxẽit
an in penã cecideriт ſi iudex appellationis
poſtẽ ſniam confirmauerit dic q nõ foꝛtio
ri rõne q in pꝛima qõne q facto et culpa
ſui aduerſarij appellantis non potuit cõdi
tionẽ ſnĩe adiplere ergo excuſat̃ eſt ar.in
.l.iuſ ciuili.et.l.in teſtõ.cũ ibi nõ.ff.de cõ
di.et demon. Reqrit̃ q q tẽpus ſoluen-
di labatur poſt ſniam in appellatiõe lataz
ut in.d.c.p̃.nec obſtat q effectus ſnĩe con
firmatoꝛie retro trahat̃ ad tẽpus pꝛime
ſnĩe ut in dicta.l.furti.in pn.q rñdet̃ q
illud locũ hz q̃ ad rẽ pncipalẽ de qua que
ſtio mota eſt ſz q̃ ad morã cõtrahẽdã iſpi
cit̃ ſolũ tẽp⁹ q̃ fuit lã i appellatiõe a ſnĩa.

Ptẽ abſoluimus

Iſta abſolutio ab expeñ.fit ex rõnali cã q
ipe an.iuſtã habuit cãz ſe dfẽdẽdi i cã ap
pellationis cũ optinuerit uictoꝛiã p ſe in
cã pꝛincipali de qbus expeñ.plene uide q̃
ſcpta ſũt ſ i p̃ li.in glo.ſup uerbo expeñ.
et ſpecialit̃ p cy.et alios in.l.gñalit̃.C.de
iureiuran.

Foꝛma executionis ſnĩe diffinitiue.

Apiens et egregi⁹ legũ doctoꝛ.d.frã
ciſcus viſa pus quadã ſen
tentia coꝛam eo pducta in
foꝛma publica non uitiata non cancellata
nec in aliqua ſui pte ſuſpecta lata et pmt̃
gata in fauoꝛẽ ſy.pcura.noĩe.Jo.de oli.et
ad iſtãtiã ſeu reqſitionẽ ipi⁹ Jo.ſeu.d.ſy.
ei⁹ noĩe et p executiõe dicte ſnĩe oĩni iur̃
uia m̃ et foꝛ̃ qbus meli⁹ põt ipoſuit com
miſit et in mandatis dedit et dat publico
nuntio et ſuitoꝛi cõis papie q̃tenus ex ipi
us dñi.ſ.pte et mandato uadat ponat ⁊ i
ducat ſupſcptũ Jo.in coꝛpalẽ poſſeſſionẽ
cuiuſdã petie terre cui coherz ꝛc de qua i
dicta ſnĩa fit mẽtio dando et tradendo ei
dẽ Jo.de terra et frondibus arboꝝ ipiuſ
terre in manib⁹ eius et faciendo ipſũ p.d
terrã ire et redire alia q facẽ q̃ in talibus
conſueuerũt in ſignũ adepte et appꝛehẽſe
poſſeſſionis de quibus omib⁹ p̃cepit taz
dictus.d.fran.q.d.Jo.fieri publicũ iſtrũa

Apiẽs ⁊ egregius.

Attende circa hanc mãm
executionis q laboꝛ eſt optinẽ ipſã ſniam
et grauius ipſã executionẽ mandare nam
p caullloſas pſonas mlt̃a opponũt̃ contra
executionẽ et dum credit̃ q lis finita ſit
adhuc durat eius reſtauratio p̃ua cont.l.
terminato.C.de fruc.et liti.expen.et.l.fra
tris.de tranſac. Querit̃ qs ſit iudex com
petẽs executionis dic breuiter ut dixi in
ti.pce.aut ſnĩa fuit confirmata expſſe p iu
dicẽ appellatiõis et tunc iudex appellatio
nis ſi eſt oꝛdinarius dicit̃ iudex cõpetenſ
executionis.aut ipſa ſnĩa fuit confirmata
tacite et tunc iudex competẽs erit pm⁹ iu
dex q ipſam ſniam tulit ut plene nõ.p.d.
cy.in.l.eos.C.d appel.et i aut.ſi qs litigã
tium.C.de epi.audi.deinde qrit̃ an in ex
ecutione pcedatur p uiam p̃cepti de quo
hic aut p uiam libelli ſicut in ceteris acti-
onibus ad quod ſic breuiter rñdeo.aut a-
git̃ actione deſceñ.ex ſnĩa de qua loqtur
.l.miles·§·ſi.ff.de re iudi.et.l.actoꝛi.C.de
iureiu.et tunc offerend⁹ eſt libellus ſicut
in alijs actionib⁹ ut in.l.i.in pn.ff.de edẽ.
et in aut offerat̃.C.de liti.cõti.aut iudi-
cis officium ſimplr̃ iploꝛat̃ et tũc p hãc
uiam p̃cepti pceditur nec libellus offer-
tur ut dicit ſpe.in ti.de execu.ſen.§.q̃liter
et bar.in.l.intra dies.ff.de re iudi.⁊ cy.i.l
ab executione.C.q̃ ap.nõ reci.et ſic pra-
cticat̃. 3.° qrit̃ in hac executione puſ ſit
citãduſ aduerſarius dicũt doc q ſic qa le-
di põt q citand⁹ eſt ut.l.nam ita diuus.ff
de adop.et.l.de unoq.et bar.in.l.a diuo
pio·§·i uenditiõe.ff.de re iudi.maxime qa
poſt ſniam poſſũt ſupueniſſe ipſi reo mlt̃
te defenſiones q̃ pñt hanc executionẽ im
pedire utputa pactũ d ñ peteñ.trãſactõis

ſolutionis et ſy.ut tradit in.l.i.C.de iuri.
et fac.igno.et in.l.eleganter.§.ſi poſt.ff.de
condi.inde.et.l.et poſt rem iudicatã.ff.de
tranſac.et q2 põt reus ſolutionem offerre
et ipſam per hoc executioñe ĩpedire ut i
.l.fideiuſſor.ff.de doli.excep.ad quod facit
.l.ſi reus parat9.ff.de ꝓcura.et inſti.de of
fi.iudi.§.fi. Sunt ẽt et alie exceptiões ĩpe
dientes executi.ut uerbi gr̃a exceptio liti
pẽdẽtis ut.ff.nil no.ap.pen.l.i.et.C.ut li-
te pen.l.i.et.C.de in inte.reſti.po.l.i.ꝛ eo
dem mõ ſi pendet adhuc tẽpus appellan
di ut in.c.non ſolum.ex̃ de app.li.vi.et.l.ſi
cã cognita.C.de tranſac. Jtẽ impedit exe-
cutioñe exceptio nullitatis ſñie qua excep
tione ut plurimũ utunt̃ cauilloſi ꝓcura-
tores et aduocati de qua tradit̃ ꝑ glo.et
bar.in.l.iiij.§.condẽnatũ.ff.de re iudi.ꝛ.l
ſi cum nulla.co.ti.et ꝑ eũdẽ bar.in.l.i.circa
fi.ff.nil no.ap.pen.et.l.a diuo pio §.i.ff.đ
re iudi.et ꝑ Jo.an.in.c. q2 guilielm9.ex̃ đ
re iudi.et hoc procedit quãdo nullitaſ ſẽ
tentie põt incontinẽti ꝓbari ubi autẽ re-
qreret altiorem indaginẽ tunc differt̃ p9
factam executioñe ſ̃m bar.ubi ſupra quan
do ãt dicat̃ reqrere altiorẽ indaginẽ ſ̃m cũ
dicẽdũ q eo caſu qñ de ipſa non poſſit co
gnoſci.ĩ.illud tẽpus.ĩ.quod debet execu
tio terminari. Quod autẽ ſit illud tẽpuſ
non reperio expſſum in iure ciuili.vel dic h̃
ſtare in arbitrio iudicis uel dic q tempuſ
ſit duoꝝ menſium ſicut nõ.in ſi.ꝑ glo.et
.l.fi.C.de compen.ſed hec exceptio nulli-
tatis non ĩpedit executionem quãdo reuſ
bina ſñia ſuccubuit in cauſa q̃ tranſiunt in
rem iudicatã q2 tunc non audit̃ ulterius
nullitatẽ ſñie obijciens quod ualde nõbi-
le eſt ut eſt deciatum hodie in cle.ut calũ
nije.de ſen.et re iudi. Jtẽ impedit execu-
tioñe exceptio falſitatis ut.l.fi.C.ſi ex fal
inſtru.et.l.ſi docueris.C.ad.l.cor.de fal.et
nõ.in.l.ij.eo.ti.et ibi ꝑ cy.ꝛ.l.ſi ex falſiſ.C
de tranſac.et facit.l.q agniti.ff.de excep.ꝛ
qđ ibi nõ.alij ẽt ſunt ꝑticulares caſ9 qb9
ſñie ĩpugnantur uitio nullitatis q̃s uide
ſupra in forma ſñie diffinitiue. Sed pone
q ſtatuto caueat̃ q poſtq̃ lata fuerit 2a ſẽ
tentia confirmatoria p̃me.ultẽi9 non lice
at appellare uł nullã dicere ſ3 ꝑut lata fu
erit executioni mittat̃. Querit̃ an h̃ non
obſtante poſſit de nullitate opponi in exe
cutione ad qđ ſic breuiter rñdeo aut alle-
gat̃ ſñia nulla ex defectu iuriſdictiõis et
tunc đ hac nullitate poterit opponi nec ꝑ
tale ſtatutũ talis nullitaſ remota ĩtelligi
tur ut dicit Jo.an.ĩ cle.i.ex̃.de ſequeſ.poſ
ꝛ fruc.aut allegat̃ nł'litas ex defectu ſolẽ
nitatis uel forme et tunc aut allegat̃ de-
fectus forme iuris cõis et tunc nõ audit̃
opponens hanc nullitatẽ cũ ſit hic a ſtatu
to reiecta imo ẽt hodie đ iure cõi ꝑ.d.cle.
fi.ſi fuerit bis appellatio interpoſita ñ au
dit̃ vlteri9 đ nullitate ut ſupra dictũ eſt
niſi forte iudex appellatiõis ſuper alio iu-
dicaſſet de q̃ nõ fuerit q̃ſitũ nec iudicatu3
in p̃mo p̃ncipali iudicio ut nõ.ĩ in for̃ ſẽ
tẽtie diffinitiue ꝟ.ſ3 circa h̃ occurrit ꝛc.aut
allegat̃ defectus forme ĩpi9 met ſtatuti ꝛ
tunc audit̃ opponẽs talẽ nullitatẽ q2 hec
nõ uidet̃ a ſtatuto remota ut ꝑ bar.in.l.i
.ff.q vi.aut clam.et in.l.ij.§.p̃tor ait.ff.q
ſatiſda.co.et ꝑ cy.in.l.ita pudor.C.đ adul
Quid ãt ſi ſtatuto ſolũ dicat̃ q a ſñia p̃
dicta nõ poſſit appellari q̃relari nec ſuppli
cari de nullitate ãt nihil diſponit̃ an po-
terit dici nulla et uidet̃ q non ꝓpter illũ
uerbum q̃relari quod uidet̃ ĩportare oẽ3
caſum ꝑ quẽ quis de aliq̃ cõq̃rit̃ ar.in.l.q
rela.C.de fal.er.l.ſi ab arbitro.cũ ibi nõ.
.ff.q ſatiſ.co. Jn oppoſitũ credo q2 uerbũ
q̃relari ẽ remediũ reſciſſoriũ ꝓprio ſ̃upto
uocabulo ut in.l.ſi p̃tor.§.marcell9.ff.đ iu
di.et.l.p̃fecti.ff.de mino.iõq3 ad id quod
nullũ eſt non refertur ar.in.l.nam ꝛ ſi ſ̃b
cõditione.§.rũpẽdo.ff.de iiuſ.rup.teſ.nec
de ſepatis de alio ad aliud debet lex exten
di ut in.l.ſi uero.ff.de uiro.ff.ſo.ma. Sed
poſito q ꝑ ſtatutũ ſit ſublata nullitas de
qua ſup̃ an ſubueniat̃ q̃uato ꝑ officiũ iu-
dicis allegando uitiũ nullitatis uidet̃ q
ſic qñ de officio iudicis nil eſt ꝓhibitũ in
ſtatuto.vñ al' uidem9 q licet ꝑ ſtatutum
ſit ſublata exceptio nõ iõ tñ ꝓhibet̃ im-
plorari officiũ iudicis loco exceptionis ut
nõ.idẽ bar.in.d.l.i.ff.q vi.aut clam.et in.l
plane.et.l.fi.ff.de peti.here.et in.l.ab arbi
tro.ff.q ſatiſda.co. Jn ↄtrariũ credo eẽ ue
rum q2 in appellatione includit̃ officiũ iu
dicis q2 appellatio non eſt actio ut nõ.bar
in.l.i.in p̃n.ff.de appel.et in.l.eos.C.đ ap
pel.vnde ſublata appellatione tollit̃ offici
um iudicis in ea incluſum et maxime q2 q
una uia ꝓhibitum nõ debet alia uia intel
ligi ꝑmiſſum ut.l.orõ.ff.de ſpon.et.l.cum
lex.ff.de fideiuſ.nec obſtat contrariũ quia
exceptio eſt ius reſidenſ in ꝑte ſed nobile
officiũ reſidet in iudice remoto q̃ iure ra-
dicato in ꝑte nõ intelligit̃ reuocatum iuſ
conſiſtens in iudice. Quid ſi ſtatuto caue
atur q ſñia debeat dici nulla.ĩ.decez.dico

nūandos a die ſnie late deinde elapſo for te menſe uel āno petit̃ executio ſnie ⁊ uelit reus cōtra executionē opponē de nullitate ſnie an ſit audiēdus et uidet̃ ꝙ ſic ꝙ q̄ annua ſunt ad agendū ꝑpetua ſūt ad excipiendū ut in.l.pure.in.fi.ff.de doli excep Tu āt dic ipſum repelleñ.et īputet̃ ei ſi .ꝭ.limitatū tempus.x.dieꝝ non dixit ipſā nullā nam ius qđ debet ꝓponi ꝑ moduꝫ agendi.ꝭ.certum tēpus nō poterit eo trāſacto ꝓponi in modū excipiendi ut tradit̃ in.l.q̄ſitū.§.an dolo.ff.de pecu.et.l.ſi inf.C de non nu.pecu.facit.l.papi9.§.ſi fili9.ff.đ inoffi.teſta.et.l.nec non.§.exēplo.ff.ex q̄bus cauſis maiores.aliter eni circūuenire tur diſpō ſtatuti qđ eē non debet ut in.l.fi.ff.ad exhiben.et ꝓhibitū una uia altēa concederet̃ contra.l.cum lex.ff.de fideiuſ.et.l.oratio.ff.de ſpon.cum ſi.et ita practicat̃ facit qđ nō.ꝑ dy.in regula cū qd una uia.ex̄.de re.iuri .li.vi.ad.l.pure.in fi.rñde ut ibi nō.per glo.et dy.et an.de piſ. Amplius q̄rit̃ ſtatuto ciuitatis cauet̃ ꝙ đ oī lite et queſtione fieri debeat a ꝑtibus cōpromiſſū an pſ cōdēnata poterit in executiōe ſnie petere ꝙ fiat cōpromiſſū dic ꝙ ñ ut dicit bar.i.l.poſt rem iudicatā.ff.đ trāſac.et in.l.elegāter.in ꝑn.ff.de cōdi.inde.ut ſit finis litiū ut in.l.fin̄s.C.de tranſac.et.l.tiato.C.de fruc.et liti expeñ. Quito q̄rit̃ pone ꝙ res iſta ſuper qua lata eſt ſententia ſita eſt in alieno territorio qualiter fiet executio dic ꝙ iudex inuocabit auxiliū illi9 iudicis in c9 territorio ſita ē ſcribeñ.eidē lr̄aſ ꝙ talē ſnīam uelit mittē executiōi et ſic ad ei9 lr̄ās fiet miſſio ⁊ executio ut nō ꝑ glo.et bar.i.l.a diuo pio.§.fi.ff.de re iudi.et pleni9 in.l.fi.C.ubi i rē acti .et in.c.i.ex̄ de offi.or.ſine q̄bus lr̄is ipſam executionē nō mittēt ut ꝓbat̃ in .c.romana.§.contrahentes.ex̄ de fo.cōpe.li.vi.et in.l.ꝓperādū.§.ſi āt reus.C.de iudi.et in ſpe.de execu.ſen.§.breuit̃.ꝟ.quid ſi iudex.et ꝑ cy.in.l.i.in.x.queſtiōe.C.de cōfeſ.et ꝑdicta locū habent qñ iudicis offi9 petit̃ executio ſnie.ſecus autē ſi iure actionis ꝙ actio ipſa ex re iudicata poſſit ſine lr̄is ꝓponi corā quocūqꝫ iudice competeñ ipſius rei condēnati ut.l.fi.C.de lon.tēp.ꝑſcrip.nec ſimiliter ſūt nc̄c̄ie lr̄e ubi petitur executio ſnie arbitralis ut.l.cū aña.§.i.C.de arbi.ꝙ nulla fit ꝑori iudici iniuria ſ^m^ bar.ubi ſuꝑ cū ipſe arbit̃ nō poſſꝫ exequi eius ſnīam ut.l.i.C.de arbi.qđ quiđ ſ^m^ cū locū ēt hꝫ in ꝑceptis q̄ ex forma ſtatutoꝝ hēnt uim ſnīaꝝ de q̄bus ꝑceptis tāgit̃ ꝑ eum in.l.poſt rē iudicatā.ff.đ trāſac.et per cy.in.l.certū.C.famher. Quid āt dices ſi ille iudex c9 inuocat̃ auxiliū dixerit ſe uelle cognoſcere de nullitate uel iniq̄tate ſnie an poterit h̄ facere.R̄ breuiter ꝙ ñ ꝙ ſimplici et nudi executoris officio fungit̃ ut hēt̃ in.c.paſtoral̃.§.ꝙ uero.ex̄ de offi.dele.et in.l.i.C.de indic.uidui.tol et nō ꝑ Inno.Io.an.et hoſti.in.c.de cetero.ex̄ de re iudi.et ꝑ alioſ doc.in.l.ſi nō cognitio.C.ſi contra ius uł util.pu.et i.l.ſi ꝑtor.in.§.marcellus.ff.de iudi.et per bar.in.d.l.a diuo pio.in ꝑn.et per cy.in.l.ꝓperādū.§.cū āt.C.de iudi. Sed pone ꝙ ſūt plures iudices in eodē territorio puta poteſtas capitaneus uel epūs et ſi.an ſibi inuicē teneant̃ in talibus executionib9 aut auxiliū ꝑſtare dic ꝙ ſic ut in.l.epāle.C.de epi audi.et in.d.c.i.de offi.ordi.et ibi ꝑ Inno et ꝑ ſpe.in ti.de execu.ſen.§.nunc dicēduꝫ ꝟ.qd de ſnia doc.et ſi fortaſſe rebell̃ eſſet poſſet a ſuo ſuperiori mulctari uel excōicari ut in aut.ut diff.iudi.§.i. Septimo q̄rit̃ pone ꝙ citatis aduerſarijs comparꝫ aliq̄s dicens h̄ terra eſt mea nunq̄d expediet executionē ſnie.uel pone ꝙ nūtio exequēti dicit aliq̄s nolo ꝙ hic ingrediaris q̄rit̃ an īpediat̃ executio dic ꝙ ſic diſtinguēdo aut ille q̄ cōtradicit eſt illa ꝑſona q̄ fuit condēnata et tūc eius contradictio eſt nulla nec pōt īpedire executionē ut.l.i et.ij.C.de execu.rei iudi.et in.d.l.a diuo pio.aut ille qui contradicit eſt ex̄ne9 qui nunq̄ꝫ fuit in iuditio et tūc ſubdiſtingue.aut fit executio ſnie late in executiōe reali ut hic fuit.aut in actione perſonali ꝑ caſu adhuc ſubdiſtinguit̃.aut illa res in q̄ fieri debet executio a nemine poſſidet̃ ſꝫ eſt uacans utputa hereditas uel ꝑbenda uel q̄d ſimile et tunc q̄liber contradicēs īpedit executionē et de ei9 iuribus cognoſcitur ut.l.fi.in fi.C.de edic.diui.adri.et i.c.ueniens.et ibi ꝑ Inno.ex̄ de teſti.aut res ipſa non eſt uacans ſꝫ ab ipſo dānato poſſeſſa et tunc cōtradictio huiuſmōi nō impedit executionē cogit̃ tñ cautionē ꝑſtare actor ipſi condēnato de cōſuando ipſū indēnē contra ipſū 3^m^ ſe opponēdo ſ^m^ formā.l.ſi is a quo.cū ibi nō.ff.đ rei uen.aut erat poſſeſſa ab ipō 3° qui nō fuit in iudicio nec ſciuit cām ſuā agi et tunc īpeditur executio et cognoſcit̃ de iure ſuo ut tāditur in.l.ob maritoꝝ.C.ne ux.ꝓ marito.⁊ in.l.ſepe.§.ſciētibus.et in.l.a diuo pio.§.ſi

ſup rebus.et ibi p bar.ff.de ré iudi. 2°. caſu pncipali cũ ſit executio in actione pſonali puta mutuo uel locato tũc q̃lib3 contradictoꝛ ĩpedit executioné et audiendus eſt de iure ſuo ante ipſam executioné ſũmarie et de plano ut in dicto.§.ſi ſuper rebus.nec tamé ſnia in tali ſũmario iudicio lata plenũ piudiciũ faciet ĩ plenario ut dicto.§.ſi ſuper rebus.dr̃e át ró iter pdc̃os caſus eſt ſ^m Inno.in dicto.c.ueniés quia quádo poſſeſſio uacat ille q opponit facilius põt ad ſibi debitũ puenire q̃3 ſi ſit per alium occupata ſicq3 ſua multũ intereſt p̃us de iure ſuo diſputari et executionem differri non ſic aũt qñ ab alio poſſidet̃ q̃a tm̃ ĩpoꝛtat ab uno petere ſicut ab alio ĩdq3 non tardat̃ executio q2 cõtra eũ qui incipiet poſſidere poterit ius ſuũ intentare ſicut cont̃ iſtũ.ſed ubi ſit executio ĩ pſonali actione tũc ſemp ſua intereſt audiri áte q̃3 res ĩ aliũ transferat̃ q2 pſonalis actio l' obligatio nõ ſeq̃t̃ rem ſeu rei poſſeſſoꝛe3 ut.l.ſi fideicõmiſſũ.§.tractarũ.ff.de iudi.⁊.l.i.§.ſi heres fundo.ff.ad trebell'.et ſup hoc uide q̃ nõt Inno.in.c.cũ ſuper cõtrouerſia.ex̃ de re iudi.Et pdicta locũ hént ſiue de poſſeſſione tátum ſiue de pprietate queſtio moueat̃ ut nõ.p gl.in.d.§.ſi ſup rebus ad quod facit.l.meminerit.C.vñ vi. Denuo q̃ri ſolet ſi appareat cõtradictoꝛ allegans rei dominiũ uel poſſeſſiõe3 ad qué ptinet onus pbandi an actoꝛi uel cõtradictoꝛi diſtingue.aut tépoꝛe quo ſit executio reperit̃ debitoꝛ condénat⁹ ĩ poſſeſſione rei ⁊ tunc fundata eſt intétio agétis et fieri debet executio ſaluo iure opponendi in alio iudicio aut repit̃ contra dicens tunc eé in poſſeſſione et tunc erit fũdata eius intétio et p hoc retardabit̃ executio et cognoſcet̃ de iuribus opponentis ut hic nõ.p glo.et cy.in.l.ob maritoꝝ.C.ne ux.p ma.et p bar.in dicto.§.ſi ſup reb⁹.et p ſpe.in ti.de pmo.et 2° decreto.§.reſtat.ṽ.ſ3 q̃d licet q̃dam.glo.in.l.i.C.de pui.fiſ.dixerat abſolute q2 opponenti ĩcũbit onus pbandi et male. Sed q̃d dices ſi ſe opponens pbat ſe poſſidere tépe executionis actoꝛ uero pbat eum doloſe poſſidere q̃d fiet dic q2 nõ impedit̃ cõtra illu3 executio q2 dol⁹ ſuus nõ deb3 illi pdeſſe ſed obeſſe ut.l.ne ex dolo.ff.de dolo.facit.l ſi litigatoꝛ.ff.ut le.no.ca.et.l.certa foꝛ.C.ut in poſ.le.et ita dicit cy in.l.i.C.de alie.iudi.mu.ca.fac.quod é nõ.et contra illos q pédéte lite uel lata ſnia cõtra eos ut deludant aduerſariũ transferũt rem ad cinem nam talis malitia nõ pdeſt eis nec agrentibus alibi tñ bar.in dicto.§.ſi ſup rebus.uidet̃ ſentire q2 nõ poſſet fieri iſta executio contra hunc niſi p̃us intentata cõtra eum actione reuocatoꝛia ar.eoꝝ q̃ habent̃ et notát̃ in.§.ſi qs in fraudé inſti.de acti.et.l.i.§.ſi mulier.ff.ſi mulier uen.no.ĩ poſſeſſionem mi.ſit et in toto ti.ff.de his q̃ in frau.cre.et idé tenuit in.l.creditoꝛes.C.de pigno.puto q2 opi.cy.ſit ueriꝛ ⁊ equiꝛ ut fraudib⁹ obuiet̃ ut.l.in fundo.ff.de rei uen.nec ob.allata p bar.q2 loquũt̃ qñ alienatio iteruenit ante lité inchoata3 uel ſniam latá. S3 pone q2 apparente contradictoꝛe fuit ſuper exceptõe lata ſnia an in nouo iudicio poterit ipſe contradicens de iure ſuo docere p modũ agendi uidet̃ q2 ſic p ea q̃ habent̃ in dicto.§.ſi ſup reb⁹ Sed diſtingue tu meli⁹ aut ſup exceptionibus fuit plene cognitũ.aut ſũmatũ tãtum pmo caſu nõ audit̃ ulteri⁹ in modũ agendi ſuper iure deciſo et pꝑoſito ĩ modũ excipiendi iux̃ nõ.p Inno.in.c.ſup ſpoliatione.ex̃ de oꝛ.cog.et p doc.in.l.ſin.aũt in ſi.ff.de neg.ge.et.l.quod in dié.§.ſi ratioñé.ff.de cõpen.2° caſu audiéd⁹ eſt ut in.d.§.ſi ſuper rebus. Rurſũ q̃rit̃ de q̃dam q̃ſtione q̃ ſepi⁹ de facto contigit.ecce q2 aliqs corá iudice ſponte confeſſus eſt ſe debitoré eſſe de cérum ⁊ iudex uiſa cõfeſſione cõdénauit ipſum ut habet̃ in.l.i.C.de cõfeſſis.deide creditoꝛ ſnie executioné requirit cõtra quá ſe opponit cõdénatus dicens ſniam foꝛe ſimulatam ⁊ in fraudé uſuraꝝ latá a confeſſiõe emiſſam. Querit̃ an p h̃ ſit retardáda executio ⁊ ſi debitoꝛ offerat ſe ſtare uelle iurameto creditoꝛis ſup pdictis an ſit audiédus ante executiõe3 et q̃a duo ſũt dubia.R' quo ad pmũ talé exceptiõe3 nõ habere ĩpedire ipſam executiõe3 q2 exceptio ſimulatõiſ é pemptoꝛia.l.i.C.plus ua.q̃d agit̃ ĩdq3 poſt ſniam nõ admittéda ut.l.péptoꝛias.C.ſen.reſcin.nõ poſ.cũ ſi.ibi nõ.ſnia.n.hét̃ p ueritate ut.l.res iudicata.ff.de re.iur.et.l.igenuũ.ff.de ſta.ho.et ĩputet ſibi q nõ ab ea appellauit ut.l.ab eo.C.qño ⁊ quádo iudex.⁊.l.i.C.ſi ſe pius in ite.reſti.fuerit poſtu.dicẽ.n.ſnia3 ſimulatá eſt allegare illá ĩiquá q̃d nõ lic3 ſi nõ fuerit puocatum ut in dictis iurib⁹ ⁊ in.l.poſt ré iudicatá.ff.de re iudi.⁊.l.iij.C.de re iudi.⁊ facit.l.ſi.C.de execu.rei iudi. Sup 2° ſic diſtingue p ei⁹ plenioꝛi cognitiõe.aut exceptio péptoꝛia q̃ opponit̃

contra ſniam traxit originé ante ſniam et
tunc non pōt regulariter oppōi poſt ſété
tiam ut in.d.l.pemptorias.cum ſi.iōq3 nō
tenet creditor ſubire tale iuramétū qd iu
ramétū ſuccedit in locū pbationis teſtiu3
l' iſtrumétoꝝ ut dicit tex.i.l.i contracti-
bus·§·illo.C.de non nu.pecu.et ibi p cy.
et nō.p glo.in.l.gñaliter.in pn.C.de iur-
iu.aut traxit originé tépe ipi9 ſnie et i qō
ne pñti ꝛ tūc idé q2 ſibi iputet ſi nō appel
lauerit ut dictū é.aut traxit originé poſt
ſniam ut q2 creditor tranſegit uel pactu3
fecit uel ſi.et tunc tenet' iurare q2 ét alit
de hac exceptione poſſ3 pbare ut.l.et p9
rem iudi.in pn.ff.de tranſac.et in.l.elegan
ter.in·§·ſi poſt.ff.de condi.inde.et.l.iiij·§.
ſi ex côuentione.ff.de re iudi. Amplí9 q-
ritur poſtulata executõe ſnie late i actiõe
pſonali qd faciet iudex de pignorib9 cap-
tis dic breuiter q2 altero de qtuor modis
puidebit ipſi creditori.pmo poterit ipſa
pignora ſibi dare iſolutū p taxata qtita-
te ualoris eoꝝ ſic q2 p reſta debiti ſit ius
ſaluū creditori ut.l.ſi ex maiore.C.de ex-
cep.et.l.fi.in fi.C.de iure do.ipetra.ubi ât
creditor accipet ſimplicit' pignora iſolutū
nō determinata qtitate tūc uidet' pro toto
debito accepiſſe nec ulteri9 audiret' p ali
qua pte dicti debiti iō ſit caut9 ut ſemper
declaret' qtitas p q̄ inſolutū recipiūt ut
hēt' et nō.p bar.i.l.a diuo pio·§·ſi pigno
ra.ff.d re iudi.ꝛ p cy.i.l.ordo.C.de execu.
rei iudi. 2.° puidet' ſi iudex expōi faciat
ipa bōa uenalia et pl9 offeréti dare ꝛ pciū
tradē creditori ut.l.fi·§·i.C.de iure do ipe
tra.et.l.p.C.ſi uen.pigno.ag.et.l.i.C.ſi in
cā iudi.3.° puidet' q2 nullo repto empto
re ipe creditor tanq3 qlibet ali9 extne9 ipa
pignora emat p qtitate iuſta et ſi qd re-
ſtauerit p ſolutione hēat ius ſaluū ad id
cōſequédū ut.l.ij.et fi.C.in ſi cā iudi. 4m
eſt remediū vi3 q2 ipſe creditor pign9 poſ
ſideat et fructus ex eo colligat ſ3 non eſt
utile creditori qa fructus dént cū debito
compenſari ut.l.i.C.de diſtrac.pigno.et
.l.i.in fi.ff.de pigno.acti.de his remedijs
nota.in dicto·§·ſi pignora.et in dicta.l.or-
do. Adde et qntum remediu3 videlicet
q2 ipſe debitor detrudat' in carcerem.p c9
latiori doctrina reuoco in dubiū an quis
poſſit p debito carcerari in q̄ dubio ſic di
ſtingue ſm bar.ut p eū nō.in.l.ſacrilegi·§.
cum eo.ff.ad.l.iull'.pecu.aliqñ quis eſt de
bitor fiſci.aliqñ eſt debitor puati pmo ca
ſu pōt capi et areſtari i aliq loco puta ne

exeat de platea uel pallatio cōis nō tamē
ſic cito in carceribus includi niſi eo pſeue
rante in cōtumacia ut nō.in.l.nemo carce
ré.C.de exac.tribu.li.x.et dicto·§·cum eo
licet exactores moderni tpis in talibuſ di
uerſimode ſe hēant p libito uolūtatis. ¶
2.° caſu ſubdiſtingue.aut debitor eſt con-
dénatus et tunc pōt incarcerari ut.l.i.et
ibi nō.p cy.C.q bo.ce.poſ. Idé ſi nōd é c
dénat9 ſed pmiſit ſiſtere in iudicio et cō
tumax fuit ut in aut.d exhi.reiſ·§·ſi uero
et.C.qūo et qñ iudex.in.l.cōſentaneum.ꝛ
ibi nō.al'r nō pōt icarcerari niſi p pactum
ſe aſtrinxerit ut nō.p doc.in.l.ob es.C.de
ac.et ob ueꝝ in caſibus in qbus pōt carce
rari ſi ceſſerit bonis ſuis relaxabit' ut.d.l
i.C.qui.bo.ce.poſ.qcūq3 tépe fiat bonoꝝ
ceſſio ut nō.p azo.in ſūma eiuſdé ti.et p'
i.l.p.ff.eo.ti.ꝛ.l.ij.C.e.ti.qd ſe' cy.i dca.l.
.i.ñ forte ſm aliqꝝ opiniōe3 debitor renū-
ciaſſet bñficio ceſſioniſ qd fieri pōt ſm ali-
qs licet aliq contra teneât ut plene diſpu
tat cy.in.d.l.i.et Ja.de bel.in aut.de fide-
iuſſ·§·qd aūt.et bar.in.l.alia·§·elegāter.ff
ſo.ma. Sed an ſit nccia excuſſio bonoꝝ â-
teq3 pueniatur ad incarceratiōe3 bar.dicit
q2 ſic in.l.iij·§·tutores.ff.de ſuſpec.tu.na3
ſicut fit excuſſio reꝝ mobiliū âteq3 pueni-
at' ad imobilia et reꝝ imobiliū anteq3 p
ueniat' ad noia debitoꝝ ut ſupi9 et iferi-
us dictū eſt multo magis fienda é anq3 p
ueniat' ad hanc incarcerationé q̄ durius
aggrauat ipſum debitoré licet aliqñ ul' ex
cōſuetudine uel p ſtatuta nō ſuet' hec p-
ctica. Eſt g° in executiōe ſnie late in actiōe
pſonali ſuper capiendis pignoribus talis
ordo tenédus vi3 ut primo accipiat' pecu
nia ſi extat. 2° res mobiles exceptis depu-
tatis ad agriculturā ut p uſu quotidiano
ueſtium uxoris et filioꝝ ut hēt' et nō.in
aut agricultores.q reſ pig.ob.poſ.et.l.exe-
cutor.C.eo.ti. 3° his deficiétib9 recurrit'
ad res imobiles.4° ad noia debitoꝝ ut h
tradūt' i.d.l.a diuo pio·§·i uéditiōe.et·§.
fi.et facit.l.ét.C.de execu.rei iudi.qnto ad
icarceratiōe3. Sed qd diceſ de eo qd facere
nitunt' plerūq3 miſci litigâtes et eoꝝ ſub-
doli pcuratores q ne pueniat' ad imobilia
et ut mai9 uitupiū faciât creditori expo-
nūt ꝛ pducūt tā ſua mobilia q3 aliena et
qcūq3 uiliſſia.et qñq3 ea latét' emūt a uici
niſ uſq3 ad iſciſoria ꝛ bocalia lapidea ꝛ ſta
gnia nūqd ſit cogéd9 creditor talia recipe
iſolutū puto q2 ñ q2 res mobiles dént eē
tales q d facili repiant éptoré ꝛ ñ ſât iuti

leſ ꝉ ſupflue aut dānoſe ipi creditori ar.
coꝝ q̄ hn̄t̄ et nōn̄t̄ i aut.h̄ niſi debitor
.C.de ſoluti.⁊ in corpe vn̄ ſumit̄.Sȝ cō
ſiliū ē meli⁹ p creditore ꝙ talia bona mo
bilia faciat exponi p iudicē uenalia ⁊ pluſ
offerenti dēt̄ et ipi creditori eaꝝ p̄ciū ex
ſoluat̄ ut s̄ dictū ē et h̄° obuiabit̄ frau
dib⁹ tꝉiū malignātiū. Ulteri⁹ q̄rit̄ q̄ for
capiet̄ nomē debitoris mei debitoꝝ. dic ꝙ
iudex faciet ad ſe aduocari ipȝ debitorē et
īterrogabit eū an ſit debitor talis et ſi q
dē cōfitebit̄ ſe illi⁹ debitorē tunc ſtatuet
et aſſignabit eū pignori mihi creditori et
cōpellet eū p iuris remedia mihi ſoluē ut
nō.p glo.in dicta.l.a diuo pio.in fi.et in.l
.i.C.de p̄to.pigno.ubi autē negauerit ſe
ſe debitorē tūc relaxabit̄ ut ibi nō.et per
glo.in.l.ij.C.qui fiſ.uel p̄ua.Sed qd ſi res
mobilis fuerit ipſi creditori data inſolu
tū et poſtea res ipſa appareat aliena et ſi
bi euicat̄ q̄liter ſuccurret̄ ipi creditori dic
ꝙ poterit adhuc agere p̄mena actione q̄ n̄
ē ſublata p talē inutilē dationē īſolutū nā
creditor vr̄ ſub hac cōditiōe a p̄ori iure r̄
cedē ſi res fiat ſua irreuocabiꝉr ut pbat̄
ī.l.ex ſextāte.§.latin⁹.ff.d̄ excep.rei iudi.⁊
hēt̄ et nō.in.l.libera qdē theodora.C.d̄
ſen.⁊ iterlo.ō.iu.⁊ ī.l.elegāt.i p̄n.ff.d̄ pi
gno.acti.⁊.l.reſc̄ptū.i fi.ff.de diſtrac.pig.
Poſt h̄ q̄rit̄ an ſn̄ia lata ī actiōe p̄ſonali
ſit ſēp inſolidū mittēda executiōi cōt̄ dā
natū dic breuit̄ ꝙ ſic regulariter.ſȝ a r̄gu
la certi ſpēales ſūt a iure excepti caſ⁹ in q
bus fit executio ſolū ī q̄tū face poſſȝ con
dēnat⁹ deducto ne egeat uꝉ ne mendicare
cogat̄ uerbi grā in p̄re condēnato uel pa
trono filio marito uxore milite donatore
et ſocio oīum bonoꝝ ut r̄dit̄ et hēt̄ in.l
ſūt q.cū.l.ſe.⁊ in.l.in cōdēnatiōe.ff.d̄ re iu
di.h̄ tn̄ p̄uilegiū ad ipoꝝ hēdes nō extē
dit̄ ut.l.ſciēdū.ff.de re iudi.et ipſe p̄nci
pales p̄ſone h̄ p̄uilegio p̄uarēt̄ ſi fraudu
lēt̄ bona ſua alienaſſēt ut ibi nō.et hēt̄ in
.l.i.§.illo pcul dubio.C.de rei ux.acti.et
ī.l.ſi un⁹.§ fi.ff.p ſocio.q̄ro an ſn̄ia lata ꝯt̄
p̄ncipalē poſſit mitti executiōi ſine alio p
ceſſu cōt̄ ei⁹ ſucceſſorē dic ſic ꝯcluſiue. aut
eſt ſucceſſor vꝉis ut hēs et tūc fieri dȝ ex
ecutio ꝯt̄ eū ſic ꝯt̄ p̄ncipalē ſi uiuēt ut.l.
miles.§.iudicati.ff.de re iudi.ꝙ hēs fingi
t̄ eadē perſona cū defuncto ut ī aut̄ de iu
r̄iurā.a mor.p̄ſti.ī p̄n.aut ē ſucceſſor ſigu
laꝝ ut ēptor ꝉ legatari⁹ ⁊ tunc aut ē ſuc
ceſſor ī re ipſa ſup q̄ eſt lata ſn̄ia et tūc vr̄
idem ar.ī.l.ex cōtractu.ff.de re iudi.et.l.ſi

mr̄.in fi.et.l.exceptio.ff.de excep.re.iudi.
lati⁹ tn̄ ī h̄ ſ̄m bar.diſtingue ut p eū nō.ī
.l.creditores.C.de pigno.aut iſtud ius ex
equēdi erat in ſe pductū anteq̄ res trāſ
iſſet in hūc ſucceſſorē ꝙ lata erat ſn̄ia ⁊ tē
in eū cōpetit ius exequēdi hanc ſn̄iaȝ ut
.d.l.ſi mr̄.in fi.et.l.iudicate.ī fi.et.l.ſi a te
in fi.ff.de excep.rei iudi.et facit.l.ſi ſupe
ratus in fi.ff.de pigno.aut ipſū ius non e
rat in eſſe pductū ſed ī actu pducendi ut
ꝙ lis pendebat et tunc aut per hoc res fa
cta erat inalienabiꝉ quia litigioſa cū eſſet
queſtio de ipſi⁹ rei dominio et tunc tale
ius exequendi tranſit contra ipſum ſucceſ
ſorem ut.l.ij.in fi.C.de litigio.aut pote
rat alienari ꝙ ſolū erat queſtio de iure pi
gnoris et tūc ius conſequēdi non tranſit
contra talem ſucceſſorem ſed reqritur no
uus pceſſus contra eum ut in aut.de liti
gio.§.ad hec poſita in aut.hoc ita.C.de
pigno.aut ipſum ius exequendi non fue
rat in eſſe nec in actu et ſic lis nondum fu
erat inchoata et tunc non tranſit in hunc
ſucceſſorem tale ius exequendi ſine nouo
proceſſu ut probatur in dicta.l.ſi mater
.§.fi.et.l.iudicate.§.fi.ad quod facit.l.i.§.
neceſſario.ff.ſi mu.uen.no.de quo iure ex
ecutiīs uide qd̄ nō.plene cy.in.l.i.C.de ali
ena.iu.mu.cauſa fac. ¶ Ulterius querit̄
an talis ſententia poterit mitti executio
ni contra fideiuſſorem debitoris condem
nati ſine alio nouo proceſſu.dic ſecūdum
doct.aut eſt fideiuſſor contractus aut iu
dicij uel litis.p̄mo caſu non poteſt fieri ex
ecutio niſi p̄cedēte nouo pceſſu.In 2° cāu
pōt ut dct̄.et nō.per cy.in.l.fi.in fi.C.de
uſuris re.iudi.et per bar.in.l.i.ff.iudi.ſol.
Et q̄ ſit rō dr̄e ibi uide quia intēdo bre
uis eſſe.Sȝ an talis īſtātia ante latā ſn̄iaȝ
tranſeat in ſucceſſorem diſtingue ſecūdū
bar.ut p eū nō.in.l.ſi cū hoīeȝ.ff.de fide
iuſſ.aut ē ſucceſſor uniuerſalis ⁊ tūc tran
ſit ut in dicta.l.ſi cum hominem.et ad h̄
facit.l.ſi is qui rome.ff.de iudi.⁊ in.l.ſi fa
milie.ff.fam.hr̄.cū ſi.aūt ē ſucceſſor ſingu
lari et tūc nō t̄nſit ut.l.ij.C.de here.uel
ac.uen.et nō.p Jo.an.in.c.ꝙ guilꝉ.ext̄ de
iudi. Sed an ſn̄ia ſit mittēda executioni
cōtra pcuratoreȝ litis ī eius bonis dic ꝙ
non īmo nec ꝯtra tutorē curatorē ꝉ ſy.ut
ī.l.iiij.§.tutor.ff.d̄ re iudi.et.l.plauti⁹.⁊.l
ſi pcur.ff.d̄ pcur.ꝛ cōt̄ eū q ſpōte ſe ob
tulit liti ſine mādato p altēi⁹ defēſiōe ut
ī.d.l.iiij.ī p̄n.et facit.l.is q ſe obtulit.ff.
de rei uen.

¶ Viſa prius per

eum quadam ſnia ad hoc aũt vt iudex ad executõem ꝓcedat debet ſibi ↄſtare ex pro ductõe de ipſa tali ſnia quã exequi itẽdit vt.l.ordo.⁊ quaſi p̱ totũ.C.de execu.rei iudi.⁊ i.c.i.extra.de offi.ordi.⁊c.

¶ Sui parte ſuſpe

cta. Hoc mẽto vĩ ꝙ ſi eẽt ſuſpecta ex aliq̃ vitio viſibili tũc retardaretᷣ eius executio ar.eoꝝ que nõ.i.l.iij.C.de edict.diui.adri tol.

¶ P.publico nũtõ

Iſte tales pſone diuerſis nominibus in iurᷣ appellãtᷣ nã iterdũ appellantᷣ apparitores vt i.l.apparitores.C.de appa.li.xij. Aliq̃ executores vt in.l.executorem.C.de execu rei iudi. Aliq̃ nũtij vt hic.ſic g̃ ↄmitten da eſt executõ publico officiali vt dictis iu ribus. An aũt hec facti executõ poſſit ipſi pti ↄmitti in cui⁹ fauorem ſnia lata ẽ Cy. plene diſputat in.l.fi.C.ſi p̱ vim vel alio mõ.ſup̱ quo glo.ſũt ↄtrarie nam glo.in.l. meminerit.C.vñ vi.tenet ꝙ ſic ⁊ idem ſe quitᷣ ibi Ja.de are.alibi glo.in.l.iuſte poſ ſidet.ff.de acqui.poſſ.tenet ꝙ nõ quaꝫ opi. ſequitᷣ Dy.in.l.nõ eſt ſingulᷣ.ff.de re.iuri. Oldra.voluit ↄcordare glo.diſtinguendo hoc mõ. Aut iudex ↄcedit pti licẽtiam in gredíẽdi quouiſmõ etiam p̱ violentiam ⁊ nõ poteſt vt i d.l.nõ ẽ ſingulis.⁊ ita loqᷣtᷣ glo.in d.l.iuſte.qñqꝫ ↄcedit licẽtiam ĩgre diẽdi ſine violẽtia aliqua ⁊ tũc valet ⁊ ſic itelligitᷣ glo.d.l.meminerint.quã diſtictõ nem approbat Bar.in d.l.creditores.ꝟ.4°. pncipalᷣ.⁊ in d.l.iuſte poſſidet. Quẽritᷣ an talis licẽtia igrediẽdi poſſit ↄcedi i ↄtracti bus certe ſic vt nõ.in.l.pñdia.ff.de acq.poſſ. cum ibi nõ.⁊ eodem mõ p̱ teſtatorem le gatariis vt in.l.ticia ꝟ i.ff.de le.ij.⁊ ibi nõ. p̱ Bar.⁊ p̱ eũdem in d.ꝟ.iiij.⁊ hic mod⁹ exequẽdi locum habet qñ ꝓceditᷣ p̱ offi^m iudicis ſecus ſi ꝓceditᷣ p̱ viam actõnis in factum ex re iudicata q2 tũc libellus eſſet neceſſari⁹ vt dictum eſt in pñ.ideoqꝫ notã dũ ꝙ qñ iudex ꝓcedit ex ſolo officiõ ꝙ tũc ſi fert ſniam dicitᷣ eſſe talis ſnia iterlocu toria.ſi aũt ſimplᷣ exequatᷣ de facto ↄmit tẽdo ſeruitori vt hic tũc etiã eſt act⁹ inter locutorius vt dicit Cy.in.l.ab executõne. .C.quoꝝ app.nõ reci.vbi aũt ꝓcederet p̱ viam actõis i factum ex re iudicata tũc et⁹ ſnia eſſet diffinitiua nec tñ ab ea ſm odoff.

põt appellari regulariter vt ſit finis litiũ lꝫ aliqui aliter diſtinguãt vt nõ.in d.l.ab executõe.⁊ vide qd̃.j.dicetᷣ in ꝟ.ſi h̃ qritᷣ. Quẽritᷣ an hic nũti⁹ executor ſi coram eo ꝓponantᷣ aliqueexceptões que poſſũt p⁹ ſniam opponi debeat vel poſſit de his ↄgᷣſ cere ⁊ executõem tardare dic ꝙ nõ quia ẽ nudus ⁊ merus executor vt ꝓbabitᷣ in d. .l.executorem.⁊ nõ p̱ Bar.in d.l.a diuo. pio.ꝟ.ſi ſup̱ reb⁹. Ad qd̃ facit.l.⁊ ſi nõ ↄgᷣ tio.⁊ qd̃ ibi nõ.C.ſi ↄtra ius vel vti.pub. facit qd̃ nõ.ŝ.ꝟ.quid aũt dices.poſt hec q̃ ritur ecce ꝙ iſte executor pignora p̱ eum capta ꝓpoſuit venalia an poterit fidem ha bere de p̃tio dic ꝙ nõ ſed debet facẽ ꝙ de p̃nti ipſa pecũia ab emptorib⁹ exburſetur ⁊ creditori tradatᷣ vt in d.l.a diuo pio.ꝟ.ſi ſi emptor.ſi an ꝓcurator ad vendẽdũ ↄſti tutus poſſit fidem habere de p̃tio vrᷣ tex. ꝙ nõ in.l.ſi ꝓcurator.i fi.ff.de iure fiſ. In ↄtrarium tñ facit tex.in.l.cuicũqꝫ.ꝟ.ſi ci.ff. de inſtituto.⁊ ibi p̱ Guil.de cu.verũ tñ ꝓ ↄcordia omniũ ſic diſtigue.aut loqmur in executore iudicis vlᷣ legis ⁊ talis ñ põt habere fidem de p̃tio hoc eſt rem dare ſub credentia vt in dicto.ꝟ.ſed ſi emptor.⁊ ibi nõ.p̱ Bar.aut loquimur i ꝓcuratore ⁊ tũc ſb̃diſtingue aut eſt ꝓcurator fiſci ſeu ecclᷣie vel mĩori.⁊ nõ põt fidem habere de p̃tio vt in d.l.ſi ꝓcurator.in fi. Aut ẽ ꝓcurator alicui⁹ p̃uate pſone ⁊ tũc ſm Bar.ſb̃diſti gue.aut eſt ꝓcurator ſpẽaliter ↄſtitut⁹ ad vẽdẽdum ſb̃ certo ⁊ limitato p̃tio ⁊ tunc nõ põt vendere habita fide de p̃tio q2 ſic vendẽdo dicẽtᷣ vendẽ viliori p̃tio ar.in.l. ſi p̃dium.alᷣ incipit.l.ꝙ ſi in diem.in fi.ff. de in diem adiec.⁊ ſic ñ ſeruarẽtᷣ fines mã dati ↄtra.l.diligẽter.ff.man.⁊ in.c.dilecta exᷣ de ſpti. Aut eſt ſimplᷣ ↄſtitut⁹ nulla p̃tij facta taxatõe ⁊ tũc poterit fidem hr̃e de p̃tio vt in.l.qui fundum.in.ꝟ.ꝓcurᷣ.ff. ꝓ ẽp.l.i.ꝟ.i.ff.de excep.rei iudi. ¶ Vlteri⁹ quẽritᷣ quid ſi deputat⁹ ad exequẽdũ exce dit modũ exequẽdi xbi grã cum dẽt facerᷣ executõem in prato facit eam in vinea ⁊ i prato qualᷣ ſuccurretᷣ ipſi ↄdemnato dic ꝙ põt appellare vt plene traditᷣ ⁊ habetᷣ in.l.ab executore.ff.de applᷣ.⁊ i.l.ab execu^e .C.quoꝝ app.nõ reci.⁊ p̱ glo.in.c.quo ad ↄſultatõem.in fi.ex.de re iudi.⁊ hoc i exe cutore mixto. In ſeruitore aũt ſeu nudi ſci executore ſufficẽt reclamatõ ad ſupiorẽ vt .l.ſi vt ꝓponis.C.de exe.rei iudi. Sed hic quẽritᷣ de forma appellatõis interponende ad qd̃ ſic rñde ſm doct.ꝙ executõ huius

mōi exceſſiuū ē act⁹ iterlocutori⁹ ſicq̃ rl'a
bit̃ talis appellatō ſicut cetē appellatōes q̄
a ſentētiis iterlocutoriis iterponūt̃ vide
licet vt tūc in ipſa appellatōe exp̄mat̃ vt
nō. plene p̄ Bar. in d. l. ab executore. ⁊ per
Cy. in d. l. ab executore. ⁊ p̄ eūdem Bar. ī
. l. eius q. ff. de app. reci. vel nō. Et nō q̄ ap
pellatōe vel reclamatōe interpoſita ſi ipſe
executor adeo ꝓteruus eſſet q̄ appellatōe
non obſtāte exequeret̃ ſniam de facto nec
poſſet ipſi reo p̄ ſupiorem eſſe ↄſultum tē
licitum eēt ei de facto reſiſtere vt habet̃ ī
. l. ꝓhibitum. C. de iure fiſci. ⁊ in. c. ex lrīſ
ex̄. de offi. dele. ⁊ ibi nō ſed pone q̄ talis ex
ecutor ꝓpter ei⁹ groſſitiem ⁊ ignorātiam
male itelligit ⁊ iterp̄tat̃ ſniam xbi gr̄a cū
ſnia dicat de flore. ſimplr̄ vult iterp̄tari de
ducatis ⁊ re⁹ dicit q̄ debet itelligi de flo
renis monete currētis ⁊ ſimilia qualr̄ con
ſulet̃ dānato dic q̄ pōt appellare cum p̄
hoc modus excedat̃ exequēdi vt nō. p̄ ip̄ʒ
Bar. in d. l. ab executor̃. cui⁹ gr̄a rnocam⁹
in dubium quis poſſit ſniaʒ iterp̄tari ſup̄
quo ſm̄ eum vbi. ṡ. ſic diſtingue aut loqui
mur in iudice ordinario aut ī delegato p̄ᵒ
caſu aut vult iterp̄tari ſniam latam p̄ ſuū
delegatū aut p̄ ſe latam. p̄mo caſu pōt vt. l.
duo iudices. ff. de re iudi. ipſe aūt delegat⁹
nō poſſet vt ibi q̄ funct⁹ eſt officō ſuo vt
. l. iudex. ff. de re iudi. ⁊ in. l. dicē. §. fi. cum. l.
ſeq. ff. de arbi. Alio caſu cum vult interp̄
tari ſuam ꝓpriam pōt ſm̄ glo. in dicta. l. ab
executore. ſed in hoc Bar. ibidem aliter ſic
diſtinguit aut loquamur in maiorib⁹ iudi
cibus quib⁹ ↄpetit merū ⁊ mixtum impe
rium et hi poſſunt ſuas ꝓpias ſnias inter
p̄tari ⁊ ſic ꝓcedit glo. p̄dicta ⁊ rōnes in ea
aſſignate. aut loquimur in mīorbus iudi
cibus ⁊ hi nō poſſunt eoꝝ ſnias iterp̄tari
p̄ in d. l. iudices ne ſic poſſent p̄ idirectum
eorum ſnias retractare ↄtra. l. i. C. ſen. reſci
nō poſſ. cum ſi. ¶ Item querit̃ qualem in
terp̄tatōem poſſit facere iudex ſup̄ hoc eſt
p̄ſciendū q̄ interp̄tatō ſumit̃ in iure mul
tis modis. aliqñ ꝑ correctōe. aliqñ ꝑ verbi
extēſione. aliqñ ꝑ hui⁹ xbi ſeu orōnis con
grua expoſitōe ⁊ declaratōe ⁊ hec nō p̄ glo
in. l. i. §. qui operas. ff. ad tercull'. Aut ergo
querit̃ de interp̄tatōe que ſumit̃ ꝑ corre
ctōne ⁊ hanc nullus ordinari⁹ vel delega
tus maior vel minor poteſt facere niſi ſol⁹
imperator vt. l. i. in fi. ff. de q̄ſtio. ↄiūcta. l.
dicere §. fi. cum. l. ſeq. ff. de arbi. Aut quēi
tur de ea que ſumit̃ ꝑ extēſiōe ⁊ hanc nō
poteſt facere iudex niſi ſup̄ expenſ. ⁊ acce
ſſoriis eadem diē qua lata fuit ſnia vt in. l.
paulus. ff. de re iudi. Aut querit̃ de ea que
ſumit̃ ꝑ expoſitōe ſeu declaratōne ⁊ hanc
pōt facere quilibʒ iudex q̄ p̄ eam nil noui
īducit̃ ſed qđ obſcurum eſt ⁊ cooptum de
tegit̃ ⁊ illuminat̃ ar. in. l. adeo §. cum quis.
. ff. de acq. re. do. ⁊. l. heredes palaʒ. §. ſi ſi no
tam. ff. de teſta. exᵃ ſūt ſm̄ doct. ſi erāt duo
titii nec apparet đ quo ſenſerit vel ſi ↄdem
nauīt in cētum nec apparet de qua pecūia
ſenſerit poterit hoc declarare ſʒ aliam iter
p̄tatōem remotā ⁊ extraneam a ſenſu xbo
rum facē nō poſſet vt nō. p̄ glo. ī d. l. ab ex
ecutore. ſed an ps ſit citāda ad hanc inter
p̄tatōem remotam fiēdam dic q̄ ſic p̄ rḡu
lam. l. de vnoquoqʒ. ff. de re iudi. ⁊. l. naʒ ita
diuus. ff. de adop. poſt hec querit̃ an ſucce
ſſor eius qui tulit ſniam poſſit illam inter
p̄tari dicit Bar. in d. l. ab executore. q̄ ſic
quia fingitur idem iudex idemqʒ tribunal
vt. l. ꝓponebat̃. ff. de iudi. l. mortuo iudice
. ff. eo. ti. cum ſi. nec repugnare habet q̄ hēſ
nō interp̄tet̃ libellum defuncti vt. l. pom
ponius ſcribit ſi frumētum. ⁊. l. fi. ff. de rei
vendi. ⁊. l. iter ſtipulātem. §. i. ff. de xbo. ob
quia illud ideo q̄ ius ptis p̄ hoc nō perit
nec detrimētum patit̃ q̄ poteſt in alio iu
dicio libellū de nouo ꝓducere ſed ſi hec in
terp̄tatō fieri nō poſſet p̄ ſucceſſorem iudi
cis depire poſſit aut grauiter ledi ius ptis
ſed an ab hui⁹modi interp̄tatōe poſſit ap
pellari videt̃ q̄ ſic ſm̄ Inno. vt ipſe nōt
in. c. ſup̄ eo. extra q̄ mer⁹ cauſa. ad qđ facit
qđ ſup̄ dictū eſt de executōe. dicēt aliquiſ
qualiter deteget̃ in hac appellatōe iniqui
tas iterp̄tātis rñde ex circūſtātiis videlicʒ
ex his que acta ſunt in p̄ncipali cauſa Itē
ex rei qualitate xbi gr̄a ſi ↄdemnauit in x.
⁊ vult interp̄tari q̄ ſenſit de pap. cum ti
res ipſa ſit p̄tii de imp̄. vel cum res valeat
flor̃. x. interpretatuʒ eſt de libris x. ⁊ ſic de
ſi. vt idem Bar. nōt in d. l. ab executore.
Ultimo circa hoc querit̃ an in hac appel
latōe ſint cauſe inſerēde puto q̄ ſic exᵒ iter
pellatōis que interponit̃ ab executōe cum
talis iterp̄tatō ſit quedam interlocutoria

¶ Faciendo cum

ire ⁊ redire. Iſti ſūt actus acquirende poſ.
ↄcurrente animo acquirēt̃. vt in. l. quēad
modum. ⁊. l. i. in §. adipiſcimur. ⁊. l. iii. §. in
admittēda. ⁊ §. fi. ff. de acqui. poſſ. ſed an p̄
talem miſſionem querat̃ dominium plene
dictū eſt. ṡ. circa p̄ncipium li. in glo. ſup̄ x.
iure dominii vel quaſi. v. qnt⁹ modus. ⁊

⁊ tradit̃ inſti.de offi.iudi §.finali.⁊.l.exce
ptio.ff.de re iudi.⁊.l.pomponi⁹.§.ſi iuſſu.
.ff.de acqui.poſſ.⁊.l.inter officiuꝫ.ff.de rei
ven.ptinet aũt ad iudicis officium hũc in
poſſeſſiõem miſſum defendere vt.ff.ne vis
fiat ei.l.i.in pn.⁊.§.i.cum ſeq. ¶ Ultimo
quẽo de tali qõne ecce ꝙ in executõne ſnĩe
vẽditõ rem vendidit quã vendẽ dampnat⁹
eſt ⁊ qꝛ p̃tium nõ recepit vult intentare
ꝯtra emptorem actĩ.in factum ex ſnĩa quẽ
tur an poſſit an vero neceſſe habeat agere
ex ꝯtractu venditi.⁊ breuiter videtur agi
poſſe ex ſnĩa actĩ. in factum p.l.fundi ptẽꝫ.
.ff.de ꝯtra.emp.⁊ in.l.ſi heres.ff.de actĩ.ẽp
In cõtrarium determĩat Bar.in.l.ſi fide
iuſſoꝛ.ff.de le.i.ar.in.l.in numeratõib⁹.i fi
.ff.de ſoluti.ſicqꝫ ſm eum agẽdũ eſt actĩ.ex
vendito cui⁹ rõ eſt qꝛ ſemľ impleta ẽ forĩ
ſnĩe venditĩ.ſecuta ad quẽ ſolũ caſum ſnĩa
ſe referebat. Nec ob.iura i cõtrariũ allegã
qꝛ i eis nõ erat p̃oꝛis ꝯtract⁹ executõ facta
Ampli⁹ vidi dubitari an executõ ſnĩe ha
beat iſtãtiam ſeu temp⁹ iſtãtie ſicut dicit̃
in cauſa p̃ncipali ⁊ appellatõis in.l.pperan
dum.C.de iudi.⁊ i auc.ei qui appellat.C
ð tẽpo.app. Pro cui⁹ dubij ſolutõe puto
diſtiguẽdum eſſe an agat̃ actĩ.iudicati ſeu
in factum ex re iudicata de qua loquit̃ lex
actoꝛi.C.de iur̃ iurĩ.⁊.l.miles.§.fi.ff.de re
iudi.⁊ tũc quia offert̃ libell⁹ ſicut in ceterĩ.
actõib⁹ vt dixi.ſ.in pn.in ſcda qõe huiuſ
tĩ.habebit inſtãtiam talis cã executõis ſic
alis. Aut agit̃ ꝯditõe ex aliqua lege muni
cipali vel ſtatuto ⁊ tũc idem qꝛ ꝯditõ ex.l.
eſt quedam actõ ſic nomiata vt.ff.⁊.C.de
ꝯdi.ex.l.l.i.cum ibi nõ.⁊ maxime ſi p ſta
tutum ſit temp⁹ ipſi⁹ executõis cauſe ex
p̃ſſe limitatum.put eſt in decreto gñali cã
rum ciuitatis mõtĩ.ferratĩ. qđ decretum
egoipſe ꝯpoſui ⁊ oꝛdinaui de mandato tũc
illuſtriſſimi dñi theodoꝛi marchiõis mõtĩ.
ferrati ⁊c aut ſimplr̃ officium iudicis iplo
ratum ⁊ p nudum officiuꝫ p viam p̃cepti
pcedit̃ ⁊ tũc puto ꝙ talis cauſa executõiſ
nulli⁹ iſtãtie termin⁹ coarcet̃ ſed ppetuo
explicari ⁊ finiri poſſit Alij dicũt aut ſta
tutũ vel decretũ ipſi executõi limitat cer
tum tẽp⁹ ⁊ tũc aut limitat ipſi iudici aut
cauſe ⁊ vtroqꝫ caſu habebit iſtãtiam ſed i
p̃mo caſu iſtãtia durabit etiã poſt termi^m
In 2° nõ durabit vltra temp⁹ limitatum
vt nõ.p doct.i.l.pperãdũ.⁊ dixi.ſ.i forma
ſnĩe diffinitiue ſequit̃ forma qua petitur
reſciſio ſnĩe late p fľã iſtrĩa.

¶ Forma libelli quo agit̃ vt reſcindatur
ſeu annulletur ſententia lata p̃textu falſi
inſtrumenti.

QOꝛã uobis e.d.vicario dñi poteſtatĩ.pa
pie agit ⁊ in iure ꝓponit
Jo.de oliariis ꝯtra ⁊ adũ
ſus ſy.⁊ ꝯtra quãcũqꝫ aliã
pſonam p eo ſeu ei⁹ nomĩe in iudicio ltĩe
ꝯparẽtem nõ in modum ſolennis libelli ſꝫ
qualis qualiſ petitõis ⁊ ſimplicis facti nar
ratõis dicẽs ꝙ oꝛta qõne inter ipſas ptes
nomie ⁊ occaſione cui⁹dam petie terre ⁊c
p̃fatus ſy.pcurauit ſolicitauit piterqꝫ in
duxit Guil̃.de.n.nõꝛium ad ꝯponẽdũ ro
gandum ſcribẽdũ ⁊ tradẽdũ i publicã foꝛ
mã quoddã iſtrumẽtũ falſum vẽditõnis
dicte petie terre in quo deſcriptũ falſo ap
paret in effectu ꝙ ipe Jo.vẽdidiſſe debuit
dictam petiam terre i eo deſcriptã ſbͤ° ſy.
anno curſo m°.cccc.xiiij.in die xvi.menſis
ſeptẽbris p̃tio floꝛ.c.qđ minime veruꝫ fuit
nec eſt cum ipſe Jo.nũquã vẽdidẽit ipam
petiam terre nec teſtes in ipo aſbͤto iſtrõ
noiati fuerũt vnquã p̃ntes ipi aſbͤte vendi
tõi quimo tpe dicti aſbͤti iſtrĩ fuerũt aliq
tẽ defũcti ſicqꝫ tã ex p̃dictis ꝙ ex aliis mľ
tis clare detegit̃ ipm aſbͤtum inſtrꝫ fuiſſe
⁊ eſſe i oib⁹ ſuis ptib⁹ ⁊ capľis falſum ⁊
falſo ⁊ ꝯtra oẽm veritatẽ ꝯpoſitũ ẽditũ ⁊
ſcriptũ ⁊ ꝯt̃ volũtatẽ ⁊ p̃ter ſciaꝫ ⁊ p̃ntiã
dicti Jo.⁊ teſtiũ i eo deſcriptoꝛũ.rurſuſqꝫ
dicit ⁊ exponit idem Jo.ꝙ ſupraſcriptus
ſy.ipſo tali aſbͤ° inſtrõ falſo ſcient̃ vſus ⁊
doloſe fuẽt ⁊ eſt in dicta cã pſeuerãdo in
h⁹mõi vſu ita ⁊ in tm̃ ꝙ ipi⁹ iſtrĩ vigoꝛe
ac p̃textu repoꝛtauit ⁊ obtinuit diffinitiã
ſnĩam a tũc vicario ferri ⁊ pmulgari i ipi⁹
ſymo.fauoꝛẽ ⁊ ꝯt̃ ipꝫ Jo.⁊ vltẽi⁹ ipi⁹ ſnĩe
executõem lꝫ idebite ⁊ iiuſte ſic ⁊ talr̃ ꝙ
ipe Jo.puat⁹ fuit ⁊ ẽ v̓tute dicte ſnĩe ex
dcõ flõ iſtrõ late p̃dcã ſua ppetate ⁊ poſſeſ
ſiõe mẽoꝛate petie terre pluſqꝫ iniuſtiſſime
quã ſniaꝫ vobis exhibet ⁊ pducit i foꝛma
pubͨa traditã ⁊ rogatã p pe.nõꝛiũ ãno mbͤ
⁊c Quare cuꝫ fructus falſitate nẽo debeat
obtinẽ iura q̃ diſponãt ſniaꝫ ex falſis iſtrĩſ
vel teſtib⁹ platã foꝛe penit⁹ retractãdã id
circo p̃dict⁹ Jo.oi mõ ⁊ iure via ⁊ foꝛma
qb⁹ meli⁹ põt petit ⁊ reqrit quaten⁹ put
meli⁹ de iur̃ poteſtis pnũtietĩ.⁊ declaretĩ.
p vr̃am ſniam p̃dictũ aſbͤtũ iſtrũ dcẽ vẽ
ditõis fuiſſe ⁊ ẽe falſũ ⁊ ꝯt̃ veritatẽ ẽditũ

ſcriptū et rogatū dictāq3 ſniam ipi⁹ inſtrī
ꝑtextu latā ⁊ executōnem dicte ſnie inde
factā ⁊ ſecutā fuiſſe ⁊ eſſe nullam ⁊ nulla
⁊ nulli⁹ valoris ⁊ momenti ⁊ aduerſus ea
omia ⁊ ſingula ipm Jo. fore in integrum
reſtituēdum ⁊ debē in itegrū reſtitui in
quātum mero iure appareant eſſe aliq ꝙ
negat̄ dictāq3 petiā terre pleno iur̄ ſpectar̄
⁊ ꝑtinere ac ſpectaſſe ⁊ ꝑtinuiſſe dcō Jo.
ac ſibi fore ⁊ eſſe reſtituēdam ⁊ relaxādaʒ
dictūq3 ſy. ad dictā reſtitutōem ⁊ relaxatō
nem ɔdemnān. ſil̄ cū fructib⁹ ꝑ eū ꝑcept.
nec nō in ceteris dannis ⁊ expenſis paſſ ⁊
factis ꝑ dictū Jo. ⁊ in futuꝝ fiendis ⁊ pa-
tiēdis de qb⁹ ꝓteſtatis ſaluo iure addēdi
ꝛc nō tn̄ ſe aſtringens ꝛc.

Coram uobis

Ad hāc māʒ oculos aperiāt oēs
marie nōꝛi iuueneſ qui facili⁹ ꝑſepe corrū
pūt̄ nam ſi fuēit locus falſis īſtrumentis
teſtib⁹ ⁊ ſnīs ac grauib⁹ ꝑncipū extorſio-
nib⁹ ⁊ rapinis nullus ꝓfecto de ſtatu ſuo
poterit eſſe ſecur⁹. ſit ḡ vn⁹quiſq3 ſuꝑ oīa
legal̄ nec in aliquo auro patiat̄ ſe corrūpi
⁊ illud ſemꝑ in memoria teneat ꝙ caſſido-
rus li. iiij. variaꝝ ſcribit in hūc modū. auꝝ
ſiquidem ꝑ bella querē nephas ⁊ ꝑ maria
ꝑiculum ꝑ falſitatem opprobrium honeſta
vero ſūt lucra ꝑ que nemo ledit̄ ⁊ beñ ac
quirit̄ Gripes ipe aurū iugiter leguntur
effodere atq3 metalli inſpectōe gaudē qb⁹
qm̄ nō eſt ambit⁹ lucri cupiditatis crimīe
nō dicūt̄ attendi ꝛc nec tullianū elogum
eſt obliuioni tradēdum qui ſic ait. cadit ne
in virum bonū fallē mētiri criminari ꝑcipē
emolumēti ſui cā nihil ꝓfecto min⁹ eſt ne
ḡ vlla res tāti aut ɔmodum vllum taʒ ex
pectādum vt viri boni ⁊ ſplendorem ⁊ no
men amittas quid eſt eīm qđ afferre vtili
tas iſta tm̄ poſſit quātū afferre ſi boni viri
nomen eripiūt fidem iuſticiamq3 detrēit
Quid eīm intereſt vtrū ex homine ſe quis
ɔuertat in beluam an hoīs figura imāi-
tatē gerat belue.

¶ Qualis qualis pe

titōis Per hec vba ⁊ alia ſimilia apparet
ꝙ ciuiliter agit̄ de falſitate ſnīe ⁊ inſtrī. c⁹
grā eſt ſciendum ꝙ de falſo ɔmiſſo tā circa
teſtes ⁊ iſtrā ꝙ̄ circa alia acta cauſarū ⁊ ſi-
milia ꝓcedi ⁊ queri poteſt dupliciter vno
modo ciuiliter ſicut in ɔtractib⁹ ⁊ vltimis
volūtatibus. Alio modo crimialiter vt ꝓ
bat̄ in tex. i. l. dam⁹. ⁊. l. de fide. ⁊. l. ꝓbem⁹

. C. ad. l. cor. de fal. ⁊ ſi quidem agat̄ ciuil̄
ɔpetit actō in factum que durat. xxx. ānis
ſicut faciūt cetere actōes ꝑſonales ſm Cy.
vt ꝑ eum nō. in. l. querelam. C. ad. l. cor. de
fal. ſicut ius dicēdi ipſum inſtrm vel ſniaʒ
nullum vel nullam vt nō. ꝑ Bar. in. l. que
ſb ɔditōne. §. de hoc. iur̄ iu. ff. de ɔdi. inſti.
Regulariter eīm omēs ꝑſonales actōes eo
temꝑe terminat̄ ⁊ durāt vt inſti. de ꝑpe.
⁊ tempo. actō. in ꝑn. ⁊. C. de ɔſti. pecu l. ij.
facit. l. ſicut. ⁊. l. omis. C. de ꝑſcrip. xxx. āno
vbi vero agit̄ crimialiter ſoluʒ durat tale
ius. xx. annis vt in d. l. querelam. 3°. etiam
mō querit̄ ⁊ diſputat̄ de falſo ꝑ modum
excipiēdi qui modus frequēti⁹ practicat̄
vt. l. fi. C. de fide inſtru. ⁊ in. c. cum venē-
bilis. ex̄. de excep. ⁊ in. l. vbi falſe. ⁊. l. ſatis
apte. C. ad. l. cor. de fal. ⁊ nō ꝑ glo. in. l. ſi ex
falſis. C. de tranſact. ⁊ in. c. cum Johānes.
⁊. c. inter dilectos. ex̄. de fide inſtru. ⁊. l. cuʒ
ciuili. C. de ordi. iudi. quod quideʒ ius ex-
cipiēdi de falſo an duret tāto tēꝑe quāto
ius agendi plene diſputat Cy. i d. l. querelā
vbi finaliter ɔcludit cum Ja. de are. diſtin
guēdū. aut ille qui obtinuit per falſa iſtru
mēta fuit i dolo ſciēter his vtēdo ⁊ tunc
tm̄ durat exceptō quātū durat ciuil̄ actio
⁊ ꝑ ɔſequēs. xxx. an. ar. l. pure. in fi. ff. de do
li excepti. Aut nō fuit i dolo vtputa nō cō
ſci⁹ falſitatis ⁊ tūc ꝙ ꝑcedere debet excep°
in ite. reſti. vt in. l. excep §. vlti. ff. de excep.
neceſſe eſt dicere ꝙ hoc caſu ius excipiēdi
ſolum duret quadriēnio vt in. l. diuus. ff.
de re iudi. ⁊ qđ nō. i. l. ſi ex falſis. C. de trāſ
⁊ ſic itelligat̄. c. cū venerabil̄. de excep. ⁊. c.
lʒ. ex̄ de ꝓba. cum ſi. Nūquid aūt agi poſſʒ
ciuiliter de inſtrumēto falſo ɔtra ꝑtē anq̄
actuʒ ſit crimialiter ɔtra nōꝛiū qui ſcripſit
pleñ diſputat Cy. et doc. i. l. fi. et. l. ij. et ibi
ꝑ glo. C. de fide iſtru. et dixerunt ſuꝑ hoc
qdam aut nōꝛi⁹ viuit et dʒ ꝑus ɔtra eum
crimial̄r agi vt d. l. fi. C. de fide inſtru. aut
mortuus eſt et tūc eſt in electōe actori. an
ꝑus agere velit ciuiliter vel crimialiter ar
d. l. dam⁹. C. ad. l. cor. de fal. Alij dicūt ab
ſolute ꝙ ſiue nōꝛi⁹ viuat ſiue nō ꝙ eſt in
electōe actori. an ꝑus velit ciuiliter agere
vl̄ crimialiter quā opi. approbat glo. et Ja
but. et cōis ɔſuetudo i d. l. ij. Ad hoc aūt
ſpēale aduertēdū ꝙ vbi ꝓcedit̄ crimialiter
dʒ iudex oculos apire Nam ad ei⁹ officiū
ꝑtinet multo maiorē indaginē exquirē q̄ꝫ
ſi ciuiliter agēt̄ vt in d. l. vbi falſi. C. ad. l.
cor. de fal. et ſi ɔtra reū iculpatū de h̄ vitā
ñ ſūt ꝓbatōes ɔcludētes ſ̄ nude ſuſpitōes

nō ꝑ tōa debet iudex ipſū abſoluē niſi p⁹
ſe purgauerit ſaltē p ꝓpꝛium iuramentū vt
determinat̄ p Cy. in d. l. vbi. et p Azo. in
ſūma. C. eo. ti. et p Hoſt. in ſūma. ex̄ de cri.
fal. p qd̄ baldꝰ colligē ꝙ hic eſt caſ⁹ ſpēalis
vt nō ſufficiāt ad plenam abſolutōem rei
ꝙ actoꝛ nō ꝓbauit p regulā. l. actoꝛ. C. de
ꝓba. et i. l. qui accuſare. C. de eden. ſ; deb;
re⁹ ſe purgare. 4°. etiā nō quēit̄ de falſo p
officiū iudicis ſ; Cy. vbi. ſ. p tex. i. l. ſciāt.
C. de ꝓba. ad qd̄ facit. l. nullū. C. de teſti.

¶ **Procurauit ſol**
licitauit. Ad hui⁹ euidētiā ſciendum eſt
ꝙ falſum ꝯmittit̄ quatuoꝛ mōis videlic;
ſcripto. dicto. facto. ⁊ vſu. ⁊ p̄mo ꝯmittit̄
ſcripto vt p; i nōꝛio ſcribēte falſū inſtr̄m
vt in. c. cum Jo. here^a. ⁊. c. inter dilectos.
cum ſi. multis de fide iſtru. ⁊ aliis caſibus
poſitis i. l. i. §. qui rōib⁹. ⁊. l. paul⁹. §. paul⁹.
.ff. ad. l. coꝛ. de fal. 2°. ꝯmittit̄ dicto. vt i flō
teſte ⁊ ſi. caſib⁹ de quib⁹ i d. l. i. §. ſi ⁊ ſi qs.
⁊. §. qui iudicem. cū ſi. 3°. ꝯmittit̄ facto vt i
falſa moneta ⁊ falſa mēſura vt. ff. eo. ti. ⁊. l.
quicūq;. ⁊. l. pe. §. i. ⁊ in certis aliis ſi. caſib⁹
ibi nō. vt. C. de fal. mo. l. i. ⁊. l. q falſā. ff. ad
l. coꝛ. de fal. 4°. ꝯmittit̄ vſu. vt qū aliquis
i eā ꝯmittit ⁊ ꝓducit ſciēter ⁊ doloſe falſū
inſtr̄m vt. C. e. ti. l. ſi falſos. cū ſi. que omia
ꝓlici⁹ vide p Azo. i ſūma. C. e. ti. ⁊ p goſ.
in ſūma. ex̄ de cri. fal. Deinde ſciēdū eſt ꝙ
iſte qui ꝓcurauit ⁊ ſollicitauit ꝙ nōꝛi⁹ cō-
mittēr falſum grauius punit̄ ꝙ ſi ſimplr̄
falſo inſtr̄o vſus eſſet vt i d. l. ſi falſos. ¶
Alteri⁹ quēit̄ an iſte talis libell⁹ ꝓcedat
in quo ſimplr̄ dr̄ falſum eſſe ꝯmiſſū; nec
exp̄mit̄ an dolo vel ſine dolo quā q̄ōnem
plene diſputat Cy. in. l. nec ex^m. C. ad. l. coꝛ
de fal. Sed finalr̄ ⁊ ꝯcluſiue dic ſ̄m eū ꝙ
nō eſt neceſſe hoc exp̄mē ꝙ dicēdo falſum
ꝯmiſſum icludit̄ dol⁹ interueniſſe maxie ſi
crimialr̄ de falſo querat̄ tamē ꝯſulte faciet
vnuſqſq; id exp̄mē i libello. alr̄ ei nō ligat̄
pena falſi niſi dol⁹ itercesſerit vt in d. l. nec
ex^m. ⁊ ꝓbat̄ i. l. i. i p̄n. ff. ad. l. coꝛ. de fal. de
quo dolo in dubio in his que cadūt i deli
ctum ⁊ a iure ꝓhibita ſꝑ p̄ſumit̄ vt hēt̄
i. l. i. C. ad. l. coꝛ. de fal. l; i ceteris actibus a
iure ꝑmiſſis nō p̄ſumit̄ dol⁹ niſi ꝑſpicuis
iudiciis ap̄pꝛobet̄ vt in. l. quotiēs. §. q dolo
.ff. de ꝓba. ⁊. l. q dolum. C. de dolo. ⁊. l. dol⁹
.ff. de reſcin. vē. tradēdum i publicā formā
ſed quid erit ſi nōꝛi⁹ tradidit ipm̄ inſtr̄m
in forma nō publica nec auē. ita ꝙ nō facit
fidem ꝟbi gr̄a ſi caret anno vel indictōe ꝯ

die ⁊ ſi. nūquid cadet in crimie falſi Dy.
ſimplr̄ ten; ꝙ ſic p. l. ſi qs legatū. §. cete;.
.ff. ad. l. coꝛ. de fal. Alij diſtiguūt an iſtr̄m
peccat i forma ⁊ tūc nō ꝯmittit falſū aut
in mā ⁊ tūc ſic Alij quos ſequit̄ Bar. in
d. l. poſt legatū. diſtiguūt ꝙ aut nōꝛi⁹ non
adhibuit inſtr̄o formā debitā ꝙ ipm̄ ꝑmi
tuit falſitati. nec ideo ꝑfecit ⁊ tūc excuſat̄
ipfectū tradidit ꝙ ꝑficere nō potuit ⁊ tūc
nō excuſat̄ vt ꝓbat̄ i. l. qui falſam. ⁊. l. fili⁹
§. i. ff. ad. l. coꝛ. de fal. de qua q̄ōe vide lati⁹
p Bar. i d. l. poſt legatum.

¶ **Inſtrumētum uē**
ditōis. Hoc de vēditōne ponit̄ gr̄a exēpli
⁊ iō idē p omia dicēdū in omib⁹ aliis in-
ſtrumētis tā publicis ꝙ ꝑuati. vt. l. dam⁹.
⁊. l. i. §. qui i rōibus. ⁊. l. paul⁹. cum ſi. ff. ad
.l. coꝛ. de fal. ⁊c.

¶ **Fuerūt unquam**
p̄ntes. Si nōꝛi⁹ dicat in iſtr̄o talē teſtem
vel teſtes fuiſſe p̄ntes ⁊ inde examiati de
ponūt nō fuiſſe p̄ntes vn⁹ vel pluēs an p
hoc repꝛobet̄ inſtr̄m de falſo tāgit̄ p Cy.
i. l. in exercēdis. C. de fide iſtru. ⁊ p Inno
⁊ Jo. an. i. c. cum Jo. here^a. extra de fide i
ſtru. ⁊ ego ſcripſi. ſ. circa formā opponēdi
ꝯtra inſtr̄a ⁊ Specu. poſuit in titulo de in
ſtrumē. edi. §. poſtremo.

¶ **In omnibus ſuiſ**
ptib⁹. Quid aūt ſi iſtr̄m repit̄ p pte ve;
⁊ p pte falſum an reddat̄ falſum i totu;
glo. iuri. canonici dicit ꝙ ſic in. c. ſi ad ſacras
ix. di. quā opi. ſequit̄ glo. in. c. i nr̄a p̄ntia.
ex̄ de teſti. ⁊ Inno. in. c. cum Jo. here^a. ⁊
ego ſcripſi ſup̄ in dicta forma opponendi
ꝯtra inſtrumenta.

¶ **Doloſe uſus fuit**
¶ Hic notādum eſt ad hoc vt vtens falſo
inſtr̄o incidat i crimē ⁊ penā falſi duo de-
bēt ꝯcurrē vi; dol⁹ ꝓp⁹ ꝙ ſciēs eſſe falſu;
iſtr̄m eo vtit̄ 2°. ꝙ ꝑſeuerer in vſu vſq; ad
diffinitiam ſniam icluſiue nam deficiente
dolo vel eo an̄ latā ſniam ab vſu abſtinēte
excuſat̄ a crimie ⁊ a pena falſi vt nō. i. l. ſi
falſos. C. ad. l. coꝛ. de fal. ⁊. l. ſi vteris. C. de
fide inſtru. Quid ſi fuit ꝓteſtatus coꝛam
iudice ſe velle ipo inſtr̄o vti in quātu; ſit
verū ⁊ nō alr̄ an excuſabit̄ Cy. dicit ꝙ ſic
⁊ cōiter oēs i. l. ſi falſos. C. ad. l. coꝛ. de falſ.
⁊ Spe. in ti. de iſtru. edi. §. vidēdū ꝛſtat. ⁊.
ꝙ ſi velis ſine pena. lic; Bar. det ꝯtra hoc

remediū quoddā aliud ɔſiliū in.l.diuus.
pius.ff.ad.l.cor.de fal.qđ reprobat ipe ſpe
de quo dixi.ś.in forma ꝑducēdi iſtrā. ¶
Inde q̄rit̄ q̄ ſit pena vtētis ſciēt̄ falſo in/
ſtrumēto vſqꝫ ad ſniam.dicūt quidā ꝙ eſt
eadem pena que eſt faciētis falſum inſtr̄m
vt i.l.i.in fi.ff.ad.l.cor.de fal.quā opi.ſeq̄t̄
Ja.but̄.i.l.ſi vteris.C.de fide iſtru.Cy.
vō i d.l.ſi vteris.tꝫ ꝙ mitiori pena puni
tur vtens q̄ꝫ faciens.ar.i.l.falſi.§.ordine.ff.
ad.l.cor.de fal.idem ſequit̄ Azo.in ſūma.
C.e.ti.ꝛ Bar.i d.l.i.in fi. ¶ Ultimo q̄rit̄
pone ꝙ facta ꝓductōe inſtrī ꝓteſtet̄ poſtea
ꝓducens ſe nolle vti illo iſtrō an ex hoc
reputabit̄ iſtr̄m eſſe falſū glo.dicit ꝙ ſic
i d.l.ſi falſos.C.ad.l.cor.de fal.Cy.aūt ꝛ
vō i.l.iij.C.đ fidē iſtru.ꝛ i d.l.ſi falſoſ.ſic
diſtiguit an vireſ ipi⁹ iſtrī fuerūt i dubiū
reuocate vt ꝙ aduerſari⁹ oppoſuit inſtr̄m
eſſe falſum ꝛ tūc reddit̄ ſuſpctū de falſo
aut nō fuerūt i dubiū r̄uocate ꝛ tūc ſecus
ſic ergo qñ abſtinet ab vſu tpe quo ē oppo
ſitum ɔtra iſtr̄m de falſo neceſſe habebit ꝓ
ducens fidem imponē ipi iſtrō tāq̄ꝫ ſuſpe/
cto vt ꝓbat̄ i.l.iubem⁹.C.de ꝓba.

¶ Ipſius inſtrumē

ti vigore ꝛ ꝓtextu. ¶ Nūquid aūt ad reuo/
cādum ſniam latā ſit neceſſe ꝓbar̄ ꝙ iudex
fuerit mot⁹ ad ipam ſniam ꝓferēdā ꝓtextu
ipi⁹ falſi iſtrī dic breuit̄ ꝙ ſic al̄ n̄ r̄tracta
ret̄ ſnia vt ꝓbat tex.cum glo.i.l.pe.ꝛ fi.C.
ſi ex fal.iſtru.ꝛ i.l.i.i pn.e.ti.vex tamē in
dubio p̄ſumit̄ iudex eſſe mot⁹ ex inſtrīs
i cā ꝓductis vt determiat Cy.i d.l.pe.ſic
videt̄ ꝓnūtiaſſe ex cā i libello exp̄ſſa vt nō
i.l.ꝫ eim.i pn.ff.de excu.tu.quā etiā opi.
ſeq̄t̄ vbe.i ſūma ſua ti.de excep.ꝛ vide q̄
ſcripſi circa formā ſnie diffinitie i glo.ſup
ꝟbo iurib⁹ ꝛ iſtrumētis

¶ Quam ſententiā

vobis exhibet ꝛ ꝓducit. ¶ Hic notādūꝫ an
ille qui petit ſniam ꝓnūtiari nullā debeat
illam coram ipo iudice ꝓducē ꝛ vr̄ ꝙ ſic vt
iudex noticiam ꝛ ſciam habeat de illa re đ
qua ꝛ ſup qua ꝓnūtiare habet ſicut dr̄ in
aliis actib⁹ ꝛ geſtis de q̄b⁹ iudici ꝓbatō ē
fiēda vt i.l.actor.C.de ꝓba.ꝛ.l.cōte ſcillā.
C.de rei ven.ꝛ i.l.q accuſare.C.de edē.cū
ſi.In ɔtrariū deteriat Inno.i.c.ſ.ꝓpetuuſ
ex̄ de fide iſtru.dicēs ꝙ ſi agens nō habet
ſniam ꝙ re⁹ i cui⁹ fauorē lata ē cogit̄ ipaꝫ
exhibere quā ſi nō exhibuerit debebit iter/
rogari an talis ſnia fuerit ꝓ eo lata vt.ff.de
iter.acti.l.pe.ꝛ ſiquidem negauerit cogetur
cedē ſnie vel poterit iudex ꝓnūtiare ſi qua
ſnia apparuerit in fauorē talis lata ɔtra talē
ipam caſſam⁹ ꝛ ānullam⁹ ꝛ nullas vires đ
cetērō obtineat ar.ff.de iter.act.l.nō alienū
Quo aūt iure petat̄ ſnia i modū agēdi ꝓ
nūtiari nulla dic̄ Inno.vbi.ś.ꝛ i.c.fi.ex̄ đ
offi.iudi.lꝫ Bar.al̄r diſtiguit i.l.q̄ ſꝫ ɔdi/
tōe.§.de ꝫ.iure iur̄.ff.de ɔſti.iſti.

¶ Quare cūfructuſ

falſitatis. ¶ Hec eſt ɔcluſio li.que lꝫ ſit nece
ſſaria cum ciuiliter agit̄ attamē vbi agit̄
crimial̄r nō ē neceſſaria vt nō.Bar.in.l.li/
bellorꝫ.ff.de accu.ꝛ ꝑ Cy.i.l.i cauſis.C.de
accu.ꝛ in.l.nec ex^m.C.ad.l.cor.de fal.

¶ Iuraqꝫ diſponāt

Iſta iura habēt̄ tā iure ciuili q̄ꝫ canonico
vt.C.ſi ex fal.inſtru.ꝑ totū.ꝛ.l.diuus.ff.
de re iudi.ꝛ i.c.cū venēabil̄.ex̄ de excep.ꝛ
qđ nō.in.c.ad falſariorum.extra đ crimine
fal.cum multis ſimilib⁹

¶ Inſtrumentūꝫ d.

vēditōis fuiſſe ꝛ eſſe falſum ¶ Sed pone ꝙ
iudex in hoc ciuili iudicō ꝓnūtiauit ſuper
falſo an poterit adhuc de nouo crimialiter
agi ſeu accuſatō iſtitui ſup falſo videt̄ ꝙ
ſic ꝑ.l.dam⁹.ꝛ.l.iubem⁹.C.ad.l.cor.de fal.
Tu aūt ꝓ pleniori doctrina cuꝫ querit̄ an
ſnia lata in cauſa ciuili p̄iudicet i cā crimia
li vel ecōtra diſtigue ſm Ja.but̄.vt ꝑ euꝫ
nō.i.l.ſi qs a ſe fūdum.C.ad.l.iul̄.de vi.
pub.vel p̄ua.aut ſnia fuit abſolutoria aut
fuit ɔdemnatoria.p̄mo caſu aut fuit abſo/
lutus reus ꝙ actor nō ꝓbauit aut ꝙ reus
nō deliquit ſiquidem fuit re⁹ abſolut⁹ ꝙ
actor nō ꝓbauit tūc ſnia lata i vna cā ſiue
ciuili ſiue crimiali non nocet in alia ſic itel
ligat̄ glo.i.l.i.C.qñ ciuil̄.ac.p̄iu.cri.ꝛ in.l
ex morte.C.ad.l.acqui. ¶ Si vō fuit reus
declaratie abſolutus ꝙ nō deliquit ꝙ for
te ꝓbauit inſtr̄m verum vel ſe nō deliqſſe
tūc ſnia lata ſup facto i vna cauſa p̄iudicat
i alia actori ꝙ idem factū venit i vtroqꝫ iu
ditō diſputādum vt.l.i.ꝛ ij.C.ſi ex fal.in
ſtrumē.ꝛ.l.ſi quis cum totuꝫ.§.ſi ſcillaꝫ.ff
de excep.rei iudi.fac.l.ſi duo patrōi.§.idē
iul̄.ff.de iure iur̄. ¶ Secūdo caſu p̄ncipali
quādo ſnia fuit ɔdemnatoria tūc lata in ci
uili cauſa nō p̄iudicat in crimiali quo ad
plenum p̄iudicium ſed quo ad quale q̄le
ſic vt d.l.ſi quis a ſe fundum.ꝙ i cauſa cri
minali requirūt̄ ꝓbatōnes clariores q̄ꝫ in

ciuili vt i.l.fi.C.de ꝓba. Si aũt fuit lata ĩ crimiali tũc plene ꝑiudicat in ciuili ꝙ in criminali fuit ꝑfectius de cauſa ꝓbatũ que ſitum ⁊ diſputatum ẜm cum qđ tenẽ mẽti de quibus tãgitur ꝑ Cy.in dicta.l.i.C. quãdo ciuil' actõ ꝑiudi.crimĩa.⁊ cum ꝑdicta determiatõe deberet intelligi dicta.l.damus.⁊ dicta.l.iubemus. ¶ Inſuꝑ queritur pone ꝙ iudex in cauſa ciuili ꝑ modum excipiendi cognouit falſum fore inſtrumẽtum an in eodem iudicõ ex ſuo officõ poterit punire deliquẽtem videt̃ ꝙ ſic exẽplo teſtis qui falſum teſtimoniũ tulit vt in.l nullum.C.de teſti.⁊ in.l.iubemus .C.de ꝓbati.⁊.l.diuus.ff.ad.l.cor.de fal . In contrarium facit quod habet̃ in.c.i.℣.ceterũ. ex̃ de excepti.⁊.l.luti⁹.⁊ quod ibi nõ.ff.ꝺ̃ his qui nõn.infa. Finaliter Cy.in dicta.l vbi falſi.C.ad.l.corne.de fal.vbi diſputat hanc qõem concludit ꝙ pena ordinaria nõ poteſt ipſum punire ſed extraordinaria ſic ⁊ ita ꝯcorda[t] dicta iura Quid ergo ſi ꝑũiu[r] extraordinarie an poterit vlterius pena ordinaria ꝑ viam accuſatõnis iterato puniri Idem Cy.in dicta.l.vbi diſputat.ſimilit̃ hanc qõem referendo ꝯtrarias docto.opi. ⁊ nihil ꝯcludit Ego aũt ſto cum illis qui tenent ꝙ nõ poſſit nam abſonum videt̃ ꝙ de delicto eiuſdem hõis ſepe querat̃ cõt l.licet.i fi.cũ ibi nõ.ff.nau.cau.ſta.

¶ Executionem d.

ſnie. Quid aũt dixeris ſi executõ nũdum facta ſit an ꝑ exceptõem falſi oppoſitam ꝯt executõem impediat̃ ipſa executõ ſic diſtingue.aut ꝓs ꝯtra quã petit̃ executõ falſi inſtrumẽti confitet̃ ſe debitorem eius qđ in inſtrumẽto ꝯtinet̃ ſed tamen ꝓpter aliqđ aliud appoſitum in inſtrumẽto allegat falſum inſtrumẽtum ⁊ tũc nõ impedit̃ illi⁹ executõ ſic intelligit̃ qđ habet̃ in.l.ſatis a pte.⁊ ibi nõ.ꝑ glo.⁊ Cy.C.ad.l.cor.de fal aut diffitetur ſe debitorem ⁊ ex toto dicit inſtrumẽtum falſum vel ſniaꝫ ⁊ tũc differtur ⁊ impedit̃ executõ vt in dicto.c.cum venerabilis.extra de excepti.⁊.l.ſi docuẽis. .C.ad.l.cor.de fal.⁊.l.fi.C.ſi ex fal.iſtru.⁊ .l.ſi ex falſ.C.de tñſac.cum ſi.

¶ Fuiſſe ⁊ eſſe nul

lam ⁊ nulla. Hic ꝛuocat̃ in dubium nũquid ſnia lata ꝑtextu falſi inſtrumenti ſit ipſo iure nulla ad quod ſic diſtingue aut ſnia talis fuit lata ꝯtra minorem indefẽſum vel etiã ꝯtra defenſum ⁊ tũc eſt ipſo iure nulla ꝓuilegio minoꝝ etat̃.vt in toto ti[t] .C.ſi ex fal.alle. Aut fuit lata ꝯtra maiorẽ ⁊ tũc aut fuit lata ꝑ dolum aduerſarij aut ſine dolo.ꝑmo caũ ſubdiſtingue aut ẽ lata ꝯtra abſentem ⁊ eſt nulla ipſo iure vt.l.ſi ꝑtor.℥.marcellus.ff.de iudi.aͭ eſt lata ꝯt ꝑſẽtem vel eſt lata ſine dolo aduerſarij ⁊ tũc eſt aliqua ſed ope reſtitutõnis venit reſcindenda vt habet̃ ⁊ notat̃ ꝑ Bar.in.l.diu⁹ .ff.de re iudi.⁊ ꝑ alios.C.ſi ex fal.iſtru.l.ij ⁊ ꝑ totum.⁊.l.qui agniti.ff.de excepti.⁊.l. ſi ex falſ.C.de tranſact.faciũt nõ.in.c.licet ex̃ de ꝓba.⁊ i d.c.cum vnerabilis.

¶ Fore i itegrum

reſtituẽdum. Talis reſtitutõ dat̃ qñ ſnia eſt mero aliqua vt ꝓxime dixi Cui⁹ ꝛſtitutõis in integrum effect⁹ talis eſt ꝙ tã ſnia ꝙ executõ reuocat̃ ⁊ ad ꝑorem ſtatum reducunt̃ vt.l.fi.C.ſi ex fal.inſtru.ꝙ reſtitutio eſt prioris ſtatus ꝛpõ.vt.l.ꝙ ſi minor. ℥.reſtitutõ.ff.de mino.⁊ hoc de iure ciuili de iure aũt canonico nõ eſt neceſſaria hec ĩ integrum reſtitutõ que ſolum dat̃.ĩ.qua driennium vt.l.fi.C.de tempo.in integrũ reſti. Sed qñcũqꝫ detegit̃ ⁊ ꝓbat̃ falſitas inſtrumẽti reddit̃ ſnia ſuꝑinde lata ꝛtro nulla vt determiat glo.in dicto.c.cum venerabilis.de excep.ſicut dr̃ de ſnia lata cuꝫ falſo ꝓcuratore que nulla ꝛddit̃ ⁊ iudiciũ nullũ retro vt habet̃ in.l.ꝫ.C.de ꝓcur̃.ꝫ̃

¶ Dictamqꝫ petiã

terre pleno iure ſpectare. Hic nõ ꝙ iudex iſte ordinari⁹ qui ꝺ̃ falſitate hui⁹ ſnie ciuiliter cognoſcit i hac ſua ſnia ꝛuocatoria ꝑoris ſnie debet etiam ſuꝑ ꝑncipali negotio maxime ſi petat̃ vt hic fit ꝯgnoſcere ⁊ ꝓnũtiare ꝙ ad eius officium ꝑtinꝫ omĩa ad ſtatum ꝑſtinum in quo fuerũt ante ſniaꝫ ⁊ iudicium inchoatum reducẽ ⁊ reponere vt ꝑdixi ſicqꝫ ſi iſte Jo.fuit ꝑuatus ꝑ illã falſam ſniam ⁊ falſum inſtrũm ſua ꝑdicta poſſeſſione reducẽdus eſt ⁊ reponẽdus in ipſã vt ꝓbãt iura ꝓxime allegata ſicut dr̃ cum ſnia dr̃ ſimplr̃ nulla ex alia cauſa naꝫ iudex nullitatis etiam de meritis negotij ꝑncipalis poteſt ꝯgnoſcere ⁊ ꝓnũtiare vt nõ. Jnno.in.c.cum ꝯtingat.extra de offici. deleg.⁊ Bar.in.l.ſi expꝛſſim.ff.de appella. ⁊ ego ſcripſi ſuper forma appellatõnis a ſẽtẽtia diffinitiua.

¶ Simul cuꝫ fructi

bus. Aduerte ꝙ iuſte petit̃ ꝯdemnari ad

reſtitutõnem fructuum ꝑceptorum ꝙ iſte
vitõſuſ titul⁹ ipſum nõ excuſat a fructib⁹
licet alias vbi termin⁹ eſſet iuſtus excuſa/
retur a fructib⁹ iuxta diſtinctõem de qua
plene ſcripſi in pͥmo libello ĩ glo. ſup ꝟbo
fructib⁹. ⁊ nõ ꝑ decto. in. l. certum. C. de ri
ven. ⁊ inſti. de rerum diui. § ex diuerſo. fac
. l. meminerint. in pn. C. vñ vi. Alia ſequẽᵃ
declara vt dixi in pͥmo libello deo gratias
ſequitᵣ forma libelli in qua agitᵣ ad penam
ex compromiſſo.

¶ Forma libelli quo agitur ad penam ex
compromiſſo.

Orã uobis

dño b. vicario ꝛc. dicit ſig/
ficat ⁊ exponit franciſcus
belliſonus ſuo ꝓpͦ noĩe
agẽdo ⁊ agere volẽdo ⁊ hanc petitõem di
rigẽn. nõ in modũ ſolennis libelli ſed q̄lis
qualis petitõis ⁊ ſimplicis facti narratõis
ↄtra ⁊ aduerſus auguſtinum de pozollo ⁊
aliam quãcũqꝫ pſonam ꝓ eo ſeu e⁹ nomĩe
in iudicõ legitime ↄparẽtem qꝺ ſupſcripti
Franciſ. ⁊ auguſ. cã ⁊ occaſ. õe cuiuſdã liti.
qõnis diſcordie ⁊ ↄtrauerſie ↄtra eos tũc
ꝟtẽti. de ⁊ ſup quadam domo poſita ⁊ iacẽ
te in papia ꝛc fecerũt ⁊ ꝑuenerũt ſimlᵉ ad
ↄpromiſſum in ꝓbidos viros g. ⁊ f. tãqꝫ in
eorum arbitros arbitratores ⁊ amicabiles
ↄpoſitores ita ꝙ ab eorũ ſnĩa ⁊ declaratõe
nulli ptium licẽt appellare querelare nec
ſupplicare nec reductõ peti ad arbitrium
boni viri dãtes ⁊ attribuẽteſ tũc pti. dicti.
arbitris plenam ptãtem ↄgnoſcẽdi ꝓcedẽ/
di ⁊ terminandi de iure ⁊ de facto. i. duos
mẽſes tunc ꝓxime ſecuturos ⁊ ꝓmittẽdo
ipẽ ptes ſibi inuicem attẽdere ⁊ obſeruare
laudum ꝓnũtiamẽtum ⁊ ſnĩam ferẽdam
ꝑ dictos arbitros ⁊ arbitratores iter ptes
añ dictas in ⁊ ſub pena flor. c. applicãdorũ
ꝓ medietate camere illuſt. dñi noſtri ꝛc ⁊
ꝓ alia medietate pti attẽdenti ꝓut hec ⁊
alia plenius ⁊ lati⁹ ↄtinẽtᵣ ⁊ expͥmũtᵣ in ĩ
ſtrumẽto publico dicti ↄpromiſſi inde tra
dito ꝑ Ja. de gellᵉ. nõtᵢ. ad qꝺ relatõ habea
tur Inſup dicit ⁊ ꝓponit vt. s. ꝑnomiatuſ
Fran. ꝙ pfati arbitratores ꝑ eorũ arbitra
lem ſnĩam ↄcorditer ↄdemnauerũt dictũ
auguſtinũ ad dimittẽdum ⁊ relaxandum
pͥdicto fran. dictã domũ. i. certum terminũ
iam elapſũ ipſo tamẽ franciſco pͥus ⁊ ante
omia dante ⁊ ſoluẽte dicto auguſtino in
termĩo pͥdicto flor. xxv. ꝓut lati⁹ in iſtro
dicte ſẽtẽtie expſſum repitᵣ ad qꝺ relatio
habeatᵣ Rurſum dicit ⁊ ꝓponit ſupͥdict⁹
fran. ꝙ in executõe pͥdicte ſnĩe ⁊ ĩ termĩo
in ea aſſignato legitime obtulit ↄſignauit
⁊ depoſuit dicto augᵒ dictos flor. xxv. licet
ipſos dict⁹ aug⁹ recipe ⁊ acceptare recuſa/
uit ⁊ rcuſat ⁊ ampli⁹ domũ pͥdictã rſtituẽ
ac rlaxare rcuſauᵗ ⁊ rcuſat ĩdebite ⁊ iniuſte
ꝓpt̃ q̄ dᶜ dcs frã. ꝙ ſupſcipt⁹ aug⁹. cecidit
in penam ante dictam ⁊ ad ipſi⁹ pene ſolu
tõem ac domus pͥdicte reſtitutõem tenetᵣ
⁊ compelli debet de iure quare cum pͥdcã
vera ſint petit ⁊ requirit ſepe dict⁹ franciſ
quaten⁹ ꝑ veſtram diffinitiuã ſnĩam decla/
retis ⁊ ꝓnũtietis ſupſcriptũ auguſtinũ in
curriſſe in penam añdictam ⁊ ad ipſã penã
ſoluẽdam ꝑ eãdem ſnĩam ↄdemnetis ⁊ cõ
demnatum iuri. remediis ↄpellati. modo ⁊
forma pͥdicti. viꝫ ꝓ medietate camẽ illuſtri
ſſimi dñi ꝛc ⁊ ꝓ alia medietate dicto fran.
ſimul cum ceteris damnis ⁊ intereſſe ⁊ ex
penſis paſſis ⁊ factis de quibus liqdabitᵣ
in ꝓceſſu deinde ex officõ veſtro ⁊ ꝓut fieri
melius poteſt in ⁊ ꝓ debita executõe dicte
ſnĩe inducati. ⁊ ponatis ſeu induci ⁊ poni fa
ciatis ipſum franciſ. in corpalem poſſeſſio/
nem dicte domus ac inductum ⁊ poſitum
in ea manu teneatis ⁊ defendatis que oĩa
⁊ ſingula petit dictus franciſ. ⁊ requirit ꝑ
vos fieri ꝛc ſaluo iure ꝛc nõ aſtrigẽs ſe ꝛc.

Oram uobis

Qm̃ ex cuiuſlibet diſcẽtõnibus
res publica leditᵣ vt. l. ſi quis ĩgenuam. § ſi
ciuilib⁹. ff. de cap. ⁊ poſtli. reũ. Jõ rlicto iu
dice ordinario decurritur plerũqꝫ ad arbi/
tros eligendos quibus a ptibus datᵣ pro
nũtiandi ⁊ cognoſcendi poteſtas longe am
plior ꝙ iudex ordinarius habeat vt. j. nõ.
⁊ plenius ꝑ Spe. in titulo de arbi. ꝑ totũ
⁊ ꝑ Inno. in. c. qn̄ta uallis. extra de iur iur
⁊ ꝑ Bar. ⁊ alios in. l. ſi ſocietatem. § arbi/
trorum. ff. ꝓ ſocio. ꝛc

¶ Frãciſcus de bel

liſonis. Iſte frãciſcus pater ẽ thome genẽ
mei qui tho. vt ſup nõ. ĩ alio libello deſpõ
ſauit helenam filiã meã anno currenti mᵒ
cccc. xvi. die i. iunij qui ambo ſunt viri nõ/
bilᵉ ſtatus ↄditõnis in ciuitate papie itaqꝫ
more boni viri iſte franciſcus deuenit ad hᷓ
compromiſſum ad cuius rei euidentiam ẽ
ſciẽdum ꝙ aliquãdo ↄpromittitᵣ ĩ aliquẽ
tãqꝫ in arbitrum tãtum. aliquãdo tãqꝫ in

arbitratorem tm̃.aliquãdo tãq̃ ſil' vtrũq3 v3 tã q̃ arbitrum ⁊ arbitratorem vt in hac forma p̃mo caſu loquit' tot⁹ titul⁹.ff.⁊.C. de arbi.et ext' de arbi.vbi attende q̃ trib⁹ modis fit tale ſimplex cõpromiſſum vt in quit Spe.vbi.ſ.§.ſequit'.v.ad hui⁹ autẽ articuli.ꝛc. Uno mõ fit cõpromiſſum nudo pacto.alio modo p ſtipulatõem ſine pena alio modo cum pena quib⁹ caſibus queri ſolet an ex ſnĩa arbitri detur actio de quo p Spe.vbi ſup̃ et in v.ſi.conſueuit aũt.ꝛc. Tu aũt diſtingue ſm nõ.p glo.i.c.p tuas extra de arbi. Aut ſnĩa fuit emologata a ꝑtibus expſſe vel tacite p lapſum x.dierũ et tũc ex ea dat' actõ et exceptõ quouis mõ ſit cõceptum cõpromiſſum vt in.l.cũ antea. .C.de arbi.aut nõ eſt emologata et tunc aut cõpromiſſum fuit cum pena et tunc nõ datur actõ ex ſnĩa ſed agit' ad penam ſi cõ fiat certi cõditõne ex ſtipulatu vt.l.i.C.de arbi.⁊ ibi nõ.p Cy.⁊ p glo.in.c.dilecti.ext' eo.facit.l.cum pena.⁊.l.fina.ff.eo.ti. Aut fuit cõpromiſſum ſine pena ⁊ tũc ex ſnĩa ñ datur actõ ſed agit' ad intereſſe q̃ ſnĩe nõ paretur vt ꝓbat' in.l.diem ꝓferre §.vltio .ff.de arbi.⁊.ff.ſi quis in ius vo.nõ ierit.l. fi.⁊ ſic timore intereſſe ſicut ⁊ timore penã peatur ſnĩe patz ergo q̃ valz cõpromiſſum ſine pena qḋ ẽ cõt' vulgares quid aũt ĩ ſnĩa arbitratoris ſeu amicabilis compoſitoris an ex ea detur actõ dic breuiter q̃ cũ talis nõ ſit ſnĩa ꝓpe ſed verius quedam tranſ actõ ſeu compoſitõ vt nõ.p glo.in auc.vt diſſe.iudi.poſt p̃ncipiũ.q̃ dat' actõ ⁊ excep tõ illis caſib⁹ quib⁹ datur ex vera ſtricta ⁊ magis ꝓpa tranſactõe vt tradit' in.l.cũ mota.⁊.l.ſi pro fundo.C.de tranſactio.ad quod facit.l.ſi pẽto quo penam.C.de pac. ⁊ tangitur per doctores vbi ſupra ſed qui poſſunt cõpromittẽ dic q̃ ptes p̃ncipales ⁊ quilib3 qui poteſt tranſigẽ vt tutor vel curator ⁊ ꝓcur.habẽs ſpẽale mãdatum vl' gñale cum libẽa bonorum admiſtratõe vt in.l.ꝓcur.tutoꝝ.⁊.l.mãdato gñali.cũ ibi nõ.ff.de ꝓcura.⁊.l.p̃ſes.C.de trãſac.⁊.l.ius iurãdum qḋ ex cõuẽtõe.in fi.⁊.l.tutor.ff.de iure iuran.⁊ nõ.in.l.trãſactõis.C.de trãſac. ⁊ in.l.ſi ꝓcur. Quid aũt ſi ſit ꝓcur.ad liteſ ⁊ cauſas.⁊ agẽdas ⁊ defendẽdas cu3 libẽa p̃miſſoꝝ admiſtrati.⁊ clauſula de rato ha bendo ꝓut videm⁹ quotidie annotari in inſtrumẽtis ꝓcuratõnum an talis ꝓcur.po tẽt cõpromittere de tali cauſa dic cõcluſiue q̃ nõ vt plene diſputat ⁊ determiat glo.i .c.p tuas.⁊ in.c.cõtingit.extra de tranſactõ ⁊ in.c.cum dilect⁹.extra de reli.do.licet ſup inſtãtia ipſius cauſe ad quã ipſa regula re fertur tranſigẽ poſſit vt nõ.p Bar.in.l.q rome.§.calimac⁹.ff.de v.obli.⁊ in.l.ꝓcur. cui libera.ff.de ꝓcur. Abbas aũt vel alius ſimilis ꝑlat⁹ tranſigere nõ poteſt nec com promittere de rebus eccleſie ſine cõſẽſu ſui capituli vt habet' ⁊ nõ.in.c.cõtingit.ext' de trãſact.⁊ nõ.Spe.i ti.de arbi.§.reſtat.circa fi.ad qḋ facit.c.iij.⁊.c.cum ꝑpe.⁊.c.p tuas extra de arbi.

¶ Occaſione cuiuſ

dam litis ⁊ qõis. Hic quero que ſit diñã iter hec nomia dic q̃ licet hec noĩa vidẽt' ſignificare idẽ differũt tamẽ in aliquibus nam lis eſt añ litẽ cõt.⁊ poſt v3 in iudicio. cauſa vero eſt ſolum poſt lit.cõt.vt nõ.per glo.⁊ doct.in.l.cauſas.vl' lites.C.de trãſac. Cõtrauerſia aũt eſt tam in iudicõ q̃ extra iudicium ⁊ tam ãte litẽ cõt.q̃ poſt ⁊ eodẽ modo dic in diſcordia vt.l.cõtrauẽſia.ff.de trãſact.⁊.l.cõtrouerſia.ff.de euict.facit.l.di uus.⁊.l.ſed ſi lege.§.ante litem.ff.de peti he re.⁊.l.nõ ſolum.in §.ſtatut'.ff.de ꝓcura. Ex quib⁹ colligit' quis ſit effect⁹ vl' cõſen ſus an quis ꝓmittat nõ mouere litem vel cõtrouerſiam ſup quo Bar.in.l.amplius. nõ peti.ff.rem ra.ha.ſic diſtigunt aliqñ qs ꝓmittit nõ cõtrauenire vt fit cõĩter in in ſtrumẽtis ⁊ tũc ſenſus eſt q̃ nõ cõtrauẽiet in iudicõ nec extra al' pena cõmittit' vt.l.ſi quis maior.C.de trãſact. Aliqñ ꝓmittit ñ facẽ cõtrouerſiam ⁊ tũc idem qḋ ſup̃ vt in dicta.l.cõtrouerſia.cum ſi. Aliqñ ꝓmittit petere.vel nõ petẽ et tũc aut iſta v̱ba refe rũt' ad eum cui ex petitõe debet acqri et tũc verificat' ex ſola petitõe facta ext' iudiciu3 vt.l.ſi x.cum petiero.ff.de v̱b.ob.aut refe runtur ad eum qui ex petitõne debet ob ligari et tũc requirit' lit.cõt.vt.l.amplius nõ peti.ff.rem ra.ha. Aliqñ quis ꝓmittit nõ mouẽ qõem et tũc aut iſtud v̱bũ qõe3 ꝓfert' a lege et tũc intelligit' p lit.cõt.al' pena nõ cõmittit' vt nõ.i.l.iij.C.fi.regun.ſ ꝓfert' ab hoĩe et tũc ſenſus eſt vt ĩtelligat' añ litẽ cõt.vel poſt vt nõ.i.l.qui fidẽ.ff.de trãſac.et i.l.lucius.§.heredes.ff.ad trebel. Aliquãdo ꝓmittit cãm nõ mouere vel li tem et tũc recurrendum eſt ad nõ.in dca.l cauſas.vel lites Aliquãdo ꝓmittit habere litem et tũc pena cõmittit' p ſolam cõtrauẽ ſiam.vt in.l.ſtipulatõ iſta.in p̃ncipio.ff.de v̱bo.obliga.nam habere litem nil aliud eſt dicere q̃ q̃ ei lis cauſa vel cõtrauerſia non

mouebit quo min⁹ ſibi liceat ipſam rem
habere tenere et poſſidere vt dicta.l.ſtipu
lato iſta.in pncipio.et.l.iter ſtipulantem.
in pn.eo.ti.ꝛ talis ꝓmiſſio aſtringit ꝓmit
tentem ſi de ſeipſo ꝓmittat alias aūt ſi ꝓ-
mitteret ꝙ tertia pſona nō ɔtrafaceret vl
veniret obligatō nulla eſſet iuxta regulã
que eſt ꝙ nemo alienū factū ꝓmittēdo ob
ligat vt in dicta.l.ſtipulatō iſta.in pnci.ꝛ
in §.ſi quis alium datuꝝ.inſti.de inuti.ſti-
pulati.a qua regula excipiūt plures caſus
inter quos eſt cum quis ꝓmittit factum
alterius quē ꝓhibē poteſt.vt.l.fluminū.§.
ꝗꝗ.ff.de dam.infecto.ꝛ in ſtipulatōe rem
ra.ha.licet aliqui ɔtra vt nō.p glo.i dicto
§.ſi quis aliū.ꝛ pulchre p Cy.in.l.i.ꝛ vij
qōe.C.de ꝓcur.ꝛ p Bar.late in dicta.l.ſti
pulatō iſta.qđ nō ꝓpter iſtas ligas ꝛ ɔuen
tiones que quotidie ɔtrahunt inter iſtoſ
pncipes ꝛ barones in quibus ꝓmittūt ꝙ
eorum ſubditi vel vaſalli ac alij adherētes
ꝛ ſequaces nō offendēt ꝛc. Fallit etiā ipſa
regula quādo ipſi ꝓmiſſioni facti alicui pe
na ſubiicit nec apponit ſi ɔtra fiat vel in-
tereſſe ꝓmittit qđ loco pene reputant vt
d.l.ſtipulatō.ꝛ dicta.l.iter ſtipulantem.in
pncipio Jdēq ɔſilium eſt in talib⁹ ſp penā
adiicere ꝛ ſic cōiter practicat. Aliquādo
quis ꝓmittit nō vocare ius ꝛ tūc p ſolam
citatōem pena ɔmittit vt.l.quāuis.ff.de i
ius vo. Aliquādo ꝓmittit rem ra.habe.ꝛ
hic attende ſm Bar.vt p eum nō.in.l.q
eim.ꝛ.l.ꝓcur.ad exhiben.ff.rem ra.habe.
Aut gerit aliquis actus abſente eo q dꝫ
habere ratum ptinens ad ſui ɔmodum ꝛ
tūc cum cito ɔgnouit ꝛ nō improbauit vi
det approbaſſe vt in.l.ſi abſētem.C.ſi cer.
peta.ꝛ ibi nō p glo.ꝛ doct.ꝛ ſic debet itel-
ligi opi.Rog.nō.in d.l.quo eim.aut geri-
tur act⁹ ptinens ad ipſius dānū ſeu piu
dicū ꝛ tūc aut i eo ſupuenit ſimplex ſcia
ꝛ tūc ſi expſſe nō approbat videt reprobaſ
vt in dicta.l.ꝓcur.in fi.ꝛ dicta.l.quo eim
§.i.aut ſupuenit ſcia mediante aliquo ſcō
certificatorio ipſius actus puta prīatō lrā
rū vel iſtrumēti ſibi facta ꝛ tunc ñ repro-
bando videtur approbare vt.l.filius.ff.ad
macedo.ꝛ in.c.i.extra de ꝓbatōi.ꝛ in.l.i.
in fi.nau.cau.ſta.fallit in caſu.l.final.ff.q
ꝛ a qui.ꝛ.l.in ſponſalibus.in fi.ff.de ſpon.

¶ Tunc uertentis

Quid aūt ſi fiat compromiſſum ſuper li-
tibus futuris an valeat videt ꝙ non vt.l
non quēadmodum.ff.de iudi. Jn contra[m]

tenet Specu.ꝛ bene in pallega.titulo.§.ſe
quitur.v.quid ergo.ad quod facit.c.quia
circa.extra de priule.ꝛ quod nō.in.l.de his
.ff.de arbit.

¶ Tāquam in arbi

tros eorum ꝛ arbitratores. ¶ Hic viden-
dum eſt que ſit differētia inter arbitrum
ꝛ arbitratorem Ad quod reſpondēdum
vt plene ꝓſequit Specu.in dicto titulo i
pncipio.ꝛ Jnno.i.c.qntauall.extra de iur
iuran. Et ſic arbiter eſt ille qui a ptibus
eligit tanꝙ iudex iſpecta forma ꝓcedēdi
vt.l.i.ꝛ.l.qualem.ff.de arbit. licet ab eius
ſnīa appellari nō poſſit vt.l.diem proferre
ff.eodem titu.que appellatō in iudicialib⁹
cauſis admittit vt in.l.ꝛ in maioribus.C.
de appellati.ꝛ hec eſt vna ratō quia ptes re
cedunt a ɔgnitōe iudicum. Et etiam alia
ratō quia habent ab arbitris abiliorem au
dietiam ꝛ minores faciūt expenſas.arbit-
tor vero eſt ille qui eligitur vt omni pter
miſſo ordine iuri.diſponat inter ptes ꝓut
ſibi equum videt de quo loquitur textus
in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.ff.p ſocio.
ꝛ in.l.ſi quis arbitratu.ff.de vbo.obli.ꝛ i
ſtitutī.de emp.ꝛ vendi.in §.item prium.ꝛ
in dicto.c.qntauall.ꝛ ab eius declaratōne
nō appellat ſed tātum reductō petitur co
ram iudice ordinario vt.j.dicet que effe-
ctū appellatōnis ſortit ex quo alia differē
tia inter eos colligit. Tertia differētia ſſ
infertur nam declaratō arbitratoris que
laudū apud aliquos nūcupat nō firmat
taciturnitate decem dierum ſm Jnno.ſed
ſolo expſſo prium conſenſu ſicut tranſac⁹
vt in dicta.l.cum mota.ꝛ in.l.ſi ꝓfundo.
.C.de tranſactō.cum ſimilib⁹. Alie etiam
ſunt differentie que ex dicendis infra ap
parebunt.

¶ Licet appellare

Hoc apponitur ex habundanti quia de iu
re nō poteſt a declaratōne arbitri vel arbi
tratoris appellari vt ſup dictum eſt verū
tamē ſi dolus re ipſa vl ex propoſito inter
venerit in ſnīa arbitri poterit ɔtra agētē
ex hac ſnīa opponi exceptō doli vt ꝓbatur
p tex.in.l.nō diſtinguem⁹.§.cum quidam.
in fi.ibi p hanc ergo exceptōnem ꝛc.ff.de
arbi. Sed hic querit de ratōe diuerſitatis
quare ɔtra ſnīam arbitratoris p viam re
ductōis inuocari poteſt auxilium ſupioris
ꝛ ɔtra ſnīam arbitri ñ ſuccurrit nec p viā
reductōis nec p viā appellatōis forte dici

poteſt ꝙ nõ ſit ꝙ maius ẽtiᵗ piculum in
declaratõe arbitratoris ꝓpter latõrem po
teſtatem quã habet ꝙ̃ i ſnĩa arbitri q iuxᵗ
iurꝭ ordinem ꝓnũtiare debuit ideo cautiuſ
fuit ꝓuidẽdum ar. in .l. i. ꝯ ſed ⁊ ſi quis. ff.
ad carbo. Sed aduerte ꝙ ſupius dixi ꝙ a
ſnĩa arbitri nõ põt appellari ꝑ d. ꝯ ſtari. qḋ
ꝓcedit inſpecto iure ãtiquo Jdõ quẽritᵗ qd
de iure nouo an hodie poſſit appellari glo.
tenet ꝙ nõ Bar. vero tenet ꝯtrariũ in .l. ar
bitro. ff. qui ſati. co.

¶ Nec reductio pe

ti ad abitrium boni viri. Aduerte ꝙ iſte
vir bonus appellatᵗ iudex ordinarius vt .l.
vir bonus. ff. iudi. ſol. ⁊ .l. ꝯtinuuſ ꝯ cũ ita.
ff. de vbo. obli. ⁊ .l. ꝙ ſi ephebei. ff. de eo qḋ
cer. lo. Coram ipſo ꝙ̃ iudice peti debet re
ductõ vt plene habetᵗ ⁊ nõ. in d. ꝯ arbitro
rum. ⁊ d. c. qñtauallᵉ. vt .j. dicam i v. vltra
querítᵗ. Sed dubitatᵗ .j. quãtum tempus
peti debeat dicũt quidam .j. x. dies exẽplo
appellatõis de quo tpe habetᵗ i auc. hodie.
C. de appel. Alij quos refert Spe. in d. ꝯ
ſequitᵗ v. ſi .j. quãtum tempus ꝛc. dicũt ꝙ
poteſt peti .j. xxx. ãnos. Alij vero dicũt ꝙ
.j. quatuor menſes tãtum Cõcludit ꝙ̃ ipe
Spe. ꝯſultiuſ fore ꝙ petatᵗ .j. x. dies dic vt
ibi. Sed Bar. in d. ꝯ arbitrorum. dicit ꝙ
.j. annum debet peti quo elapſo ꝑcluditur
via petẽdi arg. in .l. qui ſe grauatos. C. de
diſcuſſ. ⁊ facta tali petitõe vl ꝯtradictõne
in iudicõ vel ex ꝑpetuatᵗ ius petẽdi ipſam
reductõem tãto tpe quãto ſolet actio vel
exceptõ ꝑpetuari vel forte ſm eum debet
peti .j. quadriẽnium vt dicitᵗ de aliis ĩne
diis reſciſſoriis in .l. in honorariis ꝯ ſed cuꝫ
reſciſſa. ff. de act. ⁊ ob. Vel melius dic ſm
Ja. de bel. vt traditᵗ ꝑ eum in auc. vt diff.
iudi. Aut ſnĩa vel laudum arbitratoris
eſt nulla vel nullum qḋ põt ꝯtingẽ mlᵗi.
modis ⁊ tũc ꝑpetuo põt dici nullũ vt nõ.
in .l. ſi expſſim. ff. de appel. nedum i moduꝫ
agẽdi ſed etiam i modum excipiendi vt .l.
pure. in fi. ff. de doli excep. aut eſt aliquod
⁊ tũc aut ꝑtẽditᵗ doloſe ꝓlatum ſeu ꝑ dolũ
obtẽtum ⁊ tũc poterit dici iniquum ⁊ re
ductõ peti etiam poſt x. dies ar. in .l. ſub ꝑ
textu. C. de tranſact. ⁊ quod nõ. in .l. i. con
tractibꝰ. C. ex qui. cau. ma. aᵗ ꝑtenditᵗ lata
ſimplꝛ inique vᵗ iuiſte ⁊ tunc debet peti re
ductõ .j. x. dies ar. eius qḋ dᵗ de appellaᵗᵉ
in d. auc. hodie. ⁊ in ſupplicatõe. vt i dicta
auc. que ſupplicatõ. C. de ꝑci. impe. offe. ⁊
i ſnĩa arbitri vt i .l. cum ãtea. C. de arbi. alᵗ

ipſᵉ x diebꝰ elapſis rata manet ipſa ſnĩa ar
bitratoris ſicut ſnĩa arbitri que etiã ꝑ lap
ſum x. dieꝝ approbatᵗ vt i d. l. cum antea.
Dicẽt aliquis ſi nõ poteſt ab ea appellari
vt in d. ꝯ ſtari. ſupflue dicitᵗ ipſam x. dierũ
taciturnitate firmari poteſt reſpondẽ ꝙ lꝫ
nõ poſſꝫ appellari poteſt tamẽ ꝯtra illã ex
ceptõ doli opponi vt ſuꝑ dictũ eſt vel for
taſſe iudicis officium implorari iuxta nõ.
ꝑ Bar. in .l. plane. ff. de peti. here. Modo q̃
rẽdum eſt in caſu ꝑſenti qñ renũtiatum ẽ
petitõi reductõis ad arbitrium boni viri
nũquid renũtiatõe nõ obſtãte admittatᵗ
hec petitõ videtᵗ ꝙ nõ exẽplo eiꝰ qui rnũ
tiauit appellatõi vt .l. fi. C. de tempo. applᵉ.
in fi. In ꝯtrariũ facit in. c. quẽadmodum. ⁊
i. c. ad noſtram. ex de iur iurã. breuiter iſta
qõ eſt diffuſe tractata tã ab antiquis ꝙ̃ a
modernis vt plene recitat Spe. in d. ꝯ ſeq
tur. v. item quid ſi ꝯpromiſſum. ꝛc. ⁊ tãgᵗ
ꝑ Cy. in .l. cum antea. in p. q. C. de arbi. ⁊ ꝑ
Dy. in. c. ſciẽti. ex de re. iur. li. vi. ⁊ ꝑ bar.
in d. ꝯ arbitrorum. ſm quẽ ꝑ ꝯcordia oim
ſic eſt ꝯcluſiue dicẽdum aut arbitrator tu
lit ſniam ꝑ dolum ⁊ tũc renũtiatõ nõ hẽt
ĩpedire petitõem reductõis ꝙ ad dolũ de
futuro renũtiatõ nõ extẽditᵗ vt .l. ſi vnꝰ ꝯ
illud. ff. de pac. ⁊ .l. ꝯuenire. ff. de pac. dota. ⁊
hoc caſu ĩtelligatᵗ diſputatõ Dy. i d. c. ſciẽ
ti. aut tulit ſniam ꝑ impitiã ⁊ bona fide ⁊
tũc aut ꝑ hãc ſniam ĩfertᵗ leſio i magᵗ quã
titate ⁊ tũc renũtiatõ etiam ſi ſit iuramẽ
to vallata nõ nocet ꝙ habet i ſe tacitã ꝯdi
tõem ſi ex ea nõ iferatᵗ leſio magᵗ ar. in .l. ſi
libertus. in ꝑn. ff. de op. liber. ⁊ i .l. fi. C. de
ñ nu. pe. ⁊ ẽ ter. i. c. ij. ex de arbi. facit .l. q̃ro
ꝯ iter locatorẽ. ff. loca. ⁊ .l. qdam cũ filiũ. ff.
de vb. ob. lꝫ pꝰ debeat peti abſolutõ a iura
mẽto vt d. c. ij. i fi. ad qḋ facit qḋ hẽtᵗ i. c.
debitores. ex de iure iur. de qua tacita ꝯdi
tõe ſbitellecta plene nõ. ꝑ glo. in d. c. qñta
vallis. nec i mẽito dᵗ ꝙ leſio i magᵗ quãti
tate locũ facit huic reductõi cuꝫ ex ea ĩdu
citᵗ ꝑſumptõ doli ar. i .l. omẽs ꝯ luciꝰ. ff. q i
frau. cre. ⁊ nõ. i .l. q teſtm. ⁊ i .l. patronꝰ. ff.
de pba. Jdõq3 ñ venit i gñali remiſſiõe ar. in
.l. creditor ꝯ luciꝰ. ff. man. ⁊ d. l. ſi vnꝰ ꝯ illõ
cũ ſi. Aut ifertᵗ leſio i ꝑua quãtitate ⁊ tũ
vꝫ renũtiatõ nec poteſt peti reductõ ar. i .l.
ait ꝑtor ꝯ queſitum. ⁊ .l. ſi ex cauſa. i ꝑn. ff.
de mio. Sꝫ vt efficax i omni caſu maneat
renũtiatõ eſt ꝯſilium ſm hoſti. in. c. qñta
uallᵉ. ꝙ in compromiſſo dicatᵗ ꝙ ipſis arbi
tratoribus liceat auferre de iure vniꝰ ꝑtis
⁊ alteri conferre in ꝑua ⁊ magna ac maxia

quãtitate ꝑut eis placuerit ar. in. l. i. § ſi cõ
uenerit. ff. de po. ⁊ ſic ꝓcedit glo. in. l. ſi de
meis § recepiſſe. ff. de arbi. Jo. aũt an. in d.
c. q̃ntauall'. ſequit' idem ⁊ ſbiungit cauſã
ꝙ ꝑdict' adiciat' hec clauſula etiam ſi per
ſniam ferendam ſequatur maxima leſio re
ipſa vel ex ꝓpoſito ⁊c. ¶ Que aũt ſit mag̃
leſio ꝙ ꝓ modica nõ ꝯpetit reductõ etiam
in caſu ꝑmiſſo vt. l. ſcio. ff. de in inte. reſtit'.
Rñdent quidam ꝙ magna leſio eſt pars
ſexta Alij aũt ꝓ dimidia arg. in. l. ij. C. de
reſcin. ven. qđ eſt verius de quo latius vidẽ
qđ tãgit Bar. in dicto § arbitrorum. ¶
Ultra querit' in caſib⁹ ꝑmiſſis coram quo
iudice petet' hec reductõ ad arbitriũ bõi
viri diſtingue ſm Bar. ⁊ Bal. vt ꝑ eos
nõ. in. l. i. C. vbi ⁊ apud quos. aut ſnia ar-
bitratoris aſſumit vim ſnie diffinitiue ex
forma alicuiuſ ſtatuti ſeu legis mũicipalis
vt eſt papie ⁊ in pluribus locis ⁊ tũc ille
erit iudex reductõis qui eſſet iudex appel
latõis ſi appellari poſſet aut remanet eius
vis in iure cõi tm̃ ⁊ tũc erit iudex compe-
tens ipſe iudex rei ſeu ꝯuenti q̃ alias erat
iudex cauſe ꝑncipalis de quo etiam nõ. idẽ
Bar. in dicto § arbitrorum. ⁊ ꝑ hoc dicũt
ꝙ modus practicãdi ⁊ ꝓcedendi in hac re
ductõne differt a modo ꝓcedendi in mẽa
appellatõne quia in hac reductõe nõ eſt ne
ceſſe ꝙ ipſa iterponat' coram arbitratorib⁹
qui tulerũt ſniam ſed recta via diſcurren-
dum eſt ad ipſum iudicem ⁊ coram eo por
rigere libellum ſuper reductõne cuius cõ-
trarium eſt in mera appellatõe que ꝑus in
terponit' coram eo qui tulit ſniaꝫ poſteaq̃
decurrit' ad ſupiorem vt plene nõ. in. l. ij.
ff. quis ⁊ a quo appell. ⁊ in cle. i. extra de
appel. Tamen cõis practica ſe habet apud
plurimoſ ad tollẽdum omne dubium qđ
interponatur tam coram arbitratorib⁹ q̃
coram iudice ſupiore ad inſtar appellatõis
ar. l. nõ diſtinguemus § cum quidam. ff. de
arbi. ¶ Nũc aũt querit' petita reductõne
iudex inquirit de leſione an ſit parua vel
magna ex quibus attitatis an veterib⁹ vl'
nouis detege' leſio vel iniquitas arbitra
toris dicit Bart. vbi ſup̃ ꝙ ſolum ex ve-
teribus vnde diſtinguẽdum eſt an arbit'-
tor fuerit aſſumptus ſup ꝯtractu ⁊ tunc
eius iniquitas detegitur ex his que habẽ
tur in. l. quid eĩm. in fine. ff. pro ſocõ. Aut
fuit aſſumptus ſup lite ⁊ tunc quia hui⁹
modi laudum eſt quedam trãſactõ vt dẽꝫ
eſt debet inſpici ⁊ attendi ipſa veritas nõ
tanq̃ ad meram ⁊ ſtrictam rõnem ⁊ iuſti-

ciam ſed ſm dubium euẽtum ipſius litis
ſicq̃ articuli ꝓbatorij non debent formari
quia ſm iuſticiam debuerat ſic ꝓnũtiari ſꝫ
ꝙ inſpecto euentu dubio ipſius litis debꝫ
aliter arbitrari ⁊ hoc idem nõt idem Bar
in. l. ſi quis cum aliter. ff. de vbo. oblig. ad
quod facit. l. cum hi § modus. ff. de trãſact.
⁊ in. l. lutius § p. ff. ad trebel. ¶ Circa pre
dicta querit' quãto tempe durat iſtantia
hui⁹modi reductõnis puto ꝙ ãno vel bi
ennio ex⁰ appellatõnis cuius naturã i plu
ribus imitatur vt dictum eſt đ quo tẽpe
habet' in auc. ei qui appellat. C. de tempo
appel. Alij dicunt ꝙ durat tãto tempore
quãto durabat ꝯpromiſſum ¶ Ultra q̃-
ritur cui icumbat onus ꝓbandi in cauſa re
ductõnis puto eſſe dicẽdum ꝓut dicit' in
cauſa appellatõis vt ſcripſi ſup̃ ſup forma
appellatõis a diffinitiua in gl. ſup vbo ⁊ i
quãtum ſit aliqua. ꝓducat' g̃ ꝯpromiſſum
⁊ ſnia ⁊ ꝓrogatõ ꝯpromiſſi ac iura teſtes ⁊
inſtrã que fuerũt in ꝑncipali cauſa ꝓducta
⁊ ſi qua alia ſunt. Sed pone ꝙ iudex rdu-
ctõnis ꝯfirmauit vel infirmauit laudum
arbitratoris an ab eius ſnia poterit appel-
lari dicunt quidam ꝙ ſic ꝑ regulam. l. ⁊ i
maioribus. C. đ ap. ⁊ ꝑ ter. in. c. ab arbitr'.
ex' de offi. dele. li. vi. ⁊ in. l. fi. C. de iudi. ⁊. l
fi. ff. a quib⁹ app. nõ li. Jnno. nõ. in. c. pñti.
ex' de ꝓ'pti. tꝫ ꝯtrariũ ꝙ nõ. repit'. l. cautũ
g̃ ⁊c quã opi. ſecutus ẽ Bar. i. l. nemo põt
ff. de le. i. ⁊ Bal. in. l. i. ff. de le. ij. poſtea idẽ
Bal. mutauit ꝓpoſitum vt nõ. i. l. i. C. ne
liceat ʒ⁰. ꝓuo. ⁊ ſequit' ibi ꝑmã opi. dicẽs
ꝙ ſnia lata in cauſa reductõis tranſit i viꝫ
ſnie ꝓprie que ante fuerat quedam tranſ-
actõ ideo ab eadem poterit ſemel ⁊ bis ap-
pellari ꝑ dictã regulam. l. ⁊ in maiorib⁹. ⁊
eodem mõ ſi ſnia arbitratoris tranſit in
vim ſnie iudicialis ex forma ſtatutoruꝫ vt
ſup̃ dictum eſt debebit ab ea appellari non
aũt reductõ peti vt determiat Bar. in. l. i.
ff. a qui. appel. nõ lꝫ. adeo ꝙ ſi in compro-
miſſo eſſet renũtiatum iuri appellandi nõ
audiret' vlterius aliqua via vt. l. fi. in fine
C. de tempo. appel. Mihi aũt plus placet
opi. Jnno. cui⁹ ratõ eſt quia quãdo via re
ductõnis recurrit' ad iudicem nõ ad eum
recurrit' ſimpliciter vt iudicem ſed vt bo
num virum ſic eĩm lex ipſuꝫ ſignanter ap
pellat in hoc caſu vnde eius poteſtas reſol
uitur de iudice in arbitrum ⁊ ſic tãq̃ arbi
ter a iure ꝯſtituitur vt dicta. l. ꝯtinuus §
cum ita. ff. de vbo. obli. ⁊ ꝓbatur in. l. pro
inde. ⁊ dicto § arbitrorum. i fine. ff. ꝓ ſocĩ

vñ mẽito ab eꝰ sñia ñ appellat᷑ vt d.§.stari p̄terea absonum ⁊ ɔtra mẽtem transigẽtiũ ⁊ ɔpromittẽtium videt᷑ ꝙ in longius ꝓtrahi possit hec causa q̄ȝ si esset iudicialiter agitata qð quidem accideret si vis ab hac sñia appellari possit ⁊ reductõ peti sic eim iducta ad diminuẽdum pareret augmẽtũ ɔtra.l.cum tale.§.flamẽ.ff.de ɔdi.⁊ demõ. Nec ob.c.ab arbitris.cum si.cuiꝰ gr̃a disti gue tres casus quidam sũt arbitri qui eligunt᷑ a ptibꝰ voluntarie sine iuris necessi tate ⁊ ab istis nõ appellat᷑ vt in d.§.stari.⁊ .l.i.C.de arbi. Quidam sũt arbitri qui ex iuris necessitate eligũt᷑ ⁊ ab istis appellat᷑ ⁊ ita loqt᷑.c.ab arbitris.⁊.l.fi.ff.a q.ap.ñ l; ⁊.l.fi.C.de iudi.cũ si. Quidaȝ sũt arbitri a iure deputati sine alia ptium voluntate vel electõe ⁊ ab istis nõ appellat᷑ ⁊ ita loq tur hic ⁊ opi. Inno.

¶ Terminãdi de iu

re ⁊ de facto ⁊c. Per hec v̾ba ɔphenditur qualis sit potestas collata nam p hoc quod di de iure videt᷑ electus tanq̄ arbiter sic q̄ ex forma ɔpromissi cognoscit᷑ qualitas officij ⁊ potestatis vt.l.nõ distinguemus. §.de officio.p̄sile.⁊ eodem mõ si dicatur vt fieri assolet ꝙ ɔgnoscãt iuris ordine seruato vel nõ seruato vel obmissa omni iur̾ solennitate ⁊ si.naȝ p hec v̾ba videt᷑ electꝰ vt arbitrator etiam si notarius dicat ꝙ cõ promiserũt in talem tanq̄ in eorum arbi trum s̄m Inno.i dicto.c.qntauallis.quia magis attẽdit᷑ forma baylie ac potestatis attribute q̄ȝ denomiatõ nomis ipsiꝰ electe persone argu.in.l.quero.in principio ⁊.l. si vno.in p̄nci.ff.loca.⁊ ɔduc.arbiter q̄ est ille qui ɔgnoscit ⁊ pñuntiat de iure tm̃ ar bitrator vero est ille qui de facto etiam de terminat ⁊ ɔgnoscit vñ s̄m Inno.vbi sup̄ ⁊ alios doct.⁊ ita ipse verum puto tal̾ arbitrator potẽit testes recipe sine citatõne siue iuramẽti declaratõe siue ptis p̄ñtia siue peremptoria citatõne vel ea obmissa ad audiẽdum sñiam vel declaratõem ⁊ gñalr̾ credo ꝙ habeat ampliorem potestatem q̄ȝ iudex delegatꝰ cum ptãte ꝓcedendi sine figura iudicij.de quo tractat᷑ p Bar.in.l. ad repmẽdum.⁊ p Io.an.in.c.sepe.de v̾b. sig.facit ad p̄dicta quod nõ. Spe.in dicto ti.de arbi.§.sequit᷑.v̾.quid si ɔpromissum sed nũquid talis arbitrator poterit declarare si factum fuerit in eum ɔpromissum sup fundo ꝙ vna ps teneat᷑ alteri facere ɔfessiõeȝ gñalẽ de toto eo ꝙ petere possȝ Bar.determinat ꝙ nõ i.l.acqliana.⁊.l.cũ acq liana.ff.de trãsac.⁊ eodẽ mõ s̄ȝ eum potẽit declarare vt altera ps det alteri aliquaȝ rẽ de qua nõ fuerit qõ vel ɔtẽtõ ar.d.l.cum acquiliana.in fi.⁊.l.nõ distinguemus.§.de officiõ.⁊.l.si cum dies.§.plenum.ff.de ar.⁊ ar.l.arbor.§.de vestibulo.ff.cõi diui.l; loco rei de qua esset qõ posset iubere pecuniam dari ꝙ nõ videt᷑ alia res q̄ȝ p pecuniã oẽs res extimãtur ar.ad hoc in.l.cum in fũdo. §.si fundus.ff.de iure do.iñcta.l.si ita.ff.d̾ fideiuss. ¶ Deinde querit᷑ pone ꝙ factuȝ est ɔpromissum i aliquẽ cuȝ potestate ꝓcedẽdi de facto ⁊ iudicãdi d̾ iure an tal̾ erit simplex arbiter vel arbitrator ⁊ quidem Barto.in dicto.§.arbitrorum dicit ꝙ erit arbiter tm̃ poterit tamẽ s̄m eum ab eius sñia appellari vt p eum determinat᷑ i dc̃o.§. stari.l; in d.§.arbitrorum i hec dubitauit vbi vide ¶ Ulterius querit᷑ qũo ɔgnoscetur in casu huiꝰmodi forme ɔpromissi ꝙ ꝓcesserit vel iudicauerit vt arbiter l̾ vt arbitrator dic ꝙ ex for̾ ꝓcedendi ad quaȝ respectꝰ haberi debet hoc dignoscet᷑ si eim seruauit formalia vel sbstãtialia iudicij vt quia fecit libellum ꝓduci litẽ ɔtestari ⁊ si. ⁊ tũc videbit᷑ elegisse viam arbitri ⁊ ꝓ l; nõ potẽit ab eiꝰ sñia appellari nec reductio peti ⁊ qð vltra est nõ potẽit postea ad viã arbitratoris redire vt determinat Spe.i d.ti.§.differt.v̾.quid si ɔpromissũ.⁊ eodẽ mõ Bar.in d.§.arbitrorum.vñ laudabile est ɔsilium ꝙ potiꝰ fiat ɔpromissum tãq̄ in arbitratorem tm̃ q̄ȝ in hac forma de q̄ hic vel si fiet hac forma ꝙ tũc fiat ꝓtestaº p ipsum arbitrum i exordio cause ꝙ p ali quẽ ꝓcessum vel actum nõ intẽdit viã sim plicis arbitri eligẽ s̄ tãq̄ arbitratori ꝓcedẽ ⁊ esset vtile hãc clausulam apponẽ in com promisso ꝓ quo facit qð i si.nõt Archyd in.c.si delegatꝰ.i fi.extra de offi.dele.li.vi. ⁊ adde qð nõ.in d.§.sequit᷑.v̾.sed pone.ꝙ sicut quotidie fit.⁊c s̄ quid dicemꝰ i mior̾ qui tal̾ ɔpromisit ⁊ iurauit nõ ɔtuenire sñie an iuramẽto nõ obstãte potẽit cõtra sñiam reductõeȝ postulare dicũt qdam ꝙ sic q̄ȝ iuramẽtũ solum excludit eum a bñfi cõ p̄uilegij.s.restitutõis i ite.ñ aũt ab isto cõi vt plene tãgit᷑ p Cy.in auc̃.sacramẽta puberũ.C.si aduersus ven.ar.in.l.fi.C.de nõ nu.pe.⁊ i.c.ij.extra de arbi.cum si.alibi glo.in.§.iteȝ sacramẽta.de pace iura.firma. vnde extrahit᷑ dicta auc̃.l; ɔtrariũ ⁊ male p̄ma q̄ opi.verior ẽ de hac aũt ptãte arbitroꝝ nõ.p Cy.i.l.ex ɔsẽsu.C.de epi.⁊ cle

¶ Infra duos men

ſes ſ hoc tempus hēt coartare poteſtatem
ꝓnūciādi datam arbitris electis in tātum
vt ipſo termīo elapſo finita ſit ſtatiꝫ ptās
⁊ auctoritas iudicādi ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſentētia
poſtea lata nl'la ſit ipō iure niſi fortaſſe hoc
tēpꝰ de ptiuꝫ volūtate ꝑcedente vel ſequē
te fuẽit ꝓrogatum vt traditᷣ in.l.nō diſti
guemus.§.dies.⁊.§.fi.cū.l.ſe.⁊.l.ſi ꝯ meis.
.§.fi.ff.de arbi.⁊.C.e.ti.l.i.⁊.ij. Quid aūt
ſi data ſit a ptibꝰ ipis arbitriſ i ꝯꝓmiſſo
poteſtas ꝓrogādi diem ꝯꝓmiſſi an pote
runt ſemel tm̄ vel pluries ꝓrogare diſtin
gue. Aut dictum eſt ꝙ poſſit ſemel tātuꝫ
aut ꝙ pluries aut ſimplr̄ in pmo ⁊ 2°. caū
obſeruabitᷣ ꝓut dictum eſt in vltimo caū
dic ꝙ niſi ſemel tm̄ poterūt ꝓrogare ar.l.
boues.§.hoc ſermone.ff.de v̄b.ſig.⁊.l.fidei
cōmiſſa.§.ſi quis ex his.ff.de le.iij.⁊ ita in
pmiſſis omibꝰ ſentit ſpe.in d.ti.de arbi.§.
excipitᷣ.v̄.item ꝙ elapſo die. ¶ Deinde
circa hoc ſequitᷣ de eo qꝺ de facto vidi ecce
ꝙ ptes fecerūt ꝯꝓmiſſum hoc acto ꝙ ar
biter nō poſſit ꝓrogare terminū niſi ꝯ vo
luntate ptiuꝫ ꝯtigit ꝙ altera ps ꝑ ſe con
ſenſit ꝓrogatōi alia ps ꝙ tūc abſens erat n̄
potuit ꝯſentire ſed alius eius nomie ꝓro-
gauit ⁊ ꝓrogatōi ꝯſenſit ꝓmittēs de rato
habendo poſteaqꝫ arbiter tulit ſniam pn̄ti
bus ambabꝰ ptibꝰ emologātibꝰ ⁊ expſſe
ꝯfirmātibꝰ ipſam ſniam quā ſniam dicta
ps abſēs tpe ꝓrogatōis ⁊ pn̄ſ tpe ſnie illā
nititᷣ impugnare tāqꝫ nullam ex defectu
poteſtatis ⁊ ꝯſenſus ꝑ eum nō pſtiti i dc̄a
ꝓrogatōe queritᷣ quid iuri.⁊ videtᷣ et p̄-
dictis ꝙ ipſa ſnia nulla ſit ꝙ nō fuit lata
in terīo ⁊ ꝙ ipſius termī ꝓrogatōi nō cō-
ſenſit nec ratum habuit In ꝯtrariū puto
ꝙ ratificando ſniam videtᷣ ratificaſſe ꝓro-
gatōnem ꝙ qui vult ꝯſequēs videtᷣ velle
aīs vt.l.illud.⁊.l.nec is.ff.de acqui.here.
facit.l.idem vulpianꝰ.ff.de excu.tu.⁊ ſemlᷣ
approbatum reprobari nō pōt vt.l.pompo
ſcribit.ff.de neg.geſt.⁊ qꝺ nō.ꝑ Dy.in re
gula qꝺ ſemel placuit.de reg.iur.li.vi.⁊ i
.e.ratihabitōem.eo.ti.⁊ ꝑ Bar.i.l.quo ei
§.i.ff.rem ra.ha. Ad qꝺ etiam optime fac
qꝺ nō.ꝑ glo.i.l.ij.C.cōia vtriuſ.iudi.imo
fortiꝰ puto ꝙ lata poſt termim poſſit tāqꝫ
tranſlatō approbari ꝑ dictā.l.ij. Aduerte
ꝙ iſtꝺ tēpꝰ n̄ currit niſi a die acceptatōis
facte ꝑ arbitros electoſ vt ꝓbatᷣ i.l.iij.§.tā
⁊ſi.⁊.l.ſi cuꝫ dies.§.recepiſſe.ff.de arbi.ſic
dicitᷣ in tpe pfixo iudici delegato. vt nōt
glo.i.e.de cauſis.ex̄ de offi.dele.ad tollēdū
omne dubium bonū eſſet hoc expmē i foꝛ
ꝯꝓmiſſi Sed quid dicēdū ſi ꝯꝓmiſſū
factum eſt ſimplr̄ ſine die nec termino an
valet ⁊ quo tempe duret ptās arbitrandi
dic breuiter ꝙ valet ⁊ durat.l.triēnio.ſi ē
ſimplex arbiter vt nō. Spe.plen̄ i ti.de ar
bitro.§.differt.v̄.vt.j.triēniū. Si vero ſit
arbitratoꝛ tūc puto ꝙ duret ꝑ totuꝫ tēpꝰ
vite ſue ipſiꝰ arbitratoriſ ar.i.l.fi.⁊ qꝺ ibi
nō.ꝑ Cy.C.de ꝯtrhē.emp.⁊.l.fi.§.ſed ⁊ ſi
quis.C.cōia dele.vn̄ bn̄ faciūt nōrij ſꝑ ap-
ponē certū terminū ſ Bar.in.l.ſi quis ar-
bitratu.ff.de v̄bo.ob.dicit ꝙ ptās arbitra
toris durat qꝫ diu voluerit pſumitᷣ auteꝫ
ſm eū nō velle ſi intra ānū nō ꝓnūtiauerit
ar.d.§.ſi ⁊ ſi qs.de qua qōe etiā nō.ꝑ eum
i.l.ſi de meis.§.ex ꝯꝓmiſſo.i fi.ff.de arbi.
⁊ ꝑ Cy.i.l.ꝑferādum.§.ſin aūt in medio.
.C.de iudi. Bal.vero i.c.i.§.i.de.l.coꝛ.diſti
guit aut eſt arbitratoꝛ ſuꝑ lite ⁊ tc̄ durat
triēnio ſicut i arbitro aut ſuꝑ negō ⁊ tūc
anno niſi ꝑ iudicem fuẽit aliꝰ terminꝰ aſſi
gnatus ⁊c̄ nō bene

¶ In pena et ſub

pēa Cōis ē practica ꝙ i ꝯꝓmiſſꝭ adiciatᷣ
pena ꝙ olim ſnia ſimplicis arbitri nullaꝫ
de ſe merebatᷣ executōnem nec ꝓducebat
actōeꝫ vt.l.i.C.de arbi.cum ibi nō.iō erat
neceſſe penā adiicē vt metu pene que ꝑ ſti-
pulatōeꝫ ꝓmittebatᷣ parētᷣ ſnie alr̄ nō coge
batᷣ arbiter ſniam ferre vt i.l.nō diſtigue
mus.§.i ſūma.⁊.l.litigatores.§.i.cū ſi.ff.de
arbi.hodie aūt ſiue ſit poſita pena ſiue nō
datᷣ actō ⁊ fit ſnie executō duobꝰ caſibus
viꝫ ſi ſit emologata a ptibꝰ expſſe lᷣ tacite
ꝑ lapſū x.dieꝝ vt i.l.cum ātea.C.de arbi.
vel ſi ſit iuratum i ꝯꝓmiſſo vt.l.ne i ar
bitrū.C.de arbi.ſi i ꝯꝓmiſſꝭ q̄ fiūt in ar-
bitratores ⁊ amicos nō ē neceſſaria nec oli
nec hodie pene appō ꝙ ipoꝝ ſnia ⁊ olim ⁊
hodie ꝓducit actōem his modis qbꝰ ꝓdu
citᷣ ꝑ tn̄ſactōem vt.ſ.dictūm eſt.

¶ Applicañ.pro medietate

camē illuſt.d.nr̄i.⁊c̄ hic q̄ritᷣ nūqd fiſcus
ſeu camēa agē pōt ad hāc penā dic breuitᷣ
ꝙ nō ꝑ tex.l.arbitᷣ.itra certū dié ⁊ ibi per
Bar.ff.de arbi.facit regula gn̄alis tradita
in.l.ſtipulatō iſta.§.altē.ff.de v̄bo.obl.vt
gᷣ camē queratᷣ actō ⁊ obligatō ē neceſſe ꝙ
nōīꝰ tāqꝫ pſona publica ſtipuletᷣ nomie
camē ſm Bar.vt nō.i d.l.arbitᷣ.⁊ i.l.i.ff.
de iure fiſ.⁊c̄

¶ **Parti attendẽti**

Aduẽtẽdum ꝙ petitõ pene cõpetit illi qui
obſeruat ſniam ⁊ hoc cum bona ꝯſcia tam
de iure canonico ꝙ̃ ciuili vt in.c. dilecti.⁊
.c.ꝑ tuas.extra de arbi.⁊.l.cum pena.⁊.l.ſi.
cum ſi.ff.de arbi.⁊ in petitõe huiꝰmodi pe
ne offerẽdus eſt libellus ⁊ via ordinaria ꝓ
cedẽdum vt ꝓbat̃ in dictis iurib9 ⁊ i.l.nõ
diſtinguemꝰ.§.cũ qdã.ᷦ.⁊ idem.ff.de arbi
nam vel actõe i factum vel ex ſtipulatu pe
titur vt nõ.ſ.⁊ diſputabit̃ in ipſo iudeo
an aliqua iuſta cauſa habeat ipſũ excuſare
a pena vt.l.ij.cum ſe.ff.ſi quis cau.cum ſi.
ibi nõ.ꝑ glo. Quid ſi hec pena apponatur
in aliquo ꝯtractu an eiꝰ admittat̃ petitio
videt̃ ꝙ ſic vt pȝ ex ꝑdictis. Tu aũt i hoc
diſtingue vt nõ.ꝑ doct.i.l.cum allegas.C.
de vſu.⁊ ꝑ Bar.i.l.cũ ſeruus ita.ff.de ꝯdi
⁊ demõſt.⁊ ego ſcripſi ſuꝑ ti.de actõ.ypo.
Sed nũquid poſſit peti pena ⁊ executõ ſit
dic ꝙ nõ regulariter fallit ſi expſſe actum
⁊ ꝯuẽtum eſt ꝙ vtrũqȝ peti poſſit vt hẽt̃
in.l.q fidem.ff.de tñſact.⁊.l.cũ ꝓponas.C.
de tñſac.⁊ ꝑ tãto dicũt nõrij i forma ꝯpro
miſſi ꝙ peti poſſit pena rata manẽte ſnia ſꝫ
an pluries poſſit pena exigi ⁊ ꝯmitti dic ꝙ
nõ imo ſel' pena ꝯmiſſa expirat ꝯpromiſſũ
arbitri niſi ſpẽaliter ſit actum ꝙ totiens
ꝯmittat̃ quotiẽs ꝯtra fiet rato manẽte cõ
promiſſo ⁊ ſnia vt hec habet̃ i tex.l.ſi duo
.§.fi.ff.de arbi.⁊ ita cõiter appõit̃ ꝑ nõrios
in ꝯpromiſſ vt nõ.ꝑ glo.i.c.dilecti.ext de
arbi.⁊ ꝑ Spe.in dicto.§.ſequit̃.ᷦ.quid ḡ
⁊ ᷦ.ſeq. An aũt ſi ꝯtra fiat in vno caº pena
ꝯmittat̃ i totum vel ꝑ pte dubitari ꝯſue
uit vñ nõrij apponũt in inſtr̃o que pena to
tiens in ſolidum ꝯmittit̃ quotiẽs ꝯt̃ fiat
&c de quo plene diſputat Spec.in d.ti.de
arbi.§.ſequit̃.ᷦ.quid ſi plura capl'a.⁊ in.§.
ſequit̃.ᷦ.item pena i ꝯpromiſſo appoſita.
&c ⁊ ꝑ Bar.in.l.eadem.§.catho.ff.de ṽboꝝ
ob.facit.l.ſi ſeruus.§.ſi plurium.ff.ſi quis
cauti. ¶ Ultra querit̃ ecce ꝙ pena ꝯmiſſa
nihilominꝰ ps que ꝯtrauenit ⁊ incidit in
penam vult ꝙ ſnia firma ꝑmaneat alia pſ
ꝯtradicit ⁊ vult ꝙ ſnia nulla ſit q̃rit̃ quid
iuri. hr̃ glo.⁊ Bar.⁊ Ja.bu.i d.l.q fideȝ.
determinãt ꝙ etiã ſi dictũ ẽ rato manente
pacto puto ꝙ ille qui ꝯtrafacit nõ d't au
diri inuito aduerſario eius cui pena ꝯmiſſa
licebit nõ ſtare ſnie quod nõ.ideo ſi vis cõ
ſulte agere maxime in tranſactõne treugis
⁊ ꝯuentõibus iſtorum principum facias
apponi ꝑ nõrium hanc clauſulam videlicȝ
ꝗ̃ acto inter dictas ptes ꝙ ꝑ aliqua q̃ fiãt
vel ꝯmittãt̃ ꝑ ipſas ptes vel aliquã ipaꝝ
nihilominꝰ quãtum ad ipſas ptes ⁊ quã
libet earum ⁊ ꝯtra faciẽñ.ꝑdicta ⁊ ifraſcri
pta omĩa ⁊ ſingula i ſua robori firmitate
ꝑdurẽt ac ſi nõ eſſet in aliquo ꝯtrafactum
Item quero pone ꝙ altera ps deceſſit plu
ribus derelictis heredibꝰ quoꝝ vnus con
trafecit ſnie an pena ꝯmittat̃ ꝯtra omnes
coheredes videt̃ diſtinguẽdum an ſnia cõ
tinebat aliquid fieri aut dari.ꝑmo caũ dic
plene vt tradit̃ in.l.ij.⁊.l.eadem.§.catho.ff
de ṽbo.obli. Secũdo caſu videt̃ i ſolidũ
ꝯmitti ꝯtra omẽs ꝑ tex.in.l.heredes.§.an
ea.ᷦ.ideȝ iuris.ff.fami.herci.⁊.l.ſtipulatum
alie.§.fi.ff.de ṽbo.ob.cum ſi. Quid autem
dices ſi ſit ꝯtra factum vel appellando vel
ſupplicãdo vel aliter ⁊ tamẽ ipſum poſtea
penituit vel nõ habuit aliquem effectum
eiꝰ ꝯtrafacº an poterit nihilomiꝰ peti pena
vr̃ ꝙ nõ ꝑ.l.p.⁊ fi.C.ſi ma.ita fue.alie.di
ſtingue meliꝰ vt nõ.ꝑ glo.⁊ doct.in dicta
.l.qui fidem. ¶ Ulteriꝰ querit̃ corã quo
debeat peti iſta pena dic ꝙ coram iudice or
dinario illius qui in penam icidit vt ꝓba
tur in dicta.l.cum pena.cum ſi. Nõ autem
poſſit peti coram arbitro q2 ſuꝑ pena nõ ẽ
ei poteſtas collata vt habet̃ in.l.quid tamẽ
.§.fi.ff.de arbi.⁊ nõ ſpe.i dicto ti.§.poſtrẽo
ᷦ.ſi.ſed an de pena.imo ſi pena fuit in com
promiſſo.appoſita.cẽtum florenorum non
poterit augere penam in plus ꝑcipiendo
ſniam obſeruari ſub pena ducẽtorum l' ſꝫ
pena amiſſionis domus vel ſi.ſꝫm Bar.vt
ibi.nõ.q2 poteſtas arbitri vltra formaȝ cõ
promiſſi nõ poteſt extẽdi vt ibi ⁊.l.nõ di
ſtinguemꝰ.§.de officiõ.⁊.§.fi.ff.de arbi.⁊ eo
dem mõ ſꝫm aliquos nõ poterit ꝓnũtiare
ſuꝑ fructibus itereſſe ⁊ expeñ.niſi de his
fuerit ſpẽaliter actum ⁊ ꝯpromiſſũ ꝑ iura
ꝑdicta de quo tãgit Spe.in d.§.poſtremo
ᷦ.ſ.ſed ꝙ ſuꝑ in forma copromiſſ.&c ⁊ per
Azo.in dicta.l.quid tamẽ.§.fi.pȝ ergo ex
ꝑmiſſ ꝙ ille qui ꝯtrafacit ſnie vel ꝑcepto
arbitri vel arbitratoris electi incidit in pe
nam in compromiſſo appoſitam. Quid ḡ
ſi ab eius ſnia petita fuerit reductõ ad ar
bitrium boni viri ⁊ ps ꝯtra faciat ſentẽtie
vel ꝑcepto ipſius iudicis reductõnis an in
cidat in penam Bar.determinat ꝙ non in
l.mulcta.ff.de condi.⁊ demõ.quia a pſona
non receditur ar.i.l.cum apud ſemproniũ
.ff.iudi.ſol.de quo ꝑ eum plene nõ.in.l.ſi
quis arbitratu.ff.de ṽb.ob.&c

¶ Concorditer con

dẽnauerũt. Sciẽdũ ẽ ꝙ qñ fit ꝯpromiſſũ
in plures ꝙ diuerſimode agit᷑ īter partes
in compromiſſo ſuꝑ modo ꝓcedendi ⁊ iu
dicandi. Quãdoqȝ eim agit᷑ vt omnes ſil᷑
⁊ ꝯcorditer ꝓnũtient ⁊ aliter nõ valeat ſẽ⸗
tẽtia. quãdoqȝ agit᷑ vt duo ex eis vel ma⸗
ior ps fecerit vires obtineat. quãdoqȝ ſim⸗
pliciter ꝯpromittitur vt. l. item ſi vnus. §.
ꝑncipaliter. cum. l. ſeq. ff. de arbi. cum ſi. ¶
Quid ergo ſi nihil eſt actũ ⁊ ſint diſcordes
dic ꝙ aut ſũt arbitri pares numero puta
duo ⁊ tũc compellẽdi ſũt ꝑ iudicem eligẽ
tertiam ꝑſonam. vt in dicto. §. ꝑncipaliter.
Si vero ſũt diſpares puta tres tunc ſtat᷑
ſñie plurium vt dictis iurib⁹ ⁊c. Quid ſi
fuerũt electi duo arbitratores tãtum ⁊ ſĩt
diſcordes aut deberẽt ꝯpelli eligere tertiã
ꝑſonam vel ipſe iudex eligere poſſit dicit
Bal. ꝙ nõ. ꝗꝛ arbitratores ſũt ad inſtar ꝓ
ſonetarum quos nullo iure cautum eſt co
gẽdos tertiam ꝑſonã eligẽ licet cautum ſͣ
reꝑriat᷑ in meris arbitris ⁊ ita refert iu⸗
dicatum eſſe ꝑ ſapiẽtes vt ꝑ eum nõ. in ꝯ
. c. i. de iueſt. in mari. fac. in vſi. feu. x. coll᷑.
qõe pe. ſed quid ſi pares erãt ⁊ diſcorditer
tulerũt ſñiam an valebit dic ꝙ nõ puta ſi
vnus abſoluit alter ꝯdemnauit vt. l. diem
ꝓferre. §. ſi plures. ff. de arbi. facit in arg. l.
duo iudices. ff. de re iudi. ⁊ in. c. fi. extra de
re iudi. Sed pone ꝙ erant tres arbitri ⁊
vnus ꝯdemnauit in x. ali⁹ in xv. alius ī xx.
que ſñia ꝓualebit dic ꝙ illa que in decem
ꝯdemnauit naȝ ī illa ſũma omẽs ſñie cõcor
dant ⁊ ꝯuenerũt vt in d. §. ſi plures. Itẽ q̃⸗
ritur qd ſi illi qui ꝯdemnauerũt in xv. ⁊
xx. in eorum ſñia expſſerũt vt plerũqȝ faci
unt malicioſi ꝙ in minori ſũma eorum ſñia
nõ valeat doct. dicũt ꝙ hoc caſu nõ valebit
illa de x. ꝗꝛ in hoc omẽs nõ ꝯſentiũt vt nõ.
Spe. in d. §. ſequit᷑. in pñ. vbi vẽo duo ex
tribus ꝯdemnãt in xv. ⁊ alius in x. ꝓualet
ſñia duorum in xv. vt eſt tex. hodie in. c. i.
de arbi. li. vi. Et eſt ratõ differentie quia ī
caſu iſto omnes duo ꝯcordant in xv. vnde
ſñia plurium debet ꝓualere In precedenti
aũt qõe duo non ſunt in expſſa ſũma con⸗
cordes licet ꝯcluſa ꝯuenire videantur de
quo vide in dicto. §. ſequit᷑. v. i. cum ſequẽ
⁊ idem dicit᷑ in teſtibus ſuꝑ ⁊ in diuerſiſ
quãtitatib⁹ deponẽtib⁹ vt ibi ꝑ Inno. in. c.
quid ꝑſonale. de v̾bo. ſigni. ⁊ ꝑ Spe. in ti.
de ꝓbati. §. ꝓbare. v. quid ſi teſtes. ¶ Ul
terius querit᷑ quid ſi ex tribus arbitris

duo ꝓnũtiãt in ꝯcordia abſente. 3ᵒ. an valȝ
ſñia dic ꝙ nõ vt. l. ſi in tres. ff. de arbi. niſi
fuerit dictum in compromiſſo ꝓut faciũt
notarij cõiter ꝙ altero ex his abſente alij
poſſunt ꝓnũtiare vt in. l. nõ diſtinguemus
§. cum in plures. ⁊. l. ſicuti. ff. de arbi. ⁊ ha
bet᷑ in. c. Raynaldus. extra d̃ teſta. ⁊ Spe
in dicto §. ſequit᷑. v. poſtremo. Quid autẽ
fiet ſi ille terti⁹ nõ veniet dic ꝙ eſt citãd⁹
ab aliis duob⁹ aliter eoruȝ ſñia nõ valeret
niſi expſſum ſit in ꝯpromiſſo ꝙ duo abſẽte
3ᵒ. ⁊ nõ citato poſſint ꝓnũtiare nam tunc
valebit ſñia eoꝝ vt hec habet᷑ ⁊ nõ. in. c. fi.
extra de arbi. li. vi. quãq̃ ſm aliquos dc̃m
c. fi. ſolũ locum habeat in terris eccleſie vt
ibi nõ. ꝑ glo. ⁊ Bar. in. l. duo ex tribus. ff.
de re iudi. De iure aũt ciuili ſñia lata 3ᵒ.
abſente etiam citato nõ valet niſi ſit ꝑſona
liter pñs vt refert Bar. i. l. ſi ī tres. ⁊. l.
item ſi vnus §. item ſi plures. ff. de arbi. ⁊
. l. duo ex tribus. ff. de re iudi. vel niſi actũ
ſit in ꝯpromiſſo ſpẽaliter ꝙ duo abſente
3ᵒ. ⁊ nõ citato poſſunt ꝓnũtiare vt. s̃. dici
vnde hãc materiã ſic colligẽ potes Quan
doqȝ a ꝑncipio fit ꝯpromiſſuȝ in duos tm̃
⁊ tunc vnus ſolius ſñia nõ valet ſine ſocio
pñte vel eo abſente citato vt dictum ẽ. s̃
in ꝑncipio iſtius glo. Quãdoqȝ fit cõpro⸗
miſſum ī tres vel in plures ⁊ tũc aut ſim
pliciter ⁊ valet ſñia plurium ſi omẽſ ſunt
pñtes vbi aũt aliquis eorum fuerit abſñs
tũc ſm ius canonicum ſi fuerit citatus ab
aliis nõ valebit ſñia illorum vt dicto. c. fi.
ſm ius ciuile valet ⁊ hoc caſu obſeruabit᷑
ius canonicum ī terris eccleſie ⁊ ius ciuile
in terris imperij vt dictum eſt Si aũt fue
rit ꝯpromiſſum cum clauſula ꝙ duo tertõ
pñte vel abſente citato l᷑ nõ citato poſſint
ꝓnũtiare tũc vtroqȝ iure valebit ſñia duo
rum ſeu plurium illo abſñte etiã nõ citato
v̾tute clauſule ⁊ ꝯuẽtõnis ī ꝯpromiſſo ap
poſite vt dicto. §. de officiõ. cum ſi. ſuꝑ alle.
qd̾ nõ tñ nõie ⁊ ꝑdicta dico fortiꝰ ꝓcedẽ
in plurib⁹ arbitratoribus cum d. clauſula
electis ⁊c. Sed circa ꝑdicta occurrit tale
dubium qd̾ plerũqȝ de facto ꝯtingit ecce
ꝙ facto ꝯpromiſſo in tres ⁊ ꝓceſſu habito
⁊ tãdem ſimul ꝯueniẽtes in vno loco pro
ꝯcluſione ⁊ deciſione qõnis examinatoqȝ ꝑ
eos negotõ vnus ex eis diceſſit in diſcor⸗
dia reliquis ibi firmis ſtantibus ⁊ ꝑſe⸗
uerãtibus querit᷑ an ipſi duo poterũt ferr̃
ſñiam illo tertõ abſente ⁊ non citato dicit
Innocẽ. ꝙ ſic in dicto. c. Raynaldus. quaſi
hoc caſu ceſſat rõ legis ſi ī tres. que ẽ ꝙ ei⁹

pn̄tia potuit alios trahere in ſuam ſniam
⁊ opi. Sed ſpe. in dicto § ſequit᷑ ℣. quid ſi
fraude ſe abſentet. ⁊ i ℣. item ex eo ꝙ dicꝫ
diſtīguit aut ille tertius ſe abſētat ſimplr̄
nulla tamē diſcordia īteruenicēte ſed ſola
examīatōe ⁊ tūc debet citari aut īteruenit
diſcordia ⁊ tūc n̄ debet vltra citari nec ſm̄
eum placet diſtīctio quorūdam qui volue
rūt facere differētiam īter ꝑſonas ipſorꝫ
arbitroꝝ an illi duo ſūt doct. ⁊ alter n̄ vl̄
ſi. vel an ille tertius ſe abſētauit doloſe vel
n̄ vt ibi nō. verū Bar. i d. l. duo ex trib⁹
tꝫ īdiſtīcte debere euꝫ citari alias n̄ valeb͛
ſētētia quia ſm̄ eum nō eſt illa ſola ratio
de qua ſup̄ ſed etiam alia videlicꝫ ꝙ omēs
iudicare iuſſi ſūt vt ꝓbat᷑ i dicta. l. ſi i tres
i fin̄. ¶ Quid ſi ille tertius i eius receſſu
dixerit aliis duobus ꝓnūtietis vos ꝙ ſuꝫ
ꝯtētus d̄ eo qđ ꝓnūtiabitis nūquid eo ca
ſu valebit eorum ſentētia dic ꝙ nō niſi de
volūtate etiam ꝑtium lata fuerit ar. d. l. ſi
i tres. vt determīat Spe. i dicto § ſequit᷑.
℣. quid ſi tertō abſēte. ⁊ ex hoc ſequit᷑ de-
ciſio ad aliud ꝙ ſi ꝑ duos fuerit lata ſnīa
tertō abſēte ⁊ nō citato poſteaqꝫ venēit ipe
terti⁹ ⁊ ꝯfirmauerit ipſam ſnīam ꝙ nihil
omn̄i⁹ erit nulla ar. l. ꝙ ab ĩitō. ff. de regu.
iuris. ⁊ nō. Spe. i dicto § ſequitur. ℣. ſed
pone ꝙ lata eſt ſnīa. ſecus eſt i iudice ordi-
nario vel delegato vt nō. i. l. licet. ff. de iu
di. ⁊ in. c. cum vos. extra de his que fiunt
a pla. ſin̄. con. ca. ⁊ dicta. l. duo ex tribus.
Sed pone ꝙ actum eſt in ꝯpromiſſo vt ar
bitri ꝓnūtiēt ſm̄ ꝯſilium andaſie an va-
leat compromiſſum dicūt quidam ꝙ nō ꝑ
tex. in dicta. l. item ſi vnus § idem pompo.
ff. de arbi. ⁊ ibi nō. Alij diſtinguūt an an
daſie ꝯſilium aſſumit᷑ tāq̄ arbitratoris ⁊
valet aut tāq̄ arbitri ⁊ nō valꝫ vt nō. bar
in dicto § idem pompo. ⁊ Spe. in dicto §
ſequit᷑ ℣. ſed quid ſi dicat᷑. Rurſum quē
tur an ille tertius qui aſſumit᷑ ab arbitris
diſcordibus ſit verus arbiter vel ſimplex
ꝯſultor diſtingue aut eligit᷑ ab ipſis arbi-
tris tm̄ ⁊ tūc eſt ꝯſultor ⁊ mediator licet i
aliquo naturam ſapiat arbitri ſm̄ Barto
aut eligit᷑ cōiter ab arbitris ⁊ ꝑtibus ⁊ tūc
erit arbiter vt alij vt nō. Spe. in dicto §
ſequit᷑ ℣. ſed nūquid iſte tertius. ⁊ Bar. i
dicto § ꝑncipaliter. ⁊ ibi glo. ¶ Sed quid
ſi vt plurimū fiēi ſolet actum ē ſpecialiter
i ꝯpromiſſo ꝙ tertius n̄ aſſumat᷑ an valet
tale pactum dicunt quidam ꝙ ſic arg. l. i.
§ ſi ꝯuenerit. ff. depoſi. ⁊ l. pedius § fi. ff. de
arbi. Alij dicūt ꝯtra quia tale pactum eſt
ꝯtra ſbſtātiam ꝯpromiſſi ergo nō valet vt
l. cum ꝑcario. ff. de ꝑca. cōiter practicatur
qđ valeat arg. in. l. nō diſtinguemus § de
officio. cum ibi nō. ff. de arbi. de quo vide
Spe. in dicto § ſequit᷑ ℣. ſed quid ſi duo
ſūt electi. ⁊c. ¶ Sed quid ſi iſte tertius ab
arbitris ſolus electus ꝓnūtiet cuꝫ vno ex
eis an valebit ſententia dicunt quidam ꝙ
ſic tāq̄ a maiori ꝑte lata vt dicta. l. ſi i tres
Alij dicūt ꝯtra quia iſte tertius nō habꝫ
poteſtatem ꝓnūtiandi ſed ſolum ꝯſulendi
vt dictum eſt ꝑmā opi. approbat Barto.
nō ꝑ dictam rōnem ſed quia ei⁹ opinioni
⁊ ſnīe ſtādū ē vt dicit tex. i d. § ꝑncipalr̄. ⁊
nō. Spe. i d. § ſeq͛t᷑ ℣. qđ ſi vn⁹ ex arbitris.
qđ ſi iſti arbitri nil ꝓnūtiarūt an teſtes ⁊
atteſtatōes recepte corā eis faciāt fidem co
ram iudice ordinario dic ꝙ ſi teſtes ſunt
mortui faciant plenam fidem. ſi vero ſunt
viuētes tūc eſt in electōe eius ꝯtra quem
ſunt ꝓducti an velit eis ſtare vel nō vt. l.
fi. C. de teſti. ⁊ in. c. pn̄tata. extra de teſti.
n̄ ſpecialiter expſſe actum eſſet in compro
miſſo ꝙ eis daret᷑ plena fides coram iudi
ce ordinario vt in dicta. l. fi. in ꝑncipio. in q̄
errant omnes in forma compromiſſi vbi
aūt eſſent recepti coram arbitratore vt fit
quotidie tūc nullam fidem facerent vt de
terminat Innoc. in. c. cum in tua. extra de
teſti. ⁊ ꝑ Ja. bu. i d. l. fi. ⁊c.

¶ Dimittendum domum ante dí

ctam. Erat igitur queſtio de vna re tātuꝫ
Quid igitur ſi queſtio erat de plurib⁹ ⁊
de vna ſola ꝓnūtiauit an tenebit ſnīa vide-
tur ꝙ nō vt. l. qualem alias incipit dicere
§ ⁊ ſi de pluribus. ff. de arbi. Tu vero ple
nius diſtingue aut eſt actum in ꝯpromiſſo
ꝙ poſſit arbiter ſup̄ ſingulis ſeꝑatim pro-
nūtiare aut eſt actum ꝙ de omnibus ſiml᷑
debeat ꝓnūtiare aut eſt dubium ꝑmo caſu
valet ſnīa. ſecūdo aūt caſu nō valet vt ꝓba
tur in. l. quid tamē. in ꝑncipio. ff. de arbit.
Tertio caſu dicit ibi glo. ꝙ p̄ſumit᷑ actuꝫ
vt ſeꝑatim poſſꝫ ꝓnuntiari Bar. aūt ibidē
dicit fore conſiderandum aut ſunt plures
q̄ōnes ſuper pluribus rebus que inferūt᷑
ſolum ab vna ⁊ eadem ꝑte ⁊ tunc eſt vera
opi. glo. aut plures cauſe inferunt᷑ viciſſꝫ
ꝑ vtrāqꝫ ꝑtem vna ꝯtra aliam ⁊ econtra ⁊
tunc p̄ſumit᷑ actum ꝙ ſemel ſuper omni-
bus ſententia feratur ꝓpter naturam ꝯuē
tōnis ⁊ recōuentōnis arg. in. l. i. in fi. ff. que

ſen.ſine app.reſcin.⁊ i.l.qui poꝛ.ff.de iudi.
Uel dic aut cauſe ſunt ſimul conexe ⁊ vn̄
actum vt de omnib⁹ ꝓnūciet̄ aut ſūt ſepa
rate ⁊ tūc ſeparatim poterit ꝓnūciari ⁊ hoc
ſequit̄ Spe.in dicto.§.ſequit̄.v̄.ſed ſi qd
econuſo. Et hec ⁊ alia plura de quibus.s.
ꝓcedūt in ſimplici arbitro ſed in arbitra-
toꝛe qui ꝑtātem habet largiſſimā vt ſup̄
dictum eſt puto eſſe ꝓnūtiādum ſup̱ vna
tātū vel ſup̱ vno capitulo ceteris obmiſſ
ar.eorum que ſupius allegata ſunt in ꝑce-
denti glo. ¶ Quid aūt ſi arbiter i ꝓnūtiā
do errauerit an poterit poſtea corrigē ſuū
erroꝛem dic ꝙ nō quia p̱ ſniam expirat cō
promiſſum vt ꝓbat̄ in.l.qui arbiter.⁊ ibi
nō.ff.de arbi.⁊ idem credendum in arbit-
toꝛe putarem tamē ꝑti ſuccurrēdum eſſe
p̱ doli excep.ar.in.l.ij.in ꝑn.⁊ qđ ibi nō.ff
de cōdi.inde.ſup̱ quib⁹ vide qđ nō. Spe.i
dicto.§.ſequitur.v̄.ſed pone actum eſſe ꝙ
poſſit ꝓnūtiari.⁊ v̄.ſeq.⁊c.

¶ Infra certuꝫ ter

minū. ¶ Quid aūt ſi termin⁹ nō ſit exp̄ſ-
ſus in ſnia an cadat in penam ſi nō offerat
videt̄ ꝙ nō ſed ſit neceſſe ꝙ interpelletur
ar.in.l.ꝙ te.ff.ſi cer.peta.⁊.l.ſi ex legati cā.
.ff.de v̄bo.ob. Tu dic ꝙ dies obmiſſa per
arbitrū ſupplet̄ p̱ legem p̱ quā dat̄ cōdem
nato temp⁹ quatuoꝛ mēſium ad ſoluēdū
vt i.l.debitoꝛibus.ff.đ re iudi.⁊.l.fi.C.de
vſuri.rei iudi.⁊ eſt tex.cum glo.in.l.ſi de
meis.§.fi.ff.de arbi.vn̄ poſt lapſum huius
temporis cadit in penam ⁊ cum dies hec i
terpellet p̱ homie vt.l.magnam.C.de cōt.
⁊ cōmit.ſti.nō requirit̄ alia iterpellatō nec
poſt diem admitteret̄ purgatō moꝛe.p̱.d
.l.magnam.⁊.l.celſus.in ꝑn.⁊ ibi nō.ff.de
arbi.ſecus aūt ſi pena nō eſſet appoſita qa
tūc poſt diem poſſet moram purgare incō-
tinēti iuxta doctrinam.l.⁊ ſi poſt tres.ff.ſi
quis cau.⁊.l.ſi iſulam.ff.de v̄b.obl.⁊.l.ſꝫ
ſi alia.ff.de cōſti.pec.⁊.l.fi.ff.de arbi.cū ſi.

¶ Dante ⁊ ſoluen

te. Iſti ablatiui abſoluti faciūt cōditōem ⁊
eſt ſenſus ſi dederit ⁊ ſoluerit vt i.l.euictiſ
.ff.de vſuri.ſicqꝫ nō ꝑius tenet̄ relaxare do-
mū ꝙ̄ fuerit cōditō impleta vt i.l.q heredi.
in ꝑncipio.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.i.§.ſin aūt
aliqđ.C.de ca.tol.⁊.l.ei qui.ff.de cōdi.iſti.
debebit ḡ offerre illam pecuniam ⁊ depo
nere vt l.obſignatōne.C.de ſolu.⁊.l.acce-
ptam.C.de vſuri.quā ſi non acceperit pro
impleta cōditōne reputabitur vt.l.iure ci-
uili.ff.de cōdi.⁊ demō.cū ibi nō.⁊ ſic cadet
in penam dubium aūt occurrit an hec ſnia
valeat ſup̱ quo diſtinguit Spe.i dicto.§.
excipit̄.v̄.ſed pone ꝙ litigātes.aut fuit ar
biter tātum qui tulit hāc ſniaꝫ ⁊ nō valet
aut fuit arbitratoꝛ ⁊ valet. Ad qđ faciunt
que ſupius dixi in gloſa ſuper v̄.de iure ⁊
facto. Sed nūquid ſi iſte Io.fuerit cōtūax
vel negligens i implendo iſtam cōditōem
incidet ipſo iure in penam dic ꝙ nō qꝛ ꝙ
ſoluat flor.xxv.nō eſt in neceſſitate ꝑaſa ſi
in ſola eius poteſtate nam ea que ſūt in cō
ditōne nō ſūt in obligatōe vt.l.ſi quis ſtī
cōditōne.ff.ſi quis ob.cau.teſta.⁊.l.obliga-
tōnū fere.§.ſi ita ſtipulat⁹.ff.de actō.⁊ ob.

¶ Legitime obtu

lit ⁊ cōſignauit. ¶ Talis eīm oblatō ⁊ de
poſitō tātum opatur quātum ſo.vt in.d.l
acceptam.⁊ dicta.l.obſignatōne.dum tam̄
quātitas integra ⁊ nō ꝑs offerat̄ ⁊ fiat cō-
gruo loco ⁊ tempoꝛe vt dicta.l.obſignatō
ne.⁊.l.ſi ſoluturus.ff.de ſolu.⁊.l.moꝛa.in
ꝑncipio.ff.de vſuri.ꝙ ſolutō ꝑticularis nō
admittitur vbi debitum eſt liquidum ⁊
certum vt in.l.tutoꝛ.§.lutius.ff.de vſuris.
alias aūt ſi nō eſſet liquidum nec certum
tūc bene admitteret̄ ſolutō ꝑtis vt habet̄
i.l.quidam extimauerūt.ff.ſi certum peta.
nec debet expectare ꝙ ipſe ſuper hac ſolu-
tōne interpelletur vt ſup̄ dictum eſt imo
debet eſſe curioſus ⁊ ſolicitus in offerēdo
mō quo ſupra nec ſufficeret ei ad excuſatō
nem nuda oblatio niſi interuenerit conſig-
tio vt ꝑdicta ꝓbant̄ ex iuribus ꝑallegatiſ.
⁊ optime ad hoc induco textum in.l.ſi fū-
dum.§.ſi incerta.⁊.l.finali.ff.de l.commiſſ.
Idem firmat Bar.in.l.pretoꝛ ait.§.ſi quiſ
patus.ff.de noui oper.nūtia.p̱ ter.in.l.ſer
uus ſi heredi.in fine.ff.de ſta.libe.⁊.l.qui
decem.§.idem reſpondit.ff.de ſoluti.lꝫ cōtra
faciat.l.penul.ff.de reſcindē.vendi.⁊ glo.
nō.in.l.ſi reſiduum.C.de diſtract.pigno.
Et nō.ꝙ ſi conſignatō pecunie fieret i bur
ſa nec videretur ipſa pecunia ad oculum nī
ſufficeret ſed debet ipſa pecunia exburſari
⁊ offerri ⁊ inde in burſam recondi vt vide
atur a teſtibus qualis ⁊ quanta ſit ſecūdū
Barto.vt p̱ eum nō.i.l.cum ſeruus ita.ff.
de cōdi.⁊ demō.⁊c.

¶ Et amplius dictā

domum reſtituere. ¶ Per hoc ergo ꝙ fa
cta oblatōne ⁊ depoſitōne pecunie contu
max fuit in reſtitutōne dom⁹ pena cōmiſſa

fuit vt in dicta.l.acceptam.cum ſimilibus
Quid autem ſi pena ↄmiſſa poſtea offerat
an purget mora dic vt ſupra dixi aut ille
acceptauit aut recipere recuſauit ſi ſpon
te acceptauit aut ſimpliciter ſine ꝓteſtatõe
ꝛ tunc penã purgatur aut cum ꝓteſtatõe
ſaluo iur̃ pene ꝛ tunc nõ purgatur vt hec
habentur in.l.celſus.in pncipio.ff.de arbi.
ꝛ.l.poſt diem.ff.de le.ↄmiſſ.ꝛ.l.debitor.§.
i.ff.qui.mo.pig.vel ypo.ſol.qḋ ſequit̃ ſ.x.
i d.§.ſeqt̃ ꝟ.ſciẽdum.

Quare cum pre

dicta vera ſunt. Hec eſt ↄcluſio petitõ
nis ad quam ſemper eſt aduertendum vt
alias dixi.

Et ad ipſã penaꝫ

ſoluendam. Notãdum eſt hic ꝙ arbit̃
nõ poſſit de hac pena ↄgnoſcere poſt lataꝫ
ſententiam vt ſupra dixi imo qḋ fortius ẽ
nec etiam ante latam ſententiam niſi ſpẽa-
liter in compromiſſo actum ſit ꝙ de pena
poſſit cognoſcere ꝛ terminare ſm Innoc.
ꝛ alios vt in dicta.l.qui tamen.in fine.ff.
de arbi.ꝛ in.c.cum dilectus.extra de arbi.
Similiter nec poſſit cognoſcere de dãnis
ꝛ intereſſe que veniunt iure actõis niſi ex-
preſſe ſit actum argu.dicto §.de officio.ꝛ
dicta.l.quid tamen.in fine.ſecus ſi officio
iudicis argu.l.ediles §.item ſciẽdum.ff.de
edil.edic.ꝛ.l.iiij.C.de poſi.quod ſequitur.
Spec.i dicto §.ſequit̃ ꝟ.ſed quia.eſt ergo
ↄſilium ꝙ in forma ↄpromiſſi apponat̃ ꝙ
arbiter poſſit ↄgnoſcẽ ꝛ ꝓnũciare tã ſuper
pẽa dam.ꝛ itereſſe q̃ ſup oib⁹ emergẽtib⁹

Poni faciatis ip ſũ Io.in corpora

lem poſſeſſiõem. Hic reuoco i dubium
id de quo frequẽter fit diſputatõ viꝫ an ſẽ
tẽtia gñalis lata ſup ↄpromiſſo gñali noce
at i omib⁹ ꝓ cui⁹ plena doctrina ſic diſtin
gue.put nõ.p Bar.i.l.de reb⁹.ff.de arbit.
ꝛ p glo.ꝛ Cy.i.l.ſb ptextu.C.de trãſact.ꝛ
l.ij.C.de iudi.aut eĩm agit̃ a iudice vl' ar
bitro ſeu a ptib⁹ ꝙ ſnĩa vel trãſactõ ꝑiudi-
cet i omib⁹ ꝛ tũc i omib⁹ ꝑiudicabit quia
remittẽtib⁹ actões ꝛ iura ſua ꝛc vt.l.q̃rit̃
§.ſi vẽditor.ff.de edi.edic.ꝛ q: act⁹ iudici.
vel arbitri opat̃ ſm ei⁹ itẽtum ſ; nõ ↄtra
ei⁹ ꝓpoſitum vt i.l.ſi cum argẽtum.i pnci.
.ff.de excep.rei iudi.ꝛ.l.nõ omis.ff.ſi certũ
pe.aut agit̃ ꝙ in vna re vel certis rebus

tñ ꝑiudicet ꝛ tũc i aliis nõ nocebit ar.i.l
itẽ ſi vn⁹.§.i ſũma.ff.de pac.ꝛ.l.ſi de certa
C.trãſac.aut dubitat̃ qd actũ ſit ꝛ tẽ ſub
diſtigue aut petitõ ꝓſecutõ ꝛ ſnĩa ſeu trãſ
actõ fuerũt gñalia ꝛ ſic totus ꝓceſſus fuit
gñalis ꝛ tũc ꝑiudicat in omibus vt i d.l.
ſub ptextu.Fallit i duob⁹ caſibus qui ha
bent̃ ꝛ nõ.i.l.tres frẽs.ff.de pac.ꝛ.l.de his
.ff.de trãſac.Aut petitõ fuit gñal' ꝓſecutõ
aũt ſpẽalis ꝛ ſnĩa ſeu trãſac.gñalis tũc iſpi
citur magis medium.ſ.ꝓſecutõ q̃ eius ex-
trema ꝛ dicim⁹ ꝙ i effectu nõ ꝑiudicat ñ
in ꝓſecutõe vt d.l.ij.ꝛ ibi nõ.p Cy.C.de
iudi.Aut vtrũqꝫ eſt ſpẽale ꝛ tũc in ceteris
non ꝑiudicat argu.d.§.in ſumma.aut peti
tio eſt gñalis ſed trãſactõ vel ſnĩa ſpẽalis ꝛ
tũc i ea ſpẽ tñ nõ in ceteris ꝑiudicat vt.C
de trãſac.l.age.aut ecõtra petitõ fuit ſpẽal'
ꝛ trãſactõ ſeu ſnĩa gñalis ꝛ tũc ſbdiſtiguit̃
aut ꝟtus ꝛ rõ recti ſermonis nõ patit̃ ex-
tẽdi ad alias ſpẽs niſi ad petitam tãtuꝫ ꝛ
tũc non ꝑiudicat i aliis vt dicta.l.ſi de cta
de trãſact.aut rõ ꝛ virt⁹ recti ſermonis pa
tit̃ ad omia extẽdi ꝛ tũc i oib⁹ ꝑiudicat
alias aũt ſeruãda eſſet ꝓpa ꝟbi ſignificatõ
vt.l.nõ aliter.ff.de leg.iij.ꝛ ex his decidi
ↄſueuit talis qõ ecce ꝙ tutor vel curator l'
alius in ↄputatõe ſue admĩſtratõis calcu-
lauit ſolum rõem ſup admĩſtratõe cal' vel
grani ſeu vini Deinde apparet ei facta p
puberem ſeu dñm qetatõ ſeu liberatõ gña
lis an talis liberatõ ꝓducat̃ ad oĩa an ſolũ
ad illud capl'm vel negotiũ de quo reddi
ta fuit rõ Quidam dicũt ꝙ dẽt reſtringi
ſolum ad illud capl'm Cy.aũt i d.l.ſub ꝑ
textu.tenet ↄtrarium p tex.i.l.emptor §.
luci⁹.ff.de pac.ꝛ ibi nõ. Nõ ob.que ſupi⁹
dicta ſũt q: illa loquũt̃ i trãſactõe hic aũt
i pacto Rõ differentie q: trãſactõ eſt de re
dubia iõqꝫ ad ꝓſecuta reſtringit̃ pactum
vero fit gratuito ꝛ de re certa vñ ad omia
refert̃ de quo latius vide qḋ nõ.in.l.aure
lius §.gayo.p Bart.ff.de libe.le.ꝛ in d.§.
luci⁹.ꝛ p glo.in.c.cum venerabilis.ext̃ de
cenſi. Amplius queri ſolet an valeat arbi
trorum ſnĩa lata die feriata Circa qḋ diſti
gue aut eſt lata p arbitrum tñ aut p arbi
tratorem ꝑmo caſu ſbdiſtinguit̃ aut hoc ẽ
actũ in ꝓcõmiſſo.put fit cõiter i inſtrĩs ꝛ
tũc aut fert̃ ſnĩa die feriata ob neceſſitatẽ
hominũ vt tpe meſſium vel vindemiaruꝫ
ꝛ valet aut die feriata ob honorẽ dei ꝛ tũc
nõ valet vt.l.ſi de meis.§.ſi.ꝛ.l.ſi feriat̃ et
l.diem ꝓferre.§.ſi quis litigatorum.ff.de
arbi.aut nõ fuit actum de hoc ꝛ tunc non

valet aliquo caſu quia arbitria ad inſtar iu
diciorum ſunt redacta vt.ff.de arbitri l.i.
vbi autem lata fuit ab arbitratore tunc va
let quocunq; tempore feriato etiam in dei
honorem lata ſit cum hec ſententia ab eo
lata ſit quedam tranſactõ vt ſepius dictũ
eſt ſicq; omni tempore ferri poteſt vt.l.nõ
minorem.C.de tranſact.7.l.finali.C.de fe
riis.7 hoc tenet Specu.in dicto §.ſequit᷑
circa finem.v.ſi.in forma autem cõpromiſſi
Nn autem cogatur die feriata pnũtiare.
tangitur i dicto.§.ſequitur.circa finem.i v.
forma compromiſſi. ¶ Inde querit᷑ quo
loco ſit ferenda ſnĩa p arbitros dic ꝙ aut
eſt actum de certo loco 7 tunc in eo eſt fe-
renda vbi aũt locus nõ eſt deſignatus tũc
ferenda eſt in loco in quo traditum eſt cõ
promiſſum vt habet᷑ in.l.ſi cum dies.§.ar
biter.ff.de arbi.7 ibi p Bar.7 intellige đ
loco large videlicet ciuitatis vel caſtri nõ
autem de loco ſtricte ſumpto puta domo
vel porticu vt nõ.Spe.in titulo de arbi.§.
finali.v.de loco aũt.Et pdicta pcedunt in
ſimplici arbitro ſecus aũt eſſet in arbitra-
tore nam in dubio credo ꝙ in quocũq; lo
co ſuam ſnĩam ferre poſſit arg.C.de feriis
l.finali 7.l.nõ minorem.C.de tranſac.7 ex
eo.ti.c.fi.7 eorum que nõ.Spe.i dicto ti.
.§.fi.v.i forma aũt.bonum eſt igit᷑ i forma
cõpromiſſi adiicere ꝙ arbitri poſſint pnũ-
tiare in quocũq; loco 7 alio vltra locu; cõ
pmiſſi. Poſtremo p pleniori declaratõne
materie poteſt queri que pſona poſſit eſſe
arbiter vel arbitrator Et quidẽ ſciẽdum
eſt ꝙ quilibet regulariter poteſt eſſe arbi-
ter niſi.l.cõi vel municipali phibeat᷑.pro-
hibent᷑ aũt mulier ſeruus mutus furioſuſ
ſurdus pupillus minor annis xxv.vt tra-
ditur in.l.cum lege.7.l.pedius.7.l.ſed ſi i
ſeruum.cum ſi.ibi nõ.ff.đ arbi.7.C.eo.ti.
.l.finali.7 extra eo.ti.c.dilecti.poſſet tamẽ
mulier arbitrari 7 amicabiliter componer᷑
vt in dicto.c.dilecti.ſuper quo vide qđ nõ
Spe.in dicto ti.§.i. Item prohibet᷑ ſ; ali
quos eſſe arbiter abbas por vel ppoſitus
regularis licet tales poſſint eſſe arbitrato-
res ar.l.fi.C.de feriis. Alij aũt dicunt ꝙ
vtrũq; eſſe poſſunt vt plene diſputat ſpe.
in dicto.§.ſequitur.v.ſed quero diligẽter.
7 eodem modo dicũt quidam diſtiguẽdũ
in monacho ſimplici 7 fratre miore 7 quo
cũq; alio mẽdicãte vt ibi nõ.v.ſed quid de
ſimplici.ſed in epo nõ eſt dubium ꝙ põt
eſſe arbiter vt.l.ſi qui ex cõſenſu.C.de epi.
audi.7 extra de arbi.cum tempore.cum ſi.

ibi nõ.p Spe.prohibet᷑ etiam eſſe arbiter
quilibet laicus in cauſa ſpũali niſi habeat
ſecum clericum ſocium vt in.c.cõtigit.7.c.
p tuas.extra de arbi.cum ſi.ibi nõ.forte ſſe
nec arbitrator ꝙ de iſtis ſpũalibus laicus
nullam debet habẽ cõionem vt ex̃ de iudi
i.c.ij. Item phibet᷑ ordinari⁹ ſm iura ciui
lia eſſe arbiter forte ideo qꝛ ſupfluum vi
ipſum abuti 7 abſonum ſua iuriſdictõe vt
d.l.ſed ſi in ſeruũ.§.ſi quis.põt tamẽ eſſe
arbitrator vt in auc̃.vt diffe.iudi.§.ſi vero
cõtigerit.7.C.de iudici.l.aptiſſimi.cu; auc̃.
ibi poſita. Sed ſm canones poteſt eſſe arbi
ter 7 arbitrator tã ordinari⁹ vt ex̃ de arbi
.c.cum tẽpe.7 ex̃ de collecti.c.cum cauſam.
7 de iur̃ iuri.i.c.veniens.q; etiam delegat⁹
vt ex̃ de arbi.c.olim.phibet᷑ etiã eſſe arbi
ter quilibet i re ppa.ff.de arbi.l.pe.cũ ſi.
Sed bñ poteſt eſſe arbitrator etia; ſuper
iiuria ppa vt d.c.qntauallis.de iure iurã
facit.l.i lege.i pn.ff.loca.7 cõduct. Itẽ q̃ri
põt de quib⁹ 7 ſup quib⁹ põt cõpromitti
7 dic ꝙ r̃gulariter de omib⁹ ciuilib⁹ cauſ
vt ex̃ de arbi.c.i.đ crimialib⁹ aũt nõ ſi cri-
mialiter agr̃ nec đ cauſa matrimoniali nec
de cã libertatis vt ex̃ de tranſac.c.fi.7 de i
ite.reſti.c.i.7.l.nõ diſtinguem⁹.§.đ libẽali
7 d.c.cum tempore.7 dicta.l.nõ diſtingue
mus.§.ſi p errorem.nedum tã q̃ i arbitrũ
ſed vt puto nec tã q̃ in arbitratorem licet
aliqui cõtra vt r̃fert Spe.in dicto §.reſtat
vidẽ.ſ; nec de cauſa monachatõis poteſt cõ-
promitti nec de publica vel populari actõe
nec de aliquo iure ſpẽali vt ibi plene nõt᷑
vaſallus aũt i ſui tm̃ piudicium 7 nõ dñi
poteſt de re feudali facere compromiſſum
vt in.c.i.§.i.de lege cõra. Sed nec de reb⁹
eccleſie poteſt fieri compromiſſum quo ad
ppetuũ eccleſie piudicium ipſius rectoris
tm̃ ſic vt in.c.z.⁰.7 in.c.p tuas.7.c.cu; tpe.
ex̃ de arbi. Sed quid erit ſi ſtatuto ciui-
tatis caueat᷑ ꝙ de qualib; lite 7 qõe ptes
cogat᷑ ſe cõpromittẽ an i pdictis ſpũalib⁹
caſib⁹ 7 aliis a iure phibitis erũt ptes co-
gẽde facẽ cõpromiſſũ vi ꝙ ſic ꝙ ſtatutũ cũ
ſit gñale nõ debet reſtrigi vt.l.cõſtitutũ.ff.
de teſta.mili.7.l.cõſtitutõib⁹.ff.ad mũicip.
imo debet ſic itelligi vt vlt̃ ius cõe aliqd
opet᷑ vt.l.ſi qñ.ff.đ le.i. In cõtriũ deteriat
Bar.ſb hac diſtictõe q̃ ei ẽ li; l' qđ đ aliq̃
ptinẽte ad merũ l' mixtũ ipium 7 tũc idu-
bio ſtatutũ nõ porrigit᷑ ad hũc caſũ al' ſec⁹
vbi aũt v̾ba ſtatuti eẽnt adeo clara 7 certa
ꝙ talẽ cã; cõphẽdẽnt tũc tenerẽt᷑ ptes facẽ
cõproiſſũ ſ; h̃ caũ arbitri ñ pnũtiarẽt ſ; ſo

ꝯſulerēt ꝑ iudicē ordinariū ſic eſſe ꝓnun
ciandū ut ipſe nō in. l. non diſtinguem⁹.
§. queſitū. ꝛ §. ult. ff. de arbi. nec obſtat
qḋ ī ꝯtrariū dicit̄ . nam uerba ſtatuti in
dubio multū opant̄ ſi ad ſolos caſus ꝑ-
miſſos referant̄ in quibus ꝑtes nō coge
bant̄ facere ꝯpromiſſum de iure cōi ut. l.
iij. §. tam ꝛ ſi. ff. de arbi. que ꝑtes nūc per
ſtatutū ꝯpellūtur ſed nec poſt latā ſniam
que tranſiuit in rem iudicatā ꝯpellit̄ qs
facere ꝯpromiſſum ſm bar. ut nō. ſ. circa
formam executiōis ſentētie. ¶ Poſteaqȝ
querendū eſt qualiter finiat̄ ꝯpromiſſū
ꝛ poteſtas arbitroꝝ uł arbitramētorum
ꝛ quidē finit̄ lata ſentētia ut dictū ē et
ꝓbatur in. l. quid tamen. ꝛ. l. diē ꝓferre.
ff. de arbi. ¶ Item ꝑ lapſum tēpis appoſiti
in ꝯpromiſſo ut. l. ſi cum dies. ꝛ. l. arbit
ex ꝯpromiſſo. ff. eo. ti. ¶ Item morte uni⁹
arbitri uł alteri⁹ ꝑtis niſi ſit dictū ꝙ ad
heredē tranſeat ut dicta. l. nō diſtingue-
mus §. ſoluto. ꝛ. l. diē §. i. ꝛ. l. ſed ſi inter-
pellatur. in fi. ꝛ. l. ſi ꝯpromiſſum. ff. ḋ arbi
ꝛ in. c. pñcata. extra de teſti. etiā ſi ſit pre-
latus qui cōpromi ſerit nam eius morte
ꝯpromiſſū ſoluit̄ ut deter. idem ſpecu. ī
dicto ti. §. finitur. ¶ Item finit̄ ſi tempus
nō ſit appoſitū in ipſo ꝯpromiſſo per lap
ſum triennij. ut plene diſputat idē ſpecu
in dicto ti. §. differt. ꝟſi. itē ut. ī. triennium.
etiam finit̄ etiā alijs quibuſdam modis
de quibus tangit̄ in dicto §. finitur et. l.
nō diſtinguem⁹. §. ꝯpromiſſo. ꝛ §. ſacerdo
tis. cum ſi. ibi nō. ff. de arbi. ¶ Ex quib⁹ pa-
tet quot ꝛ quanta obici poſſunt contra
ſentētiā ꝛ ꝯpromiſſum que lati⁹ ꝓſeqre
ut per eum notat̄ in dicto ti. §. excipitur
contra arbitrum ꝛ cetera.

¶ Que omnia ꝛ ſin

gula. ¶ Iſta clauſula cum ſequētib⁹ dȝ
extendi ꝓut tradit̄ ſ. in ꝑmo li. ¶ Ad vnū
tamē attēde tu qui cupis leges addiſcer̄
ꝙ in multis mundi ꝓuincijs. et in varijs
ciuitatib⁹ locis ꝛ terris hōies in eoꝝ qſti
onibuſ ꝛ diſcordijs recurſum habent ad
iſtos arbitratores uł ſponte uł legis ne-
ceſſitate ſunt enim in dictis locis uł ꝓui
cijs aliquādo ſtatuta aliquādo ꝯſuetudi
nes quibus diſponit̄ ꝙ ꝑtes cogant̄ ad
ſe ꝯpromittendū in amicos coēs quo fit
ut in talibus ꝑtibuſ male ꝛ peſſime ſit ꝑ
iudicib⁹. vnde ars hec ꝑiculoſa ē ī fructu
ꝙ nō ꝯuenit omni loco ꝓut ꝯuenit medi
cina que nō tollit̄ nec minuit̄ per ſtatuꝫ
ꝛ etiā ars ipſa in ipſi⁹ querenda ꝑitia et
doctria ualde laborioſa difficilis atqȝ ſup
tuoſa uita autē tua incerta breuis dubia
ꝛ infirma ideo in hoc cogita et inter alia
eliges facere illam artem que opari poſ-
ſit cum minori pcō ꝛ tui maiōi libertate.
¶ Seqt̄ for̄ li. ſup ſolōe pedagioꝝ ſca.

¶ Forma ſuper ſolutione pedagiorum.

¶ Corā uobis d. vicar. pap. dicit narrat
ſignificat ꝛ ꝓponit Ja. de
ferrarijs agendo ꝛ agere
volendo ꝛ hanc petitionē dirigēdo ꝯtra
ꝛ aduerſus marcħ. de piſcarijs et contra
quācūqȝ aliā pſonā ꝓ eo ꝛ eius nomine ī
iudicio legitime ꝯparentē ꝙ cum ipſe Ja.
veniret de monte ferrato ad ciuitatē pa
pie ꝛ ſecum deferret ſuper eius equo bra
chia ſex panni borſolini ꝓ eius uſu uolēſ
de eo ſibi fieri facere vnam pellandam ꝛ
intraſſet in ipſam ciuitatē ſine ſolutōe ali
cui⁹ pedagij dicti pāni. ecce ꝙ ſupſcript⁹
marchus publican⁹ ꝛ daciarius dicti pe-
dagij ꝑdictū drapū ſimł cum dcō equo
ſup quo portabatur eiuſ ꝓpa auctoritate
accepit ꝛ arreſtauit cōtra volūtatē ipſi⁹
Ja. dicendo ꝙ equus cum panno ꝑdcā
ceciderāt in cōmiſſum ꝓpt̄ vectigal ſeu
daciū ñ ſolutū quod minime fieri potuit
nec debuit de iure quoniā iuxta legitias
ſanctioneſ res que portant̄ ſeu deferunt̄
ꝓ uſu ꝓpo nō ſbiacēt ſolutiōi alicui⁹ pe-
dagij ſeu dacij. vnde īdebite ac iniuſte ꝑ
ſcriptus marchus ipſum drapū cū equo
abſtulit ipſi iacobo ꝛ oblatū detinꝫ occu
patū ꝛ ſepi⁹ ſup ipſi⁹ drapi ꝛ equi reſti
tutiōe ānonit⁹ ꝛ requiſit⁹ ipſam facere
indebite recuſauit. quare cuꝫ ꝑdcā uera
ſint petit ꝛ requirit ꝑnoiat⁹ Ja. quaten⁹
ꝑ veſtram diffinitiuam ſniam ꝛ omni
alio iure uia modo ꝛ forma quib⁹ meli⁹
fieri pōt ꝯdēneti. ꝛ ꝯdēnatū iuri. medijs
ꝯpellati. marchū ānodictū ad reſtituēduꝫ
et relaxandū libere ꝛ abſqȝ alicuius ſolu
tione pedagij ſupraſcriptū equū ꝛ drapū
ſimul cum omnibus dānis ꝛ intereſſe et
expenſis per eum factis ꝛ paſſis occaſiōe
ꝑdicta que aſcendere poſſunt ad flo. x. et
de faciendis ꝛ patiendis in futurum pro
teſtatur deducendo in preſenti iudicio et
ſuo iure addendi et ñ aſtringens ſe ꝛc.

Coram uobis

Iſte tractatus vectigaliuȝ que in vulgari dacia ⁊ pedagia nũcupantur frequẽs eſt ⁊ quotidian⁹ quia vniuerſus orbis eſt hodie ſbmiſſus vectigalibus et tributis. nam ut inquit ſcriptura exiuit edictum a ceſare auguſto ut deſcriberetᷣ vniuerſus orbis. fuerunt autem inducta vectigalia ad ſbſtẽtationeȝ rei publice licet hodie ꝑpter mala regimina reducta ſint ad ꝯſumptionẽ rei publice ſuꝑ qbus exigendiſ nõ ſeruatᷣ eadẽ forma nec ideȝ modus vbiqȝ locoꝝ. ſed quot ſunt ꝓuincie ciuitates ⁊ loca tot eſſe reperiuntᷣ diuerſe in modo exigendi. nec attenditᷣ ut plurimum ordo iuris cõmunis ſed ſeruãtur in hoc ſicut ⁊ in alijs caſibus eorũ capitula et ſtatuta ſuper his edita ut in. l. omnes populi. ff. de iuſti. et iur.

¶ Iaco. de ferrariis

Iſte fuit ⁊ eſt ſcriptor ⁊ cancellari⁹ ⁊ affinis me⁹ qui anno pñti currente m. cccc xiij. menſis octobriſ agebat etatẽ annoꝝ xxx. dum ſimul mecũ habitaret in monte ferrato vbi tũc eram pro gñali vicario et ꝯſiliario illuſ. d. theodori marchi. montiſferrati ⁊ habitabã in loco pontiſtnere et egoipſe tunc agebaȝ etatem an. l.

¶ Marchus de piſcarijs

. ¶ Iſte eſt bonus ciuis in ciuitate pap. ⁊ ſemꝑ uſus eſt iſta arte ⁊ plurimi alij ciues cum eo qui aliquãdo reperti ſũt eſſe ꝯſumpti ꝑpter quod ſepe dixi ꝙ rei publice illius ciuitatis male ſucceſſit qñ ciues ceperunt temp⁹ ſuum occupare in illa arte dacioruȝ ⁊ pedagioꝝ cum longe melius foret ꝙ tempuſ occuparẽt i mercancijs ⁊ alijs honeſtis artibus. nã ex hac maledicta arte multa generantur odia ⁊ cumulantur inimicitie ⁊ infinita cõmittuntur peccata vnde taleſ ſunt in ꝯtinuo periculo ꝑdendi corpus ⁊ animam.

¶ Pãni borſolini

ꝓ eius vſu ⁊c. ¶ Hic multũ aduertẽdũ eſt ꝓ declaratiõe materie queritᷣ de qbuſ ſolui debeat uel non daciũ ſeu pedagium vbi breuiter reſpõdetᷣ ꝙ de oib⁹ rebus que cauſa negotiatiõis ꝯducuntᷣ de qb⁹ exprimitᷣ ⁊ habetur per tex. in. l. interdum. § ſpecies. ff. de publica. de illis aũt rebuſ que pro vſu ꝓpᷣo deferuntur ñ dẽt ſolui pedagiũ ut habetᷣ i. l. vniuerſi. C. de vecti. ⁊ co. ⁊. l. in l cenſoria. in pñ. ff. de vbo. ſig. ſuꝑ quo ſtari debet iuramẽto deferentis ut deter. glo. in cle. fi. extra de cenſi. atñ tenetᷣ ille qui defert huiuſmodi res pro vſu ſuo ꝓpᷣo ꝯſignare ⁊ notificare illas officiali ſuꝑ dacio deputato ut colligitur in. l. ſi publicanus § i. in. fi. ⁊. l. interdũ § quotiẽs. in pñ. ⁊ § ſi quis ꝓfeſſus. in. pñ. ff. de pub. Et nõ. ꝙ ille dicuntᷣ res pro vſu ꝓpᷣio que ſunt ꝓ cultu atqȝ ꝓ cotidiano victu ipſi⁹ ꝑſone ⁊ familie ſue ut in. d. l in. l. cenſorio. ſed licet ita ſit de cõi iure. tñ in multis ꝑtibus male obſeruatᷣ maxie in ciuitatibus lomberdie. Sunt etiam ⁊ alij caſus de iure cõi quib⁹ nõ ſoluitᷣ pedagiũ quos enũerat glo. in d. l. ſi publicanus. § i. ¶ Deiñ quero quis poſſit imponere pedagia ſiue dacia. dic ꝙ ſolus imꝑator uł papa in terris ſuis ali⁹ aũt iferiores non ut. l. vectigalia. in pñ. ff. de publi. ⁊. l i. ⁊. ij. C. no. vec. impo. nõ poſ. imo nec pedagia antiqua iuſitata licet cuiqȝ augere uł ampliare ut d. l. i. ⁊. ij. Dicqȝ pȝ ꝙ iſti plurimi caſtelanoti qui contra ſolituȝ et a ſuo capite augent eoꝝ pedagia peſſime faciũt ⁊ cõtra ius. vnde nõ ualet nec ius aliqđ eis acqritᷣ ꝙ que contra ius fiunt ꝓ infecti. habẽda ſunt ut in. l. nõ dubiũ i fi. C. de. l. ⁊ in rg'la que cõtᷣ ius extra de re. iuri. li. vi. ⁊ ibi ꝑ dy. Sed circa pᷣdcã de alio queritᷣ videlicet qualiter ius pedagij acquiratᷣ. dic breuitᷣ ꝙ duob⁹ mo. pᷣmo pᷣncipis ꝯceſſione. ut d. l. vectigalia ff. de publica. ⁊. l. i. ⁊ ij. C. no. vec. impo. ñ poſ. 2ᵒ antiqua cõſuetudine tanti temporis cuius nõ extet pᷣncipij memoria ut in. c. ſuꝑ quibuſdã in. § pᷣterea. extra de v. ſig. ⁊. l. ſi publicanus. § fi. ff. de. publica. ⁊ ibi nõ. ꝑ bar. facit etiam. l. fi. C. no. vec. ubi exequatᷣ uterqȝ caſus ⁊ adde quod nõ. in forma acti. ꝯfeſſione q̃ ꝯpetit ꝓ ſeruitute.

¶ Intraſſet ipſam

ciuitatẽ. ¶ Queritᷣ an ꝓ eadẽ re ſolui debeat gabella uł pedagiũ ad introituȝ tñ uł ad exitũ ciuitatis tantũ uel ad utrũqȝ. ſuꝑ qua qõe diuerſimode ſcḋm diuerſitatem regionũ obſeruatᷣ. vnde in hoc ẽ ſtãd ꝯſuetudini ar. in. l. ſi publican⁹ § fi. ff. de publi. cum ſi. ibi nõ. vbi aũt de ꝯſuetudie nõ appareat putarẽ de iure cõi ſolũ ſolui debere ad introitũ ꝙ de introitu iura videntᷣ loqui ut ꝓbatᷣ in. l. interdũ § diui. ff. de pub. uec amplius q̃ ſemel ꝓ eadem

re in eodem loco erit aliquis ſoluere ag‑ grauand⁹ ꝙ ſufficit qꝺ ſemel factū eſt ut ut in.l.in diem.cum ibi nō.ff.ꝺ aqua plu ar.l.i.§.poſt.quoꝝ le.fact.l. fideicōm⁹ §.ſi quis.x.ff.de le.iij.cum ſi.

¶ **Marchus publi**canus. Scire debes ꝙ iura ciuilia appellant publicanos quos uulgus appellat daciarios qui ideo publicani ſunt appellati quaſi canes publici cum eorū₃ temeritas ⁊ audacia immenſa ut.l. quante audacie.in pncipio.ff.de publica.

¶ **Eius propria au**ctoritate accepit. ¶ Sed nunquid liceat publicano man⁹ inijcere ꝓpa auctōitate in rem cōmiſſam ſeu pro qua daciū nō eſt ſolutū. Et certe quantū ad cōſuetudinem vbiqꝫ locoꝝ optentam, dicendū eſt ꝙ ſic ſed de iure cōi fortaſſe dicendū eſſet ꝙ nō ut.C.ne. quis in ſua cauſa ius ſibi dicat. ꝑ totū ti.⁊.l.qui iuriſdcōi.ff.ꝺ iuriſ.om.iudi.quia iſte caſus non repitur inter exceptos a regula. niſi forte quis diceret earōe poſſe ſuſtineri ut etiā₃ de iure cōi hoc fieri liceret ꝙ rei que cadit in cōmiſſū ipo iure abſqꝫ alia diſputatiōe ꝑdit̄ dñium ſtatim ⁊ transfert̄ in fiſcum uel habēte₃ cauſam a fiſco qꝺ eſt nō. ergo ꝛc. ut traditur ⁊ hēt̄ i.d.l.cōmiſſa.ff.de vec.⁊ com miſ.⁊ nō.per glo.in dcā.l.ſi publicanus.

¶ **Ceciderunt i com**miſſum. ¶ Querit̄ que ſit pena non ſoluentis daciū₃ ł vectigal dic breuit̄ ꝙ de iure ⁊ cōſuetudīe eſt pena amiſſiōis ⁊ confiſcatiōis ipſi⁹ rei ut in.d.l.ſi publicanus §.fi.in fi.⁊ d.l.in.l.cenſoria.⁊ ad h̄ fact.l vniuerſi.C.de vec.cū ſi. ¶ Quero vlterius an deferens res debeat expectare ꝙ officialis pedagij ipſum īterroget an habeat res de quib⁹ ſoluere debet pedagiū dic ꝙ nō imo ipſe deferēs debet ſe offerr̄ ⁊ ꝓfiteri officiali ꝙ tales res defert ut eſt tex.in.l.interdū §.diui.ff.de publi.non ḡ excuſat deferentē ſi dicat ꝙ non fuit ſibi denūtiatu₃ ꝑ officialē ⁊ hoc habet locum ſiue deferat res ꝓ vſu ꝓpo ſiue ꝓ alieno ut ꝺ dici ꝙꝫ ubi ſunt res ꝓ quib⁹ non ſolebat dacium ſeu vectigal ex ſolui cōſuetudo in plurib⁹ ciuitatib⁹ ⁊ locis admittat nō aſtringi queqꝫ ꝙ defertur officiali cōſignare. Quid ſi iſte Ja.dicat ſe ignoraſſe an ſoluere deberet pro eius diſpo

pedagiū an excuſabit̄ dic breuiter ꝙ ſic in caſu iſto quo tut⁹ erat de iure cōi quo iure inſpecto ipſe nō tenebat̄ ſoluere de re portata ꝓ vſu ſuo ut ꝺ dictū eſt. ſecus autē ſi detuliſſet rem q̄ ſm̄ ius cōe erat obnoxia ſolutiōi dacij ꝙ tūc ignorātia nō excuſaret cuius ratio eſt ꝙ quādo nō ſoluit ꝓ re que ſm̄ ius cōe ſolui debet ē in lata culpa ut.l.late culpe.ff.de.ꝟbo.ſig.et ſic dēt intelligi l.interdū.§.licet quis.ff. de pub. In alio aūt caſu qñ ē res exēpta a ſolutiōe vectigał de iure cōi ſi ē ſubiecta ex forma.l. mūicipał. tūc excuſatur quia tolerabilis ē ignorātia talis iuri.ut in.c.ij extra de cōſti.li.vi. Excuſat̄ ḡ ignorantia facti dūmodo nō ſit ſupina nec craſſa ut nō in d.§.licet ⁊ in ea.l.interdum.§.diui fratres.⁊ §.ſerui. In ignorantia aūt iuri. diſtinguit̄ an ſit iuri.cōis uł mūicipalis ut ꝺ. ſed nūquid hec pena tranſeat in heredes fraudāti.pedagiū.dic ꝙ ſic ut hēt̄ in.l.fraudati.⁊.l.cōmiſſa.⁊.l.cotē ferro.§. illicitaꝝ.ff.de publica.licet de quadā conſuetudīe apud plurimas ciuitates ita demū teneat̄ defraudator ſi dꝓhēdatur in crimine pupill⁹ tamē ab hac pena excuſatur ſi.ij.xxx.dies ſe a mora ⁊ delicto purgauerit ſoluēdo pedagiū ut traditur in.l impatores.in fi.ff.de publica. ¶ Rurſu₃ queritur quid ſi cū reb⁹ licitis ꝓ quibus ſolui nō dēt pedagiū ducāt̄ illicite an nō ſoluēdo dacia publicari dēant oia.videt̄ ꝙ ſic ꝑ.l.cotē ferro.§.diuus.ff.de publi. in ꝯtrariū deter.bar.in dcō.§.dñs.per.l.ſi publican⁹.§.i.ibi ut aliquid ampli⁹.ff.de publica.nec ob.ꝓdictus.§.dñs.qa ibi illa talis publicatio reꝝ de qua ibi loquitur nō fit in odiūm fraudati vectigał ſi alterius criminis aliūde cōmiſſi ꝑ ipſu₃ deferentē ꝓpter etiā intelligit Cy.in.l.cum ꝓponas C.de nau.fen. Et ex hoc potes colligere deciſionē illi⁹ qōis pſepe occurrētis. ecce ꝙ aliqs ſup equo alie⁹ aut naui ł curru ducit aliqd ſine ſolōe debita pedagij ꝓpt̄ qꝺ res ducta ſimł cū equo naui ł curru dēt cadē in cōmiſſu₃ iuxta formā cōſuetudinis ł ſtatuti quib⁹ diſpōit̄ ꝙ oia cōfiſcant̄.querit̄ an equ⁹ alien⁹ ł nauis aliena ſup qb⁹ res ipſa ē ducta dēt cōfiſcari. ⁊ uidet̄ ꝙ nō ꝙ ſtatutū ⁊ cōſuetudo dēt i dubio itelligi de equo ꝓpo ducenti. cū₃ nō cōueniat rōi rē alienā ex culpa aliena dēre cōfiſcari ar.in.l.ꝙ nō dēt.ff.de iur.iur ⁊ in rḡla nō dēt extra de re.iur.li.vi.cū ſi. ibi nō.ꝑ oy. Tu aūt diſtigue ſm̄ bar.et

alios ut ꝑ eū nō in d.l.coté ferro .§.dñs. ff de publi.aut ille qui equū aut nauim cōmodauit ſciebat ꝙ ſuꝑ eis rem ipſam ducturus erat ut quia ad hunc vſū commodauerat ⁊ tunc ↄfiſcabitᷣ ⁊ imputet ſibi ſi nō ꝓuidit qḋ euitare poterat aut nō ↄmodauit ad talem vſum ⁊ erat ignorāſ huius ductiōis ⁊ tunc non cōfiſcabitᷣ ut in d §.dñs.qui ſic eſt intelligēdꝰ. vidi tñ in practica indiſticte ↄfiſcari equū ⁊ dñs eius habuit inde regreſſum ad emēdam contra illum qui recepit. ¶ Ampliꝰ qͥritur quanto tempe duret actio ꝓ vectigali ↄſequēdo dic breuiter ꝙ ſolum durat quiquēnio ⁊ nō ultra ut eſt tex.nō.in .l. ij.C.de vect.⁊ ↄmiſ.⁊ ꝑ hoc patet ꝙ ſiue dicatur hanc actionē eſſe ꝑſonalem ſiue realē exorbitat a regula aliarū actionum que l' xxx.l'.xl. annis durare ſolēt ut in l.omnes.⁊.l.ſicut.C. de preſcrip.xxx. an. Exorbitat etiam a regula fiſcaliū actionum que regularitᷣ durare ſolēt ſpacio xx.annoꝝ tantū ut.l. in omnibus.⁊ ibi nō.ff.de diū.⁊ tēp.pſcip.⁊ ſic ē unꝰ caſꝰ quo excluditᷣ fiſcus ⁊ publicanꝰ ab actione pedagij. Alius eſt etiam caſus videlicet ſi nauis ſuꝑ qua res ꝓhibite ducebātur cum ipſis rebus pierit ut in d.l.ij. ¶ ꝗꝰ caſus eſt quādo ducēs excuſatᷣ ⁊ publicanꝰ excluditᷣ ab exactiōe vectigal' vꝫ ſi ipellente neceſſitate ducens cum rebꝰ ipſis coactus fuit tranſitū facere ꝑ locuꝫ ad quē ire non deſtinauerat ut faciūt ſepe naues maritine ⁊ aliquādo hoſtiū ipulſione ut habetᷣ in.l.ceſar.⁊.l.fi.§.ſi ꝓpter neceſſitatē.ff.de publi.quod ſequitur archi in d.c.ꝗꝗ.extra de ſen.li.vi. Quid autēꝫ dicendū in eo qui habet imūitatē ne de ſuis rebus teneatᷣ ſoluere pedagium ul' vectigal an talis imūitas tranſibit ī ēptorem ipſarum rerum.dic ꝙ non ſm dy.⁊ bar.ut per eum nō in.l.licitatio.§.fi.ff.de publi.ꝓ hoc facit quia mutatione ꝑſone mutatur ↄditio ipſiꝰ rei ut.l.ꝓ ꝓcuratorem.in fi.ff.de acqui.here.⁊ ibi per dy ⁊ bar.facit in.l.fi.in fi.C. de inoffi.teſta. et ꝑ hoc determinatᷣ ꝙ illi qui emūt fructꝰ a clericis teneantᷣ ꝓ eis ſoluere pedagiuꝫ licet clerici ab ipſa ſolutionē ſunt exēpti ut nō.ꝑ archi.in dicto.c.ꝗꝗ. Nunc autē reuoco in dubiū quid econtra ad ꝓcedētia.vꝫ q̄ pena teātᷣ ille q exigit uectigal indebitū dic ꝙ ſ quis exigit nouū vectigal nūꝗ actenus ipoſitū ⁊ tunc punitur pena.l.cor.de.vi.pub.ut.l.fi.C. ad.l.iul'. de vi.pub. Aut exigit ampliꝰ ꝗ ↄſuetuꝫ fuerat exigi ab antiquo verbi gratia conſueuerat antiquitus exigere ꝙ ballꝰ drapi unū flore.⁊ nunc exigit unum cum dimidio ⁊ tunc aliquādo punitᷣ in duplū aliquādo in quadruplū aliquādo etiam extraordinarie corꝑaliter ꝓut iudici uidebitur delinquentī.circūſtantijs ponderatī. ut hec ꝓbātᷣ in.l.ij.ī ꝓn.⁊.§.i.⁊.l.licitatio. .§.ꝙ illicite.ff.ꝺ pub.⁊ ñ ſolū ipē ꝓncipal' publicanus de his tenetᷣ ſed etiam eius familia ſi in hoc deliquerit ut dictis.ll. ⁊ ī.l.quāte audacie.in ꝓn.⁊ in.§ i.ff.ꝺ pub cum ſi. ¶ Ultimo quero ſi ꝓ rebus ꝓ quibus tam de iure cōi ꝗ de ↄſuetudine ſolui debet vectigal oritur queſtio inter publicanū ⁊ deferentē circa ipſaꝝ ſūmaꝫ uel quātitatē ſiue in pondere ul' mēſura ⁊ tandē ille deferēs decipiat publicanum in pondere uel ſumma dicēdo ſolo vbo quātitatē minorē ꝗ ſit an ex hoc ſolo anteꝗ res duxerit extra locū dicatur fraudaſſe pedagiū.⁊ uidetᷣ ꝙ ſic nam ſi ex toto dixerit ſe nil habē de quo ſolui dēat daciū dicitᷣ fraudaſſe pedagiū ut dictum eſt eodē modo ⁊ ſi dixerit ſe minus hrē ꝗ habeat dicetᷣ fraudaſſe pedagiū et res cadit in ↄmiſſum ut ſit eadē ratio ⁊ iur. diſpō de toto ad ꝑtem ut.l.que de tota. ff.de rei.ven.cum ſi.ibi nō. Dic ꝗ ſapiēs ille qui defert ut dicat publicano ſi ab eo interrogetᷣ de quātitate pōdē l' mēſura rerum frater res omnes he ſunt credo ꝙ ſunt tāti pōderi.ul' tante quātitatī. Sed quia poſſem errare faciaſ illas ponderari uel menſurari quia ꝓteſtor ꝙ non intēdo in aliquo daciū fraudare ꝛc. ¶ Sequitur forma li.in actōe ↄfeſſoria pro ſeruitutibus Rubrica.

¶ Forma in actōe ↄfeſſoria ꝓ ſeruitutī

Corā uobis agit ⁊ in iure ꝓponit an. de ferrarijs de loco ſartirana diſtrictꝰ papie ↄtra ⁊ aduerſus ricardū de canibus de codeꝫ loco ⁊ quācūꝗ aliā ꝑſonā ꝓ ipſo ri.⁊ eꝰ nōie legitiē ↄparentē dicens ⁊ ꝓponens idem an.ꝙ iam longiſſimo tꝑe retroacto habuit tenuit ⁊ poſſedit ⁊ hodie tenet et poſſidet ꝓ ſua ⁊ tanꝗ ſuā domū unā pōitam ⁊ iacentē in dicto loco cui coherꝫ ab vna ꝑte ꝛc. ⁊ ad ipſū an.plēo iurᷣ ſpectaū

⁊ ptinentē cui quidē domui fuit ⁊ eſt de-
bita ⁊ hodie debet̃ a domo ibi contigua
p̄fati ri. ſeruitus tigni imittendi ac ſtillici
dij recipiendi a domo ipſi⁹ an. i domū et
p domū ipſi⁹ ri. Rurſumq̧ dicit ⁊ ꝓponit
idem and. ꝙ iam longiſſimo tēpe tenuit
⁊ poſſedit ⁊ ho᷒ tēt ⁊ poſſidet qddā mo-
lendinū in villa dicti loci ſituatū in ⁊ ſu
per fundo ⁊ terreneo propo dicti an. cui
coheret ꝛc. ⁊ ad quod molendinū ipe an.
longo tēpe elapſo duxit quandā rugiaʒ
aque p quandā petiā prati dicti ri. pōitaʒ
⁊ iacentē ſuper territorio dicti loci cui co
heret ſciente ⁊ patiente dcō ri. ⁊ p̄ceſſori
bus eius p quā petiam prati debet̃ ⁊ de-
bita fuit ⁊ eſt ſeruitus aque ductus ipſi
molēdino ⁊ ad ipſuʒ molendinū ex cauſ
legitimis. Amplius dicit ⁊ ꝓponit p̄fatus
an. ꝙ ex cauſis legitimis ⁊ maxie ex ceſ-
ſionibus ⁊ puil. ipialibus habuit ⁊ hēt
⁊ habere ɔſueuit plenam ⁊ omnimodaʒ
iuriſdictiōeʒ in dicto loco ſartirane ⁊ in
ipſi⁹ iuriſdictiōis ac p̄dictaꝝ ſeruitutum
poſſeſſiōe ⁊ quaſi fuit ⁊ ſteut ipſe an. taʒ
p ſe q̄ꝫ p eius p̄ceſſores ſpacio annorum
x. xx. xxx. xl. l. ⁊. c annoꝝ ⁊ pluribus ſic ꝙ
in ɔtrariū memoria inicij eius aliqualit̃
non exiſtit ſciente ⁊ patiēte dicto ri. ⁊ e⁹
anteceſſorib⁹. Deniq̧ dicit ⁊ ꝓponit pre
fatus an. ꝙ ſupraſcriptus ri. ipm an. a cto
tempe citra maxie ⁊ anno ꝓx. p̄terito et
pñti ⁊ p totū ipm temp⁹ turbauit iquie
tauit ⁊ moleſtauit ac turbat inquietat ⁊
moleſtat eundē an. in dicta ſua poſſ. iuriſ
dictiōis ⁊ ſeruitutū ⁊ iuriū p̄dictoꝝ ide
bite ⁊ iiuſte non patiēdo nec ſuſtinendo
ipm an. uti ⁊ frui modo debito predictis
ſeruitutib⁹ iuriſdictiōib⁹ ⁊ iurib⁹ ad ipʒ
an. pleno iure ſpectantib⁹ ⁊ ptinentibus
ac ſpectare ⁊ ptinere ſoluti. et conſueti. ¶
Quare cum p̄dicta uera ſint petit ⁊ req-
rit p̄fatus an. quaten⁹ p ueſtrā diffinitiuaʒ
ſniam ⁊ omni alio iure uia modo ⁊ for
quib⁹ meli⁹ poterit. pnūtieti. ⁊ declāeti.
ſeruitutē d. aqueduct⁹ ſeu rugie ducēde
ad ipm molēdinū nec nō ⁊ ſeruitutē dci
tigni imittendi ⁊ ſtillicidij recipiēdi iuriſ-
dictionē que i dcō loco ſartirane ſpectaſ-
ſe ac ptinuiſſe ac ſpectare ac ptiner̃ deberi
⁊ debita eſſe p̄dicto molēdino ac domui
⁊ ā ſingula ſingulis ɔgrue referēdo licu-
iſſe ac licere d. an. ex ſua domo in domuʒ
dicti ri. imittere tigna ⁊ ſtillicidia q̄cūq̧
⁊ exercere omnimodā iuriſdictionē in d.
terra ſartirane iter hoies in ea habitātes
libere ⁊ abſq̧ ɔtradictōe alicuius pſone
inſup ⁊ ɔdemneti. p eandē ſniam ⁊ cōdē
natū iuri. remedijs ɔpellati. p̄fatū ri. ad ñ
turbandū nec moleſtandū de pñti ⁊ i fu
turū d. an. in iur̃ facultati. poſſ⁹ uel quaſi
ac exercitio p̄dictoꝝ iurium ſuoꝝ iuriſdi
ctiōis ⁊ ſeruitutū ⁊ ad p̄ſtañ. eidē an. ſup
huiuſmodi debitā cautiōeʒ ⁊ āpli⁹ i om
nibus eius dānis ⁊ expēſis tam p̄teritis
q̄ꝫ pñtib⁹ ⁊ futuri. paſſ⁹ facti. ⁊ fiendis ac
patiēdis in futuꝝ de quib⁹ liquidabitur
in ꝓceſſu ⁊ ueritas apparebit ⁊ predicta
petit fieri ꝛc. deducēdo in pñti iudicio oē
ius ſuū ꝛc. ſaluo iure addendi ꝛc. ñ r̄ſtrin-
gēs ſe ꝛc. nō bene hanc clauſulam.

Q Oram uobis

Hic attende plures cauſas ad
diuerſa ɔpeten. in pñti libello cumulatas
quod de iure fieri pōt ut nō p dy. in reᵃ
nullus plurib⁹. de re. iuri. li. vi. ⁊ ego ſcri
pſi ſup in p̄mo libello in glo. ſup uerbo
ſaluo iure addendi ꝛc. ⁊ ratio eſt in pñti
caſu ꝙ huiuſmodi cumulatiōis nulla eſt
regula ipeditiua maxie ꝙ ſnia lata i vna
cauſa nō facit p̄iudiciū in alia dic ut ibi.
Rurſum eſt ſciendū ꝙ ut euident̃ liqat
forma ⁊ tenor pñtis libelli in eo deducit̃
actio ɔfeſſoria que realis eſt ⁊ rē iſeqtur
ut tradit̃ ⁊ habet̃ inſti. de acti. §. eque ſi
agit. et ibi nō. p glo. p dy. et Ja. but. et d̄
tali actiōe et eius nā etiā plene agitur p
Cy. et alios in. l. ij. C. de ſeruiti. d̄ q metio
hēt̃ in. l. ij. in pn. et. l. loci corpus. §. in con
feſſoria. et. §. ɔpetit. ff. ſi ſerui. ven. et nōt
bar. in. l. ſi pus. ff. de op. no. nū. et Inno. i
. c. abbate ſancti ſiluani. extra de v̾bo. ſig.
et. c. inter quatuor. extra de maio. et obe.
et in. c. cōquerēte. extra de offi. or. cōpetit
etiā hec actio p uſufructu et p iure vecti
gali ɔſequēdo ut. l. uti frui. in pn. ff. ſi vſu
fruc. pe. et. l. ij. ff. ſi ſerui. ven. et nō. p bar.
in. l. ſi publican⁹. §. i vectigalib⁹. ff. d̄ pub
et p Inno. in. c. certificari. extra de ſepul.
et in. c. cū venerabil. extra de reli. do. cōſe
quēti. et quare appellet̃ cōfeſſoria nō per
glo. in d. l. ij. in pn. ff. ſi ſerui. ven. uel dic
ꝙ ſic placuit legiſlatori. nec de hoc eſt di
ſputandū ſed ptinacibus relinquendum
ut. C. de conſti. pecu. l. ij.

¶ Domum unam

Tu inuenis dcēs ſcire ꝙ in iure ciuili oē
edificiū vbiq̧ ſituatū ſiue in ciuitate ſiue
in rure appellat̃ p̄diū urbanū. terra aūt

vinea pratū et ſīª vbiq̄ ſituata appellāṫ
p̄diū ruſticum. quia prediū ruſticum ab
vrbano non. loco ſ; qualitate diſcerniṫ
ut inquit legiſlator in. l. urbana p̄dia. ff. d̄
v̄bo. ſig. ꝛ. l. i. in p̄n. ff. cōi. predi. ꝛ inſti de
ſerui. §. prediorum. ꝛc.

¶ Pleno iure ſpe
ctātē. ¶ Hec verba pleno iure denotant
plenitudinē dn̄ij ul' illius iur. quod in
libello deduciṫ ut nō. p Inno. in. c. cū inṫ
extra de re iudi. ad quod facit. l. titia. ff. de
ānu. le. ꝛ. l. ſi titio. ff. de vſufruc. le. ꝛ. l. paṫ
ff. de ſerui. le. ꝛ in. c. q̄relā. extra de elec. In
ꝓpoſito autē intelligēda ꝛ referēda ſunt
ad ius dn̄ij directi ul' util' nā cōfeſſoria
nō daṫ niſi illi q dn̄s eſt predij dn̄antis
nec ſeruituti. ꝯſtituiṫ nec debetur niſi ab
eo qui eſt dn̄s predij ſeruienti. ut tradiṫ
ꝛ habeṫ in. l. i. in fi. ꝛ in. l. ſi cum duas. et
l. ꝓpū. ꝛ. l. ſi quis duas. in p̄n. ff. cōi p̄di
rei nemp alicne ſeruitus p aliū n̄ acq̄riṫ
ut dicta. l. ſi cū duas. ꝛ. l. ſi quis duas. im
mo nō acq̄riṫ rei cōi. ut dicta. l. ꝓpū. facit
l. ſi unus ex ſocijs in p̄n. ff. de ſerui. ruſ. p̄-
dio. vt autē hoc plenius intelligaṫ ſuo
eo in dubiū an agens ꝯfeſſoria ꝓ iure ſer
uituti. ruſtice ul' urbane teneaṫ ſe domi-
nū ꝓbare p̄dij dn̄ānti. ꝛ eius aduerſariuȝ
eſſe dn̄m p̄dij ſeruiēti. in qua queſtione
glo. videṫ ſentire in. l. ſicuti. §. ſi queraṫ.
ff. ſi ſerui. vē. q̄ aut ille qui agit ꝯfeſſōia
eſt in poſſeſſiōe ipſiꝰ ſeruituti. ꝛ tunc nō
teneṫ ꝓbare de ſuo dn̄io nec alteriꝰ ꝛ in
hoc v̄ſiṫ vna cōmoditas poſſidēdi ut i. §.
ꝯmodū. inſti. de interdic. Aut non eſt in
poſſeſſiōe ſeruituti. ꝛ tūc tenetur de dn̄io
ꝓbare ut hec ꝓbanṫ in. l. ij. §. hic autē in
rem actio. ff. ſi ſer. ven. quā opi. videtur
tenere Inno. in. d. c. abbate. de v̄. ſig. Sȝ
bar. in d. l. ſi p̄us. ff. de no. op. nunc. aliter
uoluit ſentire dicens q̄ de dn̄io utriuſq̄
eſt ꝓbandū ſaltim p̄ſumptiue hoc mō nā
ꝓbabitur q̄ ipſe actor poſſidet fundum
dn̄āntem ꝛ eius aduerſariꝰ fundū ſeruiē
tem qua poſſeſſiōe ꝓbata erit p dn̄ām ꝓ-
batū p̄ſumptiue de dn̄io utriuſq̄ nā cuȝ
iſto caſu d̄ dn̄io queraṫ quaſi icidēter ꝛ
p̄nᷓ de alio ſcilicet de iure ſeruituti. ſeq̄ṫ
q̄ poterit p̄ſumptiue de dn̄io probari ex
ſola poſſeſſiōe iuxta nō. p eundē ꝛ glo. in
l. quid in ſuo. ff. de ꝯſti. inſti. ꝛ p Cy. i. l. ij
in. iiij. q. C. que ſit lon. ꝯſue. ꝛ in. l. ij. C. d̄
ꝓbati. ꝛ ita credo q̄ Inno. ꝛ gl. etiā itel-
lexit. video ergo cōcluſiue ex premiſſis

p̄mā ꝯmoditatē que iſurgit ex poſſeſſiōe
2ª ꝯmoditas eſt ut traditur p glo. in. l. i.
§. hoc interdcō. ff. de iti. actuq̄ p̄ua. ꝛ in d.
§. ſi queraṫ. q̄ poſſeſſor ſeruituti nō hēt
neceſſe ꝓbare ſeu ꝓuocare aduerſariū ad
iudiciū ſed ſimᷓ uti dēt ſua poſſeſſiōe q̄d
uex. intelligo niſi p eum turbetur ut in
caſu iſto de quo. j. dicā. 3ª inſurgit ꝯmo
ditas q̄ poſſeſſor ſi ꝯueniaṫ ab adūſario
hēt ꝓlixiores inducias ut. l. ſi. ff. de ferijs.
4ª eſt utilitas quia aduerſarius p̄us iura-
bit de calūnia q̄ȝ poſſeſſor ut. l. ij in p̄n. C.
de iur. calū. 5ª ſbinferṫ utilitas quia ſm
pla. p̄ſuiṫ i dubio q̄ ipi poſſeſſori ꝯpetat
ipm ius ſeruituti. niſi eius aduerſariꝰ ꝓ-
bet nullū ius ſeruitutis ei ꝯpetere q̄ q̄dē
negatiua pōt ꝓbari p uicinos circūſtātes
qui deponāt ſe nūq̄ȝ uidiſſe ipm an. acto-
rem uti tali ſeruitute ꝛ q̄ n̄ potuiſſet ea
uti quin ipſi teſtes uidiſſent. ¶ Aduerte
quia iſta opio pla. eſt ab oībus ſ̄probata
nam p poſſeſſore n̄ p̄ſumiṫ q̄ ei ſeruitus
debeaṫ niſi aliūde ꝓbet ſeruitutē ſibi ſeu
p̄dio ſuo queſitā modis legitīs de q̄bus
diceṫ. j. ut clare diciṫ p tex. in. l. ſi quis
diuturno. ibi ut oñdat ꝛc. ꝛ in d. §. ſi que
raṫ. ꝛ. l. ij. in p̄n. ꝛ in. l. ſi. ff. ſi ſerui. ven. et
ex hoc colligiṫ una drā iter poſſeſſorem
rerū corpaliū ꝛ poſſeſſorē rerū icorpaliū
nam p eo qui poſſidet rem corpalē preſu
miṫ de eius dn̄io ut s̄ dcm̄ eſt. Sed in
eo q poſſidet ius icorpale ut eſt ſeruitus
nō eſt p̄ſumptio aliqua q̄ ſeruitꝰ ſit ꝯſti
tuta. rō huiꝰ eſt meniſeſta ſm doc. quoni
am quelibet res corpalis a nā ſui p̄ſuitur
eſſe libera ut i. l. altius. C. de ſerui. ꝛ. l. cuȝ
eo. ff. de ſerui. urb. predi. ideo neceſſe eſt
ꝯtra hāc iuris p̄ſumptionē iducere cōtra
riā ꝓbationē ar. i ſili i. l. ſup ſeruis. C. qui
mili. nō poſ. li. x. que ratio ceſſat i poſſeſſi
one rerū corpaliū que nā ſui ſbiacēt poſ-
ſeſſioni hoīs iuxta illud quādq̄d calcaue
rit pes tuus tuū erit. ꝛ q̄d ſcribiṫ i. l. ex h̄
iure. ff. de iuſti. ꝛ iur. Et hāc ſnīaȝ ſeq̄tur
glo. ꝛ doc. i d. §. ſi queraṫ. ꝛ i. l. i. §. hoc aūt.
ff. de iti. acti. q̄ p̄ua. ꝛ bar. i. l. nāliter i. §. ni-
hil cōe. ff. de acq. poſ. ꝛ in. d. l. ſi pꝰ. de no.
op. nūc. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. cū res. C. de ꝓbati. Sed
diceret aliq̄s nōne ex poſſeſſiōe ſeruituti.
i ſeruo p̄ſuitur q̄s eſſe ſeruus niſi ꝓbȝ ſe
liberū ut. l. circa. ff. de ꝓbati. ꝛ. l. liberis. i fi.
de li. cau. cū ſi. Cur ergo n̄ ſic i poſſeſſiōe
ſeruituti aliaȝ rex. ſo. dicūt doc. q̄ rō drē
eſt q̄ pſona pōt naſci ſerua ꝛ p dn̄s quis
de nā pōt ꝓduci ſeruus ut iſti. de iur pſo.

.§.i.⁊.l.manumiſſiões.ff. de iuſti. et iure. ſi res a nã ꝓducũt libere.ut ĩ dcã.l.altiꝰ ⁊ dcã.l.cum eo. ideo ĩ pmo caſu pſũitur tal' eſſe qual' poſſeſſio eius demonſtrat ꝙ ſic naſci potuit ⁊ ſic eum natuꝫ ueriſil'e ẽ poſtq̃ de ↄtrario non apparuit ſed ĩ ſcđo caſu natura poſſeſſioni ĩpugnat.ideo ex ſola poſſeſſione non arguitur eam rem talem eſſe immo hoc eſt probare neceſſe nec pmiſſis habet obſtare.l.ſeruitutes.§. fi.ff.de ſerui.ur.predi.ꝙ ſm dy.ibi certũ erat de ſeruitute iam ĩpoſita . pdcã vero loquũtur ĩ caſu dubij ¶ Sed hic poſſet queri que eſt rõ rõis quare magis ſic eẽ preſumatur in perſonis q̃ in alijs rebus R' quia dy.non declarat ꝙ ratio poteſt eẽ quia pſona in qua ſeruitus eſſe pſuit' habuit poteſtaté reclamãdi ⁊ cõtradicendi ut.C.quibus ad lib. ꝓcla.non licet.l.i.cũ ſe.ideoqꝫ eius taciturnitas opat' ↄſenſuꝫ ar.eoruꝫ. que nõ.per glo.in.l.labeo.ff.de aque plu.ar.ſic que ſequit' ex tali poſſeſſione ſeruitutis pſumi ipſam ſeruitutem ĩeſſe que ratio ceſſat in ceteris rebꝰ ianimatis in quibus cum ceſſet talis uoluntas ⁊ ptãs ceſſare debet pſumptio antedicta . ¶ Sexta ſeq̃t' utilitas poſſidendi qa ſi poſſeſſor turbet' in iure ſeruitutis extra iudiciũ põt de facto reſiſtere qđ eſt ualde nõbile ꝓ ↄſeruatiõe iuriſdictionũ tpaliũ ⁊ eccleſiaſticaꝝ in quibus etiã preſidit illa uulgaris regula uim ui repellere licet ut dicit bar.in dicta.l.i.de iti.actuqꝫ pua. ¶ Septia ſbinfert' utilitas q̃a reuſ ↄtra quẽ agit' ↄfeſſoria compellendꝰ eſt pſtare idoneã cautioné de nõ ĩpediendo poſſeſſoré uti frui ipſa ſeruitute ul' iuriſdictiõe lite pẽ.uſqꝫ ad ſniam ut habetur in.l.pe.ff.de aqua co.⁊ eſti . ¶ Octaua et ultima eſt utilitas poſſeſſoris quia eius aduerſario non ꝓbante fundata actori.intentione abſoluendus eſt ut in.l.uti frui.§.i.ff.ſi uſufruc.peta.⁊c.

¶ **Cui domui fuit**

⁊ eſt debita . ¶ Uideo ꝙ ṽba ſeruitutis ſunt referẽda ad rem nõ autẽ ad pſonaꝫ cuius eſt res quia talis ſeruitus debetur a pdio nõ autẽ a pdio pſone ut.l.i in fi. ⁊.l.cum fundꝰ.ff.cõi pdio.ideoqꝫ ſententia predio fert' ut inquit tex.in.l.qui alienam. in fi.de neg.geſtis.⁊c.

¶ **Seruitus tigni**

Iſte ſunt due ſeruitutes urbane de qbꝰ mẽtio habet' in.l.binas qui ſedes.⁊.l.ſed ⁊ ſi inter me.⁊.l.hec autem iura.in fi.ff.đ ſer.ur.pre.de ſtillicidio auté loquit' ſpãliter .l.ſi ſtillicidij.ff.quẽadmo.ſui.amit. ⁊ in.l.ſi ſeruitutes.§.ſtlarũ. ⁊.§. ſeruitus. ⁊.l.ſi domus.ff.de ſerui.ur.pre.que quidẽ ſeruitutes ⁊ cetere taꝫ ruſtice q̃ urbane ↄſtituunt' tam inter uiuos q̃ in ultia uoluntate ut inſti.de ſerui.§. pe.⁊ fi.⁊.l.uia. cum ibi nõ.ff.de ſerui.le. ꝑ totũ.ueruꝫ tñ ſi quis habeat duas edes habẽtes tigna ab una in aliã poſita uel ab utraqꝫ hĩcĩ ⁊ unã ex eis ul' ambas alienet pſumitur tacite ſeruitus ĩpoſita tigni ĩmittendi ab una in aliam ut eſt tex.nõ.in.l.i.ff. de ſui le.ibi ſeruitutẽ ĩpoſitam uideri.⁊c.⁊.l. ſi quis duas edes.C.eo.ti.⁊ habentur in.l. binas quis edes.ff.de ſerui.ur.pre.et hoc ideo ꝙ ẽ ſeruitus que habet cãm ↄtinuã ⁊ pmanenteꝫ ſecus in alijs que hñt cãm diſcõtinuã ut nõ ꝑ bar.in dicta.l.i.in quibus regl'at' nõ pſumit' ſeruitꝰ ſꝫ libertas ut.l.altius.⁊.l.cum eo.ff.de ſerui. Acquiritur etiã huiuſmodi ſeruitus legitĩa preſcriptiõe ut.j.dicet' ⁊ habet' in.l. ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.uen . Demũ ſciẽdũ eſt ꝓ pleniori doctrina ſeruitutũ de qbus in iure ſcriptũ eſt ꝙ quedã ſunt ſeruitutes que debent' a re.rei.de quibus hic fit ſermo ⁊ tradit' ꝑ totũ ti.ff.de ſerui. cum alijs titulis ſe.⁊.C.de ſerui.ꝑ totum que ſeruitutes reales dicũtur ꝙ rebus ipſis adherẽt ⁊ cum rebus trãſeũt ut predixi ⁊ eorum genera ſunt duo.nam alie ſunt urbane de quibꝰ loquit' ſpãlis titulꝰ.ff. de ſerui.ur.predi. Alie ſunt ruſtice de q̃bus loquit' ſpãlit' ti.ff.đ ſerui.ruſti.pdi. que genera ſeruitutũ plures in ſe ſpecieſ ↄtinent de quibꝰ due hic ponũtur ⁊ exteẽſiue ponũt' in dictis titulis ⁊ inſti.de ſerui ur.pre.⁊ inſti.de ſerui.ru.pre. Alie etiã ſũt ſpẽs urbane ſeruitutis ultra has duas q̃ inferiꝰ exprimẽt'. Quedã auté ſunt ſeruitutes que đbent' a re pſone ut eſt uſufructꝰ ⁊ habitatio de quibꝰ loquit'.ff. et C.de uſufruc. ⁊.ff.de uſu.⁊ ha.ꝑ totuꝫ et inſti.eo.ti. Quedã ſunt ſeruitutes q̃ đbẽtur a pſona pſone ut eſt ſeruitꝰ hoĩs đ qua loquit' inſti.de iur.pſo.§.i.⁊.ff.đ op. ſeruo.⁊ de ſti.ſer.ꝑ totũ cuꝫ ſi. Quedam ſunt ſeruitutes licet ĩpꝛope que debent' a pſona ipſi rei.de quibꝰ loquit' .l.titio centũ.§.titio.ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.menia.ff.de manu.teſta.que omnia nõn.ꝑ gl in.l.i.ff.de ſeruitu.⁊ inſti de ſerui.in pn.

Redeo ad ſeruitutes urbanas ⁊ reales. quaꝝ alie ſunt diuerſe ſpẽs. nam quedã eſt ſeruitus luminũ.i.ne luib⁹ officiatur alia eſt ſeruitus ꝓſpect⁹ quaſi ſimilis ſed nõ ꝑ omnia p̃cedẽtib⁹ ut ſequit̃. nã ille qui habet ſeruitutẽ luminũ dẽt recipere claritudinẽ celi ex area uicini ꝑ feñtrã ꝓi/etis ꝓpi uel cõis ut.l.luminũ.⁊.l.qui lu minibus.ff.de ſerui.ur.pre. adeo ꝙ ñ liceꝫ uicino parietẽ l' domũ altius extollẽ nec arborem plãtare nec aliud facere ꝑ quod obſcurẽtur i aliquo ipſa luia nec feneſtre ut.l.ſi arborẽ.⁊ in dcã.l.qui luibus.ff. de ſer.ur.pre.ille uero qui habet ſeruituteꝫ ꝓſpectus tantũ nõ eſt neceſſe ꝙ habeat aſpectũ celi ſufficit eñi recipe aerẽ ſñ celi ĩſpectiõe ut ĩ feneſtra alicui⁹ canipe ſbter ranee nõ tamẽ põt uicin⁹ uiridariuꝫ uel arborẽ ponere ut offuſcet̃ talis ꝓſpectus ut.l.edificia.⁊.l.inter ſeruituteſ.⁊ l.lumẽ ff.de ſer.ur.predi. ¶Alia eſt etiã ſeruitus urbana que appellat̃ ſeruitus alti⁹ non tollendi hoc eſt nõ edificãdi altius cuius ſeruituti. natura eadẽ fere eſt cum illa ne luibus officiat̃ contra quã ſeruituteꝫ fit etiã ſi uiridaria ul' arbores cõtra ponant̃ ut.l.edificia.⁊.l.ſi domus.⁊.l.ſi edes mee ff.de ſer.ur.predi. ¶Demũ illud uolo te ſcire ꝙ ille cui ꝯpetit aliqua ex dictis ſer uitutib⁹ nõ põt aliquid facere l' inouare ꝑ quod uſus ſeruituti. ⁊ ꝯdicio eius ha/beat aggrauare locũ ſeruitutis ultra ſoli tum ut eſt tex.nõ.in.l.ſeruitutes.§. ſi ſer/uitus ſtillicidij.⁊ §.ſe.ff.de ſer.urb.predi cum ſi.ibi nõ.facit.l.is qui duo.ff.de ſer. ur.predi.ideoqꝫ non licebit dñõ habenti ſeruitutẽ ſtillicidij inducere aliam aquã ꝗꝫ celitus ꝓfluentem in domuꝫ uicini ut ibi ⁊ clari⁹ habet̃ in.l.i.§ item queritur. cum ſe.ff.d aqua co.⁊ eſti.⁊.l.is qui duo ff.de ſerui.ruſ.predi.hec aũt ſeruit⁹ tigni ĩmittendi de qua hic eſt ſermo ĩpeditur conſtitui ſi locus public⁹ ſeu uia publi/ interueniat inter vnã domũ ⁊ aliam ut.l ſi.ff.de ſer.urb.predi. licet locus talis pu blic⁹ non impediat conſtitui ſeruitutẽ iti neri.uel uie ut habetur in.l.ſeruitutes.§. publico.ff.de ſeruituti.

¶ **Seruitus aque** duct⁹ ipſi molendino ⁊c. ¶Hic queſo iuuenis di ligẽter aduerte ꝙ quotidiana ⁊ practica bilis ẽ mã hui⁹ ſeruituti.aqueduct⁹ que nõ eſt ſeruit⁹ urbana ſed ruſtica de qua eſt ti.ff.de aqua coti.⁊ eſti.ꝑ totũ ⁊ maxĩe in.l.hoc iure.§.ductuſaque. et de ea loq̄t̃ tex.l.impatores.ff.de ſerui.ruſti.predi.⁊ no.ꝑ glo.l.foramẽ.de ſer.ur.pre.⁊ plene tradit̃ ꝑ Cy.⁊ alioſ in.l.i.⁊.ij.C.d ſuitu ¶Ad cuius ſeruitutis plenioꝛẽ notitiam ſciendũ eſt ꝙ ſeruit⁹ aque ẽ duplex una que appellat̃ hauſt⁹ aque ut xbi gratia ſi habes puteũ in domo tua l' fontem in p̃dio tuo ⁊ mihi cõſtituis ſeruitutem.ut poſſim ex tuo fonte l' puteo aquã haurit̃ ⁊ de iſta tali ſeruitute non eſt hic ad pñſ ſermo ſed de ea loquit̃ .l. iij.§.qui habet ff.de ſer.ru.pre.⁊.l.de aqua.ff. coia predi. ⁊.l.i.ff.de fonte.cũ ſi.-¶Alia eſt ſeruit⁹ aq duct⁹ ex flumine publico l' ꝑuato et de iſta loquit̃ iſte libell⁹. vbi aduertendũ p̃ ⁊ pncipalit̃ qualiter hec ſuit⁹ acqrat̃ ⁊ breuit̃ dicendũ eſt ꝙ dupliciť vꝫ hoĩs cõſtitutiõe ĩter uiuos l' ĩ vltima uolun/tate ⁊ tẽpe legitime p̃ſcriptionis. Circa modũ querendi in vltima uolũtate hãc ſeruitutẽ ⁊ ceteras habes ti.ſpãlem.ff.de ſerui.le. In modo aũt querẽdi it' uiuoſ ſic cõſidera aut aqua ducit̃ ex flumĩe ꝑ/uato puta titij ⁊ tũc acquirit̃ ex ꝯceſſiõe ill⁹ titij ſicut acquirũt̃ cetere res ut pro bat̃ in.l.lucio.ff.de aqua coti.⁊ eſti.⁊.l.in cõcedendo.ff.de aqua plu.ar.⁊ in.l.aquaꝫ C.de ſerui.facit etiã.l.ex meo.⁊.l.uia.§.ſi lac⁹.ff.de ſerui.ruſ.predi.⁊ in dcã.l.ſi ꝑ⁹. ff.de no.op.nũci.Et ſi queratur qualiter flumen effici poſſit alic⁹ ꝑuati. rñdet̃ ꝙ trib⁹ modis.ꝑmo mõ ratiõe originis ip ſius flumĩs qd ortũ habet in fundo ꝑua to ut in dictis.ll.ꝯprobat̃ ⁊ in.l. preſes. C.de ſerui. 2° ex pncipis ꝯceſſione. 3° ex longiſſima p̃ſcriptiõe ut ĩfra declarabit̃ ¶Sed circa hoc querit̃ pone ꝙ titi⁹ habe/bat unũ pratũ pro quo adaquando ſeu irrigando eidem ꝯceſſit gayus ut ex ſuo lacu l' fonte poſſet ad ipſum pratũ aquã ducere poſtqꝫ ipſe titius aliũ pratũ ꝓxi^m^ ſuperiori prato emit propter quod eget amplioꝛi aqua ad irrigandũ utrũqꝫ.que/ritur an gay⁹ teneat̃ ad dimittendũ eũ ducere maioꝛẽ aquã ſolito ꝑ utroqꝫ p̃to dic ꝙ nõ ꝑ tex.in.l.nõ mod⁹.C.de ſerui. ⁊ ibi ꝑ Cy.⁊ per hoc ꝙ ꝯceſſio ſeruitutis ſolũ poꝛrigit̃ ad res de pñti non futuras facit.l.dãni.§.ſi is qui uicinas.ff.de dam. infec. ¶Aut aqua ducit̃ ex fluĩe publico qd quidẽ dicit̃ publicũ duobus modis vno modo omne flumen nauigabile ut pad⁹ ⁊ tiſin⁹. ¶Alio modo dicit̃ flumen non nauigabile qd tamẽ trahit̃ ex fluie

nauigabili ut eſt cadroꝰ uernabula ⁊ na-
uigiū.ut h̄ ꝓbat᷑.ff.de flu.ꝑ totū.⁊.ff. ne
quid in flu.pub.ꝑ totū. In quibꝰ caſibꝰ
diſtinguit᷑. aut aqueductꝰ deriuatur ex
flumine nauigabili ꝑ ſe ſicut padꝰ ⁊ tiſi-
nus aut ex flumine non nauigabili ꝑ ſe
ſed faciendo aliud flumen per quandam
mixtionē nauigabilē ⁊ iſtiſ duobꝰ caſibꝰ
querit᷑ aqueductꝰ dupliciť tantū viz cō-
ceſſione ꝑncipis cuius ſunt omnia talia
flumina ⁊ longiſſima preſcriptione tanti
tēpis cuiuſ inicij memoria non exiſtit ut
plene habet᷑ in tex.⁊ ꝑ bar.ī.l.quo minꝰ
ff.de flu.⁊.d.l.hoc iure.§.ductuſaque.⁊ d
l.fi.ff.de aqua plu.ar.facit.l.i.§.ꝑmittitur
ff.de aqua coti.⁊ eſti.⁊.l.ſin autē.§.fi.ff.de
aqua plu.ar.⁊ nō.ꝑ glo.in dicta.l. impa-
tores.ff.de ſer.ruſ.predi. Aliqñ diriuat᷑
aqueductꝰ ex flumine publico nō naui-
gabili nec faciendo aliud nauigabile pū
ex quodā ꝑuo riuo ⁊ fonte ⁊ tūc acqrit᷑
per occupationē ſicť cetera q̄ ī nulliꝰ boīs
ſunt ⁊ ille qui ꝑmo occupauit prefertur
omnibꝰ alijs ut in dicta.l.quo minꝰ. in
ꝑn.⁊ in dcā.l.impatores.⁊.l.ſi mihi.§. ſi
fundo.ff.de ſer.ruſ.predi.dū tamē huiuſ
aqueductꝰ fiat ſine iiuria vicinorū circū-
locentiū.nam ſi ad eorū iiuriā ⁊ leſionez
grauē tendēt nō acqreret᷑ ꝑ occupatiōez
huiuſmodi aqueductꝰ ut ꝓbat᷑ in dicta
l.iperatores.⁊.l.i.§.ſunt qui putant.in fi
ff.ne quid in flu.pub. ¶ Sed h̄ inſurgit
notabile dubiū ⁊ cotidianū ecce ꝙ tituſ
ex tali flumine nō nauigabili cepit aquā
ducere ad eius molendinū ł ad eiꝰ pratū
alij uero circūuicini hoc videntes ceperūt
facere prata noua ł molendina cuius rei
cauſa uolūt ⁊ ipſi etiam ducē de h̄ fluie
aquam ad eorū prata noua ſeu molēdia
quibꝰ cōtradicit titiꝰ dicens ſe ius aque-
ductꝰ ꝑoccupaſſe.querit᷑ quid iuri.ī qua
qōe bar.in.d.l.quo minꝰ.pleñ diſputañ
arguit ꝓ ⁊ contra et finaliť ſic ꝯcludēdo
diſtinguit aut aqua eſt ſufficiēs et in ha-
būdantia ꝓ omnibꝰ ⁊ tūc non erit locus
ꝑoccupationi.ſed omnes coiter poterūt
aquā ducere ad eoꝝ prata ⁊ molendina
facta iť eoſ ipſiꝰ aq̄ ꝯgrua diuiſiōe ut ꝓ
bat᷑ in.l.lucio.ff.de aqua coti.⁊ eſti.⁊.l. ī
ꝯcedendo.ff.de aqua plu.ar.⁊ dcā.l.imp-
atores.cū ſi.ꝓ q̄ facit.l.ij.§.px.⁊ fi.ff.d̄ ſer
ruſ.predi. Aut aqua non eſt ſufficiēs ad
predia ⁊ molēdina omniū irriganda ſed
ſolū ſufficiēs eſt ipſi titio qui ꝑoccupau[it]
⁊ tūc alij ſuꝑuenietes non debent audiri

ſed locus eſt ꝑoccupationi ꝙ ſine ipſius
titij ꝑoccupantis iiuria non poſſet ꝑ aliq̄s
ꝯuicinos duci iſta aqua ⁊ ſic debet intel-
ligi dcā.l.ipatores.⁊ ad hoc facit.l.ij.§. i.
cum ibi nō.ꝑ glo.ff.ne quid in flu.publ.
ſ̄m tertiā lec.ꝯiuncta.l.i.§.i.ff. ne quid in
flu.pub.ſ̄m bar. ꝓ cuius opi.ego allego
tibi nō.tex.in.l.hoc iure.§.ex flumie.ff. de
aqua coti.⁊ eſti. ꝓ quo facit illa regl'a q̄
tradit᷑ in.l.in tantū.in ꝑn.ff.de rerū diui
¶ Ulteriꝰ ad habūdātiorem tractatum
molēdinoꝝ ⁊ aqueductꝰ queritur pone
ꝙ in ꝑte ſuꝑiori flumiſ ⁊ molēdini dicti
titij quidā ſemproniꝰ facere uult vnum
aliud molendinū de nouo an poſſit iuſte
īpediri a titio ne faciat ipſum molendinū
⁊ aquā ducat ad eum ex flumine ꝑdicto.
Et hic aduertendū ꝙ cotidie queſtio oc-
currit de facto quā formauit gl.in.l.ſi ma
nifeſte.C.de ſerui.⁊ ibi ꝑ Cy.et.l.ſi quis
ex argētarijs.§.ſi nūciū.ff.de eden.⁊ latiꝰ
ꝑ bar.in dcā.l.quo minꝰ. ⁊ breuiter oīa
colligēdo diſtingue ſ̄m coēm opi.doct.
Aut illd̄ flumē ſuꝑ quo ⁊ in quo ē edifi
catū ipſiꝰ titij molēdinū eſt ꝑuatū aboꝝ
aut ē ſimpliciť publicū. Si quidē ē ꝑua-
tum ipſoꝝ titij ⁊ ſempronij tūc aut iſte
ſemproniꝰ uult de nouo edificare ſuū in
molendinū ut ꝑncipaliť ſibi ꝓſit et tunc
pōt licite ipm̄ facē ſine īpedimēto titij et
eo inuito ut ꝓbat᷑ in.l.fluminū.§.fi.et.l.
ꝓculꝰ.ff.de dam.infec. Aut uult ipm̄ fa-
cere ut ꝑncipaliť noceat ipſi titio qui in
edificando ꝑuenit ⁊ tūc nō pōt nec audi
endus eſt ut in.l.i.§.deniqꝫ.ff.d̄ aqua plu
ar.⁊ ita debet itelligi glo.in dcā.l.ſi maī-
feſte.cum ſi. ¶ 2ᵒ ꝑncipali caſu quādo flu-
mē eſt publicū tūc aut iſte titiꝰ hēt eius
molendinū licite edific atuz qd̄ qualiter
ſit ſuꝑiꝰ eſt declaratū ⁊ tūc ipe ſēproniꝰ
ſuꝑueniēs in uolendo facere ſuū non eſt
audiendꝰ imo titiꝰ qui lucrū ⁊ emolom
tū ipſiꝰ aqueductus ꝑoccupauit pōt lici
te ipſum ſem.impedire in uſu dicti noui
molēdini ne afferat᷑ ł ſibi minuatur hoc
lucrū ut.l.ij.§. merito.ff. ne quid in loco
pub.qd̄ uerū intelligo eo caſu quo aqua
non ſufficiat utriqꝫ molēdino ubi aūt nō
ledit᷑ utilitas moleñ titij ex cōſtructiōe
ſecūdi molēdini dicti ſempronij ñ puto
cōſonū iuri nec equitati ꝙ ipſe ſem.dēat
īpediri ar.d.l.lutio.ff.de aqua coti.et eſti.
⁊.l.in ꝯcedendo.ff.de aqua plu.ar. Aut
iſte titiꝰ hēt eius molēdinū illicite edifi
catū ⁊ tūc nō poterit īpedire ipſum ſem.

ut.l.ij.§.idē ait ſi in publico.ff. ne quid ī
lo.pub. Sed quid ecōtra erit ſi ꝟbi grā
titi⁹ hēt a ſupiori pte flumis molēdinū
edificatū modo uult iſte ricar. a pte infe-
riori fluminis ⁊ ipſius molēdini. poſtq̄
egreſſa ē ab uſu dicti molēdini deriuare
⁊ trahere ipſam aquā ad eius prata l' ad
nouū molēdinū querit̃ an poſſit in qua
q̄ōe idem bar.in dcā.l.quo min⁹.ſic diſti
guit.aut ipſa aqua poſtq̄ egreſſa eſt mo-
leñ l' prata dci titij ꝑuſ redijt ad flumen
publicū ⁊ abinde ad ipſi⁹ ri.prata dn̄dit
⁊ tūc poterit illa uti īuito dicto titio cuȝ
diſtinctiōe tamē de qua ſupra dictum eſt
aut nūdū redijt ad ipm flumē ⁊ tūc non
poterit vti illa iuito ipſo titio ratio ē qa
cū talis aqua p iuſtū titulū facta ſit ipſi⁹
titij nō pōt ipſe ri.nec aliuſ eo inuito illa
vti donec ipſius dñium ꝑdiderit qđ fiet
tūc cuȝ publicū flumē ingreſſa fuerit vt
d.l.in ꝯcedēdo.ff.de aqua plu.ar.ſm cuȝ
⁊ p hāc ſnīa facit.l.ex meo.ff.de ſerui.ruſ
predi.⁊.l.i.§.illud labeo.ff.de aqua coti.⁊
eſti.⁊ nō p glo.in fi.ſui poſitam in.l.cum
eſſent.§ fi.ff.de ſer.ruſ.pre.⁊ i.d.l.ex meo
Ulteri⁹ quero quid ſi duo habēt et
poſſidēt licite duo molendina in eodem
flumine vnus habet ſuum in pte ſupiori
ipſi⁹ flumis alius vero ſuū in pte infe-
riori ⁊ hn̄s in ſupiori pte velit tēpe ſicci
tatis eſtiue aquā colligere flumis ⁊ r̄ſta-
gnare ut collecta aqua faciat ſic q̄ eius
molēdinū fortiuſ molat querit̃ an poſſit
alio inuito qui molendinū hēt ī iſeriori
pte diſtingue ſm bar.vbi ſupra.aut inter
ſupiorē et inferiorē ſunt aliqua pacta et
illa ſunt ſeruanda ar.in.l.i.§. ſi quis hʒ ceſ-
ſerit.ff.de aqua coti.⁊ eſti.⁊ eodeȝ modo
ſeruanda eſſet ꝯſuetudo regiōis que ī hʒ
⁊ ſi.caſibus ſeruari cōſueuit. ut.l.i.§. fi.ff.
de aq̄ plu.ar.vbi autē iſta ceſſarēt tc̄ cōſi
derandū eſt aut ſupior ꝑus molendinuȝ
cōſtruxit q̄ inferior ⁊ tūc aut vult ꝯtinē
ſeu reſtringere ipſam aquā ꝑn̄ ob ſuam
vtilitatē ⁊ tūc pōt ſine impedimēto ſcđi
ar.l.ꝓculus.ff.de dam.infec.⁊.l.ij.§.meri
to.ff.ne quid in loco pub. aut vult aquā
reſtringere ꝑn̄ ut noceat iſeriori ⁊ tūc n̄
pōt ut.l.i.§.deniq̄ȝ.ff.de aqua plu. arcen.
qualit̃ aūt hʒ dignoſcit̃ facti euidētia de-
monſtrabit.nam in re penitus dubia ea
foret potius interꝑtatio aſſumēda que vi
tio caret ar.l.merito.ff.ꝓ ſotio.⁊.l.q̄tienſ
ff.de re du.cum ſi.Aut inferior ꝑus eius
moleñ ꝯſtruxit ⁊ tūc n̄ licet ſupiori ipaȝ

aquā reſtringere quaſi ꝑoccupat⁹ ar.d.§.
merito cum ſi.in dubio autē vbi de ꝑori
tate non apparet fortaſſe ꝓpter āiquitatē
tēpis.ſ.diſtigue aut reſtrictionē ipaȝ fac̄
vt ſibi tantū ꝓſit. aut vt vicino noceat vt
ē dici cuȝ eni repiant̃ in pari cā dēt eſſe
melior ꝯditio poſſidenti.quando nō facit
ꝑncipalit̃ in alteri⁹ iiuriā ar.l.ſi qs ſeruū
.§.ſeqtur.ff.de.ꝟ.ob.⁊ in.c.impari.de reg
iur.li.vi. Quid aūt dices de quotidia
na q̄ōe ecce q̄ molēdinuȝ eius qui prius
illud ꝯſtruxit fuit diruptū ul' ꝓpter anti-
q̄tatē l' ꝓpter hoſtilitatē ⁊ firmū remāſit
etiā aliud molendinū iferi⁹ qđ poſtea fu
erit edificatū ⁊ ſic ſtetit p longū tempuſ
ꝑus molendinū diruptū ſine alia refor-
matione poſtea vult ꝑor dn̄s ipſuȝ molē
dinū reficere ⁊ ad ꝑorē ſtatū reducere et
aquaȝ labi facere ad eum ⁊ alia facere in
ꝑiudiciū inferior'.molēdini. queritur an
poſſit dic clari⁹ q̄ dicat bar.vbi ſup̄. aut
ſupius molendinū fuit ꝑticularit̃ deſtru
ctū ⁊ nō in totū ⁊ tūc q̄ ratiōe ptis ſup-
exiſtenti dicti molēdini habuit retinere
poſſeſſionē aque debite ipſi molēdio nec
fuit ei difficilis ipſius aque ꝓſecutio ſiue
vſus eius ar.l.nālem.in ꝑn.ff.de acqui.re
do.ideoq̄ȝ omnia que ē dcā ſunt remanē
te integro molēdino vēdicarēt ſibi locū
eo ꝑticulariter dirupto.aut ſupiuſ molē
dinū fuit fundit⁹ ⁊ ī totū diruptū ⁊ tūc
diſtigue aut iſta reformatio ſeu reſtaura
tio fit.ī.annū ⁊ ideȝ quod dcm̄ eſt ī pri
mo cāu nam.l.dicit q̄ pretor tenet̃ illuȝ
qui hoc anno uel ꝑore eſtate vſus eſt vt
hētur in.l.i.in ꝑn.⁊ i.§.deide.ff. de aqua
coti.⁊ eſti.Aut iſta reſtauratio fit poſt an
num ⁊ tūc potior ⁊ melior erit ꝯditio iſe
rior'.molēdini nec in eius leſiōē poterit
aquā duci ad dictū moleñ.nec aliq̄d fieri
quod hēat nocere ipſi molēdio iſeriori
cui⁹ rō eſt ſm eum q̄ ius aqueducende
ſibi queſitū p ꝑoccupationē fuit extictū
p āni trāſcurſū ut colligit̃ ex.l.fi.⁊.Ꝟ.ff.
de vſufruc ꝯiuncta.l.ſi quiſq̄.ff.de diū.⁊
tēp.ꝑſcrip.vnde alia ꝑſcriptio nō ē nc̄cia
quo ad iſeriorē cōtra ſupiorē ut.l.fi.ī ꝑn.
ff.de vſucap.p que patet ⁊ ſic ꝑdcā ſunt
itelligēda q̄ aliud eſſet ſi ſupior ius aq̄
ductus ſibi queſiuiſſet ex ꝑncipio ꝯceſſi
one l' longiſſima ꝑſcriptōe q̄ tūc tale ius
queſitū ſupiori non extigueret̃ p tranſ
curſuȝ anni ſed opus eſſet q̄ inferior ꝯt
ſupiorē legitīe ꝑſcriberet ſpacio temporiſ
limitati de qua.ī.dicet̃. dn̄t etiaȝ ꝑmiſſa

intelligi quãdo aqua ducebat̃ ex flumĩe
publico. ſecus aũt ſi ex flumine priuato et
conceſſione priuati q̃ nec tale ius extingue-
retur anno vt ſupra dixi quod tene menti.
¶ Amplius querit̃ quid ſi iſtud molẽ
dinũ qđ eſt deſtructũ fuerit per dominum
eius cuidã ad certũ tempus locatũ an eius
diruptionẽ ad quem pertinebit eius refor
matio an ad dñm an vero ad cõductorem
dic breuiter ut nõ. bar. in. l. cotem ferro.
ff. de publi. pro cuius deciſione facit. l. cũ in
plures. in prin. ff. loca. et. l. hactenus. et. l. ſi
eius. § inde queſitũ. ff. de uſufruc. et. l. cum
C. de uſufruc. et. l. quis. et ibi nõ. et. l. ſi pro
prietarius. ff. de dã. infec. ¶ Sed põe q̃ duo
ad eorum molendina trahũt aquã ex fluĩe
publico vel habẽt eorum molẽdina in flumi
ne publico puta in pado vel tiſino qđ flu-
men tiſini trãſit penes portas ciuitatis pa-
pie et deſcẽdit ex lacu maiori per territoriũ
mediolani. hic queritur nũquid cõmunẽ
mediolani poterit euertere ipſum flumen
tiſini ne amplius decurrat more ſolito ad
ciuitatẽ papie dic breuiter q̃ nõ et pro hoc
allego tibi tex. ſingularẽ in. l. i. in prin. C.
de allu. et pallu. licet in hac queſtiõe ſuper
auerſione cuiuſdã ſimilis fluminis facta
per olim ducem mediolani aduocati utriuſq;
partis in ciuitate florentie multas leges
allegauerunt et rationes et illam tex. ignora-
uerunt pro qua deciſione facit quia ciuitas
papie ius ducendi ipm flumẽ ex ipſo la-
cu ad dictã ciuitatẽ preſcripſit ſpacio plus
q̃ ducentorũ miliũ annorum ſciente et patiente
cõi mediolani ideo iure etiã lõgiſſime pre-
ſcriptionis cuius initij mẽoria nõ exiſtit ius
dicti fluminis aducẽdi queſitum eſt ipſi cõi
papie pleniſſime ut d. l. quo minus. et d.
l. hoc iure. § ductuſaque. ¶ Ultra querit̃
pone q̃ flumẽ ex quo aqua ad molẽdinum
vel prata deriuat̃ licite in caſibus premiſſis
mutauerit alueũ ſuum ut plerũq; accidit
an per hoc ius aqueducẽdi ſit extinctum et
breuiter ſic diſtigue aut flumen hãc mu
tationẽ fecit ſubito et vno impetu et tũc perdi-
tur et extinguit̃ ius aqueductus aut alueũ
mutauit paulatĩe tẽporis interpellatiõe ad
modũ alluuiõis et tũc nõ extinguitur ſed
durat ius ipſius aqueductus ut in. l. hoc iure
§ ſi aquã. ff. de aqua coti. et eſti. pone queſti-
onem in qua ſemel conſului. queſitũ fuit a
me ſi molẽdinũ exiſtẽs in pado impetu aquarum
vel alio cãu deſcẽdat inferius ſuper alieno terri
torio an poſſit a dño vẽdicari ſine aliqua
pecunie ſolutiõe vel teneat̃ dominus ipm

redimere ab illis perſonis ſuper quorum terri
torio ſedere habuit et ſe affigere et breui
ter rẽſpõde q̃ ſufficit dño cauere de dãno
infecto tam preterito q̃ futuro. vnde tenet̃
dño ad emendã ipſius ſolius dãni ſi quod
in illo predio uel territorio illatũ eſt uel
inferri ſperat̃ ut hec probant̃ in. l. hoc ãplius
§ ſi ratis. ff. de dam. infec. et. l. ratis. ff. de in-
cen. rui. nau. et. l. celſus. § ſed ſi ratis. ff. ad
exhiben. et. l. i. et ij. C. de nau. li. ti. ¶ Hic eſt
in cruſta terre et in arbore que deſcendit
in alienũ fundũ ut in. d. l. hoc amplius. §.
alphenus. cum ſi. ibi nõ. ¶ Amplius que
ritur ex qua materia poſſit fieri canale per
quod ducatur aqua dic q̃ ex materia cõ
ſueta in regiõe illa ut habet̃ in d. l. hoc iure
§ ex. et. l. ſi prius. § i. ff. de aqua plu. ar. et. l.
queſitũ. ff. de ſer. ru. pre. ¶ Pone dominus
fluminis priuati cõceſſit duobus diuerſis temporibus
aqueductũ quod facerẽ potuit ut. l. in cõ
cedendo. ff. de aqua plu. ar. et. l. lutio. ff. de
aqua coti. et eſti. modo ſecundus vult facere ſuum
canale ſuper canale prioris querit̃ an poſſit
dic q̃ ſic ſi facit ſine illius impedimento uel
leſione ſui aqueductus vt tradit̃ in. l. hoc
iure. § ſi ſed alle. et in. l. ſupra. in prin. ff. de aq
plu. ar. ¶ Sed quid dices ſi inter conce
dentẽ ius eius ſeruitutis et ipm acquirẽtem
cõtentio oriat̃ de loco per quẽ debet aqua
duci vel iter fieri et ſi. dic q̃ vbi nõ ſit conuẽtũ
inter partes de loco poterit acquirẽs de iuris
rigore vti ſeruitute per quãcũq; partem loci
ſeruiẽtis. ſed de equitate deſignabit̃ per arbi
trum ſeu per iudicẽ ille locus qui minori
cedat in cõmodo predij et loci ſeruiẽtis. ut. l.
certo generi. § ſi totus. cum ſi. et § ſe. et. l. ſi m.
ff. de ſer. ruſ. pre. et. l. ſi cui. ff. de ſerui. ti. ge
nerali. et facit. l. via. § fi. ff. de ſerui. ru. pre.
niſi ſeruitus ſit legata in teſtamento quo
caſu eſt in arbitrio heredis deſignare per
quã partem predij ſeruientis uti debeat lega-
tarius ipſa ſeruitute vt. l. ſi via iter. ff. de
ſer. ru. pre. ¶ Sed nũquid ille qui hẽt ius
aqueductus põt alij partem ipſius aqductus
cõcedere dic q̃ aut cõcedit de voluntate
dñi a quo cãm hẽt et tũc tenet cõceſſio. aut
ſine eius volũtate et tũc aut vult concedere
poſtq̃ aqua ingreſſa eſt ſuũ fundũ vel mo
lendinũ et tũc idẽ alias aũt nõ tenet conceſſio
vt hoc habet̃ in. l. cũ eſſent. § fi. et. l. ex meo
ff. de ſer. ru. pre. facit. l. i. § illud. ff. de aqua
coti. et eſti. ¶ Quid aũt ſi molendinũ vel
prediũ cui ſeruitus debet̃ vendat̃ vel alie
netur an ipſa ſeruitus trãſibit in emptorem
dic q̃ ſic cum ſit ius coherens rei ut in. l.

ſi ptem ⁊.l.via.§.ſi fundus.ff.de ſer.ru.p̄.
⁊.l.ſi aqueductus.ff.de cōtra.emp.⁊ in.l.
alienatio.co.ti.cum ſi. ¶ Poſtremo adū
tendū q̄ eſt quidā aque deſceſus ꝓprie
loquēdo quā ſuitutē patit̄ vnūquodq̄
p̄diū ruſticū altero de tribus modis vel
conuentione aut lōga cōſuetudine ꝗ ex loci
nā. ſtatutū quippe eſt ꝑ nālem loci ſitū
ſeu ſtatū ut ſemꝑ in p̄diis ruſticis p̄diū
inferi⁹ ſeruiat ſuꝑiori in recipiēdo aquā
celitus deſcendentē ut tradit̄ in.l.i.in fi.
⁊.l.ij.in p̄n.cū ibi nō.ff.de aqua plu.ar. ¶
Aliam vero aquā aliūde ꝓuenientē non
tenetur recipere vt in.l.is qui duo.ff.de
ſer.ru.predi.⁊.l.i.§.item queritur.cū ſe.
ff.de aqua coti.⁊ eſti. Et q̄ ſuꝑi⁹ dictū
eſt hanc ſuitutē queri lon.temp.p̄ſcrip.
videamus generali᷑ de omnib⁹ qualiter
ſeruitutes p̄ſcriptiōe querant̄. vbi ē ad-
uertendū q̄ quedā ſunt ſeruitutes habē
tes cām cōtinuā uł quaſi quedā uero ha
bētes cauſam diſcōtinuā uł interpellatā
Ille quidē dr̄ hr̄e cauſam cōtinuā vel
quaſi in quarū vſu nullū factū hominis
requirit̄.exemplū in ſeruitute luminū
ſtillicidij alti⁹ nō tollendi ⁊ ꝓſpect⁹ et ꝑ
contrariū ille dr̄ hr̄e cauſam diſcōtinuā
ł interpellatā in quarū vſu hoīs factum
requirit̄.Exemplū in ſuitute vie itineꝛ.
actus ⁊ aque hauſtus ⁊ de his plene tra
ditur ꝑ glo.⁊ doc.in.l.ſeruitutes.ff.d̄ ſer.
ti.gnāli.⁊.l.foramen.de ſer.ur.pre.dubi-
tari aūt cōſueuit de hac ſuitute aq̄ductus
de qua ſ͞ locuti ſum⁹ an ſit cōtīa ł diſcon
tinua ſuꝑ quo ſunt gl.diuerſe nā glo.in
l.ſuitutes.p̄all᷑.circa mediū dicit ſiplicit̄
eā eſſe ſuitutē cōtīā. gl.aūt i d.l.foramē
diſtiguit ⁊ melius aut in eius vſu inter
ceſſit factū hoīs ⁊ tūc dicit̄ diſcōtinua ⁊
interpellata. aut nullū factum hoīs inter
cedit ⁊ tūc dicit̄ hr̄e cām cōtīā ut in ſtilli
cidio ⁊ aliis dictū eſt. Et hec inueſtigatio
utił eſt ⁊ necīa ꝓpt̄ ea que ſbiūgūt̄ qbus
ſic p̄miſſis circa modū p̄ſcribēdi diſtigue
aut ſuitus hēt cām cōtīā ł quaſi. et tunc
preſcribit̄ ſpacio longi tp̄is ſcꝫ x.ł.xx.an
ſicut alie res imobiles ut.l.ij.C. de ſui.
⁊ ibi ꝑ C.y.⁊ alios in.l.ſi quis diuturno
ff.ſi ſerui.ven.facit.l.ſi inter.in p̄n.ff.d̄ ſ-
ui.vrb.pre.⁊ nō ꝑ glo in.l.i.in fi.ff.de aq̄
plu.ar. fallit in ſuitutibus aqueductus
que trahit̄ ex fluīe publico nauigabile
vł faciēte aliud nauigabile.ille quidē nō
p̄ſcribūt̄ longo tp̄e ſ͞ requirit̄ lōgiſſim
cui⁹ initij mēoria nō exiſtit ut d.l. q̄ min⁹.

in fi.⁊.l.hoc iure.§.ductuſaque.ff.d̄ aqua
coti.⁊ eſti.⁊ nō.ꝑ glo. in d.l.ſuitut.⁊ ꝑ
Inno.in.c.de quarta.de p̄ſcrip. aut ſuit⁹
hēt cām diſcōtinuā ut uia iter.⁊ ſi.d̄ qui
bus ſ͞ ⁊ tūc etiā p̄ſcribit̄ lōgiſſimo tēpe
cui⁹ initij mēoria nō exiſtit ut d.l.foramen
⁊ l.ſeruitutes.⁊ ꝓbat̄ in.l.i.in fi.⁊.l.fi.ff.
de aqua plu.ar.⁊.l.ij.§.ante pe.C.co.ti.cū
ſi.memoriā aūt nō extare nec eius initij
ꝓbat̄ hoc mō ſm glo.in.l.ſi arbiter.ff.d̄
ꝓbati ⁊ Inno.in.c.veniēs.de vb.ſig.Si
teſtes dicāt nullū qui hodie uiuit uidiſ-
ſe dictā ſuitutē iponi ⁊ cōſtitui ⁊ q̄ nūq̄
viderūt ł audiuerūt aliquos q̄ dicerent
ſe vidiſſe ł audiuiſſe a maioribus ipſam
ſuitutē ipōi ł cōſtitui ł ab aliis audiuiſſe
qui vidiſſent ł audiuiſſent ⁊ ſe ſemꝑ au-
diuiſſe a maiorib⁹ dici illā aquā ſic fuiſ
ſe ex deō fluīe ductū ad ipm molēdinū
ł ad talia prata ⁊c. ⁊ i hoc dēt eē cautela
ꝓcuratoꝛ.ł aduocati ſcire formāe capła
q̄ ſi capła fuerūt bene formata teſtiſ ſci
ret melius reſpondere illa uera eſſe. ¶
Nunc reſtat querere que ſunt de iba ⁊ q̄
requirūt̄ ad tales p̄ſcriptiōes ꝑficiēdas
dic breuit̄ q̄ quinq̄.p̄mo viꝫ longū ł lon
giſſimū tēp⁹ ſm qualitatē ſuitutꝭ.ut p̄ri
me dixi.2.° cōtīº poſſeſſiōis que medio tē
pore nō fuerit iterrupta ut d.l.ſi quis diu
turno.⁊ d.l.ij.C.d̄ ſui.3.° bona fideſ pre
ſcribētꝭ.ut in d.l.ſi quis diuturno.ibi nec
vi nec clam.⁊.l.i.§ i.de iti.actuq̄ p̄ui.et
nō ꝑ glo.in.l.i.§.hoc interdic.de aqua co.
⁊ eſti.4.° q̄ p̄ſcribēs uſus fuerit ipſa ſer-
uitutꝭ iure ſuitutꝭ.credēs ſibi cōpetere ⁊
ſic fuit in bona fide ut.l.fi.ff.quemad.ſer.
amit.⁊.l.i.§.ult᷑. recte ait.⁊.l.fi. ⁊ ibi.nō.
ff. de iti.actuq̄ p̄ui.ad qđ facit.l.i.§.ſ͞ iter
dictū.v.ſi ⁊ ſi iure.ff.de aqua coti.⁊ eſti.
5.° q̄ uſus fuerit patiēte ⁊ ſciēte aduerſa-
rio.ut d.l.ij.C.de ſerui.⁊.l.ſi a te.ff. ſi ſui
ven.facit.l.quotꝭ.ff.de ſui.ti gnāli. et hec
ſciā etiā aduerſarij req̄rit̄ in p̄ſcriptione
iuriū icorꝑaliū eccleſiaſticoꝝ puta electi
onū.⁊ ſi.ut nō.ꝑ Inno.in.c.querelam.de
elec.⁊ etiā in p̄ſcriptiōe mēri ⁊ miſti im-
perii.⁊ nō.ꝑ bar.in d.l.ij.in fi.de aq̄ plu.
ar. Et qm̄ in ſuꝑiorib⁹ articuł occurrūt
aliqua dubia ideo querit̄ circa primum
articulū de tp̄e p̄ſcribēdi an ultra ſ͞ tēp⁹
requirat̄ ꝓbatio veri tituli.⁊ videtur q̄
ſic q̄ ſcribit̄ ſine titulo nō ꝓcedit p̄ſcriptū
ut.l.nullo.C. de rei. ven.cum ſi.ibi nō.
In contrariū tenēt oēs doc.⁊ glo.ut nō.i.d.
l.ſi quis diuturno.⁊.l.fi.ff.d̄ aqua plu.ar

⁊ in.l.ſuitutes.de ſui.⁊ p Cy.in.dcã.l.ij C.de ſui.aliqui tamen quoꝝ opinio eſt reprobata dicũt ꝙ ſalti allegãd⁹ eſt ti⁹ ⁊ ſi nõ pbãdus p ea que habẽt in.l. cuꝫ de in rem vſo.ff.de vſu.de quo plene nõ. p Inno.in.c.ſi diligẽti.ð preſcrip.⁊ p Jo an.in.c.i.de preſcrip.li.vi.nec ob.d.l.nˀlo ꝙ loquit de pſcriptiõe reꝝ corpalium h̃ autẽ loqt ð pſcriptiõe rerũ icorpaliũ. et rõ drẽ eſt ẽm dy.ꝙ in pſcriptiõe reꝝ corpaliũ vtit magnũ piudiciũ ꝙ pditur rei dnium ut in auc niſi.C.de bo.ma. qð in his icorpalib⁹ nõ vtit cũ i eis dniuꝫ rei ſuet ſup qua illud ius icorpale fundat ut in.l.loci corp⁹.in pn.ff.ſi ſui.ven. Sꝫ ꝙ poſſet eſſe maius piudiciũ aliũ.in pſcriptiõe alic⁹ iuri.icorpal q̃ꝫ modice rei corpalis ideo tu potes dare aliã rõeꝫ viꝫ ꝙ in pſcriptiõe iuriũ icorpaliũ reqrit ſcia ⁊ patia aduerſarij ut dcm eſt p quã iducit quidã pſumpt⁹ cõſenſus ⁊ quedam ficta ↄceſſio que tantũ opari dẽt quãtuꝫ expſſa in reb⁹ corpalib⁹ ar.l.in ↄcedẽdo ⁊.l.labeo.ff.de aqua plu.ar.⁊ ſic erit p tº vnde põt dici ꝙ quaſi ſimlˀ ↄducũt ut in iuribus icorpalib⁹ requirat fict⁹ titulus qui iducit p ſciam ⁊ patiaꝫ aduerſarij et in iurib⁹ corpalib⁹ reqrit expſſus ⁊ verus ti⁹ cũ in eis nõ attẽdit ſcia aduerſarij ꝙ cõtra ignorantẽ currit ipſa pſcripº ut in.l.fi.in fi.C.de pſcrip.lon.tẽp. ⁊ nõ per bar.in.l.fi.ff.de aq plu.ar. Circa 2m articulũ de ↄtinatiõe poſſeſſiõis querit q̃liter interrũpat pſcriptio in iſtis iurib⁹ incorpalib⁹ dic ꝙ eiſdẽ modis quib⁹ interrũpit in rebus corpalib⁹ ut nõ p glo.in d.l.ij.C.de ſerui.⁊ p Inno.in.c.auditi.ð pſcrip.in gl.fi.qui modi hñt in ter.i.l nãlit.ff.de uſuca.⁊.l.qui vniuerſas.§.i.⁊.ij.ff.de acqui.poſ. ⁊ nõ ẽ in forma rñſionis rei facte in pmo li.in glo.ſup v.pſcripti.

Circa 3m de bona fide querit q̃liter bona fides pbet ſo.dicit dy. ꝙ in dubio alio in ↄtrariũ ñ pbato pſumit bona fides ſicut pſumit in pſcriptiõe rerũ icorpaliuꝫ ut.nõ p glo.in.l.pe.C.de pſcrip.lon.tẽp. ⁊.l.ſi quis emptiõis.§.i.C.de pſcrip.xxx.an.⁊.l.nemo ẽ.ff.de re.iuri.⁊ inſti.ð actio.§.alie.⁊ põt firmari h̃ opio ꝙ ſcia ⁊ patiẽtia aduerſarij inducit tacitũ cõſenſũ ut ẽ dictũ ẽ q̃ ſequit ꝙ ñ utit vi clam uel pcario ab eius aduerſario q̃ ẽ i bõa fide In cõtrariũ tenet Cy.⁊ Ja.but.in.l.i.C.ð.ſerui.⁊ bar.etiã ubi ẽ ꝙ nõ pſumatur bona fides ſed pbari dẽat p aliq̃s circunſtãtias ⁊ aliud ẽ in pſcriptõe rꝫ icorpaliũ ⁊ rõ drẽ ẽ ꝙ in reb⁹ corpalib⁹ ti. facit pſumi bonã fidẽ ut d.l.nẽo ẽ pdo. qui ti⁹ ceſſat in iurib⁹ icorpalib⁹ iõ ceſſare debꝫ pſumptio bone fidei.pt̃ea ẽm eoſ quelibꝫ res ẽ ſui natura libera ut.l.alti⁹.⁊.l.cũ eo ff.⁊.C.de ſerui.q̃ ſuit⁹ eſt huic nãli iuri ↄtraria merito q̃ bona fides ñ dẽt i ea pſumi ar.c.i.de pſump.li.vi. que rõ ceſſat in iurib⁹ corpalib⁹ in quib⁹ pſcribendis ius aſſiſtit ppt ti.ut.ff.de uſuc.l.i.⁊ p totũ.vnde bona fides pbãda ẽ i iſtis iurib⁹ icorpalib⁹ p ↄiecturas ⁊ circũſtãtias ẽm eos viꝫ ꝙ pceſſor eius vſus ẽ ipſa ſuitute q̃ nũc ipſe utit ar.l.fi.ff.pro ſuo. ⁊ qð nõ in.l.celſus.ff.de uſuc. ⁊ p teſtes ↄuicinos qui dicãt illã ſeruitutẽ eſſe debitaꝫ ipſi fundo ar.eoꝝ que nõ.p gl.in.l.i.§.h̃ interdcõ.ff.de iti.actuq̃ pua. Ego autem credo ꝙ pbãdo ſe uſum ſuitute ſpatio vnius anni ſciẽte ⁊ patiẽte aduerſario pſumat bona fides ar.d.§.hoc interdcõ.

¶ Circa 4m.ꝙ uſus ſit iure ſeruituti.ñ iure dnij.vlˀ quaſi ſolet queri qualit fiet hec pbatio dicũt quidã ſtandũ eẽ iuramẽto veritati.cum hec qualitas bone fidei i aĩo ſit iclusa iuxta nõ p gl.inſti.de acti.§.alie. ⁊ p Ja.de are.⁊ bar.in.l.p herede.in pn. ⁊.l.gerit.ff.de acq.here.quã ſniam reprobat gl.in d.§.hoc iterdcõ.⁊ ſilˀit doc.⁊ etiam Inno.in.c.bone.extra de poſtu.⁊ merito ꝙ abſurdũ eſt dicere ꝙ ſtari debeat iudicio ptis ut.l.omibus in re.p pa.C.de teſti.⁊.C.ne quis i ſua cauſa.l.i. vñ dixit dcã glo.ꝙ dẽt pbari p teſtes q̃ dicant ſe vidiſſe ↄſtitui ipaꝫ ſeruitutẽ a tali et per talẽ fundũ que practica cũ ſit dura ⁊ grauare hẽat p idirectũ pbare ti.reprobata ẽ a doc.qm ut ſup⁹ dcm ẽ ñ reqritur ti. ut d.l.ſi quis diuturno.q̃re ẽm alios q̃ꝝ opi.approbat Inno.in d.c.bone. dicendũ eſt ꝙ ſufficit pbare publicã uocẽ ⁊ famã eſſe iter uicinos ius ſeruituti.cõpetẽ et ſe vidiſſe talẽ iſcidẽ ſepes ⁊ mũdare foſſata tpibus debiti.⁊ ſiª facere p cõmodiori vſu ſeruituti.⁊c.

¶ Circa quitũ viꝫ ð ſcia ⁊ patia aduerſarij querit qualit pbabitur dic ẽm doc.ꝙ duˀ ſcꝫ uere ⁊ pſũptiue vere quidẽ pbabitur ſi utẽs certificauit ſup h̃ ſuũ aduerſariũ ulˀ ſibi dicendo ulˀ enũtiãdo ar.i.l.denũtiaſſe.i pn.ff.ð adul. ⁊.l.emptor.⁊.l.ſi ↄtrouerſia.⁊.l.ſi pmutatiões.C.ð euic.cũ ſi.pſumptiue antẽ pbat iuxta qualitatẽ ſuituti.et circũſtãtijs utputa ſi iſte pſcribẽs utebat cotidie ſui

tute itineri.p domū vicini i q̄ hītabat aut
p eius fundū aquam ducebat quem tūc
poſſidebat p ſeipſum.ſ ſi tēbat feneſtras
aptas cōtinue i pariete dom⁹ ipſi⁹ vicini
quā ihītabat certe in his ⁊ ſil'ib⁹ caſib⁹
p̄ſumit̄ huiſſe ſciaꝫ ar.l.quiſqs.C. de re
ſcin.ven.ad qd̄ facit qd̄ nō.in.l.veri⁹.et i
l.cū de idebito.in p̄n..x̄.⁊ ideo.ff.de pba
cū ſi.¶ Supē nūc diſcutere qualit̄ ſuitu
tes acq̄ſite pdāt̄ in q̄ arti°. ſic dicēdū eſt
q duob⁹ modis pdūt̄.vno mō p exp̄ſſā
r̄miſſioēꝫ cui ſuit⁹ cpet̄ cū liceat cuicūqꝫ
iura ſua remittere ut.l.qr̄ §. ſi vēditor.ff.
de edi.edic.⁊.l.ſi quis in cſcribēdo.C.de
pac.cū ſi.facit q regularit̄ traditur vnū
quodqꝫ poſſe diſſolui eo iur̄ quo legatū
eſt ut.l. put quiſqꝫ.ff.de ſolu.⁊.l.ab ēpti
one.ff.de pac.cū ſi. 2.° tollit̄ p non uſum
legitīa p̄ſcriptiōe iterueiente ut.l.x.in fi
C.de ſeruitu.Sꝫ i hoc ē pleni⁹ attendeñ
vnde p cclusiōe diſtigue aut agit̄ d̄ pdē
da ſeu tollenda ſuitute vrbana ſ ruſtica
p̄mo caſu duo reqrūt̄ viꝫ q nō ſit vſus
ip̄a ſuitute ſpacio x.uel. xx.an. ⁊ q eius
aduerſari⁹ aliqd fecerit contra ſeruituteꝫ
utputa clauſit foramia i qbus cſueuerat
eſſe tignum.aut clauſit feneſtras p quas
luis uel aer recipiebat̄ ul' ſi altius extol
leret pariete q̄ꝫ debeat ſeu patiebat̄ ſui-
tutem altius non tollendi. 2.° autē caſu
dū agit̄ de pdēda ruſtica ſeruitute tunc
ſufficit unū iterueire viꝫ non vſus et ſic
nega° i nō utēdo longo tēpe ſuitute ex
pte eius cui cpetebat ut hec oīa pbātur i
l.hec autē iura.cum.l.ſe.ff.de ſerui.ur.pre
⁊.l.ſi quis alia.§.fi.ff.queādmo.ſui.amit
⁊.l.tria predia.i fi.ff.de ſerui.ruſ.predi.
Sed quātū tēpus eſt iſtud quod in hac
p̄ſcriptione reqritur.diſtingue breuit̄. ſ
ſeruitus eſt talis cōditiōis ſm eius ordi
nationem q in ipſius vſu iteruallū tem
poris intercedit puta menſiū l' dieꝝ aut
horaꝝ.xbi grā ſi quis hēt ſeruituteꝫ du
cendi aquā ad eius prata una die i ſepti-
mana l' duab⁹ horarū in die l' una die in
mēſe ⁊ tūc reqrit̄ temp⁹ duplicatū qd̄
ſufficit ſimplex i alijs ſuitutib⁹ hn̄tibus
cōtinuū vſum ut.l.ſi ſic.ff.queād.ſerui.ad-
mit.⁊ nō p glo.in.l.x.in fi.C.de ſeruitu
Aut ſuitus nō hēt iterualla tp̄is in vſu
eius ⁊ tūc pdit̄ ſuitus nō utēdo ſpacio
x.l'.xx.an.ut d.l.x.⁊ fi.C. de ſui.⁊ nō.p
Inno i.c.de q̄rta.de p̄ſcrip.Dicēt iuuēis
quare nō querit̄ tēpus in ſuitute pden
da ſicut i acqrēda rn̄det̄ q fauorabilior

ē cauſa libratiōis q̄ꝫ obligatiōis ar.l. ari
anus.ff.de acti.⁊ ob.¶ Amplius circa hoc
querit̄ nūqd oīa illa que ſ diximus fore
necīa in p̄ſcribēda ſuitute ſint etiā necīa
in ea tollēda ⁊ libertate p̄ſcribēda ſcilicet
bona fides ⁊ ſcīa aduerſarij ſic diſtingue
aut quis p̄ſcribē vult libertatē cī ruſticā
ſeruitutē ⁊ tūc ſufficit ſola negligētia nō
vtēti.ut dixi.aut vult p̄ſcribē cī urbanaꝫ
ſuitutē ⁊ tc̄ puto bonā fidē ⁊ aduerſarij
ſciam fore necīaꝫ cū in h̄ cāu factū ipſius
p̄ſcribēti.ſit necīm ut p̄dixi ut d.l.h̄ autē
iura.⁊.l.tria predia.in fi.

¶ **Plenam ⁊ omni**
modā iuriſdictiōem.¶ Attēde tu iuue-
nis q i tm̄ his tp̄ib⁹ excreuit hoīm cupi
ditas ut nitāt̄ totis virib⁹ aſcendere ad
iuriſdcōes honores dn̄atiōes ⁊ ſi poſſibi
le foret ad celoꝝ māſiōes.Sꝫ ñ adūtunt
qd ille pat̄ eloquētie tulli⁹ dixit i libro
de officijſ.cauēda ē gl'e cupiditaſ eripit ei
libertatē qua magnanimis viris oīo dēt
eſſe cteēp° ac ñ i p̄ſona expectāda ſunt ac
poti⁹ ñ accipiēda itēdū ſ deponēda nūq̄ꝫ ē
igit̄ ut idē iquit afficieñ ut appetituſ roi
obediat cui ſunt ſbiecti nē xc. In tm̄ eniꝫ
excreuit hic appetit⁹ q nedū laici ſi etiaꝫ
ſūmi ſacerdotes ⁊ clerici ſunt tali morbo
ac vitio peitus ifecti.videſ eni q ipſe pp
q̄ dēret tāq̄ꝫ verus vicari⁹ ſequi veſtigia
Ieſu xp̄i poſſidē ⁊ manu armata nititur
detinē iuriſdictiōem i terris ciuitatib⁹ ⁊
villis que ſunt nālit̄ et a mūdi creatōe
⁊ xp̄i ordiatōe ipꝛ rōni.iuxta illud qd̄ ē
dei reddat̄ deo ⁊ qd̄ ē ceſaris ceſari.imo
ip̄e papa in ip̄o ipatōe nitit̄ ſupioritatē
hrē qd̄ ridiculū ē dicere atqꝫ abhoīabile
audire.nam nālit̄ a p̄n° mūdi oēs clerici
nedū laici erāt ſub ptāte ⁊ iuriſdictione
ipꝛ ſi ipoꝝ ipatoꝝ dulcedie ⁊ bēignita-
te fuerunt clēici dimiſſi ſb ptāte pape et
bn̄ficiū h̄ tāq̄ꝫ igrati ſciūt male cognoſcē
ut nō p Inno.in.c.ij. d̄ maio.⁊ obe.bene
ḡ ⁊ ſincte facēt ip̄e papa ſi totā tp̄alem
iuriſdictiōem in maib⁹ ipatori.remittēt
nec alit̄ unq̄ꝫ reſpublica ⁊ marie i italia
geſcēt nec ulterius de papatu tale ſciſma
quale fuit ⁊ ē xxxvi.annis p̄teritis nullo
tp̄e āpli⁹ accidēt . ⁊ ex h̄ ſtat⁹ vniuerſus
clericoꝝ magī reddēt̄ deo ac pp̄l'o deuo
tus ⁊ ip̄e papa cū cardialib⁹ viuerēt ge-
ſtius ac deuotiuſ ac deo ⁊ pp̄l'o magī acce
ptus ⁊ grat⁹ vtiā hic nouuſ ipator rex
vngarie ꝗ h̄ pn̄ti anno currente m.cccc.

mēſ nouēbr. ⁊ dēcēbr. applicuit laudi ſed
ñ mediolani ſit cā tātoꝝ boꝝ. Ad ꝓpoſi
tū itaqꝫ vñdo p euidentī dicēdoꝝ querit
qd ſit iuriſdictio. ubi rñdet ꝙ iuriſdicꝰ
largo mō ſumpta ē ptās de publico itro
ducta cū nccītē iuriſdicēdi ⁊ eqtatī ſtatu-
ende ut inqt gl. in. l. i. ff. de iuri. ō. iu. inde
querit an iuriſdicꝰ ꝓut ē genꝰ ꝯphēdat
ſb ſe ſpēs ⁊ qlitates. dic ꝙ cū ſit genꝰ ꝯti
net ſb ſe meꝝ īpiū ac mixtū ⁊ ſimplicē ⁊
īferiorē iuriſdictiōem ut nō p glo. ⁊ bar.
in. l. īpiū. ff. de iuri. ō. iudi. ⁊ ꝓbat i. l. i. ff.
de offi. eiꝰ cui man. ē iuriſdicꝰ ⁊ in cor. de
defen. ciui. § iuſiurādū. cū ſi. p hoc autem
decidit illa qſtio ſi īpator ꝯtulerit alicui
iuriſdictiōem i caſtro an videat ꝯtuliſſe
merū ⁊ mixtū īpiū ⁊ dr ꝙ ſic ꝙ vbū iu-
riſdictiōis ſimr platū dēt itelligi ⁊ ītpre
tari i ſuo potētiōi eē p iura pdcā ⁊ p l. fi.
cū ibi nō. ff. de cōſti. pn. ¶ Quid autem ſi
īpator utat vbo ꝯcedimꝰ vbi grā ꝯcediꝰ
tali i caſtro ſartirane iuriſdictiōem ⁊c. qd
hēt īportar h vbū ꝯcedimꝰ. qdā dixerūt
ꝙ īportat nuduꝫ exercitiuꝫ iuriſdictionis
nō ius aliqđ nec iuri. trāſlatiōem ar. eoꝝ
q ō ſignificato huiꝰ vbi tradūt p glo. ⁊
bar. in. l. fi. i pn. ff. de dona. ¶ Alij vo ⁊ me
lius dicūt ꝙ īportat trāſlatiōeꝫ iuri. totiꝰ
iuriſdictiōis ar. c. abbate. extra de vbo. ſig
⁊. l. i. ff. de ꝯſti. pn. ⁊. l. i. § cū vrbē. ff. de offi
pfec. ur. Quid autē ſit meꝝ īpium quid
mixtū ⁊ qd iuriſdictio īferior hēt ⁊ nō. i
tex. ⁊ glo. d. l. īpiū. ¶ Poſt h querit qlit
iuri.ꝰ i ſuo generi ſūpta acqrat ad quod
rñdet ꝙ tribꝰ mōis viꝫ lege ꝯſuetudie
⁊ īpiali cōceſſiōe ut nō. p glo. ⁊ doc. in. c.
qm enormis. extra ne pla. vi. ſu. ⁊. l. more.
ff. de iuri. ō. iu. ꝓbat ex his que hntur i
l. i. ff. de offi. eius. cui man. ē iuri. ⁊. l. i. et fi.
C. de eman. li. ⁊ p Inno. i. c. cōqrēte. ⁊. c.
cū ab eccliaꝝ. extra de offi. or 4.° acquirit
viꝫ legitīa pſcriptiōe de qua. ī. dicet. licet
aliqui uoluerūt dicē hūc caſum icludi ſb
illo de ꝯſuetudie qđ ē falſuꝫ iuxta nō. p
Cy. in. l. ij. in iiij. qōe. C. que ſit lon. ꝯſue.
h ſi ſumat iuriſdictio i ſua rudi ſpē. tūc
ēt acqrit p dlegatōeꝫ ab ordiario factaꝫ
ut. l. i. § qui mādatū. ff. ō offi. eiꝰ cui man.
ē iuri. ⁊. d. l. more. ⁊. l. ſolēt. in pn. ff. de offi
ꝓcōſu. ⁊. l. i. C. qui p ſua iuriſdcōe. ⁊ i. l. ij
C. de peda. iudi. cū ſi. qui aūt appellantur
iudices ordiarij dic ꝙ illi quibꝰ a lege vł
īpiali culmie ꝯpetit iuſ dicēdi ptāſ ut ha
het ij. q. vi. in. c. a iudicibꝰ. ⁊ d. l. i. de offi.
eius. cū ſi. ō. allegati. facit etiā auc. ut iudi.

ſine quoqꝫ ſuf. § ſic igit. ⁊ § oꝫ. ⁊ i auc. de
man. pn. ⁊ in auc. de iudi. p totū ⁊ p oēs
illos ti. C. ⁊ ff. ō offi. pfec. p. ⁊ de offi pfec
ur. cū ſe. Et aduertēdū ꝙ p iſtis iuribus
icorpalibꝰ iuriſdictionalibꝰ ꝯpetit ꝯfeſſo
ria ⁊ negatōia ſicut dcm̄ ē ō ꝯpetere pro
huitutibꝰ ruſticis ⁊ urbanis ut nō. p In
no. i. c. ꝯquerēte. extra de offi. or. ⁊ i. c. int
quatuor. de ma. ⁊ obe. ⁊. c. abbate. ō v. ſig.
Quid aūt ſi īpator ꝯtulit diuerſ tpibus
pure ⁊ ſimr duobꝰ militibꝰ ⁊ ſepati iuri.
dictiōem ꝑpetuā i eodē caſtro vł in eadeꝫ
ciuitate ut plerūqꝫ accidit ſicut occurrit i
papa qui frequēt ſcit vł ignorāt idē cō-
fert hnm̄ i pluribꝰ pſonis. qrit quiſ ſit pſe
rēdꝰ breuit dic ꝙ i bñficijs eccliaſtici. hꝫ
locū regła qui ꝑor ē tpe potior ē iure et
iſpicit tēpꝰ date lrāꝝ ñ tēpꝰ pntationis
earū ut i. c. cū qui. cū ibi nō. extra de Reſ.
li. vi. niſi 2e lrē haberent clauſulā derroga-
toriā pmaꝝ ut tradit plenꝰ de hac mā i
. c. tibi qui. de Reſ. li. vi. ⁊ in. c. caplm ſācte
crucis. extra de Reſ. ubi uide. i bñficijs aūt
⁊ i puilegijs tpalibꝰ ſeu īpialibꝰ dic idē
maxie ꝙ ꝯceſſio ſequēs ſp in dubio itel-
ligit fcā ſine pIudicio ⁊ leſiōe ꝑoꝝ ut. l.
ij. § ſi quiſ a pncipe. ⁊ § merito. ff. ne quid
in lo. pub. facit qđ nō. p dy. in regła iuri.
qui ꝑor. li. vi. ¶ Alteriꝰ quero nūqd qli
bet uniuerſitas hēt gnālē iuriſdcōeꝫ cum
mero ⁊ mixto īpio a lege vł ꝯſuetudine
aut uſucapiōe. breuit ſm bar. diſtingue
ut elegāt tractauit in. l. īpiū. ⁊. l. i. ff. de dā
iſec. Quedam ē uniuerſitas que facit ſeu
ꝯſtituit unā ꝓuīnā ut ē ppłs lōbardie vł
mōtiſferrati vł tuſcie ⁊ ſi. ⁊ tūc talꝭ uniuer-
ſitas ipiꝰqꝫ rector ſeu pſes hēt oēm iuri.
dcōem cū mero ⁊ mixto īpio ut. l. i. et. ij.
ff. de offi. recto. ꝓui. ⁊. l. illicitas. in § qui
uniuerſas. de offi. pſi. Quedā ē uniuſitas
que ꝯſtituit ſolā ciuitatē ⁊ tūc ipi ⁊ eius
rcōri ꝯpetit de iure cōi iuriſdcio ſimplex
i caſibꝰ leuibꝰ tm̄ ñ tñ meꝝ ⁊ mixtū īpi
um ut. C. de defen. ci. l. i. ⁊ i auc. de defen.
ciui. § iudicare. ⁊ § audiēt. ⁊ § iuſiurāduꝫ
in fi. fallit. in ciuitate rōna ut. l. i. § cū urbē
ff. de of. p. ur. fallit etiā hodie i ciuitatibꝰ
lōbardie quibꝰ meꝝ ⁊ mixtū īpiū ē con
ceſſum p l. ⁊ pacē ꝯſtātie ⁊ in aliquibus
alijs ciuitatibꝰ que hodie infinite ſunt q
oēm iuriſdcōem cū mero ⁊ mixto impio
ſibi pſcriptiōe lōgiſſimi tpis queſierunt
aut īpiali ꝯceſſiōe. Quedā ē uniuerſitas
que ꝯſtituit aliqđ ſimplex caſtrū ⁊ tūc aꝯ
iſtud caſtrū ſbeſt alicui ciuitati ⁊ tūc ei ñ

cōꝑtit aliqua iuriſdcio imo ipſa ciuitas
cui ſbeſt h3 illā quā exercet ī illo caſtro
ꝛ eius uniuerſitate ut ī.l. qui ex uico.ff.
ad mūicip.facit.C.de nā.li.l.iiij.C.ō epi
ꝛ cle.l.nulli.ꝛ ī auc.qui.mo.nā.effi.ſui.§.
ſi quis igit̄.ꝗ tale caſtꝝ nulli ſbeſt ciui-
tati ſ ſolū ꝑſcdi l' gnāli dnō ꝓuītie ꝛ tūc
h̄ēt illā eādē iuriſdictiōe3 de iur̄ cōi qua3
habet quelibet ciuitas ut patet in caſtris
mōtiſferrati ꝑdemōti.dalfinati creme ꝛ
ſōtim ſm azo.ī ſū' ſua.C.de magi.mūici.
Quedā uero eſt uniuerſitas q̄ n̄ ꝯſtituit
ꝓuiciā nec ciuitatē l' caſtrū ſ qddā collē-
giū artificū utputa lanificiū cdonū ꝑli-
pariorū ꝛ ſi.ꝛ tūc h̄ēt ſimplicē ꝛ īferiōe3
iter ſeipſos iuriſdcōem ut.l.p. ꝛ fi.C.de
iuri.ō.iu.de q̄ plene nō.p Inno.i.c.cū ab
eccl'aꝝ.de offi.or. ¶ Viſo q̄lit̄ iuriſdic°
acquirit̄ uidēdū ē qualit̄ eius poſſeſſio
apprehēdat̄ ꝛ ꝯtinuet̄ ubi ſm̄ Inno.i.c.
ij.extra ō capel.mo.ſcien.ē ꝙ poſſeſſio ge
neral' iuriſdcōis apphēdit̄ ſi vn⁹ actuſ
etiā ſolus iuriſdcōis exerceat̄ vbi grā ſi
cognouit de vna cā ciuili ul' c̄iali l' ſi ali
quid ſil'e faciat qd ad gnā'e iuriſdictiōe3
ꝑtineat itendēs ſp in aīo ſuo velle vti i°
iuriſdcōe vl'it̄.nam ſi ſolu3 itenderet vti
ꝑticulart̄ puta in cauſis ciuilib⁹ tantum
nō acqreret ſibi poſſeſſionem ī c̄mialib⁹
ar.ff.quēadmo.ſerui.amit.l.fi.ꝛ in.c.audi
tis.ꝛ in.c.cū olim.de ꝑſcrip.veꝝ tamē in
cāu ꝑdcō ipſa talis iuriſdic° dicto modo
apphēſa non extēdit̄ ultra illā ꝑſonam
in quā fuit ipa iuriſdcio exercitata ſm eū
nec ob.ad hoc qd ō dicit̄ ꝙ ꝑ unū actu3
iuriſdcionale3 querit̄ poſſeſſio in oibus
ꝯphēſis ſb iuriſdcōe ꝙ diuerſi ſunt ca-
ſus.ꝛ rō ſm eū dr̄ē ē ꝙ ī gnāli iuriſdcōe
ꝯphēdūt̄ oēs ꝑtes eius idō ꝑ exercitium
vnius actuſ quaſi poſſeſſio acqrit̄ ī oib⁹
actib⁹ ꝓpter eoꝝ ꝯnexitatē ſicut dicitur ī
gleba nā vni⁹ glebe apphēſa poſſeſſione
itelligit̄ etiā apphēdi in alijs oibus ſibi
ꝯtiguis ut in.l.iij.in ꝑn.ff.de acq.poſ.que
rō nō ꝯgruit ꝑſois que diuerſe ꝛ ſeꝑate
ſunt. Aduerte ꝙ h̄ opīo videt̄ abſurdi
tatē ꝯtinere ſequit̄ eni ex ea ꝙ ſi in aliq̄
ciuitate villa l' caſtro ꝯſpetat alicui iuriſ-
dictio ꝙ eius poſſeſſio in ſingul' hoibus
nō q̄rat̄ niſi tūc demū cū in ſingul'.eoꝝ
iuriſdcōe3 exercuerit ꝛ ſic pōt euenire ꝙ
multi erūt qui nec ciuilit̄ cāſ agent nec
delinquēt ſic ꝙ ullo tpe nō hēbit in eos
poſſeſſionē nec acqret iuriſdcōe3· quod ē
abſurdū.vnde Cy.ꝛ alij doc.in.l.i.circa fi

C.de emā.li.alit̄ ſentiūt dic ut ibi pata-
rem. Ego idē in hoibus qd ī ſpēb⁹ iuri-
dictiōis qn̄ oēs hoies ſb vno ꝯcuitu iclu
dūt̄ ſecus ſi ī diuerſ.vnde ſi alicui ꝯpet̄
iuriſdcio ī cto t̄ritorio hn̄te plura caſtra
diuīſa ſi unus act⁹ iuriſdcōiſ exerceat̄ in
vno hoie vni⁹ caſtri n̄ erit q̄ſita poſſeſſio
quo ad hoies hitātes in alio caſtro ſi bn̄
erit queſita quo ad hoies eiuſdem caſtri
ꝛ cū hac decl'iatiōe itelligo dcm̄ Inno.et
alioꝝ.acqritur etiam iuriſdcōis poſſeſſio
alio modo ſm Inno.vi3 ſi qs publice ꝑ
plateas ciuitatis vel ville bannum uel
edictū ꝓpoſuerit ſeu ꝓclamare fecerit hoc
mō ex ꝑte tal' dni ꝑcipit̄ vnicuiq3 ꝙ nul
lus audeat tale quid facē ſb tali pena ꝛc.
licet eni nullus ꝯtrafecerit tamē poſſeſſio
acqrit̄ iuriſdcōis ſi null⁹ ali⁹ tūc erat in
ipa poſſeſſiōe iuriſdcōis.alioqui ſi tc̄ ali⁹
ꝑor eēt ī poſſeſſiōe nō quereretur ſibi ex
his actib⁹ ulla poſſeſſio gnāliſ iuriſdcōis
quo ad oēs alias ſpēs nec quo ad omneſ
ꝑſonas ſi bn̄ q̄reret̄ q̄ ad illa ſola capl'a
ipſi⁹ iuriſdcōis ꝛ quātū ad illas ſolas ꝑ-
ſonas in q̄s ipam iuriſdcōe3 exercuiſſet ō
quo vide Cy.vbi ō. Ex his p3 ſm Inno
ꝙ ſi aliqs tyrān⁹ qui multi ſunt tpe mo
derno faciat hoies alic⁹ ville l' caſtri alte-
rius dni ꝯfiteri ꝛ ꝓteſtari ꝙ ſūt ſui hoieſ
l' ſue iuriſdcōiſ ꝗ ab eis accipiat iuramtū
fidelitatl'.l' faciat eos renūtiare iuriſdcōi
ꝑori.dni ꝙ ꝑ h̄ nō acqrit ſibi ullā iuriſdi
ctōis poſſeſſionē ꝙ talia n̄ ſunt act⁹ iuriſ
dcōis ar.i.c.cū dilcō.de reli.do. Retinet̄
aūt poſſeſſio iuriſdcōis cū fuit q̄ſita ſicut
ꝛ poſſeſſio ceteraꝝ reꝝ corꝑaliū vi3 ſolo
aīo ut nō ꝑ bar.i.l.iuſto §.nō mutat.i fi.
ff.de uſuca.ꝛ ꝑ Inno.i.c.querelā.de elec.
ꝛ i.c.bone.el.ij.de poſtu.vn̄ ſi ꝑ.l.ānos qs
ſtaret poſtea ꝙ n̄ utet̄ ipa iuriſdcōe ī ip-
ſo caſtro l' uilla dūmō ali⁹ eo tpe n̄ utē
tur nō ꝑuaret̄ iure ſuo q̄nimo ꝛ ſi hēat
qs iuriſdcōem in certo territōio ubi ſint
plura caſtra ꝛ ī uno ſolo uſus fuerit iuri-
dcōe retiebit̄ poſſeſſio ī oib⁹ caſtris ei⁹ ō
territorij l' ꝓuītie ſm eū ubi ō ar d.l.iij.ī
ꝑn.ff.de acq.poſ. Qualit̄ aūt acqrat̄ poſ
ſeſſio dignitatū eccleſiaſticaꝝ ꝛ q̄lit̄ r̄tie-
atur plene nō.ꝑ Inno.i.c.ī lr̄is.de reſti.
ſpo. ¶ Circa tamē ꝑmiſſa occurrit dubiu3
pōe ꝙ aliqs ꝑtēdat ad ſe ꝑtinē iuriſdcio
nē tal' caſtri qd ab alio poſſidet̄ querit̄
ꝯt̄ quē agē debit ꝯfeſſoria an ꝯtra hoies
caſtri an ꝯtra illū poſſeſſorē dic breuit̄ ꝙ
agi poteſt ꝯt̄ vtrūq3 ut nō i.c.auditi ꝛ i.c.

cū olim.ꝺe pſcrip.ꝛ ſpālit̄ cōtra hoīes ar.
ff.ſi uſufruc.pe.l.i.in fi.ꝛ.ff. ſi ſerui.ven.l.
ſicuti.§.ſi querat̄.ꝛ.l.ſi qs diuturno.ꝛ ſi
fuerit actū ↄtra alterū nō facit ſnīa lata
alteri pіudiciū ñ ſciuēit cāꝫ ſuā agi.l.ſepe
.§.ſciētib⁹.ff.ꝺe re iudi. qꝺ ſequit̄ Inno.
ꝛ Jo.an.in ꝺ.c.audit̄.i pma glo.ubi plē
nō.ꝺe h.modo reuoco in dubiū an iuri.ᵒ
gnāl' ꝗrat̄ pſcriptiōe. breuit̄ dic ꝙ ſic ꝑ
tex.i ꝺcō.c.audit̄.ꝛ.c.cū oliꝫ.ꝺe pſcrip.cū
ſi.ibi nō.ꝛ idē ſeqt̄ Cy.i ꝺ.l.i.C ꝺ emā.
li.ꝓ quo facit tex.i.l.fi.ff.ꝺe aqua plu.ar
dū tm̄ īteruēiat ſcīa ꝛ patīa pncipiſ ſeu
illi⁹ ad quē ipſa tal' iuriſdcio pertinebat
ſm̄ bar.ut ibi nō.ꝑ eū ꝛ i ꝺcā.l.iuſto.§.ſi
mutat.ff.ꝺe uſuca.ꝓ hoc etiā facit.l.uiroſ
cū ibi nō.ꝑ glo.ꝺe diu.of. et api.li.xij.et
nō.etiā ꝑ guil.ꝺe cu.ꝛ alios i ꝺ.l.ipium.
ff.ꝺe iuri.ō.iu ¶ Ampli⁹ circa pmiſſorū
doctrinā ꝗrit̄ an ius pedagiādi ſeu uecti
galia iponēdi pſcriptiōe querat̄ ꝛ breui/
ter dic ꝙ ſic pſcriptōe tān tpis cui⁹ initij
ↄtrariū mēoria nō exiſtit ut ē tex.i.c.qui/
buſdā.§.p.extra ꝺe ꝟ.ſig.qꝺ ſeqt̄ Cy.i.l
ij.C.noua vec.ipo.ñ poſ.ꝛ bar.i.l.ſi publi
canus.§.i vectigalib⁹.ff.ꝺ publi.ꝛ ray.co
ti.l.vectigalia.dū tñ ut pdictū ē iīueniat
ſcīa ꝛ patīa ei⁹ cōtra quē pſcribit̄ ſicut in
ceteri.iurib⁹ icorpalib⁹ dictū ē. Sed hic
aduertēdū ſm̄ bar.ubi ſ nā aut pſcribit̄
hoc ius pedagiādi cōtra ꝑuatū ad quem
p⁹ ꝑtinebat l' ex cōceſſiōe pncipis l' pre/
ſcriptōe ꝛ tūc ſufficit ei⁹ ſcīa ꝛ patiētia ꝛ
tēpuſ lōgū x.l'.xx.an.aut pſcribit̄ contra
pncipē ꝛ tūc exigit̄ tēpus cuius cōtrarij
mēoria nō exiſtat ꝛ ſcīa ipſi⁹ pncipis uel
ſaltum pſidis illi⁹ ꝓuīnc ſcīa ꝛ patīa ad c⁹
pſidis curā ꝑtinet ꝺe talib⁹ uectigalibus
ut.l.iij.C. noua uec.impo.ñ poſ. Ex qb⁹
infert̄ ſm̄ bar.ꝙ multe ciuitates uille et
caſtra marie in tuſcia ñ pſcripſerunt ius
pedagiādi nec iponēdi uectigalia ꝙ ñ iīt/
ueit pſidis ſcīa nec pncipis.ꝓpt' ipſoꝝ ab
ſentiā. Quid ḡ ſi aliquis pſcripſerit ius
pedagiādi ꝺe c̄tis ſpēb⁹ ſeu reb⁹ puta ꝺe
lana ꝛ lino an poterit exigē ꝺ alijs rebuſ
puta ꝺe uino frumento ꝛ alijs.dicit bar.
ubi ſ ꝙ nō ar.ff ꝺe iti.actuqꝫ pua.l.i.§.ſi
quis h iterdcō.cū ibi nō.ꝛ ꝓbat̄ i.l.licita
tio.§.eaꝝ reꝝ.ff.ꝺ pub.ad qꝺ fac̄ qꝺ nōt
Inno. i.c.audit̄.ꝺe pſcrip. Sꝫ nūc ꝗrit̄
quāto tpe ꝑdit̄ ius pedagiādi dicit bar.
i ꝺ.§.eaꝝ reꝝ.diſtiguēdū.aut ei tale ius
ꝑtinebat ad ꝑuatā ꝑſonā ꝑuile° ul' ↄſue
tudie ꝛ tollit̄ ꝛ ꝑdit̄ ſpacio x.an.eo non

ↄtēdo ar.i.l.i.ff.ꝺ nūdi.ꝗ ꝑtiebat ad fiſcū
ſeu rē publicā ciuitat̄.ꝛ tūc reqrit̄ ceſſa/
tū eē ſpatio xl.an.ut.l.oēs.C.ꝺe pſcrip.ꝛ
l.oēs.C.ꝺe pſcrip.xxx.an. nec ob.l.ↄperit
co.ti.ꝙ loqt̄ i ſolōe tributi qꝺ pſtat̄ in
recognitōe ul'is dñij cui ñ pſcribit̄ ſicut
nec ꝺecimis ut i.c.cām.ꝺe pſcrip.ꝛ i.c.du
dū.ꝺe ꝺeci.Et ex his īfert̄ ꝙ huic liber/
tati ne quis tēat̄ ad ſolōem taleaꝝ ul' o/
neꝝ pōt ↄt̄ ciuitatē ul' caſtꝝ pſcribi ſpa/
cio xl.an.ut ꝺet'iat gl.i.l.ſi publican⁹.i.§.
ꝺe reb⁹.ꝛ ꝓbat̄ ea.l.§.i oibuſ.ꝛ ibi ꝑ Ja.
ꝺe are.ff.ꝺe publi.ꝛ i.l.licitatio.§.eaꝝ rꝝ.
C.co.ti.ꝛ nō.ꝑ dy.i.l.ↄmiſſa.ff.ꝺe publi.
licet ꝺe iure cōi oēs ad h onera tēant̄ ut
l.oēs.C.ꝺe an.ꝛ tribu.li.x.ꝛ.l.ij.C.ꝺ mu
pat.ꝛ in.l.uacuat̄ C.ꝺe ꝺecuꝛ.li.x.cum ſi
ibi nō.faciūt ad pſcriptiōeꝫ ꝺe q ſ.l.fi.C
ꝺe fun.rei ꝑua.i glo.ſup ꝟ.uetuſtat̄.ꝛ qꝺ
nō ꝑ glo.in.l.in frauꝺē.C.ꝺ āno.ꝛ tribu.
Quid ḡ dicem⁹ ꝺe qōe cotidiana occur/
rēte ꝺe fcō.ecce ꝙ uilla l' caſtꝝ hꝫ meꝝ ꝛ
mixtū ipiū ꝛ territoriū ꝛ ↄ.ineſ per ſe ab
alijs locis ſeꝑatos intra qꝺ territorium
ꝛ ↄfines aliqs hēt c̄tas ꝓpꝛetates ꝓ qb⁹
ptēdit ſe ñ ſoluiſſe aliq̄ onera ſpacio xl.
an.ꝛ ſic dic̄ ſe tutū pſcriptiōe.ꝗrit̄ an ſit
audiēd⁹ vꝛ̄ ꝙ ſic ꝙ iſta ſtāt ſil' ꝙ tō iuri.ᵒ
ꝛ ↄfines ſunt uni⁹ uille ul' caſtri ꝛ euꝫ i
eoꝺ territorio ꝛ eiſdē ↄfinib⁹ poſſit reſt'
ꝓꝓetas aliq̄ pſcribi ut in.c. audit̄.ꝛ in c.
cū oli.ꝺ pſcrip.cū ſi.ibi nō. In ↄtrariū fa
cit nā iſte ſunt publice functiōes q̄ pnci/
pi ꝺēnt̄ iōqꝫ eis ñ pſcribit̄ ut in.l.cōpit.
C.ꝺe pſcrip.xxx.an. Quid ſi aliqs emēit
ut cotidie videm⁹ a ciuitate pedagiū ali/
qꝺ ꝓ certo tpe ſum' ſine pacto ꝛ inde pē
dēte tpe ſupueiat guerra que ipedit exa
ctionē ꝛ fructū dci pedagij an fiet ipi ēp/
tori remiſſio eius quātitat̄.i toto l' i pte
ꝺe qua rñdeꝛ̄ hēt ipſi cōi. Adūte qꝺ ple
rūqꝫ ꝺe fcō ↄtigit ꝛ bar.hāc qōeꝫ late diſ
pūt in.l.cotē ferro.ff.ꝺ pub. Sꝫ ↄcluſiue
dicit ꝙ vēdita vꝛ̄ ſola ↄmoditas ꝛ ꝑcep°
ipſi⁹ pedagij ñ aūt ipm̄ ius pedagij ar.l.
ſi uſufruct̄.ff. ꝺe iuꝛ.ꝺo.ꝛ i.l.ↄctio.§.fi.ff.
ꝺe pi.ꝛ ↄmo.rei. vē.ꝛ.l.aeqli⁹.ff.ꝺ dona.
nā ipm̄ ius uēdi ꝑ ciuitatē ñ poſſit ut.l.fi
C.ꝺe uec. vñ qñ uēdit̄ talis cōmoditas
ſeu ꝑceptio pedagij vꝛ̄ uēdi alea l' iactus
retis l' piſcīū l' fruct⁹ futuri ut.l.nᵉ ēptio
ff.ꝺe ↄt̄.emp.ꝛ.l.ſi iact⁹.ff.ꝺ act̄.emp.vñ
ſm̄ eū ſic diſtigue aut guerra ↄtigit ſine
facto ꝛ culpa ciuitat̄.a qua emit pedagiū
ꝛ tūc ñ ꝺēt ipſi emptori fiēi aliq̄ rmiſſio

ſed omne pꝛiculū cōtigēs cedit ei⁹ dāno ut dictis iurib⁹ ⁊ inſti. de emp. ⁊ ven. §. cum autem. ⁊ ibi nō. aut guerra cōtingit facto vl' culpa ipſius ciuitatiſ ut ꝙ ꝯtra eam fit guerra vl' ipſa ciuitas facit cōtra aliā guerrā ſiue iuſte ſiue iniuſte ſm eum ⁊ tūc dēt ſibi fieri rmiſſio ar. l. ſi merces §. culpe. ff. loca. ⁊ l. fi. C. ſo. ma. cuȝ ſi. nec ob. l. fi. ff. de ac. emp. quia ibi nō fuit illa guerra ſeu violētia propter inimicitiam vēditoris. alias ſecus ut ſupra dictū eſt.

¶ **Seruitutū poſ**ſeſſione quaſi fuit ⁊ ſtetit. ¶ Merito dicitur ⁊ quaſi quia in iſtis iurib⁹ icorꝑali bus non ē ꝓprie uera poſſeſſio ſ; impropria ut. l. ſeruus. §. icorꝑales. ff. de acqui. re. do. ⁊ in. l. quotiēs. de ſeruitu. Qualiter autē poſſeſſio l' q̄ſi in iſtis iuribus acquirat' dictum eſt in precedenti glo.

¶ **Spatio annoꝝ** x. xx. ¶ Quale ⁊ quantū temp⁹ in iſtis ꝑſcriptiōib⁹ requirat' plene dictū eſt ſ.

¶ **Quare cum pre**dicta vera ſint. ¶ Hec eſt li. cōcluſio que p̄ ceteris eſt notanda ut p̄dixi ſepius ⁊c.

¶ **Deberi et debi**tas eſſe predictis molendino ⁊ domui. Hic multum nō. ꝙ verba ſnie ꝓferende debent referri ad rem ipſam cui ſeruitus debetur non autē ad perſonā cuius res ē ut hēt' in. l. qui aliena. ff. de ne. geſ.

¶ **Ad non turban**dū ⁊ moleſtādū. Uides hic ꝙ ꝓ huiuſ modi iuri. icorꝑalib⁹ ſimul ⁊ ſemel ꝓpōi tur actio cōfeſſoria ⁊ iterdictū vti poſſidetis qᷦ de iure fieri pōt cum nulla ſit ſit ꝯtrarietas uel repugnātia ut traditur i. l. ſicut in §. ariſto. ⁊ l. ſi quis diuturno. ff. ſi ſerui. ven. ⁊ l. uti frui in fi. ff. ſi vſufruc pe. ⁊ in. l. pe. ff. de ſerui. ⁊ eſt tex. in. c. cum eccleſia ſutrina. extra ꝺ elec. et plene dixi ſ. in ti. de poſ. turba. ubi uide.

¶ **Preſtandum ei**dem. An debitam ſuper hoc cautioneȝ. ¶ Si ſane ꝯſideres vides ꝙ̄ multa in ꝯcluſione petuntur ⁊ que ſpectāt ad iudicis officiū ꝑ ſniam eius declarare. pͥmo quid iudex debet ꝓnūtiare ſuper iure ſeruitutis uel iuriſdcōis ſi ſit debita uel nō. 2ᵒ. in quantū repiat deberi ꝓnūtiabit ꝙ aduerſari⁹ teneat' patiētiā p̄ſtāe ꝺ pāti. 3ᵒ. ꝙ caueat de nō turbādo in futurū ut eſt tex. in. l. har. ff. ſi ſerui. ven. ¶ 4ᵒ. cōdēnabit reū ad itereſſe tpiſ p̄teriti ut. l. loci corpus §. i. ff. ſi ſeruit⁹ ven. ¶ 5ᵒ. ꝓuidebit ꝙ lite pēdēte reus caueat ꝺ nō ipediēdo ipm poſſeſſorē uti ſolita ſuitute l' iuriſ dcōe uſq; ad fi. litis. ut hētur in. l. p. ff. de aqua coti. ⁊ eſti. ⁊. l. iiij. §. hoc autē. ff. de iti actuq; ꝑua. facit qᷦ nō. ꝑ Inno. in dcō. c. abbate. in fi. glo. de v. ſig. Cetera aūt que in lrā ſequūt' declā ut alias ſcripſi.

¶ Forma li. in actōe negatoria.

Corā uobis d. p. vicāio dnī poteſtatiſ papie agit ⁊ i iure ꝓpōit auguſtin⁹ de pozolo ſuo ⁊ ſindicario noīe coīs ⁊ hoim terre garlaſchi contra ⁊ aduerſus Jo. franc. gallinā ⁊ cōtra quācūq; aliā ꝑſonā ꝓ eo ⁊ ei⁹ noīe i iudicio legitime ꝯparētē dicēſ ipe aug. ꝙ iam lōgiſſimo tpe tā ꝑ ſe ꝙ̄ ꝑ eiuſ āteceſſores tenuit ⁊ poſſedit ꝓ ſua ⁊ tāq; ſuam domū unā poſitā i papia cui cohēt ⁊c. quā do. p̄fat⁹ Jo. fran. ex quadam eius domo poſita i dcā ciuitate cui coheret ⁊c. infixit ſeu ipoſuit trabē vnā ſeu tignū vnū p̄ter ⁊ ꝯtra uolūtatē ſciām ⁊ patiēȝ d. aug. ⁊ hodie infixū ⁊ ipoſitū hēt et tēt idebite ⁊ iiuſte. Ampli⁹ dicit ⁊ ꝓponit idē aug. ꝙ p̄fat⁹ Jo. fran. deriuare ſeu decurrere facit aquā ꝑ quādā petiam prati dicti aug. poſitā ⁊c. ad qᷦdā moleñ dicti Jo. fran. poſitū ⁊c. Rurſumq; idem Jo. fran. p̄tēdēs hrē iuriſdcōeȝ i loco garlaſchi i ipo loco ⁊ hoies ibidē ꝯmorantes ⁊ hitantes nititur exercere ⁊ de fcō exercuit ⁊ exercet iuriſdcōeȝ tā i ciuilibuſ ꝙ̄ i crialibus cauſis cū tn̄ rei veritate iſpecta ad ipȝ Jo fran. nulla iuriſdcio ptieat nec ptiet in loco p̄dcō ſ; ipa iuriſdcio in totū ſpectauit ⁊ ptinuit ⁊ hodie ſpectat ⁊ ptiet ad cōe ⁊ hoies ⁊ vniuerſitatē papie cui ciuitati ipe loc⁹ garlaſchi ſbiect⁹ ē ⁊ ſuppōit⁹ fuit ⁊ ē ātiquiſſimis tpib⁹ q̄ ad oīodā iuriſdcōeȝ ⁊ merā ⁊ mixtū ipiū ⁊ qm̄ ipe Jo. fran. ſepi⁹ āmonitus et req̄ſit⁹ ut a p̄dcis deſiſteret recuſauit et recuſat deſiſtē idebite ⁊ iiuſte. Idcirco p̄fat⁹ aug. aīaduertēs p̄dcā vera eſſe cum nūq̄ dcō Jo. fran. ius ꝯpeteret i p̄dictis

petit ⁊ requirit noīe quo ſ ſingl'a ſigul'
debite referēdo quaten⁹ p ueſtrā diffini
tiuā ſniam ꝓnūtieti. ⁊ declareti. nullā ſer
uitutē nec iuriſdictionē nec ius aliquod
ſuitutis ⁊ iuriſdictiōis ↄpetiſſe nec ↄpe
tere in predicti. domo aqueductu et loco
garlaſchi d. Jo. fran. ſi ipꝫ locū garlaſchi
dictā domū ⁊ ꝑtiā prati fore et eē liberās
⁊ exemptas a p̄dicti. iuriſdcōe et ſeruiti.
et in oībus dāniſ ⁊ itereſſe ⁊ expeñ. facti.
⁊ paſſi ⁊ p ſup̄ſcriptū aug. ⁊ ō fiendis ⁊
patiēdis p ſup̄ſcriptū an. in futuꝝ ſolē/
nit' ꝓſtat' deduceñ. in p̄nti iudicio oē
ſuū ius ſibi ↄpetens ⁊ ↄpetiturū ſaluo
iur' addeñ. ꝛc. ñ aſtringens ſe ꝛc.

Quoram uobis

Iſte li. eſt negatiue conceptus
ꝙ negatōia q̄ i eo ꝓpōit' ē huiuſmōi nē
ut p eā neget' ius ↄpetē aduſario ut. l. ij.
i p̄n. ⁊ l. loci corpus. § ↄpetit. ff. ſi ſui. vē.
⁊ inſti. de acti. § eque ſi agat. ꝟ. itē p̄dioꝝ
⁊ ibi nō ꝓlē ō hac mā p glo. ⁊ Ja. but.

¶ Suo ⁊ ſindicario

noīe. ¶ Hic uides ꝙ iſte aug. fungitur
uice duoꝝ tāq̄ ipe ⁊ tāq̄ ali⁹ i eadē ſcri
ptura qd̄ ſati credo admitteñ cū p h̄ nº
iteruēiat iuris l' fci ↄtrarietas ſeu repu/
gnātia ar. ad hoc in. l. tutoꝝ. ff. de fideiuſſ.
et. l. fiſtulas. § i. ff. de ↄtra. emp. et qd̄ hē
tur et nō. in. l. iij. de adop. ꝛc.

¶ Poſuit trabem

ſeu tignū. ¶ Hec ē q̄dā ſpēs ſeruitutis
urbane de qua tradit' i. l. binas qs edes.
et. l. ſi ſi iter me. et. l. hec aūt iura in fi. de
ſer. ur. pre. i q̄ ſeruitute ꝑdēda ñ ſufficit
ſimplex negligētia ñ utēti. ſ; ē nēcia etiaꝫ
aduſarij cura i obturādo foramia i q̄buſ
tigna erāt ipōita. ut. d. l. ſ; aūt iura. ꝛc.

¶ Per quandam

ꝑtiā p̄ti d. aug. Nōnt' dicit ꝙ p̄tū ē ip
ſi⁹ aug. ꝙ negatōia ac° q̄ p ipm ꝓpōit' ut
p̄tū ipm ab hac ſuitute libēt' nō ↄpetit
niſi dnō p̄dij ſic̄ dēm ē de ↄfeſſoria i ti°
p̄ce. ut ꝓbat' i. l. i. ⁊ ij. i p̄n. cū ibi nō. ff. ſi
ſui. vē. dicēt aliq̄s q̄re he actiōes q̄ p hu
iuſmōi ſuitutib⁹ l' iurib⁹ incoꝛpalib⁹ ſ;
nōie appellāt' uide gl. q̄ ē. ff. ſi ſui. uē. l. ij. i
p̄n. ⁊ inſti. de acti. in. § eq̄. ꝟ. Itē p̄dioꝛuꝫ
fort' iſtā qōꝫ ⁊ ibi p dy. ⁊ Ja. but. ⁊ bar.
lati⁹ i. l. ſi p̄⁹. ff. de no. op. nūc. Sꝫ ꝙ eius
iueſtigatio ñ ē apd̄ nōꝛios quib⁹ p̄ſēs

opuſculū dirigit' ml'tū util' nec fructuo
ſa iō ꝓ nūc ad idē nō. uos rmitto. Ad
huc de alio q̄rit' dēꝫ ē ſ ꝙ negatōia dat'
dnō p̄dij a quo negatur ſeruitus deberi.
nūq̄d g° iſte aug. actoꝛ dēt ꝓbare ſe dnm
dci p̄ti ⁊ vī ſm aliq̄s ꝙ ſic ná cū dniūm
ſit cā negatōie ſic̄ dniūꝫ ē cā rei vē. meri/
to ſeq̄t' ꝙ ſic̄ agēs rei veñ. dēt ꝓbare ſe
dnꝫ ut. l. doce ancillā. C. de rei vē. ⁊ l. i rē
actio. i p̄n. ff. de rei vē. ⁊ l. i. C. de alie. iudi
mu. ca. fac. ita ⁊ iſte aug. agēs negatoꝛia.
Alij diſtiguūt aut iſte aug. ē i poſſeſſiōe
ipi⁹ p̄ti ⁊ tūc ſuffic̄ ꝓbare ſe poſſidē ipm
p̄tū ꝙ ꝓbata poſſeſſiōe p̄ſuit' ō ei⁹ dnio
cū de ipo dnio ſolū icidēt' q̄rat' iux̄ nō. i
l. qdā i ſuo. ff. de ↄdi. inſti. aūt ñ ē i poſſeſſi/
one ⁊ tūc icūbit ſibi nēcitas ꝓbādi exp̄ſ
ſe ō ſuo dnio p iura p̄dcā quā opi. ſeq̄t'
Inno in. c. abbate ſane ex̄ de ꝟ. ſig. ⁊ bar.
i d. l. ſi p̄⁹. de no. op. nū. ⁊ eā firmat gl. i
l. ſic̄. § ſi q̄rat'. ff. ſi ſer. vē. ⁊ ſic hēs vnam
vtilitatē q̄ ē eē i poſſeſſiōe q̄a p̄ſuit' dnō
eē. alie ēt hn̄t' vtilitates de q̄b⁹ ꝓlē teti/
git gl. i d. § ſi q̄rat'. ⁊ i. l. i. § i. de iti. actuq̄ꝫ
p̄ua. it' q̄s illa nūerat' viꝫ ꝙ poſſeſſoꝛ con
uēt⁹ ñ tēt' p̄ſtare cautionē aduſario ſuo
imo ei⁹ aduſari⁹ illaꝫ ſibi p̄ſtabit ꝙ poſ/
ſeſſoꝛē ñ impediet nec turbabit pendēte
lite. vt. l. p. ff. de aqua coti. ⁊ eſti.

¶ Nulla

iuriſdcio ꝑtinuerit nec
ꝑtinuit. ¶ Pro q̄cūq̄ꝫ
iuriſdcōe tuēda l' ea denegāda ↄpet' act°
confeſſoꝛia ⁊ negatoꝛia vt dixi i ti. p̄ce. ⁊
nō. p Inno. i. d. c. abbate. ex̄ de ꝟ. ſig. et. c.
dilecti. extra de capel. mona.

¶ Spectat

⁊ ꝑtiet ad cōe ⁊ ho/
mines papie ꝛc. ¶
Hic hēs ꝓ regl'a ꝙ i locis ſbiectis citati
ipa ciuitas de iure cōi hēt plenā iuriſdi/
ctiōeꝫ ut. l. q ex vico. ff. ad mūici. ⁊ dixi ſ
ti. ꝓrio. facit i auc̄. qui. mo. na. effi. ſui. §.
ſi qs igit'. ¶ Quid aūt ↄp̄hēdat' appel/
latōe ciuitati. l' pate l' ciuiū plene nō. per
bar. i. l. urb'. appellōe. ff. ō ꝟ. ſig. Hic aūt
dndit tale dubiū viꝫ cui cōpetat iſta ne/
gatōia an cōi garlaſchi an cōi papie. Et
breuit' ſm Inno dicēdū ē ꝙ utriq̄ꝫ coꝝ
iſolidū ↄpetē pōt ut p eū nō. i. c. auditis
de p̄ſcrip. facit. l. p̄ncipalit' cāꝫ. C. de libe.
cā. ſicut dēm ē i cāu ecōuſo ↄtra vtrunq̄ꝫ
ↄfeſſoꝛiā ↄpetē ut idē Inno. nōt i dcō. c.
auditis ⁊ ego ſ dixi i ti. p̄ce. Snia tamē
q̄ ↄtra unū ꝓfert' alteri ñ nocebit niſi ſci
uerit cauſā ſuā agi ſm Inno. ubi ſ ⁊ i. c.
dilect⁹. lo. i. de ap. ⁊ nō. p gl. i. c. auc̄te. § i.

extra de ſerui.le.li.vi. patet ergo ꝙ cõe gar-
laſchi oppõit ꝺ iure tertij i modũ agẽdi
iſta act' negatõia dũ dicit' iuriſdictionẽ
iſtã ꝑtiere cõi papie. qꝺ an fieri poſſit et
qñ h̃ ꝓcedit nõ plẽ ꝑ Cy.i.l.cũ ſer.aũ.C.
de ſeruis fugi.ꝛ ꝑ bar.in.l.ij.ff. de excep.
rei iudi.ad qꝺ facit l.loci corp9 §.ꝯpetit.
ff.ſi ſerui.vẽ.ꝛ.l.fi.de rei vẽ. Ad cui9 arti
culi pleniorẽ doctrinã ſic diſtigue.aliñ qs
excipit de iure tertij ei9 cui ſucceſſit ꝛ in
h̃ dic ut plene nõ.ꝑ dy.in.c.ſi qs in ius.
de re.iuri.li.vi. ꝛ qꝺ nõ.ꝑ glo. ꝛ doc.in.l.
vitia.C.de acq.poſ.ꝛ.l.fi.ꝛ.l.pomp9.ꝛ.l.
apud celſuz.§.de autoꝛ.ff.de doli.excep.
Aliñ qs excipit de iure tertij eius cuiuſ ẽ
fideiuſſoꝛ quo cãu diſtiguit'. ꝺ i° excep°
ẽ pſonal' aut ꝛ̃alis ut tradit' in.l.excepti
ones.ff.de excep.ꝛ.l.ex pſona.ff.de fidei9.
ꝛ plene nõ.ꝑ Cy.in.l.mãdatõi.C.de non
nu.pecu. Aliñ qs excipit de iure t'tij ſibi
correi quo caſu diſtinguit' late ꝑ bar.et
glo.in.l.pe.ff.de duo.reiſ.ꝛ.l.i. ꝛ auc. ibi
poſita.C.de duo.reis. Aliqñ qs excipit
de iure tertij ꝑſus extranei q̃ cãu ſubdi
ſtigue aut ip̃z ius ipſi9 t'tij eſt ſimuliter
ꝑẽptiuũ ꝛ extictiuũ iuris agẽtis ꝺ ſim'
ſuſpẽſiuũ.primo caſu aut ip̃m ius tertij
extinguit ius ipſi9 agẽtiſ ita demũ ſi ille
tertiuſ uelit ꝛ tunc ñ admittit' exceptio
de iure tertij ut.l.i.ꝛ ibi nõ.ꝑ glo.ꝛ doc.
ff.ſi ager.vec.ꝛ.l.ij.C.ꝺ iure emphi. aut
ipſum ius tertij extinguit ius agenti. ita
demũ ſi ille terti9 non ꝯtradicat. ꝛ tunc
põt opponi de iure ipſi9 tertij ut i.l.filio
ꝑ̃terito.ff.de in iuſ.rup.teſ.coniuncta.l.i.
ff.de excep.rei iudi. Et pro hac ꝑte uide-
tur caſus in.l.ij.§.i.ff.de do.excep. cõiũcta
glo.que eſt in.l.elegãter.in ꝑ̃n.ff.de dolo
Aut ipſum iuſ extiguit ſiue terti9 uelit
ſiue non ꝛ tunc põt opponi de iure ipſi9
tertij ut.l.fi.C.de rei ven.ꝛ.d.l.cũ ſeruũ
cum glo.ſua. ¶ 2°. autem caſu principali
quãdo ius tertij eſt ſuſpẽſiuũ intentiõis
agẽtis tũc excipi põt de iure tertij ut.d.
ij.ff.de excep.rei iudi.ꝛ.l.qui cũ heredem
ff.de actio.ꝛ ob.licet cõtrafaciat.l.fi.C.de
peti.here. Et predicta locũ hñt quando
de iure tertij ꝓponit' in moduz excipiẽdi
ſed nũquid in modũ agendi põt ius ter-
tij in iudicio deduci videtur ꝙ non ſine
ſpeciali mandato illiuſ tertij cui9 ẽ actio
ar.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de neg̃.geſ.
ꝛ.l.quotiens.§.is qui tempali.ff.de admi
tu.cum ſi. In contrariũ facit quod dcm
eſt ſupra in forma pñtl.li. ꝛ quod hẽtur
in.l.ſi poſt mortem.§.fi.ff.de contra.tab.ꝛ
l.loci corpus.§.competit.ff. ſi ſerui. ven.
Sed reſpõdeo ꝙ ius tertij principaliter
agendo ꝛ ſuper eo ſe fundando non põt
per alium ſine mãdato deduci in iudicio
ut in ſupra alle.pro prima parte vbi do
ius tertij incidenter deducitur agẽdo ut
in preſenti li. Nam actoꝛ negat ius ſerui
tutis uel iuriſdictionis competere reo ꝛ
hoc per ſe ſufficeret ipſi actori. verum tñ
ad maiorem ſui iuris propoſiti cõfirma-
tionem inducit ius illius tertij. ꝛ poteſt
tunc proponi in vim agendi ut in 2°. alle
Aut ergo quis agit ex ſuo proprio iure
in ſua perſona fundato deſcendente ex fa
cto ꝛ iure tertij et tunc tale ius tertij po
teſt in iudicio poni et allegari ad fortifi-
candum ius proprium in iudicio propo-
ſitum ut d.l.ſi poſt mortem.§. fi.cum ſi.
do.igit'.agit quis petitione hereditatis.pro
parte ſibi delata ab inteſtato eo quia ta-
lis fuit preteritus et teſtamentũ fuit n̄ᵐ
uel contra tab'. ruptum ut ibi certe iſta
petitio hereditatis.eſt ius propriũ ipſius
proponentis tamẽ cauſatur ex iure ipſi9
tertij quod eſt nullitas teſtamẽti h̃ qdẽ
fieri conceditur. Aut quis agit iure alie
no ꝛ fundatur in perſona tertij ꝛ tunc h̃
fieri non conceditur in modum agendi
ſine mãdato eius exẽpla ſunt in toto ti.
de procur'. vnde ſi agens negatoria dicat
tibi non competit iuriſdictio uel tal' ſer-
uitus ip̃e propõit ius libertatis ſibi ꝯpe
tere qꝺ eſt ius ꝓpriũ in eius pſona princi
paliter fundatũ licet cãm trahẽ poſſit a
2°. ut ſi adijciat ꝑ modũ cẽ quia iuriſdi°
pertinet ad cõe papie ut hic quo caſu eſt
audiendus allegãs ius tertij tali modo
etiã in vim agẽdi. Quid ergo ſi ius t'tij
non ꝓpõit' ab alio i viz agendi nec excipi
endi ſed ille tertius ꝑ ſuo intereſſe com-
paret in lite inter alios mota petens de
iure ſuo cognoſci aut ſit audiendus dic
ꝙ ſic ut in.c.cum ſup.extra de re iudi.et
nõ.ꝑ Inno.in glo.ij.in.c.veniens extra ꝺ
teſti.ꝛ ꝑ bar.in.l.a diuo.pio.§. ſup reb9.
ff.de re iudi.ꝛc.

¶ Pronũcietis et

declaretis nullã ſeruitutem. ¶ Aduerte
ꝙ ut ſupra dixi ſi iudex ꝓnũtiat contra
cõe gar.ꝙ ſñia non noceret cõi papie niſi
ſciuiſſet cauſam ſuaz agi.ut in.l. ſepe.in
§.ſcientibus.ff.de re iudi.ꝛ nõ. Inno.in
.c.auditis.de preſcrip.Jo.de.

¶ **Dictaque domū**

ac petiā pti fore et eē liberas ꝛc. ¶ Ui
des hic ꝙ ꝟba liberatoria ſūt ad rē non
āt ad pſōꝫ referēda ꝙ ſnīa pdio fert̄ ut i
l.q aliena.in fi.ff.de neg͛.geſ. hic q̄ro de
uno an dn̄s alic⁹ ciuitatis uel uille ſeu
aliqua coitas terre uel caſtri ſi p aliū al
teri⁹ ciuitatis dn̄i uel uniuerſitatē ali i
inferat̄ moleſtia ſibi ſb̄dito īponēdo ei
collectā et alia onera an poſſit ſibi ſub
ditū defendē ⁊ in libertate auxiliari agē
do et excipiendo dic bʳ ꝙ ſic p ſuo int̄
eſſe ut dicit Inno.in.d.c.auditis.d̄ pſcp̄
et in.c.cōq̄rente.de of.or.et i.c.romana.eē
de ſen ex.li.vi.p Archy.de re iudi.in.c.
ad apoſtolice.li.vi.p Jo.an.in.c.auctore.
in fi.eē de pui.li.vi.ad qd̄ facit tex.in.c.
lꝫ cām.in fi.de ap.et in.l.i.§.p banc.ff.de
rei uēdi.

¶ **Et in omnibus**

dānis intereē et expenſ. ¶ Aduerte ꝙ
in hac negatoria etiā ueniūt dāna et in
tereē ſic̄.ſ.dcm̄ eſt in ꝯfeſſoria dū tamē
ps illa req̄rat.ut nō.Inno.i.d.c.abbate.
de ꝟ.ſig.in fi.magne glo.et pbat̄ i.l.loci
corp⁹.§.ſi fūdus.et.l.ſi forte.et fi ca ſi.ff
ſi ſerui.uendi.

¶ Forma libelli in actione noui opis

Orā uobis

d.b.uicario domini pote
ſtati.papie dicit ſigꝫficat
et ꝓponit Tho.belliſon⁹
ꝯ̄ et aduerſus Auguſtinū de pozolo ꝛc
dicēs dn̄s Tho ꝙ dū pſat⁹ Aug⁹ āno
pn̄ti et mēſe aprilis ꝓxime p̄teriti cepiſ
ſet ſeu inchoaſſet fieri facē ſup quodam
ipi⁹ Tho.ſedimie poito et iacēte ꝛc.quē
daꝫ parietē muri cū uolēdi edificare do
mū unā: Idē tho.ſentiēs ſe ex tali edifi
cio et ope et ꝯſtructione grauari ipi au ꝛ.
nouū opus ſolēnit̄ nūciauit modulos
que ſeu mēſuram tūc ex ſtructi opis aſ
ſūpſit ſeu aſſumi fec̄.put hec oia ꝯſtāt
publicꝭ actis et documētis. q̄ qdē nunci
atione tūc per ipm augᵐ ſpreta in ꝯtem
ptū officij pſidalis oīo et deducta ante
aliquā remiſſioꝫ tacitā uel expſſā dcē de
nūciatiois pfatus Aug⁹ in ipſo ope et
edificio ꝓceſſit ſeu ꝓcedi fecit uſqꝫ fere
ad dci opis ꝯſūmationē i maximū ipi⁹
Tho.detrimētum et cōm̄odum ſuſti
cum. Quare preſcript⁹ Tho.uolēs et i
tendens ius ſibi ꝯpetens tam ex dcā nū
ciatione q̄ alit̄ ꝓſequi cont̄ ipm auguᵐ
petit ⁊ requirit a uobis q̄tenus ex offō
ueſtro et oī alio iuē uia forma et modo
q̄bus melius fieri pōt p ueſtrā ſnīaꝫ dif
finitiuā ꝯdēnetis et ꝯdēnatum iuri.re
medijs ꝯpellatis ꝯſcriptū Augᵐ ad de
moliendū et diruendū et demoliri ſeu
dirui faciendū ſuis ꝓprijs ſūptibꝰ et ex
penſis totū et uniuerſū opus et muruꝫ
antedictū per ipm augᵐ ꝯſtructū et edi
ficatū poſt ipam denūciationē et a tpe.d
denūci.citra pus et anteq̄ ipe Aug⁹ ali
qualit̄ audiat̄ ad aliquā defenſionē faci
endū ꝓut a iure diſponit̄ et ulteri⁹ in
oībus dānis expenſis et intereſſe paſſis
factis et fiendis et patiendis in futurū
p ipm Tho.occaſione predictoꝝ q̄ oia
fieri petit.et executioni mandari ꝛc.dedu
cēdo ꝛc.ſaluo iure ꝛc.nō ſe aſtringens ꝛc

Oram uobis

frequēs eſt atqꝫ utilis iſte tract
tus marie in illis ciuitatibꝰ in quibꝰ ē
maria diuiciaꝝ habūdātia et pōpa edi
ficandi. Sūt.n quidā adeo fatui et igna
ri qui credunt fieri ꝑpetui ſalti fama et
honore ſi pōpoſa edificia et ampla pala
tia ꝯſtruxerunt nec aduertūt quid ille
uirtutū pāceps ſeneca dixit. oēs urbes
et alioꝝ magna impia ubi fuerūt aliqñ
queret̄ et uario exilij gn̄e tollent̄ alias
deſtruēt bella al̄ deſidia paxqꝫ ad inertiā
ꝯſumet et magnis opibꝰ exicioſa reclu
ſus ꝛc.hoc q̄ accidē ſepe uidemus et qui
nos ſequēt̄ uiſuri ſūt.nihil enim eſt qd̄
poſt mortē hoīs famā ꝯſtruet niſi ſcri
ptura.ruūt nāqꝫ ipa edificia alienant̄ p
mutant̄ et uarijs modis a ſucceſſoribꝰ
reformant̄ ꝓpter que primi edificatoris
fama ꝯſumit̄ itaqꝫ ut inqt ille ſapiens
ad edificandū te cogat neccitas nō uolū
tas.nā uoluntas edificandi nō tollitur
edificando ꝛc.

¶ **Tho.belliſonus**

Iſte eſt gener me⁹ qui diſpenſauit filiā
meā Helenā anno currente.m.cccc.xvi.
die.i.menſis Junij que erat etatis.xviij
an.ipe aūt Tho.erat etatis annoꝝ.xxij.
quos ambos conſeruet altiſſimus deus
donec uideāt filios filioꝝ ſuoꝝ uſqꝫ ad
tertiam generationem.

¶ **Quendã parietẽ** muri. ¶ Pro euidentiori intellcũ hu⁹
mãe sciendũ est φ nũciatio noui opis so
lũ͡m locũ habet qñ aliqd edificat' i terra
sic φ ipsi terre seu solo coheret et forʒ
opis hẽat. nam si quis arborem plantet
uel excidat nõ hʒ locum nũciatio noui
opis. ut. l. i. §. h aũt edictum. ff. de no. op.
nunci. et hec nunciatio nõ solũ cõpetit p
iure dñij. uel q̃si cõseruando. ſ etiã p iure
seruitutis uel iurisdictiõis tuẽde. ut. l.
i pu'ciali. §. pe. et ibi nõ. in. l. si plus. et. d.
l. i. §. nunciatio. ff. de no. op. nunci. est etiã
aliud nõndũ φ hec nunciatio fit ut im̃pe
diatur opus futurũ nõ ut tollatur iam
factũ ante denunciatõʒ ſ hẽt tũc locum
interdcũ qd ui aut clam. uel si. ſm facti
nãm in quo opus factũ cõparet. ut. d. l. i.
§. i. et sic hẽs unũ casũ i quo cessit nũci
atio. ẽ ⁊ ali⁹ casus scʒ qñ opus fit ad so
lam refectionẽ opis iam diu facti. ut. d. l.
i. §. si quis edificaũ. de quo plenius nõ p
Bar. in. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff.
de no. op. nunci. Item cessat nũciatio qñ
certũ et notorium est ipm nũciantẽʒ nõ
habẽ ius nunciandi. ar. l. i. in fi. eo. ti. sicut
in si. iniusta citatio nõ artat citatum ut
edict' in. l. ij. ff. ne quis eũ et nõ. in. l. si qs
ex aliena. ff. de iudi. et. l. f. ff. de iurisd. om.
iudi. quã opi. tenet glo. et Bar. in. l. i. in
prin°. et in. §. nũc uideamus. et in. l. de pu
pillo. §. i positũ tam. ff. e. ti. et Spec. in ti. de
no. op. nunci. ꝟ. ſ nunquid. et Azo in sũa
eo. ti. p q̃ etiã bñ facit. d. l. i. §. nũciatio. ꝟ
φ si in mari. fit aũt certũ aliquẽ nõ hẽre
ius nunciandi ſm Bar. in. d. l. i. multis
modis. p̃ p instrm̃ factũ inter ipsas par
tes uel per instrm̃ snie late alias sup hoc
inter ipsas. Item p ipsius rei euidentiã
uel psonã nũciantis inhabilitantẽ. ar. l.
nõ solũ. in prin. et. l. de pupillo. in prin°.
ff. eo. ti. et. c. cũ olim. de ꝟ. sig. et illud qd
dici solet opus factũ p⁹ denunciationeʒ
siue iuste siue iniuste fuerit edificatum
est destruendũ. pcedit qñ dubiũ est de iu
re ipsius denunciantis si uero certũ sit
ut predicit' nullũ ius sibi cõpetere tunc
nõ est opus demolitione ut nõ. in. l. i. in
prin. quod est nõndũ et tenendũ memo
rie. postremo cessat nunciatio ex defectu
cãe ñ exp̃sse i ipa dñũciati. ut dicet'. ĩ. ꝛc.

¶ **Nouũ opus solẽ**niter nũciauit ꝛc. ¶ Aduertendũ φ nũ
ciatio noui opis põt fieri duplici ex cã
pmo ex cã iuris pprij ipsius nunciantis
cõseruandi qd ius uertit' circa duo ut oc
curratur pñti uel futuro dãno. Scda
cã est pp̃ter ius publicũ tuendũ. ut hẽt'
in. d. l. i. §. nunc uideamus. et. l. in puincia
li. in fi. eo. l. se. ff. e. ti. Sʒ an possit nũciari
in die festo dicit Bar. φ sic in. d. l. i. §. nũ
ciatio. Ego aũt in hoc distinguerẽ q̃ si fit
nũciatio p ipsam partẽ ꝟbo uel iactu la
pilli et tũc pcedit dcã opi. aut fit nunci
atio cum iudicis mandato. et tũc distin
gue aut est dies feriata in honoreʒ dei et
tũc nõ possit. ar. l. dies festos. et. l. oẽs. C.
de ferijs. aut est dies feriata ob necitatẽ
hoim uel alia ex cã et tũc possit ar. l. i. C.
de ferijs. ¶ Ultra q̃ritur de nõbili qõe
ecce φ aliquis uult edificare castrum de
nouo an possit sibi nunciare nouũ op⁹
et breuit' omissis allegationibꝰ p ⁊ cõn
distingue. aut uult edificare in loco pu
blico et tũc põt ei nunciari opus nouũ
ut. ff. ne quid in loco pub. p totum. et. l.
opus. et qd ibi nõ. ff. de ope. pub. aut uult
edificare in suo loco p̃uato. et tũc q̃ tale
castrũ tendit ad emulationẽ alterius uł
ex ipso castro põt scandalũ in illa regio
ne uel inter uicinos gñari et tũc poterit
ei nouũ opus nunciari al' aũt nõ ut pul
chre nõ. per glo. in. l. i. C. de fun. lim. li°.
xi. et in. l. per puincias. C. de edi. pua. et i
d. l. opus. et ibi p Bar. et per Inno. i. c.
p̃sanus. de resti. spo. Rursũ φ hic dicit'
φ nũciauit ipi Aug. querit' an sufficiat
nũciari psone dic φ nõ simp' nisi fiat in
cõspcũ ipsius rei in qua edificat' uoluit
eñi lex φ nũciatio fiat i ipo opeꝛ aliquo
pñte siue ipi aug. siũ opificibꝰ siue aliq̃
de familia ipsius aug. p quos possit do
mino abñti nũciari ut hec habẽt' in. d. l.
de pupillo. §. si quis forte et in. §. nũciarẽ
et in. l. ciuilibꝰ. ff. de no. op. nunc. qd teñ
mẽti. et si forsasse ipi opifices dolo uel
negligentia fcã nũciatione dño tũc abñ
te eidem nõ renũciauerũt opus nouum
esse ipis p talẽ nũciatũ iputaretur eis
et tenerentur dño ad interẽ ſm Bar. et
doc. ut per eos nõ. in dicta. l. de pupillo.
§. nũciatio. ar. ad h in. l. si seruus seruum
§. fornicarius. ff. ad. l. acquil'. et. l. si ipi. in
fi. ff. nau. cau. stab. et in predictis multi
errare cõsueuerũt. unde tu sis sapiens qñ
nũcius refert iudici eius pte op⁹ nouʒ
nunciasse φ exprimat noĩa ipsoꝝ quibꝰ
pñtibꝰ opus nouũ nunciauit. p⁹ hec φ

hic dicit̃ ꝙ ſolẽniter nũciauit q̃ritur q̄bus modis ſuccurrit̃ illi in cuiꝰ ſolo uł fundo edificatur ubi ſic diſtingue ↄcludendo q̃nq̧ opus edificatur in fundo a me poſſeſſo et tũc poſſũ edificiũ et opus ꝓpria auc̃te ↄ̃ſtruere nec eſt neceſſe mihi nouũ opus nunciare qd̃ eſt nõ.et ꝓbat̃ in.l quẽadmodũ.in ꝑn.ff.ad.l.acquil.et l.ſi uitẽ.§ ſi ad ianuam.ff.ꝙ ui aut clam et.l.i.C.nemi.lice.ſig.ipoſ.q̃nq̧ quis edificat in ſolo a me non poſſeſſo ſ; in quo ius dñij uel q̃ſi pretendo et tũc ꝗ opus ẽ iam perfectũ et ↄſumatũ et tũc nũciatõ nihil opatur.ſed alia uia ſuccurrit̃ ut ꝑ dixi idq̧ ſis diligens in nũciando tempeſtiue.aut nõ eſt opus ↄſumatũ ſed ſolũ inceptum ⁊ tũc per nunciatõe; ſuccurritur ne in ope ꝓcedat̃. Sȝ hic aduertendũ ꝙ tribꝰ modis põt fieri hec nũciatio uno m̃ iudicis auc̃te et per nunciũ ad ħ iuſſũ.2.ᵒ m̃ fit a parte et ħ fit dupl'r viȝ uerbis tñ uel uerbis et factis ſil'.fit qñ uerbis tñ ħ m̃ nã pars accedit ad opus et dicit oparijs denuncio uobis ne in ħ ope ulterius ꝓcedatis et ne aliquid per uos uel alium noui opis fiat. Uerbis aũt et factis ſil' fit ħ m̃ dicit eni oparijs ꝓhibeo ſeu denuncio ne ultra ꝓcedatis nec aliquid opis faciatis et his dictis accipiet ſm̃ aliquos unũ lapidẽ quem in ope deijciet uel ſm̃ alios ex ipo ope lapidẽ unũ uel plures aufferat et deponat ubi aũt iudex ad inſtantiã partis opus nouũ denunciari.facit tũc hac forma uti debebit. B.uicarius ꝛc̃. Ad petitionem et inſtantiã Tho.ipoſuit et in mandatũ dedit.C.publico nũcio et ſuitori cõis papie q̃tenus uadat ad tale ſedimẽ ubi fit edificiũ tale ad petitionẽ aug.⁊ ibi ꝑcipiat dcõ aug. et oparijs ibi laborãtibꝰ quatenus ſub pena libraꝝ.x.applicandis cõi papie ꝙ nõ ꝓcedant ulterius in ipo ope.ſed ab eo oĩno deſiſtãt. Quodq̧ idẽ nuncius modulos et mẽſuram recipiat dicti opis facti et inde referat ꝛc̃.que oĩa habẽt̃ in tex.et glo.ac.per Bar.et Dy. in.l.de pupillo.§ meminiſſe et.l.i.§ nunciatio.ff.de no.op.nunci. Ex quibꝰ colligiꝰ ꝙ iudex põt aliq̃ꝫ ꝑ uiam ꝑcepti ꝓcedẽ contᷓ aliquẽ ad alterius petitionẽ et inſtantiã pro quo facit regula ꝙ traditur in.l.qd̃ iuſſit.ff.de re iudi.et in.l.fi.ff. ſi q̃s ius dicẽ.nõ obtẽp.et.l.i.C.comi.uel epi.et tangit̃ per glo.in.c.ex parte i xpo de ꝟ.ſig.et.l ea quidẽ.C.ſi man.ita fue.

alie.et ibi ꝑ doc.uerũtñ tale preceptum euaneſcit reo ↄparente et petente ſibi libellũ offerri ꝙ iudicia nõ ſũt a preceptis inchoanda ſed fũdant̃ et pꝛincipiant̃ ſup libello in.l.i.in fi.ff.de in ius uo. et in.l. libelloꝝ.de accu et in auc.offerat̃.C.de lit.ↄte.et ex̃ de libel.ob.c.i. Nunc autem q̃ritur qui ſũt effectus et que ſit dĩa inter hos tres nunciãdi mõs breuit̃ rñdeo ꝙ ſi fiat nũciatio ſolo ꝟbo per partẽ tũc ipſius nũciãtis ꝑdit poſſeſſionẽ q̃ſi ſuſpicet̃ ſe repelli poſſe ubi ãt fit ꝟbo uel fcõ uel iudicis auc̃te tũc retinet poſſeſſionẽ. ut hẽtur in.d.§ meminiſſe.et.d.§ nũciatio que quidẽ nũciatio põt fieri ſine ſcriptura licet ↄſultius ſit ꝙ de ea fiat ſcriptura ꝙ labilis eſt hoĩm memoria ſm̃ Dy. et Bar.in.d.§ meminiſſe.et.d.§ nũciatio Si aũt ꝑdatur poſſeſſio ſtultũ nũciãti. qui ſolo uerbo nũciauit poterit eã ſtatiȝ recuperare ꝙ aduerſarij fcõ poſſeſſioneȝ amiſit ſm̃ eos ar.in.l.iij.§ cum igit̃.cuȝ ſi.ibi nõ.ff.de ui.et ui ar. Amplius queritur an in hac tali denunciatione dẽat nũciatoꝛ cãm exprimere.et glo. in.d.l.i. dẽt̃iat ꝙ ſic ſi aduerſarius petat cã; exprimi ſicut in ſi.dicatur in libello in.l. edita.C.de eden. cum ſua mã et in teſte ur.l.ſolã.cum ibi nõ.C.de teſti. et hanc opi.ſequit̃ Bar.in.d.l.i.in pꝛin.et ſpe.i ti.de peu §.fi.ꝟ.ſed nũquid.imo ſufficit ſi oparij petãt cãm expmi ſm̃ Bar.ubi ẽ.ar.l.ꝓhibere.in pꝛin.ff.ꝙ ui aut clam. dũ tamẽ ipa expꝛeſſio cãe petatur tẽpe ipſius nunciationis et nõ poſt etiã cã q̃ exprimẽda eſt dẽt eſſe talis per quã aduſarius poſſit deliberare an uelit cedẽ uel contendere ſm̃ Dy.et Bar.et ꝑ eos nõ. in.d.l.i.in pꝛin.ꝛc̃.

Modulos que

ſeu menſurã. Plures ſũt q errant in ħ.nam ſm̃ iura ſtati facta nũciatione dȝ nuncius uel nũciatoꝛ accipe menſuram opis ut ſciri poſſit quid et q̃tum pꝰ nũciationẽ ſup edificatum fuerit et qd ſit demoliendũ.ut.l.nõ ſolum.§ i.et.§ ſi ut ꝓbam.ff.de no.op.nunci.nec tñ ſi omittat̃ nũciatio uitiabitur ſed erit difficile nunciãti ꝓbare quid et q̃tum ſpreta denunciatione ſit demolendu ꝛc̃.

Ante aliquam

remiſſionẽ. Ad huiꝰ intelligentiam ſciẽdũ eſt ꝙ facta alicui nũciatiõe noui

opis nõ licet ei cui fcã fuerit ultra ĩ ope
ipo pcedere ſi ſtatĩ dẽt abſtinere alias ſi
cõſaciat anteq̃ remiſſio nunciatiois fa
cta extiterit totũ opus ſup edificatũ de
ſtruet ſiue iuſte ſiue iiuſte apparuẽit eẽ
factũ etiã ſi is qui nũciauerit nullũ ius
nunciandi habuit ut pbatur in.l.i.i pri
et.l.pretor.ff.de no.op.nunci.hec aũt re-
miſſio fit tripliciť.p m̃ ab ipo nũciante
2° a lege.3° a iudice nunciante. A nunci
ante fit h m̃ ſi dixerit uade in noie dñi
et pcedere in ope tuo et de iſta remiſſio
ne.lo. ti.ff.de remiſ.p totũ.et.l. ui faciat
.§.tam diu.ff.q̃ ui aut clam.et.d.l.i.§.et
p⁹ opis.in fi.ff.de no.op.nunci.illa autẽ
que fit p legẽ contigit dupliciť. uno m̃
qñ nunciatio eſt ipo iure nulla uel ex de
fectu pſone nũciantis uel rei aut cãe ut
plẽ pſequiť Bar.in.d.l.i.in prin.et ſup
dixi. Alio° preſtita uel oblata ſatiſdatõe
coram iudice de ope demoliendo ſi appa
ruẽit ipm iiuſte edificare quo cãu põt ĩ
ope pcedere ⁊ hic modus eſt cottidian⁹
que ſatiſdatio eſt neceſſaria ſi opus fiat
in loco puato.nam ſi fiat in loco pub°
ſufficit nuda pmiſſio.ut hec oĩa habenť
i.l.de pupillo.§.ſi is cui.et.l. nõ ſolũ .§.
ſciendũ.et.l.ſtipulatõ.§.i.ff.de no.op.nũc
3° principali m̃ fit remiſſio a iudice ⁊ h
dupliciť.uno mõ ſi repit ipm nũciantẽ
nõ hre ius nunciandi tũc enim iudex il
lam remittit et licentiã ɔcedit pcedẽdi
in ope.et de h lo°.d.l.de pupillo.§.q re
miſſionẽ.et h pcedit ante opus ɔpletũ
et ſatiſdatõẽ pſtitã.2° m̃ fit qñ p⁹ pſtitã
ſatiſdationẽ et ope ɔpleto auditis pleñ
ptibus et cognito de cã pnunciauit dif-
finitiue nũciationẽ nõ tenuiſſe et ipſum
nunciantẽ ius phibẽdi nõ habuiſſe ⁊ de
hoc loquiť.d.l.pretor.§.deinde. et d l.ſti
pulatio.§. hoc aũt.que oĩa plene exaĩat
Bar.in.d.l.i.§.deinde.in prin. Sed circa
pmiſſa occurrit tale dubiũ a pluribꝫ in
cognitũ et male practicatũ ecce q̃ obla-
ta ſatiſdatione coram iudice per edificã
tem dicit nũciator dñe iudex nõ admit
tatis hanc ſatiſdationẽ.ego ſtatĩ uolo o-
ſtendere de iure meo.hodie cõſtat hodie
agatur an per h impedieť ille quo min⁹
in ope pcedat et uideť q̃ nõ per ea que
ſupius dicta ſũt et p tex.in.d.l.pretor.§.
deinde.et.d.§.ſciendũ.cũ ſi. Bar.autẽ et
doc.tenẽt cõtrariũ.nam h cãu ſatiſdatio nĩ
pdeſt nec releuat ipm ſi debet et teneť
differre in ope et pcedere uſq̃ ad finem
litis que finiẽda eſt per iudicẽ infra tres
mẽſes pxie futuros ut eſt tex.et ibi nõ.
in.l fi.C.de edi.priua.quã opi.tenet ibi
Azo.in ſũma circa fi.et bar.in.d.l.i.§.dei
de.et.d.l.pretor.§ ſi quis pratus. qd eſt
ualde nõ.et ſic hẽs practicare et notare
quid pdeſt hec exceptio hodie ɔſtat ho°
agatur ſic et alr pdeſt in alio cãu in.l. ſi
is a q̃.in pri.cũ ſi.ibi nõ.ff.ut i poſ.le.⁊c.

¶ Quare prefatus

Tho.uolẽs. ¶ hec eſt ɔcluſio li.ad quẽ
ſemp aduertendũ eſt ut ſepius dixi. oc-
currit aũt h dubiũ an in pſecutione nũ
ciatiois noui opis deãt li.offerri et dicẽ
dũ eſt q̃ ſic maxie qñ petiť opus demo
liri ut hic fit et ita determiat glo.et bar
in.l.de pupillo.§.qui opus.facit re°gñal
auc.offeratť.C.de liti.conte.qd ex eo for
tificatť q̃ licitũ eſt cuiq̃ petere ius ſuũ
ɔfirmari.ar.l.iiij.§.nullũ.ff.de carbo.edic
et in.c.fi.et.c.ſi quis.de ɔfir.uti.uel inti
et ibi per Inno.et uerſa uice is cui facta
eſt nunciatio poterit libellũ ſup remiſſi
one fienda iudici offerre petendo nũciati
onẽ pnũciari nullã.ut.d.l.de pupillo.§.ſi
is cui.et h mõ pcedendo oĩa rẽe fiũt et
ſine ſcrupulo ſm Bar. ubi.ſ.⁊c.

¶ Dirui faciendũ

ſuis ppriis ſũptibꝫ. ¶ Aduerte q̃ ille q
ſpreta nunciatione edificauerit tenetur
opus diruẽ ut.ſ.dixi in pma glo. Sed
an ſuis ppriis ſũptibꝫ diſtinguẽdũ eſt. q
eni poſſidet rem ipſã cum edificio et tẽ
tenetur ad patieñ.et impeñ.ut.l.pe.⁊ ibi
nõ.ff.de no.op.nunc.⁊.l.ɔpetit.§ fi.qd ui
aut clam.aut nõ poſſedit ſed alienauit ⁊
tũc ipſe liberatur ſucceſſor aũt eius in
quẽ facta eſt alienatio tenetur ad ſolam
patieñ.preſtãdã i deſtruendo opere non
aũt ad impenſam q̃ ipſe non peccauit ſi
aũt ipſe opus perfeciſſet ſciens denũcia
tionẽ factã tũc tenetur ad utrũq̃ viz ad
patieñ.et impenſam ut hec pbantur in.l
fi.et.l nõ ſolũ.§ fi.ff.de no.op.nunci.⁊.d
l.ɔpetit.in fi. Econ uero ſi is qui nũcia
uit fundũ illum alienauit cui⁹ ɔtempla
tione nunciatio facta fuerit extinguitur
effectus nunciationis ut.d.l.non ſolum.
.§.fi.et ſic patet q̃ hec nũciatio ex parte
nũciantis eſt pſonalis et ex parte ei⁹ cui
facta eſt in rem ſeu realis ⁊c.

¶ Aliqualiter au

diatur. ¶ Iſta eſt ro̅ q̄ in odiū ɔtēnētis mandatū iudicis et legꝫ quicqd pꝰ dnūciationē edificatum ſit ſiue iuſte ſiue iniuſte deſtruendū eſt ut in.d.l.non ſoluꝫ.§.i.et.d.l.i.poſt prin.cum ſi.ꝛc.

¶ In oībus dānis

et expēſis. ¶ Ad hec oīa tenetur ſi non reintegret et demoliatur opus ad mandatum iudicis ut.l.ſtipulatio.§.fi.de nooꝑ.num.et.l.ſemꝑ.§.in hoc interdicto.ff.q̄ ui aut clam.qd̄ quidē intereſſe qualit̄ ꝓbetur traditur per glo.in.d.§.h interdicto.et ego late ſcripſi ſupra in pͥmo li. in glo.ſuꝑ uerbo intereſſe al' ſubſequētes clauſulas declara ut plene dixi in dicto pͥmo libello ꝛc.

¶ Forma libelli q̄ uxor agit ad dotem et uſufructum.

Qora̅ uobis D.B.uicario ꝛc.agit et in iure ꝓponit Simon cathonus ꝓcurator et ꝓcuratorio noīe nobilis dn̄e Margarite uxoris quondā dn̄i Thadei conꝭ et aduerſus Rolandinuꝫ filium et heredem quondā dicti dn̄i thadei et conꝭ quācūq̄ aliam pſonam pro eo ſeu eius noīe in iudicio legitime ɔparentē dicēs ipſe Simō.dcō noīe q̄ de āno currēte m.cccc.l.ſſcripta dn̄a Mar.matrimoniū legitīe contraxit cum prefato dn̄o thadeo eiq̄ tūc dedit et tradidit in dotem ꝓ dote ac noīe dotis ipſius d.Mar.flori.mille auri in pecunia numerata ac etiā caſtꝝ lamberti campē. Papie inextimatū cū oībꝫ ſuis iuribus et ꝑtinētiis ipi caſtro ſpectan̄.quā quidē dotē preſcriptus do.tha.fuit tūc ɔfeſſus et contētus uerſus ipſaꝫ do.Mar.habuiſſe et recepiſſe exceptioi nō habite nec recepte dicte q̄titatis dotis oīo renunciando ꝓut hec et alia pluā conſtant publico inſtrō tradito et rogato p.H.notariū papie āno predcō ꝛ mēſe et die in eo ɔtento. Inſuꝑ ꝓponit ꝛ dicit idem Si.dcō noīe q̄ prefatus dn̄s Tha.ſolēniter tūc ꝓmiſit ipi do.Marg. q̄ quociēſcūq̄ et q̄ncūq̄ ipa ꝑuenerit ad caſū reſtituende dotis q̄ eo cāu tam ipe dn̄s Tha.q̄ȝ eius heredes et ſucceſſores darent et ſoluerent ac reſtituerent ipſam dotem.d.do.Mar.eiuſq̄ hedibꝫ et ſucceſſoribꝫ ſimul cum oībꝫ iuribus dotalibus ad ipſam tūc tpis ꝑtinētibꝫ.ꝓut in dcō inſtrō latius continetꝛ ꝓ oīe etiā et dicit dictus ꝓcurator dcō noīe q̄ prefatus dn̄s Tha.iam tribꝫ annis elapſis diē ſuum clauſit extremū cuiꝰ rōcā ipſa.d.mar.fuit et eſt in cāu predicte dotis ſibi reſtituēde cum oībꝫ ſuis iuribus dotalibus ac etiā alimēti ſibi d̄ iuē debitis a morte dci quondā do.tha.citra. Deniq̄ dicit et ꝓponit idē ꝓcurator dicto noīe q̄ pſata dn̄a Mar.tpe preſati contcti matrimonij ultra ipſā dotem habuit et adhuc hodie habꝫ infraſcriptas terras et ꝓprietates quas in ſe tūc reſeruauit tāq̄ bonā pafrenalia et que ad ipaꝫ pleno iure ſpectauerūt et ꝑtinuerunt et hodie ſpectant et ꝑtinent in ꝛ ſuꝑ quibꝫ eadem dn̄a mar.nullam ꝑtātem nec adminiſtratōꝫ ɔceſſit dcō dn̄o Tha.ſi ipiꝰ d.mar.adminiſtrationi et regimini r̄ſeruauit q̄ȝ predictus dn̄s Tha.contra ꝛ preter uolūtatem ipſius.d.d.margar.ac ſcientiam et licentiā habuit et recepit ꝛ ī ſuos uſus ɔuertit oēs et ſingulos fructus redditus et ꝓuentus qui exiuerūt ex rebus et ꝓprietatibꝫ antedictis q̄ qdē fructus et redditus aſcendūt in ſūma ꝓ toto tpe pdcō uno āno cū alio ɔputato flori mille uel circa ꝓut in ꝓceſſu liquidabitur et ueritas apparebit. rurſumq̄ dicit et ꝓponit ſſcriptus ꝓcurator dcō noīe q̄ ſdictus Tha.in ſuo ultīo teſtō ɔdit ꝛ legauit.d.d.mar.uſufructū oīuꝫ bonoꝝ relinquēs faciens et conſtituens ipſā dn̄am et uſufructuariā oīum bonorū ſuoꝝ donec uidualē uitam duxerit ꝛ ultra ſi habitaculū tenuerit cōtinue cuꝫ heredibꝫ ſuis in ciuitate Mediolani in eoꝝ domū ɔtulerit dotē ſuā legauit et reliquit ipi.d.mar.ſingulis annis flori. quinq̄gīta de quibꝫ poſſet facere et diſponere ꝓ libito uoluntatis ſuꝑ quos oī reſtitutione relaxatione ſolutione et ſatiſfactione ſuꝑdictus Rolandinus ſepe et ſepius fuit amonitus requiſitꝰ et interpellatus per ſuꝑſcriptā dn̄aꝫ mar. q̄ȝ ipe Rolandinꝰ pdcā oīa facē ſoluē et adimplere recuſauit principalit' que recuſat indebite ac iniuſte. Quare cum predicta uera ſint petit et requirit pſatus ꝓcurator ꝛ ꝓcuratorio noīe pfate.d.Mar.quatenꝰ ꝑ uſam diffinitiuā ſniaꝫ ac oī uia iure mō et forma quibꝫ meliꝰ fieri pōt ɔdemnetis et condēnatuꝫ iuri.

remedijs ↄpellatis ↄ̃ſcriptũ Rolãdinũ
uerſus.d. ꝓcuratorem noie quo.ſ.ad dã
dũ ad ſoluẽdũ dimitreñ.ſ laxañ.reſtitu.
ſatiſfaciendũ ipi d.mar.et dcõ eius ꝓcu
ratori eius noie ↄ̃ſcriptã dotis q̃titatē
ſimul cum dictis alimẽtis et iuribꝫ do
talibus ac oibus pecuniaꝝ q̃titatibꝫ an
tedictis ceteriſq; dãnis intereſſe et expẽ
ſis paſſis et factis ac faciendis ⁊ patien
dis in futurũ de quibus ꝓteſtatur ↄ̃du
duceñ.in pñti iudicio oẽ ius ſibi dicto
nomine ↄpetens et ↄpetuꝝ. ſaluo ꝛc.nõ
aſtringens nec ꝛc.

Q*uam uobis*

Frequẽs ac luctuoſus ẽ h̃ tra
ctatus unde procuratoribꝫ utilis eſt et
fructuoſus ad cuꝰ euidentiã ſciendũ eſt
ꝙ dotis cã ac preſtatio et reſtitutio eiꝰ
eſt fauorabilis ut inquit iuriſcõſul.in.l.
i.ff.ſo.ma.rõe publice utilitatis ut ciui
tas liberis r̃pleat̃ ut ibi dicit̃. Alij aũt
ſũt fauores a iure collati ipi doti ↄ̃ qbꝫ
nõ.p Bar.in.d.l.i.vꝫ infraſcripti. P̃mus
eſt in tacita obligatione bonorũ uiri ubi
expreſſa nõ interuenit pro reſtitutione
ipſius dotis in caſibꝫ a iure cõceſſis et
econt̃ in tacita obligatione bonorũ ipiꝰ
uxoris ꝓ dote ꝑ eã ꝓmiſſa exoluẽda ut
hñt̃ hec in.l.i §.et ut pleniꝰ.C.de rei ux.
ac.qd quid bñficiũ cũ tribuat̃ a iure ipi
actioni.de dote tranſit ad quemcũq; ad
quẽ trãſit ipa actio ut ꝓbat̃ in.d.l.i §.et
ut plenius et in.§.fuerat.inſti.de acti.licꝫ
bñficiũ ſeu ꝑuilegiũ qd ei dat̃ ut ceteri
creditoribꝰ ſimilẽ ipothecã hñtibꝫ pre
feratur nõ tranſeat ad aliã perſonã ut tꝫ
Cy.et alij in.l.i.C.de ꝑuile.doti. Scõm
bñficiũ doti attributũ eſt ꝙ res ſeu fũ.dꝰ
dotalis nõ poſſit alienari per maritũ eti
am ↄ̃ſentiente muliere ut.l.i.ff.de fũ.do
et iſti.q alie.lꝫ.i ꝑn.ñ ſ̃m canões iuraue
rit ipa mulier ñ ↄ̃ſuenire alienatiõi ut i
.c.cũ contigat.de iureiuri. Sed de iure ci
uili eciã ſi iurauerit põt ↄ̃ſuenire ut.ĩ.
nõ.ar.l.nõ dubiũ.C.de legi.cũ ſi.ſ ius ca
nonicũ etiã in terris impij obſeruat̃.et
ſic aduerte ꝙ i h̃ ſibi Papa uſurpat iu
riſdictionẽ impij et idem facit in multi.
alijs qd totũ ꝓcedit ex ipitia ipoꝝ Im
patoꝝ et h̃ ꝑuilegiũ ſeu bñficiũ tranſit
ad quẽcũq; ad quẽ tranſit actio de dote
ut traditur in.l.fũdum dotalẽ.ff.de fũ.do
Tertiũ ꝑuilegiũ eſt ꝙ in re dubia pre
ſumitur ꝙ obligatõ bonoꝝ doti.preue
nerit obligationi ex̃nei in bonis uiri ut
l.i ambiguis.ff.de re iuri.et ad hũc caſũ
põt trahi ⁊ itelligi.d.l.i.ff.ſo.ma.qd bñ
ficiũ etiã tranſit ad quẽcũq; ut.d.l.i am
biguis. Quartũ beneficiũ eſt i tacita ſti
pulatione que fingit̃ interceſſiſſe de iſti
tuẽda dote ut in.l.i.in prin.C.de rei ux.
ac.et inſti.ↄ̃ acti.§.fuerat qd quidẽ benefi
ciũ tranſit ad quẽcũq; ut ibi et.d.l i.de
ꝑuile.do. Quintũ eſt ꝑuilegiũ circa nãꝫ
ipſius actionis de dote que ex ſtipulatu
uocat̃ nam h̃ cãu eſt bonefidei lꝫ regul̃r
ſit ſtricti iuris ut in.§.bonefidei.inſti.de
act.⁊.d.§.fueãt.cũ ſi qd ꝑuilegiũ trãſit
etiã ad quẽcũq; ut ibi. Sextũ bñficium
ſeu ꝑuilegiũ eſt ſuꝑ inſtantia cãe que ſũ
maria eſt ſicq; in ea põt iudex dilatiões
abbreuiare ut nõ in.d.l i.ſo.ma.ar.i cle.
diſpendioſaꝫ. ex̃ de iudi.et quod nõ.in.l
ij ff.de re iudi.licet Dy contrariũ dixerit.
Septimũ ꝑuilegiũ eſt ꝙ mulier in per
ſonali actione de doti ceteri.creditoribus
ꝑſonalẽ actionem p̃tendentibꝫ prefertur
qd quidẽ ꝑuilegiũ nõ trãſit in heredem
ut.d.l.i.C.de ꝑuile.do.et ibi nõ. Octauũ
ꝑuilegiũ eſt ꝙ in tacita ipotheca mulier
ꝓ dote prefertur ceteris creditoribꝫ hñ
tibus tacitã ipotecã nõ aũt hñtibus ex
preſſã ut hẽtur in.l.fi.C.qui po.in pig.
ha.et i.d.§.fuerat.qd quidẽ ꝑuilegiũ ad
ſuum trãſit heredẽ nõ aũt ad ex̃neũ ut.d
l.i.ff.de ꝑui.do.et nõ.ꝑ glo.in.d.§.fuerat.
et per Bar.in.d.l.i.ſo.ma.et ꝑ Cy in.d.
l.i de ꝑuile.do. Nonũ uertit̃ ꝑuilegiũ
ꝙ dos incerta põt ↄmitti arbitrio parti.
l̃ t̃tie ꝑſone nec eiꝰ icertitudo uitiat ſti
pulatõꝫ ut i.l.cũ pꝰ.§.gener ff.de iuri.do.
lꝫ regl̃r contra.ut.l.ita ſtipulati.in prin.ff.
de uer.ob. Decimũ eſt bñficiũ ꝙ mulier
ꝓmittens dotẽ ꝓ aliena muliere obligã
nec exceptione uelleyani iuuat̃ ut.l.fi.
C.ad uelle.licet in alijs caſibꝫ iuuarẽ
et per totũ ti.maxie.l.i.ff.et.C.ad uelley
Undecimũ eſt doti.ꝑuilegiũ ꝙ licet re
gularĩ res ſubiecte reſtitutioni in diẽ
uel ſ̃b ↄditione nõ poſſint interiꝫ añ diei
uel cõditionis euẽtum alienari ut i auc.
res que.C.coia de le.cũ ſi.ibi nõ.tñ in cã
dotis uel pro dote ſua uel liberis ↄſtitu
enda alienari pñt nec aduenieñte die uel
ↄditione alienatio reſoluitur ſ firma ꝑ
manꝫ ut ibi nõ.et ſcripſi.ĩ.ſuꝑ forma cũ
agitur ex ſubſtitutione. Duodecimum
ꝑuilegiũ eſt ꝙ pater cõpellit̃ ꝑ iudicem
filiam dotare ſ̃m uires ſui patrimonij

ut habet̃ in.l.q libĕris.ff.de ritu nup.et l.fi.C.de doti.pmiſ.imo ſi pat̃ eſſ; abſñs poterit iudex ex ſuo offõ d̃ bonis pater/nis in dotem dare filie ne perdat tẽpus nubẽdi ſub expectatione patris ut i.l.p fectitia.in prin.ff.de iur̃ doti. Tredecimũ pͥuilegiũ dotis eſt q ſi imputet̃ mulieri petenti dotem q res uiri amouerit l' ſbt̃ xerit nõ impeditur ex hoc nec redardat̃ reſtitutio dotis nec et̃ ſi ei obijciat̃ q ma le verſata ſit ut hec h̃etur in.§.taceat. C.de rei.ux.ac.qd̃ pͥuilegiũ nõ puto trãſ ire in heredẽ ext̃neũ q pſone coheret cu; fuerit id ſic pͥuiſũ ut mulier nubere poſ ſit amplius ſm aliquos nec ulla cõpenſa tio põt ei opponi ut pbat̃ in d.l.i.§.ſed nec ob impenſas.licet glo.ibi teneat cõtrã riũ de quo nõ.p Bar.in.l.diuortio.ff.ſo ma. Quartumdecimũ iſertur pͥuilegiũ q filia in ptãte patris cõſtituta põt pro dote ſua eſſe in iudicio ſñ pr̃is cõſenſu qñ dos eſt aduẽticia.ſecus aũt ſi eſſet pfecti tia ut tangitur in auc.q locũ.C.de coll̃ et nõ.per glo.et doc.in l.ij.§.q ſi in pris ff.ſo.ma. Quidecimũ põt addi pͥuilegiũ q dos nõ preſumit̃ cõicata pendente ma trimonio inter ſocios oĩu; bonorum ut habet̃ in.l.actione.§.fi.cũ.l.ſe.ff.pro ſocio Aliqñ tñ cõtingit q cõditio dotis ſit aliis deterior ut pbat̃ ſm pͥmã lec.in.l.lux' §.impuberem.ff.de le.ij.et in.l.ſi ſocius pro filia.ff.pro ſocio ꝛc.finalit̃ ꝛc.

¶ Procuratorio

noie dñe Marg. ¶ Hic nõ.q mulier et̃ per ſe poſſet ſtare in iudicio et proſequi cãm ſuam.nam l; mulier nõ poſſit eſſe ĩ iudicio noie alieno regularit̃.ut in.l.fe/ minis.ff.de procu.et in.l.alienã.C.de p cura.niſi certis ſpãlibꝫ caſibꝫ nõtis in.l. exigendi.C.de procu tñ ubi agit noie p prio et pro ſua cã regulariter admittit̃ ut ibi nõ.et dcã auc.q locum.cũ ſi.ſiue ſit in ptãte patris quo ad dotem aduen/ ticiã ſiue fcã ſit ſui iuri.qñtũ ad dotẽ etiã pfecticiam morte patris uel per emanci patione ſm aliquos ut colligit̃ ex his que habẽt̃ in.l.i.§.uideam⁹.C.de re.ux. ac.l; ſm alios ubi efficitur ſui iuri.emã/ cipatione ſit patris cõſenſus neceſſarius pro dote pfecticia quod eſt falſũ ſm cy. ut per eũ nõ.in.l.auia.C.de iur̃.do.et per Bar.et Dy.in.d.§.q ſi in patris ultra pdicta.p latiori declaratione reuoco in dubium qñ mulier eſt in patris poteſta

te cõſtituta nunquid ipſa ſola ſine patre poterit dotem ſuã petere ab heredibꝫ ma riti uidet̃ q ſic per ea que pͥme dicta ſũt. Tu aũt circa h̃ plenius ſic cõſidera aliqñ dos iſta eſt ſim' pfectitia q pat̃ eã cõſtituit ⁊ dedit.aliqñ eſt aduẽtitia quia ext̃neus illam cõtulit.pͥmo cãu ſubdiſtin gue aut ipſe pater tpe dotis tradite ⁊ cõ ſtitute ſtipulatus fuit ipſam dote; ſibi ſoli reſtitui et tunc ipi ſoli patri cõpetit ius agendi et nõ filie ut.l.quod.cum ſi. ibi nõ.ff.ſo.ma. Aut ſtipulatus eſt ſoli filie dotem reſtitui prout coiter fit hoͤ ĩſtris dotalibus et tũc ipi ſoli filie cõ petit ius agendi et nõ patri ut in.l.poſt dotem.ſm lec Dy.ff.ſo.ma.probat̃ in.l ſi cũ dotẽ.in prin.cum ibi nõ.ff ſo.ma.et in.l.compo⁹ philadelphus.ff.fami.her. et nõ.C.de in offi.do.l.ij. Sꝫ an mortua filia p̃re et liberis ſupſtitibus competat actio de dote patri an uero liberis fuit apud doc.dubitatio.dixit enim Dy.q actio de dote cõpetit pͥus liberis q̃ patri per.d.l.poſt dotẽ.ſm eius lec.⁊ hec actio tranſit in filios tanq̃ in heredes q hodie filiusfa.hẽt heredem. Alij dicũt q ſoli patri cõpetit actio de dote q i pfectitijs etiã hodie filijfa.nõ habẽt heredem ſed talia bona per patrẽ tanq̃ peculiũ occu pantur' ut nõ.in auc.de heredi.ab inteſ §.i.et.l.nupta.§.i.ff.ſo.ma.quã opi.ſecu tus eſt Azo.in ſũma ſua.C.ſo.ma.in fi. Bar.in.d.l.poſt dotem.in quarta qõne tenet opi.Dy.per tex.in.l.inter ſocerum §.cũ inter.ff.de pac.do.quã opi.firmat etiã Odofre.et Ja.de bella.que equior ẽ Sꝫ hic aduerte q hec qõ ſolũ pcedit in dote profectitia.nam in aduẽtitia claru; eſt filios patri ante ferri. Item procedit qñ pater ſimp' dotẽ dedit non ſtipulañ. ſibi nec filie ubi aũt ſtipulatus eſſ; ſibi ſoli reſtitui tũc puto q ſibi ſoli actio cõ petit filijs excluſis ubi uero ſtipulatus fuiſſet ipi filie reſtitui tũc puto ius ſti/ pulationis in filios ſine dubio trãſmitti patre excluſo licet h̃ cãu poſſet pcedere hec diſputatio multo igitur fortius cõ petit actio ipſis filijs tpe moderno quo fiũt inſtrã dotiũ in quibꝫ pater ſtipula' dotem reſtitui filie ſue ac filijs et hẽdi bus eius quod nõ.nec ob.predictis opi. Azo.et ea que nõ.in.d.l.nupta.quia ibi loquit̃ qñ pater noluit filie ſue donãe tacite nec ex pſſe dote;.ſ; hic uoluit ſibi dare ſtipulando ipi filie reſtitui nec ſil'r

habet obſtare quod nõ.in.d.§.i.de here. ab inteſ.q ibi loquit᷑ in illis pfectitijs que filio nõ queruntur ſi quoꝝ dñiu3 re manet penes patrẽ ſed qđ ꝓcedit in dote cui⁹ dñiu3 querit᷑ ipi filie iđ in ea hab3 heredem et ſic filij patri preferũt᷑.l.ctu3 C.fam.her.⁊ ꝑ hoc hẽs expeditos duos articulos vi3 quando pater ſtipulatur ſibi uel quando ſtipulatur filie. Tertius ſubiungitur articulus vi3 qñ pater ſimpliciter dotẽ tradidit nec ſpãliter eã reſtitui ſtipulatus eſt ſibi nec filie et tũ in dubio eſt cois actio utriuſ.ꝗ ſic tamẽ q ſolus pat᷑ exerceat actionẽ de ↄſenſu filie tacite uel expreſſe ut hẽtur in.l.ij.§. uoluntatẽ.et §.ſi in pris.et.l.non ſolum ff.ſo.ma. ¶ Uenio nunc ad ſcđm princi palẽ caſũ qui eſt qñ extneus dat ipi filie dotem ubi diſtingue aut ipe extneus fuit incõtinẽti tpe traditionis ſtipulat⁹ ipa3 dotem ſibi reſtitui et tũc ipi ſoli ↄpetit actio.aut ñ eſt ſtipulatus ſibi reſtitui et tunc ipi ſoli mulieri ↄpetit actio et exactio ut hẽtur in.l.i.§.accedit.⁊ in §.extra neũ.C.de rei ux.ac.et.l.auia.et ibi nõ.C de iure do.quã actionẽ poterit intentare hoc cãu ſine patris ↄſenſu ut.ſ.dictũ eſt et habet᷑ in dcã auẽ.q locũ.C.de coll᷑. ¶ Ultra querit᷑ dictũ eſt ſuꝑ q in dote ꝓfectitia patri ↄpetit actio. Sꝫ nunqđ pre uiuẽte ſit dare caſũ q ſoli filie actio cõpetat et nõ patri in hac dote glo. deſiat q ſic qñ pater eſt inops uel timet᷑ de ei⁹ dilapidatiõẽ ut nõ.i d.l.ij.§.ceterũ.ff.ſo ma.quã opi.ſequit᷑ Bar.ibi in.l.fi.ff. de eo per quẽ fac.erit.et in.l. impator.ff. ad trebel.et.l.plane.la.ij.§.i.ff.de le.i.et.l.pñ. in fi ff. de do.prele.et.l.ſi cum dotẽ.§.eo aũt tpe.ff.ſo.ma.quod eſt nõ.ſm eũ. Ex quib⁹ talis decidit᷑ qđ ut per eũ nõ.in dicto.§.ceterũ.ecce q mortua eſt mulier in matrimonio ſupſtitib⁹ marito eius ⁊ filijs mõ hic maritus eſt pauꝑ et diſcipator bonoꝝ an filij poterũt agere cõtra patrem ad repetẽ.dotem ut ſalua fiat ⁊ deteriat ipe q ſic per.l.fi.in fi.C.de ſen. paſ.et ff.ut le.no.ca.l.fi.in prin.et in glo.

¶ Uxor quonda3 dñi thadei. ¶ Tu iuuenis cupidus laicalis ſtatus et habitus ↄſidera qͥt in numeris anxietatib⁹ ⁊ dolorib⁹ ſis ſubiect⁹ nam qui uxorant᷑ uiſuri ſũt mortem et diſſolutionẽ eoꝝ uiſuri etiã ſũt infirmitates plurimas ac mortẽ filioꝝ paſſuri

ſũt uaria tormẽta circa alimẽta ta3 ꝓpria q̃3 filioꝝ ipoꝝ facturi ſũt imẽſas expenſas quas nunq̃3 precogitauerũt cruciat⁹ et uarios ſuſtinebunt a pricipe ſuo circa onera taleas et alia grauia que oẽm conſolationẽ extinguũt.ꝓpterea inqͭ Paul⁹ in epiſtola ↄſulẽdo do alligat⁹ es uxori noli querere ſolutionẽ.ſolut⁹ es ab uxore noli querẽ uxorem.ſi tñ uxorem acceperis nõ peccaſti tribulationes aũt caris habebunt ꝑſone huiuſmodi ⁊c. Sꝫ heu uide quid deus operetur duo enim repio que ſuo occulto iudicio ſubtrhẽ uoluit a cordibus hoim ne ſuꝑ his paꝝ uel nihil cogitarẽt.pmũ eſt ſuꝑ ꝓpria cuiuſlibꝫ morte.iđ dicit Seneca in h̃ oẽs fallimur q mortem nõ ꝓſpicimus. Scđm eſt ſuꝑ matrimonij ↄiunctione. nam quot extñ ꝓueniunt anxietates anguſtie et dolões dcm eſt ſupius.ſi ipe deus cui⁹ ſapie nõ eſt finis uoluit ab hoim cordib⁹ hoc delere ne ſtatus laicorũ contigeret depire debet eni3 uxor eſſe ſubiecta ſuo uiro et in ſignum ſubiectionis incedere ſemper capite uelato ut in.c.femine.xxx.q. ult. Et inter ſubijcitur uiro ut uota aliqua ſine eius ↄſenſu ñ poſſit euouere ut.xxxiij.q.ult.c.manifeſtũ.⁊ in.c.cũ caput.nõ enim mulier eſt fcã ad imaginẽ dei ideo etiã hoc reſpcũ debet caput tenẽ uelatu3 ut habetur in.c.mulier.cũ ſe. Redeam⁹ nũc ad mãm hic q̃ uir ꝑdeceſſerat et ſic dos petebat᷑ q matrimoniũ erat ſolutũ ꝑ mortem uiri quoniã regularit᷑ dos eſt reſtituenda mulieri ſupuiuẽti ut.l.ij.in prin.ff.ſo.ma.cũ ſi.fallit ſi mulier adulteriũ ↄmiſiſſet q tũc priuatur dote ⁊ cedit lucro mariti ⁊ heredũ eius ut.l.cum mulier.ff.ſo.ma.et nõ.ꝑ glo. in.d.l.ij.in prin.et in.l.ↄſenſu.C.de repu.niſi forte ↄmiſiſſet adulteriũ de ↄſenſu uiri.ut.d.l.cũ mulier.uel ſi etiã ipe uir cũ alia muliere adulteriũ ↄmiſiſſet q his duobus caſib⁹ nõ lucrabit᷑ ipe uir dotem ut.l.uiro atq̃ uxore.ff ſo.ma. Ite3 nõ ꝑdit mulier dotem ſi poſt adulteriũ uir eam recõſiliauit et eius mores approbauit ut i.c. pleriq̃3 ex᷑ de dona inter ui.et ux.et nõ. in.d.l.cum mulier.que tene mẽti.nã plures uidi de facto q mortuo uiro ei⁹ heredes uel malitia uel inimicitia aut pauꝑtate deuicti uolẽtes effugere reſtitutiõ3 dotiꝰ obijciũt mulieri adulteriũ ↄmiſiſſe ũde ſi mulier ſẽſeat ſe poſſe ꝓbare debet replicare q dict⁹ ei⁹ uir ſilr adulteri⁹

ꝯmiſit cum Berta uel ipã poſtea recon
ſiliauit et h̃ ꝓbato remanebit actio ꝺ ꝺo
te ſibi ſalua. nam uiri perſepe incurrunt
hoc uitiũ et eodem mõ poſſet replicare
mulier ꝙ i ei⁹ adulterio ꝯſẽſũ p̃ſtitit ut
aliqñ faciũt plures q claudant oculos
ſ; nunqd mortuo uiro poterit ipa muli
er intrare ꝓpria auc͂te i bonis imobilibꝫ
per eam traditis in dotem dic ꝙ nõ niſi
in inſtrõ dotis fuerit appoſitũ pactũ de
ĩgrediendo quod nõ. tu notarie qꝺ ſolꝫ
coiter apponi unde expedit al' itrare cũ
auc͂te iudicis ut deteriat' per tex. et glo.
i. l. dotis actio. C. ſo. ma. ubi aũt ecõuerſo
mulier predecedat uiro ſupſtite in m̃ri
monio tũc regularit' per heredes ipſius
mulieris r̃petitur dos a marito ut l. dos
a patre. cũ ſi. ibi nõ. C. ſo. ma. niſi inter
ceſſerit pactũ ſpãle dotis lucrande ut. ff.
de pac. do. l. ſi pater. in prin. et l. ſi inter
uirum cum ſi. Aut ſi ſtatuto uel decre
to cautum ſit ꝙ uir lucretur dotem
unde pro eius declaratiõe quero de tali
qõne pone ſtatuto Papie cauet' ꝙ uxõe
mortua in matriõnio uir dotem lucret'.
Ecce ꝙ titius deſponſauit Bertã uirgi
nẽ per uerba de p̃nti quam ipe titius ad
domũ ſuam nõ r̃duxit nec ipam carna
lit' cognouit et ſic mortua eſt dicta ber
ta uirgo in domo ſua ꝓpria uel paterna
queritur an ipe titius lucretur dotẽ ſibi
ab ea traditã uel ꝓmiſſam et uĩ ꝙ ſic ꝑ
ea q̃ nõ. Cy. in. l. cũ int' in ultima. q. C. ꝺ
dona. ante nup. et in l. de. ff. de do. inter ui
et ux. nuptias eni ꝯſenſus nõ ꝯcubitus
uel ductus in domũ facit matrimonium
ſed ꝯſenſus ſimp' eoꝝ. l. nuptias. ff. de re
iur. et. l. cum hic ſtatus. § ſi mulier. ff. de
dona. inter ui. et ux. et in § nuptias. i auc͂.
de nup. et ex͂ de deſpon. in c. cũ locum. et
xxvij. q. ij. c. ſufficiat et ſic habeant locũ
uerba ſtatuti g̃ et ipm ſtatutum ut. l. ad
ĩgere. in §. ꝓuis. ff. ꝺ iure pa. et. l. ꝙ dictũ
ff. de pac. cum ſi. Incoñiũ facit ꝙ uidet'
facta ꝓmiſſio uel datio ſub ꝯditione ſi
ipa uirgo ducat' ad domũ uiri ꝓut fieri
ſolitum eſt ab oibus ar. in. l. ſtipulatoẽ;
ff. de iure do. et. l. nõ eni. et. l. ꝓmittendo
in prin. ff. e. ti. unde cum defecta ⁊ nõ im
pleta fuerit ꝯdicio debet ceſſare ipſius
dotis lucrũ et acquiſitio et in hanc ptẽ
uidet' ꝯſuetudo inclinaſſe. ¶ Sꝫ pone
qõem de facto. ecce ꝙ mulier tpe dotis
tradite ſtipulata eſt a uiro ſi ſine liberis
p̃deceſſerat ipa uxor i matrimonio dotẽ

ipam in toto uel in pte f̃ribꝫ ſuis reddi
et reſtitui quo cãu eueniente morte uxo
ris in matrimonio ſine liberis det' actio
fratribꝫ eius ex dcã ſtipulatiõe ad uẽdi
candũ ipã dotem dicit ꝙ ñ ut. l. ſi gño.
C. de iur' do. et n̄ ꝑ Cy. in. l. cũ patrem
C. e. ti. facit. l. pactũ. et. l. pat'. C. de pactis
ꝯuẽ. et. quod nõ. per Bar. i. l. gaius. ff ſo.
ma. ꝙ regulariter alt' alteri ex̃neo ſtipu
lari uel paciſci nõ põt ut l. ſtipulatio i[ta]
§ alteri. ff. ꝺ uer. ob. ubi g̃ quis ex forma
l. municipalis poſſet alteri ſtipulari ut
eſt Papie tũc ipi f̃res poſſent ex ea ſti
pulatione agere. Eſt g̃ cõſilium ut ipſi
met ſtipulent' de uoluntate et de ꝯſenſu
ſororis ſue uel notarius eoꝝ noie tanq̃
publica pſona ſtipuletur. nunc aũt uidẽ
dũ occurrit an pendẽte m̃rimonio poſſit
mulier aliquo cãu dotẽ repetere et glo.
in. ꝺ. l. ij. in prin. ff. ſo. ma. r̃ndit ꝙ ſic in q̃
tuor caibꝫ p̃mus eſt qñ maritus uergit
ad inopiam ut. ꝺ. l. ſi ꝯſtante. in pri. ff. ſo
ma. et ibi plene per Bar. et nõ. per Cy. ⁊
alios in. l. ubi adhuc. C. eo. ti. et per tex.
et glo. in. c. ꝑ ueſtras. ex͂ de dona inter. ui.
et ux. et j. dicet'. ¶ Scõs ca⁹ eſt quãdo
maritus deportatus eſt in inſulam et ſic
ꝑdit bona ſua. ut. l. ſi marito. ff. ſo. ma. nec
mĩꝝ ꝙ per h̃ factus eſt paupimus ideo ꝑ
includitur ſub precedenti cãu et per hoc
deteriat' illa qꝺ ꝙ ſi maritus fuerit ꝺ ci
uitate expulſus uel bãnitus marie eius
bonis ademptis ꝙ mulier poſſit petẽ do
tem ipam ut tenet Bar. in. ꝺ. l. ſi ꝯſtãte
Tertius ca⁹ qñ matrimoniũ nullũ fuit
l' nõ ẽ ſecutũ ut. l. quẽadmodũ. ff. de iur'
do. Differt tñ hic ca⁹ a precedentibus
in qualitate actionis nam h̃ cãu repetit'
dos ꝑ ꝯditionẽ ſine cã uel ob cãm ut. l.
fi. cũ ſi. nõ. ff. de condi. ſiñ cã. et in. l. q coñ
C. de inceſ. nup. In alijs aũt caibꝫ repeti
tur ꝑ actionẽ ex ſtipulatu ut dictũ eſt
ſup. Quartus ca⁹ eſt idem cũ precedẽti
de quo in. l. i. C. de repu. ¶ Deinde que
ritur an illis caibꝫ quibꝫ durante ipſo
matrimonio dos poſſit repeti ꝑ mulierẽ
nũquid eius maritus ſine alio proceſſu
poſſit ſpontanea volũtate ſibi reſtituere
ipam dotem et marie eo cãu qui coiter
accidit qñ maritus ad inopiam uergit
in qua qõe glo. in. ꝺ. l. ij. in prin. dicit ꝙ
ſic in certis ſpãlibꝫ caibꝫ. p̃mo uiꝫ i cãu
alimẽtoꝝ filioꝝ eius p̃mi matrimonij
ac etiã ꝓprij patris uel fratris ipius mu
lieris ac etiã ꝑ ipſoꝝ redemptionem ſi

forent in carceribꝰ mancipati nec non et
pro aliquo fundo ſeu pdio ipi mulieri
emẽdo et in cãm ipſius dotis ↄuertẽdo
ꝓut fieri multotiens ↄſueuit in partibꝰ
pedemontiũ et montiſſerrati ut hec oĩa
hñtur in.l.ꝗuis.et.l.ſe.ff.ſo.ma. et in.l.
mutus.§.manẽte.ff.de iure.do.In ceteri
aũt caibꝰ maritus ſponte reſtituendo re
gulariter nõ liberatur niſi ex ea ſolutõe
mulier locupletior eff.ciat᷑ ut in.l.i.⁊ ibi
p Cy.C.ſi doſ.ↄſtan.ma.ſo.ſit. pro quo
ec fac in auc.de nup.i.§.dotes.et.ff. de iur
do.l.fi.quã opi.ſequunt᷑ doc.in.d.l.i.et.d
l.ij.in prin.Amplꝰ querit᷑ ſi uir uergit
ad inopiam an mulier teneatur repetere
doté ſuam marie agendo coñ etñcos poſ
ſeſſores rerũ per maritum alienataꝝ nec
longi tpis preſcriptioẽ repellat᷑ uidet᷑ ꝙ
nõ ꝙ regularit᷑ pendente matriõnio non
currit cont᷑ actionẽ de dote aliqua pſcri-
ptio ut in.l.cum notiſſimi.§.illud.C. de
pſcrip.xxx.an.Tu dic coñ p tex.in.l.i re
bꝰ.§.fi.C.ð iur᷑ do. et nõ.p glo.in.l.ſicut.
C.ð preſcrip.xxx.an.nec ob.§.illud.quia
ibi loquit᷑ qñ maritus eſt diues nec uer
git ad inopiam.Expedit ɡ ut mulieres
ſint caute qñ uidẽt maritos alienare bõ
et incipe male facere facta ſua ꝙ ſtatim
petant dotem ſuã.ſed ꝙ ſũt ignares lr̃a-
rũ et timẽt maritis eoꝝ diſplicere lau-
dabile eſſet in h̃ cãu per uiam ſtatuti ꝓ
uidere ne ſe reperiant ſine dote ſi tamen
finita pſcriptioẽ matrimonio durãte ⁊c
Rurſũ queritur mulier põt dotem repe
tere qñ maritus eſt paup uel incipit de-
paupari ſeu bona que hẽt nõ ſufficiunt
ad exactionẽ dotis que ſinonima ſũt ſm
Bar.ubi ſup.q̃liter ꝓbabitur ð pdictis
dicunt Dy.et Cy. in.d.l.ubi adhuc. ꝙ
ꝓbabitur per vulgi opinionẽ ſeu p uo-
cem et famã.et hoc idem nõ.in.§.illud.i
auc.de equali.doti Bar.aũt in.d.l.ſi con
ſtante.diſtinguit aut agit᷑ cont᷑ maritū
et tũc ꝓcedit dicta opi.aut cont᷑ etñeum
et tũc dꝫ fieri ꝓbatio aliter ꝙ̃ per famaꝫ
viꝫ p teſtes uicinos qui dicũt ꝙ uendit
bona ſua contbit debita.et ſm Ja.bu.po
teſt addi ꝙ uadit peius indutus ꝙ̃ ↄſue
uit male uiuit in domo et ſilia q̃ ſolent
paupibus euenire ar.in.l.is qui.§.fi.ff. ð
tu.et cu.datis ab his.et.l.cũ de lege.ff. ð
ꝓba.et.l.i.ff. de cur.furio.et.l.in cõdem-
natioẽ.ff.de re iudi.et.l.ſi et ſi ſuſcepit.ff.
de iudi.et nõ.p Ja.bu.in.l.actor.in fi.C.
de ꝓba.et rõ dic ſm Bar. eſt ꝙ quãdo
agitur cont᷑ maritũ nõ uertit᷑ magnum
pꝛiudiciũ ꝙ ipi fructus dotis reſtituẽde
ſuire debẽt honoribꝰ matrimonij ut in.d
l.ubi adhuc.que rõ ceſſat qñ agitur coñ
etñeũ de cuiꝰ preiudicio magno ptractat᷑
Et ex hoc hẽs notare unã diam int᷑ re
ſtitutiõꝫ dotis que fit mulieri pꝰ morteꝫ
uiri et illam que fit ꝓpt᷑ uiri paupꝛtatem
Quid ɡ ſi lite inchoata coñ uirũ ſuper
dotis reſtitutione ꝓpter eius paupꝛtatem
ↄtingat lite pẽdente ipm maritũ mori
an ex eadem inſtantia poterit ferri cõtra
eius heredem ſniam Dy Bar.et Bal. i
l. poſt finitã.ff.de ſuſ.tu.tenẽt ꝙ ſic quia
ſola qualitas actionis imutatur que nõ
impedit iudiciũ trãſire.ar.in.l. i delictis.
§.ſi detracta.ff.de noxa.ð qua iudicij trãſ
latione plene tractat᷑ per Bar.in.l. ſi cũ
hoiem.ff.de ſolu.Sed quid dices ſi pen
dente hoc iudicio cont᷑ maritũ ſupuenit
ſibi hereditas opulẽta ita ꝙ factus ẽ di
ues an ceſſabit iudicium contra eum et
uidetur ꝙ nõ ſicut in ſi.dr᷑ qñ iudicium
excuſſioĩs eſt inchoatũ quo pẽdente au
cte ſũt facultates debitoris nã p hoc nõ
ceſſat excuſſio ſm Ja.de are.ar.l.pe.§.fi.
ff.qui ſatiſda.coɡ.et.ff.de ap.l.fi.Incont᷑
rũ facit.l.ſi mulier.ff.ſo.ma.et hoc puto
uerius ꝙ cuꝫ dos ipa ſubiacere dẽat ali
mentis coibꝰ ſi ſupueniant alimẽta aliũ
de ſufficiẽtia credere litẽ extigui. ar.d.l.
ſi mulier. Ulterius querit᷑ etiã quid ſi
tpe contracti matrimonij maritus erat
paup an poſſit mulier ptectu huiꝰ pau
ptatis dotem repetere.diſtingue ſm Cy
in.d.l.ubi ad huc.aut mulier tẽ noticiã
habuit de hac paupꝛtate. aut ignorauit
pmo cãu repellit᷑ mulier ꝙ in culpa fu
it 2ᵒ. cãu admitrit᷑ ꝙ ceſſat culpa ut hec
ꝓbant᷑ in l.ſi ei a quo.§.fi.ff.ut in poſ.le.
et.C.de ſpon.l.fi.§ his. Dy. uero dicit
ſimpˡr ꝙ nõ admittitur p.d.l.ſi ei a quo.
§.fi.Sꝫ Bar.in.d.l.ſi conſtante.dic coñ
Dy.ꝙ mulier põt petere indiſtincte ar.
l.de dic.cum.l.ſe.et.l.attilitinus.ff.ð pac
do.canoniſte aũt in.d.c.p ueſtras.ext᷑ de
dona.inter ui.et ux.approbant opi.cy. et
eam puto ueriorem et magꝭ equitati cõ
ſonam. ¶Item q̃ritur quid ſi ſocer uer
gat ad inopiam an erit locꝰ repetitioni
dotis ſicut in marito dicimus et glo.in
dicta.l.ubi adhuc.et in.d.l. ſi conſtante.
tenet idem eſſe in utroqꝫ qñ ſocer doteꝫ
recepat ſolus ſiue cum filio licet Bart.
in.d.l.ſi ↄſtante.qñ ſimul recepũt doteꝫ

diſtinguit aut ſint duo rei deñdi eiuſdẽ
dotis et tũc h3 locũ opi.predicta aut nõ
ſint duo rei et tũc ſecus Cy.tenet glo.
ubi.ſ.patz ꝙ in cãu premiſſo ꝙ pater te
net̃ ꝓ filio ad dotis reſtitutiõ3 qñ ſe ob'
ligauit expreſſe dotem recipiẽdo. Quid
ꝙ ſi filius recepit dotem pr̃e ſimpliciter
ꝯſentiente aut tũc erat pater obligatus
ad dotis reſtitutiõ3. hr̃ ſm doc. diſtingue
ut nõ.in.l.ſi cũ dotem.§.trãſgrediamur.ff
ſo.ma.aut ſolus pater recepit dote3 aut
ſolus filius.pmo cãu aut pr̃ r̃cepit ſuo
noie tm̃ et tũc ipe ſolus tenet̃ nõ filius
niſi fuerit pr̃is heres ut in d.§.trãſgredia
mur.v.ſi ſi marit9.et.v.fi.aut recepit no
mine filij tm̃ expreſſe acto ꝙ ipe pater ñ
teneat̃ et tũc ſi quide3 filius ratũ huit
ipe tenetur et nõ pater ut.l.ſi pupilli.§.
i.ff.de neg geſ.aut pater r̃cepit noie ipi9
et filij et tũc ſi filius ratum hẽat tenet̃
uterq3 ut.d.l.ſi pupilli.§.i.tanꝗ duo rei
debendi q pro dote licite obligant̃ ut.l.
fi.C.de do.cau.nõ nu.xc. ¶ 2° cãu princi
pali vi3 qñ filius ſolus recipit dotẽ tũc
ſubdiſtingue.aut recepit iuſſu patris et
tũc ſm glo.in.d.§.trãſgrediamur.diſtin'
guitur an tradens habuit aĩum obligã
di utrũq3 uel alterũ tm̃. indubio autem
ſm Bar.uidet̃ habuiſſe aĩum obligãdi
utrũq3 et per dñs tenetur uterq3 ar.l.in
ambiguis.ff.de iure doti.alij aũt dicunt
qñ filius de iuſſu patris recepit dotẽ ſo'
lum patrem teneri.ar.l.fi.ff.qđ iuſſu.et
C.ꝙ cum eo.l.ſi ex contctu. Si uero re
cepit ſine iuſſu patris et tũc aut ipſa3 do
tem uertit in utilitatem pr̃is et tũc pat̃
tenetur de in rem uerſo.ut in.d.§.trãſgre
diamur.v.ſi ſi filiuſfa.in fi.Fallit in cer
tis caſibꝰ ibi nõ.in quibꝰ pater inſolidũ
tenetur .aut nõ ꝯuertit ipam dotem in
patris utilitatẽ et tũc pater tenet̃ de pe
culio ut i.d.§.trãſgrediamur. v. ſi ſi fili9
fa.in fi.filius uero tenet̃ inſolidũ. ut.l.
tam ex contctibꝰ.ff.de iudi. Sz circa pre
miſſa occurrit qđ cottidiana ecce ꝙ fili9
recepit dotem pr̃e abſẽte uel nudũ ꝯſen'
ſũ preſtante an pater ꝓpter talẽ ſimplicẽ
pñtiam uel ꝯſenſũ obligetur ad dotis fi
lij reſtitutionẽ et uidet̃ ꝙ nõ niſi de ſo
lo peculio filij ut.l.lutius titius.ff.d ad
mi.tu.et nõ.in.l.i.§.i.ff.ꝙ iuſſu. Incont̃
nẽ deteriat Bar.in.d.§.trãſgrediamur.
tali rõne cogitur pr̃ ſe obligare ꝓ filio
recipiẽte ar.in.l.q liberos.ff.de ritu nup
et.j.dicam ꝙ eius pñtia uel nudus ꝯſen

ſus inducit obligatiõ3 ar.l.ſi filius.ff.de
tute.cum ſi.cui9 tñ grã ꝓ pleniori hui9
articuli doctrina ſic diſtingue.aliqñ pat̃
cogitur in aliquo actu cõſentire ſimpl'r
ſʒ nõ ſe obligare et tũc pñtia uel nudus
ꝯſenſus nõ inducit obligatiõ3 ut.l.cum
nõ ſolum.in.§.neceſſitatẽ.C.de bo.q libe
Quñq3 pater uel alius cogitur ſe obliga
re tũc pñtia uel ꝯſenſus obligatõ3 iduc̃
ut hic.et.d.l.ſi filius.ad quod facit.l.ſi
quis in tres.§.impator.ff.de excu.tu. qñ
q3 qs ñ põt cogi conſentire nec ſe obliga
re et tũc nudus ꝯſenſus nõ inducit obli
gationẽ niſi quatenus eſt in peculio ut i
d.l.lutius titius. vñ reuoco in dubium
an pater cogendus ſit ſe obligare ꝓ dote
filij dicunt quidã ut Dy. ꝙ ſic per.d.l.
q liberos.ff.de ri.nup.et.l.fi.C.de do.pro
miſ.et.l.fi.in fi.ff.de ſuſpec. tu.et.l.ſi qs
inter.§.impator.ff. de excu. tu. Ja.aũt de
are.tenet cõtrarĩũ.ꝑ.l.ij.ff.ad munici. Sz
Bar.in.d.§.trãſgrediamur ſic diſtinguit
aut filius accepit uxore3 de conſenſu et
uoluntate pr̃is et tũc pater cogit̃ ſe ob
ligare.aut preter eius uoluntatẽ accepit
et tũc aut talis uxor eſt pſona uilis ⁊ ñ
ꝯueniens ipi filio et tũc pat̃ nõ tenetur
ſe obligare cu3 poſſit a patre h̃ cãu fili9
exheredari ſm iura fforꝝ.ut.l.nõ tm̃.§.ſi
emancipatus.ff.de cõi.ta.aut accepit p'
ſonam honeſtã et ſibi ꝯuenientẽ et tunc
pater cogitur ſe obligare et ꝓcedit opi.
Dy.ar.d.l.qui liberos.cum ſi.nec aliter
credo Dy.intellexiſſe maxie etiã attẽto
ꝙ pat̃ cogitur donatõe3 ꝓpter nuptias
dare ꝓ filio.ut.l.fi.C.de do.promiſ.ꝙ ſe
etiã obligare ꝓ dote ꝙ hodie de conſue
tudĩe gñali ceſſat donatõ ꝓpter nuptias
et ſic nõ repitur hodie pater ꝓ filio ob
ligari et hanc ptem approbat Ray.quid
ꝙ dicemus ſi pr̃ dicat ſi dẽo me obliga
re uolo ego dotem recipe filius autem
ꝯtradicit dicẽs ſe uelle eã recipe quis p̃
fertur in recipiẽdo ego diſtinguerem. aut
filius habitat ſimul cum pr̃e et tũc pat̃
r̃cipiet dotẽ cũ ipe ſuſtinere habeat one
ra filij et eius uxoris ar.in.l.ſi filia.§.i.v.
hoc amplius.ff.fami.her.aut filius habi
tat ſepatus a patre et tũc ꝙ ipe ſuſtinet
onera matrimonij et uxor debebit ſibi fi
eri numeratio dotis et pr̃ ꝓ ea obligat̃
ar.in.d.l.ſi filia.§.i.et in.l.ſi is.§.i.ff.de iu
re do. ¶ Quid ſi extneus ſit obligatus
ad dotis reſtitutionẽ an eo uergente ad
inopiam poterit mulier agere ſicut de3

eſt in marito dicit glo. ꝙ ſic i. d. l. ſi cõſtã
te. ⁊ idem ſequit᷑ Cy. et Bar. ubi. ſ. poſt
hec querit᷑ ecce ꝙ maritus uel ſocer con
uẽti ꝓpter inopiam ad dotis reſtitutiõe3
offerũt mulieri ſatiſdatõ3 pro ſecuritate
ſue dotis querit᷑ an ſit differenda ipſius
dotis exactio dicũt glo. et doc. ꝙ ñ ut nõ.
in. d. l. ubi adhuc. et rõ eſt ꝗ cũ hec reſti
tutio fieri debeat ut ſe ſuoſq3 alat ꝑ talẽ
ſatiſdatiõ3 nõ ꝯſulitur in his alimentis
Inde querit᷑ uidemus cottidie in pluri
bus inſtris apponi clauſulã ꝙ diſſoluto
matrimonio morte uiri dos reſtituat᷑ ux
ori nũquid poterit agere uiro uergente
ad inopiam uidet᷑ ꝙ nõ ꝗ cũ ſibi ꝓuide
rit in unum caſũ tñ vr̃ in ceteris renun
ciaſſe ar. l. ſi cum dotẽ. in prin. ff. ſo. ma. et
in. l. ſi ex̃neus. ff. de condi. ob cãm. Incõ̃
riũ determinãt doc. ubi. ſ. ea maxĩa rõne
ꝗ huic caſui mulier expreſſe renunciare
non poſſet ꝗ̃ multo minus tacite ut in
l. de dic. cũ. l. ſe. ff. de pac. do. S3 pone paẗ
dotem recepit deinde filiũ emãcipauit q
diues eſt de ſe pater uergit ad inopiã. an
filius poterit ab eo dotem repetere docto
dicũt ubi. ſ. maxie Bart. ꝙ non agendo
actione de dote ſi d3 uenire alia uia vi3 i'
tentare offĩn iudicis ut pater ꝯpellatur
dotem reſtituẽ filio ad onera matriõnij
ſuſtinẽda ⁊ allẽat glo. in. l. ij. § ſi tñ. ff. de
ꝑui. do. Ego uero allego tibi tex. in. d. l.
ſi filia. § i. fami. her. et in. l. ſi is. § i. ff. ſ. iu
re do. deinde ꝗ ſupius dcm̃ eſt ꝙ mulier
in caſib᷒ a iure conceſſis põt agẽ contra
ex̃neũ poſſeſſore3 rex̃ ſibi ꝓ dote obliga
tarũ. ¶ Querit᷑ an ꝑus ꝑ eũ ſit fienda
excuſſio de bonis a marito poſſeſſis. glo.
et doc. in. d. l. ubi adhuc. dicunt ꝙ ſic ex᷒
ceterox̃ creditox̃ et ſic quo ad hoc nõ ẽ
dos ꝑuilegiata. Adhuc querit᷑ pone ꝙ
hec mulier agit pendente matriõnio ꝓpẗ
inopiam uiri ad dotẽ ſuam obijcit᷑ ſibi
ꝙ eſt ſuſpecta de dilapidatione dotis. q̃ri
tur an ſit repellenda a ſua petitione bar
ubi. ſ. dicit ꝙ hoc cãu dos eſt i ſequeſtro
ponẽda ut de ea coib᷒ neccitatib᷒ ſuccur
ratur ar. in. d. l. ſi cũ dotem. § ſi ꝟo dotẽ
ff. ſo. ma. Inde querit᷑ uidimus qualiter
ꝑ modũ agendi ſuccurrat᷑ ipi mulieri. q̃
ritur nũc an per modũ excipiendi eidem
ſuccurrat᷑. uerbi gr̃a creditores agũt ꝯẗ
maritũ qð uidens mulier bona ipi᷒ ma
riti nititur ðfendẽ tanq̃ ſibi obligata ꝓ
ſua dote allegando inopiam uiri ſui que
ritur an poſſit ⁊ dicunt doc. ubi. ſ. ꝙ ſic.

ꝑ tex. in. c. per ueſtras. de dona. inter ui. ⁊
ux. De his aũt nõ. Spe. in. d. l. i. § i. et fi.
Sed an illis caib᷒ in quib᷒ mulier agit
pendente matriõnio ſit mittenda in poſ
ſeſſione oium bonox̃ ipſius uiri dic ꝙ
nõ ſ; ſolũ pro rata q̃titatis ſue dotis. ar.
l. i. in fi. C. de leg. ſm doc ubi. ſ. et hoc ꝓ
cedit qñ fructus dotis ꝑ ſe ſuffciunt ad
eius alimẽta. Quid igit᷑ ſi dos ſit ita ꝑ
ua ꝙ per ſe nõ ſufficit ad eius alimenta
quid fiet dicit Bar. ubi. ſ. aut ipe mari
tus nihil h3 ulẗ. et tũc nihil tenet᷑ dare
cũ i plus q̃ facẽ poſſit deducto ne egeat
nõ ſit ipe maritus ꝯpellendus ut in. l. in
tm̃. ff. de re iudi. Aut h3 bona aliũde ſuf
ficientia et tũc tenet᷑ ex alijs bonis alim̃
ta ſupplere ꝗ etiã nulla dote exñte tene
retur alimẽta preſtare ut. l. ꝙ ſi nulla. ff.
de reli. et ſump. fu. et. l. ſi cũ dotem. § ſi
aũt. in fi. ſo. ma. et nõ. per doc. in. l. quod i
uxorem. C. de neg. geſ. Quid aũt dices i
cãu ꝯuerſo ſi fructus dotis reſtituende
excedũt ſũmã alimẽtox̃ ipſius mulier.
quid erit dicit bar. ubi. ſ. ꝙ tales fruct᷒
ſupabũdantes debita alimẽta reſtituẽ
da ſũt uiro ꝗ regulariter oẽs fruct᷒ do
tis q̃tũcũ3 eximij cedũt lucro mariti ut
ff. de iur̃ do. l. dotis fructus. et pro h̃ fac
in ar. l. ij. C. de epi. et cle. Item queritur
ſi facta dotis per uirũ reſtitutiõe ꝯtigat
ipm̃ uirũ ꝑuenire ad piguiorẽ fortuna3
et diues efficiatur an debeat dos r̃ſtitui
ipi uiro glo. et Cy. in. d. l. ubi adhuc. di
cũt ꝙ nõ per tex. d. l. ubi. in fi. et ide3 ſe'
Bar. ubi. ſ. licet Spe. teneat cõ̃. in ti. ð
dona. inter ui. et ux. § fi. Sed pone qõem
ſepi᷒ occurrentẽ. ecce ꝙ marit᷒ ꝯuẽtus
ab uxore ad dotis reſtitutionẽ ꝓpter ei᷒
ſupuenientẽ inopiam ſponte ꝯfeſſus eſt
in iudicio ſe uergẽ ad inopiam et r̃did᷑
uxori pro eius dote certa bona queritur
an talis ꝯfeſſio ſit ſufficiens ꝓbatio ino
pie ut licite fieri poſſit reſtitutio tal' do
tis vr̃ ꝙ ſic per. l. i. et quod ibi nõ. C. de
cõfeſ. tu diſtingue aut eſt qõ inter uiru3
et uxorem et tũc plẽ ꝓbat conẽ eũ ut. d.
l. i. aut eſt qõ inter uxorẽ et ex̃neũ et tũc
nõ ꝓbat ar. l. i. C. res inter alios acta. ¶
Ultio querit᷑ an per dictã cõfeſſionem
ſpontaneã ⁊ facta ſolutõe poterit ipe ma
ritus reuocare ſi conſtat eo tpe tũc eum
fuiſſe diuitẽ. br̃ doc. in dcã. l. ubi adhuc
dicũt ꝙ ſic ꝗ qñ maritus eſt ſoluendo
et ſponte reſtituit dotẽ ipi uxori uidet᷑
donare ut. l. i. C. ſi dos. cõſtan. ma. et ibi

per C. y. Bar. uero ubi. ſ. tȝ contrariū rō ē
q̄ per hanc reſtitutionē nō efficit̄ cōditō
doti deterior imo melior nec eſt uerum
q̄ ſit donatō q̄ mulier nō lucret̄ fruct⁹
cum deſeruire habeant oneribꝰ matriōⁿ
ut dictū eſt et hētur in dicta. l. ubi adhᶜ

¶ Matrimonium

legitie contraxit. ¶ Aduerte q̄ ut actio
cōpetat de dote nccē eſt q̄ matrimonium
fuerit legitie cōtrctū q̄ dos ſiñ mr̄imo-
nio eſſe nō pōt. ut. l. fi. in prin. C. de do.
an. nup. licet matrimoniū poſſit eſſe ſine
dote. ut. l. q̄ ſi nulla. ff. d̄ reli. et ſūp. fu
Quid ſi matrimoniū appareat minus le
gitie cōtrctū an cōpetat mulieri actio de
dote dicit̄ aūt matrimoniū minus lgītime
contrhi uarijs et cāis uel rōne deficiētis
cōſenſus uel rōne etatis uel rōe cōſangui-
nitatis uel rōne affinitatis uel rōne pu
blice honeſtatis pluralitatis uxoris ut
plē agitur et tractat̄ inſti. de nup. §. ḡ nō
oēs. ⁊ per Azo. in ſūma. C. de nup. ⁊ per
Hoſ. i ſūma. ex̄ de ſpon. et ma. ⁊ pulcher
rime per Io. an. in ſūma ſua ſup quarto
libro decretaliū. Et q̄tum ad ꝓpoſitam
qōȝ dicendū eſt. q̄ aut uterq̄ .ſ. uir et ux
or ſciebant matrimoniū eſſe nullū aᷓ uterȝ
ignorabat. aut unus ſciebat alter ignora
bat. ꝑmo cāu nulla cōpetit mulieri actio
de dote ſȝ applicat̄ fiſco ut in. l. qui cōtra
C. de inceſ. nup. et ibi nō. 2ᵒ. cāu cōpetit
mulieri ad dotem repetendā non actio ex
ſtipulatu ſȝ cōditio ob cāȝ uel cōditio ſiñ
cā. ut. l. i. C. de condi. ob cau. et ibi nō. et
i. l. ſi cum dotē. §. fi. ſo. ma. Que cōditioēs
ob cām uel ſiñ cā eiuſdē ſūt nāe et pote-
ſtatis cui⁹ eſt actio ex ſtipulatu que pro
uera dote cōpetit ut in. d. §. fi. et ibi nō. ⁊
in. l. ij. in fi. ff. de priuile. cre. 3ᵒ. aūt cāu cō
ſiderandū eſt an mulier ſciuit et uir ig-
rauit et tūc ipa perdit dotem. aut econt̄
uir ſciebat et mulier ignorabat et uir ꝑ
dit donationē ꝓpter nup. et mulier repe
tit dotē ut plē nō. i. d. l. qui cont. Quid
aūt ſit de eoꝝ filijs an ſint legitimi uel
nāles tm̄ aut ſpurei uel illegitimi. diſtin
guit̄ per tex. in. c. lator. ex̄ qui fi. ſint le.
nam aut uterq̄ fuit ignorans et tūc fi-
lij ſūt lgīmi qñ ignorantia nō eſt craſſa
et cont̄ ius nāle. aut uterq̄ fuit ſciens ⁊
tūc filij ſūt ſpurij. aut unus fuit ſciens
et alter ignorans et tūc quo ad ſcientem
reputant̄ illegitimi. q̄tum uero ad igno-
rantē erūt legitimi dic ut ibi. et in. d. l.

qui cont̄. ubi de his plenius diſputat̄
Querendū nūc ſupeſt qñ dicat̄ matrio
niū fore lgīme cōtrctū ubi eſt ſciendum
q̄ matriōnium ſolo cōſenſu contrhitur. l.
nuptias. ff. de re iur. et in. c. cū locum. et
. c. tue. et. c. tua nos. cum ſi. ex̄ de nup. et. l
ij. ff de ritu nup. Contrhitur ḡ matriōᵐ
lgīme cōcurrentibꝰ ad hoc pluribꝰ reſpe-
ctibus viȝ etate legitīa ꝑſonaꝝ cōtrhentiū
que eſt in maſculo. xiiij. annoꝝ et in feīa
xij. an. ut inſti. de nup. in prin. et nō. in. c.
iij. de deſpon. ipu. et in. c. de illis. e. ti. Itē
et q̄ matrimoniū cōtrctū ſit publice ñ
clamdeſtine in camera uel furtiue deno-
cte qd̄ iō diſpoitū eſt ꝑ ius canonicū ne
deſit ꝓbatio ei⁹ ſi alter cōiugū diffiteat̄
matriōniū. nā ubi uterq̄ cōfiteret̄ ſuffici
ens eſſet ꝓbatio ut hec tradūtur in. c. i. ⁊
ij. ex̄ de clam. deſpon. ceſſare etiā dēnt im
pedimenta a iure diſpoita que uaria ſūt
ut inſti. de nup. § ḡ nō oēs. cum ſi. ſ. alle.
que impedimēta his uerſibus cōprehen
dūtur. Errō cōditio uotum cognatio cri
men. Cultus diſpitas uis ordo ligamē
honeſtas. Si ſis affinis ſi forte coire ne
quibis. Hec ſocianda uetant cōnubia iū-
cta retractant. Videamus igit̄ ſupficia
liter declarationē hoꝝ uerſuum pro ru
dibus. Dicit̄ ḡ ꝑmo error de hoc error̄
dat̄ exᵐ i eo q putabat ſe cōtrhē cū Ber
ta et erat Clara tal' error in ſba perſone
impedit matrimoniū q̄ deficit cōſenſus
qui eſt de ſ'a matrimonij ut dcm̄ eſt cū
nihil ſit qd̄ magis impediat cōſenſuȝ q̄
error ut. l. ſi per errorē. ff. de iuriſ. om iu.
et idē ſi interuenerit error in ſba perſoē
ut q̄ credebat cōtrhē mr̄iᵐ cū libera et cō
traxit cum ſerua ut ex̄ de cōiu. ſuo. c. i. et
ij. Sequit̄ in uerſu cōditio. conditio itel
ligi debet de cōditione ꝓñie que eſt d̄ fu
turo. aut de mō oppoito in contctu ma
triōnij que conditio et modus ſi quidē
ſit poſſibilis et honeſta debet impleri
aliter uitiat̄ matriōnium ut in. c. de illis
et. c. ſup eo. et. c. ꝑ tuas. ex̄ de cōdi. appo. ſi
aūt modus uel cōditio ſit impoſſibil' de
iure uel de facto tūc rencitur et pro non
appoiti. hīt̄ ut ex̄ eo. ti. c. i. ⁊ fi. Se' uotū
hoc intelligitur de uoto nō contrhendo
matrimoniū nō aūt de uoto eūdi ad ſcē
Iaco. qd̄ quidē uotuȝ emiſſū ſup matri
monio nō contrhendo eſt duplex uideliȝ
ſolēne et ſimplex. Solēne aūt eſt illud
quod fit ꝑ ſuſceptionē alicui⁹ ſacri ordi
nis uel ꝑ ꝓfeſſionē alicuius approbate

religionis tacitã uel expreſſam ut ex̃ de
uoto.in.c.i.li.vi.Iſ his ceſſantibꝫ appella
tur uotũ ſimplex quod nõ dirimit ma
trimoniũ contractũ licet impediat ↄ̃hen
dũ ut in.c.iiij.cum ſe.ex̃ qui cle.uel uouẽ.
Sequit̃ cognatio.hic aduerte ꝙ frequẽ
ter accidit tale impedimẽtum ſciendum
eſt quo ad p̃ns attinet ꝙ cognatõ eſt tri
plex viꝫ ſpũalis carnalis et legalis.ↄgna
tio ſpũalis eſt illa que contbitur ꝑ com
paternitatẽ in ſacramẽto baptiſmi ł cõ
firmatione in collatione criſmatis q̃ co
gnatio impedit matrimoniũ cõtrahi in
pluribꝫ pſonis et gradibus in quo erra
a pluribꝫ et uarie perſone illaq̃antur et
decipiunt̃. et p̃mo impedit̃ ↄtrahi mr̃i
moniũ inter ↄpatrẽ et cõm̃em ut in.c.
martinus.de cog.ſpi.et ſi unus ex ↄiuga
libus leuet pendente int̃ eos mr̃imonio
alienum puerũ de ſacro fonte ſeu baptiſ
mo alter ↄiugũ erit ſimi͛ ↄpater ꝙ ſunt
una caro.ut.c.i.de cog.ſpi.li.vi. qđ ẽ mi
rabile.ſecus ḡ ſi ante matrimoniũ alter
eoꝝ leuaſſet ut nõ.in.d.c.martin⁹.⁊ xxx
q.iiij.in.c.poſt obitũ. ꝑ alia aũt ſacramẽta
exceptis ſupiorib duobꝫ viꝫ baptiſmo
⁊ cõfirmatione nõ contbitur ↄpat̃nitas
ut in.c.fi.in.fi.ex̃ de cog.ſpi.li.vi. Iteꝫ 2ᵒ
impediunt̃ matrimoniũ contbẽ filij tm̃
ipoꝝ ↄpatrũ inter ſe ulteriores aũt gra
du puta nepotes et pronepotes nõ impe
diunt̃ et ob hoc deberent hoĩes abſtinere
a talibus ↄpaternitatibꝫ in quibꝫ ꝑ mul
tos incõſulte et indeliberate ꝓcedit̃ ut
hẽtur ex̃ de cog.ſpi.c.tua.⁊.c.i.⁊.c.ſuper
eo.ex̃ qui ma.ac.nõ. Et aduerte ꝙ ſicut
ↄpaternitas contbit̃ inter leuatũ et le
uantẽ et eius parentes ſic inter batizan
tem et batizatos et eius parentes. ut ex̃
e.c.fi.li.vi. Unde ↄcluſiue circa predicta
attende ꝙ appellatioẽ parentũ itelligũ
pater ⁊ mr̃ ut in.d.c.martinus.et c.fi.et
ex̃ de cog.ſpi.c.i.li.vi. et amplius in ſũa
nõ.ꝙ ſũt uiginti ca⁹ quibꝫ per ſpũalem
cognatioẽꝫ matrimoniũ impeditur inuẽ
ti ꝑ ius canonicũ et ignorati ꝑ ius ciuile
qui hñt laicos illaq̃are nec fũdant̃ ui ua
et ↄcludenti aliqua rõne ut inquit Azo
in ſũma de nup.quos enumerat Jo.an.i
dcã eius ſũma.et habet̃ ut.d.c.martin⁹.
et.c.i.et.c.fi. Quid ſi plures leuẽt unũ
de ſacro fonte ut fit cottidie nũquid ĩt̃
ſe accepto leuato poterũt matrimoniũ
contbere dicit Inno. ꝙ ſic ut per eũ nõ.
in.d.c.martinus.⁊ per hoc patet ꝙ tales

pſone nõ ſũt inuicem ↄpatres licet aliq
ignorantes ſe appellãt ↄpr̃es.et nõ.ꝙ uir
et uxor ꝓhibent̃ uno et eodem tp̃e ſimł
ꝗ̃ ſacro fonte leuare ut habet̃.xxx.q.iiij.
.c.ꝙ autẽ. Cognatio aũt carnalis eſt atti
nẽtia ꝓueniens ex ſemine que cognatõ i
quarto uel citeriori gradu exiſtentibus
impedit mr̃imonium ſiue ſint in gradu
ↄſanguinitatis uel affinitatis ut in.c.nõ
debet.ex̃ de ↄſang.et affi. Sꝫ in gradu q̃n
to uel ulteriori licite contbitur ut ibi
ↄputando gradus ſ̃m ius canonicũ ut ĩ
ditur.xxxv.q.v.c.ad ſedem.ſuff.cit tñ ꝙ
alter eoꝝ excedat quartũ ſi alter repiat̃
eſſe in quarto uł citeriori gradu ut in.c.
dilecto.⁊.c.uir qui.ex̃ eo.ti.niſi ꝑ Papã
diſpenſatio intercedat ut in.c.ꝙ circa.ex̃
eo.ti.quã diſpenſatõꝫ in his et ſimilibꝫ
multi͛. ſibi r̃ſuauit Papa ut ipleꝫ bur
ſã et eius inſatiabilẽ curiã quã auaritiã
ſemꝑ abhorruit ille totius largitatis pri
cipũ princeps ceſar Auguſtus. Cogna
uero legalis eſt illa que contbitur inuẽ
tione legis nõ ſemine hoĩs ut puta q̃n
homo qui nõ habet filiũ per gñationem
querit ſibi facẽ filium ꝑ nudũ amorem
adoptando uel arrogando ut hẽtur.ff.⁊
C.de adop.ꝑ totũ.et ex̃ de cogna.lega.ꝑ
totũ.hec aũt cognatio triplicẽ hꝫ ꝓhibi
tionẽ unam viꝫ tp̃alẽ et duas ꝑpetuas
p̃ma tp̃alis eſt illa ꝙ durante adoptioẽ
frater nr̃alis nõ poſſet contbere cũ ſorore
adoptiua ſꝫ diſſoluta adoptioẽ ꝑ emanci
pationẽ poterit contbere cum ea ut in.c.
i.ex̃ de cog.le. Alie aũt due ſunt ꝑpetue
viꝫ inter adoptantem et adoptatã etiaꝫ
ſoluta adoptione ꝑ emancipationem ut
ff.de ritu nup.l. adoptiuus. quin etiam
inter adoptantem et uxorẽ adoptati et
econt̃ inter uxoreꝫ adoptantis et adop
tatiuũ ut.ff.de ritu.nup.l.adoptiuus.
Sequit̃ crimẽ.hic nõ. ꝙ loquit̃ uerſus
de crimine adulterij inceſtus uel homici
dij. Unde ſi quidẽ interuenerit crimen
inceſtus qđ ↄmittit̃ ſ̃m hanc mãm int̃
ↄſanguineos uel affines de iure canoĩco
illius quã quis in uxorẽ accipe uult tũc
impeditur mr̃imonium contbi ſi nõ diſ
ſoluit̃ nec impedit̃ matrimoniũ iam cõ
tractũ ut in.c.trãſmiſſe.ex̃ de eo qui cog.
ↄſang.ux.ſue.in quo multi errant ſũt.n.
pleriq; qui ſe carnaliter aliq̃ ↄmiſſent
uel ↄſanguineis uel ſororibꝫ eaꝝ quas
poſtea in uxores accipiunt. idem in eo q̃
crimẽ ↄmiſit machinãdo mortẽ ↄiugis

que nō pōt in uxorē accipi ut in.c.i. ext̄
de diuoꝛ.et in ceteris alijs criminibꝯ qui
hn̄tur.xxxiiij.q.ij.c.q̄ꝫ.q̄ꝫ.al' de penitētibꝯ
et ex̄ de peni.et remiſ.c.ij. Cetera aūt cri
mina nō impediūt contrhi matrimoniuꝫ
nec dirimunt iam ɔtractū ex̄ de diuoꝛ.c.
i.fallit in tribꝯ caſibꝯ in quibꝯ diſſoluit̄
matrimoniū ɔtractū pͥmus ſi adult̄ dat
fideꝫ adultere uiuente pͥma uxoꝛe ꝙ eā
accipiet in uxoꝛem ut ex̄ de eo qui dux.
i ma.quā pol.per adul.c.ij. Scd̄s eſt qn̄
quis de facto contrhit cum ſcd̄a pͥma ui
uēte quo cāu ſi ſcd̄a ignoꝛauit de ipſa pͥ
ma moꝛtua ɔpellitur adherere ſecūde ſi
ipſa uoluerit ut ex̄ de eo qui dux.in ma.
.c.cum apoſtolica.cū ſi. Tertius caꝰ ē cū
effectus machinationis in moꝛtem eſt ſe
cutus ut.xxxi.q.i.per totū. et de eo qui
dux.in matri.per totū.marie in.c.ſup eo
de diuoꝛ.cum ſi. Sequit̄ cultꝰ diſpitas
exēplum huiꝰ eſt cum xpianus contrhit
cum iudea uł ſarracena.xxviij.q.i.c.caue
cum ſe.et nō.in.c.q̄to.et in.c.gaudemus
ex̄ de diuoꝛ. Sequit̄ uis.intellige h̄ de
uiolētia que caderet in conſtantē uirum
nam leuis turbatō animi ac leues cōmi
nationes nō impediunt contrhi mr̄imoᵐ
ut ext̄ de eo qui dux.in ma.c.ij.nam mr̄i
monia deñt eſſe libera et ſpontanea ut in
c.cum locū.de ſpon.et in.c.gēma. et in.c.
d̄ mulieribꝯ.e.ti.facit quod hētur in.c.d̄
illis.lo.ij.et.c.ex litteris.ex̄ de deſpon im
pu. Sequit̄ oꝛdo.h̄ intellige de oꝛdine
ſacro magno q hēt matrimoniū ipedire
ut ex̄ qui cle.uł uouē.c.i.ꝛ.ij. Minoꝛ āt
oꝛdo ut eſt ſimplex clericatus nō ipedit
ut ibi.et.xxxij.di.c.ſeriati. Seq̄t ligamē
hoc intelligitur de ligamine pͥme ſponſe
uł uxoꝛis ubi aduertendū ꝙ aliqn̄ quis
ɔtraxit cum pͥma per uerba de pn̄ti ꝛ tē
ſi nō ſubſit aliud quod obē contrhendo
cum ſcd̄a nō tenet mr̄imoniū ſcd̄m etiaꝫ
ſi in ſcd̄o interuenit copula carnalis et
nō in pͥmo.ut ex̄ de ſpon.du. per totum.
marie in.c.fi.et in.c.pe.et fi. de ſpon. Si
uero contrxit cū pͥma per uerba de futūo
nec carnalis copula fuerit cuꝫ ipſa ſecuta
ꝙ tunc trāſirent hec ſponſalia in uerum
matrimoniū ut in.c.is qui.de ſpon. dicē
dū erit nō impediri ſcd̄m matrimoniuꝫ
contractum per uerba de pn̄ti ꝑpter pri
mū contrctū ꝑ ſola uerba de futuro. naꝫ
foꝛtius eſt uinculū matrimonij contrcti
ꝑ uerba de pn̄ti q̄ꝫ uinculū ſimplex ſpon
ſalioꝛū de futuro ut in.c.p.et fi.de ſpon.

Hec aūt ligamē ꝑ uerba de pn̄ti ſoluitur
moꝛte alterius ɔiugū.ūde moꝛtuo uiro
poterit mulier ſtatī ſn̄ metu legalis infa
mie ad ſcd̄a et ulterioꝛa uota trāſire ut
extra de ſecū.nup.in.c.p.et fi.ꝑpt̄ abſn̄tiā
uero ipſius uiri etiā longam nō diſſolui
tur matrimōnium nec pōt mulier ad ſcd̄a
uota trāſire niſi pͥus fuerit d̄ eius moꝛte
certificata ut in.c.i pn̄tia.ext̄ de ſpō.ꝛ in
c.ij.ext̄ de ſecū.nupt.et ſi foꝛſan.contrxit
cum alio de ſcō ſi uir pͥmus poſtea redi
erit ad ipm redire mulier debet ipſa ut
dictis iuribꝯ.et.xxxiiij.q.ij.cū ꝑ bellicam
Sequit̄ honeſtas. hoc intelligit̄ de illa
honeſtate publica que inſurgit ex ſponſa
libus contrctis ꝑ uerba de futuro ꝑ quā
dicimus ꝙ aliquis de ɔſāguinitate uiri
nō pōt illā accipe in uxoꝛem durantibꝯ
ſponſalibꝯ uel eis finitis per trāſituꝫ ad
alia uota nec etiā econuerſo ɔſanguinee
ipſius ſpōſe nō poterūt illum ſponſū ac
cipere in uirū quod eſt abſurdū et mira
bile dicere. Unde ſit oēs cauti ne talia
ſponſalia contrhāt niſi certi ſint ꝙ matri
moniū ſequet̄ et hec habētur in.c.ſpon
ſam.ext̄ de ſpō.et ext̄.de deſpō.impub.c.
litteras.et in.c.acceſſit.et c.duo pueri et
extra qui fi.ſint le.c.referente. imo qd̄ ā
pliꝰ eſt hac eadem publica honeſtate at
tenta ſi ſponſalia fuerūt de ſcō contrcta
et pͥnunciēt̄ nulla uel ꝑpter ɔſanguini
tatem uel affinitatē uel aliud ipedimen
tū excepto ipedimēto ɔſenſus mr̄imoᵐ
impediretur contrhi mō q̄.ſ̄.ut i.c.ad au
dientiā.de ſpon.et in.c.i.e.ti.li.vi. Sobo
les tn̄ ſuſcepta ex ſcd̄is nuptijs pōt hoꝰ
ɔiungi cognationi pͥoꝛis uiri ut in.c. nō
dēt.de ɔſāg.et affi.et inſti.de nup.i.§. ma
riti tn̄ filius.ac etiā honeſtate attempta
impeditur mr̄imoniū contrhere in cāu q
hētur inſti.de nup.§ ſi uxoꝛ. Sequitur
ſi ſis affinis.hic etiā eſt multū aduerten
dū ꝙ multi et uarij illaq̄ant̄ et erroꝛes
inducunt̄ ꝑpter ignoꝛantiā et cognitiōꝫ
affinitatis que eſt quedā ſpēs differens
ab agnatione et cognatione ut in §affini
tatis.inſti.de nup.et in l.nō facile.in §af
fines.ff.d̄ gradi. Eſt aūt affinitas quedā
ꝑximitas perſonarū ꝑueniens ex coitu
honeſto uel inhoneſto ſm̄ canones ut in
c.diſcretionem.et in.c.p.extra de eo qui
cog.ɔſang.ux.ſue. Sed ſm̄ leges affini
tas contrhitur ſolūmō ex honeſto coitu
viꝫ ꝑpter legitiās nuptias ut in.l.nō faci
le.§ ſciendū.ff.d̄ gradi.que quidē affitas

hodie reſtringit̃ ad p̄mū genus pſonaꝝ
⁊ uſqꝫ ad quartū gradū in ip̄o p̄mo gn̄e
ut in.c.nō.debet.de ɔſan.et affi. Eſt autē
p̄mū genus affinitatis illud qđ inducit̃
per carnalē uiri et uxoris ɔiunctiōeꝫ ſeu
ɔmixtionē nō inter ſe inuicē ſ; in alterū
ex his cū ɔſanguineis alterius uerbi grã
ſi accipiam uxorem nulla contrahit̃ affini
tas inter me et ip̄am q2 ego et ip̄a ſum⁹
principiū et cā affinitatis ut in.d.§.affini
tatis.cum ſilib9 ſed inter me ⁊ ɔſangui
neos uxoris mee ⁊ econt̃ inter ɔſaguine
os meos et ip̄am uxorem bñ contrahitur
affinitas inter ɔſanguineos aūt utriuſqꝫ
noſtrū ɔiugū nulla contrahitur affinitas
idcqꝫ duo fratres pñt copulari duab9 ſo
rorib9 ⁊ pater ⁊ filius pñt copulari mr̄i
et filie.ut nō.ex̄ de ɔſang.et affi. in.c. qđ
ſup his.contrahitur ḡ p̄mū genus affini
tatis qñ pſō adijcit̃ pᷓ per carnis copulā
qđ eſt qñ mulier adiungit̃ uiro et econt̃
uir adiungitur mulieri nam talis pſona
addita pſone,pducit nouū genus attinē
tie et conſtituit primū genus affinitatis
nec tamē mutat gradū uerbi grã poē ſu
mus duo fratres ego accipiam Bertam
in uxorem et ſic pſona adijcit̃ pſone per
carnis copulam iſta berta uxor mea mu
tat genus ſue attinētie quo ad fratrem
meū ⁊ alios ɔſanguineos meos quibus
efficitur affinis que prius nō erat et ip̄i
fratri meo efficit̃ affinis in gradu primo
et alijs conſanguineis in gradu illo in
quo ſūt mihi ɔſanguinei ꝓpter hoc ergo
tradūtur tales regule ſ pona addita pſo
ne per carnis copulam mutat genus ſed
nō gradū. Scđa regula eſt q2 quoto gra
du ɔſanguinitatis eſt aliquis uiro eodē
gradu affinitatis eſt eius uxori et econū
ſo quoto gradu ɔſāḡtatꝭ eſt quis uxori
eodē gradu affinitatis ē eius uiro ⁊ ſēp
in eodem gn̄e affinitatis vꝫ p̄mo nam ē
dare ſm̄ genus et ſecundā affinitatꝭ. qđ
ſiue pducatur p ſecūdas ſiue tertias nu
ptias.ut hec et alia plura tradūtur per
tex.glo.et doc.in.d.c.nō debet.de ɔſan. et
affi. Qđ aūt dixi nō mutare gradū hoc ıđ
ē quia ſicut frater meus cui fit ip̄a ux
or mea affinis erat in p̄mo ɔſanguinita
tis gradu anq̄ȝ ſupduxiſſem uxorē ip̄aꝫ
ita et nūc erit in p̄mo gradu affinitatis
ip̄i uxori et hoc reſpcū dr̄ q2 non mutat
gradū ſcꝫ ɔſanguinitatis eius cui fit affi
nis ſolum ḡ mutatur genus attinētie q̄
affinitas appellatur. In h̄ ḡ p̄ gn̄e affi
nitatis eſt ꝑpetua ꝓhibitio uſqꝫ ad q̄rtū
gradū ipſius affinitatis que regulariter
etiā ɔputatur ſm̄ gradū ɔſanguinitatis
ad alterū ɔiugū ut in.d.c.nō dꝫ.et.xxxv
q.x.c.fraternitatis.et nō.per glo.in dcā.l
nō facile.§.affines.patet ergo ex premiſſ
q2 hec affinitas ſolū reſtringit̃ et refert̃
ad alterū ɔiugū et ɔſāguineos alterius
uſqꝫ ad quartū gradū uſqꝫ ad quē impe
ditur contrhi matrimoniū p alterum ex
ɔiugibus uerbi grã pone q2 Berta uxor
mea predeceſſit me ſupſtite ego nō pote
ro accipe in uxorē aliquā ex ɔſanguineis
ſuis ſibi attinētib9 uſqꝫ ad quartū ḡdū
et eodem mō in cāu econuerſo me p̄mo
moriēte illa ſupſtite non poterit aliquis
de ɔſanguineis meis uſqꝫ ad quartū gra
dū illam accipe in uxorem et ita intelli
gatur hec mā que eſt cottidiana. ſ; ɔſan
guinei mei ⁊ ɔſanguinei q̄ndam uxoris
mee bene poterūt inuicē coniūgi q2 int̃
eos nulla eſt affinitas ut.ſ.dixi. ¶ Ex q̄
infertur q2 ſi hēo ɔſanguineā tuā in ux
orem et habeam unā filiam ex alia uxo
re tu poſſes contrhere cuꝫ filia mea q2 inter
ɔſanguineos ɔiugū nō contrahitur affini
tas. Si uero tu habeas unam filiaꝫ et de
cedit uxor mea que eſt tibi ɔſanguinea
nō potero ego contrhere cum dicta filia
tua q2 inter uirū et ɔſanguineos uxoris
affinitas contrahitur ut dictum eſt Sꝫ
nunquid affinitas inter aſcendentes et
deſcendentes extendatur ſolum uſqꝫ ad
quartum gradum ſicut in trāſuerſalib9
dictum eſt.an uero habeat prohibitiōeꝫ
perpetuam dic ſm̄ Jo.an.⁊ coīem opini
onem q2 habet perpetuam prohibi
tionem quia ita abſtinendum a conſan
guineis uxoris ut a proprijs ut extra de
conſangui.et affi.c.p̄mo.et.xxxv.q.vij.in
.c.de propinquius.facit inſti.de nup.i.§.
affinitatꝭ. quia etiam tales loco parentū
et liberorum reputantur ut in dicta.l. nō
facile.§.et retro.in fi.ꝫc. Modo ſequitur
l̃ ſi coire neqbis. Hic aduerte q2 tale ui
tium aliquando precedit aliquando ſe
quitur ipſum matrimonium aut proce
dit hoc uitium ex corporis frigiditate ꝫ
ex maleficio et utroqꝫ cāu ſi uitium et
maleficium eſt perpetuum ad coituꝫ diſ
ſoluitur matrimonium ſi hoc poterit p
bari ut in c.i.ij.et.iij.per totum extra de
frigi.et male. Et ſi forſitan aliqua uera
ſigna frigiditatis non appareant debent
per treniūꝫ ſimul cohabitare quibus

elapſis preſtare debent iuramentum cuʒ
ſcriptura manu propinquorum ꝙ data
per eos opera ad coitum nō potuerunt
coire ⁊ tunc debebunt ſeparari et cum a
lio poterunt conhbere. et ſi forſitan ille
frigidus uel maleficiatus in ſecundo ma
trimonio potens ad coitum efficiatur re
ſtaurabitᷣ primum matrimonium ⁊ erit
ad illud redeundum. ut nō. in .c. laudabi
lem. et .c. fi. extra de frigi. et male. et in .c.
fraternitatis. cum ſimilibꝰ. poſſunt tamē
iſti tales coniuges impediti ſeu uitiati
ſimul cohabitare ut frater et ſoror ut i
.c. quarto. et qnto. extra de frig et male.
Si autē frigiditas uel maleficium ſuper
ueniat poſt matrimonium carnaliter cō
ſūmatum nō dirimitur ut in .c. ꝑmo. et
ſecūdo. ſ. allegati ¶ Ex his patent dcla
rati ſūmarie dicti uerſus et declarati illi
caſus in quibus impeditur matriōniuʒ
contrahi et qd contractum fuerit quan
do poterit diſſolui aliqui tamen ſunt ca
ſus quibus matrimonium non debet cō
trahi ſi tamē contrahatur nō diſſoluitᷣ
ut in matrimonio contracto tempore fe
riarū prohibito de quo traditur. xxxiij.
q. iiij. in .c. non oportet. et extra de ferijs.
in .c. ꝑc. et etiam tempore interdicti facti
alicui per eccleſiam ut extra de matrim.
contract. contra interdic. eccle. per totuʒ.
et in ea muliere que fornicata eſt naʒ poſ
ſunt ſeparari quod intelligitur quantū
ad ſolum thorum nec tamen poſſunt per
hoc tranſire ad alia uota ut ext̄ de diuor
.c. ij. ꝑpter autem aliud crimen non repe
ritur matrimoniuʒ poſſe ſeparari ut ibi
⁊ ſi maritus eligat ſeparari ab uxore ad
ultera uel uxor eligat ſeprari a uiro ad
ultero niſi inuicem reconſilientur po
ſtea uxor perdit dotem ⁊ uir perdit dona
tionem ꝑpter nup. extra. de dona. inter ui
rum et uxorem. in .c. plerūqꝫ. Si autem
ſeparentur ꝑpter impedimentum conſā
guinitatis uľ affinitatis tunc ſi quidem
ignorantes contraxerunt mulier recupe
rat dotem et uir donationem ꝑpter nup.
Si uero ſcienter tunc ambo perdunt et
fiſco applicantᷣ ut in .c. i. et. ij. ⁊. iij. et in .c
ſi neceſſe extra de donati. inter uirum et
uxorem.

¶ Dedit et tradi dit in dotem

¶ Fuit ergo matrimonium cum certa
dote. Quid autem ſi fuit ſine dote ut ali
quando contingit nunquid mulieri i ui
ta et poſt mortem uiri in aliquo ſuccur
ratur. et ſi quidem mulier ſit inops et
uir locuplex eidem ſuccurritur poſt mō
tem uiri in certa bonorum parte eius ut
habetur in auc̄. preterea. C. unde uir et
uxor et in auc̄. ut li. ma. et auie § quia ue
ro legem. colľ. viij. et de exhi. reis § quo
niam uero. idem credo etiam hoc cāu ſi
bi ſuccurri uiro uiuēte ar. l. ꝙ ſi nulla. ff
de reli. et ſūp. fu. cum ſimilibus. et nō. ꝙ
per hec uerba tradidit ꝛc. probatᷣ tradi
tio dotis ſi dos eſt in quantitate uel in
ſpecie mobili uel immobili ſi res ipſa
tunc preſens erat tempore celebrati iſtri
ubi autem res ipſa immobilis eſſet ab
ſens a conſpectu cōtrahentium tunc ha
bent hec uerba importare licentiaʒ ſolaʒ
de ingrediendo uel apprehendendo ipaʒ
rem ut nō. eſt ſupra in forma capitulorꝫ
et tangitur per Barto. in. l. predia. ff. de
acqui. poſ. et per Cy. in. l. ij. C. e. ti. Quid
autem ſi in inſtrumento dotis dicatur
ꝙ dominus Thadeus fuit confeſſus re
cepiſſe dotem quā tamē re uera non rece
pit an poterit eo cāu iſta domina Mar
garita talem dotem confeſſatam repetē
ſuper quo breuiter ſic diſtingue aliquā
do maritus confitetur ſe recepiſſe doteʒ
quam non recepit ſpe future numerati
onis qd eſt quando non numerauit ſed
renunciauit in inſtrumento exceptioni
non numerate dotis et tunc contra muli
erem et eius heredes obſtat exceptio nō
numerate dotis ſi opponatur infra tem
pora limitata ut habetur in. l. i. et. ij. et
auc̄. ibi poita. C. de do. ca. nō nu. aliquā
do ꝯfitetᷣ ſe recepiſſe ſine aliqua ſpe nu
merationis future. et tunc ſubdiſtingue
aut maritus fuit confeſſus ante matriō
nium perfectum. tempore ſponſaliorūʒ
aut poſt ipſum matrimoniuʒ iā perfcīn
⁊ in utroqꝫ cāu attende aut matrimoni
um ſit diſſolutum morte uiri et tunc
dic ut. j. dicam quādo confeſſus eſt poſt
matrimonium perfectum. aut matrimo
nium eſt diſſolutum. diuortio uel mor
te mulieris et tunc ſubdiſtingue. aut .n.
iſta confeſſio fuit relata et reſtricta ad
tempus preſens ſponſaliorum et tūc ꝙ
reperitur facta tempore conceſſo et quo
permiſſa eſt donatio et tunc ipſius dotis

datur repetitio ut probatur in.l.i. ſcḋo
rñſo.C.ḋ dona.ante nup. aut fuit relata
ad tempus futuri matrimonij ⁊ tunc ꝗ
facta eſt tempore probibito quo non ad
mittitur inter uirum et uxorem donatõ
non poterit hec dos repeti ut dicta.l.i. z°.
reſponſo et ibi per Cynum. ¶ Secundo
caſu principali quando confeſſio fuit
emiſſa matrimonio iam contracto tunc
dic aut matrimonium fuit diſſolutum
morte mulieris uel diuortio et tunc h°
dos nõ poterit per heredes ipſius mulie
ris a uiro repeti quia donatio eſt probi-
bita ut predixi et probatur in dicta.l.i.
ſecũdo rñſo.ſm aliam lecturam. aut eſt
diſſolutum morte uiri et tunc aut ipſe
maritus fuit ſic confeſſus animo donan
di qḋ in dubio preſumitur ſm doctores
quando eſt paritas uel modica inequali
tas inter ipſos coniuges et tunc poterit
ipſa dos repeti per mulierem tanq̃ hec do
natio ſit morte uiri confirmata ut in.l.ij
C.de dote.cau.non nume.⁊ ibi plene per
Cy. aut fuit confeſſus non ſimpliciter
animo donandi ſed quadam ſuadente q̃ſi
neceſſitate qḋ eſt ſm doctores quãdo ru
ſticus accipit unam nobilem in uxorem
uel multum ſenex iuuenculam et tunc
poterit ipſa dos repeti per mulierem ſm
Cynum ar.l.ſi ita ſtipulatus.ff. de uer.
obliga.et eorum que per eundem nõ. in
l.ſi uolumen.C.de do. promiſ. ad unum
tamen caſum aduerte ꝙ ubicunqꝫ dos ꝓ
mittitur uel confeſſatur ſpe future nu-
merationis ante matrimonium contra-
ctum ꝙ in dubio hec promiſſio et con
feſſio habet in ſe tacitam conditionem
uidelicꝫ ſi matrimoniũ ſequatur quo ñ
ſecuto ãnullatꝰ ꝓmiſſio ut i.l.ſtipulatio
nem.ff.de iure do.cum ſimilibus. ibi nõ
deinde queritur ad pinguiorem doctrinã
premiſſorum an confeſſio facta per mari
tum poſt matrimonium ſuper dote rece
pta preiudicet creditoribus ipſius ma-
riti que queſtio ſepius occurrit de facto
breuiter in hoc ſic diſtingue. aut eſt cer-
tum ꝙ illa quantitas quam uir confeſ
ſus eſt ſe recepiſſe fuit ſibi tradita per
mulierem et tunc cum licitum ſit de iu
re matrimonio durante dotem conſtitu
ere et augere ut habetur in.l.penultima.
in principio.et.l.fi.C.de dona.ante nup
et inſti.de dona.§.eſt ⁊ aliud.talis confeſ
ſio preiudicium facit futuris creditori-
bus non autem anterioribus ut probatꝰ
in.l.aſſiduis.cum ibi nõ.C. qui potio.in
pigno.haben.aut eſt certum ꝙ ipſam pe
cuniam confeſſatam mulier nõ tradidit
uiro ſi ipe uir aio donandi mulieri ſic cõ
feſſus eſt et tunc talis confeſſio non pre
iudicat creditoribus precedẽtibus neqꝫ
ſequentibus tanq̃ preſumptõne fraudu
loſa et ſic intelligã quod dicitꝰ in auc.ſed
iam neceſſe.per Cy.C.de dona.ante nup
aut eſt dubium unde hec pecunia ſit ꝑ
fecta et tũc preſumitur proceſſiſſe de bo
nis uiri potius q̃ uxoris ratione euitan
de ſuſpitionis turpis queſtus ut habe
tur in.l.quintus mutius.ff.ḋ dona.inter
uirum et uxorem.et.l.etiam.C.eo.tit. et
habetur i auc.de equa. doti.§.aliud quo
qꝫ.collatione. vij.et per hoc non preiudi
cabit ipſa confeſſio creditoribus ſicut i
proximo articulo dictum eſt ad quod
optime facit.l.ſi quis poſt hanc.in prin-
cipio.C. de bon. preſcrip. et ibi nõtꝰ per
aliquos quod tene menti poterit tamen
morte uiri hec dos confirmari ſi non fue
rit per eum reuocata ſicut confirmantꝰ
cetere donationes ut dicta.l.ij.C.de don
cau.non nume. ¶ Quid autem ſi maritus
confeſſus eſt ex alia cauſa q̃ dotis habu
iſſe ab eius uxore mille et iurauit ſic ue
rum eſſe an ſtandum erit huic confeſſio
ni dicit Bart.ꝙ nõ ſi ñ appareat manife
ſte ꝙ preceſſerit ipſa pecunia de bonis ꝓ
prijs ipſius mulieris ſiue uxoris aliogn
preſumitur donatio cuius donationis in
capax eſt uxor.ff.et.C.de dona.inter uir.
et uxorem.per totum.ſicqꝫ talis ↄfeſſio
iurata facta ad utilitatem perſone inca-
pacis non ualet nec probat ut ibi nõtur
per Bar.in.l.cum quis decedens.§.titia
honeſtiſſima.ff.de le.iij.confirmabitur ta
men morte uiri ſi per eum non fuerit re
uocata.l.donatio.C. de dona.inter uiruꝫ
et uxorem.et.l.cum hic ſtatus.§.i.ff.eo.
cum ſimilibus.

¶ **Ac etiam caſtrũ lamberti** ¶ Fuit enim iſta
dos conſtituta
tam in rebus mobilibus q̃ immobili
bus.vnde queritur an maritus rem im
mobilem ſibi traditam in dotem poſſit
alienare in qua queſtioẽ que cottidiana
eſt ſic diſtigue. aut hec res imobilꝰ fuit

in dotem tradita ſub certa quantitate ex
timata aut inextimata. primo cãu ſubdi
ſtingue aut eſt extimata ea intentioẽ ut
eſſet ueuditio et ſic tali extimatioẽ que
facit emptionem. aut fuit extimata ea ſo
la intentione ut tempore ſoluti matri
monij cognoſci poſſet quantum res ipſa
effecta fuerit deterioꝛ. Si quidem fuit
extimata ut eſſet quaſi emptio contra
cta quod in dubio preſumitur ut deter
minat glo. in dicta. l. ſi inter uirum. C.
de iure dotĩ. et tũc aut interuenit pactuꝫ
ſpeciale de ipſa re tradita in dotem reſti
tuenda ſoluto matrimonio et tunc non
poterit per uirum alienari. aut tale pa
ctum non interuenit et tunc alienari po
terit quia extimatio ſuccedit loco rei
ut hec habentur in. l. quotiens. C. de iu
re do. cum ſimilibus. Si uero fuerit ex
timata ut ſciretur quantum deteriorata
eſſet tunc non poterit alienari ut dicta. l
ſi inter uirũ. Secundo cãu principali
quando nullo modo fuit extimata tunc
alienari non poteſt cum ſit fundus dota
lis ut. l. prima. ff. de fundo dota. et inſtit.
qui. aliena. licet. in principio et ibi nõt
per gloſam et habetur in l. prima. §. et cũ
lex. C. de rei. ux. act. etiam ſi uxor conſen
tiat ut ibi notatur niſi iurauerit expreſ
ſe non contrauenire quo cãu mulier re
pellitur ſecundũ iura canonica licet con
trarium diſponant iura ciuilia ut habe
tur in. c. cum contingat. de iureiurã. que
decretalis conſumpſit infinitas muliẽs
et hec eſt talis conſcientia iſtorum cleri
corum ſed eſt fatuitas Imperatorum qui
in iuriſdictione ſua patiuntur tales erro
res de quibus etiam ſcripſi ſupra in pri
mo libello in glo. ſuper uer. ueris et legi
timis titulis ex quibus patꝫ ſoluto ma
trimonio quid petere debeat mulier an
rem uel extimationem nam ubi res eſt
tradita inextimata tunc ea ſola petitur
ſi uero fuerit extimata ut ſciatur q̃tum
fuerit deteriorata tunc idem. Si autem
ut faciat emptionem tunc conſidera an
ſit pactum interpoſitum cuius ſit elcio
et tunc erit ſeruandum. ubi autem pa
ctum non intꝰceſſiſſet et tunc erit electio
mariti et eius heredis an uelint ſoluere
rem uel extimationem et in hoc differt a
contractu emptionis ut hec habentur in
l. plerũq;. in principio et in fi. ff. de iure
do. et in. l. quotiens. C. eo. ti. et ibi nõtur

Queritur rerum datarum in dotem ad
quem peremptionis uel deteriorationis
periculum pertineat an ad uxorem uꝰl ad
uirum. In qua queſtione ſic diſtingue
aut res eſt data inextimata et tunc peri
culum tam peremptionis q̃ deteriorati
onis ſpectat ad uxorem quia omne com
modum proueniẽs ex re ipſa ſpectat ipſi
uxori ut in dicta. l. plerũq;. in principio
§. primo. niſi uir culpam adhibuiſſet
nam tenetur illam diligentiam in re do
tali adhibere quam faceret in proprijs. l
in rebus. in principio. ff. de iure do. et. l. ſi
conſtante. § ſi maritus. ff. ſolu. matrimo.
Aut res eſt data extimata illa extimati
one que facit emptionem et tunc per
tinet periculum ad ipſum uirum et in
hoc ſapit naturam contractus emptiõis
ut probatur in dicta. l. plerũq;. in princi
pio. et. l. ſi mancipia. in fine. et. l. quotiẽs
res. ff. de iure do. ubi autem eſſet extima
ta alio reſpectu tunc puto periculum eſ
ſe uxoris per dictam. l. ſi inter uirum. C
de iure dot. Et adde quod notatur per
gloſam in. l. prima. C. de iur do. Ad unũ
tamen aduerte ꝙ ſiue res fuerit extima
ta ſiue inextimata dominium eius inte
rim eſt mariti et pro ea ſibi ſoli compe
tit ius agendi et excipiendi ut habetur
⁊ notatꝰ in. l. doce ancillam. C. de rei uen
di. et. l. de his. C. de iure do. et. l. prima §.
et cum lex. C. de rei. uxo. acti. et probatꝰ
in. l. quanuis. in principio. ff. de iure dot.
et. l. quintus §. argento. cum ſimilibus
ibi notatĩ. ff. de auro. et argen. lega. ¶

Deinde queritur pone ꝙ uir in re ſibi i
dotem data fecit aliquas expenſas an ſo
luto matrimonio morte uiri poterunt
heredes has expenſas repetere agendo
uel accipiendo. ubi ſic diſtingue aut iſte
expenſe fuerunt facte gratia fructuum
colligendorum ex fundo dotali et he nõ
repetuntur ut. l. tertia. ff. de impen. in re
do. fac. Aut expenſe facte ſunt ad ipſius
rei dotalis perpetuam uel quaſi utilita
tem. et tunc aut tales expenſe ſunt mo
dice et non repetuntur aut ſunt magne
et tũc aut ſunt neceſſarie aut utiles aut
uoluntarie. Si quidem ſunt neceſſarie
tunc repetuntur ut in. l. quod dicitꝰ. in
principio. et § primo. ff. de impen. i re do
fac. Si vero ſunt vtiles tunc ſi facte ſũt
de conſenſu et voluntate mulieris repe
tuntur alias nõ vt. l. vtilium. ff. de impe.

et.l.prima.§.ſed nec ob impenſas.C. de
rei uxo.acti.et ibi nota. Si autem ſunt
uoluntarie tūc etiam ſi facte ſunt de uo
luntate mulieris non repetuntur ut.l.
uoluntarie.ff.de impen.licet uir eas poſ
ſit auferre ſi ſint ſeparabiles ut in.l. ꝓ
uoluntarijs.ff.eodem titulo.ubi autem
uir expenderet in ſoluendo canonem uł
cenſum pro re dotali non repeteret ut in
l.nec ſtipendium.ff.eodem titulo. Nota
bene iſtum tractatū.

¶ Cum omnibus ſuis iuribus et pertinentiis

Hic quero
que appellatione pertinentiarum contine
antur. Reſpondeo ut alias dixi ſecundū
Innocen.ut per eum notatur.in.c. cum
ad ſedem.de reſti.ſpo.et in.c.ex litteris.ð
iure patro.ꝙ comprehenduntur ea que
lege uel ſtatuto uel conſuetudine depu
tata ſunt ut accedant.uerbi gratia iuriſ
dictio coheret caſtro et ius patronatus
et ſimilia que coherent eccleſie ſi petere
tur eccleſia cum ſuis pertinentijs uł ius
epiſcopale de quibus ibi uide.

¶ Omnino renuntians

Iſta renunciatio dotis
communiter ponitur ꝑ
notarios in omnibus inſtrumentis per
quam renunciationem excluditur ipſe
uir ne poſſet ulterius opponere exceptio
nem non numerate dotis iuxta notata ī
l.ex cautione.C. de non nume. pecu.et l.
prima et ſecunda.C.de do.cau.non.num
quā alias opponere poſſet tam ipſe ꝙ̄ he
redes eius infra tempora a iure limitata
ſi non renunciaſſet ut plene nō.in.l.ſi.et
in auē quod locum.C.de do.cau.non nu
eodem modo excluderetur ſi notarius ī
inſtrumento diceret talis numerauit oc
caſione dotis tali.nam ſtatur inſtrumen
to.ſed in hoc aduertat notarius ut his
uerbis non utatur niſi uideat pecuniā
numerari ſicut ſcripſi ſupra in forma li.
quando agitur ipothecaria et tangitur
per Bar.in.l.ita ſtipulatus.§.griſogon⁹.
ff.de uerbo.obligatio. ꝛc.

¶ Solenniter tunc promiſit

Iſta ꝓmiſſio
intelligitur ꝑ
ſtipulationem ut in.§.ſi ſcriptus.inſti. ð
inuti.ſtipu.et.l.ſciendum.ff.de uer obli.
que et ſi expreſſe nō interueniſſet habe
tur tamen pro iuris fictione pro expreſ
ſa.ut.l.prima. poſt principium.C. de rei
ux.acti.et in.§.fuerat.inſtitu.ð actio.ſicꝫ
eius expreſſio parum operatur argumē.
in.l.hec uerba.ff.de lega.primo.et eodem
modo intelligitur a iure bonorum obli
gatio interueniſſe pro reſtituenda dote
ut dicta.l.prima.§.et ut plenius. cum ſi
milibus.licet conſultius faciant notarij
expreſſe obligando bona mariti quia ex
preſſa bonoꝝ obligatio potentior eſt ꝙ̄
tacita ut.l.finali.C.qui potio. in pigno.
ha. ¶ Circa hoc quero de uno ſi uir mi
nor.xxv.annis.habens curatorem accipi
at uxorem an eius bona tacite obligentᷣ
pro dote reſtituenda non interueniente
curatore nec iudicis auctoritate dic ꝙ
ſic ut determinat glo.et Cynus in.l.fina
li.C.de legi.tut.argu.l.ij.in fine.et.l. ter
tia.in principio.ff.ð reb⁹ eorum.nam ex
quo lex permittit principale ſcilicet ma
trimonium contrahere ſine predicta ſo
lennitate ut inſti.de nup.in principio er
go et acceſſorium permittere uidetur ar
gu.l.mutuis.ff.de iure do. Amplius que
ritur an ualeat datio fideiuſſoris ſuper
dote conſeruanda et reſtituenda de quo
plene notatur per Cynum.C.ne fide.do
dentur.l.prima.et per Bar.in.l.ſi conſtā
te.§.quotiens.ff.ſoluto matrimonio.et i
ea ſunt opiniones nam quidam quos ſe
quitur Dynus dixerunt ꝙ fideiuſſ⁹. de
dote ↄſeruanda dari non poteſt ſed de ea
reſtituenda ſic et ita concordat iura iuri
bus. Alij autē ut Azo. quem ſequitur
Bartolus in dicto.§. quotiens.tenēt ꝙ
nec de dote reſtituenda nec conſeruanda
dari poteſt fideiuſſor cum utroqꝫ cāu ſit
eadem ratio ꝓhibitionis diſtinguendū
eſt ergo ſolum ſecundum Azo. et Bar
tolum an huiuſmodi fideiuſſio preſtetᷣ
ſoluto matrimonio et tunc ualet. aut
matrimonio conſtante et tunc non ualꝫ
dic ut ibi.

¶ Peruēit ad ca
ſū reſtituende dotiſ. ¶ Nōs hic ſcire ꝙ
olī erant plures caſus qbus fiebat dotis
reſtitutio ut nō. in. d. l. ubi adhuc. C. de
iure do. hodie uero ſūt ſoli duo viꝫ mor
te uiri ipſius ac eius inopia īteruenīente.
ut dcꝫ eſt. ſ. a qua qdē reſtitutione dotiſ.
certis caſib⁹ mulier et eius hēdes exclu/
dūt̄ ut ſ. dixi. ut nō. p glo. et doc. in. l. ij.
in pn. ff. ſo. ma. ¶ Sed circa h̄ qrit̄ ecce
ꝙ ſocer recepit dotē ſui filij ⁊ nurus nō
ualētes ſimul' hoīes pacificare ut frequēt̄
ɔtigit vl' uitio nuri l' uitio nouerce aut
alit̄ uult filius ⁊ nur⁹ ſepati habitare a
pr̄e ꝙ pr̄ eſt diues ita ꝙ ꝓpter inopiam
nō ē caſus dotis reſtituēde ſimilit̄ filius
diues ē attū ipe pater ɔtētus ē dotē ip/
ſā reſtituere filio ⁊ nurui ¶ Sed dubitat
an ſecure ſocer poſſit reſtituere ita ꝙ nl'/
lo tp̄e poſſit ꝓ ea āplius moleſtari qrit̄
de remedio dicūt quidā in. l. ꝗuis. ⁊. l. ſi
cū dotem. §. traſgrediamur. ff. ſol. ma. ꝙ
remediū ē ꝙ ſocer idēqꝫ pr̄ dotē ipi filio
⁊ nurui reſtituant ꝓ alimentis ipoꝝ et
filioꝝ ſuoꝝ ar. l. mutus. §. fi. ff. de iure do.
et. d. l. ꝗuis. cū. l. ſe. ff. ſo. ma. de qua reſti/
tutione ēt aliquid tāgit Cy. in. l. ſi ꝓdiū
. C. de iure do.

¶ Dicte domine
margarite eiuſqꝫ heredib⁹ ¶ Reuoco h̄
in dubiū ſi mulier ꝑmoriat̄ añ viꝝ an ſ'
fienda reſtitutio dotis et breuit̄ ſic diſti
gue aut pactū interceſſit inter uiꝝ ⁊ vx/
orem ſup dote lucranda ea ꝑmoriente et
illud ē ſuandū. ff. de iure do. l. ſi pater do
tē. in pn. ⁊. ff. de pac. do. l. i. et. ij. cum ſi. ¶
Et idem dic̄ ſeruādū ſi ſtatuto ciuitatiſ.
uel loci diſponat̄ ſup eius lucro. nā i hac
ciuitate papa. vñ mihi origo eſt uir luc̄/
tur totā dotē et idē fit in tota lōbardia i
aliquib⁹ alijs locis lucrat̄ medietateꝫ q̄
ſtatuta ſūt ad l'ram obſeruanda ut. l. i. §.
ſi quis nauē. ff. de exerci. et. l. ꝙ ɔſtitui. ff
de teſta. tu. fac̄ qđ nō. Inno. i. c. cum i tua
eī qui. ma. ac poſ. et. l. oēs populi. de iuſti.
et iure. etiā ſi mulier hēat filios ex ꝑmo
mr̄imonio ut nō. in. l. hac edictali. C. de ſc̄s
nup. aut nullū pactum nec lex municipij
gc̄ꝙ ꝓuidet, ⁊ tūc aut mulier hēt libe/
ros ⁊ illis reſtituēda uenit ut. ff. ⁊. C. ad
oſſi. ꝑ totū aut nō hēt liberos ⁊ reſtituē
da ē pr̄i ſi hēt ul' ꝓximiori agnato et ſic i
telligi dēt. l. ſi mulier. C. de iure do. ⁊. l.

dos a pr̄e. C. ſo. ma. et. l. inter ſoceꝝ. §. cū
inter patrē. ff. de pac. do. ¶ Quid ſi auus
ut ſepe accidit dedit dotem ꝓ nepte ex fi
lio eius et morit̄ inde neptis querit̄ ad
quē dos redire debeat diſtingue ſm̄ bar
qñqꝫ auus dat dotē ꝓ nepte ɔtēplatione
filij ⁊ tc̄ vr̄ a filio ꝓfc̄a iō ñ extātib⁹ li/
beriſ. et ea ad ipm pr̄em reuertit̄ ut in. l.
ꝓfectitia. ff. de iure do. et. l. ſed ſi plures.
§. in arrogato. ff. de uul. ⁊ pup. aut dedit
dotē ɔtēplatione ipſius neptis. ⁊ tūc aut
neptis deceſſit uiuēte auo ⁊ tc̄ reuertit̄
ad ipm auuꝫ. ut. l. i. §. uideam⁹. C. de rei.
vx. act. aut dceſſit p⁹ mortē aui ⁊ tūc re
uertit̄ ad ipm filium de eqtate. ut. l. dotē
. ff. de coll'. bo. ſed de rigore non ſm̄ aliq̄s
ſic intelligit̄. l. auus. ff. de iure do. aut eſt
dubiū cui⁹ ɔtēplatione dederit et tūc ꝑ
ꝑſumit̄ filij ɔtēplatione dediſſe ſicqꝫ ad
eum reuertit̄ et hoc caſu pōt intelligi. l.
dotem. ⁊. l. quint⁹. §. fi. ff. de an. lega. Inde
q̄rit̄ an ſoluto matrimo° morte uiri fieri
debeat incōtinēti reſtitutio ubi diſtigue
ꝙ aut marit⁹ ſibi ꝑlegauit dotē ut fit ɔi
ter et tūc ſi legatū ſit purū ſtatī pōt pe/
ti q̄ ois legalis dilatio uī ſblata ut hēt̄
in. l. i. i pn. in ꝟ. ueruꝫ. et ꝟ. adeo. ff. de dote
ꝑle. ⁊ ſic ꝑ hoc dotis ɔditio ſit melioꝛ. nā
deterioꝛ fieri nō pōt ut. l. de dic. cū. l. ſe. ff.
de pac. do. aut nō legauit dotē ⁊ tūc ſ' doſ
ɔſiſtit in pecunia vl' rebus mobilibus ⁊
tūc differt̄ reſtitutio p⁹ annū licet olim
differeret̄ triennio. ut. l. i. §. exactio. C. d̄
rei. ux. ac. aut ɔſiſtit in reb⁹ imobilibus.
⁊ tūc ſtatim fienda ē exactio. ſeu reſtitu/
tio ut in dicto. §. exactio. ¶ Sed hic que
rit̄ de nō. qōe. ecce ꝙ circa reſtitutionem
dotis repit̄ ꝙ in loco ɔtractus dotis ul'
domicilij uxor. ſtatutū diſponit ꝙ mor/
tua uxoꝛe i mr̄imonio uir lucret̄ medie/
tatē dotis. ſed i loco domicilij uiri ſtatu
tū diſponit ꝙ ipſe lucret̄ totā dotē. ¶
Querit̄ qđ ſtatutū ſuandū erit dic ꝙ
ſuabit̄ ſtatutū domicilij uiri niſi ɔtrū
int̄ eos ſit ɔuētū ut nō. in. l. exigere dotē
. ff. de iudi. licet regularit̄ attēdi dēat ſta
tutū loci in quo celebratus eſt ɔtractus.
ut. l. ſi fundus. in fi. ff. de euic. ⁊ nō. in. l. he
res abſ̄s. ff. de iudi. patꝫ g̃ ꝙ uxoꝛ ſeqt̄
forum uiri quo ad dotiſ. repetitionē. Itē
quo ad debituꝫ carnis ⁊ opaꝝ ut. l. ſicut.
. ff. de op. libe. Itē quo ad ſbeūdū munēa
ꝑſonalia ſed quo ad realia attēdit̄ locus
ubi res ſūt ſite ut hēt̄ i. l. i. C. d̄ mulie. ⁊
in quo loco li. ix. fac̄. l. ea que dſpōſata. ff.

ad municip̄. ¶ Que quidē ꝑuilegia retinet
vxor etiā p⁹ mortē viri dū ſtat in uidui
tate ut.l.filij.ff.ad municip̄. ¶ Amplius
queritur quid ſi uxor ꝑmorit̄ ſine filijs
ex hoc marito ſecūdo et ſupſtitibus ex ea
filijs ex p° marito.vigēte in terra ipſius
mariti ſecūdi ſtatuto illo de quo.ſ̄.dcm
ē ꝙ uir lucret̄ dotē vxor mortua ē ī ma
trimonio ꝛc. ¶ Querit̄ an dos ſit liberi.
ꝑori.matrimonij ī totū reſtituenda an ꝓ
ꝑte nō obſtante dc̄o ſtatuto et quia hūi
iſtam qōnem de fc̄o ī mōteferrato iō cir
ca eā plenius dicam ꝗ̄ dixeri. ꝛ ꝑmo uī
dicēdū ꝙ ꝓ parte eius debita ꝑ legē ſit
reſtitutio fienda nā mulier tranſiēs ad ſe
cūda uota dēt ex eius dote tm̄ daī filijs
ꝑmi matrimonij q̄rtū ex ea ꝯfert marito
ſecūdo et eidē uxori in plus interdicta ē
alienatio in 2ᵐ maritū ut ī.l.hac edictali
.C.de ſecūdis nup.ſic etiā ſibi interdici
tur alienatio in certis alijs caſibus q ha
bēt̄ in.l.feie.C.eo.ti. ꝗ̄ ꝗcquid attēpta
tum ē ꝯtra legē nulli⁹ eſt momēti ut in
.l.nō dubiū.C.de.ll.ꝛ.l.cū lex.ff.de fide
iuſ.In ꝯtrariū fac̄ nā ipm̄ ſtatutū diſpo
nens ꝙ uir lucret̄ dotē uī remouē oēm
legē ꝑ quā poſſit impediri tale lucrū. nā
qui uult ꝯñs uī uelle añs ad illud ꝯñs
neceſſariū ut.l.nec ſ.ꝛ.l. illud.ff. de act.
here.et.l.ad rem.et.l.ad legatū.ff.de ꝓcu
ra.cum ſi.uñ cū ſtatutū uelit maritū do
tē lucrari ad hoc ut ipe mulieres repiāt
facilius quib⁹ nubē ualeāt ꝯñs ē ꝙ uult
tollere obſtaculū.d.l.hac edictali et eoꝝ
q̄ hn̄t̄ in ꝰ. optime.in auc̄.de nup. qḋ ēt
ꝯfirmat in ſi.l.idē vlpian⁹.ff.de excu.tut.
cū ibi nō.qḋ obſtaculū nemi dubium ē
poſſe tolli ꝑ ſtatutū ut.l.uēditor ꝰ. ſi cō
ſtat.ff.cōi.ꝑdi.et.l.oēs populi.ff. de iuſti.
ꝛ iure.ꝛ hāc ꝑtē tȝ bal.in.l.ea lege.C.de
ꝯdi.ob cām.quā aꝓbauit lōgiſſima con
ſuetudo totius lōbardie.ſed ipe bal.mu
tato ꝓpoſito ut faciūt aliī doc.uī ſētire ꝓ
mā partē ī.d.l.hac edictali.q̄ opīo ē ma
gis eq̄tati ꝯſona.ar.l. feie.in ꝑn.C.ḋ ſecū
dis nup.ſed tu ſequere ꝑcedērē ꝙ mime
ſūt mutāda ꝛc. ut.l.mīme.ff.ḋ.ll.ḋ q̄ qō
ne uide qḋ ſcripſi.ſ̄.ſup for.li. ꝓ legato
rei ſingularis ꝛc.tranſeo ad q̄rtū articulū
ꝛ que pulchre nōn.ꝑ Ja.de bel.in.d.ꝰ op
tie.in auc̄.de nup.coll̄. iiij. ubi querit an
de iure cōi poſſit mulier hñs filios ex ꝑ
ori matrimonio tradē ī dotē 2° uiro oīa
bona ſua et diſtingue ſic.aut dat ſimplr̄
et ſine pactione de lucrando et tunc pōt

ut in.l.ſi liberi.C.de dona.añ nup. ꝗ̄ dat
cum pacto ḋ lucrādo et tc̄ nō pōt.ut.d.
.l.hac edictali.ꝛ.d.ꝰ optie.cum ſi. ¶ Deiñ
q̄rit̄ ꝑ eū q̄rtū habē dēant ḋ iure cōi fi
lij ꝑoris mr̄ionij de neceſſitate mr̄e trāſ
eūte ad ſecūda uota ꝛ rñdit ꝙ hr̄e debȝ
debitū iure nē ꝛ ultra eā ꝑtē ḋ qua ī.d.
.l.hac edictali.ꝛ ita nō.ꝑ glo.in.d.ꝰ. op
tie.et hoc uerū in rebus dotis ꝑmi mari
ti In rebus autem legatis eidem a ꝑmo
viro dīt dc̄i filij in totū oibuſ anteferri
ut ſ̄ dcm̄ ē. ¶ Quid ꝗ̄ ſi mulier dedit in
dotē oia bona cū pacto de lucrando 2° ui
ro an ipſi filij reuocabūt totū dic ꝙ nō.
ſed tm̄ q̄rtū ſecūdus uir retinē pōt ḋ iuī
dr ſic viriles int̄ oēs fiant portiones ut
nō.in.d.ꝰ optie. ¶ Sed an filij nati ex
hac muliere in 2° matrimonio dīt ī iſtiſ
bonis in dotē datis hr̄e legitimā dicunt
ꝗdam ꝙ nō. alij ꝙ ſic ut in.d.l. hac edi
ctali.ꝛ in auc̄.ad eos.C.ḋ ſecūdis nup.
Tu dic ſm̄ Ja. ꝙ legitiam hr̄e dēnt ſic
filij ꝑoris mr̄ionij.ut in ꝰ ne illḋ.ī.auc̄.ḋ
nup. ꝛ ḋ ſcḋis nup.l.cū alijs. Qualit̄ aūt
diuiſio fieri dēat hoꝝ bonoꝝ inter filios
vtriuſꝗ matrimonij dic ſm̄ cū ꝙ omneſ
ꝑus accipiēt ſuā legitimā deinde reliquū
inter ipȝ maritū et ſolos filios ꝑoris ma
trimonij diuidāt ut ſiguli equales ferāt
portiones q̄bus filijs ipis facta ē iniuria
per tranſitum ad ſecunda uota.alij uero
filij ſcḋi mr̄ionij quibus nulla fc̄a ē iniuria
ultra eoꝝ legitiam nil ꝑcipient ut nō.ꝑ
glo.in.d.ꝰ optie. Et nō ꝙ ſi pr̄ moritur
ab inteſtato ſupſtitibus filijs ex utroꝗ
matrimonio ꝙ bona ꝓpria ꝛ lucra legato
rū cōiter diuidunt̄ inter eos ſed dos ꝑti
net filijs illius matrimonij.ut.d.ꝰ nec il
lud. ¶ Sed ꝑſuppoſito dc̄o ſtatuto po
ne ut plerunꝗ de facto ꝯtigit ꝙ ꝑmus
maritus legauit ꝑdc̄e eius vxori ult̄ do
tē ſuam certa bona ipſius mariti que bo
na ſimul cum dote poſtea ipa uxor tradi
dit in dotē 2° uiro et nūquid filij ꝑoris
matrimonij poterūt ſaltē ipſa bona lega
ta repetere uī ꝙ nō ꝑ ea q̄ ꝓx.dc̄a ſunt
Sed uī ꝯtrariū ꝑ tex.in.d.l.feie.p⁹ ꝑn.
.C.de ſcḋis nup. Alia eni ē rō in dote ꝓ
ꝓpria ipſius mulieris quā dare potuit. ꝗ̄
res ſua ꝓpria tūc fuit et ex ſuis bonis ꝑ
fecta et aliud ī reb⁹ legati poſteaꝗ̄ ex bo
nis ꝑmi uiri ꝑfecta ſūt uñ equū ē ad fi
lios ꝑmi uiri debere reuerti.et rō ē quia
in his rebus legatis mlr̄ ſolum habuit
uſufructū ut ibi legit̄.

123

¶ **Simul cū omni**
bus iuribus dotalibus. ¶ Hic queritˀ
que dnr iura dotalia. et rñdetˀ ꝙ plura
viꝫ pͥmo ꝙ augmentū ipſius dotis ſi qḋ
factū ſit qḋ qdē de iure fieri pōt l' ꝯſue-
tudine uel ꝑ ſtatutū l' ꝯuētione iugaliū
l' uolūtate ut.l.i.et fi.C.de dona.añ nup.
et i ꝟ eſt et aliud.inſti.de dona. Quo ḋ qdeꝫ
dotis augmētū regulatˀ ſm nām ipiꝰ do-
tis ut in.l.etiā.C.de iure do.nec imerito
ꝙ acceſſoriū nām ſeqtˀ ſui pͥncipal' ut i re
gula acceſſoriū.de re.iuris cū ſi.ibi nō. ¶
2ᵒ. ē ius dotis donatio ꝓpter nuptias.ut i
.d.l.fi.3ᵒ. ē de iuribus dot. fructus dotis
exiſtes in fūdo dotali tp̄e ſoluti mr̄ionij.
ſm diſtictionē traditā.in.l.de diuiſione.
et.l.diuortio.et.l.fructus.ff.ſo.ma.et in.l
.i.ꝟ.cum ex ſup̄.ḋ.itaqꝫ ptī.et ibi ꝑ glo.
.C.de rei ux.actī. ¶ 4ᵒ. ē de iure dotī. ali-
mentoꝝ exhibitio de quibus ſtati dicetˀ

¶ **Ac etiam alimē**
tis ſibi ḋ iure ḋbitis ¶ Circa huiuſmo
di alimēta debita vxori. ē aduertēduꝫ ꝙ
aut durat mr̄ionium aut ē diſſolutum.
pͥmo caſu tenetˀ maritus vxorē alimētarˀ
tam ſanā q̄ꝫ īfirmā.ut.l.ſi cum dotē ꝟ ſin
autē in ſeuiſſimo.et ibi nō.ff.ſol. ma.et.l.
ꝓ oneribus.C.de iure do.⁊.l.dotī. fructꝰ
in pͥn.ff.de iure dot.etiā ſi nullā dediſſet
marito dotem.ut.l.ꝙ ſi nulla.ff.de reli.⁊
ſūp.fu.et plene nō.ꝑ Cy.in.l.ꝙ in uxorē
.C.de nego.geſ.et amplius tenetˀ ad ali
mēta mulieri ſue.ut.l.ſi filia.ꝟ i.ff.fami-
her.uñ ſi nō ſtetiſſet infirma in domo pa
tris ſui et ab eo recepiſſet ſumptus tam
in alimentiſ q̄ꝫ in curatione īfirmitatis te
nebitˀ maritus patri tales ſūptus reſti-
tuere ut determinat Cy.in.d.l.ꝙ i uxo-
rem.et ꝓ hoc ultra eum allego tibi tex.
nō.in.l.fi.in pͥn.ff.de doli.excep. ¶ 2ᵒ. caſu
qñ matrimoniū ē diſſolutū tūc ſm aliq̄ſ
diſtiguēdū ē aūt dos ē reſtituta ipſi mu-
lieri et tē ñ ſibi debētˀ amplius alimenta
q̄ꝫ debet de ſuo ſe alere nec pōt heredi cul
pa imputari aut dos nō ē adhuc reſtitu-
ta et tūc aut tempꝰ anni qḋ datˀ ꝑ.l. ad
dotis reſtitutionē qñ dos eſt in q̄titate
nūdū ē lapſum ſed pēdet et tūc aut mu
lier hēt vñ ſe alat aliūde q̄ꝫ ex dote ⁊ tūc
nō tenentˀ heredes mariti ad alimēta ut
nō.ꝑ glo.in.l.i.ꝟ. exactio.C.de rei ux.ac.
al' hic ut ibi nō. per Cynum Petrus ta
men ut refert Cynus dicˀ ꝙ ſi mulier nō

hēt aliūde vñ poſſit ſe alere ē cā ſufficiēſ
ꝯpellēdi heredē ad dotis ſolutionē etiaꝫ
pēdēte āno.ar.l.i.⁊.ij.C.ḋ pa.q̄ fi. diſtī.
elapſo autem anno tenentˀ ipi heredes
ſine dubio ad uſuras ſeu itereſſe dotī. ut
in.d.ꝟ. exacᵒ. ¶ Ad qḋ facˀ optie tex.i.c.
ſalubriter.extra de uſuris.hodie autē ta-
le intereſſe et huiuſmodi alimēta ſūt per
ſtatuta traꝫ ſitata ut ē papie. Alij autē
dicūt ꝙ aut mulier ſtetit in uiduitate ⁊
tūc ꝓcedūt que ſupͥus dc̄a ſūt aut trāſi
uit ad ſecūda uota et tūc ſibi nulla debē
tur alimēta ab herede pͥmi mariti ut nō
ꝑ Cy.in.l.fi.C.de bo.matˀ. Et pḋc̄a locū
hñt in alimētis q̄ petuntˀ diſpoſitione le
gis ꝓpter dotē nō ſolutā ubi autē peterē
tur diſpōe hōis vꝫ uiri ſui qui in eius te
ſtamēto ſibi alimenta legaſſet uxori ut
videmus cotidie fieri tē poſſet vtrūqꝫ pe
tere dotē tāq̄ꝫ ḋbitā et alimēta tāq̄ꝫ lega
ta etiā poſt annū ⁊ pꝰ dotē ſolutam ar.l.
cū qs.ꝟ. mulier.cum.l.ſe.ff.de doli excep.
et.l.uxor maritꝰ.ff.de uſufruc.le. ¶ Ad
vnū aduertēdū ꝙ circa alimēta duplex ē
ꝯſideratio.vna qua q̄ritˀ q̄ño et q̄lr alim
ta ex nc̄cīte pſtentˀ de quo dic ut ḋ ⁊.ꝟ.
nō.ſup ſor libelli ꝓ legato rei ſingulari.
circa articulū alimentoꝝ ¶ 2ᵃ ꝯſideratā
ē q̄ q̄ritˀ qñ et qualitˀ alimēta uolūtarie
pſtita reputātˀ de quo plene hētˀ ⁊ nō.ꝑ
doc.i.l.i.⁊.l.alimēta.et.l.ꝙ in uxore.C.de
neg.ge.et in.l.nēſenius.ff.eodē.ti. ¶ Hic
aūt ḋ uno q̄ritˀ qḋ ſepe ꝯtigit.ecce ꝙ ma
ritus legauit et ordinauit ꝙ uxor ſua ſit
uſufructuaria et dn̄a domus ſue ſtādo in
domo cū heredibꝰ ſuis i cāu q̄ nō poſſit
cū ipis pacificare ꝙ eo caſu ipſi hēdes te
neantˀ eidē ꝓ alimentis dare.x.ſingulis
annis. ¶ Cōtigit ꝙ iſta mulier nō uult
ſtare cū heredibꝰ et allegat ꝙ nō pōt pa
cificare cū eis hereḋ. heredes autē dicūt
ꝙ ꝓ parte ipoꝝ nulla infertˀ moleſtia ei
⁊ ꝙ ſūt ꝯtēti ꝙ ipa ſtet cū ipˢ q̄ritˀ hˀ ḋ
duobꝰ.pͥmo an ſi nō ſtet ꝑ heredes ſi per
eā q̄ minus pacificet dēat hr̄e extra do-
mū alimēta.2ᵒ. an mulieri icūbat onꝰ ꝓ
bandi ſe nō poſſe pacificare. Circa pͥmuꝫ
puto ꝙ ex mente teſtantiſ ad quē verba
ſūt trahēda ingr̄tū pōt ut.l.iij. i fi.C. de
lib.pre.et.l.in ꝯditionibꝰ.in pͥn.ff.de cō.
et demō.cum ſi.ꝙ ſi mores heredū ñ pla
ceant mulieri ꝙ ſit i eius arbitrio extra
domū illoꝝ uitā ſuā ducere.⁊ ab eis ali
mēta ꝑcipe ⁊ ſic erit ſēſus illoꝝ uerborū
cum dicitˀ ⁊ in caſu quo pacificare nō po-

terit ꝛc. Circa 2ᵐ dico ꝙ ſtantibus p̄miſ
ſis credēdū erit ſolo verbo ipſius mulie-
ris alio nō exquiſito ſuffragio attn̄ ī gr̄tū
eēt fienda aliqua extrīſeca ꝓbatio tn̄ eēt
fienda per ipſam mulierem cū hec ↄdi-
tio negatiue ↄcepta ſit cā intētionis ipi⁹
mulieris erit ꝑ eam ꝓbanda iuxta nō. ꝑ
bar. in. l. in illa. et. l. ita ſtipulatus. ff. de ꝟ.
ob. Sed pone ꝙ maritus uł alius legat
alicui decē annis ſingulis ſi ſteterit cum
heredib⁹ ſuis an hec ↄditio dēt ipleri uł
ꝙ nō imo ſit reijcienda et legatū v3 ut. l.
titio cētū. §. 1. ff. de ↄdi. ⁊ demō. ꝗ h̄ uid̄
plene i glo. ſe. q̄ icipit hic querit̄.

Tanquam bona

parafernalia ¶ Ad euidētiā hui⁹ ſcire ꝺ
b3 iuuenis ꝙ mulier pōt hr̄e bona t̄pli-
cis ↄditionis. Quedā eni ſūt bona dota-
lia de quib⁹ dc̄m eſt ſ̄. quedā uero para-
fernalia. quedā bona ꝓpria mulieꝝ ſuo r̄-
gimi tn̄ reſeruata bona. uero paraferna-
lia ſūt iᵃ q̄ uxoꝛ qn̄ trāſducit̄ ad domu3
mariti ſecū defert et i quib⁹ adminiſtra-
tionē ↄcedit viro tacite ł exp̄ſſe ut hēt i
. l. hac. l. ⁊. l. fi. C. de pac. ↄuen. ⁊. l. ſi ego. §.
doti ff. de iure doti. Et dicunt̄ bona pa-
rafernalia a para q̄ ē iuxta ⁊ ferna q̄ ē
dos quaſi bona data iuxta dotem ut nō
az0. in ſūma. C. de iure do. in p̄n. bona au
tē que nō ſūt parafernalia nec dotalia ap
pellant̄ illa que mulier hēt oīo ſepata a
uiro ⁊ i ſuo regie a dn̄o reſeruata ut pu-
ta ſibi donata uł ex ſucceſſione delata vł
aliter de quibus loquit̄. l. maritus. ⁊ q̄
ibi nō. C. de ꝓcura. ⁊ ↄſtat hic ꝑ ueras ꝓ
bationes vn̄ ad eam ꝑuenerūt ipſa bona
alioqn in re dubia p̄ſumūtur ꝑueniſſe ex
bonis mariti ſui ⁊ ꝑ dn̄s deſinūt eē uxo-
ris et erūt ſui uiri ⁊ heredū eius. ut hē-
tur in. l. quītus. ff. de dona. inter ui. ⁊ ut
⁊ in. l. etiam. C. eo. ti. hui⁹ autē p̄ſūptiōis
rō eſt ut alio nō ꝓbato p̄ſumat̄ q̄ſiuiſſe
turpi de cā q̄ turpitudo poti⁹ ē fugiēda
q̄ p̄ſumēda vn̄ honeſtius ē i re dubia in
clinare potius in cauſā honeſtā q̄ turpe 3
¶ Quid igit̄ ſi mulier ꝓbat legitie ꝙ
iſta bō habuit a ſuo amaſio uł ex turpi
q̄ſtu an ceſſabit dc̄a p̄ſūptio et rmāebūt
i eius dn̄io puto ꝙ ſic. nam datum mulie
ri ex cā turpi fit ipſius mulieri. ut i. l. iā
. § ſed q̄ meretrici. ff. de ↄdi. ob tur. cau.
Cōfirmat hoc tex. in. l. quītus. ſūpto ar.
a rōne ceſſante dic̄ eni tūc fore locū p̄dc̄e
p̄ſūptioni qn̄ nō demōſtrat̄ un̄ habue-
rit ceſſabit illa p̄ſūptio nec curo ſi habue
rit ex ↄtractu utili uel inutili ł ex hone-
ſta cā ł inhoneſta cū tex. loquat̄ genera-
liter q̄ dēt generalit̄ itelligi. ut. l. ꝗ p̄cio
. ff. de publi. et. l. i. §. generalit̄. ff. de le. p̄ſ.
pōt eni mulier dicere uiro ſuo ⁊ ei⁹ here
di q̄trū ad te liberas edes habeo. l. loci
coꝛp⁹. §. ↄpetit. et. l. ſicuti. § ſi querat̄. ff. ſi
ſer. uen. fateoꝛ tn̄ ꝙ in rebus honeſtis vx
oꝛ tenet̄ opari uiro ut. l. ſicut. ff. de op. li.
⁊ in ea hēt locum p̄ſūptio. l. ſi defunctuſ
. C. arbi. tu. ut nō. d. l. quit⁹. et. l. etiam.
Eſt autē in effectu inter iſta bona mul-
tiplex dr̄a nam fructus rerum dotalium
cedunt in dubio lucro mariti. ut. l. ꝓ one
ribus. C. de iure do. ⁊ ſ̄ dixi In fructib⁹
autē reꝝ pafrenalium diſtinguit̄ ꝗ mł'r
tacite uł expꝛeſſe in ipiuſ uiri admiſtrat̄.
ↄceſſit ⁊ tc̄ cedūt eius lucro. alias ſec⁹. ut
. l. fi. C de pac. ↄuen. ⁊ ſic duo ſūt hoc cāu
ſingl'a. p̄mū ꝙ i iſtis fructibus tenet do
natio iter uiꝝ et ux. 2ᵐ ꝙ negociorū ge
ſtoꝛ nō tenet̄ aliqua reſtitutione ⁊ ē foꝛ
te rō ꝙ vident̄ conuerſi i oneribus mr̄i
monij ¶ Querit̄ ergo generalit̄ an ma
ritus teneat̄ fructus reſtituere uxori q̄s
ex bonis eius ꝑcepit in ↄtra. q̄ōe ſic plei⁹
diſtigue ſm̄ Cy. ut ꝑ eum nō. in. d. l. i. §.
cū ex ſtip. C. de rei. ux. ac. ꝗ fruct⁹ ꝑcepti
ex rebus dotalibus aut pafrenalibus aut
ex alijs bonis ipſi⁹ uxoris ſi quidē ſūt ꝑ
cepti ante matrimoniū ex reb⁹ dotalib⁹.
tūc ſb̄diſtigue ꝗ ſūt ꝑcepti an̄ mr̄ionium
ꝗ p⁹ aut eo finito. p̄mo cāu iterū ſb̄diſti
gue ꝗ ſūt ꝑcepti ab ipſa muliere ⁊ tūc re
manēt penes eā nec querēdū ē de ipoꝝ
petitione ut. l. diuoꝛtio. §. ſi meſſ. ff. ſolu.
ma. ꝗ ſūt ꝑcepti ab ipo marito ⁊ tūc con
uertūt̄ in dotē mr̄ionio ſecuto ut. l. dot̄.
fructus. §. i. 2º r̄ſo. ⁊ i. l. ſi ḃuo. ff. de iure
do. ⁊. l. an̄. in fi. ff. ſo. ma ¶ 2º cāu p̄ncipali
qn̄ ſūt ꝑcepti ↄſtante matrimonio ꝑ ip3
maritū et tūc ꝗ ſūt ꝑcepti an̄ inceptum
ultiᵐ annū finiti matrimonij ⁊ tūc cedūt
lucro mariti ut. d. l. ꝓ onerib⁹. C. de iure
do. ⁊. l diuoꝛtio. §. interdū. ff. ſo. ma. ꝗ ſūt
ꝑcepti p⁹ ultimū annū iceptū finiti ma
trimonij ⁊ tc̄ diuidēdi ſūt inter heredes
ↄiugis defūcti et ſupſtites ꝓ rata tp̄is q̄
durauit mr̄ioniū ut in. d. § iterdū. et. d. §.
ex ſtip. in fi. C. de rei ux. ac. et. l. diuoꝛtio.
et. l. ꝗ dione. et. l. fruct⁹. ff. ſo. ma. cū ſimi
3º cāu p̄ncipali qn̄ ſūt ꝑcepti mr̄ionio fi
nito tc̄ in totu3 ſunt uxori reſtituēdi ut
in dc̄a. l. §. exac°. ꝟ. fructibus. et. l. ſi mora

.ff.ſo.ma. ¶ Venio ad aliū articulū cuȝ q̄rit̄ de fructibus rez̄ pafrenaliū in quo diſtigue ſm glo.i.d.l.fi.C.de pac.ouen. ſi ſūt fruct⁹ nāles et tūc indiſtincte reſtituēdi ſūt mulieri niſi ſūt modici ua'oris ar.l.ſi id q̄d.§.i.ꝛ.l.utrū.ff.de do.iter ui.ꝛ ux.l' niſi de uolūtate exp̄ſſa ul' tacita mariti. oſūpti eēnt i uſū oēm ipoꝝ ut nō. p glo.in.d.l.fi.C.de pac.ouē. Idē itelligo i fructibus iduſtrialibus circa q̄ſ ultra p̄dc̄a ſic diſtingue nam ſi marit⁹ eos pcepit de uolūtate uxoris tacita l' exp̄ſſa et tūc nō ſūt reſtituēdi ſed cedunt lucro mariti ut.ſ.dixi.aut ſūt pcepti otra uolūtatē ipius uxoris exp̄ſſā ꝛ tūc reſtituēdi ſūt ꝛ hec pbant̄ i.d.l.fi.ꝛ.l.hac.l.C.d pac.ouē.ꝛ.l.ſi ego.§ doti .ff.de iure do. ¶ 3°. aūt cāu p̄ncipali cū querit̄ d fructib⁹ rez̄ nō pafrenaliū nec dotaliū.dic q̄ ſi nō oſtat eos ſore pceptos de uolūtate uxoris tc̄ idiſtincte ſūt reſtituēdi mulieri ut .d.l.maritus.C.de p cu.ꝛ.l.px.i fi.ff.ſ.d.l. fal.h tñ circa p̄dc̄a oīa nō.q̄ ubi q̄rit̄ de reſtitutione fructuū ſp oſidera q̄ de illiſ detrahēda ē oīs expēſa ut.d.l.fructus.ff. ſo.ma.et.l.ſi a dño.§.fi.ff.de peti. here.cuȝ ſimi.ibi nō.

¶ Dedit et legauit poſtea dñe mar. vſufructū oium bonorū ſuoꝝ. ¶ Hic mod⁹ legādi ē i cōi uſu vñ aduertēdū q̄ aliq̄ñ uxor oſequit̄ plenitudinē hui⁹ legati aliñ ſolū oſeq̄t̄ quaten⁹ ſibi ſufficiat ad alimēta ut dicā i ſe. glo. ¶ Itē ē ſciendū q̄ regularit̄ oīs cōtractus oēq̄ omertiū pōt fieri licite iter uiꝝ ꝛ uxore dūmō nō ſit ſimulat⁹ unde pūt iuicē un⁹ ab altero emere ꝛ uēdere. ut tradit̄ in.l.ſi ſpōſus.§ circa uēditioēſ et.l.ſed ſi uir lana.§. ſi duo.i fi.et.l.cuȝ h ſtatus.§. ſi iter uiꝝ.i fi.et.l.q̄ autem.§ ſi maritus i fi.ff.de dona.inter ui.ꝛ ux. ¶ Donare autē inter uiuos iuicē ē p hibitū ut.ff.et.C.de dona.iter ui. ꝛ ux.l.i. et .ij.Sed donare iuicē cā mortis licitū eſt .l.cū hic ſtat⁹.§ i.palle.et.l.iij.et.l.ſi maritus.C.de dona.iter ui.et vx. Itē etiā legare i ultīa uolūtate ē oceſſū lȝ videat̄ durare eadē rō p hibitionis q̄ ē iter uiuos et iō pōt maritus legare uxori ſue uſufrc̄m generalit̄ oīm ſuoꝝ bonoꝝ i q̄ legato uenit oīa nōia debitoꝝ ut.l.uxori uſufrc̄.et.l.uxori mee.ff.de uſufruc.le.pōtq̄ ſil'r ei legare uſufructū alic⁹ ſpal' fūdi vl' caſtri.ut in.l.uxori uſufrc̄m.cū ſi.ff. de uſufruc.le.poterit etiā eidē legare dñiū aliquorum rez̄ ut.l.uxori.in p̄n.ꝛ §.i.et.l.uxorē in p̄n.et.§. teſtō.ff.de le.iij.et.ff.de uſufr.le.l.uxori. Sed q̄ dñi mariti ſūt iſirmi et nolūt reſtari vxores multū i'eſtāt maritos et denegāt eis ſeruire niſi ſibi oplaceant in legādo iō ſācte et iuſte puiſū ē per ſtatutū ciuitatis papie ne aliq̄s poſſit uxori ſue ultra.l^{ta}. libras pap. legare., aliñ tñ mulieres ſagaces et aliq̄ uiri ſtulti legare uolētes ſue uxori ultra p̄dc̄am q̄titatē faciūt ſupponere aliquē loco uxoris de quo uxor ofidit cui fit tale legatū.ſed c̄te cū tale legatū fiat i fraudē.l.municipal'.p̄dicti. ē ipſo iure nullū.ut nō.p bar i.l.cum q̄s decedēs.§. titia dulciſſima.ff. de le.iij. ¶ Quid autē ſi teſtator dixerit lego uxori mee redditus meoꝝ bonoruȝ an erit iō ac ſi dixiſſȝ lego ſibi uſufructū bonoꝝ meoꝝ ur̄ q̄ ſic q̄i iſta ſint ſinoia reddit⁹ et uſufruct⁹.ut.l.patrionīū.ff.de uſufruc.le. Tu autē dic q̄ differūt i pluribus ut nō.p glo.in.l.fundi ſebaſtiani.ff de uſufruc.le.et in.l.ſi quis ita.ff.de uſufruc. ¶ Quid ḡ ſi uxori ſit legatus uſufructus bonoꝝ an debit̄ ſatiſdare ſic̄ alij uſufructuarij dic q̄ ſic ut i.l.i.et ibi nōt̄ .C.de uſufruc.et nedū de utēdo et fruēdo arbitrio boni uiri.ſed de reſtituēdo ēt ipas res et hō finito uſufructu ut.l.i. in p̄n.et i.§. h autē.ff.uſufr. q̄ad. caue.quā ſatiſdationē nō poſſet ſibi remittere marit⁹ i teſtō ut.d.l.i. de uſufruc.et.l. ſcire. et ibi nō.C.ut in poſ.le.nec ab hac ſatiſdatione excuſat̄ ipa uxor ſi diceret ſe nō repire fideiuſſorē ut dic̄ gl.in.l.uſufrc̄u. .C.d uſufruc.licet aliqui uoluerūt dicer̄ q̄ tc̄ ſufficeret ipſā iurare p̄dc̄a adip'ere ar.in.l.cū nō facile.ff.ſi cui pluſ q̄ p.l. fal et.l.i.§ ſi cū duob⁹.ff.d coll'. bo.et q̄bus pōt colligi q̄ ille qui ē uſufructuari⁹ bonoꝝ tā mobiliū q̄ imobiliū tēt̄ ipa bona i ſcriptis redigi facere ut ſciatur q̄ña i eis ſit uſ⁹ arbitrio boni uiri et que bona ſunt reſtituēda licet p aliquos male p̄ticet̄. Et ſi dc̄a ſatiſdatio nō p̄ſtet̄ excludit̄ uſufructuarius et uxor a petitiōe uſufruc. ut hēt̄ i.l. vſufructus nomine .ff. uſufruc. queādmo. cauea. et.l. uxori vſufructū.ff.d uſufruc.le. ¶ Poſtea querit̄ an hec vſufructuaria teneat̄ ſoluere debita hēditaria p rata bonoꝝ i q̄b⁹ hȝ uſufructū breuit̄ bar.i.l.fi.ff.de uſufruc. le.ſic diſtinguit.q̄ñq̄ generalr̄ legat̄ uſufruc.oiuȝ bonoꝝ ſeu toti⁹ hēditatis.q̄ȝ

legatꝰ uſufruc.certe ptis puta tertiē uel
qrte oīuꝫ bonoꝝ l' hēditatis qn̄qꝫ legatꝰ
uſufruc.aliqꝝ reꝝ ꝑticulariuꝫ. pmo cāu
tenetꝰ uxoꝛ vſufructuaria ad oīa onera ď
bita hereditaria.ut.l.nāqꝫ.ī fi.cū.l.ſeq.ff.
ad treb.⁊.l.uxori mee.ff.de uſufruc.leg.⁊
h̄ etiaꝫ dictat eqtas ut quē ſequūtꝰ cōmo
da ⁊ icōmoda ut in.l.ſm nāꝫ.ff.ď re.iur.
⁊ euitanda ē abſurditas q̄ eēt ſi hēs qui
nudā hēt ꝓprietatē teneretꝰ ad hec onēa
ar.l.fi.§.ubi autē ī unū.ī fi.C.de iure de
libe.h̄ autē puto ītelligēdū niſi eēnt taꝫ
grauia onera que abſoꝛberēt totum uſu
fructū nā tūc crederē ne iutile redderetꝰ
legatū uſufr. ꝙ de rebꝰ hēditarijſ poſſit
creditoꝛibꝰ ſatiſfieri ar.eiꝰ qď nō.p glo.
in ſo.pma ɔtrarij.l.qro.⁊.l.qui ɔcubinā.
.§.q ortos.ff.de le.ij.Ad onera autē alio
rū legatoꝛū in teſtō relictoꝛū nō tenetur
h̄ vxoꝛ nec alius uſufructuariꝰ īmo ɔcur
rūt ſimul ī vſufructu rerū legatarū cum
ipis legatarijs p tex.ī.l.ſēpꝛonio.cū ſimi.
ibi nō.ff.de uſufruc.le..et nō.p bar.ī.d.l.
fi. ¶2ᵒ cāu pncipali.qn̄ legauit ſub noīe
quote uſufruc.tie ptis hēditatis l' boꝝ
tunc ſm eū ſbdiſtinguitꝰ ſ' enīꝫ ē legatꝰ
vſufructus ſb̄ h̄ noīe hēditatis. ſ' ſb̄ noīe
bonoꝝ.vbi gr̄a lego uſufructū tertie ptī.
hēditatis mee et tunc tenebitꝰ ad onera
ꝓ rata huius ptis legate ut.l.ſi quis ſer
uū.§.fi.cū.l.ſe.et ibi nō.ff.de le.ij.et.d.l.fi
de uſufruc.le.ſm lec.pmā.tn̄ ſm lec.bar.
vſufruc.finito deducetꝰ tal' expēſa.ar.l.ī
qd poſſeſſoꝛ.ff.de pti.here.et p h̄ idē di
cēdū ē qď in pcedenti caſu qn̄ ē uſufru
ctuaria oīuꝫ bonoꝝ. ſ' legatꝰ vſufructus
ſb̄ noīe bonoꝝ puta lego uſufructū tie
ptis bonoꝝ meoꝝ et tūc n̄ tenetꝰ ſoluē
creditoꝛibus hereditarijs nec ab eis pōt
ɔueniri ut ī.d.l.fi.et.l.generali.§.fi.ff.de
vſufruc.le.ꝙ bona ītelligūtꝰ deducto ere
alieno.ut.l.ſbſignatū.§.bona.ff.de x.ſig
verū tn̄ hēs ex hꝰmōi legato deducet p
ꝰus oē es alienū ꝓ rata poꝛtionis et de r
ſiduo hēbit vxoꝛ uſufructuaria ſuū uſu
fructū ut ꝓbatꝰ ex.d.l.generali.§.fi.p q̄
pꝫ ꝙ p idirectū ſbſtinebit es alienum ꝙ
ꝓptꝰ id diminuetꝰ uſufructꝰ ⁊ vlteriꝰ col
ligitꝰ ꝙ q̄tū ad eff̄cm parū differūt ītēr
ſe legatū hēditatis et legatū bonoꝝ ni
ſi ꝙ in legato partis hēditatis pōt ipſe
legatariuſ pnꝰ a creditoꝛibꝰ ɔueniri ut h̄
legatū bonoꝝ nō pōt ſed p uiā retētioīſ
ɔſulitꝰ creditoꝛibuſ ut dictū eſt ¶3ᵒ vō
caſu pncipali qn̄ eſt legatus uſufruc.pti
cularis ſb̄ noīe ſingulari tc̄ tal' uſufru
ctuarius non tenetꝰ ad aliqua onera eris
alieni directo neqꝫ p idirectū ut.l.i.§.ſi
hēs.ff.ad treb.⁊.l.fi.in fi.ff.de uſufruct.
le.⁊.l.fideicōmiſſū.§.tractatū.ff.de iudi.
et.l.i.C.ſi cer.pe.et.l.fi.C.de here.ac. et
.l.quoti..ff.ď hē.inſti. ¶Ex pmiſſis pꝫ
an uſufructuarius teātꝰ ad ſolutioneꝫ ī
dictionū et taleaꝝ q̄ cotidie iponūtꝰ modr̄
nis tpibus vbi diſtiguēdū ē an ſit uſu
fructuarius generalis oīum bonoꝝ an ꝑ
ticulariū an alicuiꝰ rei ſpal'.⁊ ī hoc ultio
caſu ɔſiderādū eſt an indictio ul' talea ī
ponitꝰ ſpalitꝰ ipſi rei ⁊ tūc tētur uſufru
ctuarius ipſius rei ut.d.l.qro.⁊ ibi de h̄
p bar.ff.de uſufruc.le. aut iponitꝰ genera
litꝰ toti hereditati ⁊ tc̄ tebitꝰ hēs ſolus
p iura ſupius alleᵗᵃ ¶Rurſū q̄ritꝰ an h̄
vxoꝛ vſufructuaria vl'is l' pticularis ptī.
bonoꝝ l' hēditatis aut alicuiꝰ rei ſigula
ris puta domus ul' caſtri tēatur ad ipen
ſaꝫ circa refectionē ⁊ ſuſtētationē rerū in
q̄bus hēt uſufruc.l' ſolꝰ dn̄s l' ꝓprietāiꝰ
earū ad h̄ ſolus tenetur ī qua q̄ōne ſunt
opi ¶Quidā dicūt aut ipēſa ē pua ⁊ tc̄
ptinet ad uſufructuariū ſ' ē magͣ ⁊ tc̄ p
tinet ad dn̄m p tex.ī.l.hærenꝰ. ī pn̄.⁊.l
uſufruc.le.§.fi.⁊.l.cū fructuariꝰ cuꝫ.l.ſeq
.ff.de vſufruc.le.alij dicūt ꝙ ſi ipēſa eſt
magna ꝙ nullus ad illā tenetꝰ p tex.ī.d.
.l.hærenꝰ.ī pn̄.ibi neutruꝫ cogitꝰ.alij di
cūt q̄s ſeqtur bar.ī.l.qro.ff.ď uſufruc.le.
⁊ ī.l.dāni īfecti.la.ī.ff.de dāp.īfec.§.i. et ī
.l.nēſenius.ff.ď negꝰ.geſ. Qꝫ qn̄ expēſa ē
magͣ tc̄ cura ⁊ ſollicitudo illā faciendi ď
ſuo ptinꝫ ad vſufruc.ſed tn̄ illā poſtea re
petit a dn̄o cꝰ vtilitꝰ negociuꝫ ē geſtū.vt
hic ꝓbatur ī.l.iter fructuariū ⁊ ī.l.h̄ am
pliꝰ.§.fi.⁊.d.l.dāni īfecti.§.ī.ff.ď dāp.in
fec.vbi autē pua tc̄ eā facerꝰ dēt vſufru
ctuariꝰ nec ipſā repetit a dn̄o.fac.l.cum
ad quē.C.ď vſufr. deinde ptinet ad vſu
fructuariuꝫ ſolutio ficti ceſꝰ ⁊ tributi ꝓ
re ipſa ďbiti.vt ī.d.l.qro.et.l.p.§.fi.ff.de
le.iij.et fac̄ qď hētur ī.l.ſi pēdēte.§.ſi qſ
cloacā.ff.ď vſufr. Sed qd dices ſi h̄ mlr
l' aliꝰ hn̄s vſufr. deceſſerit an frc̄us illꝰ
āni erunt hēdis ſui an vō dn̄i ſup q̄ qō
ne diſtigue vt hētur ī.l.ďfuncta.ff.ď vſu
fructi . ſ' ďceſſit fructibꝰ iā collectis ⁊ tc̄
cedunt lucro ſui hēdis etiā ſi dies ſoluē
ď pecunie ficti l' ceſꝰ nundum ceſſiſſꝫ .ſ'
ďceſſit fructibꝰ adhuc pēdētibꝰ et nōdū
collectis et tc̄ ptinet ad dn̄ꝫ ꝓprietati ut
ibi ad qď etiā optime facit textus nōbil'

ſ.l.in ſingulis in fi.ff.de an.leg.et qđ dixi
qñ deceſſit fructib⁹ collectis itellige etiã
ſi nõ fuerũt in orreo recõditi q: ſuffic̃ ꝙ
ſint a ſolo ſepati ut.l.ſi fructuari⁹ meſſẽ
⁊ ibi nõ.ff.qui.mo.uſu.amit.et inſti.đ re
rũ diui.§.is ad quẽ.

¶ **Donec uitã dux**
erit uidualem. ¶ Iſta dĉio donec iduc̃
ↄditionem et ꝑinde ẽ ac ſi teſtator dixiſ
ſet ſi ⁊ quouſq: uitã duxerit uidualẽ ut
ꝓbat᷑ in.l.legatũ.ff.de an.le.⁊ in.l.cuius
uſufruc.⁊ in.l. generali.§.duos filios.ff.
de uſufruc.le.et eodẽ mõ erit legatũ ↄdi-
tionale ſi teſtator dixerit donec. vl' q̃uſq:
vxor mea uixerit ut.l.menia.in ꝑnci°.⁊.l.
marcho.i fi.et.l.titia.ff.de an.le.cũ ſi.ex q̃
ſeq᷑ ꝙ.ꝓ p° anno ẽ legatũ pur̃ ⁊.p aliſ
ↄditionale et ſic poſſet incipe i ꝑſona ſb-
ſtituti eo cãu quo hẽſ exclus⁹ eẽt Sz di
ceret iuuenis ſi tale legatũ collatũ ad ca
ſũ uiduitatis ẽ ↄditionale. ğ iſta ↄditio
tãq̃ a iure iꝓbata ꝑ quã iduc̃it᷑ vidui
tas dẽt reijci et legatũ pure deben᷑ ut.l.i
⁊.ij.C.de interdic.vidui.tol.et.l.fi. ¶ 2°
dicẽdũ ẽ ꝙ talis ↄditio nõ ẽ adiecta tali
forme ut ſit ꝑſe ꝑpetua ſed ut ſit tꝑalis
ſm uolũtatẽ ipſius mulieris qđ indicat
illa ꝓnõ donec.merito ğ nõ reijcit᷑ ut.l.ſi
et ſi h.§.fi.ff.de ↄdi.et demõ. et hoc ſeq᷑
Cy.in.d.l.fi.et ꝓ hac parte ui᷑ tex.i.l.fi-
li.ff.đ an.le. ¶ Sed circa h quero quid
ſi teſtator dicat lego ne nubat l' ſi ñ nu-
pſerit an hec ↄditio reijciat᷑ breuit᷑ ſic di
ſtingue. aut hec ↄditio adijcit᷑ uirgini ꝟ
uidue.ꝑmo cãu ↄditio reijcit᷑ ut ↄſequa-
tur legatũ ut.l.cũ ita.et.l.cũ tale.§.mcia
et.l.ſi titie.ſi nõ nupſerit et.l.mulieri et
titio.ff.de ↄdi.et demõ. 2° caſu tz ↄditio
et ẽ iplẽda ut nõ.ꝑ Cy i.l.ij.et i auc̃.cui
relictũ.C.de indic.vidui.tol.quib⁹ adde
ea que nõ.ꝑ Ja.de bel.et alios in auc̃.de
nup.§.quia uero nũc.et in.§.uñ ſciẽduz.
coll'.iiij. Quid ğ dices ſi uxori ſit lega-
tus uſufructus pure i teſtõ i quo ſit ex-
neus inſtitut⁹ et tranſeat ad 2° uota an
uſufruc.finiat᷑ dic ꝙ oli extiguebat᷑ ꝑ
.l.i.C.ſi mulier 2° nup.hodie autẽ durãt
ut in auc̃.hoc locũ.C.eo.ti. Alimẽta aũt
legata euaneſcunt ꝑ tranſitũ ad 2° uota
filio herede iſtituto q̃i ꝑſumptio ſit de
iure ꝙ teſtator uoluerit ea ꝑſtari i domo
filij.ar.l.qui ↄcubinã.§.fi.ff.de le.iij. et i
l.q̃ſitũ.§.puto.ff.de fun.inſtruc.et in.l.ij.
.C.ↄia utriuſ.iudi.et uide que ſcripſi de

h ſup forma libelli qñ agit᷑ ꝓ legato ⁊c̃
x ſi.cum deſcendo.ad decimũ articuluz ⁊c̃
et x.ex his colligi põt. ¶ Poſtremo q̃-
rit᷑ qđ importẽt illa uerba poſita hic dñ
vł ↄſtituẽs ipam dñam et uſufructuariã
⁊c̃.put ẽ i cõi uſu teſtantium quã q̃õnez
plene tetigit glo.et Cy.in.l.i.C.ſi mul'r
2° nup.et plenius ꝑ bar.in.d.l.titia.§.ti-
tia.ff.de le.iij.in qua q̃õne ſũt uarie opi.
Cõcluſiue autẽ ꝑ generalẽ ↄſuetudinez
obtẽtã dicim⁹ ꝙ filijs hẽdibus iſtitutis
mulier ipa dẽt ſolũ in domo hre uictum
et ueſtitũ put hre ↄſueuerit tpe uite ma
riti ſui.et illud xbũ dñam nõ iportat ve
rum dñiuz ſed ſolũ quãdã ꝑeminẽtiã in
domo put hactenus habuerat et aliud
xbũ uſufructuariã iportat nõ uerũ uſu-
fructũ ſed quãdã alimẽtatĩ ↄſuetã.et eodẽ
mõ ſi dixiſſet alterũ ex his tm̃ vz dñam
tm̃ l' uſufruc.tm̃ ar.in.l.i.§.ſi uir.⁊.l.ij.ff
rer̃ amo. cũ nõ ſit veriſimile ꝙ teſtator
uoluerit filijs ſuis relinquẽ iane ⁊ inutile
nomẽ hẽdis ꝑponẽ.illis uxorẽ ſuã i cõ-
modo hẽditatis ar.in.l.cum acutiſſimi.⁊
in.l.pap.C.de fideicõ. quã opi.etiã ſeq᷑
ſpe.in ti.qui fi.ſint legit.§.i.x.quid ſi vir
licet de rigore iuris ſm dy.et Ja.de are.
illa copula ⁊ poſita iter illa duo xba do-
minã et uſufructuariam reſoluat᷑ i ul' ⁊
erit ſẽſus ꝙ ſit dña ul' vſufructuaria ꝓ-
ut elegerit ar.in.l.fi.C.de cõdi.ubi autez
eẽnt iſtituti extranei tũc ſz bar.nõ habe
ret locũ illa ↄſuetudo ſed eo caſu ꝓcedẽt
opi.dy. Sed certe practicat᷑ cõiter dicta
ↄſuetudo in utroq: caſu uer̃ tñ ſuppoſi-
to ꝙ extraneis iſtituti haberet locũ opi.
dy.pñt hẽdes de tali generali uſufructu
detrahẽ quartã rõne falcidie ut i.l.oẽm.
.ff.de uſufruc.et nõ.ꝑ gl.in.l.vxori mee.
.ff.de uſufruc.le.et ſi fortaſſe ex ipſ᷒ boniſ
eẽt alicui res aliqua puta domus l' fũd⁹
ſim' legata hẽbit i ipa re vxor dimidietã
tẽ vſufruc.et aliã medietatẽ hẽbit lega-
tari⁹ et ſic ambo i ipſius rei uſufructu cõ
current ut hẽt᷑ et nõ.ꝑ bar.in.l.ſempronio
et i.l.ſi alij.ff.đ uſufruc.le.qđ ẽ ualde nõ
et a plurib⁹ icognitũ. ¶ Deniq: et illud ẽ
aduertẽdũ ꝙ q̃ꝗ filijs iſtitutis ↄſuetu-
do admiſerit illã iterꝑtationẽ tñ iuri. at-
tẽta ſubtilitate ↄſequet᷑ mlr plenũ vſufrũ.
ꝑ tex.nõ.in.l.tutores.in fi.C. de excu.tu.
et.l.i.C.de uſufruc.đ.q̃ uſufructu poſſet
tũc filius ſuã legitimã detrahẽ ut nõ.ꝑ
glo.ꝑdc̃e.l.tutor̃.in fi. ¶ Sed quid dices
ſi fuerit iſtitut⁹ filius et ext.an⁹ an hẽ

bit locu3 in caſu p̄dc̄o.d. ↄſuetudo dicit
bar.in.d.§.titia.ꝙ quo ad filiū hēbit lo/
cū q̄ autē ad extraneū nō ar.l.hac ↄſultiſ
ſima.§.ex ip̄ fc̄o.C.de teſta.et.l.fi.C.fa/
miherci. In ↄtrariū uī nā eadē diſpō ñ
dēt diūſo iure cēſeri ut.l.ḡuis.C.ō ipu
ꝛ al'.ſbſti.et.l.eū qui edes.ff.de uſuca. ¶
Deinde queritꝰ pone ꝙ filius fuit iſtitu
tus ꝛ exinde extraneus ſbſtitutus ꝛ ux/
or ↄſtituta dña et uſufructuaria mō quo
.ō.et hēditas ad ſbſtitutū puenit an ux
or ↄſequetꝰ plenū uſufruct.diſtigunt ſm
bar.ubi.ō.aut iſte extraneus ſucceſſit ex
ſbſtitutione uulgari aut ex pupil ari. pº
cāu hēbit plenū uſufructū ꝙ tale legatū
ſūpſit exordium et uires in pſonā ipſiuſ
ſbſtituti ar.i.l.qui fundum.§.qui filios.
.ff.ad.l.fal.et.l.cum patronus.ff.de le.ij.
ꝛ in.l.etiam.ff.de uul.ꝛ pup.et nō. p eū
i.l.ſi ita ſcriptū.ff.de manu.teſta. ¶ 2º ca
ſu ſuabitꝰ dc̄a ↄſuetudo ꝙ tc̄ legatū ſū/
pſit exordiū ꝛ uires in pſona ipſius filij.
iōq3 eius legati ↄditio poſtea nō muratꝰ.
ar.in.d.§.qui filios.niſi fortaſſe i ipſo le
gato eēt adiectū donec caſte uixerit l' vi/
dua ſteterit ꝙ tc̄ legatum ꝓ p̄mo anno
eēt purū ꝛ ꝓ ſequētibus eēt ↄditionale
ſicq3 etiā ſi extraneꝰ ſuccedēt ex pupillari
cum ꝓ annis ſequētibꝰ ſumeret exordiū
in pſona eius dicen.eēt locū nō fore dc̄e
ↄſuetudini ſed eā plenū uſufructū debē
ↄſequi ar.l.legatū.ff. de annu.leg.

¶ Si habitaculum

tenuerit ↄtinue cū hēdibus ¶ Hic qritꝰ
an hec ↄditio ſit iplēda ad hoc ut poſſet
ↄſequi legatū uī ꝙ nō ꝙ ↄditio p quam
pſone libertas infringitꝰ a iure reſpuit ꝛ
reijcitꝰ ut.l.titio cētū.§.ij.ff.de ↄdi.et de
mō.ſed hic ē huiuſmodi cum p eam ſbt̄
hatur libertas ne poſſit alibi habitare ḡ
ꝛc̄. In ↄtrariū uī nā lic3 iſta ↄditio ſi cu3
tali habitauerit lego fūdū hēat diuuere
de libertate ꝛ ius ipſū libertatis ifringē.
qō p3 ex eo ꝙ ille cui adijcitꝰ nō hēat li/
berā facultatē habitādi cū alio attñ ad/
mittitꝰ a iure nec reijcitꝰ talis ↄditio.ut ē
tex.i.l.i.C.de lega.et.l.ſi quis ita legaue/
rit.ff.ō ↄdi.ꝛ de.ꝛ.l.qui ↄcubinā.§.uxori
mee.de le.iij.ꝛ i.l.ſtichū.§.fi.et.l.gayo.§.
ipator.de ali.et ci.le.et.l.menia.§.fi.ff.de
an.le.et.l. annua.i p̄n.eo.ti.cū ſi.imo du
rior ē hec ↄditio ḡ ſit illa de qua loquitꝰ
dictus.§.ij.in.l.titio cētū.ubi fuit appo/
ſita ↄditio ſi domiciliū i tali ciuitate ſor
titus fuerit ꝛc̄.ar.in ſimili in.l.cū ita.§.fi
.ff.de ↄdi.et demon. Quid dicemus.adū
te dic̄ bar.in.d.l.q ↄcubinā.§.uxori.ꝙ iª
diſpō ō morando i cto loco ſi adijciatꝰ p
moᵐ obligationiſ rddit obligationē nul
lā ꝙ eo cāu eēt ſpēs ſuitutis ꝛ ſic dirēc
iſtringeret libertatē hoīs ut in.d.l. titio
cētū.§.ij.qui ſic dēt intelligi.ſi autē adij/
ciatꝰ p modū ↄditionis tūc tenet tal' ad/
iectio.de morando in certo loco ut.d.l.i.
.C.de lega.cū ſi.ō.alle.ꝙ ea que ſūt i con
ditione ut.l.ſi quis ſb ↄditione.ff.ſi quis
omiſ.cau.teſ. iōq3 nō hēt hec ↄditio alle
gare aliquē ſuitutē. nec hēt iſtigere eius
libertatē cū nō ſit obligatꝰ etiā p̄ſe im
plere ꝫ tm̄ cārie ſi uelit legatū habē ſed
huic ſolōi uī rpugnare tex.in.d.l.titio.§.
.ij.ubi fuit legatū ſb mō u3 ut h3 l' domi
ciliu3 teneat i tali loco. qui modus eqpa
tur ↄditioni et eiuſdem cēſetꝰ effectꝰ. ut
plene tāgitꝰ p bar.in.l.quibus diebꝰ.§.
tiniliꝰ.ff.de cōdi.ꝛ de.et p Cy.i.l.fi.C.
de his que ſb mō. Sed uidetꝰ ꝙ loga ē
dña inter modū ꝛ ↄditionē ḡtū ad eff3
pñtē.nam legatarius ſb mō agnito lega/
to ſtati ↄſequitꝰ dñiu3 rei legate adeo ꝙ
moriens ante modū ipletū traſmittit le
gatū i heredē ſuū ut nō.p glo.in.l.a te/
ſtatore.ff.de ↄdi.et ꝛ demō.et.l.ſi pꝰ diē
.§.hiſde.ff.qn̄ dies le.ce.et nō.p bar.in.d
.§.tiniliuſ. qō nō fieret in legato ↄditio
nali ut.l.i.§.ſinautē aliquid.C.de cadu.
tol.cū ſi.ſic ergo ſolū p agnationē legati
ſb mō.legatariꝰ obligat modū iplē ut i
.d.l.fi.cū ſi.C.ō hiſ que ſub m̄ et neceſſe
hēt ſup hoc duplicē ſatiſdationē p̄ſtare.
vi3 ꝙ modū ip ebit ut ibi et ꝙ ſi nō im
pleuerit reſtituat rē legatā cū fructibus
ut i auč.cui relictū.C.ō indi.vidui. tol.
ꝛ nō.per bar.i.d.§.tinilius.et ꝫ ſi fuerit
modus qui ſit poſſibilis impleri alit' nō
a qua quidē cautione et ſatiſdatione p̄ſtā
da liberatꝰ ꝛ excuſatꝰ ipe legatarius q eſt
ḡuatus habitare in certo loco nec p ꝫ re
pietꝰ obligatꝰ i eo ꝙ ſuā ifringat liberta
tē et ſic cū iā fuerit ↄſecutꝰ legatū nō re
uocabitꝰ p modū nō ipletū. ꝛ ſic loqtur
.§.ij.in.d.l.titio.in quo.§.cū miſterio dic̄
tex.nō eē locū cautioni ꝛc̄.p que ꝟba dnō
tatꝰ ꝙ lex ipſa ſolū ꝓhib3 obligationem
que iterponitꝰ ſeu ↄtrahitur p iterpoēm
cautionis et ꝫ iō quia tal' obligatio vin
cularet ipm ad id qō repugnare hēt libꝫ
tati. ut p̄dici ſicq3 nō tenet ar.l.ob ¶ et
quod ibi nō.C.ō ac. et obli. uñ remanet

firmū et validū de ſe legatū cuiꝰ dñiū
recipit̃ iam tranſlatū p acceptationē ī ipꝫ
legatariū at ubi talis diſpō de morando
certo loco ē appoſita p modū ɔditionis
tūc qꝛ rei huius legate ñ transfert̃ dñiū
niſi prius ipleta ɔditione ut ī.d.l.fi.C.de
his que ſb mō.et in.l.i.§.ſin autē aliquid
ſb ɔditione.C.d̄ cadu.tol.ē ī legatarij po
teſtate iplere ɔditionem uł nō iplere. et
ſic de neceſſitate ꝟtute alicuius obliga-
tionis non infringit̃ eius libertas meri-
to q̄ lex nō obuiat huic tali īpedimento
ɔditionis ſed relinquit̃ ſb regula gñali
aliarū ɔditionū quaꝝ natura ē ut ſi ſit
poſſibiles prius adipleant̃ q̄ꝫ legatū et eiꝰ
dñium ipſe legatarius ɔſequat̃ ut ī dictis
iuribꝰ cū multis ſimi.et hāc dr̄am ꝓ hac
etiā ter.in ſimili in.l.i rōe la ijª.§.ita tñ
.ff.ad.l.fal. ex quibus dico ſbſtineri īfini-
tas ſbſtitutiones ⁊ legata que fieri uidi
ī monteferrato nam multi legāt ⁊ inſti-
tuunt h̄ mō īſtituo talē ſi uenerit ad ſtā-
dū in domo mea pꝰ mortem meam ⁊ ibi
tenuerit larē cū ſua failia ſit q̄ cautꝰ qui-
libet notarius ī formando ⁊ ſcribēdo hꝰ
modi ſbſtitutiones ⁊ legata ꝛc.

¶ Quare cum pre
dc̄a ¶ hec ē ɔclō libelli quā ſp attēde
ñª ſequēn ſūt al' ī aliiſ libellis ēclarata ñ
recurre deo grās ſeqt̃ for̃ li.qñ agit̃ pro
feudo.

¶ Forma libelli q̄ agit̃ ad ruōtionē feudi

Coram uo
bis dño.b.vicario ꝛc. dic̄
narrat ſignificat ⁊ ꝓponᵉ
raynaldus de beccaria cō
tra ⁊ aduerſus anthō. heredē ɔdam Jo.
de vicecomitibꝰ qꝛ de anno curſu.milleſi
mo.cccc.menſis aprilis īueſtiuit dc̄m Jo.
ī feudū ac noīe recti ⁊ nobil' feudi de ca-
ſtro grobelli diſtricti. pap.cū oibus iuri-
bus ⁊ ptinētijs dc̄o caſtro ꝑtinentibꝰ et
ſpectantibus,put ɔſtat publico iſtro ipiꝰ
īueſtiture inde tradito ⁊ rogato a lautio
lurida notario pap. qui qdē Jo.dū agēt
ī hūanis uite eiuſdē raynaldi multiplici
ter īſidiatus ē ɔtra debitū fidelitatis iu
ramētū et amplius diē ſuū clauſit extre-
mū nullis relictiſ nec ſupſtitibus ex eo li
beris maſcul' legitīs et nālibus quibꝰ de
ſcēis ⁊ qualibet eaꝝ p̄dc̄m caſtꝝ fuit ⁊ ē
merito ipſi raynaldo aptū et deuolutuꝫ

dictuſqꝫ antonius heres p̄fati Jo.merito
p̄uatus ē ſucceſſione dicti feudi ⁊ tenet̃
ac debet dc̄m caſtꝝ cū oibus ſuis iuribꝰ
⁊ ptinētijs dimittere ⁊ relaxare ipi ray-
naldo ,put iuri. notiſſimi ē q̄ꝛ q̄ꝫ ſepiꝰ ſu-
per hoc īterpellatus ⁊ monitus ipm ca-
ſtꝝ dimittere ⁊ relaxare recuſauerit ipſi
raynaldo p̄ñtialit̃ que recuſat īdebite et
īiuſte ¶ Quare cum p̄dc̄a uera ſint pe-
tit ⁊ reqrit dictꝰ ray. quatenꝰ oī modo
iure uia ⁊ forma quibus melius fieri po
teſt p vr̄am diffinitiam ſnīam ,pnūcieti.
et declaretis ɔ̄ ſcptū caſtꝝ grobelli cū oī
bus ꝟijs iuribus et ptinētijs fuiſſe et eē
aptuꝫ et legitīe deuolutū marie ex cauſ
memoratis ad ipſū ray.et ipi ray.fuiſſe ⁊
eē dimittēdū et relaxandū et ad euꝫ ſpe
ctare et ptinere pleno iure. Dicqꝫ etiam
ɔpellatis p̄fatū anthō. et ɔdēnetis p oīa
iuris remedia ad dimittēdum et relaxā-
dū eidē ray.caſtꝝ añdc̄m cū oibus iuri-
bus añdictis et ptinētijs et ulterius con
dēnetis eūdē an. in oibus dānis īterēſſe
et expeñ.p̄ñtibus p̄teritis et futuris paſ-
ſis ac factis et fiendis et patiēdis ,put li
gdabit̃ ī ,pceſſu deducēdo ī pñti iudicio
ꝛc.ſaluo iure addēdi ꝛc.nō aſtringēs ꝛc.

Coram uobis
c Dñ huius libelli ē frequētior
et fructuoſior in francia et ī alijs regnis
q̄ꝫ ī lōbardia que caret rege iō ſp erit in
paſſione et anxietate vñ peſſime ſe habue
nuſ habuerūt et hodie hñt īpatores qui
ipam lōbardiam dimittūt ſb tyrānica po
teſtate oculos q̄ pietatis dirigant ī eādē
ſibiqꝫ regē ɔſtituant cuius mediante re-
gimīe de cetero ſileat oīs iniuſtitia oīſqꝫ
rapina ¶ Deinde aduertēdū ē qꝛ quilibet
tenet̃ eē fidelis q̄tuor pſonis vīꝫ pmo ī-
patori celeſti. 2º. īpatori terreſtri. 3º. dño
ſingulari.4º. ſuo ,prio. ¶ Rurſū p mē eui-
dētiori ītellc̄u ſciēdū ē qꝛ feudū ē quedā
ſpes ɔtractꝰ lōge differēs ab oibus alijs
ɔtractibus vñ añ oīa vidēdū eſt quid ſit
feudū. nam ut tullius inquit oīs q̄ a rōe
ſuſcipit̃ īſtitutio a diffinitione ,pficiſci
debet ut intelligat̃ qd ſit id de quo diſ-
putat̃ ꝛc.fuerūt aliqui qui diuerſimode
diffinierūt.tu vero oīa ɔphēdēs ſic diffi-
nies ¶ Feudū ē quedā cōceſſio alicuiuſ rei feudi Diffinitio
īmobilis qua ɔceſſione mediante dñiū
vtile in accipientē transfert̃ facta a uero
dño ,p exhibitione alicuiꝰ fidelis et ho-
neſti ſeruitij. huius autem diffinitionis

declarationē aſſumere dr̄ enī in illa rei cō
ceſſio imobilis h̄ autē iō dr̄ ꝙ i re mobi
li nō ↄſtituit̄ feudū ut i.c.fi.in fi.in ti.d̄
feu.ↄgni.coll'.x. De autē i eadē ſbinfert̄
qua utile dn̄ium transfert̄ iō dr̄ ꝙ dirc̄ꝫ
dn̄ium remanet penes cōcedētē ut i .c. i.
de inueſti.de re.alie.fac. cum ſi.ibi nō. Et
ad id qđ poſtea ſbinfert̄ alicuius honeſti
ſuitij ꝛc. Jō dc̄m ē ꝙ ſuitij turpis ꝛ in
honeſti nō ↄtrahit̄ obligatio ut ꝓbatur
in.c. ex diligēti.extra de ſimo.ꝛ inſti.mā
.§. rei turpis er.l.ſi uero nō remunerādi
.§. rei turpis.ff.man.cū ſi. Deinde queri
tur in quibus dr̄at ꝛ ↄueniat feudū cuꝫ
emphiteoſi perpetua h̄ ꝙ differūt i plu
ribus nam feudum de ſui ꝓpria nā ſit ḡ
tis ḡtū ad pſtationē pecunie ut i.c.ij.de
feu.da.i uicē le.ↄmiſ.licet requirat ſuitia
pſonalia exhiberi ut in.c.i.qui.mo.feu.a
mit.ꝛ i.c.i.de noua for.fide.cū multis ſi.
Jn cōtractu autē emphiteoſi reqrit̄ p
ſtatio pecunie ul' alterius ḡtitati. pōde
rabil' l' meſurabil' ut i.l.ij.C.de iure em
phi.ꝛ in.c.potuit.cū ſi.de loca.et ↄduc.¶
Jtē feudū nō requirit ꝙ ſeruitia debita
offerant̄ ānuati dn̄o.ſuffic̄ enī offerre cū
dn̄i neceſſitas ul' vtilitas id expoſcit ut i
.c.palle.ſed i ēphiteoſi tenet̄ emphiteo
ta ſingul' ānis canonē offerre ut.d.l.ij.ꝛ i
.d.c.potuit. Jtē uaſallus etiā ſi ſtaret per
decēniū et ultra nō offerendo ſeruitia do
mino nō ꝓpt' h̄ puaret̄ iure ſuo debet.n.
a dn̄o interpellari ut ſuitia pſtet ut ſdi
tur i .c. ꝛ ſi vaſallus.ꝛ in.c.ꝫ.ſi de feu.d̄
ſuc.fue. ↄtro.ſecus autē ē in emphiteota
ut dixi.qui ſi negliēs eēt p trienniꝫ iure
ſuo puaret̄ ut in.d.l.ij.et.d.c potuit. ¶
Jtē ſi uaſallus moriat̄ l' dn̄s eius tenet̄
heres vaſalli adire dn̄m ul' uaſallus adi
re heredē dn̄i et petere renouationē iue
ſtiture ꝛ fidelitatē ſacē ꝛ offerre infra an
nū ꝛ diē ↄputādo a die mortis vtriuſqꝫ
eoꝝ al' feudo puaret̄ ut hētur in.c. im
periale.§ p̄.de ꝓhi.feu.alie.p frede. et in
.c iij.quo tpe mi iueſti. pe.de.et in .c.i.in
p̄n.que fue.p̄ma. cau.bn̄.amit.ꝛ i.c.i.in
p̄n.de capi.coradi Sacus autē ē i emphi
teota ꝛ eius herede qui ad ſolā pſtatioēꝫ
canonis tenet̄ more ↄſueto ꝛ nō alit' ut i
.d.l.ij.ꝛ.l.uiam veritatiſ.C.loca. Jtē feu
dū nā ſui tranſit ſolū ad filios maſculoſ
ꝛ nō ad feminas regulant̄ ut in.c.i § et
ſi clieūtulus.de alie.feu. ꝛ in.c.i.§.pe.q feu
da.poſ.cū ſi.ibi nō.at ius emphiteoſ trā
ſit ad quēcūqꝫ etiā extraneū heredē ut i
.d.l.vlti.ꝛ.l.ij. Jtē differt i alio naꝫ ſi va
ſallus feudū antiquū ſeu paternū alienꝫ
dn̄o irreqſito tc̄ feudū reuertit̄ ad agna
tos dn̄o excluſo tam iure ueteri ḡ nouo
ut .j. dicam et plene nō.per glo.ꝛ Ja.de
bel.in.c.i.de ſuc.feu. Res autē emphiteo
tica talit' alienata ad dn̄m redit omibus
alijs excluſis ut in.l.fi.C.de iure emphi.
ſūt et alie dr̄e que colligi poterūt ex aliſ
q̄ .j. dicet̄ ↄueniūt autē iſti ↄtractus it'
ſe i pluribus ut ecce ſicut enī feudū con
ſiſtit i rebus imobilibꝰ ut dc̄m ē ſic ꝛ ē
phiteoſis ut.d.l.ij.et.ff.ſi ag.vec.l' ēphi.
pe.l.i.cum ſe. Jtē ſic̄ in feudo tranſit ſo
lū utile dn̄ium ut dc̄m ē ſic i emphiteo
ſi ut.d.l.fi.de iure ēphi.ꝛ.d.l.i.ꝛ.ij.ſi ag
vec. Jtē ſic̄ feudū ñ pōt alienari ſine vo
lūtate dn̄i ut in.d.c.iꝑialē § i.ꝛ i ti.d̄ p
hi.feu.alie.per frede. Jtē nec res emphi.
ut.d.l.ij.C.de iure emphi. Ex quibꝰ po
teſt elici talis diffinitio ↄtractus emphi
teotici.cōtractus emphiteoticus ē quedā
ↄceſſio rei imobil' fc̄a a dn̄o p exhibitio
nē certe ānue ḡtitatis p quā utile dn̄iꝫ
i accipientē transfert̄ ꝛc.

¶ Jnueſtiuit dictū

Jo. ¶ Aduerte ꝙ hic ē unus modꝰ acq
ſitionis feudi viꝫ p iueſtiturā ꝛ i h̄ ↄue
cum ↄtractu emphiteotico.ut.d.l.i. et.ij.
.C.de iure emphi. Acquirit̄ etiā feudū
alijs modis viꝫ p ſucceſſionem ut in .c.ij.
de feu.cog.i ſi.ꝛ in ti.de ſuc.rec.feu.c.i.¶
Jtē acquirit̄ ꝓpter delictū uaſalli aliqñ
ut transferat̄ i ꝓriorē agnatū ut in.c. ſi
uaſallus.ſi de feu.fue.ↄtro.ꝛ i.c.i.ſi vaſa.
feu.puc.an.d̄.d̄ſe. Jtē acquirit̄ uaſalli p
ſcriptione lōgiſſimi tpis ut in .c. ſi quis
p.xxx.annos.ſi de feu. fue.ↄtro.et i ti. de
feu.da.iui.l.ↄmiſ.§ fi.licet in alijs iuri
bus pſcribendis titulo allegato ſufficiat
minus tēpus ut p totū ti.C. de lō.tem.
pſcrip. Et ē rō dr̄e ſm mar.de fano.ꝛ an
de barulo.ut p eos nō.i.l.iubꝰ.C.d̄ ag
ꝛ ceſi.ꝙ in feudi pſcriptione vtit̄ maiuſ
piudiciū cū in eo agat̄ de qrenda ſbiectō
ne pſone uaſalli q̄ ad dn̄m ꝛ dn̄ij obliga
tione q̄ ad uaſallū cū mutua vice ad plu
rima i uicē ſūt obligati ut tradit̄ i.c.dn̄o
guerrā.ſi de feu.fue.ↄtraue.ꝛ in ti. d̄ for
fide .c.i.in fi. que ratio ceſſat in alijs iu
ribus. Ulterius querit̄ p p̄miſſoꝝ de
claratione quid ſit iueſtitura feudal' dic
breuiter ꝙ quedā ē ꝓpria quedā i ꝓpria.
ꝓpria inueſtitura ē illa que incipit a tdi

tione poſſeſſionis titulo iueſtiture Im-
ꝓpria autem ē illa que fit mediante quo
dam ſigno puta enſe uł baculo tradito
in maībus ipſius uaſalli noīe iueſtiture
⁊ hac utuntur pricipes ut traditur ⁊ ha
betur in.c.i.in princi.in ti° quid ſit iueſ.
Sicq; omni caſu verba tradētis ad hoc
apta ſunt neceſſaria nec etiā nuda tradi-
tio ad h̄ ſufficit ut i .c.i.in prin.qui.mo.
feu.cōſti.po.ar.l.nunq̄ȝ nuda ff.de acqui-
re.do. immo qđ amplꝰ eſt quo ad pleⁿ
ius feudi acquirēdi non ſufficit ſimplex
iueſtitura niſi ſequat̄ realis traditio po-
ſſeſſionis ad quā traditionē compellēdus
eſt preciſe dn̄s iueſtitor nec liberat̄ uo
lens preſtare itereſſe ut in .c.i.ſi facta de
feu.ſuc.cōtrouer.⁊ nota in.c.i.in pri.de cō
tro.iueſti. Et in hoc uī conuenire cū con
tractu ēphi.ut.l.fi.C.de iur.emphi.licȝ
in uēditione aliter diſtīguatur ut plene
nō in l.i.in pri.ff.de ac.emp . Et nota ꝙ
per procuratorē ſpecialē poteſt fieri hec
iueſtitura feudalis ⁊ ꝑ cōſequēs miſſio ī
poſſeſſionē ipſiꝰ rei ī feudū date ut i.c.i.
.§.ſȝ utrūq; ꝑ quos fiat iueſti.⁊ ī hoc di
ffert ab emphiteoſi ꝑpetua ī quam debȝ
ſolus dn̄s ꝑ ſe ipſū ⁊ nō per ꝓcura-
torē ponere emphiteotā in poſſeſſionē
ut i.d.l.fi.C.de iur. ēphi. Sȝ an ius feu-
di ꝑdatur preſcriptione uel ius petendi
fidelitatē ꝑſtari uī ut.l.oīo.C.de ꝑſcrip.
xxx.an.⁊ nō in li.i ſeti .cōſeſſ.ſuper quo
iure ſic diſtingue quedā ē fidelitas que
exigit̄ ⁊ ꝑſtatur in ſignū ſolius ⁊ ſipli-
cis ſubiectiōnis ut ē illa ad quā tetur oīs
ſubditus dn̄o ſuo ⁊ iſta nō tollit̄ ꝑſcri
ptione ut i.c.cū non liceat ⁊ ibi nota ex
tra de ꝑſcrip . Et fidelitas quedam que
ꝑſtatur ratiōe rei in feudū date ⁊ huic
pari ratione credo non preſcribi ar.eoꝝ
que nota.i ſpe.de loca.⁊ xlim.⁊ per cy.i
.l.cōparit.C.de ꝑſcrip.xxx.an. Sȝ ue do
queritur ꝙ ⁊ quales teſtes reqrātur in
feudali iueſtitura bř ſic diſtigue aut do
minus habȝ pares curtis hoc ē alios cō
uaſallos q pares curie nūcupātur aū nul
los habȝ pͥmo caſu aut eſt iueſtitura no
ua aut ē renouatio antiq̄ ſi fuerit noua
tunc debēt iteruenire duo uel tres ex cō
paris curtis ſi autē fuerit renouatio āti
q̄ tūc ſufficiēt duo uel tres extranei et
idē dicas ſi dn̄s nullos hȝ pares ut
hec habēt̄ i .c.i.i ti.q̄t teſtes ſūt neceſſa-
rei ad no.iueſti.⁊ nō ī d.c.i.in pri.de con
tra.iue.⁊ i d.c.i.qd ſit iueſti.⁊ i.c i.§.fi.

de ꝯſue.re.feu.

¶ Ac noīne recti ⁊

nobilis feudi. ¶ Sciēdum ē ꝙ feudum
aliud ē nobile.aliud minꝰ nobile.aliđ ig
nobile ut .j. dicet̄ ideo ad huiꝰ rei pleni
orē doctrinā ſciēdū eſt ꝙ ſecūⁿ Ja.de.bel
ui ꝑ eum nō.in.c.i.in pri.q feu.da.poſ.
ꝙ feudū multiplicit̄ diuidit̄ ⁊ ſubdiuidi
tur pͥma nāq; diuiſio ē ꝙ feudū aliđ eſt
eccleſiaſticū aliđ tēpale ſeu ſeculare. Eſt
aūt feudū eccleſiaſticū illđ qđ cōfert̄ ꝑ
ꝑſonā eccleſiaſticā puta ꝑ epiſcopum uł
abbatē ſiue aliū p̄latum ut ſ̄dit̄ ī dicto
.c.i.q feu.da.poſ.q tamē p̄lati nō poſſūt
īfeudare niſi illa bona que ante ꝓhibiti
ōeȝ urbāi pape cōſueuerāt infeudare uel
illa que ex ātique eccie cōſuetudine dari
ſolitū ē ut nō.i dicto .c.i.in ti. epm̄ uel
abbatē ⁊ ꝑ Ja.in dicto.c.i.q feu.da poſ.
⁊ in.c.fi.extra de feu . Seculare aūt feu-
dū illđ eſt qđ cōfert̄ a ꝑſonis ſecularibꝰ
puta ab iꝑatore rege cōite marchiōe ca-
pitanis ⁊ ſi.ut i d.c.i. poſt pͥn.q feu.da.
poſ. ¶ 2.ª diuiſio feudi quodđā eſt feu
dū ātiquū patnū aliđ ē feudū nouū pa-
ternum aliđ ē feudū ātiquū qđ appella
t̄ dupliciter uidelicȝ large ⁊ ꝓpͤ ut ē illđ
qđ fuit a ſuperiore aſcēdenti. puta auo ⁊
ꝓauo acqſitū ut i.c.i.de nā.ſuc.feu.i pͥn .
⁊ in ti.de gra.ſuc.in feu .c. i.§.ſi uero ā-
mō dicit̄ patnū ſtricte viȝ qđ ē acqſitū
a ſolo patre ut i ti. qui feu.dare poſ.c.i.
.§. cū uero gradꝰ.⁊ nō.in ti.de ſuc.feu.c.
.i. Nouū aūt feudū ē illđ qđ ē acqſitū ꝑ
illū q adhuc ſupē in humānis ut i.c.i fi.
q̄t teſ.neceſ.ſūt ad ꝓban.feu. ¶ 3.ª diui
ſio ē ꝙ feudū aliđ ē maſculinū aliud fei
nū maſculiⁿ aūt feudū appellat̄ illđ qđ
trāſit ad maſculos feis excluſ ut patȝ in
magnis marie dignitati. ut habet̄ i.c.i.
.§. ⁊ ſi clictulꝰ de feu.alie.cum ſi.ibi nō.
Feinū ue o feudū ē illđ qđ ꝑ feiaȝ fuit
acqſitū ut in ti.de benefi.femi.c.i.⁊ in ti.
de nā ſuc feu.c.i.⁊ i ti° an mari ſucce.uxo
.c.i. Cuiꝰ qdē feudi nā talis ē ut ſi mu-
lier que acquiſiuit decedat ſupſtitibꝰ ſi
bi filijs maſculis ⁊ feis maſculi ipē feis
excluſ i feudi matͥni ſucceſſiōe ꝑferūtur
qđ e nō.ut habet̄ i d.c.i.de benefi.fe. ¶
4ª diuiſio ē ꝙ aliđ ē feudū cū ſacramēto
fidelitati aliud ſine ſacramēto ē enī rectū
feudū illđ qđ fit cū ſacramēto ut i.c.nl'a
ꝑ quos fit iueſtitura ſine ſacramēto fit cū
peccato remittit̄ ne iuret̄ ut in ti. que

fuit p̄ma cauſa bñ.amit.c.i.§.ē ⁊ alia.i fi.
⁊ in ti.de capi.corra.in p̄n.⁊.ibi nō. Que
autē ſit forma fidelitatis hēt̄ in.c.i.ď no
ua for.fide. ¶ Quīta diō ē ꝙ feudū ali
ud ē purū aliud ꝯditionale. Regu^r enī
feudū ſimplex ⁊ rēm ē purū ſed fit cōdi
ditionale aliqñ ꝑ pactū ut in .c. i §. p̄.in
ti.quid ſi.īueſti.⁊ ad certū ⁊ limitatum
futurum ut ibi ⁊ in ti.qui.cau.feu.amit.
.c.i.⁊ fi.⁊ in ti. de capi.qui ī curiā uēdi.c.
fi.⁊ ibi nō. ¶ Sexta diō ē ꝙ feudū qď
dā ē ꝑpetuū qďdā tp̄ale. Eſt autē ꝑpe
tuū illud qď ē ſimplex ⁊ rectū ut in.c.i.
§.fi.qui.cau.feu.amit. Tp̄ale uero appel
lat̄ illud qď finit̄ cū ꝑſona nec tranſit ī
eius herede ut in.c.i.in fi.de alie.feu.⁊ in
.c.i.de feu.nā.et i.c.i.de feu.guar.⁊ caſtal
7 Septia diō ē ꝙ feudū aliud hēt ꝓpriā
nām aliud īꝓpriā. Illud autē dr̄ hr̄e ꝓ
priā nām qď ē ſimplex ⁊ rēm de q̄ nō pōt
qs ꝑuari niſi interueniēte ī eo culpa legi
tia a iure approbata ⁊ a dn̄o approbata ut in
.c.i. de feu.ſine cul.nō amit. ⁊ in .c. i. de
nā.feu. Qď qdē ꝓpriū ⁊ rēz feudū ē ſim
plicit̄ trāſitoriū ī filios maſculos tm̄ ut
ꝑdixi nō autē ī feias ut.d.c.i.§.⁊ ſi clieru
l'.de alie. feu. cum ſi. Im ꝓpriā autē nāz
hēt feudū qď ex ꝯuētione ſeu pacto trā
ſit ad feias ſeu extraneas ꝑſonas qď qdē
fieri ꝯtigit ſi ī iſtro iueſtiture adiciat̄ h
clā vīz ut ipſe iueſtit⁹ ſuiq3 heredes ⁊ q
b⁹ ďdernit hēant ⁊ poſſideāt ⁊c̄.nā ꝑ hec
ūba ⁊ qbus dederint ⁊c̄. poterit tale feu
dū alienari ē in extraneos dn̄o irrequiſito
qď ē nō. ut hēt̄ i.c.i. in p̄n.de ꝓhi.alie.
feu.ꝑ frede.⁊ in ti.de ꝓhi.feu.alie. ꝑ Lo
tha.c.i.et in.c.i.de feu. nō ha.ꝓpriā nāz.⁊
in.c.p.ſi ď feu.fue.ꝯtrouer.⁊ plene nō. in
.d.ti.de feu.nō ha.ꝓp.na.l3 oli ī h alit̄ di
ſtiguēt̄ ut in.c.i.de uaſal.q ꝯtra ꝯſti.lo
tha. feu.alie.⁊ i.c.i.qlit̄ oli feu. alie.poſ.
Alijs ēt caſib⁹ dicim⁹ feudū hr̄e īꝓpriā
nām puta cū acqrat̄ ſiue īueſtiat̄ ul' mi
nus ſolēnit̄ īueſtiat̄ q̄ caſu nō tranſit in
heredē ut i.c.i.q.mo.feu.ꝯſti.po. Itē feu
dū guardie ⁊ caſtaldie hēt etiā nām ꝓ
priā nec tranſit ī hēdē ut i.c.i.de feu.guer
⁊ caſtal. Itē eiuſdē nr̄e ē feudū camē ⁊ ca
nape.ut i.c.i.ď feu.ꝯgni.⁊ i.c.i.i p̄n.ď no
feu.et.eodē mō ē feudū ſoldate.ut in .c.
.i.§.fi.i ti.qs di.dux.co.ul' march.⁊ gñā
lit̄ oē feudū qď ex ꝯuētione nō trāſit in
hēdē nō dr̄ hr̄e nām īꝓpriā. ¶ Octaua
diō ē ꝙ feudū aliď eſt nobile aliď nim⁹
nobile aliud medioc̄r nobile ⁊ aliud ig

bile Eſt aūt nobile illď qď ab impatōe
ꝯfert̄ regi duci l' alij comiti. ꝑ qď qs no
bilitat̄ q feudatarij appellāt̄ capitanei re
gij. Minus nobile ē illud qď ꝯfert̄ ab
alio inferiori p̄ncipe p⁹ ipatorē puta a re
ge comite l' duce l' marchione ⁊ ſi. ⁊ hi
feudatarij appellant̄ ualuaſores maiores
⁊ aliqñ capitanei. Medioc̄riter nobile ē
illud qď ꝯfert̄ ꝑ iſtos magnos ualuaſo
res et hi feudatarij appellāt̄ mīores ual
uaſores Ignobile autē feudū ē illud per
qď nulla acquirit̄ nobilitas.et accipitur
ab iſtis minorib⁹ valuaſoribus ⁊ h omia
nō.i.c.i.circa p̄n.ď his q feu. dare poſ.⁊
9 i.c.i.qs dr̄ dux mar.l' co. ¶ Nona diō ē
ꝙ feudū aliud ē diuiſibile aliud īdiuiſi
bile regu^r enim oē feudū ē diuiſibile ni
ſi ꝯtra ſit actū ⁊ ꝯuētū l' niſi ꝯſuetudo
diceret ꝯtrā. Fallit hec regula ī ſupmis
dignitatib⁹ et feudis ut ī regno ducatu
marchionatu ⁊ comitatu ut hēt̄ i.c.i.de
ꝓhi.feu.alie.ꝑ fede.§. p̄.ducati. ⁊ i.c.oēs
filij. in ti.ſi de feu.defūc.fue.ꝯtrauer. ¶
10 Decia diō ē de qua .ď. dixi ſed hic late⁹
exp̄mā ꝙ feudū aliud ē trāſitoriū ad maſ
culos tm̄ aliud ad ipos ⁊ ad feias. regla
eni ē ꝙ feudū ꝓpriū ⁊ rēm ſolum trāſit
ad maſculos ꝙ illi ſūt apti ſuire dn̄o ad
feias autē nō tranſit cū ille ſunt īpotētes
dn̄o ſuire honeſte ut dēm ē.ď.in.7ª diō
ne ꝓ quo fac̄ qď hēt̄ i.c.i.§ filia.in ti.de
ſuc.feu. Fallit qñ feudū eēt femineū ut ī
.c.i.ď bñ.feu.et ď na.ſuc.feu.circa p̄n.⁊ in
ti.an mari.ſuc.uro.c.i. Itē fallit ſi in iue
ſtitura actū fuerit expſſe ut pluries uidi
ꝙ feie ſuccedāt quo caſu maſculo deficiē
te ⁊ nō alit̄ admittūt̄ femie ⁊ ſic ꝓuiſio
iſta reſtrigit̄ ad hūc ordinē ut ꝓbat in
ti.epi.ul' abbatē.c.i.§ qñ. ⁊ in ti.de eo q
ſibi ul' he.ſuiſ maſ.iueſti.ac.c.i. Itē fallit
qñ deficiētibus maſculis dn̄s uult gtifi
care feie ipam acceptādo ⁊ feudū ī ea ꝯ
firmando ut ī ti.quēad.feu.ad fi.ptī.c.i.
In h tñ aduerte ꝙ ſi fuerit feudū ātiq⁹
⁊ paternū nō poterit dn̄s gratificare fi
lie feie ī p̄iudiciū alioꝝ agnatoꝝ maſcu
loꝝ n̄ expreſſe ꝯſēſerit ut hēt̄ i.c.i.⁊c̄. nec
in filia de alie.feu.pa. Pro cui⁹ dubij de
claratione reuoco ī dubiū an dn̄s poſſit
gtificare filie exclu⁹ alijs agnatis. Et di
cūt quidā aut feudū ē nouū ⁊ tunc pōt
tā p̄e uiuēte q̄ p⁹ ei⁹ mortē ut.d.c.i.§
ad.feu.ad filiā ptī.aūt ē feudū antiquū ſeu
p̄nū ⁊ tc̄ nō.ut.d.c.i.⁊c̄.nec ī filiam. Alij
dicūt ꝙ etiā ſi feudū ſit p̄nū pōt dn̄s

gratificare filie mortuo patre ut in.d.c.i
ꝗad feu.ſed eo uiuēte nō pōt ut.d .§.
nec in filiā.cū ſi.pma opio placet bal.et
pe.i.d.c.i.ſed Ja.de bel.placet opi.2ª.Et
nō.ꝙ i hac mā feudoꝝ appellatione here
dis continetur ſolus filius maſculus
⁊ quilibet alius ex deſcēdētib9 maſculini
ſexus ut hēt̄ in .c i.§. ⁊ ſi clientul.i ti. de
alie feu.⁊ in.c.i.§. p.qui feu. da.poſ. cum
ibi nō. ¶ Tertio dio eſt ꝙ feudū aliud ē trā
ſitoriū in oēs filios optinētes eūdē ḡdū
ut in.c oēs. in ti.ſi de feu.fue.ꝯtra.⁊ i tiº.
qui feu.da.poſ. Quoddā uero ē feudum
in quo ſuccedit ſolus pmogenitus ut pꝫ
in regno francoꝝ rḡulariṫ ⁊ aliis regnis
⁊ pluribus ducibus comitib9 ⁊ marchio
nib9 qui iure francoꝝ regulāt̄ qd̄ quā
ius ē adinuētū ad maiorē dignitatū con
ſuationē ⁊ ſtatū quo iure ſi uti ſcirēt ce
teri ſbditi forraſſe melius ꝯſeruarēt̄ cuꝫ
per diuiſiones deſtrui ⁊ annullari cōſue-
uerūt māſiones. ¶ Poſt hec qrit̄ an q̄-
liber pſona poſſit de feudo inueſtiri dic
breuiṫ ꝙ ſic ſiue ſit ſeruus ſiue liber dū
tn̄ dn̄s nō ignoret ꝯditionē ipſius pſone
ut in.c.i.§.p ſonā.in ti.p quos fiat iueſti.
an autē ecōtra poſſit quilibꝫ dari i feudū
R̄ ꝙ ſic dū tn̄ hēat bonoꝝ ſuoꝝ legitiaꝫ
adminiſtratiō. ut in.d.c.i.in pn. Et ſi feu
dū fuerit antiquū poterit etiam minor ñ
hn̄s plenā boꝝ adminiſtrationē illud re
nouare ꝙ p talē inouationē nō dr̄ aliēa
re ut ibi ⁊ pbat̄ in ti.de noti. feu.§.itē
ſcīēdū.

¶ De caſtro grope

lli. ¶ Querit̄ an oēs res poſſint i feudū
dari dic ꝙ res imobiles dant̄ tn̄ in feu
dū nō autē mobiles ut dēm ē.ſ.ut hēt̄
i .c.ij.in pn.de feu.cog.ñ ipſi9 rei imobil̄
eēt īterdēa alienatio hōis l̄ legis diſpōe
ut in.c.i.§. ſed et res in ti.p quos.fiat i-
ueſtitu.

¶ Cū omnibus iu

rib9 ⁊ ptinētiis. Quid autē appellatione
ptinētiaꝝ ꝯtineat̄ dic ut.ſ. dixi.in pmo
li.⁊ ſm Inno.ꝯtinent̄ ea que ſtatuto le-
ge l̄ ꝯſuetudie deputata ſūt ut accedant
puta caſtro ꝯſueta iuriſdictio ⁊ prochial̄
eccleſie i9 deciaꝝ ⁊ hoſpitalib9 dos aſſiḡ
ta ut extra de deci.c. cum in tua.⁊.c. tuā
ꝯtigit et de his que fi.a plato.c.paſtoral̄
⁊ de ceſſ.c.i.et nō.p ipſū Inno.i.c. cū ad
ſedē.de reſti.ſpo.et.c.ex litis.d̄ iure pa.

¶ Uite euiſdē ray

naldi multipliciṫ īſidiatus ē. Hic adū
te ꝙ hec ē cā vna ſufficiens p quā uaſall9
feudo puat̄ ꝙ ꝯtra fidelitatē pmiſſā fac̄
ut tradit̄ in.c.i.§.porro.ti.que fuit pma
cā bn̄fi.amit.alie etiā cē ſūt de quibus.ī.
dicet̄. Sed quid ſi dn̄s deceſſerit ſupſti-
te uaſallo qui felloniam ꝯmiſit nulla ꝯt̄
ipm uaſallū mota querela an heres eius
poterit ipſū vaſallū pꝑter tale delcꝫ feu-
do puare dic breuiter ꝙ nō ut determiat
glo.in.c.i.§. inſup.ſi filius i ti.de pbi.feu
alie.p frede.ar.ad hoc in.l.oimodo.C. de
ioffi.teſ.et ibi de hoc p glo.⁊ optie fac̄.l.
fi.⁊ ibi p glo.⁊ Cy.C.de reuo.dona.

¶ Contra debitum

fidelitatis iuramētū. ¶ Nō ꝙ iuramētū
hoc qd̄ pſtat̄ p uaſallū dn̄o ꝯtinet ſex p
tes ſeu ſex capl'a.viꝫ icolumē tutū hone-
ſtū vtile facile et poſſibile que oīa declāt
ter.ubi uide in.c.i.de noua for.fide.⁊ i.c.
.i.de forma fide.⁊ i decretis.xxij.q.v.c. de
forma. Sed etiā ultra pdc̄a tenet̄ uaſal-
lus dn̄o ſuo pſtare ꝯſiliū ⁊ auxiliū ut ibi
hēt̄ ¶ Sed circa pdc̄a q̄rit̄ pone ꝙ dn̄s
fac̄ guerrā ipatori uł ecōtra nūquid ua-
ſallus tenet̄ ipm dn̄ꝫ adiuuare ⁊ ei auxi
lium ⁊ ꝯſiliū pſtare dic breuiṫ ꝙ ñ ꝙ p-
ſona ipatori. itelligit̄ ſemp excepta i fi-
delitatis forma iuramēti ut i.c. ipialem.
.§.fi.de pbi.feu.alie.p fre.imo nec expſ-
ſe poſſet ſe uaſallus ad hō obligare pacto
l̄ iuramēto cū ſit tale pactū uł iuramtū
a iure reprobatū ut ibi ⁊ ꝯtra bonos mo
res ſicqꝫ nō tꝫ. ut.l.nō dubiū.C.de legi.
i fi.et in.c.ca que.ꝯtra leges ⁊ i.c.nō ē ob
ligatoriū ⁊ ibi p dy. de re.iuris.li.vi. nec
īmerito qm̄ filius tenet̄ ppon̄ē ſalutē im
patori. ſaluti prīe ut in auc̄.ut cū d̄ ap.
cog.§.cās.§.ſi eos. Ad hō etiā fac̄ reª ꝙ
ſꝑ i iuramēto pſona ſupiori. itelligit̄ ex
cepta.ut in.l.fi.i pn.ff.ad municip.⁊ in.c.
uenientes.de iureiur. ¶ Quid autē diceſ
ſi idē uaſall9 hēat duos dn̄os diuſ̄ tpi-
bus acqſitos ⁊ alter ꝯtra alterū guerraꝫ
faciat an teneat̄ uaſall9 vnū ꝯtra alteruꝫ
adiuuare R̄ ꝙ ſi iter dn̄os iſtos ē dn̄e di
uerſitatē i tpe ⁊ tc̄ tenebit̄ porē ꝯtra po
ſteriorē adiuuare pbat̄ p tex. i.c.ipialeꝫ
de pbi.feu.alie.p frede.§.illud qq̄. ꝙ iº
fuerit i tpe ḡ potior eē dēt i iure. ut in
reª qui por.cū ſi.ibi nō.li.vi. Et ꝙ i fide
litate pſtita 2º dn̄o itelligit̄ pſona exce-

pta p̄oris dn̄i iō ſolū ɔtra aliū quecūq3
dn̄m excepto p̄ore etiā ɔtra p̄re3 ꝓpriu3
⁊ filiū tenebit̄ 2m dn̄m adiuuare qđ eſt
valde mirā̄.¶Et quanta ſit fuit⁹ uaſalli
ualde nō.⁊ hec tradūt̄ i.c.dn̄o guerrā.§.
ɔtra oēſ.i ti.hic finit̄.l.ſ.inde icipit ɔſue
regni.fac̄ i ar.nō.p Inno.i.c.cū iā dudū.
de p̄bē.⁊ in.c.fi.extra de ɔſtr.uti.ul̄ iuti
aut int̄ iſtos dn̄os fuit ⁊ ē idētitas i tpe
ut quia eodē tpe fuit uaſall⁹ iueſtit⁹ de
eodē caſtro.⁊ alter dn̄s ɔtra alterum fac̄
guerrā quo caſu dicerē q̄ cū ſit i pari cā
abſtinere dēt ab utroq3 ne uni auxiliādo
aliū offendat nec ſit cā q̄re magis vni q̄3
alteri auxiliū p̄ſtare dēat niſi fortaſſe ſm
aliq̄ſ certū ⁊ manifeſtū eēt ipſi uaſallo q̄
alt̄ guerrā iuſte facere3 ⁊ alter iiuſte quo
cāu teneret̄ auxilium p̄ſtare ei qui iuſte
guerrā moueret ar.in.d.c.dn̄o guerram.
i ti.de noua fide for.§.⁊ ſi ɔtigerit.¶Sed
vr̄ q̄ utriq3 ſi pōt opē ⁊ auxiliū p̄ſtare d̄
beat ut i.l.iij.§.ſi cū omis.ff.ad ſill̄.¶
Quid ſi dn̄s fac̄ guerrā ɔtra ciuitatem
ꝓpriā uaſalli an tenebit̄ dn̄m adiuuare.
dicūt q̄dā q̄ nō q̄ nec filius p̄re3 nec eɔ̄
tra pr̄ filiū iuuare dēt ɔtra patriā.ut i.l.
mie.ff.de reli.⁊ ſūp.fu.ḡ multo min⁹ ua
ſall⁹ dn̄m ſuū.fortificat̄ hoc q̄ filius pre
ponere dēt ſalutē rei publice ſaluti p̄ne
ut.d.§.cās.x.ſi coſ.ḡ ⁊ uaſallus cū nō ſit
minor obligatio filij q̄ ad p̄rem q̄3 uaſal
li quo ad dn̄m ut i.d.§.cauſas.¶Sed nū
q̄d reciproca uice teneat̄ dn̄s iuuare ua-
ſallū ɔt̄ oēs p̄dc̄os excepti ſic̄ uaſall⁹ dn̄3
dic breuiter q̄ ſic qđ multū nō.ut deter.
glo.i.d.§.ɔtra oēs.nam quo ad hoc inice3
obligāt̄ pariformit̄ ut in.d.c.i.in fi.d̄ for
fide.⁊ ſi dn̄s ſe ſbtrahēt ab auxilio p̄ſtā-
do uaſallo cū poſſet iure ſuo.i.dōis p̄ua-
ret̄ ut i.c.dn̄s cām.in ti.ſi de feu.fue.ɔt.
⁊ in.c. ex fc̄o.in ti. qualit̄ do.ꝓpric. p̄ue.
qđ tene mēti.⁊ ſic hēs unū caſu3 q̄ dn̄s
p̄uat̄ iure ſuo ſūt etiā ⁊ alij q̄s iſti maḡ
dn̄i recuſāt audire de quib⁹ tradit̄ i.d.c.
ex fc̄o.cū ſe.⁊ p totū ti.q̄lit̄ dn̄s a ꝓpric.
p̄ue.cū ſi.ibi nō.p̄dc̄a autē regula q̄ ē q̄
uaſall⁹ tēt̄ dn̄m adiuuare ɔtra oēs.fal-
lit ut.ſ.¶Itē fallit ſi dn̄s fuit ab ipatore
l̄ rege bānit⁹ ā a p̄p excoīcat⁹ q̄bus caſi-
bus uaſall⁹ ē a iuramēto fidelitatis abſo
lut⁹ ut hec p̄bant̄ i.c.dn̄o guerrā.in p̄n
⁊.c.fi.i fi.i ti.hs finit̄.l.dein icip.ɔſue.⁊ i
ti.de p̄hi.feu.alie.p frede.c.i.§.fi.⁊ in ti.
de for.fide.c.i.in fi.⁊.xv.q.vi.in.c. nos ſā
ctoꝝ.⁊.c iurātes ⁊ idē fortius ſi ipſe dn̄ſ

eēt hereticus arg.l.i.C.de hēre.⁊ in.l.ne
mo.C.d̄ epi.au.⁊ auc̄.credētes.C. de hē
reti. cū ſi.poſtq̄3 uero fuerit ipſe dn̄s pri-
uātō ad grām reſtitutus tenet̄ uaſallus ei
dē ſolita ſuitia exhibere ut xi.q.iij. i .c.
iudem⁹.⁊ ibi nō.⁊ i.d.c dn̄o guerrā.¶Itē
nec tenet̄ uaſallus adiuuare dn̄m facien-
do guerrā iiuſte circa qđ ſic plen⁹ diſtin
guē.aut ɔſtat ipſi uaſallo ⁊ certū ē q̄ do
min⁹ ei⁹ fac̄ guerrā iiuſtā aut ē dubium
p̄mo caſu tēt̄ ipm iuuare ad defēſ.tm̄ ſi
autē ad offenſā ſi tn̄ uelit etiā ad offēſam
iuuare hoc facere pōt ſi nō cogit̄ ſm ue-
rā opi.ut p̄bat̄ p Ia.de bel.iiij.q.viij.c
ſare nos.⁊ in ti.de noua fide.for.c.i.§.⁊ ſi
ɔtigerit ⁊ § et ſi uero.¶2o caſu tenetur
dn̄m adiuuare p̄ciſe tam ad off. ſam q̄3 ad
defēſ. al̄ feudo p̄uaret̄ et idē p oia i 2o
caſu ut hec oia hn̄t̄ in.d.c.dn̄o guerram
in p̄n.cū ſi.ō.alle.¶Hic autē inſurgit
dubiū an uaſallus teneat̄ ſuis ꝓprijs ſū-
ptibus dn̄m adiuuare ⁊ Inno.in.c.ſicut
ex de iureiur. deter.q̄ nō niſi ex pacto l̄
ɔſuetudie imo ſm eū nō tēt̄ ad aliqđ ſ-
uitiū qđ requirit ſūptū niſi in caſibus i
iure ꝑmiſſ ſeu exp̄ſſis.Incōtrariū tn̄ fa-
cit tex.in.l.ſuo uictu.cum ſe.ff.de op.li.¶
Cū autē ipator romā p̄ficiſcit̄ p eius co
ronatione tūc oēs uaſalli tenēt̄ cū eo ire
l̄ mittere dimidiā p̄tē l̄ tertiā fructuum
ɔtribuere iuxta ea que hn̄tur i tex.i.c.im
periale.§.firmit̄.de p̄hi.feu.alie.p fre.et
in.c.i.i fi.d̄ pace iura.fir.et in.c.i.§ ſi mīe
de mili.capi.co.¶Quid autē ſi f. a p do
in nū ɔuocatione ſuoꝝ uaſalloꝝ ⁊ ipſis
exntibus ſup guerra aliquis ul̄ aliq eo-
ru p̄diderūt equos l̄ arma an hēant re-
greſſu3 ɔtra dn̄m dicit Inno.i.d.c.ſic̄ de
iureiur. q̄ ñ q̄ ex d̄bito ſūt aſtricti dn̄m
adiuuare ideoq3 caſus fortuitus nō iputat̄
dn̄o ſuo ⁊ eodē mō ſi cā pietatis acceſſiſ-
ſet quis ad adiuuādū ipm dn̄m ut .xiij.
.q.ij.c.nō iuſte.cum ſe.⁊.xi.q.iij.ſi dn̄s.ſe
cus autē eēt ſi dn̄s ɔuocaſſet alios ſipli-
ces amicos nō ſibi uaſallos qui ex debito
nō fuerāt ad hs aſtricti.nec pietatis cā ſūt
moti.ſed ex ſolo mandato quo caſu ſi p-
diderūt arma l̄ equos hēbūt ſm Inno.
actionē mandati ɔtra ipm mādātē ſi fue-
rit uocati ad bellū iuſtū ut i iure palle.
ſecus autē ſi uocati fuiſſēt ad bellū iniu-
ſtum nam tūc nō daretur eis ac° mandati
ti p huiuſmodi dānis nec alijs impenſis
per eos factis quia turpe eēt tale māda
ideo nulla ex eo nata ē obligatio ut.l. ſi

ſmunerãdi ·§·rei turpis.ff.mã.⁊ i.l.ſi mã
dauero. in §·ſi edẽ.cum ſe.ff.eo.ti.⁊ inſti.
man.i·§·illud. ¶ Sed ɔtra illud qḋ ẽ ſ̃
dc̃m mãdãtẽ teneri ipſi mandatario uo-
cato ad iuſtũ bellũ obſtat multũ ꝙ caſ⁹
fortuitꝰ nõ ueniũt i actione mandati ſic̃
nec in ceteris bonefidei iudicijs ut in.l. q̃
fortuiti.C.de pigno.acti.⁊ i.l.i.C.locati.
cum ſi.ubi nõ.fac.l. dñs horreoꝝ.ff. loca.
⁊.l.i.C.de po. So.dic̃ Inno.ubi.ſ̃. ꝙ hĩ
fuit caſus fortuitus qui ḋ facili potuit p̃
uideri ab ipſo mandante viꝫ ꝙ ſi iret ad
bellum poſſit de facili ſpoliari et capi et
ſi.que ſũt de nã belli cuiꝰ dubius ẽ euen
tus merito g̃ de tali caſu tenet̃ ſecꝰ autẽ
eẽt ubi caſus de facili ꝓuideri nõ põt nec
res ipſa eẽt ad hoc diſpoſita ut i ɔtrarijs
ſed diceret aliq̃s nõne ſi quis ɔmodaue-
rit equũ alicui uľ arma ad bellũ ⁊ ibi ca
amiſerit ceſſabit actio ɔmodati ɔtra cõ-
modatariũ certe ſic ut.l.ſi ut certo ·§·int̃
dũ.ff.ɔmo.⁊ ꝑ dñs iſ̃e ɔmodator dãnuꝫ
ſuſtinet caſus fortuiti licet p̃ſciuerit hũc
caſũ poſſe euenire g̃ eoḋ mõ dẽt manda-
tarius ꝓuari actione ſua cuꝫ ⁊ ipſe p̃ſciue-
rit talẽ caſũ ſibi poſſe ɔtigere So. dicit
idẽ Inno.ubi.ſ̃. ꝙ rõ dĩc iter utrũq; ca
ſũ ẽ ꝙ ɔmodatarius nõ exceſſit fines cõt̃
ctus deducẽdo equũ ipſm ad bellũ ꝙ ad
eum uſũ ad quẽ equũ ipſm accepit uſꝰ ẽ.
ideo dĩc in ɔductore equoꝝ ⁊ armoruꝫ
ad bellũ ꝓſequẽdũ ꝙ ſi in bello capiãt̃
ɔductor nõ tenet̃ ad emẽdationeꝫ ut.ff.
loca.⁊ ɔduc.l.itẽ querit̃ ·§·ſi gs fuũ.⁊.l.
inceꝫmꝰ·§·i.cũ ſi. Sed mandatarius uo-
catus ad bellũ licet p̃ſcire potuerit ꝙ de
facili arma ⁊ equos amittere potuit tñ
ſcebat ius ſuum durare ⁊ ſe ɔſeq; poſſe ꝑ
actionẽ mandati quecũq; ꝑderꝫ ⁊ ipẽdia
que faceret ut.ff.mandati.l.int̃ cãs·§·ipẽ-
dia.et.l.qui mutuã·§·ſi.vľ dĩc ꝙ i oĩbus
p̃dictis caſibus ſi ſane ĩtelligat̃ eſt ĩdẽti-
tas rõnis ſeu diſpõis iuri. nã ſꝑ ad dñm
rei ⁊ ad mandãtẽ ꝑtinet hoc ꝑiculũ quia
mãdãs dãnũ reſtituit locator ⁊ ɔmoda-
tor rem ſuã ꝑdit ſicq; oĩ caſu ꝑiformiter
ad eos dãnum redit nec tñ ille qui man-
dauit amicos ɔuocari ad bellum poterit
tã ſua interſit ageř ɔtra ſpoliatores vi
bo.rap.cum acᵒ vi bo.rap.⁊ furti.ſolũ dẽ
tur ei qui in rebus ablatis hẽt dñiuꝫ ꝑ
poſſeſſionẽ uľ ius aliqḋ reale ut.l.ij ·§·in
hac actione.ff.ui bo.rap.ff.de fur.l.ſi is q
re.⁊.l.ſi is cuiᵒ.cũ ſi.ſꝫ eũdẽ.Inno. Qḋ
autẽ dicat̃ iuſtum ľ iniuſtũ bellũ nõ per

eũdem in.c.olim.ex̃ de reſti.ſpo. ¶ Ulte
rius circa p̃miſſa q̃rit̃ pone ꝙ rex bãniuᵗ
eius uaſallũ ipſmq; ꝓuauit oĩbus bonis
ſuis et maxĩe quodã caſtro qḋ iuř feudĩ
recognoſcebat a rege deinde ipſuꝫ caſtꝝ
i feudũ dedᵗ alij pꝰq̃ certo tp̃e trãſacto
ipſm uaſallũ rex ipſe ad oĩa ſua bona ⁊ g̃-
tiã ſuã reſtituit Querit̃ an hic uaſallus
reſtitutus poſſꝫ dc̃ꝫ caſtrũ a 2ᵒ uaſallo de
iure vẽdicare quã qõnẽ plenius diſputat
Ia. de bel.i.d.c.dño guerrã.ubi finaliter
ſic ɔcludit aut ipſe p̃us uaſallus fuit bã-
nitꝰ tm̃ aut fuit bãnitꝰ ⁊ ɔdẽnatꝰ.ſi qḋ
fuit bãnitus tm̃ aut fuit bãnitꝰ ⁊ requi-
ſitus ſm̃ ius ɔſuetudiariũ feudoꝝ ſ̃ ſm̃
ius dĩ iparor.aut ſm̃ legẽ ſolius regni.
aut fuit ſiplicit̃ tm̃ bãnitus p̃mo ⁊ 2ᵒ. ca
ſu p̃ncipali amittit feudum anno elapſo
ut i.c.i.in ti.de mili.uaſ.q ɔtu.ẽ ⁊.ff.ḋ re
qui.re.l.i.et.ij.⁊ ſi. 3ᵒ. autem caſu ſimilit̃
feudũ ꝑdit ⁊ cetera alia bona ut.C.⁊.ff.
de bo.dãp.4ᵒ. caſu nõ ꝑdit feudũ nec ce-
tera bona. ꝙ regularit̃ feudũ nõ amitti
tur niſi culpa ꝓbata et ɔuicta ut i ti. de
feu.ſine cul.nõ amit.c.i.⁊ ar.ff. de cuſto.
reoꝝ.l.diuiſꝰ.et nõ.in.c.i·§·caly dis.de ꝓ
hi.feu.alie.ꝑ frede.ſed lata ſñia ɔtra eum
tũc ꝓuat̃ ut in.c.i.in ti.ſi uaſal.feu.ꝓua.
an.ḋ dĩc.⁊ i.c.i.ḋ feu.ſine cul.nõ amit.pꝫ
g̃ i ꝓpoſita qõe dicẽdũ ꝙ i illꝰ caſibꝰ i q
bꝰ feudũ amiſit ñ põt caſtꝝ illud uẽdica
re niſi ſpecialit̃ et expſſe ad illud fuerit r̃
ſtitutus ⁊ ſic tale p̃ncipis bñficiũ nõ erit
latiſſime iterp̃tãdũ ꝙ de alieno p̃iudicõ
agit̃ In ceteris autẽ caſibus i quibꝰ feu-
dũ non amiſit poterit ipſm caſtꝝ uẽdica
re ⁊ hꝰ diſtictionis rõ ẽ ꝙ nõ ẽ uériſimi
le ꝙ rex uoluerit per hãc generalẽ reſti-
tutionẽ adimere 2ᵒ uaſallo qḋ abſtulerãt
p̃mo alio n.ɔ expſſo ꝙ generaľ clã nõ tra
hit̃ ad ſpalia.ar.in.l.obligati. generali.ff.
ḋ pig.et in auc̃.hec ɔſtiᵒ.que de dig.§. il-
lud. et extra de elec.i .c. inotuit.i fi. ⁊ hĩ
opio optie ꝓbat̃ in.c.q̃uis.extra ḋ Rp.
li.vi.et in.c.ſi eo tp̃e.extra.de elec.eo.lib.
¶ Quid autẽ ſi dñs ſit bãnitus de ciui
tate an vaſallus ſit iteri abſolutus a iu-
ramẽto fidelitatis ⁊ deter.glo.⁊ Iac.de
bel.ꝙ ſic ut nõ.in.d.c.dño guerrã ſequit̃

¶ Nec ſuperſtiti

bo ex eo liberis maſcul̃ Ecce aᵃ ſufficiẽſ
et legitiã cã ꝓpter quã feudũ ꝑdit̃ ⁊ ad
dñm reuertit̃ ut.ſ̃. dixi niſi aliud fuerit
actũ i iueſtitura ut.ſ̃.dixi i xᵃ dione naꝫ

ꝓpriū ⁊ rectū feudum ad ſolos maſculos
tranſit feīs excluſis ut in.c.i.ī pn̄.ī ti. de
gra.ſuc.ī feu.cū multis ſi. fallit in certis
caſibuſ ī qb⁹ feīe admittūt̃ q̄s enumēat
gl.i.c.i.ð nā ſuc.feu.⁊ i.c.i.ð feu.fe. ¶ Sʒ
quid diceres ſi aliqs fuerit īueſtit⁹ ð ca-
ſtro ꝓ ſe ſuiſqȝ heredibus tā maſculis q̄z
feīs q poſtea dceſſit ſupſtitib⁹ ſibi duobꝰ
filijs maſculis ⁊ ad vnū ex eis ꝓpter diō
nem puenit caſtꝝ qui poſtea deceſſit ſu-
pſtite ſibi vna filia tm̄ ⁊ ali⁹ eius frater
poſtea deceſſit ſupſtite ſibi uno filio maſ
culo. Querit̃ an hic filius maſcul⁹ exclu
dat dcām filiā feīaʒ eius ꝯſanguineam a
ſucceſſione feudi dcī caſtri ⁊ uī̃ ꝙ nō ꝙ
ſemel effcʒ ē feudū femineū ꝑ ſucceſſioēʒ
illius linee ad quā ex dione puenit ar.in
ī.d.c.i.de nā ſuc.feu. ſed tu dic ꝯtra et ſic
maſcul⁹ exclud̃ ſuā ꝯſguineā ꝑ tex.nō.ī
.c.i.de eo qui ſibi ⁊ here.ſuis maſ.⁊ fe.in-
ueſti.acce. quā opi.firmat glo.in.d.c.i. de
nā ſuc.feu.⁊ hoc ꝓcedit multo fortius ſi
dcī fratres ꝓſeuer.ſſent in coīone nec re-
pugnat dcīn.c.i.de nā ſuc.feu. ꝙ loquit̃
qn̄ erat ꝯtentio inter plures maſculoſ ex
diuerſ lineis deſcēdētes ſed qȯ noſtra lo-
qt̃ qn̄ ex una linea ē maſcul⁹ ⁊ ex alia fe-
mīa et ita dēt itelligi dcīn .c.i. de eo qui
ſibi et heredibus ſuis. Et aduerte ꝓut
al' dici ꝙ ubicūqȝ aliquis īueſtit̃ de feu-
do ꝓ ſe et heredibus ſuis maſculis et fe.
ꝙ donec ſuꝑſūt filij ł alij deſcēdētes maſ
culi nūq̄ȝ admittūt̃ feīe nam illa copula
⁊ iſto caſu denotat ordiné ut ꝓbat̃ i.c.i.
x.quis etiā.in ti.epi.ul' abba.⁊ i.c.i.§ fi-
lia vō de ſuc.feu.etiā ſi a pn̄° feudū fuiſſʒ
femineum.ut i.c.i.ī ti.de bñfi.femi.⁊ i .c.
ſi feīa.an ma.ſuc.ſue. ut.⁊ nō. ꝑ bar.in.l.
gallus.§.qdā recte.ff.de lib.et poſ.⁊ i.l. ſi
liberi.ff.de op.libe. Inde querit̃ de qbuſ
filijs hic loquat̃ dic ꝙ de filijs legitīs ⁊
nālibuſ a ſui natiuitate alij nāqȝ filij ſiue
nāles tm̄ ſiue legiti tm̄ ſiue nāles poſtea
a pncipe legitiati in feudo nō ſuccedunt
ut in.c.adoptiuis.⁊.c.nāles.in ti.ſi de feu
fue.ꝯtra.niſi ipatoꝛ ī ipſa legitiatione ſpe
cialit̃ expſſerit ꝙ ī feudo ſucceder̃ poſſūt
qȯ nō.ut ſcias facē ordiare iſtī m ⁊ h̄ nō
ꝑ glo.⁊ doc.ī.c.nāles.ſed ī alijs reb⁹.qua
lit̃ ſuccedat̃ iure romano plene .ī. tactū
ē ī forma li.quo agit̃ ꝓ here.ab iteſta.de
lata. Et ſic pʒ ꝙ ī mā feudali ap ellatiōe
filioꝝ ꝯphēdūt̃ ſolū filij maſculi legiti
⁊ nāles a natiuitate ſui.alijqȝ ꝑ maſculi-
nā lineā deſcēdētes In alia uero mā lati

oꝛ ſumit̃ interꝑtatio vt.l.liberoꝝ.ff.ð v
ſig.cum ſi.uerū tn̄ ut in hac feudali mā
heāſ plenioꝛē doctrinā.reuoco ī dubiū ſi
uaſallus decedit ad quos ꝑ ſucceſſionem
tranſeat ipm feudū ubi añ oīa aduerteñ
ꝙ ſucceſſoꝝ tres ſūt ſpāles regule qdam
ſūt deſceñ.quidā aſceñ.⁊ qdā collaterales
Circa pmā deſceñ. ſpēʒ talis aſſumēda ē
regl'a viʒ ꝙ ꝓpriū ⁊ rēm feudū trāſit in
q̄ſcūqȝ maſ.deſceñ.uſqȝ ī infinitū licʒ oliʒ
reſtringeret̃ uſqȝ ad ſeptimū gradū tm̄.
ut in.c.i.i pn̄.de gra.ſuc.in feu.⁊ in.c.i.§.
h̄ autē nōn.in ſi.qui feu.da.poſ.⁊ i.c.i.p⁹
pn̄.de feu ſuc. In feīas autē regularit̃ nō
tranſit niſi in certis caſib⁹ de quib⁹.ſ.di
ctū ē. Pono ⁊ filius qn̄qȝ excludit̃ a ſuc
ceſſione feudi x̄bi grā ſi ipē fili⁹ pr̄e ad-
uiuēte dn̄m offēderit de q̄ nullā ſatiſfcīo
nem fecerat ut i.c.i.§. inſup.ſi filius.i ti°.
de ꝓhi.feu.alie.ꝑ frede. ¶ 2°. ſi uaſallus
cum aliqua muliere ꝯtraxerit mr̄ioniuʒ
eo pacto ꝙ filij ex ea naſcituri non ſucce-
dant in feudo ut in.c.filij nati.in ti.ð ma
tri.ad marga.ꝯir. 3°. puat̃ feudo ſi ipſe
filius repudiauerit pr̄is hereditatē licet
alius agnatus ī rēotioꝛi gradu ꝯſtitutus
repudiare poſſit hereditatē ⁊ feudū reti
nere qȯ eſt mirabile ut tradit̃ ī .c.filius.
in ti.de capi.qui curi.uen. ⁊ nō.in .c.i. an
agna.ul' filius defunc.repu.here. Ad cui⁹
autē declaratiōnē q̄rit̃ ecce ꝙ agnat⁹ pȯ
teſt agnati hereditatē defūcti repudiare
⁊ feudū agnoſcē ⁊ retinere nec ꝓ feudo
tenet̃ defūcti creditoꝛibus rn̄dere ut i.d
.c.i.an agnatus.pone q̄ ꝙ agnatus agno-
uerit hereditatē cū bñficio īuētarij an rn̄
debit creditoꝛibus quatenus patient̃ ui
res ne dū hēditatis bonoꝝ allodialium
ſed etiā feudaliū uī̃ ꝙ nō ꝙ bona feuda-
lia hʒ ſuo iure non ex ſucceſſione q̄ ic ut
dcīs iuribus In ꝯtrariū fac̄ ꝙ h̄ puile-
ꝯſequit̃ qn̄ repudiat nō autē qn̄ agnoſc̄
hereditatē ꝑterea fili⁹ ad hoc tēt̃ agnita
hereditate ut in dcīs iurib⁹ q̄ et agnat⁹
⁊ h̄ puto uerū reſpēu fructuū tm̄.ſed re
ſpēu ꝓprietatis q̄ nō pōt alienari nō cre-
do creditoꝛibus obligari. 4°. puat̃ ſi pat̄
eius deliquerit ī dn̄m licʒ qn̄qȝ deferat̃
agnatis.ut i.c.i.in.d.ti.ſi uaſ.feu.p̄.cui ð
fe.⁊ i.c.i.§.dn̄iqȝ.ī ti.que fuit pma cā bñ-
fi.amit. ¶ 5°. ꝯcludit̃ filius ſi habitū re-
ligionis aſſūpſerit ut in.c.qui cleric⁹.ī ti
ſi de feu. defūc.fue.ꝯtra. ⁊ in.c.i.in ti°.de
milite uaſal. qui ar. belli depo. quo caſu
tranſit feudū ad ꝓximioꝛē agnatum. ut

ibi. ¶ Sexto excluditur qui erat feudum
alicuius annue uel menſualis pſtationis q̄
caſu finit feudū cū pſona ſicut uſufructus
ut colligit in .c.i. in fi. quis dicat dux.
com. uel marchio. Septimo excludit ſm ali
q̄s ſi fuerit a pr̄e iuſte exheredatus. ſecus
ſi iniuſte ar. in auc. de nup. § ſoluto. cū ſe.
nā ſi excludit repudiando hereditaté ut
dcm̄ é multo fortius otra patré deliquē-
do. ¶ viij°. excludit qui filius ipſe a natu
ra mutus é uel cecus. ſecus ſi accidétaliter
ſuperfectus ut i. c. i. in ti. an mut9. uel aliter ip
fec. q̄s caſus p maiori parte enumerat glo.
i. c. i. de nā. ſuc. feu. ¶ Nūc auté uenio ad
aſcédétes i quibus tradit talis regula q̄
i feudo aſcédétes dſcédétibus nō ſuccedūt
ut in .d. c. i. de nā ſuc. feu. licet iure romāo
ſuccedát i oibus bonis ut nō .ſ. i lib. llo
de here. ab inteſta. de lata. deinde q̄rit de
ſucceſſione collateraliū an ſibi iuicé ſucce
dūt ubi ſic é diſtinguen̄. aut feudū é pa-
nū et antiquū aut nouū. primo caſu fr̄ fr̄i
ſuccedit et ceteri agnati ſibi iuicé ut i. d.
.c. i. § i. de gra. ſuc. i feu. et i. c. fi. de feu. mar
chi. cum ſi. et hoc intelligūt uerū quidam
uſq; ad ſeptimū gradū tm̄ et nō ultra ſz de-
ſcédétes ſuccedát in iſinitū ut in .c. i. § hoc
q̄q; ſit dū. i ti. qui feu. da. poſ. alij dicunt
idé i collateralibus qd i ſcédétibus ut nō
p glo. in .c. i. de feu. marchi. et Iac. de bel.
diſtinguit an a p̄n°. feuduz tranſiuit i col
laterales et tūc tranſit in reliquos collate
rales uſq; ad ſeptimū gradū tm̄ ut .d. § hoc
q̄q; aut a p̄mordio tranſiuit i dſcen. et tūc
ſequétes collaterales dſcédétiū ſuccedūt
i iſinitū ut i. d. glo. ſed quid ſi uaſallus ſrāt
deceſſit ſuperſtitibus filijs tribus uel pluribus fi
lijs q̄z aliq ſūt fr̄es ex utroq; parēte. alij
uero ex parte pr̄is tm̄. Queritur q̄ ſ pferan
tur i feudo defūcti fr̄ēs et ut pferen̄ dos
té utriq; oiūctos. ut in auc. ceſſante. et in
auc. p9 fr̄es. C. de ſuis. et legit. et in auc. de
heredi. ab inteſta. § reliquū. cum ſi. q. illi
duplici iure et uinculo fūgūt ut ibi nō.
In cōtrariū é dicédū et tenédū q̄ oes
parit admittant q̄ in feudo ius ſolius
agnationis attédit et nō cognationis ut hé
tur i. c. i. de ſuc. feu. et ita exp̄ſſe tenet mi.
bal. in .c. i. de gra. ſuc. i feu. et ſic i hoc é ſpa-
le i feudo aliud é i rebus allodialibus ut
i. d. auc. ceſſante cū ſi. ubi auté feudū é
nouū tūc regulariter fr̄ fr̄i et ceteri collate
rales ſibi iuicé nō ſuccedūt ſz ad dn̄z feu-
dū reuertit ut in .c. i. in ti. de fra. de no. benefi. et
.c. i. de fra. de no. benefi. iueſti. fallit hec re
gula in certis caſibus i quibus collaterales
ſuccedunt i feudo nouo. primo ſi pactū ſpe
ciale ſup hoc interceſſit. 2°. ſi feudū fuerit
acquiſitū cōi noie tn̄ ſue ſaluū 3°. ſi fuerit
acq̄ſitū ſuéte dn̄o de bonis coibus eorum
4° ſi fuerit acquiſitum tpe quo res erat
i hoſte ut hec oia hñtur in .c. fi. de fra. de
no. bn̄. iueſti. et in .d. c. i. de bn̄fi. fra. Cōclu
dédo q̄ pmiſſa circa ordiné ſuccedédi in
feudo. dic q̄ ſi morit uaſallus ſuccedūt ſi
bi filij eius equalit et ceteri deſcédentes
maſculi ſm ordinem debitū gdus cuiuſ-
cūq; nec poſſz uaſallus ordiné ſuccedédi i-
fringere qd é nō. ut hét i dec. c. i. in pn.
de ſuc. feu. Ex quo infert q̄ nō poſſit pat
i eius teſtō aſſignare feuduz in totū uni
filiorū niſi ceteri filij oſētiant ſm bal. ut
p eū nō. i. c. imperialé. i pn. de p hi. feu. alie. q̄
lex feudorū equalit eos admittit ut in .c.
i. .¶. ſed cū hoc iure. qui. feu. da. poſ. Et n
hic fauor filiorū et dn̄i ut plures habeát
uaſallos cui fauori n̄ licet derogare teſta-
tori ar. in .l. ſcire debemus. C. ut i poſ. le. cū
ſi. nec tñ ſi cōtra fiat p teſtatorez feudum
reuertit ad dn̄z ſm eum ſed ad filios eq̄
lit pertinet an auté alij fr̄es tenebūt ad ex
timationé ut q̄ ſic p nō. i. l. cū alienaz. C.
de lega. Et p ea pcedūt qn̄ oés filij ſūt
habiles ad feudū Quid auté ſi teſtator
deceſſerit duobus ſuperſtitibus filijs quorū
unus é habilis alter nō. an poterit totū feu
dū aſſignare habili dic q̄ aut filius inu
tilis ad ſuccedédū é inhabilis ad ſuccedédum
et tūc tenet aſſignatio aut é habilis ad ſuc-
cedédū licet ſit inutilis ad ſuccedédū et tūc tenet
aſſignatio paterna. ut i. c. i. an mut9. uel alr
imperfec. et in .c. imperialé. § preterea ducatus. de p
hi. feu. alie. p frede. et ibi p Ia. de bel. ¶
Deinde ſciendū é q̄ ſi alter ex filijs pre
mortuus ſit relictis liberis ſuccedit equa-
liter cū patruis ſuis ut hétur i. c. i. de ſuc.
feu. et i. c. i. § i. de gra. ſuc. i feu. et in hoc con
cordat cū iure romano ut in auc. ceſſante
.C. de ſuis et legit. hé. et in auc. de hé. ab
inteſ. § cū filius. Ex quo qd dicemus ſi uaſal-
lus deceſſerit ſuperſtitibus ſibi q̄tuor filijs
et uno nepote ad qué nepoté poſtea ex di
uiſione peruenit ipm feudū q nepos po-
ſtea decedit ſuperſtitibus q̄tuor filijs ad q̄rū
unū ipm feuduz adhuc peruenit q ſine li-
beris deceſſit q̄rit ad quem ipm feuduz
pertineat dic q̄ ad illos poſteros q ſūt ex lia
linee cuius fuerat ille ad qué primo loco
ex diuiſione peruenerat ut in .d. c. i. de nā ſuc.
feu. In ſucceſſ. auté aſcen. et deſcé. dic ut

ꝑti.diri. ¶ Sed pone ꝙ aliqua ex cauſa
feudū redit ad dñz ꝺ quib⁹ caſiſ plen⁹.ſ.
ſbijciā et uaſallus repit̃ multas expēſas
feciſſe in re utiles ⁊ neceſſarias queſitum
ē a pluribus an he ſūt hereꝺ uaſalli reſti
tuende ſup quo ſƺ dñm bar. ſic diſtigue
aut feudū reuertit̃ ad dñm ſui culpa uł
delicto uaſalli ut ꝙ deceſſit ſine filijſ maſ
culis ⁊ tc̃ ē i electione dñi ł illas reſtituē
heredi uaſalli uł pati illas abradi ut i.c.
dño guerram ſ. ſi uaſallus.i ti.ꝭ fi.lex i/
cipit ꝯſue.aut reuertitur ad dñm ꝓpt̃ de
lictū uaſalli ⁊ tc̃ nulla fiet reſtitutio nec
abraſio ſed cedūt lucro dñi arg.l.ij.C.de
iure emphi. Sed quid dicem⁹ de fructi/
bus rei feudał qñ uaſall⁹ deceſſit ſine fi/
lio maſculo Rñ ꝙ aut uaſallus deceſſit p⁹
kał.marcij ⁊ añ kał.auguſti.⁊ tūc ptinēt
oēs ad heredes uaſalli aut deceſſit añ kał
marcij ⁊ tc̃ ptinēt ad dñm ut hec oīa hñ
tur in.d.c. dño guerrā ſ.hīs dñr.lƺ ꝺ iu/
re romano in fructib⁹ in dote fiet alia di
uiſio.ut i.l.de dione.⁊.l.fruct⁹.⁊.l.diuor
tio.ff.ſo.ma.et alia in legatis ānuis ut.l.ſi
ſigulos.ff.de annua.lega.⁊ alia i uſufru/
ctu.l.defūcti.ff.de uſufruc.vidimus ğ ca/
ſus duos qbus feudū reuertit̃ ad dñm
⁊ uaſall⁹ ⁊ heres eius feudo ꝑuātur. Sƺ
qñ alij ſūt pluresſ caſ⁹ ⁊ cē quib⁹ uaſall⁹
feudo ꝑuat̃. Ideirco generalius de ſigul̃
ꝑtigam⁹ que ſūt numero.xxx.uł cē.i li/
bro feudoꝝ repriunt̃ cē deſcripte Pri/
ma igit̃ cā ꝓpt̃ quā uaſallus feudo ꝑua/
tur ē ſi dño ꝯuocato exercitu ſuoꝝ uaſal
loꝝ exiſte dño i ꝑlio aliquis ex uaſallis
ipm dñm occiſū ł ad mortez uulneratuz
deſuit ut in.c.i.in ꝑn.qui.mo. feu.amit.
ꝭ.itē q dñz ⁊ in ti.ꝺ feu.da.mi.ual.c ij.⁊
.c.i.ꝭ.qui dñm.cum ſi.cuius rō ē ꝙ deſe/
rendo dñz fac̃ ꝯtra iuramētū fidelitatis.
ꝗ iurauit dñm totū ⁊ icolumē ubi autez
dñs i ꝑlio mortu⁹ eēt ſ ipe uaſall⁹ uul/
neratus ſit ita ꝙ factus eſſet inutił dño
auxiliū ꝓſtare tūc excuſat⁹ eēt ut ibi nō.
ꝑ glo. ¶ 2ª cā ſi uaſall⁹ aſſalierit dñz ſuū
ſ caſtꝝ uł locū in quo dñs reſidebat ſ ꝑ
uiolētiā i ipƺ locū ſciēter igreſſus ē ut in
.d.c.i ſ. ſimiliter.q.mo.feu.amit.⁊.d.c.ij
de feu.da.mim.ual.et.d.c.i.ſ porro.i ti. q
fuit ꝑma cā bñ.amit.etiā ſi caſtꝝ ł locus
fuerit alteri⁹ ut ibi nō.⁊ ꝭ rōne de q ꝺ.
¶ 3ª cā ſi uaſall⁹ parricidiū ꝯmiſerit ut in
.d.c.i ſ. deniq;.ꝭ.ſi uō.i ti.q fuit ꝑma cā
bñ.amit.⁊ ti.q.mo.feu. amit.c.i.ꝭ. item
ſi fratrem.4ª cā ē ſi uaſallus ꝯcubuerit cum

vxōe dñi ſ dormir̃ attēptauerit ł alit̃ eā
turpiter tetigerit puta maxillas uł ma/
millas.ut.d.c.i ſ.i.in ti.q.mo.feu.ait.⁊.d
.c.ij.de feu.da.mi.ual. C⁹ rō ē ꝙ fac̃ ꝯtra
iuramētū fidelitatis ꝗ iurauit honeſtum
ꝯc.nō idem ğ putarē i ꝯcubina dñi ꝙ cū
lex ſolū de uxore loquat̃ et ſit ꝑnał nō
extēdā illā ad ꝯcubinas ar.l.ſi uō.ſ.ꝺ vi/
ro.ff.ſo.ma.cū ſi.licet obſtāe uideat̃.l.itē
legato.ſ. ꝑui autē.ff.de le.iij. et i auc̃. ut
cum de appella. cogni.ſ. iij. ¶ Quinta
cā ē ſi uaſallus ꝯcubuerit cū filia ł nepte
ex filio autē nuru ł cū ſorore dñi ſui tc̃
morā faciēdo cū eo ut.d.c.i.ſ.i.i ti.q.mo.
feu.amit.⁊ i ti.q fuit ꝑma.cā bñfi. amit.
.c.i ſ.rurſus.⁊ ꝭ rōne de qua.ſ. Sexta cā
ē ſi uaſallus feudū alienat i extraneū do
mio irreqſito ⁊ ignorāte ſiue fiat aliena/
tio iter uiuos ſiue i ultīa uolūtate ł alit̃
ꝗuis modo immo et facte alienationes i
ꝑteritū reuocate ⁊ ānullate ſūt hodie iu
re nouiſſimo ꝑ frede.ut hēt̃ i.c i.i ꝑn.de
ꝓhi. feu. alie. ꝑ lothari. licet iure antiq̃
alit̃ diſtinguebat̃ ut in .c.i.de feu.alie.et
i ti.qlit̃ oli feu.po.ali.c.i.⁊ i ti.q. mo.feu
ait.ſ.rurſus.cū ſi.⁊ i tm̄ hodie reſtricta ē
ptās alienādi ꝙ ſic nec poſſet feudum pi
gnorare ut dicto .c.i.ſ. de prohibitio.feu
di alie.ꝑ frede. ⁊ i.c.i generali. in ti.ſi de
feu.defūc.fue.ꝯtro. imo nec i dotē dari n̄
ꝓ aīa iudicari.ut i .c. i.ſ.donare.qualiter
oli feu. po .alie. ſed an debet̃ extīatio ea
caſu q rē feudalē legauerit uī̃ ꝙ ſic ꝑ ea
q hñt̃ i.l.cū alienā. C.de lega. Incōtrarium
deter.bal.i.d.ſ.donare.ar.i.l.uxor patrui.
.C.ꝺ lega.cū ſi.ibi nō. Et ꝺ ꝑdictis vid:
.j ꝭ.deinde querit̃. ⁊ ſi uaſallus fortaſſ:
de fcō iter uiuos alienauerit per uēditio
nē tenebit̃ emptori ignoranti feudū eſſ:
nō autē ſciēti ad intereſſe et ꝓciū reſtitu:
ut i.c.ſi uaſall⁹.i ti.ſi ꝺ feu.fue. ꝯtro. ſed
an poſſit vaſalluſ ipi feudo ſuitutē ruſti
cā ł vrbanā iponē uī̃ ꝙ nō ꝙ ſi nō pōt ꝯ
pignori. ꝯſtituere ut dēm ē ğ nec ius ſer
uitud. tu autē dic ꝙ ſic durāte feudo in
ipſo uaſallo ubi autē redierit ad dñm ſ/
uit⁹ extiguit̃ ut hēt̃ in ti.ꝺ iueſti.ꝺ re.
alie.fac.c.i ſ. qd ğ.ſic et i ſimili extigui/
tur ſuitus ꝑ hēdē impoſita fundo legato
ſb ꝯditione nā i euētū ꝯditionis fcā ipſa
re legatarij ſuitus extiguit̃ ut hēt̃ i.l.
ſi fūdū.ff.ꝺ ꝯdi.et ꝺmō. ſed an uaſallus
ꝑ ſiue ꝺ feudo ꝯpromittē ſ tiſigē ł pa
ciſci dic ꝙ ſic i ſui ꝑiudiciū ut hēt̃ i .c i.
.ſ.i.i ti.ꝺ lege corā.⁊ nō.ſpe.i ti.ꝺ arbi.ſ.

reſtat vidē.§.ſi nūqd uaſallus.ad qd̄ fac
.c.cū tpe.extra ð arbi. et extra ꝙ metus
cā.in.c.cum dilect⁹.cum ſi. ¶ Alterius
ꝗri.ť qd ecōūſo ad pcedeñ. an dñs poſſit
feudū alienare ſine uolūtate uaſalli d̄ᶜ ꝙ
ñ ſʒ gñalē ꝯſuetudinē ap̄bată lʒ medio
lani aliť diſtinguať ut ťdiť i.c.i.§.ex eadē
lege.i ti.de leg.cor. ⁊ i.c.i.§ p̄.ducat⁹. i ſi.
i ti.ð ꝓhi.feu.alie.p̄ fre.p̄ qd̄ pʒ ꝙ dirio-
rū ē eadē diſciplina ut.d.§ ex ꝯtrario. et
.§ illð.inſti.p̄ ſocio.et ex h̄ colligiť dñs
iter dñʒ rei ēphiᵗᵉ qui pōt ei⁹ dñiuʒ iui
to ēphiᵗᵃ alienare ut nō.in.l.ij.C. ð iure
ēphi. Quid aūt dicem⁹ ſi dñs feudi alie
nat ſine ꝯſēſu uaſalli an p̄uať ꝓprietate
ſua uť ꝙ ſic rōe ꝓxima.ut i.c.i.qliť dñs
a ꝓprie.pūe. Incōtraᵐ ð ter.bal.i.c.ij quo
tpe mi.iueſti.pc.de.et ſic nō erit iſto caſu
eadē cōtrarioꝝ rō idē ē i dño rei ēphiᵗᵉ
ꝗ dicēm dñiuʒ alienādo nō cadit a ꝓprie
tate ſua.lʒ ſecus ſit ecōtra i.d.l.ij.C.ð iu
re ēphi. Et nō ꝙ lʒ uaſall⁹ ꝓhibeať feu-
dū alienare extraneo ut dēm ē.ð.ſine uo
lūtate dñi p̄miſſa tñ ē tal' alienatio i cō-
ſorte ſiue i eius agnatū ad quē feudū al'
p̄uētuꝝ forʒ ꝗſi ſit poti⁹ q̄dā ꝛfutatio ꝗ̄
ꝓpria alienatio ut hēť i.c.i.§.et licet.i ti
de alie.feu.pa.cū ſi.qd̄ ē ualde nō. ¶ Cir
ca autē p̄miſſa occurrit dubitatio magna
quā uidi ð ſcō pone ꝙ uaſall⁹ hʒ plureſ
agnatos eiuſdē ġdus l' diuerſi nūqd poſ
ſit i quē ſibi placuerit eligē feudū aliena
re circa quā qōnē ſᶜ hī diſtigue alñ uſ i ꝗ
ſcā ē alienatio ē ceteris agnatis ſol⁹ alie-
nāti ꝓprior et tc̄ tʒ aliena° nec pōt p̄ ali-
os reuocari ꝙ ſcā i illum i quē ſpes erat
feudū p̄ ſucceſſionē p̄uētuꝝ ut ꝓbať in
.d.c.i.ð alic.feu.pi.et in.c. titius.ti.ſi de
feu.ð ſūc.fue.ꝯtro.aū ē i in eodē gradu cū
plurib⁹ aliis ⁊ hic ē difficultas ⁊ uidi do
bar.ð ſali.dare ſup̄ h̄ ꝯſilia ꝯtraria dicēs
i 2° ſe male ꝯſuluiſſe i p̄mo ⁊ finaliter p̄
veritate ꝯcludēda dixit ꝙ ſi plures erāt
i eodē gradu poterat uaſall⁹ uni ſoli feu
dū ex eis alienare ceteris iuitis nec loc⁹
erit reuocationi ⁊ p̄ hac ſñia inducebat
ter.i.c. generali.ð alie.feu.ꝯiūcta glo.ſua
i p̄n. Amplius etiā ꝙ cū aliena° ſit p̄miſ
ſa iter agnatos ut dēm ē.⁊ hēť i.d.c.i.ð
ali.feu.pa.⁊ iᶜᵉ un⁹ ſit iť agtos ġ ſatiſfēʒ
ē legi ſic i ſi.ďr ð eo q ē icept⁹ iter reos
ut i.l.ſi marit⁹ .§ p̄ſcriptione.ff.de adulte
ad idem faciūt ſimul iūcta.l.quotiē.C. de
fide.l.pr.§ gnderi.ð le.iij.⁊.l. uolūtas.cū
ibi notur.C. de fidei. Item ꝙ refutatio

feudi pōt fieri uni ſoli ex agnatis ut.d.c.
.ij i ſi.ð alie.feu.pa.ġ ⁊ alienatio Itē ꝙ
i terec circa rē ꝓhibitā alienari ñ attēdi-
tur qñ i uni ex p̄ſonis p̄miſſa ſit aliena°
ut i.d.§.gnderi.⁊.d.l.uolūtas.ġ.ꝛc. Item
ꝙ ceſſat rō ꝓhibitionis que fuit ne agnati
habēdo extraneū p̄ ꝯſorte ad odiū ⁊ ad
rixā irritarētur ġ ꝛc.ut i.l.adigere.§.qͣuiſ
.ff.ð iure pa. Itē ꝓhibitus alienare i vl'
tñ uolūtate niſi i certas p̄ſonas pōt unā
ex eis eligē ġ ſic erit alienādo iter uiuos
ut.ff.de.le.i.l.filiuſſa.§.diui.ff. ad.l.fal.l.
pater filiū.et.ff de le.ij.l. unū ex familia.
.§. ſi duos.ꝯiūcta.l.peto.§ fre.⁊.l.cū pať
.§ cū iter.ꝓbať hec ꝯcluſio p̄ glo.i.c.i.§.
ſi et res.ti.p̄ quos fiat iueſti. in p̄n.magᶠ
gl.§.pōt ġ.quā opi.ſequūť doc.ſed i op-
poſitū faciūt multa nō minoris auctorita
tis arᵗᵃ.p̄mo uť ꝙ talis alienatio nō te-
neat i p̄iudiciū ceteroꝝ eiuſdē grad⁹ ag-
toꝝ p̄ ter.d.c.i.de alie.feu.pa. ubi pʒ ꝙ
ſi fiat alienatio agnatis nō ꝯſētiētib⁹ nō
ualʒ ġ ꝛc.ꝙ pluraliť loquiť ter.ġ plu-
riū exigiť ꝯſēſ⁹. Itē ꝙ loqť ibi ter.i.de-
finite cū dič agnatis ꝯſētiētib⁹ ġ vľr dʒ
itelligi ð plurib⁹.l.ſi pluribus.de le.ij.
Itē ꝙ ſpes ſucceſſionis feudi ipius erat e
qualiter i oib⁹ ġ oēs ꝯſentire dūt p̄.d.c.
.i. Itē ꝙ ð p̄iudicio oīum tractať ġ oīū
ꝯſēſus requiriť ut.l.ſi.C. ð auro.p̄ſtan.
cūʒ ſi. Itē ꝙ ubi ius pluribus ꝯpetit po
tior ē cā ꝓhibētiū ġ uolētiū.l.ſabin⁹.ff.
ꝯi.diui.⁊.l.pier.ff.ð ſer.ur.p̄dio.ġ ¶ Itē
qa in eis locū hēt rō ꝓhibitionis q ē ne p̄
ueť iure feudi ġ.ꝛc. Item quia alienatio
iſta facta i unum hēt uim refutationis
ut dēm ē ſed ad ptē refutataʒ oēs parīť
ſūt admittēdi.ut.l.i.C. qñ nō pe. par.ġ
Itē qa ſi plures ſūt alienare ꝓhibiti et
oēſ uno excepto alienent ille qui ſol⁹ nō
ꝯſēſerit totū reuocabit ut.ff.de le.ij.l. cū
pater.§.libertine ġ ꝛc. Itē qa ſi aliqs plu
ribus teneť bona ſua relinquē nō pōt il-
la i unū ſolū transferre ut i auč.nouiſſia
.C.ð ioſ.teſ.et i auč.unde ſi parens ġ ꝛc
Itē qa ⁊ ſi tpe morti. poſſʒ un⁹ ex eis eli
gi i tali alienatione tñ i uita ñ poterit p̄
ter.i.l.cū pr.§.filia.de le.ij.ġ ꝛc. Alij di-
ſtinguūt an feudū ſit ſeculare ⁊ tc̄ habʒ
locū p̄dcā diſputatio. aut ē eccleſiaſticuʒ
⁊ tc̄ ñ hʒ locū ⁊ nō poterit fieri alienatā
i agnatū l' aliuʒ ſine ꝯſenſu epī uľ p̄lati
ut nō.p̄ Ja.de bel.i.c.i.i ti. qui feu. dare
poſ.in p̄n.optime ad p̄dcā fac.c.fina. cūʒ
ibi nō.extra de feud.aut ille i quē facta

ẽ aliena° ẽ pceteri. remotior ĩ gradu ⁊ tñ
nõ tȝ alienatio de q̃ plene nõ. p bal. i. c. i.
de feu. alie. ¶ Deinde ⁊ aliud ẽ notãdum
ꝙ licet pmissa sit ĩ extraneos alieua° ficti
ĩteruenićte dñi uolũtate attñ aliena° po
terit reuocari p aguatos ei⁹ q alienatiõi
ↄsensũ ñ pstiterũt si feudũ erat pr̃nuȝ et
ãtiquũ secꝫ solus ↄses⁹ dñi nõ nocȝ agna
tis ſ; ipi uasallo tñ donec uixerit quo de
fũcto reuocabit' p agnatos qḋ ẽ sp mẽti
tenendũ ut tradit' i. c. i. in pn. ti. de alie.
feu. pa. ⁊ i. c. i. ĩ fi. ĩ ti. q̃lit' oli feu. alie. po.
et i. c. i. §. feo ⁊ res. ĩ ti. p quos. fiat iuesti.
Et idẽ dicẽdũ ut plerũqꝫ uidi si plures
fuerũt eiusdẽ castri uasalli ⁊ un⁹ ex eis si
ne uolũtate ↄsortiũ suã prẽ r̃misserit seu
refutauit dño suo nã mortuo ipo uasal
lo poterũt ↄsortes petere ptẽ refutatã vt
nõ. i. dc̃o. c. i. de alie. feu. pa. Cuius rõ est
ꝙ feudũ antiquũ dñi ⁊ pr̃nuȝ ẽ ↄbitum
agnatis ꝓuisione ãtiq dñi ⁊ acq̃si°ᵉ anti
q̃x parẽtũ sicqꝫ nõ ẽ ei⁹ f̃co alteri⁹ aufe
ren. ar. l. si arrogator. ff. de adop. et nõ. per
Ja. ḋ bel. c. i. ti. an agna. l' fil⁹ ↄfũc. repu.
bẽ. Aliñ tñ ipe uasall⁹ excusat' ne alieno
feudo puet' vȝ si ignorauit eẽ feudum ⁊
credidit fore allodiũ ut i. c. si uasall⁹ feu
dũ. ĩ ti. si de feu. fue. ↄtro. ⁊ i. c. i. ĩ ti. ḋ ↄt°.
it' do. et ẽp. s' q̃ igñã° stãdũ erit ſm aliq̃s
facto ipius uasalli ar. i. c. i. palle. ḋ ↄtro. i
ter dñm ⁊ emp. Septia cã ẽ si uasallus
maifestauerit secretũ seu credẽtiã dñi in
ipsius lesionẽ ut i. c. si capitane. ti. ḋ feu
da. mi. ual. ⁊ i. c. i. de for' fideli. et. xxij. q. ij
. c. ḋ for'. cũ si. ĩ q̃ multi errãt ꝙ modica re
piũt' bñ secreti. Et ex h̃ ⁊ multis alijs
dici põt ꝙ uasalli sũt ĩ mag̃ piculo ⁊ ser
uitute ↄstituti nec pñt dicẽ ꝙ aliq̃lit' de
statu suo sũt securi ĩ stãtib⁹ tot cãis q̃bus
feudo pñt pūari sicqꝫ ↄtinu⁹ timor ñ facẽ
eos eẽ felices. optia ğ ⁊ beata ẽ illoꝝ ui
ta q possidẽt castrã ĩ lõbardia que nullo
feudo sũt s̃biecta ¶ viij° cã ẽ g̃ñal' q̃ncũȝ
uasallus facẽ ↄtra id qḋ ĩ fidelitate ꝓmi
sit ut i. c. i. de feu. sine cul. ñ ait. ¶ Nona
ẽ sp̃al' cã si uasallus ẽ ↄtumax ⁊ iobediẽs
suire dño suo ꝓut ↄuenerũt ul' ꝓut pa
res fieri laudauerũt ut i. c. i. de feu. siñ cul
ñ ait. ¶ Decia ẽ si uasall⁹ l' heres ei⁹ ste
terit p ãnũ et diẽ p⁹ ↄmortẽ dñi neglẽns
petẽ r̃nouationẽ iuestiture a dño l' eius
h̃ẽde ut in. c. i. in pn. q̃ fuit pma cã bñfi.
ait. ⁊ i. c. i. ĩ pn. de capi corra. cũ si. ⁊ nõ. ⁊ h̃
si fuerit a°ʳ. xiiij. annis nã minor excusat'
ut h̃ẽt' i. c. i. § p. si q̃s ĩ ti. ḋ ꝓhi. feu. alie.

p fred. ⁊ i. c. i. q̃ tp̃e iuesti. pe. de. ⁊ in. c. si
minori. si de. feu. fue. ↄtro. h̃ aũt tẽp⁹ in
telligas cedẽ a die sciẽ h̃ ẽ q̃ sciuit dñm
desũctũ nã igrãti nõ ascribẽt' culpa. ar. l.
. ij. ĩ pn. ff. q̃s or. in bo. pos. fue. ⁊ ẽ tex. nõ.
i. c. i. §. porro. ibi exq̃ sciuerit &c. ti. q̃lit' oli
feu. alie. po. ⁊ ↄt' miãtur. p gl. i. c. i. quo. tẽ.
mil. iuesti. pe. de. imo sȝ aliq̃s nõ cedit ñ
etiã adita h̃ẽditate sic ẽt d' ĩ q̃rela ioffi.
tes. ut. l. scim⁹. § si illud. C. ḋ inof. test. ¶
Quid autem dices si uasallus ĩ h̃ fuerit
negligẽs quia nõ petijt ĩfra ãnũ iuestiri.
et eo transacto h̃ẽs dñi acceptauit solita
suitia a uasallo nũq̃d poterit uasallũ feu
do puare dic ꝙ nõ ar. l. p⁹ diẽ. ff. ḋ leg. cõ
mis. sic d' ĩ dño recipiẽte canonẽ p⁹ ꝗ ro
cecidit ĩ ↄmissũ ut ↄteriat gl. i. l. ij. ḋ iur'
ẽphi. ad qḋ facẽ. l. pe. ⁊ fi. ff. ḋ eo ꝙ cer. lo.
⁊ in. l. aduers⁹. C. ḋ usur. ⁊. l. ij. § fi. ⁊. l. di
uus. ff. ad sill'. ⁊. l. celsus. de arbi. ¶ xi°. cã
ẽ q̃n feudũ uasallus amittit p spõtaneã ei⁹
r̃pudiationẽ ⁊ resignationẽ ĩ manus dñi
sui quã facẽ põt etiã ipo dño iuito ⁊ ↄt'
dicẽte ut i. c. i. §. rurs⁹. ĩ ti. q. mo. feu. alie
po. ⁊ i. c. i. ĩ fi. ⁊. d. §. porro. et i. c. i. in fi. de
uas. q ↄtra ↄstit. lotha. feu. alie. qḋ ẽ nõ.
⁊ sīgulare differens etiã ĩ h̃ a ↄtractu em
ptio° ⁊ locationis ut i. l. uiã ueritatis. C.
loca. ↄducta. l. sic. C. ḋ acti. ⁊ ob. q̃ tñ repu
dia° solũ nocȝ ipi uasallo ñ autẽ suis ag
tis ut. s. dixi. Et aduerte ꝙ hec cã dit a
pcedẽtibus ⁊ sequeñ. q̃ loquũt' q̃n uasal
l⁹ feudo puat' ↄtra l' p̃t' ei⁹ uolũtatẽ ſ;
h̃ cã ꝓcedit cũ puat' sua spõtanea uolũ
tate. ¶ xij° cã ẽ si dñs offerat ⁊ pollicet'
vasallo iuestiturã facẽ ⁊ citat⁹ tb⁹ uicib⁹
l' ãmonit⁹ ab ipo dño rẽnuit acceptare
p⁹ ꝗ iterũ p curiã tribus alijs uicib⁹ cita
t⁹ uenire ↄtẽpsit. ut i. c. i. § ẽ ⁊ a°. ti. q̃ fu°
pma cã bñ amit. ¶ xiij. cã ẽ si uasall⁹ sciẽs
ↄt' dñȝ fieri ul' t̃ctari aliquã machiatioẽȝ
l' lesionẽ nõ certiorauerit cũ potuit dñm
suũ ut. d. pe. c. § p. et sic pȝ ꝙ iputatur
culpa ei q nõ denũciauit cũ potuit sic et
alibi. i. l. si fideiussor § i. ff. man. ⁊ i auc. ut
lice. ma. ⁊ aue. § si q̃libet. ⁊ §. ambo. ¶
xiiij. ẽ si uasall⁹ ipius man⁹ itulit ĩ dñm
suũ. ut i. d. c. i. § porro. ti. que fu. pma cã be
ne. ait. ar. l. fi. ḋ reuo. do. ⁊ i auc. ut lib. de
cetero § ij. et in auc. de nup. § sinautem. ⁊
§. rurs⁹. ¶ xv° cã ẽ g̃ñalior q̃ti cũqꝫ ua
sall⁹ g̃ues ⁊ ĩhonestas iĩurias ipsi dño i
tulẽit ut. d. §. porro. ¶ xvi. cã ẽ si ĩ morte
dñi ĩsidiat⁹ fuẽit a' ĩ eius bois magnam
lesionem intulerit. ut nõ. i. d. §. porro.

xvij cauſa eſt ſi vaſallus recuſauerit dn̄o ſuo iuſtitiā miſtrār̄e cū poſſit ſiue de eodē feudo ſiue de alio ſit queſtio ſ͛m aliquos ut nō.in.d.§.porro. ¶ xviij cauſa ſi vaſallus fuerit d̄lator ſeu accuſator dn̄i ſui.ꝓpt͛ qd̄ paſſus eſt graue ſui primonij diſpendiū ut in.d §.porro.x̄.ſi ꝗ q delator.ar ad hoc in auc̄ ut cū de ap.cog.§ iij.ꝛ in.l.ij.§.cū patron⁹.ff.de offi.prefec.vr. ¶ xix cā ē ſi vaſall⁹ potuit dn̄m liberare a morte ꝉ a carcerib⁹ ꝛ id recuſauit facere ut i.d.x̄. ſed ꝛ qui delator. nō tamē tenet͛ uaſall⁹ liberare dn̄m ne īcurrat ꝑiuriū.nec ab aliquo uoto ſi quod feciſſet ut hēt͛ur in .c. licet.in ſi ti.ſi de feu.fue.ɔtra . et in .c. ſi a morte. de alie.feu. pa . ¶ xxª cauſa eſt ſi vaſallus lite ɔtra eum mota negauerit expſſe ꝛ ex certa ſcia feudū uel eius qualitatē ꝛ ɔditōem nam eo de mādatio conuicto ꝑuatur feudo licet nō ſic eēt in re alia ñ feudali ut in ti. ſi de feu.de fūc.fue in.c.vaſall⁹.ꝛ in ti.d̄.leg.coram.§.ſi uite dn̄i.ꝛ ſic patet ꝙ mēdaciū aliqñ punitur ſic ꝛ al͛ ut.l.fi.ff.de rei.ven.ꝛ ibi nō et.ff. de tributo.l.illd̄.§.ſi ſi negauerit.ꝛ.C.d̄ ñ nu.pe.auc̄ ɔt qui ꝓpriā.ꝛ.C.ad.l.aequil.l ɔt negātē.ꝛ.C.q.po.i pig.ha.auc̄.itē poſſeſſor.ꝛ.ff.ſi quadru.pau.fe.di.l.i.§.iterd̄. ¶ xxiª eſt.ſi vaſallus dn̄m accuſauerit ꝉ contra eū ſpōte teſtioniū dixerit. ſecus ſi ex neceſſitate ut nō in.c.ſacramētum.§.ſi mulier.in ti.de ɔſue.rec.feu.facit etiam.l. qui cum maior.§.is.ff.de bo.liber.cum ſi. nō ꝑ glo.in.d .§.ſimilit͛. ¶ xxij cauſa eſt ſi vaſallus tale delictū ɔmiſerit ꝓpter qd̄ in curia amplius ſtare nō poſſit ut in .c.i. in ti.an ille qui interfe.fra.do.ſui. ꝛ ſic pꝫ ꝙ vaſallus bānitus a dn̄o ſuo ꝑuat͛ feudo ut in.c.i.ti.hic finit͛ lex.deinde incipit ɔſue.licet autē ꝑuetur vaſall⁹ occidēdo fratrē ꝓpriū ut ibi.nō tamē ꝑuat͛ occidēdo fratrē dn̄i ſui quod eſt mirabile ut habetur in.d.c.i. ¶ xxiij cauſa eſt ſi dn̄s uadit cū īpatore ad ſuſcipiendū coronam ꝛ vocauerit vaſallū ut eum ſequat͛. et ille cum eo ire recuſauit uel in loco ſuo aliū idoneū ñ miſerit nec medietatē fructuū ipius feudi ꝛ illi⁹ anni nō ɔtulerit ꝓ expēſis dn̄ō ſuo.nā ad aliqd̄ de iſtis tribus vaſallus tenet͛ tūc feudo ꝑuat͛ ut hēt͛ur in.c.iperialē.in.§.firmit͛.in.ti.de ꝓhi.feu. alie ꝑ frede.ꝛ in.c.i.§ fi.de pace iura fir.ꝛ in ti.de capi.cor.c.i.§.ſimilit͛. ¶ xxiiij eſt ſi filius vaſalli dn̄m offenderit ꝛ vaſall⁹ ꝓ ſatiſfactione īiurie a dn̄o requiſit⁹ filium exhibe͂ recuſauerit aut a ſe filium nō repulerit feudo ꝑuatur ꝛ ad dominum reuertitur ꝛ idē in alijs domeſtici. vaſalli delinquētib⁹ cōtra dn̄m eſt ꝑ oīa intelligendū ut hēt͛ur in.d.c.i.§.inſup ſi filius. in ti.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ frede.qd̄ ſ͛m aliqs ꝓcedit in omni alio delicto. Alij autem dicūt ꝙ hoc ſolum ꝓcedit quādo eſt tale delictū qd̄ ſi a vaſallo fuiſſet ɔmiſſū feudo ꝑuaret͛ ꝛ aliter nō.ꝛ hec opi.forte verior eſt ne plus grauet͛ vaſall⁹ ex d̄licto alteri⁹ ꝙ̄ ex ſuo ꝓprio ut in reg͛la alt͛i ꝑ alterū nō dēt īiqua ɔditio afferri.ff.de re iuri. ¶ xxv eſt ſi vaſallus vaſalli eiuſdem feudi ꝑorē dn̄m offenderit īiuſte ſec⁹ autem ſi anteriōi dn̄ō auxiliū p̄ſtādo ut in .c.i.§.illud quoqꝫ.d̄ ꝓhi.feu.alie. ¶ xxvi cauſa eſt ſi vaſallus mutus ꝉ ſec⁹ effect⁹ eſt vbi ſic diſtigue aut feudū eſt nouum ꝛ tūc feudū amittit͛ ꝛ ad ꝓriorē ꝉ dn̄m redit ſiue ſit cecus ꝉ mutus a nā ꝉ ex accidēti. Aut feudū eſt antiquū ꝛ paternū ꝛ tūc ſ͛bdiſtiguit͛ ſ͛m aliquos aut habet vnde alimēta ꝑcipiat aliter ꝙ̄ ex feudo ꝛ tūc illud ꝑdit aut nō hēt aliūde ſufficiēs ad eius alimēta ꝛ tūc retinebit illd̄ et h̄ habēt͛ in.c.i.ti.an mut⁹ ꝉ aliter ipfectus ꝛ in.c.i.ti.epi ꝉ abba.§.mut⁹.licet aliq hēant hūc.§.mut⁹.in ti.qui. mo.feu.amit.i .c.mutus vbi vide . ¶ xxvij cauſa ē ſi vaſallus efficiat͛ cleric⁹ ꝉ mōch⁹ aut aliter religioſus ut in.c.i.in ti.d̄ mili.vaſal.qui ar.lel.depo.ꝛ in ti.ſi de feu.defunc.fue.ɔt .c.qui cleric⁹.ꝛ in.d.c.i.in fi.ti. an mut⁹ ꝉ aliter ipfect⁹.ꝛ ītellige hoc verꝫ i clerico ſacerdote ꝉ ī ſacris ordinib⁹ ɔſtituto nō aūt in ſimplici tōſura ſ͛m bal.ꝛ Jo.fabri. in.d.c.qui cleric⁹.ꝛ in tātū ꝑuat͛ quia ſi poſtea deſierit eſſe cleric⁹ ꝉ religioſus nō recuparet feudū ut in.c.i.§. ex h̄.ti.d̄ hñ. fenu. ¶ xxviij cā ē multū gnāl͛ ſ͛b ſe mlt͛as cās ɔꝑhēdēs viꝫ vbicūqꝫ vaſallus cōmittit tale quid ɔtra dn̄m quod cōmiſſū ɔtra patrē eēt ſufficiēs ad exheredādum. Ideoqꝫ ſi ɔmittit tale delictū ꝓpter quod ſoleat donatio r̄uocari uel vxori r̄pudiū mitti ut h̄ hñ͛ in.c i §.ꝑdictis mois.i ti. que fuit ꝑma cā hñi.amit. que tamē oīa diſcretōi iudici.ɔmittūt͛ ɔſideratis oīb⁹ circūſtātijs que ſit cā maior ꝉ miōr hñ͛ q̄ in mā feudoꝝ ſunt expſſa ut ibi patet ꝙ̄ ex ꝑmiſſis quāta ſit huit⁹ vaſallum eē maxᵉ magni ꝑncipis quib⁹ licet de facili qōes mouē ꝛ ī eis optinē. ¶ xxix cauſa ē qñ vaſall⁹ enormit͛ tractat feudū ut i.c.i

§ qñq; de pace.tenen.⁊ ei⁹ viola. quod multũ nõ.cõtra iſtos feudatarios ipi et regũ qui ſbditos peſſime tractant.ſic etiã ⁊ ẽphi^a ſi rẽ ẽphiteoticã deteriorat enor mit̃ puat̃ ſuo iur̃ ut i auẽ d alie.⁊ ẽphi § ſi uero quis.cũ ſi.nõ ſup for̃ li.emphi. otract⁹. Reſtãt nũc nõ nulla cẽa pmiſſoꝝ ĩtelligẽtiam anotare. vñ querit̃ vaſallo omittẽte aliquã ex pdcis cauſ qs oẽl diſ ficile erit effugẽ poſſe an puatus erit ipe uaſalluſ feudo ipo iure an puãd⁹ ſit per ſniam ⁊ breuit̃ dic q priuandus eſt per ſniaȝ ſieq; fiet pceſſus debito modo cõ eũ ⁊ pbandũ erit de delicto l' culpa omiſ ſa ut habet̃ in.c.i.in ti.de feudo ſine cul. nõ amit.⁊ in.c.ſãcim⁹.in pn°.ti.quo tẽp. mi.iueſti.pc.de.⁊ in.c.i.in pn.in ti.d natu fe.a qua ſnia põt appellãi ad ĩpatorẽ ⁊ ad aliũ iudicantẽ ſupiorẽ corã quo dȝ appel lans ſe pñtare.ĩ.ſex ebdomodaſ ⁊ poſtea hẽt annũ ad pſequẽdũ ut hẽt̃ i d.c.ſan ximus.⁊ ibi nõ. ¶ Quid aũt dices ſi de licto omiſſo p vaſallũ pter qd puanduſ eſt feudo ipe dñs tacuit dũ uixit nec cõt̃ eũ pceſſit an heres dñi poterit cõtra ipm uaſallũ cãm excitare dic q non ut.s. dixi ⁊ nõ p glo.in.c.i.§ inſup.in.ti.de phi.feu alie.p frede.ar.ad hoc.in.l.oĩmodo.C.de inoffi.teſta.⁊ ibi nõ p glo.⁊ de re.do.l.fi. ⁊ ibi p Cy. ¶ Itẽ qritur puato vaſallo feudo ſuo cui applicet̃ an ſuo dño l' pri oribus agnat. Aduerte q h qſtio ẽ ual de nõ.⁊ breuit̃ ſic ocludẽdo in ea diſtin gue. Aut uaſall⁹ peccat dliquẽdo aut in extraneũ alienãdo a debito tpe iueſtitu rã ñ petẽdo pmo caſu aut peccauit i dñm ⁊ tũc redit ad ipm ſolũ in pmiũ ſue iiu rie filijs ⁊ agnat.uaſalli penit⁹ exclus. ut in.d.c.i.§ deniq; ſepe.ti.que fuit p^a cã bñ. amit.⁊ in.c.i.ti.an ille qui itẽ.fra.do.ſui. ſiue feudũ fuerit paternũ ⁊ antiquũ ſiue nouũ ut ibi nõ p glo.⁊ Iaco.de belui. ad qd facit etiã qd nõ in.c.ſi uaſallus.ti ſi de feu.fue.otro.qd ſic dẽt ĩtelligi ⁊.c.i.ſi ua ſall^s.feu.puc.cũ ſi. Aut peccauit in extra neũ ⁊ tũc deferet̃ eius agnat.filijs ipius uaſalli pmi grad⁹ exclus ut i.d.§ dniq;. ꝟ.R.⁊ in.d.c.ſi uaſall⁹ cum ſi.alle.s.veꝝ qd dixi qñ deliquit in dñm q feudũ rd^t ad ipm libẽ dẽt ĩtelligi in uaſallo laico.i clerico aũt uaſallo puta ẽpo l' abbate d^c q qauis redeat ad dñm tamẽ nõ retiebit illud niſi durãte uita ipiuſ clerici dliquẽ tis quo defuncto redibit ipm feudum ad eccl'iam q delictũ plati non dẽt in dãnũ

eccl'ie redũdare ut hẽt̃ in.c.i.i fi.d capi. corra. ¶ Z°. caſu pncipali cũ uaſall⁹ pecca uit alienãdo in extraneũ tũc olim diſtin guebat̃ an totũ l' ptẽ alienaret.⁊ an ti° uẽditois l' ad liuellũ ut plene dicitur et diſputat̃ p glo.in.c.i.§.i.in ti.de ſuc.feu. ⁊ in.c.i.§ itẽ ſi fuerit.in ti.q.mo.feu.amit. ⁊ in.c.i.§.⁊ ſi cliẽtul⁹.ti.de alie.feu.ſ iure lottarij quo oĩs alie° fuit ĩdiſticte phibi ta feudũ paternũ defert̃ ceteri.agnat.ua ſalli eius filijs ac dño excluſis qui agnati filijs pdictis excluſis ſtatĩ poſſunt ipſum feudũ alienatũ reuocar̃ ⁊ uẽdicar̃ ab em ptore iur̃ ea que nõn.in.c.i.§ porro.in ti. qualit̃ olim.feu.po.alie.⁊ in ti.p quoſ ſi. ĩueſti.c.i.§.ſi ⁊ res.⁊ meliuſ in.c.tiu⁹.ſi de feu.fue.otro.vbi aũt agnati nõ ſupeſſent tũc redit ut pdixi ad dñm ut in.c.ſi.que fuit pma cã bñ.amit. que diſtictio locũ hẽt ſ^m iura pdcã lottarij ante oſtitutõeȝ frederici ĩpatori ſ hodie ſm aliquos qꝝ opi.ſequit̃ pc.cer.⁊ bal.p.c.ex pte.ext̃ de feu.p oſtõȝ frederici ĩdiſticte ac libẽ rdit ad dñm oĩbus filijs ⁊ agnat.exclus ut in .c.ĩpialẽ.§ calidis.in fi.de phi.feu.alie. p frede.⁊ ita etiã ſm iura h nouiſſima põt ĩtelligi.d.c.i.§ fi.que fuit pma cauſa bñi amit.⁊ in.c.i.ſi inter dñm ⁊ emphi.⁊ i h aſſilat̃ rei emphi^c alienate dño irrequi ſito que redit ad dñm ut.l.ſi C.de iure. emphi.uel forte melius dic q agnati ho die dño pferũt̃ ut olim ſm nõ.p glo. ⁊ Ia.de bel.i ti.de ſuc.feu.ne culpa uni⁹ ali is ſit dãnoſa. Et in hoc dr̃t a re emphi^ca alienata que oĩbus exclus reuertitur ad dñm ut.l.fi.C.de iure.emphi. ¶ Z°. caſu põt diſtigui ut in pcio cãu.uel dic q re dit ad ſolũ dñȝ p tex.in.d.c.i.§ p.ſi quis de phi.feu.alie.p frede. ¶ Sȝ pone q oc caſione pdictoꝝ ſup ipo feudo orit̃ intẽ uaſallũ ⁊ dñm otẽ° quis erit auditor et iudex opetẽs ipius qõis.diſtigue ſm eũ dẽ Ia.ut p eũ nõ.in.c.i.in ti. de iueſti. in ma.fac.⁊ ibi p bal. aut ẽ oten° iuitẽ inter plures maiores uaſallos qui pprie capita nei appellant̃. ut ſunt duces marchiões ⁊ comites.⁊ tũc eoꝝ eſt iudex ⁊ auditor ĩpator.ut in.c.i.in ti.apud quẽ uel quos cõtra feu.fi.de.⁊ in ti.de le.cor.c.i.in pn°. Aut eſt otrouerſia inter alios ĩferiores uaſallos ⁊ tunc aut oſtat ambos eoꝝ cõ tendẽtes eſſe uaſallos eiuſdẽ dni q dñs ⁊ ipi ſic eſſe fatent̃. ſi queſtio ſola eſt de aliqua pte feudi uel circũſtãcijs eius. et tunc domin⁹ eoꝝ eſt iudex opetẽs ut in

c.i.§.p̄.in ti.de p̄hi.feu.alie p̄ frede. Aut
ↄſtat unū ſolū ex his eſſe vaſallū de ali-
quo alio feudo ſup̄ q̄ nō ē qō ſ ſo[m] ē qō
ō alio feudo ⁊ tūc pares curtis ſūt iudi
ces ↄpetētes ut in.c.i.2°. R̄ apud quē uel
quos controu.feu.diffi.⁊ in ti.de le.cor.
c.i. Aut eſt dubiū quis eorū ſit uaſallus
⁊ tūc aut ambo p̄tendūt unū ⁊ eundē in
ueſtitorē ⁊ dn̄m aut p̄tendunt diuerſos
inueſtitores ſeu dn̄os. p̄mo caſu ſ̄dīſtin
guitur aut uterq̧ litigātiū allegat ħ feu
dum eſſe ſuum ꝓpriū ⁊ nouū ⁊ tunc erit
iudex ↄpetenſ ordinari⁹ uel arbiter ut d
c.i.§.i.de le.cora. Aut uterq̧ dicit eſſe an-
tiquū ⁊ tūc dn̄s feudi iudex ↄpetēs erit
ut in.c.i.ti.de iueſti.i ma.facta. Aut vn⁹
dicit feudū eſſe antiquū alius uero dicit
eſſe nouū ⁊ ꝓpriū ⁊ tunc de iure antiquo
non domin⁹ ſ̄ iudex ordinari⁹ ul' arbiter
erit iudex ↄpetēs ut in. d.c.i.in p̄n.de in-
ueſti.in mari fac. hodie autē de iure nouo
cognoſcant de cauſa pares curtis ut in ti.
an ap.mō.uel curiā.c.i. ¶ 2°. caſu p̄ncipa-
li cum ꝓducūt diuerſos iueſtitores tunc
iudex ordinari⁹ uel arbit' de eorū cauſa
cognoſc̄ ut i.d.c.i.in p̄n.ō l.cora. vbi au
tem eſſet ↄtrouerſia inter vaſallū ⁊ aliū
quē ↄſtat n̄ eſſe vaſallū tunc iudex ordi̅a
rius de cauſa cognoſcet ut in.c.i.in.ti.ō cō
trou.inter vaſallū ⁊ dn̄m. Si uero cōtro
uerſia eſſet inter vaſallū ⁊ dn̄m tūc pāeſ
curtes cognoſcūt ut in.c i.ti.de ↄtro.feu .
ap.par.ter.⁊.c.i.§.fi.de p̄hi.feu.alie p̄ fre.
de quibus oībus ⁊ alijs pluribus uide
que nō.p̄ Inno.in.c.cete℞.ex̄ de iudi.⁊ ī
.c.ex trāmiſſa.de fo.ↄpe. p̄dicta aūt proce
dunt quādo eſt ↄtrauerſia ſup̄ petitorio
Quid ergo ſi fuerit ↄtrauerſia ſup̄ ſolo
poſſ° feudi an dn̄s ē iudex dicit bal. q̄ nō
in.d.c.i.de iueſti.in ma.fac.all'at glo.bar .
in.d.c.cete℞. Et ſ̄dit q̄ ſi domin⁹ ſpolia
uerit vaſallū q̄ cauſa iſta erit tractāda co
ram iudice ordinario. ſ̄ ad quē appellan-
dum ſit ſentētia lata ſuper feudo nō.per
Inno.in.d.c.cete℞. ¶ Querēdū ſupereſt
an in huiuſmodi feudalib⁹ cauſis ſit li-
bellus offerend⁹. ⁊ dicendū eſt q̄ ſic per
regulam gn̄alem in auc̄ offerat'. C.de li-
tis ↄti.ſed non iurat' p̄ dn̄m de calūp.q̄ñ
eſt queſtio inter dn̄m ⁊ vaſallū ut in .c.
ſacramentū.§.in quibus.ti.de conſue.rec.
feu. Sed pone q̄ ſup̄ re data in feudum
eſt ↄtētio inter vaſallū ⁊ extraneū. ⁊ fera
tur ſn̄ia ↄtra vaſallū l' fuit p̄ vaſallū fc̄ā
trāſac° an ħ trāſac° l' ſn̄ia noceat dn̄o dic

q̄ ſic quo ad utile dn̄m tm̄ ip̄ius vaſalli
quo aūt ad directū nequaq̄ ut habetur
in.c.i.§.rei autē.in ti. de iueſti. de re alie.
facta.⁊ in.c.ſi vaſallus.de ſuo ti° ſi de feu.
fue.ↄtrau.⁊ in.c.i.ti.de ↄtra.inter va.⁊ ali
um cū multi ſi . ¶ Quid ergo ſi res feu
dalis fuerit euicta p̄ ſn̄iā ab ip̄o vaſallo
an poterit regreſſum habē ↄtra dn̄m . de
euictione diſtigue aut vaſallus tp̄e quo
fuit de feu.iueſtit⁹ ſciebat rē ip̄am eē ali-
enā ⁊ tūc fuit in culpa accipiēdo . vn̄ nō
poterit de euictiōe agere niſi ſp̄ale pactū
ſup̄ ħ itercefferit aut ignorauit rem eſſe
alienā ⁊ tūc aut vaſall⁹ d̄nūtiauit dn̄ō li
tem ſibi motā ⁊ tunc agere poterit de eui
ctione aut non d̄nūtiauit ⁊ tunc agere n̄
poterit ut hec oīa hn̄t' in.c.i.in p̄n.in ti.
de inueſti.de re.alie.fac.⁊ i.c.i.ti.ſi.ō feu.
uaſal.inter.fue.cui diſtictiōi ↄſonat etiā
ius cōe romano℞ ut nō.in.l.ſi fundū. ſci-
ens. C.ō euic.cum ſi.⁊ uide quod nō Ia
de bel.in.c.i.in ti.p̄ quos.fi.inueſti.x.op
2°. ſ̄ pone q̄ vaſallus clādeſtine uꝫ p̄ vio-
lentiā amiſit caſtrū quod hēbat i feudū
an poterit agere de euicti cōtra dn̄m d°
q̄ non ut in.l.fi. C.de acti.emp.⁊.l. ſi per
iprudētiā.in p̄n.ff.de euic. ¶ Quid autē
ſi poſtea dn̄s recupauit ip̄m caſtrū a ſpo-
liatore an tenebit' illud vaſallo reſtituē
Quidā diſtiguūt uꝫ vaſall⁹ fuit i culpa
p̄dendi caſtrū q̄ nō adhibuit debitā cu-
ſtodiam ⁊ tunc ſibi imputet nec hoc caſu
tenebit' dn̄s ad reſtitutōe℥ aut nō fuit i
culpa ⁊ tunc tenet' dn̄s reſtituere. Sed
dicendū videt' indiſtīcte dn̄m ad reſtitu
tionē teneri ar.l.ij.ff.de ↄdi.ſine cau .et.l.
ſi is.qui in p̄n.⁊.l.in ↄmodato §.fi.ff. cō-
mo.cum ſi. Alij diſtiguūt aut p̄ueit res
ad dn̄m ex cauſa lucratiā ⁊ tūc tenet' r̄ſti
tuere aut ex cauſa honoroſa et tunc non.
Rurſum querit' dc̄m eſt ſupius lōgam
eſſe drām inter feudū antiquū ⁊ nouum
ſed pone ut ſepius fieri uidi ecce q̄ ali-
quis de nouo inueſtit' in feudū ō caſtro
hoc exp̄ſſo tanq̄ de feudo paterno auito
l' p̄auito ſic q̄ tanq̄ paternū et auitiquū
eſſe cenſeat' nūqd p̄ talia verba aſſumet
naturā feudi antiqui ⁊ paterni. videt' q̄
ſic q̄.l.tradita in ↄtractu ſeruāda eſt ut ī
l.traditiōibus. C.de pac.⁊.l.legem.co.ti.
⁊.l.i.§.ſi ↄuenerit.ff.de po.cum ſi. ¶ In cō
trariū facit q̄ p̄ talia uerba ꝓteſtatiua nō
tollit' ueritas ip̄a ut.l.ſi forte.ff.d caſtrē.
pecu.⁊.l.nemo pōt. de leg.p̄mo cum ſi.
bal.uero uidet' ſentir̄ q̄ aſſumat naturā

feudi paterni . et ob hoc in eo ſuccedant
agnati ut p eũ nõ.in.§.ſi denũtiauerit in
gl.in ti.an agna.l' fi.de repu here.c.i. ⁊ al
legat i ar.l.fi.C.de bo.ꝗ liber.⁊ idẽ firmat
in.c.i.de alie.feu.pa.p⁹ pn.ibi ex̃ nõ.ꝙ ſi
rer ↄcedat ꝫ.ar.i.l.q̃cũꝗ.C.de oi ag.def.

¶ **Quare cũ predi**
cta.Hec ẽ ↄclu° li.ad quã ſp adũtẽdũ ẽ.

¶ **Cum oibus** ſuis iu-
ribus.

Que autẽ ſunt illa iura dcm̃ ẽ . ſ. Sed
quid in fructibus rei feudal' uide qd ẽt
ſ.dixi ⁊ tradit' i.c.dño guerrã §.hiſ dix
ti.hic finitur.l.incipit ↄſue . Sed quid
erit de melioramẽt.factis in ipa re feuda
li uide quod.ſ.dixi ⁊ habet' in.d.c. dñõ
guerrã.§.ſi uaſall⁹. Sed qd dices de alijs
accremẽt.factis ipi rei p alluuionẽ l' aliť
an cedãt lucro dñi l' vaſalli diſtigue ſm
Ja.de bel.ut p eum nõ.in.c.i.§.ſi quis de
manſo.ti.de ↄtra.inueſ. Aut incrementũ
accedit ipi rei feudali facto vaſalli ꝗ caſu
fortuito p̃ cãu ſbdiſtigue ꝗ tl'e icremtũ ẽ
ſepabile a re feudali l' ñ.p̃ mõ tc ptinet
ad vaſallũ nec ſequit' feudũ.ſi aũt ſit iſe
pabile tunc accedit feudo ut in.c.i.§ ex ↄ
trario.in ti.de iueſti.de re al' facta . et ibi
nõ . ¶ 2°. caſu principali vꝫ cum cãu for
tuito accreſcit ut puta p alluuionẽ ⁊ tunc
ſbdiſtigue aut dñs iueſtiuit vaſallũ cum
omni icremẽto ⁊ hoc eſt certũ ⁊ tũc pti-
net ad ipm vaſallũ iure feudi ut in.d.§.
ſi quis de manſo.in fi.§.rurſum. Aut in-
ueſtiuit ſine icremẽto ⁊ h eſt certũ. ⁊ tc
aut eſt icremẽtũ latẽs aut apparẽs. pmo
cãu ptinet ad vaſallũ.2°. caſu ptinet ad do
minũ ar.l.ſi fundi.§.i.⁊.l.vſufruc.ff.de v-
ſufructi.⁊ de cõdi.ſine cã.l.i.§.fi . Aut eſt
dubiũ ⁊ tũc ſbdiſtigue aut dñs aliquid
ſibi reſeruauit in feudo aut nihil.primo
cãu aut icrementũ eſt latens ⁊ ptinet ad
vaſallũ.aut ẽ apparẽs ⁊ ptinet ad dñꝫ ut
tradit' i.d.§.ſi quis de mãſo.2°. caſu cum
nihil rſuauit ⁊ tũc ꝗ vaſall⁹ poſſidet ipꝫ
tl'e icremẽtũ ⁊ ſtat' eius ſacra° an fuerit
de eo iueſtit⁹ l' nõ.ut.d.§.ſi quis de mãſo
in fi.aut ñ poſſidet ⁊ tũc hẽt neceſſe pba
re p pares curtis ſe fuiſſe de h icremento
iueſtitũ quo nõ pbato ptinebat ad dñm
ut in.d.§.ſi quis de mãſo.§.ſi ſi dominus
cum ſi.ibi nõ. ¶ Sequitur forma li.q̃
agitur actione tutele &c.

¶ Forma libelli quo agitur ad reddendã
rationem tutele .

Corã uobis
d.b.agit ⁊ in iure propo
nit Jaco.de ferrarijs de pa
pia ↄtra.⁊ aduerſus egre
giũ doctorẽ dñm Ja. mangrariam ⁊ quã
libet pſonã p eo ⁊ eius noie in iudicio
legitĩe ↄparentẽ dicẽs ⁊ ꝓponẽs idem Ja
ꝙ quõdã roglerĩ⁹ eius pater in ſuo ultĩo
teſtamẽto fecit ↄſtituit ⁊ ordinauit eũdẽ
Ja.tũc pupillo ſuos tutores ⁊ curatões
nec non ⁊ executores dicti ſui teſti p̃fatũ
dñm Ja.ac dñãꝫ beatriciã ipius Ja.mrẽꝫ
anologiſtas ⁊ ſine iuentarij ↄfectione ac
rõe reddẽda qui tamẽ dñs Ja.magra. et
dicta dña beatricia ipam tutelã ſolẽniter
acceptarũt ⁊ fecerunt cum debita ſolẽni-
tate iuẽtariũ de bonis omnibus ⁊ rebus
dicti Ja.actoris. ⁊ ſbſequẽter geſſerunt et
adminiſtrauerũt dicta bona ⁊ res uniũſas
dicti Ja.actoris. tam iñ tempus ſue pupil
laris etatis ꝗ̃ poſt uſquequo peruenit ad
etatẽ xviij.ãnoꝝ fruct⁹ reddit⁹ et pũe
tus ipoꝝ bonoꝝ recipiẽdo ⁊ hab̃do ⁊ de
eis faciẽdo ⁊ diſponẽ° put eis viſũ fuit.i-
ſup dicit ⁊ ꝓponit ꝙ p̃dictus d. Ja.ſimul
cum dicta dña bea.executõis noĩe p̃cõ
mlta bona ⁊ varias pecuniaꝝ quãtitates
diſtribuerũt iuxta formã dicti teſti. de q
bus quidẽ taliter geſtis ⁊ adminiſtrat.per
eos tutorio curatorio ac d.executõis no
mine.nec nõ ⁊ de reb⁹ ꝓprietatib⁹ ⁊ bõis
in ipo iuẽtario deſcriptis ⁊ alijs.de quib⁹
ſupra p̃fatus dñs Ja.manq̃.nullam fecit
nec reddidit debitã roẽꝫ Ja. ferrãio ſ°
nec reliqua reſtituit prout de iure tene
tur. ꝗnimmo p̃dictã roẽm ⁊ alia ſ° fa-
cere ⁊ adiplere recuſauit.pñcipaliť ꝗ re-
cuſat idebite ⁊ iiuſte. quare cũ p̃dcã uẽa
ſint petit ⁊ reqrit p̃fatus Ja.a uobis d.b.
vicario ãidicto q̃ten⁹ p ueſtrã diffinitiuã
ſniam ⁊ oi alio mõ iure via ⁊ forma qb⁹
meli⁹ fieri põt ↄdẽneri ⁊ ↄdẽnatum iuris
remedijs ↄpellari ſupſcriptũ. d. Ja.mãq̃.
ad faciẽdũ ⁊ reddẽdũ.d. Ja.plenã ⁊ ↄbi
tam roẽm p̃dicte tutele cure ⁊ executõie
nec non ad ſoluendũ tradendũ ⁊ reſtitu
endũ ipi Ja.de fera.omnia ⁊ ſingula bo-
na in d.iuentario appõita ⁊ deſcripta ſil'
cum fructib⁹ ⁊ pũẽtib⁹ p ipm do. Ja.hitis
⁊ pceptis ex bõis ⁊ ꝓprietatib⁹ ãidictis
⁊ cum reliquoꝝ omniũ itegra ſatiſfact.

ac dãnis intereſſe ⁊ expeñ deducendũ in pſenti iudicio omne ſuum ius ſaluo iuř ꝛc non aſtringens ſe ꝛc.

Q Ozam uobis

Valde piculoſum é hui⁹ tutele ac cure ⁊ executorie officiũ put iferiuſ declarabit̃ ideoq̃ ꝙ quilibet ſapiẽs fugeret. nec tali officio ſe imiſcere uoluerunt iura uolũt ꝙ certe pſone cogãt̃ aſſumẽ hoc officiũ tutele niſi aliquã iuſtam ⁊ approbatã hẽant excuſatõem ut in ti. C. et ff. ⁊ inſti. de excu. tu. Eſt itaq̃ ſciendũ ad pleniorẽ huius doctrinam ꝙ tutorũ tria ſunt genera quidã ſunt tutores teſtamẽtarij ex eo ſic nũcupati ꝙ in teſtõ dati de quibus loquit̃ totus ti. C. ⁊. ff. de teſta. tu. Quidã uero ſunt legitimi hoc eſt ab ipã lege ad tutelã uocati. de quib⁹ loqt̃ totus ti. ff. ⁊. C. de legi. tu. Quidã autem ſunt datiui hoc eſt a iudice ordiario ↄſtituti de quibuſ dicit̃ p totũ ti. ff. ⁊. C. qui dari tuto. poſ. ¶ 2°. pſciendũ eſt ꝙ inter has tutelas viꝫ teſtamẽtariã legitimã et datiuã eſt dare ordinẽ. nam ex ordine eſt ut pmo pferat̃ teſtãria oibus alijs tãq̃ dignior. 2°. ꝙ deueniat̃ ad legitimam. 3°. ad datiuã. nam defert̃ tutela eo ordine quo hereditas defert̃ ut inſti. de legit. patro. tu. poſt pn. ⁊. ff. de legit. tu. l. i. in pn. ⁊ ad hoc facit. l. ſi quis ſb ↄditõe. ff. de teſta. tu. ⁊ ibi p glo. dy. ⁊ bar. ⁊ nota. etiã p glo ⁊ Cy. in Rea ⁊. l. i. C. de teſta. tu. ¶ 3°. eſt ſciendũ ꝙ habẽti tutorẽ teſtãriũ uł legitimũ non datur tutor p iudicẽ ut. l. licet. C. in. qui. ea. ha. tu. da. non poſ. niſi i certł. caſib⁹. ꝟbi gratia. ſi prionũ eſſet ita ãplũ ꝙ unus ſolus nõ ſuff. ceret ad adminiſtratione tunc alius adiũgi poſſet p iudicem uł ſi teſtamẽtari⁹ tutor abſens eſſet ⁊ ſiꝰ ut hẽtur in. l. ꝑpter. cum ibi nõ. C. eo. ti. Sꝫ curator curatori regulariť põt adiũgi. ut. ff. de tu. ⁊ cura. da. ab hiſ. l. neutri. §. fi. ⁊ q̃ ſit rõ diuſitatł. nõ p gl. i. dcã. l. licet.

¶ In ſuo ultimo teſtamẽto

Ex hoc collige ꝙ iſte dñs Ja. mãga. fuit tutor teſtamẽtari⁹ ⁊ hoc ſi teſtm̃ fuit ſolẽne ubi ꝫ autẽ eſſet minus ſolẽne ł datuſ eſſet in epł'a uel codicillis tunc nõ valẽt ipo iure datio tutori. ſ; r̃cõualeſceret ex ↄfirmatõe iudicis ut nõ p Cy. in. l. ij. C. de teſta. tu. l. ij. C. de confir. tuto. niſi dat⁹ eſſet ẽm aliquos in minus ſolẽni teſtõ liberis filijs teſtatorum p. l. hac cõſul. §. ex impfecto. C. de teſta. licet alij ↄtra quoꝝ opi. ſequit̃ Cy. in. d. l. ij. de teſta. tu. Sed uerior eſt opiõ pcedẽs ꝙ ſi licet patri iť filios etiã minus ſolẽniter diſponere de vniuerſa hereditate qđ maius eſt quãto fortius đ tutore qđ minus eſt. mater aũt filijs ſuis dare tutorẽ nõ põt niſi eos heredes inſtituat quãq̃ datus poſſit p iudicem ſ; ñ cogit̃ ↄfirmari ut hẽt̃ i. l. mater C. de teſta. tu. ⁊. l. i. C. de cõfir. tu. cum ſi. ceſſante ergo teſtãrio tutore fit locus legitimis inter quos etiã legitĩos eſt dare ordinẽ. nam pmo loco defert̃ tutela illi cui defert̃ hereditas ipius pupilli. ut in auč ſicut hereditas. C. de legit. here. idq̃ mater pupilli ſi uelit admittit̃ ad tutelã ⁊ ceteris antefert̃ in cura. ut notat gl. in auč mri ⁊ auie. C. quãdo muli. tute. offi. fun. po. Et eodẽ modo pfert̃ in cura. ut notat gl. in. d. auč matri. ⁊ hẽt̃ in auč ut ſine ꝓhi. ma. debi. §. i. colla. vij. ⁊ in auč de here. ab inteſ. §. ex his. ⁊ ibi p Ja. de bel. debet tamẽ ſe obligare ⁊ ſua ⁊ renũtiare ꝓut ibi diſponitur. ⁊ hec locũ habẽt ipa ſtante in viduitate. ea aũt trãſeũte ad 2ª uota expirat eius tutela ⁊ cura ut in auč ſacram. ⁊. l. ij. in. fi. C. eo. ti. Extranei aũt tutrix regulariť mulier eſſe ꝓhibet̃ ut. l. iure noſtro. ff. đ teſta. tute. ⁊. l. i. C. quãdo mu. tu. offi. fun. po. Et ꝙ diri eius tutelã finiri p tranſitũ ad 2ª vota locũ hẽt etiã ſi fuiſſet tutrix in teſtõ ↄſtituta ẽm cõẽm ⁊ uulgarẽ opi. licet Dy. ↄtra. teneat ut rfert Cy. plene in. l. oẽm. C. ad tercuł. q̃ caſu tenet̃ ipa mater ſic trãſiens ad ſcđa vota petere ⁊ decerni facer̃ p iudicẽ alios tutores ipi filio ſuo ał ſi decederẽt i pupillari etate puaret̃ eius ſucceſſione qđ eſt nõ. ⁊ ĩfinite mulieres iuri. ignare remanent in h deceptæ unde p ſtatutũ ſcm̃ eſſet eis ſuccurrẽ ut tangit̃ ⁊ habet̃ in. d. l. oẽm. ⁊ in. l. ſciant. C. de legit. here. Fallit tamẽ h ſi pupill⁹ hẽret aliũ tutorem teſtãriũ ꝙ tũc excuſata eẽt. ut in. l. credendũ in pn. ff. qui pe. tu. idẽ ẽm aliquos ſi pupillus hrẽt aliũ legitimũ ⁊ habilẽ ut ꝓbat̃ in. l. cũ iure. C. qui pe. tu. quã opi. firmat gl. i. l. qui mrẽs. C. ad tercuł. vbi etiã ſunt alij caſus ãnotati in quib⁹ mať excuſat̃. Sꝫ in ↄtrariũ multũ facit tex. in d. l. ij. ꝟ. ſunt aũt. ubi puniũtur ſi ñ petierunt eos qui ex. ll. ſunt defenſores ꝛc. ff. q pe. tu. facit. l. cũ a mribus. C. eo. ti. pmam opi. tenuit bar. in. d. l. ij. ⁊ in. l. i. §. ſi mať. ꝟ. ꝙ ſi pater. ff. ad tercułł. licet ẽm eum

debeat uel ſtatim renūtiare uel adminiſtrare ut legitimꝰ in tutela poſſit ꝯſtitui. Ex quibus hēs notare unū caſum quo mulier filij ſucceſſiōe ꝑuatur alias diri in ti. de here. ab inteſta. dela. quos poīt Cy. in. l. i. C. de. ſcd̄is nup. ⁊ ibidē ꝑ gl. ⁊ in auc̄ ibi poita. Sed hic inſurgit dubiū an huiuſmodi pene q̄ īfligunt a iur. ꝓpter trāſitū ad ſcd̄a uota ꝑ ius ciuile ſint ꝑ ius canonicū correcte iuxta dcm̄ pauli quo ſcribitur mortuo uiro mulier nubat in dnō. Et breuiter diſtiguendū eſt ſm Inno. ⁊ hoſti. ut ꝑ eos nōtur in. c. p. ⁊ fi. de nup. Quedā ſunt pene que infligunt propt nimiā feſtinātiam nuptiaꝝ ſcd̄aꝝ. ut qa mulier nubat īͣ tempꝰ luctus qd̄ eſt ānꝰ ⁊ iſte pene hodie ſunt correcte ⁊ remiſſe. Quedā ſunt pene que infligūt eo ſolo reſpcū qꝛ nubūt ⁊ iſte firme durant omni iure vnde iſta pena ꝑuatiōis hereditatis ꝙ nubit ñ petito tutore adhuc durat omni iure. Diceret quis quare magis vno cāu q̄ȝ alio cū utrobiqꝫ uideatur libertās nubēdi infringi dici pōt ꝙ ꝑmo caſu agebatur de ꝑiudicio mulieri. 2º de ꝑiudicio 3ᵉ ꝑſone. Sed adūte ad vnū ſingulare ꝙ quando mulier eſt in caſu quo ei ſaluū eſt ius ſuccedēdi ab inteſtato filio in pupillari etate defuncto ꝙ nō ſuccedit ipā mater que tranſiuit ad ſcd̄a uota in pleno dnīo bonoꝝ paternoꝝ ſed in ſolo vſufructu. In aduētitijs aūt ipiꝰ pupilli ſuccedit pleno iure ⁊ hāc penam patitur qꝛ ad ſcd̄a vota trāſiuit ut ē tex. nō. i auc̄ de nup. § hinc vobis. ⁊ nō ꝑ gl. ⁊ Cy. in l mater. ⁊ ibi tex. C. ad tertul. ⁊ in auc̄. ex teſtō. C. de ſcd̄is nup. Quid ſi mater eſt vidua ⁊ uult acceptare tutelā filij ſui. ſupereſt aūt auus paternuſ ipius filij q̄ritur an mater ipi auo in tutela ꝑferatur glo. in auc̄ de here. ab inteſ. § i. ⁊ in. d. auc̄ mri ⁊ auie videtur ſentire ꝙ ſic quam opi. ſequūtur quaſi cōiter doc. ſꝫ Ja. de bel. determinat ꝯtra. in auc̄ de here. ab inteſ. § fi. et idem dicit ubi ſupereſt auuſ ⁊ auia nam ſemꝑ in tutela maſculi aſcendētes legitimi ꝑferri debent feīs ⁊ quātū ad hoc iura antiqua remanēt īcorrecta qꝛ in ſolis collateralibus corrigūtur quo ad matrē ⁊ auiā tm̄ ut colligitur in. d. § fi. nō aūt in aſcēdentibus. nec ob. ꝙ tutela defertur eo ordie q̄ defertur hereditas uel ſucceſſio ꝙ rūdetur ꝙ ille ordo attēditur quo ad matrē ⁊ auiā inter ſe ⁊ etiā quo ad collaterales cognatos ñ quo ad legitīos aſcendentes ſm cū

⁊ hec opi. videtur magis iuri ⁊ mēti cōditoꝝ. l. ac equitati ꝯuenire q̄ȝ. l. ꝑcedēs. Deide queritur an ſicut datur tutor i teſtō ita dari poſſit curator dic ꝙ nō ſed datuſ de facto ꝑ decretū iudici. ꝯfirmatur ut iſti de cur. § i. ⁊ l. curatorē. in ꝑn. C. de neg. geſ. ⁊ l. p. in. fi. C. de teſta. tu. Ulteriꝰ queritur utrū tutor teſtārꝰ aut legitimus uel datiuꝰ poſſit ſtatim adminiſtrare alio nō requiſito dic breuiter ꝙ tutor ⁊ curator āteq̄ȝ adminiſtratiōi ſe interponāt uel imiſceant tenentur facere quiqꝫ. ꝑmo dēt facere ſcribere inuētariū bonoꝝ pupilli uel adulti. 2º dēt adminiſtratiōem aſſumere de licētia iudicis ⁊ decreto. ⁊ hec duo ꝓbātur in. l. tutores. C. de admi. tu. ⁊ l. tutor. qui repertorium in ꝑn. ff. de admi. tu. cum ibi notatis et. l. fi. C. arbi. tuto. ⁊ l. fi. C. de cur. fur. ⁊. C. de epi. audi. l. de creationibus. et ibi ꝑ Ja. but. 3º dēt iurare. utilia facere ⁊ inutilia ꝑtermittere. ut in auc̄ ut hi qui obli. ꝓhi. re. mi. coll. vi. § fi. Quarto debet ſatiſdare rem pupilli uel minoris ſal. for. ut. l. ſꝫ ſi ad pñs. in fi. ff. rē pu. ſal. fo. ⁊ l. legitīos. ⁊ ibi nō. in ꝑn. ff. de legit. tu. Quinto dēt ꝑmittere ⁊ fideiubē pupillum indefenſum nō relinquere ut. l. fi. § defenſionē. C. de admi. tu. quos oēs caſus nō gl. i. d. l. tutōeſ. ⁊. d. l. tutor q reꝑtoriū. Nunc aliqua uideamꝰ circa ſingula ſuꝑdicta. Et primo circa iuentariū queritur q̄ ſit pena non faciētis iuentariū. R. ꝙ ē duꝑma ꝙ repellitur ab agēdo ⁊ tāq̄ȝ ſuſpectꝰ remouetur ab officio. ut. l. fi. C. arbi. tu. et l. iij. § tutor q reꝑtoriū. ff. de admi. tu. 2º ꝙ dēt eū iuratur i litē ut. d. l. tutor q reꝑtoriū ff. de admi. tu. ⁊. l. p. ⁊ fi. C. de in lit. iur. niſi ſibi eſſet ꝯfectio iuentarij a teſtatore remiſſa ut in. l. fi. § illo. C. ar. tu. licet āte ipſ ius iuentarij ꝯfectionē poſſit gerē illa q̄ ñ recipiūt dilationem ut in. d. l. tutor. Amplius q̄ritur qñ dēt fieri inuentarium ⁊ quidē tex. in. d. l. tutores. C. de admi. tu. dicit ꝙ mor. qd̄ exponitur multipliciter ſm quoſdā. tamē ſm cōem opi. dēt intelligi cū citiꝰ ꝯmode fieri pōt. ar. l. hec conditio ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ nō. ꝑ Cy. in. d. l. tutores. ⁊ bar. in. d. l. tutor. q repertorium. Sed an facere teneatur ipe tutor inuētariū ante aditam hereditatē dicit gl. in. d. l. tutoreſ. ꝙ ñ quā opi. ꝓbāt quidā qꝛ hereditas adiri non pōt niſi tutori auctoritate inſti. de auto tu. § ſꝫ neqꝫ. l. ſi infanti. C. de iure. delibe. quā interponē non poterit niſi ꝑus facto inuētario ut. d. l. fi. ar. tu.

Quar̄ dicūt iſti potiꝰ fieri debē iuētariū
in quo pro iſto pncipio ſolū ponetur ꝙ
repit̄ talē pupillū ius hrē adeūdi here/
ditatē talis patris uel aui ipſius pupilli
quo facto adibit hereditatē pupillus cū
tutoris auctoritate. ⁊ deinde i ipſo iuētario
poſtea ponet ſingularit̄ oīa bona hēdita/
tis pdicte ⁊ de his plene tradit̄ p glo. ⁊
tangit̄ p Cy. in. d. l. tutores. ⁊ hec in pu/
pillo locū hn̄t qui non eſt in patria ptāte
al' aūt ſi eēt in patris ptāte tūc ſm q̄ſdā
exiſtētia ſui heredis adeo ꝯfirmat datioȝ
tutoris ſicut ꝯfirmat tabulas pupillares
ſiēq; n̄ eſt aditio neccīa ſi ſufficit ꝙ tutor
faciat inuētariū. de quo plene uide p Cy
in. l. ij. C. de teſta. tu. Sed ultra queritur
coram quo fieri dēt hoc iuētariū breuit̄
dic ſm glo. ꝙ corā iudice ut nō. in dcā. l.
tutores. verū tn̄ ſm opi. oīm doc. dic ꝙ
ſufficit fieri p pubm tabellionē extra iudi
cium ⁊ ſic cois huat ꝯſuetudo ut ibi nō.
p Cy. ⁊ p bar. in. d. l. tutor. qui reptoriū.
ſecus aūt eſt in inuentario qd̄ fit p hēdē
nam illud eſt fiendū corā iudice ut. l. fi.
C. de iur. delib. Et pdcā que dcā ſunt in
inuētario tutoris facto extra iudiciū pce
dunt quātū ad cōmodū l' incōmodū ip
ſius tutoris ⁊ pupilli. quātū aūt ad debi/
tores ipſius pupilli in inuētario nomīatī
ut poſſint ex iuētario ꝯueniri r̄qrit̄ ꝙ fcā
ſit corā iudice ⁊ citatis ipis debitoribuſ l'
pn̄tibꝰ ⁊ non ꝯtradicētibꝰ ut in. l. cyrogr̄-
phis. ff. de admi. tu. ⁊ nō. p Cy. ⁊ per bar.
ubi. ſ. ¶ Adhuc querit̄ que ⁊ qual' reſ
⁊ qua forma ponēde ſunt in inuentario
tex. dicit in. d. l. tutores. ꝙ ponende ſunt
oēs res etiā inſtrā ad pupillū ptinen̄ qd̄
tantū iportat ac ſi diceretur ponēda ſunt
oīa iura corpalia ⁊ incorpalia oēs que ſ'o
tā mobileſ q̄ȝ imobiles p ſigna lat'a ⁊ cō
finia talit̄ ꝙ res reddant̄ certe ita ꝙ ipe
tutor poſſit ex ipo inuētario conueniri a
pupillo tpe rois reddēde. ut. d. l. fi. in. pn
C. ar. tu. ⁊ in. l. ſi rem. in pn. ff. de rei. ven.
veꝝ tamē nō tenet̄. necio ipe tutor i ſuo
inuētario ponere noīa creditorū quibus
pupillꝰ ē obligatꝰ ar. l. fi. C. de ali. pu. pſ.
Sȝ nᵉ etiā noīa illoꝝ exponē dēt a qbus
ueritate inſpecta pupillꝰ hrē dēt ſi ō eis
nulla ſunt inſtrā nec pbatoēs ꝙ non pn̄t
dici in bonis pprie inuēta ut dicit ille tex.
ar. inſti. de re. diui. ꝗ. itē lapilli. Si autem
ꝯtigerit ab eis exigi qd̄ deberet̄ tūc illō
exactū poni debet in inuētario tanq̄ȝ res
de nouo repta ut. l. fi. ꝗ tali. C. de cur̄. fur.

Ex quibꝰ oībus patet ꝙ tutor dēt dicē
in inuētario ſe inuēiſſe infraſcripta bona
in bonis taliſ pupilli ⁊c. nec eſt neceſſe ꝙ
dicat ⁊ atteſtetur illa fore ipſius pupilli
ſufficit enī ⁊ melius faciet ſi dicat ſe iue
niſſe ſimr. attamē quibꝰ uis xbis utatur
plenā fidē faciet inuētariū ꝯtra ipȝ tuto/
rē adeo ꝙ nō poſſet dnīi qoēȝ referre ipī
pupillo ut. d. l. fi. ar. tu. ⁊ p h̄ decidit̄ ꝙ ſi
tutor dixerit ſe inuēiſſe talē domū i bois
pupilli que repit̄ aliena ꝙ tutor n̄ tēt̄
ꝙ facilit̄ credere huit pma facie eē i bois
ipſius eo ipo ꝙ reperit illā apd̄ pupillū
⁊ in hereditate patris nec tal' tutoris ꝯfeſ
ſio hēt eum obligare niſi in his rebuſ q̄
de facili pn̄t occultari. in alijs aūt puta i/
mobilibus n̄ opat̄ ꝯfeſſio ultra ueritatē
ſic itelligi dēt dicta. l. fi. ſm doc. ut plene
refert Cy. in. d. l. fi. qd̄ nō. Sȝ qd dices
de illa cotidiana qoē qn̄ teſtōr remiſit tu
tori ꝯfectiōem inuētarij quid opat̄ talis
remiſſio credūt uulgares ꝙ p hāc r̄miſ/
ſionē tutor ſit excuſatꝰ ab oī roē r̄ddēda
ſiue bene ſiue male admiſtrat. Sed certe
multi decipiūt̄ licet enī p hāc talē r̄miſ/
ſionē excuſet̄ tutor a ꝯfectiōe inuentarij
n̄ tn̄ excuſat̄ a rōe reddenda oīm eoꝝ q̄
ad eius manus puenerūt ut pbatur in. l.
quidā decedēs. in pn. ff. de admi. tu. ⁊ ple
nius dicā. j. ſup glo. in. x. analogiſtas. ⁊c. ¶
Habes g̃ unū caſum quo pōt remitti cō
fectio inuētarij viȝ diſpōe teſtōris. ſi alio
mō pōt fieri hec remiſſio viȝ p ꝯſuetudi/
nem l' p l. mūicipalē ⁊ p iudicē ordiariū
cā tamē legitīa interueniente ſicut poſſet
iudex qd̄ plus eſt remittē dationē ⁊ cō/
ſtiᵉᵐ tutoris. ut. ff. ad tercul'. l. ij. ꝗ. tractari.
x. g̃ ſi mat'. ⁊ ar. l. p. C. de ali. pub. pſ. ⁊. C.
qn̄ ⁊ quibꝰ quarta ps debe. l. ij. ⁊ ſic deter
miat Cy. in. d. l. fi. ⁊ bar. in. d. l. tutor qui
reptoriū. An aūt hec remiſſio inuētarij
ꝯficiēdi poſſit ita fieri p p̄rēm legitimo l'
datiuo tutori ſicut fit teſtārio. Cy. dicit
ꝙ ſic in. d. l. fi. ⁊ idē glo. in. d. l tutores. C.
de admi. tu. Sȝ pone ꝙ tutor ut ſicī ſolȝ
cepit inuētariū facere nec pfecit ſi ꝓteſta
tus eſt in eo ꝙ ſi aliqua alia bona repīcit
in bois pupilli patꝰ eſt illa apponē l' ſi q̄
appoſuit n̄ apponēda uult illa ꝓ n̄ appoī
ti. hri. querit̄ ſi tutor agit ⁊ obiciatur ꝙ
inuētariū nō pfecit an poterit ſe defendē
ex h̄ iuentario quaſi ſit pfectū. dicit bar.
in. d. l. tutor qui reptoriū. ꝙ nō nec h̄ ꝓte
ſtatio hēt ſibi pdeſſe cū ſit emiſſa ſup eo
qd̄ habet de nccītate facere iuxta nō. in. l.

alimēta.C.de neg.ge. cuius cōtrariū tēt ⁊ obſtat gnāl' ꝯſuetudo ꝑ.d.l.fi.a q̄ nō ē recedēdū ut.l.minime.ff.de legi. ¶ Dei de querit' an tutor dū agit ⁊ iuentariū ꝓducit dēat de eo copiā dare aduerſario dicit bar.ubi.ſ.ꝙ ſic.vȝ de illa pte q̄ ſuffi ciat ad legitiatōem pſone ipius tutori.nō aūt tenet' copiā facere de rebus ſingulāi bus in eo deſcripti.ar.in.l.ij.C.qn̄ ⁊ qui. quar.ps. de.nec ꝓderit ipi adūſario ſi di cat eum ſuſpectū ꝓpt' omiſſionē aliquarū rerū ꝙ h cāu n̄ ꝓſequit' ꝓpriā iīuriā ſed alienā.ideoq̄ n̄ ē audiēd⁹.ar.l.neganda. C.q.ac.n̄.po.⁊.ff.de pub.iudi.l. is q reus cū ſi.ſm eū. ¶ Venio ad 2m qd̄ reqrit' vȝ iudici.decretū de quo loquit'.l.iiij.ff. de aucto.ꝓſtan.⁊.d.l.fi.C.arbi.tute. Et quero an in oī tutore ſiue teſtārio ſiue le gitimo l' datiuo ſit ncēm hui⁹ decretum dicit bar.ubi.ſ.ꝙ ſic.ꝑ ter.in.d.l.iiij.cū ſi fallit ſi teſtōr hoc exp̄ſſe remiſerit ſm eū ar.d.l.fi.ar.tu. Item fallit ſi teſtōr exp̄ſſe decreuerit ⁊ ordiauerit ꝙ tutor ſua ꝓpa auctōitate ſine alteri⁹ ſuffragio poſſit ip ſa bona pupilli attingē ⁊ adminiſtrar' ar. in.l.cui eoꝝ.in pn̄.ff.de poſtu.⁊ nō in.l.i. de tu.⁊ cur'.illu.pſo.⁊ in auc.ut hi q ꝓhi re.mino.in fi.cū ſi.ſicut etiā pōt teſtōr cō cedere legatario. ut ſua ꝓpria auctoritate rem ſibi ꝑ eū legatā apprehēdat ſm bar. per ter.in.l.titia.§.i.⁊ ibi nō.ff.de le.ij.qd̄ eſt multū nō. ⁊ bn̄ facerent notarij ſi in teſtis apponerēt hāc clauſulā. h aūt decre tum de quo ad p̄ns loqmur nil aliud q̄ȝ ponere ipm tutorē in poſſeſſiōe adminiſtra tiōis ſue tutele ar.in ſi.qd̄ nō Inno.in.c. ꝓpoſuit.extra de ꝯceſ.ꝑben.i p̄ma glo.vn̄ nimirū ſi ipe teſtōr pōt a ſeipo tutorem ponere in hāc poſſeſſionē l' ut meli⁹ loq mur facultatē ⁊ licentiā ꝯcedē apprehen dendi talē poſſeſſionē ſicut in ſi.nō.i.l.ꝓ dia.ff.de acq.poſ. Et aduerte ꝙ iſtd̄ de cretū iudici.opat' effectū in oibus bonis pupilli ubiq̄ȝ poſiti.extra iuri.ctm ⁊.ī.ipiuſ iudici.dū° tam tutor q̄ȝ pupillus ſint de eius iuri ne.ar.l.mag. puto.§ illud queri pōt.ff.de reb⁹ eo.⁊ nō ꝑ Cy.in.l.ſi ꝓdiū. C.d ꝓdi.mi.ſicut alibi dicit' in ſi.d teſtā facto in vna ciuitate qd̄ opat' ſuū effcm̄ etiam in alijs bonis ſiti.in alia ciuitate ut nō in forma.li.quo petit' hēditas. Sȝ po ne ꝙ plurib⁹ ē delata tutela ex teſtō uel iur' legitio ab iteſtō an poterit iudex vni ſoli adminiſtratiōem decernē. vr' ꝙ n̄ q: oī bus in ſolidum cōpetit adminiſtratio ut.l.

decreto.§ fi.cū ſi.ff.de admi.tu.g° n̄ potēit iudex ipſis hāc ptātē auferre ⁊ uni ſoli ꝯferre ar.eoꝝ que nō.ꝑ Dy.in.c.idultū d re.iuri.li.vi. In ꝯtrariū ē ueritas dū° h faciat cū legitia cā ut īdit' ꝑ tex. i.l.teſtō datos.cū ſe.ff.de teſta.tu.⁊ in.l.legitioſ.§. i.ff.de legi.tu.⁊.l.ſi plures.la p̄ma.ff.de admi. ¶ Venio ad quartū articulum d ſatiſdatōe ⁊ quero an h ſatiſdatio p̄ſtāda ſit a quocūq̄ȝ tutore ⁊ dic breuit' ꝙ legi timus tutor ſatiſdare tenetur niſi ſit pa tron⁹ ut hēt' in.d.l.legitios.§.i.ff.d legi tu. Teſtāri⁹ aūt tutor l' datiu⁹ a iudice ꝑ inqſitionē n̄ tenet' ſatiſdare ut nō.in.l. in dubiū.⁊.l.n̄ oim.C.de tu.l' cur'.qui ſa nō.de.⁊ inſti.de ſatiſ.tu.ꝑ⁹ p̄n.⁊ i h datio ex inqſitōe dato multū errant moderni officiales nam oēs officiales faciūt ſatiſ dare ⁊ eſt rō ꝙ n̄ tenet' ꝙ fides eoꝝ ē a teſtatore ⁊ a iudice approbā.veꝝ tamē ꝙ ipi officiales trāſeūt ſicco pede n° faciūt debitā ſup h inqſitionē iō coiter faciunt ipos ſatiſdare quā practicā approbat glo. C.de tuto.qui ſatiſ.nō de.l.i.ꝑ tex. iſti.de atti.tu.§.nos autem.qui autem non ſatiſ dedit repellitur ab agendo ex officio ut l.i.ij.et fi.C.de.tu.qui ſatis non dede.

¶ Eidem Ja.tunc

pupillo. ¶ Quid erit ſi tūc erat pubes an valebit datio tutori. dic ꝙ n̄ ut ē tex.in.l ſepe egreſſe.ff.de tu.⁊ cu.da. ab his ⁊ idē ſi iudex decreuēit alicui maiōi tutorē. nā etiam ſi n̄ fuerit error exp̄ſſus in decreto nihilomin⁹ datio tutori.erit ipo iur' nul la ſm bar.⁊ doc.licet in ſnīa lata ꝑ iudicē diſtiguit' an error fuerit in ea exp̄ſſus l' nō ut plena tāgit' in.l.i.C.qn̄ ꝓuo.nō ē ne. Sed ꝯtra p̄dcā multū obſtare uidet' ꝙ ſi ꝑ iudicē det' cur' alicui tāq̄ȝ ꝓdigo q n̄ ſit ꝙ datio tenet licet erratū ſit ut nō. ꝑ gl.in.l.ſi ab eo.ff.de vſuca.⁊ inſti.qui.n̄ eſt ꝑmiſ.fa.te.§.itē ꝓdigus. Sed rndet' ꝙ aliud eſt i iſto curatore q̄ȝ i illo tutore ⁊ rō diūſitati.ē ſm bar. ut ꝑ eū nō.i.d.l. ſepe.ꝙ etati.declaratio fit a nā ſi ꝓdigali tati.iquiſitio ꝑtinet ad iudicē cuius ſnīa etiā ſi ſit iniqua vȝ ⁊ ad p̄miſſa faciunt q̄ nō ꝑ glo.in.l.i.C.de cur'.fur' ⁊ ꝑ bar.in.l. is cui.ff.de.x.ob. Sed quid erit ſi pupil lus cui dand⁹ ē tutor l' decernēd⁹ ꝑ iudi cē ſit oriūd⁹ ex vna ciuitate ⁊ in alia ciui tate ſunt bona poſita qs hoꝝ iudicū erit iudex ꝯpetēs i dādo ſibi tutorem. dic ꝙ vterq̄ȝ eoꝝ ut hēt' ⁊ declaiat' ꝑ Cy.in.l.i.

C.ubi pe.tu. Et ſi uterq; dederit diuſos tutores ille tutor pferēdus erit qui pus datus fuerit ſm Dy.ut ibi nō.p Cy. ¶ Huius autē grā alia qō ſbūgit pone q pupill⁹ hēat originē i una ciuitate i alia uero ſortit ex accidēti domicilium. In alia hēt eius uniuſum patrimoniū quis erit iudex ɔpetēs in dādo tutorē. quā qōēm plene exaiat Cy.in d.l.i.ꝛ alij doc.ꝛ fial' r ɔcludūt q ille erit iudex ɔpetēs ſb cuius iuriſdictōe pſona pupilli reſidentiā facit p tex.in.l.magi puto.§.illud.ff.de re.eoꝝ ꝛ ad h etiā facit d.l.i. ꝛ ſic dēt intelligi.l. pupillo.ff.de tu.ꝛ cur.da.ab his facit etiā l.i.in fi.ff.eo.ti. Et nihilomin⁹ iudex cō petens erit iudex ſue originis.idōq; uterq; ipoꝝ iudicū tā hitatōis q̄ originis dede rit diuerſos tutores ille tutor in admini ſtrat.pferī qui p⁹ datus fuerit ut ē dcā ubi autē de poritate ñ apparet tūc pferri debet ille qui dat⁹ fuerit a iudice ſue ori ginis ar.in.l.libert⁹.§.pſcriptor.ff.ad mu nici.ſm Dy.ꝛ Cy.ubi ſup. Si uero ille qui datus ē tutor l' cur.nō ē de iuriſdic iudicis decernētis.nō valet datio ipo iur q exigit q uterq; tam is qui dat q̄ is cui dat ſit de iuriſdictōe dātis.ut.l.i.in fi.ꝛ in l.ius dandi.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his.ꝛ ple ne p glo.in.l.etiam.ff.de tutel'.

¶ Suos tutores

Ideo aūt h noie appl'ant quaſi tutores h ē defenſo res ut inſti.de tutel.§.i.ꝛ.ff.de tute.l.i.in pn.cū ſi.ꝛ ſi teſtōr eis aliqd legauerit ꝛ tu tela ſe excuſauerit puat legato ut i.l.p⁹ legatū.§.amittere.ff.de his qui.ut indig. q etiā in re dubia ē pſumptio q legatū ſit eis ɔtēplatōe gerēde tutele ut tradit i.l.ſi h nimiū.cū.l.pcedēti.ff.de excu.tu.

¶ Et curatores

Erāt q̄ plēs da ti tutores ꝛ curatores. vnde queritur an ptātē hēant in ſolidū adminiſtrandi ul' p pte dic q quilibet hēt ptātē i totū poſſit tamē iudex uni ſoli decernē adminiſtrati onē ut hec hrī in.l.ſi plures.la p̄ p to tam.l.ff.de admi.tu.ꝛ.l.decreto.§.fi.eo.ti. ꝛ.ō.dixi. Sed hic aduerte q durāte pu pillari etate non tenet datio curatori.. ut l.qui hēt.in pn.ff.de tute.ꝛ.l.cur.ff.de tu. ꝛ cu.da.ab his.ſi finita etate pupillari vi res aſſuīt ꝛ qui pus fuit tutor nūc icipit eē curator uolēs tū ſi ñ inuit⁹ ut.l. ſi tutor in fi.ff.de tutel.ꝛ rōi.diſtra.ꝛ inſti. de excu. tu.§.fi.ꝛ.C.de excu.tu.l.curator.vidi aūt

nec imerito apud uulgares dubitari an vitricus poſſit eſſe tutor ul' curator ſui p uigni.ꝛ uidet q nō quaſi uideat ſuſpe ctus ſicut uxor eius.dicendū tamē eſt q poſſit ut det glo.ꝛ tex.in.l.fi.C.de cōtra. iudi.tu.ꝛ.C.ubi pu.edi.de.l.i. ¶ Deīde ſciendū ē q talis datio curatōis facta in teſtō nō tenet mero iure niſi fuerit p iu dicē ɔfirmata ut inſti. ō cur.§.i.ꝛ in.l.cu ratorem. C.de neg.ge.ꝛ.l.pe.C. de teſta. tute.cum ſi.qui etiā curatōes put tutōes tenent iuētariū facere ut.l.fi.C. de cura. fur.ꝛ in.l.de creatiōib⁹.C.de.epi.audi. et ſi cur.nō fuerit ordiat⁹ a teſtōe nō cogit adult⁹ curatorē aſſumē niſi ad lites tātū ut in.§.itē inuiti inſti.de cur.licet pupil lus inuit⁹ tutorē accipiat ut ibi nō.ꝛ.ff.ō tute.l.i. ſi tamē non petit illū ſibi decerni ut.l.fi.ff.de manu.uin.ſi ab alijs petit p i agnatis ꝛ cognatis ipi pupillo cōſtitui ut ff.qui.pe.tu.l.ij. Et nō q curatores ſolēt ɔſtitui in uarijs negocijs ꝛ pſonis.pmo nāq; ɔſtituit cur.minori.xxv.an.ꝛ h du' l' ad nego gnālit l' ad cās aut ad vnam cām tm.ꝛ tū oēs faciūt inuentariū illo ex cepto qui dat ad vnā ſolā cām q nō tēt inuētariū facere ut nō.p gl.in d.l.de crea tionib⁹.ꝛ in.l.fi.C.de in liti.dan.tu. facit l.ad ptegēdam.C. eo.ti.ꝛ qō nō.p gl.et bar.in.l.ſi ad ſpēs.ff.rem pu.ſal.fo. nō tū ut pdixi minor tenet inuit⁹ curatorē re cipe ad negocia ſua agēda ſeu gerēda ſed ad lites ſic ut idonea ſit pſona cū qua iu diciū poſſit ſtari ſm q habet i.§.itē inuiti inſti. ō cur.ꝛ nō.in.l.i.ꝛ.l.momētanee.C. qui legit.pſo. Itē dat curator pdigo fu rioſo ꝛ mēte capto ut inſti.de cura.§. fu rioſi quoq;.ꝛ.C.ꝛ.ff.de cura.furi.p totū. Itē dat aliqñ curator bōis uacātibus et indefenſ ad inſtātiā creditoꝝ ut.ff.ō cur bo.dan.p totū ad quē ptinet de ipis bōis inuētariū facere nec tamē hēt illā ptātē quā hēt tutor ul' cur.ad nego ut nō.per glo.in ſca ꝛ in.l.i.in pn.ff.de cu.bo.dan. ꝛ pbat in.l.inter bonoꝝ.ff de admi.tu.li cet tutor ꝛ curator ad nego iuicē eqpari regl'arit uideant ut nō.in d.l.cū et uos minores.C.ſi adū.rē iudi. ꝛ loco dnōrū reputātur ut.l. qui fundū.§.ſi tutor.ff.p emp.ꝛ.l.interdū.in.§.qui tutelā.ff.de fur nec tamē hnt illā ptātē quā habēt ueri dni q nō pñt uendere nec alienare bona pupilloꝝ nec minoꝝ niſi ex iuſta cauſa ꝛ legitia ac iudicis accedent decreto quan do ſunt res imobiles uel tales que inter

īmobilia computāt̄ l' ex tpis curſu non
corrūpunt̄ ut auꝝ ⁊ argētū ⁊ ſi' ut in.l
magis puto §.ne paſſim.ff.de re.eoꝝ .et.l.
lexq; tutores.C.de admi.tu.cū ſi.ibi nō.
immo nec de his tranſigē nec donatioēm
facere poſſunt ut.l.nō ſolū.C.de pdi.mis
licet eis poſſit recte ſolui de redditib⁹ et
fictis boꝝ ſuoꝝ pupilloꝝ ut.l.ſantimus
⁊.l.oſtitutōem..C.de admi.tu. Alij autē
debitores et alia cā nō liberāt̄ pfecte ſol
uendo ipi tutori l' curatori niſi iudicī.in
terueniēte auctē. ſm tñ diſtictōem ēditā
in.l.i.cum ibi nō.C.ſi adū.ſo.⁊.l.ſantim⁹
⁊ inſti. qui alie.licet §.nūc admonendi.et
ibi p glo.⁊ facit.l.ait ptor §.pmitit̄.⁊ §.
qđ tamē.ff.de mino.⁊.l.lucius §.tutele.ff.
de admi.tu. p quib⁹ quidē oib⁹ p ipſos
tutorez l' cur̄.geſtī. đ admiſtratī.tenentur
reddere finita tutela ⁊ cura debitā roēm
⁊ reliqua reſtituere ut.l.roēs.⁊.l.adūſus
C.de admi.tu.⁊ ibi plene nō p glo.et p
hac adminiſtra.ſunt eoꝝ bona tacite pi
gnori obligata ut.l. p officio.C.de admi
tu.licet hodie cū iudex decernit tutelam
l' curā faciat in inſtrō eoꝝ bona expreſſe
obligari. Eſt aūt aliđ ſciēdū ꝙ plerūq;
a tutore l' curatore oſtituit̄ actor ut inſti
de cur̄ §.fi.⁊.l.actor.ff.rem ra.ha.ꝙ tutor
⁊ curator nō pñt oſtituere ad lites pcu
ratorē ut.l.neq; tutores.C.đ pcur̄.ſed ad
negocia extraiudicialia ſic ut.l. pcur̄ §. ſi
tutores.ff.má. vnde dubitat̄ qua forma
dēat conſtitui talis actor qđ plene diſpu
tat bar.in d.l.actor.ocludēs tamē ꝙ duo
debēt īteruenire viz mandatū tutorī et
curatorī.⁊ decretū iudicis ſicq; oſtituēd⁹
eſt in iudicio ut pbatur p tex.in.l.i.C.de
aucto.ſeu cura.dan.⁊ d.§.fi.inſti.de cura.ī
q̄ oſtitutōe dēt ſbeē ſm bar.alīq cā hoēſta
ꝓpt̄ quā tutor l' curator p ſcipm ñ poſſit
intendere admiſtratōi huiuſmodi ut ha
betur in.l.de ceťo.ff.de admi.tu. ⁊ etiam
tenet̄ ipe actor legitie oſtitut⁹ cauere rē
ratā pupillū ac ipm tutorē l' curatorem
hituꝝ et in h̄ dēt a pcur̄ ut plene diſpu
tat bar.in.l. actor.et ſic facias exprimi in
inſtrumento conſtitutionis.

¶ Ac executores Ad
uerte
ꝙ nā ⁊ odicio iſtoꝝ executoꝝ in aliqb⁹
exequatur dictis tutorib⁹ ⁊ curatōibuſ
⁊ in aliquib⁹ differt ab eis ut patebit in
ſequētib⁹ de qūb⁹ executorib⁹ plene tra
dit̄ in.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.⁊ ibi plene
p Cy.⁊ alios doc.⁊ in.l.id qđ paupibus.

eo.ti. ⁊ per bar.in.l.alio.ff.de ali.⁊ ci.le.⁊
p ſpe.in ti.de inſtru.edi.§ nunc uero aliq̄.
⁊ p gl.tex.⁊ doc.iurī.canōicī.⁊ in.c.tua no
bis.⁊ in.c.iohānes.de teſti.⁊ in.c.ſi de te
ſta.li.vi. p cuius tractat⁹ pleniori cogni
tiōe uidēdū ē p p⁹ qui phibeāt̄ eſſe exe
cutores quibus cognitī apparebit qui eē
pñt ꝙ cognito uno ex otrarijs cognoſcū
tur ⁊ reliqua ut inſti. de his qui ſunt ſui
uľ alie.iurī.in pn.2°. uidebit̄ de eoꝝ ptā
te.3°. declābit̄ ī quibuſ dīāt a tutore et
cur̄. Alia inſuper incidēt̄ tractabimus ad
maiorē ptinētiā. ¶ Rurſum ſciendū eſt
ꝙ executor pōt ſumi tripliciter. vno mō
largiſſime.alio mō largi⁹.3°. large. pmo
mō ophēdit̄ quilib; qui aliena negotia
gerit l' exequit̄ puta pcur̄ negocioꝝ ge
ſtoꝝ ⁊ ſi.ſumpto.ar. ab ethio° uocabuli
2°. ophendit eos qui ſnias exequūtur ⁊
ultīas uolūtates. 3°. uero mō ſolū cōp
hendūt̄ nūcij.⁊ hi qui ſnias ⁊ alia acta
iudicialia exequūt̄ ut.l. executorē .C.de
exe.rei iudi. ¶ Hoꝝ aūt executoꝝ ultiaꝝ
uolūtatū tres ſunt ſpēs.nam quidā ſunt
legiti.qdā teſtārij.alij uero datiui ſic̄.ſ.
dictū ē in tutorib⁹.legiti aūt appellantur
hi quibus a iure canōico l' ciuili defertur
ptās exeq uēdi uolūtates defuncti ut pū
epſ Iconomus ⁊ capl'm ut hēt̄ in auc̄ đ
eccle.ti.§.ſin aūt ſpālit̄.cū §.ſe.⁊ in §.in oī
bus.⁊ extra de teſta.c tua.⁊.c.io.⁊ l.ſi qs.
ad declinādā.C.de epi.⁊.cle. Teſtārij ve
ro ſunt hi qui p teſtatorē ad h̄ oſtituūt̄
ut uidem⁹ quotidie fieri de qb⁹ loquit̄
d.l.alio hēde.ff.de ali.⁊ ci.le.⁊ d .l. nulli
⁊.c.tua.⁊.c.iohānes. Datiui aūt ſūt illi
qui p iudicē oſtituūt̄ aliqū ſ; perraro de
quib⁹ loquitur .l.iij.§.fi.ff.de ali.⁊ ci. le.
Hiis pmiſſis redeo ad pncipale queſitū
viz qui ſunt illi qui ñ pñt eē huiuſmodi
executōes ultiaꝝ uolūtatū.⁊ breuit̄ rñ
ꝙ p̄ phibēt̄ frēs minores de quo imēſe
triſtant̄ ⁊ odolēt ꝙ manus ⁊ pedes uel
lent tā ipi q̄ ceteri mēdicātes ⁊ clericī po
nere ⁊ imiſcere in bonis laicoꝝ ⁊ eos ro
dere uſq; ad oſſa put cotidie faciunt ut ē
tex.in cle.exiuit.de ꝟ.ſig. ꝙ in tali officio
uertit̄ ut plurimū tact⁹ ⁊ octatio pecu
nie qđ ē otrariū regľe bti frācīſcī.ideo q̄
ñ pdeſt eis auctōitas ſui ſupiorī.cui non
licet diſpēſar̄ contra rgľaꝫ ṗdictam ſed
multo minus pape oſtitutōes infringere
ar.in.l.nā nec ingrat⁹.ff.de arbi. Ceterī vo
mēdicātes ac religioſi de ſui ſupiōis licē
⁊ nō alit̄ poſſint eſſe executōes ut in.c.ſi

in pn̄.extra de teſta.li.vi. ⁊ nō p bar.in.l.
a filio.ff.de ali.⁊ ci.le. Item pupill⁹ furi-
oſus mēte capt⁹ ⁊ ſilēs q̄ nō pn̄t eſſe ad
negotia l' ad iudicia ꝓcuratōes ex defcū
ſenſualitatꝭ.repellūt' ꝓpt' idēptitatē rōis
ab officio executōis.fēia tn̄ boni itellect⁹
pōt eē executrix ut in d.l.a filio. licet nō
poſſit eē ad iudicia ꝓcuratrix ut i.l.aliena̅
C.d ꝓcur.⁊.l.feminis.ff.co.ti.⁊ nō.ſpecu.
ubi.s.in.§.ſi pone quedā mulier ⁊c.ſuper
ptāte aūt ipoꝝ executoꝝ reſtat de trib⁹
querē viȝ an plures executōes habeant
inſolidū ſicut tutores ptātē exequēdi ul'
coīter tantū.¶ Itē an poſſint agē cōtra
hereditatē ⁊ bona hereditaria ꝓ ipa exe-
cutiōe fiēda alienare.¶ Itē an poſſint ⁊ q̄
liter cōſtituere ꝓcuratorem.¶ Itē an d ge
ſtis ⁊ cui teneāt' rōēm reddere. quo aūt
ad pimū an ptātē hēant coīter l' inſolidū
fuerūt ⁊ ſunt āiquoꝝ ⁊ modernoꝝ ua-
rie opiōnes.alijs quidē eq̄pantibus hos
executores plurib⁹ tutoribus. alijs uero
plurib⁹ ꝓcuratōib⁹ alijs aūt plurib⁹ iu
dicib⁹ ut ꝓlixe refert ſpe. in ti.de inſtru.
edi.§.nūc uero aliq̄.§. ſi nū quid plures.
⁊ etiā p Cy. in.l.id quod paupib⁹ i vij.
queſtiōe que quidē q̄ſtio ſeu diſputatio
ē hodie ſopita in.c. fina.extra de teſta.li.
vi.ubi ē approbata opīo illoꝝ q̄ dixerūt
coīt' tantū eos exequi poſſe niſi in q̄tuor
caſib⁹ in quib⁹ diuiſim poſſunt exequi.
pimus caſus ē ſi unus ē mortu⁹.¶ 2⁹ caſ⁹
eſt ſi ſit abſens.¶ 3⁹ caſus ē ſi recuſat exe-
qui ut ibi hēt'.¶ quartus caſus qn̄ teſta
tor eos expſſe inſolidū ſingulis cōſtituit
ptātē ut ibi nō. ſi an hēant actionē cōtra
ſcriptū herēdē ꝓ executiōe fiēda diſtigue
aut ſunt executores gnāles aut ꝑticulares
tantū puta ad faciendū capellā. pimo cāu
aut ſunt meri ⁊ puri executōes nullum
ꝑticipātes cōmodū ⁊ tūc ſiue ſint gnāles
ſiue ſpāles hn̄t cōditionē ex lege ꝑcal'.
nulli.⁊.l.ſi quis ad declinādā.cuȝ ſi. Aut
non ſunt meri executōes ſi cōmodū ꝑtici
pāt utputa ſi teſtōr legauērit eis centū ⁊
iuſſit p eos diſtribui quīquagīta. ⁊ tunc
hn̄t actionē ex teſtō ad ipa centū exequē
da ut ꝓbat' in.l.ſi quis titio.in pn̄.ff.d le
ij.⁊ in.l.ſi quis legatū.ff.de lega.iij.⁊ in.l
ſi ſeru⁹ pluriū.§.cū quid.de le.i.de q̄ ple
ne p Cy.in d.l.id qd paupib⁹. in quarta
qōe ⁊ p ſpecu.in d.§.nūc uero aliq̄.§.ſciē-
dū q̄d ē executor. Sed nūq̄d executores
ſim' dati hn̄t ptātē vēdēdi ⁊ alienandi
ꝓpa auctōitate d bōis d̄fūcti ꝓ diſtribu-
tione ⁊ executiōe fiēda ſpe. i d.§.§. ſed an
executor. uidet' diſtiguē aut ſunt execu
tōes gnāles nullo alio hēde inſtituto et
tūc pn̄t vēdere ⁊ pecuniā cōuertē in uſuȝ
deputatū aliter nō ar.C.de epiſ.⁊ cleri.l.
orphanotrophos. Aut alius eſt datus
heres in teſtō ut coīter accidit ⁊ cum eo
ſunt dati executōes ad aliqua ſpālia exe
quēda ⁊ tūc hic cōſidera aut p teſtōrē eſt
ſibi ptās cōceſſa alienādi ⁊ tūc poterūt vē
dere. aut hec ptās n̄ ē eis cōceſſa ⁊ tūc aut
teſtōr diſpoſuit res quaſdā alienari ⁊ pe-
cuniā inde diſtribui ⁊ tūc licet n̄ declara
uerit ꝑſonā p quā fieri dēat h alienaᵒ tn̄
in dubio p̄ſumit' hoc tacite ipis executo
ribus demādaſſe q̄ p cōceſſionē cōſequētis
p̄ſumit' cōceſſio aītecedētis ad illud necē̄
ar.in.l.ad rē.⁊ in.l.ad legatū.ff.de ꝓcura.
⁊ in.l.ij.ff.de iuriſdic.om.iudi.⁊ in.c.ꝑtēa
de offi.dele. Aut ſuper alienatiōe fienda
teſtōr nil diſpoſuit ⁊ tūc vēdere n̄ poterit
ut.l.alio hēde.ff.de ali.⁊ ci.le.⁊ ibi p bar.
¶ Quid aūt ſi paupes xp̄i ſunt heredeſ
inſtituti ⁊ dati certi executōes ad diſtri-
buēdū bona int' eos qualē hēbat ipi exe
cutōes ptātē in ipis bōis dic q̄ loco hē-
dū ſunt ⁊ iō vēdere poterūt ⁊ oēſ actiōeſ
intentare ac alienare ut in d.l.ſi quis ad
declinādā ⁊ nō p Inno.i.c.officij.d teſta
in fi.⁊ per bar.in d.l.alio herede.qd tene
mēti q̄ ſepe de facto occurrit. Sȝ pone
q̄ teſtōr ut pleꝝq̄ accidit iuſſit diſtribui
bona inter paupes. Querit' q̄s paupeſ
hēbit eligē ep̄us l' executor dic breuiter
illos de ciuitate ep̄i exequēti.niſi teſtator
ſpālit' alios elegērit ut nō. p bar.i.l.cētū.
C.de anno.⁊ trib.li.xi. Et facit d.l.nl'li.
⁊ melius l.ſi quis ad declinādā.§.ubi au
tem.⁊.§.ſinautē null⁹.C.d epiſ.⁊ cle.
Et nō q̄ fienda ē diſtributio illiſ paupi
bus qui ſunt mēdicātes ſi repiūt'. deide
alijs miore egeſtate laborātib⁹ ut in d.§.
ſinaūt.⁊ i.§.ꝑrio p̄cedēti.l.id qd paupi-
bus.¶ Ultra querit' quāto tp̄e habet
durare hoc officiū executori. Rn̄detur q̄
p annum ⁊ nō ultra quo anno finito de-
uoluit' ptās exequēdi ad ep̄m ⁊ per hoc
trahūt aquā iſti. clērici ad coꝝ molēdinū
ut hēt' in.d.c.tua.⁊.c.iohānes.⁊ d.l.ſi.qſ
ad declinādā.⁊ in.l.nulli.qd tamen bono
p̄ncipio ordiatū fuit ad hoc ut teſtōꝝ uo
lūtates ſortirēt' effectū ſuū licet hodie h
res deuenerit apd eos i abuſuȝ. Sed ut
inquit ſaluſti⁹ oīa mala exēpla ex bonis
orta ſunt quā q̄dē ptātē p.l.ep̄o attbutā

nõ poſſet teſtõꝛ auferre qd̾ nõ. ut tradit̾
in d.c.tua. ⁊ in auc̃ de eccle.ti.ſi qs aũt. et
ꝑ ↄ̃ñs qd̾ ei⁹ ſauoꝛe iductũ ẽ ñ põt ꝑ eũ
r̃mitti. l. qd̾ fauoꝛe. C. de legi. ⁊ l. ſi iudex
ff. de mino. cuꝫ ſi. iuuat̾ tamẽ p̃dcã d̾ciſio
ꝑ. l. nemo põt. ff. de le. i. ¶ Ruꝛſum q̃rit̾
quo tpe cedat iſte annus an a tpe moꝛtis
ipi⁹ teſtõri. ã a tpe ſcie ipi⁹ executori. Et
an hoc tẽp⁹ ſit utile ul' ↄtinuũ. ⁊ breuit̾
bal. in d. l. id qd̾ paupibus. determinat q̃
currit a tpe ãmonitiõis facte ꝑ epm. ⁊ ſic
a tpe ſcie uere l' ficte ut nõ in. c. nos qdã
⁊ in. c. tua. extra de teſta. ¶ Ideoqꝫ ſolẽt
ipi facere ↄſtitutiões ꝑ q̃s gnãlit̾ monẽt
quoſcũqꝫ executões ſuꝑ eoꝝ executione
fienda. uerũtñ ƀm eum ſi qualitas opis
pficiẽdi req̃rẽt temp⁹ ꝓlixius utputa ſi
executoꝛẽ deputauit teſtõꝛ ad ↄſtituẽduꝫ
monaſteriũ. Tunc ƀm frede. de ſenis ei⁹
ptãs extẽderet̾ p⁹ annũ. dũ tñ ut credo
inchoaſſet op⁹ · ĩ · ãnũ quã opinionẽ ſeq̃t̾
idẽ bal. argu. ad hoc in. l. ſi mihi ⁊ tibi i §.
ſi quis ſeruos. ff. de le. i. ⁊ in. l. inſulam. § i
ff. de v̾bo. obli. ¶ Ulteri⁹ queritur an h̾
ann⁹ currat ante euẽtũ ↄditiõis uel dici
appõite legato l' iſtitutiõi ⁊ d̾t̾miat idẽ
bal. q̃ nõ. ar. in. l. tali. ff. de iur. do. i rõe ſui.
¶ Et ꝑ hoc det̾iat̾ queſtio q̃ ſi teſtatoꝛ
iſtituit filiũ ſuũ ipubẽm heredẽ ⁊ ſi dceſ
ſerit in pupillari etate uel poſtea q̃ñcũqꝫ
ſine liberis q̃ eius hẽditas diſpẽſet̾ iter
paupes q̃ añ euẽtũ ipius ↄditiõis ñ cur
rit hoc tẽp⁹ diſpẽſandi ipis executõibus
ratio ẽ q̃ hec ↄditio v̾ ita repetita i exe
cutiõe ſicut ẽ diſpõita i pncipali diſpõe
ar. l. quidã teſtõ. § ſi ſcriptus. ff. de le. i. ¶
Amplius ꝓ latiori p̃miſſoꝝ doctrina q̃ri
tur an h̾ annus currat executõi ignorãti
ꝓut poſſet de facili euenire cũ executores
aliquãdo nõ ſunt p̃ñtes teſtamẽto d̾tiat
ad idem bal. q̃ nõ q̃ ignorãs ñ põt exeq
ar. i. l. antepenultiã. ff. de eo q̃ ꝓ tuto. etiã
ſi cõſtitutio epi eſſet gnãl' q̃a ipedito per
ignorãtiã nõ põt culpa l' negligẽtia ipu
tari. Talis enĩ ↄſtitutio eſt ius p̃uõium
⁊ ꝑ ↄ̃ñs tale tẽpus erit ſaltim utile quo
ad ſui iiciũ ut nõ i. l. ſuꝑ uacuã. C. d̾ tẽpo
in inte. reſtitu. niſi eſſet ↄſuetudo i ↄtra
riũ ƀm eum. Idẽ tenet bar. ante eum i. l.
genero. ff. de his q̃ no. infami. ¶ Uerũ tñ
circa huiuſmodi tpa põt ſic diſtigui. Ali
quãdo curſus tpiſ inducit fauoꝛẽ ignorã
tis ⁊ tũc currit ipi ignorãti ad eius ↄmo
dũ ut in d. l. genero. de infa. q̃ñqꝫ curſus
tpis inducit ſibi dãnũ ⁊ tunc non currit

ignorãti ut in. l. cum ſer. ff. de edi. edic.
quãdoqꝫ curſus tpis nõ iducit dãnũ nec
fauoꝛẽ ⁊ tũc currit ignorãti ut in d. c. ſta
tutũ. de p̃ben. li. vi. ƀm eundẽ bar. ubi. s̾.
ſ̃ an h̾ tẽpus anni currat ante aditam he
reditatẽ dicit ipe q̃ ſic in relictis ad pias
cauſas q̃ in his nõ attẽditur aditio here
ditatiſ. cũ ea non adita debeant̾ ut nõ in. l.
i. C. de ſacro. ſanc. eccle. ſ̃ nũquid h̾ tẽpuſ
anni poſſit ꝑ epm ꝓrogari dicit ipe q̃ ſic
ex cã ut ꝑ euꝫ nõ in d. l. nulli. facit quod
nõ Inno. in. c. cũ tibi. extra de v̾bo. ſigni.
An aũt tales executões teneãt̾ facẽ iuẽ
tariũ tex. ẽ q̃ ſic in d. l. nulli. ⁊ ibi etiã tã
gitur ꝑ Ja. de bel. licet de ↄſuetudĩe male
ſeruet̾. ¶ Ulteri⁹ querit̾ an pendente
lite inter ſcriptos heredes ⁊ ueniẽtes ab
iteſtato currat iſtud tẽpus anni uidetur
q̃ nõ quaſi dubiũ ſit de uirib⁹ teſtamẽti
⁊ ꝑ ↄ̃ñs de eoꝝ baylia ⁊ ptãte ⁊ ſic tãq̃
ipedit⁹ nõ uidet̾ eis iſtud temp⁹ debere
currere ut. s̾. tactũ eſt l' foꝛte meli⁹ diſtin
gui uidet̾ aut enĩ teſtamentũ habꝫ clãm
codicillarẽ ⁊ tũc currit q̃ ab iteſtato eſt
etiã eis ptãs ⁊ executio d̾mãdata ar. coꝝ
que nõn. in auc̃ ex cã ꝑ doc. ⁊ ꝑ bar. in. l. i.
ff. de iur. codi. ⁊ ſic ceſſare hẽt iuris ipedi
mẽtũ. aut nõ hẽt hãc clauſulã iſertã ⁊ tũ
nõ currit h̾ temp⁹ tali pẽdẽte lite q̃ eoꝝ
ptãs ẽ ipedita ideo nõ currit ſibi temp⁹
ar. l. i. i ſi. C. de anna. excep. ut tamẽ m'ta
hẽant ceſſare ⁊ poſſint libere ipi execu
tores eoꝝ officiũ exercere ↄſiliũ eſt q̃ te
ſtatoꝛ det ſibi ptãtẽ alienãdi hoc mõ dãs
⁊ ↄcedẽs dictus teſtatoꝛ dictis ſuis exe
cutorib⁹ plenã ⁊ liberã licẽtiã ptãtem et
facultatẽ diſtribuẽdi uẽdẽdi ⁊ obligãdi
ac alienãdi de bõis ſuis oĩbus et uniũſis
ac eoꝝ ſingulis ꝓpia auctoꝛitate ipoꝝ et
abſqꝫ licẽtia ⁊ ↄſenſu ſuoꝝ heredũ ul' ali
cuius eoꝝ tã ante aditã hereditatẽ q̃ p⁹
liberans et abſoluẽs ipos executões ab
inuẽtarij ↄfectione ⁊ a rõe reddẽda ⁊ q̃
plena fides p̃ſtet̾ libꝛis eoꝝ ſi foꝛſan cõ
pelleret̾ ullo tpe reddere rõẽm quo caſu
adueniente idẽ teſtõꝛ ipis executoꝛibuſ le
gauit omne ⁊ totũ id i quo apparuit eoſ
dicta occaſioñ debitores remanere ⁊c̃. et
nõ q̃ etiam in tutoꝛib⁹ eſt bonũ ponere
hanc ptem ultimã. ¶ Ulteri⁹ queritur
ecce q̃ iſtitutis hẽds ⁊ datis executoꝛib⁹
quib⁹ data ẽ ptãs exequẽdi modo quo
ſuꝑ heredes non adeunt hereditateꝫ an
tunc poterunt executores ante aditã here
ditatem bona uendere ⁊ diſpẽſare dicit

dicit bartho. in dict. l. alio herede ꝙ non ſiue i teſtō ſit inſerta clauſula codicillariſ ſiue nō argu. in. l. ſi nemo. de teſta. tute. ⁊ in. l. ſi nemo. ff. de regu. iuri. ꝙ libertatis relictū ⁊ datio tutele ſunt fauorabilia ⁊ tamē nō adita hereditate depereunt ut. l. ij. ff. de fideicō. liber. ⁊. l. fi. in pn. ff. de ma nu. teſta. ⁊. l. qui filio. §. i. ff. de heredi. inſti. ⁊ ibi nō. ⁊ inſti. de eo. cui liber. ca. bona. adiciūt. Sed in his que ad pias cauſaſ legata ſunt baldus tenet contra ut ſupra uidiſtis. ¶ Itē querit quid ĩportat iſtū ṽbum licentiā per ſe ſumptū dicit Inno. in. c. cum ad monaſteriū. in fi. de ſta. mo nacho. ꝙ importat liberā uolūtatē. ſ; bar in dicta. l. alio. dicit ꝙ ſolum ĩportat arbi triū boni uiri arg. l. fideicōmiſſa. in. §. ꝗꝗ. de lega. iij. ⁊ ar. l. i. C. de ſacro ſanct. eccle. ubi patet ꝙ ibi teſtator habet licentiam diſponēdi ⁊ ñ tñ pōt filiū ꝑterire. Si au tem in oratiōe adijciat ṽbuȝ libera tunc latior eſt attributa poteſtaſ ⁊ abſoluta ut habet in. l. ꝓcurator cui libera. ff. de ꝓcu ra. ⁊ in. l. fideicōmiſſaria libertas. ff. de fi deicōmiſſ. liber. ⁊ idē dicit eſſe in ṽbo ple nam ar. l. ſi ꝓcurator. ad unā. ff. de ꝓcura. ⁊ in. l. i. ff. ꝺ teſtamē. milita. ¶ Inde que ritur an tales executores q habēt ptātē alienandi poſſunt ꝑmutare uidet ꝙ non ar. in. l. ſi pupillorū. §. ſi pretor. ff. de rebuſ eoꝝ. in ɔtrariū facit. l. ſicut. §. uenditionis. ff. qui. mo. pi. uel ipo. ſol. ⁊ hec eſt uerior. nam tale ṽbum vēditiōis ꝓlatū a ꝑſona priuata ɔprehēdit in ſe omnē ſpēm alie nationis per quam cauſa commiſſa poſſit ĩpleri ar. in. l. ſtatuliberi a ceteris. ṽ. labeo de ſtatuliber. ¶ Item queritur an iſti executores poſſint pecuniā deputatā per teſtatorē ad certuȝ uſum puta ad maritā dum aliquas puellas ɔuertere in alium uſum puta ad faciendū unam capellaȝ et dicēdū eſt ꝙ non ſine licentia ⁊ auctori tate pape. ut in cle. ij. in ꝑncipio. extra de reli. domi. ad quod facit tex. nō. in. l. i. ff. ꝺ admi. re. ad ciui. pti. ⁊ quod habetur in. l. legatū. cum. l. ſe. ⁊ ibi ꝑ bar. ff. de uſufruc. le. ¶ Ulteriꝰ querit an hi executores quibus talis alienādi ptās eſt ɔceſſa poſ ſunt vēdēdo dominiū ⁊ poſſeſſioneȝ tranſ ferre in emptorē ſine cōſenſu heredis. vi detur ꝙ ſic ar. in. l. ij. ⁊ quod ibi nō. C. qñ decre. opus non eſt. ⁊ in dcā. l. alio. de ali men. lega. ⁊ heres non pōt impedire offi cium executoris nec reſcindere piū teſta toris ꝓpoſituȝ ar. l. ſi ego. §. i. ff. ꝺ iur. do. ⁊ in. l. cum pater. §. meuio. ff. ꝺ le. ij. Quidā tenent ɔtra quia niſi heres cōſentiat uel pꝰ depōe exeat non ꝑdit dnium ar. l. ſi fi ſtulas. §. fundo. ff. de contra. emp. Nec ob ſi dicatur ſufficit ꝙ emptor inducatur in poſſeſſionē licet nō ɔſtituat uerus poſſeſ ſor ut. ff. de fun. do. l. ſi fundū. quia reſpon detur ꝙ illa. l. loquit quādo dominꝰ ven debat hic autē nō ſic ſed eius miniſter. ¶ Ad quod facit. l. ſi quis ꝓhibuerit. ff. de publica. Et licet habeāt executōꝛes pote ſtatem a teſtatōe non tamē poteſt ipſe te ſtator facere ꝙ inter uiuos dominiū tran ſeat ſine poſſeſſione ut in. l. nemo poteſt cum ibi notatis. ff. de lega. ꝑmo. Et hanc ꝑtem ſequit ipſe bal. Sic ergo ſm euȝ tale erat remediū ꝙ emptor agat ex con tractu cōtra heredem et ɔſequetur ab eo dominiū ⁊ poſſeſſionē mediāte iudice ar in. l. qui uniuerſas. §. cum emptor. ff. ꝺ ac quirē. poſſeſſio. quia nō liceret ipi execu tori ꝓpa auctoritate expellere heredē de poſſeſſiōe ut in. l. non eſt ſingulis. ff. de re gulis iuri. ¶ Sed an heres ſit cogenduſ exhibere executōibꝰ res teſtatōis quas uēdere uolunt dicit bartho. ꝙ ſic ar. in. l. ſit tibi electio. §. fi. ff. de opi. liberto. qbus rebus ſic exhibitis tunc ordo tenendus in eoꝝ alienati. talis erit uidelicȝ ꝙ ſi ha bent executōes liberā ptātem tunc erit ĩ eoꝝ arbitrio eligere ⁊ uendere quas res uoluerint dum tamē bona ſe habeāt. nā ꝓ modico non concederet venditio rei magni ꝑcij ut in dicta. l. magis puto. in §. ne paſſim. ff. de rebus eoꝝ. ɔiūcta. l. credi tor. §. lucius. ff. man. Si uero non habēt liberā ptātem ſed ſimplicē facultatē re latam ad arbitriuȝ boni uiri ut ſup̄ dcm̄ eſt tunc non poterūt quas res uolunt eli gere ⁊ uendere ſed ſeruandus eſt ordo traditus in d. §. ne paſſim. cum ſi. Et cum hac diſtinctione debet ĩtelligi gl. in. l. pe. C. quando decre. opus non eſt. ⁊ in. l. ꝗ diu. C. de diſtrac. pig. verum tamē in vē ditione fiēda debet ꝑus requiri ⁊ admo neri heres ut ſit pñs ipſi uēditiōi ſm bar ſiue ſint executores cū libera ſiue ſñ ar. l. creditor. C. de diſtrac. pig. ⁊ in. l. i. §. cum dicitur. ff. ſi cui plus. ꝗ p. l. fal. Pro cu ius latiori doctrina ſciendū eſt ſm euȝ ꝙ aliquādo ſunt plures uel unus habētes ptātem alienādi a. l. ɔceſſam. aliquando habēt hanc ptātem cōceſſam ab homine. ꝑmo caſu requirit admonitio ptis et re qſitio ut licite ꝓcedere poſſit alienatio ut

ꝓbat̃ in.l.a diuo pio.§.in uenditione.ff.
de re iudi.⁊ per Cy.i.l.ſi ut ꝓponis.C. de
execu.rei iudi.⁊ i.l.ab executore.C.q̃rũ.
appel.non reci. 2ᵒ. autẽ caſu ſubdiſtingue
aut talis poteſtas fuit ab initio. ⁊ poſtea
uoluntaria ut eſt illa que ꝓcuratori a do
mino conceditur ⁊ tunc ĩ alienatiõe per ꝓ
curatorẽ fienda nõ eſt dominus requirẽd⁹
ſed ſi dñs uelit alienationem impedire
debet ei denũtiare ne alienet ut in .l.ſi mã
daſſet.ff.mãdati. ¶Aut talis ptãs fuit ab
ĩitio uoluntaria ſed poſtea eſt facta neceſ
ſaria ⁊ tũc aut illa ptãs fuit definita ⁊ tũc
non eſt neceſſaria certificatio ut in.l.fi.§.
pmo.C.de iure do.ipe. Aut nõ fuit limi
tata ⁊ tũc exigit̃ certificatio ut.l.creditor
C.de diſtract.pigno ¶ Hoꝝ ergo exe
cutoꝝ officiũ licet fuerit reſpectu teſtõr.
ab initio uolũtariũ quãtuȝ tamẽ ad here
dem eſt neceſſariũ ⁊ ꝙ de ꝑiudicio hẽdiſ
agitur circa rei ꝑciũ quod nõ fuit limita
tum ꝓ tanto eius certificatio fienda eſt
neceſſario quod credo uerũ niſi a teſtõre
huius certioratiõis facta fuiſſet remiſſio
¶Ultra querit̃ an hi executores poſſint
huiuſmodi bona uendere habita fide de
ꝑcio ſicut plerũq; fit anq̃; decurrat tẽpuſ
anni bartho. ubi ſup̃ diſtinguit.aut hñt
cõtrahẽdi ptãtem cum libera ⁊ tunc ven
dere poterũt ꝑcio ꝑ eos dato ad ſolutiõeȝ
ꝑcij. Aut non habẽt hanc ptãtem et tũc
non poterunt ſic vendere fide habita de
ꝑcio ꝑ.l.ſi ꝓcurator.ff.de iure fiſ. ⁊ in.l.a
diuo pio.i.§.ſi emptor.ff.de re. iudi.con
iuncta.l.qui rome.i.§.calimacus.i ſi.ff.de
v̈bo.obliga. Et ſic per hoc ſeq̃t̃ ꝙ nõ ſuf
ficit executorẽ cõfiteri ſe pecuniã recepiſſe
q̃a per hoc non ĩpletur cauſa eis mãdata
ar.l.ſed iulianus.§ ꝓinde.ff.ad macedo.
debet ergo notarius q facit ĩſtrumẽtum
venditiõis in eo dicere ꝙ ꝑciũ ipſius rei
fuit in ipſius pñtia ipſis executõib⁹ nu
meratuȝ. ⁊ tunc plene ꝓbabit licet non
appareat ꝙ ipſum ꝑcium fuit cõuerſuȝ in
ſolutionẽ legatoꝝ ar.l.i.§.non autem.ff.
de exercito. ¶Item querit̃ quid ſi he
res vendita per executoreȝ poſtea fuerit
euicta contra quẽ agere debebit emptor.
R̃ cõtra heredẽ ar.l.i.§.fi.ff.de pigno.acti.
facit totus ille titulus.C.credi.euic.pig.
nõ de.ſm bar. ¶Poſtea queritur an hi
executores poſſint ꝓcuratorẽ conſtituere
ubi diſtingue aut uolunt conſtituere ad
negocia extraiudicialia ⁊ tunc poſſunt. aũt
ad iudicialia ⁊ tunc ante litis conti. non

poſſunt.ſed liti.conti. ſic exẽplo tutorum
ut habet̃ in.l.neq; tutores.C. de ꝓcura
toribus.ſup quo uide plenius quod nõ.
ſpe.in.d.§.nunc aliqua.v̈ſi.ſed nũquid de
inſtru.edi.⁊c. ¶Deinde querit̃ an exe
cutor deputat⁹ ad diſtribuendũ paupe
ribus poſſit eligẽ filiuȝ ſpuriũ ipſi⁹ teſta
tori tanq̃ paupẽm ⁊ in eum facere diſtri
butionẽ.R̃ dicit Ja.de are.⁊ poſt eũ bal.
ꝙ nõ ſiue ſit executor legitimus ut epuſ
ſiue teſtamẽtari⁹ q2 omni caſu tal' filius
nec ꝑ ſe nec ꝑ mediã ꝑſonã põt quicq̃ ca
pere ex bonis paternis ar.ff.de vul.⁊ pu
pil.l.ſi is qui. nec in dubio uidetur ipſi
executori liberũ arbitriũ cõceſſum diſpo
nendi cõtra ius ut.ff.de ritu.nup.l quãq̃.
ff.ad municipa.l.lutius. imo nec poſſet
teſtator tale arbitriũ cõcedẽ ar.i.l. nemo
poteſt.ff.de lega.pmo. veꝝ tamẽ poſſent
huic ſpurio alimẽta diſtribui iſpecto iur
canonico ar.in.c. cum hẽt. extra de eo q
duxit in vx.quam polluit ꝑ adulte. ſed
de iure ciuili nõ ꝑ auc̃ ex complexu.C.d
inceſt.nup.dum tamẽ nõ fieret fraus le
gi ſb tali colore alimentorũ diſtribuendo
in euȝ bona uniuerſa uel maiorem ꝑtem
ipſoꝝ ſm bal.ar.in.l.fi.ff.de exercito. Et
ſi fortaſſe epiſcop⁹ uel executor in eum
diſtribuẽdo fraudẽ cõmitteret nõ ꝓpterea
fiſcus poſſet ipſa bona a ſpurio tanq̃ ab in
digno uendicare ſed ipſe executor ł epiſ
cop⁹ contra ſuuȝ factũ veniens illa reuo
cabit ar.eoꝝ que notant̃ ꝑ Inno.in.c.in
litteris.d offi.dele.nec ꝑſcriptio obſtabit
etiam ſi longo tpe ſpurius poſſederit ar.
eius titul⁹ tanq̃ reprobat⁹ pro nullo eſt
vnde nõ parit ꝑſcriptionẽ ar.in.l.ꝓ lega
to.ff.ꝓ lega.niſi ſpacio.xxx.annoꝝ poſſe
derit quo tpe omne ius tollit̃ ut.l.ſicut
C.de ꝑſcrip.xxx.an.ꝑſumit̃ tamen bona
fides ꝓpter ſupiori.auctoritatẽ ut in.l.et
gnalit.C.de non ¶Querit̃ an executor
deputat⁹ ad ſoluendũ male ablata poſſit
ſoluẽ alia debita ex cauſa honeſta. dic ar
chi.ꝙ nõ ut ꝑ eum nõ.in.c. ſi reo.xiiij.q.
iij. Sed an executor ad pias cauſas tene
atur facere ĩuentariũ tex.dicit ꝙ ſic ĩ dcã
l.nulli.v̈.cum uir.⁊ in hoc equiparatur tu
tori ⁊ curatõi facit dicta.l.ſi quis ad dcli
nandã.de quo nõ.ſpe.in dicto.§.nũc aliq̃.
v̈.ſed an teneat̃ ĩuentariũ facer. tenetur
etiã executor de geſtis et adminiſtrati. ꝑ
eum debitam reddere rõẽm epo vocati.
⁊ pñtibus heredib⁹ ⁊ alijs quoꝝ intereſt
ar.C.ſi ut ſe ab here.abſti.l.i.cum auc̃ ibi

ꝑita de quo latius vide quod nōt ſpe.in
dicto.§.nunc uero.vˢ.ſi. ſed an ſimplex cō
miſſariꝰ.ꝛc.⁊ ſic uides ꝙ executor teſtamē
tarius reddit ratione executōi legitimo
ſed non ecōtra. Cui ergo ep̄us reddit ra
tionem dic ꝙ ſoli deo ar.i.c.irrefragibili
extra de offi.ordinarij. Sed uſqꝫ ad q̄d
tempuſ poterit executor ꝑ epiſcopū ꝯpel
li reddere ratione dicit bal.ꝙ uſqꝫ ad xl.
annos.nā in hoc ꝓſequitᷣ ius pauperꝝ q̄d
durat xl.annis ut in auc̄ de eccle.ti.§ itez
ſi ꝑ tēporalibꝰ. Sed hic queritᷣ nūquid
in reddenda tali ratiōe credēdū erit libriſ
executorꝭ.in quibus ſunt deſcripte diſtri
butiōes ſingulorꝫ dicit ſpecu. ꝙ ſic eorūz
īteruenīēte iuramento ꝙ uera ſunt que
in ipſis libris deſcripta repiuntur quod
iuramētū habebit epiſcopus eis deferre
inſpecta qualitate ꝑſonaꝝ ipſoꝝ executo
rum nam cum hēat liberā pauꝑū admi
niſtrationē pōt tale iuramētum deferre
⁊ ſic itelligi debet.l.ſi quis ꝓ redēptione
C.de dona. Sed quid dicendū ſi teſtator
mādauerit ꝯſtrui capellā dato ſuper hoc
executōe qui etiam ꝯſtrui fecit deinde hⁱ
executor in ratione reddenda non poteſt
liquide ꝓbare de expenſis quia opifices
ſunt mortui nec ipſe ſciuit ſcripturaꝫ nec
librū facere quid erit fiendūz. dicit idem
bal.ꝙ uocandi ſunt duo ꝉ tres opifices
in illa arte periti qui opus illud uideant
⁊ diligentᷣ examinēt ⁊ extimēt quātum
materie ⁊ operaꝝ in ipſa capella cōſtruēda
interueniſſe potuit. nam ex q̄litate opis
⁊ tēporis adhibiti ꝓſumitᷣ quātitas ipiꝰ
expēſe.ar.in auc̄.de non alie.§.quod autē.
Et nō ſm eum ꝙ alio ñ apparēte ꝓſumitᷣ
opus ab ipſo executore factū ar.l.ſi.C.d
ali.pu.preſtan.⁊ ibi per bar. Poſtre/
mo queritᷣ pluribꝰ datis executoribꝰ ſi
omnes ꝉ unus deceſſerit ad quē ipſiꝰ de
functi executoris defertᷣ poteſtas. dic ut
plene nō ſpecu.in dicto.§.nunc aliqua.vˢ
ſed ſi aliť ex duobus.que diſputatio ho
die eſt ſopita per ea que habentur ⁊ no
tantur in.c.ſi.de teſta.libro vi.ꝛc.

Anologiſtas et

ſine inuētarij cōfectiōe. Aduerte ꝙ hⁱ
uerbū anologiſta eſt vbum grecū ⁊ eius
ſignificatū eſt ſm latinos ut exponatᷣ id
eſt ſine ratiōe reddenda ut traditur in.l.
quidam decedēs.in ꝓn.ff.de admi.tu.per
quod pōt ꝯp̄hēdi ꝙ greca lingua ē bre/
uior q̄ʒ latīa imo dulcior ⁊ lōge facūdior
q̄ʒ ſit latina.cuius ratio eſt quia apd̄ gre/
cos eſt maior copia uocabuloꝝ q̄ʒ apud
latinos. vnde hic aduerte ꝙ licet teſtōr
liberet tutorē uel executorē a ratiōe red
denda nō ideo tamen ſunt penitꝰ excuſa/
ti quo minus ea que penes ſe extēt de bo
nis pauperꝝ aut que dolo poſſidere deſie/
runt reſtitutionē facere ac de eis reddere
rationē ꝯpellūtur imo ſi ipſe teſtator tu/
tori legauit quidqd ꝑ eum deberi ꝯtigēit
occaſione ipſiꝰ tutele adminiſtrate tale
legatuz non extenditᷣ ad doloſe cōmiſſa
uel apud ſe extāta uꝉ retēta ut in dicta.l.
quidā decedēs.in ꝓn.ad quod facit.l.non
ſolum.la.ij.§.ij.⁊.§ pe. ⁊ in.l. aurelio.§.ſi.
ff.de liber.le.⁊ nō.ꝑ gl.in.l.cū neceſſitate
C.de fideicō.Et pōt eſſe ratio ꝙ reddere
hanc rationē introductuz eſt ꝓncipaliter
fauore pupilli ꝉ adulti ideoqꝫ abſolute
non uidetᷣ ꝑ teſtatorē remitti poſſe ar.l.
ſcire.C.ut in poſſeſſ.le.⁊.l.i.C.de uſufruc
fact.l.nemo pōt.ff.de le.i.⁊ ꝓbatᷣ in dcā
l.quidā decedēs.in vˢi.nemo. Idēqꝫ cre/
derē in uſufructuario cui facta ē ꝑ teſta/
torē liberatio a ratiōe reddēda nam cum
uti debeat ſalua rerū ſbā tenetᷣ finito uſu
fructu de ꝓprietate rationē ⁊ reſtitutiōez
facere nō obſtante illa liberatione ar.d.l.
ſcire.⁊ d.l.i.cum ibi nō.C.de uſufruct. et
quia non minus aſtringitᷣ uſufructuariꝰ
ſalua facere bona domini proprietarij q̄ʒ
ipſe tutor bona pupilli.

Cum debita ſolē

nitate īuentariū. Hic notandū eſt ꝙ
regularitᷣ quilibet tutor uel curator tēᷣ
īuentariū facere ut ſup̄ plene nō. facit.l.
tutor qui repertoriū.ff.de admi.tu. aliť de/
negatᷣ ſibi adminiſtratio tamē ſi fuērit ſibi
ꝑ teſtōrem remiſſio facta excuſatur ut in
l.ſi.C. arbi.tute. licet ſi uelit poſſit illud
facere cum ſibi liceat huic fauori ⁊ remiſ
ſioni renūtiare ut in.l.ſi iudex.ff.de mino
⁊.l.ſi quis ī ꝯſcribendo.C.de pac. Ad/
uerte tamē ꝙ licet talis tutor excuſetᷣ ſi
nō faciat īuentariū fortaſſe tamen ne res
pupillares cadāt in ſiniſtrū poterit iudex
ex officio ſuo facere quandā ſcriptionem
bonoꝝ ipſoꝝ ſicut in ſi.dicitᷣ ⁊ nō ꝑ doc.
in.l.facultas.C. de iur.fiſ.li.x. ⁊ ꝑ bar.in
l.i.§.eligitᷣ.ff.de ven.in poſ.mit.⁊ facit.l.i
§.ꝙ ſi fūdū.⁊ ſcripſi ſup̄ forma ſacmēti
cum enim talis tutor teneatᷣ reliq̄ reſti/
tuere ⁊ q̄ dolo ſui deꝑdita ſūt ut.s.dcē ē
quomodo de his ratio redderetᷣ ſi aliq̄

bonorum memoria non exiſtit.

¶ Ad etatem xviii.

annorū ⁊c. ¶ Tutela finitur in maſculo
in xiiij. an. in femina in xij. inſti. qui. mo.
tu fini. poſt ṗn. C. quando tu. uel. cu. eſſe
deſi. l. fi. vnde ꝓcedendo in adminiſtratiōe
ultra id tempus hoc faciet tanꝗ curator
cuius officium durat uſqꝫ ad xxv. annos
ipſi⁹ adulti inſti. de cur. in ṗn. cuꝫ ibi nō.
⁊ ſic unus ⁊ idem poteſt ſimul diuerſis
tēporibus eſſe eiuſdē pſone tutor ⁊ cur.
ut ꝓbatur in. l. ſi tutor poſt. in fi. ff. de. tu.
⁊ ra. diſ. Et ex hoc ſequitur ꝙ pro tali
adminiſtratiōe ſm diuerſitatē tēporis diuꝰ
ſificant᷑ actiones quibus adulto obligā-
tur. nam ꝓ parte pupillari. etati. tenebit᷑
actiōe tu. ⁊ ꝓ alio ſequēti tēpore tenebit᷑
negͦ. geſ. actiōe ut hēt᷑ i d. l. ſi tutor. in fi.

¶ Quare cū predi

ctā. ¶ Hec eſt concluſio libelli ad quam
eſt ſemper aduertendum.

¶ Debitā rationē

Hic multū eſt aduertendū. ꝑtitur enim
d̄ tribus ratio reddi viꝫ de tutela d̄ cura
⁊ de executoria ꝓ qua ratiōe puto oīm
bona eſſe tacite pignori obligata. l. ꝓ offi
tio. C. de admi. tuto. ſed an idem econtra
non memini me legiſſe. ¶ Modo q̄ritur
an pendente tutela poſſit tutor compelli
reddere rationē ſue tutele dic ꝙ non ſed
differendū eſt donec tutela ſit finita ut i
l. ubi finita. ⁊ in. l. cum adhuc. ff. de tu. et
ra. diſ. Et eodē modo nō pōt ꝑti a cura
tore ratio reddi durante cura. ut. l. ij. ⁊. l.
roēs. C. de admi. tu. de quo nō. ꝑ doc. in d.
l. ij. Cum autē finita fuerit tutela l' cura
tunc agi poterit contra tutorem actione
tutele ⁊ ꝯtra curatorē acti. negͦ. geſ. ut in
dicta. l. ubi finita. in ṗn. ⁊ in fi. ad quam
rationē reddendā cōpellere debꝫ officio
mercenario iudex ipſos tutores ul' cura
tores ut in. l. i. § officio. ff. de tute. ⁊ ra. diſ.
In qua ratione iputabit tutor ⁊ curator
pupillo ⁊ adulto quidqd īpēderit in uti
litatem ipſi⁹ pupilli ul' adulti ut. l. ij. ff.
ubi pu. edu. de. ⁊. l. ſumptus. cum ibi nō.
C. de admi. tu. ⁊. l. i. § ꝑterea. ff. de ꝯtrario
iud. tute. Et ſi forſan ꝑ modū excipiēdi
non fuerit habita eoꝝ ſumptuū cōpēſa°
poterūt ꝑ uiam agēdi poſtea ꝑti ꝑ ipm
tutorē ⁊ curatorē niſi eius cōpēſatio fui
ſet expſſe ꝑ iudicē reprobata. ut habetur

in dicto § ṗ facit. l. ꝙ in diem § ſi rationē
ff. de cōpen. Et eſt notandū ꝙ ſufficit ipſi
tutori ⁊ curatori a ṗncipio bene geſſiſſe l'
īpēdiſſe etiā ſi euent⁹ ꝯtrari⁹ ſit ſequut⁹
tū habet᷑ in. l. iij. § ſufficit. ff. de ꝯtrario iu
di. tu. Poteſt enim tutor agnoſcere bo
nam fidem ⁊ que ꝑ eum bona fide geſta
ſunt rata erunt habenda ut. l. quoti. § de
niqꝫ imperator. ⁊ in. l. cum plures. § i. ff. d̄
admi. tu. facit. l. nō eſt ignotū. ⁊. l. ſi bonaꝫ
cauſam. C. de admi. tu. nec poterit ipſe tu
tor uel curator tales ſumptus ꝑtere a
pupillo uel adulto niſi tutela ul' cura fi-
nita ut in. l. i. § finito autē offō. ff. de cōtra
iudi. tu. ſicut dictū eſt ſuṗ eꝯuerſo ut d
l. ubi finita ¶ Quid autē dices de eo qd̄
faciunt plerūqꝫ maliuoli ecce ꝙ adultus
differt ꝑtere rationē malicioſe ſibi r̄ddi
a b oīm ſui tutore donec ipſe tutor deceſ
ſerit meditatus inter ſeipm ꝙ hered̄ tu-
toris neſcient reddere rationē ⁊ ſic in to
tum ꝯdēnabunt᷑ ut. l. i. ⁊. ij. C. de here. tu.
quid erit fiendū. Certe dic ꝙ tutor debꝫ
ſepe denūtiare ipſi adulto ꝙ uult ſibi ra-
tionē tutele reddere qui ſi in hoc obau-
diens fuerit debebit inde tutor facere cū
citari corā iudice ꝑ quē cogat᷑ rationem
ſuſcipe ut eſt tex. cum glo. in. l. fi. C. d̄ uſ.
pup. verum tamē quia uidi multos he-
redes tutori qui ſb tali malicia cōſumpti
remāſerūt ꝓpter non redditā rationē per
maiores eoruꝫ eſſet ſanctū opus ꝓuideri
ꝑ uiam ſtatuti ꝙ finita tutela l' cura niſi
fuerit ratio ꝑtita infra biennīū ꝙ ulteri⁹
nō ꝑſtet᷑ audiētia ſuper ea. ¶ Preterea
querit᷑ ſi ſunt plures teſtamētarij l' legi
timi tutores ā omnes īſolidū teneantur
hanc reddere rationē. diſtingue. aut oēs
geſſerunt tutelā aut quidā ſic et quidam
nō ſi omnes geſſerūt tūc aut omnes ſūt
ſoluendo ⁊ tūc diuiditur actio inter eos
exēplo pluriū fideiuſſoꝝ aut nō ſunt ſol
uendo ⁊ tunc quilibet ꝯuenitur iuxta fa-
cultatem ſuam ⁊ ſi vnus ꝓ alio aliquid
ſoluerit ab alio repetit utili actiōe tutele
ul' directa a pupillo ceſſa ut habet᷑ in. l. i
§ nūc tractem⁹. ff. de tu. ⁊ ra. diſ. z°. autē
caſu ṗus ꝯueniēdus eſt ille qui geſſit ꝗ
ille qui nō geſſit ut plene habet᷑ in. l. i. ⁊
ij. C. de admi. tu. ⁊. l. i. C. ſi in non geſ. cuꝫ
ſi. ibi nō. Quid ſi omnes geſſerūt ⁊ ſūt
diuerſi fori habentes diuerſos iudices
qualit᷑ ꝯueniant᷑ ꝓ hac ratiōe reddenda
dic ꝙ ꝑſes ſeu domin⁹ ꝓuīcie dabit unū
iudicē corā quo omnes ꝯuēient᷑ ne ipi⁹

cauſe ↄ̄ineñtia diuidat̄ ut eſt tex. in. l. locꝰ
tutores. C. ar. tu. cum ſi. ibi nō. Et nota
ꝙ huiuſmodi actiōes que reciproce dāt̄
pupillo contra tutorē ⁊ tutōi contra pu
pillum tranſeunt in eoꝝ heredes tam
paſſiue ꝙ̄ actiue ut in dicta. l. i. §. hāc acti/
onem. ⁊ §. fi. ff. de tu. ⁊ ra. diſ. ⁊. C. ð here
tu. l. fi. verū tamē heres tutoꝛ. non ꝑ oīa
ꝑiformit̄ tenet̄ ſicut tutor ſi uiueret qa
heres non tenet̄ de dolo ⁊ lata culpa de/
functi nec ð eius culpa leui ul' leuiſſima
niſi in tribus caſibus. ꝑmus ſi lis fuerit
ↄteſtata contra ipm̄ tutorē. ¶ 2ꝰ ſi heres
lucrum ſenſerit ex tali culpa. 3ꝰ ſi tutor
gratiā fecit ut hec habētur in. l. i. C. ð. hē
tu. ¶ Item licet ꝓpter non factū uel non
exhibitū inuētariū contra tutorē iuret̄
in litem non tamē iurabitur contra eius
heredē niſi lis iam fuerit ↄteſtata contra
ipſum defunctū ſed nec tenebitur propt̄
dolū tutoꝛ. ut dictū eſt tamen ipſe heres
ex ſuo ꝓpꝛio dolo ↄuenietur ut in. l. ij. i fi. et
in. l. alio iure. C. ð. in li. iuran. ¶ Ulte
rius queritur qua forma ꝓcedendū eſt
in hac ratione reddenda. dic breuit̄ ꝙ iu/
dex eliget bonos uiros ſeu arbitros exꝑ/
tos ⁊ idoneos. in calculo talium rationū
coram quibus tutor exhibebit inuētariū
et librū eius in ꝗ ſunt deſcripta data ⁊ re
cepta quibus omnibus ⁊ alijs dependen
tibus ⁊ cōnexis cum diligentia auiſatis
ſi repertum fuerit pupillum debitorem
tutoris ipſum cōdēnabūt ⁊ econtra con/
dēnabunt ipſum tutorem ad reſtituen/
dum pupillo ſi eum reperierint debitorē
licet ſm̄ iuris regulas ipſemet iudex de
bet eſſe calculator ⁊ condēnator ut habe/
tur in dicta. l. i. in §. officio. ff. de tute. ⁊ ra.
diſtrah. ⁊. l. ij. ff. ubi pup. edu. de. ¶ Sed
propter uarias iudicum occupationes
ſolent fieri huiuſmodi delegationes et
cōmiſſiones. ¶ Sed nūquid ſtabūt iſti
calculatores omnibus his que deſcripta
ſunt ⁊ apparebunt in ipſo inuētario. dic
ꝙ ſic nam in ꝑiudiciū ipſius tutoꝛ. ple/
niſſimam fidem facit hoc inuētariū adeo
ꝙ non poſſet probari contrariū ut in. l.
fi. C. arbi. tu. de quo plenius dic ut ſup̄
&c. ¶ Sequitur forma li. pro tranſactiōe
promiſſione de vendendo et certis alijs
conuentiōibus. Rubrica.

¶ Forma libelli quo agit̄ ut pacta ſeruēt̄.

Coram uobis
domino vicario &c. agit et
in iure ꝓponit nō i modū
ſolēnis libelli ſed qualis
qual' petitiōis ⁊ ſimplicis facti narratōis
philippinꝰ ð folpertis hēs q̄ndā. gregōij
contra ⁊ aduerſus blaſiū ſarachū ⁊ quā
libet aliam ꝑſonā ꝓ eo ⁊ eius nomine in
iudicio legitime ↄparētē dicens ⁊ ꝓpo/
nens idem philippinꝰ ꝙ uertentibꝰ iter
eos uarijs ⁊ diuerſis diſcordijs ⁊ contra
uerſijs ⁊ ſup̄ inde calculati. ⁊ facti. inuicē
ac plene diſcuſſis ratiōibꝰ datoꝛ. ⁊ rcep
toꝛ. hincinde tandem interuenientibus
ad hoc amicis ipſi philipp. ⁊ bla. peruene
runt ad infraſcriptas ↄuentiōes pacta et
trāſactiōes ſolēni ſtipulatiōe ac coꝝ ꝓpꝛio
iuramēto firmatas videlicꝫ ꝙ ipſe blaſiꝰ
ire deberet in angliam ⁊ flandriā. ⁊ emē
de ꝓpꝛia pecunia ipſiꝰ philipp. ballas cētū
lane ſiue ꝺ ide ꝙ ipſe blaſiꝰ ſibi haberꝫ
⁊ retineret domū unam poſitam ⁊ iacen/
tem in ciuitate papie cui coheret &c. ⁊ ipē
philipp. ſibi habēt ⁊ retineret umeā vnā
ꝑticaꝝ x. poſitā in territorio claſtigij cui
cohēt &c. Deꝙ ſibi iuicē facē derēt gnālē
liberationē ⁊ abſolutionē de omnibus et
ſingulis que alter ab altero ⁊ econuerſo
petere potuiſſet quacūꝙ ratione ul' cauſa
a dicto tempe retro. inſup̄ dicit ipē phi
lipp. ꝙ ultra ꝑmiſſa ↄuenit ⁊ ꝓmiſit ipſe
blaſius vēdere dicto philippino petiam
vnam prati ꝑticaꝝ. c. poſitā ſuper territo/
rio vagandeū camp̄. pap̄. ꝑcio floꝛenoꝝ
cc. cui coheret &c. ꝓut de ꝑdictis conſtare
habet publico inſtrō tradito ⁊ rogato ꝑ
notariū anno currēte m. cccc. die et anno
in eo cōtenti. ¶ Rurſumꝙ dicit ⁊ ꝓponit
idem philip. ꝙ dictas ↄuentiones pacta
⁊ tranſactiōes impleuit ⁊ executiōi man
dauit pro ꝑte ſua nec per eum ſtetit nec
ſtabit nec ſtare intēdit quo minꝰ omnia
adipleant̄ ⁊ fiant ꝓut in dicto inſtrumē
to ↄtinet̄. Et ꝙ dictus blaſiꝰ ꝑdicta oīa
⁊ ſingula adiplere ꝓ eius ꝑte indebite
recuſauit ꝙ̄ꝙ̄ ſepe ⁊ ſepiꝰ de hoc et ſuper
hoc āmonitus ⁊ interpellatꝰ fuerit ꝑriti/
aliterꝙ etiam adimplere recuſat. quo circa
cum ꝑdicta uera ſint petit ⁊ requirit dcs
philipp. quatenꝰ ꝑ ueſtrā diffinitiuā ſen
tentiā ↄdēneti ⁊ ↄdēnatū iuꝛ. remedijs
ↄpellati. ſupſcriptū blaſiū ad obſeruādū
iplenū. ⁊ exequendū ꝓ ꝑte ſua ſupſcriptas
ↄuentiōes pacta ⁊ tranſactiōes ⁊ i dānis

intereſſe ⁊ expeñ.paſſis ⁊ facti. per dictũ
philippũ ex cauſa pdicta ⁊ in futuꝝ pati
endis ⁊ fiendis d quib9 ꝓteſtatᷣ dduceñ
in pñti iudicio eſſe ſuum ius ⁊c.ſaluo iuř
⁊c.non aſtringens ſe ⁊c.

Quoniam uobis

Ad materiá preſenti.li.eſt cum
diligentia aduertendũ ꝙ totus mundus
regitᷣ pactis ⁊ ꝯuentionibus.⁊c.

¶ Diſcuſſis rōibus

de iſtis ratiõib9 plene nõ.azo. in ſumma
de eden.§.nunc de edicióe actóis rationũ.
Eſt auté eius diffinitio ſm eum talis rõ
eſt quedam ſcriptura datoř.⁊ receptoř.
cauſa negotiatióis cõis ¶ Queritᷣ an de
huiuſmodi ratióib9 ſit fienda copia ei cu
ius intereſt dic ut nõtᷣ ſup in forma op
ponendi cõtra inſtruméta de quib9 ratio
nibus traditᷣ in.l.i.C.de eden.⁊ in.l.i.C
de er.calcu.⁊.l.i.§ roés.⁊.l.ſi quis ex argé
tarijs.§ i.⁊.§.ratióe.⁊.l.quedá.⁊.l.argen
tarius.in pn.ff.de eden. ⁊ plene p bar in
l.nuda ratio.ff.de dona.⁊ facit.l.rationes.
⁊.l.exemplo.C.de ꝓba.cum ſi. ¶ Quero
de queſtióe quotidie occurreñ. Ecce ꝙ
titius agit contra gayum ꝑtendo ab eo
centum in quibus facta iuiceꝫ ⁊ calculã
ratione ipſe gayus remanſit debitoꝛ di
tij ⁊ ꝯfeſſus eſt ſe eſſe eius debitoꝛeꝫ de
ipſa quãtitate de quo calculo cõfeſſione
⁊ ratione ꝓbatur p teſtes idoneos.queri
tur an dictus gayus debeat condemnari
ad ſoluendum ipſa cẽtũ. vidi iſtam q.de
facto in papia ⁊ varia cõſilia ſup ea.⁊ ar
guebatᷣ pro pte gay ꝙ oio déat abſolui
pmo quia ratio nuda ab inſertióe cauſe
non tenet nec effectũ ꝓducit ut ꝓbatur
p d.l.nuda ratio.ff.de dona.ſm lec.gl. ibi
poſitá ſicut nec ſtipulatio valet ſine cauſa
ut.l.ij.§.circa.ff.de do.excep.nec alia obli
gatio vel ꝯfeſſio tenet ſine cauſa vt.l.cuꝫ
de indebito.in fi.ff.de ꝓba. Sed in hac
ratióe nulla apparet cauſa inſerta ergo ⁊c
pterea iſta talis ratio ſit gnãliter cõcluſa
cum non apparet de eius pncipio ꝓceſſu
ex capl'is dati ⁊ recepti dicitᷣ obſcura et
confuſa ⁊ ob hoc redditᷣ nulla vt ꝓbatᷣ
p tex.in dcã.l.argẽtari9.§.edi.auté ratio.
cum ſi.ibi nõ.pterea iſta ratio potuit eſſe
fundata ſup rebus turpibus ⁊ ĩhoneſtis
ſeu a iure reprobatiſ.⁊ ſic valere nõ debet
ar.l.cum duobus.in fi.⁊.l.ꝙ auté ex ſcõ.
cum.l.ſe.ff.ꝓ ſo.⁊.l.ſi remunerandi §.rei
turpiſ.ff.man.⁊.l.cõi diuidũdo §.iter pre
dones.ff.cõi diui.⁊ fac.l.gnãlitᷣ.⁊.l.ſi pla
gij.ff.de ÿbo.ob. nã deſtructo fundamẽto
corruit edificiũ vt.i.q.i.cum paul9. Ad
oppoſitũ auté ꝙ gayus ſit ꝯdẽnat9 argui
tur ſic.regula traditᷣ ꝙ rationi ⁊ calculo
ſtari debet niſi de erroꝛe calculi ꝓbetur ut
é tex.in.l.i.C. d erro.cal.⁊ ibi nõ p Cy ⁊
alioſ at hĩ ſuppõitᷣ ꝙ nil d erroꝛe p gayũ
ꝓbatũ eſt ergo debet ꝯdemnari. pterea
ꝓbatũ é ꝙ hec ratio calculata é p vtrãqꝫ
ptem ⁊ ipſe gayus ꝯfeſſus eſt ⁊ ſe ꝯtẽtũ
vocauit debitoꝛé foꝛe ipſius titij.ſicqꝫ iſta
cõfeſſio facta pte pñte ꝓbat ut nõ in.l.i.
C.de confeſ.⁊ eſt tex.de hoc in.l.publia.
in fi.ibi ex ratióe patris ⁊c.ff.depo.confir
matur hoc. quia ſi ipſe gay9 ſcripſiſſet ſe
debitoꝛé titij in libro ſuarũ pua taꝝ rati
onum ex hoc ꝓbaretᷣ contra eum ut dcã
l.ratióes.in fi.C.de ꝓbaci. ⁊ nõ in.l.que
dam.in §.nũmularios.ff.de eden. ¶ Ergo
eodé modo cum facta ratióe pte pſente
expreſſe ꝯfeſſus eſt ſe eſſe debitoꝛé ⁊ hãc
ptem ſequi videtᷣ bar.in dcã.l.nuda rõ.
Nec obſtat ꝙ dicitᷣ facta ſine cauſa quia
hoc eſt falſum.eſt eni iuſta cauſa que pre
ſumptiue ſaltim includitᷣ in ipſa ratióe
calculata ⁊ eoꝝ que iuicé ſunt data ⁊ re
cepta in quibus datis ⁊ receptis potius
pſumitᷣ cauſa habilis ⁊ honeſta ꝗ inha
bilis ⁊ inhoneſta.ar.l.merito.ff.pro ſotio
⁊.l.quotiés.ff.de re.du.cum ſi.qd quideꝫ
manifeſte ꝓbatᷣ in dcã.l.i.in fi.C.de erro
calcu. Sumpto ar.ab erroꝛe ceſſãte nec
ob.ꝙ ratio ſit edenda a capite quia iſtd
ꝓcedit ante rationẽ cõcluſaꝫ l' vbi erroꝛ
in eius calculo ꝓbaretᷣ. ſecus auteꝫ poſt
ꝯcluſioné rationis vbi quis ſe fundat ex
ratióe ꝯcluſa aliter non eſſet vnꝗ dare fi
nem ratióibus mercatoꝝ quod eſſet ab
ſurduꝫ qui.auté erroꝛé allegat illum pro
bare debet vt nõ.i dicta.l.i. ⁊ vide quod
nõ.per Cy.in.l.ſicut iniquum.C.de fi.in
ſtru.ſequitur in littera.

¶ Conuentiones

Iſtd ÿbũ
eſt generali9 aliquo alio. nam cõphẽdit
omnes cõtract9 ⁊ diſtractus vt in.l.i.§.cõ
uentionis.⁊ in.§.adeo.ff.de pac. ſicqꝫ hoᵐ
eſt cõſiliũ vti iſto ÿbo in iſtruméti. vnde
ſi in iſtruméto notari9 dixerit talis cõue
nit dare ⁊ tradere talé fundũ gayo pro
pcio floꝝ.x.nõ vitiabitᷣ ꝯtractus ſed erit
ꝯtract9 véditióis licet nõ dixerit ꝙ ven
didit nomináđo ſpáliter ipſum ꝯtractũ

¶ Pacta Diffinitur aũt pactuꝫ diuncto tex. cum glo. ſic. pactũ eſt duoꝝ vł pluriũ in idẽ dãdi vel faciendũ cauſa ɔtrahẽde vel tollende obligationis alteri ex eis per alterum paciſcide ɔſenſus ut. l. i. § i. ff. de pac. ⁊ ibi nõ ⁊ ꝑ azo. in ſumma. C. de pac. ⁊ per gof. in ſumma extra de pac. ¶ Sciendũ ẽ iſup ꝙ diuiſiões pactoꝝ multe ſunt quedam enim ſunt pacta inoĩata que ſtant in generali nomine. quedam ſunt noĩata que tranſeũt in aliquod ſpeciale nomẽ ɔtctuſ vt in empᵉ locaᵉ ⁊ ſi vt. ff. de pac. l. i. in fi. ¶ Item quedã ſunt pacta vtilia quedã inutilia. vtiliũ autẽ ſunt quedã ſm legẽ quedã preter legem vt nõ. in. l. paciſci. ff. de pac. Inutiliũ uero quedã ſunt iutilia ratione ꝑſonaꝝ vt inter patrẽ ⁊ filiuꝫ in poteſtate ɔſtitutum ⁊ inter virum et vx. quando pactũ continet donationẽ vt intꝰ officialem ⁊ ſſditũ ⁊ ſi. exemplũ in furioſo pupillo mente capto ꝓdigo cui boiſ interdictum eſt minoreqꝫ habẽte curꝰ ¶ Quedã ſunt iutilia ratiõe rerũ ſup qbꝰ pactũ interpõitꝰ quia nõ extãt in rerum natura vel ĩpoſſibile eſt illud dari ł fieri ¶ Quedã ſunt iutilia ratiõe turpitudinis ⁊ ĩhoneſtatis aut quia cõtra bonos moreſ ¶ Quedã ſunt iutilia tanq̃ rei publice contraria que omnia ideo dicuntur inutilia quia p. l. reprobata aliqua vera et iuſta cauſa ſbſiſtẽte vt. l. pacta que cõtra. C. de pac. ⁊ ibi nõ. Et hoc plene declã ut nõ. ꝑ azo. in ſumma co. ti. ¶ Amplius pactoꝝ vtiliũ alia eſt diuiſio. nam quedam ſunt ꝑſonalia que ñ trãſeũt ad heredẽ uł aliã ꝑſonam. quedã autem ſunt realia hoc eſt trãſitoria ĩ heredes ⁊ fideiuſſoreſ ac correos ut plene nõ in. l. ſi vnus. § ante oĩa. ⁊. l. idem in duobus. § ꝑſonale. ⁊ § fi. cuꝫ l. ſe. ⁊. l. ⁊ hẽdi. § fi. ⁊. l. ſi vnus. in ꝑñ. ff. de pac. cum diſtictiõe ibi poſita in dubio autem ꝑſumũtꝰ potius eſſe realia q̃ ꝑſonalia vt. l. iuri. gẽtiũ. in. § pactoꝝ. ꝙſi. vtrum ff. de pac. ⁊ ibi nõ. ¶ Inſuper eſt reliqua diuiſio notãda quia ſbtilis ⁊ ampla. naꝫ quedã ſunt pacta nuda quedã uero veſtita ut pleniſſime nõ. ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. iuriſgẽtiũ. § ſed cum nulla. ff. de pac. q̃ auteꝫ ſunt nuda pariũt exceptionẽ ſolã ⁊ nł'lã actionẽ de iure ciuili ſed de iure auteꝫ canonico pariũt actioneꝫ ut nõ in. c. i. extra de pac. ⁊ ꝑ gof. in ſumma et ibi Inno ¶ Que vero ſunt ueſtita pariunt vtrunqꝫ videlicꝫ actionẽ ⁊ exceptionẽ ut ibi hetꝰ quia talia pacta ueſtita dicũtur. l. iuuari. vt. l legitima. ff. de pac. vnde quatuor operantur. nam ꝑmo pariũt. 2ᵒ informãt. 3ᵒ elidũt. 4ᵒ ꝑimũt. que omnia declã vt ĩ lře gl. ⁊ Cy. in. dicta. l. pacta q̃ cõtra. C. de pac. Reſtat querere ⁊ declarare quot ⁊ qbuſ modis pacta veſtiãtur. Et ɔcludẽdo ſb breuitate rñdetꝰ ꝙ veſtiũtur octo modiſ videlicet re. verbis. litteris. iteruẽtu rei. cõſenſu coherẽti. cõtractus legis. auxilio. ⁊ opis ĩitio. vt plene nõ. in dicto § fi. ⁊ ĩ § cum nulla. ꝑ glo. ⁊ bar. ff. de pac. de pactis autẽ que veſtiũtur coherẽtia ɔtractꝰ patet exemplũ cum vẽditiõi ł locationi aut donatiõi ł alicui ſimili cõtractui noĩato pena aliqua appoĩtur vt. C. de pac. intꝰ emp. ⁊ ven. l. ij. ⁊. l. legem. C. de pac. ⁊ ibi plene ꝑ Ia. but. ⁊ in. l. pacta ɔuenta. ff. de cõtrahẽ. emp. ⁊ de ipſis pactis põt loqui prĩs libellus. que pacta iuxta cõtractum appoita ſunt in cõi uſu ad quoꝝ obſuañ quiſqꝫ ɔpellitꝰ actiõe ex eo ɔtractu iuxta quem ſunt appoſita vt in dcõ § ſed cum nulla. ⁊ ibi nõ. Et aduerte ꝙ pacta facta ꝑ tutorẽ bona fide ł curꝰ. aut ꝓcurꝰ. ſpãleꝫ vel generalẽ cum libera valent et tenent ut. l. Rtũ. in fi. cum. l. ſe. ⁊ in. l. tutores. ⁊. l cõtra iuris. § fi. ⁊ in § ſi curꝰ. ff. de pact. et. l pactum. C. eo. ti. ¶ Quid ſi plura interueniũt pacta ɔtraria. dic ꝙ illa que. ſunt ultima derogabũt ꝑoribuſ ut. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊. l. emptor. in ꝑñ. et. l. tale pactũ. § i. ⁊. l. ſi vnus. § qd in ſpẽ. ff. de pac. Et ſi fortaſſe pacta ſimul conſonãtia fuerũt dubia uł obſcura ĩterꝑtãda ſunt cõtra ꝓferẽtem ut. l. ueteribus. ff. de pac. ⁊. l. labeo. ⁊. l. cũ ĩ. lege. ff. de cõt. ẽp. ⁊ ĩ. c. cõtꝰ eũ. de reg. iur. lib. vi. ⁊ ibi plẽ ꝑ doy Et ſi vtriuſqꝫ paciſcẽtis uolũtas cõcurrit nec ſit ꝓceſſum ad facti executionẽ ſolo ɔtrario ſenſu ĩteruenĩẽte poterũt paciſcẽtes ab ipſis pactis ⁊ cõuentiõibus diſcedere vbi autẽ ad executionẽ ꝓceſſuꝫ fuiſſet ſolus cõſenſus in reſolutiõe nõ ſufficeret ſed facto contrario opus eſſet ut. l. ab emptiõe. ff. de pac. ⁊. l. i. C. quãdo li. ab emp. diſ. cum ſi. licet autẽ dixerim pacta nõ porrigi ad extraneas ꝑſonas ſed ad ſolas paciſcẽtes ⁊ eoꝝ heredes ⁊ fideiuſſ. tamen in pluribus creditoribus pactum maioř. ꝑtis noceꝫ minori ꝑti fauore debiti ⁊ liberatiõis ut. l. maiorẽ. cum. l. ſeq. et. l. Rtũ. in ꝑn. de pac ¶ Et aduerte ꝙ tãtum opãtur pacta tacita inter ꝑtes quantum ꝟbis expſſa ut. l. itẽ qui cõuentiões. ⁊. l. q

in futurū. ⁊ in. l. labeō. cum ſi. ff. de pactis
Poſſuntq; concipi pure in diē et ſub cō
ditione tam inter pn̄tes q̄ inter abſentes
interueniēte nuntio uel littera ut in dcā
l. labeo. ⁊ l. pacta. ff. de contrahē. emp. vbi
autē huiuſmodi pacta realia ſemel fue-
rint in fideiuſſorē tranſlata nō licebit de-
bitori poſtea paciſcendo ius fideiuſſori ex
eis queſitū afferre ut. l. fi. ff. de pac. ⁊ ar. i
l. ſi heres meus. C. lo. ⁊ l. id quod noſtrū
ff. de re. iur. cum ſi. ¶ Deinde alia pactoꝝ
diuiſio ſubiūgitur que eſt ꝙ quedā ſunt
pacta obligatoria quedā uero liberatōia
Sunt autē obligatoria ꝑ que quis aſtrī
gitur ad aliquid dādum uel faciendum ut
patet hic in pn̄ti forma. Liberatōia ſunt
illa ꝑ que quis ab obligatōe eximitur ⁊
liberatur de quibꝰ pactis liberatoriis lo-
quitur. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. et. l.
ſi tibi. §. quedam. ⁊ in. §. pactus. cum ſe.
⁊ l. tale pactū. in ꝑn. ff. de pac. Que quidē
pacta liberatoria ſi fuerint generalia por
rigūtur ad omnia de quibus proceſſerat
obligatio aliqua licet ſimplex tranſactio
reſtringatur ſi ſit generalis quo ad ea tm̄
de quibus fuit cogitatū ut traditur ꝑ gl.
⁊ doc. in. l. emptor. in. §. lucius. ff. de pact. ⁊
ꝑ Cy. in. l. ſi decreta. ⁊ l. ſub ꝑtextu. C. de
tranſ. nec recipiūt nouationē ꝑ ſubſequen
tem penalē ſtipulationē tā de iure veteri
q̄ de iure nouo q̄uis pacta obligatoria
hoc caſu iure veteri nouationē reciperēt
que iure nouo nō īducitur niſi expſſe aga
tur ut nō. in. l. ſtruꝫ. §. ſi pacto quo penā
ff. de pact. ⁊ in. l. obligationū fere. §. fi. ff.
de acti. ⁊ ob. ⁊ l. ꝑ diē. ff. de acti. emp. ꝯiun-
cta. l. fi. C. de noua. ¶ Itē eſt ſciendū ꝙ
quedā ſunt pacta que ſunt cōtra formā
uel ſubām cōtractus ⁊ iſta non valent ut i
l. cum ꝑcario. Quedā ſunt pacta contra
accidētalia cōtractus ⁊ ipſa ualēt ut in. l.
pacta. i. ff. de pac. ⁊ qđ nō. ꝑ glo. ⁊ Cy. in. l.
ij. C. de iure emphi. Quedā ſunt pacta
contra nām rei ſuꝑ qua pactū interpōit̄
⁊ tunc aut fiunt ex īteruallo ⁊ nō valent
ut. l. ꝑ ſeruum. §. i. ff. de vſu. ⁊ habi. aūt fiūt
incōtinēti in ipſo cōtractu ⁊ tunc aūt ſunt
cōtraria eſſentialibus ipſius cōtractus et
tunc non valent nec ipſe cōtractus ut in
dcā. l. ꝑ ſeruum. §. i. 2°. rn̄ſo aut ſunt cōtra
ria accidētalibus ⁊ tunc nō ualēt ſi ꝯtractꝰ
tenet ut. l. uti frui. §. i. ff. ſi vſufruc. ꝑc. aut
pacta habēt ſimplicit̄ īducere delictū ⁊
tunc nō ualēt ut. l. conueire. ff. de pac. do. et. l.
ſi vnus. §. illō. ff. de pac. Quid ſi creditor

pactum fecit cum debitore ꝙ ſi nō ſoluerit
ad paſca cadat in penam. r. flor. dic ꝙ aut
iſta pena eſt applicāda fiſco uel alij tertie ꝑ-
ſone aut ipſi creditori. ꝑmo caſu aut pu-
blica ꝑſona puta notarius ſtipulatus eſt
hāc penā nomīe fiſci uel tertie ꝑſone ⁊ tūc
agi pōt ad penam. aut ſolus creditor eſt
pactus uel ſtipulatus ipſi fiſco ⁊ tunc non
ualet pactū nec ſtipulatio nec agi poteſt
ex eo ꝑ regulā alteri ꝑ alteꝝ. de qua i. §.
alteri. inſti. de inuti. ſtip. cum ſi. ꝓbat̄ hoc
ꝑ tex. in. l. arbiter intra certum diē. ⁊ ibi
nō. ꝑ bar. ff. de arbi. ¶ 2°. cāu ꝑncipali ſub-
diſtīguitur aut pena appōitur quātitati
⁊ nō ualet quia ꝑſumit̄ appoſita in frau-
dem uſurarū aut facto ⁊ ſm̄ aliquos va-
let de quo nō. ꝑ doc. in. l. cum allegas. C.
de vſur. ⁊ ꝑ bar. in. l. cum ſeruus ita. ff. de
cōdi. ⁊ demon. ¶ Ad illud inſuꝑ eſt ad-
uertēdū ꝙ licet regulariter omnia pacta
obligatoria honeſta ⁊ ſm̄ bonos mores
cōtracta ualeant. tamē pactum de futura
ſucceſſiōe cum ꝑ ipſum inducat̄ uotum
captande mortis alterius reprobatū eſt
a iure ut in. l. fi. ⁊ l. pactum. C. de pac. et i
l. pactum de colla. Plenius tamen circa
hoc ſic diſtīgue ſm̄ bar. aliquādo fit pa-
ctum ꝓ iure future ſucceſſiōis ꝯſeruāde
aliquādo ꝓ iure ſucceſſiōis ꝑdendo vel
minuendo. aliquādo ꝓ iure ſucceſſionis
acquirēdo. aliquādo de ipſo iure acq̄ſito
certo modo diſponendo. ꝑmo cāu ualet
pactum ut inſti. de legit. ag. ſuc. §. fi. 2°. ca-
ſu diſtīgue aut tale pactum eſt ꝯmixtū
cum debito ⁊ tūc ualet ut i. l. i. §. ſi parēs.
ff. ſi a paren. quis fac. manu. Aut nō eſt
cōmixtū cum debito. ⁊ tunc aut firmat̄
iuramēto ⁊ ualet vt in. c. ij. de pac. li. vi.
Aut nō eſt firmatū iuramēto ⁊ tunc nō
ualet ut. l. pactū. C. de coll. cum ſi. ¶ 3°.
autē caſu pactum nō ualet ut. l. ſtipulaꝰ.
hoc modo. ff. de vbo. ob. ⁊ ibi de hoc plene
per bar. ꝓbatur in. l. pactū. C. de pac. ⁊ l.
cum donatiōis. C. de tranſ. cū ibi nō. etiā
ſi tale pactum eſſet iuramento firmatū
quia eſt cōtra bonos mores cum tollere
uel minuere habeat liberā teſti factionē
ergo ꝛc. ut in. c. nō eſt obligatorium de re
iur. li. vi. ¶ Quarto ⁊ ultīo cāu diſtīgue
aut pactū fuit īterpōitū ſuꝑ hereditate
hoīs īcerti ⁊ īdeterminati ⁊ tunc ualet ut
ff. ꝓ ſocio. l. iij. §. de illo. aut ſuꝑ heredita-
te hoīs certi ⁊ determīati puta gaij ⁊ tunc aūt
hoc ꝓcedit in ꝯſequētiā ꝑoris cōtractꝰ et
tunc ualet ut. l. ſi quis ſeruū. ff. de acti. ēp.

Aut nõ ꝓcedit ex tali ↄſequẽtia ⁊ tũc aut venit ſub quadam vniũſitate ⁊ tũc valet vt.l.ij.§.illud.ff.ð here.vel act.vẽ.aut venit ꝑncipaliter ꝑ ſe ⁊ tũc aut ↄtinet liberatõeꝫ paciſcẽti.⁊ valet vt i.l.⁊ heredi §.filia.ff.de pact.aut ↄtinet obligatõem ⁊ tũc aut ille de ⁊ ſup cuiꝰ hereditate pactũ ĩterponit᷑ ↄſentit ⁊ tũc valet ſi in ipſo ↄſenſu ꝑſeue‑rat aut nõ ↄſentit vel nõ ꝑſeuerat ⁊ tũc ñ valet vt i.l.fi.C.de pact.⁊ ibi plene ꝑ Cy ⁊ ꝑdicta faciũt ad illam q̃õem que ſepe oc‑currit ĩ mõte ferrato videlicꝫ an duo ſocij poſſint ſimul paciſci ꝙ altero defuncto alt᷑ ſupuiuens ſibi ſuccedat de qua q̃õe tãgit᷑ ꝑ Cy.i d.l.fi.⁊ ꝑ Bar.in.l.ſtipꝰ hoc mõ.⁊ ego ſcripſi ſup forma libelli quo agit᷑ ĩter ſocios ⁊c̃ ibi vide. ¶ Deniqꝫ notandũ eſt ꝙ ſũt duo que videt᷑ idem ⁊ ſũt diuerſa .ſ.pactum de nõ petẽdo ⁊ renũtiatio iuri. ↄpetẽtis ideo aũt dixi eſſe diuerſa q: eorũ effectus ſũt diuĩſi qð pꝫ nam ſi mihi cõpe‑tit ius petẽdi fideicõmiſſũ ĩ aliqꝰ ↄditõnis euẽtum nõ poſſum huic iuri añ ↄditõnis euẽtum renũtiare ꝑ ſimplicem renũtiatõ nem ſꝫ ꝑ pactum de nõ petẽdo ſic vt plene tradit᷑ i.l.i.C.de pact.⁊.l.de fideicõ.C.de tranſac.facit.l.ſi ita ſcriptum.§.ſi ſb ↄditõe .ff.de le.ij.⁊ huiꝰ differẽtie eſt rõ ſcðm Ja.bu.vt ꝑ eum nõ.i d.l.i.nam renũtiare eſt aliquid a ſe abdicare ꝑter ipſiꝰ renũtiatio nem aliquã obligatõem Cum itaqꝫ ius ð futuro nõ ↄpetat ⁊ v̾ba renũtiatõnis pñs tẽpꝰ reſpiciãt ḡ nõ opant᷑ ſup futuro ar. l.ſi a colono.ff.de v̾b.ob.⁊.l.v̾bum erit.ff. de v̾b.ſig.vbi aũt pactũ fit de nõ petendo tũc v̾ba reſpiciũt pñs tempus ⁊ ſcðm illud opant᷑ nam ſtatim paciſcens obligat᷑ non petere ĩ futurꝫ vt.l.ſi vnꝰ.§.pactus ne pete ret.ff.de pact. Merito ḡ tale pactum ſup iure de futuro tollẽdo opat᷑ vt ĩ d.l.i.⁊ ꝑ hoc pꝫ ꝙ male faciũt aliqñ nõrij q̃ vtunt᷑ hoc v̾bo renũtiauit ĩ renũtiatõibꝰ iurium de futuro ſꝫ debẽt dicẽ talis fecit pactum de nõ petẽdo tale quid ⁊c̃ vbi aũt ĩprudẽſ nõriꝰ vteret᷑ v̾bo renũtiauit.dicit Ja.bu. debebit exponi.i.pactũ de nõ petẽdo fecẽ ñ attẽta alluſione illius vocabuli ar.l.iſulaꝫ .ff.de pre.ver.⁊.l.ſi vno.i ꝑn.ff.loca.⁊ quia tractat᷑ de fauore ſi nõ valet vt agit᷑ valet vt põt.vt.l.an iuril᷑.ff.de accep.⁊ plenius tamẽ circa hoc quid opet᷑ repudiatõ quid pactum ſic diſtĩgue.quedam ſũt iura fun data ⁊ cãta a ↄſẽſu duorũ.quedã v̾o cãta a ↄſẽſu vniꝰ tñ ꝑ caſu nõ poſſũt tolli ñ ꝑ pactũ vt.l.pompoꝰ ſcribit.cũ ſe.l.ff.ð neg.

geſt.⁊ hoc ſi velit quis tollere ea directo vbi aũt ꝑ obliquũ tollũt᷑ ſufficit vnius re pudiatõ vel volũtas vt i.l.ſoluẽ.ff.de ſolu ⁊.l.ſoluẽdo.ff.de neg.geſt. Idẽ dic ſi talia iura reſideant ſolum apud vnum lꝫ a pñº fuerit cauſata a ↄſenſu duoꝝ vtputa domi nium naꝫ qui dominiũ acquiſiuit põt illð a ſe abdicare ſola eius volũtate accedente vt.ff.ꝓ derelict.l.i. ¶ 2º caſu ꝑncipali exᵐ ĩn legato vl᷑ fideicõ.qð añ eiꝰ agnitõem eſt fundatum ĩ ſola ꝑſona teſtatori. vt i.l.cũ pater.§.ſurdo.ff.de le.ij.⁊ tũc aut eſt puꝝ ⁊ tollit᷑ ſimplici pacto repudiatõe aut eſt ↄditõnale ⁊ tollit᷑ tñ vt nõ.ĩ d.l.i.vbi aũt eſſet purum ⁊ agnitum ꝑ ipm legatarium tũc ꝙ fundatũ ĩ ꝑſona teſtatori.⁊ legatarij ſola repudiatõ nõ valẽt ſꝫ pactum de nõ pe tẽdo ſic ſcðm Ja.bu. ¶ Ex quibꝰ omibus pꝫ ꝙ iſtãtie litis põt renũtiari ſimplici re‑nũtiatõe ſine pacto vt i.l.poſtꝙ liti.C.de pact. Hic tamẽ aduerte ꝙ aliud eſt renũ‑tiare liti ſimpl᷑ aliud eſt renũtiare iſtãtie litis vel cauſe Qui eñi renũtiat liti tãtũ vlteriꝰ nõ audit᷑ volens repetẽ actõem in dicta.l.poſtꝙ.qui aũt renũtiat ſoli iſtãtie ſiue exp̾ſſe ſiue tacite audit᷑ volens iteruꝫ agẽ ſoluti.tamẽ ꝑus expenſ.vt i.l.ꝓperã‑dum.C.de iudi.⁊ nõ.in auẽ.qui ſemel.C. q̃ũo ⁊ quãdo iudex.ſꝫ an in hac renũtiatõ ne inſtantie ſit neceſſaria ꝑtis adũſe pñtia glo.i d.l.poſtꝙ.tenet ꝙ nõ Ja.bu.⁊ Pe. tenẽt ꝙ ſic vel ſaltim ꝙ ſit citata vt nõ.in d.l.poſtꝙ.⁊ idem ĩ renũtiatõe litis ſꝫ nec eſt neceſſaria pñtia iudici.ſcðm glo.⁊ Ja.ꝑ‑dictum ĩ tali renũtiatõne litis vel inſtãtie quo ad ius pñs quo aũt ad futurũ eſſent neceſſaria ſcðm eum vñ ad omne dubiũ tol lẽdum ſis cautus qñ vis liti vel inſtantie renũtiare facere citari aduerſarium ⁊ corã iudice ipſam renũtiatõem facẽ. Sed quid ſi aduerſa ꝑs ↄtradicit tali renũtiatõni an ea iuita fieri poterit Diſtingue aut volo liti l᷑ iſtãtie cauſe ex toto r̃nũtiare ⁊ poſſũ adũſario iuito vt d.l.poſtꝙ.⁊.l.deſtitiſſe. .ff.de iudi.ita tamẽ ſi ſoluãt᷑ liti.expenſ. ¶ Aut volo differre liti.ꝓceſſum ⁊ ñ poſſuꝫ aduerſario iuito vt auẽ.qui ſemel.C.q̃ũo ⁊ qñ iudex. Aut volo libellum emendare ⁊ poſſum hodie ſcðm Odof.lꝫ glo.ↄtra vt ĩ .l.edita.C.de eden.cũ diſtinctõe ibi poſita ⁊ que r̃manet ĩconecta ſcðm eum Que aũt ſupꝰ dicta ſũt ĩ ſimplici renũtiatõe q̃ ſup iure de futuro nõ tenet ꝓcedũt ĩ renũtiatõe facta eẽ iudiciũ vbi aũt facta fuẽit ĩ iu dicõ tũc hẽt vim pacti ⁊ tenꝫ ſup iure de

futuro ſm doct. vt ibi nõ. qđ tene méti. ꝛc

¶ **Proprio iuramento firmatas.** ¶ Hic nõ vnum ſingulare diri cim. ſ. ꝙ ſimplex renũtiatõ ſup iure de futuro nõ valet ꝑ d. l. i. C. de pact. Quid dices ſi fuerit hec r̃nũtiatõ iuraméto firmata dic breuiter ꝙ habebit vim pacti ⁊ ꝑ dñs tenebit iurta ea que nõ. ꝑ Bar. i. l. ſi quis ꝓ eo. ff. de fideiuſ. ⁊ que ſcripſi ſup forma libelli venditõis.

¶ **Deberet ire ian glam** ¶ Iſtud pactũ cũ ſequétibꝰ ifirmatur a ſtipulatõe de qua ꝑmittit̃ coherétia ipſiꝰ ⁊ erit pactum veſtitũ coherétia contractꝰ de quibꝰ veſtimétis ⁊ coꝝ effectibꝰ ſeu viribꝰ ⁊ qualiter eorum fiat nouatõ ⁊ ſi pacto ſit adiecta pena an ſi nõ valȝ pactũ valet acceſſorium. ſ. pena nõ dico hic quia eſt mã valde ſtilis ⁊ ꝓfunda que potius relinquẽda eſt doctoribꝰ ꝙ nõtiis ꝙ ꝑ eis facta eſt ↄpilatõ huiꝰ opis. Et ꝙ vt inqt ſeneca magna eſt demétia homiſ ſupuacua addiſcẽ i tãta tempori. egeſtate ⁊ pur ſi cupias i hoc laborare recurre ad nõ. ꝑ Cy. i. d. l. pactaq; ↄtra. ⁊ ꝑ Ja. bu. i d. l. legé. ⁊ in. l. pacta nouiſſima. ⁊. l. ſi pacto q̃ penam. ⁊ ibi ꝑ Cy. C. de pact. ⁊ i d. l. ſi vnꝰ. i ℥. pactꝰ ne petẽt. ff. de pac. vbi plene ꝑ bar. ⁊ Ja. bu.

¶ **Trãſactiones impleuit** ⁊ executõi mãdauit ꝛc ¶ Sciẽduȝ eſt ꝙ iter pacta ⁊ trãſactões ẽ ea differẽtia que eſt iter genus ⁊ ſpém nam oĩs trãſacꝰ eſt pactum ſed nõ ecõuerſo vt colligi põt ex diffinitõe vtriuſq;. Aliud etiã ſciẽdum ꝙ nomé ↄuẽtõis eſt omĩ alio noĩe gñalꝰ vt in. l. i. ℥. ↄuẽtõis vbum. ff. de pact. ⁊ ſup dixi ⁊ tranſit ut plurimũ in aliud nomen ſpẽal̃ ↄtractꝰ vt ibi dr̃ vñ aliquãdo ↄuẽtõ tranſit i nomé treuge. aliqñ i nomé pacis que ſpẽalia nomia ſũt apud ꝑncipes i cõi practica. ¶ Queo ꝙ̃ ꝓ te iuuene quid ſit treuga R̃ treuga eſt ſecuritaſ ꝑſtita ꝑſoniſ ⁊ rebus vſq; ad certũ tépꝰ diſcordia nõdũ iter ꝑtes finita ſȝ Inno. ⁊ Hoſ. i. c. i. ⁊. ij. de treu. ⁊ pace. Inde queo quid ſit pax R̃ ſȝ eos pax ẽ diſcordiaꝝ finis. ex his pȝ differẽtiã iter pacẽ ⁊ treugã. Deniq; ſciẽdũ eſt ꝙ duplex eſt treuga viȝ canonica ⁊ ↄuẽtõnalis ſm eos ⁊ glo. vbi. ſ. Canonica treuga ẽ illa quã ius ſcriptum iducit diſponẽdo ꝙ quilibet ſit ſecurus certis tꝑibꝰ anni in ꝑſona ⁊ rebus vtputa a die veneri vſq; ad diem dominicam ⁊ ab aduẽtu dñi vſq; ad octauam epiphanie ⁊ a quadrageſima vſq; ad octauam paſche vt habet̃ in d. c. i. Cõuẽtõnalis treuga eſt illa quã ꝑtes iter ſe faciũt que ab i pſis ꝑtibꝰ eſt iuiolabilit̃ obſeruãda ꝑ totum illud tépꝰ de quo ſil̃ ↄuenerũt ſm doct. ꝑdictos ¶ Viſo ꝙ̃ qd ſit pactum videamꝰ quid ſit trãſactõ. Eſt aũt tranſactõ ſm Azo. ⁊ Hoſt. i ſũma ſua tiꝰ. de trãſac. đ re dubia ⁊ lite icerta nõdũ finita quedam nõ gratuita pactõ vt ꝓbat̃ in. l. i. ff. de tranſact. ⁊ i. l. tranſactõ. C. eo. ti quã diffinitõnem declara vt ibi nõ ¶ Ad aliud tamẽ aduerte ꝙ in ꝑmiſſa diffinitõe exꝓmit̃ dum dr̃ non gratuita pactõ quia tranſactõ nullo dato vel ꝓmiſſo aut retẽto nõ tenet vt i dicta. l. tranſactõ. ⁊ i. c. ſup eo. de tranſact. Quid ꝙ̃ ſi facta ẽ tranſactõ aliquo hinc inde ꝓmiſſo vt hic fuit ⁊ alt̃ nõ obſeruat trãſactõeȝ an poterit agi ↄtra eum. Hic aduerte ꝙ cotidie ꝓpter fidem modicam que in homibꝰ regnat occurrit iſta qõ in qua ſic ↄcluſiue ↄꝑhẽde ꝙ r̃gulariter ex nuda tranſactõe nõ agit̃ ſed ſolũ excipit̃ vt hec habent̃ ⁊ nõ. ꝑ glo. ⁊ docto in. l. ſiue apud acta. ⁊. l. cum ꝓponas ⁊. l. et ſi ſup. ⁊. l. ſi ꝓ fundo. ⁊. l. cum mota. ⁊. l. ſi quidem. C. de tranſact. Veſtit̃ aũt trãſacꝰ quatuor modis. viȝ traditõe. ſtipulatõne. iuraméto ⁊ acceptilatõe. vt dictis. ll. ⁊. l. ſi quiſ maior. C. e. ti. Sȝ an eo caſu q̃ trãſactõ ſit veſtita traditõe ſi ille qui recepit traditum nõ impleat tranſactõem ex ꝑte ſui ſȝ recuſet ſtare tranſactõi poſſit ↄtra eum agi ad vtrũq; viȝ ad repetẽdum ſibi traditũ ⁊ ad tranſactõem obſeruãdam dic ꝙ nõ regulariter vt in d. l. cum ꝓponas. ⁊. l. q fidẽ. ff. de tranſac. Rõ eſt ꝙ ex ea ꝑte qua petit ſtari tranſactõi ipſam approbat. Ex ea autẽ ꝑte qua repetit ſolutum illam ipugnat ⁊ ſic eſt ſibi ↄtrarius ꝙ̃ repellẽdus. l. i. C. de fur. cum ibi nõ. Fallit hec regula i tribus caſibꝰ ꝑmꝰ eſt ſi ꝑ pactũ ſit actũ vt vtrũȝ peti poſſit ꝙ dictuȝ eſt rato manẽte pacto vt in dicta. l. qui fidem. ⁊ in d. l. cum ꝓponas. ꝑ qđ nõ. ꝙ quis ex pacto audit̃ allegans ↄtraria. Secũdꝰ eſt i tranſactõe iuramento vallata vt in dicta. l. ſi quis maior. Tertiꝰ ẽ qñ ꝑma actõ fuit ꝑ acceptilatõeȝ ſublata vt in. l. vbi pactum ⁊ ibi nõ. C. de tranſact. Sed quid dices ſi i trãſactõe vna ps ab alia ſtipulata eſt penam ſi ↄtra fiat rato manẽte pacto ⁊ ꝓmiſſor pene ↄtrafecerit trãſactõi ⁊ ſtipulator velit penaȝ petẽ ⁊ a trãſactõe diſcedẽ an poſſit vtrũq; facere

glo. determiat ꝙ sic in d. l. quí fidem. licet
aliqui teneát ɔtra vt ibi nõ. p Bar. ⁊ ego
scripsi sup forma libelli quo agit̃ ad penaꝫ
ex ɔpromisso ¶ Querit̃ circa pmissa quid
si pena sit ɔmissa q2 ad diem statutam nõ
soluit pmissa an liceat post diem offerre ⁊
morã purgare dic ꝙ sic. i. paucos dies ar.
. l. si in. l § colonus. ff. loca. ⁊. l. si cum dies.
in fi. cum. l. seq. ff. de arbi. ⁊. l. ⁊ si post tres.
. ff. si quis cau. ⁊. l. sed si alia. ff. de ɔsti. pecu.
licet glo. ⁊ Ja. bu. in. l. siue apud acta. disti
guát vt ibi nõ. aut mora ɔmissa isurgit ob
ligatõ legal'. ⁊ tũc põt purgari vt. l. si ita
quis § seya. ff. de xbo. ob. Aut insurgit ob
ligatõ ɔuẽtõnalis ⁊ tũc quãdo habet diẽ
nõ potest mora purgari vt. l. magnam. C.
de ɔtrahen. ⁊ ɔmit. sti. in. l. traiectitie § de
de illo. ff. de actõ. ⁊ obli. Aut nulla sequit̃
obligatõ ⁊ tũc potest qñcũqꝫ mora purga-
ri vt dicta. l. siue apud acta. de qua purga-
tõne more plene nõ. p Bar. in. l. insulam.
. ff. de xbo. oblig ¶ Si querat̃ que psone
possint tñsigere dicẽdũ est ꝙ ille que pñt
pacta facẽ de quib9 i alia pcedẽti gl. dictũ
est ⁊ pbat̃ in. l. pactum. C. de pact. ⁊ in. l.
rescriptũ. i fi. cum seq. cum si. ff. de pac. ⁊ in
. l. pses. C. de tñsact. s licet tutor ⁊ alij ad-
ministratores seculares possunt transigẽ tñ
plati ecclesiastici nõ possũt tñsigẽ sine suo
caplo vt in. c. ɔtingit. ex̃ de tñsact. cum ibi
nõ. Sup quib9 aũt reb9 ⁊ negotiis possit
transigi plene nõ. p Azo. ⁊ Hoff. in sũmis
suis ⁊ amẽ colligẽdo aliqua dic ꝙ regula
riter sup omnib9 ⁊ de omnib9 fieri potest
tñsactõ Fallit i infrãs casibus pmo fallit
in caus spũalib9 vbi spũale p spũali dat̃
vt in. c. ɔstitut9. extra de tñsact. licet ɔpõ g
tuita valeat vt nõ. p glo. in. c. ij. ⁊ in. c. õ ce
tero. ex̃ eo. ti. Item fallit i criminibus seu
delictis in quib9 nõ imponit̃ pena sanguis
vt i crimie adulterij ⁊ in crimine falsi. In
ceteris aũt crimib9 in quib9 pena sanguis
imponit̃ valꝫ tñsactõ vt hec omia habent̃
in. l. tñsigẽ. C. de tñsact. ⁊ p Azo. ⁊ Hoff.
i sũma Item fallit in alimẽti futuri. super
quib9 sine psidis ɔsensu nõ tenet tñsactio
vt i. l. de alimẽti. C. de tñsact. l. cũ hi. in pn.
⁊ § i. ⁊ seq. ff. eo. Item fallit si tñsactõ fiat
sup ɔtẽtis in testamẽto ñ viso nec ɔgnito
l. de his. ff. eo. ti. Item fallit i iure sbiectõ
nis sup quo nõ tenet tñsactõ vt in. c. p. ex̃
e. ti. Item fallit i gñali iurium remissione
que nõ extẽdit̃ ad iurisdictõem vt xvi. q.
ij. in. c. visis. in fi. nec etiam ad visitatõem
⁊ pcuratõem ex̃ de cens. i. c. pastoralis. ⁊ ex̃

de cen. in. c. cum venerabilem. nec ad fuerẽ
tiam. l. fi. C. de bo. q̃ libe. nec ad cathedra-
ticum vt extra de cens. c. pastoralis. Ex p-
dictis aũt pꝫ ꝙ si de ⁊ sup ecclesia vel pre-
benda sit inter aliquos ɔtrouersia ad quē
ipsorum de iur̃ ptineat ex collatõe habita
vel puisione a sũmo pontifice vel epo ꝙ i-
ter eos nõ potest fiẽi de ipsa ecclesia aliqua
transactõ quia est res spũalis vt traditur
in. c. ɔstitutus. extra e. ti. lꝫ fieri possit gꝫ
gratuita ɔpõ vt i. c. sup eo. ex̃ e. cum si. Si
tamẽ de iure dominij vel pprietatis ipsius
ecclesie inter duos epos vel abbates con-
trouersia esset vtroqꝫ ɔtendente ius sue
ecclesie ad eũ ptinere tũc iter eos possꝫ sup
illa tñsactõ fieri q2 etiã iter eos possꝫ fieri
pmutatõ vt nõ. in. c. ad qões. de re. pmu. ⁊
xvi. q. iij. c. iter memoratos ¶ Querit̃ que
sit pena ei9 qui venit ɔtra tñsactõem R̃ ꝙ
aut tñsactõ est vallata iuramẽto ⁊ efficit̃ i
famis ⁊ restituit accepta ⁊ nihilomin9 co
git̃ stare tñsactõi vt in. l. si quis maior. C.
de tñsact. imo si est in dignitate ɔstitutus
puat̃ ipso iure dignitate sua qua fungit̃
vt in. l. pe. in fi. C. de digni. li. xij. ⁊ ibi nõ.
p glo. qõ multũ nõ p illis qui cotidie fa-
ciũt ɔpromissa iuramẽto vallata ⁊ fertur
inde sñia p arbitros quã pcipiũt obseruari
sb pẽa i ɔpromisso ɔtẽta que appellat̃ qdã
transactõ vt in auc. vt diffe. iudi § si iterũ
nã si aliq ps ɔtueniat l' appellãdo l' suppli-
cãdo pncipi vl' alio mõ vr̃ ꝙ icidat i penã
pdictam Aut tñsactõ nõ est vallata iura-
mẽto ⁊ tũc tenet̃ ad iteresse ⁊ aliam penã
de qua i tñsactõe expssum est vt ibi nõ. ⁊ i
dicta. l. si quis maior. ⁊. l. cum mora. ⁊. l. si p
fundo. cum si. ⁊ qõ dictum est de tñsactõe
iurata idem censendum est in quacũqꝫ sim
plici pmissiõe iurata vt determiat glo. i. d
. l. pe. C. de dig. q. l. magis ɔsiderat ipsum
piurium ꝙ qualitatem ɔtract9 qõ ẽ mul-
tum nõn. p variis istrumẽtis ɔtractuũ in
quib9 apponit̃ iuramẽtũ ⁊ sepissime ɔtra
fit a ptib9. Amplius etiam scias ꝙ talis p
iurus põt accusari crimialiter ad penaꝫ cri
minis stellionat9 que ẽ exilium tẽpale vel
loco exilij alia pena pecuniaria iudicis arbi
trio iponẽda vt i. l. de piurio. ⁊. l. iij. § pena
aũt. ff. de crimie stel. de quo nõ. p Cy. ⁊ Ja
but. ⁊ Bal. i. l. ij. C. de iure iurã. que pẽa
crimial' ligat quoscũqꝫ piuros fm glo. i. d
. l. de piuro. que opi. fm doct. est rstrigẽda
qñ iuramẽtum est sup aliquo de futuro
qõ fiẽi iterest altẽi9 vt nõ. i dicta. l. ij. Est
aũt optima cautela in oib9 ɔpromissiõib9

⁊ obligatōib⁹ facere apponi iuramētū vt cauilloſi debitores ꝑ hāc viam deterreāť ⁊ ꝯpellāť ſatiſfacē creditoꝛib⁹ ſuis ꝗ ꝛc.

¶ Forma libelli in cauſa venditōnis.

Q Orā uobis dn̄o b. vicario ꝛc. Agit ⁊ i iure ꝓponit Jo. de belliſonis ciuis pap. Cōtra ⁊ aduerſus martinū ſaccbum ⁊ ꝯtra quācūq3 aliam ꝑſonam ꝓ eo ſeu ei⁹ nomie i iudicō legitime ꝯparētē dicens ⁊ ꝓponens ꝙ āno m.cccc. mēſ decēbris ſupſcript⁹ mar. vēdidit ⁊ tradidit ſupſcripto Jo. ꝑtio flor. c. boni auri ⁊ iuſti pōderis ꝑtiā vnā vinee ꝗ ē ꝑtic. c. poſitā ⁊ iacētem i ⁊ ſuꝑ territorio ſancti alexij cāpangnie ⁊ diſtrict⁹ pap. cui coheret ꝛc. Eidēq3 Jo. ceſſit ⁊ mādauit oīa iura omēſq3 actōes tam reales ꝙ̄ ꝑſonales vtiles ⁊ directas mixtas ⁊ ypothecarias ipſi mar. venditoꝛi ſpectañ. ⁊ ꝑtineñ. ponēs ipſum Jo. i locum ſuū ac ꝯſtituēs exnūc dict⁹ M. venditoꝛ ſe tenē ⁊ poſſidē dictā3 ꝑtiam terre nomie ⁊ vice dicti Jo. ac eidē Jo. ꝓmittēs de euictōe ⁊ legitia defēſiōe ⁊ ſb ei⁹ iuramēto corꝑaliter ꝑſtito ipſam venditōem in totū obſeruare ⁊ ꝯtra eam nullo tpe ꝯtrafacē nec venire ꝯfeſſuſq3 in ſuꝑ fuit idem M. ſe a dicto Jo. ſb̄m ꝑciū integre habuiſſe ⁊ recepiſſe prout predicta oīa ⁊ alia plura latius patent quodam publico inſtrumēto vēditōis facto tradito ⁊ rogato anno ⁊ mēſe ⁊ die ꝑdicti. ꝑ talē notarium Item rurſum dicit ⁊ ꝓponit ſupſcriptus Jo. ꝙ l3 ꝑdicta omia ⁊ ſingula ⁊ plura alia ꝑſcript⁹ Mar. ꝓmiſerit geſſerit ⁊ fecerit nihilomin⁹ ipſam ꝑtiā vinee p⁹ ꝯtractā dictam vēditōem i ſe retinet ⁊ ꝯť bonam fidem ⁊ volūtatē dicti Jo. ipſius vinee corꝑalem poſſeſſiōem dimittē ⁊ relaxare denegauit fructus ꝑ reddit⁹ ⁊ ꝓuētus eiuſdem iam dict⁹ Mar. habuit ⁊ recepit a tpe dicte venditōis citra ꝑcij ⁊ valoꝛis ſingulo anno vno cum alio ꝯputato flor. xxvi. idebite ⁊ iniuſte ac ꝯtra volūtatē ipſi⁹ Jo. Quā quidē ꝑtia3 vinee fruct⁹q3 ⁊ reddit⁹ ante dictos ſeu eoꝛum ꝑcium ⁊ valoꝛem aliaq3 dāna expeñ. ⁊ itereſſe paſſa ⁊ facta ꝑ ipſum Jo. ꝑdict⁹ mar. ſuꝑ hoc ſepius requiſitus dimittē ⁊ relaxare tradē ⁊ ſoluere dicto Jo. indebite recuſauit preſētialiterq3 recuſat Quare cum ꝑdicta vēa ſint petit ⁊ reqrit Jo. ſupſcript⁹ quaten⁹ ꝑ veſtrā diffinitiuam ſniam ⁊ omni via iuř mō ⁊ forma qb⁹ meli⁹ fieri pōt ꝯdemneť ⁊ ꝯdemnatum iuri remediis ꝯpellati. ſbm mar. verſus ſbm Jo. ad tradēdū dimittēdū relaxandum ⁊ ſoluēdum ſingula ſingulis ꝯgrue referendo ſbto Jo. emptoꝛi ꝑdictā3 ꝑtiam terre ſimul cū fructib⁹ īde ꝑceptꝭ ſi extāt ⁊ ſi nō extāt eoꝛum valoꝛe3 ⁊ extimatōem ꝓut ſupius ē taxatum ⁊ liquidabitur in ꝓceſſu nec nō ꝯdemnetis vt ſupra eūdem marti. ⁊ i ipſis fructib⁹ quoſ ꝑcipē potuit damniſq3 intereſſe expenſ paſſis et factis ꝑ dictū Jo. ⁊ de patieñ. in futurū ꝓteſtať ⁊ ꝑdicta petit fieri ⁊ executōi mandari ꝑ uos ꝛc. deducēdo i ꝑńti iudicō omēius ꝛc. ſaluo iure ꝛc. nō aſtringens ſe ꝛc.

Q Oꝛam uobis Quātum quotidianus ⁊ practicabiliſ ſit hic tractat⁹ venditōnū nouit totus cauſidicoꝝ cetus īdq3 bene ſtudendus memoꝛieq3 ꝯmēdandus. Ad cui⁹ euidētiā eſt ſciēdum ꝙ regulariter quelibet res nedum ꝓpa ſ3 etiam aliena poteſt vēdi du3 tamē ſit in nřo ꝯmtio vt i. l. alienam rem. .ff. de ꝯtra. emp. ⁊ in. l. ij. e. ti. Fallit i plurib⁹ caſib⁹ qui habeť in. l. ſed celſus. i ꝑn cum ſi. ibi nō. ff. de ꝯtra. emp. quos poſui. ſ. in ꝑmo libello in glo. ſuꝑ ꝟ. veris ⁊ legitimis ti. ¶ Deinde ſciēdum eſt ꝙ tria ſť de ſbſtātia vēditōis ⁊ altero ex his deficiēte redditť vēditō ipſo iure nulla. Primū ſbſtātiale eſt ꝑtium ꝯſenſus vt. l. i. in fine. ⁊. l. in vēditōib⁹. in ꝑn. ff. de ꝯtra. emp. cu3 ſi. ibi nō. facit. l. ꝯſenſu. ff. de actō. ⁊ obliga. Secūdum ſbſtātiale eſt ꝑtium in pecunia numerata nō i ſpē vel i re vt d. l. i. ꝟ. ſ3 an ſbe. ⁊. l. ij. in fi. ff. eo. ti. de ꝯtra. emp. ⁊ in. ꝑ. ꝑcium. inſti. de emp. ⁊ ven. Tertium ſbſtātiale eſt res que vendiť ꝙ ſine re nō pōt ꝯtrahi venditō vt in dicto. ꝑ. ꝑcium. ⁊. ff. de ꝯtra. emp. l. nec emptio. facit. l. nāl̄is. in ꝑn. .ff. de ꝑſcrip. ꝟ. cum ſi. et hec vera i vēditōibus cōib⁹ rerum ꝑuatoꝛu3 In vēditōib⁹ rerū eccleſie ciuitatū aut pupilloꝝ et minoꝝ vltra ꝑdicta requirūť et alia In rb⁹ quidē eccleſie decurriť ad formā tradita3 in auē. hoc ius poꝛrectū. C. de ſacro ſan. ecc. et xij. q. ij. c. ſine exceptōe. et i. c. dudum. de re. ecc. nō alienā. li. vi. In reb⁹ aūt ciuitatis ſeruať forma tradita in. l. fi. C. de ven. reꝝ ciuita. li. xi. In venditōe rerum pupilli et mioꝛu3 ſeruāda eſt forma tradita in. l. magis puto. i. ꝑ. ne paſſim. ff. de reb⁹ eoꝝ. et. l. lexq3 tutoꝛes. C. de admiſt. tu. In vēditōe

i ſup rerũ fiſcalium decurrimꝰ ad formam
traditã ꝑ tex. et glo. in. l. i. C. de fide iſtru.
et iure aſte. fiſ. li. x. cum ſi. ibi nõ. verũ tñ ſi
fiat ↄtractꝰ ſimplr̃ inter ꝓuītos dꝫ attēdi
forma que ↄſueuit ſeruari i loco ↄtractus.
vt in. l. ꝙ ſi nolit §. quia aſſidua. ff. de edi.
edict. ⁊ nõ. ꝑ Bar. in. l. ex ea pte. ff. de v̾bo.
obli. ⁊ i. l. ſi ꝓus §. plautiꝰ. ff. de aqua plu.
arc. ⁊ nõ ꝙ ſicut ipſa vēditõ ↄſenſu ꝑficit̾
ita ↄtrario ꝓriũ ↄſēſu diſſoluit̾ ⁊ reſolui-
tur iuxta doctrinã traditã in. l. ab emptõe.
ff. d̾ pact. ⁊. ff. de reſcin. ven. l. ēptõ. ⁊. l. cuꝫ
emptor. in fi. fac. l. i. ⁊. ij. ⁊ ꝑ totum. C. qñ
li. ab ēp. diſ. ⁊ d̾ reſcin. ven. ¶ Premiſſa autē
hñt locũ i vera vēditõe ſꝫ in ſimulata nõ ꝓ
cedũt ꝙ i ea deficit ↄſenſus cũ aliud agat̾
ꝗ dicat̾ vt i. l. nuda. ff. de ↄtra. emp. ⁊ i. l. ij
. C. plus valet qđ agit̾. ⁊ ibi nõ. Et ob hꝫ
nulla rõ cenſet̾ in tñ ꝙ ex ea non tranſit
dominiũ nec poſſeſſio i emptorem vt deter
minat Bar. in. l. emptor. ff. de aqua plu. ar.
In dubio tamē ſtat̾ inſtr̃o ⁊ ꝓſumit̾ vẽa
vēditõ ⁊ nõ ſimulata alio i cõtrariũ ñ ꝓba
to vt determiat glo. i. l. quãuis. C. ſi quis
alteri vel ſibi. ⁊. l. cum ꝓpam. ⁊. l. multuꝫ
itereſt. ij. R. C. eo. ti. l. cũ ꝓcibꝰ. C. e. ti. ⁊. l.
optimã. C. de ↄtra. ⁊ ↄmit. ſtipu. Uerum
tamē ſi venditor ꝓbet ſe deceptum vltra
dimidiam iuſti ꝓcij ⁊ ꝙ ſibi facta ſit liceᵃ
de retro vēdēdo tũc vēditõ ſimulata ꝓſu-
mit̾ Aliqui tñ requirũt tertiũ. ſ. ꝙ ēptor
ſit ſolitꝰ fenerari vt plene de hio traditur
ꝑ doct. i. c. ad noſtram. ex̾ de emp. ⁊ ven. ⁊ i
. c. illo vos. de pigno. ⁊ i. l. ij. C. de pac. iter
emp. ⁊ ven. ꝓſumit̾ etiam ſimulata vendi
tio ſi venditor poſt vēditõem ꝑmãſit diu
in poſſeſſiõe rei vendite ſiñ alia noua cauſa
colligēdo ſibi fructꝰ ſpatõ triēnij vel vlt̾
vt determinat Bar. in. l. poſt ↄtractũ. ff. de
dona. arg. l. ſi quis. in fi. C. de nã. li. ⁊. l. ſi is
qui. ff. de acqui. her. ⁊. l. ſicut. i §. ſup vacuũ
. ff. qui. mo. pig. vel ypo. ſol. ⁊ ꝓ tãto ↄſue-
tum eſt a pluribꝰ obſeruari ꝙ ſtatim vel
pꝰ aliquos dies venditõe ↄtracta faciunt
locatõem in ipſum venditorem de ipſa re
vēdita ſub certa ãnua mercede vt videat̾
vēditor tenere ⁊ poſſidē ex noua cã credēꝫ
tamē ↄſultius eſſe ꝙ emptor alij rē locarꝫ
ꝗ ipſi vēditori Item ꝓſumit̾ venditio ſi-
mulata ſi creditor pactus ſit cum debitore
vt res pignori obligata nõ ſoluta pecunia
ad terminũ deputatum ſit vēdita ꝓ pecu
nia debita vt. l. i. ⁊. ij. C. de pact. pig. Secꝰ
aũt ſi pactus ſit vt ſit empta iuſto ꝓcio ꝙ
tũc fiet rei extimatõ ⁊ ſcḋm ipſam extimatõ
nem itelligit̾ facta vera venditõ vt in. l. ſi
fundus §. fi. ff. de pig. ⁊ nõ. i d. l. i.

¶ De anno curſo

m. cccc. ¶ Iſta icipit eſſe noua etas ꝙ etas
hoīs eſt cētum annoꝝ ſicꝫ de cētēnio in
cētēniũ icipit eſſe noua etas ⁊ ↄſueuerunt
ãtiqui tali aduenīēte etate magna feſta ce-
lebrare ⁊ laudabile eſſet r̃petē q̃ ãno mēſe
ſeptēbris natꝰ eſt ꝓdictꝰ mãfredus filius
meus ⁊ ad ipſiꝰ ⁊ publicã vtilitatē marie
nõrioꝝ ciuitatis papie Ego Io. pet̾ cepi
exordium ſumē in huiꝰ opis ↄpilatõe i q̃
ꝑ decēnium ⁊ vltra nõ deſtiti laborare q̃ri
tur an d̾ neceſſitate ſit in libello expmēda
dies celebrate vēditõis dicit Inno. ꝙ ñ vt
ꝑ eum nõ. i. c. fi. de re iudi. qđ ſequit̾ Bar
i. l. i. in ꝓn. ff. de eden. ⁊ i. l. i. §. hoc iterdictũ
. ff. vti. poſſi. ⁊ dixi ſuper libello in actõne
ypothecaria.

¶ Uendidit et tra

didit. ¶ Debes ſcire ꝙ olim non poterat
quis vendē rem imobilem omnibꝰ ꝑſoniſ
ſed illis tñ que erãt ex ↄſortibꝰ ⁊ ꝓrinqs
venditori. qđ ius hodie obſeruat̾ i feudiſ
⁊ i pluribꝰ locis obſeruat̾ etiã i allodiali-
bus hodie vero corrigit̾ i allodialibus qꝛ
põt quilibet vendē libere cuicũqꝫ vt in. l.
dudum. C. de ↄtra. emp ꝑterꝗ res feuda-
les ¶ Ultra ꝓmiſſa eſt aduertēduꝫ ꝙ du
plex eſt vēditõ quedam in ſcriptis quedã
ſine ſcriptis eſt autēꝫ vēditõ i ſcriptis illa
quãdo a partibus agitur ꝙ fiat ſcriptura
nec aliter valeat niſi ſcriptura appareat
quo caſu non poſſet venditõ ꝓbari per te-
ſtes ⁊ ſic de ipſiꝰ ſbſtãtia eſt ſcriptura vt
plene tradit̾ in. l. ↄtractꝰ. C. de fide inſtru
⁊ inſti. de emp. ⁊ vend. §. i. nec ex hoc ꝓptēa
ifert̾ ꝙ omēs venditões moderni tpis d̾
quibꝰ fiũt iſtr̃a ⁊ mãdat̾ a ptibꝰ notariis
fieri inſtrumētum publicum ꝙ ſint ven-
ditões in ſcriptis ꝙ in eis nõ agit̾ expſſe
ꝙ nõ aliter valeãt niſi fiat ſcriptura lꝫ ad
memoriam fiat inde ſcriptura ar. l. ↄtrahi
tur. ff. de pig. ⁊ ibi nõ. Alia eſt vēditõ ſine
ſcripti. et iſta ē ꝓut i vſu habemꝰ d̾ qua lo
quit̾ totus ti. ff. et. C. de ↄtra. emp. et i d. l
ↄtrahit̾. que ꝓbat̾ ꝑ teſtes et inſtr̃a vt in
. l. cum res. C. de ꝓba. cum multis ſi. Iteꝫ
eſt etiam ſciēdum ꝙ quedam eſt venditio
pura. quedam in diem. quedam ↄditõnal̾
vt tradit̾ i. l. hec venditõ. ff. de ↄtra. empti.
et i. §. emptõ. inſti. eo. facit. l. i. et iiij. ff. de le.
ↄmiſſ. et. l. ij. ff. de i diem adiect. ¶ Item eſt

ſciēdum ꝙ ſbā ↄtract⁹ venditōis non pōt
ↄmitti ī arbitrium emptoris et vēditoris
vt ꝑpetuo in ei⁹ dependeat poteſtate obli
gari ł nō obligari idcꝫ nō valet hec vēditio
facta ſine aliqua tꝑis ꝑfinitōe vel expſſiōe
ſi venditoꝛ dicat ł emptoꝛ emo uł uendo
hūc librum ſi mihi placuerit ut.l.ī emētis
.C.de ↄtra.emp.et ibi plene ꝑ Cy.et in.l.
ꝙ ſepe.§.i.ff.co.ti. Secus ſi dicatᷣ emo uel
uendo ſi mihi placuerit.ī mēſem ut ī d.§.
emptō.inſti.de emp.ꝛ ven.ꝛ valet etiā vē
ditō ꝛ cenſetᷣ eſſe pura ſꝫ reſoluitᷣ ſub ↄdi
tōne ſi dicatᷣ vendo vel emo hunc librū ꝛ
ſi.ī.kł.diſplicuerit ſit īeptus vt hētᷣ i.l.iij
ff.de ↄtra.emp.ꝛ.l.ij.cum ſi.ibi nō.ff.de in
diem adiect. Traditō aūt ipſi⁹ rei vēdite
ꝓbatᷣ ꝑ ↄſtitutum de quo ſbiūgitᷣ vt.l.ꝙ
meo.ff.de acqui.poſſ.in.c.licet.ex̄ de ꝓbati.
qd ḡ ſi nullū ↄſtitutū īteruenit ſꝫ ſimplr̄
in inſtrō dr̄ ꝙ tradidit an ex hoc ꝓbetᷣ tra
ditō dic ꝙ nō ſꝫm Ja.de are.ꝛ Bar.in.l.ꝑ
dia.ff.de acqui.poſſ.ꝓbatᷣ tamē ſꝫm eos ꝙ
data ſit ꝑ hoc licētia rem īgrediendi ꝓꝑa
auctoritate qd̄ etiam ſequitᷣ Cy.in.l.ij.C.
de acqui.poſſ.ꝛ hec vera ſūt cum venditio
eſſet facta in abſentia ipi⁹ rei vbi aūt facta
eſſet in ipſa re vel eius ↄſpectu tūc ꝓbatᷣ
ꝑ hoc v̄bum tradidit de vēa traditōe ipi⁹
rei vt in dicta.l.ij.cum ibi nō.ꝛ habetᷣ i.l.
i.§.ſi iuſſerim.ꝛ.l.ꝙ meo.§.ſi ꝑ vēditorem.
.ff.de acqui.poſſeſ.qd̄ ſequitᷣ Spe.in ti.de
emp.ꝛ ven.§.i.ꝛ Cy.in.l.cum res.C.de ꝓ
bati. Effect⁹ aūt traditōis ē valde magn⁹
nam ī trāſferēdo dn̄ium vel cāꝫ vſucapiēdi
magis attēditᷣ traditōis temp⁹ ꝙ̄ temp⁹
tituli.l.traditōibus.C.de pact.l.ſi ager.ff.
de rei ven.adeo ꝙ ſi duob⁹ eadē res fuerit
vendita diuerſis tꝑibus ille ꝑfertᷣ in iurᷣ
cui ꝑus tradita fuerit.l.quotiens.ff.de rei
vendi.ꝛ.l.ſi duob⁹.in fi.ff.de diu.ꝛ tempo
ꝑſcrip.cum ſi.ibi nō.ꝛ ꝓ tāto vt dominiū
rei vendite tranſeat in emptorem ſi vendi
toꝛ erat dn̄s vel vſucapiēdi ↄditō ſi nō erat
dn̄s ſemꝑ apponitᷣ in inſtrumētis ꝙ ven-
ditoꝛ tꝛdidit ꝛ ↄſtituit ſe tenē ꝛ poſſidere
noīe emptori ꝛc vt i.l.clauib⁹.ff.de ↄtra
emp. Eſt tamē ſpēale in eccłia ꝛ ciuitate
vt rei vēdite dominiū acquiratᷣ ſine tradi
tōe vt.l.fi.C.de ſa.ſan.eccle.ꝛ in aliquib⁹
aliis caſib⁹ nō.ꝑ glo.i.l.ij.ff.de publi.ꝛ ī
.l.pe.C.de rei.vendi. Ex ꝑmiſſis ꝓcedūt in
eo q emit de pecunia ſua ꝓꝑa.ſi vēo emēt
de pecunia aliena vł cōi tūc diſtinguitᷣ aut
emit ſuo ꝓꝑo noīe tm̄ aut noīe cōi vł
alieno.ꝑmo caſu traditōe ſecuta ſibi ſoli q̄

ritᷣ dominiū rei empte vt.l.ſi patru⁹ me⁹
.C.cōia vtriuſcꝫ iudi.ꝛ.l.qui aliena.ꝛ.l.i.
cum ibi nō.C.ſi quis alteri vel ſibi.ꝛ.l.ſi
ex ea.C.de rei ven.cum ſi.2ᵒ. caſu diſtigue
vt nō.in d.l.i.ꝛ.l.multum intereſt.eo.ti.ꝛc

¶ Pro precō flore

norum cētum. Quid ſi nō fuerit ꝑciū
ſolutum ſed ſolum arra data eſt ꝑ ēptorē
an licitū erit vtricꝫ ab emptōe ꝛ vēditōe
diſcedere vt.l.ij.C.qn̄.li.ab emp.diſ.ꝛ ibi
ꝑ Cy.ꝛ inſti.de emp.ꝛ vēdi.§.i.hoc ē vnū
de ſbſtātialib⁹ vēditōis vt.ſ.dixi ꝛ debet
eſſe ꝑcium iuſtum reſpectu rei vn̄ ſi appa-
reat iniuſtū ſic ꝙ vel emptoꝛ vel vēditoꝛ ſit
deceptus vltra dimidiam iuſti ꝑcij ſuccur
ritᷣ vtricꝫ vt.l.ij.C.de reſcin.uen.infra aūt
dimidiam licet de iurᷣ ciuili ↄtrahētib⁹ ſe
decipere ꝛ ꝑ hoc nulli eo caſu ſuccurritᷣ ꝙ
imputet ſibi ꝛ ſue imprudētie qui ↄtraxit
ut.l.in cauſe.§.pompo⁹.ff.de mio.ꝛ nō.i d.
.l.ij.ſꝫ an ī foro ↄſcīe ſit peccatum cari⁹ uen
dere q̄ꝫ uili⁹ emere hanc qōem late diſpu-
tat Tho.de aquino in 2ᵃ 2ᵉ in ti.de fraude
que ↄmittitᷣ circa emp.ꝛ uen.in q.lxxvij.
vbi determīat ꝙ ſi res uendatᷣ maiori vel
ematᷣ miori ꝑcio q̄ꝫ ſit cōe ꝑcium ꝙ ſit pec
catum niſi forte eſſet modica ꝛ ꝑua decep⁹
de qua ꝑuum infertᷣ damnū quo caſu nō
eſſꝫ peccatum lꝫ enim lex humana ſuſtinet
maiorem deceptōem hoc ↄtigit cā euitādi
maiorem ↄfuſiōem ne ↄtingat turbari ꝛ ī
pediri negotiatōes ꝛ data eſt lex ipſa tam
uitioſis q̄ꝫ v̄tuoſis At lex diuina tātum
v̄tuoſis data eſt apud quos nil eſſe debet
qd̄ ſit v̄tuti ↄtrarium ideo ipſa lex diuina
oēꝫ ieq̄litatem tāq̄ꝫ v̄tuti ↄtrariam reputa
uit eſſe ↄtra diuinam iuſticiam ꝛ ſic pctm̄
eſſe Sed qūo ſuccurretᷣ decepto vltra di-
midiam iuſti ꝑcij de iure humano dic ꝙ
ſi deceptus eſt emptoꝛ tūc erit in electōne
vēditori.vel reſcindē venditōem vel ꝑciū
ad equalitatem reducere ꝛ ſi ſit deceptus
vēditoꝛ erit ī electōe emptori.ł ꝑciū iuſtū
ſupplerē vel ꝙ vēditō reſcindatᷣ vt in.l.ij.
ꝑall.C.de reſcin.ven.qd̄ etiaꝫ ↄfirmatᷣ de
iure cano.vt in.c.cum dilecti.ꝛ in.c.cū cā
ꝛ ibi plene nō.de emp.et ven. ¶ Ampli⁹
q̄ritᷣ que ꝛ qualis dicatᷣ eſſe deceptō vltᷣ
dimidiam iuſti ꝑcij dicūt quidā poni exᵐ
in vēditore decepto hoc mō ſi res valet.x.
ꝛ vēdita eſt ꝓ quatuoꝛ vel trib⁹ nā hꝫ caſu
dimidia iuſti ꝑcij eſt qnqꝫ ḡ quatuoꝛ ē vltᷣ
dimidiā In emptore aūt decepto exēpluꝫ
ponūt ſi res valebat x.ꝛ emit ꝓ xxi.ł plu-

rib⁹ qđ ex^m reprobat glo.in d.l.ij.q̃ ñ tm̃
excedit dimidiam imo totum ipm̃ p̃ciũ
⁊ id dicit glo.verum ex^m in emptore eſt ſi
p̃ciũ erat x.⁊ emit p xvi.qđ ex^m ↄfirmat
glo.in d.c.cum cauſa.de emp.⁊ ven. Item
querit̃ qđ appellat̃ iuſtum p̃ciũ dicunt
qdam quãti repit emptorẽ nam ſolet dici
q̃ res tm̃ valet quãtũ vendi poteſt vt.l.ſi
ſeruus.in fi.ff.de ↄdi.fur. Alij quos ſeqt̃
glo.⁊ Cy.in d.l.ij.dicũt q̃ i hoc dz attẽdi
valor rerũ circũſtãtium nõ affectõ ſingulo
rum ar.l.p̃cia rerum.ff.ad.l.fal.qđ ibi ſeqt̃
Bar.⁊ Cy.in.l.i.C.de ſen.que,p eo qđ in
tereſt p qđ ſequitur q̃ inepta eſt illa depõ
teſtium q deponũt q̃ ipi darẽt tãtũ ꝺ ipa
re ſꝫ debẽt deponere q̃ cõi curſu ⁊ extiatõ
ne valet tm̃ Sed Ja.bu.dicit in d.l.ij.qđ
etiam põt ſuſtineri dicta depõ quãdo teſtes
ſũt tãte auctoritatis q̃ i eis ñ cadat vẽiſil'i
ter pſumptõ affectõis puto tamẽ ↄſultius
tenere glo.⁊ Cy.opi.nec obſtat d.l.ſi ſer⁹.
q̃ intelligit̃ q̃ res tm̃ valet ꝛc ſcꝫ cõi ⁊ ñ
ſingulari extimatõe Alij dicũt q̃ res dꝫt
extimari ſm rei qualitatẽ ⁊ redditũũ quã
titatem p ter.in.l.ſi quos.de reſcin.vend.⁊
ibi nõ p glo.⁊ i.l.iij ꝟ diui.ff.de iure fiſ.⁊
.l.mortis cauſa.i fi.ff.de dona.cauſa mor. ¶
Quid ſi emptor ,pmiſit ſoluẽ dictũ p̃ciũ
ad certum terminũ ſb pena dupli ipi⁹ p̃cij
nec illud ſoluit an pena exigi poterit dicũt
glo.in.l.iul'.ꝟ ibidẽ pap.⁊.l.luci⁹.ff.de act.
emp.⁊.l.cum allegas.C.de vſuri.⁊ ibi per
Cy.eſſe diſtinguẽdum Aut pena adiicit̃
quãtitati ⁊ tũc quãtum excedit legitimũ
modũ vſurarũ nõ poterit exigi al' ſic vt i d.
ꝟ ibidẽ pap.cum ſi.aut pena adiicit̃ facto
puta q̃,pmiſit ſcribere librum vel qd ſil'e
ſb pena ⁊ tũc poterit exigi pena vt i dicta.l.
luci⁹.ſꝫ i p̃mo caſu qñ pena adiicit̃ quãti
tati ſolũ quã an.ꝟ.ltimũ modũ vſurarum
poſſit hodie iſpecto iure canonico exigi pe
na ⁊ glo.i d ꝟ ibidem.dicit q̃ aut emptor
pcepit fruct⁹ ⁊ tũc poterit vẽditor penã exi
gere tãq̃ itereſſe ar.l.curabit.C.de ac.ẽp.
Aut nullos pcepit fruct⁹ ⁊ tũc in nihilo
hodie admittit̃ talis pene petitõ Qđ aũt
dictum eſt penã dupli adiectam quãtitati
videri appoſitã i fraudẽ vſurarũ ⁊ ſic non
poſſe exigi Fallit i pacto.l.ↄmiſſorie vt d.
ꝟ ibidem.⁊.l.ſi fundus.ff.de.l.ↄmiſſ. Itẽ
fallit in ſtipulatõe duple.que iterponitur
ſup rei euictõe vt.l.i.⁊.ij.⁊.l.luci⁹.in fi.⁊
.l.ſi ſeruus.ꝟ fi.ff.de euict.cum ſi. Itẽ fallit
i penã appoſita i ↄpromiſſo vel ſñia arbit̃
vel iudicis vt in.c.dilecti.⁊ i.c.p tuas.ext
de arbi.⁊.l.cum pena.⁊.l.fi.ff.de arbi.⁊.l.i
.ff.ſi quis ius di.nõ obtẽp.cum ſi.ibi nõ.
Ex p̃miſſis itaq̃ pꝫ q̃.l.eadem.i.ꝟ fi.ff.de
v̾b.ob.⁊ oĩa alia iura q̃ loquũt̃ de ſtip.pe.
adiecta quãtitati ſũt hodie correcta p vtꝛ̃ꝫ
ius de his nõ.p Bar.i.l.cum ſeruus.ff.de
condit.⁊ demõſtra.⁊ dixi.ꝟ.ſub libello in
actõe ypothecaria.

¶ Petiam unaz ui

nee ¶ Ecce aliud ſbſtãtiale vẽditõnis viꝫ
ipſa res que vendit̃ vt.l.nec emptõ.ff.de
ↄtra.emp.⁊ dixi.ſ.q̃ res debet eſſe tal' na
ture vt in ea cadat ↄmertium nam ſũt res
alique ſup quib⁹ nõ cadit ↄmertium nec i
gñe nec in ſpẽ.⁊ alique i quib⁹ nõ cadit cõ
mertium in ſpẽ ſꝫ i gñe ſic de quib⁹ ⁊dit̃ i
.l.liberi.cũ.l.ſe.ff.de ↄtra.emp.⁊ tetigi.ſ.
maxime i p̃mo libello in glo.ſup v̾.legiti
mis titulis.

¶ Perticaꝝ centũ

¶ Aduerte q̃ ſẽp in libello debet exp̃mi
quãtitas ⁊ q̃litas rei que petit̃,put ei⁹ nã
iportat vt.l.ſi i rem.i fi.ff.de rei ven.⁊ ſup̃
dixi i p̃mo libello. ¶ Quid aũt dices ſi i
qualitate vel i quãtitate rei vẽdite imobi
lis repiat̃ defect⁹ qualiter ſuccurret̃ ipſi
emptori breuiter puto ſup hoc ſic diſtigui
poſſe aliqñ repit̃ defect⁹ in ſola rei quali
tate vtputa dixit vẽditor q̃ erat terra vi
neata ⁊ repit̃ terra arratoria vel ↄtrar̃ in
toto vel i pte ⁊ hoc caſu tenet̃ vẽditor ad
itereſſe habita rõe bonitatis deficiẽtis vt
,pbat̃ i.l.ſi qualitate.⁊.l.ſi duoꝝ.⁊.l.ſi fũ
do.⁊.l.ſi ſeruum.ꝟ ſi modus.ij^o ꝛñ.ff.de ac.
emp.nõ habita differẽtia iter venditorem
ſciẽtem vel ignorãtẽ vt ibi. Aliquãdo de
fectus repit̃ i ſola quãtitate l' mẽſura rei
vẽdite vt q̃ vẽditor dixit q̃ vinea erat p
ticarum cẽtum ⁊ repit̃ tm̃ eſſe l^{ta} ⁊ ſi.⁊ ſꝫ
caſu ſbdiſtigue.qñq̃ p̃ciũ fuit limitatũ p
ſingulas pticas v̾bi gr̃a dixit vẽditor ego
vẽdo tibi hãc petiã vinee ad rõeꝫ ⁊ ↄputũ
,p ſingula ptica flor. vnũ ⁊ ſil'ia ⁊ tẽ pti
bus deficiẽtib⁹ agit̃ ad itereſſe ↄt̃ vẽdito
rem vt.l.ſi i emptõe.i p̃n.⁊.l.ſi ſeruũ ꝟ ſi
mo⁹.ff.de act.emp.ſiue vẽditor fuerit ſciẽs
ſiũ igrãs vt.l.tenet̃.i p̃n.e.ti.⁊ ẽ tex.clar⁹
⁊ nõ.i.l.ſi fũdo ⁊dito.ff.de euic.qñq̃ ipm̃
p̃ciũ fuit limitatũ hito reſpectu ad ipſam
vniũſã rẽ,put ẽ qđ dã totũ certi.fmib⁹ ↄtẽ
tũ vtputa vẽdo tibi talẽ vineã põitã i tali
pte cui cohẽt ꝛc,p p̃cio i ſũma flor.cẽtũ ⁊
i ſꝫ ↄſiderãdũ ẽ an fuerit exp̃ſſa quãtitas vl'

mēſura rei dicēdo ꝙ erat ꝑticaꝝ cētū ⁊ re
perit̄ ꝙ ē ſolū lᵃ ⁊ tūc quātū ad ꝑtē deſi
ciētē tenet̄ vēditor ad ꝑcij reſtitutōem ꝓ
rata ſiue fuerit ſciens ſiue ignorans. q̄ aūt
ad itereſſe ignorans nō ſed ſciens tenet̄ vt
hec ꝓbāt̄ i.l.emptorē.§.fi.ff.de act.emp.⁊
l.q fūdum.ff.de euict.facit.l.quēo.ff.de ac
empt.Aut nulla quātitas ſeu rei menſura
fuit expſſa ⁊ tūc ſiue fuit minor ſiue maiō
q̄ꝫ cogitauerit ipſe emptor ſibi imputet
⁊ nullum regreſſum habet.ar.l.veteribus
.ff.de pac.cum ſi.ibi nō. Quid aūt ſi res
repit̄ ad mēſurā ſed credebat̄ libera ⁊ re-
peritur ſerua vel obnoxia cenſui vel alteri
oneri an emptor habebit regreſſum ꝯtra
ipm vēditorē ad itereſſe dic ꝙ dꝫ diſtigui
Aut venditor fuit ſciēs ⁊ emptor igrans
⁊ tūc tenet̄ ad itereſſe.Aut venditor fuit
ignorās ⁊ tūc nō tenet̄ vt plene tradit̄ in
.l.quotiẽ.ff.de edi.edic.⁊ in.l.ex.ff.de euict.
⁊ i.l.cū vendēs.⁊.l.venditor.ff.de ꝯt.ēpt.
cum ſi.nō.in.l.ſi mior.C.de act.emp.Sed
quid in re mobili vendita ad pondus vel
mēſuram vt trapus oleum vel granū ⁊ in
ponderib⁹ vel mēſuris repit̄ vitiū ſeu fal-
ſitas qualr̄ tenebit̄ venditor ſicut faciunt
multotiens iſti beccarij ⁊ frumētarij qui
vtūt̄ multotiens falſis ponderib⁹ ⁊ men-
ſuras dic ꝙ ꝯtra tales pōt agi duplr̄ vno
mō criminaliter ad penam relegatōnis vt.l.
ānonam.§.fi.ff.de extor.crimi.Alio mō ciui
liter ad intereſſe quo caſu diſtinguit̄ aut
ambo ꝯuenerūt ſtare ipſ ponderib⁹ vitōſ
⁊ tūc alter ꝯtra alteꝝ agē nō poteſt Aut
nō ꝯuenerūt de eis ⁊ tūc diſtinguit̄.Aut
emptor fuit deceptus a vēditore.aut ecōt
⁊ in vtroqꝫ caſu diſtinguit̄ aut deceptus
fuerit ſciens ⁊ alter ignorans vt plene tra-
ditur ꝑ tex.⁊ glo.i.l.arbitrio.§.ſi de eo.ff.
de dolo.⁊.l.impatores.ff.d ꝯtra.emp.⁊ ibi
vide Sꝫ pone ꝙ res imobilis eſt vendita
ad mēſuram vel res mobilis ad pondus ⁊
naſcit̄ ꝯtētō iter emptorem ⁊ vēditorem
ad quā menſuram ſiue ad quod pond⁹ pō
dcari vel mēſurari debeat res vēdita quid
erit dic ꝙ ſeruari ⁊ attēdi debet menſura
illa que ꝯſueuit ſeruari in loco ꝯtract⁹ vt
i dicta.l.imperatores.⁊ nō.ꝑ glo.in d.§.de
eo.⁊ habet̄ in.c.ex ꝑte.de cenſi. Sic itaqꝫ
pꝫ ex ꝑdictis ꝙ lꝫ admittat̄ ⁊ tollēt̄ dece
ptō aliqua in ꝑcio nulla tamē tollerat̄ in
pondere vel menſura ꝛc

Cui coheret

ꝛc Adū
te ꝙ res
que petit̄ per coherentias certificanda eſt
vt.l.forma.ff.de cēſib⁹.de quo.d.dixi in
ꝑmo libello ⁊ ampli⁹ qđ eſt nōbile tenet̄
venditor dicē emptori an ipſi ꝯſortes ſint
boni vl̄ mali vt determiat glo.in.l.ꝙ ſepe
.§.fi.ff.de ꝯtra.emp.qđ itelligo verū ſi re-
quirit̄ ab emptore ar.l.qui cum alio.ff.de
re.iur.cum ibi nō.nec miꝝ ꝙ aliqñ expedͭ
poti⁹ rem delinquē q̄ꝫ malos ꝯſortes hr̄e
l.fi.C.de pact.iter emp.⁊ ven.

Ceſſit et manda

uit oīa iura Debes ſcire ꝙ illđ qđ opa
tur traditō in reb⁹ corꝑalib⁹ illud idem
opat̄ ceſſio in iurib⁹ icorꝑalib⁹ vt tradit̄
ꝑ glo.⁊ doct.in.l.i.C.de act.⁊ obli.⁊.l.per
diuerſas.⁊.l.ab anaſtaſio.C.man. Que
rēdum eſt ꝗ̄ quid ſit cedē ⁊ mādare pro
cui⁹ latiori itellectu ſciēdum eſt ꝙ hēm⁹
tria que ꝑma facie videt̄ ideꝫ ⁊ ſūt diūſa
viꝫ cedē mādare ⁊ ꝯcedē vt nō.Bar.in.l.
fi.C.de dona.dic ꝗ̄ ꝙ cedē eſt ius aliqđ in
corꝑale i aliū tūſferre vt i d.l.i.C.de actō
⁊ obli.ſicut tradē eſt rē corꝑalem i alium
trāſferre vt.l.traditō.C.de pact.Mādare
aūt eſt ſolū exercitium alicui⁹ iuris alteri cō
mittē vñ morte mādātis finit̄ exercitiū mā
dati vt in.l.⁊ q.i fi.ff.de iuris om.iudi.⁊ d
l.i.de act.⁊ obli.Cōcedē vēo eſt aliqd cō-
mittē ⁊ idem iportat qđ mādare vt nō.ꝑ
glo.⁊ Bar.i d.l.fi.de dona.licꝫ aliqd plus
iportare videat̄ ꝑ tex.i.l.i.§.cum vrbem.ff.
de offi.ꝑfect.vr.⁊.l.i.ff.de ꝯſti.ꝑn.⁊ i.c.ab-
bate.de vbo.ſig. Querēdum ſupeſt qd
ꝑ ceſſiōem tūſferat̄ ⁊ qd ſm omēs regula
riter tūſfert̄ vtilis actō i ceſſionarium et
directa remanet penes cedētem que i tm̄ē
oſſib⁹ affixa ꝙ ſepari nō pōt vt in.l.qs ꝗ̄
ca⁹.ff.de pecu.⁊ i.l.iij.ff.ꝓ ſocō.vt aūt effe
ctus directe tūſeat i alium neceſſe ē ꝙ dñſ
ꝯſtituat illū ꝓcuratorē i rem ſuā ꝓpaꝫ q̄
caſu intentabit directam actōnem procura
torio nomine domini ad propriam tamen
ſui vtilitatem ⁊ nō dñi.vtilem vēo act.itē
tabit ſuo ꝓpo nomie tm̄ ⁊ ad ei⁹ ꝓpaꝫ vti
litatem ⁊ nō dñi que differētia eſt de ſbti
litatib⁹ iuris ⁊ poſſet de facili i his ⁊ ſilib⁹
ꝑ ſtatuta ꝓuideri vt hec ⁊ ſilia plene nō.i
in d.l.i.Sed nūquid alio caſu vtilis tūſſe
rat̄ ſine ceſſione pe.dicit ꝙ nō alij ꝙ ſic vt
refert Cy.in d.l.i.ſed Bar.in.l.i.ff.de act
⁊ obli.vbi plene diſtiguit ꝑ eū aut fit alie
natō actōis vel obligatōis i vltima volun
tate aut iter viuos Primo caſu ſ fit alie
natō tiᵒ ſingulari vtputa legati ⁊ tē trāſit
vtilis ſine ceſſiōe vt.l.ex legato nomis.C.

de lega.q̄ ſi eſſet res corꝑalis traſiret iſto
caſu pleno iure ſine traditõe vt.l.a ticio.ff
de furti. Aut fit alienatõ titu° vl'i puta ꝑ
fideicõmiſſum gñale ⁊ tũc nõ tranſit ſine
ceſſiõe vt.l.reſtituta.i.§.de illo.ff.ad trebel
cũ ſi. 2°. caũ ꝑncipali qñ fit iter viuos tc̄
aut rõe ipi⁹ ɔtract⁹ quis eſt obligat⁹ cedẽ
aut ex alia eqtate ꝑmo caũ aut ex ɔtractu
inomiato ⁊ nõ traſit ſine ceſſiõe vt.l.i.C.
de act.⁊ ob.ſm ꝑmá lect. Aut ex ɔtractu
nomiato ⁊ tũc regulariter nõ tranſit ſine
ceſſiõe vt in.l.i.⁊.ij.ff.ꝑ ſoci. Fallit in em
ptore vt i.l.ij.C.de act.⁊ obl.⁊.C.de hẽ.l
act.vẽ.l.emptor. Itẽ fallit i noie pignori
dato vt.l.ſi ɔuenẽit.de pig.act.⁊.l.poſtq̄.
C.de here.vl' act.vẽ. Item fallit i dote.l.
ij.C.de act.⁊ obli. Itẽ fallit i noie dato i
ſolutũ vt.C.qñ fiſ.vel ꝑua.l.i. Ad qd̃ fac
l.ſi i ſolutũ.C.de act.⁊ ob. Itẽ fallit i do
natõe.l.illam.C.de dona.⁊ nõ.i d.l.ij. Sʒ
i h̄ male dic̄ ꝑ tex.i d.l.fi.§.i.ff.de dona.ſʒ
dic.pʒ g̃ ex his q̄ i pn̄ti caſu vẽditõis ſuꝑ
flue ⁊ ſuꝑuacue fit ceſſio cũ ipſo iure vtil'
tñſeat i ẽptorẽ vt.s̄.dc̄ʒ ẽ ⁊ idẽ dic i aliis
caſib⁹ ſupi⁹ a rg̃l'a excepti.ſi aũt fiat ceſſio
ex alia eqtate q̄ ex ɔtracti.neceſſitati.tc̄ nõ
tñſit vtil' ſine ceſſiõe niſi forte i ſbſidium
vt i.l.i.§.fi.ff.de inſti.⁊ i.l.damni.§.fi.ff.de
dam.iſec.⁊.l.i creditore.ff.de euic.⁊ ſic ha
bes q̄ i emptorẽ tñſit ius agẽdi efficax qd̃
ɔpetebat vẽditori idem dic i iur̃ excipiẽdi
vt.l.dolia.§.i.cũ ſi.ibi nõ.ff.de ɔtra.empti.
⁊ i.l.emptori.C.de euic. ¶ Quẽit̃ vltra
que ⁊ quot reqrũt̃ vt ceſſio valeat ⁊ dic
breuiter q̄ qnq̄ ꝑmo viʒ q̄ iuſt⁹ titulus.
2°. ꝑcij numẽatõ ſi facta ſit ti° vẽditõis.3°.
q̄ iuſto ꝑcio facta ſit. 4°. q̄ eidẽ ꝑſone fcã
ſit ceſſio.5°. q̄ ſit vel i totũ vẽdita vel i to
tum donata.his aũt vel aliquo ex his ceſſã
tib⁹ ꝑſumit̃ ceſſio ſimulata ⁊ ſic nulla vt
i.l.ab anaſtaſio.⁊.l.ꝑ diuerſas.C.man. Sʒ
circa hoc quẽit̃ ecce q̄ in ceſſiõe nõ repit̃
expſſus nec noiat⁹ titul⁹ ſed ſolum ibi re
perit̃ expſſa certa pecunie quãtitas ꝑ qua
fit ceſſio an teneat vĩ q̄ nõ q̄ deficit titul⁹
⁊ ſic vnũ de ſbalib⁹ vt dictũ eſt In cõtriũ
eſt vẽitas q̄ titul⁹ ꝑſumit̃ ex aliis q̄litati
bus ⁊ circũſtãtiis lʒ nõ ſit ſpẽaliter noiat⁹
qd̃ qdem colligit̃ ex ipſi⁹ quãtitatis ꝑcii
expſſiõe ⁊ rei ceſſe ⁊ alienate arguẽdo ſic.
vbicũq̄ in aliqua diſpõe iteruenũt ſbalia
alicui⁹ ɔtract⁹ lʒ ɔtract⁹ ſpẽalr̃ nõ noiet̃
Attñ ꝑ ipa ſbalia ipſi⁹ ɔtract⁹ qualitas fi
gurat̃ vt clare ꝑbat̃ i.l.nãl'.poſt ꝑn.⁊ i.l.
iſulam.⁊ ibi ꝑ Ja.bu.ff.de ꝑ.ver. vñ cum

apparʒ de ꝑcio ⁊ re alienata ⁊ ceſſa ⁊ ſic cõ
ſtet de ſbalib⁹ vẽditõis dicẽdum eſt ex cã
vẽdiõis ceſſionem fuiſſe celebratã ⁊ hoc tʒ
Bar.⁊ doct.i d.l.ab anaſtaſio.⁊ i.l.ꝑ diũ
ſas.ad qd̃ facit.l.fi.C.d̃ ꝑdijs.curial'.li.x.
Poſtea quẽit̃ an ſufficiat q̄ in ceſſiõe ipſe
cedens ɔfiteat̃ ſe ꝑcium recepiſſe lʒ de rali
numẽatõe aliter nõ ɔſtʒ ⁊ vĩ q̄ nõ ſufficiat
ɔfeſſio niſi realis numẽatõ ꝑbet̃ vt ẽ tex.
i d.l.ꝑ diũſas.ibi datis pecuniis ⁊c̄ diũcta
glo.ibi ſuꝑ ṽbo ſolutaꝝ.⁊ etiã i.l.ab ana
ſtaſio.ibi re ipa ſoluit ⁊c̄ Et hanc opi.te
nuit Ja.de are.i quodam ſuo tractatu de
ceſſ.act.⁊ idem ſeqt̃ Dy.nec ñ Ja.de bel.
in auẽ.d̃ eq.do §.i.colla.vij. Ja.bu.i d.l.ab
anaſtaſio.⁊ i.l.ꝑ diũſas.⁊ Bar.⁊ Bal.ibi
dem ꝑ quoꝝ ſnia facit q̄ qñ lex de fraude
dubitauit circa aliquẽ actũ tũc vt fraudis
ꝑſumptõ auferat̃ reqrit̃ act⁹ ver⁹ nũera
tõis ⁊ nõ fictus vt i.l.q teſtiũ.cũ ibi nõ.ꝑ
glo.ff.de ꝑba.⁊.l.ſi qs poſt hac.C.d̃ bo.ꝑ
ſcrip.⁊.l.aſſiduis.C.qui po.i pi.ha.diũcta
gl.ſuꝑ ṽ.dato. In cõtrariũ vĩ q̄ ceſſio iſto
caſu valeat ſine alia ꝑbatõe nam certi ſũt
caſus quib⁹ ꝑſumit̃ ceſſio ſimulata quos
enumerat glo.i d.l.ꝑ diuerſas.⁊.l.ab ana
ſtaſio.⁊ i.l.i.C.ne li.po te.iter quos iſte ñ
ɔnũerat̃ g̃ reliqt̃ ceſſiõem valẽ nec ꝑſũit̃
ſimulatã eſſe cum de iure ſit q̄ ɔfeſſio fa
ciat plenam ꝑbatõem i ꝑiudiciũ ɔfitẽtis.l
gñalr̃.C.de nõ nu.pe.⁊.l.i.C.de ɔfeſſ.facit
l.emptor.i.§.luti⁹.ff.de pac.⁊.l.cũ ꝑribus.
C.de ꝑba.⁊ hãc opi.ſecuti ſũt dñi Ray.⁊
Argẽ.⁊ alij plurẽs ꝑ quoꝝ opi.iduco nõ
bilẽ caſum i.l.ſi ꝑcurator.ff.de iure fiſ.con
iũcta.l.ij.i fi.C.de quadri.ꝑſcrip.vbi pʒ q̄
ſi ꝑcur.fiſ.q nõ põt vendẽ niſi pecũia nũe
rata ɔfitet̃ pecuniam recepiſſe ſtatur huic
ɔfeſſiõi ⁊ ꝑſumit̃ vere numeratũ eſſe ſic g̃
dicam i cõ ꝑn̄ti.⁊ hãc opi.puto equiorẽʒ
grauiſſimũ ei eſſet ꝑ teſtes ꝑbare ceſſiõem
cũ nũeratõe retrofacta ꝑ l^ta annos vbi de
ea quẽret̃ niſi forte dicẽt h̄ faciliter ꝑbari
ꝑ ipm inſtr̃m ceſſiõis ſi i eo nõri⁹ dicẽt pe
cuniã i ei⁹ ꝑn̄tiã nũeratã Rurſũ q̄rit̃ põe
q̄ ſi aliq̄s itẽtauit actõeʒ directã ⁊ ꝑbauit
i vtili an ſeq dẽat ɔdemnatõ vel abſolutõ
Cy.diſtiguit i d.l.i.C.de act.⁊ ob.⁊ Bar
i.l.i.ff.ɔ.ſm quẽ dic qñq̄ fuit libell⁹ gñalr̃
oblat⁹ i actõe reali ⁊ tũc ſatis eſt ꝑbare i
vtili ar.i.l.nã ⁊ poſtea.§.itẽ ſi iurauẽo.ff.d̃
iure iurã.lʒ glo.videat̃ ſẽtire q̄ dõi^m vtile
⁊ vtil' actõ nõ videat̃ i libello deduci vel
ɔꝑhẽdi vt nõ.i.l.minor.i.§.i.ff.de euic.⁊ i.l
ſi mr̃.§.i.⁊.§.eadẽ.ff.de excep.rei iudi. Aut

libell⁹ fuit ſpeál' ⁊ ſit ſpeálé actóez ↄtinéo i actóe pſoáli directa ⁊ tñ ſ pédéte iudicĩ ipſi eidé cui ↄpetebat directa cepit ↄpeter vtil' facto ipi⁹ rei ↄuéti ⁊ tũc ex eadé iſtáᵃ dz reus ↄdennari vt in.l.q̃q̃.§.iul'.de aq̃ plu.arc.facit.l.ſi ſeruus.ff.de inſa.⁊.ff.de rei ven.l.ſi poſt acceptũ. Aut ab ipo lit. exõdio ſibi ↄpetebat directa tñ ⁊ ꝓpoſuit vtilé vl' ecõtra ⁊ i illa que nõ fuit ꝓpoſita ꝓbauit ⁊ tũc re⁹ eſt abſoluéd⁹ ar.l.i §.i.ff. ſi men.fal.mo.dix. Inſup quéꝛit quid ſi fcã alteri ceſſione ipe cedens poſtea a debitore ceſſo recipiat ſolutõem an liberet' dic ꝙ ſic niſi i trib⁹ caſib⁹ pͥm⁹ ſi ceſſionari⁹ ſibi de nũtiauẽit ne ſoluẽt Secũd⁹ ſi ab eo ptez debiti recipẽt. Terti⁹ ſi lis ↄtra ipz fuẽit ↄteſtata vt i.l.iij.C.de noua. Quart⁹ ſm doct.eſt ſi debitor quouiſmõ de ceſſiõe ſcié tiam ⁊ noticiam habuit vt nõ.p Cy.i d.l iij.⁊ p gl.i.l.fi.ff.de tranſ.lz glo.i.l.nomé. .C.que res pi.ob.poſſ.teneat ↄtra ⁊ male qd aũt dictũ eſt de debitore ſoluẽte credi tori cedẽti liberari niſi i trib⁹ caſib⁹ itel lige verũ ſm Bar.qñ actões directe ꝛmá ſerãt apud cedẽtem ſecus aũt ſi nulle vt p eum nõ.i.l.ex aſſe.ff.ad trebel.exẽpli grã ſi pͥm⁹ ceſſionari⁹ cedat z°. ſicut qñ pͥmus emphiteota iueſtiuit ſcdm ſed an pactum vel trãſactõ aut ↄfeſſio cedẽtis noceat ceſſi onario ⁊ an debitor ↄuẽt⁹ a cedente poſſit ↄtra eum opponẽ exceptõem de ceſſiõe per eum alteri facta vide qd p eũdem Barto nõ.in.l.facta.i.§.ſi heres.ff.ad trebell'.⁊ ex his pz ſo.ad illam qõem ſi cedens ⁊ ceſſio nari⁹ ſil' ↄcurrãt ↄtra debitoré qs pferéd⁹ ſit ⁊ tz glo.i d.l.iij.ꝙ pferéda ſit ceſſiona ri⁹ ⁊ bñ ⁊ ſic iſto caũ vtil' actõ pfert' dire cte de quo articulo plen⁹ nõ.p glo.⁊ doc. i.l.i cauſe.in fi.⁊ i.l.ꝓcurator i ré.ff.de ꝓ cura.⁊ p Cy.i d.l.iij. ¶ Ité q̃rit' an minor poſſit cedẽ iuri ſine tutoris vel curatoris auctoritate ⁊ breuiter dic ꝙ nõ ꝗ cedere é alienare vt.ff.de fidei⁹.l.cum his.idõ é nece ſſaria tutor.⁊ iudic.auctoritas vt.l.lex q̃ tutores.C.de admi.tu.cum ſi.niſi forte ſz aliquos fiẽt ceſſio ex cauſa neceſſaria puta fideiuſſori vl' poſſeſſori vt.l.ij.C.de fidei⁹ ſicut dr̃ i alienatõe alteri⁹ rei ex cã neceſſa ria i qua decretũ iudic.nõ eſt neceſſarium vt.l.ij.C.qñ decre.opus nõ eſt ⁊ i.l.magiſ puto.i.§.i.⁊.ij.ff.de reb⁹ cor.ↄſultiuſ tñ é vtriuſq̃ auctoritaté iteruenire ⁊ vide qd nõ.Azo.i ſũma.C.ne li.pen.i fi. Ité quéo an p ꝓcuratoré poſſit fiẽi ceſſio actõis ⁊ vr̃ ꝙ ſic ꝗ p eum poteſt fieri venditõ vt in.l. iul'.§.ſi ꝓcurator.ff.de act.emp.⁊ in.l.ij.C p quas pſo.cum ſi. Item ꝗ p ꝓcuratorem poteſt fieri reſtitutõ hereditati vt.l.reſti tuta.in pͥn.ff.ad trebel'.ꝙ̃ ꝛc. In cõtrarium facit ꝗ his cui fit ceſſio efficit' ꝓcur.in rez ſuam vt nõ.in dicta.l.i.C.de act.⁊ oblig. Sed ꝓcur.nõ poteſt facẽ aliũ ñ lit.ↄt.vt i.l.neq̃.C.de ꝓcur.ꝙ̃ nec iſte ꝓcur.potẽit cedere alteri ꝓcurĩ ad qd facit.l.emptor. .C.de here.vel actõ.vé.⁊.ff.de i rem vſo.l iij.§.idé labeo. Ité ꝗ hec iura ſt' adeo oſſi b⁹ ãnexa ꝙ nõ recipiũt ſepatõem.l.qs ꝙ̃.ff de pecul'.⁊.l.iij.ꝓ ſocio.⁊ hãc ptez tenuit. albert⁹ papié.ſ pͥma opi.verior eſt ⁊ cõior p d.l.reſtituta.§.i.ſic etiam videm⁹ ꝙ ꝓcu ratori poſſunt iura cedi vt ꝓbat' i.l.quãuiſ cum.l.ſeq.ad trebel'.p qué ꝓcur.poſtea fit ceſſio dño ſuo arg.in.l.poſſeſſio.in fi.ff.de acqui.poſſ.⁊.l.ſi ꝓcuratorem.i fi.ff.mãdati

¶ Tam reales

ꝙ pſonales ꝛc Hic ad uerte ꝙ licet i ↄtractu venditõis trãſeant vtiles actões pſonales vt dictũ eſt ⁊ alie reales que reſpiciũt dominium vel quaſi ipſi⁹ rei vt.l.colia.§.fi.cum ibi nõ.ff.de ↄt. emp.nõ tamé tranſſert' actõ ypothecaria q̃ ad ipam ré ↄpetit ñ ſpéalr̃ expſſe fiat d ea ceſſio vt habet' i.l.ſi cum véditor.in pͥnc° ff.de euic.qd nõ.d qb⁹ actõib⁹ ꝛalib⁹ het' inſti.de actõ.in.§.i.cum ſe. ¶ Sed circa h quéꝛit' an p ceſſiõez rei védicatõis ſit trãſla tum dominiũ vel quaſi vr̃ ꝙ ſic ꝗ ceſſiona rio dat' vtilis rei védicatõ que ↄpetit dño vt.l.ij.§.qui i ꝑpetuum.ff.ſi ag.vecti.vel emp.pe.ꝙ̃ ſequit' ꝙ dominiũ ſit trãſlatum Alij dicũt ↄtra ꝗ vtil' actõ ⁊ exercitium tãtum directe actõis i ceſſionarium trãſit quá itétat tãꝗ ꝓcur.in rem ſuam arg.l.ſi ſponſalib⁹.§.i.⁊ fi.ff.de iure do. Nam licet transferendo dominiũ rei videat' tranſferꝛi actõez q̃.p dnio dat' tamé econuſo cedédo actõem i rem nõ ꝓptẽa tranſfert' dominiũ niſi ſequat' traditõ rei vel apprehéſio poſ ſeſſionis ⁊ hanc ptem ſequit' Dy.in.c.p poſſeſſore.circa fi.de reg.iur.li.vi. ¶ Que aũt dicãt' pſonales actões ⁊ mixte vide in ſti.de act.§.pſonales.⁊ §.item mixta.

¶ Vtiles ⁊ directa

¶ Hic querit' ſi ſimpliciter agit' ex iure ceſſo an agens teneat' declarare ſi agit vtili actõe nomie ſuo an directa nomie cedent'. dic ꝙ ſic ar.l.ſi duo.ff.de ſolu.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.in pͥncipio.ff.de le.i.licz in dubio ſz albertum videat' poti⁹ intẽtaſſe vtilem ꝙ

directam arg. in. l. nec vllam. § item ſi quis a fiſco. ff. de peti. here. ⁊ de reli. ⁊ ſump. fu. l. ij § i. ⁊. l. plane. ff. fam. hercī. Sed nūquid agēti ex iur̄ ceſſo pōt opponi a reo dicēdo cede mihi tuas actōes al' nō debes audiri que appellat̄ exceptō cedendarum dic bre uiter ꝙ ſic vt habet̄ in. l. ſtichum aut pan philum. § ſi creditor. ff. de ſolu. ⁊ plene per Bar. in. l. ſi ſtipulatus. § ſi ex duobus. ff. d̄ de fideicō. ⁊ ego ſcripſi circa formā rīſiōis oſ̄ libellū i ypothecaria oblatū.

Preponēs ipſuz

Jo. in locum ſuum. Querit̄ qd importēt iſta ỽba dicit Bar. in. l. qui quadrigēta. ff. ad trebel'. ꝙ iportāt ceſſiōem actōis vl' oſti tutōem ꝓcur̄. i rem ſuam idem approbat in. l. i ꝓuitiali. § pe. ff. de no. ope. nū.

Cōſtituēs ex tūc

Debes ſcire ꝙ vēditor tenet̄ rem tradere emptori nō tamē dominiū transferre licet emptor ꝑcium facē debeat vēditoris vt. l. emptō. in ꝑncipio. ff. de actō. emp. al' tenet̄ ad intereſſe vt plene diſputat glo. in. l. i. in ꝑn. ff. de act. emp. iō i iſtrumētis dr̄ ꝙ oſti tuit vt ꝑ hoc ỽbum denotet̄ poſſeſſionis traditō ꝙ nō refert an quis ꝑ ſeipſum in‑grediat̄ rem venditā. vel ali⁹ ei⁹ noīe ſiue ſit ipſe met vēditor ſiue alius vt i. l. ꝙ meū. ff. de acqui. poſſ. ⁊ in. c. licet. in fi. de ꝓbati. facit. l. i. § item acquirim⁹. ⁊. § ꝑ ꝓcuratorē. ff. de acqui. poſſ. Quid aūt ſi oſtituit ſe ꝑcario nomie ipſi⁹ emptoriſ poſſidē vt cōi ter dicit̄ i iſtrumētis dic ꝙ in dubio niſi aliud agat̄ tranſit i emptorem ſola ciuilis poſſeſſio ⁊ nālis remanet penes venditorē vt nō. ꝑ glo. in. l. ⁊ habet. § eum qui. ff. de ꝑca. ⁊ ideo vtilius eſt facē ꝙ venditor ſim pliciter oſtituat ꝙ tūc omis poſſeſſio tran ſibit i emptorē vt i d. l. ꝙ meo. cū ſi. ⁊ dixi ſ̄. i ti. de actō. ypothecaria.

Promittens de

euictōe. Aduerte ꝙ lʒ ſuꝑ hoc nulla it̄ ueniſſet exꝑſſa ꝓmiſſio tamē ipſo iure ex natura ꝓꝑa ipſi⁹ otract⁹ ad h̄ ⁊ alia tenet̄ imo qd̄ eſt nō. dignum ſi pact⁹ ſit vēditō ꝙ de euictōe n̄ teneat̄ lʒ ex h̄ liberet̄ ſecuta euictōe ab interē tenet̄ tn̄ ⁊ obligat⁹ rma net ad ꝑcij reſtitutōeʒ vt hec hn̄t̄ i. l. ēpto rem. § pe. ⁊ fi. ff. de act. emp. ⁊. l. nō dubita tur ⁊ ibi nō. C. de euict. niſi ſpēaliter ⁊ ex ꝑſſe ouenerit ne ad ꝑcij rſtitutōem tenea tur vt ibi habet̄ quo caſu emptor nō agit de euictōe ꝓ ꝑcio nec ꝓ intereſſe Idē ſi ſciē ter emit rem alienam. vt. l. ſi fundum ſciēs C. de euict. Regulariter aūt ex quacūqʒ cā oneroſa fiat alienatō agit̄ de euictōne vt i l. ſcī. ff. de euict. cum ſi. ſecus ſi fiat ex cā lu cratiua puta donatōis vel legati vt. l. ad rs donatas. ff. de edi. edic. ⁊ i. l. ſi dom⁹. in. § de euictōe. ff. de le. i. de quo vide qd̄ plene nō ꝑ glo. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de euict. ⁊ ꝑdicta lo‑cum habēt i re imobili vel mobili corꝑali alienata Quid aūt in actōe vel nomie de‑bitoris vel hereditate vēdita de qua vēdi tōe loqt̄ tot⁹ titul⁹. C. ⁊. ff. de hē. l' act. vē ad qd tenet̄ vēditor emptori dic ꝙ vendi tor nois tenet̄ ꝑſtare ⁊ ꝓbar̄ ꝙ vēditor ſit verus debitor nulla tut⁹ exceptōe ⁊ ꝙ he reditate vendita ſit hereditas ⁊ ad ipſum venditorem ꝑtineat niſi aliud ſpēaliter in otrarium actum ſit vt i. l. ſi nomen cum. l. ſeq. ⁊. l. hereditatē. cum. l. ſeq. ff. de here. vel act. ven. cum ſi. ibi nō. Aliogn tenet̄ ven‑ditor emptori ad omne intereſſe vt dictis iurib⁹ Notādum tamē eſt ꝙ i vēditōe hereditatis defuncti nō icludit̄ hereditas pupilli que defert̄ ipſi vēditori ex ſ[illegible]ſtitu tōne pupillari vt in dicta. l. ij. § illud. ff. de here. vel act. ven. Sʒ an emptori timeroſo ne ſibi res euicat̄ ópellat̄ venditor dare fi deiuſſorem dic ꝙ aut i ꝑn. otractus oueit inter eos de dando fideiuſſorem ⁊ tenebit̄ dar̄ aut nō ouenit ⁊ tūc aut i ipſo limine otract⁹ iminet ꝑiculum euictō. ⁊ tūc tene tur dare fideiuſſ̄. vt i. l. ſi poſt ꝑfectā. C. d̄ euict. ⁊ ibi nō. ⁊. l. pe. in fi. ff. de ꝑi. ⁊ omo. rei ven. Aut tūc nullū iminet ꝑiculum ⁊ tūc poſtea nō tenet̄ vt in. l. emptor. in ꝑnci. ff. de euict. Fallit i venditore hereditati. q tenet̄ ſatiſdare de ſuo facto tm̄ viʒ ꝙ ſi qd ad eum ex hereditate ꝑuenerit id totum emptori reſtituet vt. l. ij. in ꝑn. ff. de here. l' act. ven. Aliud eſt etiam i venditore here‑ditatis notādū ꝙ ſi creditor debitori ſuc‑cedat ⁊ vendat hereditatē ꝙ ſaluum ſibi remanet ius debitū ſuuʒ oſequēdi ab em‑ptore eriā nullo facto ꝑ eum iuētario vt i l. iij. § cum quis. ff. de here. vel act. ven. licʒ ꝑ aditōnem hereditatis ofuſum fuerit ipʒ debitum vt in. l. debitori. C. de pact. ⁊ i. l. ſtichum. i § aditō. ff. de ſolu. ſic etiam non repellit̄ a petitōe debiti ille a quo ē here‑ditas aduocata dato ꝙ nullū fecerit inuen‑tarium vt in. l. eum qui i fi. ff. de ioffi. teſt. Idem i eo qui ꝑ fideicōm hereditateʒ rſti tuit cuius debitum ꝑ aditōnem in effectu nō tollit̄ vt i. l. debitor. ỽ. agit̄. ff. ad trebe

Aliud tamē neceſſariū ē vt agē de euictōe viȝ ꝙ vēditō debito tpe denūtiauerit litē ſibi moram eſſe vel venditor de ipſa lite ſciam vel noticiam aliter habuerit ſm opi. nōem doct. vt habet in. l. emptor fundi. ⁊ i l. ſi ꝯtrouerſia. ff. de euict. ⁊. l. ſi rem. in. §. q̄ liber cum ſi. niſi denūtiatō eſſet ꝑ ſpeciale pactum remiſſa vt. ff. de euict. l. herēnius. i ꝓn. que remiſſio fit deraro ꝙ ꝑ eam ipſe venditor ſubiiceret magno ꝑiculo idq̄ȝ fit cautus nōriꝰ in hoc ⁊ eſt notādū ꝙ dr̄ ficī legitime denūº tā ex mō q̄ꝫ ex tpe Ex mō cum emptor oſtēdit libellum vēditori ad oculum ſibi datum vt nō. ꝑ Bar. in. l. non ſoluȝ. §. morte. ff. de no. op. nūti. Ex tpe ꝗ cum fit denūtiatō añ ſniam ⁊ publicatōeȝ teſtium vt. l. ſi rem quā. §. fi. ff. de euictō. ⁊ plene nō. in glo. ⁊ ꝑ Cy. i. l. emptor fundi. ⁊. l. heres. ſeruum. ff. de euict. nec tamē per hanc denūtiatōem eximitur emptor a ꝓſe-cutōe litꝭ. imo debet emptor in ea ꝓſeuērare niſi eſſet ſibi litis ꝓſecutō remiſſa ꝙ tunc venditor litem ipſam ꝓſequi tenet vt nō in. l. ſi id i ꝓn. ff. de euic. ⁊. C. de pi. ⁊ ꝯmo. rei ven. l. i. in fi. ⁊. C. de euict. l. i. ⁊ ſiquidē ipſe emptor ſuccūbat in cauſa tenet appel-lare ⁊ ꝓſequi i ea niſi ꝑ pactum appellādi neceſſitas eſſet remiſſa vt tradit i d. l. he-rēnius. §. gaya. ff. de euict. ⁊ ſi omiſit denū-tiare venditori in cauſa ꝑncipali poterit de-nūtiare i cauſa appellatōis qḋ eſt nō. vt nō ꝑ glo. in dicta. l. ſi rem. in fi. Alij etiam ſūt caſus neceſſarij vt de euictōe agi poſſit vlt ꝑdictos viȝ ꝙ ēptor fuerit ꝯdēnatus a ſuo iudice nō aūt ab arbitro vt in. l. ſi dictū. §. ſi ꝯpromiſſo. ff. de euict. ⁊ ſnīa dēt eē iuſte lata ⁊ nō ꝑ iprudētiam vel dolū vt. l. ſi ꝑ i-prudētiam. ff. de euict. ⁊ i d. l. emptor fūdi in fi. ⁊. l. ſi nō ꝑ iniuriam. C. de euict. ſic ḡ nō liceȝ emptori compromiſſum facē de re empta vt in d. §. ſi ꝯpromiſſo. ⁊. l. ſi cuȝ qō C. de euict. ⁊. l. at q nā. §. cū me. ff. de nego. geſt. ⁊ i hoc plerūq̄ȝ errāt multi. In tribꝰ ḡ ꝑmiſſis caſibꝰ viȝ ſi nō denūtiauit ſi nō fuit ꝑ iudicem ſuū iuſte ꝯdemnatꝰ ⁊ ſi cō-promiſſum fecit nō agit emptor de euictōe Quartꝰ caſus eſt quo nō agit ſi fuit abſēs tpe ſnīe vt i. l. ſi id. ff. de euict. qḋ nō Quītus eſt ſi habuit inexptum ⁊ iꝑitum ad-uocatum vt nō. ꝑ glo. i. l. ꝙ ſi nollit. §. cul-pā. ff. de edi. edic. Sextꝰ eſt caꝰ neceſſarius vt agi poſſet de euictōe viȝ ꝙ res fuerit i ex-ecutōe ſnīe ablata ipſi emptori nō ꝑ violē-tiam quo caſu ſi ꝑ violētiam eſſet ablata nō agit de euictōe vt. l. ſi euicta. §. i. ⁊. l. bre-

uiꝫ. ff. de euict. ꝯiūcta. l. fi. ⁊ ibi ꝑ Cy. C. ḋ act. emp. Septimꝰ eſt ſi nō appellauit da-to ꝙ habērt malam cauſam vt dicta. l. herē-nius. de euic. Octauus eſt ſi ſuccubuerit in-iuſte i cauſa ꝑ obiectum ⁊ obſtaculū aliꝰ exceptōis que ab ipſo emptore traxit ori-ginem vt in. l. hoc iure. cum. l. ſeq. ⁊. l. ſi rē. i. §. ſi duple. ff. de euict. ⁊ ꝓcedūt ꝑmiſſa niſi ꝑ pactū ſpēale fuerint hec oīa a venditore ꝛmiſſa vt in. l. q̄rit. §. ſi venditor. ff. de edi. edict. ⁊ in dicta. l. herēnius. in ꝓn. cum ſi. ł niſi venditor ſpēaliter ꝯuenit ne ꝓ alieno facto teneat ſed ꝓ ſuo tm̄ quo caſu ſolum tenet ſi ipſe met alij ꝑus vendidiſſet vel obligaſſet vt. l. de tuo. ff. man. de quo facto ſuo loquit tex. in dicta. l. ij. in ꝓn. ff. de hē. vel act. ven. qḋ nō nam plerūq̄ȝ vt cautius ſuccurrat emptori ſolent nōrij in iſtrumē-tis apponē huiꝰmodi pacta ⁊ remiſſiones que in vulgari appellāt pacta vtilia Poſt hec queritur ecce ꝙ re euicta ꝑ ſniam agit emptor de euictōe ꝯtra venditorem ⁊ pro-ducit ſniam latā tā i cauſa ꝑncipali q̄ꝫ in cā appellatōis Querit an hoc ſufficiat ad ple-num fūdamētum ſue itētōis an vēo ſit ne-ceſſe ꝙ ꝓducat totum ꝓceſſum vel vniūſa acta cauſe Et arguēdo ad ptes videt ſuffi-ciens ꝓbatō ipſa ſola ſnīa abſq̄ȝ alio ꝓceſſu ꝙ res iudicata ꝓ veritate habet vt i. l. res iudicata. ff. de re. iuri. ⁊ in. l. igenuum. ff. de ſta. ho. omia que ꝓſumūt rite ⁊ recte facta poſtq̄ꝫ ſic eſt ſnīa lata vt in. c. bone. extra ḋ elect. ⁊ i. c. i ꝑnītia. extra de renūtia. ⁊ qḋ nō ꝑ Cy. i. l. emancipatōe. C. de fide iſtru. ⁊ i l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓbati. ⁊ ꝑ Inno. i. c. cum in iure ꝑitus. de offi. dele. In ꝯtrariū facit ꝙ nō viſo ꝓceſſu apparere non poteſt an iure vel iiuria fuerit ꝯdemnatꝰ ⁊ licet ꝓſumat ꝓ ſnīa vt ſit iuſte lata quo ad eos inter quos lata ē nō tamē ſic quo ad alioſ vt in. l. ſepe. §. i. ff. de re iudi. cum ſi. Finalr̄ in hac qōe omiſſis aliis repio ꝙ Ja. ḋ are. tenuit ꝙ ſufficiat ꝓducere ſniam ſine ꝓceſ-ſu cuiꝰ opi. ſequit Albertꝰ pap. Tu tamē latiꝰ ⁊ melius ſic diſtinguēdo ꝯclude. Ali-quādo vēditor i iſtrumēto venditōnis ex-ꝓſſe renūtiauit ne poſſit allegare ſniaȝ nul-lam vel ꝑ imperitiam latam ł ex alio ſibi vitio iiuſtam ⁊ tūc ſufficit emptori ꝓducē ſniaȝ eā ꝑ hāc remiſſiōem ⁊ gn̄alē renūtia-tōem ceſſent omīa ꝑ que poſſet impugnari ſnīa qḋ nō multum ⁊ nūquā obliuiſcaris Aut nō renūtiauit ipſe venditor ꝑdictis ⁊ tunc aut ꝯſtat de legitima denūtiatōne eidem facta aut de ea non ꝯſtat ꝑmo caſu

aut i ſnia nulla fit mētō de ꝓceſſu ⁊ tūc ñ
p̄ſumit̃ ꝑ ꝓceſſu iōq3 eſt opus illū ꝓducē
cum ſnia ar. eorum que nōn. in. c. qm̄. extra
de ꝓbati. ⁊ in. l. hi qui ad ciuilia. C. de app.
Aut in ſnia fit mētō de ꝓceſſu ⁊ tunc aut
ſnia eſt lata de ꝓpinquo aut de longinquo. ſi
de ꝓpinquo aut fuit lata vēditore p̄ſte ⁊ tē
p̄ſumit̃ ꝑ ꝓceſſu ⁊ imputet ſibi ſi ñ appel
lauit nec iō ē op⁹ ēptori ꝓceſſū ꝓducē ar.
l. ſepe. in ꝯ ſcientib⁹. ff. de re iudi. ⁊ i. l. ab eo
C. quō ⁊ quādo iudex. licitum tamē eſſet
hoc caſu ipſi venditori producere ꝓceſſum
⁊ impugnare ipſam ſniam vitio huius ꝓ-
ceſſus vt nō. Jo. cal. ⁊ Jo. an. in. c. qm̄ ꝯtra
falſam. extra de ꝓbati. ⁊ in. c. in p̄ſītia. de re
nuntiati. ⁊ ꝑ hoc patet ꝙ eius p̄ſentia eum
grauat in onere ꝓbandi errorem ſeu defe-
ctum ꝓceſſus ꝓ quo p̄ſumit̃ ſicut in ſil'ib⁹
dicit̃ de eo qui renuntiat exceptōni non
numerate pecu. vt nō. in. l. ſi ex cautōe. ⁊ l.
gn̄aliter. ⁊ i. l. in ꝯtractibus. C. de non nu.
pecu. Aut fuit lata ipſo venditore igr̄āte
vel abſente ⁊ tūc nō p̄ſumit̃ ꝑ ꝓceſſu niſi
ꝓducat̃ ꝑ emptorem vt in dicto. c. qm̄ ꝯ
falſam. Si vero ſnia lata fuerit de lōginquo
tūc p̄ſumit̃ ꝑ ꝓceſſu ⁊ ſufficit ꝓducē ſniā3
iuxta doctrinam Hoſti. ⁊ Jo. an. in. c. cum
in iure peritus extra de offi. dele. ⁊ ꝑ Cy.
⁊ alios in dicta. l. emancipatōe. Secundo
caſu p̄ncipali quādo nō apparet de aliqua
renūtiatōe tūc nō ſufficit ꝓducere ſolam
ſniam cum tūc nullam fidem faciat contra
vēditorem vt i dicta. l. emptor fundi. i p̄n
⁊ i. l. ſi ꝯtrouerſia. C. de euic. Ad qđ optīe
fac. l. ſi parētes. i fi. ⁊ l. ſi cū qđ. e. ti. ⁊ adde
que circa p̄dicta ſcripſi in forma ſnīe diffi-
nitiue i glo. quarta Sed pone ꝙ agente
emptore de euictō. ꝯtra venditorem vel fi
deiuſſorem offert̃ eidem ipſa res vendita
ſimul cum intereſſe an ceſſabit actō ⁊ iu-
diciū3 ſup euictōe dic ꝙ ſic vt i. l. ſi fideiuſ
ſor. ff. de doli except. ⁊ l. emptori. ⁊ ibi nō.
ff. de electi. Ad qđ facit. l. ſi reus paratus
. ff. de ꝓcurato.

Et legitima defē

ſione Hic quęrit̃ ad quid teneat̃ ille q
ꝓmiſit defendere dic ꝙ venditor tenetur
in ſe litem ſuſcipere ⁊ in iudicio aſſiſtē vt. l
empti. ⁊ l. cum ſucceſſores. C. de euict. cū3
ſi. nō tamē tenet̃ ſe cum armis opponere
vt in dicta. l. ſi. C. de act. emp. Quid aūt
ſi ꝓmiſit defendere emptorem de iur̄ ⁊ đ
facto an tūc tenebit̃ arma ſuſcipē deteriat
Bar. ꝙ nō in. l. ſtipulatō iſta. in p̄ncipio. ff.
de ṽbo. obli. ꝙ talis ſermo de facto debet i
telligi ſm̄ naturam ꝯtractus vt. l. ſi ſtipu-
latus. ff. de vſur. ⁊ l. damni iſecti quidam.
ff. de dam. infect. hec eīm ṽba cum ſint du-
bia ſūt ꝯtra emptorem interpretāda vt. l.
veteribus. ff. de pact. Et erit ſenſus ꝙ defē
det de facto viz faciēdo ea que facti ſūt viz
liti aſſiſtere in iudicō ꝯparere ⁊ in eo ꝓut
expediens fuerit p̄ſeuerare.

Et ſub eius iura

mēto corporaliter Solet queri ſi vēditō
iurauerit nō ꝯtrauenire vēditōi an iuramē
to nō obſtāte poſſit petē venditōem r̄ſcin-
di vbi notādum ꝙ variis de cauſis poteſt
peti reſciſſio venditōis Quīq3 eīm petitur
venditō reſcindi ex defectu p̄cij. Quīq3 ex
defectu etatis Quīq3 ex defectu ſolemnita-
tis Quīq3 ex defectu bone fidei ⁊ certis
modis aliis de qb⁹ ſingulariter videam⁹
Primo ḡ querit̃ ſi in venditōe iuramen
to vallata venditor ſit deceptus vltra di-
midiam iuſti p̄cij an poſſit petē eam reſcin
di ꝑ. l. ij. C. de reſciñ. vendi. quidam ꝙ ſic
ſiue ſit maior xxv. annis ſiue minor vt re-
fert Cy. in dicta. l. ij. vēitas tamē ē ꝙ diſti
guat̃ iter maiorem ⁊ miorē vt ſi ſit maior
nō poſſit ꝯtrauenire ꝑ auē. ſacramēta pube
rum. C. ſi aduer. vendi. ⁊ in. l. i. C. eo. ti. ⁊
in. c. dilecti. ⁊ in. c. cum cauſa. de emp. ⁊ ven
Si vero ſit minor tūc ſubdiſtingue aut ē
pupillus ⁊ poteſt ꝯtrauenire ꝑ dictā auē.
ſacramenta puberum. que ſolum excludit
puberem Aut eſt pubes ⁊ tunc ſm̄ aliq̄s
pōt etiam ꝯtrauenire ꝙ iuramētū ſolū fac
ipm̄ maiorem ſi minor poſſet ꝯtrauenire ꝑ
dictā. l. ij. ḡ ⁊ iſte minor qui iurauit Alij
dicūt ꝙ in totum r̄pellit̃ quaſi iurādo re
nūtiauerit bn̄ficō d. l. ij. ⁊ hāc p̄tem ſecut⁹
eſt Petr⁹ vt refert ibi Cy. ſi Dy. voluit
dicē ꝙ ſi minor eſt leſus ꝙ bn̄ficio etatis
licet nō ꝑ beneficium dicte. l. ij. petē poteſt
ſe i itegrum reſtitui vn̄ licet iuramētum
ipſum excludat ab illo bn̄ficō. l. ij. ne recta
via poſſit ipm̄ itētare ꝑ idirectum tamen
etatis p̄uilegio poterit ad illud ꝑuenire
ſuꝑ quo adducit plurimas rōes q̄s refert
Cy. in d. l. ij. Glo. vēo iur. canonici in d. c.
cum cā. tenet ꝯtra Dy. ⁊ idem ſequit̃ glo
in ꝯ item ſacramēta. de pace iu. fir. ſm̄ Jo.
de bel. in d. ꝯ item ſacramēta. Et quidam
alij dicūt ꝙ atrēdi debet forma iuramenti
nam aliquādo minor iurat ſimplr̄ nō ꝯtra
uenire aliqñ iurat nō ꝯtrauenire rōe min⁹
iuſti p̄cij. Primo caſu poterit ꝯtrauenire.

z². caſu nec℥p.⁊ ē rō ꝙ ī ꝑorí caſu iuramtū
habet ſolum eum excludē a bñficio ſpēali
ī itegrum rſti.nō aūt a cōi d.l.ij.attributo
omib⁹ tā maiorib⁹ ꝙ minorib⁹ de quo dic
vt ibi lati⁹ ꝑ eum ⁊ hoc vē⁹ puto qđ nō
tu nōie vt ī iſtrumētis ſemꝑ dicaſ ꝙ iura
uit nō ↄtrauenire rōe ꝑtij vel minoris etatꝭ.
vel alteri⁹ cuiuſcūqꝫ defenſiōis de qb⁹ bñfi
ciis fuit ipe vēditor ꝑ me nōriū certiorat⁹
ẜc ¶Deinde quēꝛit ſi minor habēs curatorē
vēdidit ſine debita ſolennitate vꝫ ſine au
ctoritate curatoris vel decreto iudicis ⁊ iu
rauēit an poterit vti dicto bñficō.l.ij.non
obſtāte iuramēto dicūt quidam quos re-
fert glo.in d.§.item ſacramēta.ꝙ ſic quia
pubes habēs curatorem pupillo equipaꝛ
vt.l.ſi curatorem hñs.C.de i ite.rſti.mio
vnde ſicut pupillo ſuccurriꝛ vt dictū ē ſic
⁊ iſti In ↄtrariū determiat ibi glo.⁊ Jac.
de bel.⁊ cōiter omēs doct.ꝑ tex.dicti.§.itē
ſacramēta.qui loquiꝛ gñaliter ẜc que opi.
deſtruxit ſtatum mioꝝ vñ bon⁹ impator
habēt taꝫ graui morbo ꝓuidere ⁊ eodēmō
ꝑncepe ⁊ ciuitates ī eoꝝ ꝓuītuſ ⁊ terris ⁊
hoc idem facē deberēt ī mulierib⁹ que iura
uerūt nō ↄtrauenire alienatōi maritorum
ſuoꝝ de quo in.c.cū ↄtingat.ex̄ de iure iuꝛ
⁊ in.c.quāuis tibi.ex̄ de pact.li.vi.¶Unde
quēꝛit pone ꝙ pubes dolo vel metu fuit ī
duct⁹ vendē ⁊ iurauit an recta via poterit
īpugnare vēditōem vel erit neceſſe ꝑus a
iuramēto petē abſolutōem vt ꝙ recta via
poſſit īfirmare eam in dicta auē.ſacra.⁊ in
corpore vñ ſumiꝛ.ibi nulli⁹ momēti.ẜc ꝗ
ꝟba denotāt ipſo iure ↄtractū eſſe nullꝫ
ar.l.i.ff.de iiuſt.rup.teſta.In cōtrariū deꝛ
miat Jnno.in.c.ad aures.ex̄ ꝙ met⁹ cauſa
dicēs ꝙ ꝑuſ obtinēda eſt ab epo iuramēti
relaxatō ſeu abſolutō ī qua abſolutōe iue-
ſtigabit an fuerit talis met⁹ qui caderet ī
ↄſtātē virū vel an fuēit talis dolus ꝗ peri-
tiſſimū fallēt dic vt ibi pleni⁹ ꝑ eūdē ⁊ ī
.c.cum dilectus.eo.ti.faciūt etiā nō.ī.c.de-
bitores.de iure iuri.An aūt ī hac abſolu°ᵉ
īpetrāda debeat ꝑs aduerſa citari dic ꝙ ſic
vt ſcripſi.ẜ.in forma iuramēti qđ deferꝛ
a pte pti ¶Quid aūt ſi pubes hñs vel non
habens curatorē iurauerit vt plerūqꝫ fit ñ
venire ↄtra ↄpromiſſū vel trāſactōem ł iu-
dicialem ſniam an bñficō in inte.reſti.ſi le
ſus fuerit poteēit impugnare ꝑdicta ⁊ bꝛ
glo.ī d.§.item ſacra.determiat ꝙ nō exēplo
iuramēti iterpoſiti ſuꝑ venditōe cui⁹ opi.
ibi ſequiꝛ Ja.de bel.⁊ alij ī d.auē.verū tñ
ẜm eūdem Ja.ī pñti mā elici pñt ſex ꝛgule
quaꝝ ꝑma talis eſt quotiēs ↄtract⁹ fact⁹
cum adulto valet iure cōi ⁊ ſpēali ⁊ ceſſat
vtroqꝫ iuꝛ ī ite.rſtitutō tūc ſi iuratū ſit re
putabiꝛ ex habūdāti īterpoſitū iuramētū
nec tamē ex hoc vitiabiꝛ ar.l.ſi pupilli.§.i.
ff.de nego.geſt.⁊.l.que dubitatōis cauſa.ẜ
reg.iuri ⁊ hoc caſu ꝓcedē etiam pōt d.auē
ſacra pubeꝝ.¶Secūda regula eſt iſta quo-
tiēſcūqꝫ ↄtract⁹ fact⁹ cum adulto valꝫ iuꝛ
cōi ⁊ ſpēali ſi dari pōt reſtō rōe etatis tūc
iuramētū īterpoſitū multū opaꝛ ꝙ tollit
reſtōem ī integꝝ vt d.auē.⁊ in.l.i.C.ſi ad-
uer.ven.⁊ hoc caſu ſimiłꝛ ꝓcedit dicta auē
¶Tertia ē ꝛgula quotiēs ↄtract⁹ vꝫ iuꝛ cōi
ſed iure ſpēali nō vꝫ ꝙ fact⁹ mi⁹ ſolēniter
nō īteruenīēte curatore vel iudicis decre-
to ⁊ tūc ẜm quorūdam opi.de qua.ẜ.rela
tuꝫ eſt iuramētū nihil opaꝛ ar.l.ñ dubiū
.C.de legi.ſi ẜm cōem ⁊ dicti.Ja.opi.tale
iuramētū hoc caſu multū opaꝛ ꝙ dat ro
bur ⁊ effectum ipſi ↄtractui ⁊ tollit bñfiᵐ
etatis ⁊ hoc etiā mō pōt itelligi d.auē. 4ᵃ
regula eſt quotiēs ↄtract⁹ valꝫ iure cōi ⁊
ſpēali ſed maiori ſbueniretꝛ ꝓpter leſiōem
in ꝑcio tūc iuramētū interpoſitū a maiore
multū opaꝛ nam tollit ſibi bñficiū etatis
ſi non aufert ſibi bñficiū cōe dicte.l.ij.ẜm
eum quia ſolum facit eum maiorem licet
aliqui ↄtra vt.ẜ.dictū eſt ⁊ hoc etiam mō
ꝓcedit dicta auē.¶Quita regula eſt quotꝭ.
ↄtract⁹ fact⁹ cū maiore de iure cōi nō valꝫ
ipo iure tūc iuramētū iterpoſitū a miore
nihil opaꝛ ꝙ ſi ñ valet ꝑncipale nec acceſ-
ſorium vt d.l.nō dubium.⁊.ff.de pact.iuꝛ
gētium.§.ſi paciſcar.⁊ hoc caū nō hꝫ locꝫ
d.auē.¶Sexta regula ē quotꝭ.iuramētū iꝛ-
poſitum a maiore nō valet de iure cōi ipo
iure tūc iuramētū a miore nō vꝫ ⁊ fortius
ipo iure ⁊ hoc caū ꝓcedit qđ dꝛ ī ſi.d.auē.
⁊ ceſſat ei⁹ ꝑncipiū facit ī auē.ſeni.nō ſolū
fide ꝑ §.i.colꝛ.v.de qb⁹ iuramētis vide ple
ni⁹ ꝑ Bar.ī.l.ſi qs.ꝑ eo.ff.de fideiuſſ.⁊ ꝗ
ſcripſi.ī.ſuꝑ forma li.quo petiꝛ ī ite.reſtō.
Alias deniqꝫ qōes circa hoc vidē potes qs
gl.tāgūt doc.ī d.auē.⁊ ī d.l.ij.⁊ ꝗ ad dcas
regulas trahūꝛ ⁊ ſb eis icludūꝛ.

¶Cōtrafacere uel

venire ¶Quēꝛit qñ dicaꝛ quis ↄtrafacē
ad qđ breuiter rñde ꝙ tūc qñ ī iudicō vel
ex̄ ↄtrouerſiam mouet vt.l.ſi quis maior.
C.de trāſact.de quo pleni⁹ vide que circa
hoc ſcripſi in ti.quo agiꝛ ad penā ẜm forꝫ
ↄpromiſſi ⁊ ꝑ Bar.in.l.quo eim.⁊.l.ꝑpli⁹
ff.rem ra.habe.

Supraſcriptum

p̄cium integre recepiſſe ¶ Aduerte q̄ no
tāter dr̄ venditorem p̄cium recepiſſe quia
rei vendite nō aliter transfert̄ dominiū niſi
p̄cium fuīt ſolutum vel habita fides de
ip̄o p̄cio que fides habita p̄ſumit̄ poſtq̄
res tradita reperit̄ vt habet̄ in §.vendite
inſti.de re.diui.z.l.pcuratoris.§.ſed ſi dedi
mercē.ff.de tribu.quāuis quo ad q̄i domi^m
z publicianā que p quaſi dominio cōpetit
nō ſit neceſſaria pcij ſolutō vel fides de eo
vt.l.de p̄cio.z ibi nō.ff.de publi.de cuius
pcij ſolutōe pbat̄ p instrumētū quo dicit̄
venditorem fore ōfeſſum p̄cium recepiſſe
ar.l.cum p̄cib⁹.C.de pbati.z.l.gñaliter.C.
de nō nu.pe.z.l.quidam i iure.in p̄n.ff.de
dona.cum ſi.Nūquid aūt pcur̄.poſſit h̄re
fidem de p̄cio ſcripſi i ti.de forma execu.ſe.
in glo.que incipit iſti appellant̄. Quid ſi
nō eſt ōfeſſus p̄cium recepiſſe an ōtra eum
agi potēt vt rem vēditam tradat dic q̄ nō
niſi p̄us ipſi venditori p̄cium itegraliter i
pecunia numerata offerat conſignet z de-
ponat vt.l.iul'.§.offerri.ff.de ac.emp.l.obſi
gnatōe.C.de ſolut̄.l.acceptam.C.de vſu.
nec ſola nuda oblatō ſufficēt vt ſingularit̄
nō.p Bar.in.l.p̄tor ait.in §.ſi quis patus
ff.de no.ope.nūti.z ad hoc optime fac̄ tex.
in.l.ſi fundus.§.fi.z.l.fi.ff.de le.ōmiſ. Sed
debet fieri ōſignatō in pecunia que videat̄
apte a teſtibus que z quāta ſit nec ſufficēt
q̄ in ſacculo fieret oblatō de pecunia non
viſa vt nō.p Barto.in.l.cum ſeruus.ff.de
condi.z demonſtra.

Contra bonam

fidem ¶ Nō imerito dr̄ hoc q̄ in hoc con
tractu z ſi.de quibus loquit̄ tex.inſti.de
actō.§.i bone fidei.exigit̄ bona fides quo
ad ſbſtātiam ipſi⁹ ōtract⁹ vt i.l.bonam fi
dem.C.de act.z obli.z.l.i.§.i.ff.de act.ēp.
In ceteris aūt ōtractibus ſtricti iur̄.exigi
quo ad qualitatem vt plene nōt̄.p glo.z
doct.in.l.eleganter.in p̄n.ff.de dolo.facit.l.
domū.in fi.ff.de ōtrahen.empti. Ideoq̄ ſi
dolus det cauſam ōtractui bone fidei ōtra-
ctus ipſo iure reddit̄ nullus Sed ſi iter
veniat in ōtractibuſ ſtricti iuris tūc venit
reſcindendus ope exceptōnis vel actōnis
de dolo vt nō.in dicta.l.eleganter.bona fi-
des aūt p̄ſumit̄ ſemp niſi p indicia z con-
iecturas de dolo pbetur vt.l.dolum.C.de
dolo.z.l.dolus.C.de reſcin.ven.

Relaxare deneg-

auit ¶ Hic aduerte ad vnum ſingulare q̄
p hoc q̄ emptor ipſe nō fuit admiſſus ad
poſſeſſiōem in eū tñſlatam p ōſtitutum vt
ſupra dictum eſt eoipſo p̄uatus fuit ipſa
poſſeſſione z hic eſt vnus caſus ſeu mod⁹
pdendi poſſeſſionem Alius eſt cum quis
ſuſpicat̄ ſe poſſe repelli vt habet̄ in.l.iij.
§.ſi quis nūtiet.z.l.ſi id qđ poſſidem⁹.§.
fi.ff.de acqui.poſſeſſ.z in.l.i.§.ſiue aūt.ff.đ
vi.z vi.arma. ¶ Sūt etiam alij modi per
dēndi poſſeſſiōem de quib⁹ in dicta.l.iij §.
in admittēda.ff.eodem titulo.

Fructus

Hic querit̄ an vē-
ditor teneat̄ em-
ptori tradere vniuerſos fructus ſup quo
dubio ſic diſtingue. Aut querit̄ de fructi-
bus poſt vēditōez ab eo pceptis.aut đ pce-
ptis añ venditōem.aut de extātib⁹ tempor̄
venditōis z adhuc pendentib⁹ p̄mo caſu
ſbdiſtingue Aut venditor eos pcepit āte
pcij ſolutōem vel fidem de eo habitam z
tūc eos lucrat̄ nec reſtituē tenet̄ ēptori
ſi aūt eos pcepit poſt pcij ſolutōem l' fidez
de eo habitam tūc eos nō lucrat̄ ſi rſtituē
cogit̄ emptori vt legit̄ z nō.in.l.fructus
z.l.curabit.z.l.pe.C.de act.emp.z.l.i.z.ij
C.de peri.z ōmo.rei vendi.facit.l.iul'.§.ſi
fructib⁹.cum § ſeq.ff.de act.emp. 2°. caſu
quādo fuerūt pcepti añ venditōnem tunc
clarum eſt z indubitatum q̄ cedunt ipſi
venditori. Tertō caſu cum querit̄ de ex-
tātibus tempe venditōis ſbdiſtingue.aut
tempe venditōis fructus erant ſeperati a
fundo z collecti z tūc cedunt cōmodo vē-
ditoris niſi ōtriū ſit actum vt nō.in iuri.
p̄all'.Aut erant vel ſūt pendentes i fūdo
z ſic nōdum collecti z tunc cedūt ōmodo
emptoris eiq̄ ſūt relaxandi niſi ſpēaliter
inter eos ōtrarium eſt ōuentum vt dicta.l
iul'.§.ſi fructib⁹.z.l.ſi cum fundus.in p̄nci
ff.de ōtrahen.emp.z.l.fi.§.fruct⁹.ff.de his
que in frau.credi.p̄miſſa aūt pcedūt i fru-
ctibus germiāti.in terra z ex terra. Quid
aūt in fictis penſiōib⁹ z cenſib⁹ quoꝝ dieſ
ſoluēde pecunie nōdum ceſſerat tpe vēdi-
tōis xbi gr̄a vēditor fūdum locauerat p.x
p̄ſtandis ad feſtum natiuitatis dñi nr̄i ieſu
chriſti.deinde p quatuor vel plures mēſes
añ ipſum diem hūc fundum vendidit que
rit̄ cui rñdere debeat ōductor de penſione
an emptori an venditori Dy.determinat
q̄ emptori p tex.in.l.fi.in fi.ff.de iure fiſci.
que opi.firmat̄ p tex.in.l.ſi mercedem.in

pn.ff.de act.emp.p qua facit glo.i.l.diuor tio.ff.ſo.ma.nam de fructibꝰ ad penſiones licitum eſt arguē vt in.l.fi.ff.ſo.ma.quam opi.ſequit᷑ An.de piſ.lꝫ Bar.in d.l.fi.de iure fiſci.voluerit aliter diſtinguē iter euꝫ q emit a fiſco quo caſu pcedit d.l.fi.de iur fiſ.⁊ eum qui emit a puato quo caū pcedᵗ .l.iul.§.ſi fructibꝰ.Ego ſto cum Dy.⁊ ex his pꝫ ꝙ fructꝰ pendētes tpe venditōnis cedūt ꝯmodo emptori. nec mirū ꝙ cēſent᷑ eſſe ps fūdi.l.fructꝰ pendētes.ff.de rei vē. ⁊ iō etiam eiꝰ ꝯmodo cedūt omia affixa ⁊ ꝯiūcta rei vendite viꝫ ſata plantata ⁊ edi ficata Alia aūt n̄ affixa vtputa vegeteſ bā che tabule calaſtre ſcrinea ⁊ ſil'ia ꝑmanent ꝯmodo venditori.niſi ꝯtrariū ſit actum vt i.l.fundi §.ſi ruta.ff.de act.emp.⁊.l.in ven dendo §.fi.ff.de ꝯtrahen.empti.

Quare cū predic

ta. Hec eſt concluſio libelli que ſemp eſt notanda vt alias dixi

Ad tradendum·

Dicēt hic iuuenis qūo petit᷑ tdi cū fuerit tradita p ꝯſtitutū Rndet᷑ ꝙ emptor fuit illa poſſeſſiōe puatꝰ p iteruerſiōem vendi toris qui cum nō admiſit vt.ſ.dixi vl' dic ꝙ etiam ſi nō eſſet puatꝰ poteſt petē tradi ſibi corpalem quā aliqui tenutā appellant vt in d.l.ſi id qđ §.fi.ff.de acqui.poſſ.So let autē de vno dubitari ſi poſſeſſio omis fuit p ꝯſtitutuꝫ tūſlata i emptorem an ad poſſeſſiōem corpalem ſeu tenutā reſidētēꝫ penes vēditorem agi poterit actōe ex ēpto vī ꝙ nō ꝙ ꝯtractꝰ habuit ſuū iplemētuꝫ q̄ ꝫc ar.eorū que nō.Bar.i.l.ſi fideiuſſor. ff.de le.i.In ꝯtrariū eſt veritas p tex.in.l. fundi ptē.ff.de ꝯtra.ēp.⁊.l.ſi hēs.ff.de act

Predictaꝫ petiā

vince Quid aūt dixeris ſi impetu flu mis pierit vinea vel res alia vēdita cuius dāno vel piculo cedet huiꝰmodi pemptō dic breuiter ꝯſiderādū que ⁊ qual' ſit res ipa vendita Aut ei vēdita eſt ſpēs quedā mobil' vel imobil' puta equus vl' fundus que nō recipit deguſtatōem ⁊ tūc regula ē ꝙ poſt pfcām vēditōem oē ꝯmodū ⁊ picu lum ptinet ademptorem vt.l.id qđ poſt emptōem.⁊ ibi nō.⁊.l.neceſſario.in pn.ff. de pi.⁊ ꝯmo.rei ven.⁊.l.i.C.e.ti. Aut vē dita eſt res que recipit deguſtatōnem vt vinū ⁊ ſimilia ⁊ tūc ſi eſt vinum vēditum i ſpē ſine mēſuratōe puta vēdo tibi hꝰ vas vini ⁊ tūc poſt vēditōem etiā an̄ eiꝰ degu ſtatōem ptinet piculum ad emptorem ſꝫ opi.glo.ſ; ſm opi.Jo.ptinet ad vēditorēꝫ Aut vinū eſt vēditū ad mēſuraꝫ puta vē do tibi x.ſtar.vini ⁊ tūc an̄ mēſuratōem ⁊ deguſtatōem ptinet piculū ad vēditorem poſt deguſtatōem vero ⁊ mēſuratōem pti net ad emptorē de quibꝰ oibꝰ plene tdit᷑ i tex.⁊ glo.i.l.i.ff.de pi.⁊ ꝯmo.rei vē.Ad que omia optime faciūt que hn̄t᷑ in tex.⁊ glo.i.l.ſi vina que i doleis.⁊.l.ſi p ēptorēꝫ. ff.de pi.⁊ ꝯmo.rei vē.⁊.l.ij.⁊.l.dolū.C.e. ti.facit.l.ſi quis vina vēdiderit.ff.de pic.⁊ ꝯmo.rei vē.⁊.l.ſic piculū.de ac.⁊ vē.cū ſi.

Forma libelli in cauſa ſocietatis.

Corā uobis

ꝫc agit ⁊ i iure pponit dn̄ſ Ja.mangraria ꝯtra ⁊ aduſus auguſt.de ſalerna ⁊ ꝯt quācūqꝫ pſonam p eo ſeu eiꝰ nomie in iu dicō legitime ꝯparētem dicēs idem Jaco. ꝙ cum dicto auguſtino ſiml' ambo ſocieta tem oīm bonorū gn̄alem iierūt ⁊ ꝯtraxe rūt de āno curſo.m.cccc.mēſ may In qua ſocietate p pactum ſpēale ⁊ expſſum actuꝫ ⁊ ꝯuētuꝫ extitit iter eos ꝙ omia ⁊ vniūſa bō q̄litercūqꝫ ⁊ vn̄cūqꝫ queſita ⁊ querēda i futuꝫ p eos ſeu alterū eoꝝ cōia eſſent ⁊ cōicarēt᷑ iter eos put de pdictis ꝯſtat pu blico inſtrō inde tradito ⁊ rogato p g.nō rium pap.anno ⁊ mēſe.ſ.dicti.dicit quoqꝫ ⁊ exponit pfatꝰ Ja.ꝙ poſt dictā ſocietatēꝫ ꝯtractā dictꝰ auguſ.fecit ⁊ ꝯtraxit quādā mercātiam pāni ⁊ lane de cōi pecūia ipoꝝ de qua mercātia ſuplucratus eſt flor.c.qui fuerūt ⁊ ſūt iter eos debite cōicandi.ꝙꝙ idem auguſ.eos huculqꝫ cōicare recuſauit indebite ac iiuſte lꝫ ſup ipa cōicatōe fiēda ſepe ⁊ ſepiꝰ fuerit requiſitꝰ quare cū pdcā vera ſint petit ⁊ reqrit pfatꝰ Ja.a vobis dn̄o vica.quatenꝰ oī mō via iure ⁊ forma quibꝰ melius fieri pōt p vrām diffinitiam ſniam ꝯdemneti.⁊ ꝯdemnatū ꝯpellaris iu ris remediis ſupſcriptū auguſ.verſus dcꝫ Ja.ad cōicādū ⁊ i cōe ponēdū ſupſcriptos flor.c.quātitatē nec nō dn̄r ad diuidēduꝫ ⁊ diuiſiōēꝫ faciēdā de oibꝰ ⁊ ſingulis bonis mobilibꝰ ⁊ imobilibꝰ ac noibꝰ debitoꝝ cōibꝰ iter eos cum ipe Jac.nō intēdat nec velit ſtare decreto nec pſeuēare i ſocietate pdicta certis iuſtis rōnabilibꝰ de cauſ de ducēdo i pn̄ti iudicō ꝫc ſaluo iure ꝫc non

aſtringens ſe ꝛc

Oꝛam uobis

Sciēdū ē ad hꝰ matēie euidētiā
ꝙ in pn.humane nature oīa erāt cōia nec
quiſq̄ poterat dicē hēc ꝓpꝛiū ſi aucto ⁊ ex
creſcēte populo oꝛta eſt inuidia ſic ꝙ ſicī ce
pit iter eos oꝛbis diō poſtq̄ ipō iure gen
tium ceperūt exoꝛiri bella nam iter meum
⁊ tuū nūq̄ fuit pax bona ꝓpter qð īquit
tulliꝰ honeſtiſſime hoīes viuerēt ſi duo
de medio tollerētꝰ .ſ.meū ⁊ tuū Alie aūt
opatōes inducte ſūt de iure gētiū vnū dicit
lex ex hoc iure gētium itroducta ſūt bella
diſtincte gētes regna ōdita edificia collata
dnia diſtincta emptōes ⁊ vēditōes locatō
nes obligatōes ꝛc vt.l.ex hoc iure.ff.de iuſ
⁊ iure Deinde plurimū aiaduertētes ꝙ
aliqn vtilitas vel neceſſitas impellebat vꝉ
ſuadebat bona iuicem i totum vel ꝑtem i
coionem ponē ceperūt ſocietates que apud
aliquos fraternitates appellātꝰ ſimꝉ facere
ſꝫ diuerſis tamē modis ⁊ formis vt iferiꝰ
declarabitꝰ

Societatē omniū

bonoꝛum. ¶Scire debes ꝙ ſocietas ōtra
hitꝰ altēō de quattuoꝛ modis vt iquit iuri
ōſultꝰ i.l.ſocietates ōtrahūtꝰ.ff.ꝓ ſocō.ꝑ
oīm bonoꝝ.2º. alicuiꝰ ſpēalis negotiatōis
puta ſalis vel lane ⁊ ſimiliū.3º. alicuiꝰ ſin
gularis rei puta equi bouis aut fundi. 4º.
pedagij ſeu vectigaliſ iter que ē differētia
vt patebit p.j.dicēda.Et nō ꝙ tūc dr ōtrhi
ſocietas oīm bonoꝛū qn̄ fit ſꝫ noīe vꝉ ſigꝰ
vniūſali vt omīs vꝉ quicūq̄ ⁊ ſiꝉia expſſe
acto ꝙ ſit gñalis ſocietas vt nō.p glo.in.l.
ij.§.i.⁊.l.coꝛrei.⁊.l.ſocietatem vniūſoꝛum.
⁊.l.cum duobꝰ.§.ſi iter frēs.ff.ꝓ ſocō.Et
iō ſapiēter faciet nōriꝰ ſi tūc dicāt i iſtru
mēto ſocietatis hoc acto iter dictas ꝑtes
ꝙ pn̄s ſocietas ſit gñalis i ⁊ ſup oībꝰ hōiſ
pn̄tibꝰ ⁊ futuris quouiſmō ⁊ qualitcūq̄
acquiſitis ⁊ acquirēdis tam ex iduſtria q̄
a foꝛtuna ⁊ tam iter viuos q̄ i vltima vo
lūtate ꝛc Pōt aūt omīs ſocietas ſiue ſit
ſpēalis ſiue gñalis ōtrahi pure ⁊ i diem
⁊ ſꝫ ōditōe ⁊ vſq̄ ad terminū vite ipſoꝛū
ſocioꝝ vt i.l.i.i pn.ff.ꝓ ſocō.non aūt fieri
poſſꝫ duratura i etnū imo nec vt ad hēdē
trāſiret vt.l.nulla.⁊.l.nemo pōt.ff.ꝓ ſocō.
Fallit i ſocietate vectigaliū que ex pacto
trāſit ad hēdem vt.l.adeo moꝛte.i pn.ff.
e.ti. ¶Nūc quēo que ſūt illa que i gñali
ſocietate veniūt ⁊ ſūt cōicāda iter ſocios ⁊
que ſtꝰ illa quē i ſpēali ſocietate cōicātꝰ vbi
aduertēdū ꝙ i ſocietate gñali cōicāda ſūt
omīa bona que tꝑe ſocietatis poſſidebātꝰ
a ſociiſ vt.l.i.i fi.ff.ꝓ ſocō.nec mirꝫ ꝙ taliū
bonoꝝ ipſo iure ſtatim contracta ſocietate
trāſit de vno i alium poſſeſſio ⁊ dominiū
abſq̄ alia traditōe ꝓ equalibꝰ poꝛtōibus
vt hētꝰ ſingulariter i.l.ij.ff.e.ti. Amplius
debēt cōicari iter eos omīa alia bona ꝑ eoſ
acquiſita ſiue ex pſone induſtria ſiue a foꝛ
tuna ſiue ex ōtractu iter viuos ſiue ex vl
tima volūtate vt in.l.ij.§.i.⁊.l.ſocietatē
vniūſoꝛum.ff.ꝓ ſocō.dūmō ſint queſita ex
honeſta cauſa vbi aūt eſſent queſita ex in
honeſta cauſa puto furto vel violētia vel
turpi cauſa nō ſūt cōicāda vt i.l.cū duobꝰ
i fi.⁊.l.qð aūt ex furto.cum.l.ſe.⁊.l.nec ꝑ
termittēdum.cum ſiꝉibꝰ.ff.ꝓ ſocō. Si tñ
ſocius ōſecutꝰ eſſet penam iiurie vꝉ damni
ſibi illati tenētꝰ illam cōicare vt i.l.cū duo
bus.§.ſocium vniūſa.ff.e.ti. Abhoꝛruit ḡ
lex ꝙ queſita ex turpi vꝉ ihoneſta cā veni
rēt i actōe ꝓ ſocō.ſicut ⁊ alibi nō veniunt
i actōe mādati vt.l.ſi remunerādi § rei tur
pis.ff.man.nec ſimiliter veniūt i actōe cōi
diuideñ.vt.l.cōi diuidūdo.§.iter ꝑdones.
.ff.cōi diui.nec i acti.ex ſtipu.l.⁊.gñalr.⁊.l.
ſi plagij.ff.de vb.obl. Ex quibꝰ pōt iferri
ad duo ſepiꝰ occurrentia.pmo ꝙ queſita per
vſurariam prauitatē nō ſūt cōicāda i ſocie
tate gñali oīm bonoꝝ cum vſura ſit omni
iure tā hūano q̄ diuino ꝓhita ⁊ ſic rēs turpi
ſſima ⁊ ihōeſta lꝫ haltēſes ⁊ placētini ōtm
ſeruēt.2º. ifertꝰ ꝙ iſti armigeri qui vadūt
derobādo mūdū ꝓut fecerūt qnq̄ ānis ⁊
pluribꝰ ꝓx.ꝑtiti.totā lombardiā ⁊ marie
de āno ꝓximo elapſo currēti.m.cccc.xi.ciui
tatem magnificam papie ꝑ iſtis talibꝰ de
robatōibꝰ ⁊ violētiis nō hñt inter ſe ali
quod iuris ſuffragium quo mediāte alter
alterꝫ ſup talium bonoꝝ diuiſione poſſit
ōuenire niſi mediāte enſe de q̄ deꝰ iudicat
eos ſe iuicē trucidare nec mirꝫ ꝙ ñ merētꝰ
iuri.habē ſuffragiū qui legē offenderunt
vt.l.auxilium. in fi.cū ſi.ff.de mio. Quid
aūt. dicēdum ſi in hac gñali ſocietate que
iꝓpꝛie apud aliquos fraternitas appellatꝰ
ipi ſocij ſimul ōuenerūt ⁊ ſolemniter ad in
uicem ꝓmiſerūt ꝙ ſi alter altēi ex eis ꝑde
ceſſerit ꝙ ſupſtes eidem ſuccedat in oībus
ſuis bonis ꝓut ſepius vidi de facto ōtigē
i pedemonti.⁊ monteferratis an ex eis al
tēo ꝑmoꝛiēte poterit ſupſtes ꝓximioꝛes ab
iteſtato defuncto excludē ab eiꝰ hēditate
obſtāte dicta ōuētōe ⁊ eodem mō hēdes

ex teſtō ab ipo p̄mori ēte īſtitutos ſi alios
īſtituiſſet hēdes dic bꝛ ꝙ nō ſi ipſe ſocius
ſupſtes ab ipo īſtituto vel ꝑmoriore ab in
teſtato penit⁹ excludet̄ vtputa nulla ipſa
ꝯuētōe quo ad hoc de iure exiſtēte vt ha
bet̄ in d.l.ſi iter fratres.al'.eſt.§.x̄.p̄mo.ff
ꝑ ſocio.ꝛ in.l.pactum qđ dotali.ꝛ.l.licet ī
p̄uatis.C.de pact.ꝛ p Cy.ꝛ alios doct.i.l.
fi.C.de pact.x̄.z.̄ queo.ꝛ.l.hēditas.C.de
pact.ꝯuen.ſup do.ꝛ p Bar.i.l.ſtipulatō h̄
mō.ff.de x̄b.obli. Ad qđ etiā facit.l.cum
donatōis.in fi.C.de tranſact.cum eīm tale
pactū īfrigē hēat libertatē teſtādi mēito ī
ꝓbat̄ a iure vt ī d.l.ſtipulatō.cū ſi. ¶ Ex
quo ſequit̄ ꝙ ſi tales ſocij ſimul paciſcūt̄
ne quiſquā eoꝝ poſſit aliqđ alienare ꝙ p
hoc nō impedit̄ teſtari ꝛ de reb⁹ ipſis in
vltima volūtate diſponē vt d.l.ſi iter frēs
x̄.i.cum ſi. Dicet aliquis quis ḡ erit mo⁹
vt vn⁹ ſoci⁹ taliter ꝓuidē poſſit it̄ viuos
ꝙ alter ſoci⁹ habeat bona ſua aliis excluſiſ
poſt ei⁹ mortē Cy.in d.l.fi.late diſputat
hūc articulum ꝛ refert plures opi. Finalr̄
ꝯcludit cum pc.ꝙ fiat ꝓmiſſio p ſtipu.cā
donatōis iter viuos bonoꝝ p̄ſtium tātū
.ſ.rōe donatōis nō aūt futuroꝝ. In q̄ opi.
reſidet Bar.i d.l.ſtipulatō hoc mō.ſ3 quē
ſic clari⁹ collige iterdum quis ꝓmittit ſo
ciūn vel alium hēdem īſtituē vel eidem
hēditatem legare vel dimittē ꝛ tūc talis
ꝓmiſſio etiam ſi eēt iuramēto vallata ipo
iure ē nulla ꝙ iterpoſita ſup ſucceſſiōe fu
tura vt d.l.fi.cū ſi. Qđ apparet p ipſa x̄ba
directa ad hēditatem.iterdum ꝓmiſſio cō
cipit̄ p alia x̄ba que nō ſūt iuris hēditarij
ſignificatiua vtputa ſi ꝓmiſit oīa bona ſua
poſt mortem ſuam ꝛ hic aduertēdum q̄lr̄
ꝯcipiat̄ ꝓmiſſio Aut eīm fit ꝓmiſſio ex cā
donatōis iter viuos ḡnaliter de omnibus
bonis p̄ſtibus ꝛ futuris ꝛ tūc ē ipſo iure
nulla ꝙ p eam aufert̄ libera teſtādi facul
tas vt dicta.l.ſtipulatō hoc mō. Aut fit ꝓ
miſſio de bonis p̄ſtib⁹ tm̄ ita ꝙ i futuris
remanēt teſtādi poteſtas ꝛ tūc valet ꝛ ita
ꝓcedit opi.glo.i d.l.fi.ꝛ eoꝝ qui ſentiūt
cum ea Eſt ḡ i talib⁹ bonū ꝯſilium ꝙ ille
qui ꝓmittit ſemꝑ in ſe retineat aliquid in
quo teſtari poſſit ꝛ eodem mō ille q pure
oīm bonoꝝ ḡnalem donatōem facit aliter
donatō inutilis reddit̄ ꝛ vidi multos in h̄
errare ꝛ multas donatōes infringi ¶ Nūc
aūt eſt de 2° p̄ncipali dicēdum qū ꝑticula
ris ſocietas ꝯtrahit̄ puta lane tm̄ vel vini
aut alteri⁹ ſil'is negotiatōis que ſūt ī hac
ſocietate cōicanda Ad qđ bꝛ rn̄dendum

ꝙ oīa illa que ex negotiatōe illa ꝓcedūt
alia aūt aliūde queſita ſiue ex induſtria ꝑ
ſone ſiue ex fortuna nō ſūt cōicanda vt d.l
coiri.cum.l.ſeq.in fi.ꝛ.l.duo ſocietatem.i
fi.ꝛ.l.cum duob⁹.§.cum duo.ff.ꝑ ſocō.ꝛ
hec etiam ꝓcedūt ī ſocietate vectigalium
vl' vni⁹ rei tm̄ vt in iur.pall'.cum ſi.ꝛ ſic
p3 declaratum tertium ꝛ quartū. Quid
aūt de queſit'.p frēs ſtātes in coīone poſt
mortem patris vide plene.ī.ſ3 ti.de forma
libelli de hēditate l' re ſingulari diuidēda

¶ Per pactum ſpe

ciale ꝛ exp̄ſſum ¶ hic aduerte ꝙ ī q̄libet
ſocietate ꝯtrahēda l3 cuicūq3 paciſci d̄ pte
lucri ꝛ damni iter eos ſuſtinēda De autē
vnus ſolus damnū ſupportet ꝛ alius ſol⁹
lucrum ferat paciſci nō pōt ꝛ tāq̄ leonina
ꝯuētō eſt a iure reprobata vt tradit̄ i.l.ſi
nō fuerit.in p̄n.ff.ꝑ ſocō.ꝛ inſti.eo.ti.§.i.
vbi vēo de ꝑtib⁹ lucri ꝛ damni nil extitit
ꝯuētum tūc ꝓ ꝑtib⁹ equalib⁹ ſuſtinebūt
illud vt inſti.eo.in p̄n.ꝛ d.l.ſi nō fuerit.ꝛ
ſi fortaſſe neſcirēt ſe inuicem ꝯuenire ſuꝑ
partibus lucri ꝛ damni poſſent hoc termi
nādo ꝯmittere arbitrio alicuius ꝑſone ſic
tamē ꝙ ſi iīuſte arbitraret̄ habeat recur
ſus ad arbitrium boni viri vt.l.ſocietatē
meū.i p̄n.ꝛ i.§.arbitroꝝ cū ſe.ff.ꝑ ſocio.

¶ Undecunq3 que

ſita ꝛ querēda ꝛc̄ ¶ Licet hoc pactum nō
eſſet exp̄ſſum quāuis illud exp̄mē ſit bo͞m
ꝯſiliū3 tamē haberet̄ ꝓ exp̄ſſo hoc caſu qū
ſb̄ nomīe vniūſali ꝯtracta eſt ſocietas ḡna
lis vt.ſ.dixi Quid aūt dices ſi ambo ſūt
ſocij omniū bonoꝝ vel vnus ex eis dotem
recepit vel i reb⁹ mobilib⁹ vl' imobilib⁹
an fiet dotis cōicatō in hac ḡnali ſocietate
dic aut matrimoniū ꝛ dot'.datō p̄ceſſit ſo
cietatem aut ecōuerſo ꝛ vtroq3 caū ſubdi
ſtingue ꝙ aut durat ſocietas ꝛ matrimo͞m
ꝛ tūc fit coīs vſufructus dot'.tm̄ ꝓpetate
ſalua Aut ſocietas diſſoluit̄ ꝛ durat ma
trimoniū ꝛ tūc nulla fit dot'.coīo ſed ipi⁹
dot'.tāq̄ nō cōicate fit aū ꝑtē reſtitutō.aut
ecōuerſo durat ꝛ ꝑſeuerat ſocietas ſed ma
trimoniū diſſoluit̄ ꝛ tūc ſi morte vxor'.
ita ꝙ marit⁹ lucret̄ dotem vel ex pacto vl'
ex lege fit coīo ipi⁹ dot'. Si morte viri fit
r̄ſtitutō ipſi⁹ dot'.vxori ꝛ non coīo vt hec
ꝓbāt̄ in.l.actōne.§.fi.cum.l.ſeq.in p̄nci.ff.
ꝑ ſocō. Deinde querit̄ ſi alter ex ſociis
habeat filiam nubilem an poterit ipſa3 do
tare de rebus cōibus dic ꝙ nō niſi ſuꝑ h̄

pactū interceſſerit ſpẽale etiam ſi ſint ſocij
oīm bonorum vt habet̃ in.l.ſi ſociꝰ §.pro
filia.ff.ꝓ ſocō.⁊ hoc eſt ſingulare alias aūt
ſocij tenet̃ ſimł ɔtribuē ad ſolutōem cuiꝰ
cūqꝫ debiti ipſorum vt i.l.omne es alienū
cum.l.ſe.ff.ꝓ ſocō.Sed nūquid ſociꝰ oīm
bonoꝝ poſſit alienare vltra ꝑtem ſuam de
bonis cōibꝰ dic ꝙ nō vt.l.nemo ex ſociis.
ff.ꝓ ſocō.⁊ hec regula pōt eſſe rō dicte.l.ſi
ſocius.

¶Superlucratus

eſt ¶Regulariter īter ſocios omne lucrū
⁊ damnū eſt cōicandū ⁊ i lucri ɔputatōe
fieri debet deductō damni ⁊ oīm expēſaꝝ
factarū occaſiōe ipſiꝰ ſocietatis etiā ſi dam
num ɔtingēt caſu fortuitō vt ꝓbat̃ in.l.
mutius.⁊.l.cum duobꝰ.§.ſi quis ex ſociiſ
al' eſt lex ſi inter frēs.§.ſi quis.⁊.§.quidez
ff.ꝓ ſocō.vbi aūt damnū emergeret culpa
vel dolo ſeu cauſa remiſſa negligētia quaꝫ
ꝓpꝛiis rebꝰ nō adhibuiſſet tūc ipſi nō fiēt
ɔputatō vel deductō talis damni ꝙ ſociꝰ
ſolum tenet̃ de dolo lata culpa ⁊ leui nō
aūt de leuiſſima nec caſu fortuito vt.l.nō
ob eam.cum.l.ſe.ff.e.ti.facit.l.cū duobus.
§.venit aūt.⁊.l.ſociꝰ ſocio.ff.pro ſocō.nec
miꝝ ſi de lucro deducat̃ damnū ꝙ lucruꝫ
ꝓpꝛe intelligit̃ omni damno oīqꝫ expenſa
deducta vt in.l.mutiꝰ.⁊ nō.ꝑ glo.inſti.eo
ti.§.de illa ɔuētōe.facit qd̓ nō.Innoc.in.c.
paſtoralis.ex̃ de deci.ſicut dr̄ i fructibus q
itelligūt̃ deducta expenſa vt.l.ſi a dño i fi
de peti.hēditati.cum ſi.

¶Quare cū predic

ta ¶Hec ē ɔcluſio libelli quā ſp̄ attēde.

¶Ad diuidendum et diuiſioné faciē

dum ¶Querit̃ ꝓ declaratōe huiꝰ an pen
dente ſocietate poſſit actō ꝓ ſocō intentari
vł ꝙ nō ꝙ nō eſt nata añ finitam ſocietatē
vt in.l.tam diu.C.ꝓ ſocō.⁊.l.actōe §.nō
nūquā.ff.e.ti.ſꝫ plenius diſtingue vt nō.ꝑ
Cy.in d.l.tam diu.Aut agit̃ ꝓ certa quā
titate vel ſingulari re cōicanda ⁊ tunc agi
poteſt pendēte ſocietate Aut agi vult ge
nēaliter ꝓ tota ſocietate ⁊ ſic iudicō gn̄li
ſocietatis vt de omnibꝰ rō videat̃ ⁊ calcu
let̃ ⁊ tūc nō poteſt agi niſi finita ſocietate
ſicut in ſimili dr̄ in.l.ij.⁊ qd̓ ibi nō.C.de
admi.tu.cum ſi.ibi nō.Sed quid dices ꝺ
nō qōe ponte ſocietas eſt ɔtracta ex cauſa do

natōis ꝙ alter ex ſociis nil poſuit i ſocieta
te ⁊ alter ponit vniuerſa bona An agꝫ vnꝰ
ɔtra alium dic ꝙ nō ꝙ talis ſocietas ē nul
la vt in.l.ſocietates ɔtrahūt̃.in fi.ff.ꝓ ſocō
⁊ eodem mō eſt nulla ſi fuēit contracta ex
cauſa donatōis cauſa mortiſ.vt.l.ſenatꝰ.§.ſi
quis.ff.de dona.cau.moꝛ.⁊ ꝓbat̃ in.l.cum
hic ſtatus.§.ſi iter virum.ff.de dona.inter
vi.⁊ vxo. ¶Alteriꝰ querit̃ de iure vꝫ ſo
cietas in qua vnꝰ ponit exercitium ꝑſone
⁊ alius ponit certam quātitatem pecunie
puta x.vel mille vt in.l.i.C.ꝓ ſocio.⁊ iſti
eo.ti.§.de illo.in fine.pone g̃ ꝙ ad certum
tempꝰ huiuſmodi ɔtracta ſocietate ꝑdita
eſt pecunia poſita in ſocietate ipſo tp̄e pen
dente ⁊ adhuc ſupſtite vtroqꝫ ſocō an tene
bitur ip̄e idem ſociꝰ adhuc tātūdem pecu
niam ſurrogaī ⁊ quidē glo.in dicta.l.i.⁊.l
nō fuerint.ff.e.ti.tenet ꝙ nō quaſi iteritu
ipſiꝰ pecunie ſit ſocietas diſſoluta vt in.l.
verum.§.pe.ff.eo.Alij dicūt ipſiꝰ pecunie
ꝑiculum fore cōe ⁊ ideo pecuniam cōiter
ſurrogandā ar.l.cum duobus §.quidā ſti
gariam.ff.ꝓ ſocō.⁊.l.id qd̓.ff.de pi.⁊ ɔmo
rei vend.Alij dicūt aut pecunia fuit ſtati
ꝑdita.aut ex iteruallo.pmo caſu ſit ꝑiculū
cōe ne ɔtractus repiat̃ claudicare vt i.l.ij.
.ff.man.⁊.l.ſi id qd̓.in fi.e.ti.Secūdo caſu
diceñ.finitam eſſe ſocietatem ⁊ ꝑ ɔſequēs
a neutro ſocō pecuniam ſurrogañ.puto ꝙ
glo.meliꝰ determinēt vbi ſup̄ vt idem ſit
in pecunia qd̓ in re alia ꝑempta ꝺ quo per
Cy.in dicta.l.i. ¶Poſtea querit̃ an ille
qui poſuit pecuniam ⁊ alius ꝑſonam dēat
in diuiſiōe ſienda ꝑus detrahē totam ſuā
pecuniam ⁊ ſuum capitale ſaluuꝫ facere ⁊
de reliquis diuiſiōem facē an vero omnia
ſint cōiter diuidenda ſup̄ hoc glo.in d.l.i.
diſtinguit aut eſt actum inter ꝑteſ quid ꝺ
ea fieri debeat ⁊ ſtātum eſt ɔuētōi vt in.l
i.§.ſi ɔuenerit.ff.depoſi.cum ſi.Aut nihil
eſt actum ⁊ tūc ſm glo.omia debēt cōica
ri lꝫ ɔtrarium de ɔſuetudine obſeruetur ⁊
ꝑ ɔñs ip̄a pecunia nō eſt cōicanda que con
ſuetudo ſm Iaco.de are.fundat̃ ſup̄ iure
ſcripto vt colligit̃ ex his que habēt̃ in.l.
cum duobꝰ.§.damna.⁊.§.ſi i coeunda.⁊.§.
item ex facto.ff.ꝓ ſocō.⁊ nō.ꝑ Cy.vbi.ſ.
Quid aūt ſi ſociꝰ eſt factus nō ſoluendo
ita ꝙ ipotēs eſt reſtituere que ad eiꝰ maꝰ
ex ſocietate ꝑuenerūt qualr̄ ɔdemnabitur
dic ꝙ ſolum in eo qd̓ facē pōt deducto ne
egeat ⁊ ſic i hoc eſt ꝑuilegiata ſocietaſ que
fraternitatis vicez gerit vt.ſ.dixi ꝓbat̃ ꝑ
tex.in.l.veꝝ.in pꝛīcipio.ff.ꝓ ſocio.⁊.l.ſunt

quí.ff.de re iudicata.

¶ **Nec perſeuerare** in ſocietate. ¶ Patet ꝙ̃ ꝑ hoc de expꝛeſſa re
nũtiatõe ꝙ ita demũ admittit̃ ſi alter ſo-
ci⁹ ꝯſentiat nam eo inuito nõ lꝫ regulariter
a ſocietate intẽpeſtiue diſcedẽ vt.l.actõe.§.
labeo.⁊ i.§.ſe.ff.ꝓ ſocõ.niſi alter ſoci⁹ ſibi
iniurioſus aut damnoſus vł ꝯditõ ſocietati
appoſita nõ ſeruet̃ vt.l.ſi ꝯuenĩt.i fi.ff.ꝓ
ſocõ.Et nõ ꝙ duplex eſt renũtiatõ ſocieta
tis quedam expꝛeſſa de qua hic ⁊ idem ſi pe
tat̃ rõ reddi toti⁹ ſocietati.vt dicta.l.veꝝ
eſt.§.p.⁊.l.fi.⁊.l.actõe.i pn.ff.ꝓ ſocõ.q̃daꝫ
tacita ⁊ hoc fit qñ ꝑeunt res i ſocietate po
ſite vel ꝑeunt ſocij vn⁹ vł omẽſ ſiũ moꝛte
nãli ſiue ciuili vt i d.l.veꝝ.§.pe.⁊.l.actõe.
.§.moꝛte. idem ſi mutet̃ ſtatus ꝑſone in
malum vł ei⁹ bona publicẽt̃ vt i dicto.§.
pe.⁊.l.actõe.§.publicatõne.⁊ inſti.ꝓ ſocio.
.§.manet.⁊.§.ſoluit̃.cum ſe. Alio etiã mõ
nõbili ⁊ ſingulari inducit̃ quedam tacita
renũtiatõ iter ſocios oĩm bonoꝝ qñ ſtant
⁊ habitãt ſeꝑatim ⁊ pluri tꝑe negotiari ſĩt
ſeꝑatim vt habet̃ in.l.itaqꝫ cum ſeꝑatim.
.ff.ꝓ ſocõ.⁊ tene mẽti.

¶ **Deducendo** Hec clau
ſula cũ ſe.
extenditur vt alias dixi poſtremo vt pñs
tractat⁹ aliquid moꝛtalitatis ad ſe trahat
Attende quid dixerit ille ſeneca epã viª.
Nulli⁹ boni ſine ſocõ iocunda poſſeſſio eſt
verũ tamẽ vt idẽ ait epã iij.⁊ viij.de dñi.
de libã.An tibi in amicitiam aliquis reci
piendus ſit ⁊ cum placuẽit id fieri totum
illum pectoꝛe admittere tam audacter cuꝫ
illo loquẽ ꝙ tecum Nam ſi aliquẽ amicũ
exiſtimes cui nõ tãtum credas quãtũ tibi
vehemẽter erras ⁊ nõ ſatis noſci vim vere
amicitie.cum amico omẽs curas oẽſqꝫ tuaſ
cogitatõẽs miſce fidelem ſi putaueri.facieſ
nam quidam fallẽ docuerunt dum falli ti-
muerũt Sapiens etiã ſi ꝯtentus eſt ſe ha
bere amicum vult.Sed ob.nihil aliud vt
exerceat amiciciam nẽ tam magna virtus
labat Nam vt aliarum nobis rerum noti
cia dulcedo ſit amicitie quomõ ſolitudo i
odio eſt ſic in dulcedine appetitio ſocieta-
tis Et quomõ hominem homini humana
natura ꝯſiliat ſic ineſt vnicuiqꝫ reifamili-
as qui nos amicitiaruꝫ appetẽteſ faciat deo
gratias.

¶ Foꝛma libelli ꝯtra plures reos debendi.

Coꝛã uobis D.vicario ⁊c Agit ⁊ i iur
ꝓpõit Verulphus de ve
ruſſis contra ⁊ aduerſus
ſimõeꝫ cicolellum ⁊ ſecundinũ de caſtello
⁊ ꝯtra quãlibet aliam ꝑſonam pro eis vel
ipſoꝝ nomĩe in iudicõ legitime cõparẽteꝫ
dicens ipſe verulfus ꝙ ſupꝛ̃ſcripti Sy.⁊
Secun.fuerũt ꝯfeſſi ꝯ̃ſus ipſum verulfuꝫ
ſe ab eo habuiſſe ⁊ recepiſſe ⁊ in veritate
habuerũt ⁊ receperũt mutuo ⁊ ex cauſa
mutui floꝛenos mille boni auri ⁊ iuſti põ
deris quos floꝛenos mille eidem verulfo
ꝑ̃fati ſy.⁊ ſecun.⁊ quilibet ipſoꝝ iſolidũ
ꝓmiſerũt ⁊ ꝯuenerunt dare ſoluẽ ⁊ reſti
tuẽ.ĩ certum terminum iam diu elapſum
eoꝛũqꝫ ꝑ̃cib⁹ ⁊ mandatis ꝓ ipſa pecunia re
ſtituẽda itercefferũt ⁊ fideiuſſerũt verſus
dictum verulfũ cernitus ⁊ lellus de buſti.
ſe obligantes expꝛ̃ſſe ipſi pꝛ̃ncipales ⁊ fide-
iuſſoꝛes dicto verulfo omĩa ⁊ ſingula bõa
ipoꝝ mobilia ⁊ imobilia i ſolidũ pigri ⁊
ypoᵗᵉ ac vltẽi⁹ rnũtiãtes ꝯ̃ſus ipꝫ verulfũ
beneficõ nouarum ꝯſtiť. de pluribus reis
debẽdi ⁊ de fideiuſſ.⁊ epł̃e diui adriani ⁊
legib⁹ dicẽtibus ſi pꝛ̃ncipał nõ tenet̃ nec fi
deiuſſoꝛ eius Aliiſqꝫ omib⁹ legib⁹ ꝯſtitu-
tõib⁹ ſtatutis ⁊ decretis nec nõ ꝓbatõib⁹
⁊ defenſ.quibuſcũqꝫ incõtrarium facienti-
bus ꝑ que ſe defendere ac ꝯuenire poſſent
⁊c ꝓut hec ⁊ alia patẽt publico inſtrõ fcõ
⁊ tradito ꝑ Ia.cimoſa nõtium de qua qdẽ
floꝛenoꝝ mille quantitate ſupꝛ̃ſcripti ſy.⁊
ſecun.vſqꝫ huc lꝫ ſepius requiſiti ſolutõeꝫ
⁊ reſtitutõem facere recuſauerũt ſeu diſtu
lerũt ac pꝛ̃ncipalr̃ differũt ſeu recuſant in-
debite ⁊ iiuſte Quare cum pꝛedicta vera
ſint petit ⁊ requirit ſupꝛ̃ſcript⁹ verulfus a
vobiſ ſupꝛ̃ſcripto dño vicario quatenus ex
officõ veſtro ac ꝑ vr̃am diffinitiam ſniam
ꝯdemneti.⁊ iuri.remediis ꝯdemnatos cõ-
pellati.ſupꝛ̃ſcriptoſ ſy.⁊ ſecun.ad dañ.⁊ ſol
uẽdũ ipſi verulfo ac reſtitueñ.pꝛ̃dictã floꝛ.
mille quãtitatem ſimł cũ omib⁹ ⁊ ſingul̃
expenſ damnis ⁊ itereſſe paſſ ⁊ factis per
ipm verulfum ⁊ i futuꝝ fiendũ ⁊ patieñ.
⁊ pꝛ̃dicta petit ꝑ vos fieri ⁊ executõi mãda
ri omni modo ⁊c deducendo iõ pñti iudiº
⁊c ſaluo iure addendi ⁊c nõ aſtringẽs ſe ⁊c

Oram uobis

Sciendū eſt ad huiꝰ tractatꝰ fa
ciliorē intellectū ꝙ mā pluriū reoꝝ ē ſatī
difficilis ꝛ diffuſa que ꝑ ſequētia demon
ſtrabit̄ ſatis facil̄ ꝛ clara ideoq̄ʒ eſt aduer
tendū ꝙ plures debitores uel creditores
aliqū ſtant ſub ſimplici nomine creditoꝝ
ul̄ debitoꝝ aliqū aſſumūt nouū nomen ꝛ
appellant̄ plures creditores rei ſtipulādi
et debitores plures rei debendi hoc autē
nouo noīe baptizant̄ cū eiuſdē rei ꝛ obli
gatiōis ſūt creditores ul̄ debitores ut.l.ij
.ff.de duo.reis.ꝛ inſti.eo.ti.§.i.vbi aūt ſūt
creditores ul̄ debitores diuerſaꝝ rerū et
obligationū tūc ſtant in ſuo gnāli nomīe
ſimplici creditoꝝ et debitoꝝ ut.l.credito
res.cū.l.ſe.ff.de vbo.ſig.ꝑ que patʒ ꝙ non
dicūt̄ nec appellant̄ rei a reatu ſʒ ab idē
ptitate rei obligatiōis lʒ alias reus appel
letur debitor ul̄ cōuentꝰ ut in.l.ꝑperādū.
.§.ſm autē reus.C.de iudi.cū infinitiſ ſi.¶
Et nōndū ꝙ hmōdi rei ſtipulandi ul̄ de
bendi licʒ dicant̄ ſtipulādi nō tñ conſtitu
unt̄ ſemꝑ ꝑ ſtipulationē ſʒ etiā aliis mōis
vʒ ꝑ emptionē et venditionē ac locatiōēʒ
teſtm̄ et ſimiles cōtractꝰ ꝛ vltimas volun
tates ut.l.eadem.in prin.ff.de duo.reis.et
inſti.eo.§.pe.¶ Ex quibꝰ determiatur ſm
Bar. tal̄ qō pone ꝙ plures pſone ab vna
pte ꝛ totidē ab alia pacē faciūt ſimul̄ et ꝓ
miſerūt ſe īuicem nō offendē ſub cta pena
an iſti erūt plures rei debendi ꝛ credendi
et certe dicendū ꝙ nō ſm eū ꝙ ad hͦ ut cō
ſtituant̄ plures rei necē eſt ꝙ ſit eadē res
ſʒ hic ſunt diūſe res cū alia ſit offēſio vnꝰ
alia alteriꝰ ꝙ ꝛc. ꝛ ita nō. ꝑ eū in.l.ſi quis
id qō.ff.de duo.reis.et in.l.ope.ff.de ope.
liber.¶ Deinde ſciendū eſt ꝙ hoꝝ reoꝝ
nā eſt ut ſinguli in ſolidū teneant̄ et ſin
gulis in ſolidū actio cōpetat niſi aliud in
cōtrariū agat̄ tam olim ꝙ hodie ſm verā
opi.de q̄ ī.nō.quā ſeqt̄ bar.in dicta.l.ij.

¶ Merulfus

Iſte creditor
et eius debi
tores erāt cācellarij ꝛ fāiliares illuſtri dñi
Theodori marchiōis montiſſerati cuiꝰ et
ipe fui plꝰi tpe et hodie ſum āno pñti cur
rente M°.cccc°.xiij°.vicarius gnālis.

¶ Contra ꝛ aduerſus

Dy.et Secundinū.¶ Hic reuoco in
dubiū an plures rei debēdi poſſint i eodē
libello ſimul̄ cōueniri de qua qōe plene diſ
putat̄ per eundē Bar.in.l.ubi duos.ff.de
duo.reis.¶ Finalit̄ ſic diſtingue aut qs
vult cōuenire plures reos ꝓ ꝑtibus viri
libꝰ aut oēs in ſolidū. Primo caſu dic ꝙ
tam in eodē libello ꝙ in diuerſis quilibʒ
cōuenirī pōt ꝓ pte ſua ut in.l.reos.ff.de
duo.reis.ꝛ ad hͦ facit auc.hͦ ita.C.eo.ti.ꝛ
.l.ſi qs ſepatim in prin.ꝛ.§.fi.ff.de appella.
et.l.ubi duos.§.i.et.§.fi.ff.de duo.reis.et
optīe ꝓbatur in.l.accuſatoribꝰ.C.de accu.
¶ 2°. caſu pcīpali ſic diſtingue aut quis
vult cōuenire oēs inſolidū cū expreſſa in
ipo libello ꝓteſtatiōe ꝙ vnica ſolo ſuffici
at ꝛ tūc oēs poterūt in ſolidū cōueniri ut
in dicta auc.et in corꝑe vñ ſumit̄ ꝓbatur
in.l.i.C.ſi plu.vna ſen.ꝛ in.l.ſi mādato ti
tij.§.paulus.ff.man.qō ſequit̄ Dy.ꝛ Ja.
de are. Aut vult eos ſimpl̄r ꝯuenire ſine
proteſtatiōe ꝛ tūc nō pōt nec admittit̄ li
bellus ar.in.l.i.C.de fide tuto.Ex ꝑdictiſ
rōnibꝰ eſt idem dicendū et diſtinguēduʒ
in pluribꝰ reis credēdi ut poſſint ſimul̄ in
eodem libello cōtra debitorē agē ar.dicte.l.
ſi accuſatoribꝰ.C.de accu. Nūq̄ʒ etiā ꝯtin
git ꝙ quis vult plures reos debendi cōue
nire ſepatim ꝛ in ſolidū in diuerſis libell̄
et tūc aut eodē tpe aut diuerſis.ſi eodem
tpe aut ipis cōſentientibꝰ et pōt aut ipis
cōtradicentibꝰ et nō pōt ne diūſis iſtantiis
moleſtent̄ ꝛ aggrauent̄ ſm Bar. ar.l.nō
eſt nouū.ff.de ac.emp.ꝛ in.l.huiuſmodi in
.§.hebū.de lega.i.facit.l.ſup iter.§.caſſius
.ff.de aqua plu.ar. Si autē eos cōueniat
in diuerſis tpibus tūc glo.in auc.de duo.
reis.dicit ꝙ non pōt ꝙ vno tunc cōuento
alius interim iudicio pendēte cōueniri ñ
pōt quā opi.ſequit̄ Azo.i ſūma eiuſdē ti.
et g'o.in.l.ij.ff.de duobꝰ reis. quā tñ opi.
intelligit Dy. ꝓcedē pendēte iudicio cāe
principal̄ ſecus ſi appellatiōis ꝑ.l.quoties
.§.ſi creditor.ff.de pecul̄.diūcta.l.creditor.
in prin.ff.man.ſʒ Jaco.de are.tenet idiſtin
cte verā opi.glo. quocūq̄ʒ iudicio pendēte
quā etiā ſequit̄ Bar.in dicta.l.ubi duos.
nec ob.ſm eū dictꝰ.§.creditor.ꝙ diſtiguē
dum eſt nā quidā ſūt debitores talis cōdi
tionis ꝛ nature ꝙ vno cōuento alius libe
ratur et loquit̄ dictꝰ.§.creditor. Quidaʒ
ſūt talis cōditiōis ꝙ ꝑ electionē vnꝰ aliꝰ
nō liberat̄ ꝛ tūc ꝓcedit qō.ſ.dictū eſt.
Quid aūt dices i pluribꝰ reis credēdi an
coꝝ ſiguli libelli aditant̄ diūſo tpe cōtra
ipoꝝ debitorē ꝛ dicendū eſt ꝙ non ꝙ lite
cont̄.ꝑ vnū ꝑcludit̄ via alteri agēdi ut.l.
ſi ex duobꝰ.ff.de duo.reis.ꝛ ibi nō.

¶ **Receperunt mu**tuo. ¶ Hoc autē fieri videmꝰ in practica quotidie nam cōtingit frequenter plures ꝑſonas ſimul pecuniā ab eodē mutuo accipere ꝑ qđ cōſtituūtur rei debendi ex cā mutui ſiūt etiā duo rei ex aliis cāis ut. ſ. dixi et hr̄ in. l. eadē. in prin. ff. de duo. reis.

¶ **Boni auri** Quid autē ſi in iſtrumēto ſimplr̄ dicatur ꝙ fuit cōfeſſus habuiſſe florenos mille nec exꝑmitur boni ul' argēti de quibꝰ itelligemꝰ puto ꝙ debet itelligi de illis florenis qui ſūt i cōi curſu ſeu vſu in loco cōtractꝰ ar. l. ſi ſtipulatꝰ. ff. de vſuri. et quod nō. per Bar. in. l. paulus rūdit. ff. de ſolutionibꝰ. ꝛc.

¶ **Quilibꝫ ipſorū** in ſolidum. ¶ Hic eſt aduertendū ꝙ iure antiquo. ff. toꝝ. nā iſtoꝝ reoꝝ ſiue credēdi ſiue debendi eſt ut oēs teneantur in ſolidū et ſingulis ſolidū debeatur ut in dicta. l. ij. ff. de duo. reis. An autē iure nouiſſio auctēticoꝝ hic ſit correctum in pluribꝰ reis debēdi ſub iudice lis eſt nam glo. in dicta. l. ij. tenet ꝙ hodie nō teneantur duo rei debendi in ſolidū niſi expſſe agatur et ſic quo ad h̄ in modo cōſtituēdi et obligādi corrigitur ius antiquū per ius nouiſſimū de q̄ habetur in auc. hoc ita. C. de duo. reis. et in aucᵒ. de duo. reis § i. quā opi. etiā ſequitur alia glo. in. l. eadē § cū in tabulis. ff. eo. ti. ⁊. l. ſi mādato § paulus. et. l. creditor § duobus. ff. man. Alij xo tenēt ꝙ in mō conſtituēdi nihil corrigitur ſꝫ cōueniūt oīa iura tam vetera q̄ꝫ noua ut in dubio ſemper in ſolidū teneantur ſꝫ in mō exequēdi differūt iſta iura nā iur nouiſſio licꝫ oēs in ſolidū teneantur tñ ſi ſūt pñtes ⁊ ſoluēdo ſolū exiguntur ꝓ ꝑte al' aūt fieret exactio in ſolidū ut dicta auc. hoc ita. quā opi. in dicta auc. ſequitur glo. ibi poſita et inſti. de fideiuſ. § ſi plures. ⁊ Bar. in dicta. l. ij. de duo. reis. et hic eſt verior ⁊ cōior. Et que dicta ſūt locū habēt in pluribꝰ reis debēdi ut dixi in pluribꝰ autē reis credēdi ceſſat dca diſputatio ꝙ in eis nihil eſt imutatū in mō cōſtituēdi ut determiat glo. i dco aucᵒ. de duo. reis. circa fi. Patꝫ itaqꝫ ex pmiſſis ſꝫ verā opi. ꝙ hodie plures rei debendi pro ꝑte ſua quilibet debet cōueniri ⁊ exigi niſi in talibꝰ caſibꝰ in quibꝰ pōt qs in ſolidū cōueniri ⁊ exigi vꝫ ſi renūciatū ſit ꝑ eos bñficio dicte auc. h̄ ita. prout fit quotidie in inſtrīs. ⁊ꝰ ſi alius correus ſit abſens. ⁊ꝰ ſi ſit inops ut in dicta auc. h̄ ita. ¶ Pro cuiꝰ pleniori doctrina formo aliā qōꝫ ecce ꝙ olim in pluribꝰ reis debendi erat in libera ptāte creditoꝝ agere in ſolidū cōtra quē vellet ⁊ ipm eligere ut. l. i. C. de duo. reis. et in. l. iij. § i. ff. eo. An h̄ ſit hodie correctū ꝑ ius auctēticoꝝ et breuiter diſtigue ſm Bar. in dca. l. ij. aut loquitur i pluribꝰ reis obligatis ex facto alicuiꝰ inſtitoꝝ uel exercitoꝝ et tūc nil eſt correctū ſicqꝫ poterūt ita hodie ſicut olim oēs in ſolidū conueniri ꝑ tex. ⁊ eius rōneꝫ in. l. ne in plures. ff. de exerci. Aut loqmur in pluribꝰ obligatis ex cōtractu celebrato pricipaliter iter eos cū creditore ut fit cōiter ⁊ in caſu preſentis libelli ⁊ tunc aut in obligatiōe eſt aliqđ idiuiduū ⁊ tūc nil eſt correctum nec imutatū ſicqꝫ poterit quilibet exigi et conueniri in ſolidū hodie ſic olim ꝙ diuiſio corrūperet ſtipulationē ut. l. ſtipulatiōes nō diuidūtur. ff. de xbo. obli. licꝫ glo. in dca auc. h̄ ita. cōtrriū ſenſerit ⁊ male ſm Bar. Aut in obligatiōe eſt aliqđ diuiduū ut i pñti caſu ⁊ tūc in mō cōſtituēdi obligationē nil eſt imutatū ul' correctū ut dictū eſt ſed in mō exigēdi ſeu obligationē exequēdi bene eſt imutatū quilibet correoꝝ pñte exiſtēte ⁊ ſoluēdo ut in dicta auc. h̄ ita. ⁊ ibi plene ꝑ Cy. Erit ergo practica in caſu quo nō ſit renūciatū bñficio dce auc. h̄ ita. ꝙ iudex mittat nūtiū ad iquirendū de pñtia ul' abſētia et de facultate ⁊ habilitate ſoluendi ipoꝝ correoꝝ ſicut fit qñ proceditur ad executionē bonoꝝ pignori obligatoꝝ de qua excuſſione ꝑſonali dixi in ti. de forma rñſionis qua vtitur ipotecaria cōuentꝰ ⁊ tangitur ꝑ doc. in dicta auc. ꝑſente. C. de fideiꝯ. et ꝑ Bar. in. l. ubi duos. ff. de duo. reis. et in. l. in illa ſtipulatiōe. et in. l. decem. ff. de xbo. ob. dr̄ autē quis fore abſēs ſi ē ex ſuū domiciliū in alia ciuitate ul' alio territorio ut nō. ꝑ doc. in dca auc. pñte. et in dicta. l. ubi duos. Rō aūt huiꝰ excuſſiōis eſt ꝙ hi correi iuicem videntur fideiubē ideoqꝫ equū eſt ne vnus ꝓ alteriꝰ ꝑte prius q̄ ipe pricipalis cōueniatur ut i dicta auc. pñte. Q autē videantur iuiceꝫ fideiubē ꝓbatur ⁊ nō. in. l. i. C. de duo. reis et ꝑ Bar. in. l. reos. ff. de duo. reis. vbi aūt eſſent plures tutores ul' curatores quoꝝ alter in ſolidū cōueniretur tūc poſſet dicē et opponē ꝙ eius cōtutor cōueniretur ꝑiculo ſuo pro eius ꝑte et offerre ſatiſdationē de hoc dic ut hr̄ in. l. ſi dubitetur. ff. de fideiuſ.

et ſic cõuent⁹ grauat᷑ ſatiſdare uel ꝓbare
aliũ eſſe ſoluẽdo ut in.l.iij.§ nũc tractem⁹
.ff.de tu.ꝛ ratio.diſtra. ¶ Ulteri⁹ q̃ritur
ſi ille correus ad quẽ nõ ꝑuenit pecunia ve
ritate inſpecta fuerit in ſolidũ cõuent⁹ an
poterit ſe tueri bñficio excuſſiõis diſtigue
ſm Bar. Aut cõuent⁹ hic expreſſe ꝓbat
pecuniã re vera ad aliũ ꝑueniſſe ꝛ tũc audi
end⁹ ẽ hãc exceptionẽ excuſſiõis obiiciẽs
ar.l.vñ querit᷑.in pñn.ff.cõmo. Nec huic
obſtat ſi dicat᷑ q̃ñ vnus tenet᷑ alio prius
excuſſo tunc nõ ſũt duo rei debendi ut in
.l.decẽ.ff.de ṽbo.obli. et in.l.fi.ff.ſi cer.pe.
quia rñdet᷑ ꝙ cõtria loquũt᷑ q̃ñ obligatio
2ᵃ differt᷑ in defectũ pme ex ſic in hui⁹ cõ
ditiõis euentũ incipit obligatio in 2ᵃ. ſed
hic loquit᷑ cũ obligatio in pſona vtriuſꝗ
a pñcipio cõñhit᷑ ſꝫ ſola executio differt᷑
ꝙ nõ impedit cõſtitui ipos reos aut nihil
probat ſi ſimpl'r allegat ꝛ tũc aut fuit re
nũciatũ per eum beneficio excuſſiõis ut fit
cõiter i inſtr̃o et tũc vlteri⁹ ñ audit᷑. Aut
nõ fuit ꝑ eum renũciatũ ꝛ tũc aut fuit ve
ritate attenta illius fideiuſſor ꝛ h̄ conſtat
et admitit᷑ talis exceptio excuſſiõis ut in
dicta auc.pñte.et in auc°.de fideiuſ.§.i. Si
ṽo nõ cõſtat ipm̃ eſſe fideiuſſorẽ ꝙ inſtr̃m
aliter ſonat ꝛ tũc nõ audit᷑ niſi ꝓut dc̃m
eſt.ſ.in duob⁹ reis. ꝓbat᷑ in dicta auc. in
.§ ſi vero mĩr⁹.cũ ſi͛.ib⁹. ¶ Quid autem
dicem⁹ in plurib⁹ reis credẽdi an factum
vni⁹ ꝓſit ul' noceat alteri ſiue petẽdo ſiue
paciſcẽdo ul' tñſigendo aut iuramentũ de
ferendo ul' exigendo ul' alia ſi͛l'ia faciendo
in qua q̃õe licet ſb̃tiles ꝛ varie ſint cõſide
ratiões tamẽ ſub breuitate põt ſic ↄcludi
aliq̃ñ querit᷑ per ſe de ſola petitiõe facta ꝑ
vnũ ex creditorib⁹ in iudicio ul' extra et
hic diſtingue ſm Bar. ut ꝑ eum nõ.in.l.
ex duobus.de duo.reis. Aut fuit ſimplex
petitio extra iudiciũ ul' i iudicio ſine aliq̃
litis conti.ꝛ tũc nullũ fit alteri p̃iudiciũ
ſed poterit alius petere q̃cũꝗ ꝓderit tñ
eidem hec petitio quo ad intrũpendã pre
ſcriptionẽ ut.l.fi.C. de duo.re. Aut fuit
petitio cũ debita liti͛ conti. ꝛ tunc remanet
alteri via p̃cluſa agendi ꝓpter illi⁹ p̃occu
pationẽ ut nõ.in dc̃a.l.ex duob⁹.ſiue ſint
ſocij ſiue nõ ſm Bar.ar.in.l.fideicõmiſſa.
§.plerũꝗ.diũcto.§.fi.ff.de lega.iij. Ideoꝗ
dicendũ in ſñia lata ꝓ vno ul' cõtra vnũ
ex reis credendi ꝙ aliis proſit ꝛ noceat ut
dicta.l.ex duob⁹.ſm vnã lec.nec ad hoc re
pugnat.l.fi.ff.de arbi.quia ibi loquit᷑ i ar
bitri ſñia que nõ ꝓducit actionẽ ut.l.i.C.
de arbi. Similiter ꝑ omĩa dicendũ i iura
mento cum ipm̃ vicem litis conti.obtineat
ut in.l. nam ꝛ poſtea.§.ſi is qui ꝓ tp̃ali.ff.
de iuri.iuri.et.l.duob⁹ in pñn.ff.eo.ti. Ali
q̃ñ obtinet vim ſñie ut.l.ij.ff. de iuri. iuri.
Aliq̃ñ vim ſolutiõis ut in.l. iuſiurandũ
etiã loco.ff.eo.ti. Aliq̃ñ vim tñſactiõis ut
dicta.l.ij.ff.eo. ¶ Quid ergo dicem⁹ ſi ex
iudiciũ facta fuerit vni ſoli itegra ſolutio
an alteri ſit ſublata actio dic breuit᷑ ꝙ ſic
ut in.l.ij. et iij.in fi.ff.de duo.reis. et.ff.de
pac.l.ſi vn⁹ in pñ.et.ff.de nota.l.ſi in rem.
cũ ſi.vbi autẽ ſolutio facta eſſet pro parte
tunc pro alia parte remanet alteri correo
integra actio ut.l.qui hominẽ.in.§.i.ff.de
ſolu. de quo latius per Bar. in dicta.l.ex
duobus. ¶ Sed nunc circa hoc occurrit
declarare aliud dubiũ an ſimplex pactum
ul' tñſactio facta ab vno ex reis credendi
alteri noceat de quo plene tangit᷑ per ipm̃
Bar.in.l.ex duob⁹.p̃alle. Sed cõcluſiue
ſic diſtingue aut ſũt plures rei credẽdi ex
cauſa oneroſa aut ex cã lucratiua.ſi ex cauſa
oneroſa tũc pactũ ul' tñſactio vni⁹ alteri
nõ nocet ut ꝓbatur ex his que habent᷑ in
.l.ſi vnus.in pñn.ff.de pac.et.ff.de noua.l.
ſi in rem.§.ſi duo.niſi pecunia appareret ex
eo ſolo profecta et per cõſequens veritate
inſpecta eſſet debitũ ſuũ in totũ nam tũc
alteri nocẽt ar.dc̃e.l.ſed iulian⁹.§.nõ ſolũ.
et.§.fi.ff.ad mace. Si autẽ ex cã lucratiua
fuerint rei credendi tũc attendit᷑ an fuerit
ſocij ul' nõ ut ſi ſint ſocij proſit et noceat
alias non ut plene diſputat glo. in.l. vir
vxori.ff.ad vell'.et.l.quãuis.§.ꝗꝗ.eo.ti.
Cum autẽ ut p̃dicit᷑ ſolutio totalis facta
vni alteri noceat querit᷑ an eo cãu ille ali⁹
correus poterit habere regreſſũ cõtra recipi
entem et ab eo repetẽ partẽ diſtingue ſm
Bar.ubi.ſ. aut ſũt rei credẽdi ex cã lucra
tiua mere et tũc nõ cogitur alteri quidꝗ̃
reſtituẽ nec cõicare ſi int᷑ eos melior ẽ ↄdi°
occupãtis ſi ñ ſit ſotij .vbi aũt eſſent ſotij
tũc r̃ſtituẽ ꝛ cõicar̃ tenet᷑ ut ꝓbat᷑ i.l.i lege
falcidia h̄ obſeruãi .ff. ad.l.fal. et q̃d nõ.
in.l.qui hoĩem.§.i.ff.de ſolu. ꝛ quo ad hoc
reddit᷑ falſa glo.que ſenſit cõtrium in.l.ſi
ticio aut ſeyo.ff.de lega.ij. Aut ſũt rei cre
dendi ex cã oneroſa et tũc aut negotium
ipm̃ inſpecta veritate ꝑtinet ad ipm̃ ſolũ
recipientẽ quia pecunia depoſita ul' cõmo
data erat ipius tantũ ꝛ tũc alius correus
nihil ab eo põt petere ut in dicta.l.ſi iul'.
.§.nõ ſolũ.ꝛ in.§.ſe.ff.ad mace. Aut ecõtra
negotiũ ꝑtinet in totũ ad aliũ uel ꝓ pte

et tunc quantū ad eum ꝑtinet poterit ab eo qui recepit repetere ut. l. ſi in cōi. ff. de noca. ar. l. ſi me ⁊ ticium. ff. ſi cer. peta. ¶ Nunc autē queramꝰ quid ecōn ad ꝑmiſſa an pactū uł' trāſactio factum ꝑ vnū reum debendi proſit uł' noceat alteri correo debendi ſup qua qōne cōſueuit cōiter ſic diſtingui aut ſunt ſotij et tunc proſit ⁊ noceat alteri aut nō ſunt ſotij et tunc ſecus ꝑ ea que habent' in. l. idem in duobꝰ. in ꝑn. ff. de duo. re. et de arbi. l. ſi duo. ff. de libe. le. l. iij. §. nūc de effectu. Sed Bar. ubi ſup dicit ꝙ ſiue ſint ſotij ſiue nō pactum ſiue trāſactio vnꝰ ꝓdeſt ⁊ nocet alteri q̄tenus inteſt paciſcenti illi alteri ꝓdeſſe uł' nocē et nō aliter put nōt glo. in dcō. §. nunc de effectu. et plenꝰ ꝑ eum in dcā. l. ex duobꝰ ſimil'r quid iuris in vocatiōe et acceptilatione ibi vide ꝑ eum. ¶ Querēdū reſtat an ſi creditor recipiat ꝑtem debiti ab vno ex correis debendi an videat' debitū diuiſiſſe ⁊ ſic ꝑ hō nō poſſit vlteriꝰ cōn eundem pro aliis ꝑtibus regreſſū habere ſup quo dubio ſic diſtinguit Bar. ubi. ſ. Aut ſūt tales rei debendi qui nō habent bñficium diuiſionis ꝙ illi renūtiauerūt ut cōiter i inſtrumētis fit ⁊ recipiēdo ꝑtem videtur debitū diuidē ut. l. ſi creditores. C. de pac. fallit hoc fauore legator̄ in quibꝰ nō ꝑſumit' facta diuiſio ut. l. ſi ex toto. ff. de le. i. et ibi ꝑ eum. Aut ſūt tales rei debēdi qui habēt hoc bñficiū diuiſiōis qui voluerūt eidē renūtiare ſ; reſeruare et tūc aut ſolꝰ ſoluit pro ꝑte ſua tm̄ ⁊ tūc ipē ſolus liberatur pro ꝑte ſua ⁊ ſic videt' facta diuiſio pro alia ꝑte liberatur ope exceptiōis ut. ff. de ſolu. l. i bis. §. i. cū ſi. Aut ſoluit ſimpliciter ñ expreſſo pro ꝑte ſua ⁊ tc̄ ñ vr̄ i dubio facta diuiſio de iuri rigore ideo pro reſidua ꝑte tam ipē q̄ ceteri poſſūt i ſolidū cōueniri verū tm̄ de eq̄tate illi qui ſoluit cōpetit exceptio diuiſiōis niſi huic bñficio renūciatū eſſ; ar. i. l. int' eos. §. i. ff. de fideiꝰ.

¶ Interceſſerūt et

fideiuſſerūt ꝛc. ¶ Ut cautiꝰ ⁊ fortiꝰ ſuccurrat' ⁊ ꝓuideat' ipīs creditoribꝰ conſueuerūt accedere fideiuſſores quor̄ fideiuſſorū conditio ⁊ natura eſt ut ſi principal' ñ tenet' q̄ nec fideiuſſor ut inſti. de fideiuſ. §. fideiuſſores. ⁊. l. grece. in. §. illud. ff. de fideiuſſo. cū ſi. imo nec i plus uł' vltra tempus uł' quātitatē obligatur fideiuſſor q̄ pricipalis ut. l. hi qui. in ꝑn. cū ſi. ibi nō. ff. de fideiuſſo. in q̄ obligatiōe fideiuſſoria ē neceſſaria ſtipulatio ſolēnis nec ſufficēt pactū nudū ut. C. de fideiuſſo. l. blanditꝰ. et inſti. eo. §. fi. et ibi nō. de qua tm̄ ſtipulatione ꝑſumit' ſi in inſtr̄o publico uel priuato dicatur ꝙ talis ꝓmiſit pro tali uel fideiuſſit pro tali ut in dicto. §. fi. ⁊. l. ſcieñ. ff. de vbo. obli. ⁊. l. i. C. de cōtrahen. ⁊ cōmit. ſtipul'. licet tale verbū ꝓmiſit ꝓlatum a teſte nō importet nec includat ſtipulatiō; et ſic nō ꝓbaret fideiuſſoriā obligatione; ſed ad nudū pactū ſimpl'r refert' ut hr̄ i. l. i. C. de vſuri. ⁊ nō. ꝑ Dy. et Bar. in dcā. l. ſciendū. Alius eſt etiam ſingulari caſus in quo fingitur ſtipulatio ſi qs apud acta patiat' ſe ſcribi ꝓ fideiuſſore ut. l. cū oſtēdimus. ff. de fideiuſ. tu. niſi forte qs diceret nō incōgrue hūc caſum cōprehendi ſub priori regula. l. i. C. de cōtrahen. ⁊ cōmit. ſtipul'. et dicto. §. fi. ¶ Querit' inde qualiter et in quantū hi fideiuſſores teneant' ⁊ vtiq; dicendū eſt eos teneri in ſolidum ſic plures rei debendi tamen eis ope exceptionis ſuccurrit' ut inter eos actio diuidatur ex epiſtola diui adriani qui tamen ſunt locupletes ⁊ ſoluendo alias ſecuſ ut. l. iter eos in ꝑn. ⁊ §. pe. ff. de fideiuſſo. ⁊. l. inter fideiuſſores. eo. ti. ſic ergo paupꝑtas priuat eos tali bñficio ſicut. ſ. dictū eſt i correis. Item priuatur hoc bñficio fideiuſſor cōuentus ſi neget ſe fideiuſſorē ut in. l. ſi dubitet'. §. i. ff. de fideiuſ. Item ſi renūtiauit huic bñficio ut fit quotidie in inſtr̄is et. ſ. dicā. Itē ſi ſeꝑatim ⁊ nō eodem tꝑe fideiuſſerūt ut. l. ſi a ticio. ⁊. l. ſi ticius. ⁊ ibi nō. ⁊. l. ſi plures. ff. de fideiuſſo. ¶ Quid autem ſi fideiuſſor cōuentus noluit allegare beneficiū diuiſionis uł' quia nō vult uł' quia ñ pōt an poterit petere ꝙ cedantur ſibi actiones ꝑ creditorem contra alios fideiuſſores et reum principalem dic ꝙ ſic ut in. l. ut fideiuſſor. ⁊. l. cū his. ⁊. l. vzanꝰ. ff. de fideiuſſo. nedū ꝑſonales ſ; etiā ipotecariaſ. l. paulus et. l. ſi fideiuſſoribꝰ. et ibi nō. ff. eo. ti. quas actiōes ſi ipē creditor facto ſui cedere non poterit repellet' ab agendo exceptiōe cedēdar̄ ut nō. in. l. ſtichū. §. pe. ⁊ ibi nō ꝑ bar. ff. de ſolu. ⁊. l. ſi ſtipulatꝰ. §. fi. ff. de fideiuſ. faciūt que ſcripſi in forma rñſiōis q̄ vtit' ipotecaria cōuentꝰ ſuper glo. fi. quicq̄d tm̄ hi fideiuſſores ſoluerint repetere poterint ꝑ actionē mandati ab ipō principali debitore ut inſti. de fideiuſſo. §. pe. ⁊. l. ſi mandauero tibi in ꝑn. ff. man. et nō. in. l. ſi fideiuſſor. ff. de fideiuſſo. ¶ Et nōndū ꝙ qñ fideiuſſores cōueniūt' poſſūt vti ⁊ ſe defēdē

oíbus exceptionib⁹ et defẽſionib⁹ ipi reo
principali cõpetentib⁹ ut habetur in.l.ex
pſona.ff. de fideiuſſo. et.l.omnes.C.de ex
cep.et in.l.exceptiões.§.rei coherenti.ff. de
excep. et iuito ipſo principali debitore ut
habetur in dicta.l. ſi ſtipulatus. in prin.
cũ ſi.ff.de fideiuſſo. ¶ Quid igitur ſi fide
iuſſores cõuenti nõ oppoſuerũt exceptiões
ſeu defenſioné ipi debitori cõpetentez an
poterint poſtea cõtra ipm debitoré regreſ
ſum habere diſtingue aut ignorabãt hanc
exceptioné ⁊ excuſant̃ aut ſciebant et tũc
aut erat exceptio pemptoria pacti uľ ſolu
tionis ⁊ ſi.et tũc eis imputat̃ ſi non oppo
ſuerũt ⁊ p cõſequens nõ poterũt habẽ re
greſſuz contra ipm debitorem ut.l. ſi fide
iuſſor.in prin.⁊ §.i.et.ij ff.man. Aut erat
exceptio dilatoria uľ pcuratoria et dic ut
nõ.plene p glo. in dcã.l.ſi fideiuſſor.in.§.
quedã.ff.man. ¶ Tenent̃ etiã hi fideiuſ
ſores appellare a ſnia cõtra eos lata alioqn
nõ agerent mandati contra principalé ut
nõ.i.l.ſi pcuratoré.§.ſi ignorãteo.ff. man.
et ſi cõueniant̃ anteꝗ̃ reus principaľ poſ
ſunt hodie iure nouiſſimo opponẽ excepti
onem excuſſiõis ut prius cõueniat̃ princi
palis anteꝗ̃ ipe fideiuſſor ut in auc̃.pñte.
.C.de fideiuſſo. et in corpe vñ ſumit̃ niſi
renũtiaſſent bñficio illius auc̃. ut ibi nõ.
ſicut fit quotidie in inſtrũs. olim auté iur
.C.⁊.ff.ꝝ. liberũ erat ipi creditori agere
cõtra quos vellet et ceſſabat dcã excuſſio
ut in.l.iure noſtro.⁊ in.l.nõ recte.C.de fi
dei9.cũ ſi. ad quod ius antiquũ reducũt̃
hodie oés fideiuſſiões pter renũtiationẽ
quas faciũt in inſtrumẽtis.

¶ **Ac ulterius re** nunti antes

Scribitur in iure ꝙ licz cuicũqz renũtiar̃
bñficio ſuo ⁊ priuilegio ſibi a iure collato
ut.l.ſi iudex.ff.de mino. ⁊.l.ſi quis in ꝯſcri
bendo.C. de pac. de qua materia pľe nõ.
p glo.in auc̃.ut ma.debi.⁊ credi.in prin.et
ibi p Jaco.de bel. et Cy.in dicta.l.ſi quis
in cõſcribẽdo. et.C.de epiſ.⁊ cle.l.ſi quis ĩ
cõſcribẽdo. et imputet ſibi qui renũtiauit
quia amplius ad bñficiũ renũciatũ nõ po
terit habere regreſſuz ut in.l.queritur.§.
ſi venditor.ff.de ediľ.edic.

¶ **Beneficio noua** ꝝ

cõſtitutionũ. ¶ Iſtaꝝ cõſtitutionũ diſpõ
quedã ptinet ad reos debẽdi de quib⁹ tra
ditur in auc̃.de duo.reis.⁊ dicta auc̃.ho
ita.C.eo.ti. quedaz ptinet ad fideiuſſores
ut eſt epiſtola diui adriani p quam conſe
quũtur diuiſionem debiti inter ſe ut ſolũ
pro pte cõueniant̃ licet in ſolidũ ſint ob
ligati de qua epiſtola ⁊ eius effectu plene
habetur in.l.inter eos.⁊.l.iter fideiuſſores
.ff.de fideiuſſo. cui bñficio ſi renũciant cõ
ueniri poſſũt in ſolidũ ſz poſito ꝙ ñ fuerit
huic bñficio renũciatũ an hec exceptio di
uiſionis poterit opponi p fideiuſſorem in
quacũqz pte litis quã qõnem plene examat
Bar.in.l.ſi dubitetur.ff.de fideiuſſo. Sz
cõcluſiue veritas eſt ꝙ ante litem conti.et
poſt opponi põt ſicut de ceteri pemptoriis
dicitur pro q̃ facit.l. fideiuſſor.cũ glo. ſua
.C.de fideiuſſo. ⁊ hoc etiam ſequit̃ Spe.
in ti.de renũci.⁊ conclu.ꝟſi.in primis.licet
glo.teneat coñ.⁊ male ut inſti.de fidei9.§.
ſi plures.ſm Dy. et Bar. ¶ Sed quid
ſi iſti quos dicim⁹ fideiuſſores cõſtituant
ſe principales debitores ſeu pagatores ut
fit quotidie in inſtrũs an poterũt vti bñfi
cio excuſſiõis et aliis bñficiis quib⁹ vtũt̃
fideiuſſores breuiter dic ꝙ ſic et idem die
in quocũqz conſtituẽte debitũ alienũ de q̃
loquit̃ tot⁹ ti.ff.⁊.C.de cõſti pecu. et det̃
minat glo.in auc°.de fideiuſſo.in pñ.et ibi
per Jaco.de bel.cui⁹ det̃minationé ſequũt̃
omnes doc.niſi ut dictũ eſt dictis bñficiis
renũcient ſeu renũciauerint. ¶ Deinde q̃
ritur an creditore petente ptem debiti ab
vno ex fideiuſſorib⁹ videat̃ in dubio de
bitum diuiſiſſe ⁊ videt̃ ꝙ ſic p ea que ha
bent̃ in.l.ſi.C.de fideiuſſo.⁊ nõ.in.l.reos.
et in.l.liberũ.C.de fideiuſſo. Tu auté ple
nius ſm veriore opi. diſtigue ut p eũ nõ.
in dicta.l.inter eos.in prin.ff.de fideiuſſo.
Aut creditor cõuenit ĩ iudicio fideiuſſoré
pro pte tm̃ aut exegit extra iudiciũ ab eo
partem tantũ. Primo caſu ſubdiſtingue
aut cõuenit eum ſolum tantũ pro pte uel
in ſolidũ ⁊ tũc nõ videt̃ diuidẽ debitum
ſed ſolam pſonaz eligere ut in dcã.l.reos.
eo.ti. ⁊.l.liberũ. Aut cõuenit cũ eo alios
fideiuſſores pro pte ⁊ videt̃ debitũ diui
dere ut in dicta.l.reos.et.l.liberũ cũ ſi.ibi
nõ. Ex quib⁹ patz ꝙ glo.in.l.ſi creditores
.C.de pac.nõ bene nec pfecte loquitur.
Secũdo caſu pricipali qñ ptem exegit ex̃
iudiciũ et tũc aut recepit ab alio a quo po
terat cogi ptem recipẽ p bñficiũ diuiſiõis
et tũc videt̃ eligere ⁊ nõ diuidẽ ut ĩ dcã
.l.inter eos.§.i. Aut recepit ab eo a quo ñ
poterat cogi ptem recipere ut ꝙ renũcia
uerat epiſtole diui adriani ⁊ tunc recipi
endo ptem debiti vř debitũ diuidẽ ut in

dĉa.l.ſi creditores.C.de pac. fallit fauore vtriꝰ volũtatis ut.l.ſi ex toto.§.i.de le.i.⁊ ibi ꝑ eum. Cum ergo cõiter oẽs in inſtr̃is renũciant bñficio dicte epiſtole diui adri ani ⁊ cuiuſcũqȝ diuiſionis merito ſequit᷑ ꝙ creditor partẽ debiti petendo nõ intel ligat᷑ debitũ diuidere ſimilit᷑ nec partem debiti recipiendo attamen laudarẽ ꝙ qñ creditor petit uel exigit partem debiti ꝙ ſemꝑ ꝓteſtet᷑ ꝙ nõ intendit ꝑ talem par ticularẽ petitionẽ uel exactionẽ debitum diuidere.

¶ **Et legibus dicen**tibus ſi principalis nõ tenet᷑ ⁊c. ¶ Iſte.ll. habent᷑ in.l.grece.§.illud.ff.de fideiuſſo. et inſti.eo.§.fideiuſſores. putarẽ tñ hãc renũ ciationẽ nõ tenere eo caſu quo ipõ iure et in effectu debitor nõ fuiſſet obligat⁹ a ſui principio quia tũc nõ poſſet obligatio fi deiuſſoria accedere pricipali que nulla eſſȝ .l.cũ lex.ff.de fideiuſſo.et.l.cũ principalis. .ff.de re.iuri.et.l.fideiuſſor obligari in pn. .ff.de fideiuſſo.

¶ **Aliiſqȝ omnibus** legibus. ¶ De hac renũciatione gñali eſt tex.et glo.in.l.fi.ibi oĩqȝ alij legis auxilio. .C.qñ mu.tu.offi.fun.põt. Sȝ hic adu᷑te ꝙ hec gñalis renũciatio nõ porrigit᷑ uł ex tendit᷑ ad ea de quib⁹ veriſil'e nõ ẽ quẽqȝ ſpecialiter renũciaſſe et ob hoc nõ extẽdit᷑ ad icognita ſeu ignorata ut ꝓbat᷑ in.l.mr̃ decedens.ff.de inoffi.teſta.facit.l.qui cũ tu toribus.ff.de tranſac.et.l.tres fratres.et.l. emptor.§.luti⁹.ff.de pac. et qḋ nõ.ꝑ Dy. in regula in gñali.de re.iuri.li.vi. et.l.obli gatione gñali.ff.de pigno.nec etiã extẽdit᷑ hec renũciatio ad caſus fortuitos niſi ex preſſe et ſpãliter illis renũciet᷑ ut plene traditur ꝑ Cy.in.l.i.C.cõmo. et.l.i.et.l.ſi quis in cõſcribẽdo.C.de pac.et per glo.et Bar. in.l.ſȝ et ſi quis.§.queſitũ.ff. ſi quis cau. ¶ Idoȝ autem gratia in dubiũ reuo co an ad hoc ꝙ valeat renũciatio uel refu tatio alicui⁹ iuris ſit nece ꝙ ille qui r̃nũciat ſit prius de illo iur᷑ cui renũciat certiorat⁹ ſpãliter ⁊ certificat⁹ et quidem reperio ꝙ glo.in.§.i.in auc°.quõ opor.epõs.coll'.i.de terminat ſimpl'r ꝙ ſic tu autẽ latius diſti gue ꝓut tangit Iaco.de bel.in dicto.§.i. Aut ius cui renũciat᷑ conſiſtit in iure ſcri pto cõi uel municipali aut in facto ꝓprio ipſius renũciantis aut in facto alieno. Pmo caſu qñ cõſiſtit in iure ſcripto tunc aut is qui renũciat eſt de ꝑſonis quib⁹ ꝑmittit᷑ ius ignorare ut mulier uł ruſticus ⁊ ſił'es et tũc debȝ certiorari alias ſec⁹ ut.l.regł'a .ff.de iuri.⁊ fac.igno.⁊ ſic intelligit᷑ qḋ tra ditur in.l.qui cũ tutorib⁹.ff.de trãſac. et.l. mater decedẽs.de inoffi.teſta.cum ſi. ¶ 2°. caſu qñ cõſiſtit in facto ꝓprio tũc nõ eſt ne ceſſaria certioratio ut.l.quãqȝ.ff.ad vell'.et .l.quiſqȝ.C.de reſcin.ven. licȝ ſit vtił' cer tioratio ut renũcians excludat᷑ a ꝓbatiõe erroris ut.C.de iuri.⁊ fac.igno.l.error.et.ff. de condi.inde.l.ſȝ ſi me putem.et.ff. de in inte. reſti.l.de etate.§.i. et ſi. ¶ 3°. caſu qñ cõſiſtit in facto alieno tũc aut ſit renũcia° ꝑ pactũ ⁊ tunc nõ exigit᷑ certioratio ut in .l.emptor.in.§.lutius.ff.de pac. licet poſſit eſſe vtilis ut excludat᷑ a ꝓbatione erroris ut dictum eſt. Aut eſt ſimplex renũciatio ſine pacto et tũc eſt nc̃cia certioratio ut in dĉa.l.mater decedẽs.cũ ſi.ibi nõ.et ꝓmiſſa procedũt ĩ iurib⁹ tꝑalib⁹. In ſpiritualib⁹ autẽ ſemꝑ eſt nc̃cia certioratio ut in dicto .§.i.in auc°.quõ opor.epõs.et pro tanto in practica ſolent prudẽtes notarij adicẽ in inſtr̃is poſt factas renũciatiões hanc cł'am de quib⁹ oibus iurib⁹ ⁊ beneficiis et eoȝ effectib⁹ fuit dict⁹ ti.plene ⁊ clare ad eius plenã intelligentiã certiorat⁹ et ĩformat⁹ ꝑ me notariũ infraſcriptũ.

¶ **Statutis ⁊ decre**tis. ¶ Iſta appellant᷑ iura municipalia ꝙ vnũqḋqȝ municipiũ põt ſibi cõdere legeȝ ut.l.cũctos populos.cũ ſua mã.de ſũ.tri.⁊ fi.ca.et.l.omẽs populi.ff.de iuſti.⁊ iur. ¶ Solȝ ergo queri an his legib⁹ uł ſtatutis poſſit renũciari circa qḋ ſic cõſidera qdam ſũt ſtatuta que pricipalit᷑ reſpiciũt publi cam vtilitatẽ ⁊ talib⁹ nõ põt renũciari ſicut nõ renũciat᷑ talibus legib⁹ cõib⁹ ut in.l. iuris gentiũ.in.§.ſi paciſcar.ff.de pac.cũ ſi. ibi nõ.ad qḋ facit in.c.intellecto. ⁊ qḋ ibi nõ.de iuri.iuri.⁊ i.c.ſi diligẽti.de foro cõpe. Quedã vero ſũt ſtatuta que reſpiciũt vtili tatẽ priuatã ⁊ iſtoȝ ſũt quedã que in cõ poſitione actus qui gerũtur nullaȝ ſolẽni tatẽ nec formã exigũt nec requirũt ſed ſuf ficit ſolus cõſenſus partiũ ⁊ talib⁹ regula riter põt renũciari ut.l.paciſci.ff.de pac.et .l.ſi iudex.ff.de mino.⁊ dicta.l.ſi quis in cõ ſcribendo.C.de pac.cũ ſi. cũ diſtinctiõe de quã.§. Quedã ſũt que requirũt certã for mã uł ſolẽnitatẽ in cõpoſitiõe act⁹ ꝓdicti et his non põt renũciari ſicut nec ſilibus legib⁹ cõib⁹ ut.l.nemo põt.de le.i.l.cũ hi.

153

§.ſi ꝑtoꝝ.ff.de trāſac.cū ſi. Similit̄ ut gn̄a/liter loq̄mur renūciari non pōt illis.l.ſtatutis ⁊ caſib⁹ in quib⁹ ⁊ ſuper quib⁹ iuramentū intꝑoſitū nō ligaret nec obeſſet ꝙ ſi iuramentū nō opatur nec ligat iurantē multo min⁹ ſimplex renūciatio de quib⁹ oibus plene tractauit Bar.in.l.ſi quis ꝓ eo.ff.de fideiuſſo. et ego tetigi.ſ̄.in forma libelli ſup cōtractu venditiōis.

¶ Probationibus

et deſēſionib⁹.¶ Aduerte ꝙ inter hec eſt differētia nā h̄ nomen deſēſio cōprehēdit etiā officiū iudicis et q̄dcūq̄ aliud auxiliū in iure deſcriptū ad q̄d nō traheret̄ iſtud verbū ꝓbatio ut nō.ꝑ Bar.in.l.i.ff.q̄d vi aut clā.⁊.l.plane.⁊.l.fi.ff.de peti.here.ſi g̃ quis renūciat ꝓbationib⁹ teſtiū ⁊ inſtroꝝ an valeat ⁊ glo.in auc.iubem⁹.⁊ ibi ꝑ doc. tenet ꝙ nō de quo plene per Inno.in.c.cū veniſſēt.ex.de teſti. Si aūt renūciat deſē/ſionib⁹ in gn̄e puto diſtinguendū ut ſup̄ tactū eſt in proxia glo.

¶ Solutionē facere

recuſarūt.¶ Hic q̄rit̄ an mora ſeu culpa debitori noceat fideiuſſori ad q̄d breuiter reſpōdendū ē ꝙ ſic ſiue ſit culpa ul̄ mora cōmiſſa in faciēdo ul̄ omittēdo ut ꝓbat̄ in.l.mora.ff.de ẜbo.obli.et.l.ſi ſeruū. in.§. nūc videam⁹.ff.eo. Et eodē mō ſm aliq̄s nocet fideiuſſori interruptio ꝑſcriptiōis fc̄a coū debitorē principalē ſicut in ſil'i facta cōtra vnū ex correis debendi porrigit̄ ad aliū ut nō.ꝑ glo.⁊ Cy.i.l.fi.C.de duo.re. Alij quoꝝ opi.ſequit̄ Cy.in dicta.l.fi.dicūt ꝙ nō porrigit̄ ad fideiuſſorē nec ei nocet ⁊ eam etiā ſequit̄ Bar. in.l.cū quis.§. ſi quis pro eo.ff.de ſolu. de quo vide que ſcripſi.ſ̄.c̄ca formā rūſionis pmi li. i glo. ſup ẜ.ꝑſcrip.et ex his patet ſm aliq̄s ꝙ ſi fuit pena cōmiſſa ꝓpter morā debitoꝝ ꝙ fideiuſſor poſſit tam pro ſorte q̄ꝫ pro pena cōueniri pro quo facit.l.ſi quis pro reo.§. ſi nūmos.ff.de fideiuſſo.⁊.l.pe.ff.ut le.no.ca. Diſtiguendū tn̄ eſt aut ipē fideiuſſor ſimpl'r fideiuſſit aut i oēm caſū ⁊ euentū Primo caſu nō tenet̄ niſi pro ſorte tātuꝫ et nō ꝓ pena ut.l.ſi fideiuſſores magiſtratuū.ff.de fideiuſſo.et in.l.centum capue.ff. de eo q̄d certo loco. facit.l.itē veniūt.§.cū pdixim⁹.ff.de peti.here.⁊.l.i.ff.de in li.iurꝫ. et in l.libert⁹.§.fi.ff.ad municipal.et ꝑ glo. in.l.ij.ff.qui ſatiſda.co.¶ 2° caſu tenet̄ ad penā ⁊ intereſſe ut in dēō.§ ſi nūmos.cū ſi.

vn̄ ſit caut⁹ notari⁹ in formādo ẜba fide/iuſſionis.¶ Sed circa h̄ quero de vno ad q̄d parū ꝑſpicit̄ ⁊ multi decipiūt̄ ecce ꝙ cotidie videm⁹ in inſtr̄is depoſiti ⁊ mutui apponi terminū ſolutiōis fiēde ꝑ debitorē qui dat fideiuſſores de ſoluēdo contingit ꝙ ipē debitor facit ſibi ꝓrogari hunc ter/minū ꝑ creditorē querit̄ an fideiuſſor p⁹ lapſū pmi t'mini teneat̄.rn̄det̄ ꝙ nō niſi prorogationi cōſenſerit ut ꝓbat̄ in.l.ſi cū here remes.C.loca.⁊.l.itē q̄rit̄.§.qui ipleto .ff.loca.⁊ nō.ꝑ glo.in.c.oſtitut⁹.de fideiuſ. facit q̄d nō.in.l.pe.ff. de ꝑto.ſtipul'.ꝑ que patꝫ ꝙ obligatio limitata ad tēpus certū nō pōt iuito obligato in tēpus prolixius prorogari ad quod facit.l.fi.ff.de pacti.¶ Eſſet g̃ cautela ꝙ fideiuſſores facerent et curarēt cū debitore ꝙ tēpus ſolutiōis ꝓ/rogaret̄ per creditorē ⁊ ſic liberarent̄ ab obligatiōe ſua dū tn̄ ꝓrogationi nō cōſentiant q̄d tene mēti.

¶ Quare cum pre

dicta.¶ Hec eſt cōcluſio libelli que ſemꝑ notanda eſt.

¶ Condēnetis

Quid ſi ab hac ſētētia alt̄ correus appellauerit an ei⁹ appellatio alteri ꝓderit dic ꝙ ſic ut ꝓbat̄ in.l. .i.C.ſi vn⁹ ex plu.et.l.ſi qs ſeꝑatim in ꝑn. et.§.fi.ff.de appel.et ibi nō.ꝑ glo.⁊ doc.

¶ Simul cū dānis

An ad hec dāna ul̄ penas teneant̄ fideiuſſores dictū eſt.ſ̄.proxie ubi vide reliquaſ clauſulas declarari ꝓut.ſ̄. in pmo libello in fine dictū eſt et ꝙ tam hic q̄ꝫ in proxis ꝑcedētib⁹ ti.agit̄ de diuſis negociis q̄bus hoies ꝓ eoꝝ ſtat⁹ ⁊ vite ſubſtētatiōe diū ſimode ipleāt̄ attēde tu iuriſta l'alteri ſcie dedit⁹ qui de ſola arte ſciētie vis viuē q̄d vos āmoneat facē ille moral' ph'us exēplo romanoꝝ antiquoꝝ cū doctus erim inq̄t prudētiſſim⁹ quiſq̄ maxie negocioſ⁹ erat et nemo ingeniū ſine corꝑe exercebat ⁊c. Itaq̄ꝫ mihi crede ne attēdas ad nudā ſci/entiā ſi laycus es ꝙ viues i miſeria ⁊ paupertate ſi velis negociari et mercari tam ꝑ teipm̄ q̄ꝫ ꝑ alios et cōformare te cū geſtis prudentū antiquoꝝ.

¶ Forma libelli quo agit̄ ꝓ donatiōe

Q Oꝛā uobis

Dn̄o B. ꝛc. agit et in iuꝛ
ꝓponit Jo. oli. ſuo nomīe
coīr ⁊ aduerſus ſpectabilē
militē dn̄m Manfredū de plebe ⁊ contra
quācūqꝫ aliā pſonā pro eo ſeu eius noīe ī
iudicio legitīe ꝯparentē dicens ⁊ ꝓponēs
idem Jo. ꝙ pfatus dn̄s mā̄fredus ti. et ex
cā donatiōis int̄ viuos pure mere ſolēnit̄
et irreuocabilit̄ donauit et t̄didit ipi Jo.
pro ſe ⁊ ſuis hēdibꝰ recipiēti domū vnam
muratā ⁊ coptam poſitā in papia in poꝛta
parturij cui cohēt ꝛc. pur hec ⁊ alia latiꝰ
cōtinent̄ ⁊ exprimūt̄ in inſtr̄o dicte dona
tionis tradito ⁊ fieri rogato p M. nōtiū
pap. anno menſe ⁊ die in eis cōtenti. Qđ
quidē inſtr̄m ꝓ infoꝛmatiōe ⁊ ꝓbatiōe p̄
miſſoꝝ ex nūc ꝓducit ⁊ exhibet idē Jo.
coꝛā vobis in foꝛma publica. Ampliꝰ dic̄
et ꝓponit idē Jo. ꝙ pfatuſ dn̄s mā̄fredus
de facto ⁊ cōtra volūtatē ipiꝰ Jo. dictā do
mū a tp̄e dicte donatiōis citra detinuit et
adhuc hodie detinet occupatā ipamqꝫ do
mū licet ſepiꝰ requiſitꝰ hucuſqꝫ adhuc di
mittē̄ ⁊ relaxare recuſauit et iniuſte r̄cuſat
Quare cū p̄dicta vera ſint petit et reqrit
idē Jo. ꝗtenꝰ p veſtrā ſn̄iaꝫ diffinitiuā cō
dēnatis ⁊ cōdemnatū iuris remediis ꝯpel
latis ſupſcriptū dn̄m man. ad dimittēduꝫ
et relaxandū libere et expedite ſupſcripto
Jo. domū anđictā ac inſuper ad dandū et
ſoluendū eidē fructꝰ redditꝰ ac ꝓuentus
quos ex dicta domo pcepit ⁊ pcipē potuit
a dicto tp̄e citra ſimul cū ceteris dānis et
int̄eſſe ⁊ expēſis paſſis ⁊ facti p ipm Jo.
ac in futurū fiendis ⁊ patiēdis de quibus
pꝛoteſtat̄. Et p̄dicta petit ꝛc. ſaluo iur̄ ꝛc.
nō aſtringens ſe ꝛc.

Q Oram uobis

Attēde ad hāc mā̄ꝫ de qua · ī · di
cam que frequē̄ter accidit int̄ ꝯiunctos et
amicos ⁊ fit plerūqꝫ liberali aīo et illa eſt
pꝛopꝛie donatio ut in. l. donari. ff. de re. iur.
Qn̄qꝫ fit ſimulate ex aliq̄ cā ncc̄ia pꝛout
partes cōueniūt et illa eſt īpꝛopꝛie donaꝰ
ar. l. imaginaria. ff. de cōtrhen. emp. cū ſi.

¶ Ex cauſa donati

onis int̄ viuos. ¶ Notandū eſt ꝙ ꝗtuoꝛ
ſūt ſpēs donationū quedā eſt donatio int̄
viuos quedā cā moꝛtis quedā ꝯiugal̄ ſeu
mrionial̄ quedā que appellatur legatū ut
hr̄ inſti. de dona. in. § i. ⁊ ſe. cū ſi. ubi nō.

Eſt autē donatio int̄ viuos illa quā quis
facit aīo liberali ut dixi nulla ductus moꝛ
tis cogitatiōe ul̄ reſpectu ut dc̄a. l. donari.
et. l. i. cū ſe. ff. de dona. ⁊. C. de dona. p totū
et ea intētiōe ⁊ ꝓpoſito ut ſtatim ipiꝰ rei
donate dn̄iūm trāſeat in accipientē uel in
euentū alicuiꝰ alteriꝰ cōditiōis ul̄ tēpoꝛi
ut in § alie. inſti. de dona. et hec donatio cō
tinet in ſe hodie neceſſitatē traditionis ꝗꝛ
donās cogit̄ rem donatā tradē̄ ut. l. ſi quiſ
argentū § ſꝫ ⁊ ſi quis. x̄. ſin autē. C. de do.
ſicut dr̄ in ceteris cōtractibꝰ. l. ſicut. C. de
acti. ⁊ obli. ¶ Moꝛtis cā donatio eſt illa
que fit in euentū moꝛtis ipius donanti ut
ſic moꝛte demū ſecuta ſoꝛtiat̄ effectū ⁊ nō
aliter ut inſti. de dona § i. et. ff. de dona. cā
moꝛ. l. i. ⁊. C. eo. ti. l. i. ⁊ p to. ī qua donatiōe
debet donās exp̄mere ꝙ donat cā moꝛti ul̄
poſt eius moꝛtē alias autē ſi nō expꝛimat̄
vr̄ in dubio ⁊ pſumit̄ donatio int̄ viuos
ut det̄minat glo. in. l. fi. C. de dona. cā moꝛ.
et dicto § i. inſti. de dona. ⁊. ff. eo. ti. l. ſenatꝰ
§ moꝛtis cā. Ex quibꝰ pōt colligi deciſio
illiꝰ qōnis que plerūqꝫ de facto contingit
Pone aliqs donauit aliqua ſua bona ticio
poſt moꝛtē ipiꝰ donanti quam donationē
pꝛomiſit nullo tp̄e reuocare aliq̄ occaſiōe
ul̄ cā ꝛc. Querit̄ an hec donatio erit inter
viuos uel cā moꝛtis et vr̄ ꝙ ſit donatio cā
moꝛtis ꝗꝛ collata eſt poſt moꝛtē donantis
ꝫ ꝛc. ut. ſ. dictū eſt. In ꝯtrariū vr̄ ꝙ ꝓmi
ſit nō reuocare aliq̄ cā qđ eſt oppoſitū do
nationi cā moꝛtis que pꝛo libito reuocari
pōt ut · ī · dicam. breuiter dicendū eſt ꝙ ſit
donatio inter viuos ⁊ nō cā moꝛtis p tex.
ſingularē in. l. ubi ita donat̄. ff. de dona. cā
moꝛ. ⁊ ibi p Bar. ſm̄ quē habes talem re
gulā colligē̄ ꝙ ubi ꝯuētio ē ꝯtr̄ ſbſtantiā
cōtractꝰ de quo agit̄ facit ipam cōuentiōꝫ
trāſire ⁊ reſolui in aliud nomen cōtractꝰ
ſi vboꝝ ſignificaꝰ patiat̄ nec huic regule
ob. l. cū p̄cario. ff. de pꝛecario. ⁊ qđ ibi nō.
ubi ſi tibi cōcedo pꝛecario domū hoc pacto
ꝙ nō liceat mihi reuocare pꝛecariū vitiat̄
cōtractꝰ p̄carij ꝗꝛ pactū eſt ꝯtr̄ eius ſbām
nec trāſit nec reſoluit̄ in aliud nomen cō
tractus ideoqꝫ ſic eſſe debē̄t in qōne pꝛedi
cta ſꝫ rn̄detur ſm̄ eum ꝙ talis cōceſſio pꝛe
carij nō pōt trāſire in aliud nomen ꝯtrctꝰ
quia vboꝝ ſignificatio ul̄ ſonꝰ non patit̄
nam nō pōt trāſire in nomen donatiōis ꝗꝛ
nomen donatiōis eſt penitꝰ ſeparatū a noīe
pꝛecarij ⁊ ſic eſt diuerſitas in nomīe appel
latiuo nec ſilr̄ trāſire pōt in nomen vendi
tionis nec locatiōis ꝗꝛ merces nō int̄uenit

nec pretiū. Sed iſta v̄ba dono cā mortis ſi
intelligunt̄ de donatione ſimplici inter vi
uos nō repugnat ſignificatio v̄boꝝ p̄ ſe ſe
nam poſſūt intelligi dono cā mortis hoc ē
ꝓpter caſū mortis moueor et nūc ad dan
dū tibi inter viuos adeo ꝙ nō poſſū ulte
rius reuocare ⁊ ſic illa v̄ba cā mortis erūt
ſignificatiua cauſe īductiue cōtract⁹ poti⁹
ꝙ̄ nomis ipſius cōtract⁹ ad qḋ faciūt que
habent̄ in.l.libroꝝ.§.quod tū caſſius.ff.de
lega.iij. ubi autē nullū nomen cōtract⁹ ex
primeret̄ ſi factū ſimpl'r narraret̄ hoc mō
cōcedo tibi domū tali pacto ꝙ nō liceat re
uocare ul' ſil'ia tūc intelligeret̄ ꝯuentio de
eo ꝯtractu qui meli⁹ ex v̄bis colligi poſſit
ar.in.l.inſulam.ff.de p̄ſcrip.ver.et qḋ nō.i
.l.ſi quis ante.ff.de acqren.poſ. Si v̄o pa
ctum nō ſit cōtra ſb̄ſtantiā cōtract⁹ ſi ſolū
cōtra naturā rei in diſpoſitiōe deducte rē
diſtinguendū eſt aut pactū interuenit a p̄n
cipio aut expoſtfacto et an ſit cōtra accidē
talia rei ul' contra rem ipām ut tradit̄ in
.l.ꝑ ſeruū.§.fi.ff.de vſu ⁊ habi. et.l.i.§.i.ff.
ſi vſufruc.pe. ¶ Fit etiā donatio nō ſolū
pure ⁊ ob cām ⁊ ſub modo ul' cōditiōe et
dato in eo ſb̄ſtituto ul' obmiſſo ut dc̄a.l.
ſenatus.in.§.mortis cā. et.l.i.C.de dona.q̄
ſub mō.et.l.ſi cui mortis in p̄n.ff.de dona.
cā mor.t.fac.t.l.ꝑ cōditiōis.ff.eo.ti.et.l.ij.i
fi.ff.de dona. ¶ Queri autē cōſueuit quid
differat donatio inter viuos a donatiōe cā
mortis Rndet̄ ꝙ differt i forma viz in mō
cōcipiendi ut.s̄.dictū eſt. Item differt in
ſb̄ſtantia ꝙ donatio cā mortis regulariter
ſola penitētia reuocat̄ ut in.l qui mortis.
et.l.ſenatus.in.§.donatiōis.et.l.mortis cā.
.ff.de dona.cā mor.cū ſi. Sed donatio int̄
viuos nō reuocat̄ niſi certi caſib⁹ ut in.l.
fi.C.de reuo.dona. et.l.poſſeſſionē.⁊.l.cū
profitearis.cū.l.ſe.C.eo.ti.fac.t.l.ariſto.cū
ſi.ff.de dona. ſūt etiā alie differētie de qb⁹
.i.patebit. ¶ Quid autem hec donatio cā
mortis differat a legato plene nō.ꝑ glo.i
.§.i.inſti.de dona. et dicta.l.ſenatus.§.fi. et
plene per Cy. in.l.fi.C. de reuo. dona. ¶
Ampli⁹ queritur an vtraq̄ȝ donatio fieri
poſſit tam abſēti q̄ꝫ p̄n̄ti ubi aduertendū
ꝙ olim donatio inter viuos fieri poterat
tam abſenti q̄ꝫ p̄n̄ti ꝑ nūtiū ul' ep̄l'am ut
i.l.etiā.⁊.l.abſēti.⁊.l. qui in.ff.de dō. Sȝ do
natio cā mortis ſolū fieri poterat p̄n̄ti nō
autē abſenti ut.l inter mor.t. in prin.ff.de
dona.cā mor.t. hodie v̄o vtraq̄ȝ donatio fit
pacto nudo ut.l.ſi quis argentū.§.fi.C.de
dona. et nō.ꝑ Cy. in dicta.l.fi.C.de dona.

cā mor.t.et fieri pōt tam abſenti q̄ꝫ p̄n̄ti ꝑ
nūtiū ul' ep̄l'am ut nō.ꝑ Cy.in.l.nec am
bigitur.C.de dona.cā mor.et ꝑ Bar.in.l.
thais.⁊.l.i.ff.de dona.cā mor.t. et h̄ multū
nō.q̄ȝ video q̄tidie apponi clauſulā i oib⁹.
teſtis in qua dr̄ ꝙ valeat iure donatiōis cā
mortis ⁊c.nam ſi is cui fit donatio ē abſēs
nec interuenit nūtius ul' ep̄l'a ñ poterit agē
ex cā talis donatiōis niſi notari⁹ tanq̄ꝫ pu
blica ꝑſona recepiſſet hāc donationē eius
nomie ul' cuiuſcūq̄ȝ ⁊c.poſſȝ tū agere ex cā
fideicōmiſſi q̄ȝ ſi nō oparet̄ ut dona° ſaltē
oparet̄ ut fideicōmiſſū ſm̄ Bar. per.l.
fideicōmiſſa in prin.ff.de lega.t.iij.et nō.ꝑ
eum in dicta.l.i.⁊.l.thais. ¶ Itē ad aliud
aduerte viȝ ꝙ donatio cā mortis nedū p⁹
mortē donātis cōcipi pōt ſȝ etiā p⁹ mortē
alteri⁹ tertie ꝑſone ut ſi donet quis poſt
mortē filij ſui ul' fratris aut alteri⁹ ut tra
dit̄ in.l.qui pretio in fi.et.l.mortis cā filij
et.l.nec fratris.ff.de dona.cā mor. ¶ Quid
autē dices ſi filiuſfamil'. donet cā mortis
de cōſenſu patris qḋ facere pōt ut dicta.l.
thays.§.i.et nō.ꝑ glo.et Cy.in.l.ſeniū.C.
qui teſta.fa.poſ. cui⁹ penitentia uel morte
patris ul' filij reuocabit̄ ul' cōfirmabitur
hec talis donatio dic plene ꝑ Cy.in dc̄a.l.
nec fratris. et ꝑ Bar.in.l.ij.ff.de dona. Si
autē filius donet cā mortis patri ſuo non
ſufficiēt in h̄ patris aſſenſus ut determiat
glo.in.l.i.§.i.v̄ſi.i.ff.de auctori.preſtan. ¶
Ulteri⁹ querit̄ an hec donatio īter viuos
ſit cōtract⁹ nomiat⁹ ul' inomiatus ⁊ glo.
cōiter dicūt ꝙ olim erat inomiat⁹ hodie
vero eſt cōtract⁹ nomiat⁹ ut nō. in.l.fi.ff.
de cōdi.ob cau.⁊.l.iuriſgētiū.§.i.ff.de pac.
et.l.ij.C.de cōdi.ob cām.et.l.pacta cōuēta
.ff.de cōtrahen.emp. Alij dicūt q̄s ſequit̄
Cy.in dicta.l.ij.ꝙ olim ⁊ hodie fuit cōtra
ctus nomiat⁹ quia ſpāle nomen habȝ nec
ſtat in noīe gn̄ali ut nō.ſuper Rᵇ.C.de re.
ꝑmu. Jaco.autē but.in dc̄a.l.ij. tenuit ꝙ
olim et hodie ſit cōtract⁹ inomiat⁹ dic ut
ibi. Item iſte cōtract⁹ donatiōis int̄ viuos
ſm̄ aliq̄s eſt bonefidei. Sed alij dicūt qḋ
eſt veri⁹ ꝙ eſt ſtricti iuris ut refert Bar.
in.l.in edibus.ff.de dona. et ſit rō quia nō
reperit̄ nomiat⁹ in.§.in bonefidei. inſti.de
acti. ¶ Nūc ſequit̄ videē de donatiōe cōiu
gali que duplex ē nam quedā eſt donatio
facta ꝓpter m̄rimoniū futurū de q̄ loquit̄
ti.C.de do.an̄ nup. quedā q̄ fit poſt matri
moniū ꝑfectū de qua loquit̄ ti.ff.et.C.de
dona.int̄ virū ⁊ vxo.facit ad p̄dicta qḋ h̄r
in.§.eſt et aliud.inſti.de dona. Que autem

ſit int̄ has donatiões differētia plene nōt
Azo in ſūma i ti. ꝑalle. ¶ Circa tñ dona
tioné que fit poſt mrioniū inter cōiuges
ſʒ nō ꝓpter ipm mrioniū ſʒ ſimplici amore
et affectiōe eoꝝ eſt illud attēdendū ꝙ re-
gularit̄ talis donatio int̄ viuos ē ipō iure
nulla ne mutuo amore ſe ſpoliēt ut. l. i. cū
multis ſi. ff. de dona. int̄ vi. ⁊ vxo. ſi tñ nō
fuerit expreſſe reuocata morte donantis cō
firmat̄ ut in. l. i. et. ij. C. de dona. int̄ virū
et vxo. cū ſi. ibi nō. que cōfirmaᵒ ita demū
effectū habet ſi res donata fuerit tradita ſi
auté ſimpl̄r ꝓmiſſa uł nudo modo donata
ut ſingularit̄ habet̄ in. l. papinian⁹. ff. de
dona. int̄ vi. ⁊ vxo. Trahit̄ autē hec donaᵒ
morte cōfirmata ad id tēpus retro quo a
principio fuit facta qḋ eſt nō. ut ſic valeat
tanꝙ donatio mera inter viuos nō autem
tanꝙ donatio cā mortis ut eſt tex. in. l. ſed
interim. §. ſi vxoré cū. §. ſe. ff. de dona. int̄ vi.
et vxo. et nō. ꝑ Cy. in. l. a marito. et. l. dona
tiones. C. de dona. int̄ vi. ⁊ vxo. ideoqʒ ut
hec donatio morte cōfirmet̄ expedit ſi le-
gitimā ſūmaʒ florenoꝝ qngētoꝝ excedat
ꝙ fuerit inſinuata alias nō cōfirmat̄ ut ē
tex. in dicta. l. donatiões. qḋ nō ꝓ ſtatutis
q̄ aliqñ ꝓhibent donatiões. ī. minoré ſūmā
fieri. ¶ Ad vnū tñ adūtendū ꝙ licʒ dicta
rerū donatio ſit ꝓhibita inter cōiuges pi
gnoris tñ remiſſio eſt cōceſſa tam gñalit̄
q̄ʒ ſpāliter in aliquo cōtractu ut in. l. etiaʒ.
et. l. iubem⁹. C. ad vell̄. et ideo cōſuerū eſt
qñ vir aliquā ſuā rem vēdit que ei⁹ vxori
eſt pro dote obligata ꝙ ipa renūciet iuri
pignoris ⁊ ipotece qḋ in ipa re habet que
renūciatio ita demū ſibi nocet ſi alia ſunt
bona ad reſtitutioné ipi⁹ dotis ſufficiētia
alias autē ſecus ut nō. ꝑ Dy. ⁊ Bar. in. l.
meuia. in. §. fūdus. ff. ſo. mat̄. et ꝑ Jaco. de
are. ⁊ Ray. in dicta. l. iubem⁹. et plen⁹ per
Jaco. de bel. in aucᵗ. ut imobi. an. nup. do. §.
. i. coll̄. v.

¶ **Pure mere** Hec qdem donatio ut
dictuʒ eſt pōt fieri pure ⁊ in diem ac ſub
cōditione ſicut ceteri cōtractus ac ſub mō
ut. l. donatio in ꝑn. C. de dona. et. C. de dō.
que ſub mō. l. i. cū ſi. ibi nō.

¶ **Solenniter** Hic eſt ad uertenduʒ
ꝙ licʒ in alijs regularit̄ cōtractib⁹ alia ſo
lénitas extrinſeca nō requirat̄ ſʒ ſufficiat
partiū int̄uenire conſenſū ut. l. cōſenſu. ff.
de ac. ⁊ obli. tñ in hͦ ꝯtractu donatiōis int̄
viuos ad oēm ſuſpicioné ⁊ fraudē euitan
dam ſeu remouendā ut dicit ⁊ ꝓbat tex.
in dicta. l. data. C. de dona. Que dī ſolen-
nitas requirit̄ que inſinuatio appellat̄ et
eo ſic dicta quia ꝑtes patefaciūt ⁊ apriūt
iudici talem ſe velle facē ⁊ conſtere donati
onem que inſinuatio nō indifferent̄ requi
ritur in omni donatiōe ſʒ in ea tm̄ que flo
renoꝝ qngentoꝝ ſūmaʒ excedit ut. l. i. do-
nationib⁹. et. l. ſancim⁹. C. de dona. ¶ Vi
deamus ḡ ꝑ hui⁹ pleniori doctrina qd ſit
iſinuatio corā iudice in ſcriptis donatiōis.
et Rndet̄ ꝙ iſinuatio eſt quidā actus ſien
dus declarator⁹ ⁊ denūciator⁹ in qua iu
dicis ordinarij aſſenſus petit̄ et requirit̄
ut ꝓbatur in. l. donatio. in fi. et. l. in donati
onib⁹. ⁊. l. in hac. C. de dona. nec ꝓpterea ē
ipi⁹ iudicis neceſſariū decretuʒ ſʒ ſimplex
cōſenſus ſufficit ſm̄ Bar. ut plene nō. per
eum de hac mā iſinuatiōis in. l. modeſtin⁹
. ff. de dona. ar. i. l. oiuʒ. C. de teſta. ſʒ Guil.
de cu. teneat cōtrariuʒ i. l. illō. C. de ſa. ſanc.
eccle. vnde conſulte faciet notari⁹ ſi in fine
inſtrumēti apponat talem clauſulā quib⁹
oibus dict⁹ dn̄s iudex auctoritatē ſuā int̄
poſuit ⁊ decretū nec credas ꝙ ſit nēcē pres
eſſe de iuriſdictiōe iudicis corā quo fit iſi-
nuatio uł ꝙ res q̄ donat̄ ſit ſb̄ ſua iuriſdi
ctione ſed ſufficit quicūqʒ iudex ſit dū tñ
habeat iuriſdictioné ordinariā ut i. l. data.
in fi. et. l. in hac. C. de dona. ¶ Quid autē
ſi deficiat hec iſinuatio an in totū vitiatur
ipa donatio dic ꝙ nō ſʒ ſolū pro ea pte q̄
legitimā ſūmaʒ excedit ut in dc̄a. l. ſācim⁹
. §. i. ꝙ regularit̄ vtile ꝑ iutile nō debet vi-
tiari ubi alterū ab altero ē ſepabile ut ple
ne nō. ꝑ Dy. in. c. vtile ꝑ iutile. de re. iuri.
li. vi. et per Bar. in. l. grece. in. §. illud. ff. de
fideiuſſo. Eſt ḡ regula ꝙ quelibet donaᵒ
inter viuos excedēs ſūmaʒ qngentoꝝ au-
reoꝝ debet iſinuari que regl̄a fallit i plu
rib⁹ caſib⁹. Primo in donatiōe facta ꝓ re
demptiōe captiuoꝝ. 2ᵒ. i donatiōe facta de
reb⁹ mobilib⁹ ꝑ magiſtrū militū quē ho
die capitaneū appellam⁹ alicui de ſua ſoci-
etate. 3ᵒ. in illa donatiōe que facta eſt ꝓ re
paratiōe domus excuſſe ut hr̄ ꝑ tex. in. l. ſi
quis ꝓ redēptiōe. C. de dona. ⁊ ibi nō. per
glo. 4ᵒ. in donatiōe iperiali ꝑ eū alteri fc̄a
ut. l. ſancim⁹. in prin. C. de dona. 5ᵒ. in dona
tione ipi impatori ab alio facta ut in auc̄.
itē in priuati. ibi poſita. 6ᵒ in donatiōe ꝓpt̄
nuptias q̄ntū ad mulieré licʒ quo ad virū
ubi eſt pactū de lucrādo egeat iſinuatiōe
ut tradit̄ i auc̄. eo decurſu eſt. C. de dona.
añ nup. et nō. in. l. minorib⁹. C. eodem ti.

Septio fallit in donatiõe cã mortis q̃ tali
iſinuatiõe nõ idiget ut.l.fi.C.de dona.cau.
mor. et ꝑ h̃ patꝫ alia differẽtia int̃ vtrãqꝫ
donationẽ.8 fallit in donatiõe que fit ex cã
remuneratiõis circa quã ſic plenꝰ diſtin‑
gue ut nõ.ꝑ Bar.i.l.acquiliꝰ regulꝰ.ff.de
dona. Aut iſta donatio remuneratĩa fit ex
cã de p̃terito et tũc nõ eget iſinuatiõe ut i
dicta.l.acquiliꝰ. Aut fit ex cã de futuro ⁊
idẽ ut in.l.fi.in pn.C. de iure do. Aut fit
ſimpl'r et tũc eget iſinuatiõe ut in dcã.l.
in donationibꝰ.cũ ſi. ſʒ licꝫ ut dixi donatio
cã mortis ꝓpria non eget iſinuatiõe illa tñ
donatio int̃ viuos que morte confirmat̃
eget inſinuatiõe ut eſt donatio int̃ virũ et
vxorẽ ⁊ ſi. niſi cõfirmaret̃ expſſe in teſtã
ꝑ ipm donantẽ ꝙ tũc aſſumeret vires po‑
tius legati q̃ donatiõis et ſic nõ eſſꝫ nccĩa
iſinuatio ut dicta.l.donatiõis.C. de dona.
int̃ vi.⁊ vxo. ¶ Pro declaratiõe autẽ pre
miſſoꝝ querit̃ de qõe cotidiana cõtingẽte
de facto ecce ꝙ aliqs fecit plurẽs donatiões
que ſimł coaceruate excedũt ſũmaꝫ legiti
mã et ſepate ſũt.ĩ. ſũmaꝫ legitimã querit̃
an ſit nccĩa inſinuatio. Circa qd̃ diſtingue
aut iſte donatiões numero plures fc̃e ſunt
eiuſdẽ ꝑſone ⁊ ab eadẽ ꝑſona tpibus diũ
ſis aut eodẽ tpe ſimł. Si diuerſis tpibus
facte ſũt de ipis tanq̃ de ſepatis ⁊ diſtin‑
ctis diſponit̃ ideoqꝫ ſi ſingule ſunt.ĩ.legi‑
timã ſũmaꝫ nõ egent iſinuatiõe alias ſecꝰ
ut.l.ſancimꝰ.§.ſi quis autẽ ꝑ diuerſa tpa.
.C.de dona. Si vero facte ſũt eodẽ tpe ⁊ tũc
aut eſt donatio q̃ recipit iterationẽ ⁊ mul
tiplicationẽ ꝑ tpa ut donatio ãnua.aut eſt
pluriũ rerũ ſimpl'r ſine alia iteratione uł
multiplicatiõe. Primo caſu ſbdiſtiguit̃ ꝙ
donatio eſt ꝑſonał que extiguit̃ cũ ꝑſona
uł morte donãtis uł donatarij ⁊ tũc de ea
diſponit̃ tanq̃ de pluribus donationibus
ſimpl'r ſepatis. Aut eſt realꝭ que trãſit ad
heredes ⁊ tũc reputabit̃ eſſe vnica tñ do‑
natio pro oĩ tpe et ſic fiet ipoꝝ coacerua°
ut appareat an legitimã ſũmaꝫ excedat an
nõ ut hec oĩa habent̃ in dicta.l.ſancimus
.§.ſi quis autẽ talẽ. ¶ 2°. caſu pricipali qñ
fit donatio pluriũ rerũ puta domus vinee
et prati nec recipit iterationẽ tunc ſi facta
fuerit ſimł clarũ eſt oĩuꝫ rerũ fieri coacer
uationẽ alias ſecꝰ ut in iuribꝰ allidictis. ¶
Sed dubitat̃ h̃ caſu ſi donãs dicit in tali
donatiõe ꝙ tot ſit donatiões quot ſũt res
prout quotidie dicunt notarij in hm̃odi
donationibꝰ an talis ꝓteſtatio ipedit coad
uationẽ ⁊ vr̃ ꝙ ſic ar.l.ſi pluribꝰ.et.l.ſcire

debemꝰ.ff.de v.obli.nam licitũ eſt cuicũqꝫ
ſuꝑ re ſua legẽ impõnẽ.l.legem.C.de pac.
cũ ſi. In cõtrariũ determinat Cy.in dicto.§.ſi
quis autẽ talẽ.et Bar.in dcã.l.modeſtinꝰ
.ff.de dona. Et eſt rõ ꝙ talis ꝓteſta° ⁊ lex
vr̃ adiecta in fraudẽ ⁊ iõ nihil hꝫ ipedire
nec nocẽ ar.in dicto.§.ſi quis autẽ.⁊.l.quẽ
admodũ.C.de agri.⁊ cenſi. facit.l.data.C.
de dona.et.l.ſenatꝰ.§.fi.ff.eo. ¶ Quid aũt
de donatione que fit ob cãm an in ea ſit ne
ceſſaria iſinua° diſtinguit Bar.in dicta.l.
acquiliꝰ.aut fit ex cã de p̃terito uł de futu
ro ⁊ tũc nõ eget iſinuatiõe ut dcã.l.acquiꝰ
et.l.fi.in prin.C.de iur.do.adde que.ſ.dixi
¶ Deinde ꝙ p̃dicta locũ habent in dona
tione expreſſa querit̃ quid in tacita puta
qñ ſoluit̃ ſciẽt idebitũ uł cũ dos ꝑ extra
neũ datur aĩo donãdi ubi ſm̃ Bar. diſtin
gue ut ꝑ eũ nõ.l.i.ff.de dona. aut ſoluitur
indebitũ vtroqꝫ mõ ciuilit̃ ⁊ nãliter ⁊ ſci‑
enter ab vtraqꝫ pte ⁊ tũc eſt nccĩa iſinua°
ꝙ in h̃ attẽdit̃ cã tacita ab vtraqꝫ pte que
tñ operat̃ q̃ntũ expreſſa ut.l.cũ quid.ff.ſi
cer.pe.et ar.ad h̃ in.l.ſi donaturꝰ.C.de cõ
hen.emp. et.l.imaginaria.ff.de re.iur.facit
.l.fi. in prin.ꝑ locum a ſpãli.C.de iure do.
Aut idebitũ ſoluit̃ et cã putatĩa ignorã‑
ter ab vtraqꝫ pte uel ex pte recipiẽtis tñ
et tũc nõ erit ꝓprie donatio ideoqꝫ nõ eget
iſinuatiõe ⁊ ſic debet itelligi opĩo glo. et
Jaco. de are. de qua hr̃ in.l.i.ff.de dona. et
.l.donari. de re.iur. ¶ In dote autẽ aliter
eſt dicendũ nam aut dos cedit lucro ipius
mulieri et tũc nõ eget iſinuatiõe aut eius
lucro nõ cedit ꝙ is qui dedit eſt pactꝰ in
oẽm caſũ ſibi reſtitui ⁊ tũc eſt nccĩa iſinu‑
atio ut in.l.fi.C. de iure do. quibꝰ adde q̃
nõ.in auc.eo decurſu.C.de dona.añ nup.
Rurſũ querit̃ qd in donatiõe facta ꝑ con
feſſionẽ ptis in iudicio ſponte factã verbi
grã dũ indebite peterẽ centũ in iudicio a
ſẽpronio ipe ſciẽter cõfeſſus eſt ſe debẽ an
talis tacita donatio egeat inſinuatiõe doc.
dicũt ꝙ nõ quos ſequit̃ Bar.in.l.quidã
in iure.ff.de dona. et h̃ opatur iudicis pre
ſẽtia que p̃ſẽtia ⁊ cõſenſus opat̃ q̃ndã iſi
nuationẽ in qua ut dictũ eſt ſufficit ipius
iudicis ſola pñtia ⁊ cõſenſus nõ autẽ req‑
ritur decretũ licet ſit iproprĩa in caſu iſto
iſinua° ꝙ iudex nõ iformat̃ nec inſtruit̃
an ptes velint donare et ſic ignorat qd ꝑ
eos agatur cuiꝰ cõtrariũ fit in ꝓpria ⁊ mera
iſinuatiõe. ¶ Quid aũt dices in remiſſiõe
iuriũ uł pacto de nõ petẽdo liberalit̃ fc̃o
an erit donatio ⁊ ſic egeat iſinuatiõe dic ꝙ

ſic etiā ſi factū ſit ex̄ iudiciū ex cā lucratiua ut in.l.ſi donatiōis.C.de dona. et determiat glo.in.l.fi.C.ad macedo. ꝑ q̄ facit.l.qdaʒ in iure.in prin.ff.de dona. et qd̕ nō.ꝑ bar. in.l.ſi qs delegauerit.ff.de noua. ¶ Poſt ꝑdicta adhuc queritur an hec inſinua° fieri debeat tp̄e donatiōis an ſufficit ꝙ etiā p⁹ donationē interueniat et vr̄ ꝙ ſit nec̄e fieri iſinuationē tp̄e donatiōis ar.in.l.obligari.§.tutoꝝ.ff.de auc.tu. et qd̕ nō.in.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſū.ff.de acqren.here.et i.c.i.ex̄.de re.eccle.nō ali.li.vi. In contrariū determinat Bar.in dicta.l.modeſtin⁹.ff.de dō.ꝑ ter.in.l.fi.§.ꝑe.C.de dona.añ nup. quod multū nō. ¶ Ulterio circa ꝑmiſſa queritur quid ſi facta eſt donatio ſine iſinuatiōe et ꝑtes renūciauerūt expreſſe oibus legib⁹ q̄ de iſinuatiōe loquūtur an ꝑ h̄ ꝯfirmabitur donatio uł̕ ifirmabitur cōiter oēs doc. dicūt ꝙ talis renūciatio nil opatur ut refert Cy. in.l.ſi qs ꝑ rēdēptiōe.C.de dona.et ſit rō ꝙ legi ꝓhibitiue alic⁹ cōtract⁹ uł̕ diſpoſitionis ſine certa mediāte ſolēnitate ñ pōt renūciari a ꝑtib⁹ ut patʒ in teſtō i.l.nemo pōt.ff.de lega.i.et in alienatiōe rerū eccl̕ie ciuitatis uł̕ pupilli.l.quidā decedēs.ff. de admiſ.tu.et.l.i.C.ne fideiuſ.do.dentur.⁊ ibi nō. Nā hec ſolēnitas iſinuatiōis eſt īuenta etiā in alioꝝ q̄ ipoꝝ contrahentiū fauore ut in dicta.l.dara.C.de dona.de q̄ renūciatiōe et aliis plene traditur ꝑ glo. in auc°. ut ſine ꝓhibi.ma.credi.§.ꝙ vero.coll̕.vij. et ibi ꝑ Jaco.de bel.voluerūt q̄ iura ꝓuidē ne qs oſfēdē poſſit prio^m ſuū incōſulto iudice ꝑ viā idiſcrete dōtiōis. Nā ut inqt Tulli⁹ i libro de officiis. multi ꝑſonia effuderūt incōſulte largiēdo vñ iudex aditus ſuper donatiōe non debet ut faciūt ignorātes ex arrupto ⁊ ꝑcipitanter aſſētire donationi ſed debet iueſtigare et querē ab ipo donāte q̄ cā mouetur ad donandū ⁊ reprehendē ipm ſi cā nō ſit ſufficiens et eundē admonē ꝙ lex inqt ꝙ donare ē ꝑdere.l.filiuſſa.in prin.ff. de dona. et ꝙ meli⁹ ē aliis reſeruare q̄ i ſe ꝑdere ut ſcribitur in epiſtola Bernardi ad Raynaldū. Ex talib⁹ eni donationib⁹ plerūqʒ mala ꝓducūtur. Nā ut inqt idē Tullius ſequūtur largitiōes rapine ⁊ cū egre ceperint alienis bonis man⁹ iferre cogūtur et maioꝛa ſūt odia eoꝝ i quib⁹ adimerūt q̄ fauores eoꝝ quib⁹ dederūt ⁊c. ¶ Sed qd dicā de donatiōe ꝑntis libelli quē filio meo ⁊ in cōſequētiaʒ toti notarioꝝ collegio facio quā quidē donationē ſūmaʒ floренoꝝ qngentoꝝ excedē nō dubito an requiratur in ea inſinuatio et vtiqʒ dico ꝙ nō quia hec eſt quedā donatio legał̕ ſcie q̄ nō recipit extimationē ut.l.i.§.i.v.fi.ff.de vari.⁊ ex̄ordi.cogni.ꝑdicta aūt loquūtur in rebus que extiatiōnē recipiūt. Exultent itaqʒ tali donatiōe iuuenes cupidi hui⁹ doctrine nam āmodo facili⁹ ad eā ꝑuenient i triēnio q̄ facē cōſueuerāt in decēnio et rogo ut donātis defendāt honorē a morſib⁹ detrahentiū qui eni detrahit fratri ſuo homicida eſt ut vi.q.i.in.c.ſūmaʒ.licʒ ut inqt Gregori⁹ deus aliqñ ꝑmittit malos i bonorū detractionē ⁊ obiurgationē ꝓrūpere ut ſi qua culpa ab oꝛe laudantiuʒ in corde naſcitur ab oꝛe vituperantiū ſuffocetur ut in dīa q.in.c.ſūt plurimi. nec credat quis ꝙ effugē ꝑ h̄ itendā prudētioꝝ correctionē aut ſuppletionē ł̕ emēdationē ꝙ his oib⁹ me humiliter ſubmitto eū oīuʒ habē memoriam ac penit⁹ in nullo peccare potius ſit diuinitatis q̄ humanitatis ut in.l.ij.§.tanta.C.de ve.iur̄ enucli.

¶ Irreuocabiliter

Aduerte hic ꝙ donatio inter viuos regulariter ñ pōt reuocari ut in.§.ꝑficiūtur inſti. de dona.et i.l.vice.⁊.l.ſi donatis.C.de dō. Fallit in certis caſib⁹ qui habentur ⁊ nō.i.l.fi.C.de reuo.dona quoꝝ ꝑm⁹ ē ſi donatarius atroces iiurias itulit in ipm donantem. 2⁹ eſt ſi in eū man⁹ ipias iferat vulnerando uł̕ ꝑcutiēdo. 3⁹ eſt ſi in eius ſbaʒ iacturā inferat. 4⁹ eſt ſi piculū ſibi attulerit ꝑditionis vite. 5⁹ ſi is cui facta eſt donatio pacta et ꝯditiōes appoſitas nō ſeruauerit. 6⁹ dr̄ ibi ꝑ glo. ſi donās effect⁹ fuerit adeo pauꝑ ꝙ ſe alere nō poſſit ⁊ donatari⁹ cum poſſit ipm alere recuſauit quos caſus enumerat etiā tex.in.c.fi.de dona. 7⁹ ⁊ nō.ca⁹ eſt quo donatio reuocatur viʒ ſi tp̄e donationis ipe donās nullos habebat liberos et poſt factā donationē liberos ſuſcepit ut eſt tex. in.l.ſi vnq̄.C. de reuo.dona. ¶ Quid autē dicem⁹ de eo qd̕ fit cotidie i inſtris donationū i quib⁹ donās renūciat ne poſſit ſuā donationē reuocare ꝓpter ingratitudinis uł̕ ſuꝑuenientiuʒ liberoꝝ ⁊ ꝑdictoꝝ caſuū an hec renūcia° excludat eū a ptāte reuocādi in aliq̄ ſuꝑuenienti cāu de ꝑdictis dic breuiter ꝙ ſic ſm oēs ꝑdictos doc.ut determinat Bal.in.l.i.C.de inoffi.do.ar.in.l.q iur̄.ff.de teſta.mili. et ſil̕r Cy.ibi ⁊ etiam Bar.in.l.ticia ſeyo.§.impatoꝛ.ff.de le.ij.cū eni caſus ꝑmiſſi excipiantur a regł̕a fauore ipi⁹ donantis ideo ſuo fauori pōt renūciare

ꝑ regulā gñalē dictē.l.ſi qs in cōſcribēdo. de pac. fallit in caſu exiſtentiū liberoꝝ ut .j. dicet̄. et que de reuocatiōe dc̄a ſūt etiā de renūciatiōe ꝓcedūt quātū ad ipm donantem quo autē ad ꝑiudiciū alteri generādū ex donatiōe ꝓcedūt que ſtatim ſbijciunt̄. Jdeo quero an filius donanti ante uł poſt donationē natus poſſit donationē factā ꝑ patrē alteri ꝑſone reuocare dic breuit̄ ꝙ ſi fuerit ioſſiciosa poterit reuocari ⁊ iſrigi dicet̄ autē ioſſiciosa ſi ꝑ eam filius ꝑuat̄ ſua legitia ut hr̄ in.l.⁊ ſi totas.C.de ioffi. dona. ¶ Sed hic iſurgit dubiū an eo cāu reuocet̄ in totū uł ſolū uſq ad legitiam ſup quo ſūt varie opi.doc. ut refert Cy.in .l.i.C.de inoffi.do. et etiam Bar.in.l.ticia ſeyo.§.ipatoꝛ.ff. de le.ij. quoꝝ oīū recitaº ꝓlixa eſſet ⁊ ego ſepe pollicit9 ſum ꝙ in p̄nti opuſculo cōcluſiōib9 potius ꝙ̄ ſermonibus vti intēdo. Quidā ḡ voluerūt dicē ꝙ in totū fit reuocaº per.l.ticia.§.imꝑatoꝛ ꝑ ealle.et.l.ſi vnq̄.C.de reuo.do. Alij dicūt ꝙ vſq ad legitimā tm̄ ꝑ.l.ſi totas.C. de inoffi.do.et.l.ſi liqueat.eo.ti. et in auc. vñ ſi parēs.C.de inoffi.teſta. Alij vero diſtinguūt aut donatio ē facta filio aᷓ extraneo p̄ caſu reuocat̄ uſq ad legitimā tm̄. Jn 2º. ſbdiſtinguit̄ aut fuit ioſſiciosa re ⁊ cōſilio et reuocat̄ in totū ut in dicto.§.imꝑatoꝛ. aut fuit ioſſiciosa re tm̄ ⁊ tūc uſq ad legitimā ut in dicta.l.ſi totas cum ſi. Alij ut Dy. diſtiguūt aut donatio precesſit natiuitatē filioꝝ aut ſecuta eſt p̄ caſu aᷓ donaº fuit facta alteri filio ⁊ tūc reuocat̄ uſq ad legitimā ut in dicta.l.ſi totas.cū ſi.aut extraneo uł liberto ⁊ reuocat̄ in totū ut ī dc̄a .l.ſi vnq̄. 2º. caſu qn̄ fuit facta poſt natiuitatē filioꝝ tūc ſbdiſtiguit̄ aᷓ ſit ioſſiciosa re ⁊ cōſilio uł re tm̄ ut ſup̄ dictū eſt Alij autem dicūt cōſiderandū eſſe an ſint facte plures donatiōes an vna tātū p̄ caſu reuocatur poſterioꝛ 2º. caſu aut eſt facta in aliū filiū aut in extraneū ſ3 Bar oīu3 vltim9 dic̄ alit̄ in dc̄o.§.imꝑatoꝛ. diſtinguēdo ſic.aut querit̄ de reuocatiōe que fit ex ꝑſumpta volūtate donātis cōiecturata ꝑ.l.ꝓpt̄ ſupuenientiā liberoꝝ de q̄ loquit̄ d.l.ſi vnq̄. cū ſi.aut querit̄ de reuocatiōe que fit cōtra voluntatē donanti de qua loquit̄ ti.C.de inoffi.dona.p̄ caſu aut donatio fuit collata in extraneū uł libertū ⁊ tūc ꝓpter ſupuenientes liberos reuocat̄ in totū ut in dicta.l.ſi vnq̄.etiā ſi fuerit bñficio dc̄e.l.renūciatū ut.j.dicet̄ aut fuit collata in alterū filiu3 et tunc reuocat̄ uſq ad legitimā tm̄ ut in dicta.l.ſi totas. cū ſi. ¶ 2º. caſu principali cū querit̄ de reuocatiōe q̄ fit ꝑ ti.de ioffi. do.tc̄ ſbdiſtiguit̄ aut donatio fuit collata ī aliquē filiū ⁊ reuocabit̄ uſq ad legitimā tm̄ q̄uis mō fuerit ioſſiciosa ut in dc̄a.l.ſi totas.et.l.ſi liqueat. aut fuit collata in extraneū et tūc aut ipi filio qui vult reuocare fuit aliūde aliqd relictū ⁊ tūc nō r̄uocat̄ in totum ſed ſolum agit ad ſupplementū legitie ut.l.oī modo.C. de inoffi. teſta. et nō.in.l.i ⁊.l.fi.C.de ioffi.do.aut nihil fuit eidē relictū ⁊ tūc aut donaº fuit ioſſiciosa re ⁊ cōſilio ⁊ reuocat̄ ī totū ar.l.ſi libert9.§.pe.ff.de iure pa. aut fuit ioſſiciosa re tm̄ et tūc reuocat̄ uſq ad legitimā tm̄ ſic ītel ligat̄.l.i.ij.⁊.iij.⁊.l.cū donatio.C.de reuo. do.⁊ h̄ mō ſoluant̄ ⁊ ad cōcoꝛdiā reducūt̄ opi.p̄dicte. ¶ Sed nūqd ē necē in p̄dictis caſib9 ꝓponē querelā ioſſiciose donatiōis breuit̄ dic ſm Bar.ꝙ ſi fit reuocaº ꝓpter ſupuenietes liberos tūc illa fit ipo iur̄ legis ꝑtāte ꝑ dicta3.l.ſi vnq̄. adeo ꝙ res donata pōt condici ⁊ vēdicari ut ibi nō.et in dicta.l.i.C.de inoffi.do. Jn alia autē reuocatione que fieret tanq̄ officiosa opus eēt querela quā querelā ꝓponē necē eſt.j.qnquēniū ad exᵐ inofficioſi teſti ut eſt tex. ī .l.fi.C. de inoffi.do. ¶ Pat3 ḡ ex p̄miſſis ꝙ renūciatiōes que fiūt cotidie in inſtr̄is donationū nō nocēt filiis etiā ſi fuerint iuramēto vallate ſm Bar.ꝙ q̄tienſcūq contract9 infirmat̄ fauoꝛe alteri9 iuramentū cōtrahentiū nil operat̄ in alteri9 diſpendiū ut in.c.quāuis.ex.de iuri.iuri.ſ3 ſolū opat̄ quo ad damnū ⁊ ꝑiudiciū ipi9 donātis et renūciātis in oībus caſib9 ſup̄ enumeratiſ ꝑ etq̄ in caſu ſupuenientiū liberoꝝ de q̄ loquit̄ dicta.l.ſi vnq̄.in quo caſu dicit ſe cōſuluiſſe ſimł cū Cy. ⁊ dño recupato ꝙ nō obſtāte iuramēto poterit hec donatio ꝑ ipm met donantē reuocari tanq̄ ioſſiciosa ꝑ ti. de inoffi.dona. Et eſt rō ſm eos ꝙ in tali donatiōe ierat iſta tacita cōditio ſi liberos nō habuerit que cōiecturat̄ per.l.ex p̄ſūpta ipi9 donanti volūtate ut in dicta.l. ſi vnq̄.ſic aƚ in ſtī.l. cōiecturat̄ ex tacita mēte defūcti hāc cōditionē nō exiſtentiū liberoꝝ ieſſe in ſbſtitutiōe ut in.l.cū virū et.l.papinian9.C.de fidei9.⁊.l.cū auus.ff. de cōdi.⁊ demō.que quidē cōditio ita ieſt in ipo iuramēto ſic in donatiōe ḡ deficta cōditiōe deficit iuramentū ar.l.fi.C. de nū.pecu.et.ff.ad municipał.l.fi.in p̄n.et.l. fi.ff.qui ſa.da.co.et coꝝ que dicunt̄ de eo qui iurauit nō cōuenir̄ cōtra arbitmentū

ut in.c.quintauall'.de iuri.iuri.p Inno.et in
.l.ſi libert⁹.ff.de ope.liber.⁊ in.§.arbitroꝝ
.ff.pro ſocio.qḋ mu'tū nō. et cū hac deter
minatiōe intellige que.ſ.dicta ſunt de re
nūtiatione. ¶ Sed circa h̄ quero pone ꝙ
filij nati ſūt et ſic locus eſt reuocatiōi ut
dictū eſt qui tñ ſtatim mortui ſunt nūqd
confirmabit̄ donatio ⁊ in h̄ Mar.de fano
arguit pro ⁊ cōn̄ ⁊ p̄mo vr̄ cōfirmari p.l.
poſtum⁹.in p̄n.ff. de iniuſ.rup.⁊ irri.teſta.
et.l.femie.in fi.C.de ſecū.nup.et p regl'aꝫ
ceſſante cā ceſſat effect⁹ ut in.c.cū ceſſante.
ex.de appella. In oppoſitū facit ꝙ ſic̄ actio
ul' obligatio ſemel extincta nō reſuſcitat̄
ut in.l. qui res.§.aream.ff. de ſolu. ita nec
donatio.l.meui⁹.§.duobus.ff. de lega.ij. p
quo vr̄ tex.in.l.iiij.C.qñ dies le.ce.⁊ in.l.
heredib⁹.in prin.ff.ad trebell'.et.ff.de ope.
liber.l.qui libertin⁹.§.cōmiſſ.⁊ hanc parte͂
ſequit̄ Bar.nec obſtat dicta.l.poſtumus
quia loquit̄ in caſu quo ſpāliter ē ꝓuiſū
p equitate͂ pretoriā que ꝓuiſio ſic nō repe
ritur facta in iſto caſu. ¶ Sed an iſta reuo
catio poterit fieri in vita ipi⁹ p̄ris p filiū
p dictā.l.ſi unq̄.vr̄ ꝙ ſic quaſi defecta con
ditione ut ſepi⁹ tactū eſt breuit' ſic eſt di
cendū aut pater vult ipam r̄uocare tanq̄
defecta cōditiōe et pōt ut.ſ.dictū eſt. aut
filius vult infringe͂ eam tanq̄ ioffidioſam
et tūc nō pōt viuente patre ſ̄m ꝙ det'mi
nat Cy. in dicta.l.i.C.de inoffi.do. Et ſic
rō quia quis nō debet eſſe ſollicitus de he
reditate viuētis ut in.l.qui ſupſtitis.ff.de
acgren. here. Item quia hec querela ſapit
naturā querele inofficioſi teſti que ſolum
p̄p̄ſt morte͂ intentat̄ ut.l.fi.C. de ioffi.do.
ergo ̄c.et ꝓ hoc facit etiā.l.i.§.ſi impuberi
.ff.de colla.bo. ¶ Quid ſi pater p viā ven
ditiōis bona ſua diſſipauit ⁊ alienauit nū
quid filius poterit eam reuocare ſicut de
donatiōe.ſ. dictū eſt.aduerte iſta ē qḋ nō.
quā format Cy.in dicta.l.i.de inoffi.do. in
qua ſic breuit' dic.aut vēditio fuit fraudu
lenta ⁊ ſimulata et ꝓ minori p̄tio facta
et tūc pro ea p̄te ꝓ qua eſt vltra legitimū
p̄ciū vr̄ eſſe quedā donatio et reuocabit̄
ut.ff.de dona.inter vi. ⁊ vxo.l.ſi ſponſus.§.
circa.aut nō eſt ſimulata ⁊ tunc aut eſt de
ceptio vltra dimidiā iuſti p̄cij ⁊ tunc re
uocat̄ de iure cōi ut i.l.ij.C.de reſcin.ven.
aut nō cōtinet deceptione͂ in p̄tio añdicto
et tunc ſ̄m quoſdā ſi pater habuit animū
fraudādi filios licet emptor nō participa
uerit fraudi reuocabit̄ p.l.non uſq̄.ff.ſi a
paren.quis fue.manu. Alij dicūt ꝙ de ne
ceſſitate requirit̄ ut reuocatio admittat̄
ꝙ emptor fraude͂ participet ar.l.qui autē
.§.ſiſ'r.⁊.§.hoc edictū.ff.que in frau.cre. et
.l.vltiā.eo.ti. Ad.l.nō uſq̄.rñdet̄ ꝙ illa lo
quit̄ in liberto nō aute͂ in ingenuo et hāc
parte͂ ſequit̄ Cy. ¶ Sꝫ pone ꝙ fili⁹ fuit
a patre heres iſtitut⁹ ⁊ agnouit hēditate͂
an poterit nihilomin⁹ reuocare donatione͂
tanq̄ inofficioſā dicit Bar. ꝙ ſic agendo
ad ſupplementū legitime ar.in.l.i.⁊ ij.C.ſi
quid in frau.pa.et.l.cum a matre.C.de rei
ven.et.l.ſcim⁹.§.in cōputatiōe. in glo.mag̃
.C.de iure deli.cū ſi. ¶ Viſo de reuoca͂
donatiōis int̄ viuos videam⁹ quib⁹ mōiſ
reuocat̄ donatio cā morti ⁊ quide͂ multis
modis int̄ quos cōnumerat̄ qñ is cui col
lata eſt donatio p̄morit̄ ante donatione͂ ut
.l.ſi filio.et.l.fi.⁊.l.ſi morti cauſa.in fi.ff.de
dona.cau.mor.et aliis etiaꝫ modis qui nō.
p glo.in.l.ij.C.de iure do. Item penitētia
etiam ſola ipſius donanti fit reuocatio ut.l.
qui mortis. et.l.ſenatus.§.mortis cauſa.ff.
de dona.cau.mor. ¶ Quid ergo ſi aliquis
donauit fundū alicui cauſa mortis deinde
in teſtamento eunde͂ fundū alteri legauit
quis eoꝝ p̄fert̄ dic ꝙ legatari⁹ ꝗ poſtea
alteri legādo videt̄ penitē p̄orís donati
onis facte ut ꝓbatur in.l.cū pater.§.mater
de lega.ij.⁊ ibi p glo.nec mirū quia hec do
natio ſapit naturā legati.l.marcellus.i fi.
et.l.ſi debitor.in fi.ff. de dona.cau.mor. vñ
ſicut in legatis vltiā derogāt p̄orib⁹ ſic
et hic.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legati.de le.ij. ¶
Sed vltra querit̄ quot teſtes requirant̄
in donatiōe cauſa mortis dic ꝙ quinq̄ ſic̄
in codicillis ut.l.fi.C.de dona.cau.mor. ¶
Quid ſi donatio nō fuerit reuocata cū re
uocari a donāte potuiſſet ex aliqua legitiā
cauſa an heres eius poterit eam reuocare
dic ꝙ nō p tex.in.l.fi.C.de reuo.do.et nō.
p Cy.in.l.i.C.eo.ti. An aute͂ poſſit ſubſti
tui in vtraq̄ donatione dixi.ſ. ꝙ ſic ut in
.l.quotiens.C.de dona.que ſub mō. et.l.i.
et ibi per Cy.C.de dona.cau.mort. et.l.ſi
cui mortis.in prin.ff.eo.dum tamen ſi fiat
donatio extra teſtamentū adſit p̄ſentia
ſubſtituti ul' alterius eius nomie recipien
tis ubi xo fieret in teſtō tūc nō eſſet nc̄ia
ſubſtituti p̄ſentia ut nō.per Cy.in dicta
.l.i.C.de dona.cā mort.

¶ Donum vnam

Fuit ergo donatio rei p̄ticularis que ꝓcul
dubio valet quia omnis res cuius ſit cō
merciū ul' que vendi poteſt poteſt donari

ut.l.in edibus.§.fi.ff.de dona. ¶ Quid ſi fuerit gñalis ⁊ vniuerſal' donatio oīum bonoꝝ an valebit dic ꝙ ſi eſt facta oīum bonoꝝ preſentiū tantū tunc valet ſi autē facta fuerit tam preſentiū ꝗ̄ futuroꝝ. put ſepius fieri vidi in monteferrato et pedemonte. tunc nō valet quia ꝑ eam libera teſtandi facultas auferť ut determiat Bar. in.l.ſtipulatio hoc modo.ff.de ṽbo.obli.et Cy.in.l.fi.C.de pac.ideo conſiliū eſt ut in hac gñali donatione ipē donatoꝛ ſibi reſeruet aliqua bona in quibus poſſit teſtari ⁊ vide circa hec que ſcripſi.ſ.i ti.de ſocietate et eius foꝛma libelli.

¶ Quare cū predi

cta. ¶ Hec eſt concluſio libelli ad quam ſemper aduertendū eſt.

¶ Ad dimittendū

ul' relaxandū. ¶ Ad hanc autē traditiōꝫ et relaxationē merito cōpellēdus eſt quia donans hodie neceſſario teneť tradē et ſic donationē ꝑficere ut in.§.ꝑficiunť.inſti.de dona.et in.l.ſi quis. ar.§.i.C.de dona.et.l.ꝑfecta.eo ti. ¶ Quid autē ſi facta traditiōe res donata fuerit euicta an poterit agi de euictione contra donantem videť ꝙ nō ꝑ .l.ad res donatas.ff.de edil'.edic. Adūte ꝙ glo diſputat hanc qōem in.l.ariſto.§.fi.ff. de dona. ubi per Bar. et in.l.ij.C.de euic. et ibi per Cy.vnde diſtingue ſic.aut donaº incepit a precedenti promiſſiōe ⁊ obligatione et tunc donatoꝛ indiſtincte tenetur de euictione ſiue cepit a ſtipulatiōe ſiue a pacto nudo ut in dicta.l. ſi quis argentū.§.i. et ſic loquūtur glo.predicte ⁊ hoc caſu ſecuta euictione agetur prima actione hoc ē ul' ex ſtipulatione ul' ex cōditione ex lege quaſi res ipā nō fuerit tradita ut nō. per glo.in.l.i.C.de iure do. et probatur ꝑ tex. in.l.qui cōcubinam.§.ſi heres.ff.de lega.iij. facit.l.iul'.§.i.de verbo.obli.et.l.qui decem in.§.i.ff.de ſolu. licet aliud ſit in re vēdita euictione ſecuta quo caſu nō agitur prima actione ſed alia noua actione ut habeť in .l.iij.C.de euic. Et eſt ratio differētie quia cōtractus venditiōis eſt ꝑfectus traditiōe ſecuta cū ad hoc ſolum vēditoꝛ ex natura cōtractus ſit obligatus ut in.l.ex empto. i pn.⁊.l.i.in pn.et.l.emptorē.ff.de ac.emp. ſꝫ in donatiōe donans ē obligatꝰ dare ⁊ ſic rem accipientis facere ideo ⁊c. Aut donaº cepit a ſola traditione nō precedente aliq̄ cōuentiōe ul' obligatione ⁊ tūc aut donās promiſit de euictione et tunc indubitāter agitur de euictione ut determinat glo. in .l.ij.C.de euic.ſiue fuerit pacto nudo ſiue per ſtipulationē facta promiſſio ſm glo. licet Petrus dicat contrariū quando fit pacto nudo ut refert ibi Cy. et male ſm Bar. qui ſequiť glo. Aut nō promiſit de euictione ⁊ tunc aut donatarius vult agē de euictiōe rōne cuiꝰdā ꝑticularis intēſſe extra rem puta ad ſūptus quos fecit in re aut ad ipm totum intereſſe tam ipius rei ꝗ̄ extra rem. Primo caſu ſbdiſtiguiť.aut donans fuit in dolo et agi pōt contra eum aut nō fuit in dolo ⁊ tūc agi nō poterit ut probatur in dicta.l. ariſto.§.fi. In 2º. caſu non pōt agi per dictam.l. ad res donatas. Alij autem voluerūt aliter dicere et male ut refert Cy. in dicta.l.ij. ¶ Ultio q̄riť an pater poſſit filio donare inter viuos ad quod breuiter ſic rñdetur ꝙ aut filius eſt emancipatꝰ et tunc valet donatio ac ſi fc̄a eſſet cuiꝗ̄ extraneo ut.l. donationes.C.de reuo.do. et l.cū res.et.l.ſi quis.C.de dona. poſſet tamen ipugnari a fratre ſuo ſi apparet inofficioſa ut ſupra dictū eſt.aut filius eſt in poteſtate et tunc olim nō valebat ſꝫ tamen morte patris cōfirmabať ſicut illa que facta eſt vxori ut eſt tex.in.l.donatiōeſ in.§.pater.ff.de dona. et nō.ꝑ glo. in.l.ſiue emancipati.C.de dona. hodie autem valet ſm aliquos tu dic ꝙ etiam hodie nō valet ſed morte confirmať ut plene diſputat ⁊ determiat glo.in.l.ij.C.de inoffi.do.et ibi per Cy.et firmať per glo.et Jaco.de bel. in autº.de immen.dona. in prin. ¶ Quid ſi pater in actu ⁊ tēpoꝛe quo filium emancipat ſibi aliqua bona donat an valet hec donatio dic ꝙ ſic ut.l.fi.C.de emancipa.li. pater ergo ꝙ pater nō pōt irreuocabilitē inter viuos filio ſuo donare aň eius emancipationem et tēpoꝛe emancipatiōis ſic cōfirmanť predicta etiam per tex. in.l.facultates.C.de his qui nño lib'.li.x. ⁊.l.mater .C.de inoffi.do.cū ſi.et nō.per glo. in auť. vnde ſi parens.C.de inoffi.teſta.

¶ Foꝛma libelli ſuper petitione reſtitutiōis in integrū.

Coꝛā uobis Dño B. vicario ⁊c. dicit narrat ſignificat ⁊ ꝓponit Symō de ferrariis agēdo et agere volendo contra ⁊ aduerſus Jaco.

de ſancto gregorio ⁊ aliam quācūq; ꝑſonā
pro eo ſeu eius nomīe in iudicio ɔparentē
ꝙ cum ipſe Symon eſſet annoꝝ xx. uł circa
et minor. ānis xxv. incōſulte ⁊ īdeliberate
nullius iudicis uel curatoris auctoritate
accedente vendidit ⁊ tradidit pretio flore
noꝝ centū ſupſcripto Jaco. domū vnam
paternam poſitam in papia in contrata
vbi dicitur realcha cui coheret ⁊c. Quam
quidē venditionē ⁊ traditionē ipſe ſymon
tunc iurauit ratam habere et tenē ⁊ illam
nō infringere nec ānullare aliqua rōne uel
cauſa quācūq; rei veritate inſpecta ipſa domꝰ
tēpore dicte vēditiōis ⁊ ante ⁊ poſt fuerit
ac hodie ſit pretij valoris et extimationis
florenoꝝ cc.l. et vltra ꝓpter quod conſtat
manifeſte ipſm ſymonē occaſione dicte vē
ditionis fuiſſe ⁊ eſſe enormitꝰ leſum ⁊ dā
nificatū et circūuentū vltra dimidiā iuſti
pretij. Dicit inſuper ⁊ ꝓponit idē ſymon
ꝙ poſt exceſſum ſue etatis xxv. an. dum ꝑ
cōmune papie miſſus eſſet venetias in le
gatione ſeu ambaſſiaria et in ea moraꝫ tra
xiſſet longo tēpore ecce ꝙ Philippinꝰ de
volbertis vēdidit et alienauit dicto Jaco.
ꝑtic. x. vinee ipſius ſymonis poſite ⁊ iacen
tis in tritorio claſtegij cui coheret ⁊c. quaſ
dictus Jacobus pretendit ſe durāte dcā
abſentia dicti ſymonis legitime pſcripſiſſe
quāuis idem ſymon tamē ex ipſis aſſertis
venditione ⁊ pſcriptiōe enormiter leſus ⁊
dānificatus dixerit et proteſtatꝰ fuerit ac
de preſenti dicit ꝓponit ⁊ ꝓteſtatꝰ ſe enor
miter fore ⁊ eſſe leſum ⁊ dānificatū et ob
hoc merito aduerſus ipſam vēditionem et
pſcriptionē in quātuꝫ ſint alique uł aliꝙ
exiſtentie quod tamen negatur fore et eſſe
in integrū reſtituendū ⁊ reſtitui debere et
reponi in illius ſtatu et gradu in quibus
ipſe ſymon fuerat ⁊ erat ante eius abſētiaꝫ
et tēpore ſue abſentie ⁊ dicte venditionis
et pſcriptionis ſecute prout iura diſponūt
Quocirca ſepe dictus ſymon petit ⁊ req
rit a vobis dño vicario ſādicto quatenꝰ
ex officio veſtro et omni alio mō iure via
et forma quibus meliꝰ fieri pōt ꝓnūcietis
et declaretis omēs ⁊ ſingulas ſupſcriptas
venditiōes alienatiōes ⁊ pſcriptiōes fuiſſe
et eſſe nullas nulliuſq; valoris et momēti
et in quātuꝫ alique eſſe appareāt ꝓnūcietis
et declaretis ꝑ veſtram ſniam diffinitiuaꝫ
pdictum ſymonem fuiſſe ⁊ eſſe eaꝝ occaſi
one enormiter leſum ⁊ ob hoc fuiſſe ⁊ eſſe
in integrū aduerſus ipſas ⁊ quālibet earū
in integrum reſtituendū ⁊ reſtitui debere
eundem ſymonem actualiter ⁊ realiter ad
uerſus ipſas alienationes preſcriptiones et
quālibet eaꝝ in integrū reſtituatis et ad
ſtatum priſtinū reducatis et reponatis cū
oībus ſuis iuribꝰ actionibꝰ ⁊ defēſionibꝰ
inducendo ⁊ reponendo ipſm in corpalem
tenutā ⁊ poſſeſſionē dictaꝝ domꝰ ⁊ vinee
et amplius cōdemnetis dictū Jaco. ad di
mittendū et relaxandū libere et expedite
ſupſcripto ſymoni ſupſcriptā domū et vi
neam ſimul cū fructibꝰ ꝑ eum ab hodie re
tro habitis ⁊ pceptis ac etiam in futuruꝫ
ꝑcipiendis necnō ⁊ in expenſis ꝑ dictū ſy.
factis ⁊ fiendis. Et predicta petit ⁊c. ſaluo
iure ⁊c. nō aſtringens ſe ⁊c.

Quam uobis

Sciendū eſt pro euidentia ꝙ in
integrū reſtitutio fundatꝰ ſup equitate. l.
.i. ff. de mino. et datur ſolum in ſbſidiū de
ficiēte alio remedio cōi ⁊ ordinario ut. l. in
cauſe. ⸿ i. ff. de mino. idēq; requiritꝰ in ea le
gitima cauſe cognitio ut in. l. ōēs. ff. de in
inte. reſti. l. i cauſe. ⸿ cā cognita. ff. de mino.
et libellus debet offerri ſicut in alijs cōibꝰ
actiōibus ut in. l. ꝙ ſi minor. ff. de mino. in
fi. et in. c. fi. ex. de offi. iudi. et nō. per glo. et
doc. ſuper ¶ in. l. i. ff. de intro. acti. ⁊ ꝑ Ja.
butꝰ. in. l. iiij. C. de poſiti. et ꝑ Bar. in. l. iiij.
⸿ hoc autem. ff. de dam. infe. et ꝑ glo. in. l.
.ij. ⸿ dies. ff. quis or. in bo. poſ. ſer. Et conce
ditur hec reſtitutio ex varijs cauſis ut. j.
notabitꝰ pōt autē quilibet iudex habens
iuriſdictionē nō aūt arbiter uł arbitrator
de tali reſtitutione cognoſcē ut. l. i. ⸿ fi. C.
ubi ⁊ apud quos. et ſi forſan aliquis eſſet
iudex incōpetens principaliter agendo de
ipſa reſtitutiōe attamen ſi incidenter de ea
queratꝰ poterit de illa cognoſcē ut in dcā
.l. fi. in fi. et in. c. cauſa. de in inte. reſti.

Et minor an. xxv

Scire debes ꝙ duo requiruntꝰ copulatiue
ut detur reſtitutio videlicꝫ minor etas et
leſio ut. l. nam ⁊ poſtea. ⸿ ſi minor. ff. de iur
iuran. ⁊ debet leſio ēe magna ⁊ nō modica
ut in. l. ſcio. ff. de in inte. reſti. Etatis autē
computatio fienda eſt de momēto ad mo
mentū ut. l. iij. ⸿ minorē. ff. de mino. ⁊ dieſ
vltima etatis incepta habetꝰ ꝓ cōpleta ſiē
in alijs ſpālibꝰ caſibꝰ nō. in d. ⸿ minore ⁊c.

Vendidit ⁊ tradidit.

Hic ergo petitꝰ reſtituꝰ aduerſus
venditionē ut. l. i. et. ij. C. ſi aduer. vendi.

contra ip̃m emptorē ut ibi et ſi nō eſt ſol
uendo dabitur etiam hoc remediū contra
eum ad quem res ip̃a puenit ⁊ ſic apparet
ꝙ eſt in rem ſcriptam ħ auxiliū ut habet̃
in.l.in cauſe.la i §.fi.cū.l.ſe.ff.de mino. Cō
petit etiam hoc remediū aduerſus diuiſi
onem et tñſactionē ut.C. ſi aduer.tñſac.l.
.i.⁊.l.ſe.et etiā aduerſus p̃ſcriptionē ut.l.
.i.C.ſi aduer.vſuca.⁊ etiam aduerſus rem
iudicatā ut.l.i.C.ſi aduer.rem iudi. et ge
neraliter cōpetit minori leſo aduerſus quē
cūqꝫ ɔtractū uł diſtractū quocūqꝫ nomie
cenſeat̃ ut in.l.ait pretor.in p̃n.⁊.§.i.cū ſe.
.ff.de mino.nedum ſi rem amiſerit ſꝫ etiā
ſi lucrū pdiderit ꝙ tam dāni ꝗ̃ lucri ratio
habet̃ ut.ff.de mino.l.ait pretor.in fi.et.l.
ſi ſine.§.queſitū.cū ſi.et nedum in p̄miſſis
ſuccurrit̃ ſed etiam in legatis ut.l.ſi ſine.
in prin.et.l.iij.§.ſi quid minori.ff.de mino.
ac etiam in hereditatib⁹ ut.ff.eo.l.ait p̄tor
§.non ſolum.et dicta.l. ſi ſine.§ reſtitutus
cū ſe.⁊ ſilr̃ in iudiciis.l.minor obmiſſā.eo.
ti.et dicta.l.ſi ſine.§.fi. cū.l.ſe. facit regula
que ponit̃ in.l.nō omia.ff.eo.ti. Et hec p
cedunt quādo nulla legitima ſolēnitas in
alienatione interceſſit quia p ſeip̃m vendi
dit carens tunc curatore ubi aūt habuiſſꝫ
tutorem uel curatorem tunc a ſeipo facta
venditio eſſet ip̃o iure nulla ſicqꝫ cū tut⁹
eſſet iure cōi nō habēt locum ħ remediū
reſtitutiōis.l.magis puto.in.§.ne paſſim.
.ff.de re.eo.et.l.ſi curatorē habens.C.de in
inte.reſti.mino.cū ſi. Si autem habuiſſet
curatorē ⁊ eius auctoritate alienatio facta
eſſet adhuc interueniente leſione reſtitutio
cōpeteret ut in.l.etiam.C.ſi tutor uł cura.
interue.et.l.ij.eo.ti.

¶ Tunc iurauit ra

tam habere. ¶ Hic eſt multū aduertēdū
ſuper effectib⁹ qui inſurgūt ex iuramēto
p̄mo itaqꝫ ſciendū eſt ꝙ iuramentū exclu
dit minorem a bñficio reſtitutiōis in inte
grum p quod infiniti minores remanēt con
ſūpti ut plene traditur in auc. ſacramēta
puberū.C. ſi aduer.ven. Cui⁹ ratio ē ſm
glo.quia hoc iuramentū facit eum maiorē
vnde qua rōne maior vendens non poſſit
petē ſe reſtitui ſic nec iſte minor qui talit̃
iurauit ubi ergo interueniret tal' in aliena
tione deceptio in pretio ꝓpter quā maior
iuuaret̃ ut eſt exēplū in.l.ij.C. de reſcin.
ven.uł ſi dolus aut metus dediſſet cauſā
cōtractui tūc etiam minor interpoſito iura
mento iuuat̃ ſm aliquos ut plene nō.per

glo.⁊ doc.in dc̃a.l.ij.⁊ ego ſcripſi in forma
libelli in quo agitur cōtra uēditorem ⁊c.
ubi plene uide. Itē procedit dicta regula
que ē ꝙ iuramētū habet firmare contra
ctū ⁊ minori auferre in integrum reſtituti
onis beneficiū in quocūqꝫ alio ɔtractu uł
diſtractu ſeu quaſi tam donatiōis ꝗ̃ loca
tionis ɔpromiſſi ⁊ ſi.ut plene nō.per glo.
in ti.de pace iura.fir.§.itē ſacra.⁊ p doc.in
dc̃a auc.ſacra. Operat̃ etiā hoc iuramen
tū alios effectus nā p̄uat debitorē ne poſ
ſit allegare cōtractū iniurum eſſe ſimulatū
uel feneraticiū niſi p̄us ab ep̃o fuerit ab
ſolutus ut in.c.debitores de iur.iur. Pri
uat etiam mulierem ne poſſit fundū ſuū
dotalem ab ēptore reuocare ſi ei⁹ alienati
oni cōſenſerit ut in.c.cū cōtingat. de iure
iurā.⁊ in.c.licet mulieres de iur.iur.li.vi.
niſi forte quod eſt mēti tenēdū ip̃a mulier
p̄us iuraſſꝫ ſe nūqꝫ cōſentire alienatiōi uł
nūqꝫ alienaturā ꝙ tūc ſequēs iuramētū
nullius eſſet effectus ⁊ audiretur mulier
repetēs ſuū fundū iſto ſecūdo iuramēto
nō obſtante ut det̃.hoſti.⁊ Jo.an.in dc̃o
.c.licz.quod nō.ſemp p̄uat etiā ħ iuramētū
mulierē q̃ iurauit ſe n̄ habiturā regreſſū
ad bona p̃rna dicēs ſe dote ſua fore ɔtētā
ut i.c.q̃uis.de pac.li.vi.et nō.p doc.i l.pa
ctū ꝙ dotale.C.de colla.licet regularit̃ pa
ctū de futura ſucceſſione nō teneat ut i.l.
fi.C.de pac.⁊.l.ſtipu° ħ mō.ff.de v̄.ob. et
ibi plene p bar. ¶ Et quīa huiuſmodi iu
ramēta ſolēt interponi ſup varijs ſpecieb⁹
ɔtractuū qui quōqꝫ ſunt de ſe validi quōqꝫ
iualidi ⁊ dubitat̃ quid opent̃ iuramēta
ſup eis iterpoſita ꝓ tāto ſciēdum eſt qui
ɔtract⁹ ſūt iualidi uł que diſpoſitōnes ī
iualide ⁊ ecōū ubi ſic collige ſb breuitate
ꝙ aliquā ⁊ primo cōtractus uł diſpoſitio
reprobat̃ a iure ꝙ eſt cōtra bonos mores
2°. r̃probat̃ rōe publice vtilitati p̄ncipali
ter ⁊ ſecūdario rōne p̄uate 3°. ecōū repro
bat̃ rōne p̄uate vtilitati p̄ncipalit̃ ⁊ ſecū
dario rōne publice.4°. ex defectu ſolēnita
tis ꝓbato^r.5° ex defectu ſolēnitatis formalis.
6° ex defectu rei uel pſone ſeu materie
¶ Redeo ad p̄mū quā reprobat̃ ꝙ cōtra
bonos mores cui⁹ exēpla ſūt plura viz in
pacto de ſuccedēdo affirmatiue ɔcepto per
quod iducit̃ votū captādē mortis alteri⁹ ut
in.l.fi.C.de pac.⁊ i.c.ne captāde de p̄ben.
Itē in pacto p quod libera teſtādi facultas
aufert̃ de quo in.l.ſtipu° ħ modo.⁊ ibi p
bar.de v̄.ob. Itē in pacto p quod aufertur
matrimonij libtas ut i.l.titia. in p̃n.de v̄.ob.

Item in omni turpi ⁊ ĩhoneſta cõuentiõe
q̃ñ turpe eſt in obligatiõe ut hr̃ ⁊ nõ. in. l.
gñaliter. et. l. ſi plagij. ff. de v̀. ob. in quib⁹
caſib⁹ ⁊ ſil'ib⁹ iuramentũ hoc intpoſitum
eſt nulli⁹ effect⁹ ut plene tradit̃ p Dy. i
reg'la nõ eſt obligatoriũ de re. iuri. li. vi. et
hec faciunt ad q̃õnem p me publice diſpu
tatã. Ecce ꝙ teſtator filiũ ſuũ emancipatũ
preterit extraneo inſtituto ⁊ in ipo teſtõ
iurauit ipm teſtm̃ nõ reuocare deinde fac̃
aliud teſtm̃ in quo dictũ eius filiũ ſibi he
redem inſtituit querebat̃ an 2ᵐ teſtm̃ va
leret nõ obſtante iuramẽto et detminaui
diſtinguẽdo an filius cõmiſerit talẽ ingra
titudinẽ ꝓpter quã licite poterat exhẽdari
ul' preteriri ⁊ tunc 2ᵐ teſtm̃ nullũ erit ob
ſtante iuramẽto adhibito in p̃mo. Aut ñ
cõmiſerat taleʒ igratitudinẽ ⁊ tũc tenebit
2ᵐ ⁊ nõ primũ ꝗ hoc caſu iuramentũ fuit
intpoſitũ cõtͣ bonos mores qui volunt ꝙ
bona patris deferant̃ in filium ut. l. ſi. que
incipit cũ ideo. in prin. ff. de bo. dam. ⁊. l. in
ſuis. ff. de li. ⁊ poſtu. Bar. hãc q̃õneʒ ponit
in. l. ſi qs in pricipio teſtamẽti. ff. de le. iij.
et detminat 2ᵐ valẽ. ¶ Venio ad 2ᵐ ar
ticulũ qui eſt q̃ñ cõtract⁹ reprobat̃ rõne
publice vtilitatis prin' cui⁹ exẽpla multa
ſũt viʒ q̃ñ fit aliena° iuriũ regni l' ducat⁹
aut comitat⁹ et intponit̃ iuramentũ ſup
tali alienatiõe nã nulli⁹ reddit̃ effect⁹ tal'
alienatio ut hr̃ in tex. in. c. itellecto. de iure
iuran. Eſt etiaʒ exemplũ in prorogatione
iuriſdictiõis facte p clericũ in iudicẽ laicũ
ut in. c. ſi diligẽti. de fo. cõpe. ⁊ in vẽditiõe
ul' legato rerũ que edibus ſũt affixe. ff. de
cõtͣhen emp. l. ſenat⁹. et in. l. cetera. ff. de le.
.i. et in pacto ꝓrogatiõis inſtãtie ut. l. ꝓpe
randũ. §. ⁊ ſi quidem. C. de iudi. et in aliis
multis ſil'ib⁹ de quib⁹ in. l. iuriſgentiũ. §.
ſi paciſcar. ff. de pac. et. l. ij. ⁊. l. quẽadmodũ
. C. de agri. ⁊ cenſi. in quib⁹ iuramentum
intpoſitũ nihil operat̃ nec ↄfirmare habʒ
hmodi diſpoſitiões ⁊ p h ſequit̃ ſi per ſta
tutũ aliq̃d diſponat̃ fauore publice vtili
tatis prin' ꝙ tali ſtatuto nõ põt renũciari
quia ſi iuramentũ nõ operat̃ multo min⁹
ſimplex renũciatio. ¶ In 3° articulo qui
eſt ecõtra ad proximũ viʒ q̃ñ reprobatur
rõne p̃uate vtilitatꝭ prin' cõſiderandũ eſt
ꝙ aliq̃ñ cõtract⁹ ul' pactũ ſiue diſpõ rpro
bat̃ odio creditori aliq̃ñ fauore debitoris
aliq̃ñ ex defectu inteſſe ex parte acq̃rentis
aliq̃ñ ex debilitate v̀tutis ipi⁹ diſpoſitiõiſ
aliq̃ñ ꝓpter alias ſubditor diuerſas vtili
tates. Si quidẽ reprobet̃ diſpoſitio odio
creditor ex ᵐ hui⁹ in filiofa. ſumẽte pecu
niã mutuo ut. l. i. cũ ſe. ff. ad mace. et. C. ad
mace. p to. et in pacto. l. cõmiſſorie fc̃o ſup
re pignorata ut. l. i. C. de pac. pig. tũc iura
mentũ ſup his intpoſitũ operat̃ effectuʒ
cõfirmatoriũ ipi⁹ cõtract⁹ ⁊ cõuentiõis ut
in. c. ſignificãte. ex̃. de pig. ⁊ ibi p Inno. liʒ
Bar. in. l. ſi qs pro eo. ff. de fideiu. dicerit
h caſu iuramentũ ſolũ ſup his intpoſitũ
ſeruandũ nõ autẽ cõfirmari contractũ vñ
ſm eũ poterit ipetrari abſolu° a iuramẽto
p nõ. in. c. debitores. de iuri. iuri. ⁊ inde q̃ð
ſolutũ fuerit repeti poterit p ↄdictionẽ in
cã q̃ð fieri nõ poſſit ſm opi. Inno. Itẽ eſt
ad idẽ ex ᵐ in officiali emẽti ⁊ cõtͣhenti e⁹
officio durãte ut i. l. nõ liʒ. C. de cõtͣhen.
emp. et. l. ſi. C. ſi qs alteri ul' ſibi. ¶ Dixi
2°. ꝙ reprobat̃ intdum fauore debitoris
cui⁹ exẽpla ſunt in muliere intcedẽte pro
alio cui ſuccurrit̃ bñficio velleyani ut i. l.
.i. cũ ſe. ff. ⁊. C. ad vellea. p totũ. Idem in
minore leſo ex vẽditiõe rei ſue ut i p̃ñti li
bello cui datur reſtitu° ut in. l. ait p̃tor. ff.
de mino. et. C. ſi adūer. vendi. l. i. et in aliis
ſil'ib⁹ caſib⁹ in quib⁹ dicendũ eſt ꝙ iura
mentũ intpoſitũ opatur effectũ confirma
toriũ ut in. c. cũ cõtingat. ex̃. de iuri. iuri. et
in dicta auc̃. ſacra. verũ tñ ſm Bar. in dc̃a
. l. ſi quis pro eo. multũ cõſiderandũ eſt in
p̃miſſis caſib⁹ q̃ñ fauore debitor ul' odio
creditor cõtract⁹ reprobat̃ q̃lit̃ v̀ba leg̃
ul' ſtatuti ſint cõcepta. Aut eni v̀ba ꝓhi
bitiua referũtur ad pſonã diſponentẽ aut
rferũtur ad ipaʒ diſpoſitionẽ. Primo caſu
v̀bi grã ſi ſtatutũ dicat mulier uel minor
aut filiuſfa. nõ poſſit cõtͣhere ul' diſtrahẽ
ſine tali ſolẽnitate ul' abſolute diſponat ⁊
tũc iuramentũ nil opatur nec cõfirmatõʒ
inducit ꝗ regitur factũ ⁊ intpoſitũ cõtra
p̃ceptũ leg̃ ⁊ p h inducit peccatũ mortale
ut in. c. ij. de maio. ⁊ obe. g̃ nõ eſt obligato
riũ ut in dicta reg'a nõ eſt obligatoriũ. liʒ
Inno. teneat cõtͣriũ in. c. veritatis. de iure
iuran. ¶ 2°. caſu verbi grã ſi ſtatutũ dicat
cõuentio facta cũ muliere minore aut fo
renſi nõ teneat ⁊ tũc firmat̃ iuramẽto hʒ
eũ ar. dc̃i. c. cũ cõtingat. que oĩa ſũt m'rũ
nõnda ꝗ p ea poſſunt decidi multe q̃õnes
que deſcendunt ex ſtatutis. ¶ 3°. caſu q̃ñ
diſpõ reprobat̃ ex defectu inteſſe ex pte
acq̃rentis ut patʒ ex ſtipulatiõe facta alti
de qua in. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de v̀.
ob. ⁊ in. §. alteri. inſti. de inu. ſtipu. tũc iura
mentũ opat̃ ⁊ hʒ cõfirmare cõtractũ qui
fũdat̃ ſup obligatiõe nãli ut nõ. in. c. i. ex̃.

165

de pac. ¶ 4° caſu qñ reprobat̃ ex debili-
tate virtutis cuius exéplū eſt i pacto nudo
qḋ p ſe nō pducit actionē ut plene tradit̃
in.l.iuriſgentiū.§.ſ3 cū nullo.ff.de pac. tūc
etiā tale pactū firmat̃ iuraméto ⁊ efficit̃
efficax ad agendū p regulā que ē ꝙ omne
iuramentū qḋ nō vgit ad interitū ſalutis
eterne ſeruandū eſt ut in dicto.c.cū cōtin-
gat cū ſibi nō. ¶ Quito vo caſu qñ diſ
poſitio reprobat̃ pter varias ſbditoꝝ vti
litates multa referūtur exépla vi3 in alie-
natiōe facta fūdi dotal' de qua hr̃ in.l.i.cū
ſe.ff.de fū.do.quo cāu talis alienatio iura°
cōfirmat̃ nō p legē ſed p canones qui de-
ſtruūt ſtatum laycoꝝ ut ampliét ſb q̄da3
ſimulata cōſcientia ſtatum clericoꝝ ut hr̃
in dicto.c.cū cōtingat.⁊ in.c.lic3 mulieres.
de iur.iur.niſi mulier prius iuraſſet ſe nō
alienaturā quo caſu 2m iuramentū ñ tenet
ſm Jo.an.ut ibi nō. Item eſt exemplū in
tñſactiōe facta ſuper alimétis futuris que
reprobat̃ a iure.l.cū hi.ff.de tñſac.que tñ
iuraméto firmat̃ ſm eū. Ite3 eſt exéplu3
in pacto de nō ſuccedédo de quo traditur
in.l.pactū.C.de colla.⁊.l.fi.C.de pac. et.l.
pactū. qḋ etia3 iuraméto firmat̃ ut in .c.
quāuis.de pac.li.vi. Eſt etiā exm in donati
one inter virū ⁊ vxorē que etiā firmat̃ iu
ramento p regulā gñale3 ꝙ oē iuraméntū
qḋ pōt ſeruari ⁊c.ut in dicto.c.cū ɔtingat
ſm Bar.⁊ Guil.de cu.i.l.ſ3 ⁊ ſi poſſ.ſſori
§.item ſi iurauero.ff.de iur.iur. qḋ forte
nō eſt verū cū rōne publice vtilitatiſ pñci
paliter ſit phibita ḡ i ea iuramentū nihil
operatur ut.j.prie ⁊.ſ.dictū eſt. ¶ Sup
ſexto articulo qui ē qñ cōtract9 uel diſpō
reprobat̃ ex defectu ſolénitatꝭ pbatorie
ſūt exépla in teſtō nūcupatio in quo req-
rūtur vij.teſtes ul' in alio cōtractu in quo
cert9 numer9 teſtiū requirit̃ quo caſu ipa
ſolénitate deficiéte cōtractus ul' teſtm̄ nō
roborat̃ p iuramentū ꝙ hec ſolénitas ppt̄
publicā vtilitaté eſt itroducta ſicq3 reitti
nō pōt ut.l.nemo pōt.ff.de le.i.⁊.l.ius pu
blicū.ff.de pac. ¶ Circa vij.articulū qui ē
qñ reprobat̃ ɔtract9 ex defectu ſolénitatꝭ
formalis exépla patēt in ſtipulatiōe i qua
requirit̃ interrogationé precedē ⁊ rñſioné
ſequi ut.l.i.§.i.ff.de v.ob. et.C.de contrahen.
⁊ cōmit.ſtipu.l.i.⁊ aliis ſil'ib9.certe tali ſo
lénitate deficiente nō firmabit̃ ſtipula° iu
raméto tanꝗ ſtipula° ſ3 bñ firmabit̃ tāꝗ
ſimplex pactū quia effect9 iuraméti eſt ut
diſpō valeat eo mō q̄ meli9 pōt ſm Bar.
ar.l.cū pater.§ filiis matré.ff.de lega.ij.

In vltio aūt articulo qñ diſpō reprobat̃
rōne materie ul' rei patét exépla ſi fiat cō
tract9 ſup re ſacra ul' libero hoie uel ſil'ia
de quib9 loquit̃.l.inter ſtipulanté.§.ſacrā
.ff.de v.ob.⁊.l.liberi.ff.de contrahen.emp.⁊.l.
apud iulianū.§.fi.de le.i.quib9 caſib9 iura
mentū nil operat̃ tanꝗ interpoſitū ſuper
ipoſſibili de iure ut i dcō §.fi.⁊ nō.in dcō
.c.nō eſt obligatoriū.⁊ pleniſſie p Bar.in
dicta.l.ſi qs pro eo. ul' ſi vis pdicta oīa
pleni9 colligē ⁊ breui9 dic ſm Dy.ꝙ aut
cōtract9 ul' diſpō reprobat̃ a iur̃ quia tur
pis uel contra bonos mores. aut ꝙ ipoſſibil'
de iur̃ ul' nā et tūc iuramentū nihil opat̃
ut in dicto.c.non eſt obligatoriū.cū ſi.aut
reprobat̃ fauore ul' odio contrahentiū ul' diſ-
ponétis pñcipalit̃ ⁊ tūc iuramentū opat̃
aut rōne publice vtilitatꝭ principalit̃ ⁊ ni
hil opat̃ ⁊ ad hec reducūtur oīa ſupiora ex
empla. In oibus auté caſib9 in quib9 iu
ramentū operat̃ pōt ex iuſta cā peti abſo
lutio ab epō pte tñ prius citata ut ſcripſi
.ſ.circa formā iuraméti qḋ defert̃ a pte pti

¶ Et circūuentum

vltra dimidiā iuſti pretij. ¶ Hic nota ꝙ
pter talé leſioné nedū minor etate ſi qui
libet maior pōt peté cōtractū reſcindi etiā
ſine reſtitutiōe in integrū ipetrāda ut.ſ.di
ctū eſt et hr̃ in dicta.l.ij.C. de reſcin.ven.
Si tñ minor iurauerit ſuper tali cōtractu
tūc dic ut.ſ. et ꝙ hic ſupponit̃ ꝙ domus
fuit pñna etiā ſi ñ inueniſſ3 hec leſio poſſ3
minor peté ſe reſtitui qḋ eſt nō. ut hr̃ in
.l.ſi in emptiōe.de mino.

¶ In legatione ſeu

ambaſſaria. ¶ Aduerte ꝙ hec cā legatiōis
eſt ſufficiés ad pſtandū in itegrū reſtituti
oné ex clauſula gñali ſi qua mihi iuſta cā
eſſe videbit̃ de qua habet̃ in.l.i.in fi.ff.ex
qui.cau.maio. ⁊ pbat̃ in.l.ſ3 ſi p ptoré.§.
fi.et.l.qui nitūtur.§.fi.cū.l.ſe.ff.ex qui.cau.
maio.facit.ff.de legi.l.i.cū ſe.debét auté ee
huiuſmōi legati tales qui diligant̃ a mit
téte ⁊ ab eo cui mittūtur et expti in arte
ipa ut nō.p Archi.in.c.ij. ex.de re iudi.li.
vi.⁊ ſūt exépti duráte legatiōe a pſtatiōe
vectigaliū ⁊ qbuſdā aliis ut nō.in.l.ualle.
.C.de vectiga.et.l.ſi ⁊ reprobari.§.ſūt aūt
de excu.tu. ¶ Sūt pterea ⁊ alie cauſe ex
quib9 maiores etate in integrū reſtituūt̃
de quib9 tradit̃ i.l.ſuccurrit̃.⁊.l.pre.⁊ ſe.
cū ſi.ff.ex qui.cau.maio.ſiue cā ſit pbabil'
tñ ſiue pbabilis ⁊ necia ut in dicta.l. ſed

et ſi ꝑ ƥtoꝛē ꝭ.fi.⁊ in.l.nec nō in ƥn.ff.co.
ti.⁊ ꝑl'e nō.ꝑ glo.in.l.fi.ff.de in inte.reſti.
Quid autē eoꝝ an dabit' reſtitu° contra
iſtū qui fuit in legatione miſſus dic ꝙ ſic
ꝙ nō ſolū ſuccurrit' abſēti cōtra pn̄tē ſed
etiā pn̄ti coꝝ abſentē ex dicta gn̄ali cl'a ut
in.l.itē ait ƥtoꝛ in ƥn. et i fi.⁊.l.ſe.et in.l.
fi.ff.ex qui.cau.maio. que reſtitu° nō ſolū
tribuit' occaſiōe dāni paſſi ſed etiam lucri
amiſſi ut..l.⁊ ſi ſine.et.l iul'.ꝭ fi.co.ti.dum
tn̄ lucrū fuiſſꝫ querēduꝫ ſine alteri⁹ iiuria
al' nō cōpetēt reſtitu°.l.ſciendū.⁊.l.deniq̄.
et.l.nec vtilē.ff.ex qui.cau.maio.

¶ **Preſcripſiſſe** Nedū contra
alienationē ſꝫ etiā coꝝ pſcriptionē longaꝫ
ul' lōgiſſimā ſuccurrit' tā maioꝛi ꝙ̄ mioꝛi
ex iuſta cā.C.ſi aduer.vſuca.l.i.et.l.ꝙ tpe
.C.de reſti.mili.cū ibi nō.et.l.nec nō.ꝭ ex°
et.l.ab hoſtibus ꝭ.ſꝫ qd̄ ſimpl'r.ff. ex qui.
cau.ma.fac' etiā.l.i.ꝭ.i.⁊.l.itē ait ƥtoꝛ.i ƥn.
co.ti.licet hodie in minoꝛib⁹ alit' ſit diſpo
ſitū vn̄ ſm̄ Cy.in.l.fi.C.in qui.cau.in ite.
reſti.nō eſt ne.ſic diſtigue aut pſcrip° tpa/
lis cepit coꝝ pceſſoꝛē ipi⁹ minoꝛi qui pceſ
ſoꝛ erat maioꝛ aut coꝝ ipm minoꝛē. Pꝛio
caſu aut loqmur de pſcriptiōe ductionali
et illa currit coꝝ minoꝛē ⁊ cū effectu ut in
.l.emili⁹.ff.de mino. Aut querit' de pſcri/
ptione legali ⁊ tūc lꝫ ſint opi.diuſe tn̄ ſm̄
Jaco.de are.diſtigue. aut pſcrip° cui⁹ cur
ſus tēdit ad cōfirmationē cōtract⁹ habiti
cū defūcto ⁊ tc̄ currit ipo iur' ⁊ cū effectu
ut.l.ſi intra.C.de nō nu.pecu.cū ſi.aut ad
cōfirmationē nō tēdit et tūc currit ſꝫ dat'
reſtitu° ut nō.in.l.i.C.ſi aduer.vſuca.et.l.
.i.⁊.ij.C.ſi aduer.ven.pig. Fallit in pſcri/
ptiōe xxx.an.in qua ſeruat' qd̄ tradit' in.l.
fi.in fi.C.in qui.cau.in inte.reſti.nō eſt ne.
et in.l.ſicut.C.de pſcrip.xxx.an. ¶ 2° caſu
principali qn̄ pſcriptio cepit in pſona mi
noꝛis tūc ſbdiſtigue aut ē tal' pſcrip° quā
ius antiquū volebat currē ſine aliqua ſpe
reſtitutiōis in integrū ⁊ tūc etiā hodie cur
rit ſil'r cū effectu.aut eſt tal' que currebat
ſꝫ dabat' reſtitu° ⁊ tūc hodie ipo iure mi/
noꝛi nō currit ut in dicta.l.fi. Fallit in ca
ſib⁹ viꝫ in.l.ꝑperandū.ꝭ.pe.C.de iudi.ꝑꝑt'
rigoꝛē iuris cōſeruandū ut i auc°.de appel.
et int' que.tem.ꝭ.i. Aut ē tal' pſcrip° que
de iure veteri nō currebat ⁊ adhuc hodie
nō currit ut.l.ij.C. in qui.cau. in ite.reſti.
nō eſt ne. Et pmiſſa ꝓcedūt ſm̄ Inno.in
pſcriptiōe clauſa i coꝛpe iuris in ceteris aūt
pſcriptionib⁹ ex coꝛp⁹ iuris iductis uel ꝑ
.l.municipalē ul' cōſuetudinē n̄ iuuat' mioꝛ
hodie ipo iur' ſꝫ ope reſtitutiōis tn̄ ut nō.
ꝑ eū in.c.cōſtitut⁹.in fi.de reſti.in ite.vide
etiā qd̄ hr' in.l. nō eſt icognitū.C.qui.nō
ob.lon.tem.pſcrip.maioꝛi autē leſo fc̄o pu
pilli ul' abſētis etiam ſuccurrit' alia via et
alio remedio ut i.l.ut ꝑfecti⁹.C.de an.ex.

¶ **Durāte abſētia**
dicti Sy.legitīe pſcripſiſſe. ¶ Fuit ergo
in eius abſētia cōpleta pſcriptio. Quid ſꝫ
ſi añ ipaꝫ cōpleraꝫ ꝑ duos annos reuerſus
eſt domū ⁊ tacuit nec ipam intrūpit pſcri
ptionem ⁊ ſic in eius pn̄tia completa fuit
an volens in itegrū reſtitui audiēdus erit
in qua qōne varie repiunt' opi. ut pl'e re
citāt glo.Cy.⁊ doc.in dc̄a.l.qd̄ tpe. et per
Bar.in dc̄o ꝭ.ſꝫ qd̄ ſimpl'r. ¶ Cōcluſiue
autē ſciendū eſt ꝙ quidā dicūt ipm nō de
bere reſtitui ꝑpt' eius negligentiā iura eni
negligētib⁹ nō ſuccurrūt ut.l.idē pupill⁹
in fi.ff.de his que in frau.cre.et.l.nō enim
.ff.ex qui.cau.maio.⁊ vr' ꝓbari in dc̄o ꝭ.ſꝫ
qd̄ ſimpl'r. Alij autē dicūt ꝙ reſtitu° eſt
cōcedenda non ad illud totū temp⁹ quod
fluxit in eius abſētia ſꝫ ad illud ſolū quod
ſupeſt facta cōpēſatiōe tpis abſētie ⁊ pn̄tie
ut ſic temp⁹ cū tpe cōfundit' ⁊ qd̄ ſupeſt
reſtituat'. Ex^m eſt pone ꝙ ſtetit abſēs 4^or
ānis ⁊ pn̄s duob⁹ fiat reſtitu° tpis duoꝝ
annoꝝ quia reliqui iuiceꝫ ɔfūdunt'. Alij
ut Jaco.de are.quoꝝ opi.ſequitur Cy.di
ſtinguūt aut ipe Symon reuerſus ſciuit
rem ſuā pſcribi ⁊ tūc ſi negligēs fuit in ni
hilo reſtituit' ita itelligat' pma opio. aut
ignoꝛauit ⁊ tūc hꝫ locū 2^a opio. Bar.aūt
in dc̄o ꝭ.ſꝫ qd̄ ſimpl'r diſtiguit.aut loq̄t'
in pſcriptiōe actiōis ⁊ tc̄ ꝓcedit pma opi.
aut in pſcriptiōe reꝝ imobiliū ⁊ tūc ꝓce
dit 2^a opio rōnes aūt ⁊ iura gratia breui
tatis obmitto ubi vide.

¶ **Inquantum ſint**
alique. ¶ vides hic ꝙ cōditionalit' petit'
hec reſtitu° nec imerito q: ſi cōtract⁹ ⁊ ali/
enatio ſūt ipo iure nulli fruſtra peteretur
eos bn̄ficio ꝛſtitutiōis reſcindi ut nō.dicit
ter.i.l.i dubiū.C.de tu.⁊ cu.qui ſati n̄ de.
fac.l.nā ⁊ ſi ſb ɔditiōe.ꝭ.rūpēdo.ff.de inoſ.
rup.⁊ irri.teſ. Cōſtat aūt h̄ bn̄ficiū reſtitu
tionis ēē reſciſſoꝛiū ut in dc̄a.l.nec nō.ꝭ.fi.
et pe.ff.ex qui.cau.maio.⁊ i.ꝭ.rurſus.⁊ ibi
pl'e de hac mā inſti.de acti.⁊ ꝙ ſub tali cō
ditione peti poſſet hec reſtitutio ꝓbatur
in.c.cōſtitut⁹.de in inte.reſti.

¶ **Quocirca** ¶ Hic incipit cõ-
clu° libelli quã
tene menti.

¶ **Quatenus ex of**
ficio nrõ. ¶ Aduerte ꝙ ſicut illa reſti°
que tribuit̃ minoribus petit̃ officio iu-
dicis ut in.c.fi.extra de offi.iu.cum ſimi.
ẽ.alle. Ita hec reſtitutio que tribuit̃ ma
ioribus.ut ꝓbat̃ in.l.ſi quis ſit ſtipula-
tus.ff.ex qui.cau.ma. qd̃ ſeqt̃ cy.in .d.l.
qd̃ tpe.et in vtraqꝫ offert̃ libellus ut in
.d.c.fi.ꝛ ẽ.dixi.

¶ **Fuiſſe ꝛ ẽe nul**
las. ¶ Si iudex repriat alienationes fuiſ
ſe nullas dẽt ſup eaꝝ nullitate ꝓnũciãe
quo caſu ceſſare hebit diſputatio ſup in
integrũ reſtitutione danda uľ nõ.vbi au
tem repiat ẽe aliquas tũc de in integruꝫ
reſtitutione ꝓnũciabit ut ẽ.dcm̃ ẽ ꝛc.

¶ **Enormiter leſũ**
¶ Iudex debet aduertere pncipaliter
ad qualitatem leſionis an ſit magna uel
pua.ꝙ ꝑ nulla uľ modica leſione nõ cõ-
cedit̃ reſtitutio ut.l.ſi oleuꝫ.in fi ff.de do
lo.ꝛ.l.ſcio.ff.de in ite.reſti.

¶ **Eundemqꝫ ſi ac**
tualiter ꝛ realit̃. ¶ Multum notanda
ſunt iſta verba nam nõ ſufficit ꝙ iudex ꝓ
nũciet ſimpliciť ipm̃ reſtitueñ. ꝙ verba
de futuro nõ diſponũt ut.l.ſi a colono.ff
de ṽbo.ob.et nõ.ꝑ Ja.bu.in.l. cũ iudex.
C.de ſen.ꝛ interlo.õ.iudi.vñ neceſſe ẽ ꝙ
de pñti actualit̃ ꝛ realit̃ reſtituet dicen-
do ipꝫ ſi.in integꝝ reſtituim⁹ ꝛ i ſuo pori
ſtatu ꝛ gradu in quo fuerat añ dcãſ alie
nationes ꝛ pſcriptiones oĩo reponimus
ꝛ reducimus ꝛc. Eſt.n. reſtitutio ꝓorio
ſtat⁹ in integꝝ repoſitio ut.l.ꝙ ſi minor
.§. reſtitu°.ff.de mino. ¶ Sed hic ſuppo
ſito ꝙ minor uľ maior ſit reſtitued⁹ nũ-
quid e⁹ aduerſari⁹ erit etiam in ſtatu ꝓ
ſtino reducẽdus ſeu reponendus ꝛ vtiqꝫ
dicendũ ẽ ꝙ ſic.ut in.l.i.ꝛ.ij.C.ſi aduer.
tranſac.ꝛ nõ.in.d.§.reſtõ. ¶ Inde qrit̃
an data minori reſtitu° poſſit etiã fideiuſ
ſori eius ṽbi gr̃a fuit minor reſtitut⁹ ad
uerſus uẽditionẽ ꝑ qua rata tenẽda fidõ-
iuſſorẽ pſtiterat ꝛ glo.uľ tenere ꝙ hec ex
ceptio pſtite reſtitutionis tranſeat ad fi
deiuſſorem ar.i.l.exceptio.i fi.ff de excep
p.tenet drariũ dic plen⁹ ut nõ. in.l.ii.
C.de fideiuſ.mi.ꝛ.in.l.minor.xxv.an.ff.d̃
mino. Quid ẽ ſi talis exceptio nõ porri-
git̃ ad fideiuſſorẽ ſm̃ aliquos an agẽte
fideiuſſore dra ipm̃ minorẽ poterit ipſe
minor aduerſ⁹ euꝫ etiã petere reſtitutio
nẽ in integꝝ dic ꝙ ſic ut hẽt̃ in.l.i.C. de
fideiuſ.mino.ꝛ ibi per cy.et.d.l.minor.
Ultra querit̃ an ſñia lata ſup reſtõe in
integꝝ ſit diffinitiua uel interlocutoria.
ſup q̃ diſtigue. aut ſup ea fuit pncipalit̃
oblatus libellus ut hic ꝛ tũc ẽ diffinitiua
aut ſuper alio fuit pncipalit̃ oblat⁹ libel
lus ſed incidẽter fuit de reſtitutione q̃ſi
tũ ṽbi gr̃a ſi minor fuit dventus ab alio
actione reali uel pſonali ꝛ ꝑ modũ exci-
piendi ipſe minor aſſeruit ſe leſum et ꝑ
hoc petit ſe reſtitui in integꝝ ꝛ tũc ẽ it̃
locutoria ut hẽt̃ in.l.nec non.§.ex°.ff. ex
qui.cau.ma.ad qd̃ fac̃ regula.l.ꝙ iuſſit.ff
de re iudi.ꝛ qd̃ ibi nõ.ꝛ.l. intra uti e.ff.
de mino.in pñ.ꝛ nõ.in.d.c.dſtitutus.et in
.l.nam et poſtea.§.ſi minor.ff.de iureiuri.
¶ Querit̃ amplius infra quantum tẽ
pus peti debeat hec in integꝝ reſtõ d̃ ꝙ
olim peti debeat infra annum utilem ut
in.d.l.intra utile. cum ſi.hodie uero ſuffi
cit illã petere infra quadriennium conti
nuũ p⁹ pfectam minoris etatẽ uľ abſñt.
reuerſionem numerãd ifra qd̃ tẽpus dꝫ
etiam lis terminari ut hẽt̃ i.l ſup uacuã
C.de temp.in ite.reſti. ꝛ ſic tẽpus iſtõ ñ
currit minoribus nec maiorib⁹ durante
abſñtia uľ etate minori. ut in.d.l. ſup va
cuã.ꝛ nõ.in.d.§.rurſus. Sed pone ꝙ tẽ
pus h⁹ quadriẽnij ſit elapſũ an ꝑ uiã ex
cipiendi poterit minor uľ maior ſe defen
dere petẽdo ſe reſtitui uľ ꝙ ſic qm̃ regu-
lariť tradit̃ ꝙ ea que ſũt ãnua ad agen-
dũ ꝑpetua ſũt ad excipiendũ ut.l.pure i
fi.de do.except.. Incõtra° deter.cy.ꝛ alij
doc.in.d.l.ſup uacuã.rõ ẽ ꝙ fuit i ipi⁹ po
teſtate ꝑ uiã agẽdi petere ſe reſtitui ĩõqꝫ
ſibi iputet ſi nõ egit.ar.l.pap̃ .§.ſi filius.
de inoffi.teſ.ꝛ.l.queſitũ .§. i dolo.ff. d̃ pe
cu.cũ ſi.que rõ ceſſat in.d.l.pure.fac̃ etiã
ad pdc̃a regula que tradit̃ ꝙ de reſtõne
data põt excipi nõ de dãda ut hẽt̃ in.l.
nã ꝛ poſtea.§. ſi minor.ff.de iureiuri. ꝛ.d.
.§. ex°. ¶ Sed pone ꝙ minor deceſſit in
fra tẽp⁹ petẽde reſtitutionis ꝛ fluxit tẽ
pus añ aditam hẽditatẽ eius an poterit
heres petere reſtõnem diſtigue hreuit̃ h̃
mõ.aut hẽs fuit negligens ꝛ tũc denega
tur ſibi reſtitutio. aut non fuit negliens
ꝛ tũc dcedit̃ ut deter.cy.i.l.ij.C. de tẽp.

i ite.reſti. ¶ Quid autem dices ſi maior ſuccedit minori uł minor maiori uł priuilegiatus non priuilegiato an ipe ſucceſſor poterit uti proprio priuilegio uel ipſius defuncti dic plene p dy.in.c.ſi quiſ in iuſ.d̃ re.iuri. li.vi.ꝛ p glo.ꝛ Ja.bu.in.l.ea que C.de temp.in ite.reſti. ꝛ eodē mō queri ꝯſueuit ſi eccleſia ſuccedat alicui priuato an utat̃ iure priuati uł ſui ꝛ idem i fiſco ſuccedente priuato ſup eccleſia vide quod nō.i.c.i.in fi.cū ſi.ubi nō.extra de iur pa. In fiſco vide que nō.i.l.ij.C.de priuileg. fiſ.ꝛ.l.ij.C.ad.l.iul.de vi pub. ꝛ.l.nō intelli.§.cum ex cauſa.cū ſi.ff.de iur fiſ. ¶ Quid aūt dixeris ſi iudex abſoluat iſtū Ja.ꝯuētum ſup reſtōne an iterū poterit petē iſte ſi.ſe reſtitui uſ ꝙ ſic p.l.i.cum ſe C.ſi aduer.rem iudi. Incōtrariū ē veritas p tex.in.l.i.ꝛ.ij. C.ſi ſepius i ite.rſti fue.pe.poterit tñ ab hac tali ſñia appellāe ꝛ ſ uti iur ꝯi ut i.d.l.ij.ꝛ i.c ſi.d̃ i ite.rſ. Nec obſtāria ꝙ loquūt̃ qñ ſñia fuit lata ſuper alio ꝙ̄ reſtōe.ut.l.ſi ex cauſa iudicati.in pn.ff de mino.ꝛ ſi fortaſſe leſus ſit circa lapſū iſtāᵉ eē pncipał ł appellatōnis ſibi ſuccurrit bñficio reſtōis ut.l.ꝛ ſi ſine.§.fi.ꝛ.l.minor.obiſſā.ff.d̃ mio.vt tñ latiꝰ vidas potes ſic diſtiguē ſʒ bar.i.l. ꝯt pupillū.ff.de re iudi.ꝛ p cy.in.l.cū ꝛ uos minores.C.ſi aduer.rem iudi.Cum q̄rit̃ an ſñia lata ꝯtra minorē debeat dici nulla uł ab ea appellari aut i integrū reſtōn peti.ſic diſtingue aut ſñia fuit lata cōtra ipuberē aut ꝯtra puberē pmo caſu ſi ſentētia ē lata ꝯtra pupillum. uł minorem .xxv.an.nullū hñtem tutorē uel curatorē.ꝛ tūc ſñia ē ipſo iure nulla tāq̄ iudiᵐ ſit inchoatū ꝛ finitū cum pſona minꝰ legitia ut.d.l.cum ꝛ uos minōes.ꝛ.l.cōtra pupillū.ꝛ.l.acta.in fi.ff.d̃ re iude.aut eſt lata ꝯtra pupillum uel minorem habētē tutorem uł curatorem ꝛ tūc aut tutor ł curator interuenit a pncipio litis ꝛ i proceſſu cāe ꝛ tunc ualet ſñia ipſo iure ſi ope reſtitutionis pōt reſcindi ſi leſio interceſſerit ut in.d.l.cum et uos minores.ꝛc. in ſo.C.ſi aduer.rem iudi.cum ſi.aut tutor uł curator nō iteruenit a pncipio nec in cē proceſſu ꝛ tūc ſñia ē ipſo iure nulla ut i .d.l.cum ꝛ uos.in pn.ꝛ.d.l.ꝯtra pupillū ꝛ.l.acta.in fi.aut interuenit a pnᵒ ſed i cē proceſſu nō interfuit ꝛ tunc valet ſñia ipſo iure ſed ope reſtōnis reſcindi pōt .ut.l.ſi pſes.C.quō et qñ iu.aut ecōtra nō interfuit a pnᵒ litis ſed ſolum in cē proceſſu et tunc ſñia ē ipſo iure nulla idō nō ē opꝰ ꝙ ope reſtōnis reſcindat̃ ut.l.momentanee .C.qui legi.pſo.

¶ Ad dimittendū

ꝛ relaxandum. ¶ Solet in dubium reuocari an ſimul utrūq̄ poſſit peti viʒ cōtractuʒ ꝛ pſcriptionē reſcindi ꝛ poſſeſſionem rei reſtitui ꝛ dixerunt quidā ꝙ non ſed res ipſa duobus iudicijs dēt expediri ut pmo interpret̃ reſciſſio ꝯtractus ꝛ reſtauratio actionis qua obtēta poſtea intentet̃ actio reſtituta. Tu autē veriꝰ dic ſm ꝯēm opi.doc. vtrūq̄ ſimul ꝯſecutiue ꝛ ꝯditionalit̃ forma de q̄ hic poſſe proponi ut plene nō.in §. rurſus. inſti.de actio.ꝛ in.d.§.exᵒ.ꝛ per Inno.in.c cum ex litis.in glo.pe. de in inte.reſti.ſic in ſimili dr̃ de petitione hēditatis que ſimul ꝯſecutiue proponi pōt cum querela ioffitioſi teſti.ut nō.in.l.de inoffiᵒ.ff.de inoffi.teſta.

¶ Simul cū fructibus.

¶ Querit̃ an data in inte.reſtituᵉ ſint fructus rei ſicut ipſa res reſtituendi ꝛ vr̃ ꝙ ſic per.d.l.ꝙ ſi minor.§.rſtitutio ꝛ.l.nec nō.in.§.fi.ff.ex qui.cau.ma. Incōtrium fac quia habens titulū excuſandus ē a reſtitutione fructuū.vt.l.ij.C.ſi quis igno.rem mi.ſine decre.emit. ꝛ i.l.i bone fidei.de acqui.re.do ꝛ plene nō.per glo.ꝛ bar.i.l. ſed ſi lege.§. ſcire.ff. de peti.here. ꝛ.l.ſi fur.§.i.ff.de vſuca.ꝛ p dy.in.c.poſſeſſor.de re.iuris.li.vi. de quo vide que nō. d̃.in pmo libello in glo.ſup verbo fructibꝰ ¶ Ultimo ſciendū eſt ꝙ regula ſuperius tradita qua dictū eſt minoribus leſ eē ſuccurrēdū fallit in certis delcis de quibus plene nō.in.l.auxilium.§.in delictis .ff.de mino.ꝛ.C.ſi aduer.delic.l.i.ꝛ.ij. Item fallit cū leſio ē modica.vt.d.l.ſcio. ꝛ certis alijs caſibus de quibus in.d.l.i. ꝛ.d.§.in delictis.plene nō.ubi videas.

¶ Et predicta petit.

¶ Iſta cl'a cū ſequētibus extēdatur vt notatū ē i pmo libello.ꝛc.

¶ Forma libelli quo agit̃ ad fidei pſtationem ꝛ rei relaxationem.

Oráuobis dño pe.vicario.dñi pretl. papie dicit narrat ligni

ficat et ꝓponit vir generoſus ac miles ſrē
nuus dñs manfredus de beccharia de ple
be filiꝰ quōdā dñi caſtelli agēdo ⁊ agere
volendo ↄtra ⁊ aduerſus Jaco gerlam. ⁊
aliam quācūqꝫ ꝑſonam ꝓ eo ⁊ eiuſ noie
in iudicio legitime ↄparentem dicēs ꝗ̄ď
dñs manfre. ꝙ iam .x. annis decurſ ł cir
ca iueſtiuit ſupſcriptum Ja. ꝓ ſe ⁊ ſuis
heredibus ⁊ qbus dederit de domo vna
poſita in papia cui coheret ⁊c. ad dañ. et
ſoluerī. ꝓ ficto et nōie ficti omni anno in
feſto ſancti mihaelis flor. .v. boni auri et
capones duos ꝓut plenius ⁊ latius ī in
ſtrumento ipſiuſ inueſtiture ↄtineri repe
riat ad quā relatio habeat. ¶ Quam do
mum ipſe Ja. a tp̄e dc̄e inueſtiture citra
tenuit ⁊ poſſedit ⁊ dc̄m fictuꝫ ſoluit ſpa
tio duoꝝ annoꝝ ꝑmoꝝ ⁊ poſtea eundeꝫ
fictum ſoluere neglexit ⁊ recuſauit ſpatō
.v. annoꝝ ⁊ plurium Et vlteriꝰ ipſaꝫ do
mū ꝓ ſua auctoritate ſine licētia ac ſcīa di
cti dñi man. alienauit quibuſ ex cauſ ipſa
domꝰ fuit ⁊ ē apta ⁊ ↄuoluta ipſi. d. mā.
⁊ utile domīm ipſiꝰ domꝰ ↄſolidatū cum
directo. Et qm̄ ipſe Ja. ſepiꝰ ſuꝑ ſolutō
ne dc̄i ficti requiſitus ⁊ ſuꝑ relaxatione
dicte domꝰ interpellatꝰ tam ipſum fictū
ſoluere q̄ȝ ipſam domū relaxare idebite
recuſauit ⁊ recuſat. ¶ Idcirco cū predicta
vera ſint petit ⁊ requirit ipſe do. manfre.
a uobis dño uicario añdicto quatenuſ ꝑ
ueſtram ſñiam diffinitiuam ↄdemneti ⁊
ↄdemnatum iur. remedijs ↄpellatis ſu
ꝑſcriptum Ja. ad ſoluēdum ipſi. d. man.
fictum dc̄i tp̄is ꝑteriti .v. annoꝝ quo ſol
uere ceſſauit ⁊ ꝙ aſcendit ī ſumma flori.
xxv. uel circa nec ñ ad dimittē. ⁊ relaxā
dum dictam domum ipſi. d. man. ſibi ap
tam ⁊ deuolutam ut ꝑdicitur cuꝫ omni
ſuo melioramento tam ꝓpter ceſſationeꝫ
dicti ficti q̄ȝ ꝓpter alienationem añdcāꝫ
ac etiam eundem Ja. ↄdemnetis i ceteris
ſuis damnis intereſſe ⁊ expenſ ꝑteritis
⁊ futuris. Que oīa idē d. man. petit per
uos fieri ⁊ executioni mandari ⁊c. dedu
cendo in pñti iudicio ⁊c ſaluo iure addē
di ⁊c. nō ꝓpterea ſe aſtringens ⁊c.

Q Oram uobis

Ad huius libelli ⁊ eius mate
rie pleniorem intellc̄ꝫ ē ꝑſciendū ꝙ qñꝫ
res dat ad ſimplicem locationem qð eſt
cum ↄcedit ad maius tempus decennio
⁊ de hac loquit totus ti. ff. ⁊ C. locati.
⁊ inſti. loca. Qñqꝫ conceditur res aliqua
ad emphiteoſim qð eſt qñ ↄcedit ultra
tempus decennij uel i ꝑpetuum ⁊ ð hac
ꝓprie loquit. C. de iure emphi. per totū
⁊ ff. ſi ager uec. ꝑ totum. ⁊ inſti. de loca. §.
adeo. ⁊ pleniſſime per ſpecu. i ti. de loca.
Qñqꝫ res dat in feudum ⁊ de hac cōceſ
ſione loquit liber uſus feudoꝝ. Cōcedū
tur ⁊ alijs varijs modis res he ꝓut in
multis iuri. articulis deſcribit. Differt
autem ſimplex locatio ab alijſ ceſſionibꝰ
de quibus. ſ. quia ſimplex locatio nō mu
tat dñium nec poſſeſſionem ut l. nō ſolet
.ff. loca. Feudum uero ⁊ emphiteoſ ſic
quia per illam transfert dñium utile ut
.l. i. ⁊ ij. C. de iure emphi. ⁊ x. coll. ti. de
inueſti. de re. alie. facti. cum ſimi.

¶ Inueſtiuit iper

petuum. ¶ Aduerte ꝙ per hoc qð dicit
in ꝑpetuum apparet ↄtractum iſtum eē
emphiteoticuꝫ. Idem ſi dixiſſet uſqꝫ ad
xij. uel. xx. ⁊ amplius annos. nam ſm doc.
qñ fit locatio ad maius tempus decēnio.
tunc tranſit in contractum emphiteoſ.
ut ſolꝫ nōri i cle. i. de re. ec. non alie. ⁊ per
gl. ⁊ doc. in. l. codicill. § inſtituto de le. ij. ⁊
bene fac. x. coll. in ti. qualiter olim feu. po
alie. c. i § donare. Sed quid dices de qōe
illa occurrente. pone aliquis iueſtiuit ali
quē uſqꝫ ad octo annos deinde eis finitis
uſqꝫ ad alios octo. ⁊ ſic deinceps de octē
nio in octennium uſqꝫ in ꝑpetuuꝫ ł uſqꝫ
ad quiqgīta annos an erit ↄtractus em
phiteoticus ⁊ tranſiet utile dñiuꝫ in eū
Dy. in dicto § inſtituto. tenuit ꝙ non.
ſed erit ſimplex locatio. ar. l. pluribus. ff.
de vbo. obli. ꝓ qua opi. fac in ar. l. ſcimꝰ.
§ pe. ⁊ fi. C. de dona. In cōtrarium tenet
oldra. de ponte in. d. § inſtituto. dicenſ ꝙ
talis inueſtitura continet alienationeꝫ et
dominij util tranſlationem ſic ꝙ cadit ī
ꝓhibitionem ſi aliqſ ſit rē ipſaꝫ ꝓhibitꝰ
alienare a teſtatore uel a. l. ar. in auc. de ñ
alie. aut ꝑmu. § illud. coll. ij. ꝙ nō refert
an de directo ł ꝑ obliquū fiat ↄtra ipſaꝫ
ꝓhibitionem ut in. l. oratio. ff. de ſpon. ⁊
.l. cum lex. ff. de fideiꝰ. ⁊ l. nō dubiuꝫ. C.
de. ll. Ex quibus patet ꝙ clericus qui ñ
pōt ſine ſuperioriſ auctoritate in ꝑpetuū
iueſtire ut dicta clem. ij. ſi faciat inueſti
turam ſb forma ꝑdicta ꝙ non vꝫ ſine ſu
perioris licentia ⁊ auctoritate Et ꝓ hac
ſñia fac .c. i § donare. in ti. qua olim feu.
po. alie. verum tamen ſbiungit idem ol
dra. ꝙ poſſꝫ ꝑſona ſe obligare ad locādū

poſt primum terminū finitū in aliud ſi
mile tempus quia tunc nō alienaret ſed
ſe obligaret ¶ Quid autē ſi locauit ſim
pliciter uſq; ad tēpus modicū biennij vel
triennij aut annoꝝ nouem et ſic minori
tꝑe decennij. an ↄductor expenſas quas
in domo fecerit poterit repetere dic ꝙ ſic
ſi fuerint expenſe utiles vel neceſſarie ut in
.l. dñs horreoꝝ. § i. ⁊ .l. colonus. in pn. ff.
loca. cū ſi. niſi ↄtrariū actū eſſet quia in
locationibꝰ ⁊ emphiteoticis ↄtractibus
pacta oīa ſunt ſeruanda. l. ij. in pn. C. de iu
re emphi. ⁊ .l. legem. et .l. circa. C. loca. ¶
Sed an ↄductor pōt expelli de domo an̄
finitū tēpus locationis uel conductiōis
dic ꝙ nō regulariter ut in .l. edem. ⁊ .l. ſi
fundo. C. loca. ⁊ .l. ex ↄducto. in prin. ⁊ .l.
ſi uno. § plane ſi dñs. ⁊ .l. ſi in lege. § colo
nus. ff. loca. ⁊ conduc. cū ſi. ¶ Similiter
⁊ econtra ↄductori non licet diſcedere a
ↄductione an̄ finitū tēpus ut in .d. l. ſi i
lege. § ſi domus. ⁊ .l. dñs horreoꝝ. § fi. ff. lo
ca. Prima autē regula fallit in quatuor
caſibus in quibus licite pōt p locatorem
ↄductor expelli. pmus eſt ſi mercedem vel
pēſionem nō ſoluerit etiā ſi pactū de nō
expellendo interceſſerit ut in dicta .l. edē.
et .l. quero. § inter locatorem. et .l. cū dñi
ff. loca. Secūdus caſus eſt ſi emerſerit de
nouo neceſſitas locatori habitādi in ipa
domo. ut .d. l. edem. aliť vō ſi illa neceſſi
tas fuiſſet tꝑe locationis tūc nō audieť
locator. ar. l. ꝙ quis. ff. de re. iuris. et .l. ſi
quis domum. § i. in fi. ff. loca. Tertius ca
ſus eſt qñ locator habet ꝓpter ſuperuenientē
caſū et neceſſitatē domū reficere ut in .d
.l. edem. Quartus caſus ē qñ cōductor
male uerſať in ipſa domo ipſā deteriorā
do. d. l. edem. in fi. et in auč. de alie. et em
phi. § ſi uero quis. et ꝓbatur in .c. ꝓpter
ſterilitatē. in fi. ad quod facit quod hēť
in .c. i. § quicūq; de pace tene. ⁊ eius uiola
Sed pone ꝙ finitum eſt tempus locatō
nis tñ cōductor ꝑſeuerat in re ↄducta an
poterit locator ipſū expellere diſtingue.
aut eſt ꝑdium urbanū aut ruſticū. pmo
caſu pōt expelli in 2° non pōt expelli. ut
nō. in .l. item querit. § fi. ff. loca. et que ſit
rō inter ꝑdium urbanum ⁊ ruſticum. vi
de ibi que talis eſt. nam in ꝑdio ruſtico
ꝑſumiť tacita recōductio uſq; ad annū
ꝓpter patientiam ipſius locatoris. ⁊ quia
fructus niſi p annū capiūť que rō ceſſat
in urbano in quo ſingulis diebus fru
ctus habitationis recipitur. ¶ Quid ſi
aliquis domū cōduxit uſq; ad decēniū
et ſoluit pēſionem totius tꝑis in pnº lo
cationis an poterit expelli in caſibus ꝑdi
ctis ſpecialibus a dcā regula excepti dic
ꝙ nō imputet enim ſibi locator qui pen
ſionem totius tꝑis recipiendo ſe a iure
deiciendi excluſit ar. d. l. edem. et dcī §.
inter locatorem. Sed ſi locator domum
uēdiderit poterit tunc emptor cōductorē
expellere ut in .l. emptorē. C. locati. niſi i
certis caſibus quos uide. §. in glo. ſuper
ṽbo ſoluere. Sed quid dices ſi ipſa do
mus fuit caſu igne ↄbuſta ⁊ ↄſumpta ut
plerūq; accidit uel equus locatus caſu ꝑ
ditus eſt an cōductor teneať ad extima
tionem breuiter in hoc ſic diſtingue ſm
doc. aut cōductor in ſe ſuſcepit ꝑiculum
caſus fortuiti ⁊ tunc teneť ad extimatiō
nem. ut .l. ſi quis fundū. in ꝑn. al' eſt. § in
.l. ſi qs domū. ff. loca. aut nullū i ſe ſuſcepit
periculū ⁊ tunc aut culpa eiꝰ uel mora ꝓ
ceſſit caſum ⁊ tunc teneť de caſu vt in .d
.l. ſi quis fūdū. § fi. in fine. et .l. uideamꝰ.
§. pmo in fine. ⁊ .l. ſi merces. § qui co
lonū. et in .l. qui inſulā. § qui nullas. ff.
loca. Culpa autē dř ꝑcedere tribus mo
dis. pmo ſi nō fec̄ qđ diligēs hō feciſſet.
2° ſi fecit ↄtra pactū ⁊ ↄuenti. 3° ſi fuit in
mora ut hec ꝓbanť in tex. ⁊ glo. in .d. l.
uideamus. in pn. ⁊ § pe. cū ſe. Quartus
modꝰ eſt ſi ille caſus cōtingit facto ⁊ cul
pa ſuoꝝ ſeruoꝝ ſeu domeſticoꝝ ut in .d
.l. qui inſulā. § fi. cū ſi. aut nulla culpa ꝓ
ceſſit ⁊ tūc nō teneť de caſu ut in .d. l. ſi
quis fūdū. § fi. in pn. ⁊ .l. ex cōducto. § cū
quidā. ff. loca. cū ſi. Sic ecōtra nō teneť
locator ↄductori ex caſu fortuito i re lo
cata ſuꝑueniente ad aliqđ intereſſe. ut .l.
.i. ⁊ .l. in iudicio. C. loca. ⁊ .d. l. dñs horreo
rū. ff. loca. In re autē uel equo gratis co
modato. dic eodē mō diſtinguēdū vt .ŝ.
hoc tñ aduertēdū ꝙ ibi diſtinguiť ⁊ cō
ſiderať cuius gr̄a fit ↄmodatū an gratia
vtriuſq;. ſ. dantis ⁊ accipiētis an recipiētis
tm̄ vt plene tradiť in .l. in rebꝰ. in pn. et
§ fi. ⁊ .l. ſi ut certo. § interdū. ⁊ § nūc vi
dendū. ff. ↄmo. ⁊ inſti. qui. mo. re. ↄtra. ob
liga. § is cui. ⁊ que dicta ſūt ŝ. ꝓcedunt
in ſimplici locatione nā in re emphiteo
tica in qua emphiteota hēt utile dñium
caſu fortuito re ipſa ꝑempta in totū li
berať emphiteota a ficti pſtatione ⁊ nō
aliter. ut .l. i. in fi. C. de iure emphi. an au
tem emphiteota teneať dño ad intereē
credo diſtinguen̄. ut .ŝ. ¶ Sed circa pre

miſſa querit̃ quid in fundo ruſtico lōto
an excuſet̃ ↄductor a pſtatione mercedis
ſi fructus eius fundi caſu aliquo defrau-
dentur et in hoc ſic cōcluſiue diſtingue.
Aliqñ conductor ſeu colonus allegat fū
di pemptionē vel caſinoſitatē ut q̄ vi
fluminis vel terre motu conſumptus ē.
añq̃ ex eo fruct⁹ ēent collecti ⁊ tūc excu
ſat̃ ⁊ fit ſibi in totū remiſſio mercedis
ſeu penſionis ut in.l.ex ↄducto.§. ſed ſi
agr̄.ff.locati.aliqñ allegat fructuum exi-
guitatem ſeu paucitatē ⁊ tunc nulla fit
ei remiſſio mercedis q̄ in caſu conuerſo
ubi accidēt fructuū habūdā̄ n̄ augeret̃
pēſio nec merces ut ꝓbat̃ in.l.ſi uno.§.
cū quidā.ff.loca.aliqñ allegat fructuum
ſterilitatē ⁊ tūc regulariter fit remiſſio
mercedis illius anni.ut.l.licet.C. loc. et
ibi plene nō.p cy.⁊ doc.facit quod habet̃
in.l.ex ↄducto.§.ſi uis tempeſtati.ff.loca.
hoc tamen fallit in tribus caſibus.pˀmuſ
qñ ubertas ſequentiū annoꝝ eſt tanta q̄
habet ſupplere ſterilitatem p̄cedentē ut
ꝓbatur in.d.l.licet.et.l.ſi uno.in pn.ff.
loca.Secundus eſt ſi emiſit negligenter
fundū ꝓ tpe futuro colere nō curando
de recōpenſatione, ſm cy. qui ſic limitat
dcm̄.§.cum quidā.in.l.ex ↄducto.⁊ nōt̃
p cū in.l.ad ↄpārdas.C.man.i ſi.Tertiuſ
caſus ē qñ in ſe ſuſcepit caſum ſterilitati.
ar.d.l.licet a ↄtrario ſenſu.⁊ in.d.l.ſi q̄s
fundū.i pn.ff.loca. aliqñ allegat fructuū
vitioſitatē puta acerbitatē ⁊ ſi.⁊ tūc nul-
la fit remiſſio mercedis ut in.d.l.ex ↄdu
cto.§.i.x§.ſi qua tñ uitia que diminutio
nō ꝓcedit in re emphiteotica ut.§.nōt̃
Solet tñ in p̄miſſis dubitari que dic̄t̃
ſterilitas et que ubertas ſup quo ſūt ua-
rie opi.ut refert cy.in.d.l.licet.tamen cō
cluſiue tenet̃ in hoc ſtarī.eē vulgi opi.qñ
de ſterilitate dubiū verſatur. Si vero
ſup ubertate diſputatur tunc ſm aliq̄s
idē eſt dicendū Alij vero ut Jo. dicunt
q̄ fienda erit tunc ↄtributio utriuſq̄ an-
ni p̄cedentis cum ſe. Et ſi reperiat̃ ut q̄
annus ſine ſterilitate tunc ſequens ann⁹
reputabit̃ cū ubertate Credo q̄ ho ſē-
tēria ſit equior et ſecurior.dic ut ibi p cy
⁊ gl. ¶Ulterius querit̃ ꝓ pleniori doct̄
na p̄miſſoꝝ.pone aliquis ꝓmiſit dare bo-
cale unum uini ſiue ſaccos.x.frumenti ex
tali vinea ul' fundo.contigit q̄ null⁹ fru
ctus naſcit̃ in dicta uinea ul' fundo ꝓ il
lo anno querit̃ an ſit liberatus ul' ſupplē
teneat̃ in ſequenti anno ul' ex alio fundo
dare ¶Circa q̄d ſic diſtingue ſm doct.
ut refert cy.in.l.ſi quis argentum.C. de
dona.aut fundus ponit̃ ad ſolā deſigna
tionē ſeu demōſtrationē et tunc nō libe
rat̃ ſed ſupplere debet ex alio fundo uel
alio mō ut in.l.quidam teſtō.de le.i.⁊ de
ali.⁊ ci.le.l.lutius. aliqñ ponit̃ fundus
ad taxationem ⁊ limitationē ⁊ tūc ſbdi-
ſtigue aut erat in ꝓmiſſione unica pſta°
tm̄.aut plures p diuerſa tp̄a ut.x. ānus
p̄mo caſu ↄſidera aut fundus fuit taxat⁹
⁊ limitatus ſolutioni fiende pure et ſim
pliciter ⁊ ſine cōditione puta quia dixit
ꝓmitto dare.x.ex fructibus huius fun-
di ⁊ tunc ſupplebitur in anno ſequenti.
licet ad preſens nō poſſit ad ſolutionem
ↄpelli ut.l.firmio.in pn.ff. qñ d.eo le.ce.
aut fuit fundus limitatus ⁊ taxatus p
modū ↄditionis ⁊ ſic ſolutio erat fienda
ↄditionalit̃ verbi gratia quia dictum eſt
q̄ ꝓmiſit ſoluere.x. ſaccos frumēti ex eo
q̄d naſcet̃ in tali fundo. et tūc quia iſtā
relatiū q̄d.adiectū verbo futuri tp̄is fac̄
ↄditionem.ut in.l.nup ff.de le.ij.⁊.l.ſti-
chū qui me⁹ erit.ff.de le.i. Si aliquid n̄
naſcat̃ tāq̄ defecta ↄditione liberat̃ nec
tenet̃ aliunde ſupplere.ut ꝓbat̃.ff.de cō
trahē.emp.l.ſi debitor.i.§.veriſimile ⁊ d̄
vi.tri.⁊ ole.le.l.cum certus.Alio autem
caſu p̄ncipali qñ in ꝓmiſſione ſūt plueſ
pſtationes fiende puta.x.annua ul' men-
ſtrua ⁊ ſimilia ⁊ tunc ſi nihil in uno an
no naſcit̃ ſupplēdum ē in alio ut.l.lega-
tum.§.viii.ff.de an.le.⁊.d.l.cum cert⁹.ff.
de vi.tri.⁊ ole.le. Et p̄dicta etiā locum
hñt i ꝗtitatib⁹ q̄ debēt̃ nedū i ultīa vo
luntate vl' alia ſimili ꝓmiſſione. ſed et
cū debēt̃ ex ↄtractu locationis l' emphi
teoſ niſi aliter actū ⁊ ↄuentū extiterit.
ut in.d.l.ſi uno.in pn.ff.loca.⁊ nō.in.d.l
licet.C.loca.ſm doc. ¶Ulteri⁹ querit̃
pone q̄ aliquis ↄduxit fundū ad tēpus
modicū an teneat̃ ſuis ſūptib⁹ facer foſ
ſata ⁊ aggeres ad uberiorē fructuū ⁊ ag̃
utilitatē dic ut nō.et diſtinguit̃ p Bar
in.l.impēſe.ff.de ipeñ.in re.do.fac.ā ſup
hoc eſt lex vel ↄſuetudo in regione et il-
la ſeruanda eſt ar.in.l.excepto.C.loca.et
.l.dñi p̄dioꝝ.C.de agri.⁊ cēſi.li.xi. ā de
ↄſuetudine vl' ſtatuto nō apparet ⁊ tūc
aut tal' impēſa reſpicit ꝑpetuā agri uti
litatē vl' tempus longius q̄ ſit tempuſ
ſue ↄductionis ⁊ tūc nō tenet̃ ad ipſam
expeñ. ſed ꝑtinet ad locatorē ar.i.d.l.im
pen e.⁊ l.ij.§.nos generalit̃.ff.de impēñ

aut hec impenſa ſolum reſpicit unius āni utilitatē ⁊ tunc ad eam tenet᷑ ipſe colonus.d.§.nos generaliter. ⁊ in.l.i.§.de eo.ff.de aqua plu.ar.⁊c.

¶ **Per ſe et ſuos heredes.** ¶ Etiā ſi de heredibus non eſſet facta mentio tamen de natura ɔtract⁹ locationis et emphiteoſis ē ut tranſeat ad heredes ut.l.uiam ueritatis.C.loca.ꝗ ⁊c.

¶ **Omni anno in feſto ſācti mihaelis** ¶ Quid dices ſi nulla dies fuerit ſolutiōi ɗſignā ꝗ tpe erit fiēda ſolutio ex.in.l.edem.C.loca.⁊ ibi gl. refert opi.dicunt quidam ꝙ in fine āni. alij ꝙ in pñ°.alij autē ꝙ in medio.Concluſiue uero ibidem gl.dicit ꝙ in hoc obſeruanda ē conſuetudo patrie et ſi de ea nō appareat tunc fieri debet in fine anni ar.in.l.qui hoc anno.ff.de verbo.ob.quia in talibus obligationibuſ qd̄ annuū eſt ſequimur ut.l.ſemp i ſtipulationibus.ff de re.iuri. quā opi.ſequitur gof.in ſūma extra de loca.alij ut pe. diſtinguūt ɔ̄cludēdo tamen ꝙ alio nō apparente fieri debet in fine anni uide per doc.in.d.l.edem ¶ Quid ſi emphiteota uelit ſoluere totum fictū totius anni añ termini ſtatutū an dñs teneatur recipere dic ꝙ ſic.ut.l. quod i die.ff.de ſolu.et.l.cum qui.kal. §.quotiē.ff.de ver.ob.et.l.qd̄ quis.ff.ď ac.⁊ obli. ¶ Sed quid ſi ante terminū velit ſoluere partez tātū ipſius ficti an dñſ teneatur recipere uī ꝙ ſic quia eadem eſt ratio totius ad partem ut.l.que de tota .ff.de rei uen.Et ꝓ hac parte facit textuſ ſingularis in.l.pe.C.de colla. fun. patri. li.xi.tu dic ꝙ non cogitur ut.l. tutor §.lutius.ff.de uſur. et nō.in.l.quidā extiauerūt.ff.ſi c.pe.Nō ob.d.l.p.ꝙ ibi ē ſpeciale in emphiteota fiſcali ergo in ꝓuato erit oppoſitum de iure cōi.l.ius ſingulare.ff.de legi. nec etiam poſſet emphiteota inuito domino ſoluere fictū.x. annorū uel plurium ꝓ tpe futuro ut determinat ex.in.l.ij. qōne ultima.C. de iure emphi.et ſpe.in ti.de loca.ꝟ.xxxij.⁊c.

¶ **Florenos quinqꝫ et capones duos.** ¶ Patet ergo ꝙ merces ſeu ficti pſtatio fuit lītata a cōtrahētibus Quid ꝗ ſi nō fuit limitata uel inter locatorem ⁊ ɔductorem ſit diſcordia ſuper eius limitatione nūquid rector ciuitatis uel loci poterit ſe interponere et eaʒ limitare doc.dicunt ꝙ ſic ut refer ex. in.l.ne cui.C.loca.rō eſt.quia ſicut ſe int̄ponit in alijs uictualibus ꝑtinentib⁹ ad uictum hōiſ ut.l.i.§.cura carnis.ff.ď offi ꝓ.ur.ita et in iſto caſu cum appellatione uictus habitatio ɔtineat᷑.ut.ff.de ꝟ.ſiḡ .l.verbo uictus. ¶ Ulterius quer̄it᷑ ſi fuit ɔſtituta merces in pecunia quid autē ſi in alia ſpecie puta in uino uł grano an erit locatio dicit Ja.bu.in.l.ſi hi qui. C.loca.qd̄ nō. quia ɔtractus locationis requirit pſtationeʒ in pecunia tm̄. ut.l.i. §.ſi quis ſeruum.ff.depo.⁊ nō.ꝑ gl.in.d .l.ſi hi qui.ſed erit contractus innoiatuſ facio ut des quo caſu erit agēn.actione pſcriptis uerbis.ut.l.natural̄.ff.de pſcrip. ꝟb.uł erit ɔtractus emphiteoticuſ ſi ultra tempus modicū fuerit facta locatio. ut nō.ꝑ ex.in.d.l.i.⁊ ꝑ glo.in.d.§.adeo. inſti.loca.⁊ ꝑ doc.in.l.i.C.de iure ēphi. Jdeoqꝫ ſm Ja.notarij errāt i talibus locationibus qñ dicūt talis locauit talē fundū ꝓ.x.corbis frumēti uel tamen falſi nois impoſitio nō uitiat ɔtractū qu a ꝟba iproꝑant᷑ ut res potius ualeat ꝙ pereat ar.l.inſulaʒ.et ibi nō.ff.de pſcrip.ꝟ. et.l.ſi uno.in pñ.ff.loca.⁊.l.p.in fi.ff.ď cōtrahē. emp. ⁊ ſic iſto caſu erit agendum actione pſcriptis verbis nō autē actione ex loca.vñ tene menti tu ꝓcura.in formatione libelli et medio ɔcludendi ꝙ hanc qōnē ſemel uidi de facto ⁊ partē ſuccūbere rōne libelli male concepti Et ob hō fuit ꝓuiſum ꝑ uiam ſtatuti ꝙ quilibet libellus qui ɔtineat rē ⁊ cām ſufficeat. ¶ Quid ſi ſimplex locatio facta ſit vno denario dic ꝙ nō ualet . ꝙ pſumit᷑ potius vſus habitationis quedā donatio ut eſt tex.in.l ſi quis ɔduxit.ff.loca. niſi fieret ex cā neceſſaria ut.l.ſi uſufruct⁹.ff.de iur do.venditio autē magne rei taʒ uili pcio facta licet donationē ɔtineat tñ ualet niſi facta eēt inter uiꝝ et ux.ut tradit᷑ i.l. ſi quis donationis ff.de ɔtra.emp.⁊c.

¶ **Tenuit ⁊ poſſedit.** ¶ Hoc merito dī ꝙ ſi nō poſſediſſet tunc eēt diſtinguenduʒ an deſierit tenere ⁊ poſſidere culpa dñi ł caſu fortuito ⁊ tūc nō tenet᷑ de pſtatione ficti uel mercedis.ut.l.i.C.loca. cum ſi.ibi nōtis aut culpa ꝓpria ipſius ɔductoris ⁊ tunc tenebit᷑ ⁊ imputat᷑ ſibi.l.cum lege §.ſi domus.⁊.l.dñs horreoꝝ.§ fi.ff.loca.

¶ Soluere neglex. it

¶ Que negligētia in ſolutione puniat'
niſi de ſolutione pbet' ut.l.fi.C.de ſo-
lutio.nō.in.l.ij.C de iure emphi. rō eſt
quia ſo.eſt facti et facta nō pſumūt' g' ꝛc.
¶ Querit' hic quāto tpe dēt a ſolutione
ceſſare ut poſſit expelli a cōductione R' di
ſtingue aut loquimur i ſimplici colono
ꝛ tūc ſufficit ceſſaſſe p biēniū ut .l.cū dñi
.ff.locati.ſi' loqmur i ēphiteota ꝛ tc ſi' ē
ēphitcō eccle ꝛ tūc ſuffi' ceſſare bienio.
ut i auc.qui rem cōductam.C.de ſa ſan.
ec.et in.c.potuit.ꝛ.c p.et fi.de lo.ꝛ ꝯduc.
aut eſt emphiteota puate pſone et tunc
requirit' ceſſare triennio ut.l.ij.C.de iur
emphi .et nō.p gloſā i.l.quero .§. int' lo
catorē.ff.loca. ¶ Sed an negligens ſol-
uere debito tpe puet' iure ſuo ipſo iure
uel ſit puandus p ſñiam ſpe.late diſpu-
tat in dicto ti.de loca.§.xlvij. ¶ Quid
ſi fuerit negligens colonus uel emphi-
teota in ſolutione annua ſpatio.xxx.l' xl.
an.ꝛ dñs eo tpe fuerit negligēs in ipſius
ficti petitione an colon' erit tutus pſcri
ptione vr ꝙ ſic quia omne ius tā publi-
cum ꝙ puatū regulariter ꝯtollit' ſpatio
dicti tpis ut .l.ſicut.et.l.ōes.ꝛ.l.ꝯpit.C
de preſcrip.xxx.an. In cōtrarium facit.l.
m. le agit'.C.co.ti.dic latius ut nō.p gl.
ꝛ Cy.in.l.cum notiſſimi .§. fi co.ti. et in
.l.plures ſpecis.C.de fide inſtru. et ſpe.
in ti.de loca.§.xli.et.xliij. ¶ Sed quid
erit ſi colonus cum deberet ſoluere fictū
uel cenſū annuū ad monetam mediola-
neñ.ad rōnē imperialium.xij. p ſingulo
ſolido ſoluit ad monetā papieñ. ad rōnē
impialiū vi. p ſigulo ſolido ſpatio xxx.
ul'.xl.an.ꝯtinuoꝝ an erit tutus pſcriptō
ne ne poſſit ulterius ꝯpelli ad ſolutionē
monete mediolaneñ.dic breuit' ꝙ ſic p tē
tex.et glo.et Inno.in.c.olim cāu.ꝛ .c.cū
canonici. de cenſi. Sed pone ꝙ durante
ſimplici locatione dñs locator fundū lo
catū alienauit qrit' an emptor ꝯteneatur
obſeruare ipſā locationē uſq; ad tempus
ſuū an uero poſſit ꝯductorem expellere.
dic ꝙ regularit' emptor pōt ꝯductorem
expellere.ut.l.emptorē.C.loca.ꝛ ibi ple
ne p cy.ꝛ doc. Fallit ſi pactū in uēditio-
ne interceſſit de nō expellendo ut in.l.ſi
merces .§.qui fundū.ꝛ.l.qui fundū.ff.lo-
ca. Itē fallit in fiſco alienante rem p euꝫ
hītā.ut.l.fi.ff.de iure fiſ. Itē fallit i il-
lo ꝯductore ut cōit' fieri ſolet qui habet

bona locatoris obligata p ꝯductione ſer
uanda ꝙ pōt tūc fundū retinere uſq; ad
plenā ſatiſfactionē ſui intereſſe ut deter-
minat bar.in.l.i.§.qđ ait.ff.de ſupficie. ¶
Itē fallit ſi locator pēſionē totius tpis
recepit ut ſ' dictum eſt ¶ Quid autem
dices in aliis ſucceſſorib' locatoꝝ ut pu
ta in adminiſtratoribus eccleſiaꝝ l' tu-
toribus et ſi.q cotidie locant ꝛ deficiūt
poſtea quibus alij plati ſuccedunt an ſuc
ceſſor tenebit' obſeruare locationem fcā
a pdeceſſore ſuo.breuit' cy.in.d.l.empto-
rem.ſic diſtinguit aliqñ maritus locauit
fundū uxoris dotalē ꝛ finit' mrīmoniū
p mortē uiri et tunc aut maritus loca
uit bona fide nulla fraude interueniēte.
et tc tenet' uxor ꝛ eius heredes ſtare ta-
li locationi ut.l.ſi filio.§.fi.ff.ſolu.ma. et
ibi plē p bar.ꝛ nō.etiā p gl.in.l.diuortiō
.ff.ſo.ma.ꝛ pbat' i.l.i.i fi.ff.de co.ple. aliū
tutor ul' curator locauit fundū minori.
ꝛ eodē mō tenet' ſtare minor locationi.
ut hētur i.l.ſi tutele.ff.de admi.tu. Ali
quādo plat' ſeu rector l' canonic' eccl'ie
locauit cui ali' poſtea ſuccedit ꝛ idē per
oīa cēſendū eſt quod ſuperi' dictū ē i tu
tore ar. eorūdē iuriū ſm̄ cy. Sed tu i ca
nonico ꝛ plato aliter diſtingue ſm̄ In
no.i.c.fi.ext ne pla .ui.ſuas.ſi' loquimur
i generali plato locāte puta epo uel ab
bate aut in ſimplici canoico l' pochiali
eccl'ie rectore ul' ſil'i inferiore pmo caſu
ſub diſtigue ſi' ipſe plat' locauit noie ec
cleſie ſi' noie ſuo.p mo cāu ſi' locatō ceſſit
i utilitatē eccleſie ul' paꝝ dāpnū ꝛ tunc
ſucceſſor tēt' eā ſeruare ar.ex de ſolu.c.i.
ꝛ xij.q.ij.i.c.hoc ius porrectū ꝛ .c.quicū
ꝙ cū ſp.ſi' cedit i graue dampnū eccleſie ꝛ
tūc nō tenet' eā ſuare ut ex de his que
fi.a pla.i.c.cū uos.ꝛ ex de pca.c ij. Si ue
ro loqmur i canoico ul' alio iferiore tūc
ſucceſſor eius nō tenet' ſtare locatōi cuꝫ
nō potuerit locare ultra tēp' uite ſue ſi-
cut dicit' i uſufructuario ut.l.ſi quis do-
mū §.ſi hic ſubiūgi poteſt.ff.loca. Et p
h decidit' ali' articul' q ē quādo uſufru
ctuari' locauit ꝙ eius ſucceſſor ſue loca-
cationi ſtare nō tenetur ut i dicto §.hic
ſubiūgi poteſt Et pdicta nō.ꝙ quotidie
occurrūt de facto Et pcedūt hec qñ i lo
catione iteruenit debita forma ubi.aūt debi
ta forma nō iteruēiſſet ꝯtract' eēt ip̄o iur
nullus ut i.c.i.ꝛ ij.de re.ec.nō alie.que ſo
lennitas nō reqrit' i locatioibus que fi
unt .ī.nouē ānos ut i cle.i.de re.ec. non.

alie.de quib⁹ etiā nōt Inn.in .c.φ ſicut de elec.in glo.ſic patet. ¶ Aduerte φ

¶ **Alienauit** hec ſufficiens cā priuādi ē ēphiteotā a iure ſuo qñ rem alienat irrequiſito dño ut in.l.fi.in pnci.C.de iure ēphi.cū ſi.⁊ nō.in.d.c.potuit. Quid ſi facta alienatiōe peniteat ip̄z ēphiteotā ⁊ ſic infra paucos dies eandē rem redimat an excuſabit ne cadat a iure ſuo uī φ ſic p.l.ex h edicto §.fi.ff.de alie.iudi.mu.ca.fac.⁊.l.ſeqt̄.§ idem labeo de uſuca. Incōtrariū ē ueritas ſm dy.p ter.in.l. quidā in teſtō.ff.de fideicō.liber.Nō ob.d.§ fi. φ ibi per alienationē icidit in edc̄z illud purgabilit̄ hic autē ipurgabilit̄. nec ē ob.§.idē labeo.φ ibi p redemptionē deſinit qualitas furti ideoqꝫ eius effect⁹ deſinit hic autē nō deſinit qualitas culpe ipſius delinquētis alienanti. Et p dicta decisione facit optie ter.in.c.i. quid iuris ſi poſt al̄.feu.ua.idem recuperet coll̄.x. ¶ Sed an inter heredes ēphiteote poſſit res emphiteotice diuidi ſine licētia dñi quidam in practica tenēt φ ſic φ nō eſt ꝓprie alienatio ſm eos. Incōtrariū de iuris ſbtilitate pbat ter.in.l.cōi diui.i pn.ff.cōi diui.⁊ ibi nōt̄.fortificat̄ hoc ex eo φ diuiſio ē ſimil̄ uēditi. ut.l.ij.⁊ ibi nō.C.coia utriuſqꝫ iudi.ſic φ nō poterit diuiſio nec aſſignatio nulla fieri dño irrequiſito quēadmodū nec uenditio nec ꝑmutatio ut no.ſpe.in.d.ti.de loca.ꝟſic.cxxi. vbi autē dñi ꝯſenſus acceſſit tūc ualebit ⁊ tenebit̄ ēptoꝛ dare qnquageſimā ꝑcij. licet i hoc hodie alit̄ obſeruet̄ de cōſuetudine. Sed pone φ pmus ēphiteota dedit eandē rē alij in ēphiteoſiꝫ de uoluntate ipſi⁹ dñi ⁊ hic ſecūd⁹ uelit rē alienare cuius exigit̄ licētia ul̄ ꝯſenſ⁹ l̄ dñi ul̄ pmi emphiteote dic φ domini quia ille pmus emphiteota p talē alienatione ꝑdidit dñū utile ⁊ fuit tñſlatū i 2^m ⁊ ita dt̄.ſpe.i ti.d loca.ꝟ.cxxvi.⁊ ꝟ.cxxv ⁊ cy. in.d.l.fin. ¶ Sed an emphiteota poſſit donare uel locare dño irrequiſito dic ut plē nō.p cy.⁊ gl.i.d.l.fi.et p ſpe.i d.ti.ꝟ.cvij.et ꝟ.cxij.et p⁹ multa ꝯcluſiue ſꝫ cōem opi.doc.dicēn.ē φ nō.quā opi ſequitur bar.in.l.ſi domus §.fi.ff. de le.i. Incōtrariū de ter.andreas d barulo.i.l.i C d fū.patri.li.xi.nam rō ꝓhibitiua uēditionis nō hēt locū i ipſa donatione lex eni uoluit φ pus dño uēdent̄ meliorationes uel res ipſa p emphiteotā φ alij extraneo et h ſatis ꝯgruit eqtati. Sꝫ φ dicat ēphiteota p⁹ donar̄ dño φ extneo amico ipſius ēphiteote l̄ alteri eius affini h ſūme repugnat oī equitati tā utile eni eſt ēphiteote ꝑciū d uēditiōe a dño recipere φ ab alio extneo ſꝫ nō ſic itereſt ſua i donatione cū i dño forte nō ſit illa affinitas uel dilectio que erit i extneo. et h opi.uī magis eqtati ⁊ ueritati ꝯſona.

¶ **Super ſolutione**

dcī ficti reqſit⁹. ¶ Hec requiſitio nō ē d neceītate ut dic̄ ter.i.d.l.ij.C. d iure ēphi.φ dies iterpellat p hoīe.l. magnaꝫ .C.de ꝯrahē.⁊ ꝯmit.ſti. Quid ſi ēphiteota dic̄ dño φ ſibi oñdat rē p q̄ tenetur fictum ſoluere alit̄ denegat ſoluē q̄rit̄ an dño teneat̄ hoc facere. dic breuit̄ φ cū dño ſit i poſſeſſione ſua tuēd⁹ nō ē audiendus fictabilis niſi p⁹ ſoluerit ut in.c. querelā de elec. qua ſolutione facta tunc dño tenebit̄ rē oñdē.ar.c.ꝑuenit.d cēſi.⁊ ita deter.ſpe.i.d.ti.ꝟ.lxiij.cū ſe.niſi appāeat φ fcā eēt ſolutio p.xxx.an.φ tē dño excuſaret̄ ar.l.litib⁹.C.d agri.⁊ cēſi.li.xi. Quid autē in ꝯtrario caſu vꝫ ſi dño petat ab ephiteota rem p q̄ fictum ſoluit ſibi ad oculū demōſtrari an tenebit̄ dic φ ſic ut eueniēte caſu q̄ i ſolutōne ceſſaret ſcire poſſit dño a qua re ipſuꝫ expelleret ar.l.iij.§ē autē.ff.ad exhiben.⁊.l.titi⁹ heres.de actio.emp. ⁊ i.d.c.ꝑuenit.qd ſequitur ſpecu.in.d.ti. ꝟſi.lx. ¶ Sꝫ qd erit ſi ēphiteota dnegat l̄ neſcit rem demōſtrare an dño poterit dicere tu teneris mihi p toto patrimōio tuo. dic φ nō ſed haberi dbebit ꝯſideratio q̄titatis ficti ⁊ ſm eā fiet deteriatio ⁊ aſſignatio rei ut dt̄.ſpe.ubi ſ.ꝟ.lxij.⁊.lxiiij. ar.ad hoc in.l.ut ꝑ.ff.d dona.iter ui.⁊ ut .l.cū hi.§ mod⁹.ff.de trāſac.ſed qd dicem⁹ ſi ēphiteota ꝑuerſ/ in fide dnegat fictū ſoluere et rē demōſtrare an amplius ſup re ipa dño refert qōnē dñij dicēs rē ipſā nō eē locātā. ſꝫ ipſi⁹ ꝯducētā. Quid fiet hic φ nihilomin⁹ cogēdus ē ad ſolutionē ficti ne locatoꝛ ſua ꝑcipiēdi ꝑuet̄ poſſeſſione ar.dicti.c.qrelā.⁊ ita det̄.cy.i.l.ſi certis annis.C.de pac.imo etiā cōpellend⁹ ē rē reſtituē ipſi dño locatori. anqꝫ audiat̄ ſup dñio.l. ſi quis ꝯductionis.C.loca.quā rē ſi ptinacit̄ reſtituē recuſauerit nedū tāqꝫ ſpoliatoꝛ ⁊ iuaſoꝛ rī aliene ꝯpelled⁹ ē ſꝫ etiā ſi uſqꝫ ad ſnīam i hac ꝓteruia ꝑſeuerauerit ꝯdemnandus

erit in ertiatione ipi⁹ rei et ī re ipſa pariter relaxāda ut in.l.ne cui.⁊.l.ↄductores .C.loca.⁊.l.nō ab re.C.unde ui. Quid autē ſi re ipſa relaxata uelit ↄductor de rei dn̄io diſponer̄ ⁊ a ſolutione preterite mercedis ſeu ficti ſe excuſare aut qđ ſolutū ē tāq̄ indebitū repetere an ſit audiēd⁹.⁊ breuiter ꝓ ipſius q̄ōnis clariori reſpōſione ⁊ intellectu lati⁹ exordiendo materiā querendū ē incidēt.an ↄductor ↄducēdo ꝑdat dn̄ium uel poſſeſſionē talis rei.⁊ diſtinguēdū ē hic ſ̄ mō ſm cy. ī.l.qui rem ꝓpriā.C. loca.⁊ ꝑ bar.in.l. ſi rē aliquā.ff.đ acq.poſ. aliqn̄ ↄducit quis rem ſuā ꝓpriā ſed ab alijs poſſeſſā. aliqn̄ ↄduc̄ rē alienā ⁊ ab alio poſſeſſā. ꝑmo caſu ſbdiſtingue aut ↄductor ignoranter ↄduxit aut ſciēt.ſi ignorāter. ſ dubitat̄ nūquid ꝑdat poſſeſſionē.et dic̄ glo. q̄ n̄ in.d.l.ſi rē aliquā ꝑ tex.in.l.ſi me ſuacuā .ff.de acq.poſ. q: n̄ interceſſit aīm⁹ ꝑdendi poſſeſſionē quā ſe habē ignorauit cū forte poſſideret ꝑ ſuum uł colonū ſ filium ſ dubitat̄ an dn̄ium ꝑdat̄ ⁊ dicēdum ē q̄ nō ex defectu cē ut.l.ſi qs ui.§.dn̄ia. ff.đ acqui.poſ. ſ q̄ritur an ↄtractus ipſe locationiſ tenuerit ⁊ dicēdū ē q̄ nō ſicq̄ nō erit merces uł pēſio aliqua ſoluēda ī mo ſoluta tāq̄ indebita uenit repetēda ar.l.neq̄ pignus.ff.đ re.iuris.⁊.l.ſue rei. de ↄtra.emp.⁊.l nō ſolet.ff.loca.q: cū uē poſſideat ⁊ dn̄s ſit oīa repugnāt locationi.ar.l.ſi quis ante.ff.đ acqui.poſ. ¶ 2ᵒ. caſu qn̄ ſcienter ↄduxit tunc aut ↄduxit tāq̄ alienā ⁊ nō ſuā ſ tāq̄ ſuā ꝓpriā. Si ↄduxit tāq̄ alienā tunc ſm glo. et bar.n̄ ꝑdit̄ dn̄iū ar.d.§.dn̄ia.⁊ ꝑ regulā q̄ tradit̄ in.l.in.§.ſbtilius.ff.de ↄdi.ob cām an autē ꝑdat̄ poſſeſſio dic̄ glo.q̄ ſic i.d. .l.ſi rē aliquā.ar.l.q̄ meo.ff.de acquirē. poſ.quā opi.reprobat Ja.de are.ut ref̄ert cy.in.d.l.q rē ꝓpriam.⁊ bar.in.d.l.ſ rem aliquā.rō ē q̄ qn̄ dn̄ſ ⁊ nō poſſeſſor ſciēt ↄduc̄ rē a poſſeſſore ē cauſa ſufficiēs ſibi q̄rendi poſſeſſionē ut i.l.ei a q̄.đ uſuc̄ ꝗ multo forti⁹ ſibi retinēdi ſm bar.⁊ ex h̄ īfert̄ q̄ cū neutꝝ ualet neq̄ dn̄iū neq̄ poſſeſſio amittat̄ q̄ ↄtractus locationis nullus reddit̄ ſicq̄ ↄductor ad pēſionē nō tenet̄ ⁊ ſi qua pēſio ſoluta ē repetit̄ ſi uō ↄduxerit ſciēt̄ tāq̄ ſuā ꝓpriā ⁊ a ſe poſſeſſam tūc an ex hoc ꝑdat̄ dn̄iū glo. ſūt inuicem cōtrarie nā glo.l.ſi rē aliquā. tenet q̄ ꝑdat̄ dn̄iū ſed alia gl.i.d.l. qui rē ꝓpriam. tenet q̄ nō ꝑdat̄ quā ſeq̄tur

Ja.đ are.⁊ bar.per tex.ī.d.l.ei a q̄.ff.đ uſuca.⁊ ibi nō. An autē ꝑdat̄ poſſeſſio ēt opi.ſūt ↄtrarie tn̄ opi.ē dn̄s dy.pr.⁊ bar q̄ nec etiā ꝑdat̄ poſſeſſio ꝑ.d.l.ei a q̄. et plene recitat cy.in.l.ad ꝓbationē.C.loca.huic tn̄ ſiūe multū obſtare uidet̄ nā ſi ſcient̄ ↄducens uī donare ar.l.cui⁹ per errorē đ re.iuris.⁊ ſic hēt locū qđ regulariṫ tradit̄ ubicūq̄ p̄cedit ti.⁊ ſeq̄t̄ cōductio trāſfert̄ dn̄iū in locatorē ut nō. ī.l.quedā mulier.ff.de rei uē. ſed pōt ſic r̄ndeři ſm dy.⁊ bar.ut nō. in.d.l.ſi rem aliquā.et.l.ad ꝓbationē.et.l.qui rem. ⁊ pulchre ꝑ Ja.bu.inſti.de acti.§.ſed iſte. aliqn̄ intercedit uer⁹ ti.⁊ uera traditio ⁊ tūc ſine dubio transfert̄ dn̄iū et poſſeſſio ſi tradēs erat dn̄s.l.traditionibus.C.đ pac.l' ſi nō erat dn̄s trāſfert̄ cā uſucapiē di.l.clauib⁹.ff.de ↄtra.emp.qn̄q̄ intercedit fictus ti.⁊ ficta traditio ut ī caſu noſtro.⁊ tūc n̄ trāſfert̄ dn̄iū nᵉ poſſeſſio ut in.d.l.ei a quo.et.l.ad ꝓbationē. Qn̄q̄ intercedit uer⁹ titu.⁊ ficta traditio ⁊ tūc trāſfert̄ tā dn̄iū q̄ poſſᵒ.ut ī.d.l.quā mlr ff.de rei uē.et.l.q̄ meo đ acqui.poſ.⁊.§. interdū.inſti.de re.diui. Qn̄q̄ ecōtra intercedit fictus ti.⁊ uera traditio ⁊ tūc transfert̄ utrūq̄ ut in.d.l.cui⁹ ꝑ errorē ¶ 2ᵒ. caſu ꝑncipali viꝫ cū dn̄s ⁊ nō poſſeſſor cōduc̄ a poſſeſſore ⁊ tūc ſ ↄduc̄ reſpectu ꝓprietatis ⁊ tūc nō trāſfert̄ dn̄iū nec tenꝫ ↄtract⁹ locationis ut i.d.l.ſi rē aliquam. ī fi.⁊.l.q rē.ꝓpriā.C.loc.ſ ↄduc̄ rᵒ poſſeſſionis ⁊ tūc ſ ignorāter ⁊ tūc ī locatorē nō trāſfert̄ alia poſſeſſio nec tenꝫ locatio ut dicta.l.ſi rē aliquā ⁊.l.nāliter.§.nihil cō de acq.poſ.⁊ optie fac.C.co.ti l.ſi qs ante. Aut ↄduxit ſciēter ⁊ trāſfert̄ ī locatorē poſſeſſio ⁊ tenet locatō ⁊ pēſiois ſolutō ut ī dcā.l.ſi rē aliquā ī fi.ar.in.d. .l.quod meo ⁊.l.iterdū ī pri.de acq.p. ſi 3ᵒ. aūt caſu quādo nō dominus ſ poſſeſſor ↄducit a dn̄o nō poſſeſſore tūc diſtīgue codē mō quo ꝓxime ē dictū ē ar corūdē iur.6ᵐ bar.4ᵒ. caſu quādo nō domi⁹ neq̄ poſſeſſor ↄduc̄ a dn̄o ⁊ poſſeſſore tūc nō eſt aliq̄ diſputatō cuꝫ nihil ſit qđ a ↄductōe trāſferat̄ ut.l.n̄ ſolꝫ.ff. loca. Ex his aūt q̄ dicta ſūt ↄſueuit decidi tal' q̄ō.ecce q̄ quidā mileſ caſtrū ſuum ꝓpū ignorāter recepit a quodā ep̄o in feudū l' ī ēphiteoſim ꝑpetuā poſtq̄ ī ꝓceſſu tpis hic miles tale caſtrū uēdidit ſeu alienauit irrequiſito ep̄o Quo audito uult ep̄s uēdicare ipſuꝫ caſtrum

tā̄ƺ ad ipſū deuolutū ꝑ.l.fi.C. de iure emphi.⁊ in.c.i.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ fre.que ſituƺ fuit ɔſtante ꝓ uero ꝙ ipſū caſtruƺ fuiſſet ꝓꝓrium ipſius militis ⁊ ab eo poſ ſeſſuƺ.an epo poſſet illud uēdicare ⁊ de t̄ miat bar.de fc̄o ſup̱ h̄ ɔſultus ꝙ nō q̄a hic interuenit fictus titulꝰ ⁊ ficta tradi tio ideo nō trāſfert̄ dn̄iuƺ neqƺ poſſeſſio. ut dc̄m ē nec huic deciſioni ob.ꝙ ſit i ec cleſia ſpeciale ut dn̄ū ſine traditione trāſ feratur ut in.l.inter diuinū.C.de ſa.ſan. ec.ꝙ hoc ꝓcederet ſi ipſe miles recepiſſet i feudū ul' i ēphiteoſiƺ tā̄ƺ ipſius mili tis rem ꝓꝓriā ſed hic recepit tā̄ƺ rē eccle ſie ſicqƺ nō habuit animū aliquid trāſfe rēdi in ipſā eccleſiā ar.in.d.l.iij.§.ſi tiliuſ .ff.de ɔdi.ob.cau.

¶ Recuſauit ⁊ recu

ſat ¶ Quo q̄ facere recuſat viƺ fictū ſol uē et reƺ dimittere et relaxare ¶ Quid ſi ꝓpt̄ ſterilitatē fructꝰ nō ſunt nati i re ēphiteotica an liberat̄ ēphiteota ⁊ dicit q̄dā ꝙ ſic exº ſimplicis coloni.ar. in.l. ſi vno.in p̄n.cum ibi nō.ff.loca. In cōtrarīū tenet. cy.i.d.l.i.C.ð iure emphi.rō ē q̄a ēphiteota hēt in re utile dn̄ū.ideo oē pe riculū ɔtigēs in fructibꝰ ptinƺ ad eū.ar.i auc.de nō alie.§.emphiteoſim.⁊.C.ð ex cu.mu.l.puate.li.xº.et de fū.patmo.l.q cūqƺ.li.xi. ¶ Amplꝰ q̄rit̄ de q̄one coti diana.ecce ꝙ ēphiteota ꝓpter guerrā nō pōt laborare nec uti frui re ēphi.an ſit li beratꝰ a preſtatione ficti ſeu canonis uꝛ̄ ꝙ nō.ar.eoꝝ q̄ ꝓxi.dc̄a ſunt In cōtrariū tenet. Ja.de are.quia hoc cāu res uꝛ̄ i to tū ɔſūpta ſic̄ dr̄ ð re flumie inudata ut i.l.iij.§.labeo.et.l.interdū.§.i.ff.ð acq.poſ ⁊ ꝓbat̄ etiā i.l.i ueditionibꝰ.§.i.ff.ð pi. ⁊ ɔmo.rei.uē.⁊.l.cū unꝰ.§.fi.ff.de bo.auc iu.poſ.⁊ uide de hoc cy.i.d.l.i.⁊ hēc ꝑ tē ſeq̄t̄ hoſti.⁊ Inno.in.c.fi.ð loca. ¶ Rur ſū q̄rit̄ ecce ꝙ dn̄s petit ab ēphiteota fi ctū ſibi ſolui dic̄ emphiteota ego nō te neoꝛ ꝙ nō tradidiſti mihi poſſeſſionē rei. q̄rit̄ an ſit fūdata itētio dn̄i ex ꝓductio ne iueſtiture uꝛ̄ ꝙ nō ꝙ ad ꝓbationē hꝰ rei nō ſuffic̄ locatio.ut.l.ad ꝓbationē.C loca.tu i h̄ ɔſidera formā iueſtiture q̄.n. v̄ba ſunt ſimplicit̄ ꝓlata ꝙ dr̄ tal' inue ſtiuit talē de tali fūdo. nec de traditiōe fundi aliquid exp̄mit̄ et tūc nō ē funda ta itētio dn̄i.ꝑ dc̄am.l.ad ꝓbationē cuƺ iſti actꝰ ſint ſepati viƺ iueſtire ⁊ tradere vñ ð uno ad aliud nō ē neceſſaria illatio

ar.l.papꝰ exuli.ff. de minoꝛ.ſicqƺ ꝓbare dƺ dn̄s ſe iduxiſſe ēphiteotā i poſſeſſio nē ꝙ ad hoc tenet̄ ut.l.fi.C.de iure em phi.q̄ i iueſtitura fit mētio exp̄ſſa ð tra ditione ⁊ h̄ pōt ɔtigere duobꝰ modis. vno mō ꝙ dr̄ i ea locauit ⁊ tradidit taleƺ fūdū ⁊c.⁊ tūc ñ p̄ſumit̄ uera et actualis traditio ſƺ ꝓbat̄ ſolū licētia ð apphē dēdo fūdū.ut nō.bar.in.l.p̄dia.ff.ð acq. poſ.⁊ cy.in.l.ij.C.eo.ti.q̄ i ipa iueſtitu ra dr̄ ꝙ ipſe fictabilis ē ɔfeſſꝰ ſe hr̄e poſ ſeſſionē dc̄e rei.l' āte ptes erāt tp̱e iue ſtiture i ipſo fūdo.et tūc p̄ſūit̄ fc̄a tradi tio iuxta materiā.l.cū res.C.ð ꝓbati. et q̄d nō.in.l.iij.in p̄n.⁊ in.d.l.p̄dia.ð acq. poſ. Idē ſi dn̄s ɔſtituit ſe tenē noie ipiꝰ ēphiᵗᵉ ut.d.l. ꝙ meo. cū ſi. Sƺ nūquid ꝑ iſtām iueſtiture ꝓbet̄ dn̄iū ⁊ poſſeſſio locatoris uꝛ̄ ꝙ nō ꝑ.d.l.ad ꝓbationē.C loca.et.c.int̄ dilc̄os.de fide iſtru.breuit̄ ſm̄ bar.ſic diſtigui pōt. q̄ dn̄s agit ɔtra ipƺ ɔductorē l' ēphiteotā et tē cuƺ ipſe ñ poſſit referre dn̄ij q̄oēƺ ut ſ̄.dictuƺ ē erit fundata itētio dn̄i ſaltē p̄ſūptie ex iſtro iueſtiture. q̄ agit̄ ɔtra aliū ⁊ tūc q̄ appa ret de ſola iueſtitura ⁊ ñ de aliq̄ ficti uel mercedis pceptione et tūc nō ꝓbat̄ per eā de dn̄io nᵉ poſſeſſione ipſiꝰ locatoris ut.d.l.ad ꝓbationē.cuƺ ſi.q̄ ꝓbat̄ ēt de mercedis l' ficti pceptione ⁊ tunc q̄ ɔſtat ꝙ ille a quo l' a q̄bꝰ pcepit mercedē l' fi ctū erāt l' erat detētatoꝛ ipſiꝰ rei tp̱e ſo lutionis ⁊ tūc ꝓbabit̄ de ipiꝰ locatoris poſſeſſione et dn̄io.q̄ ñ ꝓbat̄ ð dtētio ne ſoluētis ſed alterius extranei ⁊ tūc ꝑ hanc iueſtituraƺ ñ ꝓbabit̄ ð ipſiꝰ dn̄io ut plē dt̄miat̄ ꝑ gl.et bar.i.l.q̄uis.§.ſi ɔductoꝛ.⁊.l.q uniuerſas.§.q̄d ꝑ colonuƺ ff.ð acq.poſ.⁊ ꝑ gl.i.c bone.ð app.⁊ in.c. cū bertoldꝰ.ð re iudi.⁊.in.d.c.inter dile ctos.i fi.et ſ̄ dixi i ti.ð turbā poſſeſſioñ Rurſuƺ ꝙ in ſupioribꝰ dixi ius ɔductā nis ⁊ ēphiteoſ i hēdes tranſire ēt ſi de hēde ñ ſit expſſuƺ ar.l.uiaƺ ueritatis.C. loca.l.ſi pactū.ff.de ꝓba. Quero q̄d erit i ēphiteoſi ecclᵉ an mortuo ēphiᵗᵃ ſine liberis ⁊ ꝑ euƺ extraneis hēdibus iſtitu tis ipſi extranei ſuccedāt i iure ēphiᵗᵉ ¶ Repio i h̄ int̄ glo.et doc.ɔtrarias opi. dixerūt q̄dā ꝙ ſi eccleſia dat ppetuo in ēphiteoſiƺ q̄d an ficī poſſit dicet̄.⁊ ꝙ eo caſu ſoluƺ deſcēdētes uſqƺ ad t̄tiā genera tionē tm̄ admittūt̄ extranei uero penitꝰ excludunt̄ niſi pactuƺ ſit icōtrarium ut obſ̄uat̄ i practica ꝑ tex.in auc̄.de alie.⁊

emphi.coll'.x.§.licet.ↄiūcto.§.i ēphiteo
ſi i auc.ð nō alie.coll'.ij. quā opi.ſeqtur
ſpe.i ti.ð loca.§.vij. ¶Querit̃ ⁊ ibi p Jo.
an.i additionib9.⁊ i.c i pñtia.extra ð p
ba. Jdē ſeqt̃ bar.i.l.ſi finita.§.ſi.ð uecti
galib9.ð dāp.īfec.⁊ bal.i.l.etiā.i pnci.ff.
ſo.ma.⁊ in.l.inſulā.co.ti.alij dicunt ꝙ ſi
res eccleſie detur i ꝑpetuū porrigit̃ i de
ſcēdētes uſqꝫ in īfinitū ⁊ ad extraneos trā
ſit ꝑ t' ſignificationē huiꝰ vbi i ꝑpetuū
ut.l.i.§.q i ꝑpetuūꝫ.ff.ſi ager uecti.l' em
phi.pe.et.l.ſi qs ꝑ orie.§.i.x.certū ē.C.
ð ſecūdis nup.Et hāc ptē ſeqt̃ gl.iſti.ð
loca.§.adeo.⁊ i auc.qs actiones.C.ð ſa.
ſanc.eccl.⁊ in.ↄ.§.alienationis.⁊ i auc.ð
nō ali.§.fi.⁊ in auc. ut liber. de cete.o.et
idē tꝫ Ja.ð bel.in.ↄ.§.alienationis.et ri
zar.n.alu.et nico.matta.in.c ea.l.etiā. et
bar.i auc.ꝑpetua.C.ð ſa.ſan.ec.⁊ marie
qñ i iueſtitura poſita ſūt illa vł a cōia ⁊
gbꝰ ðderit ꝫc.ar.i.c.i.ð feu ñ habē.ꝓpriā
nām feu.⁊ in.c.feuduꝫ.i fi.ſi de feu.fue.
ↄtrauer.⁊ ꝑdicta locū hñt qñ iueſtitura
ꝑpetua facta ē cū debita ſolēnitate q re
qrit̃ in alijs alienationibꝰ al' autē iueſti
tura eēt nulla ut hodie determinatū eſt
i cle.i.extra ð re.ec.nō alie.¶Sed quid
dices ſi aliquis fuit iueſtitus ð caſtro p
ſe et filijs ſuis ⁊ eo mortuo filij eius re
pudiata pr̃na hereditate uolunt tenere
caſtꝝ ti.⁊ ex eā iueſtiture querit̃ an poſ
ſint dic ꝙ ſic ꝙ hoc ius ēphiteoſ̃ tranſi
uet i eos tāqꝫ filios.ñ tāqꝫ hēdes ex ꝓ
uiſione et acquiſitione pr̃na.ut.l.qð dī.
fi.ð v.ob.⁊ nō.p doc.i.l.ij.C.ð ↄtra.ēp.
Secus autē foret ſi pr̃ fuiſſꝫ iueſtitus p
ſe ⁊ hēdibꝰ ſuis l' p ſe et filijs ⁊ hēdi
bus ſuis ꝗ tūc excludūt̃ ñ hēditatē ad
irent qa acquiſitio ē facta ipſis nō tāqꝫ fi
lijs ſim' ſꝫ ut hēdibus ut ꝓbat̃ i auc.de
nō alie.§.ēphiteoſ̃ vō.⁊ ita etiā dꝫ t.bar
i.l.ſi liberi.ff.de ope.libe.et ſpe.in ti.ð lo
ca.§.fi.v.lxxviij.¶Sꝫ qd erit ſi pr̃ fuit
iueſtitꝰ p ſe et filijs ſuis maſcul' et feīs
an oēs pariter ſuccedēt i ēphiteoſim dic
ꝙ ſic.de iur cōi q iſpecto feīe nō differūt
a maſcul' in ſucceſſione ut i.l.maximum
uitiū.C.de libe.ptē.niſi.l.municipal' uł
patrie ↄſuetudo eas a ſucceſſione repelle
ret ꝗ tē ia copula ⁊.reſoluit̃ i l'.ut ↄno
tet potiꝰ ordinē ꝗ ↄiūctionē ⁊ ſic ſolum
admitterēt̃ ðficiētibꝰ maſcul'.ar.l.gal
lus.§.qdā rēe.ff.ð lib.⁊ poſ.⁊ idē ſeqt̃
idē bar.i.ð.l.ſi liberi.ſic dicimꝰ i feudo i
q talia vba reſoluūt̃ ⁊ itelligūt̃ ordine

ſucceſſiuo ñ ↄiūctiō ſi'.ut i.c.i.§.i.ti.epi.
l' abba.⁊ i.c.i.§.filia.ti.de ſuc.feu.¶Jnde
qrit̃ pr̃ fuit inueſtitus p ſe ⁊ filijs ſuis
maſcul' ⁊ feīs deinde ipē pr̃ filiū maſcu
lū hēdē vł eꝫ īſtituit filiā uero dotauit i
certa qñtitate quā iuſſit eē tacitā ⁊ ↄtētam
qrit̃ an p h filia ſit excluſa a ſucceſſione
ſue ptis rei ēphiteotice uꝛ̃ ꝙ ſic p.l.feīe.
.C.ð ſcis nup.cū ſi.alle.p ſpe.i ti. ð loca.
v.   ñ p'e tēat.ſꝫ bar.i.ð.l.ſi liberi tꝫ
ↄtrariū.ꝙ ius iſtud ſel' filie qſitū ex ꝓ
uiſione pr̃na ñ pōt p eū auferri ſine filie
uolūtate.ar.i.l.ſi cū dote.§.ſi pr̃.ff.ſo.ma
de q dic ut ibi.

¶Jdcirco hec ē cōcluſio libel
li quā tene mētī.

¶Fictum dictitē

poris ꝑteriti.¶Licꝫ gͦ ceſſauerit i ſolu
tiōe tñ ñ excuſat̃ a ſolutiōe ſicqꝫ ⁊ utrūꝫ
ptit̃ ⁊ ficti ſol'o ⁊ rei ſlaraͦ.qð an fieri
poſſit dicet̃ i.gl.ſe.⁊ ꝙ ſupiꝰ dēꝫ ē ꝙ ſi
ēphiteota ꝑuati ſtet p trienū ⁊ eccīa p
bienū ꝙ expelli pōt ¶Querit̃ ſi ēphi
teota volēſ ſibi ꝓuidere ſolūē uelit p tē
pore futuro ult anū an dñs cogēdꝰ ſit r
cipē uꝛ̃ ꝙ ſic p.l.ſtatu.lib'.ff.ð ſta.lib.¶
Jncōtrāᵐ ðtex.cy.i.l.ij.in fi.C.de iuꝛ̃ em
phi.⁊ idō tꝫ bar.i.l.cū q. al' īcipit labe le
nꝰ.ff.de an.leg. ¶Quid aūt dices ſi pꝰ la
pſū bienij l' tēnij ipē ēphiᵗᵃ īfra paucos
dies offerat ſolutionē ficti ꝑteriti tpis.
an ſit audiēdꝰ dͥ ꝙ ſic p tex.i.c.potuit.ð
loca.lꝫ i obligatiōibꝰ q hñt dīē ⁊ penaꝫ
regulariter nō admittat̃ purgatio more
ut.l.traiectiͤ.§.de illo.ff.de ac.⁊ ob.⁊ nō.
i.l.celſꝰ.de arbi.de q purgatiōe more qñ
admittat̃ ⁊ qñ nō.plene tradit̃ p cy.et
bar.i.l.īſulā.ff.de ver.ob.¶Sꝫ qd ſi lapſo
tpe dñs ſpōte fictū recepit an nihilominꝰ
poterit dñs ēphiteotā deicē dic ꝙ nō.ꝗ
talit̃ recipiēdo ſibi ꝑiudicat i iure deiciē
di ñ fuerit icōtraᵐ ꝓteſtatꝰ.ut nō.p glo
⁊ doc.i.ð.l.ij.⁊ ad h fac.l.pꝰ dīē.ff.ð le
ge ↄmiſſo.¶Poſtea qrit̃ pone ꝙ ēphi
teota ſolā ptē ficti ſoluit ⁊ i ſol'one alte
rꝰ ꝑtis p trienū ceſſauit qrit̃ an poſſit
expelli uꝛ̃ ꝙ nō.ar.ð.l.pꝰ dīē.tu dic cōt
ar.l.obſignatiōe.cū ibi nō.C.de ſolu.et
.l.tutor.§.luciꝰ.ff.de uſuris nō ob.ð.l.pꝰ
dīē.qa loqt̃ qñ ſolutio ꝑticularis ſcipᵗ
pꝰ morā iā ↄtractā hic qñ ꝑuenit.rō ē ꝗ
pori caſu uꝛ̃ dñs recipiēdo renūciare iu
ri decidēdi ſibi iā qſito q rō ceſſat i 2ͦ ca
ſu.¶Circa h qrit̃ pone ꝙ emphiteota

deceſſit duob⁹ heredib⁹ relictis. quorū
vn⁹ ſoluit ptē ſuā ficti alt̄ ceſſauit an do
min⁹ poterit utrūq; deicē dic q̄ ſic ut.l.
hēdes.§.an ea.ff.fami.her.x.idē iur.⁊ nō
p bar. et dy.i.l.ſtipulati^m alie.§.fi.ff.d x.
ob.⁊.l.fraudati.ff.de publicati.qd nō.ga
plerūq; ɔtigit d ſco ¶ Sȝ qd dices i re
cēſuali ꝑ q̄ ſingul' annis ſoluit̄ aliqd ꝑ
cēſu an ꝑpter ceſſationē ſol'onis poterit
q̄s expelli de re cēſuali gl.d' q̄ n̄.⁊ In-
no.i.c.ɔſtitut⁹.de reli.do.et p h' hēs unā
dr̄iaȝ iter rē cēſualē et ēphiteoticā. alia
etiā ē dr̄ia nā in re cēſuali traſſert̄ i acci
piētē vtrūq; dn̄iū tā directū q̄ utile. ut
nō.i.d.c.ɔſtitut⁹.qd n̄ ē i re ēphi^ca i q̄ ſo
lū tranſit utile ut dc̄m ē ¶ Sȝ circa cē-
ſuȝ aliq̄ uideam⁹ p̄mo quis poſſit iponē
cēſuȝ.2°. qb⁹ reb⁹ poſſit iponi cēſ⁹.3°. qd
iportat p̄ſta° cēſus d qbus plē nō.p gof.
⁊ hoſti.i ſūma de cēſi. d' q̄ q̄tū ad p̄mū
q̄ Imperator pōt iponere cēſuȝ ut.C.ſi-
ne cen.l' reli.l.fi.⁊.ff.d cēſi.l.i.cū ſe. Iteȝ
p̄p ut in.c. accepim⁹.ex d p̄uile. ¶ Itē ēpi
p̄lati patroni ⁊ fundatores eccleſiarū. ut
i.c.ɔſtitut⁹.d reli.do.⁊.in.c.p̄. d cenſi.cū
ſi. ¶ Circa 2^m qb⁹ reb⁹ iponat̄.R' q̄ du
plicit̄ pōt iponi viȝ pſonis ⁊ reb⁹ ut i.l.
etatē.cū.l.ſe.ff. d cēſi.licet de iure cano^co
iponat̄ reb⁹ tm̄.ut colligit̄ i.d.c. accepi
mus.⁊ i.c.p̄. Quo autē ad 3^m dic q̄ d iu
re canonico aliqn̄ ē pceptio cēſ⁹ i ſignuȝ
ſbiectionis ut i.c ij.de cēſi.et fac.l.i.cū ſe.
C.d cēſi.li.xi.aln̄ ē ſig^m pcepte libertatī.
puta qn̄ eccleſia aliqua dat p̄pe piper ul'
aliud ꝑ cēſu q̄ caſu ur̄ excēpta a ſbiectiōn̄
ēpi ⁊ imediate ſbiecta ipſi p̄pe.aln̄ ē ſig^m
aſſūpte ſoli⁹ ꝑtectionis que tn̄ ē modi-
ce utilitatis ut hec hn̄t̄ ⁊ nōnt̄ p gl.i.c.
accepim⁹.d p̄uile.⁊ i.c.ex ꝑte tua.eod.ti.
Sȝ qd ſi ēphiteota ſoluit tn̄ rē ēphiteo
tā deterioret an poterit expelli ur̄ q̄ non
cū ſit ius ſingulare in ecc^a tm̄.g' i p̄uato
erit ɔtra^m.ar.i.l.ius ſingulare.ff. d legi.
Ja.d bel.ɔtēr.idē iuri. eē i utroq;.arg.l.
edē.i fi.C.loca. cū paritas rōis paritatē
iuris expoſcat.l.illud.ff.ad.l.acqui.cū ſi.

¶ Nec nō ad dimit

tēdū ¶ Solet dubitari an utrūq; poſſȝ
eodē libello ſil' peti viȝ q̄ deiciat̄ a re.et
q̄ fictū ſoluat ⁊ glo. i.d.l.ij.C. de iure
ēphi.tȝ q̄ n̄ alij ɔt̄ ut refert ibi cy.diſti-
gue veri⁹ ſȝ Ja. de are.ſ' dn̄s p̄° deiec̄ et
poſtea pēſionē petit et tunc audit̄ ut in
auc̄.d n̄ alie.§.ſcire.⁊ i auc̄.de alie.⁊ ēphi
.§.ſi uō.⁊.l.colon⁹.ff.loca. ſic̄ ⁊ al' d' q̄
petitio pene nō p̄iudicat petitioni rei ut
.ff.de arbi.l.ſi rē.ſ' p̄ pēſionē exegit ⁊ po
ſtea deicere uult et tūc aut ɔſecut⁹ ē pē-
ſionē tpiſ p̄teriti ſ' futuri.p̄ cāu ſ' ɔſecut⁹
ē ſip' ſine aliq̄ ꝑteſtatiōe et tc̄ n̄ poterit
dicere q̄i mora ſit purgata ar.ff.ſi qſ cau
tio.l.ij.⁊.l.fi.ff.de eo qd certo loco.ſ' exe
git cū ꝑteſtatione ſaluo iure ⁊c.et tc̄ po-
terit deicere.ar.l.ſi dbitor.ff.q.mo.pi.ul'
hy.ſol. ¶ 2.° cāu qn̄ recepit ꝑ futuro tc̄
idiſtīcte n̄ poterit deicē.ar.l.q i futuruȝ
.ff.de pac.⁊ de do.ex.l.ij.§.n̄ male.et.d.l.
p⁹ dic.de lege ɔmiſſ. ¶ Circa h' q̄rit̄ an
dn̄o liceat ſua ꝑpria aucto^te ſine iudicis
licētia ēphiteotā n̄ ſoluētē deicē ⁊ gl.d'
q̄ ſic.in.d.l.ij.C. de iure ēphi.lȝ ɔſulti⁹
fieret ſi cū iudicis aucto^te deicēt ar.l.cre-
ditor.C.de pig.pe.aūt d' q̄ nō lȝ p.l.n̄
ē ſigul' cū ſi.de re.iur. lȝ ſimplex colon⁹
qui nullū ius hēt i re poſſit ꝑpria aucto
ritate p dn̄m expelli d' ut ibi p cy.⁊ ple
ni⁹ p ſpecu.i ti.de loca.x.xlviij.

¶ Cū omni ſuo me

lioramento. ¶ Iſta melioramenta ap
pellant̄ in iure ēponemata ut hēt̄ i.l.ij.
C.de iure ēphi. Querit̄ hic q̄ ɔphēdan
tur melioramētorū appellatione dic hre
uit̄ q̄ oīa edificata plātata l' ſata.alia au
tē poſita ad tēp⁹ n̄ affixa ſolo ul' edibuſ
ut puta bache uaſa currus et ſi.n̄ icludū
tur iter melioramēta ut ꝑbat̄ i.l.fundi
i.§.ſi ruta.ff.de ac.emp. Poſtea q̄rit̄ an
hec melioramēta poſſit ēphiteota irreq
ſito dn̄o alienare dic q̄ nō ſȝ ei⁹ ɔſenſus
req̄rit̄ ut.l.fi.i p̄n.C.de iure ēphi.et fiēt
dēt alienatio i pſonā nō ꝑhibitā a iure
ut ſunt ſuus ecc^a ualuaſores loc⁹ religio
ſus ⁊ alij ihabiles facilitate ɔueniēdi ⁊
a iure p̄uilegiati. Et nōndū q̄ is i queȝ
fit alienatio dȝ ſoluē dn̄o q̄nq̄geſimam
ꝑtē p̄cij.et ipe dn̄s dȝ p ſeipȝ ponē i poſ
ſessionē ut i.d.l.fi.et ſi forſitā iſte nouus
ēptor uoluerit poſtea alienare debebit p̄
mū dn̄ȝ req̄rē ut nō.p gl.⁊ doc.i.d.l.fi.⁊
bar.i.l.ſi dom⁹.§.fi.ff.de le.i. Quero ali
qs legauit.x.ecc^e ſoluēda ſup domo ſua.
an ſi ceſſet̄ i ſol'one p biēniū l' triēnium
res cadat i cōmiſſū.et ſit apta ecc^e dic q̄
nō imo licitū ē ſine requiſitione ⁊ ɔſenſu
ecc^e ipſaȝ rē alienare.ut nō.i.l.nihil.ff.de
le.i.⁊ in.l.liberi⁹.p̄ riſo.ff.de ānu.le.quā
opi.ſequit̄ ſpe.i.d.ti.de loca.x.xviij. ſi
tn̄ legatū eēt ꝑpetuū tc̄ ſm eū eēt ncc̄i⁹

ꝯſeſus ec̄ᵉ i alienatione ut nō. i x̄. lxxxvi. vbi uide. ¶ Deinde q̄rit̄ qd ſi ec̄ᵃ l' alia ꝓuata pſona ſit decepta i ꝯceſſione hui⁹ rei ep̄hiᵗᵉ ultra dimidiā iuſti p̄cij an poſſit petere ꝯtractū reſcidi ſpc. de ter. ꝙ ſic i x̄. lxxxx. q̄rit̄ ar. i. l. ij. C. ꝺ reſci. uē. ⁊ in .c. cū dilc̄s. ex̄ de ēp. ⁊ uē. ¶ Pro q̄ deciſiōe ē gl. ſingularis i. l. ſi ea pactione. C. ꝺ uſuris. ¶ Poſtea q̄rit̄ ecce ꝙ aliq̄s uēdidit fūdū cū onē ſoluēdi librā unā cādelaꝝ t'lī ecc̄ᵉ oī anno nōīe ficti qꝺ ibi debet̄. querit̄ an p h̄ ſit ius ecc̄ᵉ q̄ſitū dic ꝙ non. vt det̄. ſpc. i x̄ᵇ. lxxiiij. i ti. de loca. n̄ nōīe ecc̄ᵉ fuerit exp̄ſſe ſtipulatus q̄ caſu ipſa ratū hr̄e ſibi ius q̄rit̄ etiā alit' n̄ appareāte de iure ipius eccleſie ut ibi p eūꝫ p quē ſpc. i hac mā. in ti. ꝑ alle. formāt̄ alie īfinite. q. de quibuſ ibi uide

¶ Forma libelli i actione ipothecaria.

Q Orā uobiſ .d. b. vicario ⁊c. di' narrat ſignificat et ꝓpon' ſymō ſpc̄ta ꝓcurator ⁊ ꝓcuratorio noᵉ ſpectabilis uiri raynaldi de beccaria de plebe agēdo ⁊ agere uolēdo ⁊ hāc petitiōēꝫ dirigēdo cōtra et aduerſus philippinuꝫ ꝺ folbertis ⁊ ꝯtra quācūq; aliā pſonā ꝓ eo ſeu eius noᵉ i iudiᵒ legitīe ꝯparētēꝫ n̄ i modū ſolēnis libelli ſi qual' q̄l' petitionis dicēs et ꝓponēs idē ſy. nōīe q̄ ſ. ꝙ ſuꝑſcriptus philippin⁹ fuit ꝯfeſſus ⁊ ꝯtentus ſe habuiſſe et recepiſſe a ſupſcripto ray. mutuo ⁊ ex cā mutui gratis et amore ⁊ ſine ulla uſuraꝝ ꝯuētione floꝛ. mille q̄s eidē ray. īfra certū t'mīᵐ iā elapſuꝫ reddere ⁊ reſtituere ꝓmiſit i pecunia numerata ſb obligatione oīuꝫ ſuoꝝ bonoꝝ prout de premiſſis et alijs conſtat publico iſtr̄o i n̄ tradito ⁊ rogato p. m. muriculā notariū pap. Q ꝺ qdē iſtr̄m ne ipſe philippin⁹ ullā poſſit ꝑtendē ignorantiā ul' excuſationē. Idē ſy. nōīe q̄ ſ. ex nūc coꝛā uobis exhibet ⁊ ꝓduc̄ i forma publica. Rurſū dic̄ ⁊ ꝓponit idē ꝓcur̄. ꝙ ſ'ſcriptus philippin⁹ i una alia pte fuit ꝯfeſſus ⁊ ꝯtēt⁹ ſe habuiſſe et recepiſſe in depoſito ⁊ ex cā depoſiti floꝛ. c. boni auri ⁊ iuſti pōder. a ſupſcripto ray. q̄ſ etiam ſibi reddere ⁊ reſtituere ꝓmiſit īfra c̄tū t'mīᵐ iā elapſū ſb eadē obligatione bōꝝ ſuoꝝ ꝓut etiā ꝺ his ⁊ alijs ꝯſtat publico iſtr̄o tradito ⁊ rogato p ſupſcriptum nōtariū qꝺ qdē iſtr̄ꝫ i forma publica et nūc ꝓducit ⁊ exhibet ꝓcurator anc̄d̄s. Denīq; etiā dic̄ et ꝓponit ipe ꝓcurator ꝙ tpe dc̄oꝝ mutui depoſiti ⁊ obligationū p̄dc̄arū p̄fatus philippinus ⁊ an̄ et poſt tenuit ⁊ poſſedᵗ ⁊ hoᵉ tꝫ ⁊ poſſidꝫ p ſua ⁊ tāq̄ ſuā domū unā mutataꝫ ⁊ copataꝫ poſitā i papia i porta ꝑturij cui cohēt ⁊c. ipi ray. ex cauſ memoratis pignori et ypotece obligatā. quā t'n̄ domū ipſe philippinus dimittere et relaxare ipi ray. iure pignori. recuſauit p̄ntialiter que recuſat licet idebite et iiuſte. Quare cū p̄oīcta uera ſint petit et r̄grit dict⁹ ſi. noᵉ q̄ ſ. p uos et urāꝫ ſn̄iam diffinitiāꝫ ꝓnunciari et declarari dc̄āꝫ domū fuiſſe ⁊ eſſe pignori obligatā ⁊ ypotecatā ex cauſ ſ' ſcriptis ray. p̄fato et ꝯdēnari p uos et iāꝫ dc̄am ſn̄iam urāꝫ ⁊ cōdēnatū iuri. remedijs ꝯpelli i ſcriptū philip. ad dimittend̄ ⁊ relaxand̄. iur̄. pignori. ⁊ ypotece domum anc̄dc̄āꝫ ſupſcripto ray. ſeu dicto eiuſ ꝓcuratori ei⁹ nōīe ſimul cū fructib⁹ dānis ⁊ iteē paſſis ⁊ factis ac fiēdis ⁊ patiēdis i futurū de q̄b⁹ liqdabit̄ i ꝓceſſu. ⁊ p̄dc̄a p uos fieri petit et executiōi mādari oī uia iure ⁊c. deducendo i p̄nti iudicio ⁊c. ſaluo iure ⁊c. nō ſe aſtringēs ⁊c.

Q Oꝛam uobis Circa formā hui⁹ libelli attēde ꝙ due diuerſe actiones ⁊ obligatiōes deducūt̄ i eo ⁊ ex diuerſ cauſ quaꝝ altera ē rial' viꝫ ypothecaria alia pſonal' viꝫ actio depoſiti et de mutuo Sꝫ aduertēdū ꝙ ypothecaria deducit̄ p̄nᵗ. Mᵃ i conſequētiā vn̄ reuocari ſolꝫ i duᵐ an plureſ actiones poſſint i uno ⁊ eodē libello ꝓponi ſup q̄ dic ꝯcluſiue ꝙ aut he plures actiones ita ſe hn̄t ꝙ ſn̄ia lata i una p̄it exceptionē rei iudi. i alia ⁊ tunc nō p̄nt eodē libello realit' ꝓpōi iſte tales plureſ actiones ſed loc⁹ ē electioni ut ꝓbat̄ i. l qꝺ in hēdē. ꝭ. eligere. ff. de tributo. ⁊ i. l cū filius. ꝭ. uarijs. ff. ꝺ le. ij. aut ita ſe habēt ꝙ ſn̄ia lata in una nō parit excep. rei iudi. in alia et tūc admittit̄ cumulatio ⁊ ꝓpō pluriū actionū ſil' ut. l. ſi idē cum eo. ff. de iuriſ. om. iudi ⁊. l. hēdes. ꝭ. de plurib⁹. ff. famher. et qꝺ nō. p glo. in. c. querelā. de elec. fac̄. l. fi. de an. excep. de q̄ uide qꝺ plē nō. p dy. i. c. nullus pluribus. de re. iu. li. vi. ⁊ p doc in. l. edita. C. de edē. ⁊ ego ſcripſi ſ. i p̄mo libello. An aūt plureſ pſone ex cauſ diuerſ obligate poſſit

in uno et eodē libello ꝯueniri puto ꝙ ñ
iuxͣ ea q̄ dc̄a ſūt in forma libelli plurium
reorū debēdi nā gl3 ꝑ ſe hr̄e dēt ꝰ deli
berādi ⁊ ꝯtra quēlib3 ē offerēdꝰ libellus
ut ī auc̄.offeratᷣ.C.de liti. ꝯti. ⁊.l.i.§.i.ff.
de edē.fac d.l.ſi.C.ď an.excep.Sʒ an ꝑ
ſonalᷣ ⁊ ipothecaria poſſit ſiᷝ eodē tp̄e.p
poni et ītētari ꝯtra eūdē dicā .ſ.

¶ Mutuo et ex cā
mutui ¶ Valde frequēs ē hic tractatꝰ
iōq3 notādꝰ.Dr̄ autē mutuū ex eo ꝙ ď
meo tuū fit.ut in.l.ij.§.appellata.ff.ſi cer
pe.ſic tñ ꝙ ñ ipſū mutuū datū ſ3 tñdē ī
eodē genē reſtituatᷣ ut.d.l.ij.ī pn̄.⁊.l.cū
qd.eodē ti.cū ſi.Et ꝑ h colligitᷣ dr̄ia īt
ꝯtractū vēditiōis donatī. ⁊ ſimiliū ī qbꝰ
ñ agitᷣ ut id qđ traditᷣ lᷣ aliud reddatᷣ.
¶ Sciēdū ē autē ꝙ ex cā mutui nedum
obligatᷣ ſigularis pſona ſ3 ēt ecc̄ᵃ.ut ī auc̄
h ius porrectū.C. ď ſa.ſan.ec. ⁊ ēt q̄libet
ꝯitas ⁊ vniuerſitas ut.l.ciuitas.⁊ ibi plē
ꝑ bar.ff.ſi cer.pe.dū tñ utroq3 caſu ꝓbetᷣ
ꝙ pecunia ſit uerſa ī utilitatē ciuitatiſ lᷣ
ecc̄ᵉ ut plē etiā nō.ꝑ Jnn.ī.c ī.ď ꝺpo. Et
adde qđ .ſ. eo.ti.ſcripſi ī glo.ſup ꝟbo ſ3
eadē obligatione bonorū ¶ Sʒ circa p̄
dc̄a q̄ritᷣ q̄litᷣ ꝓbetᷣ ꝑ creditorē pecuniā
eē ꝟſa3 ī utilitatē ciuitatis lᷣ ecᵉ diſtigue
ſ3 bar.ubi ſ. ꝗ ciuitas illa ulᷣ repn̄tātes
ipā3 receperūt pecuniā mutuo ī certā cā3
⁊ tūc ꝓſumitᷣ verſa ī eius utilitatē.aut
ſindicꝰ ciuitatī pecuniā mutuo ſūpſit et
tc̄ ꝗ habuit mādatū ſp̄ale ad accipien̄.pe
cuniā mutuo ī certā cā3 ⁊ tūc ꝓſumitᷣ ꝟ
ſa ī illā cā3 ⁊ in eiꝰ utilitatē ar.ī.l.q habe
bat.ff.de inſti.ꝗ ñ hēbat ſp̄ale mādatum
ad accipien̄.pecunias ī c̄tā cā3 ⁊ tūc ſuffic̄
ꝙ ſindicꝰ dicat et ꝯfiteatᷣ ſe ī certā cām
recipē ⁊ ꝓſūitᷣ eodē cāu ipā3 pecuniā in
dc̄am cām ꝯuerſā l3 alitᷣ ñ apparet ď ipa
ꝯūſione ar.ī.l.i.§.ñ aūt.ꝟ.vñ q̄ritᷣ.ff.ď ex
erci.⁊ ita ſētit azo.ī ſūma de exerci.Qn̄q3
nullū hēbat ſp̄ale mandatū ſup pecunia
mutuo aſſumēda ſ3 ſimᷣ hēbat adminiſt̄
tionē ciuitatis ⁊ tunc ꝓbari d3 ꝑ ꝑtes lᷣ
iſt̄a ꝙ ipa pecunia ſit ꝯuerſa ī utilitatē
c̄itatis ⁊ h caſu locū hēt.dc̄a.l.ciuitas.⁊
auc̄.h iꝰ porrectū.ſ3 gl.⁊ dec.ī.d.l.ij.§ ſi.
¶ Hic gn̄aliuſ q̄ro q̄ ſolennitas ſuabitᷣ
ad repetēdū mutuū c̄itatis gl.ij.ī.d.l.ci-
uitas.ff.ſi cer.pet dic̄ ꝙ creditor debebit
ꝓbare pecūiā ꝟſari ī vtilitatē c̄itatī. et
dᵉ ibi h eē verū ꝙ adminiſtrator c̄itatī ex
gn̄ali ꝑtāte ſibi ꝯceſſa pōt accipē mutuū
h ſi habuit ī mādatis ad accipiēdū pecu-
niā mutuo ſp̄alitᷣ ñ icūbit onus ꝓbādi
creditori ſicut ñ icūbēt cū ꝯtrxiſſ3 cū c̄ita
te lᷣ eius gn̄ali ꝯcilio qđ uicē ꝑplī repn̄-
tat ut dᵉ gl.ſigulariſ q̄ ñ ē alibi ſic legꝯſ
C.q̄ ſit lō.ꝯſue.ī ħica ⁊ᵒ ꝙ hec ꝓ bō ñ ſit
nec̄ia exꝗ ſp̄ale mān̄ h3 ē caſꝰ ī.l.hēbat.
.ff.ď iſti.Fallit ſi mān̄ ſp̄ale hūiſſ3 ad ac
cipiēdū pecuniā mutuo ī certā cā3 ꝯuer-
ten̄.nā tūc mutuās d3 eē curioſꝰ ut ī ca3
cā3 ꝯuertatᷣ ſaluo ñ accipiēs pecuniā mu
tuo dixerit ꝙ ī aliā cām pecuniā aſſume
bat tex.ē ī.l.i.§ ñ aūt.ꝟ.vñ q̄ritᷣ.⁊ ꝟ. ſed
et ſi.ī ꝑcnᷣs.ff.ď exer.Sꝯiſ ḡ cautꝰ tu q eō
ꝉhis cū talibꝰ adminiſtratoribꝰ ut ī iſtro
facias appōi ꝟba p̄dicta ad oē dubiū remo-
uēdū facit .ſ. ď noua excep.§.diūſu3.ꝓbat
aūt pecuniā mutuās eē verſā. p̄ ꝑ ꝓbōes
h nec̄io ꝯcludētes .z. ꝑ ꝯiecturas puta
ſi ꝯcilio c̄itatis p̄ñte adminiſtratore acci
pit pecuniā ulᷣ etiā ꝙ tunc c̄itas egebat
pecūia ſ3 cy.ut ī auc̄.h iꝰ porrectū.guil.
tñ dixit ſp̄ requiri ꝓbōnes nec̄io ꝯcluden-
tes ſ3 h ñ pl3 Jnno.ī.c.ī.ex de dep. dᵉ ut
ibi. ¶ Cōcludᵒ ḡ hec.l.hēt locū ī admi
ſtratore c̄itatis q ex gn̄ali mādato hēbat
potētiā accipiēdi pecūiā mutuo Succur
ritᷣ aūt mutuāti cū ꝓbare nō pōt pecu-
niā ūſā ī utilitatē ut agat ꝯ c̄itatē. Et
ſi opponitᷣ ꝙ ī utilitatē ciuitatis pecūia
ñ ē uerſa faciat c̄itari adminiſtratore3 ut
eē ī aſſiſtat ut.C. ď euic.l.parētes.⁊ ſi ñ
ꝓbabᵗ mān̄ ſuū tebitᷣ ď dolo ex quo ſe
adminiſtratorē aſſeruit ut.l.ſi legatariuſ
⁊.l.qdā.ſ.de dolo.ī gl.ꝓbato aūt māda-
to ñ ipſe ꝓbet pecuniā fore uerſā in utili
tatē c̄itatis ꝯuenietᷣ ꝯditī ob cām eo ꝙ
pecunia fuit data ī utilitatē c̄itatī ⁊ cōū
ſa nō ē. Sed quid ſi ipſe dicit dedi eam
theſaurario nō habui ulterius me itro-
mittere dic ꝙ mutuās potuit agere ꝯtra
c̄itatē ut contra theſaurarium cedat ſua
iura. Nam per hoc conſequeretur mutu
ās pecuniā ſine ciuitatis diſpēdio.ut.l.ſi
creditore.in prin.ff.de euictī. et hoc mo-
do practica.l.iſta3 ¶ Item aduerte ꝙ lic3
creditori non incumbat onus probandi
qn̄q3 pecuniam verſam in utilitatem ci
uitatis ut in caſibus ſupradictis tamen
ciuitas poterit petere reſtitutionē in in
tegrum et reſtituetᷣ leſione ꝓbā non ex
clauſula rei publice ut.l.res publica.C
qui.cau.maio.Sed ex clauſula generali
ſi qua iuſta.ⱬc. reſtituetur ꝓbata leſiōe
et non aliter cum in ciuitate ſint ſemper

hoīes induſtrioſi. ſecus autē ī minore re-
cipiēte pecuniā fenori q nō hēt aliť pba
re de leſione. ut. l. i. C. ſi aduer. credito.
ꝛ ibi p cy. ſaluo niſi pbat dictū minorē
induſtrioſū fore ut nō. glo. i. l. i. ſʒ pmā
lec. C. qui et aduerſus quos. Itē ſcias ꝙ
cū ꝯtractus mutui ab hūte ptātem legē
ꝯdendi ſit lex ut. ꝟ. de publi. l. ceſar. ꝛ. C
de dona. inter ui. et uxo. l. penul. ſicut per
. l. omnes ſbditi poſſunt ligari ita per cō-
tractus ideo ſindicus cōſtitutus ad acci-
piendū pecuniam mutuo et ad obligā-
dum ciuitatem ꝛ ciues ſingulares potēt
eos ſingulariť obligare ita ꝙ in quēlibʒ
ſingulariter poterit fieri executio debiti.
licet alias p debito ciuitatis ſingulares
ciues nō ſint uexādi ut. l. i. C. qō cꝰcūqʒ
vniuerſi. no. Et h mirum quia ſicut pro
delictis ciuitatis obligant ſingulares ci-
ues. ut. l. metū. ꝟ. aduertēdum. ff. qō me.
cau. de regu. iuris. l. aliud. ꝟ. refert ita per
ꝯtractum. ut. ff. de iudi. l. omnē. ¶ Con-
clude etiam unum ſingulare ꝙ qui ſuo
nomine mutuam pecuniā ſumere nō po-
teſt niſi in certo caſu in eo caſu nunꝗ pe
cuniam aſſumpſiſſe preſumit niſi ſit mi-
les ut. l. penul. ad macedon. p locū a ſpe-
ciali Angelus in. d. l. ciuitas. ff. ſi cer. pe.
¶ Quero quotuplex eſt mutuum Rn̄
deo mutuū eſt triplex. eſt eni quoddam
mutuū naturale tantū quoddā ciuile tā
tū. quoddā autē ciuile cui natura coopa-
tur. ¶ Naturale quidē mutuū tātum eſt
qn̄ res que dať tibi mutuo a me tradiť
uľ ab alio noīe meo. ut. l. certi cōditio. in
fi. ꝛ. l. ſingularia. et. l. pinde. ff. ſi cer. pe. ꝛ
nō p bar. in. l. ij. ꝟ. appellata. eo. ti. Ciuile
uero tn̄ ē illō qō p ſimplicē oris ꝯfeſſio
nē ꝯtrahiť puta cū dř taľ fuit ꝯfeſſꝰ ha
buiſſe et recepiſſe mutuo. c. xx. ut hic. Et
talis modꝰ ꝯtrahēdi ē in cōi ſtilo ꝛ uſu
de quo loqť. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. ſi ex cautione. C
de nō nu. pe. ꝛ iſti. de litte. ob. in pnci. Cꝰ
qdē mutui nā ē ut ille q ſic ꝯfeſſꝰ ē ſi cō-
ueniať añ bienium poſſit opponere exce
ptionē nō numerate pecu. niſi ipſi exce-
ptioni expreſſe renūciaſſet ut fit cotidie
i iſtris pꝰ bienīū vero hēt os clauſum
ne poſſit talem exceptionē opponere ꝙ
pſumitur numerata ň pbet ꝯtrariū ut
hec hnť i. l. i ꝯtractibꝰ. i pn. ꝛ. l. ſi ex cē-
cū. ſi. C de nō nu. pe. ꝛ eodē mō pſumiť
numerata ſi nōriꝰ dicat i inſtro ꝙ talis
numerauit ľ taľ mutuo hūit ꝛ recepit.
ľ ſiª xª q actū nālē ſigficāt acceſſiſſe ſed
tn̄ caueat nōriꝰ ne his xbis vtať niſi vi
deat pecuniā i pn̄ti ut ibi nō. p doc. Ciui
le autē mutuum cui nā coopať ē illud
qn̄ ſtipulatio interceſſit de mutuo reſti-
tuēdo facta numeratione uľ añ de q loq
tur lex ſi ita fuero. i fi. ꝛ. l. cū. n. ff. d noua
rez. ꝗuis ſpe mutui qſ appareat obliga
tꝰ ad reſtitutionē mutui reť etiā ſi caſu
fortuito pierit. l. icēdiū. C. ſi cer. pe. que
reſtitutio ē fiēda i eadem bonitate. l. cū
quidā. ff ſi cer pe. et. l. triticū. ff. de x. ob.
¶ Pro declaratione autē pmiſſoꝝ qro de
aliqbꝰ ꝛ p qriť ecce ꝙ notariꝰ dixit i in
ſtrumēto ꝙ titiꝰ fuit ꝯfeſſus ſe cētū mu
tuo recepiſſe teſtes uero i iſtro deſcripti
dicūt ꝙ nulla iťceſſit pecūia nec nume
ratio an ex hoc redarguať inſtrʒ de falſo
Et certe dicēdū ē ꝙ nō ꝙ inſtrʒ loqtur
de mutuo ciuili teſtes vero deponūt ſup
mutuo nāli et ſic ſūt diuerſi ꝛ nō aduer
ſi ut tʒ bar. in. l. ſingularia. in fi. ff. ſi cer
pe. vn̄ nō pbat hoc eſſe xx. ut. l. nō hoc. C
vn̄ cogna. et. l. neqʒ natales. C. de pbati.
facit qō nō. bar. in. l. pdia. ff. de acquiren
poſ. ¶ Deinde circa hoc inſurgit tale duᵐ
poſito ꝙ ſic quis ꝯfiteať an pſumať re-
cepiſſe pecuniā tpe ipſiꝰ ꝯfeſſ. ꝛ cōſcripti
inſtri an vero retro ante ipſā ꝯfeſſionem
ꝛ uř ꝙ pſūptio ſit ipſū recepiſſe retro ꝙ
iſta verba recepiſſe ſūt pteriti tpis ꝛ plꝰ
ꝗpfecti q repn̄tāt ꝛ iportant actū fuiſſe
geſtū numerati. retro. nō autē de pn̄ti vt
. l. aurelꝰ. ꝟ. ticiꝰ ſeyo. ff. de libe. le. in fine
ſui. ¶ In oppoᵐ deter. bar. i. l. ſi ita ſtipu
latus. ꝟ. criſogonus. ff. de ver. obli. ꝛ in. l.
certi ꝯditio. ꝟ. ſi nūmos. ff. ſi cer. pe. ꝛ. d. l
pdia. ꝛ plenius i. l. pꝰ dotē. ff. ſo. ma. ꝙ i
re dubia verba et eorum ſignificationes
referendaſ ſūt ad tēpus inſtri qn̄ actus q
geriť ē talis nē vt potuerit itueniſſe eo
tpe ar. dicti. ꝟ. griſonꝰ ꝛ qō alibi dř i mā
. l. ſciēdū. ff. de ver. obli. q tn̄ pſūptio ꝯſū
dereť ſi teſtes i inſtro deſcripti dicerēt
pecuniā nullā tūc fuiſſe numeratam nec
tn̄ p hoc ipugnareť virtꝰ inſtri ꝙ eo ca-
ſu itelligēdū. eēt d numeratione longa ľ
pxima retro facta añ ipſū inſtrʒ. ¶ Quid
dices ſi in libello dicať ſic dn̄e iudex di
co me mutuaſſe ſempronio. c. ꝛ inde p
duco inſtrm in quo ꝯfeſſꝰ ē ſe mutuo a
me recepiſſe dicta. c an ſit p dictū inſtrʒ
pbata mea itētio ľ petitio dic breuiter
ꝙ ſic ſm eūdē bar. vbi. ſ. ꝙ verbum mu
tuaſſe ita uerificať in actu ficto ſicut in
vero et mutuo ciuili ſicut i naturali.

Sꝫ qđ ſi ꝓducto dicto libello ad eius
ꝓbatioñ ꝓduco iſtrm̃ in quo nedũ ɔti
net̃ ɔfeſſio de q̃ ſ̃.ſed etiá ꝙ ipſe ſépro‑
m⁹ ſolénit̃ ꝓmiſit dcam pecũiá reſtituẽ
ꝓut cóiter fit i in iſtris an ꝓcedit dict⁹
libell⁹ vr̃ ꝙ nó ꝙ ꝑ formá dci libelli vr̃
ĩtétata certi ɔditio d̃ mutuo d̃ qua i.l c̃‑
ti ɔdi°.i ṗn.ff.ſi c̃.pe.⁊ iſtrꝫ ꝓbat d̃ ac^oe
ex ſtipulatu.ut.l. ſi ita fuero ſtipulat⁹ i
fi.⁊.l.cũ.eniꝫ.ff.de no. ¶ In cõtrariũ fac̃
ꝙ verba libelli dñt iterptari ſm ꝓferẽtẽ
ut.l.ſi quis ĩtẽtiõe.ff.d̃ iudi.vñ erit ĩtel‑
ligẽdũ de mutuo cui ná coopat̃. Adũte
ꝙ bar.ſibi in hoc fuit ɔtrarius ná i.d.§.
griſogon⁹.circa finẽ tenere uoluit ṗmaꝫ
ꝑtẽ deiñ i.d.§. ſi nũmos tenuit ſecũdá.et
eá puto ueriozẽ vñ ꝑpter hec ⁊ alia facta
ſunt i bonis terris ⁊ ꝓuĩcijs ſtatuta ſeu
capl̃a ꝙ q̃libet petitio q̃ rẽ ɔtineat ⁊ cáꝫ
ĩtelligat̃ tollerabilis. Ampli⁹ queritur
ſi aliq̃s ſit ɔſtitutus ꝓcurator ad recipiẽ
dũ pecuniá mutuo an ſi ɔfiteat̃ ſe rece‑
piſſe obliget̃ dñs vr̃ ꝙ ſic quia iſtud ṽ‑
bũ mutuo.verificat̃ tá i mutuo ciuili q̃ꝫ
etiá nãli ut ſ̃.dcm ẽ g̃ ei⁹ mádatũ extẽ‑
dit̃ ad utrũqꝫ. Incõtrariũ deter.bar.i.l.
.ij.§.ṽbis.ff.ſi cer.pe.⁊ ẽ rõ ſm eũ ꝙ illõ
ṽbũ ad recipieñ.hẽt qualificare ⁊ reſtri‑
gẽr illud verbũ mutuo ad ipſũ actũ ná‑
lem tñ.idq̃ꝫ ipſe dñs de ciuili mutuo nõ
obligabit̃.ar.in.l.i.§.ſi mutuá.ff. ſi quid
i frau.patro.⁊.ff.de nouati.l.ſi.debitorẽ
meũ cũ ibi nõ. ¶ Quid g̃ ſi in ipo iſtro
ꝓcure ſit dictũ ꝓcuratorẽ ɔſtituit ad ac
cipiẽdũ pecuniá mutuo et ad ɔfiteñ.pe‑
cuniá ipam recepiſſe. an tũc obligabitur
dñs ſi ipſe ꝓcurator ſimplicit̃ ɔfiteatur
pecuniá mutuo recepiſſe ur̃ ꝙ ſic ꝙ h̃ ex‑
ꝑſſũ i mádato Incõtra^m det̃.idẽ bar.ubi
ſ̃. Et ſit rõ ꝙ illa uerba q̃ ſbijciũt̃ ad cõ
fitẽdũ ſe recepiſſe ⁊c.ſũt ĩtelligẽda de pe
cũia recepta quá accipiẽdá mandauit cũ
dixit ad accipieñ.mutuo ⁊c.ná illa verba
aliter intellecta ĩportarent donationẽ q̃ i
dubio nõ ur̃ ꝓcuratori ɔceſſa ut.l. filiuſ
fa.i ṗn.ff.de dona.⁊.l.ɔtra iuris ciuil̃.§.ſi
ff.de pac.

¶ Sine aliqua uſu

rarũ ɔuẽtione ¶ Hic g̃ diligẽt̃ adũtas
ꝙ mũdus hodie ñ ſbſtinet̃ nec regit̃ ni
ſi de uſuris ná caritas mortua ẽ ⁊ dilec°
ꝓximi videam⁹ igit̃ an oĩ iure ſint ipſe
vſure ꝓhibite l̃ aliq̃ iure ɔceſſe de q̃ q̃dã
ne plene tractauit tho.de aquino i ſuo li
bro qui intitulatur 2^a 2^e.q.lxxvi.alias
lxxviij.⁊ ꝑ g̃tianũ in decreto.xiiij.q.i.cũ
ſe.⁊ ꝑ cy in auc̃.ad hec.C.de uſuris. Et
arguẽdo ur̃ ꝙ uſure ſint ꝑmiſſe iure ná
li.certũ ẽ eñi ꝙ iuri et rõi nãli ɔgruit ut
bñfacienti bñfaciam⁹.alioqñ vitiũ eẽt ĩg̃
titudis q̃đ fõtẽ exurit pietatis. ut.l. h̃ ſi
lege.§.ɔſuluit.ff.de peti.here.dare autem
mutuáti ꝓ rẽmuneratione ſuitij accepti
vr̃ eẽ ɔceſſũ Preterẽa iur̃ nãli licet cuicũꝫ
de ſuo dare ⁊ a dante ſpontanee recipere
ut.l.ex h̃ iure.ff.de iuſti.⁊ iure.l. traditõ
nib⁹.C.de pac.l.traditio.ff.de acq.re.do.
cũ ſi. Sꝫ ille q̃ pecũiá mutuo aſſumpſit
ſponte dat ipam uſurá g̃ ⁊c. Rurſũ ur̃ ꝑ
miſſa de iure ciuili ut pꝫ tá iure.ffoꝝ. q̃
C.⁊ auc̃.in ti.de uſuri. Ampli⁹ etiá ur̃
ꝑmiſſa iure decretoꝝ.i.c ſalubrit̃.⁊.c.na
uigáti.cum ibi nõ.de uſuris. Ceterũ ur̃
fore ꝑmiſſa de iure diuino ꝑ id q̃đ dr̃ lu
ce.xviiij. Ego ueniens cũ uſuris exegiſſẽ
illá.ſ.pecũiá mutuatá ⁊ deutromio.xxiij
nõ feneraberis cũ fratre tuo ſed alieno ⁊
xxviiij.c. fenerabis gẽtib⁹ multis. Pro
hac ꝑte induco expſſe tex. quẽ ñ allegat
tho.ṗdicti. eccleſiaſtici.xviiij.c.ubi ſic dr̃
fenerare ꝓxio tuo i tpe neceſſitatis illi⁹
⁊ iteꝝ redde ꝓxio tuo in tpe ſuo multi
quaſi ĩuẽtionẽ extimarũt fenus ⁊ ꝑſtite
rũt moleſtiá his qui ſe adiuuauerũt do
nec accipiat oſculat̃ manũ dantis ⁊ in ꝓ
miſſionib⁹ humiliat uocẽ ſuá ⁊ i tpe rẽd
ditiõis poſtulabit tẽp⁹ ⁊ loquit̃ ṽba te
dij ⁊ murmũatio^m ⁊ tẽp⁹ cabit̃. Si au
tẽ potuerit reddẽ aduerſabit̃ ſolidi vij.
reddet dimidiũ ⁊ ɔputabũt illud quaſi
ĩuẽtionẽ Si autẽ fraudabit illũ pecunia
ſua ⁊ poſſidebit illũ ĩimicũ gratis ⁊ ɔui
cia et maledc̃a reddet illi. Et ꝓ honore
⁊ bñficio reddet illi ɔtumeliá multi cau
ſa neqcie nõ fenerati ſũt ſed fraudati gra
tis tenuerũt.⁊c.⁊ eodẽ li.c.viij.ſcribitur
noli fenerari hoĩ fortiori te.ꝙ ſi fenera‑
ris táq̃ ṗditũ habe. Deinde ur̃ oĩ iure
ꝑmiſſũ accipẽ hãc ɔmoditatẽ quá uſurá
appellam⁹.licet.n.cuiuſqꝫ hr̃e ɔmoditatẽ
⁊ ṗmiũ ex argẽto i maſſa ɔmodato ſm
eũdẽ tho.ut de equo ⁊ domo ul̃ libro ad
uſũ mutuo ɔceſſo l̃ ɔmodato Cur g̃ nõ
ſic i pecunia numerata mutuo ɔceſſa. p̃
⁊ ſm eũdẽ tho.licet ṗmiũ accipẽ d̃ pecu
nia alij cõceſſa ad oſtentationẽ. ul̃ ad po
nẽdũ loco pignori. cur g̃ nõ ſic dicet̃ in
pecunia ad numerũ cõceſſa. Porro etiam
ſm eũdẽ licitũ ẽ d̃ pecunia quá q̃s pon^e

apud mercatorẽ uł artificẽ exigere ꝑtē
aliquã ⁊ paciſci de ꝑte aliqua ſibi dãda
ꝗ ſic uꝛ licitũ in eo qui pecuniã ponit ex
cã mutui apud aliũ indigẽtẽ. Inſup ſcḋm
eũdẽ ille qui mutuo dat pecuniã nume
ratã põt licite paciſci de aliquo ſibi dan⸗
do i recõpẽſatione dãni ſui ꝑ qḋ ei ſbtra
hitꝛ aliquid ꝙ ꝑ h̄ nõ uẽditꝛ uſus pecu⸗
nie ſed uitatꝛ dãnũ cur ꝗ nõ ſic erit in q̄⸗
cũq; caſu cum pecunia nõ poſſit ĩ aliũ trãſ
ferri ſine dãno dantis qui fuiſſet de ea ꝓ
diũ empturꝰ ł mercimonia et qui mu⸗
tuando ſbmittit ſe ꝑiculo ꝑditionis eiuſ
multis ⁊ uarijs modis. In cõtrariũ vꝛ
ꝙ oĩ iure ſit ꝓhibita ꝑmo iure natura⸗
li ꝙ ɔtra nãm ẽ ꝙ pecunia germinet pe⸗
cuniã. Itẽ quia ẽ ɔtra nãlẽ inſtinctũ q̄
hõ hõi ad ſeruiendũ alligatꝛ. Deinde ꝓ
hibita ẽ de iure diuino exodi.xxij.d um
dꝛ ſi pecuniam mutuo dederis pupillo
meo pauperi ñ urgebis eũ quaſi exactoꝛ
nec uſuris opprimes. Et ĩ pſalmo ſcribi
tur.⁊ qui pecuniã ſuã nõ dederit ad uſu
rã Et ĩ euangelio mathei.mutuũ dãtes
nihil inde ſperantes. Iure etiã canonico
eſt ꝓhibita ⁊ diuino ſimul ut pꝫ.xiiij.q
.i.cum ſe.ꝑ totũ.et ĩ cle.i.de uſur. Am
plius uꝛ etiã ꝓhibita iure ciuili quo im
ꝑatoꝛ dic̄ ꝙ leges nõ dedignantꝛ imitari
ſacros canones ut in auc̄.de eccle.ti.⁊ mã
dat imꝑatoꝛ obſuari quatuoꝛ generalia
cõſilia ⁊ in eis diſpoſita in quibꝰ ꝓhibi
ta ẽ uſura ut in.l.fi.C.de ſũ.tri.⁊ fi.ca.
Sꝫ ad hoc ꝑ aliquos rñdetꝛ ꝙ ĩ ceteris
ꝑterq̄ in uſuris mandat dc̄a ɔſilia obſ⸗
uari ſi eñi ad uſuras ſe iꝑatoꝛ referre vo⸗
luiſſet iam nõ ſpalitꝛ ⁊ expſſe ſuper illis
tractatũ ſic ꝓlixũ ⁊ eoꝝ ꝑmiſſiuum iſe⸗
ruiſ uoluminibus.ffoꝝ.C.⁊ auctoꝝ man
daſſet nec pp cui tũc ipſe iꝑatoꝛ notitiã
fecit de ɔpilatione ꝑ eum facta.C.et alio
rũ libroꝝ ɔceſſiſſet ꝓut fecit ſi ꝓhibuiſ⸗
ſet ut dicte uſure cõcederentꝛ uñ cũ ipſe
pp tũc cõceſſerit ut hẽtur in epła intꝛ cla
raſ ⁊ epła rddẽtes honorẽ.C.ꝺ ſũ.tri.nᵉ
expſſe ordinationi iꝑatoꝛiſ ĩ hoc ɔtradicꝛᵉ
uꝛ ſcḋm eos ɔcludi poſſe ꝙ ipſe uſure per⸗
miſſe ſint tam a pp q̄ ab imꝑatore. ⁊ ſic
vtroq; iure. ¶ Quid ꝗ dicẽdũ finaliter
⁊ ɔcluſiue idẽ tho.fatetꝛ ipſam uſurã iuꝛ
diuino ⁊ iure canonico eẽ ꝓhibitã ꝺ iu⸗
re autẽ ciuili eẽ ꝑmiſſã. ¶ Supẽ autẽ vi
dere q̄ ẽ cã ꝓhibitionis iure diuino ⁊ ca
nonico et que ſit cã ꝑmiſſionis iure ciui
li.vbi aduertẽdũ ꝙ cauſa ꝓhibitionis ſꝫ

aliquos fuit multiplex.ut refert Inno.
ĩ.c.i.de uſuris. Prima fuit ad euitãdum
ne hõies fierent idolatre ꝙ ſcribitꝛ ubi
ẽ theſaurus tuus ibi et coꝛ tuũ. 2ᵃ ne ho
mines deſererẽt agriculturã ĩtẽdẽteſ lu⸗
cro uſure ⁊ ꝑ hoc ſbmergerent pauperes
⁊ occiderent ꝙ ſequerẽtur fames et care
ſtie.3ᵃ ne diuiteſ qui mutuo ſumerẽt ali
qua neceſſitate cogẽte efficerentꝛ paupes
q̄ paupṫas ẽ ꝑiculoſa ut inquit ſalomõ.
Paupṫatẽ neq; diuitias dederis m̄ dñe
Quarta ꝙ offẽditꝛ ꝓximꝰ ⁊ amoꝛ natu⸗
rał qui ẽ alter alteriuſ onera ſuſtinẽ ⁊ ca
ritas minuitꝛ. Quita rõ ẽ ſꝫ ſcḋm tho. ꝙ
vſura nil aliud ẽ q̄ ꝓciũ uſus pecũie mu
tuate vſus autẽ huiꝰ pecunie nil aliud
ẽ q̄ ipſa rei ɔſũptio ſic etiã ĩ uino frumẽ
to et alijs que mutuari poſſunt Si ꝗ qſ
velit reſtitutionẽ equalꝛ q̄titatis ⁊ ꝓciũ
vſus eius ſequitꝛ ꝙ uelit duas recõpẽſa⸗
tiones ꝓ eodẽ qḋ diuine repugnat iuſti⸗
tie.ſed iſta rõ paruũ urget ꝙ ſic dici poſ⸗
ſet ꝓhiberi lucꝝ vł emolumẽtũ recipi
ex maſſa argẽti ł pecunia in ſacco ad oñ⸗
tationẽ ɔſignata cuius ɔtraᵐ ipſe deter⸗
minat ut ſ̄ dixi. Sexta ut credo potuit
eẽ ut refrenatꝛ ⁊ cõpeſcatur nimis ardoꝛ
auaricie ⁊ vana gloria pompoſitaſ ⁊ alia
vitia que ꝓducũtꝛ.ex pecunie habũdanᵃ
Septio additꝛ ne hõis ſollicitudo circa
doctrinã bonoꝝ artiũ ⁊ uictũ ex laboꝛe
manuũ querẽdo depeat ⁊ hõ pigricie et
ſomnolẽtie deditꝰ ſub ſpe huiꝰ ipudici
redditus qui feſta nõ celebrat ⁊ die no⸗
cteq; laborat oĩo et in breui marceſcat et
ꝑeat. Rõ autẽ ꝑmiſſiua vſuraꝝ de iure
ciuili ea fuit ſcḋm tho.ꝙ lex humana que
data ẽ pplo ɔſiderauit ſolũ ppli vtilita⸗
tẽ que ex negociatione ꝓcedit. ne ꝗ huiꝰ⸗
modi utilitates iꝑdirentꝛ uſuras ɔceſſit
nõ tãq̄ iuſtas ſcḋm diuinã.l.ſed tãq̄ vti⸗
les ad humanã cõionẽ ſuſtinẽdã ſicut ĩ
pluribꝰ lex humana multa peccata reli⸗
quit ĩpunita ⁊ ſbſtinet ea tãq̄ licita q̄.l.
diuina ꝓhibꝫ ⁊ punit tãq̄ iniuſta ut pꝫ
ĩ emptoꝛe ⁊ uẽditoꝛe qui carius emit et
uẽdit.q̄.l.humana ſbſtinet niſi ſit exceſ⸗
ſus vltra dimidiam ⁊ tñ.l.diuina h̄ dã⸗
nat ut plẽ diſputat idẽ tho. ĩ li.ſupſcri⸗
pto.q.lxxvij. Sic ⁊ ĩ alijs caſibus quos
eſſet lõgũ exꝑmere.voluerũt autẽ qdã
dicẽ ꝙ nulla ẽ urgẽs nec neceſſaria rõ q̄ꝛ
vſura ſit ꝓhibita. Et ob hoc uoluerunt
qdã dicẽ ꝙ abſtinẽ ab uſuris iure dino
ponitꝛ inter cõſilia nõ autem intꝛ ꝓcepta

ſic̃ ⁊ illud ē de ꝯſilio qd̾ dr̄ i euāgelio
ſi uis ſaluus eē uēde om̄ia que hēs ⁊ da
paupibus ⁊ illud uiſitare īfirmos ⁊ ſi.
multa. Et ex h̾ dicūt ipſi ꝙ nō ꝯtrahit̾
peccatū mortale ex ꝯtractu uſure ſed ſo-
lū ueniale ꝙ hilarē datorē diligit de⁹ et
iſte nō hilarit̾ ſeruit ſed cupiditate luc̃
q̄ opi. ꝑ eūdē tho. reprobat̾ dicēs ꝙ mu
tuo ꝯcedere ē īter ꝯſilia ⁊ quo ad hoc eſt
meritoriū. Sed ultra mutuatū quicq̄ ac
cipē hoc cadit ſb̾ p̄cepto ꝑ ea q̄ dicta ſūt
vñ qui ultra aliquid accipit mortaliter
peccat ꝙ ſcriptū ē qui nō obedierit p̄nci-
pi morte moriat̾ immo ſm̄ alios etiā ſi a
p̄n° ſolū ueniale ꝯtrahēt̾ peccatū tñ ꝓ-
pter frequētiā ⁊ ꝯſuetudinē actuū venia
le reſoluit̾ et efficit̾ mortale ar. de pe. di.
.i. c. medicina. ꝟ. tres ſūt in fi. Et hec opi
tho. hodie ap̄pbata ē i cle. i. ꝟ. fi. de uſuris.
vbi dr̄ ꝙ qui ꝑtinaciter affirmat vſuraꝫ
nō eē peccatū ceſet̾ hereticus. Quidam
ſūt tñ q uoluerūt facē drīam an qs mu-
tuet ex q̄dā neceſſitate ꝓpria uel lucri cu
piditate. alij ſūt q ſo^m r̄ſpectū hn̄t ad q̄n-
titatē que ꝑcipit̾ an trāſcēat. x. ꝓ cētena-
rio l' ſit abide. ij. Que om̄ia reprobāt̾ ꝑ
ea q̄ tradūt̾. xiij. q. iij. ⁊. iiij. ꝑ totum. alij
uero dicūt ꝙ aut quis feneratur ꝓxio ege
no ad ſuccurrēdū eius neceſſitati. ⁊ tunc
licite pōt hoc facere ꝑ id qd̾ hēt̾ dc̄o. c.
eccleſiaſtici. xxviij. aut feneratur cupiditate
lucri et tūc ꝓhibet̾ et illicite facit ut in
alijs iurib⁹. Sūt tñ nōnulli qui dicūt
ꝙ nimia clericoꝝ mltitudo ⁊ nimia uſu
rarioꝝ oīum ꝓhibitio ſtatum deſtruit
laicoꝝ. Sed ꝙ oē male acquiſitū ſeu il-
licite ꝑceptū cadit in mortale peccatum
mltiſq; ⁊ inexcogitatis modis alienū ac-
cipit̾ ſeu rapit̾. et qui in uno peccauerit
oīum fact⁹ ē reus. ut in. c. defleat. de reg.
iuris. Quis in tātis picul' poſſit fieri ſal-
uus penitus ignoram⁹ niſi forte ſoli in-
fantes nam clerici et fratres mēdicantes
etiā de talib⁹ ſūt nocētes. In oib⁹ autē
ſup̄dc̄is acqeſcēdū ē deciſionib⁹ ſc̄e ma-
tris eccleſie et theologoꝝ ſniē. Credit̾
tñ a plurib⁹ ꝙ iō clerici ſil' ꝯuenerūt ſic
acrit̾ ꝓhibē vſas ꝯtra īp̄iales ſanctiōes
ut laicos eoꝝ iuriſdictioni ſbmitterēt ſic
⁊ i diuerſ alijs caſib⁹ ſbmittē ſtuduerūt
Fui p̄tēa aliq̄n īterogat⁹ a mercatorib⁹
de tali. q. Ecce ꝙ aliqs uult depōnē pecu
niā apud mercatorē ad dañ. ⁊ ſbſtinēduꝫ
ꝑtē futuri lucri ⁊ dām dr̄ mercator ego
nollē uenire ad diſſēctionē aliquā tecum
ī mō calculādi lucꝝ ⁊ dānū ſu ꝯtētus ſū
per me ſuſcipe oē piculū ꝯtīgēſ i pecunia
⁊ mercātia ⁊ lucro et dāno ꝓ aliq̄ certa
q̄ntitate ānali. Querit̾ hic an tal' ꝯuen°
cadat i peccatū cogita ⁊ ꝯſule theologoſ

Ac reſtituere ꝓmi-ſit.

Aduerte ꝙ in hac promiſſione de ſol
uendo et reſtituendo aliq̄n ſolet adijci
pena ſi nō fiat ad t̄mi^m ſolutio. ⁊ dubita
tur an talis pena exigi poſſit ſup q̄ du° ſꝫ
doc. ut refert cy. et Ja. bu. in. l. cū allegas
C. d vſ. diſtiguit̾. aut pena adijcit̾ datō
ni pecunie ⁊ tūc p̄ſumit̾ eē adiecta i frau
dē vſaꝝ. ſicq; de iure canonico peti ñ po
teſt. ſ adijcit̾ ſc̄o. ⁊ tc̄ ſm̄ aliq̄s peti pōt
ſꝫ alios nō ꝙ ſcīm ipſū ſbijcit̾ loco datō
nis pecunie ut puta. ſi nō ſolueris ꝓmit
tis ſtare i tali loco ſb̾ pena flor. c. ⁊ ſic pe
na ponit̾ codē tpe i ꝯtractu ⁊ ideo ñ vꝫ.
Sec⁹ aūt ſi ponēt̾ p⁹ ipm ꝯtractū ut nō
ꝑ bar. i. l. cū ſeru⁹. ita. ff. de ꝯdi. ⁊ de. vbi
vide. p̄e aduertēdū ꝙ i hac ꝓmiſſiōe cō
ſueuit īterdū exp̄mi loc⁹ i q̄ fiēda ē ſolu
tio ut fit i oib⁹ ꝯiter iſtr̄is obligationū
⁊ tc̄ fiēda ē ſolu° i loco ꝯteriato. ⁊ ſi ſūt
plura loca ſolutioni deſignata. ut ponit̾
ī iſtr̄is moderni tpis erit i electione cre-
ditoꝝ debitorē ꝯuenire i q̄ loco ſibi ma
gis placuerit p⁹ lapſū t̄mi. ut. l. iij. i p̄n°
. ff. de eo qd̾ cer. lo. Añ vō t̄mi lapſū ē i
electione debitori. ſoluē in quo loco ſibi
placuerit niſi ꝯtrariū ſit actū. Sꝫ hic
dubitat̾ ſi plura loca fuerūt ſolōi ꝯſig-
ta an i ſolidū ꝯueniri poterit debitor i q̄
libꝫ loco ⁊ uī ꝙ ñ. imo ꝑ appōeꝫ pluriuꝫ
locoꝝ copulatie uī ꝙ ſit facta diō ꝯbiti
ꝓ rata cuiuſlibꝫ loci. ut ꝓbat tex. i. o. l.
iij ꝟ ſi quis ita. lo p̄ ꝑ quē tex. uidēt̾. de
ſtrui ⁊ ānihilari oīa iſtr̄a moderni tpis.
quib⁹ dr̄ ꝙ talis ꝓmiſit ſoluere medio-
lani papie cremone ⁊ alibi ⁊c. nā ꝑ h̾ uī
ꝙ ſolū ꝓ pte i q̄libꝫ loco poſſet debitor
ꝯueniri ⁊ nō iſolidū. ſicq; ꝑ h̾ ānihilat̾
ipm debitū. Aduerte hic dr̄ eni bar. i
. o. ꝟ. ſi quis ita. ꝙ ſ plura loca adijciūt̾
alternatie et tc̄ i q̄libꝫ loco pōt iſoliduꝫ
debitor ꝯueniri. ſ plura loca adijciūt co
pulatie et tc̄ ſ ponūt̾ limitatie ſ idiffi-
nite puta cū cl'a ⁊. i q̄cūq; loco ⁊c. p̄ caſu
ubi limitatie tc̄ facta debiti diō ꝓ rata
cuiuſlibꝫ loci ⁊ ſic ꝓ rata tm̄ pte potēt
ipe ꝯbitor i q̄libꝫ loco ꝯueniri ꝑ tex. i. o
. ꝟ. ſi quiſ ita. ⁊c. caſu cū p⁹ ꝯſignationē
pluriuꝫ locoruꝫ ſbijcit̾ illa general' cl'a

ꝛ ī q̄libꜫ a° loco.ꝛc.ꝛ tē ſm eū ne ex īde/
ſinita ꝛ nimia diuiſione debiti ſtipulatā
reddat̄ īutil' fiēda erit īt̄ꝑtatio ꝙ ſolui
dēat ī totū q̄libꜫ loco ar. in.l.q̄ti.ff.d̄ re.
du.ꝛ.l.q̄ti. d̄ v̄.ob.ꝛ ita ſuat general' cō
ſuetudo.vex̄ tñ ꝯſulti⁹ agēdo ad oē du
biū tollēdū laudabile eēt ponē ī iſtro ꝙ
ꝓmittit ſoluere ī ſolidū q̄libꜫ loco l' po/
nē loca alternatiē. vbi aūt vn⁹ ſol⁹ loc⁹
eēt ſol'oni litat⁹ l' d̄ſignat⁹ an alio loco
poſſit debitoꝛ ꝯueniri ꝛ vbicūqꜫ dicēdū
ē ſꜫ uerā ꝛ cōeꜫ opi.ꝙ ſic ſi ī ipo a° loco
ip̄e d̄bitoꝛ h̄eāt domiciliū ut plē nō.ī.l.ī
ff.d̄ eo qd̄ cer.loc.ꝛ.l.i.C. vbi ꝯue.q cer.
lo.da.ꝑ.ꝛ ibi ꝑ aꜫo.ī ſū.ꝛ ꝑ glo.ī.l.hēre
abñs.§.fi.ꝛ.l.eū q cer.lo.de iudi. Si tam
alibi ip̄e d̄bitoꝛ ꝯueiat̄ q̄ ī loco d̄ſtinate
ſolōis h̄ebit̄ rō ſui ītēē ac ēt ītēē acton.
vt.l.ij ī p̄n.ꝛ.l.iij. ī p̄n°.ꝛ.§.ſi qs ita.ꝛ.§.
nūc de officio ꝛ ibi ꝑ bar.ff.de eo quod
cer.lo. ¶ Nūc aūt querit̄ ꝓ declaratōe
huius libelli pone ꝙ aliquis mutuauit
.c. ꝛ ſtipulatus eſt illa ſibi reſtitui ut ſo
nant uerba modernoꝝ īſtrumētoꝝ quaꝫ
actī.de bebit creditoꝛ ꝓponere in libello
uel certi cōditionem que ex mutuo cōpe
tit ut.l.certi cōditio in p̄n.ff.ſi cer.pe.uł
actionē ex ſtipulatu hic eſt ꝓ clarioꝛi ſo
lutione aduertēdum ꝛ decurrēdū ad di
ſtictionē traditā ꝑ cy.in.l.abſentis.C.ſi
cer.pe.ꝛ bar.lati⁹ ī.l.certi cōditio.§.ſi nū
moſ.ff.ſi cer.pe Qui ſic dicūt omnia col
ligēdo quandoqꜫ numero noīe meo ꝛ ſti
puloꝛ noīe alieno. Qñqꜫ numero nomi
ne alieno ꝛ ſtipuloꝛ noīe meo p̄mo caſu
ſ̄b diſtingue ſ̄m bar. aut ſtipul'o ē totali
ter util' ꝛ efficax ad agendū aut eſt peit⁹
ꝛ omnino īutil' a' eſt utilis ſolū quo ad
quid ꝙ ꝓducit ſolū nālem obligationē
Siqdē ſit omnino util' ꝛ tunc a' cōſtat
ꝙ numeratio fuit facta cauſe īplende ſti/
pulatōis ꝛ tūc eſt ageñ ex ſola ſtipulati
one nō aūt ex nūeratōe ut.l.ſi ita ſtero
ſtipulat⁹ in fi.ꝛ.l.cū eni.ff.de noua. ꝛ ex
hoc reprobat̄ libellus ſ̄m cy. ꝛ alios in
quo ſic ꝓponit̄ dico ꝙ numeraui titio
.c.que reſtituere ꝓmiſit quare ip̄m peto
ex cauſ p̄dictis ꝯdēnari ꝛc nā hic propo/
nūt̄ plures actiōes ſil' quaꝝ nō admitti
t̄ concurſus ut.l.nēo.§.quoti.ff.de re.iur.
ꝛ.l. quod in herede.§. eligere.ff.de tbu.
Similit̄ ſ̄m aliquos reprobat̄ libellus
quo dicit̄ peto x. que mutuo numeraui
ꝛ ꝓducit̄ inſtrum̄m ī quo dicit̄ ꝙ fuit ꝯ
feſſ⁹ mutuo recepiſſe ꝛc de quo dic ut ſ̄

dixi. Aut cōſtat ꝙ numeratio ñ fuit fa/
cta cauſa iplēde ſtipulationis ꝛ tunc ſ̄m
iura uetera ꝑ ſequētē ſtipulatōem p̄ſūe
bat̄ facta noua° iōꜫ ſolū agēdū erat ex
ſtipulatōe. Sꝫ hodie non p̄ſuit̄ nouatō
niſi exp̄ſſe agat̄ ut ī.l.fi.C.de noua. Iōꜫ
vtraqꜫ agi poteſt ſꜫ tñ unā eligē debꜫ ut
dicto.§.eligē cū ſi. Aut dubitat̄ quo rꝭ
pectu ſit facta numēatō ꝛ tūc a' ſtipul'o
īt̄uenit icōtinenti an ul' poſt numēatōꜫ
ꝛ tūc p̄ſuit̄ facta numeratō cā iplēde ſti
pulatōis ſicqꜫ ex ſola ſtipulatōe agēduꝫ
erit ut dicta.l. ſi ita ī fi.ꝛ.l.cū ei.iōqꜫ cū
in inſtrīs modni tēpoꝛis ſ̄biciat̄ ſtipu/
latio ꝛ ſic res in dubio erit agēdū ex ſti
pulatione q̄ſi numeratō facta uideat̄ cā
īplende ſtipulatōnis. Aut īt̄uenit ex īt̄/
uallo ſtip°ꝛ tunc a' ſtip° p̄ceſſit numēati
onem ſpe future numēatōis ꝛ tunc nu/
meratō ſecuta p̄ſuitur cā implēde ſtipu
latōis ꝛ iō ex ſtipulatōe agēdū erit.a' ñ
p̄ceſſit nec eſt facta ſpe alicui⁹ future nu
meratōis ꝛ tunc ꝙ ex p̄cedēti numēati
one actio nata eſt ſi poſtea ſeq̄tur ſtipu/
latō naſcet̄ noua actō ex ea. Et licet oli
h̄ caſu p̄ſumeret̄ nouatō hodie tñ nō p̄
ſumitur niſi exp̄ſſe agatur iōqꜫ una ſola
actione agēdū erit quā actoꝛ elegerit ut
dicto.§. eligē ꝛ.l.cum filius.§. varijs de
le.ij. ex q̄bus oībus ſolui poteſt tal' qō
pone ꝙ aliqs ſimpliciter narrauit ī libel
lo ꝙ titio numēauit cētū q̄ reddere ꝓ/
miſit ꝛc. An ꝓcedat libellus dicūt q̄dā
q̄ non ꝙ plures deducit actōes in eodē
libello qd̄ eſt ꝓhibitū per ea que dicta
ſunt ſ̄.ī cōtrium det̄.bar.in dicto.§.ſi nū
mos.ꝙ hec v̄ba dīt̄ itelligi ꝙ nuāuit
cauſa ſtipulatōis implēde ꝛ ſic ſolū act
onem ex ſtipulatōe videtur in libello de
duxiſſe arg.l.ſi qs itētione ambigua.ff.
de iudi. Nec ob.cōtria ꝙ loquunt̄ quā
do iſta v̄ba fuerūt appoſita ī libelli cōclu
ſione quo caſu libell⁹ nō poſſet ſuſtinēi
hic aūt fuerūt appoſita ī ſola narratiōe
Eſt ergo ꝓpter hec ꝛ ſil'ia bona cautela
facere ſtatutū ꝙ q̄libet li.ſit ꝛ eſſe ītelli
gatur ſufficiēs ꝛ admiſſus qui cōtineat
rem ꝛ cām ꝛcꝛ non aduertē ad has ſup̄/
fluas ꝛ deceptoꝛias ſ̄btilitates iur. ut.l.
ſi fideiuſſoꝛ.§.quedam .ff. mandati. ¶ In
alio autem caſu qñ ſtipulatio reꝑit̄
īutil' tunc ex ſola numeratōe actō naſci
tur ꝛ ex ea agit̄ ut.l.certi cōditio.§. qm̄
.ff.ſi cer.pe.ꝛ dicto.§.qi ſ'ogon⁹. Nec tal'
ſtipulatō iutilis habet uitiare quo mi⁹

ip̄m iſtrꝫ plē ꝓbꝫ ip̄ꝫ mutuū ſiue ī eo cōti
neat̄ ꝯfeſſio ſup mutuo ſiū nuātio ſꝫ bar
nec mīꝫ qꝫ ꝑpt̄ iutile nō dēt utile uitiari.
ut nō.p dy.i.c.utile de re.iuris.li.vi. In ꝫ.ᵒ
autē cāu qn̄ ſtipᵒ ē q̄ ad qd tm̄ util' ⁊ iuti-
lis q̄ ad aliud viꝫ qn̄ parit ſolā obligatio-
nē nālē ⁊ tc̄ diſtiguit̄.ā qs ſtipulat̄ ab eo
cui fc̄a ē nuātio.⁊ tc̄ n̄ ipedit̄ acᵒ ex nuātio
ne ut.d.ꝫ.qm̄.ꝟ.idē erit.ā ſtipulat̄ ab alio
⁊ tc̄ oli fiebat nouaᵒ hodie nō.ut i.l.i.i fin̄
.ff.d noua.⁊.l.fi.C.eo. ¶ Nūc accedamus
ad zᵐ pncipalē articulū q̄ ē qn̄ mēo nomīe
meo ⁊ ſtipulor noᵉ alieno q̄ cāu dic ā ſtipu
lor ei cui poſſū ſtipulari ut pr̄i ul' dn̄o filio
l' ſuo ⁊ tc̄ erit idē ac ſi mihi ſtipulat⁹ fue-
ri.ut.l.ſi dn̄s ſuo.⁊.l.qd̄cūq̄.ff.d ꝟbo.ob.ā
ſū ſtipl'at⁹ ei cui poſſū n̄ ſtipulari ut ex̄neo.
ut i.ꝫ.alteri.iſti. de iuti.ſtip. ⁊ tc̄ n̄ ipedit̄
acᵒ naſci ex nuātione ut ꝓxīe dc̄ꝫ ē ¶ In ꝫ.ᵒ
autē pncipali articulo q̄ ē qn̄ mēo noᵉ alieo
⁊ ſtipulor noᵉ alieno. Attēde qꝫ ā ē vn⁹ et
idē hō c⁹ noᵉ nuāt̄ ⁊ ſtipulat̄ ⁊ tūc agēdū
ē ex nuātione ſi ſit tal' ꝑſona cui nō poſſet
ſtipulari. Si aūt poſſꝫ ei ſtipulari aget̄ ex
ſtipulatiōe ut i.d.ꝫ.griſogon⁹.⁊ pdc̄a ꝓce-
dūt d iure āṫiquo.ſtoꝝ. hoᵉ vō d iur.C.a
gen̄.erit iſto cāu ex ſtip.qꝫ ſic ex nuātiōe al
teri acᵒ q̄rit̄ ita ex ſtipul'oe fūdā ſup nuā-
tione l' ꝯfeſſione pcūie d̄poſite l' mutuate
p tex.in.l.fi.C.p q̄s ꝑſonas no.ac. Sꝫ an q̄
rat̄ util' ex ſtipl'oe l' directa i iſto cāu dic̄
bar. qꝫ ſola util' q̄rit̄ ſi ratum hēat ut.l.ſi
ego.ff.d neg.geſ.qꝫ rō ſpalitatis q̄ ē ut di-
rc̄a q̄rat̄ ex nuātione ceſſat i ſtipl'oe. Sed
ēte uī' ēt dirc̄a q̄ri legis ptāte p tex.in.d.l.
fi.C.p q̄s ꝑſonas. cū ſtipᵒ ueniat acceſſorie
ad nuātionē et ex hoc infert̄ qꝫ ſi ꝓ curator
deponat ul' mutuat pcuniā noīe dn̄i ⁊ eā
dn̄o ſtipulet̄ reſtitui qꝫ dn̄o q̄rat̄ directa
acᵒ ſine ceſſione ptāte ⁊ auctoritate dc̄e.l.ſi
ſic p filiū ul' ſuū q̄rit̄ directa pr̄i ul' dn̄o.
ut.ff.de ſti.ſuo.p totū.legis ptāte.an autē
i alijs caſib⁹ ꝑ ter q̄ i nuātione pcunie q̄ra
tur dn̄o per ꝓcuratorem directa actio ſine
ceſſione nō.per cy.i.l.multum intereſt.C.ſi
quis alteri ul' ſibi.⁊.l.i.C.per quas ꝑſonas
et per bar.in.l.ſi ꝓcurator.pn̄ti. ⁊.l.ſtipula
tio iſta.ꝫ.ſi ſtipulor.ff.de ꝟbo.obli.et fac q̄d
nō.i.l.pe.C.ad exhiben.et.d.l.ſi ego. ā ſūt
diuerſe ꝑſone quarū noīe fit ſtipᵒ ⁊ nuātā
ut qꝫ noīe uni⁹ nuāt̄ ⁊ noīe alterius ſtipu-
lat̄ ⁊ tunc ex ſola numeratione agit̄.ut.l.
.i.ꝫ.i.ff.de ſti.ſuo. ¶ Circa quartū ⁊ ulti-
mū articulū q̄ ē qn̄ numero alieno noīe et
ſtipulor nomine meo.diſtiguit̄.aut ꝑſona
cuius noīe numeraui ē talis ꝑſona p quā
mihi querit̄ ut fili⁹ uel ſeruuſ ⁊ tunc per-
inde eſt ac ſi nomine meo numeraſſem. ut
dicta.l.dn̄ſ ſeruo.aut erat perſona extranea
⁊ tunc pualet numeratio qꝫ nō potui mihi
ſtipulando ius queſituꝫ alteri ſibi ꝓfferri.
⁊ in me tranſferre ut in.d.l.i.ꝫ.i.ff.de ſtipu
ſeruo. Sed an i ꝯtractibus depoſiti locati
⁊ ꝯmodati ⁊ ſi.ſi ſbijciat̄ ſtipulatio.de re-
ſtituēdo habebit locū pdicta diſtinctio fc̄a
in mutuo ſi dubitet̄ que actio ſit in libel-
lo ꝓponenda credo qꝫ ſic a paritate ratiōis
quod multū nō.p modernis inſtrumētis
verum tn̄ qꝫ hodie nō ꝓponūt̄ actiones ut
tradit̄ i.l.i.C.d formul' dēt aduocatus ſi-
plicit̄ in libello narrare caſuꝫ ⁊ ꝯcludē fie-
ri reſtitutionem mutui uel depo. omni m̄
iure uia ⁊ forma quib⁹ melius ſit de iure
reſtitutio fienda.

¶ In depoſito ⁊ ex

cauſa depoſiti.ꝛc. ¶ Iſte ti.obligationis et
alij ſimiles debent exp̄mi i libello. ut plē
nō.i pmo libello. Eſt autē cā depoſiti int̄
ceteras obligationes ꝑſonales i plurib⁹ p
uilegiata. Nā pmo qui ꝯfeſſus ē ſe hr̄e pe
cuniā i depoſito nō audit̄ uolēs opponere
exceptionē nō nuāte pecūie licet in mutuo
⁊ i dote hēat locum hec exceptio ut in.l.in
ꝯtractibus.ꝫ.ſed quoniā.C.de non nu pe.
zᵒ qui recipit in depoſito nō pōt ꝯpēſatio-
nē opponē ꝯtra repetētē depoſitū nec doli
exceptionem ut tradit̄ in.l.fi.C. de ꝯpenſ.
⁊.l.p.i pn̄.C.dpo.⁊ i auc̄.ibi poſita. ¶ ꝫ.ᵒ cā
dpoſiti pfert̄ ceteris ꝑſonalib⁹ actiōib⁹.ut
.l.ſi uētri.ꝫ.i bōis.ff.de puile.cre. Ille tn̄ q
hūit dpoſitū n̄ tēt̄ d cāu fortuito nec d le
ui l' leuiſſima culpa ſꝫ de dolo et lata culpa
tm̄.ut.l.qꝫ nerua.cū ſi.⁊ ibi plē nō.p bar.ff
dpo.⁊ p Ia.bu.in.l.i re mādata.C.man.et
inſti.q.mo.re.ꝯt.ob.ꝫ.pe. Et nōndū qꝫ licꝫ
dpoſitū re tm̄ ītuciēte ꝯſhat̄ ut i.d.ꝫ.p.
actū ſi ſiᵉ ꝯfeſſio ſr dpoſito ītcedat. ꝓbat̄
p cā plē d ipo dpoᵗᵒ ut.i.l.publia.ꝫ.fi.ff.de
po.regularit̄ q̄ n̄ tēt̄ dpoſitari⁹ d cāu for
tuito neqꝫ d culpis pdc̄is. fallit i c̄tis caſi-
nō.p gl.i.d.ꝫ.p. Inter q̄ſ ē ſi dpoſitari⁹ ex
pſſe d cāu fortuito ſe obligauēit ut̄ fit q̄ti
die i iſtrīſ iuꝛ nō.i.l.ſi ⁊ ſi q̄ſ.ꝫ.q̄ſitū.ff.ſi q̄ſ
cau.ul' ſi pecūia fuerit i numēo ⁊ q̄ītitate d
poſita qꝫ gen⁹ nō pōt pire ut hēt̄ i.l.dies
ſpōſalioꝝ i fi.ff.dpo.fac.l.incēdiū.C.ſi cer
pe. In alijs autem ꝯtractibus qd veniat et
de quo qs tēat̄ tāgit̄ p glo.nō.i.l.ꝯtract⁹
.ff.de re.iuris.q̄ ꝛc.

¶ Sub eadem obli gatione bonorum. ¶ Sciendum eſt ꝙ aliquando bona expreſſe obligantur ex ptiũ conuentione ut hic aliquãdo obligantur tacite ex. l. ptãte de obligatiõe expreſſa loqtur. l. cõtrahit᷑. ⁊ l. res ypo^ce. ff. de pigno. ⁊ C. de pigno. l. ij. ⁊ iij. cum ſi. et. C. q̃ res pig. ob. poſ. per totum. ¶ De tacita autem obligatione que in caſibus ſpecialibus introducit᷑ uel fauore perſone uel cauſe loquitur ti. ff. in qui. cau. pi. ta. contra ⁊ C. eo. ti. per totum. ¶ Qui caſus ſpeciales ſunt in contractu inito per fiſcum in dote i pẽſione rei ruſtice uel urbane in adminiſtratione tutele ⁊ in eo qui pecuniam cõceſſit ad refectionez nauis uel domus ut ibi habet᷑. ⁊ nõn. ꝙ in hac generali obligatione bonorum nedum ueniunt bona preſentia ſed etiam futura ut. l. fi. C. que reſ. pig. ob poſ. ⁊ l. i. in pn. ff. de pig. Et ueniunt etiaz ſola bona propria ipſius debitoris q: aliena bona nõ poſſunt ſine dñi conſenſu obligari ut l. ij. C. ſi res alie. pi. da. ſit. ⁊ l. filioſ C. que res pig. ob. poſ. cum ſi. ¶ Sed an in generali obligatione bonorum comprehẽdantur ſeu includantur iura ⁊ actiones. ¶ Quidam dicunt ꝙ non ut nõ ſpe. in ti. de fruc. ⁊ intereſſ. § i. v. ij. In contrarium eſt veritas ut probatur in l. nũq̃. § fi. cum le. ſe. ff. ad trebel. ⁊ l. ſi legatum. § i. ⁊ l. meoꝝ. ff de v. ſig. quam opi. ſequitur glo. in l. heredem. C. de here. ac. ¶ Quid dices in donatione generali omnium bonorum an in ea includantur nomina debitoꝝ dicit Dy. ꝙ non ar. in l. nominis ⁊ rei. ff. de v. ſig. et ibi per euz ⁊ l. qntus la ij^a. ff. de au. ⁊ ar. le. Et idem tenet Guil. de cu. Et ex hoc poteſt inferri ꝙ donatio talis non poſſet infringi ex eo ꝙ auferat teſti factionem cuz poſſit reſtari de ⁊ ſuper iuribus ſeu nominibꝰ debitoꝝ. ¶ Sed Bar. voluit aliter diſtinguere i dicta. l. qntꝰ vbi vide. ¶ Ad pleniorem autem noticiam obligationis bonorũ ſciendum eſt ꝙ pignoꝝ 4^or ſũt ſpẽs in iure nam quoddam eſt pignus conuentionale quoddam legale quoddam pretorium ⁊ quoddaz iudiciale. Cõuentionale pignꝰ eſt illud qđ contrahit᷑ hominis pmiſſione đ qua ſpẽ pignori loqt᷑ ut ſupra dixi. l. contrahit᷑ cũ ſi. đ. alle. ff. de pigno. ¶ Legale autem pignus eſt illud qđ legis poteſtate inducit᷑ ut ſupra dixi de quo loquit᷑ totꝰ ti. C. ⁊ ff. i qui. cau. pi. ta. ꝯtha. ¶ Pretorium pignꝰ eſt illud qđ contrahit᷑ per interlocutoriam pretoris uel iudicis de quo loqt᷑. l. non eſt mirꝫ. ff. de pigno. ac. ⁊ l. ſi duo. § creditores ff. vti poſſi. ⁊ l. iij. i fi. ff. de ac. poſ. ⁊ ibi nõ ⁊ l. ij. C. de pro pignum ſi. Iudiciale vo pignus eſt illđ quod contrahit᷑ per ſniam diffinitiuam ⁊ in eiꝰ execuć. facto iudicis exequentis. de quo loqt᷑. l. a diuo pio. § ſi poſt aditũ. ⁊ § ſi ſup rebꝰ. ⁊ § exequẽt᷑. ff. de re. iudi. Et optime ad vtrãq3 ſpẽm pignoꝝ. tam pretorij ꝙ iudicialis facit tex. i l. ij. C. qui. po. i pig. ha. ¶ Deinde querit᷑ que ſit differentia inter pignꝰ tacitũ ⁊ expreſſum ⁊ inter conuentionale ⁊ pretoriũ. ⁊ breuiter quo ad pri^m dico ꝙ differũt tacitũ ⁊ expreſſũ quo ad modũ conſtituendi ⁊ pducendi ꝙ expſſũ pducit᷑ ptiũ conuentione ⁊ prouiſiõe tacitũ. l. poteſtate ut patꝫ ex pmiſſis ſimilit᷑ differũt i operatione ⁊ effectu ꝙ reg^lariť expreſſum prefert᷑ tacito ut l. ſi fundũ. ⁊ l. aſſiduꝰ. C. qui po. i pi. ha. ⁊ ibi nõ quod verũ intelligas ſm deter. eoꝝ que. ſ. dicet᷑ Ad ij^m queſitũ rñdeo ꝙ in multis inter ſe differũt conuentionale a pretorio ut pleñ habet᷑ per glo. ⁊ Bar. in l. i. in pn. ff. de pigno. actꝰ. Et pmo differũt in modo ⁊ forma conſtituendi. nam conuentionale cõtrahit᷑ ſolo ptiũ conſenſu ut dicta. l. contrahit᷑ ⁊ l. res ypo^ce. ¶ Sed pretorium conſtituit᷑ demum traditione interueniẽte uel facta per iudicẽ ut. l. non eſt mirũ in fi. ff. đ pig. acti. ⁊ l. cum vnꝰ. § fi. cum l. ſe. ff. de bo. auc. iudi. poſ. ¶ Item pignꝰ pretoriũ conſtituit᷑ taꝫ in bonis minoꝝ ꝙ maioꝝ. ut. l. apđ iul. § i. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. ⁊ l. ſi minoꝝ. ff. đ bo. auc. iudi. poſ. ¶ Sed in conuentiõali i minore requirit᷑ decretum iudicis ut. l. lex q̃ tutões. C. de admini. tu. ⁊ nõ in l. i. ⁊ ij. C. de pdi. mi. differũt etiam in effectu acquirendi ꝙ in conuentionali ſecuta traditiõe transfert᷑ poſſeſſio in creditorem ut. l. ſui noie. ff. de vſuć. ⁊ l. qui pignori. ⁊ l. i. § per ſuũ. ff. de acqui. poſſ. ⁊ nõ in. l. cum notiſſimi. C. đ preſcrip. xxx. an. § i. ¶ Sed in pretorio non tranſit aliqua poſſeſſio ut l. iij. i fi ⁊ ibi nõ. ff. de acqui. poſſ. ¶ Et per hoc inſurgit alia differentia vꝫ ꝙ creditor pignoris conuentionalis habet interdictũ uti poſſi. ſi turbet᷑ in ſua poſſeſſione non autem is qui habet pretorium ut l. ſi duo. in § credi tores. ff. uti poſſi. ¶ Item in conuentionali habet locum regula. qui por eſt tempore ut l. por. ⁊ l. diuerſ. C. qui. po. in pi. ha. ſed in pretorio locum habet diſtinctio an ſit eiuſdem ti. uel diuerſi ut l. ij. C. qui. po. in

pig.he.⁊.§.dicam. Item conuentionale nō repetitur per debitorem niſi debito prius ſoluto ut l.ſi rem.§.omnis.ff. de pig.ac. ſꝫ pignus pretorium ſtatim reuocatur cum defenſ° de iuri parendo per reum offertur ut in auc.ei qui.C.de bo.auc.iudi. poſ. et nō in l.ſi pecunie.i fi.ff.ut in poſ.le. ⁊ aliq tangunt in l.is conſequenter.ff.fami.her. Item differūt circa qualitatem actiōis q̄ ꝓ pignore competit debitori ꝙ in conuē-tionali competit debitōi debito ſoluto di-recta pignoraticia ac° ſed in pretorio com-petit vtilis ut.l.is cui.§.queri poteſt.ff.ut in poſſ.le. Item in conuentionali tenetur creditor de dolo lā culpa ⁊ leui ut.l. ſi ut certo.§.ſi duobus vehiculum ⁊ .§.nunc vi-dendum.ff.cōmo. In pretorio autem tene-tur de dolo ⁊ lata culpa ut l.p̄tor.§.p̄.ff. d̄ bo.auc.iudi.poſ. Conueniunt tamen i hoc ꝙ.p vtroqꝫ pig̃re competit creditori actio ypotecaria ut.l.i.⁊ ij.C.de preto.pig. Sꝫ quid dicemus i pig̃re iudiciali. Rndet̃ ꝙ idem iur.ſit qđ de pretorio dictum eſt ut ꝓbatur ex dicta.l.ij.in fi.C.de preto.pig. Nūc autem ſupereſt videre que actōes cō-petāt creditōi.p pignore uēdicando. circa qđ ſic eſt nōndū ꝙ tres ſunt eidem ꝓdite actiones vꝫ actio ſeruiana actio quaſi ſer-uiana q̄ ypotecaria appellatur ⁊ ſaluianum interdictum de quibus tradit̃ in .§. item ſeruiana inſti.de acti.⁊ C.de ſal.it.l.i. Si-ue ergo dicamus pignus eſſe cōuētionale ſiue pretoriū ſiue iudiciale ſiue legale om-nibus caſibus regularit̃ locum habet ac° quaſi ſeruiana que ypotecaria vocat̃ ut in dicto.§.item ſeruiana.⁊ d.l.i.⁊ ij. C.de p̄-to.pig.⁊ inſti.de acti .§.iterdū. Differentia ſūt iter ſuianam ⁊ ſaluianū iterdictuꝫ q̄ ambe actiōes cōpetūt cōtra colonū l̃ iqli-nū eſt talis. Nam ſaluianū iterdictū eſt ꝑ-ſonale i rem tamē ſcriptam ut l.i.ff. d̄ ſal. iterdicto. Ideoqꝫ directū dat̃ cōtra colo-num vl̃ iqlinum ſed vtile cōtra quēlibet poſſeſſorem vt ibi habet̃. Sed actio ſuiā eſt mere realis vt i dicto.§.item ſuiana. ¶ Item agēti ſaluiano iterdicto ſufficit ꝓba-re colonuꝫ poſſediſſe ſed agēti ſuiana opꝫ ꝓbare etiam rem fuiſſe i bonis coloni. ¶ Per qđ patet alia differētia ꝙ agēs ſal-uiano iterdicto mīn⁹ grauat̃ i ꝓbando id̄ minus conſequit̃ cum per illud ſola poſ-ſeſſio auocet̃ ſed in ſuiana plus grauatur ideo pl⁹ cōſeq̄t̃ vt nō per dc. in l.i.C. de ſal.iterdic. Sed pone ꝙ plures creditores habeant eandem rem pignori obligatam

ꝓut ſepe accidit ⁊ omnes agūt ypotecaria cōtra poſſeſſorem quis eoꝝ preferet̃ bre-uiter in hoc decurrēdū eſt ad nō per glo.i l.i.C.de p̄ui.ꝺc.⁊ l.p̄uile°.ff.de p̄uile.cre Et ad diſtinct. Dy.quam poſuit Dy.in regula qui prior eſt tempore de re.iur.li. vi. Aut omnes creditores pretēdūt p̄ui-legiū circa iſtud ius reale aut circa ius per-ſonale.aut quidam ex his pretendūt ius reale ⁊ alij perſonale. aut q̄dam perſonale ⁊ alij nullū aut null⁹ eoꝝ p̄uilegiū pre-tēdit.p̄mo caſu qñ omnes pretendūt pri-uilegiū reale ſꝫ diſtingue. aut omnes pre-tendūt pign⁹ cōuentionale aut omnes p̄-toriū.aꝰ q̄dam cōuentionale ⁊ aliꝰ p̄toriū Si q̄dem omnes pretendūt cōuētionale l̃ quaſi tūc.aꝰ omnes pretēdūt expꝛeſſū pi-gn⁹.aꝰ omnes tacitū.aꝰ q̄dam tacitū ⁊ alij expꝛeſſū. Si q̄deꝫ omnes pretēdūt expſſū tūc aꝰ ſūt eiuſdem temporis. aꝰ diuerſoꝝ ſi temporis eiuſdem.aꝰ ſimł in eodeꝫ actu fuit res ipſa omnib⁹ obligata ⁊ tūc admit-tit̃ vn⁹qſqꝫ equal̃r. ſi vō fuerit ſeparatim obligata nec appareat cui p̄mo ⁊ tūc aut omnes agūt contra debitorem l̃ extraneū poſſeſſorem ⁊ tūc melior eſt conditio occu-pantis.aut agūt inter ſe vn⁹ cōtra aliū et tūc melior eſt cōditio poſſidētis ut nō i.l. ſi fūdū i.§.ſi duo.ff.de pigno. Si aūt ſūt diuerſoꝝ temporꝝ tūc habet locū regula antedicta q prior eſt tempore ꝛc. De qua habet̃ in l potior.⁊ l.creditor.ff.q.po.i pi. ha.⁊ l.ſi fūd⁹.C.eo.ti. Fallit hec regula in certis caſib⁹.p̄mo in eo q mutuauit ad dom⁹ refectionem q alijs prefert̃ in ipſa domo vt i auc.de equali.do.§.hiſ oīs coll̃ vij.⁊ ff.q.po.in pi.ha.l.iterdum qđ tamē ꝓbandū erit per ipſum creditoreꝫ ar.eoꝝ que nō in l.ciuitas.ff.ſi cer.pe. Sufficit tn̄ ꝓbare ꝙ tempore contract⁹ ipſa domus egebat refectione ut l fi.in p̄n.ff.de exerci ſi ergo in inſtrumento dicat̃ ꝙ cum talis dom⁹ magna egeret refectione. Idcirco ꝓ ipſius reparatione ⁊ refectione talis fuit confeſſus ſe mutuo habuiſſe a Gayo.cum per hoc erit fundata intentio creditoris et uidet̃ ꝙ ſic ꝙ ſtandum eſt inſtrumento .l.cum precib⁹.C.de ꝓba.cum ſi. ¶ In con-trarium uidet̃ ꝙ iſta ſunt v̄ba narratiua que non probant iuxta materiam traditā in auc.ſi quis in aliquo documento.C. de eden.breuiter dicunt quidam ꝙ non pro-bant.alij dicunt ꝙ ſic dic d̄ hoc ⁊ ſimilib⁹ ut nō per Bar.in dicta.l.ciuitas. Conſi° autēꝫ melius eſſet ꝙ fierꝫ unū iſtrumētū

ſepatuȝ in preſentia plurium teſtium ſup
diruptione et neceſſitate reparatiõis ipſi⁹
domus ⁊ poſtea aliud ſuper mutuo ĩ quo
contineret̃ predicta narra°. Et idem dico
in ſimilibus vbi autem etiam mutuaȝ pe
cuniaȝ ſumeret tunc habet neceſſe creditõ
probare uere ⁊ realiter v̓ſam eſſe in utili
tatem ipſius eccleſie ⁊ in hoc debet eé cu
rioſus ipſe creditor ſm̃ Inno. ut pulchre
nõ per eum in. c. i. extra de depo. Quñ aũt
dicat̃ v̓ſa pecunia in vtilitatem ipſius ec
cleſie uel ciuitatis uide tex. nõ ĩ l. ꝙ ſi hu⁹
§. ⁊ regulariter. ff. de in rem v̓ſo. cum § ſe.
Item fallit regula predicta in eo qui mu
tuat pecuniam pro re aliqua emenda ea. l.
ut ſit ſibi pignori obligata qui in ipſa re
omnibus alijs añfert̃ l. licȝ. C. qui po. ĩ pi.
ha. Fallit etiam in eo cuius pecunia emit̃
militia ut l. fi. C. de pigno. ⁊ in auc. quod
optinet. Item fallit in dote ꝓ qua mulier
prefert̃ hñti tacitam ypotecam non auté
expreſſam ut in. l. aſſiduus. C. qui po. ĩ pi.
ha. Item fallit in eo qui habet priuatam
ſcripturam t̃no teſte notatam qui ꝑfert̃
alij tale inſtrumentum publicum uel pri
uatum non habenti ut in l. ſcripturas. C.
qui po. in pi. ha. Item fallit in fiſco qui in
cauſa ꝑmipilarij prefert̃ omnibus ut. l. ſa
ne. C. in qui. cau. pig. ta. contra. Iteȝ fallit
in eo qui in funus expendidit ut. l. ⁊ ſi qs
§. ſi colon⁹. ⁊. l. impenſa funeris in fi. ff. de
reli. ⁊ ſũp. fu. Item fallit in eo qui habet
ſimilem ti^m cum poſteriore creditore ⁊ vé
didit pignus pretorium. nam in pretio cõ
curr̃ cũ poſterior̃ ⁊ ecõt̃ ut l. is cui § ꝑor.
ff. qui po. in pi. ha. ¶ Quid autem dicer̃ ĩ
eo qui preſtitit ſemen cã fructuuȝ percipi
endoꝝ an in ipſis fructib⁹ ſit preferend⁹
ꝓ dicto ſemine alijs creditoribus anterio
ribus tempore vr̃ ꝙ nõ per. l. qui ſit ĩ pn̄.
ff. ð vſur. In contrarium facit l. p̄uiie. §.
in tributũ. v̓. quid tamen. ⁊ § ſi plures. ff.
de tribu. Et eadem diſtinctio de qua. ſ̄. ꝑ
oia eſt ſeruanda ⁊ fienda. In alio caſu qñ
omnes pretendũt pignus tacitum ꝓ iura
ꝑdicta ⁊ per. l. i. § ſi colon⁹. ff. ð ſal. iterdic.
⁊ l. fi. C. co. ti. ⁊. ff. qui po. in pi. ha. l. iſulaȝ
cum ſi. vbi autem quidaȝ ꝑtendũt tacituȝ
⁊ quidam expreſſum tũc aut ſũt eiuſdem
temporis aut diuerſoꝝ ⁊ ſi diuerſoꝝ aut
precedit ypoteca tacita ⁊ ſeqt̃ expſſa aut
econtra ⁊ vtroqȝ caſu attendit̃ prioritas
tépꝛis ſiue precedat tacita ut. C. reȝ alie.
geren. l. i. ⁊. ij. q̄uis ſuper hoc glo. dubita
uerit in. l. ſi pignus. qui po. in pi. ha. fallit

tamen in dote ut. ſ̄. dictum eſt ſiue prece
dat tacita ſiue expreſſa ut. l. ticius in pn̄. §.
negotiatori. ff. qui po. ĩ pig. ha. ⁊ l. ſi fũdũ
. C. eo. ti. ⁊ l. ſi ignorante. C. de remiſ. pig.
Si v̓o fuerunt eiuſdem temporis dic tũc
per omnia ut ſupra dictum eſt quãdo oẽſ
pretendunt tacitum uel omnes expreſſuȝ
⁊ ſunt eiuſdem temporis. Et ſit rõ ꝙ re
gulariter tacitum ⁊ expreſſum equiperan
tur. l. cum quid. ff. ſi cer. pe. Nam ille qui
in domus refectione mutuat prefert̃ alti
habenti tacitam uel expreſſam ypotecã ut
ſupra dictum eſt ğ ẽ. ¶ Preterea i⁹ ſin
gulare eſt in dote vt mulier preferat̃ ha
bentib⁹ tacitam ergo in contrariũ erit ius
cõe. in alijs cauſis ⁊ perſonis. l. ius ſingu
lare. ff. de legi. ¶ In alio articulo quando
omnes pretendũt pign⁹ ꝑꝛoriũ diſtigue.
aut omnes ſunt eiuſdem ti. puta omnes
ex contractu l' omnes ex vltima volũtate
uel omnes ex cauſa dãni infecti ⁊ tũc oẽs
concurrũt ſimul nec in eis attendit̃ ꝑori
tas temporis vt. ff. de dam. infec. l. ſi finita
§ ſi plures. ⁊ § iul'. ⁊. l. ꝑtor § ei⁹ rei. ⁊. C.
de bo. auc. iudi. poſ. ⁊. ff. eo. ti. l. cum vn⁹. et
. ff. vt in poſ. le. l. is cui § qui prior. aut ſũt
diuerſoꝝ. ti. ⁊ tũc locũ habȝ regl'a q priõ
eſt tempore ẽ. vt. l. ſi ðcreto. C. q po. ĩ pi.
ha. ⁊ dicta. l. is cui § poſtꝗ. Super alio ar
ticulo quando quidam pretendũt ꝑtoriũ
⁊ qdam conuentionale etiam habet locuȝ
dicta regula qui prior vt. l. ſi eſt iuri. ff. q
po. in pi. ha. ⁊. C. vt in poſ. le. l. ſi poſtquã.
Sed circa premiſſa ſepe occurrit talis qõ
Ecce ſtatuto ciuitatis cauet̃ ꝙ bona ciuiũ
ſint cõi obligata ꝓ taleis ⁊ onerib⁹. Acci
dit ꝙ aliquis ꝓ pecunia mutuo ſumpta l'
alia cã bona ſua creditori obligauit. deide
impoſita eſt talea in cõi. Querit̃ qs ſit ꝑ
ferendus an cõe vel creditor ille in bonis
h⁹ debitoris ⁊ deter. Ia. Butri. in. l. ſi qs
. C. de reſcin. ven. ꝙ cõe preferat̃ rõ eſt ꝙ
quando ex cã ꝑcedente implet̃ obligatio
debitore iuito tũc ſeꝑ implementuȝ tra
hit̃ retro ad tempus contractus ut. l. po
tior. ⁊ l. qui balneum. ff. qui po. in pig. ha.
Modo venio ad 2^m ꝑncipale membrum
vȝ quando omnes pretendunt ꝑuilegiuȝ
perſonale tm̃ in quo caſu ſb̄diſtingue. aut
ſunt eiuſdeȝ. ti. aut diuerſoꝝ. ꝑmo caſu re
gulariter concurrunt non attento ordine
temporis ut tradit̃ in l. priuile^a. ff. ð ꝑui.
cre. ⁊ de pe. l. ſi hominem § quotiés. fallit
in dnab⁹ dotib⁹ ab eadem ſt'a debitis ĩ q
bus attendit̃ ordo temporis ut in dicta

.l.aſſiduis §.fi. Item fallit in fiſco ut ff.de
priuile.cre.l.qd quiſ. vbi autem ſunt diuer
ſorum ti.ſbdiſtingue. Aut omnium priuile
ſunt paria ⁊ tunc ſimul concurrũt ordine
temporis non attento. Aut ſunt diſparia
⁊ tunc attenditur cuiuſcũq; cã ⁊ ti. ⁊ ille p-
fert qui habet maius et potentius priuilegium
ut dicta.l.priuile.primo ℞ et ibi plene p gl
⁊ Dy.facit.l.ſi ventri.§ in bonis de priui.
cre. ¶ Capio 3m principalẽ caſũ vz quando
aliqui pretẽdunt reale ⁊ aliqui perſonale
in quo dic q ſemper reale prefertur pſonali
ut.l.eos.C.qui po.in pi. ha. et ff.de pac.l.
ſcriptũ circa prin. ¶ In quarto autem princi-
pali articulo vz quando quidã pretendũt
perſonale ⁊ alij nullum tunc preferuntur
priuilegiati ut.ff.qd cum eo.l.an hoc. ⁊ ff.de
pecu.l.ex facto.§.fi. ⁊ ff.de priui.credi.l.ij. et
.l.ſi ventri.§ ratio. ⁊ ff.de ceſſi.bo.l.i. ⁊.ij.cũ
ſi. ¶ In iſto autem principali caſu quando
nullus eorum pretendit priuilegium tunc ſbdi-
ſtinguitur. aut agitur ad dandũ quãtitatis ſpeĩ
uel gñis. aut ad factum merũ. primo caſu
aut erant bona poſſeſſa per creditorem et
tunc eſt omnium exequata conditio vñ ſi
vni ſoluatur in totum per alios fit reuoca-
pro rata ut ff.que in frau.cre.l.qui autem
.§.ſcien. ⁊ l.ait pretor.§.ſi debitorem. Aut ñ
erant poſſeſſa. ⁊ tunc aut omneſ creditores
pariter inſtabant ⁊ tunc ſi debitor uolens
vni gratificare ſoluat integrum debitum
ſuũ reuocabitur per alioſ pro rata debiti ſui
cuiuſcũq; vt ff.que in frau.cre.l. pupillus
aut non omnes ſed aliqui ſoli inſtabant ⁊
tũc aut vni ſoli per debitorem ſoluitur. ſpõ
te aut coacte ⁊ inuite. ſi ſponte reuocatur p
rata per alios vt in dicta .l.ſi pupillus. ⁊
.l.q autem.§ ſcien. fallit in caſu dicti.§ ſi de-
bitorem. Si vero ſoluit coacte per iudicem
compulſus tunc non reuocabitur vt.ff.que
in frau.credi.l.qui autem.§.item apud la-
beonem. Alio autem caſu cum agitur ad
factum ſbdiſtingue. aut ipſum factum pe-
titur ⁊ in condẽnatione deducitur ſimpliciter. aut
intereſſe propter factum. primo caſu ſi omnes
creditores ſimul concurrũt prefertur ille q
primo cõtraxit vt.ff.loca.l.in operis. 2o cãu
dic q pro omĩa put.ſ.i caſu quo agitur ad quã-
titatem vt nõ in dicta.l.in operis. ⁊ ff. de
ver.ob.l.ſtipulationes non diui.§ celſus. ¶
Sed q in precedentibus dictum eſt q in pi-
gnore conuentionali traditione ſecuta trã
ſit eius poſſeſſio in creditorem. Queritur
que ſit illa poſſeſſio. Ad hoc ſic diſtingue
aliquã debitor tradidit ſimpliciter poſſeſſionẽ

aliquã conſtituit ſe precario nomine tenere
ipſius creditoris. primo caſu cum ſimpliciter tradi-
dit vel manualiter vel nude conſtituẽdo ſe
eius nomine poſſidere tunc omnis poſſeſ-
ſio tam nãlis q ciuilis tranſit in creditorem
vt.l.re pignori. ⁊ l.qui pignora.coniuncta
.l.qd meo.ff.de acq.poſſ. quo ad oẽs effe-
ctus ſaluo q ad effectum pficiẽde pſcriptiõis q
reſpectu ⁊ effectu attẽto dicitur debitor poſſi-
dere ut plene traditur per glo. ⁊ doc.in l.cũ
notiſſimi.§ ſed cũ illud.C.de preſcrip.xxx
an.licet aliud ſit in pretorio vt ibi nõ ⁊ ſ.
dictum eſt. 2o vero caſu quando conſtituit
ſe debitor precario nomine debitoris poſ
ſidere. tunc ſbdiſtinguitur. nam aut agitur
q omnis poſſeſſio transferatur uel ſola ciuiliſ
uel ſola naturalis ⁊ illa transfertur. aut du
bitatur quid actum ſit ⁊ tunc tranſit ſola ci-
uilis ⁊ remanet naturalis penes debitorem
vt hec probantur ⁊ habentur in l. ⁊ habet.§ eum
q ff.de preca.facit.l.certe.§.fi. ⁊ l.ſi debitor.ff
de preca. ⁊ nõ per Bar.in l. creditores in 2a
queſtione principali.C.de pigno. Ampliuſ que
ritur in precedentibus tractatum eſt quãdo
eadem res pluribus obligatur quis pferatur
nunc queritur an debitor puniatur qui obli-
gat rem pluribus dic breuiter q ſic ſi obli
get ſcienter pluribus ⁊ diuerſis diuerſis tẽpori
bus. nam tenetur crimine ſtellionatus vt eſt
tex.in l.i. ⁊ fi.C.de cri.ſtel. ⁊ l.iij.poſt prin.ff.
eo. diſtinguendo tamen vt.ĩ.dicitur qd mul
tum nõ. ¶ Sed diceret aliquis nõne ui-
demus cotidie oppoſitum q debitores fa
ciunt plures contractus maxime mercatores
⁊ in ſingulis inſtrumentis ⁊ contractibus
obligant bona ſua ⁊ tamen nullus hucuſq;
viſus eſt qui fuerit condẽnatus. rñderi põt
dupliciter. vno modo q illa iura loquũtur i
obligatione ſpeciali alicuius certe rei. Sed pra-
ctica cõis loquitur i obligatione gñali omniũ
bonorum que ſolũ lz ſit tollerabilis non eſt
perfecta id in obligatione ſpecialis rei ſub
diſtingue. aut debitor preſtatus eſt rẽ ipſam
alteri obligatam ⁊ tunc excuſatur ut.l. ⁊ q
nondum.§.fi.ff.de pigno. Aut non eſt pre
ſtatus ⁊ tunc aut ipſa res eſt ſufficiens pro
vtroq; debito ⁊ eſt excuſatus ut.l. ſi quis
in pignore.circa fi.ff.de pig.ac. aut non eſt
ſufficiens ⁊ tunc ad dictam penam tenetur
ut ibi. Si autem aliquiſ rem uendat duo
buſ tunc pena falſi punitur ut in.l.qui duo
bus.ff.de fal. ⁊ nõ per glo.in dicta.l.iij.qd
tamen male ſeruatur in practica propter loco-
rum capitula ⁊ ſtatuta. Alij dicunt q illis iu
ribus eſt derogatum per generalem con-

ſuetudinem que inducta eſt ne impediãt negotiatores a ſuis negotijs ⁊ minime ſũt mutanda que ꝑ bono publico interpretationem hanc habuerũt ar. l. minime. ff. de legi. cum ſi.

¶Ex memoratis cauſis pignori ⁊ ypotece obligatam. ¶Hic nõ ꝙ eadem res poteſt ex pluribus ⁊ diuerſis cauſis eidem perſone obligari. Hic etiaȝ eadem res ex pluribꝰ cauſis poſſidẽri ſed dominiũ eius non poteſt ex pluribus cauſis acquiri ut traditꝰ in. l. iij. § ex pluribus. ff. de acq. poſſ. ⁊ l. non ex pluribus de re. iuri. ¶Ulteriꝰ queritꝰ que ſunt neceſſaria ad hoc ut agi poſſet ipotecaria dic hꝰ ꝙ quinq; ꝑmo ꝙ res ipſa ad quam ageñ. eſt fuerit ⁊ ſit obligata uel hominis conuentione uel legiſ ꝓuiſiõe ut ſ. tactum ẽ facit l. contrahitꝰ ⁊ l. res ipo. ff. de pigno. ⁊ ff ⁊ C. in qui. cau. pi. ta. contraha. per totuȝ. 2º ꝙ debitor ſit in mora ſoluendi debituȝ ut. l. ſi debitor. C. de pigno. ꝙ non liȝ creditori agere ante diem ſolũi determinataȝ ut. l. a. in fi. ff. uſufruct. queãd. ca. ⁊ in § in plꝰ. inſti. de acti. 3º requiritꝰ ꝙ debituȝ ſit uerum ꝙ ceſſante debito ceſſat ipotecaria actio ut. l. ⁊ que nõdũ § qđ dicitꝰ. ⁊ l. gregē § etiam cum ſe. ff. de pigno. ⁊ l. ſolutuȝ in ꝑn. ff. de pig. actꝰ. Quarto ꝙ is contra quem agitꝰ rem obligatam poſſideat ut. l. pignori ꝓſecutio. ff. de pigno. ⁊ in dicto § qđ dicitꝰ. ⁊ l. ſi cum venditor. in ꝑn. ff. de euic. ⁊ in dicto § itẽ ſuiana. ¶Quid aũt ſi conuentꝰ negauerit ſe poſſidere dic ꝙ ſi ne contumeatꝰ de mẽdatio ſiue ita uerum ſit put negauit ꝙ omni caſu actor mittẽdꝰ eſt i poſſeſſioneȝ rei petite quo ad ꝑiudiciũ ipſius rei tñ conuenti ut ar. in l. fi. ff. đ rei ven. ⁊ in auc. item ſi poſſeſſor. C. qui po. i pi. ha. Quinto ꝙ res ipſa fuerit in bonis debitori tempore obligationis uꝰ poſt ut in dicto § qđ dicitꝰ. ⁊ l. i. in ꝑn. ff. de pigno ⁊ l. fi. C. que res pi. ob. poſſ. Nam res aliena ſine dñi voluntate obligari non poteſt ut. l. i. ⁊ ij. C. ſi res alie. pi. da. ſit. ⁊ l. rẽ. alienam. ff. de pigno. acti. licȝ res aliena uendi poſſit ſine dñi uolũtate quo ad ꝑiudiciuȝ vendentis ut. l. rem alienam. ff. de contra. emp. ⁊ que ſit rõ differẽtie ibi nõ. Sexto ꝙ non ſit de debito ſatiſfactũ p compenſatione fructuũ a creditore receptoꝝ. l. i. C. de diſtrac. pig. ⁊ l. i. in fi. ff. de pigno. ac. cũ ſi. ibi nõ. ¶Quid ſi pactum ſit interpoſitum in ipſa pignori. obligatione de quo in. l. i. ⁊ ij. C. de pac. pig. ubi gr̃a ſi dictuȝ eſt ꝙ non ſoluta pecunia ad terminuȝ res ipſa cedat dñio creditori. an ualȝ dic ꝙ nõ ut ibi ſecus autem eſſet ſi dictum fuerit ꝙ pecunia ad terminũ non ſoluta res ipſa ſit vẽdita creditori iuſto pretio extimãda tale enim pactum ualet qđ eſt nõ ut hꝰ in. l. ſi fundus § fi. ff. de pigno. ⁊ nõ ꝑ glo. in dicta. l. i. In quo caſu ſit diligens creditor ut termino elapſo ſtatim compelli faciat debitorem ad eligendũ extimatorem ipſius rei ⁊ per quẽ declaretꝰ iuſtum pretium alioqn fructꝰ ſibi computarẽtꝰ i ſortem ut dictum eſt. Sed circa premiſſa inſurgit grande dubium vȝ qualꝰr ꝓbabitꝰ rem fuiſſe in bonis debitori dicunt quidã ꝙ ſufficit ꝓbare debitorem poſſediſſe reȝ ipſam ꝑ ſua ⁊ tanꝗ ſuam. Alij dicunt ꝙ ꝓbari debet de dñio ipſius debitori. Et tamen ſm doc. omnia concludendo ⁊ colligendo ſic diſtigue. Aliqñ lege municipali reperitꝰ cautum ꝙ ex poſſeſſione ꝑſumatꝰ dominium ⁊ tunc ſufficit ꝓbare debitoreȝ poſſediſſe ut ſit Papie. Aliqñ ſumꝰ i iure cõi ⁊ tunc ꝙ glo. uidentꝰ inter ſe contrarie dic ꝙ aut creditor agit directa ipotecaria ⁊ tunc debet ꝓbare de dñio uel quaſi debitori ſiue ipſe creditor agat contra ipſũ debitorem ſiue cõtra extraneum poſſeſſoreȝ ſic intelligatꝰ glo. in l. i. C. de ſal. iterdicto ⁊ inſti. đ actio § item ſuiana. Aut creditõ agit utili actione ⁊ tunc ſubdiſtingue. nam aut agit contra ipſum debitorem. aut cõtra extraneum. ꝑmo caſu Cy. in l. cum res. C. ſi res alie. pig. da. ſit. dicit ꝙ ſufficit ꝓbare debitorem poſſeſſorem fuiſſe ⁊ hodie eſſe. Et ſit rõ ꝙ ipſe debitor non poteſt dñij qõem referre ipſi creditori iõ eiꝰ poſſeſſio facit eum preſumi dñm ſic intelligitꝰ glo. que eſt in dicta. l. cum res ſm eum. Sed Bar. in hoc caſu dicit neceſſe eſſe probare de ipſius debitoris titulo ut per eum nõ plene in l. rem alienam. ff. de pigno. acti ⁊ ſit rõ ꝙ. l. dicit ꝙ rem fuiſſe in bonis debitori ꝓbari oȝ ut i dicto § qđ dicitꝰ. Et res dicitꝰ eſſe in bonis ꝑ qua poſſeſſori datur actio ut. l. reȝ in bonis. ff. de acq. re. do. ꝗ ſeqꝰ omni caſu neceſſe fore ꝓbari de ti°. quia ſola poſſeſſio non daret ipſi debitõi actionem eo modo lex tuetꝰ creditorem i re obligata quo tuetꝰ ipſum debitorem. l. ſi ab eo. ff. de pigno. vñ ſm eum debet aduocatꝰ formare capl'a ſuper ti°. Sed certe hec erit dura ꝓbatio maxime cum hec ſtet i facto alieno ⁊ conuentuſ ut litẽ effugiat

negabit tibi ꝛ ſic res deueniet ad abſurdū
Sit ergo uera precedēs opi. Cy. ꝛ ſequa-
cium vbi autem agit̄ contra extraneū. tē
ſm̄ quoſdam diſtinguit̄ an ipſe extraneꝰ
cām hēat a debitore ꝛ tunc idem ac ſi age
ret̄ contra debitorem. aut nullam cām h̄z
ab eo ſed ab alio ꝛ tunc debet ꝓbari de do
minio uel quaſi debitoris ar. l. ꝙ ipſis. ꝛ. l.
in omnibꝰ. §. non debeo. ff. de re. iuri. Alij
dicunt. aut iſte extraneus habet cām lu-
cratiuā ſiue ab ipſo debitore ſiue ab alio
ꝛ tunc idē ac ſi ageret̄ contra debitorē
aut habet cām oneroſam ꝛ tunc dic ut ꝓ-
xime dictum eſt. ar. l. apud celſum. §. de au
ctoris. ff. de do. ex. Et hanc ꝑtem ſequitur
Cy. ſub dubio forte in dicta. l. cum res. ſ̄z
Bar. ubi ſ. tenet etiam hoc caſu debere in
diſtīcte ꝓbari ꝺ dominio debitoris nec ob
. §. de auctori. ꝙ ibi loquit̄ in actore hic in
reo uel conuēto cui dolꝰ actoris non nocȝ
ut in. l. an vitiū. ff. ꝺ diuer. ꝛ temp. p̄. ꝛ nō
in. l. ij. §. i. ff. do do. excep. Si vo agit̄ cōtra
extraneum non hn̄tem cām a debitore et
tunc ſm̄ Cy. diſtinguit̄. aut res ipſa uen-
dicat̄ tanꝙ obligata ꝛ tūc ꝓbari debet ꝺ
titulo ꝛ poſſeſſiōe debitori. ſic intelligitur
glo. que eſt ī dicta. l. rem alienā. de pigno.
acti. ꝛ ſit rō illa que tradit̄ in dicta. l. ſi ab
eo. aut pretendit ius ipothece in ſola rei
poſſeſſione. ꝛ ſic ad ſolam rei poſſeſſionem
agit̄ ꝙ apud debitorem erat ſola rei poſ-
ſeſſio ꝛ tunc aut debitor ſi cecidiſſet a poſ-
ſeſſione potuiſſȝ ipſam aliqua actione r̄uo
care qꝺ q̄dē contingere poterit in plꝰibuſ
caſibus nō in. l. ij. ff. de condi. inde. ꝛ ꝑ glo
ꝛ doc. in. l. in ciuilem. C. de fur. ꝛ. ff. de codi.
fur. l. ꝛ iō. Et per bar. in. l. reȝ. que nobis. ff
ꝺ acq. poſſ. ꝛ tunc creditor per ipothecariā
poterit hanc poſſeſſionem aduocare per re
gulam dicte. l. ſi ab eo. ꝛ ſic agere poterit
ipſe creditor illa actione vtili que apꝺ de-
bitorem erat directa ut nō in. l. nomen. C.
que res pi. ob. poſ. vel utili ipothecaria. l.
grege. §. ij. ff. de pigno. aut debitor cadens
a poſſeſſione non haberet actionem ad re-
uocañ ipſaȝ ꝛ tunc nec creditori ſuccurret̄
ad peteñ illam ꝙ extincta poſſeſſione de-
bitori. extinguit̄ ipothecaria creditoriſ cū
alia fuerit poſſeſſio debitoriſ ꝛ alia ſit poſ
ſeſſio hꝰ poſſeſſori. ar. in. l. ſi is qui ꝓ ēptōe
in. §. pe. ff. ꝓ emp. Et qm̄ ſm̄ predicta cre-
ditor agendo directa ipothecaria difficile
erit ſibi ꝓbare de dominio uel quaſi debi-
toris. Ideo de iure cōi meliꝰ ē agere vtili
actione uel longe conſultiꝰ ꝛ meliꝰ eſt eo

caſu quo debitor cōſtituit bona obligata
tenere ꝛ poſſidere nomie creditori. put ſit
cotidie in inſtrumētis intentare cōditōeȝ
ex. l. fi. C. de acq. poſſ. ut dicet̄ in ti. ſe. Sȝ
inherendo opi. Bar. qui tenȝ ꝓbañ eſſe ꝺ
dominio uel quaſi debitoris ſiue agat̄ ꝯ
ipſum debitorem ſiue contra extraneuȝ ꝓ
tanto querit̄ quis erit modꝰ ꝛ practica ꝓ
bandi ſo. dicit ipſe aut agit̄ contra debito
rem ul̄ eius heredem ꝛ tunc ſufficit ſimꝰ
allegare ipſum dominium uel quaſi ꝛ ꝓ-
bare de eius poſſeſſione qua poſſeſſione ꝓ
bata inducit̄ ꝓbatio preſumptiue de dn̄io
vl̄ quaſi allegato ꝙ non poteſt referre do
minij q̄ōnem ut ſupra dictum eſt ꝛ ſic pȝ
ꝙ q̄tum ad effectum conueniunt Cy. et
Bar. q̄uis bar. dicat dominiū ſiue titulū
eſſe allegandum qꝺ non eſt neceſſe ſ̄z Cy
aut agit̄ contra extraneum ꝛ tunc ſm̄ eū
ꝓbañ eſt ꝺ dominio ul̄ quaſi debitoris ꝑ
mōs traditos inſti. de re. diui. §. ſingulorꝫ
ꝛ nō per bar. in. l. rem que nobis. ff. ꝺ acq.
poſſ. ꝛ per Cy. in. l. cum res. C. de ꝓba. ꝛ ꝑ
ſpe. in ti. de loca. §. lxi. Rurſum querit̄ an
perſonalis ꝛ ipothecaria poſſint ſimul in
eodem libello ꝓponi. vbi gr̄a ſi peto titiū
mihi ex cauſa depoſiti cōdēnari in. c. ꝛ do-
mum eius mihi ex ea cā obligatā relaxari
ꝛc. Et vꝫ ꝙ non ꝙ ſnia lata ſuper una acti
one facit preiudiciū in alia ut. l. ſi ꝺferēdi
. ff. qui. mo. pig. uel ipo. ſol. ꝗ ꝛc. In cōtraᵐ
deter. Dy. in dicto. c. nullꝰ pluribꝰ. ꝓ tex
in auc̄. de fideiuſſ. §. ſed neꝗ. coll. i. Et idē
ibi ſequit̄ Ja. de bel. ꝛ hoc operat̄ idēpti-
tas debiti ꝛ finis utriuſꝗ actionis uide
glo. in. l. nemo. §. quotiens. ff. de re. iuri. qd
auteȝ ſi plures ſint actiones ex delicto de
ſcendentes an poſſint eodem tempore ſil̄
ꝓponi ꝛ cumulari quam q̄ōem plene tan-
git bar. in. l. i. §. dixerit aliquis. ff. ꝺ publi.
ꝛ glo. nō inſti. ſi qua. pau. fe. di. §. fi. in glo.
fi. ꝛ l. iij. in fi. ꝛ ī l. licȝ in fi. nau. cau. ſta. vñ
ꝓ aliqua informatione ſic breuiter diſti-
gue. Quedaȝ ſunt actiones ex delicto de-
ſcendētes ꝓ quibꝰ ciuilit̄ agit̄ nec ad vin
dictam dant̄. quedam ſunt actiones ꝓ q-
bus criminalit̄ agit̄ ꝛ ad uindictam dāt̄
ut actio iniuriaꝝ ꝛ ſi. ꝑmo caſu conſiderāꝺ
ſunt tres regule ſ̄z Dy. pma eſt quando
eſt unum factum ꝛ vnius gn̄alis crimiuſ
tiꝰ ꝛ plures agendi forme tunc ſbdiſtin-
guit̄ aut agit̄ contra eundeȝ ꝛ tunc vna
actio tollit aliam ut. l. idem ait in fi. ff. nau
cau. ſta. ꝛ in. l. plura in pn̄. ff. ꝺ actio. ꝛ ob.
ſicut dicit̄ in contractibus l. ꝙ i heredem

in .§ eligere. ff. de tribu. ſicut etiam patet i
pluribꝰ actionibꝰ que trahunt originem
ex eadem cã lʒ obligaᵒ ſit diuerſa ut in. l. ſi
reus. ff. d fideiuſſ. aut agiť contra diuerſaſ
perſonas ⁊ tunc una non tollit aliam. l. tu-
tor qui repertoriũ. § ex duobꝰ. ff. de admi-
niſtra. tu. ⁊ l. i. § in tutele. ff. de tutel. ⁊ ibi
diſtra. ⁊ cum hac determinatione dʒ intel-
ligi preall'. § ſi dixerit. 2ᵃ reᵃ eſt qñ ẽ unũ
factuʒ ⁊ plᵉˢ ti. criminis ⁊ diuerſe forme
agendi ⁊ tunc intenta vna poteſt alia agi
quatenꝰ in 2ᵃ deficit aliquid qd non ẽ de-
ductũ in pĩma ut. l. i. § i. ff. ui. bo. rap. ⁊ l. cũ
ex uno. ff. de acti. ⁊ ob. cuʒ ſi. ibi nõ. nec ob.
dictꝰ. § in tutele. ubi videť in ſolidũ vtqʒ
agi poſſe qꝛ Rndeť ꝙ ibi legť qñ plures
ti. ſe habent vt excedẽtia ⁊ exceſſa hic qñ
vnꝰ ti. ſe habet tanq̃ genꝰ ⁊ alius tanq̃
ſpẽs. 3ᵃ reᵃ ẽ quãdo ſunt plura facta plᵉˢ
ti. ⁊ plures forme agendi in qua regľa ñ
eſt dubitatio aliqua ꝙ una electa nõ tol-
liť altera ut. l. nũq̃ plura. ff. de pua. delic.
¶ Circa 2.ᵐ pĩncipalem articulũ q eſt qñ
ſunt plures actiones ꝓ quibꝰ agiť crimi-
naliter diſtingue. nam qñqʒ plura delicta
cõmittũť verbo de quo dic ut nõ Bar. in l
item apud labeonẽ. § conuitiũ. ff. de iniur qñʒ
cõmittũť facto ⁊ hic ſbdiſtinguiť. nã qñʒ
plura delicta cõmittũť in perſonã tam ex
pte inferẽti. q̃ patienti. ſeu recipienti ⁊ de
hoc dic ut per eundem bar. i l. nũq̃ plᵃ. ff
de pua. delic. Qñʒ cõmittũť in re aliqua
uel circa rem de quo ipſe Bar. nõ i. l. infi-
ciando. § infans. ff. de fur. qñʒ cõmittiť vᵐ
delictũ ex pte inferenti. ſunt tamen plura
delicta ex pte recipiẽti. de quo vide p eũd
in. l. ſi gemina arbor ff. arbo. fur. cеſ. qñʒ ſt
plura delicta cõmiſſa ꝓpter pluralitatem
perſonaꝝ cõmittẽtiũ tm̃ ſeu inferẽtiũ de q̃
plene per euʒ i l. ſi i rixa. ff. ad. l. cor. d ſica.
qñʒ cõmittũť plura delicta ꝓpť plurali-
tatem pſonaꝝ recipiẽtiũ de quo uide per
eũ i. l. ſi plᵉˢ. ff. arbo. fur. cеſ. qñʒ cõmittiť
unũ factũ ex q̃ inſurgunt plᵃ dlicta ſeu cri-
mina de quo per eũdẽ tangiť in l. ſenatꝰ
ff. de accu. ⁊ l. ſi adulterium cuʒ inceſtu. ff.
de adulte. quas remiſſiones ideo feci ne d
uiare uidear a ꝓpoſito quo me breuem eẽ
decreui in opere preſenti. Amplꝰ queriť
an cum agiť actione ciuili uel criminali de-
beat tempꝰ uel locus contractꝰ ⁊ criminiſ
cõmiſſi inſeri in libello dic breuiter ꝙ ubi
agiť ꝓ delicto locus ⁊ tempus cõmiſſi cri-
minis ponendꝰ eſt in libello. ff. de accu. l. li-
belloꝝ ⁊ ibi per Bar. In contractibꝰ aũt

cum in illis ciuiliter agať vť idem dicẽd
qꝛ licitũ eſt arguere de contractibuſ ad de-
licta. l. tã ex cõctibꝰ. ff. d iudi. maxᵉ ſi tẽpꝰ
cõtractꝰ initi nõ apponať deſinit reꝰ poſſe
ad plenum deliberare ſuper libello ut i. l. i
§ diem. ff. d eden. In cõtrariũ deter. bar.
in l. qm̃ in pĩn. ff. de eden. ⁊ l. i. § interdũ
hoc. ff. uti poſſi. Et idem tenuit Inno. i. c.
fi. in fi. extra de re. iudi. Ego autem puto
ꝙ libellꝰ de ſe ꝓcedat ſine expreſſione loci
uel temporis. Si tamẽ reus petat expĩmi
credo ꝙ actor teneať exprimere ar. dcĩ. §
diem ſicut alʼ dr̃ in l. ſi mr̃. § eandem. ff. de
excep. rei iudi. Deinde queriť que bõa ſt
illa que includũť in gñali obligatõe bo-
noꝝ. R̃ omnia illa que poſſunt alienari ut
in l. ſed qd ad eas § fi. ff. de pigno. Et iõ
cadũt in obligatione nomina debitoꝝ vt
l. nomẽ. ⁊ l. fi. C. que res pig. ob. poſſ. ⁊ pe-
cunia numerata. l. cum taberna. in fi. ff. de
pig. Non autem includũť illa que verisĩr
ipſe debitõ non fuiſſʒ ſpecialr̃ obligaturꝰ
ut in l. obligatione gñali. ff. de pigno. ⁊ i
l. i. C. que reſ pig. ob. poſ. ⁊ iõ bona feuda-
lia non includunť in tali obligatione ſed
emphiᵗᵃ bona hñ includũť ut. l. lex vecti-
gali. ff. d pigno. Si tamen emphiᵗᵃ ceſſaʒ
pꝰ obligatõem i ſolue canonis ita ꝙ res
ad dominũ deuolueretť pignꝰ ⁊ obligatõ
extingueretť ꝙ reſoluto iuř datoris extin-
ctuʒ remanʒ ius creditori ut dicta. l. lex ue-
ctigali ⁊ optime facit l. iul'. ff. de manu. et
plene nõ per Ja. de bel. in. c. i. § fi. de cõtin.
inueſti. x. cola. Quid g̃ ſi creditor habeat
nomen obligatum qualr̃ aget contra euʒ
ſo. dic ꝙ agẽdo ipothecaria dicet illã obli-
gatõeʒ quia aſtringiť ſuo debitõi eſſe ſibi
obligatã ⁊ tanq̃ obligatã petʒ ſibi rñderi
de eo ad qd ui obligatõiſ aſtringiť ut nõ
per glo. in. l. heredem. C. de here. acti ⁊ i. l.
i. C. de preto. pigno. Et uide qd .ſ. ſcripſi
i rei formam executõis ſnie. Sʒ nũqd bo-
na ꝓpria heredis debitoꝝ poſſint p ipothe-
caʒ aduocari tanq̃ obligata ꝓ debito defũ-
cti dic ꝙ nõ p tex. in. l. paulꝰ. i pĩn. ff. d pig.
lʒ enim pſonalʼ obligaᵒ trãſeat i heredẽ ut
i. § heres inſti. de obli. que ex quaſi. cõtrac.
tñ realiſ i eiꝰ ꝓprijs bonis ñ trãſferť maxᵉ
ſi fecerit inuẽtariũ ut. l. fi. § ⁊ ſi pfatã. ⁊ i §
licentiam. C. de iur delib.

¶ Quare cum pre-
dicta. ¶ Hec ẽ cõcluſio libelli ad quaʒ eſt
aduertendum ut ſupra.

¶ Relaxandum iure pignoris. ¶ Hic aduerte ꝙ effectuſ h⁹ ipothecarie actiõis eſt ut res obligata creditori relaxat̃ loco pignoris tm̃ tenenᵃ et poſſideᵃ ut i.l.ſi cũ vẽditor i pn̄.ff. ꝺ euic. ⁊ in.l.fund⁹.§.creditor .ff.de pig.tam diu ꝺ ꝫ per ipſũ poſſidenᵃ donec fuerit ſibi integre de debito ſatiſfactũ uel in pecunia uel per iputatiõeꝫ fructuũ ex pig̃re acceptoꝝ qui hñt extinguere debitũ vt.l i.in fi.ff.ꝺ pigno.⁊ in.l.fi.C.de diſtrac.pig. cuꝫ ſi.ibi nõ.⁊ ei⁹ qꝺ hẽt̃ i.c.illo vos.ꝺ pigno.ueꝝ tñ ſi debitor fuerit in mora ſoluẽdi ſorteꝫ uel ꝙ nõ ſoluit ad diem ſtatutaꝫ ꝓut fit cotidie i inſtrũis i qb⁹ dies ſolutiõis adijciᵗ uel ꝙ interpellat⁹ ſoluẽ neglexerit qbus etiam caſib⁹ mora cõtrahit̃ ut in.l.mora i p̃.ff.de uſuri.⁊ in.l.magnã.C.de cõtra.et cõ.ſtip.⁊ in.l.ſi ex legati cã de ꝟ.ob.cũ ſi. Tũc poterit ↄpenſare creditor ſuũ iterẽe cũ fructib⁹ ad qꝺ intereſſe fuit poſt morã debitor obligat⁹ ut in predictis iurib⁹ et in l.i.C.ꝺ ſen.que ꝓ eo qꝺ inter.nec potẽt aſcribi creditõi ꝙ iſtud intereſſe ſit uſura ꝑ illꝺ.c illo vos.cũ ſi.ꝙ ibi loᵗ qñ in initõ cõtract⁹ fuit certa q̃titas ex cõuẽtõe ptiũ loco pene moroſo appoſita ⁊ ſic petit̃ hõis cõuẽtõe ut.l.lecta.ff.ſi cer.pe.hic qñ petit̃ legis ꝓuiſione tm̃ cũ nulla q̃titas fuerit determiata per ptes qꝺ tene mẽti ad qꝺ faciũt nõ per doc.in l.cũ allegas.C.ꝺ vſuri. ⁊ l.curabit.C.de acti. emp. ¶ Quid g̃ ſi miſſo creditore i poſſeſſiõeꝫ h⁹ dom⁹ loco pignoris ueniat deinde debitor ⁊ pecuniã deterioꝛataꝫ i forma ꝉ ſtã offerat creditõi an liberabit̃ pign⁹ vr̃ ꝙ nõ.l.elegãter.§.q reprobos.ff.de pigno.acti.⁊ in.l.paul⁹.ff.ꝺ ſolu.⁊ ibi plene ꝑ Bar. ¶ Breuit̃ dic ꝙ pecunia ꝑ iſtos pñcipes ꝑſe mutat̃ i ꝺtĩ⁹ poti⁹ q̃ i meli⁹ ꝓpt̃ qꝺ ſeq̃t̃ magna ſtdi tor ↄſumptio p̃cipue mercatoꝝ ⁊ i re publica ſcãdalũ ⁊ cõfuſio ⁊ ꝓ tanto lati⁹ ſup hoc aliqua dicere ꝓpoſui. ¶ Sciẽ eſt g̃ colligẽdo dicta Bar.in dicta.l.paul⁹ ⁊ gl.i.c. olim.ꝺ cenſi.⁊ Jo.an.in.c.q̃to.extra ꝺ iur iur.ꝙ mutaᵒ pecunie poteſt cõtingere dupliciť.vno m̃ ſi pecunia mutet̃ quo ad bonitatem intrinſecam reſpectu matie. 2ᵒ m̃ quo ad ualorem ei⁹ mã nõ mutata.ꝺ p̃mo mõ mutãdi pꝫ exᵐ ſi pecunia que nũc fit eſt magis ere cõtaminata q̃ hacten⁹ eſſe cõſueuerat. In quo caſu diſtiguit̃.aut ꝺ pecunia antiqua reperit̃ nec ei⁹ curſus eſt reprobat⁹ ⁊ tũc ꝺ illa ſola eſt fienda ſolutõ aut nihil ꝺ antiqua reperit̃ uel eius curſ⁹ ſi qua reperit̃ eſt mutat⁹ ⁊ tũc ſolui ꝺbꝫ ert maᵃ ei⁹ hita rõne deterioꝛatõis ut hec nõ i.§.qui reprobos. ⁊ in dicto.c.olim. de cenſi.⁊ nõ per Cy.i l.in minori C.in qui. ca.in inte.reſti.nõ eſt neceſſ. De 2.ᵒ autem pꝫ exᵐ ſi floren⁹ ualebat libras q̃tuõ ⁊ nũc valꝫ libras tres uel ſi groſſus impri.ualebat xxiiij.⁊ nunc ualet impri.xviij. q̃ cãu ſic diſtinguit̃.aut debitor fuit in mora ſoluendi.⁊ tunc talis deterioꝛaᵒ contingens pertinꝫ ad debitorẽ ar.in.l.vinũ.⁊ ꝙ te.ff. ſi cer.pe.aut non fuit i mora ⁊ tũc pertinꝫ ad creditorẽ ar.dictaꝝ.ll.ꝙ te.⁊ l.vinum. Et hec ꝓcedũt qñ ipſe debitor vult ſoluẽ pecuniam in eadem forma vtputa florenũ ꝓ floreñ uel groſſum ꝓ groſſo.vbi aũt debitũ eſſet contractum in pecunia aurea et ipſe uelit ſoluere in argentea ſm̃ pñſentẽ curſum uel econtra. Tunc conſiderari dꝫ an ex h⁹modi ſol’oe efficiat̃ deterior cõditio creditori.⁊ tũc non eſt debitõ audiẽd⁹ aut ei⁹ cõditio efficit̃ melior uel ſaltꝫ nõ deterior ⁊ tunc eſt audiend⁹ niſi forte eſſꝫ ſpãlit̃ cõuentũ ꝙ in alia pecunia q̃ aurea nõ poſſꝫ fieri ſoluᵒ qꝺ i dubio vr̃ actum i cã mutui uel depoſiti ut in.l. cum qd.ff. ſi cer.pe.⁊ l.fi.C.depo.cuꝫ ſi. Et predicta nõ in dicto.§.q reprobos a contrario ſenſu. et in dicta.l.paul⁹.ff.de ſolu. Sed circa p̃dicta audi qõem de facto.ecce ꝙ aliqs in pecunia argẽtea mutuo conceſſit floreñ.ead rõeꝫ de lib.quatuor.ꝓ floreñ.ꝓut erat cõis curſus cuiuſlꝫ floreñ. Contingit i ꝓceſſu tp̃is ꝙ auct⁹ eſt valor floreñ. ad libꝝ.vi. debitor autem vult debitũ ſoluẽ i pecũia aurea ad rõeꝫ lib.vi.ꝓ quolꝫ floreñ. dicit creditor ego nolo recipere ꝙ condiᵒ mea efficeret̃ deterior nam tempoꝛe mutui tu dediſſes mihi groſſos.xx.ꝓ ſingulo flor. ⁊ modo nõ reperirẽ me hẽre niſi.xv.ꝓ ſingulo flor. Querit̃ an ipſe debitor ſit audiend⁹ dic ꝙ ſi reperit̃ de pecunia mutuo data c⁹ curſus nõ ſit reprobat⁹ dꝫ fieri reſtitutio in illa ſm̃ curſum ⁊ ualorẽ q erat tp̃e cõtract⁹. Si ꝟo ſit reprobata uel non repit̃ ex ea.tũc aut debitor fuit in mora ⁊ nõ dꝫ audiri.aut nõ fuit in mora ⁊ tũc eſt audiend⁹ per dictã.l.ꝙ te cũ ſi. ¶ Sꝫ qd ſi mutuũ ſit contractũ hoc mõ cõcedo uel mutuo tibi lib.c. in iſtis flor. auri ꝓſtea cõtigit caſus ꝙ pretiũ ſeu ualor flor auri auget̃ uel diminuit̃. querit̃ an debitori liceat ſoluere flor.aureos i illa extimatiõe que currebat tempoꝛe contractus ſo.dicit

Bar.i dicta.l.paul⁹ ꝙ fieri poteſt ſolu° ⁊ dȝ in ea que nunc eſt ꝙ creditor vr̄ appreciaſſe illos flor̄ aureos i illa ſūma ſicq̄ oē ꝯmodū in ipſa pecunia ſic appreciata conti gens ꝑtinet ad ipſum debitorē ar.l.ſi ſtipulat⁹.r.in melle.ff.de ꝟ.ob.cōiūcta.l.cēti cōditio·§.fi.ff.ſi cer.pe. ¶Ultio aduerte ꝙ olim pecunia cudebat̄ de publico ⁊ ei⁹ ualor dȝ eſſe tant⁹ in pecunia ſicu.i maſſa vt nō in.l.i.ff.de contra.emp.hodie aūt detrahit̄ expenſa cudendi iō nō eſt tanti ualoris Et qm̄ ex mala pecunia res pu^ca immenſe ledit̄ iō ñ ualȝ iur^m qd̄ fuerit ꝺ ea obſeruāda ꝑſtitū vt in.c.ꝗto.de iuri.iuri.

¶Simul cū fructibus. ¶Reuoco i dubiū an creditō poſſit ita vēdicare fruct⁹ rei ipothecate ſicut reȝ ipſam vbi diſtinguēdū eſt ſȝ Cy. ut ꝑ eū nō in.l.ij.in qui.cau.pi.ta.ꝯtra.aut fruct⁹ ꝑcipiūt̄ pendente iudi° ſup ipo^ca.aut ſt̄ percepti añ ipȝ iudi^m. ꝑmo caſu cadūt fructus ꝓdij in ipſa obligatōe ⁊ ueniūt iudicis offi° in cōdēnatōe ut.l.ſi fund⁹.§.interdū .ff.ꝺ pigno.2°.caſu ſbdiſtingue. ſ᷑ ꝑcipiūt̄ re obligata adhuc remanente in dōio debitoris.aut dōio mutato.ꝑmo caſu.aut ꝑcipiūt̄ a debitore.aut ab alio ſi a debitore cadūt in obligatōeȝ ⁊ ꝑ actionē ipothecariam poſſunt peti ſimul cum re ꝑncipali ut in dicta.l.ij.C.in qui.cau.pi.ta.ꝯtrahi. ⁊ in.l.i ꝓdijſ.ff.eo.ti.ſicut petit̄ ꝑt⁹ edit⁹ penes debitorē ut.l.i.C.de ꝑtu.pig.⁊.ff.ꝺ pig.ac.l.ſi conuenerit·§ pe. Si aūt ab alio ꝑcipiāt̄ tūc ſiqdeȝ ille erat bone fidei poſſeſſor.aut fruct⁹ extāt ⁊ cadūt i obligatōe aut ſūt cōſūpti ⁊ tunc aut bona fide ⁊ tūc nō poſſūt peti.aut mala fide ⁊ tūc ſic. Et idem mľto forti⁹ ſi extarēt vt hec ꝓbant̄ in.l.i.§ cū ꝓdiū.cū ibi nō.ff.de pigno. ⁊ in .l.ſi fund⁹.§.interdū.ff.ꝺ pigno. ¶2°.caſu ꝑncipali cū ꝑcipiūt̄ mutato dōio debitoris. tūc ſbdiſtinguit̄.aut fuerūt ſeminati per ipm̄ debitorē ⁊ ſic fuerūt i ei⁹ dōio. ⁊ tūc aut extant ⁊ cadūt i obligatōe aut ſūt cōſūpti ⁊ tūc non ut in dicto § cū ꝓdiū ⁊.d. l.paul⁹.§.ſi mancipia.ff.de pigno. aut fuerūt ꝑ aliū ſeminati ⁊ ſic nō fuerūt in dōio debitoris.⁊ tūc ſicut ꝑt⁹ vacce non cadit in obligatōe ſic nec h⁹mōi fruct⁹ ar.d.l.ſi cōuenerit·§.pe.⁊ dicte.l.paul⁹ §.i. Quid aūt dices i fructib⁹ ꝑcipiēdis a creditore ꝟbi gr̄a ſi fuerit poſit⁹ i poſſeſſiōe rei obligate an tenebit̄ facere laborari agrū uel uineaȝ dic ꝙ ſic ut nō i.l.ij.C.de ꝑtu pig.⁊ i.l.ij. C.de pigno.ac.qd̄ ſi nō fecit ſibi iputabi° qd̄ nō. Eſt ḡ cōſulu⁹ creditori ꝙ faciat ſibi rē dari in ſolutū ut nō in.l. a diuo pio ·§.ſi pigra.ff.de re iudi.⁊ ſi fuerit ſibi euicta poterit de euictōe agere contra debitorem ut.l.ex ſextante·§ latin⁹.ff.de ex.re.iudi.⁊ in l.eleganter in ꝑn.ff.de pigno. acti. ⁊ ibi nō ꝑ Ja.butri.⁊ in.l.i.C. ſi antiqui credi.⁊ dicet̄·ī·ti.pri. Alia aūt i ꝑñti libello ſequentia declara ut plene dictū eſt .ꝺ.in ꝑmo libello.ſeqt̄ for^a rñſiōis libelli i ipothecaria cum excep.ꝺica.

¶Forma rñſiōis libelli i actiōe ipothecaria.

Corā uobis ſupraſcripto dño vicario cōparet ⁊ ſe ꝑñtat Philippin⁹ ꝺ folbertis cā ⁊ occaſiōe cuiuſdā aſſerti libelli i iudi° ut dicitur coñ eum ꝓducti ꝑ Sy.ſpeltā aſſertuȝ ꝓcuratorē aſſerto ꝓcuratorio noīe ſpectabilis viri dñi Raynaldi ꝺ beccaria effectualr̄ ut vr̄ continētꝺ ꝑ.ad quē relatio hēa° dicēs ⁊ excipiēdo ꝓponens ꝑfat⁹ Philippin⁹ ſupraſcriptū aſſertū libellū ⁊ omnia ⁊ ſingula in eo cōtenta fuiſſe ⁊ eſſe nulluȝ ac nulla ⁊ nulli⁹ valoris ⁊ momēti cauſ᷑ maxime ⁊ rōib⁹ inſertis ⁊ alijs ſuo loco ⁊ tēpore dicendis ꝓponendis ⁊ allegandis. ꝑ° ꝙ ꝓduct⁹ ⁊ oblat⁹ ꝑ ꝓcuratorē nō hñteȝ ſufficiēs mādatū ſ; nec etiam hñteȝ ꝑſonaȝ habilē ſtandi in iudi°. tū ꝙ ipſe Symo. eſt in patria ꝑtāte cōſtitut⁹ tū ꝙ eſt minō xxv.an. Item ſaluis ꝑmiſſis dato ſine preiudi° ꝙ conſtaret de mandato dicit̄ ipſuȝ mandatum fuiſſe ⁊ eſſe reuocatū. Item ꝙ ipſe aſſert⁹ libell⁹ eſt uagu᷑ uari⁹ obſcur⁹ īncert⁹ dubi⁹ gn̄alis ꝺcēs in mā ⁊ i for̄ nullāq̄ agēdi cām ſufficientem in ſe continens.alijſq̄ de cauſ᷑ multiplr̄ uitioſus ꝓpterq̄ nullū de iure meret̄ habere rñſum ſ; fuit ⁊ eſt ꝑ vos penit⁹ reijciend⁹ ⁊ dentib⁹ lacerād⁹. Si tamen ꝑmiſſis nō obſtātib⁹ que re uera obſtant dict⁹ philippin⁹ iur̄ aliquo eſſȝ aſtrict⁹ eidem aſſerto libello rñdere ⁊ non alit̄ nec alio modo ⁊ ſb ꝓteſtatione ꝙ ſalue ⁊ reſeruate ſint ſibi oēs predicte ac infraſcripte exceptiōes ⁊ defenſiones ⁊ quecūq̄ alie tam declinatorie et dilatorie ꝗ peremptorie ⁊ anormale dicit ⁊ rñȝ narrata ꝓut narrāt̄ nō fuiſſe nec eē uera ⁊ petita ꝓut in eo petunt̄ non fuiſſe fienda nec fieri debere opponēs et obijcies

contra ipſum Symo. dicto noīe ⁊ omnia ⁊ ſingula in ipſo aſſerto li. contenta exceptionez excuſſionis ut ꝯueniatur prius debitor principalis q̄ꝫ pcur. necnō ⁊ exceptionez pſcrip. ⁊ renūtiatōis pignori et iuri. dicto Ray. nō cōpetētem. i. dicta domo. Et amplius opponit exceptionē doli mali taꝫ gn̄alē q̄ꝫ ſpālē. rurſum ſaluis pmiſſis dicit idez Phi. q̄ de dicto aſſerto debito fuit ⁊ eſt integre ſatiſfactū ⁊ facta plena ſolu° dicto Rayñ. opponēs cōtra euz exceptōez ſol'ōis ⁊ āplius i q̄tū de ipſa ſolutione non conſtaret ⁊ ēt i q̄tū pdicta non obſtarēt que re uera obſtant offert ſe paratū in q̄tū cōſtiterit ipſū Ray. fore uerū creditorē de dicta q̄titate eidez ſatisfacere de debito memorato ipſo tñ Ray. eidem Philippino cedēte ⁊ i euz trāsferēte oīa iura ſua ⁊ quaſcūqꜫ actiōes reales ⁊ pſonales petens ac regrēs ſaluis pmiſſis idez Philippinus ſe abſolui ab obſeruatōe iudicij uel ab omnibus ⁊ ſingulis i dicto aſſerto libello cōtentis put iuri et iuſticie uidebitur ꝯuenire. Et ipſū Sy. pcuratorē pdictū ſeu dictū ray. i expenſis legitie cōdēnare ſaluis eidē philip. ceteri. ſuis exceptōibus ⁊ defenſiōibus. ď qbus ptestatur.

Corā uobis

Debes ſcire q̄ corā eodez iudice ē pponen³ defenſio coram quo pposita eſt petitio ⁊ actio ne cē continētia diuidatur ut. l. nulli. C. de iudi. ⁊ in l. i. ff. ď qui. re. ad eūdem iudi. eatur.

¶ Non habentem

ſufficiēs mandatum. ¶ Aduerte q̄ regulariter i cauſis agendis ſufficit habere gn̄ale mandatum ut. l. i. ff. de pcur. cum ibi nō. et. l. ſi remunerādi. § fi. ff. de man. ⁊ extra de pcu. c. petitio. ⁊ de pcura. c. qui ad agenď. li. vi. Fallit in certis caſibus i quibus requiritur ſpāle mandatum nec ſufficit generale quos enumerat glo. in l. illud. ff. de mino. ⁊ lꝫ non ad plenū. pmus eſt in cauſa reſtitutionis in integrū ut dicta. l. illud. ⁊ l. i. C. etiam p pcur. cau. reſti. i integ. 2us i interdcō ď liberi. exhibendis ut. l. pompo⁹. ff. ď pcur. 3us in lrīs apoſtolicis impetrādis ut in. c. ñ nulli. de reſcript. Quartus eſt in contrahendo matrimonio ut i. c. fi. de pcur. li. vi. Quintus in contrahendis ſponſalibus ut in. c. veniēs. qui. cle. uel mo. Sextus in compromiſſo fiēdo. extra de arbi. in. c. per tuas. Septimus in abſolutione ab excōicatione petenda ut extra de ſen. exco. in. c. q̄ de his. Octauus in pſtatione iuramenti calūnie ut ext. de iura calū. in. c. fi. li. vi. Nonus in tranſactiōe l' pacto de non petendo ac ꝯitatis iuramento ut in dicto. c. qui ad agendū i fi. niſi eſſꝫ pcur. cum libera ut. ff. de pcur. l. pcur. cuz libera ⁊ in certis alijs caſibus quos poīt glo. in dicto. c. qui ad agendū. ⁊ ſpecu. in ti°. de pcura. § i. ꝟ. item oppo'. Et ſine mādato gn̄ali uel ſpāli nullus regulariter auditur nec admittitur ad agendū nomine alieno. fallit in certis perſonis que pter cōiūctiōez ſanguinis uel affinitatis admittuntur ſine mādato agendo nomine alieno non tamē ꝯ mandatū ut. l. ſi ⁊ hec. ⁊ l. fi. ff. de pcura. et admittuntur in illis ſolū caſibus in quibus ſufficit gn̄ale mandatum nō autem i illis in quibus requiritur ſpāle mādatū ut dē. glo. in l. exigendi. C. de pcura. Et tenentur tales perſone que ſine mādato admittūtur cauere de rato ⁊ defendēdo al' repellūtur ut in. l. pompo⁹. in fi. ⁊ ibi nō. ff. de pcura. ⁊ pbatur i. l. ſuū quoqꜫ i. § ait ptō. cum l. ſe. ⁊ l. ſi ⁊ hec. § fi. cū. l. ſe. ⁊ l. non ſolū in pn. et l. mutus. § pene. ff. de pcura. ⁊. C. de ſatiſda. l. i. § ſin autem. pcur aūt uel defenſor ex pte rei tenetur ſatiſdare de iudi° ſiſti ⁊ iudicato ſoluēdo ſb obligatione omniū ſuoꝝ bonoꝝ alioqn ñ auditur poteſt tamē dñs eē fideiuſſor ſuus ut fieri uides cotidie in iſtrumētis pcure. ut hētur inſti. de ſatiſ. § ſin autem per pcuratorē. ⁊ § ſi ꝟo aliqs. ⁊ i. d. l. i. C. de ſatiſda. ⁊ ibi per Cy. ¶ Habes q̄ ex premiſſis q̄ pcurator gn̄alis nō poteſt trāſigere ſimiliter nec cōpromiſſum facere ſine ſpeciali mandato ut extra de arbi. in. c. per tuas. Quid autem ſi pcurator gn̄alis ſit ad omnes cās ⁊ lites cuz cl'a ď rato hēndo quicqd per eum geſtum fuerit an tunc poterit compromittere uel tranſigere. Et breuiter dic q̄ non licet aliqui contra ut plene diſputat glo. in dicto. c. per tuas. et in. c. cōtigit. de tranſac. et in. c. dilectus. de reli. do. Et eodem modo trāſigere uel compromittē non poterit ſi in pcuratorio ſit inſerta illa cōis et uſitata cl'a dās et concedens dcō ſuo pcuratori in premiſſis et circa pmiſſa liberam et gn̄alem adminiſtrationē ꝛc. q2 talis cl'a ſolum refertur et reſtringitur ad inſtantiam cāꝝ non autem ad merita negotioꝝ ſicqꜫ ď ſola inſtantia de qua preceſſit baylia poterit pcur tranſigere et ꝯpromittere ut dē. Bar. in l. qui rome i. § calymacus. ff. ď ꝟ. ob. Et adde qđ per euz nō i. d. l.

ꝓcuř cũ libera. Sȝ qd dices ſi aliqs agit
ꝓcuratorio nomine alteri⁹ ⁊ aduerſarius
negat ipm habere mandatum nec eſt ð ꝑ/
ſonis que ſine mandato admittunť an re/
pelleť niſi ꝓducat inſtřm ꝓcure. diſtingue
aut certum eſt ipſum non hẽre mãdatum
⁊ repelliť. aut eſt dubiũ ⁊ tunc ſi ſatiſdet
de rato hñdo admittiť alʳ ꝯo repelliť vt
.l.i.⁊ ibi nõ. C. de ꝓcura. Fit aũt dubium
ſm glo. ibi ꝑ negõeȝ uel meli⁹ ſȝ doc. per
ſemplenã ꝓbatõeȝ ar. in. c. ex inſinuatione
de ꝓcura. Ultio queriť ſi cõſtat ꝑ inſtřm
de mãdato an ð eo ſit fienda copia aduer/
ſario per notariũ cauſe in forma actoriſ uľ
tradi debeat ipȝ inſtrȝ dicũt qdã ꝙ ſuffić
tradi per copiam. Cõis eſt practica ꝙ tra/
diť in forma publica que practica ðfẽdiť
ea rõne ꝙ iudiciũ non dȝ eſſe eluſoriũ vt ĩ
.l. ſi proc. ff. de iudi. qð facile eueniręȝ ſi ne/
gareť illũ eſſe ꝓcuratorẽ ⁊ ꝓbari nõ poſſȝ
ꝑ publicũ inſtřm ut ar. l. cũ nõ iuſto. ff. de
coll. de reg. cum ſi. Item ꝙ nõ dȝ qs eẽ de
terioris cõditõis ꝙ̃ ſit ei⁹ aduerſari⁹ q ꝑ/
ſonaliť cõparet. Eſſȝ aũt magis grauatus
ſi audireť iſte ꝓduces inſtrȝ qð nõ poſſit
hẽre niſi ꝑ copiã que de facili ꝑdi põt et
cui nõ illa apð oẽs fides ꝑſtať que fit in
originali ut ĩ auć. ſi qs in aliquo docume/
to. C. de edeñ. Et hãc ptem tȝ Bar. in. l.
iij. ꝯ defendi. ff. ex qui. cau. ĩ poſſ. ea. Secus
aũt in inſtřo ſindicatus vniuerſitatis. naȝ
tũc ſufficit dari ꝑ ex^m expenſ recipiẽtiſ ꝙ
vniuerſitas nõ põt ꝯpere ꝑ ſeipãȝ ⁊ ſic per
hoc ñ ſit deteriõ ꝯdi° aduerſarij ex ꝯpitõe
ſindici vt hẽť ĩ l. i. ⁊. ij. ff. ꝙ cuiuſqȝ vniuẽ
ſitatis no. ſequiť ĩ lřa ⁊c.

In patria pote

ſtate. Iſta cã ñ ſufficit ad ĩpellẽdũ quẽ
ab officio ꝓcuratoris ut in. l. filiusfa. ꝯ ipe
quoqȝ. ff. de procura.

Minor xxv. ãnis

Hec cã repellit quem a ꝓcuratõe ut. l.
minõ. xxv. ãn. in ꝑn. ff. ð ꝓcu. ⁊ ĩ. c. q gñalʳ
in ꝑn. extra de ꝓcura.

Mandatum eſſe

reuocatũ. Ad huius euidentiã eſt ſcieñ
ꝙ ꝓcuř põt per dñȝ ante liti. ꝯti libere re/
uocari ut. l. añ litem cũ ſe. ⁊. l. que oĩa. ĩ ꝑn
. ff. de ꝓcura. ⁊. c. ij. extra de ꝓcu. li. vi. Poſt
autem liti. ꝯti. non põt niſi cã iuſta ex aiata
⁊ approbata ꝑ iudicẽ ut. l. poſt litẽ. ⁊. l. niſi
dñs ꝯ hec aũt cognitio. ff. ð ꝓcura. ⁊ ĩ. d. c.

ij. iter quas cãs enumerať illa qñ domin⁹
vult per ſeipȝ cãm ſuam agere uel defen/
dere caſu quo ꝯpendo ipſe per ſe in iudi°
ſuiʳ ſine alia ꝓteſtatione videť tacite ꝓcu
ratorẽ reuocare ut tradiť in. c. ſi quem. de
ꝓcura. li. vi. ⁊ nõ per glo. in. l. qui mutuaȝ
ꝯ. i. ff. man. ⁊ ꝓpter hoc qñ dñs ꝯper ꝑ ſe ĩ
iudi° nec vult ſuũ ꝓcuratorẽ reuocare ꝓte
ſtať ꝙ ꝯpet citra reuocatõeȝ ſui ꝓcuratori.
⁊c. Ampli⁹ et finiť ꝓcuratori officiuȝ per
mortẽ cõſtituẽtis re exñte integra ut. l. ſi
defunct⁹. ff. de ꝓcura. ⁊. l. mandatũ. C. mã.
⁊ dicto ꝯ item ſi adhuc inſti. man. In pla/
to autem defuncto etiam re non integra
finiť ſui ꝓcuratori officiũ ut eſt hodie deť
minatũ in cle. ij. extra de ꝓcura. Item ſi fi
niť per lapſũ dici uel tpis uſqȝ ad quem
cõſtitut⁹ eſt põt eiȝ ꝓcuř conſtitui ex die
⁊ ad diem ut in. l. iij. ff. de ꝓcura. Et ita cõ
ſulo ſemꝑ fieri ne ſit neceſſe ꝑ aliud inſtřm
ipȝ reuocare. vñ circa hoc quero an eo cãu
quo dñs uelit ei⁹ ꝓcuratorẽ reuocare ſit
neceſſaria certiora° ei⁹ an ptis aduerſe ⁊ iu
dicis ð quo plene tradiť per doc. ĩ d. l. i. C.
de ſatiſ. per gl. in. c. mandato. extra ð ꝓcuř.
⁊ per Cy. ĩ l. mandatũ. C. man. diſtingue
ſm oẽſ. aut eſt ꝓcuř ad iudi°. aut ad nego°
ꝑmo caſu aut fit reuocatio añ litem ꝯti. et
tunc ſufficit certiora° facta ipſi ꝓcuratori
ut dicta. l. añ litem ð ꝓcura. aut fit p⁹ liti.
ꝯti. ⁊ tunc requiriť certiora° tã ꝓcuratori
ꝙ̃ aduerſarij ut dicto. c. mandato. de ꝓcuř
⁊ ibi nõ. In caſu ꝑncipali qñ eſt ꝓcuř ad
negotia ibi diſtingue ſm an. ð piſ. aut qriť
de noticia ⁊ certioratõe fienda ipſi procu
ratori ſoli. ꝑmo caſu aut ille qui mãdatuȝ
habuit negotiandi eſt inſtitor ľ gaſtaldus
ſeu alʳ deputat⁹ certis negotiatõi uel mer/
cantie ⁊ tunc ſufficit proclama uel alʳ pu
blice tale mandatum reuocare nec eſt ne/
ceſſe ſpecialis certiora° alic⁹ perſone ut ha
beť in. l. ſi pupill⁹ ꝯ. i. ff. ð inſtito. aut ẽ ſim
plex procuř. ⁊ tũc aut tractať ð dño obli
gando. aut ð alio ab ipſo dño liberando. ꝑ
caſu aut mandatum eſt directũ ad certam
ꝑſonam ⁊ tunc ipſi⁹ perſone eſt in reuoca/
tione neceſſaria certiora° ut. ff. qð iuſſu. l. i
in ꝯ ego quero ꝟbi gřa ſi conſtitui procu/
ratorem ad emendum equũ a ſempronio
aut mandatũ non eſt directũ ad aliquam
certam perſonam ꝟbi gřa ꝙ cõſtitui ſimʳ
ad emeñ vnũ equũ ⁊ tunc non eſt neceſſa/
ria certiora° alicuius alteri⁹ perſone ſi ſuf/
ficit ſoli⁹ procuratori certioratio tũ ꝓpter
incertitudinẽ ꝑſonaꝝ. tum ꝓpter culpam

eius qui cõtraxit q diligenti⁹ ſcrutari debuit an mandatũ eſſet reuocatũ ar. l. q cũ alio. ff. de re. iuri nec põt culpa aſcribi dño q ignorauit ⁊ ignorare potuit cũ quo ꝓcurator contraherꝫ. ar. ff. loca. l. ſi domũ. ¶ Sꝫ dicerꝫ aliqs nõne ille qui cõtraxit iuſtam credendi cãꝫ hũit q ille eſſꝫ ꝓcuratõ oñſo ſibi inſtrõ ꝓcure ⁊ eo affirmante ſe ꝓcuratorẽ eſſe q alio nõ apparente in contm̃ preſumptio ẽ q ſit adhuc ꝓcur̃ niſi ꝑ aliq̃ indicia appareat q ſit reuocatum ar. extra eoꝝ que hñt̃ in. c. ex iſinuatõe. de ꝓcura. vñ quidaꝫ dicunt q ille qui contrahit cũ tali ꝓcuratore debet eſſe in hoc diligẽs ab eo iueſtigare ⁊ ſcire etiam per ei⁹ ſacramẽtum ſi eſt reuocat⁹ uel non per dictaꝫ. l. q cum alio. ⁊ ſi iuret ſe non eſſe reuocatũ credere hꝫ illi al' non. In alio autem cãu cuꝫ agit̃ de alio liberando diceñ eſt q ſit neceſſaria certiora° ei⁹ qui ſoluit. xbi grã ſi conſtitui ꝓcuratorem ad recipiẽdũ ſol'ocꝫ a debitorib⁹ meis ⁊ vn⁹ ſoluit ꝓcuratori iam reuocato ignorant' certe liberabit̃ niſi de reuocatõe ei⁹ ſibi licuerit ut ꝓbat̃ in. l ei⁹ qui x. quas xo ff. ſi cer. pe. ⁊ ff. de ſolu. l. ſi xo ꝓcuratori § ſi ⁊ ſi qs. ⁊ l. q hominez § ſi ticiũ. ¶ Venio ad z.m casuꝫ ꝑncipalẽ quo querit̃ an ſit neceſſaria certiora° ipſi⁹ ꝓcuratoris vbi diſtingue. aut mandatum reſpicit vtilitatem ꝑncipal'r dñi mãdantis. ⁊ tũc non eſt neceſſe q reuoca° ꝑueniat in noticiam ipſi⁹ ꝓcuratoris vtputa ſi conſtituo ꝓcuratorẽ ad adeunð hereditatẽꝫ uel intrañ in poſſeſſiõeꝫ ut. l. ſi qs mihi bona § pe. ff. de acqui. here. aut reſpicit ꝑncipal'r dãnũ ⁊ icõmodũ ipſi⁹ dñi ⁊ tunc quo ad effectũ impediẽde liberatõis in perſona liberati eſt neceſſe q reuoca° peruenerit i ꝓcur̃ noticiam. Quo autem ad effectũ obligationis in perſonam dñi induceñ nõ req̃rit̃ ut dicto § quaſi xo. ſi ſi agit̃ de ꝑiudi° gñando ipſi ꝓcuratori ex reuocatõe mandati tunc ſemꝑ eſt neceſſaria ei⁹ certiorato ut. ff. ꝓ ſocio. l. ſi ⁊ ſociuſ. ar. ff. man. l. ſi mãdaſſem. vbi autem agit̃ de bñficio alteri⁹ ex reuocatõe mandati impedien° tunc eſt neceſſaria certiora° ꝓcuratori. ut. l. ſi pat. ff. de manu. vindic. ⁊ ibi nõ. Alij ut pe. quoſ refert Cy. in dicta. l. mandatũ alit' ⁊ ſic diſtinguũt. aut querit̃ de certioratõe ſeu noticia fienda ꝓcuratori. aut de fienda pti. ꝑ° caſu aut querit̃ de effectu reuocatõis quo ad impediẽ obligationẽ inter ꝓcuratorẽ ⁊ dñm. ⁊ tunc aut eſt obli° iam nata et in eſſe ꝓducta ⁊ tunc certiora° nihil oꝑatur. aut nondum erat obligatio nata ſ; erat ꝓducenda ⁊ tunc ſi certiora° interueniat impedit eam naſci ⁊ in eſſe ꝓduci ut habetur in l. inter cãs. ff. man. ⁊ inſti. man § item ſi adhuc. Aliq̃ querit̃ de effectu certiorationis quo ad impediendũ negotiũ per euꝫ cum alio explicañ. ⁊ hic eſt conſiderañ. aut enim iſte ꝓcurator interuenit ſim' ut nudus nũcius aut interuenit ut ver⁹ ꝓcur̃. ꝑmo caſu ſufficit ſola dñi penitentia ⁊ reuocatio nec eſt neceſſaria certioratio ſic intelligat̃ dicta. l. ſi pater. ff. de ma. vindic. ⁊ l. ſi penituerit. ff. de repu. ⁊ dicta. l. ſi qs mihi bona § pe. z°. caſu dic aut de ſtã act⁹ explicãdi eſt uoluntas dñi ut in trãſ atõe dominij rei ſue ut. l. id qð nrm̃. ff. ð re. iuri. ⁊ tunc ſufficit reuocatio nec eſt neceſſaria certioratio ſic dꝫ intelligi dict⁹ § quaſi xo ⁊ l. ij § ſi qs donatur⁹. ff. de dona. Fallit fauore liberatõis ne impediat̃ ubi certiora° exigit̃ ut dicta. l. cum qs § i. ⁊ l. qui hoīeꝫ § ſi ticiũ. ff. de ſolu. Si auteꝫ volũtas dñi non eſt de actus ſtã ut in uenditione quã nõ dñs ⁊ quilꝫ facere poteſt ut in. l. rẽ alienam. ff. de contra. emp. ⁊ tunc certioratõ ẽ neceſſaria ut. l. ſi mandaſſeꝫ in ꝑn. ff. ð mã. In 3° caſu ꝑncipali dum q̃ritur de certioratione fienda pti an ſufficiat ſi facta fuerit ꝓcuratori. diſtigue aˀ qs illa erat actuꝫ ipſum explicatura cum ipſo procuratore ipſius tm̃ contemplatione ⁊ nõ dñi ⁊ tũc ſufficit certioratio facta ipſi ſoli ꝓcuratori ut in. l. i § ſi ſi ego. ff. q iuſſu. aut erat actũ explicatura dñi tm̃ contemplatõe xbi grã in iudicijs uel ſi domin⁹ ꝑponat aliqueꝫ negotiatõi gñali ⁊ tũc requirit̃ certiõatõ aduerſarij ut in dicta. l ſi procuratorẽ § ſi. ff. de procura. ⁊ l. i. C. de ſatiſ. ⁊ l. ſi ⁊ ſi pupill⁹ § palam. ff. de inſtito. Alij autẽ alit̃ dicunt ut refert Cy. ubi. s. Sꝫ que dixi tenen° ſunt. de reuocatione autem mãdati probari poterit per inſtrm̃ l' ꝑ unũ teſteꝫ cum iuramento ut i. c. ex iſinuatõe. ð procura. ⁊ nõ ꝑ gl. i. c. i pñia. extra eo. ti.

¶ Peccans in materia ⁊ i forma. ¶ Hec omnia cuꝫ precedẽtibus declã ut ſcriptum eſt circa rñſionem ꝑmi libelli.

¶ Et ſub proteſtatione. ¶ Aduerte q hec proteſtatio ẽ mlt̃ tũ utilis ut al' dixi ⁊ iõ ð ea ñ obliuiſcari.

¶ Exceptionem ex

cuſſionis. ¶ Hic eſt multum aduertēdū circa mām excuſſionis que frequens eſt et difficilis ſup qua cōpoſuit Ja. de are. q̄dā ſingularē tractatum ⁊ de ipſa etiā tangūt Cy. ⁊ doc. in auc. pñte. C. de fideiuſ. ⁊ i auc. hoc ſi debitor. de pigno. ¶ Pro cuius euidentia p̄mitto q̄ exceptio hec debet opponi i inı̄o litis ⁊ oppoſita habet ꝓceſſum impedire lz aliqui dicant etiā poſt litē ōtē. poſſe ꝓponi ut hic nō p glo. ⁊ doc. in dicta auc. hoc ſi debitor. ⁊ in § ſi neqz. in auc. de fideiuſſ. et de ipſius exceptōis nā plenius nō per glo. ⁊ doc. ⁊ maxime per Bar. in l. iij. ff. de excep. ⁊ per Cy. ⁊ p doc. in l. exceptōez. C. d pba. ⁊ ſpe. in ti. de excep. vñ ipſa exceptōe ꝓpoſita ſtatim ligate ſunt man⁹ iudici. ipſius ne poſſit in p̄ncipali cā ꝓcedere donec ſup ea fuerit cognitum ⁊ deciſū ut in. l. fi. C. de excep. ⁊ l. i. ⁊ ij. cū ibi nō. C. de ordi. iudi. p qō ſeqt̄ q̄ interī pendente h⁹mōi cognitione nullū temp⁹ inſtantie p̄ncipalis cāe currit iudici nec ptib⁹ ar. eoꝝ que nō. per Cy. in l. fi. in fi. C. d fide inſtru. qō mltū nō pro ſtatuti terraꝝ qb⁹ p̄figit̄ cert⁹ termin⁹ ad terminādū cāe. deinde querit̄ qd ſit excuſſio vbi rńdet̄ ſm Ja. de are. q̄ eſt q̄dam diligēſ ⁊ diſtrictiſſima inquiſitō ac detentio reꝝ ⁊ bonoꝝ p̄ncipalis debitoris facta per iudicē uſqz ad perā ⁊ ſacculū ſm qō ꝓbat̄ in. l. i. in fi. C. de decurio. li. xº. et . ff. de his que in frau. cre. l. fi. § fi. ¶ Item querit̄ quib⁹ caſib⁹ ſit fienda excuſſio dic q̄ in plurib⁹ quos ſpāl'r demōſtrare ꝓlixum eēt ſi ſufficiat allegare. ll. ¶ Et quidē fienda eſt excuſſio qñ creditor agit ipothecaria contra extraneum poſſeſſorē rei obligate ut hēt̄ in dicta auc. hoc ſi debitor. et eodē modo ſi agat̄ contra fideiuſſorē anq̄ actū ſit contra p̄ncipalem ut in auc. pñte C. de fideiuſſo. ⁊ in corᵉ. vñ ſumit̄ niſi renūciaſſz huic benefiᵒ excuſſiōis ut fit cōit̄ in inſtrīs ut. i. dicam. Ideoqz doᵐ excuſſiōi locū fore in caſib⁹ qui his legib⁹ comprehendūt̄ in. l. iij. in fi. C. de ðuc. fiſ. debi. li. .x. ⁊ l. i. C. de decurio. ⁊ l. i. C. quo qs ordi conue. ⁊. C. de ac. ⁊ ob. auc. nouo iur. ⁊. C. qñ fiſ. uel p̄ua. l. p. ⁊ C. de reuo. his que i frau. credi. l. i. C. de magiſ. cōue. l. aduerſus. ff. de admini. tu. l. iij. § nec putet. ⁊. l. lutius. § cū teſtō ſʒ p̄mam lec. ⁊. ff. de magiſ. ðue. l. i. § ſi inter. ⁊. ff. de ac. ob. l. decē in fi. ⁊ ff. ſi cer. pe. l. fi. ff. d iuri. fiſ. l. mochis ⁊c. ¶ Quādo autem ſit hec excuſſio fienda certe tūc eā dubiū eſt aut omnino certum p̄ncipalem debitorem eſſe ſoluendo. ubi autē certū

uel notorium eſſet eum non eſſe ſoluendo nec idoneum tunc ſm Ja. de are. nō eſt excuſſio neceſſaria per dictā. l. c. i fi. quod ibi laudat Bar. ⁊ hanc opi. ſeqt̄ Ja. de bel. in auc. de fideiu. § fi. ad qō facit dicta. l. fi. ff ſi cer. pe. ⁊. l. emptorē. § i. ff. de ac. emp. debʒ tamen ꝓbari ſic notoriū ul' certū eſſe qō q̄dem fiet p teſteſ uel per librū cōis i quo ſunt eius bona deſcripta ſm bar. ut p eū nō in dicta. l. decem. ¶ Itē ceſſat excuſſio qñ debitor eſt abſens ita q̄ non poteſt cōueniri ut in auc. de fideiuſſ. § i. ⁊. C. d pig. auc. hoc ita ⁊. C. de fideiu. auc. pñte uel mutauit conditionē ſtat⁹ ⁊ perſone ſic q̄ non poteſt habiliter conueniri ut q̄ ē eſſectus magnus dñs uel tyrān⁹ uel alit̄ potens moráqz trahens i caſtro forti ſm eūd Bar. ubi. ſ. ⁊ qō nō per glo. in. l. ij. in p̄n. ff qui ſatiſ. co. ¶ Item ceſſat excuſſio ſi creditor agit contra debitorem debitoriſ ſui qō facere poteſt p. l. nomen. C. que res pi. ob. poſ. ſm qō deter. Cy. in dicta. l. nomē ⁊ per Ja. butri. in dicta auc. hoc ſi debitor ⁊ huius eſt ratio ſm eos q̄ excuſſio locū hʒ qñ per extraneū res obligata poſſidet̄ ſed ipm noᵐ debitoris poſſidet̄ per ipſum principalem debitorem quia in eo reſidʒ actio ⁊ obligatio qua aſtringit̄ ipſū nomē merito g̊ ceſſat excuſſio ſi debitor ut fit cōit̄ in inſtrīs conſtituit ſe poſſidere bona ſua nomine creditoris ⁊ ſic in creditorem rei obligate poſſeſſio transferat̄ ut. l. i. § p ſuū. ⁊ l. qui pignori. ff. de acqui. poſſ. ⁊ p h̄ glo. ⁊ doc. in. l. cum notiſſimi. § ſi cum illā. C. de p̄ſcrip. xxx. an. hoc quidem caſu ſi talem rem debitor alienet in extraneum poterit creditor poſſeſſionē ipſius rei reuocare p beneficiū ſeu conditionem ex. l. fi. C. d acqui. poſſ. nec erit locus ꝓcedendo p hanc viam alicui excuſſioni que locum habet ſi intentaret̄ actio ipothecaria ut det̄. Bar. in l. creditoreſ in ⁊. ª qōe p̄ncipali. C. d pi. ⁊ poſt eum do. Bal. in. l. ſi here. C. d ſuo. his que in frau. cre. ¶ Et huius differentie rō eſt q̄ actio ipothecaria aduocat poſſeſſionem debitoris. ſʒ condiᵒ ex dicta. l. fi. aduocat poſſeſſionem ꝓpriam ipſius creditoris vñ equitas illa que cauſat excuſſiōē debitoris ceſſat in ea que reſpicit poſſeſſionem ipſius creditoris. Eſt g̊ optimū conſilium ad euitandū excuſſiōem intentare ſemper beneficium d. l. fi. ¶ Itē ceſſat excuſſio ſi ðbitor boniſ ceſſerit ita q̄ ðueniri non poteſt ut. l. i. ⁊. ij. ff. ⁊. C. de ce. bo. ſm qō deter. Cy. in dicta auc. hoc ſi debitor.

Item ceſſat excuſſio ſi renũciatum ſoꝛꝫ be
neficio excuſſionis que renunciatio ꝑcedit
in fideiuſſoꝛib⁹ ⁊ plurib⁹ reis debendi. ſꝫ
i ꝑncipali debitoꝛe r̃nũciãte ñ ꝑcedit. hic
tñ iſurgit du^m^ poſito ꝙ ꝓpter perſone ab
ſentiam uel ceſſioneꝫ bonoꝝ ſit perſona ex
cuſſa an bona eoꝝ ſint excutienda cum ſit
poſſibile eos reliquiſſe bona uacañ. dic bꝛ̃
ꝙ ſic ſm Ja. butri. ut per eum nõ in dicta
auc̃. hoc ſi debitoꝛ ar. in l. pñti. § cum auteꝫ
⁊ § ſicubi. C. ꝺ his qui ad ec. ꝯſu. ⁊ dabit̃
curatoꝛ bonis ipſis uacantib⁹ q actiões ſu
ſcipiet tam perſonales ꝙ̃ reales ſm Ja. de
bel. ut in l. ij. C. de bo. ua. ⁊ in l. i. ⁊ ij. ff. de
cura. bo. dan. ⁊ per eum nõ in dicto § ſed
neqꝫ in auc̃. de fideiuſſ. Procedit autem ⁊
fieri debet hec excuſſio regl'arit̃ ſiue agat̃
ex ipothecaria tacita ſiue expreſſa ut nõ in
dicto § ſed neqꝫ. ⁊ l. mochis. ff. de iuri fi. et
poteſt fieri hec excuſſio etiam ante libellũ
oblatum in ipothecaria ⁊ poſt iudi^o^ pendẽ
te ſm Ja. de are. in l. ſi rem § fi. ff. ꝺ pigno
acti. ⁊ ſi foꝛtaſſe non fuiſſet facta in cã pn̄
cipali poterit tamen fieri in cã appellatõis
ſm eum ꝑ regulam que eſt ꝙ omnia que
fieri pñt i cã ꝑncipali poſſunt fieri i cauſa
appellatõis ut nõ in l. i. ff. nil. no. ap. pen. et
in c. nõ ſolũ. de ap. li. vi. verũtñ ſi ſnia lata
fuerit non precedente diſcuſſione non ui
tiabit̃ per hoc ſnia ſed poterit appellari ar.
l. i. C. de appel. ſm doc. ¶ Nunc aũt q̃rit̃
de foꝛma excuſſiõis ⁊ in quo loco ſit fien^a^
Circa qꝺ aduertendum eſt ꝙ ſi queritur
ubi ⁊ in quo loco fienda ſit vr̃ ꝙ ſolũmõ
in loco ubi agit̃ ⁊ non alibi cũ ſatis duꝝ
⁊ abſurdum foꝛet ꝙ actoꝛ teneat̃ circuire
alienam ꝓuinciam ⁊ exire ꝓꝓriam ſeu illã
in qua contract⁹ eſt celebrat⁹ ul' ſol'o de
ſtinata ar. in l. ſi ⁊ he § ñ ſolum. ff. de peu. ⁊
l. ſi cum dies § ſi arbiter. ff. de arbi. In cõ
tranũ uidet̃ nam ⁊ ſi debitoꝛ habeat bõa
in aliena ꝓuincia reputabit̃ ꝓpter illa eẽ
ſoluendo ergo de illis eſt fienda excuſſio
per illum iudicem in cuius territoꝛio res
ſite ſint ar. ff. de bo. auc. iudi. poſſ. l. cũ un⁹
§ i. ⁊ C. de iudi. l. ꝓperañ § ſin autem reus
⁊ hanc ꝑtem uidet̃ ſequi Ja. antedictus.
Alij vo diſtinguũt. aut excuſſio fieri põt
in alieno loco ſine difficultate ⁊ tunc erit
fienda ar. l. pñti § cum autem. C. de his q
ad ec. ꝯſu. aut fieret cum diffi^te^ ⁊ tunc ſe
cus ar. dicti § ñ ſoluꝫ in. l. ſed ⁊ he. et i auc̃
de fidei⁹ § i. ¶ Item querit̃ qua foꝛma
fit excuſſio. ſuꝑ quo eſt aduertendum ꝙ
excuſſio eſt duplex. una eſt ꝑſonaꝝ alia eſt

bonoꝝ. Excuſſio perſonaꝝ eſt ꝑmittenda
ut prius conueniat̃ debitoꝛ ꝑncipalis ꝙ̃
fideiuſſoꝛ ut in auc̃. pñte ⁊ in coꝛ. vij. ſui.
C. de fidei⁹. niſi fideiuſſoꝛ renuntiaſſꝫ illi
. l. poſtea deuenit̃ ad extraneũ poſſeſſoꝛem
ita ꝙ oꝛdo talis erit ꝙ debitõ auocabitur
ad iudicium ſi preſens eſt ⁊ ſi confitebit̃
debituꝫ aut ſi negauerit ⁊ fuerit ꝺ ꝺbito
ꝓbatum cõdẽnabit̃ per iudicem ut i auc̃.
hoc ſi debitoꝛ. que ſnia facit plenam fidem
contra fideiuſſoꝛeꝫ ⁊ quẽlꝫ poſſeſſoꝛem de
ipſo debito ut ibi ꝓbat̃ poſtꝙ̃ fiet ipſius
ſnie executio in bonis ipſi⁹ debitoꝛi. ſi aliq̃
reperiãt̃ ut. C. qñ fiſ. uel ꝑua. l. ij. ubi aũt
ipſe debitoꝛ nihil habet in bonis ⁊ ſic ſolũ
allegat inopiaꝫ uel eſt in totali contũacia
ꝯpendi ⁊ tunc non eſt neceſſaria aliq̃ ſnia
ſꝫ ſimpl'r ad bonoꝝ inquiſitioneꝫ procedi
poteſt ar. C. de his que in frau. cre. l. i. ff. ꝺ
magiſ. conue. l. i § inter ⁊ de iure fiſci. l. mo
chis. Et idem ſeruabit̃ in fideiuſſoꝛib⁹ ⁊
eius bonis ſi conueniat̃ quibus caſib⁹ po
terit iudex cogere ⁊ compellere utrũqꝫ tã
debitoꝛem ꝙ̃ fideiuſſoꝛem per ꝓꝓriũ iura
mẽtum manifeſtare ⁊ iudicare bona ſua et
mulctare eos ſi fuerunt in hoc cõtumaces
ar. C. ꝺ iur. de libe. l. ſcim⁹ § liceat. ⁊ C. qñ
⁊ qui. quar. pars. debe. l. i § in exigẽdis. li.
x. ⁊ ff. de ceſ. bo. l. pe. ſm Jaco. imo ãplius
ꝯpellere poterit vxoꝛẽ. filios ⁊ domeſticos
eoꝝ qui poſſunt v̄iſimiliter habere bona
uota ipſoꝝ ar. C. de repu. l. cõſenſu § huis
⁊ adhuc foꝛti⁹ poterit ipſe iudex ꝺ ipſoꝝ
facultatib⁹ infoꝛmari a vicinis ⁊ eoꝝ ꝓpi
quis taꝫ ſuper v̄itate ꝙ̃ ſuꝑ fama ⁊ cõi opi.
inopie uel diuitiaꝝ ipſoꝝ ⁊ ſufficiet ſi de
poſuerit famam ⁊ cõem opi. eẽ in loco do
micilij ipſos foꝛe inopes ⁊ nõ ſoluendo ſꝫ
Ja. ꝑdictũ ar. l. cum ꝺ lanionis § aſinam. ff.
ꝺ fun. inſtruc. et. l. i § i. ff. de flu. Alio etiaꝫ
modo magis cõi ⁊ uſitato fit excuſſio hoc
modo vꝫ ꝙ iudex imponit uni uel duob⁹
executoꝛibus quos ſeruitoꝛes cõis vulga
rit̃ appellamus qui uadant ad domum et
in vicinia ſolite habitationis debitoꝛis et
ibidem diligent̃ inquirant ab vxoꝛe filijs
et vicinis eius ⁊ domeſticis et hoc etiam ꝑ
ꝓclama publice nũciẽt ſi eſt aliqua ꝑſona
que nouerit an tal' debitoꝛ poſſideat aliq̃
bona et ubi et in qua ꝑte et que et qualia
hoc notificare debeat ipſis executoꝛib⁹. et
inde referant ipſi iudici q̃cq̃d repererunt
et nõnõ ſm euꝫ Ja. ꝙ melius eſt cõmittẽ
duob⁹ ꝙ̃ uni ſoli per regulam. l. ubi [illegible]
ff. de teſti. lꝫ cois conſuetudo ſe hẽat uni

ſoli committere ſicut fit in ceteris actibus et huic ſolius relationi plena fides ꝑ iu-dicem adhibebit᷑ iuxta nõ per Bar. in .l. ſi illa ſtipulatione. ff. de ꝟ. ob. in pñ. et Ja. ꝺ are. in dicto ſuo tractatu et hec etiam his legibus ꝯprobãtur vʒ. l. priti. §. adijciẽtes et § de his. C. ꝺ his qui ad ec. confu. et. ff man. l. ſi mandauero tibi. et de custo. reoꝝ. l. diuus. et. C. ꝺ accu. l. ea quidem. cuʒ ibi nõ. ff. ꝺ re. coꝝ. l. magis puto § ne paſſim.

Ulterius queritur an in hac excuſ. fiẽda ſit poſſeſſor rei obligate citandus dic ꝙ ꝗ lis eſt mora et iudiciuʒ pendet contra ipʒ in acti. ipothecaria et tunc eſt citandus ſpecialiter per regulam in. l. ꝺ uno quoq;. ff. ꝺ re. iudi. et. l. nam ita diuus. ff. ꝺ adop. et. l in concedẽdo de aqua plu. ar. et l. ij. ī fi. C. ſi ꝓpt᷑ pub. pen. aut nullum ē iudicium inchoatum nec pendʒ contra eum et tunc ſufficit citatio gñalis ꝑ ꝓclama quo dicat᷑ ꝙ ſi ē aliqua perſona que velit ſe opponer᷑ contra talem excuſſionem cõparere debeat ·ī· talem terminũ. nam cum hoc caſu ñ fiat hec excuſſio contra certam perſonam ſufficit ꝙ fiat citatio in genere ar. l. ſi eo tẽpor᷑. C. de remiſſ. pig. ⁊. ff. et qui. cau. in poſ. ea. l. hoc autem § i. patet ergo ꝙ uel ſpecialis citatio uel generalis eſt neceſſaria faciunt etiã ad premiſſa. l. ij. ī fi. ⁊ dict⁹ § ne paſſiʒ. ff. de admi. tu. ſed facta hac inquiſitiõe et excuſſione queri ſolʒ an ſuper ea ferẽda ſit ſnĩa vʒ factaʒ eſſe uel non eſſe legitĩe ipſaʒ excuſſionem ⁊ ſuper hoc Ja. butri. ī dicta auc. pñte. dixit ꝙ non ar. l. ſancim⁹. C. ad treb. Sʒ Ja. de are. ⁊ cõīt᷑ alij doc. tenẽt ꝯ᷑ ut plene nõ Cy. in dicta auc. pñte. ⁊ ī auc. hoc ſi debitor. ar. ff. de confir. tu. l. tutores ⁊ l. non tm̃ § ſenat⁹. ff. de fidei ꝯ. lib. quam opi. etiaʒ ſeqt᷑ Bar. in l. exitus ꝯtrouerſie ff. de acqui. poſſ. ꝓ qua opi. facit illa regl'a. l. de qua re. ff. de iudi. Sed an citabuntur poſſeſſores extranei reꝝ obligataꝝ ad hãc ſnĩam audiendam dic ꝙ ſic mõ quo. ſ. dcʒ eſt in ꝟ. vlterius querit᷑ qꝺ etiam ſeqtur Bar. in. l. decem. ff. de ꝟ. ob. ꝓ quo fac̃ gl. in l. cum miles § i. ff. ex qui. cau. maio. ⁊ in auc. ſi omnes. C. ſi ut ſe ab here. abſti. Sʒ an hec ſnĩa erit diffinitiua uel interlocutoria diſtingue. aut eſt lata pendẽte iudi° habito ſpecialit᷑ contra extraneum poſſeſſorem ſuper actione ipothecaria ⁊ tũc erit interlocutoria. aut nullo ſpeciali iudi° pẽdente contra certam perſonam ⁊ tunc erit diffinitiua ar. l. qꝺ iuſſit᷑ cum ibi nõ. ff. de re. iudi. ⁊ l. creditor § iuſſus. ff. de appel. et

et hoc colligit᷑ ꝺciſio an ab ipſa ſnĩa poſſit appellari nã eo caſu quo eſt diffinitiua poteſt appellari per regulam l. ⁊ in maiorib⁹. C. de appel. vbi ꝟo fuerit interlocutoria nequaꝗ̃ ut. l. añ ſnĩe temp⁹. C. quoꝝ ap. nõ reci. facit ad predicta. l. creditor § iuſſũ. ff. de appel. Deinde querit᷑ uſq; ad ꝗ̃tuʒ tẽpus audiat᷑ opponens exceptõeʒ excuſſ. diſtingue. aut ꝓcedit᷑ in excuſſione cõtra perſonam incertam ⁊ tunc audit᷑ quilibʒ ſe opponens infra terminuʒ ꝓclamationis a iudice prefixum ut. l. ſi ex tempore cum ſi. C. de re. pig. aut ꝓcedit᷑ contra perſonã certam puta contra extraneum poſſeſſorẽ agendo ipothecaria actione ⁊ tunc ſʒ glo. põt opponi tal' excep° excuſ. uſq; ad ſnĩaʒ diffinitiuam ut nõ in. l. iij. ff. de excep. Sʒ nũqd excuſſio facta ad inſtantiaʒ vni⁹ creditoris ꝓſit alijs creditorib⁹ eiuſdẽ debitori vr᷑ ꝙ ſic ar. in. l. fi. C. de bo. auc. iudi. poſſ. ⁊ l. cum vn⁹ in pñ. ff. eo. ti. cum ſi. ibi nõ. ¶ In contrariuʒ facit ꝙ ciuiles regulant᷑ alijs nõ ꝓſunt ut pʒ in litt. ꝯt. ut nõ per glo. in l. ij. C. de acq. poſſ. ⁊ in. l. nãliter. ff. de uſuca. ⁊ l. inter quatuor. ff. de diuerſ. ⁊ temp. preſcrip. ergo nec iſta excuſſio q̇ ē actus ciuilis ⁊ hanc ꝑtem tenet Ja. butri ⁊ ſic dicit in practica obſ̃uari ut ipſe nõ ī dicta auc. pñte. ⁊ in dicta. l. fi. ar. dicti § ſi neq;. Simil᷑r nec talis excuſſio facta ꝯtra unum poſſeſſorem rei alicuius obligate ꝓ̃ iudicare habebit alijs poſſeſſorib⁹ qui nõ fuerũt citati gñal'r uel ſpecial'r ut. C. res inter alios acta per totum ⁊ l. ſepe in pñ. ⁊ § i. ff. de re. iudi. ¶ Quid ergo dicemus ſi pendente iudicio ſup excuſſione cõtra certam uel incertaʒ perſonaʒ debitor fuit heres inſtitutus in opulenta hereditate l᷑ donata fuerũt ſibi multa bona an ceſſabit excuſſio dicit Ja. de are. ꝙ non ar. l. p § fi. ff. qui ſati. cog. ⁊ ꝺ appel. l. fi. in fi. Si aũt ſnĩa ſuper excuſſ. lata eſſet ⁊ excipiat᷑ ꝯtra eius executiõeʒ ꝙ aucte ſunt debitoris facultates ⁊ factus eſt ſoluendo tunc ſʒ ipʒ diſtinguendũ eſt. aut ipſe excipiens q̇ conuenit᷑ fuit ante ſnĩam citat⁹ uel cõuictus ⁊ tunc non audit᷑ ulterius nec tali exceptione iuuat᷑ ꝙ quo ad eum ſnĩa habet᷑ ꝓ ꝟitate ⁊ plena ꝓbatiõe. l. ingenuũ. ff. ꝺ ſta. ho. ⁊ l. res iudicata. de re. iuri. aut non fuit citatus neq; conuict⁹ ⁊ tunc eſt audiẽdus ⁊ impedit executionem ſnĩe ꝓbata ipſa exceptione ꝙ quo ad euʒ ſnĩa non habʒ effectum ut d. l. ſepe. ⁊. C. res inter alios acta. Sʒ nũqd p'les poſſeſſores reꝝ obligataꝝ

conuēti actione ipothecaria habeant bene-
ficiū diuiſionis ſicut pl'es fideiuſſores dic
ꝙ nō ſʒ eūdē Ja. ut nō in dicta. l. mochis
de iuri. fiſ. ad qđ facit. l. fi. C. ſi unꝰ ex plu.
ap. ⁊. ff. đ diſtrac. pig. l. creditoris qm̄ cauſa
pignoris indiuidua eſt. l. rem heredita-
riam. ff. de euic. ⁊ l. pignori. ff. đ pigno. Sʒ
pone qōem multotiens occurrentē. Ecce
ꝙ mulier in contractu alienatōis certorū
bonoꝝ mariti ſibi ꝑ dote obligatoꝝ renū
ciauit iuri pignori. ⁊ ipothecarioꝝ qđ facē
poteſt ut in. l. etiam. C. ad vell'. deīn mor-
tuo viro agit ipſa mulier ꝑ dote ſua ɔtra
quēdam alium poſſeſſorē alterius rei ſibi
ꝑ dote obligate qui excipiendo dicit mu-
lierē debere ꝓus deducere et ſibi cōpēſare
ꝙtum conſequi potuit ꝑ eius dote ⁊ ſup
bonis alienati. de eius voluntate ⁊ cōſenſu
Queritᷣ an poſſeſſor iſte conuentꝰ ſit au-
diendus ⁊ vr̄ ꝙ ſic ar. i l. queſitū. §. ſi ānus
. ff. de pecu. In contrariū dico nam tal' cō-
ſenſus non porrigitᷣ ad alium contractum
ı ec ad aliam rem l' ꝑſonam ꝙ ad eū l' eaʒ
in quo ſeu qua accōmodatꝰ eſt conſenſus
ut. l. iubemꝰ. C. ad vell'. ⁊ ibi ꝑ cy. ⁊ alios
doc. ¶ Quid autem ſi mulier conſenſit a-
lienatōi reꝝ ſibi ꝑ dote obligataꝝ facte ꝑ
maritū ſuū. deinde ipſe vir anꝙ moriatᷣ
reducitᷣ ad paupꝛtatem. an audietᷣ mulier
agens contra iſtos emptores Ja. đ bel. tēt
ꝙ ſic in auc. ut imobi. añ nup. ꝛc. coll'. v.
Et idem ſeqᷣ Ja. đ are. in dicta. l. iubemꝰ
ꝑ qua vr̄ tex. in. c. peruenit. de emp. ⁊ ven.
Deinde queritᷣ pone ꝙ in hac excuſſ. nū-
tiꝰ refert iudici ſe repiſſe certa bona đ qbꝰ
qō pendʒ cum debitore. an per hoc ceſſabit
ipothecaria contra extraneū dic bꝛ ꝙ aut
debitor ipſe poſſidʒ hanc rem litigioſaʒ ⁊
tunc ad eam debet ꝓmo haberi recurſuſ ⁊
ſic ceſſabit ipothecaria interim cōt extneū
aut ille aduerſariꝰ debitori. poſſidet ⁊ tūc
nō ceſſabit ipothecaria cōtra ipſū extneuʒ
ar. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebꝰ ⁊ qđ ibi nō
. ff. de re. iudi. facit qđ nō in l. ob maritoꝝ
C. ne vx. ꝑ ma. l. iij. C. qn̄ fiſ. uel priua. ¶
Ultrio circa hanc materiam quid dices ſi
bona debitori repꝛiuntur pro parte ſol-
uendo ⁊ pro parte non an ceſſabit in toᵐ
ipoᵃ contra extraneum dic ꝙ ceſſabit pro
ſola parte qua non repꝛiuntur eſſe ſoluē
do ut in auc. preſente ſupra all'. ⁊ nō in. l.
mochis de iur. fi. ⁊. l. fi. ff. ſi cer. pe. ꝛc.

¶ Et exceptionem

ꝑſcriptiōis. ¶ Aduite ꝙ ſicut hec exceptō
excludit perſonam a rei dōio ut. ſ. dixi in
rūſione facta in ꝓmo libello in glo. ſup ꝟ.
preſcripti. ſic etiam habet excludere quem
a iuri. ipoᶜᵉ ſpatio. x. ānoꝝ iter pn̄tes ⁊. xx.
inter abn̄tes ut. l. i. ⁊. ij. C. ſi aduer. credi. l.
creditor. ff. de diuer. ⁊ temp. ꝑſcrip. Illud
tamen ſcias ꝙ ſblata actōe ipothecaria ſpa
tio temporis antedicti contra extraneum
poſſeſſorem remanet firma actio ꝑſonalis
contra ꝓncipalē debitorem ut. l. i. C. ſi ad-
uer. cre. Cuiꝰ grā ſciend eſt ꝙ hec actio ipo
thecaria quatuor habet tempora duo qdē
ꝓora ſcilicʒ. x. ⁊. xx. ānoꝝ. 3ᵐ eſt tempꝰ. xxx
ānoꝝ quo tempore ſe tuetᷣ poſſeſſor extra
neus poſſidens mala fide ⁊ ſine tiᵒ ut. l. cū
notiſſimi in ꝓn. ⁊ ibi nō per glo. C. de ꝑ-
ſcrip. xxx. an. 4ᵐ eſt tempꝰ xl. an. quo tpe
ſe defendit debitor ⁊ quilʒ alius poſterior
creditor contra ꝓorem creditorem agēteʒ
ipothecaria ut. l. cum notiſſimi pꝰ ꝓn. ⁊ §.
ſed cum illud. vn̄ ſic concludēdo diſtigue
aut ꝓncipalis debitor rem obligatā poſſi-
det ⁊ tunc contra creditorem iuri ipoᶜᵉ ꝑ-
ſcribit ſpatio. xl. an. pignꝰ niſi ſe rem obli-
gatā conſtituerit ſe nomīe creditoris poſſi
dere ꝓut fit cotidie in inſtrumētis q̄ caſu
cum creditor ipſe poſſideat ut. ſ. dictū eſt
nullo temporis ſpatio currʒ contra ipſuʒ
ꝑſcripᵒ ut. l. male agitᷣ. C. đ ꝑſcrip. xxx. an.
qđ multum nō. Ideo faciaſ ſemper apponi
in inſtrumento hanc cl'am que bona obli-
gata dictus debitor conſtituit ſe nomine
dicti creditoris tenere ⁊ poſſidere ū. ā reʒ
obligatam poſſidet extraneꝰ ⁊ tunc ā hic
extraneꝰ poſſeſſor eſt etiam creditor eiuſđ
debitori ⁊ tunc contra ꝓorem creditorem
uiuēte debitore preſcribit ſpatio. xl. āno.
eo auteʒ mortuo preſcribit ſpatio. xxx. an.
ut dicā iun. aut hic extraneꝰ n̄ eſt creditō
⁊ tunc aut habet titulum ⁊ bonam fideʒ
⁊ ꝑſcribit ſpatio. x. an. inter pn̄teſ ⁊. xx. int
abſētes. Si ꝟo nullū habebat ti. nec bōaʒ
fidem ⁊ tunc preſcribit ſpaᵒ. xxx. an. ut. ſ.
dixi qđ tene mēti. Sed nūqd creditor ꝑ-
ſcribit contra debitorem uolenteʒ pecuniā
ſoluere ⁊ pignus exigere dic ut ſ. dixi. et
nō in forma rūſionis facte ꝓmo libello in
glo. ſup ꝟ. ꝑſcriptōis ⁊ per glo. ⁊ Cy. in. l.
cū notiſſimi. §. ſ. cū illđ. đ ꝑſcrip. xxx. ānoꝝ.

¶ Et renuntiatio

nis pignoruʒ. ¶ Sciendum eſt ꝙ varijs
modis iuri ipothece renūciatᷣ inter quos
enumerantur iſcripti. ꝓmo ſi ipſe creditō
uēdat l' donet extranee ꝑſone rē obligatā

conſenſu ⁊ uolūtate creditoꝝ.ut l.ſi ↄſēſit
⁊ l.uolūtate in ꝑn.⁊ l.ſi debitoꝛ.§.in uen-
ditione.ff.qui.mo.pig.l' ipo.ſol. facit.l.cū
eo.⁊ l.ij.C.de remiſ.pig. que quidem re-
miſſio ita demum effectum opat' ſi aliena°
ualuerit alit' non ut in l.ſi debitoꝛ §.fi.ff.q
mo.pig.uel ipo.ſol. Et aduerte ꝙ ſi poſt
alienationem hanc ipſe debitoꝛ iterum ex
noua cā rem ipſam acquiſierit nō reincidit
ipſa res amplius in obligationē ut l.fi.C
de remiſ.pig. Itē remittit' pignus ſi poꝛ
creditoꝛ expſſe conſentiat rē ſibi obligatā
alteri obligari.l.paul⁹.ff.qui.mo.pig. uel
ipo.ſol. Sec⁹ autē ſi ſimpl'r ut teſtis obli
gationi accedat ut in l.ſicut in §.nō vr.ff.
eo.ti.de quo plene nō in l.gay⁹.ff. de pig.
actio.⁊ l.luci⁹.ff.qui.mo.pig.uel ipo.ſol. ¶
Itē remittit' pignus per lapſuȝ tempoꝛi.
a iudice ꝓfiniti creditoꝛibus ꝺ iure ſuo do
cendi l.ſi eo tpe.C.de remiſ.pig.quē t'mi-
num iudex ꝓfigē non debet ſine magna ꝑ
cedēte cauſe cognitione ꝙ per hoc impu-
gnatur regula iuri.C. ut nemo inui. age.l'
ac.l.i. Ideo in hoc debet eſſe iudex caut⁹ ne
ex arupto ꝓcedat ad hāc dilationē ut nō
per Bar.in.l. ticia circa fi.ff.de accu.⁊ ꝑ cy.
in l.ſi ea q.C.qui accu.nō poſ. Nā plerūq3
accidit ꝙ homines nō habeant eoꝝ inſtru-
⁊ iura pata ul' ſūt alijſ negotijs impediti
ita ꝙ nō poſſunt ſuperſeſſe liti. Eſt aūt int'
alias iuſta cauſa hanc dilationē aſſignādi
Si fortaſſe aliqs diffamādo ꝓcedat affir
mādo ꝙ talis domus ē ſua ul' ſibi obliga
ta ar.l.diffamari.C.de inge. ma. ⁊ dicta l.
ticia ibi argumentatus ē. Et hoc tenet
Inno.in.c.ↄquerēte.in glo.ij.extra ꝺ offi.
oꝛdi. Alie etiam ſunt iuſte cāe enumerate
per glo.in dicta.l.i.C.ut nemo inuit⁹ ⁊.l.
quā diu i ꝑn.ff.de acq.here. Ad qꝺ bene
facit qꝺ nō per gl.in l.fi.C.de uſuri.pupi.
in 3ᵃ lec.debet ergo iudex qui ad taleȝ di
lationē ꝓcedē vult cāſ q⁹ moue'ↄſcribi fa
cere apud acta alioqn tenebit' ad intereſſe
pti leſe que etiam poterit appellare ſ3 bar
ubi.ſ.ar.l.ſi iudex.ff. de varijs et extoꝛdi.
cog.nam iudex non debet qdꝙ in alteri⁹
ꝑiudi'' facere ſine cauſe cognitione l. cum
hi.§.nihil.ff.de tranſ.qm̄ ipſe princeps nō
intendit per eius ſcptū alteri⁹ ius minuē
uel auferre ut.l.quotiēs.C.de ꝑci. imper.
of.⁊ l.ij.§.ſi qs a ꝑncipe.ff.ne qd.in lo.pub
multomin⁹ d3 hoc iudex īferioꝛ facere.

¶ Integre ſatiſfa ctū3

Eſt autem ſatiſfactio nomen generale
continens in ſe fideiuſſoꝛem ⁊ pignoꝛi da
tionem ut nō per glo.in l.ſatiſfacto.ff. de
ſolutio.

¶ Exceptionem ſo lutionis.

¶ Hoc v̄bum ſol'onis trahitur
ad omnem liberationem ut habet' in l.ſo
lutionis v̄bum.ff.de ſolutio.⁊ l.ſolutū §.
ſolutā.ff.de pigno.actio.cum ſi.ibi nō.quā
ſol'onem facere poteſt nedum ipſe debitoꝛ
ſ3 quil3 extraneus etiam inuito creditoꝛe
ut.l.q ꝛ.§.i.v̄.ſi quid ſi ignoꝛā't.ff.de ſolu.
ac etiam inuito debitoꝛe ut.l.ſol'onem et
.l.ſoluere.ff.eo.ti.facit.l.ſoluēdo.ff.ꝺ neg°.
geſ.licet nemo poſſet creditoꝛe iuito obli
gationem debitori in ſe trāſferre ⁊ actōe3
creditoꝛis in ſeip3 transferre ut.l.ſi ſtichū
§.fi.i fi.ff.de dona.facit.l.inuito.C.ꝺ ſolu.
Sed quid dicēſ de qōe ſepius occurrente
ecce ꝙ reperit' inſtr̄m debiti cancellatuȝ l'
inciſum penes debitoꝛē nunqd pꝛeſumat'
eſſe facta ſolu° de debito vr' ꝙ ſic in.l.ſi cy
rographū.ff.de pba.⁊ i.l.labeo. ⁊ ibi plēn
nō per glo. ⁊ Bar.ff. de pacti.⁊ per Cy.
in l.ſi de poſſeſſiōe.C.de pba.⁊ in.l.qꝺ de-
bitori.C.de ſolu.diſtingue ſm doc.aut de-
bitoꝛ ꝓbat ſibi traditum ⁊ redditum in-
ſtrumentum per creditoꝛem ⁊ tunc pꝛeſu
mit' debitoꝛ liberatus ut dicta.l.ſi cyrog-
phu3 ⁊.l.labeo.aut non ꝓbat ſibi traditū
⁊ tunc aut debitoꝛ allegat ſe liberatu3 pa
cto de non petendo ⁊ tunc non pꝛeſumit'
liberatio ita ꝓcedat opi.glo.l.labeo.aut al
legat ſe liberatum ſol'one ⁊ tunc aut ē do
meſtica perſona que de facili potuit inſtr3
ſbtrahere ⁊ tunc non pꝛeſumitur liberatō
niſi ꝓbet' de traditione creditori.ut dicta.l
ſi de poſſeſſione.ꝓbat' i.l.i §.ille.C.ꝺ lati
liber.tol.aut eſt perſona extranea ⁊ nō do-
meſtica ⁊ tunc pꝛeſumitur liberatio facta
ut in dicta.l.ſi cyrographu3. Ad qꝺ etia3
facit.l.fullo.§.fi.⁊ l.qui tabulas.ff. de fur.
Sed pone debitoꝛ cōuenit' a creditoꝛe ut
ſoluat pecuniam mutuatam ipſe aute3 ſe
excuſat ꝙ pecuniam non habet ſ3 paratu3
ſe offert de alijs bonis ſuis in ſolutū daf
querit' an ſit audienduſ vr' ꝙ non ꝑ regu
lam aliud ꝓ alio in tutoꝛe creditoꝛe ſolui
non poteſt ut.l.eum a quo.C.de ſolu.⁊.l.
ij.ff.ſi cer.pe. Tu dic ꝙ poteſt hodie ꝺ iuꝛ
nouiſſimo dūmodo offerat de melioꝛib⁹
bonis ſuis ſic ꝙ in creditori.electiōe3 erit
accipeꝛ quā rē ex melioꝛibus ſibi placuerit
ut in aut.hoc niſi.C.de ſolu.⁊ ꝓ tanto te-
net' debitoꝛ ſ3 eius iuramento bona ſua

omnia ꝯſignare ut creditoꝛ poſſit ſibi me
liõs eligere ⁊ ita obſeruat gñalis practica
Sed quid dices ſi per pactum ſpãle actũ
eſt inter debitorem ⁊ creditorem ꝙ ſolu°
fieri debeat in pecunia tantum ⁊ nõ i alijs
rebus. aut tunc cogitᷣ debitoꝛ ꝑciſe in pe-
cunia numerata ſatiſfacere refert Cy. i. d.
auc. hoc niſi. ꝙ hec qõ dependʒ ab alia qõe
qua queritᷣ nũqd debitoꝛ poſſit renũtiarᷣ
beneficio ceſſionis bonoꝝ. in qua ſunt con
trarie opi. ut plene diſputat Cy. i d. auc.
⁊ l. i. C. qui. bo. ce. po. vñ ſequẽdo opi. Dy.
⁊ Cy. ſicut nõ tenʒ talis renũtiatio ita nec
hꝰmodi pactum. Sed ſequẽdo opi. Ja. de
are. ſicut vʒ renũtiatio predicta ſm eũ ita
vʒ hꝰmodi pactum ⁊ hec opi. plus placet
⁊ magis practicatᷣ cum liceat ipſi debitori
ſuas res uendere ⁊ ex his pecuniam redi-
gere ⁊ pactum ſeruare. Si tamen ipſe de-
bitoꝛ bona ſua ſbaſtaſſet ⁊ omnem diligẽ-
tiam adhibuiſſet circa uenditionẽ ⁊ recu-
ꝑationẽ pecunie putarẽ ipſũ excuſari debẽ
pacto nõ obſtañ ꝑ iura ⁊ rõnes Dy.

¶ Satiſfacere debito memorato. ¶ Hic aduerte ꝙ regulariter
quilʒ poſſeſſoꝛ ipothecaria conuẽtꝰ poteſt
debitum offerre ⁊ offerendo ⁊ ſoluẽdo rẽ
ipſam retinere ⁊ creditorem a uendicatõe
rei excludere ut. l. paulꝰ. in fi. C. qui. mo.
pig. uel ipo. ſol. ⁊ l. mulier. ff. qui po. in pi.
ha. ⁊ l. ſi fundꝰ. § in uẽditione. ff. ď pigno.
dum tamen offerat integrum debitum ꝙ
ꝑticulari obla° non ꝓdeſſet ut. l. i. C. debi.
ven. pi. impedi. nõ poſſe ⁊ l. quã diu. C. de
diſtrac. pig. ⁊ l. obſignatõe. C. de ſolu. cuʒ
ibi nõ que quidem ꝑtãs offerendi nedum
competit poſſeſſori ſi cuicũqʒ alteri eiuſdẽ
creditori. debitori in l. cum notiſſimi. §. ſed
cum illud. C. de preſcrip. xxx. ãno. ⁊ ꝓbatᷣ
i iuri. ꝑeallᷣ. Sʒ hic inſurgit quoddã du
bium qđ ſepius de facto contigit. Ecce ꝙ
poſſeſſoꝛ nõ offert pecuniã ſed offert alia
bona ſua mobilia uel immobilia ꝓ ſatiſfa
ctione debiti an hoc ſufficit quo ad libera-
tionẽʒ rei obligate uidetᷣ ꝙ ſic per ea que
habentur in auc. hoc niſi. C. de ſolu. ⁊ i coꝛ
vñ ſu. Tu ꝯ̃o dic contra imo opus eſt ꝙ
fiat obla° in ſola pecunia ſi ipſum debituʒ
eſt in pecunia ut ꝓbatur in l. ſi rem. § fi. cũ
. l. ſe. ff. de pigno. actio. ⁊ l. item liberatᷣ. § i.
. ff. qui. mo. pi. uel ipo. ſol. Nec ob. dcã auc.
hoc niſi. ꝙ ibi loqᷣ cum agitur contra ipʒ
debitorem hic autem cum agitur contra
extraneum rei poſſeſſorem a quo aliud ꝓ

alio recipere creditoꝛ non cogitur ⁊ ita ẽ
nõ per Cy. in. l. nec creditores. C. de pigno
actio. Et hꝰmodi eſt rõ quando quis ex
ſua oblatione vult eiuſ creditorẽ aſtringerẽ
ad aliquid ſibi danduʒ uel faciẽñ tũc facẽ
tenetur oblationem in forma ſpecifica i q̃
obligatio preceſſit non autem in alia foꝛ-
ma ⁊ ſic ꝓcedit illa reglᷓa aliquid ꝓ alio. ꝛc
ut hec probantur in l. iulᷣ. § offerri. de act.
emp. ⁊ in iuri. ſuperius alle. ⁊ ſpecialiter in
dicto. § fi. cum l. ſe. Inde queritur pone ꝙ
anterioꝛ creditoꝛ reʒ obligatam alienauit
i extraneum qđ facere potuit auctoꝛitate
legis ut traditur in l. ſi creditoꝛ in ꝓn. ⁊ l.
creditores. ff. de diſtrac. pig. dum tamẽ de-
nũtiauerit prius debitori ⁊ bona fide alie
net ut l. creditoꝛ ipothecas. ⁊ l. que ſpãlᷣ
. C. de diſtrac. pigno. ⁊ l. ſi ceſſante. C. eo.
ti. ¶ Nũqd licebit debitori offerre ẽptõi
poſſeſſori debitum ⁊ recuperare rem ſuaʒ
dic ꝙ non ut. l. ij. C. ſi antiqui credi. ⁊ l. ſi
ꝓus. C. de diſtrac. pig. niſi appareret aliena°
ſimulã quo caſu admittetᷣ oblatio ut. l. et
que ſb imagine. C. de diſtrac. pigno. ⁊ eođ
modo nõ auditur poſterioꝛ creditoꝛ uolẽs
offerre ipſi emptori vt l. i. in ꝓn. C. ſi ãtiq
credi. ⁊ l. cum ꝑoꝛ. in ꝓn. ff. de diſtrac. pig.
niſi emptoꝛ eſſet tempoꝛe emptionis cre-
ditoꝛ eiuſdem debitoꝛis quo caſu debitũ
offerens eſſet audiendus ut habetur in. l.
cum poſterioꝛ. C. de diſtrac. pig. per que
patet eſſe conſultius emere ab antiquiori
creditoꝛe q̃ꝫ a debitoꝛe uel a iudice. ¶ Ali
quero an debitoꝛe uel iudice rem inſolu-
tum priori creditori aſſignãte liceat ſcđo cre
ditori debitum ſibi offerre ⁊ rem ipſaʒ re
cuperare dic ꝙ ſic ſiue debitoꝛ ſolus alie-
nauerit ulᷣ in ſolutum dederit ut in dicta
. l. i. ij. R. C. ſi anti. credi. ⁊ l. cum ꝑoꝛ. in fi.
de diſtrac. pig. ſiue ſoluſ iudex ut. l. i. ⁊ ibi
nõ per Cy. ⁊ Ja. de are. in ultima qõne. C
ď precto. pig. Cuius rõ eſt ꝙ iudiciſ factũ
repreſentat factuʒ ꝑtis ſeu debitori. l. ſi ob
cãm. C. de euic. vnde ſequitur ꝙ ſicut ipo
debitoꝛe in ſolutum dante locus eſt iuri
offerendi ita ⁊ iudice dante in ſolutũ me
lius ẽ ergo emere a creditoꝛe q̃ꝫ a debitõe
uel a iudice. Quid autem ſi re data in ſo
lutum creditori ſecuta eſt euictio an ſuc-
curretur ipſi creditõi aliquo iuri remedio
videtur ꝙ non quaſi perempta ſit actio ꝑ
ipſam in ſolutũ dationem ut. l. libera gdẽ
. C. de ſen. ⁊ interlo. Tu dic contra quaſi
uideatur prioꝛ actio non extincta niſi res
irreuocabiliter fiat ſua ut probatur in. l.

ſi ex ſextante §. latinus. ff. de excep. rei iudi
⁊ facit l. elegant in pn. ⁊ ibi nõ per glo. ff.
de pigno. actio. ⁊ l. reſcriptum in fi. ff. de
diſtrac. pigno. Sed ſi creditõ uendat iure
creditoris rem ſibi obligatam que inde em
ptori euincat non competit aliqua de eui
ctione actio contra creditorem ſꝫ ſolum cõ
tra debitorem ut. l. i. ⁊. ij. C. cre. euic. pig.
nõ de. cum ibi nõ. ¶ Ex premiſſis patet ꝙ
bene ⁊ iuſte faciunt notarij qui in inſtru
mentis in ſolutum dationum apponunt
clauſam viʒ ꝙ creditor in ſe retinuit inſtru
mentum debiti integrum ⁊ illeſum ad hoc
ut in caſu euictionis poſſet conſequi ⁊ de
fendere ius ſuum tam contra ipſum debi
torem ꝗ contra aliam perſonaʒ.

¶ Cedére ⁊ in eum

tráſferére. ¶ Hic quero an ipothecaria ce
di poſſit ſine perſonali ſuper quo glo. ſunt
contrarie quas Dy. uoluit concõdare hoc
modo. aut enim ceſſio fit extraneo aut de
bitori. pmo caſu non ualet niſi etiam fiat
de actione perſonali ſic intelligitur glo. in
l. fi. C. de here. uel ac. ven. ⁊ ibi de hoc per
Cy. 2° caſu ualet ſine perſonali ⁊ ita intel
ligitur gl. in l. uſucapio. C. de pigno. quaʒ
diſtinctionem ſequitur ſpe. in ti. de ceſſio.
ac. §. quid ſi ceſſerit Bar. aũt in. l. fideiſſor
obligari. ff. de fideiuſſ. dicit idiſtincte cedi
poſſe cuiqꝫ ipothecariam ſine perſonali ar.
l. iul. in pn. ff. de le. iij. ⁊ l. grege §. cum pi
gnori. ff. de pigno. ⁊. C. ſi pi. pig. da. ſit. l. ij
Ultra querit pone ꝙ facta ſit ceſſio ſim
pliciter actionis perſonalis an intelligat
etiam facta actionis ipothece glo. tenet ꝙ
ſic in. l. in ſolutum. ⁊ l. ſi a creditore. C. de
ac. ⁊ ob. In contrarium tamen facit. l. hẽs
a debitore. ff. d fideiuſ. ⁊ l. ſi heref. ff. ad tre
bel. Super quo uide Cy. in l. mandati. C.
de fideiuſſ. Quid autem dicemus ſi credi
tor iſte non poſſit cedere has actiones dic
ꝙ repellitur ab agendo per exceptionem
cedendaruʒ actionum. l. ſtichum aut pam
philum §. ſi creditor. ff. de ſolu. Uerũtamẽ
ad huius articuli pleniorem informatõeʒ
diſtingue ſm Bar. in l. ſi ſtipulat⁹ §. ſi ex
duobus. de fideiuſſ. Quãdoqꝫ creditor nõ
poteſt cedere actiões ex natura obligatõis
qua inſpecta nulla ſibi cõpetit efficax actio
⁊ tunc creditori non obſtabit exceptio ce
dendarum ut in dicto §. ſi ex duobus ſm
unam lec. ⁊ l. ꝗuis §. ſi mulier. ⁊ §. marcel
lus. ff. ad vell. facit. l. pcuratoré §. ſi liber
homo. ff. man. Quandoqꝫ non poteſt cedere
facto ⁊ culpa debitoris ceſſionem requirentis
⁊ idem dic qđ ſupra ut in. l. iij §. ſi duos. i
fi. ff. de ſoluci. ⁊ nõ in dicto §. ſi ex duobus
Quandoqꝫ non poteſt cedere facto ⁊ cl'pa
ipſius creditoris. ⁊ tunc aut ille qui petit
ceſſionem conſentit liberationi facte p cre
ditorem ⁊ tunc ſibi imputet nec ideo repel
litur creditor exceptõe cedendarum ut. d
§. ſi ex duobus. ⁊ quod nõ in glo. magna
. C. de fidei⁹. l. ij. ⁊ in. l. niſi. ff. de pac. Aut
non conſenſit liberationi ⁊ tunc aut ipſe
qui conuenitur renũtiauit beneficio cedé
darum ⁊ imputet ſibi ⁊ ideo non repelli
tur creditor ut in dicto §. ſi ex duobus. ſꝫ
aliam lec. ⁊ quod nõ in dicta. l. niſi. aut nõ
renũtiauit huic beneficio ⁊ tunc aut plu
res fideiuſſerunt ſimul aut diuerſis tem
poribus. primo caſu ſi quidem unuſ ſolus
conueniatur in ſolidum obſtat exceptio ce
dendarum contra alium ut in dicta. l. ſti
chum §. ſi creditor. ⁊ l. ſi pupillus. ff. d ad
mi. tu. ꝙ uidentur hoc caſu inuicem fide
iubere ratione mutui periculi. 2° caſu ſbdi
ſtinguitur. aut enim agitur contra pmuʒ
fideiuſſorem non liberato 2° aut econtra a
gitur contra 2ᵐ non liberato primo. In
primo caſu non repellitur creditor excep
tione cedendarum quia iſte prim⁹ conuen
tus non fideiuſſit reſpectu nec contempla
tione ſecũdi ut dicto §. ſi ex duobus. ſm
ſolũoneʒ Mar. ⁊ Azo. niſi fortaſſe ab initiõ
conueniſſet ꝙ 2⁹ daretur fideiuſſor quo
caſu igerentur ſimul dati ut. l. modeſtinus
. ff. de ſoluci. ſicqꝫ obſtaret exceptio cedéda
rum ut ſupra dictum eſt ar. d. §. ſi creditõ
In 2° autem caſu planum eſt ꝙ obſtat hꝫ
ex° cedendarum quia 2⁹ preſumitur fide
iuſſiſſe cõtemplatione primi ut probatur
ex iu ib⁹ antedictis que quidem non pro
cedit in obligatione bonoruʒ ſeu pignoꝝ
quia ſemper in eis uidetur quis itercedere
contemplatione bonorum preſentiuʒ ⁊ fu
turoꝝ ut. l. fi. C. que res pig. ob. poſſ. ideo
in illiſ obſtat exceptio cedendarum ut col
ligitur ex his que habentur in. l. ij. C. de
fideiuſſ. cuʒ ibi nõ. ¶ Sed quid ſi ille cõt
quem ceſſio fieri requiritur fuerit libera
tus a creditore ea ratione quia non eſt ſol
uendo an obſtabit exceptio cedendarum
dicit Bar. ubi ſupra ꝙ ſic quia poteſt effi
ci in proceſſu temporis ſoluendo argumé
tum in l. ſi defunctus. C. arbi. tute. ⁊ in. l.
vir. ab eo. C. de iuri. doc. ¶ Et quoniaʒ ſa
tis utiliter dictum eſt in precedentibuſ q
bus remedijs conſulatur creditoribus tã

contra debitores ꝙ̃ contra extraneos poſ-
ſeſſores. Ideo congruū eſt ut aliqua diſſe-
ramus de remedijs quibuſ cōſulitur debi-
toribus contra ſuos creditores. ¶ Scien-
dum eſt ergo ꝙ pro pignore recuperando
competit debitori debito tamen prius ſa-
luto quedam actio perſonalis que pigno-
raticia nūcupatur ut.l.fi.i fi.C. d̄ diſtrac.
pigno.⁊ l.ſi rem omnis.⁊.l.ſi debitor ꝟ fi.
.ff.de pigno.ac.⁊ l.ſolutum ꝟ ſolutam.ff.d̄
pigno.ac. Que actio pignōaticia ē duplex
viȝ quedam directa quedaȝ xo contraria
Directa competit debitori ad rem ipſam
Contraria competit debitori contra credi-
torem ſi fortaſſe dolum culpam uel quid
ſimile in re pignorata cōmiſerit ut ꝓbat᷑
in l.tutor ꝟ contrariam.⁊ l.cuȝ debitore.ff.
de pigno.ac. Amplius per hanc actionem
conſequitur creditor ab ipſo debitore im-
penſas utiliter neceſſario factas in re pig-
rata ut.l.creditō ꝟ fi.⁊ l.ſi neceſſarias.i ꝑn
.ff.de pigno.ac.duȝ tamen impenſa ſit mo-
derata.ar.in l.ſi ſeruos.ff.de pigno.ac.⁊.l.ī
fundo.ff.de rei vendi. Si tamen creditor
fructus ex pignore recepiſſet ipſos cū ipē-
ſa huiuſmōi compenſaret ut in.l.i.⁊.ij.C.
de pigno.ac. Sed quid ſi creditor pignus
perdiderit an tenebitur ualoreȝ eius debi-
tori compenſare uel reſtituere diſtingue.ꝗ
creditor rem perdidit dolo uel culpa ſui ⁊
tunc tenetur ut.l.creditor in ꝑn.ff. d̄ pig.
ac.⁊ l.elegant᷑ ꝟ fi.xfi.⁊ ſi res.ff. de pig.ac.
aut perdidit caſu fortuito ⁊ tunc non te-
netur ut.l.ſi creditor ⁊.l que fortuitis.C.
d̄ pigno.ac.Et poterit qd̄ fortius eſt eo ñ
obſtante uniuerſum debitum exigere vt
dicta.l.que fortuitis ⁊.l.pignus. C.eo.ti.
⁊ l.ſeruos. C.de pigno. ¶ Quid ergo ſi
creditor dicat ſe perdidiſſe caſu fortuito
debitor uero dicat ipſum dolo uel culpa
perdidiſſe cui ipſoꝝ incumbit onuſ ꝓbādi
Et quideȝ hanc q.glo.diſputat in.l.ſi cre-
ditor.⁊ ibi plene per Cy.C.de pigno.ac.
Et Bar.tetigit in.l.ſi quiſ ex argentarijs
ꝟ pretor ait.ff.de eden. Pro cuius conclu-
ſione ⁊ concordia omnium ſic diſtingue.
Quidam ſunt caſus qui ſua regulari iſpe-
cta natura non poſſunt facile euenire ſine
culpa ut eſt furtum ⁊ incendium ut nō ī
.l.i.ff.de offi.prefect.uigi.⁊.l.cum duobus
ꝟ dāna.ff.ꝓ ſotio.⁊ l.ſi venditor.ff.d̄ picu.
⁊ como.rei ven.⁊ ī iſtis culpa preſumitur
niſi probetur caſus ut dictis iuribus. ¶
Quidaȝ ſunt caſuſ qui regularit᷑ eueniūt
ſine culpa ut uis hoſtium impetuſ aquaꝝ
⁊ ſimilia ⁊ in iſtis probata qualitate facti
⁊ caſus preſumitur culpa defuiſſe niſi pro-
betur interueniſſe ut.l.ſi merces ꝟ culpe.ff
locati ⁊ l.contractus.ff.de re.iuri.⁊ l.penl᷑.
.ff.ſolu.ma.⁊ hec procedūt ꝓbata rei amiſ-
ſione uno modo uel alio.cui auteȝ incum-
bat onus probandi hanc amiſſionem. dic
breuiter ꝙ ipſi creditori qui eam allegat
⁊ ſuper qua eius defenſioneȝ fundat ut ꝓ-
batur ex dicta.l.creditor ⁊ l. ſi quis ex ar-
gentarijs ꝟ pretor ait. Uerūtamen ad hꝰ
articuli pleniorem doctrinam diſtingue ſȝ
Bar.cum queritur quis debeat probare
amiſſionem.aut talis rei amiſſio eſt cauſa
defenſionis ipſam allegantis. aut eſt cauſa
actionis.pͥmo caſu aut non probatur rem
perueniſſe ad eum qui conuenitur ⁊ tunc
eo ipſo ꝙ dicit ſe reȝ non habere ꝑſumit᷑
pro eo niſi contrarium probetur ⁊ in hoc
ſtabitur ſuo iuramento ut not.in l. p̄tor
ꝟ ſed ⁊ ſi ſeruus.ff.de edendo. ⁊ de le.ij.l.
cum ita ꝟ ſpecies. Si uero probetur rem ꝑ-
ueniſſe ad eum tunc aut ipſe tenebatur rē
exhibere officio iudicis ⁊ tunc ſufficit pro-
bare amiſſionem ꝓprio iuramento ut.l.fi.
.C.de fide inſtru..aut tenebatur reȝ exhi-
bere iure actionis puta actione depoſiti ꝟ
comodati uel locati uel pignoraticia ⁊ ſili-
bus ⁊ tunc probare debet amiſſionem ma-
nifeſtis probatiōibus ut dicta.l.ſi creditō
.C.d̄ pigno.ac. ¶ z.º caſu ꝑncipali quādo
amiſſio eſt cauſa actionis dande ⁊ tunc ſi-
militer debet de ea ꝓbari manifeſtis ꝓbati-
onibus ut in ꝟ pretor ait. cum ſi. facit qd̄
nō per eū in.l.in illa.ff.de x.ob.ſeq᷑ ī lra.

¶ Petens ac requi-
rens. ¶ Nō hanc concluſionem ⁊ eiuſ for-
mam qua ſemper utaris in omnibus ꝑ-
ſionibus fiendis petitionibus quibuſcūq;
⁊ alijs alias clauſulas declara ut dictum ē
ſupra in primo libello.

De forma libelli in eā ſpoliate poſſeſſiōis.

Q

Orā uobis

dn̄o B. vicario dic̄ narrat
ſignificat et ꝓponit Anto
nius de furiaſto agendo ⁊
agere volendo ⁊ hanc petitionē dirigēdo
cōtra ⁊ aduerſus nobilē Lancelotū de be
charia ⁊ quācūq̄ aliā pſonā pro eo ſeu ei⁹
nomie in iudicio legitie cōparentē dedu
cendo idē Antoni⁹ in pn̄ti iudicio omne
ſuū ius ſibi ɔpetēs et cōpetiturū quocūq̄
et q̄litercūq̄ ꝙ ſupſcript⁹ Lancelot⁹ ei⁹
ꝓpria auctoritate et temeraria preſūptiōe
indeᷣ ⁊ iiuſte cōtra ⁊ p̄ter volūtatē eiuſdē
Antonij doloſe ⁊ malicioſe et aio et inten
tione ſpoliādi ⁊ priuādi ipm antoniū poſ
ſeſſione infraſcripte petie terre prati intra
uit ⁊ igreſſus ē de anno pn̄ti et menſe Iu
nij proxie p̄teriti petiā vnā prati dicti an
tonij ⁊ p eū tūc tp̄is et añ tente ⁊ poſſeſſe
pacifice ⁊ quiete ⁊ ad ipm antoniū pleno
iure ſpectātē ⁊ ptinentē poſitā ⁊ iacentē
in ſicomari papie que eſt mod̄ centuꝫ uel
circa cui coherer ab vna pte ⁊c̄. de qua qdē
petia prati ideꝫ lancelot⁹ exportauit et ex
portari fec̄ carra xx. feni precij et valoris flo
renoꝝ. l. nec nō ampli⁹ varia dāna fecit et
intulit in dicta petia prati ⁊ ipi an. q̄ aſcen
dūt ſūmaꝫ florenoꝝ xxv. cui⁹ rei cā idem
lancelot⁹ iuxta canonicas et ciuiles ſancti
ones tanq̄ temerari⁹ ⁊ violētus iuaſor et
occupator rei aliene eſt et eſſe deber omni
ſuo iure ſi qd̄ ei cōpetiſſet qd̄ tn̄ negatur
ipo facto ⁊ ipo iure priuat⁹ aut priuand⁹
tenet̄ q̄ ac debꝫ reſtituē dimittē ⁊ relaxaē
ipi antonio dictā petiā prati libere ⁊ expe
dite ac etiā dare ⁊ reſtituē eideꝫ dictā q̄n
titatē feni ſi extat uł eius extimationē ſi
nō extat ſimul cū dc̄a pecuīe q̄ntitate flo
renoꝝ xxv. occaſione dānoꝝ ut p̄mittit̄
p eū dicto antonio illatoꝝ licet idem lan
celot⁹ ſup reſtitutiōe et ſatiſfactiōe p̄miſ
ſorū ſepi⁹ requiſit⁹ ea oīa ⁊ ſingula reſti
tuere ac ſoluē denegauerit et recuſauerit
ac pricipaliter denegat ac recuſat iiuſte et
indebite. Quare cū p̄dicta vera ſint petit
et requirit prefatus antoni⁹ a vobis dn̄o
vicario oī mō via forma ⁊ iure quib⁹ me
lius fieri pōt quaten⁹ p veſtrā diffinitiuā
ſn̄iam ɔdēnetis ⁊ ɔdēnatū iuris remediis
cōpellatis predictū lancelotū ad reintegrā
dū ⁊ reſtituendū ipi antonio añ oīa dictā
petiā prati ⁊ ipm antoniū in eadem et ad
ſoluendū ipi antonio et tradendū dictas
feni ⁊ pecuniaꝝ q̄ntitates ſeu pign⁹ ipſi⁹
feni ſi nō extat preciū ⁊ valorē ſimul cum
oibus aliis dānis inteſſe et expenſis in fu
turū patiēdis ⁊ factis ⁊ fiēdis p̄fatūq̄ an
toniū ut p̄fert̄ ſic idebite ſpoliatū reſti tu
atis ⁊ reintegretis et in ſtatū priſtinū redu
catis re ipa ⁊ in effectu in ſua petitiōe dc̄e
petie prati ⁊ vlteri⁹ dictum lancelotū per
veſtrā ſn̄iaꝫ añdictū priuetis ſeu priuatū
eſſe declaretis et ꝓnūcietis oī iure qd̄ ha
buiſſet in dicta petia prati ⁊ ampli⁹ ad re
ſtitutionē fructuū ab inde citra p eū per
ceptoꝝ et qui pcipi potuerūt ex dicta pe
tia prati deducendo p̄ſcript⁹ antoni⁹ in p̄
ſenti iudicio. l. ſi coloni. C. de agri. ⁊ cen. li.
x. ⁊ c. reintegrāda. iij. q. i. et qd̄libet aliud
ius ſibi melius ⁊ vtili⁹ cōpetens ⁊ cōpeti
turū. Et p̄dicta petit fieri et executiōi mā
dari ⁊c̄. ſaluo iure addēdi ⁊c̄. non ſe aſtrin
gendo ⁊c̄.

Q

Oram uobis

Quia frequēs eſt modernis tp̄i
bus ſpoliatiōis ⁊ rapine tractat⁹ maxime
apud magnates ⁊ potētes qui poſtergata
iuſtitia ⁊ diruptis eq̄tati habenis luporū
more pauperū ⁊ humiliū ſbſtantias et bo
na diripiunt loca populos et rēpublicam
prede ſbmittūt nᵉ ē impator dux uł baro
qui ſuccurrē ſtudeat. Idcirco prout mag⁹
poſſibile eſt ⁊ ſi non enſib⁹ uł lanceis his
raptoribus obuiari pōt nec humilib⁹ ſuc
curri ꝓuidentia tn̄ impiali occurſū eſt et
illis ſuccurſū p legū tramites ⁊ editiones
p quas calūniantiū iniq̄tas exp̄menda eſt
ut traditur inſti. in ꝓhemio circa prin. ¶
Ad hui⁹ itaq̄ tractat⁹ euidentiā ſciendū
eſt ꝙ adeo violētie et rapine legib⁹ ſunt
exoſe et quib⁹ modis potuerūt ſpoliatis
ſuccurrē voluerūt via crimīali et ciuili et
nedū p modū agendi ſꝫ etiā p modū exci
piēdi ut tradit̄ ⁊ habet̄ in. c. dilect⁹. ⁊ c.
ſup ſpoliatiōe ex̄. de ordi. cog. ⁊. l. i. §. ne qd
autē. ⁊ §. illud. ff. de vi et vi ar. cū ſi. ibi nō.
ſiue violētia fuerit cōmiſſa ſup reb⁹ mobi
libus ſiue ſup reb⁹ imobilib⁹ ut. j. dicet̄
¶ Deinde ſciendū eſt ꝙ q̄druplex eſt vi
olentia quedā expulſiua quedā cōpulſiua
quedā ingeratia quedā ablatiua ut plene
nō. p glo. in. l. extat. ff. qd̄ me. cā. et ibi per
Bar. De p̄ma violētia expulſiua loq̄tur
tot⁹ ti. ff. de vi et vi ar. et. C. vn̄ vi. et ex̄. de
reſti. ſpo. De 2ᵃ ſpē videlicꝫ de violētia cō
pulſiua loquit̄ tot⁹ ti. ff. et. C. qd̄ me. cā.

De 3ª ſpẽ.ſ. ingeratia ⁊ turbatia loquit̃
to.ti.ff.⁊.C.vti poſſidetis.De 4ª ẜo videlʒ
ablatia loquit̃ to.ti.ff.vi bo.rap. ¶Rur
ſum cõſiderandũ eſt ꝙ qñqʒ quis priuat̃
ul' ſpoliat̃ poſſeſſiõe rei mobil' ⁊ hic adũ-
tendũ aut priuat̃ violẽtia cõpulſiua et ei
ſuccurrit̃ actiõe qḋ me.cã.ut.l.fi.in fi.et.l.
metũ.§.iulian⁹.cũ ſi.ff.qḋ me.cã.aut ꝑuat̃
violẽtia ablatiua et tunc aut fuit violẽtia
maifeſta ⁊ ei ſuccurrit̃ actiõe vi bo.rap.ut
.l.i.⁊ ij.ff.vi bo.rap.mõ autẽ cõpetit intdi
ctũ vñ vi ꝗꝛ illud nõ cõpetit ꝓ rebus mo
bilib⁹ pricipalit̃ ablati ut.l.i.§.illud vtiqʒ.
et.§.ſe.ff.de vi ⁊ vi ar. aut fuit violẽtia oc
culta ut furtũ et tũc aut paſſus hanc vio
lentiã eſt dñs ipi⁹ rei et ei dat̃ actio furti
et cõditio furtiua ut.l.apud antiquos. in
prin.et.l.maifeſtiſſimi.C.de fur. et.l.i.C.
de cõdi.fur.⁊.l.i.ff.de fur.cũ ſi.aut non eſt
dñs rei ſed hʒ ius in re ut creditor et tũc
hʒ cõditionẽ incerti ut habet̃ in.l.⁊ ideo.
.§.nerati⁹.ff.de cõdi.fur.⁊ ibi nõ.ꝑ glo. et
Bar.aᷓ nullũ ius hẽbat in re et tũc aut ha
bebat ſolã detẽtationẽ ut cõmodatari⁹ et
depoſitari⁹ ⁊ huic cõpetit actio i factũ uel
officiũ iudicis ut.l.nõ tantũ.ff.de peti hẽ.
et dicta.l.manifeſtiſſimi.§.ſi cũ in 2ª. et ibi
nõ.ꝑ glo.aut habebat poſſeſſionẽ ſolã ⁊ ei
dat̃ actio triticaria ut.l.ij.ff.de tritica.⁊ cõ
ditionẽ ex lege.l.ſi coloni.C.de agrico. et
cenſiti.li.xij. ſi aũt iſte cecidiſſʒ a poſſeſſiõe
facto ſuo ꝓprio tũc ei ſuccurrat̃ per condi
tionẽ indebiti.l. indebiti.§.ſʒ ſi nũmi.ff.de
cõdi.inde.¶Et nõ ꝙ nullũ intdictũ repe
ritur a pretorib⁹ itroductũ pro re mobili
ablata recupanda ut nõ.ꝑ glo.in.l. rẽ que
nobis.ff.de acgren.poſ.⁊ ibi plene ꝑ Bar.
et nõ.in dicta.l.i.§.illud.ff.de vi et vi ar.ſʒ
pro ipa re mobili ⁊ eius poſſeſſiõe tuenda
introductũ ſit intdictũ vtrobi ut.ff.⁊.C.
vtrobi.l.i.Aliqñ ut pdixi aliqs priuat̃ et
ſpoliat̃ poſſeſſiõe rei imobil' et hic multũ
attendendũ et cũ diſtinctiõe cõſiderandũ
Qñqʒ enĩʒ priuat̃ quis poſſeſſiõe rei a ſe
ipo ul' ꝑ ſeipm poſſeſſe.qñqʒ priuat̃ poſſeſ
ſione vacãte ad eũ tñ ptinẽte.Primo cãu
hdiſtinguit̃.aut priuat̃ fcõ et culpa ſua
ꝓprij coloni iquilini ꝓcuratoris uel ſerui
et tũc aut priuat̃ ꝗꝛ alij dcẽ pſone ꝓdũt
et tradũt ipam poſſeſſionẽ ⁊ tunc dño pri
uato ſuccurrit̃ per cõditionẽ ex.l.fi.C.de
acgren.poſ.aut priuat̃ ꝗꝛ intuertũt poſſeſ
ſionẽ cõtendẽtes ſibiipis ⁊ tũc ſuccurrit̃
dño ex.l.ſi quis cõditiõis titulo.⁊.l.condi
tiones.C.loca. Qñqʒ priuat̃ fcõ ⁊ culpa

alteri⁹ penit⁹ extnei ⁊ tũc aut talis extneus
priuauit dñm poſſeſſorẽ ptextu alicui⁹ re
ſcripti uel ſnĩe ſine aliq̃ cauſe cognitiõe et
tũc ſuccurrit̃ coñ illũ cõditiõe ex.l.memi
nerint.C.vñ vi.aut priuauit nullo colore
ſʒ de facto a ſuo capite ⁊ ꝓprio appetitu ut
fit moderno tpe et tũc ipi taliter ſpoliato
et priuato ſuccurrit̃ multipl'r viʒ interdi
cto vñ vi ut.l.i.in pñ.et.§.i.cũ.l.ſe.ff. de vi
et vi ar.⁊ cõditione ex.l.ut.l.ſi qs a ſe fun
dũ.C.ad.l.iul'.de vi. Itẽ ſuccurrit̃ cõditi-
one ex canone.c.ſepe.ex.de reſti.ſpo.et cõdi
tione ex canone reitegrãda iij.q.i.c.reinte
grãda. Iteʒ ſuccurrit̃ officio iudicis ut in
.c.bone memorie.ex.de appella.⁊.c.quia vo
lum⁹.ex.de iudi.et nõ ꝑ glo.⁊ Inno.in d.
.c.ſepe.dixi etiã ꝙ qñqʒ priuat̃ quis poſſeſ
ſione vacãte et quã ipe nec ali⁹ poſſidebat
poterat tñ iuſte priuat⁹ illã intrare ⁊ tũc
eidẽ ſuccurrit̃ cõditiõe ex.l.cũ querebat.
.C.vñ vi.⁊ adde q̃ ſcripſi i forma caploꝝ
in glo. ſupᷓ ẜbo ꝓ ſua ⁊ tanq̃ ſuã.¶Sed
pro pdictoꝝ remedioꝝ pleniori notitia q̃-
ritur que ⁊ qual' ſit inter ipa remedia dif
ferẽtia q̃ remedia cõpetũt cũ ciuilit̃ agit̃
nã pro ſpoliatiõe rapina ⁊ ſil'ibus violen-
tiis agi etiã põt crimialit̃ ut.ff.et.C.ad.l.
iuliã de vi publica. et de vi ꝑuata.ꝑ totũ.
et.ff.vi bo.rap.ꝑ totũ. et.ff.et.C.de fur.ꝑ
totũ.⁊ inquit iuriſcõſult⁹ in.l.i.§.ne quid
autẽ.⁊.§.illud.ff.de vi ⁊ vi ar. ¶Sciẽduʒ
eſt ergo cũ ciuilit̃ agit̃ ꝙ differũt inter ſe
intdictũ vñ vi a cõſtitutiõe.l.ſi qs in tãtã
.§.in his.nã intdictũ vñ vi ẽ pſonale ſicqʒ
cõpetit ſolũ coñ eũ ⁊ eius herede qui vim
intulit nõ autẽ coñ ſingularẽ ſucceſſorem
ut.l.cũ a te. et.l.iij.in prin.ff.de vi ⁊ vi ar.
Item reqrit̃ dolus ex pte violẽti ut.l.i.§.
vi poſſidere.⁊.l.ſi vi.ff.de vi ⁊ vi ar.et nõ.
ꝑ glo.magnã in fi.poſitã in dicta.l.ſi qs in
tantã.dat̃ ꝗꝛ tñ intdictũ ꝑpetuo de eo qḋ
ad violentũ ꝑuenerit pro aliis autẽ damis
illatis dat̃ .i.annũ tñ a tpe violẽtie illate
nũandũ ut.l.i.in prin.et.§.fi.et.l.iij.§.i.ff.de
vi ⁊ vi ar.ſʒ cõſtitutio d.l.ſi qs i tantã.pu
nit ipm violentũ maiori pena q̃ intdictũ
nec requirit dolũ ſed ſufficit lata culpa ut
ibi nõ.Eſt etiã ipa cõſtitutio ꝑpetua quo
ad oĩa ſʒ nõ dat̃ cõtra ſingularẽ ſucceſſorẽ
ut ibi nõ.⁊ i h̃ cõcordat cũ intdicto verũ
ꝙ huiuſmodi raptores ut effugerẽt ne in
terdicto uel cõditiõe ex.l. poſſint cõueniri
trãſferebãt res ipas occupatas ſeu ablatas
i aliquã tertiã pſonã fuit eoꝝ dolo et ma
litie recurſũ ꝑ dictũ.c.ſepe. in q̃ diſpoſitũ

fuit ꝙ ſi quis ſcienter receperit rem ꝑ vio
lentiam occupatã teneat̃ ad ipi⁹ reſtituti
onẽ nõ obſtãte iuri ciuil' rigore ⁊ quoniã
erat difficile ꝓbare de dolo ſpoliatiõe ⁊ ſci
entia acquirentꝭ ꝙ in facto alieno pſumit̃
potius ignorãtia ꝗ̃ ſciẽtia ut.l.fi.ff.ꝓ ſuo.
et.l.veri⁹.ff.de proba.ꝓ tãto alio remedio
fuit ꝓuiſũ longe latiori ⁊ aliq̃ alio meliori
de quo hr̃ in dĉo.c.reitegrãda.iij.q.i.in q̃
expreſſe diſponit̃ gñaliter et indefinite ꝙ
q̃litercũqꝫ ⁊ quõcũqꝫ quis iniuſte priuatus
ſit poſſeſſiõe rei et ad q̃ſcũqꝫ ꝑſonas pue-
nerit ſiue fuerit ſucceſſor ſigulari ſiue vni-
uerſal' ſiue bonefidei ſiue malefidei ꝙ añ
omia ſpoliato reſtituat̃ poſſeſſio ⁊c̃.niſi vi
tiũ violẽtie fuerit purgatũ qḋ q̃liter pur
getur plene tradit̃ in.l.ſequit̃.§.tũc in po
teſtate.ff.de vſuca. ¶ Sed hic iſurgit du
biũ an dcm.c.ſepe.pceſſerit ul' ſequutũ ſit
dictum.c.reintegrãda.et cõiter tenetur ꝙ
ſequutũ ſit quo ſuppoſito ſequit̃ ꝙ valde
leuis ⁊ truſatoria fuit ipi⁹ ꝓuiſio cũ lati⁹
ſbuentũ iam eſſet ꝑ.c.reintegrãda. et vide
qḋ nõ.ꝑ glo.in dicta.l.i.§.ne qd autẽ.ff.de
vi ⁊ vi ar.et ꝑ Goffre.⁊ hoſti.i ſũma ex̃.
de reſti.ſpo.ampli⁹ etiã ſuccurſũ eſt officio
iudicis ut dicto.c.bone memorie de appel.
qḋ remediũ plene ſuccurrit ſicut dictũ.c.
reintegrãda.de quo nõ.ꝑ glo. in dicto.c.
ſepe.et ibi ꝑ Inno. ¶ Queri tñ cõſueuit
an remediũ dicti.c.reintegrãda.ul' iudicis
officiũ detur cõtª aliũ bonefidei poſſeſſorẽ
cũ titulo et in h̃ cõis decretaliſtaꝝ opio ẽ
ꝙ ſic ſiue ſit bonefidei poſſeſſor ſiue male
fidei ſiue cũ titulo ſiue ſine titulo ut nõ.ꝑ
Inno.⁊ hoſti.in dicto.c.ſepe.⁊ ꝑ Archi.
in dicto.c.reintegrãda. et hoc ad exemplũ
actiõis qḋ me.cã. qḋ datur cõtª bonefidei
poſſeſſorẽ ut.l.ſi cũ exceptiõe.§.in hac.⁊.§.
aliqñ.in fi.ff.qḋ me.cã.et pro hoc etiã facit
dicta.l.ſi coloni.C.de agri.et cen.li.xj.at-
tento marie ꝙ tale remediũ eſt iductũ fa
uore ſpoliati ne ſua re priuet̃ ꝓpt̃ difficilẽ
probationẽ dominij alij doc.iuris ciuil' ut
Bar.in.l.rem que nobis.ff.de acqren.poſ.
et Iaco.but.in.l.i ciuilẽ.C.de fur.diſtin-
guũt ſic.Aut iſte poſſeſſor habet titulũ a
violẽto ſeu vitioſo poſſeſſore ⁊ tũc ꝓcedit
opio Inno.et ſequaciũ.Aut nõ habet ab
eo titulũ ſꝫ ab alio bonefidei poſſeſſore et
tũc nõ põt cõtª eũ intẽtare remediũ dicti
.c.reintegranda.nec iudicis officiũ ar.eoꝝ
que tradunt̃ in auc. malefidei.C. de lõgi
tempo.pſcrip.et.l.põponi⁹.§.cũ quis.ff.de
acqren.poſ.et.l.ſiue autẽ.§.ſi duobus.ff.de

publi. ¶ Sed in h̃ apud aliq̃s dubitat̃ ⁊
apud meipm an remedium dicti.c. reinte
granda.poſſit intẽtari corã iudice layco et
in foro laycali ſi tam actor ꝗ̃ reus ſit layci
et ſit qõ de re laycali ſiue p̃uata inter eos
⁊ quidã dicũt ꝙ ſic nã pari ſeruitio ⁊ mu
tuo iura ciuilia et canonica ſibi inuicẽ auxi
liant̃ iuxta ea que habent̃ i.c.i.de offi.or.
et in.c.i.de no.ope.nũtia.facit x.diſ.c.i.⁊.c.
qm̃.⁊.c.ſi in adiutoriũ.ideoqꝫ lꝫ ius ciuile
illud p̃termiſerit ſi ius canonicũ illud adi
uenit poterit layc⁹ ipo beneficio ſeu reme
dio vti ſicut ecõtª in foro eccl'iaſtico clerici
legib⁹ vti poſſũt ut ꝓbat̃ in iurib⁹ añdi-
ctis. In cõtrarium facit nam illud.c.reinte
granda.cũ ſit factũ eſt ſimpl'r in fauorẽ ec-
cleſiaꝝ ergo ad p̃uatas ꝑſonas nõ eſt extẽ
dendũ cũ nõ ſit paritas fauoris in omib⁹
ar.in.l.i.§.fi.ff.de conſti.prin.et.l.ſi vero.§.
de viro.ff.ſo.mat̃. qḋ manifeſte reprobat̃
ex illo tex.ibi epis ⁊c̃.et ibi res eccl'ie ⁊c̃.et
hanc ꝑteꝫ puto veriorẽ de iuris ſbtilitate
licꝫ p̃cedens opio maiori equitate nitatur
marie ꝙ h̃ tale remediũ eſt ꝑpetuũ nec tẽ
poris curſu extinguit̃ ut ibi hr̃. ¶ Inde
q̃rit̃ ꝙ ut dictũ ẽ ſpoliato cõpetũt plura
remedia an ſit neccẽ uel utile ꝙ in libello
exꝓmat̃ quo remedio vtat̃ et dicũt qdaꝫ
ꝙ ſufficit libellũ gñaliter formare ſic ꝙ in
eo cõcludi et cõprehẽdi poſſit oẽ remediũ
quã opi.ſequit̃ Inno.in dicto.c.ſepe.circa
fi.ar.ad hoc in.l.fi.C.de anna.excep.⁊ in.c.
abbate ſane.ex̃.de re iudi.facit qḋ ꝑ eũ nõ.
i.c.cõquerẽte.ex̃.de offi.ordi. Cõtª tñ facit
regula ipeditiua cumulatiõis de qua per
Dy.in regula null⁹ plurib⁹.ego credo cõ
ſulti⁹ ad omnem cauillationẽ ⁊ dilationẽ
auferẽdaꝫ exprimẽ qualitatẽ illi⁹ remedij
qḋ ꝓponit vẽditor nec conſulo ꝓpter diffi
cultatẽ ꝓbatiõis ꝙ aliqs intẽtet intẽdictũ
vñ vi ſꝫ potius cõditionẽ ex canone ul' ex
lege de quib⁹ ſup̃ dixi ul' iudicis officium
Preterea ſciendũ ꝙ qñqꝫ qs priuat̃ libera
facultate poſſidẽdi q̃daꝫ violẽtia que tur
batiua ſeu iquietaria appellat̃ ut p̃dixi lꝫ
ſit violẽtia iꝓpria q̃ caſu ſuccurrit̃ inter-
dicto vti poſſidetis ut.ff.et.C.vti poſſi.nec
iur̃ ciuili reperit̃ aliq̃ remedio poſſeſſorio
in h̃ caſu ſuccurri qḋ nõ.⁊ de eius materia
dicet̃.j.ti.primo.Aliqñ etiã ɔtingit quẽ
priuari alia quadã abuſiua violẽtia qḋ eſt
cũ aliqs ingredit̃ clam ul' occulte funduꝫ
alteri⁹ et ille ſuſpicans ſe poſſe repelli non
audet ad fundũ accedẽ de quo loquit̃.l.ſi
id qḋ.§.fi.et.l.iij.§.ſi quis nuncio.⁊.l.clam

poſſidē ī fi.eū.l.ſe.ff.de acgren.poſ.⁊.ff.qd̄ vi aut clā.l.i.§.pe. et.l.iij.§.fi.quo caſu ſibi ſuccurrit̄ intēdicto vn̄ vi ut.ff. de vi et vi ar.l.i.§.ſiue autē.⁊.§.idē labeo. ⁊ nō.in.l.ſe quit̄.§.itē ſi occupauerit.ff.de vſuca.⁊ etiā intēdicto qd̄ vi aut clam ſi qd̄ factū eſt in ſolo uł re affixa ſolo ut.l.i.§.h intēdictū.et .l.ſi alius.§.notauim⁹.ff.qd̄ vi aut clam.et eodē mō ſuccurrēdū cōditione ex canone et officio iudicis ⁊ cōditiōe ex.l. ut.ſ̄.dixi in vera ⁊ ꝓpria violētia. ¶ Sed circa predicta querit̄ an expulſo a quaſi poſſeſſiōe iuris icorꝑalis cōpetit intēdictū vn̄ vi et quidē certū eſt ei cōpetē officiū iudicis ex cōditionē ex canone uł ex lege et tangit̄ ī iurib⁹ ad h.ſ̄.alle. De intēdicto autē vn̄ vi eſt dubitā° nā canoniſte tenent ꝙ ſic ut tradit̄ in.c.querelā.ex.de elec.legiſte autē ut plurimi ut refert Cy.in.l.ſi certis ānis in vltia.q.C.de pac. tenēt cōtrariū de quo etiā nō.glo.⁊ Bar. in.l.iij.§.vn̄ vi.ff.de vi et vi ar.ubi ipe Bar.vr̄ tenē ꝙ etiā de iur̄ ciuili cōpetit intēdictū ſ; ī.l.fi.ff.quoꝝ bo. aliter diſtinguit dicit enī ꝙ qn̄q; ꝑſona ē obligata ad aliqd ānuū etiā alicui⁹ iuris realis ſeu reſpectu alicui⁹ rei imobilis ut eſt feudatari⁹ emphiteota et ſił'es et hoc caſu cōtra tales ſ; ꝑſonalit̄ obligatos cōpetit intēdictū vn̄ vi ſic ītelligat̄.c. quęlam pālle.⁊ qd̄ ibi nō. Qn̄q; ꝑſona eſt obligā ſimpł'r nłło habito reſpc̄u ad c̄tā rē ⁊ tūc ceſſat intēdictū et ſuccurrit̄ de alio r̄medio et ſic ꝓcedit ſnīa Cy.⁊ Jaco.de qua.ſ̄.

¶ Nobilē lācelotū

de beccaria. ¶ Iſte Lancelot⁹ hab; fratrē militē dn̄m Caſtellinū de beccaria q ābo ſūt de ciuitate papie et facti ſunt rebelles illuſtriſſimi ducis mediolani anno p̄ſenti M°.cccc°.xiij°.cui⁹ rei cā dū ipe Lancelotus poſſideret baſſignanā ⁊ dict⁹ dn̄s Caſtellin⁹ poſſidēt viqriam ⁊ lomelū ⁊ certa alia caſtra ꝑ bienniū an̄ ipi fratres poſuiſſēt totā ciuitatē papie ad ſaccomanū et p̄daꝫ cum auxilio ⁊ ſuaſione facini canis p̄fatus illuſtris dux reduct⁹ ad ſtatū ⁊ libertatē ſuā mediāte auxilio dn̄e Beatrixime nūc eius uxoris ⁊ olim uxoris dicti quondam Facini cōtra dc̄os fratres de beccaria ⁊ cōtra Manfredū et Lodouicū fratrē de canib⁹ cōtra quos ſiłr guerrā mouit illuſtris dn̄s Marchio mōtiſferrati quos fratres de canibus expulſit de loco burgi ſancti Martini et inde mēſis octobris ſequētis p̄fat⁹ dux carcerari fecit dn̄m Caſtellinū ſimul cū dn̄o Mā̄fredo de beccaria milite et certis aliis de beccaria in caſtro papie.

¶ Deducendo

Iſta clauſula ſolet aliqn̄ apponi in principio libelli ⁊ aliqn̄ in fine ſ; nō eſt vis ut dixi ī fine p̄mi libelli.

¶ Jus ſuum

Aduerte licet cōis ſtilus ita ſe hēat vti hac gn̄alitate laudabili⁹ tn̄ et ecuri⁹ puro vti ſpālitate exp̄mendo ut dixi querele remediū intētatū ꝙ n̄ credo ꝙ oīa iſta remedia q̄ ſūt iducta in fauorē ſpoliati ꝓ eius recuꝑanda poſſeſſiōe poſſit ſemel ⁊ ſimul codē tꝑe cumulari ꝑ illam regulā cumulatiōis ipeditiuā que eſt ꝙ ſi ſnīa lata in vna actiōe parit exceptionē rei iudicate in alia ꝙ īpedit̄ cumulatio ut dictū eſt.ſ̄.in p̄mo libello ⁊ ꝑ Dy.in regła nułł⁹ plurib⁹. dicit g̃ actor in ſuo libello deducēdo in p̄nti iudicio bn̄ficiū.c.reintegrāda.uł officiū iudicis uł cōditionē ex.l. ſi coloni ⁊c.

¶ Ingreſſus eſt de

anno p̄nti ⁊ menſe Junij. ¶ Aduertendū ut.ī.dicam ꝙ quis remedio quis vtat̄ h; duo copulatiē ꝓbare.ſ.ingreſſū ⁊ ſpoliationē ex ꝑte aduerſarij ⁊ ſpoliationē ex ꝑte ſui. ¶ Nūquid autē ſit nec̄e exprimē in libello menſē ⁊ diē ſpoliatiōis dicit Bar. ꝙ ſi vtat̄ intēdicto vn̄ vi et arguat̄ dolus aduerſarij nec̄e eſt ut exprimat̄ tēpus ut ꝑ eum nō.in.l.i.§.ſiue autē.ff.de vi ⁊ vi ar. vbi autē intētaret̄ bn̄ficiū dicti.c. reintegrāda.uł officiū iudicis uel cōditio ex.l.ſi coloni. licē ipe nil dicat ego tn̄ puto ꝙ in his nō ſit nec̄e tēpus ꝙ in eis magis attēditur factum q̄ꝫ delinquētis ꝓpoſitū ⁊ ſic habes aliā vtilitatē inter hec remedia et interdictum.

¶ Tente ⁊ poſſeſſe

Debet nāq; actor ꝓbare de ſua poſſeſſiōe ut dixi et de ſpoliatiōe adūſarij ut tradit̄ in.l.i.§.deiicit̄.⁊.§.intēdictū h.ff.de vi et vi ar.⁊.c.cōſultationib⁹.ex.de offi.dele. ⁊ nō. in dc̄o.c.ſepe.⁊.c.olim.ex.de reſti.ſpo. ſufficit tn̄ actori ſi ꝓbat de eius ſimplici tentatione ad optinēdū in hoc intēdicto ut.l.i.§. qd̄ autē ait p̄tor.ff.de vi ⁊ vi ar.ad h facit qd̄.ī.ſequit̄ in ꝓxia.q. ¶ Sed qd dices ſi iſte iuaſor ⁊ occupator ab aliq̄ ſpolietur an ſibi ſuccurrat̄ aliq̄ remedio de p̄dictis vr̄ ꝙ nō ꝙ nemini dat̄ actio ex iprobitate ſua ut.l.ne ex dolo.ff.de dolo.⁊.l.vtiq;.ff.de

furt. In oppoſitū eſt veritas p tex. i.l.i.§ qui vi a me.⁊.l.colon⁹.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ in .c.ex lrīs.ex̄. de reſti.ſpo. ⁊ hec vera qñ eſt deiect⁹ ab ex̄neo nō dño ipi⁹ rei ſecus aūt ſi eſſet deiect⁹ a dño diſtinguit̄ an ſit deiectus ex intuallo ⁊ ei ſuccurrit̄ ac ſi eſſet deiect⁹ a quocūq3 ex̄neo. Aut fuit deiect⁹ in cōtinēti et tūc nō ſuccurrit̄ ſibi ꝙ vim vi licet repellē in cōtinēti ut hec habent̄ i in.l.iij.§cū igit̄.⁊ in dc̄o.§.qui vi a me. et .l.qui poſſeſſionem.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.l.i.C. vñ vi.ad qḋ facit.l.i.i fi.eū.l.ſe.ff.vti poſſi. p que patz aliud priuilegiū attributū ſpoliato in odiū ſpoliantī.

¶ Pleno iure ſpe

ctantis ⁊ ptinentis. ¶ Hic multū adūte ꝙ p iſta ṽba deducit̄ in iudicio petitoriū ſiml' cū poſſeſſorio qḋ quidē fieri cōcedit̄ in libello poſſeſſorio recupande ut habet̄ et nō.in.l.cū fundū.ff.de vi ⁊ vi ar. ⁊ in.c. paſtoralis.⁊ in.c.cū dilect⁹.ex̄.de cā poſ.et ppie.licz meli⁹ et ſecuri⁹ ſit abſtinē a petitorio pp̄ter difficultatē ꝓbatiōis ut nō.p glo.in dc̄o.c.i.ex̄.de reſti.ſpo. In aliis autē poſſeſſoriis alit̄ diſtinguit̄ ut dicam.j.ti.ſe. Per que autē ṽba videat̄ qs intentar̄ petitoriū ſiml' cū poſſeſſorio dic̄ Inno.in .c.cū eccl'ia ſutrina.in prin.ex̄. de cā poſ.et ppie.ꝙ tūc qñ vtit̄ iſto ṽbo ptinē ul' ſpectare p.l.ṽbū ptinē.ff.de ṽbo.ſig.⁊ multo forti⁹ ſi dicat ⁊ exp̄mat ſe dñm ul' q̄ſi idē ſi dicat ſe cōſueuiſſe inteſſe tali electiōi ul' conſueuit ſe colligere tale pedagium uel conſueuiſſe ſe exercere talez iuriſdictionē ul' cōſueuiſſe ire p talez viam ⁊ ſīl'ia nam ex eo ꝙ dicit cōſueuiſſe denotat̄ ius quia cōſuetudo eſt ius ut.l.i.C.q̄ ſit lon.cōſue. et nō.in.l.de quib⁹.ff.de legi.

¶ Ipſo facto ⁊ ipſo

iure priuat⁹. ¶ Notandū diligent̄ ꝙ int̄ iſta ṽba ipō iure et ipō facto quo ad iuriſ effectū nō eſt differētia ut nō. p archi.i.c. i.ex̄.de homi.li.vi.⁊ in.c.felicis.ex̄.de penis. eo.li.de quib⁹ ṽbis ibi fit mētio in tex.et in.c.cū ſm leges.ex̄.de hereti.li.vi.et i auc̄ de inceſ.nup.§.i.coll'.ij.cū multi ſīl'ib⁹ q̄z quidē ṽboꝛ effect⁹ ille eſt ꝙ lex ipa facit executionē ſup diſpoſitiōe illa in qua ṽba huiuſmodi apponūt̄ dū tñ pri⁹ ſup facto ipō ſup q̄ fieri debet executio ſnīa ꝓferat̄ ṽbi grā ſi lex cōis ul' ſingulari diſponit q cōmiſerit tale crimen ſint ipō iure uel ipō facto bona eius publicata ul' ſit īfamis et ſīl'ia eſt nec̄e ꝙ pri⁹ ꝓnūciet̄ crimen ēe cōmiſſuz quo declarato fiet executio primo p legē deinde p iudicē ut nō. p Archi.in dicto.c.i.⁊.c.felicis.⁊ doc.in dc̄o.§.i.i auc̄. de inceſ.nup.⁊.l.ſi qs in tantā.C.vñ vi. ¶ Sed dicēt aliqs ſi eſt ſup facto nec̄ia ſnīa ergo ſūt fruſtra appoſita illa ṽba ipō iure ſ3 ṙndetur ꝙ multū opant̄ nā a tp̄e crīs habet̄ rō fructuū et int̄dicta ē aliena⁹ bonoꝛ ꝓut elegant̄ nōt Jaco.de bel.in dc̄o auc̄.de inceſ.nup.§.i.ad qḋ faciūt etiā nō. marie p Bar.in.l.poſt cōtractū.ff.de dona. adde qḋ.j.dicā in alia glo.

¶ Se pius requiſitus

¶ An ergo eſt nec̄ia h̄ caſu int̄pella⁹ ſeu reqſitio dic ꝙ nō q̄z fur raptor ⁊ violētus poſſeſſor ſemp ſūt in mora iōq3 de oī caſu fortuito tenent̄ ut.l.i.§.recthiſſie. et.l.pe.ff. de vi ⁊ vi ar.facit.l.fi.ff.de cōdi.fur. ¶ Sz qualit̄ ꝓbabit actor ꝙ poſſidebat tp̄e ſpoliatiōis marie ſi fuit ſpoliat⁹ aliq̄ iure incorpali.ṙndeo ꝙ variis modis Primo ꝙ ſupſint teſtes qui viderūt vtrūq3 videlicz ſpoliatū tp̄e ſpoliatiōis poſſidē ⁊ ipm ſua forē ſpoliaſſe aut ſaltē aliū ꝓbare.ſ.ſpoliatū poſſediſſe p aliqḋ tēpus añ ſpoliationē nā h̄ ꝓbato p̄ſumit̄ cōtinuata poſſeſſio ⁊ ſequēs poſſeſſor p̄ſumit̄ clādeſtin⁹ ul' violent⁹ niſi ꝓbetur titul⁹ ſue poſſeſſiōis ut plene nō.p Inno.in dc̄o.c.ſepe. ⁊ in.c.q̄relam.ex̄.de elec. et p Cy.in.l.nō ignorabit. .C.ad exhiben.⁊ p Bar.in.l.iuſto.§.ñ mutat.ff.de vſuca. et.l.iij.§.vñ vi.ff.de vi ⁊ vi ar.et.l.celſus.ff.de vſuca. per Cy.i.l.ſuper lōgi.C.de p̄ſcrip.lon tēpo.et i.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.

¶ Quare cū predi

dicta. ¶ Hec eſt ↄcluſio libelli que magī attēdenda eſt q̄ꝫ narratio.

¶ Per ueſtrā diffi

nitiuā ſnīaz. ¶ Hic querit̄ an cōdēnatus in h̄ int̄dicto ſit īfamis ⁊ dic ꝙ īfamia iuris nō ſ3 īfamia facti ſic ut nō.in.l.ne.q3.vñ vi.ff.de vi ⁊ vi ar.verū tñ dānat⁹ crīaliter .l.iulia de vi publica ul' ꝓuata efficit̄ infamis ipō iure ut.l.i. in prin.ṽſi.qui iudicio publico.ff.de his qui nō.infa.⁊.l.īfamē.et qḋ ibi nō.ff.de pub.iudi. ¶ Ulteri⁹ circa h̄ cōſueuit in dubiū reuocari an ſnīa ſup h̄ ul' alio poſſeſſorio lata ſit diffinitiā uel int̄locutoria ⁊ vr̄ ꝙ ſit int̄locuto^a p tex. in.c.ſi qñ.ṽſi.ſi de poſſeſſiōe.ij.q.vi.tu aūt

dic ꝙ eſt diffinitia ut ꝓbat̄ in cle.i. ex̄.de ſeqſtra.poſ.⁊ fruc.⁊ in.c.fi.ex̄.de iudi.⁊ ex̄. ut lite nō cōteſta.c.ij.quā opi.firmāt glo. et doc.in.l.i.C.ſi de momē.poſ.⁊ dc̄a cle.i.

¶ Unde querit̄ an ab hac ſnīa poſſit appellari ⁊ vr̄ ꝙ nō ſiue loq̄mur de iure canoīco ꝑ tex.in dc̄o ꝟſi.ſi de poſſeſſiōe. ſiue loquamur de iure ciuili ꝑ tex.in.l.i.C. ſi de momēta.poſ.fuerit appel.cū ſi. Breuiter cōis ſnīa ē iſta ꝙ de iure canoīco pōt appellari a ſnīa lata ſuꝑ q̄cūq₃ poſſeſſorio ut ꝓbatur et nō.in.c.cū ad ſedem.de reſti.ſpo. ⁊ in.c. .i.ex̄.de cā poſ.et ꝓprie. et in.c.finali.extra de iudic̄. de iure autē ciuili appellari non pōt ut hr̄ ⁊ nō.in dicta.l.i.ſi de momēta. poſ. ⁊ in.l.quiſq₃.C.quoꝝ appel.non reci. que autē opīo ſeruāda ſit certe clerici obſ̄uabūt ſuā in foro ſuo ⁊ layci aliā₃ in eoꝝ foro.

¶ Dicēt quis ſi dictū.c.reītegrāda obſeruat̄ in foro laycali cur n̄ obſeruabit̄ aliud qđ de appellatiōe cōcedit̄ ideo ego dicerē ꝙ illud.c.reintegrāda. qđ eſt remediū iuris canonici intēt̄et̄ in foro laycali qđ hēbit per cōſequētiā₃ locū aliud remediū eiuſdē iuris canoīci de appellatiōe permiſſa a tali ſnīa ſuper poſſeſſorio lata nam qui vtit̄ aliq̄ iure debet eo vti cū oib⁹ q̄litatib⁹ et circūſtantiis ſuis ar.in.l.fi.§ et ſi p̄fata₃.C.de iure deli.et.§ ſin autē h̄ aliq̄s ꝟſi.cū eni₃.vbi autē intēt̄et̄ remediū iuris ciuilis puta int̄dictū ul̄ cōditio ex.l.ſi coloni.ul̄ ſi qd ſil̄e dicā tūc appellari n̄ poſſe dictā rōne₃ ⁊ hec ē ipa veritas ſicut deus eſt qđ ſemꝑ nō. et hāc opi.vidi firmari ꝑ do.Bal.in quodā conſilio ſuo dū legēt in ſtudio papie me p̄ñte qui mouebat̄ tali rōne que ad idem tēdit cū ſuꝑiore. Remedia nāq₃ iuris canoīci regulari debent ſm ipm ius canonicū ſic̄ remedia iuri p̄torij regulant̄ ſm ipm ius p̄toriū nō autē per ius ciuile ut patet ꝑ diſcurſū oīu₃ bonoꝝ poſſeſſoꝝ ſicq₃ patet ꝙ valde vtile ē ſemꝑ in libello exprimē q̄litatē remedij qđ intētatur ut.ſ.dixi ſuper quib⁹ vide q̄ ſcripſi ſuꝑ forma appellatiōis ab int̄locutoͣ alij autē voluerūt dicē ꝙ etiā in foro laycali ſi dictū.c.reintegrāda.intēt̄et̄ ꝙ non pōt appellari mouent̄ hac rōne. Q̄ñcūq₃ lex ꝓcedit ꝑ viam regule ut eſt in dc̄a.l.i. ſi de momēta.poſ.ſemꝑ illa regl̄a tūc trahitur ad oēs leges futuras ſeu ſequētes de eadē mā loquētes ut ꝓbat̄ in.l.regl̄a.i fi.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊.l.de vnoq₃.ff.de re iudi.⁊ tetigit Bar.in.l.p̄tor.§.h̄ edicto.in fi.ff.vi bo.rap. Cū igit̄ dicta.l.i.ꝓcedat ꝑ modu₃ regule ut dictū.c.reintegrāda.ſeq̄tur ipā₃ regulā et ſic eſt poſteri⁹ ipa regula q̄ trahet̄ ad ipā₃ regulā et intelliget̄ ſm eam ar.in.l.ſ₃ ⁊ poſteriores.ff.de legi.cū ſi.credo p̄cedentē opi.ēe veriorē nec repugnat qđ dr̄ de.l.ſe.trahēda ad regulā₃ p̄cedentē ꝙ rñdet̄ ꝙ illud ꝓcedēt ubi vtraq₃ lex lata ſit ab eodē ⁊ in eodē iure ſec⁹ autē ſi lata ſit in diūſo iure ⁊ a diuerſo iuris cōditore illi⁹ iuris ⁊ nō ſm alias regulas iuris conditori ut pat₃ ꝑ infinita exēpla in iure canonico deſcripta ad qđ facit qđ nōt Dy. in regl̄a poſſeſſor malefidei. in p̄ma oppo. circa finem.

¶ Ad reitegrandū

et reſtituendū. ¶ Nōndū eſt hic ꝙ ſpoliator et īuaſor tenent̄ ad tria i quib⁹ odēnat⁹ eſt.p̄mo tenet̄ rē occupatā₃ reſtituē. 2ͦ. fruct⁹ reddē. 3ͦ. dāna ⁊ intēſſe ꝑſoluē. ut h̄ hētur ⁊ nō.in.l.ſi de poſſeſſiōe.C.vn̄ vi.⁊ in.c.q̄uis.ex̄.de reſti.ſpo.⁊ in.l.i.§ q vi deiect⁹.et.§ qui fundus.ff.de vi ⁊ vi ar.

¶ Circa h̄ quero de q̄tidiana.q. pone ꝙ vna ciuitas con̄ aliā ul̄ vn⁹ dn̄s cōtra aliū mouit guerrā in qua guerra ſpoliata et capta ſūt aliq̄ caſtra ul̄ alia bona querit̄ an talia de iure ſint ſpoliato an̄ omnia reſtituēda et breuit̄ Bar.i.l.hoſtes.ff.de capti.⁊ poſtli. reuer. ſequut⁹ ꝟba Inno.in.c.olim.ex̄.de reſti.ſpo.⁊ in.c.fi.ex̄.qđ me.cā. lic₃ de eo n̄ faciat mētionē ⁊ ābitioſus honori ſic diſtiguit. Q̄ñq₃ talia bona capiūt̄ i bello licito bellū autē licitū dr̄ illud qđ indicit̄ ⁊ iponit̄ ꝑ imꝑatorē ul̄ papā ul̄ aliū inferiorē de ipoꝝ mādato.bellū aūt illicitū dr̄ illđ quod a q̄cūq₃ alio indicit̄ ſine cā legitiā a iure approbata ut hr̄ ⁊ nō.in dicto.c.olim et in dicta.l.hoſtes.⁊ ego ſcripſi.ſ.in p̄mo libello in ti.ſuper ꝟbo ſpectat ⁊ ꝑtinet ubi videas p̄ caſu q̄ñq₃ capiūt̄ in bello licito tūc ꝑſone capte efficiūt̄ ſerue ipoꝝ capiētiū de iure ſcripto ut dicta.l.hoſtes. licet de cōſuetudine nō ſeruet̄ ⁊ bona mobilia et īmobilia ſimiliter efficiūt̄ capientiū ut ibi ⁊ iō nō fit eoꝝ reſtitutio. 2ͦ caſu cū capiunt̄ in bello illicito et reprobato ut eſt cōiter hodie tunc ꝑſone capte nō efficiunt̄ ſerue bona autē de iure ſcripto ſil̄r n̄ fiūt capientiū ſ₃ de ꝯſuetudie ſic ſm Bar.ubi ſuꝑ licet Inno.ubi ſuꝑ dicat ꝙ nec de cōſuetudie debēt eſſe ipoꝝ capientiū cū ſit potius corruptela ut ꝑ eū nō.in.c.fi.ex̄.qđ me.cā.et ꝑ hoſti.ex̄.de homi.c.ne pro humani.⁊ ꝑ Archi.ex̄.de hereti.c.ne p̄ſidētes

et p Hoſti.in ſũma de treu. et pa.§.i.ꝛ ij. et p Archi.in.c.iij.ex̃.de re iudi.li.vi.v̾ſi.p̃ miſſa.ꝛ p Inno.in.c.ſicut.ex̃.de iuri.iuri. Ultra querit̾ quõ probabit̾ de dãnis et int̾eſſe cũ graue ſit repire teſtes qui viderint pecuniã i ſcrineo uꝪ alia ſiꝪia i caſtro uꝪ in fundo Rndet̾ ſm Inno. in.c.olim. et in.c.grauis.ex̃.de reſti.ſpo.ꝙ ꝓbata ſpoliatiõe ꝛ iuaſiõe ſtabit̾ de dãnis et int̾eſſe iuramẽto ſpoliati p tex.i.l.ſi quĩ.C.vñ vi. et ibi p Cy.ꝛ doc. et ſic pꝫ vnũ aliõ ꝑuilegiũ qᷦ attribuit̾ ſpoliato i odiũ ſpoliãti ñ mirandũ eſt ꝗ ſi añ ſit reſtituendus ut cõpeſcatur temeritas iuaſoꝝ in tantũ ꝙ ipi ſpoliatori nõ preſtat̾ audit⁹ ſup rei dñio uꝪ poſſeſſiõe niſi res ipa fuerit pri⁹ plenarie reſtituta tam de iure ciuili ꝗ canonico ut tradit̾ in.l.ſi quis a ſe fundum.C.ad.l. iuꝪ.de vi.ꝛ in.c.prius.ꝛ in.c.oportet.ꝛ.c.redintegrãda.cũ multꝭ aliis ſiꝪib⁹.iiij.q.ij. et ij.q.i.ꝛ in.c.i.ꝛ ij.ꝛ in.c.in litteris.et.c.iteꝫ cũ qs. et.c.lr̃as.ex̃.de reſti.ſpo. ¶Que regula fallit in certꝭ caſib⁹ nõ.per Goffre.in ſũma de reſti ſpo.ꝛ p Spe. in ti.de peti.et poſſeſſo. int̾ quos hi numerant̾ p̊ ſi reus ſpoliat⁹ obiiciat de ei⁹ anteriori ſpoliatiõe in moduꝫ agẽdi uꝪ excipiẽdi coñ ipm agẽtem nam tũc retardat̾ ꝛ differt̾ executio donec ſup vtraqꝫ fuerit cognitũ ut in.c.cũ dilect⁹. et in.c.ſuper ſpoliatiõe.ex̃.de ordi. cogni. ¶2ᵒ. fallit regula qñ agens ꝯſentit ꝙ reus de iure ꝓprietatꝭ ipi⁹ rei audiat̾ ut in.c.i.ex̃.de reſti.ſpo. ꝛ ideo actor ſit caut⁹ cũ videt reũ igredi iudiciũ ꝓprietatꝭ debet ſtatim coñdicẽ et dicẽ ꝙ nõ eſt audiẽdus donec fuerit i integrũ reſtitut⁹ ut ibi nõ. Item fallit in eo qui fuerat de facto itruſus in ſede ꝗ ſi fuerit de facto repulſus ñ audit̾ petẽs ſe añ oĩa reſtitui ut habetur iij.q.i.c deus.§.patꝫ. ¶Iteꝫ fallit ſi ſpoliatus ſponte renũciauerit iuri ſuo anteꝗ fuiſſet ſpoliat⁹ ut in.c.accepta.ex̃.de reſti. ſpo.ſec⁹ autẽ ſi poſt ſpoliationẽ renũciaſſꝫ tũc talis renũciatio nõ tenet et ideo ea nõ obſtãte audiret̾ petens ſe reſtitui ut ipe nõ.in.c.ij.ex̃.de reſti.ſpo. qᷦ eſt multũ nõ. et ſic patet aliud ꝑuilegiũ qᷦ datur ſpoliato in odiũ ſpoliantꝭ illi ꝗ pricipes ꝛ dñi quib⁹ p violentiã manifeſtã plerũqꝫ ſubtrahunt̾ villa et caſtra et poſtea dum ieunt iuicem treugaꝫ uꝪ paceꝫ ſpoliat⁹ renũciat oi iuri ſuo qᷦ habebat in talib⁹ villis et caſtris ablatꝭ ꝑut fecit illuſtrꝭ Marchio mõtiſferratꝭ verſus illuſtrẽ principẽ acaye certe tali renũciatiõe nõ obſtante ut puta a iure reprobata poterit ipe huiſmodi caſtra repetẽ et vẽdicare et ſe reſtitui ad poſſeſſionẽ poſtulare de quo plene nõ. etiã p glo.et Inno.in.c.ſup h̾.ex̃.de renũ. Item patꝫ in vxore cui⁹ nõ fit reſtitu⁰ marito ñ de cui⁹ timet̾ ſeuitia ut in.c. tũſmiſſa. ex̃. de reſti.ſpo.facit.c.lr̃as.ex̃.eo. ¶Itẽ fallit ſi vir adulteriũ cõmiſit poſt ſpoliatã uxorem ut in.c.ſignificaſti.ex̃.de diuor. Iteꝫ fallit in caſu.c.gaudem⁹.ex̃.de diuor.et ibi per Inno.

¶Simul cũ oibus

dãnis. ¶Hic adũte ꝙ in iſto caſu ꝗ agit̾ int̾dicto vñ vi debet lis ꝛ cauſa moueri ꝓ iſtis dãnis.i.annũ quo elapſo nõ audiret̾ ſup eis ſꝫ ſolũ ſup reb⁹ ſimplꝛ ſpoliatꝭ ut .ſ.dixi in pma glo. Iteꝫ in h̾ remedio ꝛſtitutorio veniũt iſta dãna et alia h̾mõi acceſſoria cõtingẽtia poſt litꝭ contꝭ.in ꝯdẽnatione iudicis officio etiã ſi nõ fuerit a pte petita in libello ut hꝫ in.l.i.§.rectiſſie.ꝛ § nõ ſolũ.ff.de vi et vi ar.ꝛ ideo ſi iudex neglexerit ſup his ꝯdẽnare nõ poterũt vlterius peti i noua cã uꝪ inſtãtia ar.l. iiij.C. depoſiti.cũ ſi.ꝛ in.l.termiato.C.de fruc.ꝛ litꝭ.expen. alia autẽ dãna et cetera acceſſoᵃ cõtingẽtia añ libellũ uꝪ litẽ contꝭ. debent peti a pte.i.annũ nec ex officio ſuo poſſet iudex ſine ptis reqſitiõe quicꝗ ꝓnũciare ſup quibus ſi ꝓnũciare obmiſerit poterit ps in alio nouo iudicio illa petẽ ut hec ꝓbant̾ in.l.idem.§.fi.ꝛ.l.ſi plures.ff.de vi ꝛ vi ar.ſic̃ etiaꝫ talia acceſſoria añ litẽ contꝭ. cõtingẽtia in cõtractib⁹ ſtrictꝭ iuris uꝪ bonefidei non veniũt in ꝯdẽnatiõe officio iudicis niſi pte petẽte ut.l.ediles.§.itẽ ſciendum.ff.de ediꝪ.edic.ꝛ.l.ptuꝫ.ff.de vſuri. et plene de h̾ nõ.p Inno.i.c.ꝗuis.ex̃.de reſti. ſpo.ꝛ ego ſcripſi.ſ. in forma pmi libelli in glo.ſup v̾bo ex officio.ꝛ nõ.p aliqs in dcã .l.iiij.et.l.termiato. ad tollendũ tñ oẽ dubium conſiliũ eſt ut ſemper petatur a pte ut hic fit.

¶Et in ſtatũ pri

ſtinũ reducatis re ipa ꝛ in effectu. ¶Nõ multũ iſta v̾ba in effectu ꝛc. q: nõ ſufficit v̾balis reſtitu⁰ niſi ſequat̾ realis ꝛ actualꝭ ut ꝓbat̾ iij.q.i.c.epi.et v̾.ſꝫ nõndũ.ideoqꝫ ſi iudex ſimplꝛ ꝓnũciat actorẽ in itegrũ reſtituendũ h̾ nõ ſufficit ꝛ ſi adiiciat ꝛ ita eũ reſtituim⁹ niſi ſequat̾ miſſio i poſſeſſionẽ deſiderat eni res iſta nãleꝫ ſeu realem reſtitutionẽ ut dꝭ in ſiꝪi in.l.ñ ſtatiꝫ i pn.

.ff.de peculio.ad quod faciūt quē determīat Jaco.but.in.l.cū iudex.C.de ſen.et int̃lo. om.iudi.ſequit̃ in lr̃a.

¶ Et ãplius ad reſtitutionē fructuū. ¶ Juſte petūt̃ fruct⁹ nedū pcepti p iuaſorē ſed etiā p q̃s pcipē potuiſſet iuaſus ut dc̃o.c.grauis.et.C.vñ vi.l.ſi de poſſeſſiōe.⁊.l.i.§.ex dic.⁊.§.ñ ſolū cū ſe.§.ff.de vi ⁊ vi ar.i quib⁹ ſeruitutib⁹ ſi p iudicē nō fuerit ꝓnūciatū an liceat in alio iudicio illos petere diſtinguit̃ eo mō quo ſup̄ dictū eſt in dānis ⁊ int̃eſſe. Nā ſi quidē loqmur de fructib⁹ pceptis poſt litē conti.ſeu pcipiēdis ⁊ tūc nō admittit̃ vlteri⁹ illoꝝ peti° ar.i d.l.iiij.depo.⁊.C.de vſur.l.eos.⁊.l.in bonefidei.cū ſi. et nō.per Inno.in dicto.c.grauis. ¶ Ultimo nō ꝙ iſti inuaſores ⁊ raptores alienoꝝ bonoꝝ cōtra quos nedū ciuilit̃ ſ criminalit̃ ꝓcedi pōt ut dictū eſt etiā ut p̄dixi oibus eoꝝ iurib⁹ que hēbant in reb⁹ dep̄datis ſūt p ſniam iudicis priuādi ut pedixi nō ꝟtute int̃dicti vñ vi.nec ꝟtute.c.reintegrāda.ſ p cōſtitutionē.l.ſi qs in tantā.C.vñ vi.iōq̧ poterit a tali ſnīa appellari ꝙ excedit hoc caſu metas meri poſſeſſorij ut nō.⁊ determinat̃ p glo.in.l.momētanee.C.vñ vi.qđ nō ꝙ frequēter intētat̃ p hec verba dicta cōſtitutio.l.ſi qs in tantā.faciūt q̄ habent̃ in.l.extat.ff.qđ me.cā. Qui autē his et ſ. rapinis tota animi intētione pſtudent ꝓculdubio ſapiēter facerēt ſi ſe a talib⁹ abſtinerēt ſ3 voluptati ⁊ ſtultitie dediti poſtergata omni virtute ſolo appetitu tanq̄ beſtie regūtur.

¶ Forma libelli pro turbata poſſeſſione.

Qorā uobis Dño.B.vicario agit ⁊ in iure ꝓponit Thomas de beccaria cōtra et aduerſus Nicolinū de gābis ꝛc.dicens ⁊ ꝓponēs dictus tho.ꝙ annis xxx. uel plurib⁹ ꝓxime elapſis p ſe ul' aliū ſeu alios eius nomine tenuit et poſſedit continue pacifice ⁊ qete petiā vnā3 vinee poſite ⁊ iacentiſ in loco et territorio daſtigij que ē mod.c.l. ul' circa cui cohēt ab vna pte ꝛc. quā adhuc hodie tenet ⁊ poſſidet pro ſua ⁊ tanq̄ ſuā veris et legitis cauſis ⁊ titulis qꝗ p̄fat⁹ nico. de anno et mēſe pn̄tib⁹ eundē tho.in dc̄a ſua poſſeſſione turbauerit et moleſtauerit ac pn̄cipalit̃ turbat ⁊ moleſtat idebite et iiuſte ipiuſq̧ tho.poſſeſſionē igreſſus clādeſtine fuerit ⁊ in ea nititur ipm tho.turbare ⁊ moleſtare ñ pmittēdo nec patiēdo ipm tho.eiuſq̧ colonū ⁊ maſſarios ⁊ factores libē ⁊ pacifice laborare ⁊ facē laborari in ipa petia terre ⁊ vinee nec fruct⁹ et reddītus ⁊ ꝓuent⁹ colligē et pcipē ⁊ habere pacifice et quiete prout hacten⁹ cōſueuit Rurſū dic̄ ⁊ ꝓponit idē tho.ꝙ ſupſcript⁹ nicolin⁹ aīo ⁊ intentiōe turbandi et moleſtandi p̄dictū tho.in ei⁹ poſſeſſiōe pacifica dicte petie vinee abſtulit et exportauit de dc̄a petia vinee tpe aūdicto tot vuas ſeu fruct⁹ vuarū in ea tūc pendētes ⁊ exiſtentes qui tūc fuerāt ⁊ erant et hodie eſſēt ſi extarent precij ⁊ valoris florenoꝝ xxv. et tot plurū ꝓut teſtes dixerint ⁊ liqdabit̃ in ꝓceſſu. Et ãpliuſ idē3 nicolin⁹ tūc tpis intulit in ipa vinea tot ⁊ talia dāna ꝓpter que ipe tho.dānificat⁹ fuit ⁊ eſt in quantitate florenoꝝ xij.⁊ vltra. Deindeq̧ dicit ipe tho.⁊ ꝓponit ꝙ pſepe admonuit ⁊ int̃pellauit dictū nico. ut a p̄dictis violentia et turbatiōe deſiſtēr ac reſtituē ſoluere et emēdare vellet dāna et int̃eſſe p̄dicta que tū ſurda aure pertrāſiens tanq̄ in eius malitia obſtinat⁹ facē ⁊ adiplere recuſauit p̄ſentialiterq̧ recuſat indebite ⁊ iiuſte. ¶ Quare cū p̄dicta vera ſint petit et reqrit prefatus tho.a vobis dño vicario aūdicto q̄liter p veſtrā ſniam diffinitiuā ↄdēnetis et ↄdēnatū iuris remediis cōpellatiſ ſupſcriptū nico.ꝟſus p̄fatū tho.ad ceſſandū ⁊ deſiſtendū de cetero ab oi moleſtia ingeratiōe et turbatiōe p̄dictis. Et vlteri⁹ ad ſatiſdādū idonee ⁊ ꝓmittendū ꝙ in futurū ceſſabit ⁊ deſiſtet a turbatiōe et ingeratiōe p̄dictis qꝗ patiet̃ in futurū et ſuſtinebit dēm tho.pacifice libē ⁊ quiete dictā petiā vinee libē tenē ⁊ poſſidē et ex ea fruct⁹ in poſterū colligē pcipē et habē qꝗ p̄dictū3 nico.p eandē ſniam ↄdēnetis ad dandū et tradendum ⁊ reſtituendū ⁊ ſoluendū ſingula ſingulis cōgrue referēdo fruct⁹ aūdictos p ipm nico.pceptos et habitos ſi extant ⁊ ſi nō extant ipoꝝ valorē ⁊ extimationē ceteraq̧ damna int̃eſſe ⁊ expēſas de quib⁹ ſup̄ ⁊ liquidabit̃ in ꝓceſſu ſimul' et cū fructib⁹ abinde citra pceptis et q pcipi potuerūt que oīa petit p vos fieri tho.p̄dict⁹ oī mō iure via ⁊ forma quib⁹ meli⁹ et validius fieri pōt ꝛc.deducendo in pn̄ti iudicio ōe ius ſuū ꝛc.ſaluo iure addēdi ꝛc. nō tū aſtringēdo ꝛc.

Moram uobis

Quia vrgens q̄ eſt inter hoīes
de poſſeſſiōe cū magnū ſit ꝯmodū poſſidē
inſti. de int̄dic. § cōmodū. cū ſi. iō turbate
poſſeſſiōis mā frequens eſt ⁊ q̄tidiana iō
bn̄ aduertēda ut inquit iuriſcōſult⁹ in. l.
legaui. ff. de libera. le. de q̄ mā loquit̄ tot⁹
ti. ff. ⁊ C. vti poſſi. et inſti. de int̄dic. § reti-
nēde. cū ſi. ¶ Pro cui⁹ materie aliq̄li do
ctrina pſciendū eſt ꝙ turbato uł ingetato
in ſua poſſeſſiōe ſuccurrit̄ a iure diuerſis
modis nā q̄nq3 qs turbat̄ in poſſeſſiōe rei
mobilis et tūc ſuccurrit̄ ei per int̄dictum
vtrobi ut. ff. et. C. vtrobi. l. i. q̄nq3 turbat̄
in poſſeſſione rei imobilis et tunc aut ha
bebat turbat⁹ poſſeſſionē a iudice ⁊ tē ſuc
currit̄ ei p int̄dictū ne vis fiat ei. l. i. ff. eo.
ti. ac etiā int̄dicto vti poſſideti ut. ff. ne vis
fi. ei. l. i. ac etiā int̄dicto vti poſſideti ut. j. di
cetur. Aut hēbat poſſeſſionē ab alio et tē
aut turbat̄ p violētiā3 expulſiuā et ei ſuc
currit̄ criminaliter ⁊ ciuilit̄. Crimialit̄ aūt
p ti. ad. l. iuł. de vi pub. ⁊ vi pri. Ciuilit̄ p
int̄dictū vñ vi. ⁊ aliis remediis de quibus
in libello pcedēti dictū eſt. Si vo turbat̄
ſimplr̄ p quādā3 violentiā ingetatiuā tē
ei ſuccurrit̄ p int̄dictū vti poſſideti. ut. ff.
et. C. vti poſſi. ⁊ etiā ſuccurrit̄ cōditiōe ex
ſtatuto ubi p viam ſtatuti ſit puniſu3 coñ
turbātē poſſeſſionē alienā ut. l. i. ff. ⁊. C. de
cōdi. ex. l. ¶ Sed queri ꝯſueuit q̄ remedio
ſuccurrit̄ ei qui turbatur in poſſeſſiōe ſue
iuriſdictiōis uł alicui⁹ ſuituti aut alteri⁹
iuri icorpał dic br̄ ꝙ ei ſuccurrit̄ vtili int̄
dicto vti poſſideti ſm glo. et doc. ut nō. in
l. i. C. vti poſſi. p q̄ facit. l. fi. ⁊. l. ſi duo § ſ
int̄dictū. ff. vti poſſi. ⁊ probat̄ in. l. ſicut §
ariſto. ⁊. l. ij. in fi. et. l. ⁊ ſi forte § ſciendū. ff.
ſi ſeruit. ven. et nō. p glo. magnā in fi. in. c.
lic3. ex. de pba. quā opi. ſequit̄ Bar. in. l. i.
in prin. ⁊. l. fi. ff. vti poſſi. ¶ Quid ſi p h⁹
modi turbatiōe agit̄ crimialiter cōditiōe
ex ſtatuto ⁊ ps pene applicet̄ pti turbate
et alia ps fiſco an talis cā erit mere crialis
uł ciuił uel mixta dic ꝙ iudicat̄ ēe mere
crimialis ⁊ hoc rōne ptis que fiſco querit̄
ſufficit eni quo ad iudicandū cām eſſe cri-
minalē ut ps pene applicet̄ fiſco ſm bar.
ut tangit̄ p eu3 in. l. agraria. ff. de ter. mo.
¶ Deniq3 de alio querit̄ ſup quo apud
aliq̄s dubitat̄ an de iure in iudiciis poſſeſ
ſoriis tm̄ ſit offerēdus libell⁹ de nccitate
vbi aduertendū eſt ꝙ plerūq3 de iure mu
nicipali cautū repitur ꝙ in q̄cūq3 cā exce-
dente talem ſūma3 uel q̄ntitatē offerat̄ li
bellus uł petitio prout eſt papie ⁊ in plu
ribus locis ⁊ tūc cū lex ſimplr̄ ⁊ gñaliter
diſponat nec recipiat int̄ptationē reſtricti
uā clarū eſt i poſſeſſoriis nedū in petitoriis
offerri debere libellū ar. in. l. i. § gñaliter. ff.
de lega. pſtan. ⁊. l. i. § ſi is qui nauē. ff. de ex
ercito. et. l. de precio. ff. de publi. cū ſi. Si
vo loqmur de iure cōi canoico uł ciuili ⁊
tūc offerēdus ē libell⁹ ut deteriat Inno.
in c. i. in prin. ex. de offi. iudi. ⁊ poſt eū bar.
in. l. nāliter § nihil. ff. de acqren. poſ. i vltia
cōbinatiōe. v. 3°. quero. Ideq3 tenuit Ja.
but. in ſuo libello qui icipit laudabile ad
uocatiōis officiū que autē ſint pbanda in
h poſſeſſorio iudicio iferius ānotabit̄.

¶ Contra et aduer

ſus Nicolinū de gābis. ¶ Iſte nicolin⁹ ē
procurator ⁊ ſilr̄ dict⁹ Tho. et boni nōrij
ambo ¶ Sed hic nō de hac dictiōe ꝛc. ꝙ
ſub ea cōprehēdunt̄ mlt̄a ⁊ debet extēdi
hec clauſula cū aliis que in in fine pñtis li
belli ſūt appoſita ſm ꝙ traditū eſt in pmi
libelli forma. ¶ Ut tñ in aliquib⁹ iſtru
ris que ptinēt ad hāc dictionē ꝛc. ſciendū
eſt ut inquit Bar. in. l. gallus in prin. in v.
idem credendū. ff. de libe. ⁊ poſtu. ꝙ hec di
ctio ꝛc. aliqñ ponit̄ in inſtro alicui⁹ cōtra-
ctus initi ſine ſcriptis ut eſt regulariter ⁊
tūc debet extēdi talis dictio ſm formam
hacten⁹ p ipm notariū i ſilib⁹ obſeruatā
et put nā cōtract⁹ cōiter reqrit ut pbat̄
et nō. in. l. itē veniūt § petitā. ff. de peti. hē.
et pſequit̄ Spe. in ti. de inſtru. edi. § oſtē
ſo q̄liter. v. ſi. qd ḡ ſi in breuiatura ſic iue-
niat̄ ꝛc. Sin aūt cōtract⁹ fuerit celebrat⁹
in ſcripti ita ꝙ ſcriptura ſit de ſbā tunc nō
fieret aliq̄ extēſio ꝙ omiſſū haberet̄ pro
omiſſo ſm Bar. ubi ſup ar. l. cōtractus. eū
fi. C. de fide inſtru. ex quo ſequit̄ ſm eu3
ꝙ in libellis ⁊ ſētentiis diffinitiis ⁊ appel-
lationib⁹ ex int̄uallo int̄poſitis in quib⁹
necia eſt ſcriptura et in certis aliis caſibus
ſilibus ſi repiat̄ ſeu apponat̄ dictio ꝛc. ꝙ
ñ poterit fieri extēſio aliq̄ qd nō tu nōie.

¶ Tenuit et poſſe

dit. ¶ Aduerte ꝙ iſta poſſeſſio q̄ntūcūq3
lōgeua de pterito nō ſufficēt per ſe in iſto
int̄dicto vti poſſidetis niſi pbaret̄ poſſeſ-
ſio de pñti uł tpe turbatiōis ut ſtatim di
cetur nec eſt necē in h int̄dicto pbare de
dñio uł q̄ſi ipi⁹ rei nec de eius poſſeſſiōe
niſi eo caſu quo vterq3 tam reus q̄ actor

eq̄lit̃ de poſſeſſiõe ꝓbarẽt tũc enĩ vtile foret de dñio ul' q̃ſi ꝓbare nã ille q melius de dñio ul' q̃ſi ꝓbaret obtinẽt in h intdi cto ut ꝓbatur p Cy. et alios doc. in. l. i. C. vti poſſi. et p alios in dc̃o. c. lz. ex̃. de ꝓba.

¶ Hodie tenet et poſſidet. ¶ Scire debes ꝙ duo ſpẽalia et pricipalia ſũt ꝓbanda per eũ qui agit hoc intdicto vti poſſi. viz pmo poſſidere et ſic poſſeſſionẽ ex pte ſui. 2o. turbationẽ ex pte cõuenti que poſſeſſio debet probari ex pte actoris adfuiſſe duobus tꝑibus viz tꝑe liti. conti et turbatiõis illate ut habet in dc̃o § retinẽde. et § cõmodũ. inſti. de intdic. et nõ. per Bar. in. l. i. § ait ptor. circa fi. ff. vti poſſi. facit. l. i. § intdictũ autẽ. et. l. ij. ff. eo. ti. ¶ Sed hic iſurgit dubiũ quõ g̃ ꝓbabit actor ſe poſſidẽ his duobus tꝑibus Rndeo ꝙ ꝓbando ſe poſſediſſe anñ litẽ conti et anñ turbationẽ illatã p aliqd tẽpus et allegãdo ſe adhuc poſſidere pſumit cõtinuata eius poſſeſſio quia in ſolo aĩo cõſiſtit et retinet uſqꝫ ad litẽ conti. et poſt niſi appareat ul' ꝓbetur cõtriũ ut determiat Cy. et alij doc. in. l. nõ ignorabit. C. ad exhibẽ. et in. l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓba. et p Bar. in. l. celſus. et in. l. iuſto § nõ mutat. ff. de vſuca. ¶ Nunquid g̃ ſufficit ꝓbare i h intdicto actorẽ poſſidẽ ciuiliter ul' nãliter ul' ciuilit tñ ul' nãliter tñ. breuit dic ꝙ ſufficit ꝓbare aliq mõ ſe poſſediſſe l' ciuilit tñ ul' nãlit tñ ut habet et nõ. p Bar. in. l. i. in prin. et § intdictũ autẽ. ff. vti poſſi. ¶ Auerte tñ ꝙ reus ꝓ ſua defenſione ſi ꝓbaret ꝙ illa poſſeſſio agẽtis foret obtẽta ſeu habita ab ipo reo vi clam uel pcario tũc nõ ꝓdeſſet actori talis poſſeſſio in h intdicto ut dicta. l. i. in prin. § fi. ff. vti poſſi. et. C. eo. ti. l. i. ꝓbatur autẽ ꝙ vi aut clam ul' pcario poſſideat actor ab ipo reo pluribus modis et h eſt vnũ principiũ inter alios viz ꝓbando de antiqori ipius cõuenti poſſeſſiõe nã tunc ſequẽs poſſeſſio ipius agenti pſumit clãdeſtina ſeu violẽta niſi probet titulũ ſue poſſeſſiõis ut hr et nõ. in dicto. c. licz. et p Jo. an. in. c. ſepe. ex̃. de reſti. ſpo. et tãgit p bar. in dicta. l. i. § ait ptor. et p aliqs i. l. ſiue aũt § ſi duobus. ff. de publi. et dicto. l. i. C. vti poſſi. quo taliter p ipm reũ ꝓbato abſolnẽdus eſt ipe reus ſm modũ et formã tradità p Inno. in. c. veniẽs. ex̃. de pſcrip. et Azo. in ſũma. C. vti poſſi. et nõ. ſm Inno. ubi. ſ. ꝙ ad h ut reus poſſit obtinẽ hanc abſolutionẽ neccẽ eſt ut exceptionẽ ſpoliatiõis oponat anñ litẽ conti. alias cõdẽnabit ut ibi p eum nõ. nec tñ ipi poſtea volenti agere intdicto vnñ vi obſtabit exceptio rei iudicate ſm eum. Si autẽ actor poſſidet ab alio q̃ ab ipo reo vi clam ul' pcario tũc ei nil nocẽt talis poſſeſſio in hoc intdicto ut hr in. l. i. i fi. et. l. ij. ff. vti poſſi. ſic nec nocz in intdicto vnñ vi ut dixi i ti. pcedẽti et hr in. l. i. § qui vi a me. ff. de vi et vi ar. et in. c. i. hrs. ex̃. de reſti. ſpo. et ſic q ad h parificat vtrũqꝫ intdictũ. ¶ Quid aũt ſit vi clam aut pcario poſſidẽ nõ. p glo. in. l. i. § qd ait ptor. et ibi etiã p Bar. ff. vti poſſi. et p azo. in ſũma. C. eo. ti. et p alios in. l. põponius § cũ qs. ff. de acqren. poſ. et p Inno. in dicto. c. veniens. ex̃. de pſcrip. ¶ Sed pone ꝙ ad probandũ de poſſeſſiõe ꝓducũt inſtrã locationũ ul' iueſtiturarum ipius rei an p illa ꝓbabit poſſeſſio breuit ſic diſtingue aũt ſunt locationes facte in ipm cõuentũ et tũc ꝓbant contra eũ ꝙ nõ pot referre qõnez dñij nec poſſeſſiõis ut. l. ſi qs cõductiõis titulo. et. l. cõductores. C. loca. et cõduc. fac. l. male agit. C. de pſcrip. xxx. ul' xl. an. cũ ſi. Aut ſũt locatiões facte in tertiã pſonam et tunc alio nõ ꝓbato p eas ſimplr nõ probat dominiũ nec poſſeſſio ut. l. ad ꝓbationẽ. C. locati. et. c. cũ inter dilectos. ex̃. de fide iſtru. et nõ. p glo. in. c. cũ venerabil'. ex̃. de religi. domi. vbi autẽ ꝓbaret etiã de ſolutiõe pẽſionis et ꝙ ſoluẽs tꝑe ſolutiõis rem ipam detinebat tunc his cõcurrẽtibus ſimul cũ iueſtitura ꝓbabitur poſſeſſio quo ad oẽs ut hec habent et probant p glo. et Bar. in. l. quãuis § ꝙ ſi cõductor. et. l. qui vniũſas § ꝙ ſi p colonũ. ff. de acgren. poſ. et nõ. per glo. in. c. bonefidei. ex̃. de appella. et. c. cũ bartoldus. ex̃. de re iudi. et in. c. inter dilectos. in fi. alijs etiã modis ꝓbari põt poſſeſſio viz ſi ꝓbauerit ſe fructus ex vinea ſeu fũdo collegiſſe ut hec habent et nõ. in. l. tutia. ff. de ſolu. et in. l. ij. C. de acgren. poſ. Eodẽqꝫ mõ ꝓbabit etiã ſi ſemel ingreſſus eſt poſſeſſionẽ qd ꝓbat p teſtes ul' p inſtrm nã poſſeſſio ſemel acqſita pſumit cõtinuata cũ ſolo aĩo retineat ut. l. ſi quis vi § diffa. et. l. iij. § in amittẽda. et. l. ꝑegre § quibus ex plicitis. ff. de acgren. poſ. et dixi. ſ.

¶ De anno et mẽſe

ꝑibus. ¶ Queritur hic an de neccitate ſit exprimendũ in libello tẽpus illate turbationis et Bar. in. l. i. § intdictũ h. ff. vti poſ. diſtinguit aut arguit dolus aduerſarij et tunc debet locus et tẽpus expmi aut non

arguit eius dolus ꝛ tūc ſecus ut colligit ex l. i. §. recteſſiſſe. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ §. ubi aūt. et in c. tue. ex. de ꝓcura. dolus autē pōt cō tingē in caſib⁹ nō. in l. ſi duo. in prin. ff. vti poſſi. puto cōſulti⁹ ut cōiter practicat ꝙ i oī caſu locus ꝛ tēpus turbatiōis exprimat ſiue arguat turba° de pñti ſiue de futuro

Ac preſētialiter

turbat et moleſtat. ¶ Ecce 2m ſbale probandū i h interdicto viꝫ turbationē et pte rei cōuenti. Sed q̄liter dicat qs turbare certe q̄litercūqꝫ ꝛ ꝑ quēcūqꝫ modū nō patit aduerſariū libē ꝛ quiete vti et frui re ipa ut hꝛ in. l. vim facit. ff. de vi ꝛ vi ar. et l. vim facit. ff. qd vi aut clam. cū ſi. ¶ An autē ut dicat qs turbare ſit nēcē ꝙ cōtendat ſe poſſidē dicūt quidā ꝙ ſic nō ſufficēt ꝑ ſe aliquē actū turbatiuū iferre ſed eſſet agendū eo caſu actiōe iniuriaꝝ ul. l. acquit. ur nō. ꝑ glo. ꝛ Bar. in. l. i. §. hui⁹ autē iter dicti. ff. vti poſſi. et iſti. de int dic. §. cōmodū vſi. hodie tñ. pro hac opi. facit. l. i. §. reſtituende. ff. vti poſſi. Tu autē dic ſm veriorē et cōem doc. ſniaꝫ ꝙ nō attendit an turbatoꝛ cōtendat ſe poſſidere ul nō ſed ſufficit quēuis actū turbatiōis inferre iōqꝫ ſiue p̄ciderit arboꝛes ſiue fruct⁹ collegerit ul colonū expulerit ul laboꝛari ꝓhibuerit uel qd aliud dāni uel turbatiōis itulerit interdicto vti poſſi. cōueniri poterit ſm ꝙ determinat glo. in. l. i. §. hui⁹ autē edicti. ꝛ §. reſtituēde. et dicto vſi. hodie tñ. ꝑ qua ſnia facit. l. ſi duo in prin. ꝛ §. ſi vicin⁹. ꝛ §. item videam⁹ ſi actoꝛ. ff. vti poſſi. et qd nō. per Bar. in dēo §. reſtituēde. ꝛ in dicta. l. vim facit. ff. de vi et vi ar. et. l. meu⁹. §. fundo. ff. de lega. ij. Alij tñ ꝛ male voluerūt dicere ꝙ ubi nō cōtendit qs ſe poſſidē ſꝫ ſolū iſerat dānuꝫ ul turbationē debet cōū eū agi ul. l. aeqlia ut. l. deniqꝫ. in prin. ff. qd vi aut clā. ul actione iniuriaꝝ ut. l. iniuriaꝝ. §. ſi qs me ꝓhibet. ff. de iniuriis. ul actione arboꝝ furtim ceſarū ut. l. i. ff. ar. fur. ce. uel Rnderi pōt ꝙ turbato cōpetūt plura rmedia cōū ipm turbantē vñ pōt eligē quo remedio vti velit iuxta māꝫ. l. qd in herēdē. §. eligē. ff. de tribu. ꝛ ꝑ Dy in regła null⁹ pluribus. ex. de re. iuri. li. vi.

Et eam nititur ꝛ

ipm Thomā turbare. ¶ Hic aduerte ꝙ dicēt qs ꝙ idē bis cumulat i eodē libello in eo ꝙ dicit ꝛ eā. ſ. poſſeſſionē ꝛ poſtea ſb iungit et ipm tho. ꝛc. ſed rñdet ꝙ hec ſūt diuerſa. ſ. turbare poſſeſſionē ꝛ turbare ꝑſonā poſſidentē ſm Bar. ut nō. ꝑ eū in. l. i. §. nō autē. ff. ſi qs teſta. li. ēe iuſ. fue. ꝑ qd decidit illa q̄tidiana qō. ¶ Pone ꝙ ſtatuto ciuitatis cauetur ꝙ turbatoꝛ alteri⁹ poſſeſſiōis ul qui aliquē turbauerit i ſua poſſeſſiōe odēnet in centū an erit nēcē ꝓbare de dolo turbantis ul ſufficit probare de culpa diſtinguit ipe Bar. ubi. ſ. Aut ſtatutū loquit in ꝑſonā aut in rem. p̄mo caſu verbi grā ſi ſtatutū dicat ſi qs turbauerit aliquē in ſua poſſeſſiōe ꝛc. ꝛ tunc requiritur dolus in ipo turbāte ꝙ turbatio nō pōt inferri in ꝑſonā ſine affectu turbantis ar. in. l. iij. ff. de iniuriis. iōqꝫ quāuis iuſta cā excuſaret eū a pena ar. in. l. i. in fi. ff. de abigeis. ꝛ. l. igit. ff. de lib. cau. facit optie. l. i. §. ſi qs ideo. ff. ne vis fiat ei. ꝛ. l. iij. §. ſi eū. in fi. ff. de lib. ho. exhi. et. l. plagij. in fi. C. ad. l. iul. de plagi. ¶ 2o. autēꝫ caſu cū ſtatutū loquit in rem vbi grā ſi dicit ſi qs poſſeſſionē turbauerit alteri⁹ ꝛc. tūc ſufficit lata culpa ut nō. l. i. §. nō autē. ſ. alle. ꝛ. l. i. §. i. ff. ſi meſ. fal. mo. dixe. ꝛ inſti. vi bo. rap. §. ꝙ tñ et. l. ſi qs in tantā. C. vñ vi. nec mireris de dicta diſtinctiōe Bar. cū dic ꝙ aut ſtatutū loquit in ꝑſonā aut in rē ꝙ ꝑ iuriſconſultū fit ſilīs diſtinctio in. l. aut qui alit. §. fi. ff. qd vi aut clam. ſicqꝫ cōcluſio erit ꝙ ſiue ſtatutū loq̄tur in ꝑſonā ul in rem debet agens odtiōe ex ſtatuto ad penā applicandā fiſco ꝓbare dolū uel culpā adūſarij turbātis al excuſat ut dictū eſt ſec⁹ autē ſi ageret h interdicto vti poſſidetis ſimplr vbi nedū attēdit dolus ul culpa aduerſarij quo ad victoꝛiā optinendā ſ ſimplr factū turbatiōis ꝓtanto cū agit conditiōe ex lege ul ſtatuto licꝫ nō ꝓbato dolo uel lata culpa aduerſari⁹ abſoluēdus ſit a pena ſtatuti tñ ſi de ipa turbatiōe alit cōſtet odēnandus eſt ad ceſſanduꝫ a turbatione in futurum.

Eiuſqꝫ colonos

Sūt enī paria dñm et poſſeſſoꝛē turbare aut eius colonū ut hꝛ in. l. i. §. ꝙ ſeru⁹. cū ſi. ibi nō. ff. de vi ꝛ vi ar.

Animo et inten

tione turbādi. ¶ Quid autēꝫ dicēs ſi nō habuit animū alienū turbādi l vſurpādi ſ ius ſuū cōſeruādi an cadet i penā ꝓditā cōtra turbātēſ dic ꝙ aut iſte qui igreſſus eſt fundū alienū et turbat poſſeſſoꝛē fuit proteſtat⁹ ſe id facē aīo ſuū ius cōſeruādi

nõ alienũ vſurpãdi ⁊ tunc ꝓteſta° ipm ex
cuſat a pena ar. optı[m] in.l.et ſi quis.§.hoc
int͛dictũ.in fi.ibi d͛ dic͛ oportet igitur ⁊c.
.ff.de reli.⁊ ſũp.fu.et dicta.l.i.§.ſi qs ideo.
.ff.ne vis fiat ei.probat͛ etiã in.l.ſi duo.§.
cũ inquilin⁹.ff.vti poſſi.et.l.iij.§.hec v̓ba i
fi.ff.de libe.ho.exhi. cũ multis ſi. Aut nõ
fuit ꝓteſtat⁹ ⁊ tũc nõ excuſat͛ a pena ſi de
turbatiõe ꝓbabit͛ niſi iuſta cã eũ excuſet
ut.s̃.dictũ eſt in p̃cedenti glo. q̃ntũ tñ ad
effectũ hui⁹ int͛dicti nõ attendit͛ ꝓpoſitũ
turbãtis ſi re ipa ⁊ veritate inſpecta actor
repiatur turbat⁹ iiuſte ꝙ pro ipo ferẽda
erit ſnia et reus cdẽnand⁹ ut.j.dicet͛. ¶
Ex quib⁹ ſolet decidi illa vulgari et q̃tti
diana qõ de eo qui miſit laboratores in vi
neam ab alio poſſeſſam an et ipi ſicut ille
qui miſit debeant cdẽnari de turbata poſ
ſeſſiõe i q̃ qõne ſic cõcluſiue diſtiguit͛ aut
illi laborãtes ſciebãt hãc vineã ab alio poſ
ſeſſaꝫ ꝙ ab ipo mittẽte ⁊ tunc ꝙ ꝓ̃cipes
ſũt ⁊ auxiliũ p̃ſtantes debẽt pariter cum
mittẽte cdẽnari ar.i.l.ſeruos.C.ad.l.iul͛.
de vi pub.⁊ qd nõ.in.l.liber hõ.in prin.ff.
ad.l.acql͛. et.l.ad ea.ff.de re.iur. Aut igno
rabant illã vineã ab alio poſſideri ⁊ crede
bant ꝙ poſſideret͛ ab ipo mittẽte ut quia
ille qui miſit h̓ illiſ affirmabat ul͛ ab aliis
ſic dicebat͛ et tũc excuſant͛ ar.in.l.in re.§.
tignũ ⁊ qd ibi nõ.ff.de rei ven.quã opi.te
nuit Gandi.in ſuo libello maleficioꝝ ſub
R[ci] de penis reoꝝ in gñe. ⁊ ideꝫ ſecut⁹ eſt
Bar.in.l.nõ ſolũ.§.ſi mãdato.ff.de iiuriis
pro qua ſnia facit.l.ſi qs id qd.§.ſui.ff. de
iuriſdi.om.iu. ¶ Quid autẽ ſi tutor uel
curator aut ſyndic⁹ ul͛ ꝓcurator alteri⁹ no
mine turbauerit aliquẽ i poſſeſſiõe an ipe
erit excuſat⁹ diſtingue ut h͛ et nõ.p glo.
et doc.in.l.is qui i puteũ.§.ſi tutor.⁊.l.aut
qui alit͛.§.hec v̓ba.ff.qd vi aut clã. et.ff.de
pecul͛.l.in ſũma.§.ſi dolo.⁊.l.i.§.hoc edicto
.ff.ne vis fiat ei. et.l.i.§.q̃tiẽs.ff.de vi et vi
ar.cũ ſi.fac͛.l.polla.C.de his qui.ut indig.

¶ Fructus ꝓuarũ

Scire debes ꝙ ꝓ h̓modi fructib⁹ ⁊ ceterĩ
reb⁹ q̃ realit͛ ꝑuenerũt ad ipm turbantẽ
datur ꝑpetuo h̓ int͛dictũ cõn͞ eũ ut.l.i.§.i.
.ff.vti poſſi.⁊.l.i.in p̃n.⁊.§.fi.cũ.l.ſe.⁊.l.idẽ
eſt.in.§.i.ff.de vi ⁊ vi ar.ꝓ ceteris autẽ dã
nis que ad eũ nõ ꝑuenerũt que paſſus eſt
ipe turbat⁹ cõpetit h̓ int͛dictũ.j.annũ tñ
a tꝑe turbatiõis nũandum ut.l.i.§.i.ff.vti
poſſi.⁊.l.i.§.gaius.ff.de vi ⁊ vi ar.

¶ Admonuit et in

terpellauit. ¶ An g̃ ſit necia int͛pellatio
puto ꝙ nõ quia ſi ipm turbare nõ debuit
nec cõſequẽter fruct⁹ accipẽ et ſemꝑ cẽſet͛
eſſe in mora ar.in.l.fi.ff.de cõdi.fur.ad qd
facit.l.i.§.rectiſſime.et.l.pe.ff.de vi ⁊ vi ar.

¶ Preſẽtialiterqꝫ

recuſat. ¶ Quid auteꝫ dices ſi nõ recuſat
deſiſtẽ ductus penitẽtia nec reſtituẽ ſi oĩa
facẽ ſe offerat an erit abſoluẽdus ego di
ſtinguerẽ ſic.aut actũ eſt cõtra eũ c͞rialiter
et tũc penitẽtia eũ nõ excuſat ut.l. qui ea
mẽte cũ ſi.ibi nõ.ff.de fur.aut fuit actum
ciuilit͛ ⁊ tũc ſi quidẽ offerat oĩa integre ẽ
audiẽdus et abſoluẽdus ar.in.l.ſi reus pa
ratus. cum ſi.ibi nõ.ff.de ꝓcura.et.l.fide
iuſſor.ff.de doli excep.⁊ inſti.de offi.iudi.§.
fi.aut nõ offert oĩa ⁊ tũc cdẽnand⁹ eſt ar.
in.l.ſi iſulã.cũ ibi nõ.ff.de v̓bo.ob. ad qd
etiã facit dicta.l.i.§.i.⁊.§.fi.ff.vti poſſi.

¶ Quare cũ predi

cta. ¶ Hec ẽ cõcluſio libelli ad quã ſemꝑ
oĩa ſũt reducẽda ut alias dixi.

¶ Ad ceſſandum ⁊

deſiſtendũ. ¶ Hic nõndũ ꝙ q̃tuor princi
paliter fieri poterunt in quib⁹ reus ꝑ iu
dicẽ cdẽnand⁹ eſt.p̃ viꝫ ꝙ ceſſet a turba[oe]
2°. ꝙ in futurũ cum nõ turbabit nec mo'e
ſtabit ipm poſſeſſorẽ.3°. ꝙ ſatiſdet de obſ̃
uatiõe ꝓmiſſoꝝ.4°. ꝙ reſtituat oĩa ablata
et dãna illata ut hec habent͛ ⁊ nõ.in.l.pe.
.ff.de aqua coti.⁊ eſti.⁊ nõ.p Bar.in.l.i.§.
int͛dictũ hoc auteꝫ.ff.vti poſſi. ¶ Sed an
actor poſſit petere ꝓnũciari ſe dñm puto
breuit͛ ꝙ nõ licꝫ eniꝫ ut dictũ eſt poſſit ici
denter de iur͛ dñij ꝓbare ad coadiuuãdũ
vires int͛dicti ꝓpoſiti quo ad optinendũ
victoriã ſuꝑ ipo non tñ audit͛ in modum
agendi p̃cipaliter petendo ſe declarari et
pronũciari dñm ꝓpter repugnãtiaꝫ q̃ iſur
geret iſto caſu nam ex ea ꝑte qua petẽt ſe
dñm declarari fateret͛ aduerſariũ poſſidẽ
ꝙ duo ſũt extrema in rei vendicatiõe viꝫ
dñiuꝫ agentis et poſſeſſio ex ꝑte cõuenti
ut.l.i.C.de alie.iudi.mu.cã fac.ſicqꝫ datur
cõtra eũ qui detinet uel poſſidet ut.l.offi
ciũ.⁊.l.in rem actio.ff.de rei ven. ex ea'aũt
ꝑte q̃ intẽtat h̓ int͛dictũ dicit ſe poſſeſſorẽ
idqꝫ tanq̃ cõtrarius nõ eſſet audiẽdus ut.l.
.i.C.de fur. ¶ Quid igit͛ ſi de dñio q̃rat͛
incidẽter ꝓpoſito int͛dicto verbi gr̃a.actor

pꝛobauit in h̃ inĩdicto poſſeſſionẽ et pte ſui et turbationẽ et pte aduerſarij aduerſarꝰ ſiue reus ꝓbauit de eius dñio q̃rit̃ quis eoꝝ debeat obtinẽ et vr̃ ꝙ ipſe reus qui de dñio ꝓbauit ꝑ regulã dolo facit.ff. de re.iuri.et.l.dolo.ff.de doli excep. que ręª procedit in poſſeſſorio retinẽde poſſeſſiõis ut nõ.ꝑ glo.in.l.ſi de vi.ff.de iudi.et hanc opi.ſequũt̃ Dy.in regl̃a qui agendũ.ff. de re.iuri.et Cy.in.l.incerti.in fi.C.de inẽ dict.ſi Bar.in.l.nãliter.§.nihil. ubi plene tractat de hac mã tenet cõtrariũ ⁊ in dc̃a.l. ſi de vi.⁊ h̃ ꝑ tex.⁊ glo.i.l.ſi de eo.§.fi.ff.de acqren.poſ.ego credo ꝙ opio Dy.et Cy. ſit equa ſ; opio Bar.eſt eqoꝛ ut ↄpeſcat̃ audacia turbantiũ et ne quis ſua audacia ius ſibi dicat añcte ꝓpria licet opi.Dy.ad diminuẽdas lites ꝑtineat ut.l.quidã ecri mauerũt.ff.ſi cer.pe.et in.c.i.in prin.ex̃.de appel.li.vi. ¶ Qualit̃ igit̃ iudex ꝓnũciabit inhẽrẽdo opi.Dy.q.ꝯ.ſ.dicimꝰ ꝙ non põt actoꝛ petẽ ſe ꝓnũciari dñm.Rñdeo ꝙ iudex abſoluet reũ ab inẽdicto ꝓpoſito ea rõne adiecta ꝙ ipſe reus ꝓbauit ſe dñm ⁊ ſic non principaliter ſed conſecutiue declarabit ſuper dominio et h̃ procedit eo caſu quo reus nil de dominio probauit. ¶

Quid igitur ſi vterq; parit̃ de poſſeſſiõe probauerit ſ; alter de dñio etiam ꝓbauit quis eoꝝ obtinebit certe dicendũ eſt ꝙ h̃ caſu multo fortiꝰ ꝙ̃ in p̃cedẽti obtinẽ debet ille qui de dñio ꝓbauit uł quaſi dñio uł alio lrimo titulo et determiant doc.in.l. .i.C.vti poſſi.et Bar.in dc̃a.l.ſi duo.i pñ. .ff.eo.ti.et in dc̃a.l.ſi de eo.§.fi.ff.de acqrẽ. poſ.et in.c.lic;.ex̃.de ꝓba. ¶ Sed qd erit ſi eius ꝓbatiões ſũt vndiq; pares ſuꝑ poſſeſſione ⁊ nullus ꝓbat de dñio nec aliq̃ titulo uł oẽs ꝓbant de equali titulo q̃liter pronũciabit iudex dicit Jaco.bu.in.l.i.C. vti poſſi.ꝙ iudex ꝓnũciabit vti poſſidetis ita poſſideatis ⁊ vlteriꝰ ad euitandũ ricam p̃cipiet ptibus ſub certa pena ꝙ ad ipſam poſſeſſionẽ nõ accedãt ar.in.l.equiſſimũ.⁊ .l.ꝓculus.§.ſi inẽ duos..ff.de vſufruc.quã opi.ſequũt̃ cõiter doc.ubi.ſ.Bar.autẽ in dicta.l.ſi duo.in prin.dicit ꝙ iudex debet facere diuiſionẽ poſſeſſiõis ar.in.l.fi.ff.vti poſſi.et.l.ſi foꝛtidianũ fundũ.C.de legati. quã opi.recitat Jnno.in.c.licet.ex̃.de ꝓba. in glo.pe.⁊ eam i̇̃pꝛobat ꝙ h̃ ñ eſt ab aliq̃ pte in ꝓceſſu petitũ ſicq; iudex ñ põt nec deb; de eo ꝓnũciare nec iudicare ar.i.l.ut fũdus.ff.cõi diui.et in.c.lic; hely.ex̃.de ſymo.Eſſet g̃ bona cautela ſi dubitaret̃ ab actoꝛe uł reo de paritate ꝓbationũ ꝙ peteret̃ diuiſio poſſeſſiõis i caſu i q̃ cõtingẽt parit̃ ꝑ vtrũq; ꝓbari de dñio ⁊ poſſeſſiõe uł titulo que ꝓcedẽ habent qñ ꝓbatiões ſũt pares circa eandẽ ſpẽ; ſeu q̃litatẽ poſſeſſiõis ubi autẽ ꝓbatio reſpicẽt diuerſas ſpẽs poſſeſſiõis q; vnꝰ ꝓbaret de ſua ciuili alter de ſua nãli poſſeſſiõe tũc ſm Jnno. ubi.ſ.iudex ꝓnũciabit hoc mõ ꝓnũcio te gayũ poſſidẽ nãliter ⁊ te ticiũ poſſidẽ ciuiliter ⁊ h̃ ideo q; ſic iueni vos poſſidere ut poſſidetis ita poſſideatis. ¶ Ad pleniorem tñ oiu; p̃dictoꝝ doctrinã reuoco i dubiũ an petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ poſſint ſimuł concurrẽ de quo pleniſſie ꝑ Bar.in dc̃a.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acqren.poſ.dic pleniꝰ ⁊ clariꝰ ꝙ̃ ipſe diſtiguẽdo duos caſus p̃cipales aliqñ eni; iſta duo remedia ꝓponũt̃ eodẽ tpe aliqñ diuerſis tpibꝰ.p̃ caſu ſb̃diſtingue alios certos articulos nã qñ vnꝰ ⁊ ide; ſimul et eodẽ tpe in eodẽ libello ꝓponit petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ ⁊ eius aduerſarꝰ ſimpl'r ſe defendit negãdo contenta in libello eſſe vera. Qñq; ambo tam actoꝛ ꝙ̃ reus ſimul et eodẽ tpe in eadem inſtãtia ꝓponũt petitoriũ et poſſeſſorium aſſerẽtes oẽs ſe dños ⁊ poſſeſſores. Qñq; eode; tpe vnꝰ ꝓponit petitoriũ alter poſſeſſoriũ tm̃. ¶ 2ª caſu p̃cipali cũ iſta iudicia diuerſo tpe ꝓponũt̃ dic ꝙ h̃ põt cõtingẽ q̃tuoꝛ modis nã qñq; vnꝰ ⁊ idẽ ꝓponit p̃ petitoriũ.2ª loco poſſeſſoriũ qñq; ecõn ipſe idẽ p̃ ꝓponit poſſeſſoriũ 2ª petitoriũ. qñq; quis p̃ ꝓponit petitoriũ ⁊ eius aduerſarꝰ 2ª loco poſſeſſoriũ. qñq; ecõn quis ꝓponit poſſeſſoriũ et eius aduerſariꝰ 2ª loco ꝓponit petitoriũ de qbꝰ oibus iferiꝰ ꝑ ordinẽ declarabit̃. ¶ Rurſũ ꝓ euidẽtia ſciendũ eſt ꝙ triplex eſt poſſeſſoriũ nã quoddã eſt poſſeſſoriũ adipiſcende poſſeſſiõis de quo loquit̃.l.i.ff.quoꝝ bo.et.l.i.ff.quoꝝ lega. quoddã eſt poſſeſſoriũ recuꝑande poſſeſſionis de quo loquit̃.l.i.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.l. .i.C.vñ vi.⁊ in.c.ſepe.ex̃.de reſti.ſpo.cũ ſi. quoddã eſt poſſeſſoriũ retinẽde poſſeſſiõis de quo hic loqmur et hr̃ in.l.i.ff.⁊.C.vti poſſi.q̃ ſingula vide clariꝰ inſti.de inẽdic. .§.i.⁊ ſe.⁊.ff.de inẽdic.l.ij.§.h̃ aũt inẽdicta. ¶ Redeamꝰ nũc ad ꝓpoſitã mãm et aſſumo p̃mũ gñalẽ articulũ qui fuit qñ vnus et idẽ ſimuł ⁊ eodẽ tpe ⁊ in eadẽ petitione ꝓponit vtrũq; inẽdictu; tam petitoriũ ꝙ̃ poſſeſſoriũ in quo articulo licet ſint varie opi doc.ut refert Cy.in dicta.l.incerti.C. de inẽdic.et Bar.in dicto.§.nihil.tñ ſm

eundē Bar. ſic diſtingue. Aut quis ſimul
ꝓponit poſſeſſoriū adipiſcēde aut poſſeſſo
riū recuperāde. Primo caſu ſubdiſtingue
aut vtrūqꝫ iudiciū ꝓponitˀ pro re corꝑali
puta ꝑ fundo aut pro re incorporali puta
ſeruitute uel iuriſdictione. ſi pro re corpo
rali tūc aut vtrūqꝫ ꝓponitˀ reſpectu vnius
et eiuſdē q̄litatis poſſeſſiōis utputa reſpc̄u
ciuilis tm̄ uel nālis tm̄ poſſeſſiōis ⁊ tūc nō
poſſūt ambo iudicia cumulari in modum
agendi tm̄ rōne cōtrarietatis que inde inſur-
geret ut. ſ. dictū eſt ꝙ ꝑ petitoriū aſſeritˀ
adūſariū poſſidē ut. l. qui petitorio. et. l. is
q̄ deſtiauit. ff. de rei ven. et. l. i. C. de aliena.
iudi. mu. cā fac. ⁊ ꝑ poſſeſſoriū aſſerit ſeipſꝫ
poſſidē ut. l. i. in prin. §. hoc intˀdictū. ff. vti
poſſi. que intˀ ſe cōſtat ēe cōtraria ar. in. l. iij.
§. et cōtrio. ff. de acqren. poſ. ⁊. l. ſi ut certo
§. ſi duobꝰ vehiculū. ff. cōmodati. licet in
modū eccipiēdi hoc caſu admittātˀ proba
tiones ſuꝑ dn̄io ut qs meliꝰ poſſit obtinē
in h̄ intˀdicto ut. ſ. dixi. ¶ Aut petitoriū et
poſſeſſoriū intētantˀ reſpc̄u diuerſarū q̄li
tatū poſſeſſionū uel alio diuerſo reſpectu
utputa ſi proponitˀ petitoriū rōne nālis
poſſeſſiōis apud aduerſariū exiſtētis ⁊ poſ
ſeſſoriū rōne ciuilis reſidētis apud actorē
uel ſi ꝓponitur petitoriū rōne detētatiōis
apud adūſariū exiſtentis ut ſūt depoſitariꝰ
et cōmodatariꝰ ⁊ ſiles et poſſeſſoriū rōne
ciuilis ⁊ nālis turbate exiſtētis penes tur
batū ut. l. officiū. ff. de rei ven. ⁊ tūc admit
titur cōcurſus amboꝝ ut in dicto. §. nihil
ſm̄ vnaꝫ lec. et nō. in. l. clā poſſidē. §. qui ad
nūdinas. ff. de acqren. poſ. ⁊ q: nulla regl'a
īpediens cumulationē repugnat huic peti
tioni qd̄ multū nō quia q̄tidie occurrit
et poterit ſuſtineri multiplex libellus qui
ꝑima facie videretˀ vitioſus. ¶ 2°. caſu cū
vtrūqꝫ iudiciū ꝓponitˀ ꝑ re ſeu iure incor
porali vbi gr̄a pro iuriſdictiōe uel ſuitute
tūc ſemꝑ cōcurſus vtriuſqꝫ tā petitorij q̄ꝫ
poſſeſſorij ſuſtinetˀ ⁊ admittitˀ etiā reſpe-
ctu eiuſdē q̄litatis poſſeſſiōis nā ſiue intē
tetur cōfeſſoria que cōpetit tam poſſeſſori
q̄ꝫ nō poſſidenti ut hˀ in. l. ⁊ ſi forte. §. ſciē
dū. et. l. ſi qs diuturno. ⁊. l. ſicut. §. ſi q̄ratˀ.
ff. ſi ſui. vēdi. et. l. vti frui. §. fi. ff. ſi vſufru.
pe. ſiue intētetˀ intˀdictū vti poſſidetis qd̄
etiā pro iuribꝰ icorꝑalibꝰ cōpetit ut. l. ſci-
enti. §. ariſto. in fi. ff. ſi ſer. ven. et. l. pe. ff. de
ſerui. nō igitur in h̄ petitorio ⁊ poſſeſſorio
viget aliq̄ repugnātia iō h̄ caſu vtriuſqꝫ
cōcurſus admittitˀ de h̄ videtˀ tex. in. c. cū
eccl'ia ſutrina. ex̄. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. ¶ Ve

nio ad aliū articulū de q̄. ſ. dixi qn̄ eodem
tꝑe ꝓponitˀ ſimul poſſeſſoriū adipiſcende
poſſeſſiōis cū petitorio in quo caſu dic ꝙ
aut iuris diſpoſitiōe hꝫ locū electio ut in
caſu. l. fi. C. de codicil. ⁊ tūc nō admittitur
cōcurſus nec cumulatio aut nō hꝫ locum
electio ⁊ tunc vtriuſqꝫ cōcurſus admittitˀ
ut nō. ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. ſi de vi. ff. de iudi. et
et in. c. paſtoralis. ex̄. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. quia
h̄ caſu ceſſat oīs regl'a cumulationē impe
diens ⁊ cōtrarietatē inducēs. ¶ Deſcendo
ad aliū articulū qui eſt qn̄ eodēꝫ tꝑe ꝓpo
nitˀ poſſeſſoriū recuꝑande poſſeſſiōis ſimˀ
cū petitorio ⁊ tūc ſm̄ oēs admittitˀ cōcur
ſus qd̄ verū eſt qn̄ ab eodē ꝓponūtˀ quia
nulla regl'a repugnat h̄ īpediēs ut ꝓbatˀ
in. l. cū fundū. ff. de vi ⁊ vi ar. et in. c. ſepe.
ex̄. de reſti. ſpo. ⁊ qd̄ hˀ et nō. in. c. i. ⁊ ij. ex̄.
de cā poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ in. c. paſtoralis. eo. ti. et
. ſ. dixi in ꝑcedēti ti. ¶ An autē in h̄ caſu
q̄ vtrūqꝫ ſimˀ ꝓponitˀ teneatˀ iudex ſuper
vtroqꝫ ꝓnūciare vˀ ꝙ ſic ꝑ tex. in. c. cū di-
lectus. ex̄. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. In cōtrariū facit
. l. ſi de vi. ff. de iudi. breuitˀ dic ꝙ aut iudici
liquet de vtroqꝫ et tunc ſuꝑ vtroqꝫ debet
pronūciare ut dicto. c. cū dilectus. aut ſibi
liquet de poſſeſſorio tm̄ et tunc de eo ſolo
pronūciat ut dicta. l. ſi de vi. ſm̄ ꝑmaꝫ lec.
quam diſtinctionē approbat glo. in. c. ij. ex̄
de cau. poſ. ⁊ ꝓprie. et Inno. in. c. bone. lo ij.
ex̄. de poſtu. et in. c. querelam. ex̄. de elec. ubi
vide. ¶ Et nota ſm̄ eum ꝙ ſi iudex ſolū
pronūciauerit ſuꝑ petitorio abſoluēdo uel
cōdēnādo ꝙ ille qui ſuccubuit vlteriꝰ ſuꝑ
poſſeſſorio nō auditˀ ſicqꝫ ſm̄ eū ſnīa lata
in petitorio nocet in poſſeſſorio quā opi.
ſequitˀ glo. in. l. ij. §. quedam. ff. de intˀdic.
alibi tn̄ glo detˀminat oppoſitū in. l. incerti.
. C. de intˀdic. pro quaꝝ opi. cōcordia Dy.
ſic diſtiguit in. c. qui ad agendū. ex̄. de re.
iuri. li. vi. aut eſt tale poſſeſſoriū qd̄ exclu-
ditur ꝑ exceptionē dn̄ij ut eſt poſſeſſoriū
recuꝑande poſſeſſiōis ⁊ tc̄ ꝓcedit alia opi.
glo. poſita in dicta. l. incerti. ¶ Sed quō
cognoſcetˀ ꝙ petitoriū ſimul cū poſſeſſorio
fuerit intētatū dic ut. ſ. dixi in ti. ꝑcedēti
qd̄ traditˀ ꝑ Inno. in. c. cū eccl'ia ſutrina. i
prin. ex̄. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ ꝑ glo. in. c. inter
dilectos. ex̄. de fide inſtru. in glo. ſuꝑ vbo
ꝑtinere. ¶ Alius articulus ē qn̄ vterqꝫ ſ.
actor ⁊ reus ſimul eodēꝫ tꝑe ꝓponūt peti
toriū ⁊ poſſeſſoriū et ſic vterqꝫ dicit ſe do-
minū ⁊ poſſeſſorē ⁊ tūc ſiue ſit poſſeſſoriū
retinēde uel adipiſcēde uel recuꝑande poſ
ſeſſiōis dicendū ē ſm̄ oēs ꝙ n̄ cognoſcitˀ

ſup petitorio donec prius cognitū fuerit ſup poſſeſſorio tā rōne ordinis q̄ cōnriētatis rōne ut.l.i.§.h autē.ff.vti poſſi. et.ff. de iudi.l.inē litigatores.ꝛ.l.ſi de vi.ꝛ nō. ꝑ glo.ꝛ doc. in dicta.l.incerti.C.de intē dic. et ꝑ Bar.in dcō·§·nihil.in vltia cōbina^{oe}

¶ Alius eſt articulus qn̄ eodē tpe vnus ꝓponit petitoriū et alē poſſeſſoriū i q̄ cāu dic q̄ ſiue ſit poſſeſſoriū recupande prius de eo cognoſci et ꝓnūciari deb; anteq̄ de petitorio audiat̄ q̄ cā ſpoliatiōis eſt priuilegiata ut.ſ̄.dictū eſt ꝛ ſic rōne ordinis ꝑ ferenda ut in.c.i.ꝛ ij.cū multi ſi.ex̄.de cau. poſ.et ꝓprie.ſiue ſit poſſeſſoriū adipiſcende et idē tam rōne cōnrietatī euitāde q̄ rōne ordis ſeruādi ſiue ſit poſſeſſoriū retinēde et idē ſilr̄ per eandē rōne; niſi eſſet diuerſitas in q̄litate poſſeſſiōis ut.ſ̄.dictū eſt ꝛ nōt Bar.in dicto·§·nihil.in vi.cōbinatiōe

¶ Nūc autē cōdeſcēdo ad 2^{m} pricipalem articulū qui eſt qn̄ diuerſo tpe et ſucceſſiue iſta duo iudicia petitoriū ꝛ poſſeſſoriū ꝓponūt̄.qui articulus ſ̄bdiuidit̄ in alios q̄tuor articul̄ quoꝝ ꝑm⁹ in ordine fuit qn̄ vnus ꝛ idē ꝑ ꝓponit petitoriū 2°. poſſeſſoriū corā eodē iudice ꝛ in eadē inſtātia in q̄ ſic diſtinguit̄.aut ē poſſeſſoriū adipiſcēde poſſeſſiōis aut recupande aut retinende.ꝑ caſu cōſidera aut iſta duo iudicia.ſ.petito^{m} et poſſeſſoriū ita ſe habēt q̄ electiōe tollūtur ut eſt ex^{m} in.l.fi.C.de codicill̄.et tunc procedit̄ ſolū ſup petitorio ꝛ ceſſabit poſſeſſoriū ut dcā.l.fi. aut n̄ tollūtur electiōe qd̄ ē regl̄are ꝛ tūc aut tpe poſſeſſorij intētati nōdu; erat cōcluſū in petitorio et tūc admittit̄ vtriuſq; cōcurſus et accumulat̄ ſ̄m ea que nō.ꝑ glo.in.l.ſi de vi.ff.de iudi. aut erat iam cōcluſū ſup petitorio ꝛ tunc nō audit̄ ſup poſſeſſorio niſi ex magna cā h iudici apparebit ut hec probant̄ in.c.paſtoralis.ex̄.de cā poſ.ꝛ ꝓprie.et h de iure canonico lic; ſ̄m Bar.aliud fortaſſe de iure ciuili eſſet dicendū. ¶ In 2°. autē ꝛ 3°. articulo dic ꝑ oīa ut.ſ̄. dictū eſt in alio articulo qn̄ vn⁹ et idē ſiml̄ eodē tpe iſta duo iudicia ꝓponit. ¶ Alius autē eſt articul⁹ ecōuerſo ad proximū precedentē videlicet qn̄ vnus et idem ꝑmo ꝓponit poſſeſſoriū et alius 2°. loco ꝓponit petitoriū i quo ſic diſtinguit̄ aut fuit poſſeſſoriū adipiſcēde aut recupande aut retinēde ꝑmis duob⁹ caſib⁹ dic ꝑ omia ut.ſ̄.dictū eſt in ꝑ et 2°. pricipali articulo. ¶ In 3°. aute; caſu qui eſt retinende diſtingue aut iſta ambo iudicia intētant̄ reſpc̄u iuri icorpal̄ et dic ut ſup dicī aut reſpectu iuris corpalis et tūc aut agit̄ diuerſis reſpectib⁹ poſſeſſiōis ꝛ ſiml̄ cōcurrūt aut eodē reſpectu ꝛ tūc aut petitoriū intētat̄ 2°. loco rōne poſſeſſiōis quā dicit ſe poſt intētatū petitoriū ꝑdidiſſe ꝗ rōne poſſeſſiōis quā dicit ſe ꝑdidiſſe ante poſſeſſoriū intētatū.ꝑmo caſu aut dicit ſe ꝑdidiſſe an̄ litē conti.ſup poſſeſſorio et tē vr̄ renūciare poſſeſſorio aut poſt litē conti. et tūc ꝓcedit vtrūq; iudiciū. Rō eſt quia poſſeſſoriū retinēde datur ei qui tpe litis conti.poſſidebat ut inſti.de intē dic·§·hodie. et.l.i.ff.vtrobi. In 2°. autē caſu ꝓponendo petitoriū vr̄ renūciare poſſeſſorio ut probatur ex his que nō.in dicto·§·nihil.in 3° lec. ¶ In 3°. ꝟo articulo qui eſt qn̄ vn⁹ ꝑ ꝓponit petitoriū ꝛ 2°. loco eius adūſarius ꝓponit poſſeſſoriu; diſtingue.aut ꝓponit poſſeſſoriū recupande aut adipiſcēde aut retinēde. Primo caſu ꝟbi grā egi coīi te rei vēdicatiōe tu ꝟo poſtea agis cōtra me intē dicto vn̄ vi quo caſu diſtiguit̄ ꝗ agis cōtra me poſſeſſorio recupande q̄ tu dicis te ſpoliatū poſt iudiciū per me ſup petitorio intētatū ꝛ tūc ſup vtroq; tā petitorio q̄ poſſeſſorio cognoſcit̄ ut.l.ſi conſtiterit. .C.fi.regū. Aut agis rōne violētie illate an̄ petitoriū intētatū et tūc aut vtrūq; iudiciū ꝓponit̄ diuerſis reſpectibus utputa ſi ago cōtra te petitorio q̄ ciuilit̄ poſſides tu aute; poſſeſſoriū intētas dicens te ſolanāli poſſeſſiōe ſpoliatū et tunc vtrūq; ꝓcedit iudiciū ut dicto·§·nihil.ſ̄m vnam lec. Aut ꝓponit̄ eodē reſpc̄u ꝟbi grā ul̄ rōe ſolius ciuilis poſſeſſiōis ul̄ ſolius nālis et tūc aut poſſeſſoriū ꝓponit̄ ante litē conti. ſup petitorio aut poſt.ſi ante ꝑfert̄ poſſeſſoriū ipi petitorio q̄ cā ſpoliatiōis eſt in h ꝑuilegiata ut.l. ſi quis a ſe fundū.C.ad.l. iul̄.de vi.et.l.i.C.ſi ꝑ vim ul̄ alio mō.et i .c.ſepe.ex̄.de reſti.ſpo.ꝛ in.c.ij.ex̄.de cā poſ. et ꝓprie.cū multi ſi.que etiā habēt locū ſi ipe in inicio petitiōis fuerit cōfeſſus ſe poſſidere marie q̄ an̄ litē conti. licet rn̄ſionis penitē ut.l.is qui ſe obtulit.ff. de rei ven. ſi ꝟo poſt litē conti in petitorio ꝓponatur poſſeſſoriū tūc aut ipe reus in iudicio petitorio ſe poſſidē rn̄dit et tunc repellit̄ nec audit̄ ſup poſſeſſorio q̄ſi ſit ſibiipi cōnri⁹ ut.l.i.C.de furti. Aut nō rn̄dit ſe poſſidē q̄ forte nō fuit de h introgat⁹ ꝛ tūc ſup poſſeſſorio audit̄ et ſuper vtroq; ꝓcedet̄ nec erit h caſu ſpoliatiōis cā ꝑuilegiata q̄ exceptio ſpoliatiōis ē dilatoria vn̄ debuit opponi an̄ litē conti tam in modū agendi

ꝙ excipiẽdi ar.in.l.fi.C.de excep.ꝛ.l.exce
ptionẽ.C.de proba.et probatᷣ ꝑ tex.in.c.
.i.ex.de reſti.ſpo.¶ Quis autẽ ſit effectus
ꝯuenti petitorio nec rñdens ſe poſſidẽ nõ.
ꝑ glo i.l.ſi a te.§.i.ff.de excep.rei iudi.¶ 2ᵒ.
caſu qñ ꝓponitᷣ poſſeſſoriũ adipiſcende et
tũc aut ambo iſta iudicia petitorij ꝛ poſſeſ
ſorij ꝓponũtur diuerſis reſpectib⁹ ꝛ tunc
oĩuȝ amboꝝ admittitᷣ cõcurſus ut ꝓbatᷣ
ex his que dicta ſũt. Aut eodẽ reſpectu ꝛ
tũc aut reus ꝓponit poſſeſſoriũ añ litẽ cõ
teſtatã ſuꝑ petitorio et tũc pfertᷣ poſſeſſo
riũ ꝛ ſupſedetᷣ in petitorio ꝛ hui⁹ eſt eui
dens rõ ꝙ reus tali poſſeſſorio intentato
negat ſe poſſidẽ ġ ꝛc.ut.l.fi.ff. de rei ven.
Aut illud ꝓponit poſt liẽ conti. in petitoᵒ
et tũc diſtingue aut ipẽ reus prius rñdit
ſe poſſidẽ aut nil rñdit ut ſuꝑ dixi.¶ 3ᵒ.
autẽ caſu qñ ꝓponitᷣ poſſeſſoriũ retinẽde
tũc ſbdiſtingue. Aut eni ꝓponitᷣ diuerſis
reſpectib⁹ ꝛ tũc admittitᷣ vtriuſqȝ concur
ſus ꝙ nulla repitur repugnãtia ut pdixi.
Aut ꝓponitᷣ eodẽ reſpcũ viȝ rõne eiuſdẽ
q̃litatis poſſeſſiõis et tũc aut agẽs petitoᵒ
aſſerit ſe poſſidẽ eandẽ q̃litatẽ poſſeſſionis
añ intẽtatũ poſſeſſoriũ ꝛ tũc ſuſpenditᷣ pe
titoriũ ꝛ ſuꝑ poſſeſſorio tñ ꝓceditᷣ et eſt
rõ ꝙ agens eſt ſibi coñri⁹ ut alias dixi et
quia rõ ordinis h̃ requirit et etiã ꝙ vr̃ re
nũciatum petitorio aſſerendo ſe poſſidere
ut dicto §.nihil ſm 3ᵃᵐ lec. Aut aſſerit ſe
poſſidẽ ea poſſeſſiõe quã ſibi queſitã dicit
poſt petitoriũ intẽtatũ ꝛ tũc admittitᷣ cõ
curſus vtriuſqȝ ar.dc̃i.§.nihil.ſm 4ᵃᵐ lec.
quã ſniãȝ ſequitᷣ Bar.ibi in 4ᵃ ꝯbinatiᵒᵉ.
¶ Circa q̃rtũ articulũ qui eſt econ̄ ad p
cedẽtia viȝ qñ vn⁹ pmo ꝓponit poſſeſſoᵐ
et alius 2ᵒ. loco ꝓponit petitoriũ diſtigue
ſm Bar.ubi.ſ.in vᵃ cõbinatiõe. Aut fuit
poſſeſſoriũ recuꝑande aut adipiſcende poſ
ſeſſiõis aut retinende. Primo caſu dic ꝙ
aut petitoriũ ꝓponitᷣ i modũ agendi ꝛ tẽ
pfertur poſſeſſoriũ ꝛ ceſſat petitoriũ tñ ꝙ
intẽtans poſſeſſoriũ tale negat ſe poſſidere
ergo petitorio nõ tenetᷣ ut.l.qui petitorio
.ff.de rei vendi.ꝛ.l.fi.tñ quia cã ſpoliatiõis
tanꝙ priuilegiata petitorio añfertᷣ ut.l.ſi
quis a ſe fundũ.C.ad.l.iul.de vi.et.l.i.C.
ſi ꝑ vim ul̃ alio mõ. et dc̃o.c.ſepe.cũ ſi.ſ.
alle. Aut petitoriũ ꝓponitᷣ in modũ exci
piendi et tũc aut ille qui pri⁹ ꝓpoſuit poſ
ſeſſoriũ patitᷣ et conſentit ſuꝑ petitorio co
gnoſci ꝛ tũc iputetᷣ ſibi ꝛ h̃ cãu de vtroqȝ
cognoſcetᷣ ut.ſ.dixi. Aut coñdicit petens
añ oĩa ſe ad poſſeſſionẽ reſtitui ꝛ tunc ſuꝑ
petitorio ſilentiũ ipõ ñtᷣ et de ſolo poſſeſ
ſorio cognoſcitᷣ ut hec ꝓbantᷣ in dc̃o.c.i.
de reſti.ſpo.cũ ſi. Alio aũt caſu cũ intẽtatᷣ
prius poſſeſſoriũ adipiſcẽde tũc ſbdiſtigue
aut petitoriũ 2ᵒ loco intentatᷣ diuerſo re
ſpectu a poſſeſſorio aut eodẽ reſpcũ. pmo
caſu admittitᷣ amboꝝ cõcurſus. 2ᵒ caſu nõ
quia tũc negat ſe poſſidẽ niſi fortaſſe cõue
niretᷣ rõne poſſeſſiõis poſtea ꝑ eũ queſite
ut dictũ eſt.ſ. In 3ᵒ. vero caſu qñ pmo fuit
ꝓpoſitũ poſſeſſoriũ tñ retinende poſſeſſi
onis tũc diſtingue aut iſte qui ꝓpoſuit 2ᵒ
loco petitoriũ agit diuerſo reſpectu a poſ
ſeſſorio ꝛ tunc ſuper vtroqȝ cognoſcitᷣ nec
iuicẽ ſe ipediũt.aut agit eodẽ reſpcũ et tũc
nõ cõcurrũt ſȝ ſe ipediũt ꝛ prius de poſſeſ
ſorio cognoſcitᷣ tã rõne coñrietatis ꝙ rõe
ordinis et h̃ etiaȝ mõ põt intelligi dicta.l.
incerti.C.de interdic.ꝛ erit valde facile iu
dici de poſſeſſorio cognoſcẽ ꝙ ille qui intẽ
tauit petitoriũ vr̃ poſſeſſorio renũciare ut
dictũ eſt et quib⁹ oĩbus ſic cõcluſiue col
lectis habeſ pfectã mãȝ turbare poſſeſſiõis
que ꝙ frequẽs ſit moderis tpibus angu
ſtiatᷣ ſpiritus referre ꝛ audire. Videmus
eniȝ pſepe turbari ſtatũ iperij regũ ducũ
marchionũ ꝛ comitũ ſtatũqȝ mutatũ pro
uinciaꝝ nobiliũ medioꝝ et iferioꝝ quaꝝ
quidẽ turbatiõis mã ꝛ cã eſt pricipal̃ tri
plex viȝ ſupbia iuidia ꝛ auaricia que vitia
cõpeſcẽ h̃ȝ cõſtans iuſticia ſi virt⁹ ei⁹ locũ
habẽt i pricipũ curia ſeu aula ſi procb dolor exulauit a patria.

¶ Fructus antedictos.

¶ Certuȝ eſt nãqȝ in iure turbatorẽ
et ſpoliatorẽ aliene poſſeſſiõis ad fructuũ
reſtitutionẽ teneri ꝛ ꝓbatᷣ in.l.i.§.ex dic.
cũ ibi nõ.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ.l.videam⁹.§.in
fauiana.ff.de vſuri.

¶ Quod omnia

Hanc clauſulam cũ ſequenti declara ut alias ſcripſi in
primo libello.

¶ Forma libelli pro legato rei ſingularis.

Q Orã uobis
dño.D.vicario pfati agit
et i iur̃ ꝓponit Verulſus
de verulſis cãcellari⁹ illa
ſtris dñi Marchionis mõtiſferrati cõtra
et aduerſus Symonẽ cicolelũ cancellariũ
pfati dñi et cõtra quãcũqȝ aliam pſonam

pro eo et eius nomine in iudicio legitime
cóparenté dicens dict⁹ verulſus q̄ quidá
Henric⁹ de cerec⁹ in ſuo vltio teſtō lega
uit eidē verulſo domū vná poſitá in mōte
caluo cui cohēt ⁊c. pſcriptūq̄ ſymoné ſibi
in heredē vniūſalé inſtituens hac clauſula
in teſtō apposita ⁊ adiecta viꝫ q̄ ſi ipm te
ſtamentū nō valet uł valebit iure teſti va
leat ⁊ valē debeat iure codicilloꝝ et ſi nō
valet uł valebit iure codicilloꝝ valeat uł
valē debeat iure donatiōis cā mortis et c⁹
cūq̄ vltie volūtatis ꝑut meli⁹ valere po
terit ⁊ pōt ꝑut hec latius et alia in dicto
teſtō habent̄ et otinent̄ rogato ⁊ tradito
ꝑ Johem de vago notariū dicit q̄ ⁊ expo
nit q̄ pfatus Symon licet ſepius reqſit⁹
tradē ⁊ relaxare dictaꝫ domū ipi verulſo
uſq̄ hac recuſauit ⁊ adhuc hodie recuſat.
Quare cū pdicti vera ſint petit ⁊ requirit
pdict⁹ verulſus a vobis dño. B. añdicto
q̄tenus ꝑ veſtrā diffinitiuā ſniaꝫ odénetis
et odénatū iuris remediis cōpellati ſupra
ſcriptū ſymoné ad tradendū ⁊ relaxandū
ſupſcripto verulſo domū añdictā ſimł cū
fructib⁹ a tpe mortis dicti henrici ꝑ eum
habitis ⁊ ꝑceptis et etiā cū expenſis vniū
ſis pñtis litis tam factis q̄ fiēdis ceteriſq̄
dānis ⁊ inteſſe paſſis et i futurū patiēdis
de quib⁹ ꝓteſtat̄ ut liqdabit̄ in proceſſu
Et pdicta petit ꝑ vos fieri ⁊c. Saluo iure
addēdi ⁊c. de ducēdo in pñti iudicio ⁊c. nō
tñ ſe aſtringens ⁊c.

Q Oram uobis

Sciendū eſt ad euidentiā pñtis
materie legatoꝝ q̄ hec legatoꝝ ⁊ fideicō
miſſoꝝ mā longe amplior atq̄ diffuſior
eſt q̄ aliq̄ alia q̄ in corpore iuri ſit incluſa
ideoq̄ nō tam graue q̄ ipoſſibile videret̄
eandē pñti libello applicar̄ pfecte ſufficiāt
ergo que vtilia ⁊ cotidiana uł nccia fore p
uidē q̄nto ſūmari⁹ ⁊ melius potero appli
care. ¶ Primo nāq̄ pmitto q̄ q̄nq̄ lega
tur res uł q̄ntitas ut ea ſemel tm̄ ꝓſtet̄
et de tali legato loquit̄ fere to. ti. ff. de le.
.i. ij. ⁊ iij. et. C. eo. ti. q̄nq̄ legat̄ res uł q̄n
titas ut ea pluries ecoluat̄ utputa cū le
gatur aliqȯ ānuū meſtruū uł diurnū et
de h̄ loquit̄ to. ti. ff. de ānuis le. et. l. in an
nalib⁹. C. de lega. ¶ Scdo ſciendū eſt q̄
quedā ſūt res que legari ſolēt pro quib⁹
facti ſūt ti. ſpāles ꝑ legiſlatores. Alij eniꝫ
legat̄ vſufruct⁹ uł habitatio de q̄ legato
loqt̄ to. ti. ff. de vſufru. le. ꝑ to. aliq̄n legat̄
ſeruit⁹ ruſtica uł vrbana ⁊ de hac loquit̄
ti. de ſerui. le. ꝑ to. Aliq̄n legat̄ dos vxori
et de hac loquit̄. ff. de dote ple. ꝑ to. aliq̄n
legat̄ vinū uł triticū aut oleū ⁊ de hoc lo
quit̄. ff. de vi. tri. ⁊ oleo lega. Aliq̄n legat̄
fūdus iſtruct⁹ uł cū inſtrō ⁊ de h̄ loquit̄
. ff. de fun. inſtruc. ⁊ inſtru. le. Aliq̄n legat̄
peculiū ſeruo uł filio ⁊ de h̄ loquit̄. ff. de
pecuł. le. ꝑ to. Aliq̄n legat̄ penus in quo
reponit̄ vinū de h̄ loquit̄. ff. de penu leg.
ꝑ to. Aliq̄n legant̄ ſupellectilia et de h̄ lo
quit̄. ff. de ſupellec. le. ꝑ to. quid auté ſint
ſupellectilia hr̄ in. l. i. et in. l. labeo. in prin.
. ff. de ſupellec. le. Aliq̄n legant̄ aliméta uł
cibaria de h̄ loquit̄. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. ꝑ
to. Aliq̄n legat̄ aurū ⁊ argentū de q̄ loq
tur to. ti. ff. de au. ⁊ ar. le. Aliq̄n. legatur li
beratio debitori et de h̄ loqt̄ ti. ff. de libe.
lega. ꝑ to. Aliq̄n legatur electio circa plu
res res ipius teſtatoris de quo loquit̄ ti.
de ope lega. Aliq̄n rei legate f. t poſtea per
teſtatoré reuocatio uł adéptio et de h̄ lo
quit̄ ti. ff. de adi. lega. pdicta auté legata ⁊
fideicōmiſſa pticularia uł ſingularia ſunt
hodie iuicem ꝑ oīa exequata ut in. l. i. ff. de
le. i. ⁊ ibi ple nō. et i. a. l. ij. C. cōia de legatī.
¶ Deinde ſciendū eſt q̄ ſi teſtator fuerit
adeo prodigus in legādo q̄ modicū uł ni
hil ex hēditate ſupſit heredi inſtituto q̄
poterit ipe heres q̄rtam iure inſtitutiōis
detrahē de ſingul. legatī ut in. l. i. C. ad. l.
falci. ꝑ to. et. ff. eo. l. i. per to. que q̄rte detra
ctio etiam locū hꝫ in ſuccedēte abiteſtato
ut hr̄ in. l. fi. C. q̄n dies le. ce. cū ſi. ibi i glo.
nō. ⁊ nō poſſet fieri in vna re ſola ut plene
nō. ꝑ Cy. in. l. ij. C. ad. l. falci. et ꝑ glo. in. l.
plautius. et i. l. in q̄ntitate. ff. ad. l. falci. licꝫ
aliud ſit in q̄rta trebellianica que detrahi
pōt de vna re tm̄ ſm Jaco. but. ut ꝑ eum
nō. in. l. filiū qué habenté. C. famił. herciſ.
Cui⁹ differētie rō eſt q̄ ſi poſſꝫ fieri in le
gatis q̄rte detractio in vna ex reb⁹ legatī
afficeret̄ iiuria ipe legatari⁹ cui eſſet illa
res legata ⁊ nō alij que rō ceſſat in fideicō
miſſo vlī in quo ſolus eſt heres grauatus
et q̄ maiori iiuria afficeret̄ ſi detraheret̄
q̄rta de oibus reb⁹ q̄ ſi de vna re tm̄ Cy.
in dicta. l. filiū. ⁊ dicta. l. ij. ⁊ Bar. in. l. iiij.
. ff. ad. l. falci. vr̄ ſentire cōtrarium ubi vide.
Quod auté dixi heredé de legatī poſſe de
trahē falcidiā fallit ſi heres nō fecerit iuen
tariū uł ſi ſint legata ad pias cauſas ut in
auē. ſꝫ cū teſtator. ⁊ in auē. ſimilit̄. C. ad. l.
falci. et inſti. eo. § fi. uł ſi teſtator ipaꝫ falci
diam expreſſe detrahi vetuerit ut ibi nō.
Trebellianicā vo q̄rtā ꝓhibē non poſſet

ſm cōem opi.doc.ut nō.p Cy.et Jaco bu.
in.l.ꝓ ꝓ.C.ad.l.fal. et Jaco.de bel.i auc°.
de here.ꝛ fal.§.ſi vo expreſſū. ¶ Rurſum
eſt aduertendum ꝙ legata et fideicōmiſſa
aliqñ fiūt pure aliqñ in dié aliqñ ſub odi
tione aliqñ ſub modo aliqñ ſub demōſtra
tione aliqñ ſub cauſa. Si quidé ſint pura
ſiue fcā pure ipaqȝ res legata ſit teſtatori
tūc recta via rgularit̄ trāſit dñiū a morte
teſtatoris in ipm legatariū ut .l.a ticio.ff.
de furti.et.l.ſi tibi hō.§.cū ſeru⁹.ff.de le.i.
et.l.i.§.cū igit̄. ꝛ §.in nouiſſio.vſi.et dies.
.C.de cadu.tol. Si vo legata ſint in diem
et tūc aut eſt dies incerta an ꝛ qñ utpura
ſi dixerit teſtōꝛ lego ticio centū qñ gayus
capuā acceſſerit ul' ſil'ia ꝛ tūc añ diei euē-
tū nō trāſit dñiū nec petitio admittit̄ ut
.j.in cōditiōe caſuali dicet̄ ꝛ ꝓbat̄ i.l.dies
incert⁹.ff.de condi.ꝛ demō.et dicta.l.i.§.ſin
autē.C.de cadu.toll'. Aut dies eſt incerta
qñ ſȝ eſt certa an ut dies morti ꝛ tūc ante
diei euentū nō admittit̄ petitio nec trāſit
dñiū ut ꝓbat̄ in.l.ſéproni⁹.ff.de vſufru.
le. et nō.p Cy.in.l.i.§.cū igit̄.C. de cadu.
toll'.fac qd̄ hr̄ ꝛ nō.in.l.nā ꝛ ſi cū moriar
.ff.de condi.inde.ꝛ.l.ſi pupillus.§.qui ſub
cōditiōe.ff.de noua. Aut dies eſt oīno cta
et tūc etiā qd̄ eſt mirabile nō trāſit dñiū
añ diei euētū p dictā.l.ſéproni⁹.ꝛ ibi nō.
nec petitio eius admittit̄ ut dicto.§.cum
igit̄.ꝛ ibi de h̄ nō.p Cy.et glo.facit ad ꝓ
dicta.l.ſi poſt diem.in prin.ꝛ §.i.ff.qñ dies
le.ce. ¶ Aut eſt legatū ſub cōditiōe et tc̄
aut eſt cōditio ipoſſibil' de iure ꝛ de nā et
tūc trāſit ſtatim dñiū ꝛ admittit̄ petitio
quia talis cōditio hr̄ pro non appoſita ut
dicta.l.ſi poſt.ꝛ.l.obtinuit.ff.de cōdi.ꝛ de.
cū ſi.ibi nō. Aut cōditio eſt poſſibil' ꝛ tūc
nō trāſit dñiū nec admittit̄ petitio añ cō
ditiōis iplementū ut dicta.l.i.§.ſinautem
aliqd ſub cōditiōe.C.de cadu. tollen. niſi
culpa aduerſarij cōditio nō poſſit impleri
quia tūc cōditio hr̄ pro ipleta ut.l.iure ci
uili.et.l.in teſtō.ff.de cōdi.ꝛ demō.fac dc̄a
.l.ſi poſt dié.vſi.ſi ſi ſb cōditiōe.ꝛ.l.ſi dies.
in prin.ff.qñ dies le.ce. et pl'e nō.in.l.i.C.
de inſti.et ſubſti. Qd autē dixi cōditionē
haberi pro ipleta intellige ut nec adūſari⁹
q ſel' rcuſauit ipleri poſtea admittat̄ peni
tētia ut.l.fi.C.de cōdi.iſti.cc̄a fi. ñ i cāu q
hr̄ in.l.pater ſeuerinā.§.fi.ff.de cōdi.et de.
¶ Ubi aūt legata ſūt ſb modo tūc ꝗ mo
dus eſt poſſibilis aut impoſſibilis ut.ſ.in
cōditiōe dictū eſt. et ſi fuerit modus poſſi
bilis alia ſumit̄ diuiſio ꝙ in cōditiōe poſ

ſibili h̄ mō ꝙ aut modus ē cā final' legati
et tūc pſtita cautiōe de mō implédo lega
tari⁹ admittit̄ ad petitionē legati ꝛ in h̄
differt a cōditiōe.l.ij.C. de his q ſub mō.
et.l.quib⁹ dieb⁹.§.termili⁹.ff. de condi.et
demon.ꝛ ibi pl'e p bar.de hac mā modali
Aut modus eſt cā ipulſiua ꝛ tunc ſtatim
admittit̄ eius petitio nec modus ē implē
dus nec cautio de eo iplendo pſtanda ut
in.l.ticio centū.in prin.ꝛ ibi nō.ff.de cōdi.
et demon. ¶ Si vo legatū fiat ſb aliq de
mōſtratiōe vbi grā ſi teſtōꝛ dixerit lego
fundū quē a ticio emi tūc ſiue demonſtra°
ſit vera ſiue falſa valet legatū ꝛ ei⁹ admit
titur petitio regularit̄ ſi de corpe rei lega
te cōſtet.l.ſi qs i fūdi vocabulo.ff. de le.i.
et.l.demōſtratio falſa. ꝛ ibi pl'e p Bar.ff.
de cōdi.ꝛ demon. ¶ Sin autē legatū fiat
cū cā vbi grā ꝙ tici⁹ negocia mea geſſerit
ideo lego ſibi taleȝ fundū ꝛ in h̄ cōſueuit
ſic diſtingui aut cā eſt de pñti aut de pte
rito aut de futuro. Item cōſiderandū eſt
etiā an cā ponat̄ cōdicionalit̄ an cāue ſi
cōdicionalit̄ tūc falſa cā nō viciat niſi teſta
toꝛ alias nō fuiſſet relictur⁹ ut hec haben
tur ꝛ nō. late in dc̄a.l.demōſtratio. p bar.
et per alios in.l.i.C.de fal.cā adiec.le. et in
dicto.§.longe. ¶ Deinde nōndū ꝙ hui⁹
modi legata dicūtur cedē duobus modis
vno mō quo ad petitionē alio mō quo ad
trāſmiſſionē ad ſuū heredē de p.ſ. proxie
dictū eſt de trāſmiſſiōe autē agendū eſt in
quo diſtingui ſolet an legatū ſit purū an
in diem an cōditionale. Si quidē legatū
ſit purū tūc cedit a morte teſtatoris quo
ad trāſmiſſionē ꝛ petitionē ut in.l.i.in pn.
vſi.ſi quis mō.C.de cadu.tollen. Si vero
legatū ſit in diem tūc diſtingue ut plene
nō.p Cy.in dicta.l.i.in prin. Aut legatuȝ
eſt in diem certā aut in diē incertā p caſu
ſtatim cedit quo ad trāſmiſſionē ut dicto
vſi.ſil'iqȝ mō.2°. caſu ſbdiſtigue aut ē icer-
ta dies oi certitudie ꝛ tūc idē eſt quod in
cōditiōe de qua.j.dicet̄ et ꝓbat̄ in.l.dies
incert⁹.ff.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ.ff.de legat.i.
.l.talis ſcriptura. Aut dies nō eſt incerta
oi certitudie ꝛ tūc aut certū eſt eam extare
in vita legatarij ꝛ tūc cedit a tpe morti te
ſtatoris aut nō eſt certū eam extare i vita
legatarij et tūc cedit poſt mortē teſtatoꝛ
in aduentū ipi⁹ diei ut.l.ſi cū heres.et.l.ſi
poſt diem.ff.qñ dies.le.ce.ꝛ.ff.de condi. et
demon.l.heres meus.ꝛ vide qd̄ nō.in.l.iij.
et.l.ex his.C.qñ dies le.ce. ¶ Tertio cāu
qñ legatū eſt ſub cōditiōe tc̄ aut ē oditio

que tacite ineſt ⁊ tūc nihil opat̃ ⁊ legatū
habet̃ ꝑ puro ut.ff.de legat.i.l.iij. fallit ī
caſu.l.ſi in diem ꝯ.ſeruo.ff.de cōdi.⁊ demō.
Aut cōditio nō ineſt tacite ⁊ tunc aut eſt
nccīa aut caſualis ꝓ caſu aut eſt certū eam
extare ī vita legatarij et tūc cedit a morte
teſtatoris ac ſi relictū eſſ3 purū ut.l.ſi pu
pillus.ꝯ.ſi ſub cōditiōe.ff.de noua.et.ff.qñ
dies le.ce.l.ſi cū heres.in pein. Aut nō eſt
certū ꝙ in vita legatarij extabat ⁊ tūc idē
eſt qḋ in cōditiōe caſuali ut dicta.l.ſi cum
heres. Si vero cōditio ſit caſual̃ tūc ñ cedit
niſi in conditiōis euentū ut dicta.l.i.ꝯ.ſin
autē.C.de cadu.tollen.⁊ in.ꝯ.cū igitur.et
ibi nō.ꝑ glo.ſi remanet legatū penes here-
dem aut īſtitutū ul̃ cōiunctū ut ibi. ¶
Alij circa h̾ latius diſtinguūt ſic.aut cōdi
tio adicta legato eſt ipoſſibil̃ ⁊ tūc legatū
ſtatim cedit ꝙ habet̃ legatū pro puro ut
.l.obtinuit.ff.de cōdi.⁊ demō. Aut cōditio
eſt poſſibil̃ et tūc aut oīno eſt extitura et
habet̃ ꝑ pura ideoq3 ſtatim cedit legatu3
quo ad trāſmiſſionē ut.l.ſi dies.in fi. et.l.ſi
ticio.ꝯ.quedā.ff.qñ dies le.ce. Aut eſt exti
tura an ſ3 nō qñ ut cōditio mortis et tūc
aut hec cōditio adiicit̃ heredi ⁊ tūc nō ce-
dit legatū añ cōditiōis euentū aut adiicit̃
ꝑſone ipi⁹ legatarij ⁊ tunc ſtatim cedit le
gatū aut hec cōditio adiicit̃ ī ꝑſona tertij
et tūc nō cedit añ cōditiōis euentū ut hec
oīa habent̃ in dicta.l.ſi cū heres. et.l.poſt
diem. et.l.ſi dies.ff.qñ dies le.ce. ¶ Ex ꝓ
miſſis ğ pōt quedā gñalis concluſio elici
vi3 ꝙ qñ legatū eſt cōditionale debet cōdi
tio adimpleri vere ul̃ ꝓſumptiue anteq̄ le
gatū poſſit peti ul̃ trāſmitti. ¶ Alius gr̃a
quero an ius ul̃ facultas iplendi cōditionē
trāſeat in heredē legatarij aut heredē inſti
tuti ſub cōditiōe ubi eſt aduertendū ꝙ aͤ
querit̃ de iplemēto cōditiōis ul̃ modi ad
iecti ī aliq̄ caſu int̃ viuos ⁊ tūc dic ut nō.
ꝑ Cy.in.l.fi.C.de cōtrahen.emp.et ꝑ Bar.
plene in.l.ſi decē cū petiero.ff.de ṽbo ob.
et.l.ſi ſtipulat⁹ fueri3.ff.eo.ti. Aliqñ qrit̃
de iplemēto cōditiōis appoſite in vltīa vo
luntate ⁊ tunc regularit̃ nō trāſit in hēdē
onerati ut dicta.l.i.ꝯ.ſin autē.C.de cadu.
tollen.cū ſi. ¶ In legato aūt ſub mō poſſi
bili ſubdiſtinguit̃ an modus poſſit ipleri
ꝑ hēdē legatarij ⁊ tūc trāſmittit̃ ī ipm he-
redē ſi deceſſerit legatari⁹ añ modū ipletū
ut ꝓbat̃ ꝑ tex. et glo.in.l.a teſtatore.ff.de
cōdi.⁊ demon.⁊ dicta.l.poſt diem.ꝯ.hiſdē
et nō.ꝑ Bar.in dicto.ꝯ.termili⁹.et in hoc
etiā differt a legato cōditionali. Aut non

pōt ipleri ꝑ heredē ⁊ tūc nō trāſmittit̃ in
eū q̄ſi mō deficiēte ut ibi nō.⁊ ſic patet ꝙ
modus cōditional̃ ⁊ ſtipulatio in aliqb⁹
equiꝑant̃ quo ad vim trāſmiſſiōis ut in.ꝯ.
et conditionali.inſti.de ṽbo.obli. Si vero
modus ſit ipoſſibilis tūc pro nō appoſito
habet̃ ut dictū eſt in cōditiōe ipoſſibili et
ꝓbat̃.i.l.i.in fi.C.de his q̄ pe.no. Sed po
ne ꝙ legato ſit adiecta certa cā legandi et
dubitat̃ an ſit adiecta ꝑ modū modi an ꝑ
modū cōditiōis in quā ꝑte3 fiet interꝓtaͦ
et quidē pe.ut refert Cy.in.l.cū mota.C.
de trāſac.diſtīguit ſic aͤ legatū cui cā adiici-
tur ul̃ alius actus qui gerit̃ pōt ꝓcedere
ſ̃m mentē diſponētiū ſine iplemēto cauſe
et tūc cā ꝓſumit̃ adiecta ꝑ modū modi al̃
autem ꝓſumit̃ adiecta ꝑ modū cōditiōis
ar.l.quero.ꝯ.inter locatorē.ff.locati.cōiūcta
.l.ſtipulationē.et.l.dotis fructus.ꝯ.fi.ff.de
iure do. ¶ Ulteri⁹ querit̃ pone ꝙ teſtōr
legauit ul̃ aliquē hēde3 īſtituit eo tenore
ꝙ venire debeat ad ſtandū ī certo loco aut
priuet̃ hēditate ul̃ legato ſi ñ venerit ad
habitādū in ipo loco dic ut pl̃e ſcripſi.ſ.ī
forma libelli qñ vxor repetit dote3 in glo.
pe.⁊ habet̃ in.l.titio centū.ꝯ.ticio. lo ij.ff.
de cōdi.⁊ demō. ¶ Ampli⁹ eſt alia diſtō
ꝙ int̃dū teſtator legat rem ſuam ꝓpriā et
procedūt que dicta ſūt. Interdū legat rē
ſui heredis et idē diſponit̃ ac ſi rem ꝓpriā
legaſſet ut.l.heredū.C.de fideicōmiſ. et.l.
vnū ex familia.ꝯ.ſi rem.ff.de le.ij. inſti. de
lega.ꝯ.nō ſolū. Interdū legat rem alienā
et in h̾ ſ̃bdiſtinguit̃ aut legat ſciēter ⁊ va
let legatū aut ignorāter ⁊ tunc aut ꝑſone
extranee et non valet aut perſone cōiuncte
uel propinque et valet ut.l.cum alienam.
.C.de lega. et in.ꝯ.nō ſolum inſti.de lega.
facit qḋ hr̃ in.l.veri⁹.ff.de ꝓba. ¶ Interdū
legat rem ſibi cōem cum alio quo caſu vr̃
in dubio legaſſe illud ius tm̃ qḋ ſuū eſt
ut.l.ſerui electiōe.ꝯ.fi. et.l.ſi domus.ꝯ.fi.ff.
de lega.i.⁊ facit qḋ nō.ꝑ glo. in dicta.l.cū
alienā.fac.l.vxor patrui.C.eo.ti. Interdū
legat eide3 rem ipi⁹ legatarij ꝓpriā q̄ caſu
nō valet legatū.l.ꝓprias.C.de lega.⁊ in.ꝯ.
ſi rem.inſti.de lega. Int̃du3 legat rē ꝓpriā
ipi⁹ teſtatoris.que tñ eſt pignori alteri ob
ligata in quo caſu querit̃ ad quē ꝑtineat
onus illā exigēdi an ad heredē an ad lega-
tariū ⁊ ſic ſolet diſtingui aͤ res ipa fuerat
obligata añ teſtm̄ aut poſtea ſi qde3 ante
tūc aut teſtator ignorabat eſſe obligatam
et ꝑtinet exactio ad legatariū niſi ī duob⁹
caſib⁹ nō.in.l.predia.C.de fideicōmiſ.aut

ſciebat ⁊ ꝑtinet ad heredē ut hr̃ in dc̃a. l.
ꝓdia ⁊ l. qui teſtm̃. C. de lega. et in. l. ſi res
legata. ff. de lega. i. ⁊ in dicto §. ſi rem. An
autē in re dubia ꝓſumat̃ ignorātia uł ſci
entia dic ꝙ aut ipe teſtator rem ipaȝ pig-
rauit ⁊ ꝓſumit̃ ſcientia ar. in. l. quiſqȝ. C.
de reſcin. vē. ⁊ l. ꝗ ꝙ. ff. ad velleya. aut ali⁹
exttneus ⁊ tunc ꝓſumit̃ ignorātia ar. in. l. fi.
. ff. p ſuo. Si vo fuerit obligata poſt teſta
mentū tūc heres luere debȝ ut dicta. l. qui
poſt teſtm̃ interdum alio mō ꝙ pignorādo
teſtator rē legatā alienat et tūc diſtiguit̃
aut titulo lucratiuo puta per donationem
et tunc videt̃ legatuȝ reuocaſſe aut titulo
oneroſo puta per venditioneȝ et tunc aut
ex propria necītate ⁊ tenet legatum et co
gitur rem ipam heres luere. Aut ex volū
tate ⁊ tunc videt̃ legatū reuocaſſe ut hec
oīa habent̃ ⁊ ꝓbant̃ in. l. rem legatā. ff. de
adimē. le. ⁊ l. fideicōmiſſa §. ſi rē. ff. de lega.
iij. ⁊ nō. ī. in. v. tūſeo ad vltimū articulū. ⁊
hec locū habēt qñ alienaᵒ fc̃a eſt p⁹ teſtm̃
vbi aūt alienaᵒ ꝓceſſit teſtm̃ tc̃ deueniēdū
eſt ad diſtictionē q̄ fit cū legat̃ res aliena
ut. s. dictū ē. ¶ Quid aūt iportȝ cū dicit
teſtōr lego oīa bona mea ł ſua qd appella-
tione ſuoꝝ ⁊ meoꝝ ɔtineat̃ hr̃ i. l. cū ſuc.
et. l. ſuos. ff. de le. iij. et. l. meoꝝ. ff. de v. ſig.
et nō. ꝑ bar. i. l. qntus §. argēto. ff. de au. et
ar. le. ubi cōcluſiue nō. ꝙ appellatiōe mei ł
ſui dn̄iuȝ uł q̄ſi itelligit̃ tn̄ qnqȝ iportat
nudā detētationē ſm̄ mā̃ȝ de q̄ ſermo hr̃
ut ibi nō. ⁊ ꝓbat̃ in. l. medicos. de ꝓfeſſo.
et medi. li. x. ibi in ciuitatib⁹ ſuis. ¶ Quid
ſi teſtator legauit fundū ꝓ q̄ debet̃ cēſus
uł fict⁹ qs tenet̃ ad eius ſolutionē diſtin
gue aⁿ q̄rit̃ de fictu uel cenſu ꝑteriti tpis
añ mortē teſtatori ⁊ tūc regł̃r heres tātū
tenet̃ Aut de fictu uł cenſu poſt mortem
teſtatori ⁊ tūc regł̃r legatari⁹ ad id tenet̃
ut hr̃ in. l. apud iulianū §. heres. ff. de le. i. ⁊
i. l. q cōcubinā §. qui ortos. in fi. ff. de le. iij.
cū ſi. ſic tenet̃ vſufructari⁹ ut. l. ſi pēdēte.
§. ſi qd cloacā. ff. de vſufruc. ⁊ l. quero. ff. de
vſufruc. le. ¶ Ceterū ſciendū ē ꝙ ꝓ legatꝭ
et fideicōmiſſis de quib⁹ ē ſermo cōpetūt
regł̃r tres actiōes de quib⁹ viȝ rei vēdicaᵒ
actio ex teſtō ⁊ ypotecaria ut. l. i. C. cōia de
lega. ⁊ ibi ꝑ Cy. ⁊ alios ⁊ lati⁹ ꝑ Bar. i. l.
. i. ff. de le. i. ¶ Porro ē vlteri⁹ adūtendū
ꝙ legata facta ab īſtituto ñ vident̃ in du
bio repetita a veniētib⁹ ab iteſtato niſi in
certis caſib⁹ ut tdit̃ i. l. eā quā. C. de fidei-
cōmiſ. int̃ quos eſt ille ca⁹ viȝ qñ in teſtā
ē appoſita illa clauſula vulgari ⁊ codicilla-
ris cł'a que eſt ſi nō valet iure teſti valeat
iure codicilloꝝ ⁊c. de qua late dicemus
. ī. in glo. ſuper verbo valere debeat iure co
dicilloꝝ. ſi legata facta ab īſtituto bene vi
dent̃ regł̃r repetita ab eius ſbſtituto ut
tradit̃ i. l. lȝ ipator. ff. de le. i. Circa quā re
petitionē repit̃ i iur̃ multiplex cōſideraᵒ
aliqñ eni querit̃ an cōditio appoſita inſti-
tutioni videat̃ repetita i legato facto ipi
īſtituto de q̄ articulo tradit̃ in. l. auia. ff. de
cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. cū ſeru⁹. ff. de condi. inſti.
Quñqȝ querit̃ an ɔditio ł dies vni legato
appoſita videat̃ alteri legato r̄petita ⁊ de
h̃ tangit̃ plene in. l. i. repetēdis. ff. de le. iij.
Quñqȝ querit̃ an cōditio appoſita īſtituti-
oni videat̃ repetita in ſbſtitutiōe et de h̃
hr̃ in. l. que cōditio. ff. de cōdi ⁊ demō. et. l.
ſub cōditiōe. ff. de here. inſti. Aliqñ queri
ſolet an diſpoſita i ꝑori teſtō uł codicillo
videant̃ in ſequēti teſtō uł codicillo repe
tita de quo nō. in. l. liberti. la ij. in prin. ff. de
ali. ⁊ ci. le. ⁊ l. qnquaginta. ⁊ l. cū tacitū. ff.
de ꝓba. ⁊ l. ſēpronı⁹. ff. de lega. ij. Aliqñ q̄-
ritur an q̄litas adiecta i vna orōne videat̃
in alia ſequēti orōne repetita de q̄ pl'e tra
dit̃ ꝑ bar. i. l. ita ſtipulat⁹ §. griſogon⁹. ff.
de v. obli. Aliqñ querit̃ an cł'a poſita in
vno capł'o videat̃ in alio repetita de quo
pl'e tradit̃ ꝑ eundē bar. in. l. ꝑtor. la ij. §. ſi
quis. ff. vi bo. rap. ⁊ i. l. talis ſcriptura. ff. de
le. i. ⁊ l. licet impator. ff. eo. ti. ¶ Preterea et
aliud eſt ſciendū ꝙ ſi heres fuerit in mora
ſoluēdi legata debito tpe ꝙ tenet̃ ad fru
ctus et vſuras ut. l. i. cum ſe. C. de vſur. et
fruc. le. adeo ꝙ ſi heres monitus legitime
per iudicem circa ſolutionem legatoꝝ et
iplementū volūtatis defūcti ſteterit cōtu
mac ꝑ annū priuat̃ hēditate ⁊ defert̃ ſb-
ſtitutis ut habet̃ in aut. h̃ amplius. C. ad
. l. falci. verūtamē ſi legatari⁹ ſuſpicetur de
herede ꝙ ante diei uł cōditiōis adiecte le
gato euentū dilapidet ⁊ cōſumat legatū
poterit iudicis officio eundem cogere ad
preſtandū idoneam cautionē ſeu fideiuſſi
onem de legato ſoluendo adueniente die
uł cōditione ut traditur in toto titulo. ff.
ut lega. no. ca. et. C. eodem titulo per totū
que quidem cautio ſimiliter locū habet i
hereditatib⁹ in diem uel ſub cōditione re
lictis preterꝙ in aliquibus caſibus ut ha
betur et nōtur in. l. cum archimedorā. C.
ut in poſſeſſionē legatoꝝ. quoꝝ prim⁹ ē
cum quis rogatus eſt reſtituere filio. ¶
Secundus eſt cum fratres ſūt inicem de
ſtituēdo ꝓuati ut. l. iubem⁹. C. ad trebel.

¶ Amplius ſcıēdū eſt ut ſup̄ dixi ꝙ ſi hēs
īſtitutus uel ab inteſtato ſuccedens fuerit
tot legatis aggrauatus ꝙ fere totas here
ditarias uires exhauriūt poterit ipſe hēs
q̄rtā ptē de ſingulis legatis detrahere q̄
falcidia appellat̄ ut.ff.ad.l.fal.l.i.et per to
tū.et inſti.e.in pn.⁊.§.fi.niſi teſtator hāc
falcidiam exp̄ſſe detrahi ꝓhibuerit ut in
aut.ſ3 cū teſtōr.C.ad.l.falci.in detractiōe
autē hu⁹ fal.heres ſibi tenet̄ multa com
penſare ut habet̄ in.l.in q̄rta.ff.ad.l.falci.
Deniq3 nec illud eſt p̄tereūdum ſed me
morie cōmendandū ꝙ huiuſmōi legata ⁊
fideicōmiſſa filio p̄terito uel min⁹ legiti
me exheredato et per ꝯſ̄ anullato l' rup
to ipſo teſtamēto olim ānullabant̄ nec p̄
ſtabant̄ legata eiuſ ut.l.papinian⁹.§.ex cā
.ff.de inoffi.teſta.hodie uero ualet ⁊ p̄ſtā
da ſunt p aut.ex cā ⁊ in corpe vñ ſumit̄.
.C.de libe.p̄teri.uel exhere. ⁊ hoc uerū
ſi adeat̄ hereditas a uenictib⁹ ab īteſtato
ubi autē nō adiret̄ hereditas tunc nullo
iure legata debēt̄ ut.l.ſi nemo.ff.de teſta
tute.⁊ nō.p bar.in dicta aut.ex cauſa. Si
uero teſtamētum contineat clauſulam co
dicillarē de qua ſupra tunc legata ab īte
ſtato facta uidētur repetita a uenictibus
ab inteſtato ut ſupra dictum ē ⁊ nō p gl.
in.l.ex teſtamento.C.de fideicōmiſſ.⁊ di
cta aut.ex cā.⁊ iō etiam de iure antiq̄ hu
iuſmōi legata ſūt p̄ſtanda ubi autē ex de
fectu ſolēnitatis formalis teſtamētū eſſ3
nullū ut ꝙ nō interuenit ſolēniſ nūs teſti
um q̄tū ad teſtm̄ et q̄tū ad codicillos tē
nullo mō legata debēt̄.ſi tamē ſoluantur
ſciēter nō repetūt̄ ut.l.ſi ueritas.et.l.ij.C
de fideicōmiſſ. Ulterius eſt ſciendū ꝙ
q̄nq3 uni et eidē legatur una res tantum
aliqn̄ plures. Si quidem leget̄ una non
pōt legatarius ſcindē legatum et perē p
tem ipſius rei et ptē repudiare ut.l.nemi
nē.et.l.ſi cui reſ.ff.de le.ij. Si uero pluresſ
legentur res tunc aut ſub nomine colle
ctiuo et nō pōt una reſ agnoſci et alia rͤpu
diari.ut.l.grege.ff.de le.i.aut ſub nomine
diſtributiuo uel copulatiuo et tunc pōt
una agnoſci et alia repudiari niſi repudia
ta haberet onus ānexum qd̄ heredis reſ
piceret cōmodū uel fauorem alteri⁹ ut.l.ſi
duobus.ff.de le.ij. Et ad predicta facit qd̄
hēt̄ in.l.legatario.ff.de fideicō.libe.et.l.le
gatarius.ff.de le.i.⁊.l.i.§.ubi autē.C.d̄ ca
du.tollen. Itē eſt ſciēdū ꝙ teſtōr aliquā
do eandē rem legat plurib⁹ pſonis ꝯiūcti
uel diuiſim et q̄rit̄ an inter eoſ ſit loc⁹ iu

ri accreſcēdi de quo nō.ſ.de forma libelli
quo agitur ad ſubſtitutı.in glo.ſuper uer
bo breuiloqua.et per cy.in.l.i.§.his itaq3
C.de cadu.tollen. His igit̄ ſic p̄miſſ uo
lens mā3 latius declarare reaſſumo ſingu
los ſupiores articuloſ p ordinē.et p̄mo aſ
ſumo illum articulū q eſt qn̄ teſtōr legat
aliquid ānuū meſtrnū uel diurnū.et q̄ro
an tale legatum tranſeat in heredes lega
tarij ubi dic ꝙ nō regulariter niſi teſtōr h̄
uoluerit exp̄ſſe ut hētur in.l.in ānalibus
⁊ ibi per glo.et doc.C.de lega.et.l.ſi ſticū
.§.ſtip°.et ibi per bar.ff.de uerbo.ob.facit
.l.in ſingulos.ff.de ānuis le.uel niſi p̄ſta
tio huiuſmōi legati annalis habēs p̄finiti
onē certi tpis eſſet p hec tēpora ſic diuiſa
gr̄a exonerandi heredē obligatū quo cāu
cenſētur eē unicū legatum ꝓ toto tempo
re et nō plura et iō tranſiret ad heredē le
gatarij ſicut alia ſimplicia legata ut in.l.ſi
cum p̄finitiōe in fi.ff.de an.lega.et h̄ etiā
ꝓcedūt in ſtipulatiōe ānua relata ad uitā
ſtipulatoris q̄ licet nā ſui mero iure trāſe
at in heredes ſtipulatoris tamē ipſis agē
tibus obſtat exceptio doli ut.l.cū qui ita.
.§.q ita.cum ibi nō.ff.de uerbo.ob.et.d.l.
ſticum.§.ſtipulatio.⁊ plene nō.in.l.ſenat⁹
.§.fi.ff.d̄ dona.cau.mor. Quid autē ſi ſti
pulatio ānua ſit ſimpliciter cōcepta an t̄n
ſeat ipſo iure et cum effectu in heredem
ſtipulatoris quo ad effectum petitionis ⁊
exactionis breuiter diſtingue. aut eſt fa
cta in cā3 alimētoꝝ et hoc conſtat exp̄ſſe
uel tacite ⁊ tunc finit̄ morte ſtipulatoris
.l.cū hi.§.ſi in annos.ff.de tranſac.cū ſi.et
.l.cū q ita.ff.de uerbo.ob.aut eſt facta ī ali
am cā3 ⁊ tūc ē ꝑpetua ⁊ tranſit in heredē
ſicut cetera iura ut.d.l.ſticū.§.ſtipulatio.
ff.de ꝟbo.ob.quā ſic ītelligo ꝓut ibi nō
et ſubaudit̄ quo ad unam. Unde circa h̄
q̄rit̄ pone ꝙ ex cauſa uenditionis contra
cte certo p̄cio aliqs ꝓmiſit mihi ſoluē ſi
gulis annis et heredibus meis ſaccos.x.
frumēti uel uaſa boni uini et obligauit m̄
oīa bona ſua.q̄rit̄ an ex h⁹mōi ꝓmiſſione
licite poſſit agi tā de iure ciuili q̄ canoni
co et diuino. Circa qd̄ ſic breuiter diſtin
gue.aut hec ꝓmiſſio facta ē ſine aliq̄ legi
tima cauſa et tunc nullo iure inducit̄ effi
cax obligatio nec actio ut hēt̄ in.l.ij.§.cir
ca.ff.de doli excep.et.l.cū de indebito.i fi
.ff.de ꝓba.aut facta eſt cū cā legitia ⁊ tē
omni iure agi poteſt ꝙ cōtract⁹ uēditōis
iuſto p̄cio accedente oī iure ē approbatus
ut.ff.et.C.et ex̄ de emp.et uen.p totū ſu

itelligat̃ dicta.l.ſtichū.§ ſtipul'o.et dict⁹
§.qui ita.et ſibi ſimilia.aut eſt facta cū cā
a iure ꝛ̃pꝛobata puta ex cauſa mutui ⁊ ſic
q̃titas ãnua eſt ꝓmiſſa in fraudē uſuraꝝ
et tc̄ nl'lo iur̃ ho° agi poterit ex tali ꝓmiſ
ſione ut nō.p doc in aut.ad hec.C.de uſu
ris et in.l.ij.C.plus ua.qd̄ agi.⁊ p cy.i.l.
ſi ex pactione.C.de uſuris.q̄ multū nō.
Deinde q̃rit̃ qñ legatoꝝ in diē ſit fiēda
ſolutio.circa qd̄ latius ſic diſtingue.aliqñ
in legato eſt unica tãtū p̃ſtatio fiēda uni
co deſignato tp̄e uerbi grã cū dixit teſtõꝛ
lego fundū ad paſca.aliqñ ſūt plures p̃ſta
tiões fiende p diuerſa tp̃a ũbi grã lego.x.
ſingulis ãnis ad feſtū paſcatis primo cãu
ſolet diſtingui aut tēpus apponit̃ legato
cã demõſtrationis aut cã differēde ſoluti
onis aut limitãde obligationis p̃mo caſu
cū tēpus addit̃ cã demr̃ationis qd̄ eſt qñ
idē eſt tēpus ſoluēdi cū tp̄e cõtrahendi l'
legandi ũbi grã ꝓmitto tibi hodie dare
.x.uel lego tibi decē hodie et tūc ſtati po
teſt peti ac ſi de die nulla eēt facta mētio
ut.l.liber homo.§.x.ff.de ũbo.obli.lic3 iu
dex ſuper h̃ aditus cã mr̃ationiſ poſſit ex
ecutionē differre uſq3 in.x.dies ut nō.in.l.
ſi debitoꝛi.ff.de iudi.l.ſi ꝓmiſſoꝛ ſtichi.ff.
de conſti.pecu. 2° caſu cū tēpus adijcitur
cauſa differēde ſolutionis qd̄ eſt regulari
ter tūc aut ũba diſpoſitia dirigūt̃ ad ho
noꝛatū aut ad obligatū ſi ad honoꝛatum.
aut uerba ſunt ꝓlata in accuſatio et tunc
admittit̃ petitio et ſolutio in fine tēpõis
ut i.l.ſi i annos.et ibi p bar.de hoc.ff.de
cõdi.et demō.aut ſunt ꝓlata in ablatio ⁊
tūc eſt fienda ſolutio in p̃ncipio tp̄is ut.l
ſi ita fuerit.ff.de manu.teſta. Ubi autē
uerba diſpoſitia dirigūt̃ ad obligatū tūc
fienda eſt ſolutio in fine tēpoꝛis ut in.l.q
hoc ãno.et ibi nō.p bar.ff.de ũbo.ob.⁊ i
ſti.de inuti.ſti.§.q hoc anno.fallit fauoꝛe fi
lioꝝ ut.l.q filiū.§.ſabin⁹.ff.ad trebel.⁊ fa
uoꝛe rei publice ut.l.ad rem publicã.ff.de
mu.et hono.qbus q̃dē caſib⁹ ſufficit ĩiti
um tēpoꝛis attigiſſe de quo plen⁹ nō.i.l.
iij.§ minoꝛē.ff.de mio. 3° autē caſu cū tē
pus cã limitande obligatiõis adijcit̃ fieri
debet ſtatim ſolutio ut.d.l.eū qui ita.§.q
ita.et ibi plene p bar. Dixi ulterius et
p̃ncipaliter ꝙ aliqñ ſunt fiende plures p̃
ſtationes ſeu ſolutioneſ per diuerſa ⁊ mul
tiplicata tp̃a ut in ſtipulatiõe uel legato
ãnuo et in hoc diſtingue aut ſolutio ē di
uiſa cauſa augende obligationis ſiue mul
tiplicãde p̃ſtationis.aut cã exonerandi he

redis uel debitoꝛis.p̃mo caſu diſtinguūt
q̃dam aut tēpuſ apponit̃ diſpoſitioni aut
executioni diſpõnis p̃mo caſu fieri debet
ſolutio in p̃ncipio ante finē tp̄is deſigna
ti ut in.l.i.C.qñ dies lega.ced.et ibi ple
ne nō.p doc.facit.l.nec ſemel in p̃n.ff.qñ di
le.ce. Qñ autē apponit̃ executioni tunc fi
enda eſt ſolutio in fine tēpoꝛis ut.l.lecta.
ũ.ſed cū ſoꝛti.ff.ſi cer.pe. Si uero ſit diui
ſio cauſa exonerationis tūc ſolutio ē fiēda
in fine tēpoꝛis ut.l.ſi cui.in p̃n.ũ.ꝙ ſi meſ
ſes.ff.de le.i.et.ff.de teſta.lib.l.ſtatu liberi
§ ſtichus.et dicta.l.lecta.ũ.ſed cū ſoꝛtis.
Aduertēdū hic circa intellectū ũ.ſed cū
ſoꝛtis.nam potius et uerius credo ꝙ ibi
fuerit tēpus appoſitū grã multiplicande
obligationis q̃3 exonerationis qd̄ ex eo p3
nam creditoꝛ ita eſt ſtipulatus ut uſuras
ſue pecunie ſingulis menſib⁹ p̃ciper und̄
in hoc aliter diſtinguo.qñq3 id qd̄ ſoluē
dū eſt p tp̃a diuiſa eſt pena contumacie d̄
bitoꝛis nō ſoluētis et tūc fienda eſt ſolu
in fine tēpoꝛis ſic ꝓcedit intellect⁹ dicti.ũ
ſed cū ſoꝛtis.aliqñ non eſt pena alic⁹ con
tumacie ſed cõtingit ex ſola oꝛdinatõe diſ
ponētis ⁊ tc̄ hēnt locū q̄ dc̄a ſūt.q̄ āt dc̄a
ſūt cc̄ ſol'oe3 i p̃ncipio tp̄iſ fiēdã locū ha
bent qñ nil eſt fiendū uel iplendū ex pte
creditoꝛis al' autē nō fieret ſolutio niſi p̄
us p cū f̄co iplemto ar.l.ſi fu⁹.§.cū fu⁹.ff
de ſti.ſer.et nō.in.l.edem.C.loca.p q̄ pat3
qñ fienda eſt ſolutio penſionis de qua.q.
tangit̃ p glo.et doc.in.d.l.edem.C.loca.
Item fallit in caſibus q habent̃ in.l.nec
ſemel §.ſi in habitatione.et in.l.firmio.§.
pater.ff.qñ di.lega.ce. ¶ Nunc his pactiſ
uidendū occurrit ſi p̃ſtatio uel ſolutio ſit
deſtinata uel relata ad certū locū l' fundū
uerbi grã lego l' ꝓmitto tibi.x.ſaccos fru
mēti quod naſcit̃ in tali fundo et contin
git nil naſci ex eo fundo uel contingit fū
dū pire an liberet̃ debitoꝛ a ſolutiõe uel
p̃ſtatione in qua.q.bar.in.l.inter ſtipulan
tē.§.ſacrã.ff.de uerbo.obli.ſic diſtinguit.⁊
idem pe.et cy.ſeq̃t̃ in.l.ſi qs argentum.in
p̃n.C.de dona. ¶ Cum q̃rit̃ qñ fructus
debent̃ ex certo fundo ſi nō p̃cipiunt̃ an
obligatio extinguat̃ uel diferat̃ dic ꝙ aut
loc⁹ uel fund⁹ apponitur in diſpõne cau
ſa deſignationis aut cã limitande uel taxã
de obligationis p̃mo caſu fruct⁹ debēt̃ ſi
extant ex illo fundo uel ſi nō extant debē
t̃ ex alio et ſic durat obligatio ut.l.luti⁹
ff.de an.lega.et.l.q̃dam teſtõ.ff.de le.i.et.l.
paulo calimaco.§.ſi.ff.de le.iij. 2°caſu ſti

diſtingue aut orõni diſpoſitiue adijcit̃ re
latiuũ v̉bi gr̃a fruct⁹ q naſcet̃ ex tali fun
do lego uel ꝓmitto ꝛc et tũc ſubdiſtigue.
aut eni in ꝓmiſſione uel legato ẽ unica p̃
ſtatio tantũ aut plures. ſi unica tũc ſi illo
ãno fruct⁹ ex fundo colligi nõ põt nil ul
tra debet̃ ſed debitoꝛ liberat̃. Rõ ꝙ illũ
relatiuũ q facit conditionẽ et exponit̃ id
eſt ſi naſcent̃ ut ꝓbat̃ in. l. cũ certus. ff. de
vi. tri. et oleo. lega. et. l. ſi debitoꝛ. §. uerũ ſit̃e
. ff. de contrahen. emp. ubi uero ſũt fiende
plures p̃ſtationes tũc ſi fruct⁹ in p̃mo an
no nõ naſcãt̃ in toto uel in p̃te fit ſupple
mentũ in alio ut. l. legatũ. §. uini. ff. de ãnu
is lega. Sin autẽ in orõne nullũ apponit̃
relatiuũ ſed ẽ oratio ſi͡r tunc ſi nõ naſcun
tur fructus in p̃mo ãno nõ ꝓpterea libẽa
bit̃ debitoꝛ ſ; fit ſuppletio in ãno ſequẽti
ut. l. firmio. in p̃n. ff. qñ di. le. ce. et. l. iter ſti
pulantẽ. §. ſacrã pall̃. Et hec q̃ dicta ſunt
ꝓcedũt qñ certa et limitata q̃titas fructu
um eſt in diſpõne poſita ubi uero nulla ẽ
q̃titas deſignata ſ; in g̃ñe fruct⁹ q naſcẽ
tur ſunt legati uel ꝓmiſſi tunc ſiue in ora
tione ſit relatiuũ ſiue nõ cenſet̃ diſpõ tal̃
eẽ conditionalis et ob hoc fructibuſ non
natis nil ultra debet̃. et ſic intelligi deb;
ſ͡m eum. l. i. ſi. ff. de condi. ⁊ demõ. et. l. int̃
dũ. ff. de uerbo. obli. ¶ Ultra q̃rit̃ quid
ſi teſtõꝛ legauit titio centũ donec uixerit
an talis q̃titas ſibi ſemel p̃ſtanda ſit uel
plurics dic ꝙ ãnis ſingulis debet̃ ac ſi le
gaſſet centũ ãnua ut eſt tex. in. l. legatã. ff.
de ãnuis lega. et nõ. p bar. in dicto. §. qui
ita. Inſup q̃rit̃ qd ſi teſtõꝛ legauẽit 3͡am l̃
q̃rtã p̃tẽ fructuũ naſciturorum ex tali fũdo
an hoc legatum ſemel tantũ d̃beat̃ dic ꝙ
ſingulis ãnis debet̃ donec uixerit legata
rius niſi de cõtraria appareat teſtatõiſ uo
luntate ut eſt tex. in. l. defuncta. §. ſi. ff. de u
ſufruc. et ibi nõ. Quid autẽ ſi teſtõꝛ iuſ
ſerit filios uel heredes ſimul habitare uſ
q; ad decem uel plures ãnos qd iportent
iſta v̉ba dic ut plene tangit̃ p bar. in. l. qn
tus. ff. de ãnuis lega. ¶ Inde q̃rit̃ qd ſi te
ſtatoꝛ nulla q̃titate exp̃ſſa dixerit ſic lego
ãnua gayo an ualet legatũ dic ꝙ nõ regu
lariter ut. l. legato g̃ñal̃r cuz ibi nõ. ff. de
le. i. fallit ſi leget̃ in cã; alimẽtorum ut ẽ tex
in. l. ſi cui. ⁊ ibi nõ. ff. de ãnuis le. et. l. cum
alimẽta. ff. de ali. et ci. lega. facit quod nõ. i
l. id qd̃ paup̃ib⁹. C. de epi. et cle. Rurſu;
q̃rit̃ de q̃tidiana qõne aliq̇ſ filie ſue uidu
e legauit. x. ãnua donec uidua erit uel i ui
duitate ꝑmanſerit q̃rit̃ filia nubẽte i p̃n°

anni an itẽgra. x. habẽ dẽat dic ꝙ ſic ac ſi
ãnus eẽt ꝯplet⁹ ut i. l. ſi filie. et. l. a uobis
. ff. de ãnuis le. Nunc trãſeo ad 2͡m p̃ncipa
lẽ articulũ q eſt cum legat̃ uſufruct⁹ aut
uſus uel h̃itatio. Circa quẽ p̃mo q̃ro qd
ſi teſtõꝛ uni ſimpliciter legauẽit fundum
deĩde legauit alij uſufructu; eiuſdẽ fundi
qd p̓cipiet legatarius uſufructus dic ꝙ
habebit p̃tẽ dimidiã uſufructus et ſic in
uſufructu cõcurrũt ut̃q; idẽ in habitatio
ne ut eſt tex. in. l. ſi alij. et. l. ſẽpronus. §. ſi.
et. l. ſempronio. in p̃n. et ibi nõ. ff. de uſu
fruc. lega. per q̃ patet ꝙ legando 2° uidet̃
p̃tẽ adimere a p̃mo niſi de cõtraria uolũ
tate teſtõris appareat ut ibi nõ. et per hoc
dicũt qdam ꝙ qñ teſtõꝛ ut q̃tidie fieri ui
dem⁹ facit plura legata diuerſis p̓ſonis ⁊
poſtea legat uxori ſue g̃ñaliter uſufructũ
oĩum bonorum ſuorum tam legatorum q̃ nõ le
gatorum ꝙ omnes cõcurrũt i uſufructu cũ
uxore. 2°. q̃rit̃ que ueniant in legato uſu
fruct⁹ dic ꝙ omnes fructuſ rei ut plene ẽ
dit̃ i. l. uſufructu legato. cum. l. ſe. ff. d̃ uſu
fruc. Ipſe tamẽ uſufructuarius nõ pote
rit uti niſi p̃ſtita ſatiſdatiõe de utendo et
fruendo arbitrio boni uiri ut. l. ſi uſufru
ctus. ff. de uſufruc. et. l. i. C. de uſufruc. ⁊. l.
i. cũ ſe. ff. uſurfuc. queãd. caue. quã ſatiſda
tionẽ nõ poſſet remittẽ teſtõꝛ ut nõ. in. d.
. l. i. de uſufruc. et. l. ij. ⁊. l. ſcire debem⁹. C.
ut in poſ. lega. ab ipſa tamen ſatiſdatione
ipſo iure excuſat̃ pater uſufructuari⁹ bo
norum filij ut habet̃ et nõ. in. l. cũ oportet.
. §. nõ aũt. C. de bo. q; libe. tenet̃ et idẽ uſu
fructuari⁹ ſatiſdare de re ipſa reſtituenda
finito uſufructu ut. d. l. i. ff. uſufru. queãd
caue. ¶ Quid igit̃ ſi uſufructuari⁹ non p̃
ſtet hanc ſatiſdationẽ. R̃ndeo ꝓprietariuſ
rem ipſã poterit uẽdicare ut. l. ſi uſufru
ct⁹. ff. uſufructu. queãd. caue. Sed an fru
ct⁹ p̓ceptos ante ſatiſdationẽ poſſit dñũs
uendicare apud aliq̃s eſt dubiũ ut refert
cy. in. l. uſufruc. C. de uſufructu. bar. ãt i. l.
uxori uſufructus. ff. de uſufruc. le. ſic p̓o
omniũ cõcordia diſtingu͡r. qñq; ante ſatiſ
dationem dñũs p̓cipit fruct⁹ et tũc nõ de
bent reſtitui fructuario ut. d. l. uxori. qñq;
econtra ipſe fructuari⁹ recepit fruct⁹ ⁊ tẽ
aut eos recipit domino ignorante l̃ cõtra
dicẽte et tũc non tenet̃ eos reſtituere do
mino et ſic debet intelligi gl. ff. de uſufru
et p̃dicta. l. hac editali. §. is illud. qñq; reci
pit eos domino ſciente et patiente et tunc
nõ debẽt reſtitui p eũ ipſi domino ſ; eos
lucrat̃ et facit ſuos et ſic intelligit̃. l. hac

editali.§.fin ſt.C.de ſecundis nup. ¶ Quid
auté differant inter ſe uſus uſufructus et ha
bitatio plene tradit instí.de uſu.et habi-
ta.§.i.et adde p̄dictis q̄ nō.circa formam li
belli quo agit ad repetitioné dotis ī glo
ſuper ṽbo uſufructū. ¶ Solet etiam q̄ri q̄
liter huiuſmōi uſufructus finiat et ride
t q̄ tribus modis viz morte.capitiſ dimi
nutione.ꝛ longa p̄ſcriptiōe viz.x.ānoꝝ it
p̄ñtes ꝛ.xx it abſentes ut.l.qui uſufructū
.ff.ſi uſufruc.peta.et.l. corruptioné.C.de
uſufruc.facit inſti.de uſufruc.§.finit.et.ff.
qui.mo.uſufruc.amit.l.i.cū ſe. ¶ Sed circa
hoc q̄rit de queſtione ſepe occurréte ecce
q̄ p̄ri q̄ſitus eſt uſufruct⁹ ex pſona filij p
.l.cum nō ſolū.C.de bo.q̄ libe.q̄rit p c⁹
morté uſufruct⁹ extīguat.dic breuiter q̄
mors utriuſq; reqrit nec mors uni⁹ altēi
nocet ut habet in.l.fi.C.de uſufruc.et.l.
fi.ṽ.ſi uero.C.ad tercul.et nō.p glo.i.l.ij
in fi.C.de bo.ma.et.l.q̄ ſatiſ.in fi.C.d bo
q; libe. ¶ Venio ad 3^m articulū q̄ eſt q̄n le
gat ſuit⁹ ruſtica uel urbana circa qué ar-
ticulū ultra ea q̄ ſcripſi ſupra in libello q̄
agit confeſſoria uel negatoria pro ſeruitu
te q̄ro de q̄ōne ſepi⁹ occurrente ecce teſta
tor legauit alicui ſimpliciter fundū ł uſu-
fructum fundi q̄rit an eidé fūdo preſtari
debeat per heredé uia ł iter ad ipſū fūdū
q̄ ł q̄ teſtator utebat.in q̄ q̄ōne glo.du-
bitauit in.l.iij.§.ſi loci.ff.de admi.leg. Tu
tamen ſ^m nō.p bar.in.l.i.ff.de ſer.le.pleni
us ſic diſtingue cū q̄rit an rei legate ſerui
t⁹ debeat.aut q̄rit de ſeruitute iā īpoſita
ante legatū aut de īponéda poſt legatum
p̄mo caſu debet ut in.l.i.et.l.ſi is qui.ff.d
ſer.lega.cū ſi.ibi nō. 2° caſu ſubdiſtingue
aut erat ſuit⁹ hn̄s cauſā cōtinuā et pma-
nenté ꝛ tūc hec ſuit⁹ ſeqt legatariū et ei
debet per hedem ex p̄ſūpta uolūtate te-
ſtatoriſ ut dicta.l.i.ff.de ſui.lega.exemplū
pat; in ſuitute oneris ferédi.et ſic debet
intelligi.l.q̄ cōclaue.ff.de dam.infec. Aut
ſuit⁹ habebat cām diſcōtinuā et nō pma-
nentem ut iter et uia et tunc aut teſtator
legauit uſufructū tantū et agere poterit
ipſe legatarius cōtra heredē; ut patiatur
hanc ſeruituté īponi ſi ea non īpoſita uſu
fruct⁹ reddit inutilis.ut.l.dānas.§.i.ff.d
uſufruc.le.et.l.binas.§.fi.ff.de ſerui.ur.pre
di.et.l.i.§.i.ꝛ.ij.ff.ſi uſufruc.peta.et.l.ſuū
filij.§.fi.ff.de le.i. aut legauit ꝓprietatem
et tūc licet glo.in.l.iij.§.ſi loci.dubitauerit
tamen dic q̄ debet ſeruitus legatario p
ipſum heredem ut nō.in.l.binas.ff.de ſui
ur.pre.ſumpto ar° a fortiori facit.l.i.in fi.
.ff.ſi uſufruc.pe. ¶ Quid auté ecōtra an a
legatario ſeruit⁹ debeat heredi de qua d
p fundum legatum et dic q̄ ſic ut in.l.re-
ſtituere.in p̄n.ff.ſi ſer.uen.ꝛ in.l.ſi fundū
ſub conditione.§.qui fundum.ff.de le.i.ꝛ
in.l.olimpico.ff.de ſer.ur.pre.in uēditiōe
auté rei uenditor non tenet niſi ſpecialit
et expreſſum actū eēt hanc ſuituté diſcon
tinuam emptori p̄ſtare ut in.l.in uenden-
do.ff.de contrahen.emp.fallit in uia ad ſe
pulchrum ut i.l.qui ſepulchrū.ff.de reli.
et ſump.fu. ¶ Tranſeo ad quartum arti
culum qui eſt q̄n legatur dos uxori uel fi
lie ubi q̄ri conſueuit ſi teneat legatum fa-
ctum uxori et diſtinguitur ſic.aut tale le-
gatum dotis factum uxori continet certā
q̄titaté expreſſā uerbi gr̄a lego uxori mee
centum que habui in dotem et tunc ten;
legatū ī q̄titate exp̄ſſa ſiue uxor nl dede-
rit ſiue mi⁹ dedēit ī doté ut é tex.i.l.ſi ñ
d̄ſignata.C.d fal.ca.adiec.lega. ſi ṽo n'la
q̄titas eſt expreſſa tunc non tenet legatū
niſi conſtet p inſtrumétum dotis uel alit
de q̄titate in dotem tradita ut dicta.l.ſi
non deſignata.et.l.i.§.3 ſi dotem.et.l.cu;
ſcriptum.ff.de dote.p̄le. ¶ Et ſi forte di-
catur quid cōmodi affert uxori legatū do
tis certe q̄titatis q̄n aliunde puta p iſtru
mentū conſtat de eius dote.R̄ndetur q̄ ſi
legatum eſt purū tunc ſubducitur tépus
legale ꝛ ſtatim fit ipſius dotis ſolutio ut
.l.i.§.uerum eſt cōmodū.ff.de dote p̄le.et
eſt cōmoditas in alio quia non fit retétio
dotis ꝓpter res donatas uel alias īpenſas
q̄ tamé ipſo iure non diminuunt doté ut
.l.dote p̄legata.et dicto.§.uerum.ff.de do
te p̄lega. ¶ Sed quid dices de frequenti
queſtione.ecce q̄ teſtator legauit mulieri
nondum nupte cétum pro dote ſeu ex cā
dotiſ q̄ritur an tale legatum ſit purum ł
conditionale uel ſub mō ſuper quo uarie
ſunt opi.ut refert bar.in.l.titio centū.§.ti
tio genero.ff.de condi.et demon.et nō.p
cy.in.l.ſanximus.C.de nup.concluſiue au
té ſ^m eū pōt ſic diſtingui.aut tale legatū
eſt factum reſpectu matrimonij cōtrahé-
di cum certa pſona uerbi gr̄a ſi teſtōr di-
xit lego.c.ſempronie p eius dote uxori fu
ture gay.ꝛ tūc tale legatum eſt conditio-
nale viz ſi matrimoniū ſequatur ut.l.pro
mittédo.et.l.ſtipulationé.ff.de iure do.p
quo facit aut.niſi rogati.C.ad trebel.et ī
corpe unde ſumit d ſanc.epi.§.ſed hoc p̄-
ſenti.et ibi per Ja.de bel.aut tale legatū

eſt factum ſimpliciter nullo habito reſpe
ctu ad certam perſonã et tũc ſubdiſtigue
aut extraneus legauit mulieri hanc dotez
et eſt conditionale eo mõ quo ſupra ar.in
.l.a titio.in pn.ff.de uerbo.obli.et.l.ſi ego
in pn.ff.de iuri.dot.et dicto.§.ſed hoc p̃
ſenti.ad idẽ facit.l.publius.in pn.ff.de cõ
di.et demon.niſi p aliquaſ coniecturas ap
pareat q teſtator uoluerit legatũ eſſe pu
rum uel patrie conſuetudo ſe haberet q
dos appellaret patrimoniũ mulieris non
nupte q in hoc ſtandum eẽt cõi uſui lo
quendi ut.l.cũ delamonis.§.a ſententia.ff
d fun.inſtruc. Si uero pater legat filie do
tem tũnc aut ultra hoc legauit ſibi ſuã le
gitimã et tunc eſt conditionale ſuper quo
uide qd dicit infra in proxima queſtione
aut nullam legitimã ſibi legauit et tunc
legatum dotis eſt purum et poterit ſtatiz
peti ex p̃ſumpta uoluntate teſtantis cui i
cũbebat necitas filiam dotare et ei relinq̃
re legitmam ut in.l.qui liberos.ff.de ritu
nup.et quia tale legatũ uidet factũ ad fi
lie puiſionem id non recipit aliam dilati
onẽ nec grauamen ut.l.q̃niam in prioribꝰ
C.de inoffi.teſta.et aduerte q hoc cãu ñ
ſufficit hanc dotẽ titulo legati relinq̃re q̃
ad ualorẽ teſtamẽti dicendo reliquo filie
mee centũ uel talem fundum pro eius do
te quia uerbũ relinq̃ adiectum certe rei l
q̃titati non trahitur ad inſtitutionem ut
nõ.bar.in.l.cogi.§.⁊ generaliter.ff.ad tre
bel.et habetur in aut.ut cum de app.cog.
§.illud q̃q.licet glo.teneat cõtrarium in
aut.de here.et fal.§.et hec oĩa.et ibi p Ja
de bel.et ſic ſm bar.teſtamentũ eẽt nulluz
rõne preteritionis ipſius filie utendo uer
bo relinq̃ ſz dẽt uti uerbo iſtituo et dicẽ
inſtituo filiã meã in centũ pro eius dote
uel pro maritando ipſam. Quid ſi teſta
tor dixit reliq̃ filie mee centum ad dicta
men ſapientis qd poterit facere ipſe ſapi
ens dic q poterit addere iure inſtitutõis
ad hoc ut potiꝰ ualeat teſtamentũ q̃ pe
at ſm Ja.de are. Sed rizar.malum.diſpu
tat et tenet contrarium cuꝰ opi.ſequitur
bar.in.l.illa inſtitutio.ff.de hered.inſti.et
no.idẽ bar.in.l.his uerbis.ff.de here.iſti.
Item circa p̃miſſa q̃ritur ſtatuto ciuita
tum lombardie cauetur q mulier dota
ta non faciat partem in hereditate pater
na uel materna cum fratribus ſuis ⁊c. ¶
Contigit caſus q pater impuberi filie le
gauit mille pro eius dote queritur de tri
bus primo an hoc legatum ſuccedit in lo
cũ legitime.2° an ex huiuſmõi legato uid
atur ipſa filia dotata. 3° an tale legatum
poſſit ſtatim peti uł differri dẽat petitor
in tẽpus nuptiaꝝ.et breuiter quo ad pri
mum queſitũ uarie ſunt opi.ut refert cy.
in.l.ſancimꝰ.C.de nup.et tenuit rizar.ma
lum.q ſic.nec poſſit agi p filiaz ad ſupple
mẽtum legitime ſi quid deſijt et ſit ratio
quia p ſtatutũ poteſt diminui legitima
q̃uis non in totũ auferri ſm eum lz dy.
teneat contrarium in.c.indultum.ex de re
iuris.li.vi.Cy.uero ubi ſupra tenuit q ta
le legatum non ſuccedat in locũ legitime
quod etiam ſeqtur bar in dicto.§.titio.ſic
q̃ habebit hec filia utrũq̃ ſcilicet legitiaz
et legatum niſi de uoluntate teſtatoris a
liud appareat uerbi gr̃a ſi iuſſerit eam ſta
re et eẽ tacitã et contentam dicta q̃titate
ſibi legata ar.in.l.qui uolebat cum ibi nõ
.ff.de here.inſti.et ita cõſueuerũt notarij
ponere in teſtamentis.aliud autem eſſet
ſi fuiſſet filia heres inſtituta in dicta quã
titate pro eius dote quia tũc ſubſtitutio
hec ſuccederet in locũ legitime et ſi quid
deeſſet agere poſſet ad ſupplementum ut
in.l.omni modo.et.l.ſancimus. C.de inof
fi.teſta.et in aut.ibi ſignata.⁊ quod nõ.in
dicta.l.his uerbis.per quod patet q ſapi
enter faciunt notarij ſi in huiuſmõi diſpo
ſitionibus utantur uerbis inſtitutionis ñ
legati ut ſupra dictum eſt. ¶ Quo autez
ad 2m queſitum dic ſm bar.ubi ſupra q fi
lia dicitur dotata ar.in.l.non eſt matrimo
nium.ff.de ri.nup.⁊ in.l.qui pupillam.in
pn.ff.de adulte.facit quod nõ.per glo.i.l.
cum plures.§.pe.ff.de admi.tu.et illa uer
ba dotata ſunt exponẽda ideſt in quem
pater actum dotandi exercuit q̃tum in ſe
fuit ar.l.mulieri.ff.de conſti.inſti. Alij ue
ro contra.quia dos ſine matrimonio eſſe
non poteſt ut.l.fi.C.de dona.ante nup.p̃
ma opi.bar.eſt uerior et probatur per tex
in.l.non ſine ratione.C.de bo.q lib. Ad
3m autem queſitum reſpondet ſecunduz
eum q aut tale legatum eſt factũ puberi
aut impuberi primo cãu differtur petitio
in diem nuptiarum matrimonio cõtracto
per uerba de preſenti quod ſufficit etiam
ſi non fuerit adhuc adducta ad domũ ma
riti.ar.in.l.ſancimus.C.de nup.coniũcta.
.l.ſi cui.ff.de condi.et demon.2° uero caſu
expectat tẽpꝰ nubiliſ etatis et etiã q mri
monium per uerba de preſenti contraha
tur quibus duobus concurrentibus pe
titio admittit ar.in.l.hec condi°.ff.d condi

et demon.et.l.ſi pupille.ff.qñ di.le.ce. ¶
Quid ât ſi alia foꝛ teſtatoꝛ uſus ſit ut q̄a
dixit lego centum pꝛo ipſa maritanda di
cit idem bar.aut eſt pubes et poterit le-
gatum ſtatim petere p̄ſtita tam̄ cautione
de nubendo.aut eſt impubes et tunc dif-
fertur petitio in tēpus pubertatiſ quo tē
poꝛe pſona erit ad maritandū habilis ⁊ h̄
ſufficiat etiam ſi matrimoniū de p̄nti tūc
non contrahatꝛ ut petitio admittatꝛ ar.in
.l.nec ſemel.§.ſi in habitatione.ff.quando
di.le.ce. Inde q̄ritur pater legauit filie.
.c.ex cauſa dotis. deinde ipſam marita-
uit et dotem pꝛo ea ſoluit poſtea moritꝛ
pater non mutato teſtamento.agit filia
contra heredes petendo legatum pꝛedc̄z
q̄ritur an ſit audienduſ dicit bar.i.l.huiꝰ
modi.§.cum pater.ff.de le.i.diſtinguēduꝫ
eſſe.aliquando enim pater pꝛimo loco do
tem ſimpliciter pꝛomiſit non tamen t̄di-
dit et poſtea legauit.aliquando econtꝛ pꝛi
mo legauit poſtea tradidit uel pꝛomiſit.
pꝛimo caſu ſubdiſtigue.aut expꝛeſſe lega-
uit pꝛo dote et tunc ſemel tantū dos ipa
debetur et ideo petenſ legatum non audi
tur ut dicto.§.cum pater.et.l.titia.§.qui i
uita.ff.de le.ij.aut legauit ſimpliciter nul
la facta mentione dotis et tunc aut legauͭ
aliud diuerſum q̄ꝫ pꝛomiſerit et tunc de-
betur utrūqꝫ uiꝫ dos et legatum ut.l.ſi
pater pꝛo filia.ff.de colla.doti. Aut lega-
uit idem uel tantūdem in eodem genere
et tunc in dubio pꝛeſumitꝛ legare animo
compenſandi et pꝛeſtabitur alterū tantuꝫ
ut.l.ſi cum dotem.§.ſi pater.ff.ſo.ma.⁊ nō
per glo.in dicto.§.cum pater. 2.° pꝛinci-
pali caſu uiꝫ cum pꝛimo dotem tradidit
et poſtea legauit diſtingue.aut legauit il
lud idem coꝛpuſ quod fuerat traditum ⁊
tunc eius extimatio debetur ac ſi legaſſet
ſcienter rem alienam.l.cū pater.§.pater fi
lie.ff.de le.ij.aut legauit dotem ſimplicitꝛ
et tunc ſemel tantum debetꝛ nec pꝛeſtatio
duplicatur et quia dos ipſa eſt legata nō
confertur ut dicto.§.qui ita.et.l.filie.et.l.
a patre.C.de colla.ubi autem legat aliud
omnino diuerſum a dote tunc utrūqꝫ de-
betur ut ſ̄ dictum eſt. 3.° uero caſu pꝛin-
cipali uiꝫ quando pꝛimo legauit ⁊ poſtea
tradidit diſtigue.aut pꝰ ipſū legatum do
tis realiter dotauit et tunc uidetur de p̄-
mo legato dotata.ideoqꝫ ulterius legatū
non debetur.l.lutius la pꝛima.et ibi nō.ff
de le.ij.et.l.filia.C.de lega.ubi autē lega-
tum eſſet ſimpliciter pꝛimo factū ſine ad-
iectione cauſe dotis tunc ꝑ traditionē do-
tis inde ſecutam non uidetur a legato re-
ceſſum idqꝫ utrūqꝫ debebitur ut.l.quinq̄-
ginta.cum ibi nō.ff.de pꝛoba. ¶ Ex p̄miſ
ſis autem patet ſolutio ad illam queſtio-
nem qua queri ſolet. Si pater legauerit
.cc.filie pꝛo dote poſtq̄ꝫ ipſam nupſerit et
centū pꝛo eius dote tradiderit an moꝛtuo
patre poſſit reliqua centum ex cauſa lega
ti petere ⁊ ſecundū bar.in dicta.l.lutius.
diſtinguendum eſt.aut legauit pꝛo mari-
tando ipſam filiam et tunc excluditꝛ a pe
titione legati quia ceſſat cauſa legati ar.i
.l.libertis.in p̄n.ff.de ali.et ci.le.aut lega-
uit ſimpliciter pꝛo dote aut ex cauſa dotis
et tunc admittitur ad petitionem lega-
ti quia dos poteſt augeri conſtante ma-
trimonio ut.l.pe. C.de dona.ante nup.
de qua materia plene tangitur ꝑ eundem
in.l.liberoꝝ.ff.de uerbo.ſigni. Preterea
q̄ritur ecce ꝙ pater legauit filie centum
pꝛo dote uel pꝛo ea maritanda et deceſſit
filio maſculo herede uniuerſali inſtituto
qui inde ſoꝛoꝛem maritauit et dotem dedꝛ
ſimpliciter non habita mentione legati q̄
ritur an ſoꝛoꝛ poterit petere legatum reſ
pondetur ꝙ non quia frater uidetur eam
dotaſſe de pecunia legata potius q̄ꝫ ꝓpꝛia
ar.l.nēſenius.et quod ibi nō.per doc.ff.de
nego.geſ.⁊ ita determinat Ja.butr.ut re-
fert cy.in.l.fi.C.de dotis pꝛomiſ.ubi auteꝫ
pater dat dotem pꝛo filia ſua que habet
bona materna uidetꝛ in dubio eam dotaſſe
de bonis ipſius patris et non de materniſ
ut.d.l.fi.C.de doti ꝓmiſ. Sed quid ſi
teſtatoꝛ ſic dixit lego centum pꝛo dote fi-
lie mee et quotiens illa perdiderit ſibi de
nouo dentur per heredes meos q̄ritꝛ de
effectu huius legati.R̄ndetur ꝙ ſemel tā
tum dos perdita reiterabitur et p̄ſtabitꝛ
et non ultra ſi milies perderetur ut ē tec
in.l.fideicōmiſſa.§.ſi quis decem de le.iij.
Sed aduerte circa pꝛedicta ꝙ de iure cō-
muni ceſſāte dicto ſtatuto ꝙ filia nō ſuc-
cedat extantibus maſculis tenetur pater
dotem filie relinquere titulo inſtitutioniſ
et non legati ut pꝛedixi ⁊ ſi in uita ſua eā
nupſerit et dotem pꝛo ea dederit poterit
eam in dote inſtituere et in aliquo pluri
q̄ꝫtūcūqꝫ modico et ſic tenebit eius inſti-
tutio ut plene diſputat glo.et doc.in.l.de
niqꝫ.§.ſed utrum.in fi.ff.de mino.et bar.
no.in.l.his uerbis.ff.de here.inſti. Sed
pone ꝙ ſtatuto caueatꝛ ꝙ muliē moꝛtua
in matrimonio uir lucretur dotem ut eſt

cõmuniter in lombardia contigit ꝙ muli
er habens filium ex priori marito accepit
2ᵐ uirum et inde mulier ipſa ꝑdeceſſerit ĩ
matrimonio ſuꝑſtitibus 2ᵒ uiro et filijs ꝑ
oris matrimonij inter quos controuerſia
oritur ſuper dote q̃rit̃ an ipſe 2ᵘˢ uir lu-
cretur dotem excluſis dictis filijs an redi-
re debeat ad ipſos filios excluſo ipſo 2ᵒ ui
ro dixerunt qdam filios ꝑferendos ſaltē
in ea parte quã lex ipſis defert de qua tra
ditur et habetur in.l.hac editali.C.de ſe-
cundis nup. Alij dicunt filios in totũ ex
cludendos etiam a legitima et uirum ꝑſe
rendum auctõitate dicti ſtatuti ꝑ qđ de-
rogatur dicte.l.hac edictali quia iſta eſt q̃
dam alienatio inter uiuos per quã põt fi
lius priuari legitima ut nõ.dy.in.c.indul
tum.ex de re.iuris.li.vi.et cy.ĩ dicta.l.ſã-
ximus.C.de nup.et ĩ.l.i.C.de inoffi.do.et
hanc ꝑtem tenet bal.in.l.ſi ea lege.C.de
condi.ob cau.et eam obſeruat lombardia
de qua queſtione dixi ſupra in forma qua
agitur ad dotis repetitionem. Quid aũt
ſi ſtatuto caueatur non abſolute ut priori
me dictũ eſt ſed hoc modo ꝙ mortua ux-
ore ſine liberi.ex ꝑmo matrimonio uir lu-
cretur dotem an hoc caſu premoriẽte ipſa
uxore in 2ᵒ matrimonio ſuꝑſtitibus liberis
ex 2ᵒ uiro poterũt filij prioris matrimonij
petere ꝑtem dotis materne a filijs ſecũdi
matrimonij et utiq; dicendũ eſt ꝙ ſic ⁊
ratio eſt quia ꝑ tale ſtatutum ſolum in u
num caſum marit⁹ ſibi ipſi lucrat̃ dotem
viʒ quando uxor moritur ſine liber̃ ex eo
procreatiſ. Cum autem moritur cum libe
ris tunc caſus iſte relinquitur diſpoſitio
ni iuris cõmunis ut.l.ſi extraneus.ff.đ cõ-
di.ob cau.et.l.ſi cum dotem.ĩ ꝑn.ff.ſo.ma.
ideoq; pariter filij utriuſq; matrimonij ĩ
ipſa dote ſuccedent ut in aut.in ſucceſſiõe
C.de ſuiſ et legit.et.d.l.hac editali niſi pa
ctum de dote lucranda interceſſiſſet quia
tunc marit⁹ in dote ſuccederet ſecundum
formam dicte.l.hac editali.et non in plus
ut ibi nõ.de quo et alijs plurib⁹ uide qđ
habetur et nõ.ꝑ Ja.de bel.in aut.đ nup.
§.optime. ¶ Querit̃ ſi ſtatuto caueatur
ꝙ femine non ſuccedant cum maſculis in
hereditate paterna uel materna ſi fuerint
dotate uel fratres eaꝝ uelint eas dotare ⁊
contigerit patrem đcedere filio maſculo ⁊
filia ſuperſtitibus et fili⁹ deceſſerit ſuꝑſti
te quadam ei⁹ filia et ꝑdicta alia ei⁹ ſoro
re an in ſucceſſione paterna ꝑferat̃ dicta a-
mita ſoror dicti filij ꝑdicte eius nepti et
dic diſtinguendũ ſᵐ cy.ut ꝑ eũ nõ.in.l.i.
C.ad iull̃.de.adulte. Naʒ aut ipſe filius
deceſſit in uita patriſ ⁊ tũc ꝑter ſuccedũt
ut in aut.defuncto.C.ad tercul.aut poſt
eius mortẽ et tunc neptis.excludit amitã
et eſt ratio quia iſtud ius excludendi ami
tam fuit q̃ſitum ipſi patri ſuo in ei⁹ uita
uirtute dicti ſtatuti qđ trãſmiſit in ei⁹ fi-
liam unde ei non eſt auferendũ ar.in.l.ui
deamus.ff.de nego.geſ. Sed pone ꝙ teſta
tor legauit filie ſue ꝓ dote certa bona iu-
bens eam eẽ tacitam et cõtentã ut multo
tiens contingit q̃rit̃ an ipſi filie poſt agni
tum legatum ſit ſaluũ ius petendi doteʒ
maternã bar.in.l.ſi liberi.in fi.de op.libe.
uidet̃ dicere ꝙ ſic quia dos materna ẽ ex
bona patris ut es alienum. Tu diſtigue
ut ibi nõ.et uide qđ ſcripſi ſuꝑ for̃ libel-
li q̃ agit̃ ꝓ hereditate ex teſtamẽto đlata
in glo.iij. Et per hoc patʒ ꝙ pater nõ ui-
det̃ filiã dotare de dote materna qđ ẽ ue
rũ in dubio. Sit ergo caut⁹ ſpecialiter ꝙ
ipſam dotet de dote materna ꝑ tex.in.l.fi.
.C.de dotis ꝓmiſ. Sec⁹ aũt in extraneo uel
fratre dotante ut ibi nõ.ꝑ cy.ꝙ ĩ dubio ꝑ-
ſumit̃ dotare de dote materna. ¶ Redeo
ad quitũ articulũ qñ legat̃ uinũ uel triti
cum. Ibi notandũ ꝙ ſi alicui legat̃ ui-
nũ uel frumẽtũ ſimpliciter nõ adiecto de
q̃ ſit ꝑſtandũ uidet̃ in dubio ꝑſtandũ de
eo quod ẽ in patrimonio teſtõris al̃ ſi nil r̃
ꝑitur ꝑſtari debet aliunde ꝑ eius heredẽ
ut in.l.ſi cui uinũ.in ꝑn.et ibi per bar.ff.đ
uina tri.⁊ oleo lega. Nec tamẽ uaſa ſeu ue
geres in qbus ẽ uinũ recõditũ cedunt le-
gatario ut.d.l.ſi cui.§.i.et ſi uinum ul̃ fru
mentũ leget̃ ꝓ alimentis liʒ q̃titas non
ſit expreſſa tamẽ ualet et cedit eo caſu in
legato omne uinũ teſtõris ut.l.qdã here-
dem.ff.eo ti. ¶ Quid dices ſi teſtator le-
get.x.uaſa uini titio ex eo qđ naſcet̃ ĩ tali
uinea et nihil aut paꝝ natũ eſt.an hẽs li
berabit̃ uel ſupplebit de eo quod naſcet̃
in ſequẽti anno dic ut ſupra dixi eẽ lega-
tũ ãnuũ ⁊ qđ plene tãgit̃ ꝑ bar.in.l.iter
ſtipulantẽ.§.ſacrã.ff.de uerbo.obli.facit.l.
cũ certũ.⁊.l.ex eo.ff.de uino.tri.et ole.le.
Trãſeam⁹ ad ſextũ articulũ q eſt qñ lega
t⁹ ẽ fundus cũ inſtrumẽto ſuo ubi q̃ri ſo
lʒ q̃ ꝯtineãt̃ appellatõe fũdi iſtructi ad qđ
breuiter rñdeo ꝙ ligoneſ aratra boueſ ſal
ces torcularia mẽſorie et alia ſil̃ia ad agri
culturã ꝑtinẽtia ⁊ ad fruct⁹ colligẽdoſ ut
plene tradit̃ in.l.iſtrumẽta fũdi.cũ.l.ſe.ff
de fun.inſtruc.⁊ inſtru.lega.nec ĩ fert q̃tũ

ad uim cõiũgẽdi an legetᷣ fũdus cũ iſtru
mẽto an fũd⁹ et iſtrm̃ lʼ fũd⁹ iſtruct⁹ lꝫ q̃
ad modũ extiguẽdi legatũ.ꝺr̃ant h̃ itᷣ ſe
ut hẽtᷣ i.l.i.et.l.ſi cui.ff.ꝺe fun.iſtruc.Ño
tãdũ tñ ẽ ꝙ ꝺictio cũ cõiũgit acceſſoꝛie ſꝫ
ꝺictio et cõiũgit ꝑncipalʼr ut.d.l.i.et.l.ſi
cui facit.l.i.et.l.ij.ff.ꝺe pecu.lega.et.l.ſi qſ
titio.in fi.ff.ꝺe uſufruc.lega.et.l.triplici.ff
ꝟbo.ſigni.qꝺ̄ facit ad multa. pleni⁹ tñ et
clari⁹ potes ſuꝑ h̃ ꝺiſtiguẽ ſᵐ bar.ut per
eũ nõ.i.d.l.ſi cui.aliqñ he ꝺictiões.ſ.ꝛ cũ
ponũtᷣ iter res q̃ꝝ una ſui nã alteri nõ ac
cedit ut iter ꝑſonas ut.l.iuſtiſſie.ff.ꝺ̄ edil
edic.lʼ iter res ꝓſus ꝺiſtictas et ſeꝑatas
et tũc ꝑiformitᷣ ꝺiiũgũt viꝫ oẽs ꝑncipalitᷣ
ut iſti.ꝺe lega.ꝯ ſi qs ancillas.et.l.ſi ancil
la cũ liberĩ.ff.ꝺe le.i.aliqñ he ꝺictiones po
nũtᷣ inter res q̃ꝝ una ſui nã alteri accedit
ſeu una ſolꝫ altẽi accedẽ ut inſtrm̃ fũdi et
peculiũ ſui et tũc ẽ ꝺr̃a ꝙ et cõiũgit ꝑnci
paliter ſꝫ cũ cõiũgit acceſſoꝛie ut.d.l.i.et.ij
et.l.ſi cui.et uide ꝺe h̃ ꝑ cy.i.l.ij.C.ꝺe ꝟb
ſigni.Ðn ãt hec ꝺictio et iducat repetitio
nẽ q̃litatis poſite i ꝑcedẽti oꝛõe uide qꝺ̄
nõ.bar.i.l.ſcyo.ꝯ.gayo.ff.ꝺe fun.iſtruc.ꝛ i
.l.i repetẽdis.ff.ꝺe le.iij. Ñũc ãt trãſitũ
facio ad vij.articulũ q eſt qñ legatᷣ ſuo pe
culiũ ubi q̃ritᷣ ſuo legato cũ peculio qd
accedat in legato ſi cõtigerit ſuũ mori ꝺᶜ
in oĩb⁹ extigui legatũ ut.l.i.et.ij.ff.ꝺe pe
cu.le.et h̃ ꝙ ſublato ꝑncipali tollitᷣ acceſ
ſoꝛiũ ꝑ qꝺ̄ ꝺecidit illa qõ cũ teſtõꝛ legauᵗ
equũ cũ ſella nã moꝛtuo eq̃ uiuẽte teſtõ
re extinguitᷣ legatũ ſelle ꝑ regulã ꝑdictã
nã ꝺictio cũ cõiũgit acceſſoꝛie ut ꝺictũ eſt
facit.l.tũc iutile.ff.ꝺe pecu.lega.et regula
.l.cũ ꝑncipalis.ff.ꝺe re.iuris. Capio viij.
articulũ q eſt cũ legatᷣ penus ſeu canapa
i q̃ articulo q̃ritᷣ qd penus appellatiõe cõ
tineatᷣ ubi ſic ꝺiſtigue ꝙ qñqꝫ legatᷣ pen⁹
potulẽta aliqñ legatᷣ penus eſculẽta ꝑmo
cãu cõtinẽtᷣ oĩa q̃ appellatõe uini cõtinẽtᷣ
2ᵒ uero cãu oĩa cõtinẽtᷣ q̃ uſui ꝑrĩſfamili
as ſũt ꝺeputata ut h̃ et alia lati⁹ habẽtᷣ i
.l.q penu.cũ ſequẽ.ff.ꝺe penu lega.et.l.q
penu.la.ij.ff.eo ti. Venio ad viiij articu
lũ q ẽ qñ legatᷣ ſupꝑellectilʼ ubi nõndũ ꝙ
h̃ nomẽ ẽ iuri.ſꝫ i uulgari appellatᷣ maſſari
tia ꝺom⁹ ſicqꝫ idẽ iportat legare maſſariti
am ꝺom⁹ et legare ſupꝑellectilẽ ut nõ.bar
i.l.i.ff.ꝺe ſupꝑellecti.lega.et ꝑ h̃ pꝫ q̃ cõti
neãtᷣ appellatiõe ſupꝑellectilʼ ꝺe q̃ uiꝺ̄ tex
i.l.iij.ff.eo.ti. Cõdeſcẽdo ad ꝺecimũ arti
culũ q ẽ cũ legantᷣ cibaria ſeu alimẽta ubi
q̃rẽdũ ꝑ̄ loco ẽ qd alimẽtoꝝ noĩe ſeu ap
pellatiõe cõꝑ̄hendatᷣ et breuitᷣ uidẽdũ ẽ
cibaria ueſtimẽta et ꝺom⁹ ſeu hitatio cõti
neri ut.l.legatis.ꝛ.l.fi.ꝺ̄ ali.et ci.lega.imo
ẽt aq̃ ſi i ea regiõe uẽdi ſolꝫ ut.l.i.ff.eo.ti.
Secuſ ãt ẽ in legato cibi lʼ diarij.nã appel
latiõe cibi nõ cõtinetᷣ ueſtimẽtũ nec ꝺom⁹
ut.l.ꝺiarijs.ff.eo.ti.et ſic pꝫ ꝙ aliud ẽ lega
re alimenta aliud cibaria. Quid ſi teſtõꝛ
iuſſerit hẽdi ſuo ut talẽ ei⁹ nepotẽ iſtrui
faciat i aliq̃ artificio nõ ꝺ̄tĩnãdo ꝺe q̃ q̃ritᷣ
in q̃ artificio ꝺeãt ipm iſtrui facẽ. R̷ ꝙ iu
dex i h̃ arbitrabitᷣ iſpecta q̃litate et nã et
ꝺiſpõe et ſilʼib⁹ ꝯcũſtãtijs ipi⁹ nepotiſ ex
pẽſ ipſi⁹ hẽdis ut hẽtᷣ ſingulʼr i.l.ſtich⁹
liber eſto.ff.ꝺe le.iij. Quid ꝰ ſi alimenta
ſũt ſimplʼr legata nulla ꝺ̄tiatiõe ꝺe hiſ fa
cta q̃lʼr fiet ꝑ̄ſtatio eoꝝ et limita⁰ ꝺic ꝙ iu
ꝺicis offi⁰ erũt limitãda iſpecta ꝑſona le
gatarij et fructib⁹ et redditib⁹ hẽditarijs
ut i.l.cũ alimẽta.i ꝑn.et.l.cũ un⁹.i fi.ff.ꝺe
ali.et ci.le.facit.l.fi.in ꝑn.C.ꝺe ali.pu.ꝑ̄ſt.
et.l.ius alimẽtoꝝ.ff.ubi pu.edu.ꝺe.et qꝺ̄
nõ.ꝑ bar.i.l.iꝑatoꝛ adrian⁹.i fi.ff.ad trebe
Et nõ.ꝙ ſi fruct⁹ reꝝ hẽditariaꝝ ad ali
mẽta nõ ſufficiũt nõ ꝓptẽa tetᷣ hẽs ꝓꝑe
tatẽ reꝝ ipãꝝ uẽdẽ et ꝑ̄ciũ in alimẽta cõ
uertẽ ut põit bar.in.d.l.cũ alimẽta.et ſi iſ
cui legata ſũt alimẽta infirmitatẽ patiatᷣ
ꝺẽnt ei ꝑ̄ſtari medicine i.l.ꝟbo uict⁹.ff.ꝺe
ꝟbo.ſigni.et i.l.ſi cũ ꝺotẽ.ꝯ.ſin ãt i ſeniſſi
mo.ff.ſolu.ma.qꝺ̄ ſeqtᷣ idẽ bar.i.l.legatis
.ff.ꝺe ali.et ciba.lega. Inde q̃ritᷣ an lega
tũ alimẽtoꝝ trãſeat i hẽdem legatarij.ꝺᶜ
ꝙ nõ regulariter ut.l.i ãnalib⁹.C.ꝺe leg.
et.l.ſi in ſingulos.et ibi nõ.ff.ꝺe ãnuis le.
et.l.cũ hi.ꝯ.modul.i fi.ff.ꝺ̄ trãſac.et.l.mel
la.i ꝑn.ff.ꝺe ãnuis lega. Inſuꝑ q̃ritᷣ lega
tis alimẽtis q̃ tꝑe ſit ꝑ̄ſtãda i ſigulʼ menſi
b⁹ uel ãnis ꝺiſtigue ſic ſᵐ bar.ut ꝑ eũ nõ
in.l.fi.ff.ꝺe libe.agno.et.l.pecunie.ff.ꝺ̄ ali.
et ci.le.qñqꝫ alimẽta ꝺẽntᷣ ſeu reliquuntᷣ
cũ ꝺemr̃atiõe certi tꝑis ut puta lego oĩni
ãno lʼ oĩ mẽſe.x.ꝓ alimẽtis et tũc ꝑ̄ſtantᷣ
tꝑe illo ꝺeſignato ut.l.ãnuã pecuniã.et.l.
i.cũ ſe.ff.ꝺe ãnuis lega.facit.l.nec ſemel.ꝯ.
ſi i hitatiõe.ff.qñ ꝺi.le.ce.et.l.ꝺiarijs.ff.ꝺe
ali.et ci.le.cũ ſi.qñqꝫ legãtᷣ alimẽta ſimpʳ
nulla facta tꝑis ꝺeſignatiõe et tũc ſbdiſti
guitᷣ.aut relinqtᷣ ꝑſonis nõ morituriſ pu
ta pauꝑibus talʼ hoſpitalʼ et tunc ſoluen
ꝺa ſunt ãnuatiꝫ ut.l.ſi qſ ad ꝺ̄clinãdã.C.
ꝺ̄ epi.ꝛ cle.qñqꝫ reliquũtᷣ ꝑſõiſ moritur
ut titio uel ſempronio.et hic cõſidero ꝙ
i alimẽtis cõtinẽtᷣ q̃dã q̃ nõ recipiũt com
modã ꝺiuiſionẽ ꝑ mẽſes et q̃ꝝ mẽſualis

p̄ſtatio min⁹ grauaret heredē ut puta ue
ſtimētū uł ſił'ia et tunc de his fiēda ē ſo
lutio cū necitaſ iminet ut nō.p glo.i.l.fir
mio.§.fi.ff.qui di.le.ce.⁊ facit dicta.l.nec ſe
mel.§.ſi in hitatiōe.q̄dā ſūt q̄ p̄ūt cōmod
diui p mēſes et in q̄ꝝ diſiōe hēs nō q̄uat
ur dare frumētū carnes uinū et ſił'ia ad u
ſū q̄tidianū deputata et in ipſis fiēda ē ſo
lutio ſigul' menſib⁹ ut.d.l.fi.ff.de libe.ag
Fallit i militib⁹ qb⁹ fieri dēt alimētorū
p̄ſtatio p ſingulos aut binos dies ut.l.i.
C.de erro.mili.āno.li.xij.et.l.nulli.eo.ti
Et ſi fortaſſe plures ſint obligati ad p̄ſta
tionē huiuſmōi alimētoꝝ ne p̄ſtatio ꝯfū
dat' fiet iter eos diſio h̄ ordie viȝ ut un⁹
ſoluat uno mēſe ali⁹ alio mēſe ut hēt' i.l
iij.ff.de ali.et ci.le.. Deīde q̄rit' an ſolu
tio alimētoꝝ fienda ſit in ſpēb⁹ uel in pe
cunia diſtigue ſm̄ bar.ut p eū nō.i.l.iij.ff.
de ali.et.ciba.lega.q̄dā ſūt res q̄ ſi p toto
tpe p̄ſtarent' i ſua ſpecie corrūpent' ut car
nes et ſił'ia et in his dēt' extimatio ſeu pe
cunia p eis.ut.l.mella.§.qdā.ff.de ali.⁊ ci
lega.q̄dā ſūt q̄ ſi p̄ſtarent' p toto tpe nō
corrūpent' puta frumētū uinū et ſił'ia.et
tunc nō debet' extimatio ſȝ ſpēs ipſa ſol
ui pōt ut i.l.cū hi.§.ſi cui.ff.de tranſac.
Sȝ i q̄ loco ſūt p̄ſtāda hec alimenta dicit
bar.ꝙ ſi loc⁹ ſit deſignat⁹ dēnt p̄ſtari in
eo loco in q̄ heres ſortit' domicilīū ut i.l.
i.et ibi nō.p eū.ff.de ali.et ci.lega.et nō.p
glo.i.l.cū hi.§.cās.ff.de t̄nſac.p q̄ facit.l.
ſȝ et ſi ſuſcepit.in p̄n.et.l.qđ legat'.ff.đ iu
di. Sȝ hic iſurgit dubiū pone ꝙ hereſ
et legatari⁹ ſūt eiuſdē fori an hēs tenet'
alimēta deferre ad domū legatarij ł lega
tari⁹ ipſe teneat' ire ad domū hēdis i quo
ſm̄ eū ſic pōt diſtingui.aut p ipſis alimen
tis dēt p̄ſtari pecunia uel qd ſił'e in cuius
portatiōe nulla eſt expenſa et tūc teneat'
hēs ire ad domū legatarij et portare pe
cuniā ut.l.itē illa.et ibi nō.p glo.et doc.ff
de cōſti.pe.aut p̄ſtari dȝ aliud q̄ȝ pecunia
in c⁹ portatiōe expēſa exigit' et tūc debet
legatari⁹ ire ad domū hēdis et ipſi⁹ lega
tarij ſūptu alimēta recipe ar.l.puīciales.i
fi.C.de erro.mili.āno.li.xij.et.l.i.§.pe.ff.đ
picu.et cōmo.rei uen. Ex hiſ colligi pōt
deciſio ad illā.q.ſatis frequētē qua q̄rit' ſi
marit⁹ legauērit uxori alimēta an ſit p̄ſtā
da in domo mariti uel ext' in q̄ q̄ōne qdā
uoluerūt ſic diſtiguē.aut hēdes uiri ſunt
filij ipſius uxoris et tūc p̄ſtari dēnt in do
mo ipſoꝝ heredū cū qbuſ pōt honeſte ti
nere niſi teſtator aliud exp̄ſſerit ut.l.qui

cōcubinā §.i.ff.de.le.iij.⁊.ff.de fun.inſtruc
.l.q̄ſitū.§.puto.et.l.ij.C.cōia utriuſq; iud
aut nō erāt ei⁹ filij ſȝ ex̄nei et tunc p̄ſtari
dēnt ex̄ domū. Alij āt dicūt ꝙ ſi teſtōr ſi
pliciter reliquit uxori alimēta non adie
cto loco dom⁹ ꝙ licitū ē mulieri habita
re ubicūq; uoluerit et ubiq; ſūt ei ab hē
de alimēta p̄ſtanda p tex.i.l.libtis.§.luti⁹
.ff.de ali.et ci.lega.et ibi ſeq̄t' bar.hāc opi
et in.l.diuortio.i p̄n.ff.ſo.ma.de quo tāgi
tur p glo.in.l.cū hi.§.ſi in cā.ff.de tranſac
p ſpe.in ti.q fi.ſint le.§.i. Sed quid ſi te
ſtator uoluerit ux.recipe alimēta in domo
ſua an tenebit' in ipſa domo opari cū he
redib⁹ ad coꝝ utilitatem dic eē diſtiguē
dū ſm̄ bar.aut mulier eſt nobilis c⁹ nulle
ſūt ope et tūc n̄ tenet' opari.aut eſt igno
bilis q̄ cōſueuit opari et tūc aut huiuſmo
di alimēta ſibi debent' ex iuriſ necitate ut
q: ipſa eſt.i.annū luct⁹ et tunc debet opa
ri ad utilitatē heredis ut habetur et nō.
in.l.i.§.exactio.C.de rei ux.ac.et.l.ſicut.ff.
de ope.libe.aut debent' ex ſola teſtatoris
diſpōne et tūc non tenet' opari ad cōmod
heredū ar.dicte.l.libtis.§.i.et ita det'miat
bar.in dicta.l.diuortio. Sed qd ſi teſta
tor legauerit titio fundū ad alimēta uł p
ei⁹ alimētis q̄rit' cui⁹ ſit dominiū fundi.
dic ſm̄ bar.ꝙ in hoc for' legati eſt multuȝ
attendenda.q̄nq; eni teſtator dicit lego ti
tio fundū ad alimēta uel p alimētiſ ut ha
beat alimēta et his caſib⁹ dominiū fundi
eſt legatarij ut in.l.libertis p̄all'.et.l.pe.đ
ali.et ci.le.et ibi p eum.q̄nq; teſtator dicit
lego alimēta ex tali fundo et tūnc ſola ali
menta cedūt in legato et ꝓprietas fundi ē
heredis ut.l.i.in fi.et.l.lutius.ff.eo.ti.q̄n
q; teſtator dicit lego alimenta et pro eis
obligo talē fund et tunc ſola alimenta et
fundi obligatio cedunt in ipſo legato pro
prietas uero remanet heredis ut.l.lutius.
.ff.eo.ti.ita determiat ipſe bar.in dicta.l.
libertis.et h⁹ dīe ratio poteſt eſſe quia i
p̄mo caſu uerba diſpoſitia legati referūt'
p̄ncipaliter ad ipſū fundū ut determinat
ipſū uerbum lego et ipſum uerbum fun
dum conſecutiue autem reſpiciunt alimen
ta ideoq; ni miꝝ ſi ꝓprietas et dominium
cedunt legatario in alijs uero caſibus uer
bum lego determinat ac reſpicit p̄ncipali
ter alimenta demonſtratiue aut conſecuti
ue reſpicit ipſum fundum. Sed circa h̄
occurrit aliud dubiū i eo quo dictū ē do
miniū fundi tranſire in ipſū legatariū an
ipſe legatarius hoc dominiū trāſmittat i

heredē ſuum. ¶ Circa h⁹ dubij ſolutiōez
glo.ſunt cōtrarie.nā glo.i.l.cū hi.§.ſi uni
tenet ꝙ non tanq̄ finitū morte legatarij
ſ; reuertit̄ ad heredē ipſo iure ſicut fini-
tur legatū alimētoꝝ ut.d.l.cū hi.§ mo-
d⁹.ꝑ q̄ opi.facit.l.titia.§ fi.ff.de le.ij.incō
trariū uidet̄ eē tex.in.d.l.libertis.i p̄n.et
dicto.§.ſi uni.et.l.pe.ff.de ali.et ci.lega.et
hanc ꝑtē tenet Ja.de are.et bar.ubi.ſ.
¶ Poſ; deniq; dubitāi an cā adiecta legato
limitet ipſū legatū ſuꝑ q̄ bar.in.d.l.liber
tis.tradit hanc doctrinā.aut loq̄mur i cā
de preterito et tunc nulla inducitur li-
mitatio cū ipſius cauſe defect⁹ non uiciet
legatum ut in.l.cum tale.§.falſam.et.l.de
mr̄atio falſa.§ i.ff.de cōdi.et demon.et ibi
plene nō.aut loq̄mur in cauſa d̄ futuro q̄
iprop̄e dicit̄ cā et hic ſubdiſtigue.aut ap
paret de mēte teſtatoris ꝙ uoluerit ꝑ cā;
limitari legatū et tunc limitat̄ ut.l.titia.
.§.fi.ff.de le.ij.et.l.ſpēs.ff.de au.et ar.lega.
aut nō apparet de ei⁹ uolūtate et tūc aut
talis cā ꝑ ſe ſimpliciter conſiderata nō cō
tinet aliquē fauorē legatarij et tunc limi-
tat legatum ut.l.cū pater.§.dulciſſimi.ff.
de le.ij.et.l.epl'a.ff.ad trebel.aut cōtin; fa-
uorē ei⁹ et tūc aut ipſa cā pōt oꝑari aug-
mentū legati et oꝑat̄ ut.l.ſi cui habitatio
.§.i.de uſu.et habi.aut non pōt oꝑari au-
gmentū et tunc oꝑat̄ reſtrictionē ut.d.l.
libertis.et.d.§.ſi uni.et facit.l.fi.ff.de uſu.
eaꝝ re.q̄ uſu conſumūt̄.et.l.donationes.
.§.ſpēs.ff.de dona.et idē dic ſuandū eē in
contractib⁹ ut nō.ꝑ cy.in.l.ſi mulier.C.d̄
iure doti ¶ Et ex his patet deciſio ad illā
uſitatam practicā ſi teſtōr legat uxori ſue
domū pro habitatione ꝙ dominiū ſeu ꝓ-
prietas domus ꝑtinet ad uxorem ſ^m opi.
Ja.de are.l; old.aliter teneat. Eſt ergo
bonū conſiliū addere donec uixerit p̄dicta
autē uendicant ſibi locū quo ad dominiū
q̄rendū legatario qñ ipſe ē capax dominij
¶ Si autē alimentoꝝ tm̄ tūc porrigit̄ ſc-
lum tale legatū ad alimēta tantū ut pat;
exemplum in ſpurio et alio nato ex coitu
dānato ut tradit̄ in.c.cū haberet.ex̄ de eo
qui dux.in uxo.quā pollu.ꝑ adulte.facit
qd̄ plene nō.bar.in.l.ſi gener.ff.de his q
ut indig.et.l.ſi deportati ſuo.ff.de le.iij.et
.l.ſi titio ei q cape.ff.de le.ij. ¶ Rurſū ſciē-
dū eſt ꝙ alimēta qñq; ſūt p̄ſtanda quadā
necītate iuris p̄ter hoīs diſpōnem ſuadē-
te nāli rōne ut uerbi grā pater et mater
tenēt̄ ad educationē liberoꝝ ut in.l.i.cu;
ſe.ff.de libe.agnoſ.facit.l.i.§ ius nāle.ff.de
iuſti.et iure.et ecōuer̄ tenet̄ filius ad p̄ſta-
tionē alimentoꝝ patri et matri ut.ff.de li
be.agno.l.ſi qs a liberis.in p̄n.et facit qd̄
hētur in.l.fi.§.l; ꝓculdubio.v̄.ipſum āt
C.de bo.q; libe.et hec uera quando alter
ex his eſt inops ali⁹ uero diues ubi autē
omnes ꝑiter eēnt diuites ſeu ſibiipſis ſuf
ficiērēſ ad alimēta tunc alter ab altero nō
poteſt alimēta petere ut.d.l.ſi qs a libēis
v̄.ſed ſi filius.uel ſi oēs eēnt ꝑiter paupeſ
null⁹ peteret ſibi inuicē alimēta ut nō.ꝑ
glo.in dicto.§.ipſū autē.et ſi forſitan un⁹
eſſet ſibi ſoli tātū ad alimēta ſufficiēs nō
tenet̄ ſibi detrahere et alteri conferre qa
p̄ma caritas incipit a ſe ipſo debet g̊ cōfer
re alteri inopi quod ſibi ſuꝑeſt ultra pro-
pria alimenta et ita determiat̄ per glo.et
tex.in.l.ij.C.de alen.libe.et.d.l.ſi quiſ a li
beris.§.pe. ¶ Quid autem ſi dubitet̄ an
filius ſit uel pater qui alimēta petit dic
ꝙ ante omnia fiet de hoc cognitio ſūma-
ria ut.d.l.ſi quis a liberis.§.ſi uel parens.
et.§.ſolent.qua cognitione pendēte nihilo
minus alimenta actori p̄ſtabuntur ut.l.ſi
negent.ff.eo.ti. ¶ Deniq; ſciendū eſt ꝙ li-
bertus tenet̄ ad alimenta patrono ſuo ſi
qd ipſi liberto ſuꝑeſt ultra ſua ꝓp̄a ut.d.
.l.ſi qs.§ alimēta.et.§.d̄ alimētis.ſil'it̄ ecō
uerſo patron⁹ tenet̄ liberto ut.l.alimēta.
in p̄n.ff.eo.ti. ¶ Quid autē dices de domi
no et uaſallo an teneāt̄ ſibi iuicē ad alimē
ta.et qdē planū eſt uaſallū teneri dn̄o ſuo
ſ^m dy.ar.dicte.l.alimēta.§.i.nam tenetur
dominū defendere ut.x.coll'.i titulo q̄ ſit
forma fide.c.i.g̊ ipſū alimentare ꝙ necare
uidet̄ q denegat alimēta ut.l.necare.ff.de
libe.agnoſ.que opi.cōfirmat̄ ex his q̄ ha
bentur et nō.ꝑ glo.in.l.ſolo.ff.de libe.cau
et in dicto.c.i.et ſpe.in ti.q fi.ſint le.§.i.v̄
qd ſi dn̄us.et ſi uaſall⁹ denegat alimenta
p̄uat̄ feudo ſicut libertus p̄uat̄ liberta-
te et redigit̄ in ſuitutē ut dicta.l.alimē-
ta.§.i.ſ allata.an autē dn̄us teneat̄ uaſal-
lo dubium eſt l; inclinandū et dicendum
eſt ꝙ ſic ar.a ꝑitate rōnis ꝑ tex.in.d.l.ali-
menta.in p̄n.pro quo facit illa gn̄alis re-
gula ꝙ reciproce ſūt inuicē obligati dn̄us
et uaſall⁹ adeo ꝙ ex his cauſis ex quibuſ
uaſallus feudo p̄uat̄ ex eiſdē p̄uat̄ dn̄uſ
a ꝓprietate.ut i dicto.c.i.et in ti.qñ do.ꝓp̄
p̄ue..c.ex facto.et i ti.ſi de feu.fue.contro
uer.c.dn̄o guerram. ¶ Amplī⁹ q̄rit̄ an
frater fratrem alere teneat̄ dicūt cōmūit̄
glo.et doc.ꝙ ſic ſiue ſit frater naturalis et
legitim⁹ ſiue nālis tantū ut in aut.l;.C.

de nā.libe.et.l.ꝗuis.ff.ſo.ma.et nō.ꝑ glo.
et cy.in.l.i.C.de alen.libe.et in.l.ſi quis a
liberis.§.ſed utrū.et ibi nō.ꝑ bar.ff.de li-
be.agnoſ. Ex pmiſſis autē patet ꝙ filiuſ
naturalis tantū alendus ſit a patre quod
eſt uerꝝ ſi natus eſt ex cōcubina cuiꝰ coitꝰ
licitꝰ eſt ſm iura ciuilia ut.ff.de concubi.
ꝑ totū. Secus autē in filio nato ex coitu
dānato ut in auē.ex cōplexu.C.de inceſ.
nup.et dicto.§.ſed utrū.de iure autem ca
nonico talis filiꝰ ex coitu dānato natꝰ eſt
alenduſ ut habetur in dicto.c.cū haberet
eᷓ de eo qui dux.in ma.quā pollu.ꝑ adul
Queritur ultra pone ꝙ pater uel filius
ingreſſus eſt monaſteriū ꝓpter quod bōa
eiuſ ſunt monaſterio dedicata an monaſte
rium teneatᷣ pſtare alimēta illi qui in ſe-
culo remanſit dy.et bar.tenēt ꝙ ſic ꝑ.d.l
ſi quis a liberis.§.idē reſcripſit ⁊c ⁊ ibi nō
et ſpe.in ti.q fi.ſint le.§.i.v.Itē quid ſi in
tret ubi plene tractat māꝫ alimētoꝝ ⁊ al-
bertꝰ in ti.de alimētis. Queritᷣ an matᷣ
ita teneatᷣ ad alimēta filioꝝ ſicut prᷣ dic
ꝙ infra triēniū ꝑtinet lactatio ad matrem
poſt triennium auteꝫ ꝑtinet educatio ad
patrem ut.l.fi.C.de pa.po.niſi pater eſſꝫ
pauper et mater diues de quo plenꝰ dic
ut habetᷣ et nō.in.d.l.ſi quis a liberis.§.ſi
mater.et per cy.in.l.alimēta.C.de nego.
geſ.et ꝑ bar.in.l.nēſenius.C.de nego.geſ.
Sed pone ꝙ aliquis habet patrem et fi-
lium amboſ diuiteſ cum ipſe ſit egenus ꝗ
ritur a quo prius petenda ſint alimenta.
hanc q̄ſtionē format bar.in.l.non quēad-
modum.ff.de libe.agno.et cy.in.l.i.C.de
alen.li.et ibi per Ia.de arena finaliter cō-
cludendo dic ſm eos ꝙ ꝑus dēt petē a pa
tre ꝗ a filio et ſit ratio quia iure naturali
magis aſtringitᷣ pater ad alimēta filij ꝗ e
contra filius ad alimenta patris ar.in.l.ſi
qs a liberis.§.utrū.v.ei mag.et.l.iſti qdeꝫ
.ff.quod me.cau.et.l.cū rō.in pn.ff.de bo.
dam. Queritᷣ ſi teſtator legauerit alimē
ta pupillo uł infanti donec ad pubertatē
ꝑuenerit uſq; ad quod tēpus extendatur
h legatū dic ꝙ fauōe alimtoꝝ pubᷓtas ex
tēditᷣ ↄtra dēꝫ regulā in maiꝰ tēpuſ vide
licet in maſculo uſq; ad xviij.ānum et i fe
mina uſq; ad xiiij.ut eſt tex.ſingularis in
.l.mella.in pn.ff.de ali.⁊ ci.lega.per quod
collige pmo unū ſpēale in alimētis 2m eſt
pēale nam fauore alimētoꝝ facta ſolutio
ne eoꝝ per triennium ex uolūtate minus
ſolēni debentᷣ exinde in futuꝝ ut in.l.i.
.C.de fideicōmiſ. Item tertium eſt ſpeci
ale quia perſona alᷓ icapax legati dominij
uel ꝓprietatis redditᷣ capax alimentorum
ut.l.is cui.ff.de ali.et ci.lega. Item 4m qa
clauſula generalis ꝑ quā minuūtᷣ legata
non trahitur ad legatum alimētoꝝ ut.l.
libertis.§.poſtumꝰ.ff.eo.ti. Item qntum
eſt ꝙ legatum relictū ad alimenta a certa
pſona inſtituta intelligitᷣ repetitū a ſbſti-
tuto ut.l.iiij.§.lutiꝰ.ff.de ali.et ci.le. Iteꝫ
circa modū exigendi ē ſextum ſpeciale qa
executor ultime uoluntatis habet in his
actionē ut in.l.alio herede.ff.de ali.et cib.
le. Item in cauſa alimētoꝝ dantᷣ breuio-
res dilationes ut.l.ij.ff.de re iudi.itē a ſen
tentia lata in cā alimentoꝝ non appellatᷣ
ut.l.fi.ff.de appe.re. Item qnq; in his nō
admittitᷣ cōpēſatio ut.l.iiij.C.de cōpen.
Itē alimentoꝝ ius non pōt remitti ſolo
pacto contrahentiū niſi accedat iudiciſ au
ctoritas ut.l.cū hi.ff.de tranſac.Item pro
alimētis agi pōt etiā tpe feriato meſſiū ł
uindemiaꝝ ut.l.ij.ff.de feri.q̄ omnia plene
nō.bar.in.d.l.mella.in pn. Ceteꝝ eſt no
tandū ꝙ tutores et curatores pupilli uel
adulti tenentᷣ ipſis alimēta pſtare de eo-
rūdē pupilli et adulti pᷓimonio ſm ꝙ pa
tiuntᷣ eoꝝ facultates ut.l.ius alimētorū.
.ff.ubi pu.edu.de.ad q̄ alimenta cogendi
ſunt iudicis officio ut.l.officio iudicis.ff.
eo.ti.ſi tamen ipſi tutores et curatores ne
fortaſſe ipſoꝝ pupilli et adulti paupᷓtatē
detegerent.aut fortaſſe diuitias timore ty
rānidis bona fide occultarent et ipſoſ ma
le alerent non eis hoc iputabitᷣ ad aliquā
culpā ut.l.fi.C.de ali.pu.pſta. Ultra āt
memoratos caſus in qbus dictum eſt ali-
quē teneri de necitate alimenta pſtare ſi
aliquis qui non eſt adhuc obligatꝰ alimē
ta pſtiterit alicui poterit illa repetē ꝑ acti
onem negotioꝝ geſtoꝝ niſi animo donan
di alimenta preſtiterit qd in certis caſibꝰ
feciſſe pſumitᷣ puta ſi motꝰ affectione do
meſtica alimenta exhibuit uł alia pietate
ut habetur in.l.i.C.de nego.geſ.et.l.ali-
menta.et.l.quod in uxorē.eo.ti.et ibi nō.
ꝑ cy.et alios doc.et ꝑ bar.in.l.nenſenꝰ.ff.
de nego.geſ. Nunc uenio ad xim articulū
q eſt cum legatᷣ argentū uel auꝝ.ubi āte
omnia ſciendum eſt ꝙ ſi legetᷣ ſimplicitᷣ ⁊
abſolute auꝝ uel argentū uel omne auꝝ
ꝙ in hoc legato non cedit pecunia ſꝫ id tā
tum qd eſt in maſſa.ut.l.qntuſ.la.ij.⁊ i.§.
i.et in.l.cū aurū.ff.de au.et ar.le.imo nec
cedit corrigium argenteū uel deauratum
ut dicta.l.qntꝰ.§.pe.ff.eo.ti.nec dnᷓt cedit

ſi legauerit argētū ſuū illud argentuꝫ qđ
pſonali actione poterat uendicari et hoc
ideo quia illud nō eſt ſuū anteq̄ſ ſit tradi
tū ut.d.l.qntꝰ.§.argēto legato.et.l.ſcribit
.ff.eo.ti.in pñ.nam iſta ꝓnōia poſſeſſia me
um et tuū ⁊ ſuū regulariter ſignificāt do
miniū ut in.l.meaꝝ.ff.de ꝟ.ſigni.et bar.
nō.plene in.d.§.argento.et in rubrica.ff.ð
no.op.nū.alia āt circa hūc articulū uide i
ter.dicti ti. Trauſeo ad.xij.articulū q eſt
qñ legatᷣ liberatio debitori ubi aduerten
dū ꝙ q̄tuor mōis relinqᷣ liberatio pͥmo
caſu qñ teſtator dicit relinq̄ titio quod mi
debet ut in.l.i.in pñ.ff.de li.lega.2° cū te/
ſtator dicit dāno heredē meū nō petē ut
i.l.ij.et.l.nō ſolū.i pñ.ff.eo.ti. 3.° cū dicitᷣ
lego liberationē ut i.l.iij.i pñ.ff.eo.ti. 4.°
cū teſtōr dicit lego cyrog̃phū ut.d.l.iij.§.
i.ad qđ facit p̄dicta.l.nō ſolū.in pñ.cū ſi.
ff.eo.ti. Huiꝰ āt legati liberatiōis effcꝰ
talˀ eſt nā ſiue ipſe legatariꝰ ſit ſolus debi
tor uel ſint plures ſocij correi tenetᷣ hēs li
berare ꝑ acceptilatiōeꝫ. Si uero non ſint
ſocij tunc ille ſolꝰ cui liberatio eſt legata
liberandꝰ eſt pacto pſonali tantū ut hētᷣ
in.l.iij.§.nūc de effectu.ff.de libe.lega.hēt
etiā ipſe legatarius ſi cōueniatᷣ exceptiōeꝫ
ut dicto.§.nunc de effectu.ſicq̃ꝫ pꝫ ꝙ cōpe
tunt legatario due defenſiōes viꝫ actio et
exceptio cꝰ gr̃a reuocari ſolet in dubiū.an
habenti exceptionē cōpetat ius agendi ut
liberetᷣ ꝑ acceptilationē uel pactū ubi ſic
diſtingue ſ͛m bar.ut ꝑ eū nō.i.d.§.nunc de
effectu.qñq̃ꝫ qs hꝫ exceptiōeꝫ ex ultia uo/
luntate qñq̃ꝫ ex diſpōne iter uiuos pͥmo
caſu competūt tria remedia viꝫ actio ut li
beretᷣ pacto ˡ acceptilatiōe.Itēꝫ exceptio
ut dicto.§.nūc de effectu.itē officiū iudicꝭ
ut ꝓnūcietᷣ legatariꝰ nihil debere ˡ īpo/
natᷣ hēdi ꝑpetuū ſilentiū ut ꝓbatᷣ i.l.au
relius.§.centū.ff.de libe.leg. 2°. āt cāu cō
ſideranda ē forᷣ petitiōis.aut.n.petit ſibi
fieri iſtr̃m ſue exceptionis uel ꝙ iudex de
claret ſibi exceptionē cōpetere et auditur
ꝙ nō plꝰ petit q̄ſ ſua exceptio cōtineat ar
in.l.plures.C.de fide inſtru.et.l.ſicut da
tā.C.de libe.cau.et i.c.albricꝰ.et.c.ſignifi
cauit.ex͞t de teſti.aut petit ſe ſimpliciter li
berari ꝑ acceptilationē et tūc nō auditᷣ qa
plꝰ petit nā ſi hꝫ exceptionē ex pacto nu/
do tūc actio nō ē ſublata ipſo iure q̄ tolli
tᷣ ꝑ acceptilationē.⁊ idē in ſilˀibꝰ ubicūq̃ꝫ
contigerit plꝰ peti ut traditᷣ in.l.dedi.in
pñ.ff.de condi.ob cau.ad q̄ oīa plene facit
qđ nō.per bar.i.l.ſi finita.§.elegāter.ff.de

dam.infec.et per glo.et cy.in.l.diſſolute.
C.de condi.ex lege. ¶ Ultio q̃ro de quo
tidiana.q. ecce ꝙ tutori uel curatori aut a/
lio admiſtratori relinqᷣ liberatio ſue ad/
miſtrationis uel geſtiōis q̃ritᷣ de effectu
huiꝰ legati diſtigue breuiter ſic ſ͛m docto
qñq̃ꝫ relinqᷣ liberatio p̄terite et iā facte
ſeu geſte admiſtrationis aut future aut ñ
dū geſte admiſtratiōis pͥmo cāu liberatio
trahitᷣ ad oīa ad q̄ fuerat obligatꝰ p̄terq̄ſ
ad doloſe cōmiſſa et ad reliq̄ reſtituēda h̄
eſt illa q̄ hꝫ penes ſe de bonis pupilli uel
adulti ut.l.ſi qs rōnes.et.l.lutiꝰ.et.l.ꝓcu
rator.et.l.aureliꝰ.§.gayus.ff.de libe.lega.
Fallit in patre legatario i q̄ āplior ſit ta
lis legati interp̄tatio ut liberatio porriga
tur tā ad reliq̄ q̄ſ ad doloſe cōmiſſa ut hē
tur in.l.aureliꝰ.§.titiꝰ.ff.eo.ti.fallit etiā ſi
teſtōr dānauerit hēdem ipſi legatario re
mittē qdqd ab eo exigēt uel exigē ſeu pe
tere poſſꝫ ex cā dicte admiſtratiōis ꝓut fi
eri ſepe contingit in teſtamētis ut ꝓbatᷣ i
in.d.l.ſi qs rōes.in fi. 2.° cāu pͥncipali nō
trahitᷣ h̄ tale legatū ad doloſe commiſſa
nec ad res q̄ ſūt teſtōris ſꝫ ueniūt hec oīa
reſtituēda ut.d.§.gayus.in fi.et.l.nō ſoluꝫ
.§.fi.et.d.l.ſi qs decedēs.ff.de admi.tu.et
ibi ꝑ glo.et.dy.⁊ plene ꝑ bar.in.d.§.gayꝰ
Ampliꝰ q̃ritᷣ qd ſi relinqᷣ liberatio ei q
tenetᷣ aliq̄ ſingulari actiōe qs eſt effectus
huiꝰ legati.Rᷤ ꝙ ſibi cōpetit actio et exce/
ptio ut s̄ dictū eſt et ꝓbatᷣ in.d.§.nūc de
effectu.an āt rē quā hēbat a teſtōre in de/
poſito ˡ cōmodato reſtituē tenearᷣ diſtin
gue ſ͛m bar.in.d.l.non ſolū.§.fi.aut iſte le/
gatariꝰ erat debitor ex cauſa p̄dicta aliꝰ
pecunie aut ſpēi.ſi pecunie tunc hꝫ locuꝫ
d.§.nunc de effectu.ſi ſpēi tūc res ipſa per
eū eſt reſtituenda hēdi ꝙ ad eā rē nō por
rigitᷣ in dubio tale legatū liberationis.ſi
tñ in ipſa re ꝯmiſſꝰ eſt dolꝰ uel lata culpa
nō tenētᷣ ꝓ his legatariꝰ ad aliqđ iterēē
tanq̄ſ liberatꝰ ut ꝓbatᷣ in.d.§.fi.et in.l.ſi
cui fundū.et ibi nō.et in.l.aureliꝰ.§.meuia
.ff.de libe.lega.lꝫ guil.in h̄ attendat forꝫ
legati ut ꝑ eū nō.in.l.ſi unus.§.illud.ff.ð
pactis. Sed qd ſi legatᷣ liberatio gn̄alitᷣ
ei q pluribꝰ tenetᷣ actionibꝰ an ſit ab oībꝰ
liberatꝰ.et qdē glo.in.l.emptor.§.lutiꝰ.ff.
de pac.uidetᷣ dicere ꝙ referatᷣ ad oēs illoſ
niſi appareat de mente cōtraria diſponen/
tis. Guil.uero de cu.uidetᷣ dicē ꝙ qñ ali
qs liberatᷣ aut exp̄mitᷣ aliq̄ ſpēalis cauſa
et poſtea ſubiūgitᷣ clauſula generalˀ libe/
ratoria et tunc gn̄alitas ſbſequēs rſtr̄īgitᷣ

ad ſpecificatā cām p tex. in dicto §. lutius.
et per. l. aureli9 §. teſtamēto. ff. de libe. leg
aut nulla eſt cā ſpecificata et tunc porrigi
tur ad oīa. ſʒ bar. repñdit guil. in pmo ei9
dicto per tex. in. d. l. ſi ex plurib9. ff. de ac/
ceptila. vñ diſtinguit ipſe ſic aut diſponēs
facit gñalē liberationē ſine aliq̄ expreſſiōe
cauſe et tunc refert̄ ad oīa de qb9 eſt cogi
tatum ut. d. l. ſi ex plurib9. aut expſſa ē cer
ta cā et inde clauſula generalis ſubiecta ⁊
tūc aut ſciebat alias cās obligatorias ſub/
eē et tūc porrigit̄ ad oēs ut. d. l. ſi ex plu/
rib9. et ſic intelligit̄. d. §. luti9. cū gl. ſua.
aut ignorabat alias ſubeē et tunc ad eas ñ
porrigit̄ q2 de his cogitaſſe non uidetur
ut. l. cū aegliana. ff. de trāſac. ⁊ ēt q2 cum re
mittē ſit donare ut. l. cōt iuriſ. §. fi. ff. d pac
et nō. p glo. in. l. fi. C. ad mace. nō pſumit̄
in ignorante donatio ut. l. nec ignorās. C.
de dona. niſi ex v̄bis manifeſte apparēt q
etiā q̄ ignorabat remittē uoluiſſet ut. d. l.
cū aegliana. ff. de tranſac. dicā autē pſumi
ſciētiā in ceteris obligatiōib9 ſi fuerit in
facto pprio remittētis ar. l. qſq̄. C. d reſci
uen. Si uero fuerit in facto alieno tūc p/
ſumā ignorātiam ut. l. fi. ff. p ſuo. de qbus
oib9 et alijs uide bar. in. d. §. gay9. ā alle.
aliqñ ɔtigit legāi altēi ñ debitori qd p d
bitorē debet̄ ipſi teſtatori et ſic in legato
cedit nomē debitoris q̄ caſu ualet legatū
ut hēt̄ in. l. ſi ſic. §. i. et in. l. nō quocūq. §. q
gayum. ff. de le. i. et. l. legaui. ff. de libe. leg.
cū ſi. Sed pone q teſtōr legauit oēs res
mobiles titio nūqd in h legato ueniāt no
mina et actiones debitoꝝ dic breuiter q
nō q2 talia noīa debitorū h cāu inter īmo
bilia cōputāt̄ ut deſiat glo. in. l. mouenti
um. ff. de v̄bo. ſigni. et nō. p Ja. de bel. in
aut. de nō alie. in pn. coll̄. ij. et p glo. C. in
q. cau. ī ite. r̄ſti. nō eſt ne. l. fi. Idē dico i fru
ctib9 pendētib9 q2 non cedūt in h legato
q2 pars ſunt fundi ut. l. fruct9. la. ij. ff. de ri
uen. et in. l. ſi huus cōis. §. locaui. ff. de fur.
cū ſi. Quid ſi debitor tut9 exceptiōe pēp
toria leget debitū creditori an hēs e9 po
terit uti ipſa exceptiōe cont̄ creditorē dic
q nō q2 p tale legatū uidet̄ remiſſa ipſa
exceptio ut in. l. ſi creditor. in fi. ff. de libe.
lega. Nūc deſcendo ad xiij. articulū qui
eſt qñ legat̄ electio ex plurib9 reb9 teſta/
toris. ubi aduertēdū q in electione fiēda
cē res ſūt ncēia qnq3 ꝓut nō. glo. in. l. hui
electione. in pn. ff. de le. i. viʒ q hereditas
ſit adita ut in. l. optiōe. ff. de op. lega. 2.°
reqrit̄ etas pſone eligentis ut ſit maior ⁊

ſui iuris ut in. l. ſi ſine. §. i. ff. de mino. non
ſīt pupill9 uel ſil'is pſona in q̄ non cadat
plena deliberatio ut in. l. pupill9. ff. de acq
here. 3.° q res ipſe exhibeāt̄ et demon/
ſtrent̄ ut in. l. hui electiōe. ff. de op. lega. ⁊
. l. iij. §. ſi qs optare. ff. ad exhiben. 4.° q
electio fiat de reb9 ſuper qb9 cadit electio
viʒ ipſi9 teſtōris et ñ aliēis ut. l. ij. v̄. datā
igit̄. ff. de op. lega. Quinto q interueiat
for̄ debita v̄boꝝ circa ipſū actū eligēdi h
eſt ſm glo. q ipſe eligens dicat eligo hāc
rem nō āt dicat uolo eligē q2 iſtud uerbū
eligere hʒ actū ſuſpēdere ⁊ ñ inducē actū
hʒ glo. in. l. in ementis. C. de contrahen. ēp
teneat cōtrariū qd plene examinat bar. in
. d. l. hui. electione. et cy. in. d. l. in emētis. et
ſi aliqd pdictoꝝ deficiat electio redditur
nulla ipſo iure ut. d. l. ij. cū ſi. q̄ cāu potēit
iteꝝ legatarius petere electionē ut. d. l. ij.
v̄. datā. et. v̄. ultio. Sʒ ſi ſemel electio fue/
rit aliq̄ nō admittit̄ eius receptio ult̄ ut
. l. apud aufidiū. ff. e. ti. Sʒ quid dices ſi
legatarius teneat heredē in ſuſpenſo dif/
ferendo et ꝓcraſtinando electionē q̄liter
conſulet̄ heredi dic q heres adibit iudi/
cem et faciet terminū aſſignari ipſi legata
rio. ī. queʒ elegiſſe dēat q̄ termino elapſo
ſi non elegerit ulteri9 nolēs eligere nō au
diet̄ ut in. l. ſi optio. in fi. et. l. mancipiorū
et. l. ſi tibi electio. in pn. ff. de opt. lega. Et
ex h hēs unū ſingulare q lapſus t̄mini a
iudice pfixi interdū ꝓuat cōtumacē iure
ſuo ad quod facit. l. titia. et qd ibi nō. per
bar. ff. de accu. et in. l. ſi eo tpe. C. de remiſ.
pigno. et. l. diffamari. C. de inge. manu. et
qd nō. p glo. in. l. omiſſa. C. de adul. et in. l
fi. ſm tertiā lec. C. de uſur̄ pupil. Idem ē
aliqñ i lapſu t̄mini a lege pfixi ut in aut.
hodie. C. de appel. et in. l. ij. C. de naufra. li
xi. in fi. et. l. miles. §. ſexaginta. ff. de adulte.
facit qd nō. p doc. in. l. ij. ff. de re iudi. de q̄
ēt patent multa exempla i uarijs. pſcripti
onib9 in corpe iuris intercluſis de quib9
plene poſuit azo in brocardis ſuis ſub ti°
de pſcrip. et hoc facit ad. q. qñ iudex t̄mi/
nū ſtatuit ad ꝓducēdū teſtes l' iſtr̄a an e
lapſo t̄io ps poſſit teſtes l' inſtr̄a ꝓduce/
re d q. q. plene tangit̄ p dy. in regula in/
dultū. de re. iuris. li. vi. et p cy. in. l. ſi ea. in
fi. C. q accu. nō poſ. et in. l. iudices. C. de iu
di. et uidet̄ tex. in. c. paſtoral'. ex̄ de excep.
et nō. per bar. in. d. l. mancipioꝝ. Sed an
legatarius cui cōpetit electio poterit ex
plurib9 rebus unā aut duas eligere dic
breuiter q aut eſt ſibi data electio in nūo

plurali uerbigratia ꝙ eligat illos ſeruos
quos uoluerit et tūc poterit eligẽ ad tres
et nō ultra .aut eſt data electio in nume/
ro ſingulari et tūc poterit eligẽ unū tātū
ut hec habētur et nō.in.l.i.ff.eo.ti.dū tñ
nō eligat optimū ſed mediocrem ſm ali/
quos ꝑ tex.in.l.fi.§.ſed et ſi quis.⁊ ibi nō
.C.coīa delega.licet alij ↄtradicētes poſſe
optimū eligẽ ut nō in.l.ij.ff.de.op.lega.et
.l.legato generaliter et ibi nō.ff.de le.i.¶
Deinde querit̃ an mortuo legatario añ
electionē ꝑ eū factā poterit eiꝰ hẽs eligẽ
dic breuiter ꝙ qñq3 alicui cōpetit electio
iure ſuo ꝓprio ad ipſiꝰ ꝓpriam utilitatē
qñq3 ↄpetit iure alieno et ad alienā utili/
tatē primo caſu dic ꝙ ſiue talis electio ſi
bi ↄpetat ex ultia uolūtate ſiue it̃ uiuos
tale ius eligēdi trāſmittit̃ in hẽdem ſuū
de ultima uolūtate ꝓbat̃ in.l.illud aut il
lud.ff.de op.lega.et in.§.optionis Inſti.de
lega.et in.l.fi.in ꝑn.C.coīa dele.de diſpo/
ſitione autē inter uiuos tradit̃ in.l.ſi ſti/
pulatꝰ fueri3 illud aut illud in ꝑn.ff.d̃ x.
obli.et ibi nō.ꝑ bar. 2° autē caſu ius eli/
gendi finit̃ cum ꝑſona nec tranſit ad here
dem ut.l.fi.§.ſ3 et ſi qs.C.coīa dele.et no.
ꝑ cy.in.l.fi.C.de contrahen.emp.¶Tran/
ſeo ad ultimū articulū q eſt qñ legata ꝑ
teſtōrē adimūt̃ ubi eſt aduertēdū ꝙ qñq3
legatū adimit̃ expſſe ꝑ teſtōrē qñq3 tacite
Itē eſt nōndū ꝙ legatū qđ adimit̃ qñq3
ſimpliciter reuocat̃ nec ad aliū transfert̃
qñq3 reuocat̃ et ad aliū transfert̃.¶Item
eſt ſciendū ꝙ uarijs mōis legatū expreſſe
adimit̃ ꝑmo ſi dixerit teſtator quod titio
legaui id nō do neq3 lego ut ꝓbat̃ in.l.ij
et.iij.§.ſi titio.ff.de adi.lega.inſti de adēp.
lega.in ꝑn.l' ſi teſtōr dixerit id qđ titio le
gaui do uel lego ſempronio ut.l.ſi pluri/
bus.x.qđ ſi ſepatim.et.l.plane.in ꝑn.ff.d̃
le.i.facit.l.tranſactio.cum ſe.et.l.ſicut.ff.d̃
adimē.lega.tacite autē adimit̃ legatum ſi
teſtōr inter uiuoſ rem legatam uoluntāie
alienauerit ſecuſ autē ſi ex nēcitate ut.l.rē
legatam.ff.de adimē.lega.et uide qđ ha/
betur in.l.fideicōmiſſa.§.ſi rem.ff.de le.iij
et qđ nō.per bar.in.d.l.rem legatam.idē
dic ſi poſt teſtamētū ſupuenerit graues ĩ
imicitie inter teſtōrem ⁊ legatariū ut.l.iij
in fi.ff.de adimē.lega.poſtea ipſe teſtator
adhuc in amicitiā redierit quo caſu recon
firmabit̃ legatum ut.l.ꝙ ſi iterum.ff.e.ti
Item adimit̃ tacite legatū qñ teſtator ex
pſſe adimit onus quod fuerat ipſi legato
appoſitum et ānexum ut hēt̃ et nō.in.l.

alūne.§.ſeya.et.l.filio.§.i.ff.de adimen.leg
Transfert̃ autē legatum altero de q̃tuor
modis ꝑmo mō de ꝑſona legataria ad al
ter legatarium 2° de ꝑſona heredis l' al/
terius grauati ad alium heredē uel graua
tum.3° de re ad rem.4° de tēpe ad tem/
pus q̄ oīa declara ut habet̃ in.d.l.tranſa/
ctio. Circa hunc articulū q̃ritur qđ ſi de
ꝑmo legatario transferat̃ ad 2m legatariū
an dies uel conditio adiecta in ꝑmo lega
to ſit repetita in 2° diſtigue ſm bar.ut ple
ne ꝑ eum nō.in.l.alūne.in ꝑn.ff.eo.ti.aut
tranſlatio legati fit de eadem ꝑſona ad ſe
ipſam et tunc dies et conditio appoſita in
ꝑmo non uidet̃ repetita in 2° legato ut.l
ſi tibi.ff.de adimen.lega.aut fit tranſlatio
de una ꝑſona ad aliā et tunc aut eſt nouū
onus iniunctum 2° legatario et tunc nō ui/
det̃ onus repetitum quod fuerat ĩ ꝑmo
ut.d.l.alūne.in prin.aut non eſt iniunctū
nouū onus et tunc aut onus iniunctū pri
mo legatario coherebat ꝑſone ipſius ⁊ tē
non uidet̃ repetitum in 2° legato ut.l.le/
gatum ſub conditione.in ꝑn.ff.eo.ti.et.l.
gayo.in ꝑn.ff.de ali.et ci.lega.aut nō cohe
rebat ꝑſone et tunc uidet̃ in 2° repetitum
ut dicta.l.legatū.ꝑmo reſponſo. Inde q̃/
ritur qđ ſi leget̃ bis eadē q̃titas uel ſpēs
eadē an legando 2° uice uidet̃ facta adēp°
ꝑcedentis legati uel potiꝰ ipſum legatu3
duplicaſſe in q̄ q̃ſtione ſic diſtinguit bar.i
.l.cum centū.ff.de adimē.lega.et.l.triticū
ff.de uer.obli.aliqñ uni et eidē una et ea/
dem q̃titas.aliqñ eadē ſpēs ſepiꝰ et ſepiꝰ
ſi q̃titas eadē ſepius leget̃ ſubdiſtingue
aut a diuerſ hēdibꝰ aut ab eodē ꝑmo ca/
ſu ſepiꝰ debet̃ et a quol3 in ſolidū ut.l.ſ
uo alieno.§.ſi qs a primo.ff.de le.i. Fallit
qñ omnes heredes loco uniꝰ reputāt̃ ut
ibi nō.2° caſu.dic aut leget̃ pluries in di/
uerſis uoluntatibꝰ aut in eadē ꝑmo caſu
.ſ.qñ legatum eſt ſimpliciter factum debe
tur utrūq3 tanq3 duplicatū a teſtatore ut
.l.quinquaginta.ff.de ꝓba. Fallit in duob3
caſibus ꝑmꝰ eſt ſi ambe uoluntates loco
unius habeant̃ ut.l.ꝑculus.ff.de le.ij. 2°
ſi legatum factū ſit ad unā et eandē cauſā
qbꝰ caſibꝰ ſtat̃ ultime uoluntati ut.l.lib'
tis quos.in ꝑn.ff.de ali.et ci.lega. Si uo
ſit ſpēs q̄ idē ab eodē ſepiꝰ leget̃ tunc ſe/
mel tm̄ debet̃ ut.l.plane.§.i.x.ſed ſi non
corpus.ff.de le.i.⁊ ibi nō. 2° caſu ꝑncipa
li qñ in eadē uolūtate ſepiꝰ leget̃ tē aut
utrūq3 legatum continet tantūdē.aut ali/
ud plus uel minus ꝑmo caſu nō ꝑſumit̃

teſtator legatum duplicare in dubio alio
non apparente ideo ſemel tm̄ debet̄ ut.d.
§.ſi uero corpus. 2.° caſu ſubdiſtingue
aut 2m̄ legatū eſt factū ſub cōmeōratiōe p̄
mi et tunc ultimū debet̄ ut.d.l.cū centū
cum glo.ſua.aut 2m̄ legatū eſt factū ſipli-
citer et tunc p̄ſumit̄ teſtōrem uoluiſſe du
plicare legatū niſi aliud appareat p̱ uerba
exp̄ſſa uel p̱ uerba taxatia ut.l.ſi ita.ff.de
le.i.et.l.iij §.cōditio.ff.de adimen.le.et p̱
hoc determiari pōt illa.q.ſm̄ eum. Pone
q̄ apparet inſtrumentū publicum in quo
continet̄ q̄ tibi mutuaui centū. Item ap
paret aliud in quo cōtinet̄ q̄ mihi ꝓmi
ſiſti dare centū an dicemus utrūq̄ inſtr̄m
debere intelligi de eadē q̄titate et bar.in
.d.l.triticum. ſic diſtinguit.aut p̄mum in
ſtrumētū fuit de ſimplici mutuo nulla ſti
pulatiōe uallatū et ſequēs inſtrumentū
fuit de ſtipulatiōe ex cā mutui p̄mo caſu
dic q̄ ſiue incōtinēti ſeq̄t̄ 2m̄ inſtrumētū
ſtipulatiōis p̄ſumit̄ ſup̱ eadē q̄titate ce-
lebratū ut.l.ſi ſtipulatus.et.l.cū eni.ff.de
noua.ſiue ex interuallo et adhuc idē ſm̄
eum p̱.l.ſi diuortio.ff.de v̄.ob.l.ij.§.i.ff.d
do.p̄le. 2° autē caſu dēt intelligi utrūq̄ i-
ſtrumētū de diuerſis q̄titatibus p̱.l.qnq̄
ginta.et qd ibi nō.ff.de ꝓba.quod ſi itel-
ligeret̄ de eadē q̄titate eēt 2° ſtipulatio ⁊
2m̄ inſtr̄m iutile ut.l.q bis.ff.de uerbo.ob
Eſt ergo conſiliū q̄ in 2° inſtr̄o apponat̄
hec clauſula viȝ q̄ omnis alia ꝓuiſio cō-
putet̄ in iſta uel ſimilia uerba. Quid ſi
qs pluries et diuerſis tp̄ibus ſimpliciter
cōfiteat̄ ſe debitorē titij de flor.x.ex cau-
ſa mutui ſine alia ſtipulatione an intelli-
gat̄ de eiſdem.x.utraq̄ confeſſio uel diu-
ſis et bar.ibi diſtiguit.aut hec cōfeſſio ſe-
quens rep̄it̄ emiſſa extra iudiciū et tunc
intelligit̄ de eadē q̄titate et 2ª confeſſio
non erit noua diſpoſitio ſȝ potis ꝓbatio
ut.l.publia.in fi.ff.depoſiti.et erit in hoc
caſu ac ſi de eodē qs haberet plures ꝓba
tiones ar.ad hoc.ff.de le.ij.l.ſempronius.
aut huiuſmōi confeſſiones rep̄iunt̄ emiſ-
ſe in iudicio et tunc q̄ diſpōnem inducūt
aliud forte erit ſm̄ eum ar.d.l.qnquaginta
Sequitur in lr̄a.

Domum unā po

ſitam in monte. Hic apparet q̄ domus
erat certa de qua teſtōr ſenſit. Quid igit̄
ſi teſtator ſimpliciter ⁊ indet̄minate lega
uit domū nec apparet de qua ſenſerit an te
neat legatum et q̄ domus cedit in legato
dic breuiter q̄ aut teſtator habet domos
plures in patrimonio uel unā tantū et il-
la cedet in legato quam eliget heres. aut
nullā hȝ domū in ei⁹ patrimonio et tunc
legatum eſt nullū ut.l.ſi dom⁹.in p̄n.ff.d
le.i.q̄ diſtinctio non habet locū in p̄dio l̄
hoīe ſimpliciter legato ut ibi nō.in.l.lega
to gn̄aliter.ff.de le.i. Sed qd ſi domus le
gata caſinate uel igne conſūpta eſt c⁹ erit
p̱iculum dic q̄ aut heres fuit in mora ſol
uendi et tunc perit p̱iculo ei⁹. aut ī nulla
fuit mora ⁊ tunc p̱it periculo legatarij ut
habet̄ in.l.cū res.§.itē ſi fundus.et.§.itē
ſi res.et in.l.domos hereditarias.cū.l.ſe.
ff.de le.i. Sed pone q̄ domo tradita per
heredē ipſi legatario poſt aliquod tēp⁹
ipſa dom⁹ eſt euicta ipſi legatario an po-
terit legatari⁹ agere de euictione cont̄ he
redē diſtingue plene circa hoc ut nō.p̱ gl
et bar.in.l.ſi dom⁹.§.de euictione.ff.de le
i.et.l.qui concubinā.§.ſi heres.ff.de le.iij.
et in.l.cū alienā.C.de lega. Et nō.q̄ licet
donatio facta in ultīa uolūtate puta in le
gato et fideicomiſſo p̱ticulari hēat locum
aliqn̄ euictio ut dictis iurib⁹. Attamen ī
donationibus inter uiuos regulariter ceſ-
ſat euictio ut hēt̄ in.l.ad res donatas.ff.
de edil.edic.et.l.ariſto.§.fi.ff.de dona.et
nō.in.l.ij.C.de euic.ſed nec in fideicōmiſ-
ſ v̄lib⁹ tēt̄ hēs de euictiōe regulariter ut
habet̄ in.l.de euictiōe.ff.ad treb.et ad pre
miſſa adde quod nō.p̱ glo.in.l.cū alienam
C.de lega. Sequit̄ in lr̄a.

Non ualet nec ua

lebit. Hic uides q̄ ponunt̄ iſta uerba in
tēp̱e p̄nti et futuro q̄re autem h̄ fit apud
ſcholaſticos dubitat̄. Sed rn̄de ſm̄ doct.
q̄ h̄ ideo ne natitate poſtumi cōtingat te-
ſtamentū tanq̄ codicillum infirmari ſi.n.
teſtator filiū poſtumū p̄terierit q poſtea
natus eſt conſtat eius natiuitate teſtamē-
tum rūpi.ff.de libe.et poſtu.l.gall⁹.et.l.
poſtumoꝝ.§.i.ff.de iiuſ.ru.teſta.et.l.ij.C.
de poſtu.here.inſti.cū ſi. Et ſi qdē in ora-
tione ſit poſitū v̄bū ualet ſimpl'r tūc nō
op̱abit̄ teſtm̄ uires ut codicill'.rō eſt qa
teſtamētū ſemel ualuit ut teſtamētū.ſ.an
te natitatē poſtumi ideo deficit conditio
ſub qua uoluit teſtator teſtm̄ ualē tāq̄ co
dicill' cū dixit ſi ualet ꝛc ut ḡ poſtumi na
titate ualē poſſit teſtm̄ ut codicill' adijci
ſolȝ v̄bū futuri tēpis.ſ.ualebit ut ſit ſēſ⁹
ſi nō ualȝ de p̄nti l' in futuꝝ nō ualebit tā
q̄ teſtm̄ tē ualeat iure codicilloꝝ.nā v̄ba

pñtis tpis nõ cõpñdũt futuꝝ ut.l.ſi ſ co/
lono.ff.de ꝟbo.ob.et ita nõ.p doc.i aut.ex
cã.C.de libe.pte.p3 ḡ ex his ꝙ l3 poſtũi
natitate rũpatᷣ teſtm̃.attñ codicilli nõ rũ/
puntᷣ. Cui⁹ rõ eſt de q̃.ĩ.colligitᷣ et p h
facit.l.q graui utero.in fi.et.l.ab iteſtato.
.ff.de iuꝛ codicill.incõtrariũ facit.l.i.C.ð
codicillis.cum ſi. Sed dic ꝙ hic et in.l.
q in utero.cũ ſi.codicilli non dependẽt ex
teſtamẽto iõ nõ rũpũtᷣ ſed in.d.l.i.depen
debant ut.d.l.i.et ibi nõ.p doc.dicũtᷣ aũt
codicilli depẽdere ex teſtõ q facti fuerant
ante uel poſt teſtm̃ ut hẽtᷣ in.d.l.ab inte
ſtato.§.fi.et.l.ſi qs cũ teſtm̃.§.fi.ff.co.ti.et
nõ.p glo.et cy.in.d.l.i. Dicẽt qs ſi hoc ẽ
ueꝝ ḡ ſeqtᷣ ꝙ iſti codicilli qui fiunt in ta
li teſtõ dẽnt rũpi cũ ab eo dependeãt. S3
dic ꝙ iõ ualent nec rũpuntᷣ qa ſunt facti
in defectũ teſtamẽti et ſic in caſum ſucceſ
ſionis ab inteſtato ut pbatᷣ in.d.l.ab ite/
ſtato.in pn.vñ nõ dicũtᷣ a tali teſtamẽto
nullo ðpendẽtiam habẽ.pdicta ãt loquũ
tur qñ codicilli facti ſũt ſepatim a teſtam̃
to et concurrant cũ eo caſu q̃ dicũtᷣ uirtu
tem et dependẽtiã ab eo aſſumẽ qñ ḡ nul
lũ eſt factũ teſtamẽtũ tũc nõ dicũtᷣ pende
re ex teſtõ idẽ ſi ſit tale qð p nullo hẽatᷣ
ex defectu forme ut hic alˀ ſecus ut patet
ex pdictis. Sequitur in lr̃a.

Valere debeat iu

re codicilloꝝ. Iſta eſt quedã uulgaris clau
ſula quã nouerũt oẽs nõrij et cã ponunt
in fi.cuiuſl3 teſtamẽti. Hui⁹ ãt clauſule
ſunt effect⁹ uarij et multiplices ut plene
tractauit bar.in.l.i.ff.de iure codicil.et ali/
qui in aut.ex cã.C.de li.pte. Pro c⁹ ali/
q̃li itroductiõe ſciẽdũ ẽ ꝙ hec clauſula ali
qñ ponitᷣ conditionaliter ut cũ dᷣ ſi ñ ua
let iure teſtamẽti ualeat iure codicilloꝛu3
aliqñ ponitᷣ pure et h dupliciter nã qñq3
po' copulatiẽ ꝟbi grã cũ dicitᷣ ualeat pñſ
teſtm̃ iure teſtam̃ti ⁊ codicilloꝝ qñq3 po'
altñatiẽ ut ſi dicitᷣ ualeat iure teſtam̃ti ł
codicilloꝝ pmo cãu cũ ponitᷣ conditiona/
litᷣ talˀ clauſula mł'tos opatᷣ effectuſ.pmo
eni opatᷣ vi3 fideicõmiſſũ ut ſi teſtm̃ ñ ua
let ut teſtm̃ uidẽtᷣ tñ tacite rogati ſucce/
dẽtes ab iteſtato ipſã hẽditatẽ reſtituere
ſcriptis heredib⁹ in eoð et ſic p modũ in/
directũ ſcpti hẽdeſ ueniũt ad ſucceſſionẽ
cum aliq̃ tñ diminutiõe ut.ĩ.dicã et h p/
bantᷣ et nõ.p glo.et doc.in.d.aut.ex cã.et
i.l.ex teſtõ.C.de fideicõmiſ.et in.l.qrebã/
tur.ff.de teſta.mi.et.l.qui aũt.cc pn.ff.ſi
qs omiſ.cã.te. Et h⁹ rõ ẽ ꝙ l3 ꝟtute dcẽ
clauſule teſtm̃ ualeat ut codicill⁹ nõ tamẽ
pñt hẽdes ſcpti ſe dicẽ hẽdes teſtam̃tari/
os ꝙ hẽditas nõ datᷣ directo in codicilliſ
ut.l.qdã.§.l3 cũ uetẽs.C.de neceſ.ſer hẽd.
inſti.et i.l.hẽditatẽ.C.de codicil.cũ ſi.ibi
nõ.facit.l.ſceuola.ff.ad trebel.alij ẽt ſũt ef
fect⁹ de qb⁹.ĩ.parebit. 2° cãu cũ clauſula
ponitᷣ copulatiue tũc l3 pima facie hec diſ
poſitio uidetᷣ repugñtiã cõtinẽ et p oña
nõ dẽr3 ualẽ ar.l.ubi rpugñtia.ff.de re.iu
ris.attñ ual3 p tex.in.l.fi.C.de codicil.ſed
ne repugnantia locũ hẽat reſoluitᷣ illa co
pulatia in diſiunctiuã ł nec imerito quia
ubicũq3 copula cadit inter icõpaſſibilia re
ſoluitᷣ in diſiũctiuã ut.l.ſi titio fund⁹.ff.
ð uſufruc.lega.et iõ iſto cãu dẽt eligere i
ſtitut⁹ q̃ remedio uti uelit an ex teſtõ an
ex codicillis ut.d.l.fi.facit.l.recuſare.§.titi
us.ff.ad trebel. 3° caſu cũ ponitᷣ alternati
ue dic idẽ p oĩa ut ſ dictũ eſt cũ idẽ ſit ſẽ
ſus utriuſq3. Ad unũ tñ adũte ꝙ l3 dice/
rim hẽditatẽ in codicillis cõferri directo
nõ poſſe põt tñ in codicillis declarari per
ſona quã teſtõꝛ dixit i teſtõ ſe hẽdẽ inſti/
tuere ut ꝟbi grã ſi teſtõꝛ dixerit in teſtõ i
ſtituo m̃ illũ hẽdẽ quẽ iſtituero in codi
cill' ł quẽ noĩauero i codicill' nã h cãu tal'
iſtitutio et noĩatio v3 et fingitᷣ retro tpe
teſtamẽti fc̃a extitiſſe ut hẽtᷣ i.l.aſſe toto.
.ff.de here.inſti.et.l.illa iſtitutio.ff.de odi
inſti.cũ ſi.ibi nõ.in glo.iõ iſte erit directo
heres teſtãrius et ad itegrã hẽditatẽ ſine
aliq̃ diminutiõe admittetᷣ ut pbatᷣ i di/
ctis iurib⁹. Reſtat nũc pleni⁹ itellectũ h
clauſule p q̃ões declarare.q̃ro ḡ p̊ an hec
clauſula opetᷣ qñ teſtm̃ deficᷣ ex omiſſiõe
ſolẽnitatis ad teſtm̃ nc̃ie pũ nũ3 teſtiũ dᷣ
ꝙ ſic ut in.l.codicill'.§.fi.ff.de le.ij.⁊.d.l.fi
.C.de codicill'. Quid ſi teſtm̃ fiat q̃ſi ca/
ducũ ꝙ heres iſtitut⁹ decedit uiuo teſta/
toꝛe an clauſula iſta opetᷣ dic ꝙ ſic ar.in.l.
cã quã.C.ð fideicõmiſ.cũ ſi.et coꝝ q̃ nõ.
.ĩ.ꝟ.qd ãt dices.et.ꝟ.3° q̃ritᷣ. 2° q̃ritᷣ qd
ſi teſtm̃ ſit ipfectũ rõne defect⁹ uolũtatis
ipſius teſtantis an opabitᷣ hec clauſula.dᷣ
ꝙ nõ p.l.fideicõmiſſa.§.i.de le.iij.et nõ.i.l.
ex ea ſcriptura.ff.de teſta.et p glo.in.l.ſi il
q.ff.de teſta. 3° q̃ritᷣ qd ſi teſtm̃ nõ ualet
ex cã pteritiõiſ filij in ptãte an hec clauſu
la opabitᷣ.diſtiguũt doc.et bar.in.d.l.i.ff
de iure codicil.aut fuit pterit⁹ fili⁹ iã na/
t⁹ aut naſcitur⁹ et ſic poſtum⁹ pmo caſu
ſm opi.glo.in dicta aut.ex cã.tal' clauſula
nil opabitᷣ. S3 doc.cõitᷣ omnes tenẽt ꝙ

opat̃ uím fideicõmiſſi ar.in.l.ſi pronuſ.§.
fi.ſ^m pmá lec.ff.ad trebel.ná iſta ſũt paria
rogare expſſe de reſtituẽdo ueniẽtes ab i
teſtato uel hanc clauſulá appone ut nõ.p
glo.in.d.l.et teſtamẽto.C.de fideicõmiſ.
facit.d.l.q: ãt.in pn.ff.ſi qs omiſ.cau.teſta
vñ q rõe ſi teſtatoꝛ expſſe ꝑuaſſet ſuccedẽ
tes ab inteſtato filius ꝑterit⁹ tenet̃ hẽdi
taté reſtitué hẽdi ſcripto ut i.c.raynaldus
et in.c.raynutius.ex̃ de teſta.et.l.ſi qs euꝫ
nullá.ff.d iure codicil.ſic eodé mõ qñ hec
clauſula é appoſita ut hic. In 2° cáu cũ po
ſtum⁹ é ꝑterit⁹ attẽdi dẽt forma codicilla
ris.aut eni clauſula hec é ſimpliciter ꝓla
ta ſb ṽbo pñtis tpis ut q: dixit ſi nõ ualꝫ
et tunc quia ſemel ualuit ut teſtamẽtum
ante natiuitatem poſtumi deſinit poſtea
ualere iure codicilloꝝ ut dictum é et ſic
clauſula nil opat̃.aut é ꝓlata ſb ṽbo tam
pñtis ꝗ futuri tpis ⁊ tũc opat̃ vi fideicõ
miſſi ut ſupi⁹ dixi. Sꝫ h adũte q: ſ^m bar
i h cáu debꝫ clauſula hec opari qñ teſtõꝛ
ſciebat uẽtrẽ eẽ ꝑgnáté al' ãt ſ^m euꝫ talis
clauſula nil opari dẽt ſꝫ rupto teſtõ e⁹ na
tiuitate ſũt ét rupti codicilli et ſic ñ ualebit
iure teſtamenti nec iure codicilloꝝ ar.l.ſi
cũ l'i utero.et.l.ſicut certi iur̃.C.de teſta.
mili.q opi.bar.dit̃ reprobat̃ p aliq̃s mar^c
i.l.filio ꝑtito.ff.d iniuſ.rup.et irri.te.⁊.l.ij.
C.de poſtu.here.iſti. Nec ob.cõtria q: in
eiſ é ſpẽale i milite ut e⁹ exhẽdatio poti⁹
reſtrigat̃ ꝗ ãpliet̃ ar.l.cũ qdá.ff.de li.et
poſtu. 4° q̃rit̃ qd ſi teſtm̃ rũpat̃ agnati
one ſui hẽdis utpũ ſi teſtõꝛ hñs tres filioſ
eoſdẽ eq̃l'r hẽdes iſtituit et alt̃ ex his vi
uo pr̃e moꝛtu⁹ é ſupſtite uno eiuſ filio ne
pote dc̃i teſtõris.⁊ an h clauſula h opabi
t̃.qdá dicũt q: ſic ex° poſtumi de q ſ̃ dixi
bar ãt ubi ſ̃ dicit q: ꝗtũ ad pté hẽditatiſ.
i q fili⁹ ꝑmoꝛtu⁹ fuerat iſtitut⁹ hec clau
ſula nõ opabit̃ vi fideicõmiſſi ar.i.l.ab oĩ
bꝫ.§.ſi a titio.i fi.et ibi nõ.p glo.ff.de le.i.
q aũt ad alia pticularia legata bene opat̃
q: illa cõfirmát̃ p aut̃.ex cá. Quito q̃ri^r
qd ſi teſtm̃ rũpat̃ ex cá exheredatiõis an
clauſula opabit̃ diſtiguit idem bar.ubi ſ̃
aut exhẽdatio fc̃a é nulla iſerta cá et tũc
q: teſtm̃ é ipo iure nullũ dicẽdũ erit ideꝫ
qd ſupi⁹ dictũ é i ipo filio ꝑtito.aut é fa
c̃ta cũ legitia cá inſerta ſꝫ nõ ꝓbata et tũc
cuꝫ teſtm̃ ſit aliqd iteri ſꝫ ꝓbata falſitate
cé falſe detegit̃ nullũ tc̃ opabit̃ ꝗtũ ad
iſtitutioné q ãt ad legata nil opat̃ q: illa
cõfirmát̃ p aut̃.ex cá et i° ṽba et ſi ñ ualꝫ
dẽnt expõi.i.q̃ten⁹ nõ ualꝫ ar.in.l.ſticbuꝫ

q me⁹ erit.ff.de le.i.et idé dic ſ^m eũ ſi te
ſtamẽtũ rũpat̃ p ꝯ̃ tabulaſ ſufficit eni q
ad opatiõeꝫ clauſule teſtm̃ rũpi uel ifrigi
Quid ãt dices ſi teſtm̃ rũpat̃ ex defectu
hereditatiſ nõ adite an clauſula opabit̃ d^c
ipſe q: ſic p.l.eá quá.C.de fideicõ.et.l.q:
ãt.ff.ſi qs omiſ.cá.te.dũ tñ clauſula cõtine
at utrũq; tẽp⁹ tá pñſ ꝗ futuꝝ et eodẽ m̃
ſi teſtm̃ nõ ualꝫ ꝓpter defectũ hẽdiſ ſcri
pti icapacis ut.d.l.eá quá.ſ^m uná lec.⁊ ſic
legata ſoluent̃ p ſuccedẽteſ ab iteſtato ut
ibi ſiu ãt.⁊ ipſi repudiẽt hẽditaté tunc a
nullo ꝑſtabũt̃ ſ^m eũ ut ibi.et.l.ſi nemo.ff
de teſta.tute.et ibi nõ.ad qd optĩe facit.l.
fi.i fi.ff.ut i poſ.le.q ꝗ uellꝫ colludẽ poꝫ
legatarios fraudare. Sꝫ nũqd poterũt le
gata cõſuari p aut̃.h ápli⁹.C.de fideicõ.
dic ut ibi p doc.nõ. Roffre.ãt i ti.de act^c
ex teſtõ tenet q: ꝗtũ ad cõfirmatiõem co
dicilloꝝ nõ reqrit̃ aditio ab iteſtato Sed
male dicit ſ^m Ja.de are.et bar.ut nõ.p eũ
i.l.ij.ff.de fideicõ.lib.⁊.l.q filio.§.ſu⁹.ff.d
hẽde.iſti.l.ſi qs cũ nullũ.§ teſtõ.ff.d iure
codicil. Quid ãt i ſñia an lata cõtra here
dẽ ſcptũ i fauoꝛé ueniẽtis ab iteſtato ꝑiu
dicet legatarijs dic q: nõ lꝫ ꝓdeſſe poſſit
ſi ferat̃ ꝓ ſubſtituto ut hẽtur i.l.ſi ſuus
pluriũ.§.i.ff.de le.i.et.l.i.ff.de excep.rei iu
di.incõtrariũ facit.l.papinian⁹.§.ſi ex cá.ff
de ioffi.te.dic q: ibi legatarij ſciuerũt cáꝫ
agi iõ ſibi iputat̃ ſi nõ appellauerũt.ſꝫ i.d.
.l.i.et.d.§.i.ignoꝛauerũt.ubi uero teſtm̃ eſ
ſꝫ nullũ uitio ꝑſone teſtõris tunc clauſula
nihil opat̃ q: q nõ põt teſtari nec codicil
lari ut.l.diu⁹.§ codicillos.et.l.cõficiũt̃.§.
codicilli.ff.de iure codicil.facit.l.i.§.i.ff.de
le.iij. Rurſũ q̃rit̃ d q̃tidiana qõne ecce q:
aliqſ fecit teſtm̃ appoſita i eo hac clauſu la
codicillari.deide i ꝓceſſu tpiſ fecit aliud te
ſtamẽtũ i q cõſil'r adiecta fuit hec clauſu
la q̃rit̃ an p h 2^m teſtm̃ ſit reuocatũ pmũ
cũ ei⁹ clauſula codicillari videt̃ q: lꝫ pmũ
ſit reuocatũ q ad teſtm̃ non tñ ꝗtũ ad vi
codicilloꝝ q: teſtm̃ ſ^m ſe põt cõpati cũ co
dicill' añrioꝛib⁹ ar.i.l.ꝯficiũt̃.in pn.et.l.á
te tabulas.cũ ſi.ff.de iure codi.bar.ãt i ꝑ
all'.l.i.d^c aut teſtõꝛ i 2° teſtõ uſ⁹ é illa vul
gari clauſula quá nõrij cõit̃ apponunt viꝫ
caſſás et irritáſ oĩne aliud teſtm̃ ⁊ ultiam
uolũtaté ab hodierna die retro cõditũ et
ꝯditá ⁊c et tũc p 2^m teſtm̃ tollit̃ pmũ cũ
uniũſis i eo diſpoſitis ut.l.ſi iure.ff.de le.
iij.et ibi de h p eũdé.aut teſtõꝛ ñ fuit uſuſ
i° clauſula caſſans ⁊c quá ſẽp ſolẽt apponẽ
notarij ñ de cõtria uolũtate teſtõris appa

reat et tũc uidetur dicẽdum pmũ ualere
ſaltẽ tãq̃ codicill' p dictã.l.ãte tabulaſ.cũ
ſi.ver̃. tñ bar dicat cõtrariũ rõ ẽ duplex
p̃ q in dubio p 2ᵐ teſtm̃ uidet̃ remotũ
totũ pmũ et qdqd cõtinet̃ i p̃ ut.d.l.ſi iu
re.et.l.i.§.itẽ ſi ipe.ff.ſi cui pluſq̃ p le.fal
et ſic illa clauſula erit remota.2ᵃ rõ q i te
ſtamẽto militis ineſt tacite illa clauſula ſi
nõ ualet iure cõi ualeat iure militari ⁊ tñ
p 2ᵐ teſtamẽtũ tollit̃ pmũ cõi iure tã cõi
q̃ ſpẽali ñ expſſe pmũ cõfirmaret̃ i 2ᵒ lʒ p
mũ potuiſſet ſi de eꝰ uolũtate cõſtaſſʒ ua
lẽ iure militari et 2ᵐ iure cõi ut.l.q̃rebat̃
.ff.de teſt.mili.et ibi nõ.p glo.pʒ g̃ q hec
clauſula ſi ñ ualʒ iure teſtamẽti ꝛc dẽt irel
ligi ſi non ualet alioᵒ q̃ p reuocationẽ ex
p̃ſſam l' tacitã ipſiꝰ teſtõris qd̃ tene mẽti.
Et ex his patʒ ſolutio illiꝰ dubij q̃ q̃rit̃
ſi utrũq̃ teſtm̃ hñs hãc clauſulã ſit nl'luʒ
ut teſtm̃ an utrũq̃ ualebᵗ ut codicillꝰ ⁊ dᶜ
q nõ.Sʒ cẽ 2ᵐ habẽda erit ↄſideratio an
cã ꝓpter quã reddit̃ nullũ pſormiter reſ
piciat teſtm̃ ipſũ ut teſtm̃ et tãq̃ codicil
lũ q̃ cãu nullo iure ualebit an reſpiciat ip
ſũ teſtm̃ ut ſimpl'r teſtm̃ et tũc ualẽ pote
rit ut codicillꝰ qd̃ q̃liter ſit patet ex p̃dciſ
Querit̃ ulteriꝰ an tal' clauſula codicilla
ris cõfirmet ſubſtitutionẽ pupillarẽ.et p
h̃ ſuccedentes ab iteſtato pupillo teneãt̃
ſubſtituto hẽditatẽ pupilli reſtituẽ dicit
bar.ubi ẽ q ſic ar.l.ſceuola.ff.ad trebel.⁊
.l.cũ fideicõmiſſũ.ff.de le.i.⁊ qd̃ ibi nõ.ad
qd̃ facit.l.q duos.i fi.ff.de uul.et pu. Sʒ
qd ſi appoſita hac clauſula teſtõr adiecerit
ſi nõ ualʒ iure codicilloꝝ ualeat tñ iure eꝰ
libet alteriꝰ ultie uolũtatiſ qd iportabũt
iſta v̈ba ualeat iure cuiuſlʒ ꝛc ſi contigerit
nõ ualẽ iure teſtamẽti nec iure codicilloꝝ
dicit idẽ bar.q opabũt̃ ut ualeat iure uo
lũtatis ſimplicis et iperfecte inter liberos
ut.l.hac ↄſultiſſia.§.ex ipfecto.C.de teſta.
et.l.fi.C.famher.in q̃ minꝰ ſolẽni uolun
tate ſufficiũt duo teſteſ ẽt ſi ſint mulieres
ſ̃m bal.et hanc opi.credo uerã qñ teſtm̃ ẽ
factũ inter liberoſ al' ãr ſi factũ eẽt iter ex̃
neos illa talis clauſula nihil uel modicũ
opat̃ q ſolẽnia teſtamẽti nõ põt tollẽ ul'
minuere teſtator niſi in cãibꝰ a iure expſ
ſis ut in.l.nemo põt.ff.de le.i.et.l.teſtãdi.
.C.de teſta. Poſtremo q̃rit̃ qd ſi i teſtõ
pꝰ p̃dictã clauſulã fuerit alia clauſula ap
poſita viʒ ſi nõ ualet iure codicilloꝝ uale
at iure donatiõis cã mortis qd iportabũt
iſta v̈ba.dic breuiter q ſi teſtm̃ non ualet
iure codicilloꝝ q ſi qdẽ hẽſ iſtitutꝰ fuerᵗ
pñſ teſtõ uel nũcius eiꝰ noie uel nõriꝰ ſti
pulatꝰ ẽ noie ipiꝰ heredis tũc his caſibuſ
ius ex ipſa donatione q̃rit̃ heredi ſcripto
aut fuit abñs tpe teſtamẽti p ſe uel p ali
um et tũc nil ſibi q̃rit̃ v̈tute dicte dona
tionis. Rõ ẽ q donatio cã mortis reqrit
pñtiã eiꝰ cui donat̃ ut.l.iter mortis.i pñ
.ff.de dona.cau.mor.l' eꝰ nũcij aut nõrij eꝰ
noie ſtipulãtiſ ut nõ.p cy.i.l.nec ãbigitur
C.de dona.et.l.i.cẽ fi.C.de dona.cau.mor
et nõ.p bar.i.l.tã is.§.fi.ff.de dona.cã mor
facit.l.ſi qs argentũ.§.fi.C.de dona.bonũ
eſt g̃ cõſiliũ q hẽs ſit pñs teſtõ uel q nõ
riꝰ ſtipulet̃ eius noie et ceteroꝝ q̃ꝝ iter
eſt qd̃ tene menti.Sequit̃ in lr̃a.

Iure donationis
cã mortiſ Cuiꝰ effectꝰ ſit hec clauſula uiđ
ẽ ꝓxie ⁊ adde qd̃ nõui ẽ circa formã lib.
q̃ agit̃ ꝓ re donata.Sequitur in lr̃a.

Cuiuſcũque alte
riꝰ ultie uolũtatis.Hanc clauſulam decla
ra ut p̃dixi.Seqt̃ in lr̃a.

Quare cũ predi
cta.Hec eſt cõcluſio libelli ad quã ſemper
aduertẽdũ eſt ut ſepiꝰ dixi.Seqt̃ i lr̃a.

Domum antedi
ctã.Sed nũqd legatarius poſſit ꝓpa au
ctoritate ſine licẽtia hẽdis appñdẽ rẽ lega
tã dic q nõ ut.l.i.§.redigũt̃.ff.q̃ꝝ lega.
ñ p teſtõrẽ fuẽit ei data ptãs et licẽtia rẽ
ipſã igrediẽdi ſua ꝓpa auctõitate i q̃ cãu
poſſʒ ut.l.titia.§.i.et ibi p bar.ff.de le.ij.et
iõ nõrius faciet ſapiẽt̃ ſi appoſuerit talem
licẽtiã i teſtamẽto.Seqtur in lr̃a.

Simul cum fructi
bꝰ.Sciẽdũ ẽ q hẽs moroſꝰ eẽ ſolutionẽ
legatoꝝ tenet̃ ad reſtitutionẽ fructuũ et
uſuraꝝ rei ſeu q̃titatiſ legate ut.C.đ vſ
et fruc.lega.l.i.et.ij.et ẽdit̃ in.l.minoꝝ.C
i qui.cau.in ĩte.reſti.non ẽ ne.q̃ qdẽ mora
cõſ̃hit̃ p lapſũ diei l' p iterpellationẽ.l.ſi
et legati cã.ff.de v̈.ob.patit̃ ẽt aliã penã
hẽs moroſꝰ nã ſi p̃cepto iudicis eidẽ ſcõ
ſup ſol'one legatoꝝ nõ obtẽpauerit ſʒ i cõ
tumacia p ãnũ pſeuerauẽit puat̃ hẽdita
te et defert̃ ſubſtitutis et alijs pſonis de
qbꝰ ẽdit̃ i aut.h̃ ãpliuſ ⁊ i.l.fi.i fi.e.ti.et i
aut.đ hẽd.et fal.§.ſi qs ãt nõ i plures.col
pma.Jo.pe.

Fo͡r libelli q̃ petit̃ hẽditas ex teſtamẽto

Corā uobis

Q ꝛc agit et in iure ꝓpōit dominic⁹ ꝺ medijſ barbis ꝺr̄ et aduſ⁹ paſq̄linū garbatium et ꝯtͣcūq̄ aliā pſonā p̄ eo ſeu eius noīe legitie in iudicio cōparētē dicens idē dominic⁹ ꝙ quōdā andrin⁹ de la cadrona in ſuo ultīo teſtō eūdē dn̄icū heredē pure iſtituit in oīb⁹ ei⁹ bonis qd̄ qdē teſtm̄ exhibet et ꝓducit corā uobis ipē dn̄ic⁹ i for̄ publica et ſoléni nō abolitū nec cācellatū nec in aliq̄ ſui pte ſuſpectū l' uitiatū legitioq̄ nūo teſtiū roboratū ēditū et ſubſcriptū p̄ ſymonē ſpeltā nōnū pap. āno p̄nti ꝟ.cccc.die p̄ aplis. Jtē dicit et ꝓpōit p̄ſat⁹ dn̄ic⁹ ꝙ p̄ſat⁹ paſq̄l'.p⁹ mortē dicti andrini idebite et iiuſte occupauit et apphēdit et adhuc hodie tꝫ occupatā hēditatē reſq̄ ⁊ bona hēditaria q̄ dict⁹ quōdā and tpe ſui deceſſ⁹ tenebat et poſſidebat et añ ei⁹ mortē ꝓ ſuis et tanq̄ ſua quā qdē hēditatē res et bona hēditaria p̄ſat⁹ paſq̄l'. dittē et relaxare recuſauit et hodie recuſat dn̄ico añdicto ut p̄mittit̄ iſtituto lꝫ idebite et iiuſte. Quare cū p̄dicta ſit uera iur̄q̄ cautū repiat̄ hēdē ſcptū fore p̄ iudicē mittēd i poſſeſſionē reꝝ ⁊ bonoꝝ q̄ fuerūt tpe mortis defūcti petit et reqrit inſtātia q̄ta pōt dn̄ic⁹ ſepe dict⁹ q̄tenus ex officio vr̄o et oi aᵒ iure m̄ et for̄ qb⁹ melius fieri pōt p̄ vrāꝫ diffinitiāꝫ l' iterlocutoriā ſn̄iāꝫ ſ͛m ꝙ de iure melius fieri pōt ꝓnūcietis et declaretꝭ dictū dn̄icū fore mittēdū et mitti et iduci debē in poſſeſſiōeꝫ hēditatis et bonoꝝ dcī q̄ndā andr̄.q̄ reliq̄t tpe mortis ſue ac p̄iter poſſedit nec nō ipꝫ dn̄icū nā' et actual'r itroducatꝭ. et iponati i corpalē poſſeſſionē hēditatis et bonoꝝ p̄dictoꝝ et ſic iductū et ipoſitū māuteneatis et defēdatis ut iura diſponūt cū ꝯdictiōib⁹ et exceptōib⁹ dicti paſq̄l'.oīo reiectiſ et p̄dicta petit p̄ uos fieri ꝛc ſaluo iure ꝛc nō ſe aſtringens ꝛc.

Coram uobis

Ad euidētiā ē ſciēdum ꝙ i iure q̄nq̄ repiūt̄ remedia ꝓ hereditate uendicāda p̄mū eſt ītdictū q̄ꝝ bonoꝝ de q̄ tdit̄ in toto tiᵒ.ff.et.C.q̄ꝝ bo. 2ᵐ eſt cōdiᵒ ex.l.de q̄ hēt̄ in.l.fi.C.de edic.diui.adri.tol.ſup̄ q̄ fūdat̄ hic libellus. 3ᵐ ē petitio hereditatis que eſt actio de qua loquitur tot⁹ ti.ff.et.C.de peti.hēd. 4ᵐ ē acᵒ ſailie her.de q̄ hēt̄ i toto ti.ff.et.C.famil'.her. Quītū ē fideicōmiſſaria hēditatis petiᵒ ꝺ q̄ loqt̄ titul⁹.ff.de fideicō.hē.peti. Pria duo remedia.ſ.iterdictū q̄ꝝ bo.et ꝯditio ex lege ſūt remedia poſſeſſoria ꝙ i eiſ ſolū illud q̄rit̄ an defūct⁹ poſſedērit nō aūt an dn̄ūs uel q̄ſi fuerit ut i eis hēt̄.alia uero tria remedia poſterioꝛa.ſ.petiᵒ hēditatꝭ famī.her̄.et fideicōᵃ ꝓpetatis cāꝫ i ſe hūt ꝙ i eis q̄rit̄ an defūct⁹ fuerit dn̄ūs l' q̄ſi l' iuſ aliqd̄ i reb⁹ habuerit p̄ q̄ pꝫ una dr̄a iter dicta remedia. Sūt ēt alie dr̄e ꝺ qb⁹ plene nō.p̄ gl'.i.d.l.fi.et i.l.i.C.q̄ꝝ bo.i q̄b⁹ āt cōueniūt duo pōꝛa r̄media poſſeſſoria.Rndet̄ ꝙ i pl'ib⁹ p̄ ꝙ utrūq̄ dat̄ hēdi ſcpto itē dat̄ utrūq̄ ꝓ reb⁹ corpalib⁹ tātū nō āt ꝓ icorpalib⁹ ut.l.fi.ff.q̄.bo.et.l.fi.ꝟ.i.C.de edic.diui.adri.tol. Jtē utrūq̄ dat̄ ꝓ uniūſa hēditate et nō ꝓ reb⁹ ſigularib⁹ ut.l.i.i fi.ff.q̄.bo.⁊ ibi nō. Jtē utrūq̄ remediū ē p̄petuū tā iterdictū q̄ꝫ cōdiᵒ ex.l.ar.l.in honorarijs.ff.de ac.et ob.⁊ iſti de p̄pe.et tēpo acti.dr̄it tn̄ i aliq̄b⁹ ꝙ itdictū dat̄ tā ex teſtō q̄ꝫ ab iteſtato ut.d.l.i.ff.q̄.bo.⁊.l.i.cū ſe.ff.eo.ti.ſꝫ cōditio ex lege ſolū dat̄ ex teſtō et n̄ ab iteſtato ut.d.l.fi.in p̄n.et ibi nō.i glo.ſup̄ ꝟbo in oībus bonis. Quid āt dr̄ant a petitiōe hēditatis et qd dr̄at petitio hereditatiſ ab actōe fa.her̄.tāgit̄ in glo.p̄all'.et qd dr̄at dircā petitio hēditatiſ a fideicōmiſſaᵃ hēt̄ i.l.i ff.ꝺ fideicōᵃ hr̄.peti.vna tn̄ pōt gn̄al' dr̄a demr̄ari iter petitionē hēditatiſ et fa.her̄ q̄ñ ā peti' hēditatis dat̄ cōt̄ quēcūq̄ ſigularē rei ſucceſſoꝛē ut.l.lꝫ mīmā.cū ſi.ff.de peti.here.ſꝫ actio fa.her̄.cōpetit ſolū cont̄ coherede ut i.l.i.et.ij.ꝟ.pe.ff.fa.her̄. Sequtur in lr̄a.

Eundem dominicū.

Si iſte dn̄ic⁹ deceſſiſſet i uita teſtōris teſtm̄ eēt nullū ut i.ꝟ.poſterioꝛe.inſti.qui.mo.te iſir.hēditas uero nō trāſmitteret̄ i e⁹ hēdē ut in.ꝟ.ꝓ ſecūdo.et i.ꝟ.i nouiſſimo.C.de cadu.tol. Si uero ipſe dn̄ic⁹ uiuit et ē ſui iuris pōt adire hēditatē et repudiare ſua uolūtate et agē ſ͛m forꝫ h⁹ libelli vbi āt eēt i patria l' in auita ptāte tūc nō poſſꝫ adire nec repudiare nec litē in iudicio mouē ſine p̄ris uel aui licētia q̄ñ p̄r uel auus uult cōſētire uel cōſenſū p̄ſtare ut hēt̄ in.l.cū nō ſolū.ꝟ.i.et.ꝟ neccitatē.cū ſequētib⁹.C.de bo.q̄ libe.vbi āt recuſarꝫ cōſētire tūc nō licerꝫ p̄ri repudiare i p̄iudiciū filij nec ecōūſo filio ſine auctōitate patris.agnoſcē āt hēditatē pōt q̄libꝫ eoꝝ

altero inuito ut hēt in.l.ſi.§.i.et ſe.C.de
boniſq̄ libe.q̄ āt requirunt̄ ēē aditionē uł
repudiationē hēditatis plene p glo.⁊ doc
i.l.is pōt.ff.de acq.here.et dicet̄.ī.titulo
primo in glo.penultia.Seqt̄ i lrā.

¶ Pure inſtituit

¶ Quare dicat pure poſſ; ſcholaſticus iter
rogare.vñ p ei⁹ plena et clara doctrīna ſci
endū ē q̄ altero de q̄tuor mōis pōt qs he
res īſtitui v; pure in diē ſb cōditiōe et ſb
m̄. Dicit̄ āt qs pure īſtitui qñ īſtitu⁹ nō
ē ſuſpēſa tpe uł cōditiōe ita q̄ ſtati mor
tuo teſtōre pōt hēs ſēpt⁹ hēditate; adire
In diē dicit̄ facta īſtitutio cū aditio ē ſuſ
penſa i euētū alic⁹ diei de q̄ loqt̄.l.hēdi
tas ex die.ff.d acq.here.Si g̃ īſtitutio ſit
pura pōt hēs ſtati; adire mortuo teſtōre
hereditatē dū tñ cōcurrant alia admini
cula de qb⁹ nō.i.d.l.is pōt.poſſ; tñ aditio
nē differre in tēp⁹ plixi⁹ q̄ ius adeundi
durat.xxx.ānis ut.l.licet.et qd ibi nō.C.
de iure de libe.ñ fortaſſe ad petitionē cre
ditoris iudex pfigēt tēp⁹ breui⁹ ad ipſa;
aditionē qd facē poſſ; ut Edit̄ i.l.q̄ diu.i
pn.ff.de acq.here.et i.l.ſi qs īſtituat̄.ff.d
here.iſti. Et nō.q̄ ſolo aio adit̄ hereditaſ
ut i.l.ſi auia.C.de iure.delibe.⁊ i.l.gerit
.ff.de acq.here.et.l.potuit.et ibi nō.C.de
iure delibe.dū tñ adeat̄ pure et nō ſb cō
ditiōe ut i.l.cū q.i ſi.ff.de acq.hē.p qd p;
q̄ l; īſtitutio recipiat diē et cōditione; tñ
aditio nō recipit cōditionē.Ius āt delibe
rādi circa aditionē ł repudiationē durat
āno ut.l.ſancim⁹.et.l.cū ātiqorib⁹.C.d iu
re delibe.q̄ āno finito et ſic iure deliberā
di ſublato adhuc remanet firmū ius ade
undi et repudiādi ipſi heredi uſq; ad ali
os.xxviij.ānos ſ^m opi.glo.et oium doc.ut
traditur ⁊ nō.in.d.l.cū antiqorib⁹ et.l.cu
ratoris.C.de iure delibe.licet plac.tenue
rit cōtrariū ut ipſe nō.et male. Cum eni;
ius deliberandi repertū ſit in fauorē he
redis nō deb; i ei⁹ odiū retorqri ut.l.qd
fauore.C.de legi.et p dñs ipſū iuſ delibe
rādi nō hēbit abſorbē ius adeūdi qd ē p
petuū ar.inſti.d pperu.et tēp.ac.poſt pn.
et.l.licet.C.de iure delibe.cū ſi.ibi nō. In
ea āt īſtitutione que eſt in diem ſol; ſub
diſtingui.aut eſt facta in die certa aut in
certa.primo caſu circūſcripta remanet con
ditio pura ut.d.l.hereditas ex die. 2° cāu
expectatur euentus ipſiuſ diei anteq̄ poſ
ſet hereditas adiri ut.l.in tēpus.in prin.⁊
.l.qui filio.in prin.ff.de here.inſti. Cū āt
quis eſt inſtitutus ſub conditiōe tunc cō
ſiderari oportet an ſit filius in poteſtate
teſtatoris an extraneus.pmo caſu ſubdiſti
gue aut filius eſt inſtitut⁹ ſub conditiōe
īpoſſibili de natura uel de iure et inſtitu
tio reddit̄ nulla ut.l.fili⁹.ff.de condi.iſti.
licet in extraneo eſſet aliqua ut.l.i.ff.de cō
di.inſti.aut eſt inſtitutio ſub ꝯditione poſ
ſibili et tūc aut ē potātiua aut caſuał aut
mixta que declara ut nō.in.l.i.C.de inſti.
et ſubſti.ſub condi.fac.et in.l.in teſtamen
to.ff.de condi.et demon.Si qdē ſit pote
ſtatiua ten; īſtitutio ut.l.ſuus quoq;.i pn
.ff.de here.inſti. Sed aliqui diſtinxerunt
an ſit poteſtatiua que poſſit impleri ulti
mo uite ſpiritu uel non ut refert cy.in.l.
ſi pater.C.de inſti.et ſub.ſub cōdi.fac.Si
uero ſit conditio caſualis uel mixta tunc
non tenet inſtitutio niſi in defectum con
ditionis fuerit exheredatus ut dicta.l.ſi
pater.et dicta.l.ſuus quoq;.§.pe.vbi autē
extraneus uel fili⁹ emancipatus heres in
ſtituitur tunc diſtinguit̄ an ſit inſtitutus
ſub conditione impoſſibili et īſtitutio v;
tanq̄ pura ipſa conditione hita p nulla
ut.l.obtinuit.ff.de condi.et demon.et.ff.d
condi.inſti.l.i.et.l.conditiones.aut ē inſti
tutus ſub conditione poſſibili ⁊ tunc qua
liſcūq; fuerit conditio ſiue caſuał ſiue ptā
tiua ſiue mixta ſēp tenet inſtitutio ⁊ dēt
ipſa conditio impleri in forma ſpecifica ā
teq̄ hereditas poſſit adiri ut.l.meui⁹.ff.d
condi.inſti.et.l.q heredi.§.fi.ff.de acq.here
et.l.ſi qs ita hereditatē.ff.de condi.inſti.ſa
cit.l.facta.§.ſi ſub conditione.et.§.ſi in di
da.ff.ad trebel.Et predicta procedunt qñ
conditio dependet a fortuna uel a uolun
tate inſtituti.vbi autem dependeret a uo
luntate expſſa alterius perſone puta inſti
tuo te heredem ſi titius uoluerit uel ſi tu
me inſtitueriſ in futurum tūc tanq̄ capta
toria non ualet ut.l.captatorias.et.l.illa i
ſtitutio.et.l.ſi quis ſempronium.ff.de he
re.inſti.ſecus ſi inſtitutio in ea conferatur
in preteritum uerbi gratia ſi dicam inſti
tuo te hēdem ſi me inſtituiſti ut.l.mulier
.§.fi.ff.de condi.iſti. ¶ Ampli⁹ ſciaſ q̄ l; p
ſe ius adeūdi et hēditas nō adita regłr p
heredem nō trāſmittat̄ i eius heredē ut
.l.i.§.in nouiſſio.C.de cadu.tollen.ius ta
men deliberandi quod annali ſpacio con
cluditur et in cōſequētiā ius adeundi et
repudiandi hñ tranſmittit̄ ſi ipſe heres i
tra anni ſpacium moriatur ut habetur in
.l.cum antiquioribus.C.de iure delibe.

Spāle tamē eſt in filio qui poſt ius deli
berandi finitā tā paternā ꝗ̄ maternaꝫ et
ceteroꝝ aſcēdentiū hereditateꝫ nō aditā
⁊ ſibi delatam ex teſtō ul' ab inteſtato
tranſmittit nedū in deſcēdentes ſuos ut
l.i.C.de his qui ante ap.tabu.ſed etiam
ad ſupiores ut.l.apud hoſtes.C. de ſuis
⁊ legit.⁊ ibi ꝑ doc.immo etiā ad extraneos
ut ibi nō. Idēqꝫ eſt ſi fili⁹ eſt emācipat⁹
iure nouiſſimo cū ſit ſublata dria īter ſuū
⁊ emancipatū ſm alios.⁊ ꝑ hoc ſequitur
ꝙ hodie fili⁹ mrīs hereditatē non aditaꝫ
tranſmittit in eius fratrē licet aliq cont̄
de quo nō.plene ꝑ Cy.in.l.ij.C.ad orfi-
cia.de qua tranſmiſſione uide plene.ī.ti⁰
ꝓprio ſequenti.⁊ p̄dicta ꝓcedunt in filio
maiōꝛ infante. Infans uero hēs oēꝫ etiā
extraneoꝝ hereditatē ſibi d̄latā trāſmit
tit ad omēs ſupiores ſuos ſibi ꝑ lineam
maſculinam tantū diūctos ſm aliqs ut.l
ſi infanti.C.de iure deli. Tu dic melius
ꝙ immo trāſmittit etiaꝫ ad aſcendentes
ꝑ lineā femininā ſm doc ut dicā.ī.titulo
ꝓprio ⁊ nō.plene in.l.ſi infanti.C.d̄ iure
delibe.fallit etiaꝫ re⁹ dci.§ in nouiſſimo.
in herede minore ⁊ in abſente ꝓbabili cā
quoꝝ ſucceſſorib⁹ ꝯpetit bñficiū rſtōnis
in integrū ꝓ adeūda hereditate nō adita
ꝑ minorē l' abſentē ut tradit' in.l.panto
nius.in pn.ff.d̄ acqui.here.⁊ ibi ꝑ bar.in
l.i.C.d̄ reſti.mili.⁊ ibi ꝑ Cy. ⁊ alios qđ
eſt notabile.fallit etiā dicta regula ī ctis
aliis caſibus quos enūerat glo.⁊ bar.ibi
declarat in.l.ventre.ff.de acqui.hē.poſtq̄
aūt fuit hereditas adita transfert' dniū
bonoꝝ hēditarioꝝ in ipm heredē ut in.l
cū heredes.in pn.ff.de acqui.poſ. cum ibi
nō.ſed nō trāſfert' poſſeſſio ñ nāl' fuerit
apphēſa.⁊ nō ꝙ aditā hereditatē l' repu
diatā ſemel non licebit vltri⁹ agnoſcer̄
l' repudiar̄ ut.l.ſuus. ⁊.l.ſicut.C.d̄ ī pu
here.niſi fuerit fili⁹ qui poſt repudiatiōeꝫ
adhuc admittit' ad adeūdū ſi res hēdi-
tarie ſint in eodē ſtatu uſqꝫ ad trienniuꝫ
ut.l.fi.C.d̄ repu.hē.l' niſi hēs fuerit mi-
noꝛ xxv.annis qui beneficio in integrum
reſtōis audit' uolens poſt repudiationē
adire etiā ſi res non ſint in eod̄ ſtatu ut
d.l.fi.cū ſi.l' niſi ali⁹ cohēs rpudiet ptē
ſuā quo cāu ille qui pus hereditatē adi-
uit poterit ptē ſuam ac hēdis ei⁹ rpudi
are ut in.l.cū hēditate.⁊.l.ſe.ff.de acqui
hē. Sit tamē caut⁹ hēs ſcript⁹ ul' ab in
teſtato ſuccedēs anteqꝫ adeat diligenter
inquirē d̄ oīb⁹ hēditatis ⁊ infra mēſē

inchoare inuentariū omniū bonoꝝ hēdi
tarioꝝ ⁊.ī alios duos menſes ꝯplē quo
facto gaudebit tali ꝑuilegio qꝛ tenebit'
ſolū rñdere creditorib⁹ hēditariis q̄ten⁹
patient' vires hēditatis deducta falcidia
de legatis ⁊ non vltra.ſi aūt adierit ſim⁹
nullo facto inuētario tūc tenebitur ſi ſit
hēs extrane⁹ etiā de ſuo ꝓprio inſoliduꝫ
nulla facta detractione falcidie ſatis facer̄
in totū creditōib⁹ ⁊ legatariis. Si uero
ſit filius defuncti tūc licet creditoribus
teneat' inſolidū tamē d̄ legatis detrahet
eius legitimā ut nō.ꝑ Ja.de bel.in auē.d̄
here.⁊ fal.§.ſi uero exꝑſſim.⁊ hēt' etiaꝫ
ꝑ tex.in.l.fi.§ ſin aūt dubius.⁊.§.ſi p̄fatā
⁊.§.ſi quis aūt temerario ꝓpōito.C.d̄ iur̄
delibe.⁊ in auē.de hē.⁊ fal.§ ſi uero exꝑſ
ſim. Et nota ꝙ licet heres qui non facit
inuentariū ꝑuet' falcidia. nō tamē ꝑuat'
trebellianica ut plene nō.ꝑ d. Ja.ī dcō.§.
ſi uero exꝑſſim.hoc aūt tempus faciendi
inuentariū non currit ignorāti niſi a tpe
ſcientie quo quis ſciuit hēditatē ſibi de-
latā eſſe ex teſtō l' ab inteſtato ut habet'
⁊ nō.in.d.§.ſin aūt dubius. Adūtenduꝫ
etiā ꝙ ille qui facit inuentariū cōſequit'
aliud bñficiū quia ſibi ꝯſeruat oīa illa q̄
ſibi erant debita a defuncto ut d.l.fi.§ in
cōputatione que nullo facto inuentario
extinguūt' ꝑ aditionē.l.ſi debitori.C.de
pact.⁊.l.ſtichū.§.aditio.ff.de ſolu.⁊.l ſi
debitori.ff.de fideiuſſ.cū ſi. In c⁹ inuēta
rii forma ſunt necīa.ī.ſcripta viꝫ ut fiat
corā iudice ut d.l.fi. Itē requirit' citatio
creditor̄.⁊ legatarioꝝ ſaltē ꝑ p̄conē ⁊ ſi
non ꝯparuerit dūt eoꝝ loco adhibēri tres
teſtes ꝑſonis poſſidentes in loco in quo
fit inuentariū. Itē hēs dēt ſe in eo inuē
tario ſubſcribē ul' ſi ſcribere neſciat alius
notarius pro eo ⁊ ſic erūt duo notarii ⁊
ſex teſtes ut d.l.fi. ¶ Sed circa predicta
querit' an fideicōmiſſari⁹ vl'is tenet' fa-
cere inuentariū ſicut dictū eſt de herede
p̄ncipali.dic ꝙ ſic alioqui tenebit' inſoli
dum creditorib⁹ ⁊ legatariis ſicut dictū
eſt de herede nec ei ꝓdeſt inuentariū ſcdm
ꝑ heredē niſi hꝫ bñficiū ſibi ceſſerit quod
facere pōt ar.l.ſi heres pecuniā.ff ad tr.b
⁊ ita deciat Ja.de bel.in auē.de hē.⁊ falc
.§ ſi uero exꝑſſim.ſupi⁹ alle.ſequit' ī lrā.

¶ **In omnibus eius**

bonis. ¶ Quid aūt dices ſi fuit inſtitut⁹
in ſpāli re puta domo ul' fundo an hēbit
bñficiū d.l.fi.C. d̄ edic.diui.adri.tol.dic

aut non habet aliū coheredē vl'em ⁊ tūc quia ɔtracta rei mentione pro uniuerſali reputatur herede ut.l.i.§. ſi ex fundo.ff. de here.inſti.habebit bñficiū dicte.l.fi.C. de edi.diui.adri.tol.aut habet aliū cohe/redem ul'em et tunc quia pro legatario reputatur dicunt doc.ꝙ non hēbit illud bñficiū quia nec interdictū quoꝝ bonoꝝ datur pro re ſingul'i ut.l.i.i fi.ff.quo bo ⁊ nō.in d.l.fi. ¶ Queritur inſup an hēdi ab inteſtato ſuccedenti ɔpetat bñficium d.l.fi.dicūt doc.ibidē ꝙ non ut no.p Cy in d.l.fi.in.ꝟ. tertio iuxta pmiſſa querit' ꝛc.⁊ ratio ē quia i tali poſſeſſorio iudex procedit per modū notorij qđ notoriū inducit' p exhibitionē teſti non aboliti nec cancellati. non aūt pōt fieri notoriū per id ꝙ quis alleget uerbotenus iudici ſe primiorem defuncto cum hoc ſit facti ⁊ poſſet iudex faciliter errar' ut no.in.l. ff.pro ſuo. ¶ Alteri⁹ pro meliori declaratione heredis inſtituti in re certa quero quando hēatur loco hēdiſ ⁊ quando nō In quo articulo ſic diſtingue aut quis inſtituit' in re certa nullo alio ſibi dato vl'i coherede ⁊ tūc hēt' loco vl'is hēdis inſtituti quia rei expſſio pro nulla eſt ut dicto §.ſi ex fundo. ¶ Aut habet aliū vl'ē coheredē ⁊ tunc hēt' loco legatarij ut.l. quotiēs.C.de hē. inſti.⁊ ibi no. verūtñ ſi hic uniuerſalis coheres ṙpudiet l' tpe teſti mortuus fuerat hēbit' iſte iſtitut⁹ in re certa q̊ ad ius accreſcendi loco veri heredis ſm guil.de cu.ut no.p eum in.l ſeruo.ff.de cōdi.indebi.inſti.ar.in.l.ex militari §.fi.⁊.l.ſi miles.ff.de teſta.mili.quā opi ſequitur bar.in.l.quotiēs §.ſi duo.ff de here.inſti ⁊ in.l.ex facto.e.ti. ¶ Quid dices ſi teſtōr ſi herede inſtituto i re cta nullo dato coherede vl'i expreſſe phibuerit ne ipſa iſtitutio trahat' ad alia bona an ipſe ſuccedat in omnib⁹ bonis l' in re certa in qua eſt inſtitutus. dicit bar.in.d §.ſi duo.ꝙ tunc ſoluz ſuccedit in re illa ⁊ ceſſabit ius accreſcendi et cetera bona deuenient ad ſuccedētes ab inteſtato iur' fideicōmiſſi ar.l.peto.in pn.ꝟ.quid ergo. ff.de le.ij.coir doc.tenent cōtrarium quia teſtōr non pōt decedere pro pte teſtatus ⁊ pro pte inteſtat⁹ ut.l.ius nrm.C.de re iuri.nec pōt facere quin leges locū hēant in ſuo teſtamento.l. nemo pōt.ff.de le.i. ¶ Non ob.d.l.peto.quia loquit' quādo cōtēpla^e alteriuſ coheredis facta fuerat illa pticularis inſtitutio taxatiue ⁊ limitate merito ergo videt' grauat⁹ eidem ptem reliquā reſtituere . qđ aūt pñs loquitur quando alteri⁹ cōtēplatione non fuerat facta pticularis inſtitutio.ſicq̧ ɔcludere licet ꝙ particularis inſtitutio in re certa nullius alterius ɔtēplatione quo ad ius accreſcendi nullo alio dato ſibi cohēde loco herediſ hētur nec venientib⁹ ab inteſtato reſtituere tenetur. ¶ Deiñ circa hoc quero de quotidiana q. ecce pat' filiā ſuam inſtituit in certis ſpālibus rebus iubēs eam ſtare debere ipſis reb⁹ tacitā ⁊ cōtentam ita ꝙ de bonis ſuis ultra nil petere poſſit querit' an excludat' a petitione dotis materne videt' ꝙ ſic ar.in.l. q volebat.ff.de here.inſti.⁊ dicte.l.peto. in pn. In contrariū determiat bar.in.l.ſi liberi. in fi ff.de ope. libe.tali ratione bona dicunt' deducto ere alieno ut.l.bonoꝝ. ⁊.l.ſubſignatū §.bona.ff.de ꝟ.ſig. dos autē materna eſt es alienū ar.i.l.pretor §.emācipati.ff.de colla.bo . merito ſequit' ꝙ in dicta phibitione non ɔphendit' cum nō ſit de bonis . ¶ Aliud ergo eſſet ſi teſtator dixiſſet nil petere poſſit in bonis l' ſuper bonis meis ꝛc.quia uideret' tunc ſe retuliſſe ad oē ius ɔpetēs ipſi filie quacunq̧ occaſiōe p qđ poſſet aliquid in ipis bōis petere ar.l.rem in bonis.ff.de acqui re.do. ⁊.l.bonoꝝ §.in bonis.cum ſi.ibi no.ff. de ꝟb.ſig.vide que ſcripſi in pcedēti libello circa articulū dotis.Sequit' in lrā.

¶ Exhibet ⁊ producit i forma

publica. ¶ Hec duo ſunt nccia ſcilicz ꝙ productio fiat coram iudice ⁊ ꝙ teſtamētum ſit in forma publica redactum ut p hoc fiat ipſi iudici notoriū de iuſtitia ipſius heredis inſtituti ut d.l.fi. Itē ⁊ 3^m viz ꝙ ɔſtet ipſum teſtōrē eſſe defunctū ut ſupra dictum eſt.ſequitur in lrā.

¶ Vallatū ltimo

numero teſtiū. ¶ Sed qualis numerus teſtiū exigit' in teſtis.rñdeo ſm qualitatem pſonaꝝ ipſoꝝ teſtantiū ⁊ heredum ipſoꝝ inſtitutoꝝ at varietatē locoꝝ in quibus fieri contingit teſtm̄. Unde ad huius doctrinā debes ſcire ꝙ aliquando teſtator eſt miles aliquando paganus. ſi ſit miles aut eſt in belli cōflictu ⁊ in acie ⁊ tunc numer⁹ teſtiū non requiritur ſed ſufficit eius nuda uoluntaſ. ¶ Aut eſt ſub tentorio ⁊ tunc requirit' numer⁹ duoꝝ teſtiū ut hec hñtur i.l.milites.C.d teſta

de cri. fal. Aut non alterat ſenſum ⁊ tũc non redditur ſuſpectũ ar. in. c. ex lris extra de fi. inſtru. ⁊ facit quod no. in. c. inter di lectos. extra eo. ti. ¶ Quid autẽ dices ſi teſtamentũ ſit ſuplineatũ habens inter lineam ⁊ lineã aliquid ſupadditũ an erit ſuſpectũ. dicunt quidã eſſe diſtiguendũ eo modo quo ſ. Alij dicunt ſimpliciter reddi ſuſpectũ ꝑ tex. in. c. cũ venerabilis. extra de reli. do. ⁊ qd no. ſpe. in ti. de iſtru. edi. § poſtremo. ṽ. item excipit. quod eſt vituperatum. ¶ Rurſum querit quid ſi ꝓtocollũ teſti ſit interlineatũ mõ quo ſupra. An ꝓpter uitiũ ꝓtocolli ĩpedietur miſſio teſti inde extracti non interlineati nec cancellati. videt q ſic quia ꝓtocollũ eſt ſcriptura ad quã hẽtur recurſus ut in auc. de fide inſtru. § i. facit quod no. ꝑ gl. c. di. c. cõtra morẽ. ⁊ ibi archi. ⁊ viij. di. c. noli frater. ⁊ quod no. ꝑ bar. in. l. ſempronius. ff. de le. ij. In oppõitũ facit quia lex ſolũ cõſiderat formã teſti quod ĩ iudicio ꝓducitur de ꝓtocollo aũt nihil diſpõitur ergo ꝛc. ut. l. ſi uero. § de viro. ff. ſo. ma.

¶ Iniuſte occupauit.

¶ Aduerte q ſi hereditas eẽt uacãs ⁊ a nemine occupata non eſſet utile hoc remediũ intentare ſed deberet heres ſcriptus ſua ꝓpria auctẽ ipſam hereditatem ingredi ⁊ apprehẽdere ut no. Inno. in. c. cum in officijs. extra de teſta. ⁊ ſup dixi in glo. 4ᵃ. ⁊ ſi iſta bona in quibuſ petitur fieri miſſio eſſent occupata in vita teſtatori. ceſſaret etiã remediũ dicte. l. fi. ut hẽtur ⁊ no. in. d. l. fi. ⁊ maxie ſi hrẽt titulũ a defuncto ut ibi no. Quid autẽ dices ſi hic paſqualin⁹ cõuent⁹ opponat ⁊ dicat ſe heredẽ inſtitutũ in alio teſtamẽto eiuſdẽ teſtõris an ꝑ hoc impedietur miſſio poſtulata. dicunt glo. ⁊ doc. q ſic in pall. l. fi. ⁊ erit iſto caſu legitimus cõtradictor ⁊ iudex cognoſcet ꝑus ⁊ terminabit ſup utroq; teſtõ ſic tñ q poſterius ꝑferatur ꝑori ut in § poſteriore inſti. quib. mo. te. infir. niſi fortaſſe ꝑcedẽs eſſet derogatoriũ ſbſequẽtis ut. l. ſi quis. in pn. teſti. ff. de le. iij. Uerum tamẽ pro huius clariori et pleniori doctrina ſciendũ eſt q aliquãdo ꝓducũtur duo teſtã facta eadẽ die ⁊ hora ⁊ equaliter ſolẽnia in quib⁹ ſunt heredes diuerſi ſcripti nec apparet quod ꝑus ⁊ quod poſteri⁹ ſit cõditũ. Alij ꝓducunt duo teſtã quoꝝ vnũ eſt altero poſterius ꝑmo caſu licet qd ſit antiqua ⁊ ſabbatia de qua ꝑ glo. ⁊ Cy. in. l. i. C. de edic. diui adri. tol. ⁊ in. l. iij. C. de codicill. ⁊ ꝑ glo. dy. ⁊ bar. in. l. i. § i. ff. de bo. poſ. ſm tabu. Attñ ſm eos cõcluſiue tenendum eſt q melior eſt cõditio poſſidẽtis q̃ petentis quia regularit in pari cauſa ꝛc. ut. l. ſi ob turpem. cũ ibi no. ff. de cõdi. ob tur. ca. fac. § cõmodũ inſti. de interdic. Et ſi fortaſſe tertia ꝑſona poſſideret ⁊ agerẽt ãbo cõtra eam tũc ꝑ cõcurſum ſe inuicẽ ĩpedirent. tamẽ quia ſcripture ſunt ſibi inuicẽ contrarie ut in. l. ſcripture diuerſe. C. de fide inſtru. ⁊ l. optimã. ⁊ qd ibi no. C. de cõ. ⁊ cõmit. ſti. tum quia dubitatur de uiribus utriuſq; teſti ut in. l. ſed ſi de ſui. ṽſ. cum aũt. ff. de acqui. here. quia ꝓbatio deficit ſup iure alteriuſ ut. l. duo ſunt titij. ff. de teſta. tute. In 2⁰ aũt caſu cũ duo ꝓducũtur teſtã quorũ vnũ eſt altero poſterius ſic diſtigue. aut vtrũq; ẽ validũ ⁊ ſolẽne omni iure tam ciuili q̃ ꝑtorio ⁊ tã iure cõi q̃ ſpãli. aut vtrũq; eſt inualidum oĩ iure. aut vnũ eſt validũ de iure cõi ⁊ alid validũ de iure ſpãli. aut vnũ eſt tantum validũ de iure cõi l' ſpãli ⁊ alid eſt omni iure inualidũ. aut vtrũq; eſt validũ de iure ſpãli tantũ ⁊ inualidũ de iure cõi. ꝑmo caſu ſbdiſtigue. aut ꝑmũ teſtm̃ eſt derogatoriũ ſecũdi ex teſtõris diſpõe tũc ꝑmũ ꝑfert 2⁰. niſi in 2⁰ expſſe peniteat teſtõr de ꝑmo ⁊ ipm̃ ſpãliter reuocet ſeu caſſet hoc viz ſi dicat reuoco tale teſtm̃ per me factũ traditũ ꝑ talẽ notariũ l' ſi dicat caſſo irrito ac reuoco omne aliud teſtm̃ etiã ſi in eo ſint põita aliqua ṽba derogatõia ſb quacũq; ṽboꝝ cõceptiõe ut plene ẽdit ꝑ bar. ⁊ doc. in d. l. ſi quis. in pn. teſti. ff. de le. iij. ⁊ l. ſi mihi ⁊ tibi. § in legatis. ff. de le. i. idem dic ꝑ oĩa ſi ſit derogatoriũ per legis auctẽm ut in auc. hoc inter liberos. C. de teſta. Si uero ꝑmũ teſtm̃ non ſit derogatoriũ ſcdi tũc ꝑ 2ᵐ tollitur ꝑmũ ſiue ex 2⁰ poſſit adiri hereditas de iure ciuili ſiue de iure ꝑtorio tantum licet eo caſu quo poſſit adiri de iure ꝑtorio tãtũ quidã dicãt cõtrariũ ⁊ male ꝑ tex. in. l. ſi duob⁹. § ſi p⁹. ff. de cõtra. tab. ⁊ ibi plẽ nõ ꝑ bar. ⁊ etiã tangit ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. cum in 2⁰. ff. de iniuſ. rup. ⁊ ir. teſta. ⁊ l. ſi quiſ cum. ff. de vul. ⁊ pub. ⁊ facit dict⁹ § poſteriore inſti. qui. mo. te. infir. ⁊ l. ſi qs ꝑore. ff. ad treb. 2⁰ caſu ꝑncipali cũ utrũq; eſt inualidũ oĩ iur tũc fruſtra querit de effectu vtriuſq; q2 non entis nulle ſunt opatiões ut. l. eius qui in ꝓuĩtiã. ff ſi cer. pe.

3°. caſu pncipali quando vnū eſt validū
iure cōi ⁊ aliud validum iure ſpeciali dē
tpis ordiationē obſeruari. ideoqȝ per 2m
tollitur pmum vt.l.eius militis.§.mili
tia miſſus.ff.de teſta.mili.iuncta.l.ij.ff.de
iniuſ.rup.⁊ irri.te.⁊ d.§.ſi pus.niſi pri9
hrēt clauſulā derogatoriā ſcdi vt ſupi9
dictum eſt. 4°. caſu cum vnū ē iualidū
omni iure ⁊ aliud validū aliquo iure et
tūc aut pcedit iualidū 2m ualidū ⁊ tunc
pfert̄ 2m ar.d.§.poſteriore.cū ſi. ſꝫ ecōtra
pcedit ualidum ⁊ ſequit̄ inualidū ⁊ tunc
aut circa 2m inualidum pceſſit teſtōr ad
actum vbi tm̄ ſine aliq̄ heredis iſtitutōe
dicendo volo qꝑ tale meū teſtm̄ valeat
⁊ tunc p tale 2m non tollit̄ pmū ut i §.
ex eo.⁊ ibi no.inſti.qui.mo.te. infir. etiā
ſi teſtator talia verba corā ſeptē teſtibuſ
ptuliſſet ſm bar.ut p eum no.⁊ habet̄
in.l.ſi iur.ff.de le.iij.niſi poſt huiuſmodi
iualidā diſpōnē teſtator pſeuerauerit in
ea ſpacio decennij quo cāu tollet̄ pmū
teſtamētū ut hētur in.l.ſancimus.C. de
teſta. Aut teſtōr pceſſit ad actū facti ſine
aliqua heredis inſtitutiōe puta cācellan
do ul' lacerādo pmū teſtamētum ⁊ tunc
p hūc actum ſeu uolūtatē tollit̄ pcedēs
teſtm̄ ut plene no.in.l.noſtrā.⁊.l.hac cō
ſultiſſima.§.ſi quis.C.de teſta. Aut in 2°.
minus ſolēni pceſſit ad actū cōis inſtōis
heredis ⁊ tūc aut iſtud 2m reddit̄ min9
ſolenne ex uitio pteritionis aut ex uitio
alterius deficiētis ſolēnitatis puta nūeri
teſtiū.in pmo cāu dicit glo.qꝑ p 2m non
tollitur pmū ut in.l.ſi filiuſ qui i ptāte
de li.⁊ poſtu.qđ etiā ſequit̄ ibi bar ⁊ alij
doc.in.l.cū in 2°.ff.de iniuſ.rup.⁊ ir.teſta
⁊.l.ſi quis eū.in fi.ff.de uul.⁊ pub.que
opi pcedit quādo in ſcđo teſtō ſunt ext̄
nei inſtituti.ſecus ſi uenientes ab iteſtato
p.l.ſi duobus.§.ſi pus.ff.ꝯtra tab.2° aūt
cāu dic aut ſcđm eſt minus ſolēne de iur̄
cōi ſed eſt ſolēne de iure ſpāli quia in eo
ſunt inſtituti uenientes ab inteſtato tunc
p ſcđm tollit̄ pmū ut.l.hac ꝯſultiſſima.
§.ſi quis aūt.⁊ ibi plene no.C. de teſta.
Aut eſt minus ſolēne omni iure ⁊ tunc
p ſcđm nō tollit̄ pmū ut.d.§.ex eo.et.d.
§.ſi quis aūt ¶ 5°. caſu pncipali quando
utrūqȝ eſt ualidū de iure ſpāli tunc ſub
diſtigue aut utrūqȝ eſt ualidū iure ⁊ pui
legio militari ⁊ tūc p ſcđm tollit̄ pmū
ut.d.l.ij.ff.de iniuſ.rup.⁊ irri. teſ.niſi p
mum hrēt clauſulā derogatoriā ar.d.l.ſi
quis.in pn.teſti.cum ſi. Aut utrūqȝ eſt
validū puilegio filiali ⁊ tūc p ſcđm non
tollit̄ pmū niſi in 2°. fiat ſpālis reuoca°
pmi ut dcā auē h inter liberos.C.de teſta
Sed an fideicōmiſſari9 ul'is ſit ltim9 cō
tradictor diſtigue ſm glo.⁊ doc.in dcā.l.
fi. Aut enim poſſidet ⁊ de iure ſuo uult
ſtatim pbare ⁊ tūc eſt ltim9 cōtradictor
⁊ impedit miſſionē.aut non poſſidet ⁊ tc
non eſt legitimus cōtradictor.ſequitur.

¶ Poſſidebat et

ante ⁊ poſt p ſuis ⁊ tanqȝ ſua. ¶ Aduerte
qꝑ heres ſcriptus ut obtineat miſſionem
tria pbare tenet̄.pmo qꝑ teſtm̄ ſit ſolēne
2° qꝑ res in quibus petit̄ miſſio fuerit in
bonis defuncti tpe eius mortis ſicqȝ pra
ctica erit cū fieri querit̄ miſſio p heredē
ſcriptū qꝑ bona ſingularit̄ deſcribātur in
libello ſeu requiſitiōe ⁊ pbetur tempore
mortis defuncti fuiſſe in eiuſ bonis p qđ
patet dria inter petitionē hereditatis et
hanc miſſionē ut no.in d.l.fi. 3°. pbare
tenet̄ qꝑ teſtōr ſit mortuus nā licet appa
reat teſtm̄ nō ideo pſumit̄ eū eē mortu
um quia quilibet pſumit̄ viuer̄ uſqȝ ad
centū annos ut.l.fi.C.de ſac.ſanc.ec.et.l.
an vſufructus.ff.de vſufru.⁊ ſic nō poſſet
adire hereditatē ut.l.neminē.⁊.l.hereſ in
ſtitutus.ff. de acqui.here.cū uiuentis nō
ſit hereditas.ut.l.i.ff.de here.l' ac.ven.⁊.l
ij.§.interdū.ff.de vul.⁊ pupil. Sed qua
liter pbabitur de morte teſtōris dic per
famā l' pſumptionē l' unū teſtē ut no.p
glo.in.l.ij.§.ſi dubitetur.ff.quēadmo.te.
ape.⁊.l.ſi quidē.C.ſo.ma.⁊ ibi plene per
Cy.⁊ per bar.in.l.genero.in fi.ff.de his q
no.infa.⁊ d.§.ſi dubitet̄. ¶ Quid igitur
dices ſi defunctus poſſidebat aliq̄ bona
nō pro ſuo ſed pro alieno ut quia erant
res ſibi cōmodate l' apud eum depoſite
an in eis fiet hec miſſio dicit gl'.qꝑ ſic in
palle.l.fi.⁊ bene ſm doc.⁊ in h cōuēit cū
petitiōe hēditatis ut.l.nō tantum.in pn.ff.
de peti.here ¶ Hic moueo tale dubium
quare p ypotecariā nō aduocāt̄ talia bōa
debitori cōmodata l' apud eū depōita ſic
p petitionē hēditatis ⁊ p hoc remedium
poſſeſſoriū cū p ypotecariā ſola poſſeſſio
aduocet̄ ut.l.cū uenditor.in pn.ff.de euic
pōt dici qꝑ in ypotecaria requirit̄ qꝑ ius
cōſtituatur in re p debitorē.C.ſi alie res
pi.da.ſit.l.i.cū ſe. quod ius non pōt con
ſtitui niſi ab eo qui dominus ſit l' quaſi
ſed hoc non eſt neceſſe conſtitui in hēde
cogitabitis. ſequitur in lrā.

¶ **Quare cũ predi**
cta uera ſint. ¶ Pro declaratione huiu'
cõcluſionis libelli reuoco in dubiũ an i
hac miſſione obtinẽda ſit neceſſari⁹ libel
lus. dicunt quidã quos refert Cy. in d. l.
fi. ꝙ ſic ⁊ citari debent hi quorũ intereſt
⁊ ſi non cõparuerit ꝓcedet̃ ſ'r eodẽ libel
lo alia mutatiõe nõ facta ar. in auẽ. ſi oẽs.
C. ſi ut ſe ab hẽ. abſti. ⁊ l. i. C. qui. pe. tu.
Alij dicunt quos ſequitur idẽ Cy. ꝙ in
aditiõe iudicis non eſt neceſſari⁹ libellus
niſi poſtq̃ apparuerit cõtradictoꝛ. vñ pra
ctica ſ'm omnes talis erit ꝙ heres ſcript⁹
coram iudice pñter ſuum teſtamẽtum
nõ abolitũ ⁊c. ⁊ apud acta abſq3 alia ſolẽ
nitate faciat ſcribi quõ petit ſe mitti in
poſſeſſionẽ talium bonorũ uirtute talis
teſti. Judex autem hoc viſo ⁊ audito fa
ciet citari illos quorũ intereſt ar. in l. hoc
aũt. ꝟ i. ff. ex qui. cau. in poſ ea. et eis cõpa
rentibus tunc offert̃ libellus nominatiꝫ
contra eos ſi fuerit legitimi cõtdictores
⁊ ꝓcedet̃ oꝛdine iuri. obſeruato quia ſ'm
regulam iuris ſiue agatur aliqua actione
ſiue offõ iudicis ſemꝑ libellus offerẽdus
eſt ſi contradictoꝛ apparet ut hab't ⁊ nõ
in. l. i. ꝟ dies. ff. quis oꝛ. in bo. poſſ. ſer. vbi
autẽ nullus apparuerit iudex iterlocuto
rie ꝓnũtiabit ipm heredẽ in poſſeſſioneꝫ
mittendũ. ⁊ ſic habes nõ. ꝙ ſnĩa interlo
cutoꝛia uel diffinitiua d't precedere hanc
miſſionẽ l' executionẽ. ⁊ hec opi ẽ i vſu.
Alij tamẽ uoluerũt dicer̃ ⁊ male nullos
eſſe citandos. ſi tamen aliquis contradi
ceret tunc audiendus eſſet ar. in. l. iij. ꝟ ſi
cauſa. ⁊ l. ſeruus. ff. de bo. poſ. Ad vnum
tamen attẽde ꝙ a ſnĩa lata ſuꝑ hac miſſi
one ſiue fuerit interlocutoria ſiue diffi
nitiua non poteſt appellari. ut l. i. C. ſi de
momẽ. poſ. ⁊ l. q̃s q̃s. C. q̃rũ ap. non re. i.

¶ **Quatenus ex of**
ficio ueſtro ¶ Hic querit̃ quis ſit iudex
cõpetẽs huius miſſiõis quouis modo in
ea ꝓcedat̃. Ubi aduertendũ ꝙ lõga ſuꝑ
h' eſt dubitatio ut refert Cy. in dcã. l. fi
tamẽ cõcludẽdo põt iudicis cõpetẽtia tri
plicit̃ cõſiderari. vno quidẽ mõ iſpecta nã
ipi⁹ cauſe. alio mõ attenta qualitate rei
petite. 3° ipi⁹ rei ⁊ actoris ꝑſonaꝝ inſpe
cta qualitate. pmo mõ attẽto diſtiguẽdũ
eſt. aut querit̃ de miſſione re ipa ⁊ tunc
iudex cõpetẽs eſt ille q̃ hẽt mer ⁊ mixtũ
ĩpiũ ita intelligat̃ glo. illa in dicta. l. fi.
Aut querit̃ de ꝓnũtiatiõe de mittendo
⁊ tũc quilibet iudex etiã iſe ioꝛ eẽt iudex
cõpetẽs ut. l. cognitio. ꝟ ut bonoꝝ. ff. d' offi
cius cui mã. eſt iur°. 2° caſu pncipali cũ
attendit̃ rei qualitas dic idẽ nã quilibet
iudex oꝛdinari⁹ eſt iudex cõpetẽs huius
miſſionis maxie is in cuius iuriſdcõe eſt
res ſeu hereditas ſita ut. l. ij. C. quãd. te
apr. ⁊ in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. Et
ꝓnũtiato ſuꝑ miſſiõe ſi fortaſſe aliq̃ res
põita ſit in alteri⁹ iuriſdcõe ille talis iu
dex in cuius territoꝛio illa res ſita fuẽit
ad lrãs pmi iudicis faciet realẽ miſſionẽ
in illa ar. in. l. cũ vnus. ꝟ i. ff. de bo. auc. iu.
poſ. ⁊ no. in. l. a diuo pio. in pn. ⁊ ꝟ i. de re
iudi. ad qđ faciũt no. ꝑ bar. in. l. i. C. d' ſũ.
tri. ⁊ fi. cato. in q. que icipit ſed dubitat̃
vtrũ teſtm. ⁊c. 3° uero cãu cũ cõſideram⁹
q̃litatẽ ꝑſonaꝝ tam rei q̃ actori. tũc diſtin
gui dẽt aut agit̃ cõtra certam ꝑſonaꝫ ut
hic ⁊ tũc iudex cõpetẽs ẽ iudex rei cõuẽti
ut in. l. iuris oꝛdinẽ. C. de iur̃ om. iu. aut
agit̃ cõtra icertã ꝑſonã cũ null⁹ appeat
contradictoꝛ ⁊ tũc iudex cõpetens eſt ille
vbi hereditas iacet ar. in d. l. cũ vn⁹. in. ꝟ
i. nã actiões ſeu cõditiões ex lege ptãtem
ſuam vbiq3 exercent ut l. fi. C. de lon. tẽ.
preſcrip. Sequitur in littera.

¶ **Per ueſtrã diffi**
nitiã ſniã. ¶ Petit̃ aũt hic ꝑ ſniã de
clarari ſuꝑ hac miſſiõe ꝙ ut ĩ dictuꝫ eſt
ſnĩa reqrit̃ ſuꝑ ea l' diffinitiua ſi cõdictoꝛ
appareat l' iterlocutõia ſi null⁹ cõtradicit
ut no. Cy. in d. l. fi. An autem a tali ſnĩa
poſſit appellari dixi ĩ ꝙ non ꝑ. l. q̃s q̃s. C.
quoꝝ ap. nõ re. i. ⁊ l. i. C. ſi de momẽ. poſ.
fue. ap. ⁊ terigi plen⁹ ĩ ti. de ap. q̃ iterpo.
ab interlo. poterit tñ in itegrũ reſtõ peti
ex cã iuſta ut det'iat Ja. bu. in. l. falſã. C.
ſi ex fal. inſtru. facit quod no. in. l. cum ſe
C. ſi aduer. rem iudi. ſequitur in lrã.

¶ **Ac etiã realiter**
⁊ actualit̃ mittatis. ¶ Sed qd dices ſi ſe
mel iductus fuit in poſſeſſioneꝫ poſteaq3
cecidit ab ipa poſſeſſiõe an poteẽt iterato
petere ſe mitti a iudice in eandẽ poſſeſſio
nẽ bñficio dcẽ. l. fi. dicũt doc. ꝙ nõ ut nõ
Cy. in d. l. fi. ꝙ hoc bñficiũ ñ põt niſi ſe'l
ĩtentari ar. in. l. ꝙ ſi in diẽ. in. pn. ff. d' peti
here. ſicut nec actio fam hrc. ut. l. ſi filia.
ꝟ familie. ff. fam. hrc. licet petitio hẽdita
tis ſepi⁹ iterari poſſit ut. l. licet ff. d' peti.
here. ⁊ no. ꝑ Cy. ⁊ ꝑ glo. i. l. i. C. fam. hrc.

Deinde querit᷑ quid ſi hr̄es ſcriptus ſit
in poſſeſſiōe hēditat̄ timēs tamē futurā
lite petit a iudice bñficiū ꝺ.l.fi.ſe tueri i
ꝺcā poſſeſſiōe quero an ſit audiēd᷒.ꝺoc.i
ꝺcā.l.fi.ꝺicūt ꝙ nō ꝗ iſtud bñficiū ē adi
piſcēde poſſeſſiōis ñ tuēde ut.ꝺ.l.fi.veꝝ
tñ ſm Ja.bu.in.ꝺ.l.fi.ſi mora eſſet his ꝉ
qō ꝯtra ipm̄ hēdē poſſeſſorē ꝑ adūſariū
petentē ipam poſſeſſiōeꝫ declarari nullaꝫ
et reuocari debere poſſet hr̄es ſcript᷒ per
modū replicatiōis allegar̄ ipaꝫ eē aliquā
⁊ petere in quātū apparēt nulla ipſam ꝑ
iudicē ꝯfirmari ⁊ ſic patet ꝙ q̄daꝫ cōſeq̄
pūt ꝑ modū excipiēdi que non in modū
agēdi ¶ Rurſum querit᷑ ecce ꝙ lata ſnīa
ſuꝑ miſſiōe iſta cōtra filiū teſtōris ⁊ fcā et
ſecuta reali bonoꝝ apphēſiōe ꝑ ſcriptū
herēdē agit filius teſtatoris ꝯtra heredeꝫ
ſcriptū ꝺicēdo teſtm̄ nullū ꝉ inofficioſū
⁊ vēdicat hereditatē q̄rit᷑ an ſibi obſtet
exceptio rei iudicate ꝺic ꝙ nō ar.in.l. et
an eadē.§.fi.ff.de excep.rei iudic.quia nl
cōe hēt ꝓprietaſ cū poſſeſſiōe ut.l.nāliter
.§.nihil.ff.de acqui.poſ.ad quod facit.l.ſi
de ꝓprietate.C.ſi a nō cōpetē.iu.⁊ hanc ꝑ
tem ſequit᷑ glo.magna i fi.pōita i.ꝺ.l.fi
Sed pone ꝙ teſtōr legauit.c.filio i teſtō
in quo alius eſt inſtitut᷒ ⁊ acceptauit le
gatū.deinde uult ꝺicere teſtm̄ nulluꝫ uel
inofficioſuꝫ querit᷑ an poſſit ꝺic ꝙ nō .a
petēdo ⁊ agnoſcēdo legatū uidet᷑ appro
bare teſtm̄ ut.l.non tantum.§.fi.⁊.l.ſi ex
ꝺuob᷒.ff.de bo.poſ.cōtra tab.facit.l.penū
bus.in fi.C.de inoff.teſta.⁊.ff.de inoffi.
teſta.l.ſi ps.in fi.⁊.l.pl᷑t.⁊.l.poſt legatuꝫ.
in pn̄.ff.de his qui ut indig Sed ecōt.a
ſi filius pmo ꝺicat teſtm̄ nullū ex defcū
ſolēnitatis ⁊ ſuccūbat nō repellit᷑ a lega
to.ſecus aūt ſi ꝺicat ipm̄ teſtm̄ falſum ꝉ
inofficioſum ꝗ ſuccūbēs ꝑdit legatuꝫ et
fiſco applicat᷑ ut.l.papinian᷒.§.memiſſe.
ff.de inoffi.te.⁊.l.alia cauſa.⁊ ibi plene ꝑ
Cy.C.de his ut qui indig.⁊.ꝺ.l.poſt le
gatū.§.i.cum ſi.cuius ratio eſt ꝗ nō ꝺēt
quis pmiū cōſequi ex eo qō niſus ē ipu
gnare ut in.c.cū olim.⁊ ibi no.ext̄ ꝺ cēſi
⁊ in.c.ex eo.⁊ ibi ꝑ ꝺy.ext̄ de re.iur.li.vi
Nunc reuocari poteſt in ꝺubiū qn̄ ꝺica
tur teſtm̄ eſſe nullū rōe pteritiōis ⁊ bre
uiter ꝺic ꝙ quādo fili᷒ ꝉ ali᷒ deſcendenſ
teſtōris in ipi᷒ ptāte cōſtitut᷒ nō fuerit
inſtitut᷒ ꝉ lt̄ime exhēdat᷒ ꝙ tunc ꝺicit᷑
ptērit᷒ ut in.l.i.ff.de iniuſ.ru.⁊ irri.teſta
⁊.l.gallus.ff.de libe.⁊ poſtu.⁊ hoc habet
locū etiā in filio lt̄imo tātū pterito ut.l.

certū.ff.de iniuſ.rup.⁊ irri.teſta.de iure
ffoꝝ.ſed de iur.C.i tali filio hodie aliter
ꝺiſtiguit᷑ ut habetur in.l.cuꝫ adoptiu᷒.
C.de adop.⁊ inſti.eo.ti.§.ij.Sed quid ſi
filius filie qui non eſt in aui materni po
teſtate ꝉ ali᷒ deſcēdēs ꝑ lineā femininaꝫ
fuerit ab ipo auo ptērit᷒ an poterit ꝺicē
teſtm̄ nullū ꝺic ꝙ ol in nō ſꝫ ꝑ querelam
impugnare poterit teſtm̄ ut tradit᷑ in.§.
mat᷑.inſti.ꝺ exhere.libero.hodie ꝟo ꝺiſti
guit᷑.aut eſt ptērit᷒ ex cā lt̄ima ⁊ expſſa
⁊ locū hēt ius antiquū ut in ꝺcō.§ mat.
aut nulla cā ē expſſa ⁊ tūc poterit ꝺicere
teſtm̄ nullū ſicut quilibet ecn̄s in ptāte
quia hodie expſſio cē eſt magis ꝺ ſba pte
ritiōis ⁊ exhēdatiōis in oib᷒ ꝺndētibuſ
ꝑ quācūqꝫ lineā q̄ȝ patria ptās ſm bar.⁊
doc.ut no.in auc.ex cauſa.C.de libe.pte
⁊ iō de iure nouo pōt emācipat᷒ ptērit᷒
ſine cā ꝺicere ipm̄ teſtm̄ nullū.ut defiat
glo.inſti.de exhē.libe.in pn̄.⁊.l.maximuꝫ
uitiū.C.de libe.pte.⁊ eodē modo filius
ptērit᷒ a matre ſine certa cā pōt ho᷑ ꝺicē
eius teſtm̄ nullū ut no.in ꝺ.§ mater.et ꝑ
bar.in.l.ſi mater.in pn̄.ff.de uul.⁊ pupil
Quouis aūt modo fuerit teſtm̄ ruptum
ꝉ annullatū coget᷑ heres ſcript᷒ i eo rſti
tuere ipam hereditatē ipi heredi legitīo
ad quē delata ē hereditaſ ab inteſtato ut
l.cū emācipat᷒.in pn̄.ff.de cōt.a tab.⁊ ſi
ibi no.ut hētur in ꝺ.auc.ex cā in co᷑.vñ
ſumit᷑.Quid aūt ꝺices de qōe quaꝫ ego
uidi ecce ꝙ pater ꝉ mater inſtituit filiuꝫ
in bonis alieniſ ⁊ extraneū iſtituit i ꝓpiſ
an hic fili᷒ poterit ꝺicere teſtm̄ nullū ꝗa
nemini licet in rebuſ alienis facere quēq̄ȝ
ſibi herēdē ut no in auc.ingreſſi.C.de ſa
ſanc.ec.licet poſſit facere legatariū ut i.l.
cū alienā.C.de legatꝭ ⁊ in.§.nō ſolū.iſti.e
ḡ ꝺicat᷑ fili᷒ ptērit᷒ ꝑ hoc facit quia oīa
iura de filij inſtitutōe loquētia ſe rferūt
ad bona ꝓpria patris ꝉ matris ut.l.in.ſuis
ff.de libe.⁊ poſ.⁊.l.maximū uitiū.C.de li
pte.⁊ no.in ꝺ.auc.ex cā in co᷑ vñ ſuitur
Ad hoc facit quia pater tēt᷑ de ꝓprijs bo
nis ⁊ nō de alienis relinquere filio legiti
mā alioqn pōt fili᷒ ipugnare teſtm̄ tāq̄ȝ
inofficioſum ut.l.oiodo.⁊.l.ſanxim᷒.C.de
inoffi.teſta.⁊.l.papinian᷒.§.quoniā.ff.eo.
¶ Sed circa hoc querit᷑ pone ꝙ ſtatuto
ciuitatis cauet᷑ ꝙ fēia dotata nō ſuccedat
in hereditate paterna quouſqꝫ ſupuixerit
filius maſculus ⁊ pater fecerit teſtm̄ i q̄
filiū maſculū herēdē inſtituerit ⁊ filiam
ptērierit an teſtm̄ erit nullū videt᷑ ꝙ ſic

p.l.maximū uitiū.C.de libe.p̄te. In contrariū dēfiat bar.in.l.ſi.§.i.ff.ad tercul.ꝛ ratiōe quia ille demū filius rūpit teſtm̄ rōe p̄teritiōis qui pōt ſuccedere ab inteſtato ꝛ non alit̃ ut d.l.i.§.pl't.ff.ď ɔ̄t tab ſed h̄ feīa excludit̃ a ſucceſſiōe extātib⁹ maſculis p ſtatutū ꝗ liquet ip̄az rōe ei⁹ p̄teritiōis non poſſe infringer̃ teſtm̄ ſed ſtabit i pēdēti ſm̄ eum donec fili⁹ maſculus ſupuixerit eo autē mortuo p⁹ aditaꝫ hereditatē patris nullis ex eo ſupſtitib⁹ liberꝯ. poterit ip̄a mlr vēdicare hēditatē patris ſm̄ eum. alit̃ aūt cēt ſi ſtatutum abſolute diceret ꝙ feīa nō ſuccedat extātibus maſculis quia tūc repellet̃ a ſucceſſione paterna tam viuo ꝗ̄ mortuo eius fratre maſculo. Sicq̄ȝ patet ꝙ longa eſt dr̄ia an ſtatutū loquat̃ ſb hac cōditione uſq̄ȝ ul' donec vixerit maſcul⁹ ꝛ ſil'ia. An ſim̄ dicat feīa non ſuccedat ꝛc. dic ut ibi p eum. ¶ Ex p̄miſſis patet ꝙ in ciuitate papie in qua viget illud ſtatutū ꝙ̄ diſponitur ꝙ extantib⁹ agnat.uſq̄ȝ ad quintū gradū incluſiue nō admittātur cognati ad ſuccōnē defuncti eſt neceſſe teſtōribus deſcēdētes ex linea ſeu p lineā femininaꝫ inſtituere l' exhedare. ¶ Alteri⁹ q̄rit̃ ecce ꝙ filius fuit p̄terit⁹ ꝛ anteq̄ȝ impugnaret̃ teſtm̄ mortuus eſt q̄rit̃ an teſtm̄ cōfirmet̃ l' nullū remaneat. ¶ Ubi nōndū ꝙ varie circa hoc ſunt opi.doc. ut plē no.in.l.filio p̄terito.ff.de iniuſ.rup.ꝛ ir.teſta.ꝛ per Cy.ꝛ alios in.l.ij.C.de poſtu.here.inſti. Dttamē ɔcluſiue ſic diſtingue aut fuit p̄teritus filius natus ꝗ̄ poſtum⁹ naſcatur⁹. p̄mo cāu aut morit̃ ip̄ſe filius in uita teſtōris aut p⁹ eius mortē. ſiquidē morit̃ teſtōre viuēte tūc ſbdiſtigue aut erāt in ip̄o teſtō inſtituti extranei qui al' nō erāt ab inteſtato ſucceſſuri ꝛ tc̄ teſtm̄ rūpit̃ ꝛ nullū remanet nec filij morte cōfirmat̃ ut.l.ſi fili⁹ qui in p̄tāte.ff.de libe ꝛ poſ. que lex ſic dēt itelligi facit inſti de exhere.libe.in p̄n.ꝛ ibi no. Aut in teſtō erāt inſtituti uenīētes ab iteſtato ꝛ tunc morte filij cōfirmat̃ teſtm̄ ut.l.poſtum⁹. ꝟ.idem circa.ff.ď iniuſ.ru.ꝛ ir.te. Si vero filius morit̃ p⁹ mortē teſtōris tunc ſm̄ verā opi.licet aliqui alit̃ ſentiāt. dic ꝙ ꝗ̄ loquimur de rigore ꝛ nullo mō ɔfirmat̃ ſic intelligit̃ d.l.ij.C.de poſtu.here.inſti. Aut loquimur ď equitate ꝛ tc̄ ɔfirmat̃ ſiue in eo ſint inſtituti extranei ſiue venientes ab inteſtato ꝛ ſiue ip̄ſe fili⁹ exp̄ſſe approbꝫ teſtm̄ ſiue taceat ut dicta .l.filio

p̄terito. que ſic ē itelligēda. que quidem equitas cū ſit ſcripta in iure p̄fert̃ rigōi ut.l.i.C.de legi.ꝛ.l placuit.C.de iudi. ¶ 2ᵒ aūt caſu p̄ncipali qn̄ poſtum⁹ fuit preteritus tūc ſbdiſtigue ut ď ná aut poſtumus decedit in vita teſtōris aut p⁹ mortem ſi in vita tūc ſiue ſint inſtituti extranei ſiue veniētes ab inteſtato teſtm̄ cōfirmatur equitate p̄toria nō ciuili ut dcā.l. poſtumus.in p̄n.p̄mo rn̄ſo ꝛ quo ad hoc dr̄t poſtum⁹ a iā nato filio ná ut dictū ē in filio iam nato fit dr̄ia inter perſonas inſtitutas ut dictū ē. huius autē dr̄ie rō pōt eſſe quia teſtm̄ in quo poſtumus eſt p̄terit⁹ eſt aliq̄ď a ſui p̄nᵒ ſed ip̄i⁹ poſtui natiuitate rūpit̃ ut d.l.ij. Illud autem teſtm̄ in quo iam natus eſt p̄teritus eſt a ſui p̄ncipio nullū ut in.l.i.ff.de iniuſ.ru. ꝛ ir.te.vn̄ q̄ď ab initio fuit aliq̄ď facilius vires reaſſuit ꝗ̄ q̄ď fuit nullū ar. in.l.ſi teſtm̄.ꝛ q̄ď ibi no.ff.de teſta.ꝛ in.l.iij.i fi ff.de libe.ꝛ p.ſ.ꝛ.l.ſi unus.§.pactus.ff.de pac. Si aūt morit̃ p⁹ mortē teſtōris tūc ſiue illico ſiue ex itruallo ñ ɔfirmat̃ de rigore iuri.ciuilis ut d.l.ij.C.ď poſtu.hē inſti.que ſic intelligit̃. ſed de eq̄tate p̄toria bn̄ ɔfirmat̃ p caſum d.l.filio p̄terito imo ſm̄ aliquos inſpecto iure pretorio nullo mō fuit ruptū ut hēt̃ ꝛ no.in.l.ij C.de cōtra tab. Et ex h̄ patet ꝙ d.l.filio p̄terito pōt locū hr̄e etiā in filio poſtūo fuit aūt in hoc caſu do. bar.in ſingl'i opi dicit eni aduertendū eē an poſtum⁹ decedat in tali ſtatu in quo poſſit ſibi tacita approbatio imputari ꝛ tūc ɔfirmat̃ an ñ ꝛ tc̄ ñ ɔfirmat̃ ar.in.l.ſi impubes.in fi.ff de car.edic. que opi.r̄probat̃ ꝛ merito ꝙ facili⁹ dēt ſim̄ ɔfirmari in poſtumo ꝗ̄ i iam nato iuxta rōem p̄dictā. l' pōt diſtingui in hoc cāu ſicut in ſupiori. an ſint inſtituti veniētes ab inteſtato ul' extranei. p̄mo caſu loquit̃.l.filio p̄terito. 2ᵒ caſu loquit̃.l.ij.C.de poſtu.here. ſicq̄ȝ ſm̄ hoc mortuo poſtumo p⁹ mortē teſtōris nō ē dr̄ia inter eum ꝛ filiū iam natū q̄a vtrobiq̄ȝ diſtiguēdū eſt inter inſtitutos ꝛ rō erit ꝙ fauorabilior eſt cā ſuccedētium ab inteſtato ꝗ̄ extraneoꝝ ut.l.ſi duobus.§.ſi p⁹.ff.ď cōt̃ tab. Sed an teſtm̄ nullū ex defectu ſolēnitatis p̄bato2ie puta nūeri teſtiū ɔfirmet̃ uolūtate filij tacita l' exp̄ſſa. dic ꝙ ñ ut no.in.l.nō dubiū.C.de teſta. Si tamē ſ.iēter ip̄e fili⁹ iplcat volūtatē teſtōris ſoluēdo legata l' p̄mitte ſoluer̃ ñ poterit repetē ut.l.ij.ꝛ.l.ſi vitas

C.de fideicõmiſ.⁊.l fi.C.ad.l.falc. Inde
queritur ſupra dictũ eſt ꝙ taciturnitas
filij ꝑteriti opat̃ cõfirmationẽ teſti pone
g̃ duos eſſe fratres in pr̃ãte quoꝝ alter
ẽ ꝑterit⁹ ali⁹ uero iſtitut⁹ cum extraneo
mõ frater inſtitut⁹ bñficio ꝑteriti dixit
teſtm̃ nullũ qð facer̃ potuit ꝑ.l.p⁹ mortẽ
in fi.ff.de cõtra tab.deiñ frater preteritus
tacuit ⁊ mortuus ẽ ita ꝙ eius taciturni
tate cõfirmatũ eſt teſtm̃ ꝑ dcã.l.filios.
Extrane⁹ aũt uult petere ptẽ ſuã hẽdi
tatis ex teſtõ queri t̃ an poſſit videt̃ ꝙ ñ
ſed alteri fratri ſupſtiti ðferat̃ tota here
ditas ab inteſtato ꝑ ius accreſcẽdi ar.i.l.
i.§.fi.ff.ſi tabu.te.nul.extra.⁊ in auc̃ ut cũ
de appel.cog.§.ſiue igit̃.v.ſin aũt.in ↄtra
riũ detiat bar.in d.l.filio.ꝑ.l.nõ vnq̃.in
ꝑn.⁊.l.is qui.§.ſed ſi ſolus.ff.de le.ꝑſtan
⁊.l.ij.§.ſed ſi ſit cõſanguine⁹.ff.ad tercu.
nec ob.d.l.i.in fi.quia dẽt itelligi quãdo
ꝑterit⁹ expſſe dixit teſtm̃ nullũ.ſec⁹ aũt
ſi tacuit qð multũ no ¶ Ampli⁹ q̃rit̃
quid ſi teſtm̃ dicat̃ nullũ rõe ꝑteritiõis
l' inofficioſuꝫ an legata in eo rlicta erũt
ꝑſtanda dic breuit̃ ꝙ olim nullo mõ pre
ſtabãt̃ ſi oĩa ad nihilũ reducebant̃ ut.l.
papinian⁹.§.ſi ex cã.ff.de inoffi.teſta.cum
ſi ibi no.hodie aũt ꝑſtãtur.etiã vitiũ iter
ueniẽs circa ꝑteritionẽ l' exhẽdationẽ nõ
ſe extẽdit ad legata ut in auc̃.ex cã.C.de
libe.ꝑte.⁊ in cor̃e vñ ſuitur.⁊ ꝓcedit h̃ i
ꝑteritiõe tã paterna q̃ꝫ materna ſm coẽm
opi.licet Ja.bu.quẽ ſequũt̃ aliq̃ ⁊ male
teneat ꝙ d.auc̃ ſolũ ꝓcedat i ꝑteritione
materna ⁊ non in paterna ſed in paterna
firma remanẽt iura antiqua. Iteꝫ ꝓcedit
dcã auc̃ ſiue ſit fili⁹ iaꝫ natus ſiue poſtu
mus ꝑteritus l' exhẽdat⁹ ſiue ſciẽt ſiue
ignorant̃ ſm coẽm opi. Alij vo faciunt
dĩam inter filiũ iam natũ ⁊ poſtumum
dicẽtes ꝙ ſi fili⁹ iam nat⁹ ꝑterit⁹ ſit ul'
exheredat⁹ tũc legata dirũt ut dcã auc̃.
ex cã.⁊ in hoc corrigũt̃ iura ãtiq̃ ubi aũt
ꝑteritus l' exheredat⁹ ſit poſtumus tunc
dirũt̃ legata ⁊ hoc caſu firma remanent ⁊
incorrecta iura antiqua ut.l.i.C.ð poſtu
here.inſti.⁊.l.ſi quis teſtõ.ff.de le.ij.cũ ſi
quã opi.ſecuti ſunt dy.Ray et Ja.but.
ꝑorẽ vo opi.ſequit̃ Cy.⁊ Ja.de are.quã
opi.cõfirmat glo.in.l.gnãliter.§.teſtõ.ff.
de fideicommiſ.libe.⁊ in.l.bona.§.fi.ff.de
capti.⁊ in.l.ſi pater.ff.de fideicõmiſ.li.et
ff.de teſ.tu.l.i.⁊.ff.de le.ij.l.ſi quis teſtõ.
⁊ in.l.i.C.de codi. Alia fuit opi.bar in
d.auc̃.ex cauſa.ſic dicẽtis ꝙ ſoluꝫ attẽdi

dẽt ſciã vl' ignorãtia teſtõris circa ꝑteri
tionẽ l' exhẽdationẽ interueniẽs.nõ aũt
qualitas ꝑſonaꝝ ipoꝝ filioꝝ. Aut g̃ ſm
cũ teſtõr ſciẽter ꝑterit l' exhẽdat filiũ iã
natũ l' poſtumũ ⁊ tũc legata dirũt̃ ut dcã
auc̃.ex cã.⁊ quo ad hoc corrigũt̃ iura an
tiqua.aut ignorãter ⁊ tũc legata nõ dirũt̃
⁊ h̃ caſu ſtant incorrecta iura ãtiqua ar.i
l.ſi cũ in vtero.C.de teſta.mili.⁊.l.q iur̃
militari.ff.e.ti.puto ꝙ opi.Cy.⁊ ſeq̃ciũ
ſit equior ⁊ verior. ſed quãtũ durat ius
ipugnãdi teſtm̃ dic aut impugnat̃ vitio
nullitatis et tunc durat.xxx.annis ſicut
cetera iura ut inſti.de ꝑpe.⁊ temp.ac.in
prin.⁊ no.in.l.quidam in ſuo.ff.de condi
inſti.ꝑ bar. Aut ipugnat̃ vitio crudeli
tatis ſeu ipietatis.tanq̃ꝫ inofficioſum ⁊ tũc
durat quiquẽnio ut.l.papinianus.in fi.
ff.de inoffi.teſta.⁊.l.ſi quis filiũ.in fi.C.
e.ti.facit.l.ij.C.i qui.cau.in inte.reſti.nõ
eſt nec.⁊ ꝓcedit̃ hic tam in vim agẽdi q̃ꝫ
excipiẽdi ut.l.papinian⁹.§.ſi filius. Adũ
te tamẽ ad hoc ut teneat ꝑteritio l' exhẽ
datio dꝫ i teſtõ eẽ inſerta cauſa lĩma ⁊ a
iure approbata ut i.§.cauſas.in auc̃ ut cũ
de appel.cog.quã tẽtur hẽs ꝓbare ueraꝫ
eſſe quia non creditur teſtõri ut ibi ſic
nec iudici ut in.c.qm̃ cõtra falſam.ext de
ꝓba.ꝓbata aũt cauſa ꝑ hẽdẽ fili⁹ exclu
ditur ab vniuerſa ſuccõe etiaꝫ a lĩma ut
d.§ cauſas.in fi.⁊.l.liberi.in fi.C.de ioffi
teſta.⁊ no.i d.l papinian⁹.§.qm̃ aũt q̃rta
ſi uero nõ fuerit ꝓbata cauſa admittitur
iſe filius ad debitã portionẽ ab iteſtato
ac ſi nõ fuiſſet ꝑterit⁹ l' exhẽdatus ut.l.
oiodo.⁊ l.ſancim⁹.§.repletionẽ.C.ð in
offi.teſta. Iſta auteꝫ filij lĩma olim erat
quarta ꝑs illius portiõis hereditãie que
ſibi deferebat̃ ab inteſtato ut d.§.qm̃.⁊.l
parẽtib⁹.C.ð inoffi.teſta.hodie uero eſt
tertia l' dimidia ſm nũerũ liberoꝝ.vnde
verſus. Quatruor aut iſra dãt nati.iura
tuentẽ Semiſſeꝫ vero dãt natis qui ꝑ l'
ultra.vt in auc̃ nouiſſima.⁊ ibi no.C.de
inoffi.teſta. Attende tamẽ ꝙ in ↄputati
one hui⁹ lĩme ꝑus detrahi dẽt omne eſ
alienum ut in d.§.quoniam.in fi.⁊ pro
batur in.l.i.§.fi.ff.ad trebellia.⁊.l.ſucceſ
ſores.ff.ſi cui plus q̃ꝫ.ꝑ.l.falc.et plẽ no.ꝑ
glo.⁊ Cy.in.l.cũ a matre.C.de rei vẽ.et
in.l.ſancim⁹.§.in ↄputatiõe.C.de iur̃ ðli
¶ Sed dubitat̃ ⁊ aſſidue in practica cõ
tingit ſepe an legitĩa filij poſſit auferri ꝑ
ſtatutũ ſeu legẽ municipalẽ ſup q̃ ſunt
varie opi.nam dy.tenuit ꝙ ſic in regula

indultū ẞi;ar.malū.tenāit ꝙ poſſit mi
nui ſed nō in totū auferri de quo plē no.
ꝑ Cy.in.l.ſancim⁹.C.de nup.⁊ ꝑ bar.i.l.
titio.§.titio.ff.de ↄdi.⁊ demō.qđ no. pro
ſtatut.que diſ ꝯnūt ꝙ filia ſit eius dote
ↄtēta ⁊c. Notādū etiā ꝙ q̄rela ioffīcioſi
teſti ↄpetit illi ſoli qui optiēt pᵐ gradū
ſuccōis ut.l.pater filiū.⁊ ibi ꝑ bar.ff. de
inoffi.te.⁊ glo.in.l.ſi qs exhēdato.i ꝓn.
ff de iniuſ.ru.⁊ ir.te.⁊ no.azo.i ſūma.C.
de inoffi.te.⁊ glo.in.l.neptē.C.eo. Jōq̧
pōt filius ſi eius filiū inſtituat heredem
p̄terire prēm ⁊ mrē; nec eis dabit̄ q̄rela
ↄtra filij teſtm̄ ꝙ ñ obtinēt ꝓmū ſuccōiſ
gradū.iſta aūt querela đ qua ꝓmiſim⁹ ⁊
ꝑ quā ipugnat̄ teſtm̄ tāq̧ ioffīcioſū trāſ
mittit̄ i filij herdē etiā ñ ꝑpata ſeu lite
ñ ↄtē.licet oli ſecus eēt ut hēt̄ i.l.ſi quis
filiū.C.de inoffi.te.patet ḡ ꝙ teſtm̄ pōt
īpugnari q̄tuor mois. vi; di.ēdo ipſum
nullū ex ↄſcū p̄teritiōis ⁊ nullū ex đſcū
pietatis ⁊ ſim̄ ex defectu veritatis.

Miſſumq̧ defen

datis. Hoc enī ꝑtiēt ad iudicis officiu;
poſſeſſorē tueri in ei⁹ poſſeſſione ut.ff.ne
vis fiat ei qui in poſ.ꝑ totum.

Contradictioni

bus ⁊ exceptiōib⁹. Hoc dēt intelligi
ſane v; qñ ſunt tales exceptiōes q̄ de iur̄
nō ſunt admittēde que ꝯnūt̄ in dcā.l.ij.
C.đ edic.diui.de qb⁹ no.in d.l.fi.ut ſup̄
dictū. Alie aūt exceptiōes lītime ſunt audi
ende ⁊ examiande ꝙ defenſio lītima nemini
ē đnegāda cū ſit de iure nāli ut.l.ut vim
ff.de iuſ.⁊ iure.⁊.l.i.C.vnde vi.et in cle.
paſtoralis.extra de re.iudi.facit.l.ſcia;.§.
qui cū alit̄.ff. ad.l.acqui.hic ē ꝙ ſi papa
ł ꝓnceps reſcribat iudici ꝙ in cā ꝓcedat
nulla exceptiōe obſtante vir̄ remota ſola
exceptio friuola nō aute; lītima ut in.c.ex
ꝑte.⁊ qđ ibi no.extra de offi.dele.⁊.no.ꝑ
bar.in.l.i.ff.ꝙ vi aut clā. Sꝫ pōe ꝙ iſte
paſqualin⁹ dicit ſe expēdidiſſe vtilit̄ ul̄
ncēio in reb⁹ hēditarijs an ſit audiend⁹.
dic ꝙ ſic ut.l.ſi qd poſſeſſor.ff.de peti.hē
⁊ ꝓcedit h̄ i bōe fidei poſſeſſore. Jn male
fidei v̄o diſtiguit̄ an res ſit ex illa ip̄ ſa
melior fcā ⁊ tē audit̄ al̄ ſec⁹. ut.l.plane.
⁊.l.ꝙ ſi ſūpt⁹.ff.đ peti.hē. Sꝫ qd ſi iſte
paſqualin⁹ fructuſ ex his bōis ꝑcepit an
tebit̄ eos reſtituē hēdi ſcripto. dic ꝙ aꝰ
fuit malefidei poſſeſſor. ⁊ tē ſiue fructus
extāt ſiue ↄſūpti ſūt tēt̄ ad reſtitutionē

Aut fuit bōefidei ⁊ tē h̄ diſtiguit̄. Aut
fruct⁹ extāt ⁊ tēt̄ eos reſtituē. aut ſunt
ↄſūpti ⁊ tē tēt̄ q̄ten⁹ ē fact⁹ locupletior
⁊ ñ vlt.ut hec oia hñt̄ ⁊ ꝓbāt̄ in.l.illud
.§.ꝑdo.⁊.l.ꝙ ſi ſūpt⁹.cū.l.ſe.⁊.l.cū hēdi
tas.⁊.l.ancillarū.⁊.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſed et
fruct⁹.⁊.l.itē uenīūt.§.fruct⁹.⁊ ibi no.ff.
de peti.hē.licet vbi agit̄ actiōe ſingulari
alit̄ diſtiguat̄ ut tradit̄ ꝑ glo.in dcō.§.
fruct⁹.⁊ late ſcripſi ſ᷑ in ꝑ̄ lebello i glo.ſr̄
verbo ſimul cum fructibus. Sequitur.

Et predicta peti,

Hāc clauſulā declā cū oibuſ ſequētib⁹
clauſul̄ ut plē ſcripſi i d.ꝑ̄.libel.đo grās

Forma libelli ꝓ hēditate ab itēˢᵒ debita.

Orā uobis

ag̊ ⁊ i iur̄ ꝓpōit muſell⁹
de ſalerna hēs et hēdita
rio noie.i ſcripti bernar
di cōtra ⁊ aduerſus thomā de brachis et
cōt quācūq; aliā pſonā ꝓ eo ſeu ei⁹ noie
i iudicio lītime ↄparērē dicēs ꝙ quōdam
bernard⁹ de ſalerna ēto tꝑe elapſo diē ſu
um clauſit extremū nullo cōdito ꝑ eum
teſtō nulliſq; ex eo ſupſtitibus liberi.nec
aliq̄ alia perſona ꝓximiore in gradu q̄ ſit
dict⁹ muſell⁹ cui⁹ rei cā hēditas ⁊ bona
dci quōdā b̄nardi fuerūt ⁊ ſūt ab īteſta
to deuoluta ad ipm muſellū ⁊ ad eū iur̄
ꝓximitat.⁊ tanq̄ ꝓximiorē plēo iur̄ ſpectaue
rūt ⁊ ꝑtinuerūt ⁊ hodie ſpectāt ⁊ ꝑtinēt
ipamq; hēditatē adiuit ex cā ꝑdcā. Jte;
dic ⁊ ꝓpōit idē muſell⁹ ꝙ dcā; hēditatē
res ⁊ bō hēditāia vniūſa ꝑfat⁹ thōs ēto
tēꝑe elapſo emit ⁊ poſſedit ⁊ adhuc hoᵉ
tēt ⁊ poſſidet idebite ⁊ iniuſte ipamq; hē
ditatē res ⁊ bō hēditāia idebite ⁊ iniuſte
dittē ⁊ relaxare ac reſtituē dcō muſello
dcō hēditario noie recuſauit ꝓncipalr̄q;
recuſat. Quare cū ꝑdcā v̄a ſint petit et
reqrit ꝑfat⁹ muſell⁹ hēs hēditario noie
q̄ ſ᷑ q̄tenus ꝑ vos ⁊ offici.ueſtꝝ ⁊ oi alia
via iure ⁊ for̄ qb⁹ meli⁹ fi⁼i pōt ꝓnūtie
tis ⁊ declaretis hēditatē reſq; ⁊ bō hēdi
tarij añdcā ſupſcripti quōdā b̄nardi ſpe
ctaſſe ⁊ ꝑtinuiſſe ac ſpectāe ⁊ ꝑtinē plēo
iur̄ d.muſello tāq̄ agnato ⁊ ꝓximiori ipſi⁹
quōdā b̄nardi ꝙq; cōdēnetis ꝑfatū thō;
v̄ſus dnm muſellū ⁊ ↄdēnatū iuris reme
dijs ↄpellatis ad dimittēđ ⁊ relaxāđ ēdē
dū ⁊ reſtituēdu; eidēq; muſello dictam

hēditatē reſq̄ ⁊ bō hēditāia p̄dcā ſil' cū
fructib⁹ pcepti.p ip̄ȝ rbōȝ ex hēditate et
bois aūdcis ⁊ q pcipi potuerūt ac etiā in
oib⁹ dānis iterec̄ ⁊ expēſ paſſis ⁊ facti.⁊
i futuꝝ fiēdis ⁊ patiēdis ⁊ p̄dcā petit p
vos fiēi ⁊c.deducēdo i p̄nti iudi° ⁊c.Sal
uo iur̄ addēdi ⁊c.nō aſtrigēs ſe.⁊c.

Coram uobis

Hic i p̄nti libello itētat' hēdi
tatī peti° q dat' tā ex teſtō q̄ ab iteſtato
ut.l.i.ij.⁊.iij.ff.ð peti.hē.⁊ durat.xxx.an.
ut.l.licȝ.⁊ ibi no.C.ð iure deli.⁊.l.hēdi
tī.C.de peti.hē.⁊.l.hēditateȝ.C.in q.ca.
ceſ.lō.tēp.p̄ſcrip.ſic ēt durat ius ⁊ facul
tas hēditatī adeūdi ut.l.lȝ.ius aūt delibe
rādi ſr̄ adeūda hēditate durat ſo^m anno
ut.l.cū āriq̄ōib⁹.C.ð iur̄ deli.⁊ ipi⁹ iur̄.
fit tāſmiſſio i hēdē hēdis quēcūq̄ ſiue
ex̄neū ſiue ſuū cū ptāte adeūdi l' r̄pudiā
di ut d.l.cū āriq̄orib⁹.āno xō elapſo hē
ditas ñ adita r̄gl'arit' ñ tāſmittit' nec iuſ
aliqð adeūdi.ut.l.q̄m.C.ð iur̄ ðli.⁊.l.i.§.
i nouiſſiō.C.ð ca.tol.ñ ſ' fili⁹ miōꝛ ifāte
q hēditatē oiȝ ſuoꝝ aſcēdētiū tāſmitt' ñ
aditā ēt p⁹ ānū i e⁹ dñdētes ut.l.i.§.i no
uiſſiō.C.de cadu.tol.⁊.l.i.C.de his q añ
ap.tab.imo ēt ad oēs c⁹ grā ēca tāſmiſſi
onē hēditatī duo ſūt ɔſiderāda p̄n'.p̄ an
ius deliberādi trāſmittat'.⁊ dic q ſic ad
oēs hēdes ſiue ſint aſcēdētes ſiue dñdē
tes ſiue ex̄nei ut.l.cū āriq̄orib⁹.C.de iure
deli.2°.ē ɔſiderādū an hēditas ñ adita ⁊
ſic ius adeūdi trāſmittat'.⁊ in h̄ ē diſtin
guēduȝ.q' ille q deceſſit hēditate ñ adita
erat ifās ⁊ tē q' erat hēditas p̄rna l' mat̄
na ⁊ tē tāſmittit' i e⁹ aſcēdēteſ utriuſq̄
linee.q' erat hēditas ex̄nei.⁊ tē ſm coēm
doc.opi.ēt illa tāſmittit' tā ad p̄ēȝ q̄ ad
mrēm ⁊ alios ſupiōes utriuſq̄ linee p.l.
ſi ifanti.C.ð iur̄ deli.⁊ no.p bar.i.l.vēt°
ff.de acq.hē.⁊.l.ex militāi.ff.de teſ.mi.et
l.ij.§.ſi qs ex liberi.ff.ad tca.⁊ p Ja.bu.i
d.l.cū āriq̄orib⁹.⁊ p Cy.i.d.l.ſi ifāti.licȝ
Ja.de bel.⁊ male dicat i auē.de triē.⁊ ſe.
q ifās ex̄neā hēditatē ñ tāſmittit ad e⁹
mrēȝ nec alios ſupiōes ex linea m̄rna ſic
fac̄ ad p̄ēȝ.Aut ille q ðceſſit hēditate ñ
adita erat maioꝛ ifāte ⁊ i hoc ſb̄diſtigue
tres p̄ncipales ca⁹.q̄nq̄.n.q̄rit' ð tāſmiſ
ſiōe hēditatī p̄rne l' m̄rne fiēda p filiū l'
aliū dñdētē.q̄nq̄ q̄r ecō° de tāſmiſſione
hēditatī.filij l' nepotī.q' alteri⁹ dñdētī.fien
da p eoꝝ aſcēdētes.q̄nq̄ q̄r ð tāſmiſſiōe
hēditatī.tāſu̇ſal' puta frūȝ l' ɔſāguineoꝝ

ſt' ſe l' alioꝝ ex̄neoꝝ.p̄ cāu dū q̄r de tāſ
miſſiōe hēditatī.aſcēdētiū p̄ i p̄rne l' m̄r
ne fiēde p eoꝝ dñdētes ſb̄diſtigue q' loq
mur i filio l' nepote i ptāte ð fūcti ɔſtitu
to ⁊ p eū fit idiſtīcte tāſmiſſio in q̄ſcūq̄
tā aſcēdētes q̄ dñdētes q̄ ēt ex̄neos ſm
oim doc.opi.ut p̄bat' i d.l.ex militāi.§.ſi
ff.de te.mili.⁊.l.hēditatē.§.ſi fili⁹.ff.ð caſ
pecu.⁊.l.luri⁹.ff.de iur̄ fiſ.⁊ no.i.l.apð ho
ſtes.C.de ſuis ⁊ le.p Cy.plem⁹ p eū i.l.i.
C.de his q añ ap.ta.⁊.l.ij.C.ad oꝛfi.et.l.
iij.C.de iure.deli.⁊ bar.i d.l.vētre.Aut
loq̄mur i filio l' nepote emācipato ⁊ tūc
ſi hȝ dñdētes fit in eis tāſmiſſio ſm oēs
doc.p.l.i.C.de his q añ ap.ta.ſi xō hȝ ſo
los aſcēdētes pū auū l' mrēȝ ⁊ tē ſm opi
glo.ēditā i.l.ij.C.ad oꝛfiē.⁊ d.l.ap̄ hoſteſ
⁊.l.i.fit i eis tāſmiſſio de eq̄tate d.l.i.de
his q añ ap.ta.quā opi.ſeq̄t' ibi Ja.but
h̄ Cy.⁊ Ja.de are.vnr̄ ſētir̄ ɔtriū i d.l.ij.
ad oꝛfiē.⁊.d.l.ap̄ hoſtes.q̄ꝝ opi.ſeq̄t' bar
i d.l.vētre.Aut hȝ ſolos collat̄ales ul'
ex̄neos ⁊ tē de iur̄ verēi planū ē q nō fit
tāſmiſſio ut d.l.ij.ad oꝛfiē.h̄ de iur̄ nouiſ
ſimo i q̄ ē iblā dcā emācipatiōis ⁊ patrie
ptātī.ut i auē.de hē ab iteſ.§.nullā.vr̄ di
cēdū q fiat tāſmiſſio ſic dcm̄ ē de illo q
ē i ptāte p q̄ fac̄.l.meminim⁹.C.de legit.
hē.ſup q̄ bar.dubitat ut d.l.vēr°.h̄ ſequē
do opi Cy.de q̄ ē ñ fit tāſmiſſio ad mrēȝ
ml'tomin' ad aliū collat̄alē ul' ex̄neum
ego credo q ho° eq̄l'r fiat tāſmiſſio tā p
emācipatū q̄ p ſuū in ptāte ɔſtitutū ⁊ h̄
f^m xa ſit opi.dcāꝝ glo.de q̄ i d.l.ij.ad oꝛ
fiē.cū ſi.cū.n.ille.§.nullā.loq̄t' gnā' de te
gnā' itellgi ut.l.i.§.gnā'.ff.de le.p̄ſtā.cuȝ
ſi.⁊ mac' cū de filij fauōe tētat' q̄ð ēt cō
firmat rō ⁊ eq̄tas.d.l.i.de his q añ ap.ta
2°.cāu p̄ncipali q̄ñ q̄r ecōt de tāſmiſſiōe
hēditatī.dñdētiū fiēda p eoꝝ aſcēdētes
xbi grā deceſſit nepos ſupſtite e⁹ p̄ēe et
auo q pr̄ ðceſſit ñ adita hēditate filij an
illā tāſmittȝ ad auū.⁊ br̄ ſm Cy.⁊ pe.d°
q ñ q ſpāle ē i ifāte ut d.l.ſi ifāti.⁊ q d.
l.i.ē ɔ oēs r̄gl'as.iō ñ ē extēdēda ad ali
os caſus ut.l.q xō.⁊.l.q ñ rōe.ff.de legi.
3°.p̄ncipali cāu dū q̄r ð tāſmiſſiōe hēdi
tatī.tāſu̇ſaliū l' ex̄neoꝝ p eos fiēda in ſu
os hēdes dic q r̄gl'r tal' hēditas ñ adita
ñ tāſmittit' ut d.§.i nouiſſiō.⁊ no.p Cy
i d.l.i.fallit i ētī.caſib⁹ no.p glo.⁊ bar.in
d.l.vētre.de q̄ mā tāſmiſſiōis plē no.Ja
de bel.i auē.de triē.⁊ ſemiſ.h̄ tñ ſm bar.i
plurib⁹ errauit qd ſi ille in quē ſel' ē fcā
tāſmiſſio deceſſit ante aditaȝ hereditateȝ

nũqd ipſe trãſmitt̃ t i ſuũ hẽdẽ puto ꝙ ñ ꝙ lex de p̃ tm̃ hẽde loq̃t̃. ¶ Quid aũt ueniat et deducat̃ i hac hẽditatꝭ petitiõe. Attẽde ꝙ i ea ueit ius pleni dñij ꝛ ꝓprietatꝭ qḋ ↄpetit hẽdi ꝛ ↄpetebat defũcto vñ ſnĩa lata i hac petitiõe hẽditatꝭ facit plenũ p̃iudiciũ inter ptes tã i poſſeſſiõe ꝙ̃ i ꝓpetare ut. l. ſi iter me ꝛ te ff. de excep. rei iudi. ꝛ in h̃ ↄt̃ a ↄditiõe. ↄ. l. fi C. de edic. diui. adri. de q̃ ꝓxio ti° locuti ſu⁹ iſu ↄ p hãc actiõez vẽdicãt̃ oĩa bõ q̃ defũct⁹ poſſidebat ſeu ſim̃ detinebat utp̃ ↄmodata l̃ depõita ſiue fuerit bõ mobilia ſiue imobilia ſiue corpalia ſiue icorpalia ꝛ iura ꝛ actõeſ ut hẽt̃ in. l. itẽ uidẽdũ. §. fi. ꝛ. l. nõ tm̃. in p̃n. ff. de peti. hẽ. ꝛ dat̃ h̃ petitio hẽditatꝭ ſolum mõ ↄtra eũ qui poſſidet ꝓ hẽde l̃ ꝓ poſſeſſor̃ ut. l. reg̃lr. cũ ſe. ff. de peti. hẽ. ñ aũt cõtra aliũ alio ſing̃li ltimo ti° poſſidẽtẽ ut. l. hẽditatis petitio. C. de peti. hẽ. l. hẽditatẽ. C. in qui. ca. ceſ. lon. tẽp. p̃ſcrip. cũ ibi no. ꝛ q̃ ſit h̃ rõ tãgitur p Cy. i. l cogi. C. de peti. hẽ. q̃ rões mag̃l iurꝭ apices ꝛ ſupfluas ſb̃tilitates reſpiciũt ꝙ̃ l̃ditoꝝ utilitates. iõq̃ ſciũ eẽt ſi h̃ ꝓuidẽ ꝙ mlt̃i dãnificãt̃ ꝛ decipiũt̃ ꝛ ob h̃ i exordio lit̃ fiũt iterrogatões rõ an poſſideat ꝓ hẽde l̃ ꝓ poſſeſſor̃. ẽ ꝙ̃ ↄſulti⁹ uolẽti agẽ ad rẽ ſingularẽ hẽditariã poti⁹ rei vendicationẽ uel publicianam intentare ꝙ̃ hẽditatꝭ petitionẽ an aũt vtraq̃ actio poſſit ſil̃ intẽtari. no. per glo. Cy. ꝛ Ja. bu. in. l. ij. C. de peti. hẽ. ſm q̃s ↄcluſiue dr̃ ꝙ ꝓ eadẽ re ñ pñt ſil̃ itẽtãi ſi ꝓ hẽditate põt agi petitõe hẽditatꝭ. ꝛ ꝓ re ſigulari põt agi rei ven° l̃ publiciana l̃ alio ſig̃liti°. ſi iterdictũ quoꝝ bõꝝ ñ dat̃ cõtra titulo ſing̃li poſſidẽtẽ ut. l. ij. C. quoꝝ bõꝝ. ꝛ no p gl. i. l. fi. C. de edic. di. adri. Jnt̃rogãd⁹ ẽ ꝙ̃ an oĩa poſſeſſoꝛ an ꝓ hẽde l̃ ꝓ poſſeſſore poſſideat ut no. i ↄ. l. ij. ꝛ. l. cogi. ut ſ̃ dixi. ↄpetit aũt h̃ petitio hẽditatꝭ. cũ ipa actio ſit ciuilis his ſolis q̃ ad hẽditatẽ vocãt̃ de iure ciuili Jllis aũt q̃ de iur̃ p̃torio admittũt̃ dat̃ alia actio q̃ bõꝝ poſſeſſoria hẽditatꝭ petitio appellat̃ q̃ eiuſdẽ ẽ effect⁹ ꝛ ptãtꝭ. cui⁹ ẽ iſta ciuiliſ ut hẽt̃ in. l. i. ꝛ. ij. ff. de bo. poſ. hẽ. peti. ꝛ nõ. ꝙ hẽditas ſolo aĩo acq̃rit̃ ut. l gerit. ꝛ. l. ꝓ hẽde. ff. de acq. hẽ. ꝛ. l. ſi auia. C. de iure deli. dũ tñ ↄcurrãt illa de quib⁹ no. p glo. i. l. is põt. ff. e. ti. ꝛ ẽt ꝙ fiat pure ꝛ ñ ſb̃ ↄdicõe aliq̃ ꝛ iõ ñ valẽt ſi q̃s dicẽt adeo talẽ hẽditatẽ ſi ẽ locuples ꝛ ſoluẽdo ut i. l. cũ q̃. i. fi. ff. eo. titulo.

¶ Nullo condito teſtõ. Hoc iõ dcm̃ ẽ ꝙ ſi feciſſet teſtm̃ ñ hrẽt locũ ſuccõ ab ĩteſtato p. l. q̃diu. ff. de acq. hẽ. ꝛ. l. q̃diu. ff. de re. iuri. ꝛ ſic hẽs ſcript⁹ excluderet ipm. M. niſi fortaſſe eẽt ipe M. heres ſcriptus ꝛ ꝓprioꝛ agnat⁹. ꝙ tũc repudiare poſſet ex teſ° ꝛ adire ab iteſtato ut. l. i. cũ ſeq. ff. ſi q̃s omiſ. cau. te. Quid igitur ſi utroq̃ modo adire poterat hẽditatẽ ꝛ eam petijt ab iteſtato ꝛ ſuccubuit an poſtea poterit eam petẽ ex teſtõ. circa quod ſl̃ diſtigue aut ſciebat ſe ſcriptũ hẽdẽ aut ignoꝛabat. p̃ caſu nõ audit̃ vlteri⁹ quaſi uideat̃ tacite renũtiaſſe ſucceſſiõi ex teſtõ ut. l. filiũ emãcipatũ. ꝛ. l. ex ↄtrario. §. hẽs iſtitut⁹. ff. de acq. hẽ. z° aũt caſu audiendus eſt ut ꝙ ignoꝛãs ñ uidet̃ iuri ſuo renũtiaſſe ut. l. mat̃ decedẽs. ff. ḋ inoffi. te. facit. l. ſi is ad quẽ. ff. de acq. hẽ. ꝛ. l. ſi ex ſextãte. §. latinus. ꝟ. quero. ꝛ ꝟ. cũ aũt. ff. ḋ excep. rĩ iudi.

¶ Nulliſq̃z ſuperſtitibus ex eo liberis. Merito dicit̃ ꝙ nulli ſupſant liberi nam extãtib⁹ liberꝭ. hi omib⁹ in ſuccõe p̃ferũt̃ utpote dñi bonoꝝ patnoꝝ etiã uiuẽte patre ut ꝓbat̃ in. l. in ſuis. ff. ḋ li ꝛ poſtu. ꝛ. l. cũ ratio. in p̃n. ff. de bo dam. et. l. ſcripto. ff. vnde libe. ꝛ in auẽ. de hẽ. ab inteſ. in p̃n. ꝛ. l. i §. recte. ff. ſi tab. te. nul. exta. ꝛ iſti. de hẽ. ab inte. in p̃n. ꝛ in tantũ p̃ferunt̃ ꝙ ſi repudiẽt patnã ul̃ aſcẽdẽtiũ hereditatẽ ex ea pte que eſt vnde liberi adhuc pñt ad illaz venire p vnde legitĩ. ꝛ hoc mõ pñt ſibi ipſis ſuccedere ꝛ alios remotioꝛes excludẽ ut per bar. in. l. ij. ff. vñ ltimi. ꝛ in. l. i. §. nũc uidendũ ff. de ſucceſ. edic. ꝛ ãplius etiaz ſi ex omni cã repudiẽt tã ex teſtõ ꝙ̃ ab iteſtato adhuc p̃uilegio ſpãli vol̃tes ĩfra triẽniũ adire audiuntur ut. l. fi. C. de repu. hẽ. ꝙ̃ ꝙ̃ regulant̃ hẽditas ſemel repudiata non poſſit ulterius adiri nec adita poſſit repudiari ut. l. i §. q ſcl̃ ff. de ſucceſ. edi. ꝛ. l. ſicut. ꝛ. l. ſuus. C. de repu hẽditꝭ. ipedit ergo aditionẽ hẽditatis ab iteſtato fiẽdã p extraneũ fili⁹ ↄfuncti ſiue nat⁹ ſiue in utero exñs idẽq̃ ipedit q̃libet alius ꝓximioꝛ defuncto. nam regula ẽ ꝙ poſterioꝛ in gradu ipedit̃ adire donec ſpes eſt ꝙ prioꝛ uelit adire ut. l. cum quidã. ff. de acqui. here. Alia etiã ſunt nec̃ia ut poſſit hẽditas adiri de quib⁹ plene no. p glo. in. l. is põt. ff. ḋ acq here. ꝛ ego ſcripſi. j̃ e. in glo. que incipit hic aduerte. ¶ Ad huius tamẽ tractat⁹ pleniorem doctrinã. dic ꝙ heredũ ſiue ſuccedẽtium tres ſunt ſpecies ſm cõẽz ſniaz. q̃dã eni ſunt deſcẽdẽtes ut filij ꝛ ſil̃es. quidã ſunt aſcẽdẽtes ut pater ꝛ mater ꝛ ſimiles. quidam ſunt collaterales ut fratres ꝛ ſimiles ꝛ ↄſãguinei ꝛ ſimiles. Addo ꝛ quartã ſpeciẽ viz ꝙ q̃daz ſunt reuerẽtiales ut patron⁹ ꝛ ſil̃es ut inſti. de ſucceſ. libe. ꝛ. ff. de bo. libe. p totũ in quib⁹

oibus caſibuſ queri ſolet de modo ⁊ ordine
ſuccedēdi inter eos. ¶ Uenio itaqȝ ad p̄mā
ſpēm heredū viȝ filioꝝ. circa quā nōnoū eſt
ꝙ filioꝝ quiqȝ ſunt ſpēs. naȝ qdā ſunt filij
nāles ⁊ lḡimi ut illi qui nati ſunt ex legitio
mrimonio ut inſti. de nup. p⁹ p̄n. ⁊ in. c. ꝑ ve
nerabilē. ⁊ ibi no. extra qui fi. ſint le. quidam
lḡimi tantū in quibus nā nil opata eſt ut ad
optio l' arrogatio ut hēt' in. l. cū in adoptis.
C. de adop. ⁊ inſti. e. in p̄n. ⁊ §. ſe. ⁊. ff. de adop
ꝑ totū ⁊ marie in. l. ſi arrogator. Quidā ſūt
nāles tantū ut nati ex cōcubina ut. C. ð nāli.
libe. l. huānitati. ⁊ in auc. licet. C. e. ti. Unde
aduertendū ꝙ tria oīit cōcurrē ut ſit nālis
tantū. p̄ ꝙ natus ſit ex ſoluto ⁊ ſoluta ut in
auc. de inceſ. ⁊ neſa. nup. §. dubitandū. coll'. ij.
⁊ in auc. ut lice. ma. ⁊ auie. § ad hec. ⁊. l. i. C. ð
cōcubi. z'. ꝙ mulier vnica cōcubina ſit ⁊ non
inter plureſ annūerata. ȝ'. ꝙ ſit in domo retē
ta aliter non eſt ꝓpe nālis ut no. ꝑ dy. ⁊ bar.
in. l. in cōcubinatu. ⁊ ꝓbatur in auc. qui. mo.
na. ef. ſui. §. ſi quis aūt. ⁊. xxiiij. di. c. ſi quis
vxori. xxij. q. ij. c. ſolet. ⁊ facit quod hētur et
no. in dicto. c. ꝑ venerabilē. qð multū no. ꝑ
iſtis p̄ncipib⁹ ⁊ magnatib⁹ qui tenēt mltaſ
feminas. ꝙ ex eis nati nō ſunt ꝓpe naturaleſ
Alij ſūt qui ſpurij appellāt' qui uulgo nati
ſunt e muliere publica ⁊ patre icerto de qb⁹
loquitur. l. uulgo. ff. de ſta. ho. Alij naſcūtur
ex aliena vxore ⁊ adulterio l' ex monacho vl'
p̄ſbytēo l' fratre minore ⁊ hi filij dānati coi
tus appellant' ⁊ inūerabiles ſunt de quibus
loquit'. l. iij. ⁊ in auc. ex cōplexu. C. de inceſ.
nup. ¶ Si querat' ergo q̄liter huiuſmodi
filij ſuccedāt aſcēdētib⁹ ab iteſtato ðfunctis
Aduertēdū eſt ꝙ aut querit' de filijs lḡimis
⁊ nālib⁹ ⁊ tales ſiue in ptāte ſint ſiue emāci
pati regulāit' p̄ferūt' oibus in ſucceſſiōe ſu
orū aſcēdētiū nulla ab inteſtato inter eoſ ha
bita drā ut in. § nullā. in auc. de here. ab inteſ
cū ſi. ut dixi ſ. etiā ſi ſint feīe quia ſblata eſt
hodie drīa in ſucceſſiōib⁹ inter mares ⁊ fei
nas licet olim eēt drā ut tradit' in. l. maxim̄.
C. de libe. ꝑte. ⁊ in auc. de here. ab inteſta. §. i.
⁊ eodē modo p̄ferūtur hi filij in hereditate
matris ⁊ auie. ut. ff. ⁊. C. ad orfie. ꝑ totum et
inſti. e. poſt p̄n. ¶ Sup modo aūt ſuccedēdi
eoꝝ aſcēdētib⁹ eſt q̄dā inter filios iſtos drā
nam aut ſunt omnes cōſanguinei ⁊ utrini ſi
mul hoc eſt nati ex eodē patre ⁊ matre et hi
equalit' patri ⁊ matri ſuccedūt. Aut ſūt vte
rini tantū hoc eſt nati ex eadē matre ⁊ diuer
ſis patrib⁹ ⁊ hi ſuccedūt equaliter in bonis
maternis. In bonis vero paternis qlibet ſuc
cedit patri ſuo ut hec hn̄tur in auc. de cōſan.

⁊ veteri. fra. coll'. vi. ⁊ p̄miſſa ꝓcedūt in filijs
primi gradus. in alijs autē ulterior. gradus
puta nepotibus ⁊ deinceps diſtiguendū eſt
ſm̄ dy. ⁊ Cy. ut ꝑ eos plene no. in auc. itaqȝ.
mortuo. C. coia. de ſucceſ. Aut enim iſti con
cepti erant viuente eorū auo uel ꝑauo de cu
ius ſucceſſione agitur. Aut fuerūt concepti
poſt eius mortē. p̄mo caſu ſbdiſtiguitur. aut
nati ſunt in uita ſui patris aut eo defuncto.
p̄mo caſu aut ipē pater eoꝝ hereditatē uult
adire ⁊ tunc filius idemqȝ pater p̄fertur ne
potibus tanq̄ vno gradu ꝓximior ipi defun
cto ſiue ipſe filius ſit emācipatus ⁊ nepotes
in ptāte uel econtra ſint omnes in ptāte vel
omnes emācipati uel omnes in ptāte ſm̄ iur
nouiſſima de quib⁹ tradit' in auc. in ſucceſſi
one. C. de ſuis ⁊ legit. licet olim aliter dice
batur ut habet' in. l. i. ⁊ ꝑ totū. ff. de coiūgē.
cum eman. libe. vbi autē filius p̄moritur vel
repudiat tunc nepotes ex eo admittūt' ſiue
ſint nepotes ex filia ſiue ex filio iure nouo ⁊
nouiſſimo. licet olim natus ex filia exclude
batur ab alijs natis ex filio maſculo ut hēt'
inſti. de ſucceſ. ab inteſta. § noſtra autē. et in
auc. de trien. ⁊ ſemiſ. § neqȝ illo. quod ius an
tiquū eſt coiter approbatū ꝑ ſtatuta ciuitati.
⁊ locoruȝ. Si autē ſupſunt ſoli patrui cum
nepotibus tunc ſuccedūt omnes auo defun
cto in ſtirpes tam iure veteri q̄ȝ nouo inſti. de
here ab inteſta. § cū filius. ⁊. l. ut inteſtato. C.
ð ſuis ⁊ le. ⁊. l. ij. ⁊. l. ſi defunct⁹. e. ti. ⁊ ꝓcedit
hoc ut p̄dixi tam in nepotibus natis ex filia
q̄ȝ ex filio iur' nouo ⁊ nouiſſimo ut dicto §.
neqȝ illo. ⁊ in auc. de trien. ⁊ ſemiſ. coll'. iij. et
in §. pl't. ⁊ fi. inſti. de here. ab inteſta. ⁊ in auc.
que tertie portiōis. C. de colla. ⁊ tam in nepo
tibus natis viuēte patre q̄ȝ etiā poſt ei⁹ mor
tem. ¶ z'. uero caſu p̄ncipali quādo nepotes
ſunt cōcepti poſt mortē aui ⁊ tunc ſi eorum
pater uiuit ab eo excludunt'. ſi autē mortu⁹
eſt ⁊ tunc aut ipē filius adiuit ipam heredi
tatem. aut deceſſit infra temp⁹ deliberandi ⁊
tunc ex pſona ſui patris ex iure inter eos ne
potes trāſmiſſo ꝑit ipam hereditateȝ adire
ar. in. l. i. C. de his qui ante ap. tabu. ⁊. l. i. § in
nouiſſimo. C. de cadu. tol. ⁊ no. ꝑ Cy. in. l. fi.
C. ad orfie. ⁊ dicta auc. itaqȝ. ⁊ ꝑ bar. in. d. l. i.
ff. vnde legit. ⁊ in. l. ſi quis exheredato. § i. ff.
de iniuſ. rup. ⁊ irri. teſta. Aut filius deceſſit
non adita hereditate ⁊ p⁹ annū deliberandi l'
ipa hereditate repudiata ⁊ tunc hi nepotes
q̄ſi icogniti excludunt' ut no. i. l. ut iteſtato
C. de ſuis ⁊ legit. ⁊ in auc. in ſucceſſione e. ti.
⁊ ꝓbatur inſti. de here. ab inteſta. § cum autē
ſ. plane. ⁊. l. i. § ſi quis ꝓximior. ff. vñ cogna.

ſicq ipſis nepotibus ꝑferūntur. Alij eorum
agnati iam nati ⁊ cōcepti in uita ipiꝰ aui ut
ibi habetur. ad quod facit in auč. de here ab
inteſta. §. reliquū. ⁊ dcā. l. ſi quis exheredato.
§. ſed hoc ita. ⁊. l. i. §. ſciendū. ⁊. l. titius. et. l.
item pretor. ff. de ſuis ⁊ legit. here. Que ſen-
tentia eſt multū rigoroſa ⁊ equitati cōtraria
ideo bona eſſet prouiſio facere ſuper hoc ſta
tutum. ¶ Tranſeamꝰ nunc ad filios tantū
legitimos ut ſunt adoptiui ⁊ arrogati. circa
quod eſt aduertendū que et qualis fuerit cō
ditio ipſius patris adoptantis. Aut eni taliſ
pater erat de eius aſcendētibꝰ ꝑ lineam natu
ralem puta auus uel proauus ⁊ tunc cum per
talem adoptionē ſubijciatur ipſiꝰ poteſtati ut
in. l. cum in adoptiuis. C. de adop. ⁊ inſti. de
adopē. §. ſed hodie ſuccedet hic filius adop-
tiuus ipſi patri adoptiuo ſicut quilibet legi
timus ⁊ naturalis taz ex teſtamēto ꝙ̄ ab in-
teſtato ⁊ tales filij exheredati habēt querelā
⁊ pteriti dicunt teſtamentū nullū ut. l. certū
⁊ ibi no. ff. de iniuſ. rup. ⁊ irri. teſta. ⁊ i iuribꝰ
ꝓdictis. aut iſte pater adoptās erat extraneꝰ
⁊ tunc cum ꝑ hanc adoptionez non tranſeat
in eius ptātem. Relinquitᷣ diſtinguēdū aut
ipſe pater fecit teſtamētū aut dceſſit inteſta
tus. pmo caſu ſi hunc filiū in aliquo inſtituit
illud habebit ſicut quilibet extraneꝰ. ſi uero
fuerit pteritus uł exheredatꝰ nō ipugnabit
teſtamētū quia non eſt in ptāte ut. dixi ¶ 2.
autē caſu quādo deceſſit inteſtatꝰ ſbdiſtigue
Aut deceſſit inteſtatꝰ ſupſtitibus ſibi alijs
filijſ legitis ⁊ nālibꝰ ⁊ tunc ſm verā opi ſuc
cedit hic adoptiuꝰ equaliter cū alijs nālibꝰ
ſin aūt deceſſerit nł'l ſ ſupſtitibꝰ filijs lḡimis
⁊ naturalibꝰ tunc in totū ſuccedit ſi māſit
tpe mortis in adoptiōe ipſiꝰ patris. ſecꝰ aūt
ſi fuiſſet emācipatꝰ quia tunc diſſoluta ceſſit
iura adoptionis ideoq3 in nihilū ſuccederet
ut hec omnia pbātur in. l. cū in adoptiuis. §.
ſed hunc articulū. cōiūcta. l. ſi te. ⁊. l. fi. C. de
ſuis ⁊ legiti. Ex quibus patet ꝙ licet quis
nō ſbijciatᷣ ptāti patris extranei adoptiui ꝙ
nihilominus retinet ius ſucceſſionis tam ex
teſtamēto ꝙ̄ ab inteſtato ¶ Quid autez in
filio arrogato an pater arrogator teneatᷣ ei-
dem aliquid relinquere ⁊ ſolet in hoc diſti-
gui aut arrogatus erat pubes aut impubes.
pmo caſu ſbdiſtiguitᷣ aut remanſit in ptāte
patris ⁊ tenetᷣ ſibi quartā relinquē. aut non
remanſit ⁊ tunc dic ut plene diſputat Cy. i
l. ij. C. de adop. Si vero erat ipubes tunc te
netur ſibi quartā relinquē ut. l. ſi arrogator
⁊ ibi plene no. ꝑ doc. ff. de adop. ⁊. l. papiniaꝰ.
§. ſi quis. ff. de inoffi. teſta. ⁊. d. l. ij. ¶ Nunc

venio ad filios naturales tantū. In quo arti
culo ſm doc. ſic diſtiguitᷣ. aut pater deceſſit
ſupſtitibus alijs filijs legitis ⁊ naturalibus.
aut ſupſtitibus ſolis naturalibꝰ. primo caſu
ſbdiſtiguitᷣ. Aut pater deceſſit teſtatus aut
inteſtatus ſi teſtatus tunc licet patri nālem
tantū filiū in vna ſola vncia que eſt pars. xij
hereditatis inſtituere ut. l. ij. ⁊ auč. ibi pōita
C. de nā. libe. 2. caſu in nihilū ſuccedit hic
naturalis filius eſt tamen de paternis bonis
alendus ut in auč. licet. in fi. C. de natuā libe
Si vero deceſſerit ſine legitiſ filijs tunc aut
ſupſunt ipſi defūcto aſcendētes aut nulli. ſi
ſupſunt ſibi aſcendētes ⁊ poſſit facere teſtm̄
tunc licitū eſt ei filiū naturalē in totū inſti-
tuere lḡima tamē reſeruata ipi aſcēdēti. ſi vo
nullū faciat teſtm̄ ⁊ ſic deceſſerit inteſtatꝰ et
tūc aut mater filij nālis ſupeſt ⁊ tunc paritᷣ
ſuccedūt patri defūcto in duabꝰ vncijs here
ditatiſ. que ſunt ſexta ps totiꝰ hereditatiſ. coi-
ter inter eos diuidēdis. Aut ñ ſupeſt mater
nālis ⁊ tūc ſoli filij nāles ſuccedūt in ipſis
duabꝰ vncijs in alijs aūt ptibus ſuccedunt
agnati ꝓriores ipi defuncto ut hᷣ habētur i
auč. licet. C. de. na. lib. ⁊ no. ꝑ glo. iſti. ð nup.
§. fi. ⁊ in. c. tanta. extra qui fi. ſint le. predicta
autē ꝓcedūt ſtāte filio illḡimo. ſi aūt lḡimatꝰ
fuiſſet tūc eo mō ſuccederēt ac ſi a pn° natus
eēt nālis ⁊ lḡimus ut in auč. qui. mo. na. effi.
legit. ꝑ totū. Efficitᷣ aūt lḡimꝰ quis multis
modis inter quos ille annūeratᷣ vi3 quādo
pater ɔcubinā ipiꝰ filij matrē deſpōſauit. ut
plerūq3 euenit ut traditᷣ in. d. c. tanta. ⁊. c. i. ex
qui fi. ſint le. facit. l. cū quis. C. de natura. lib
⁊ in. §. fi. inſti. de nup. ⁊ ꝑ hoc ſuccedet eq̄litᷣ
cū oibꝰ alijs lḡime natis ut. d. l. cu3 quis. ¶
Deſcēdo ad filios ſpurios in quo articulo quantum ad filios spurios
dicēdū. aut agitᷣ de ſuccōe pr̄na tantum aut
matna. pᷣ cāu tales filij a ſucceſſiōe paterna
repelluntᷣ vt in auč. qui. mo. na. effi. ſui. §. fi. ⁊
ff. vn̄ cogna. l. ſi ſpuriꝰ. 2. cāu cōſidera ꝗ agitᷣ
de hēditate ſoliꝰ mr̄is aut de hēditate alio-
rū cōiūctoꝝ ꝑ lineā mr̄nā. ſi qritᷣ ð hēditate
mr̄is tantū. aut erat mr̄ illuſtris aut non. ſi
illuſtris tūc aut deceſſit ſupſtitibꝰ ſibi alijs
filijs lḡimis ⁊ nālibꝰ ⁊ tūc in nihilū ſuccedᷣ
ſpuriꝰ ex teſtō nec ab inteſtato imo nec inter
viuos vt hētᷣ in. l. ſi qua illuſtris. C. ad orfi
in pn. licet qᵈ eſt notādū filiꝰ nālis tm̄ ipſi
mr̄i illuſtri ſuccedat ſił cū lḡimis vt. d. l. ſi q̄
illuſtris. in fi. ⁊ quo ad hᷣ dr̄ ab eo qui vult
ſuccedē pri nāli qui excluditᷣ a lḡimis vt dc3
eſt. Aut ipa mr̄ dceſſit nullis ſibi ſupſtitibꝰ
lḡimis ⁊ tūc ſpuriꝰ ſibi ſuccedit in totū ut i
§. in nouiſſiō. inſti. ad orfic. 2. cāu pncipali

cū mater non erat illuſtris tūc aut ſpurius
fuit vulgo cōcept⁹ ⁊ talis ſuccedit matri ⁊
auie ut d.§.nouiſſime.⁊.l.i.§.ſed vulgo.ff.ad
tercu.facit.l.modeſtinus.⁊.l.hac pte.ff.vnde
cogna. Aut ſunt ſpurij ex dānato coitu nati
puta ex adulterio ł inceſtu ł monacha ⁊ hi
n̄ ſuccedūt matri vt in auč.qui.mo.natu.effi
ſui.§.fi.⁊ no.p glo.in dcō.§.nouiſſime.⁊.d.l.
ſi qua illuſtris. ¶ Dici etiā ꝙ aut querit̄ d̄
ſuccōe diūctoꝝ p matrē ⁊ tūc ſm dy.⁊ alioſ
ſpurij ſuccedūt eis ⁊ ecōtra vt.l.ſi ſpurius.⁊
l.hac parte.⁊.l.modeſtin⁹.ff.vn̄ cogna. patri
aūt ł auo tales filij nullo mō ſuccedūt et ſi
fuerit p̄teriti a matre ł exhēdati in teſtō nō
pn̄t ipugnare ei⁹ teſtm̄ imo qđ pl⁹ ē ab ipiſ
parētib⁹ inter viuos nihil acqrē pn̄t dirc̄e
nec indirecte ut hēt̄ in.l.i.C.de na.libe.⁊ per
glo.⁊ doc.in.l.qui teſtm̄.ff.de pba.⁊ pleni⁹ p
bar.in.l.ſi is qui ex bōis.ff.de vul.⁊ pupil.⁊
in.l.qđ ↄditiōis.ff.de dona.cau.mor.⁊ p Ja.d̄
bel.in auč.qui.mo.na.effi ſui.§.fi.ꝙ ſm ius ci
uile tales ſpurij n̄ ſunt alēdi ut in auč.ex cō
plexu.C.de nefan.nup.licet de iure canonico
ſit ſecus ut.j.dicā.ſicq3 oīs acqſitiōis bonoꝝ
p̄ſnoꝝ tā inter viuos q̄ in vltima volūtate
ſunt capaces peitus cum eo iur̄ ſint icapaceſ
alimētoꝝ quod eſt multū durū et aſperum
iure autē canonico benignius eſt prouiſu3 q̄
cautū eſt ꝙ alimentent̄ ⁊ vtrūq3 ius habet i
ſe rationē. Nam ratio iuri.ciuilis fuit vt rep
meretur vitiū carnis. Ratio autē clericorum
fuit quia luxurioſi ſunt ⁊ carent vxorib⁹ vt
ampliaret̄ facultas luxuriandi ꝙ inhūanu3
erat ꝙ anima creata fame p̄iret que non pec
cauerat ar.in.l.legem.C.de natura.libe. ¶ Ex
hac ratione ⁊ equitate moti voluerūt dicer̄
quidā ꝙ ſpurius poterit patri in teſtamento
alimēta legare ⁊ ſic erunt capaces alimētoꝝ.
Et eodē modo poterit legare in caſu dotis q̄
fauorabilis eſt ſicut alimentorū quā opi.cre
do pcedere in terris eccleſie p tex.in.c. cū ha
beret.extra de eo qui dux.in ma.quam pol.p
adulte. Sed in terris impij in quibus papa
nullā habet poteſtatē vt in.c.nouit.cu3 ſi.ibi
nota.extra de iudi.non credo hanc opi.vera3
nec dictā decre.eſſe ſeruandam ſed ius ciuile
ar.eorū que no.p glo.in.c. 2ᵒ. extra de arbi.li.
vi. Poſſunt autē tales ſpurij acquirē ab ext̄
neis tam inter viuos q̄ in vltima voluntate
vt no.plene in dicta.l.qui teſtamētū.⁊ p bar
in.l.ſi gener.ff.de his qui ut indig.⁊ per glo.
in auč.qui.mo.natura.effi.ſui.§.fi.⁊ pbat̄ p
tex.in.l.ſi is qui..ff.de vul.⁊ pupil.filius aūt
nālis tantū pōt a quocūq3 etiā.patre ſuo int̄
viuos acquirere dum tamē in fraudē filioꝝ

legitimoꝝ non fiat in eum alienatio quia tc̄
non valeret ſm doc.licet glo. ibi aliter dicat
vt plene no.in dicta.l.qui teſtamētum.ff.de
proba.⁊.l.i.de naturali.libe. ¶ Deinde que
ritur quot ſunt neceſſaria vt quis dicatur ⁊
ſit filius nālis tantum dic vt ſupra breuiter
ꝙ tria. p̄mo ꝙ ſit natus ex tali muliere cum
qua poſſit eſſe tunc matrimoniu3 cum ipſo
patre vt in auč.de inceſ.nup.§.dubitatum.⁊
in auč.vt lice.ma.⁊ auie.§.ad hec. 2ᵒ. ꝙ mul̄r
fuerit vnica. ¶ 3ᵒ. ꝙ fuerit in domo retenta af
fectione cōcubine.vt hec ꝓ hant̄ in auč.qui.
mo.natura.effi.ſui.§.ſi quis autem.⁊.xxxiij.
di.c.ſi quis vxori.⁊.xxij.q.ij.c ſolet. Ex qb⁹
colligo ꝙ iſti p̄ncipes qui aliquādo non ha
bētes vxorem tenent in cōcubinatu tres aut
plures mulieres in domo vel extra domu3 ꝙ
filij ex eis vel ex aliqua earum nati non ſunt
nāles tantū ſed ſpurij nūcupādi vt expreſſe
determinat dy.⁊ bar.in.l.i.⁊ fi.ff. de cōcubi.
¶ Poſtea queritur quot modis filij nāles
efficiuntur legitimi.dic ꝙ octo modis inter
quos ſunt quando concubina deſponſatur
vt in.c.tanta.⁊ in c.gaudeamus.extra qui fil.
ſint legit. Item per diſpēſationem principis
vel ab eo poteſtatē habētis vt in auč.q.mo.
natura.effi.legit.§.⁊ iſte.⁊.§.illud.⁊.§. ſi hec.
⁊ alijs modis ibi nota.in tex.⁊ glo.⁊ p azo.
in ſumma.C.de naturali libe.⁊ per goffre.in
ſumma extra qui fi.ſint legit.facit qđ hētur
in.l.iij.C.de naturali.libe.⁊ in auč. vt li.ma.
⁊ auie.§.ad hec.⁊ inſti.de nup.§.fi. ¶ Sed an
filius ſpurius poſſit p patrē pupillarit̄ ſbſti
tui filio legitio ⁊ naturali dic ꝙ ſic in rebuſ
pupillarib⁹ tantu3. non autē in paternis vt
probat̄ in.l.is qui ex bonis.ff.de vul.⁊ pup.
Et per hoc habes caſum ſpālem cōtra r̄gulā
cōmunē qua cauetur ꝙ ſbſtitutio pupillaris
trahitur etiam ad bona teſtōis vt in.l.ſed ſi
plures.§.ad ſbſtitutos.ff.de vul.⁊ pupill. ¶
Ultimo nota ꝙ tales illegitie nati non ad
mittuntur ad dignitates ⁊ beneficia eccleſi
aſtica niſi cum diſpēſatione pape vt in.c. cu3
in cunctis extra de elec.⁊ no. per Inno. in.c.
niſi cum pridē.extra de renū. ¶ Viſo itaq3
de prima ſpecie ſucceſſoꝝ ſupeſt videre de 2ᵃ
que eſt ecōuerſo ad primā videlicet qualiter
aſcendentes ſuccedant deſcēdētibus. Circa
quē articulu3 eſt ſic conſiderandū quandoq3
filio vel alio deſcendēte defuncto ſupereſt ei
pater ⁊ mater tantū. quādoq3 pater ⁊ mater
cum alijs fratribus defuncti vtriq3 cōiunctis
quādoq3 ſupſunt parētes ipſi ſimul cum cō
iunctis fratrib⁹ ex altera pte tantū. quādoq3
ſupeſt ſolus auus vel auia ł aliuſ eis ſupior

Item eſt ſciendū ꝙ dupliciter querit̃ quoto gradu ſit aliquis ex iſtis collateralibus vno mō quoto ſit gradu verbi grā nepos alteri⁹ fratris quo ad aliū fratrē. Alio mō queritur quoto ſint gradu inuicē duo nepotes duoꝝ fratrum uel ꝓnepotes eoꝝ et ſic de alijs ¶ Circa primū queſitum fit cōputatio de perſona in pſonā incipiendo ab alio fratre ⁊ ponendo eum in 2ᵒ. gradu ⁊ deſcendēdo ꝑ eius lineā uſq; ad nepotē ⁊ ſic repitur ꝙ fili⁹ ei⁹ erit in gradu 3ᵒ. ⁊ nepos in 4ᵒ. ⁊ ꝓnepos in 5ᵒ. ⁊ ſic de ceteris. In hoc caſu fit duplicatio graduum ad inuicem quando ſolus frater vult ſuccedere alicui ex deſcendentib⁹ alteri⁹ fr̄is in alio aūt queſito cū agit̃ de ſucceſſiōe int̃ dſdētes pluriū fratrū ad inuicem tūc ſi ſunt in pari gradu omneſ reſpectu habito ad eoꝝ deſcendentes puta omnes filij fratrum vel ꝓnepotes tunc duplicantur gradus int̃ eos nam filij ſunt inuicē in 4ᵒ. gradu. ratio quia quelibet pſona facit vnū gradū de iur̃ ciuili verbi gratia vnuſ frater facit vnum gradum alius frater facit aliū gradū ⁊ ſic ſunt inuicē duo gradus. filius vnius fratris facit alium gradū ⁊ ſic tertiū. ⁊ alter filius alterius fr̄is facit alium gradū ⁊ ſic quartū. ergo filij duorū fratrū ſunt ſibiīuicē in quarto gradu. et ꝑ ōnīs ſic gradus duplicādo repit̃ ꝙ eorum nepotes inter ſe erūt in vi. gradu ⁊ ꝓnepotes eorū in viij. ⁊ quod dixi de duob⁹ fratribus vel eoꝝ deſcēdētibus in nūero duoꝝ. Idem intelligas in mille fratrib⁹ quia omnes erūt ſibiīuicē in 2ᵒ. gdu tm̄. Idē i mille eorū filijſ q; ⁊ ipſi inter ſe ſolū erūt in 4ᵒ. ⁊ ſic de alijs vbi autē hi deſcēdētes duoꝝ fratrū nō ſeūt in pari gradu reſpectu de quo ſ vt eſt in ꝓpo ſita. q. tūc in repiendo gradū incipiendū eſt ab eo qui eſt in rmotiori gradu quo ad eius patrē vt hic ē ꝓnepos defunctus ⁊ inde ꝑ lineā ſui patris aſcendere ſicut ſi iret ꝑ ſcalas vſq; ad eiuſ patrē incluſiue. poſteaq; ſe diūtē ad aliū fratrē ⁊ dſdē ꝑ eiuſ lineā ſic̄ ꝑ ſcalas vſq; ad illas pſonas que volūt ipi defuncto ſuccedere ⁊ ſic in hac tali cōputatiōe n̄ cōputatur nec includit̃ imo excludit̃ pater cōis ipſorum fratrū. vnde ſi aduertas repries ſic dinūerando ⁊ cōputando gradus ꝙ dictus filiuſ ſempronij eſt in gradu ſexto ipi ꝓnepoti dfuncto ⁊ nepos titij in gradu ſeptio ⁊ ꝓnepos gaij in gradu viij. Et ꝑ hoc tradit̃ a doc. tam de iure ciuili q̄3 d iure canonico talis regula in collateralib⁹ q̄t pſone dtracte i cōi ſtipite tot ſunt grad⁹ inter ſe in alijs aūt in eis aſcendētiū ⁊ dſdentiū non differt ius canonicū a iure ciuili imo cōueniūt ⁊ tradit̃

ſm vtrūq; ius talis regula quot ſunt pſone aſcendentiū ⁊ deſcendētiū tot ſunt graduſ ⁊ hac ſemꝑ ꝙ pater ⁊ mat̃ ſint in pmo gradu aſcēdētiū ⁊ filij in pmo deſcēdētiū. vn̄ abnepos ⁊ abau⁹ ſūt inuicē in viij. gdu. In collateralibus autē aui ⁊ ꝓaui ⁊ alioꝝ ſupioꝝ dr̄t vtrūq; ius vt no. doc. vbi ſ. Deide ɔgnitis gradibus pſonaꝝ querit̃ 2ᵒ. an filij fratrum veniāt ad ſucceſſionē fratris defuncti cū eoꝝ aſcēdētib⁹. dic ꝙ ſic ꝑ Cy. ⁊ doc. nō autē per auc. dfuncto. ſed ꝑ auc. vt fratrū filij. §. i. ſitu ata. C. de legit. here. que incipit poſt fratres. ¶ Alteri⁹ querit̃ pone ꝙ defuncto ſupſūt aſcendētes diſparis nūeri puta auus patn⁹ aut auus ⁊ auia matna. ⁊ duo fratres vtriq; cōiuncti ipſi defuncto querit̃ qualit̃ ſuccedē dēant. in qua. q Cy. refert tres opi. pma ē ꝙ hereditas diuidat̃ in q̄tuor ꝑtes hoc modo pōe ꝙ hereditaſ ſit valoris. flor. cccc. ex ea quātitate centū capiet auus patern⁹. c. ⁊ auia materna alia. c. ⁊ duo fratres alia. cc. ar. dcē auc. defuncto. Alij vero diuidūt ipam hēditatē in ꝑtes viriles. alij diuidūt vt pmi cum illiſ cc. fratrib⁹ aſſignatī. vt omnes ꝑtes ferāt eq̄les ⁊ ita ꝑtranſit Cy. nullā opi. approbando ¶ Alteri⁹ querit̃ pōe ꝙ ad ſucceſſionē patrui pmortui veniunt ſoli filij alioꝝ fratrū pmortuoꝝ inter ſe an admittūtur in capita vel in ſtirpes. dic ꝙ licet fuerit diuerſe opi. tamē gl. tenet ꝙ admittūtur in capita vl̃ in ſtirpes tantū vt no. in auc. de here. ab inteſta. §. finaūt defuncto. ⁊ §. ſi vero fratres. quam opi. ſequit̃ dy. Ja. de are. ⁊ Cy. in d. auc. ceſſante. ꝙ hi filij fratrū repſentāt pſonā ſuorū fratrū hoc caſu ſicut quādo ſuccedūt cū eoꝝ patruis viuētib⁹ vt d. §. cū fili⁹. ⁊ hāc ꝑtem ſeqt̃ etiā bar. in. l. p⁹ cōſanguineos. ff. de ſuis ⁊ legit. hē. vbi plene no. ꝑ eū q̄ oia locū hñt etiā cū agit̃ inter eos de ſuccōe auūculorum amitaꝝ ⁊ materteraꝝ tantū. nō ob. §. h etiam addēdū. inſti. de legit. agna. ſucceſ. ꝙ ibi loqt̃ de iure codic. qd̄ hodie corrigit̃ ꝑ ius autētī coꝝ. in vlteriori aūt ſeu remotiōi gradu vl̃ pdictos hi filij frm̄ n̄ repſentāt ꝑſonā geitorū ſuoꝝ ſed veniūt ex ſua ꝓpa pſona tm̄ ſic q; gradus cuiuſcūq; pſone attēdit̃ vt colligit̃ ex d. auc. p⁹ frēs. ⁊ l. āminiculo. C. coia. de ſucceſ. ⁊ d. §. h etiā addendū. ⁊ ſic ſuccedūt in capita nō in ſtipes. vt no. ꝑ Cy. in dcā auc̄ ceſſante. ⁊ in auc. p⁹ frēs. ⁊ ꝑ bar. vbi ſupra. Ex quib⁹ ſequit̃ ꝙ vno ɔſanguineo germano defuncto ſupſtitib⁹ alijs ɔſanguineis germanis vl̃ alijs remotioribuſ oēs ad defuncti ſuccoēm in capita nō in ſtirpes admittūtur vt no. etiā ꝑ tex. in. l. poſt cōſanguineos. §. hec

hereditas ⁊ ibi in glo.ff.de ſuis ⁊ legit.⁊ ſic qui prior eſt in gradu prefertur in ſucceſſiõe licet quando queritur de ſucceſſione aſcendẽtium inferior in gradu deſcẽdentiuꝫ vocatur ex perſona ſui patris cuꝫ ſuo ſuperiore in gradu vt dicto.§.cum filius.⁊.l.iij.C.de ſuis et legit.⁊ ſic ipſi ſuccedunt in ſtirpes non in capita vt dictum eſt. ¶ Poſtremo vidẽdum ſupereſt de vltimo articulo ſucceſſoruꝫ quos reuerentiales appellaui de quibus exempla patent in ſucceſſione patronorum ⁊ libertorum. In quo articulo ſic cum diſtinctiõe concludo aliquando libertus. decedens reliquit in eius hereditate minorẽ ſummã centũ aureorum. Aliquãdo maiorẽ reliquit. pͥmo caſu aut decedit teſtatus alio extraneo herede inſtituto ⁊ tunc patronus excluditur ⁊ heres inſtitutus prefert̃. Aut decedit inteſtatuſ ⁊ tunc aut ſupſtitibus ſibi liberi. ⁊ illi in totũ ſuccedunt patrono excluſo. aut nullis ex eo ſupſtitibus liberi.⁊ tunc patronus ſuccedit ĩ totũ etiã excluſis aſcendẽtib⁹ liberti quod ẽ mirabile ⁊ ſingulare. vt hec omĩa habentur inſti.de ſucceſ libe.in pͥn.⁊ §.ſed noſtra cõſtõ in pͥn.⁊ ꝟ.ſinaũt. 2º autẽ caſu pͥncipali quã do r̃liquit maiorẽ ſummã in eius hereditate .c.flor.tũc ſbdiſtigue. Aut decedit libertus teſtatus aut ĩteſtatus.primo aut ſuperſunt ei liberi ⁊ illi pferũtur patrono. aut nulli liberi ſupſunt ⁊ patronus etiã omnibus alijs aſcendentibus pfert̃ vt ſupra.prime dictuꝫ eſt ⁊ habet̃ in d.§.ſed noſtra.ꝟ.cum vẽo maiores.2º. caſu cum decedit teſtat⁹ tunc aut filios inſtituit.⁊ illi patrono excluſo pferũt̃ in totum. Aut extraneos inſtituit ⁊ tunc in tertia parte hereditat̃.patron⁹ ſuccedit quã conſequit̃ tanq̃ es alienũ ſine aliquo onere legatoꝶ vt dicto §.ſed noſtra.ꝟſi.ſi vero teſtamentũ. Sunt.etiã alia plura ꝯbita patrono maxime inter viuos p libertũ ⁊ a quibus prõnus aliquã.do priuat̃ certis ꝯ cauſis que habẽtur p azo.in ſumma.C.de bo.libe.p glo in dicto.ꝟſi.ſi vero teſtamẽtũ. Sed in pͥmiſſis ſolet in dubiũ reuocari an libert⁹ alienãdo vel ſe obligãdo inter viuos poſſit eius patronuꝫ ſua debita portione fraudare. Ad qḋ ſic breuit̃ reſpõdendũ ꝙ aut alienat inter viuos ex cauſa lucratiua vel in vltima voluntate ⁊ tunc non tenet alienatio in preiudiciũ ipſi⁹ prõni niſi donauerit bñmerẽtib⁹ vt habetur in.l.vnus libert⁹.ff.ſi quid in frau.prõ Aut alienauit vel ſe obligauit ex cã oneroſa ⁊ tũc aut fit talis alienatio vel obligatio do loſe ⁊ in fraudem prõni ⁊ poterit reuocari. Aut bona fide ⁊ tũc nõ reuocabit̃ ut ĩdit̃ in.l.i.⁊.ij.C.ſi quid in frau.patro.⁊.l.i.§.i.cũ ſe.ff.eo. Ex pdicta faciũt ad.q.ſepiſſime occurrentẽ in ptibus mõtiſſer.ſab.⁊ pedemõt. in quibus ſunt nobiles habẽtes ius ſuccedẽdi in eorũ ſbditos ſeu hoĩes in aliqua parte hereditatis qui homies plerũq̀ varijs ex cauſis bona ſua alienãt ⁊ debita cõtrahũt. vnde dubitatur an tales obligatiões ⁊ alienationes valeãt in preiudiciũ ipſorum nobiliuꝫ. Ubi eſt aduertendũ ꝙ aut ſbditi vel hoĩes equipabũtur libertis aut filijs. ſi equipabi⁹ eos libertis tẽ diſtigue vt.prie dictũ ẽ i eis. Si vero equipabim⁹ eos filijs ⁊ tũc decurrendũ eſt ad ea que de filijs tradũt̃ in.l.nam ⁊ ſi pentib⁹.ff.de inoffi.teſta.⁊ in auc. vt cuꝫ de ap.cog.§.ſancim⁹.⁊ puto veriuſ eſſe ꝙ iſti hoĩes equipant̃ libertis ⁊ dñi ſui patronis. Ex quo ſequit̃ ꝙ ſi talis homo alienauerit inter viuos ꝙ decurrendũ eſt ad diſtictioneꝫ de qua ſ.⁊ ſi pterierit in teſtõ dñm ſuum ꝙ teſtm̃ ex hoc nõ reddit̃ ipſo iure nullũ ñ eſt rũpendũ p cõtra tabulas ſi nil eſt dnõ r̃lictũ ſinaũt aliquid ei dẽlictũ ſit qḋ ad debitã portionẽ ñ attigat tũc dñs põt agere ad ſupplemẽtũ vt hẽtur in dicto.ꝟ.ſi vero teſtm̃.inſti de ſucceſ.libe.⁊ in.l.ſi prõnus.in pͥn.ff.ſi qd ĩ frau.pa.de ꝯſuetudĩe tamẽ in aliquib⁹ locis alit̃ obſeruat̃.vbi autẽ defuncto ab ĩteſtato nulli ſupſunt aſcẽdẽtes aut dñdẽtes l' collaterales ſeu reuerẽtiales de quib⁹ dictum eſt tũc ei vxor ſuccedit qua nõ obſtante vltimo ſuccedit fiſcus vt habetur in.l.i.ff.⁊.C. vn.vir ⁊ vxor. Sequitur.

¶ Iure proximitati,

Ille dicit̃ pxi⁹ quẽ nẽo pcedit vt.ff.ꝯ ſuis ⁊ legit.l.ij §.hec hẽditas.l.i.§.prim⁹.ff.vnde cogna.⁊.ff.de.ꝟ.ſigni.l.prim⁹.⁊ prior pfertur poſtẽiori ꝙ defert̃ hẽditas de gradu in gdũ vt.ff.quis or.in bo.poſ.ſer.l.i.⁊.ff.de ſuiſ ⁊ le.l.i.in fi.⁊.l.ij.in pͥn.⁊ d.§.hẽditas.⁊ inſti. de legit.agna.ſucceſ.i pͥn.⁊.ff.de ſucceſ.edic.l.i.cũ ſi.muld.facit.ff.vñ libe.l.i.

¶ Ipſamque heredi

tatẽ adiuit. ¶ Hic adũte ꝙ in adeũda hẽditate alicui ꝯlata ex teſtõ l' ab ĩteſtato lꝫ r̃gulr̃ ſufficiat ſol⁹ aĩm⁹ adeũti.vt.l.ſi auia.C.ꝯ iure ꝯli.⁊.l.gẽit.ff.de acq.hẽ.tamẽ quedã alia ſunt nccĩa de quib⁹ plene tradit̃ p gl.⁊ bar. ff.de acquirẽ.here.l.is poteſt repudiare.pͥmũ autem quod requiritur eſt ꝙ ille qui vult adire ſit homo liber ⁊ non ſeruus. Item ꝙ ſit ſui iuris ⁊ non in poteſtate patris. Item ꝙ ſit compos mentis ⁊ non furioſus.

Ité ꝙ ſit maioꝛ xxv. annis ⁊ nō minoꝛ ſb tutela l' cura alic⁹ ꝯſtitutus. Ité ꝙ ſciat teſtatoré defunctū nec de h dubitet. Ité ꝙ hereditas ſit ſibi delata. Ité ꝙ ſit cert⁹ an fuerit pure inſtitutus an ſub ꝯditiõe. Ité ſi é inſtitut⁹ ſb ꝯditione debet cert⁹ eſſe ⁊ ſcire ꝙ ꝯditio ſit ipleta. Ité dét ſcire ꝙ teſtatoꝛ potuerit teſtari. Item hereditas ſi deferat̃ ab iteſtato dét eſſe certus ꝙ nullus eū precedit in gradu. Ité ſcire dét an hereditas ſibi deferat̃ ex teſtō vel ab iteſtato. Ité dét eſſe certus de uiribus teſtaméti i quo dicat ſe heredé inſtitutū nam ſi de eius uiribꝫ dubitet ut ꝗ dicat̃ teſtamétū falſū tūc recurrédū é ad diſtinctioné iuris ꝯſulti traditū in. l. cū falſum ff. de acqui. here. cū ſi. vbi ſic diſtinguitur. aut allʼat̃ ꝙ ipſe heres fecit ipſum teſtm̄ falſū ⁊ tūc ꝗ certus é de facto ſuo poterit adire. aũ dr̃ ꝙ ab alio é falſificatū ⁊ tc̃ ñ poterit adire. Quid ſi vna ⁊ eadé ꝑſona ſit iſtituta i duobꝫ teſtaméti e⁹dé teſtōri ã poterit adire dic ꝙ ſi dubitet an poſterius teſtamétū falſū ſit nō poterit adire al' ſic vt in. l. cū qui. in pñ. ff. de acqui. here. Ité dét eſſe certus ꝙ vxoꝛ teſtatoris ñ ſit pregnans rã ſi pregnans eét nec foret inſtitutus poſtum⁹ naſciturus ſi preteritus poſſꝫ rūpere teſtamentū. ideoqꝫ nō poterit iteri anteqꝫ naſcat̃ heres inſtitutus adire hereditaté niſi ipſe heres eét de liberis. ut habetur in. l. cum quidã. §. qḋ dicit̃. ⁊. § ſuū heredé. ff. de acqui. here. qḋ nō. ſequit̃.

¶ **Quare cū predi**cta. ¶ Hec é ꝯcluſio libelli ad quã ſemꝑ debet attendi. ſequit̃ in lr̃a.

¶ **Et reſtituédum** eidé muſello dictã hereditaté. ¶ Hic nō ꝙ ipſe erat ſolus heres ⁊ ideo integrã hereditaté petebat. Si vero habuiſſet alios coheredes tūc nc̃m fuiſſet ꝙ in libello exprimeret quã parté peteret an tertiã l' q̃rtam. ut in. l. i. in pñ. ⁊. §. i. ff. ſi pars here. pe. niſi coheredes eént adhuc in vétre ſic ꝙ icertū ſit q̃t naſci poſſint nã tc̃ admittitur petitio icerte partis ipſius hereditatis ut d. l. i. in fi. ⁊. l. antiqui. ff. ſi pars here. peta. ⁊. l. cum quidã. ff. de acqui. here. ſequit̃.

¶ **Simul cū fructi**bus. ¶ Nota qualiter teneat̃ poſſeſſoꝛ hereditatis petitione ꝯuetus ꝓ fructibꝫ hereditarijs. ut plene no. ã i libello prece dé ti ⁊ tradit̃ in. l. ité veniūt. §. fructus. ⁊. l. ſi ſi lege. §. fructus. ff. de peti. here. ¶ Poſt ꝑ dicta formo talé qõez nam cum hic tractetur de ſucceſſionibꝫ que deferūt̃ ab iteſtato videam⁹ qñ quis dicat̃ inteſtatus deceſſiſſe. ⁊ R̃ndet̃ ꝙ large itelligendo quilibet maioꝛ l' impubes qui nō fecit l' facere nō potuit teſtamentū de iure l' de facto itelligit̃ deceſſiſſe iteſtat⁹. ſi ꝓprie ⁊ ſtricte intelligendo nō dicit̃ iteſtatus niſi ille q de iure pōt facere teſtamétū ⁊ nō facit ut hec ꝓbant̃ ⁊ no. ꝑ docto. in. l. i. in pñ. ff. de ſuis ⁊ legi. ꝑ qḋ ſequit̃ ꝙ ſi ṽbū inteſtat⁹ vl' ab inteſtato ꝓferat̃ in aliquo ſtatuto ꝙ ſolū ꝯphédet̃ ꝑſona habilis de iure ad teſtandū ⁊ nō impubes l' alia ꝑſona a iure pꝛohibita teſtari niſi ꝯſuetudo patrie aliter interpꝛetata eét ipſum ṽbū ab inteſtato ꝙ tūc ꝯpꝛehéderét̃ oés ſm̄ Bar. ut ꝑ eū no. in d. l. i. in pñ. que faciūt ad multas qões de quibꝫ ibi no. Cetera que ſequñtur declã ut dictū é ⁊ ſcriptū i ꝑ libello.

¶ Forma libelli quo agit̃ ex ſbſtitutione.

Orã uobis domino vicario. ¶ Domini poteſtatis papie agit ⁊ in iure ꝓponit Jacobꝫ de ferrarijs ꝯtra ⁊ aduerſus zanellum de ſcalpl'a. ⁊ q̃libet aliam ꝑſonam pꝛo eo ⁊ eius noie in iudicio legitime ꝯparenté nō per viam ſolénis libelli ſi qualis qualis petitionis ⁊ ſimplicis facti narrationis dicés idem Jacobꝫ ꝙ quõdã dictus petrus de ferrarijs ei⁹ patru⁹ ſuū poſtremū ꝯdidit teſtm̄ in quo ipſum Jacobū franciſcū ⁊ bernardū oés fr̃es equis portionibꝫ heredes inſtituit ⁊ eoſdé iuicé ſbſtituit vulgarit̃ pupillariter breuiloque exéplarie ꝯpédioſe ⁊ per fideicōmiſſum. Ea ꝯditione appoſita ꝙ ſi quis eoꝝ qñcunqꝫ deceſſerit ſine liberis ex ſuo coꝛꝑe ⁊ legitio mr̃ionio ꝓcreatis ꝙ tūc ille l' illi qui ex eis ſupuiuerét ipſi ſic decedéti ſuccederẽt ꝓut ſerioſi⁹ in dicto teſtaméto ꝯtinet̃ ad qḋ relatio héat̃ tradito ⁊ rogato ꝑ bernardū tonſū papien. nōriū Anno menſe ⁊ die in eo cōtenti. Inſuꝑ dicit ⁊ ꝓponit Ja. añdictus ꝙ ꝯſcriptus bernardus ei⁹ frater iã tribꝫ annis elapſis deceſſit adita ꝑ ipſum hereditate ꝑdicta nullis ex eo ſupſtitibꝫ liberis ⁊ ꝑ eundé bernardū ꝯdito teſtaméto in quo ꝑfatū zanellū ſibi heredé inſtituit

qui ʒanellus ipſam hereditatē dc̄i quōdā
bernardi adiuit ⁊ apprehēdidit apprehen
ſamq̧ occupatā detinuit ⁊ hodie detinet ī
debite ⁊ iniuſte. Amplius dicit ⁊ ꝓponit
dictus Ja. ꝙ ꝑ mortē dicti quōdā bernar
di ut ꝓdicit̄ ſine liberis defūcti ei⁹ heredi
tas ⁊ bona v̄tute dicti fideicōmiſſi ſeu ſb̄
ſtitutionis predicte ꝑuenerūt ⁊ deuoluta
ſunt ad dictos Ja. ⁊ franciſcū nūc ſupſti
tes equalibꝫ portionibꝫ ⁊ ad eos ſpectāt ⁊
ꝑtinēt q̄uis preſcript⁹ ʒanellus ab eiſdē
fratribꝫ ſepi⁹ requiſit⁹ dictā hereditatē ⁊
bona hereditaria ꝑ ipſū idebite occupata
reſtituere ⁊ relaxare denegauerit ⁊ dene
gat p̄ntialiter ac recuſat idebite ⁊ iniuſte.
Quare cū predicta vera ſint petit ⁊ requi
rit dictus Ja. quaten⁹ oī modo via iure
forma ⁊ cauſa q̄bꝫ meli⁹ fieri pōt ꝑ v̄ram
diffinitiuā ſniaʒ ꝓnūcietis ⁊ declaretis di
ctā hereditatē reſq̧ ⁊ bona hēditaria dicti
quōdā bernardi ſpectaſſe ⁊ ꝑtinuiſſe ac ſpe
ctare ⁊ ꝑtinere ex cauſa aūdicta pro parte
dimidia ipſi Ja. ⁊ ad ipſam dimidiā here
ditatē predictis relaxandā ⁊ dimittendā
ipſi Ja. p̄fatū ʒanellū ꝑ dictā veſtrā ſniaʒ
ↄdēnetis ⁊ ↄdēnatū iuris remediis ↄpel
latis ſimꝉ cū fructibꝫ tā ꝑ ipſum ʒanellū
ꝑceptis q̄ꝫ q ꝑcipi potuerūt a tp̄e mortis
citra dicti quōdā bernardi necnō ⁊ in reli
quis dānis intereſſe ⁊ expēſis factis ⁊ paſ
ſis per dictū Ja. ⁊ de futuris ꝓteſtat̄ de
ducendo in p̄nti iudicio oē ius ſuum ⁊c.
Saluo iure addēdi ⁊c. nō ſe aſtringen. ⁊c.

Oram uobis

Quia hui⁹ libelli mā ſb̄ aureo ⁊
quotidiano ſb̄ſtitutionū tractatu ē funda
ta duxi ꝓ rudiū informatione aliqua ꝓ
lixius ꝑtractare. ¶ Sciendū ē itaq̧ pro e
uidentia ꝙ ſb̄ſtitutionū genera duo ſunt
quedā em̄ ſunt ſb̄ſtitutiones directe q̄dā
oblique. Earꝫ aūt que directe ſunt quiq̧
ſunt ſpēs nā quedā ē ſb̄ſtitutio vulgaris
alia pupillaris. alia breuiloq̄ ſeu reciproca
alia exēplaris ⁊ alia ↄpendioſa. ¶ De obli
quis facile ⁊ breue iudiciū ē ꝙ vnica ſola
regitur ī iure que fideicōmiſſaª appellat̄
⁊ nōndū ꝙ ſicut iſte ſb̄ſtitutiōes diuerſa
hn̄t noīa ſic etiā diuerſos hn̄t effectus ut
inferi⁹ apparebit. ¶ Appellāt̄ aūt he ſb̄ſti
tutiones directe ꝙ in eis non requirit̄ fa
ctum alteri⁹ niſi ſoli⁹ ſb̄ſtituti ſua aucto
ritate capientis ipſa bona ex cā ſb̄ſtitutio
nis ſicut dr̄ in libertate directa quā recta
via ↄſequit̄ ſeru⁹ ſine miniſterio alterius

puta ſi teſtōr ſeruo ſuo legauerit libtatē
ꝉ eundē heredē inſtituerit ut tradit̄ in. l.
gn̄aliter. §. i. C. de neceſſ. ſer. her. inſti. ⁊ l. ſi
ſi in ↄditione. §. fi. ff. de here. inſti. ⁊ ff. de
manumiſſ. ꝑ to. In fideicōiſſaria aūt liber
tate que ē idirecta ſeru⁹ libertatē accipit
de manu alteri⁹ viʒ heredis de qua loq̄t̄
ff. de fidei. libe. ꝑ to. ⁊ eodē mō dicim⁹ in
fideicōiſſaria ſb̄ſtitutione ad quā ꝑuenit̄
īteruenīēte reſtitutione ⁊ ſic facto hēdis
ſcripti de q̄ loq̄t̄ to. ti. ff. ⁊ C. ad treb.

¶ Subſtituit uul

gariter. ¶ Iſtud ē nomē aduerbialꝛ ꝓla
tū ⁊ alia ↄtinētia ſꝫ nil refert an noīalꝛ ꝉ
aduerbialꝛ ꝓferant̄ ſm̄ Bar. ⁊ doct. maꝫ
cui dēt ī his attendi intētio ⁊ mēs teſtō
ris q̄ꝫ figura v̄borꝫ. ut. l. nō figura. ff. de act
⁊ obli. ⁊ l. iij. in fi. C. de libe. prete. ¶ Pro
h⁹ itaq̧ vulgaris ſb̄ſtitutiōis doctrina q̄ri
tur de pluribꝫ. p̄ de eius forma vbi ſcīt̄
ꝙ ↄis ⁊ a iure introducta forma talis eſt.
Inſtituo mihi heredē gayū ⁊ ſi heres nō
erit p. ſb̄ſtituo. ut hēt̄ inſti. de vul. ſb̄ſti. in
p̄n. ff. de vul. ⁊ pupil. l. i. in p̄n. ¶ Ex quibꝫ
pꝫ ꝙ h̄ ſb̄ſtitutio fit ꝑ v̄ba negatiua ↄdi
tionalꝛ ꝓlata pꝫ etiā ꝙ vulgariter ſb̄ſtitu
tus dr̄ ↄditionalꝛ inſtitut⁹. ⁊ idē ē in oī
alia ſb̄ſtōne ut inquit glo. in. l. qui liberis
in p̄n. ff. de vul. ⁊ pupil. ¶ 2ᵒ. querit̄ q̄re
appellet̄ h̄ noīe vulgaris. ⁊ ſm̄ oēs doct.
ꝙ vulgus ea vtat̄. ⁊ quilibꝫ popularis in
ſuo teſtō ⁊ ꝙ cuicūq̧ fieri pōt. 3ᵒ. querit̄
q̄n huic ſb̄ſtitutioni ſit locus dic ꝙ tūc cū
heres ſcriptus nō ē heres ꝉ ꝙ nō vult vꝉ
ꝙ nō pōt. vt in. l. cum ꝓponas. C. de here.
inſti. nō poſſe aūt intelligit̄ ꝉ ꝑ ſeipꝫ ꝉ ꝑ
aliū facto ei⁹. ut in d. l. cū ꝓponas. ⁊ inſti.
de vulg. ſb̄ſti. §. fi. vnde ſm̄ Bar. ſi teſta
vnū ſolū caſū in ſb̄ſtitutiōe expreſſit puta
ſi heres eſſe noluerit. Tn̄ dic ꝙ in ea iclu
dit̄ ali⁹ caſus viꝫ ſi heres eſſe nō poterit
qd̄ vr̄ ꝓbari in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tn̄. ff.
de libe. ⁊ poſt. nā paria ſunt nolle ⁊ nō poſ
ſe. ut. l. mulier. ff. ad treb. ⁊ l. i. §. vſus. ff. de
procu. fallit in caſu. l. iulꝉ. ff. ſi q̄s omiſ. cau.
te. Sed quid ſi hēs poſt mortē teſtōris
⁊ aīi aditā hēditatē deceſſerit ut aliq̄n cō
tigit tp̄e epidimie ꝉ magne mōtalitati. ī
trā tēp⁹ deliberādi qd̄ ē ān⁹ a tp̄e mortis
teſtōris. An ſb̄ſtitut⁹ vulgariter ꝑferet ī
ſucceſſione excludēdo hēdē hēdis dic ꝙ
nō imo hēs hēdis ſi voluerit eſſe hēs ex
cludet ipſū ſubſtitutū. ⁊ rō h⁹ ē ꝙ heres
defunctus aliū facit hēdem miniſterio ſui

qḋ ſufficit ad excludendū aliū ſbſtitutū ut dictū ē ꝑ d.l.cū ꝓponas.cū ſi.ſm Bar. pro qua deciſione facit.l.pr.⁊ qḋ ibi no.ff. de her.inſti.⁊.l.i.C.de his qui an̄ ap.tab. ibi alioſq₃ ẍ.⁊.l.ſi quis filiū.ij.Rnſo.ff.de acqui.her.⁊ no.ꝑ glo.in.l.ſi ſi pro dote.§.ꝑ ff.de le.preſtan.⁊ ibi no.ꝑ Bar.⁊ pleniꝰ ꝑ eū in d.l.i.in pn̄.ff.de vul.⁊ pupil.facit ad predicta qḋ i ſili dr̄ de herede idigno cuī fiſcꝰ ſuccedit excluſo vulgariter ſbſtituto ut no.ꝑ glo.in.l.ſi ſequēs.in pn̄.ff. ad ſil. ⁊ in.l.in ſeruiture.§.ei qui.ff. de bo.lib. ¶ Poſtea quero de q̄ōe que de facto ɔtigit ecce ꝙ teſtōr filio ſuo duoſ ſubſtitutos dedit vnū vulgariter aliū ꝑ fideicōiſſū inſtitutus repudiat hēditatē mō vulgariter ſubſtitutus vult adire ſubſtitutꝰ aūt ꝑ fideicōiſſū vult ɔpellere hēdē ſcriptū adire ⁊ ſibi hereditatē reſtituere ꝑ.l.cogi. cū ſi. ff.ad trebel. ¶ Queritᷣ quis eoꝝ ſubſtitutoꝝ p̄ferēdus ſit dicit Bar.in d.l.i.ſic debere diſtingui. ꝗ̄ fideicōiſſū fuit a ſbſtituto repetitū ⁊ tūc preferṫ vulgariter ſbſtitutus fideicōiſſario ut.l.ſi patroni.§. fi.ff. ad treb.ꝗ̄ n̄ fuit a ſubſtituto repetitū ⁊ tē p̄ferṫ fideicōiſſariꝰ.ut.l.n̄ iuſtā.C.ad treb ⁊.l.facta.§.iul. ⁊.l.recuſare.§ titius.ff.ad trebel. ¶ Alteriꝰ queritᷣ quotuplex eſt ſubſtitutio vulgari dicūt cōiter glo.⁊ doc ꝙ ē duplex vi₃ tacita ⁊ expſſa.ut no.Azo in ſum.eo.ti.⁊ glo.inſti.de pu.ſubſti.i pn̄. Alij dicūt tertiā ſpēz vi₃ ꝙ quedā ē ꝑti tacita ⁊ ꝑti expreſſa.ut no.Bar.in d.l.i.Eſt aūt expreſſa illa que ɔcipitᷣ ſub illa forma de qua ſ̄ dictū ē. Tacita uero illa ē que icluditᷣ i expreſſa pupillari ut in.l.iam hoc iure.in pn̄.ff.de vul.⁊ pupil.cū ſi.vl' in expreſſa reciproca ut.l.lutiꝰ.ff.eo.ti.⁊.l.q̄uiſ C.de ipu.⁊ alijs ſubſti. vel i alia ſubſtitutiōe. Illa aūt ē ꝑti expreſſa ⁊ ꝑti tacita q̄ in ſui forma vnū caſū exprimit ⁊ aliū tacite icludit. Deinde queritᷣ qn̄ h̄ ſubſtitutio finiatᷣ dic adita hēditate ꝑ ſcriptū heredē.vt in.l.poſt aditā.C. de ipub.⁊ alijs ſubſti.⁊ in.l.ſi mr̄.in fi.ff. de vul.⁊ pupil. ⁊ in.l.cū i teſtō.ij.Rnſo.ff.de heri.inſti.ſiue ſit tacita ſiue expreſſa. ¶ Dubitari tn̄ in tacita vulgari ɔſueuit que ɔtrahitᷣ in expreſſa pupillari an ſublata pupillari l' extincta expiret ⁊ finiatᷣ ſubſtitutō vulgari. in ea ɔtēta. In qua q̄ōe ɔcluſiue ſic puto ɔſiderādū ⁊ ꝑiter diſtiguēdū colligendo plura ſparſim a doct. t̄dita. Aliqn̄ ſubſtō pupillaris ānullatᷣ i vita teſtōris. ꝗ̄qn̄ pꝰ mortē teſtōri.ꝑ cāu adūtēdū ꝙ h̄ ānullatō

pōt ɔtigē diūſis mōis vnoꝰ ꝙ fuit tacite fc̄a h̄ ſubſtitutō ex̄neo l' maiori l' a mr̄e l' ab eo qui nō h₃ in ptāte quibꝰ caſibꝰ ē inutil' ipſa ſubſtitutio pupillari. ut.l.ſi mr̄. ff.de vul.⁊ pup.⁊ in §.extraneo.inſti.eo.ti. Alio mō vitiatᷣ ꝙ pupillus ipſe factus ē maior l' ꝙ deceſſit viuo teſtatore ꝗ̄ ꝙ emācipatus fuit quibꝰ etiā caſibꝰ redditᷣ nulla ipſa pupillaris ſubſtitutō.ut.j.no. i mā pupillari. Siquidē ſubſtitutō pupillaris redditᷣ inutilis ꝙ facta ſit ex̄neo l' maiori tūc ſm Guil.de cu.cꝰ opi.aꝓbat Bar.in d.l.i.i pn̄.in vlti.q.talis ſubſtitutio in ſe ɔtinet vulgarē nec ꝓpter vitiū pupillari. inficitᷣ vulgari.ꝙ vitiato expreſſo remanʒ firmū tacitū in eo ɔtentū.ut in.l.i.§.i.ff.q mo.pig.l' ipo.ſol.⁊ ꝙ vbi peccatᷣ i mā ſi n̄ v₃ ut agitᷣ v₃ ut valere pōt. ut in.l.ſi vnꝰ §.ſi acceptilatio.ff.de pact. ⁊ ꝓbatᷣ ꝑ.l.ſi fideiuſſor.ff.de le.i.⁊ ꝑ.l.fi.C.de here.inſti nec huic repugnat glo.in d.§.ex̄neo.ꝑ quā Ray.uoluit tenere ɔtrariū ꝙ eſt falſa ſm eos. ¶ Si vero h̄ pupillaris ſubſtitutō finiatᷣ ꝑ emācipationē tūc ſm guil. ar.⁊ Bar.ubi ſ̄.ẜ. Itē quero quid ſi pr̄.extinguitᷣ tacita vulgaris ꝙ illa ɔditio que ē i pupillari vi₃ ſi in ptāte ꝑmāſerit ſicut viciat ipſā pupillarē ita ⁊ ipſā uulgarē ar.i .l.ſi mulieri.⁊ titio.ff.de ɔdi.⁊ demō. ⁊ ꝙ vniformiter circa vtrāq₃ dēt opari.ut in.l ſi legatarius.in fi.ff. de le.ij. ⁊ iputet ſibi teſtōr ſi ſibi n̄ ꝓuidit poſtq̄ i facto ſuo h̄ ɔtigit ar.in.l.tractabatᷣ.ff.de teſta.mili.cū ſi. ¶ Ubi vero h̄ ſubſtitutō pupillaris finitᷣ ꝑ mortē pupilli i uita teſtōris tūc nō extinguitᷣ vulgaris ideoq₃ vulgariter ſubſtitutꝰ ad hēditatē admittitᷣ. ut determiat glo.in.l.lex cornelia.ff.de vul.⁊ pupil. que ē ſup ẜbo nō exiſtāt.⁊ alia glo.fi.poſita in l.ſi pr̄.ff.eo.ti.quā opi.ſequitᷣ guil. Sʒ oppͤ tenet ɔtrariū ꝑ.l. ꝙ ſi filius.ff. de caſt.pec. ibi nihil ẍ.⁊ idē ſentit glo. ⁊ idē ſequitᷣ Cy.in.l.precibꝰ. ꝓ quoꝝ opi.facit ꝙ ſi extinguitᷣ ꝑ emācipationē ut ꝓx.dictū ē cur nō ſic ꝑ eius mortē cū eadē ſit rō vtroq₃ caſu Bar.vero i d.l.i.ẜ.vlteriꝰ quero.pupillus.pro ɔcor.ſic diſtiguit. aliqn̄ pupillus viuo pr̄e moritᷣ ciuilr̄ ꝙ ab hoſtibꝰ capitᷣ ⁊ poſt mortē pr̄is moritᷣ nālr̄ ⁊ tunc firma remanet tacita vulgaris ⁊ ſubſtitutus admittitᷣ ⁊ ita ꝓcedit qḋ hētᷣ in d.l lex cornelia.ff.de teſta.Rō ꝙ pr̄e viuo adhuc durabat ſpes pupillaris ſubſtitutōis vn̄ nō pōt pr̄i iputari cur teſtm̄ nō mutauerit ꝗ̄ filius pr̄e viuo deceſſit ⁊ poſt illū

filius ẽt ĩmediate ita ꝙ nͦ hũit tẽpus mu
tandi teſtm̃.⁊ idẽ qđ ꝺ ꝙ cũ inſtitutus ve
niat ex tacita vulgari pſũptione ẽ ꝙ eũ
inſtituiſſet ſi vixiſſꝫ ſic loquit᷑.l.ſi pr̃. cũ
glo. Aut pr̃ deceſſit ex iteruallo ita ꝙ ha
buit ptãtẽ mutãdi teſtm̃ ⁊ ſic repellit᷑ ſb
ſtitut⁹ nã cũ potuit ſibi pr̃ ꝓuidẽ ⁊ nõ fe
cit lex nõ ſuccurrit ſibi ar.i.l.tractabat᷑.ff.
de teſta.mi. ⁊.l.iij.C. de inoffi.teſta.⁊ ita
procedit opi.Dy.in d.l.i.§.ꝙ ſi filius. ¶
Venio ad 2ᵐ articulũ pncipalẽ qui ẽ qñ
pupillaris ſubſtõ ãnullat᷑ p⁹ mortẽ defũ
cti teſtõris qđ quidẽ põt ↄtigere du⁰ vno
mõ qñ pupillus effectus ẽ maior. alio⁰ qñ
pupillus poſtum⁹ nõ ẽ natus. ¶ Siquidẽ
ãnullet᷑ ꝓpter pubertatẽ ſupueniẽtẽ tunc
ſm glo.in.l.lex cornelia.ff.de vul.⁊ pupil
ſup ꝟ.ad agnatũ.nõ extiguit᷑ vulgaris h
tacita ⁊ ꝑ h ſbſtitut⁹ vulgarit᷑ admittit᷑
Alij ut Dy. Jaco.⁊ Ray.tenẽt ↄtrariũ ꝑ
l.qui hẽbat.ff.de vul. ⁊ pupil.⁊.l.ſi fũdũ.
ꝑ fideicõiſſũ.§ fi.cũ.l.ſe.ff.de le.i. quã opi.
etiã ſequit᷑ glo. inſti.eo.ti.in glo. magna.
Sed.Bar.in d.l.i.ꝟ.quero quid ſi ille.di
ſtinguit. ꝗ pupillaris ſbſtitõ facta fuit cũ
limitatione tpis puta ſi deceſſer it.ↄ.pupil
larẽ etatẽ ⁊ tũc finit᷑ vulgaris ſicut pupil
laris ꝙ volũtas defũcti nõ fuit ꝓuidere
vltra illud tẽpus ar.ff.de vul.⁊ pu.l.ſi ita
quis. ⁊.l.ſi plures. in pñ. quo caſu proce
dit opi.Dy.⁊ ſequaciũ niſi forte quis di
ceret ꝙ cũ vulgari. ſit iducta ad ꝓuiſionẽ
teſtõris cũ ꝑ eã ipſi ſuccedat᷑ nõ vr̃ ab hac
prouiſione receſſiſſe ꝓuidẽdo filio ex ſub
ſtõne pupillari. Aut fuit facta ſine tpis ꝓ
finitione ut ꝙ dixit quiſq mihi hẽs erit
⁊ filio meo heres eſto tũc lꝫ pupillaris ex
piret adueniẽte pubertate. vt.ff.de vul.⁊
pupil.l.in pupillari.⁊.l.centurio. tñ dura
bit vulgaris ⁊ ſic h caſu ſbſtitut⁹ admitti
tur.ut.l.fi.C.de here.inſti. Ubi aũt h ſb
ſtitutio pupillaris deficiat ꝙ pupill⁹ po
ſtum⁹ nõ ẽ nat⁹ qui ſperabat᷑ naſci tũc ſm
glo.remanꝫ firma ſubſtõ vulgaris ⁊ ſbſti
tut⁹ admittit᷑.ut no.in.l.px.ff.de uen.iſpi
⁊ facit.l.fi.C.de inſti.⁊ ſbſti. Alij dñt dẽ
niſi ſit cohẽs e⁹ aditione ↄfirmat᷑ vulgar̃
Bar.in d.l.i.ꝟ.itẽ quero.diſtiguit.ꝗ ſpes
natiuitati poſtumi deficit p⁹ mortẽ teſtõ
ris l᷑ añ ꝑ tẽpus modicũ ⁊ tũc durat vul
garis ⁊ admittit᷑ ſbſtitutus ⁊ ſic ꝓcedit
opi̾ glo.in d.l.p. Aut deficit ꝙ deceſſit l᷑
nat⁹ nõ ẽ ꝑ longũ tẽp⁹ añ ipſius teſtõris
mortẽ ⁊ tunc expirat vulgaris ⁊ repellit᷑
ſbſtitut⁹.ut ꝺ dictũ ẽ in alio caſu. ¶ Et ex

ꝓmiſſis hẽs qñ teſtm̃ põt icipere a tacita
vulgari ⁊ qñ nõ de quo ꝑ glo.i.l.apud iu
lianũ.§.idẽ iulian⁹.⁊.l.ita tñ.§.a prĩc.ff. ad
treb.⁊ plene ꝑ Bar. vbi ꝺ.ꝟ. quero an te
ſtamẽtũ. ¶ Ad tollẽdũ g̃ ꝓdicta dubia ⁊
ad faciẽdũ rẽ clarã dẽt prudẽs nõrius exꝓ
mere ſpãlr̃ ⁊ expreſſe oẽs ſpẽs ſbſtõnũ et
vti ꝟbiſ h appoſitis dicẽs ꝙ talẽ ſbſtituit
vulgariter pupillariter ⁊ ꝑ fideicõiſſum.
Quid g̃ ſi ſbſtituit ſimpl'r ꝑ fideicõiſſũ
an ex tacita vulgari l᷑ fideicõiſſa l᷑ ↄpẽdio
ſa ↄtenta admittat᷑ ſbſtitut⁹ dic ut.ↄ.no.i
mã ↄpendioſe ꝟ. ꝓinde quero.⁊ vide Cy.
in d.l.precib⁹.facit qđ hr̃ in.l.thays.§.pl'r
ff.de fideicõ.lib.⁊ in.l.i.§.ꝑ 2ᵒ.C.de cadu.
tol. ¶ Querit᷑ vltra qui ſũt effectus ſub
ſtõnis vulgaris dic ꝙ quĩqꝫ pm⁹ ẽ i hoĩe
ſui iuris hẽde ſcripto ꝙ itelligit᷑ ſi hẽs
nõ erit l᷑ mutato ei⁹ ſtatu hẽs eſſe nõ poſ
ſit l᷑ aliũ ſibi hẽdẽ ñ fecerit. ¶ In hoĩe aũt
alieni iuris itelligit᷑ ſi hẽs nõ erit l᷑ aliũ
nõ fecerit.ut inſti.de vul.ſbſti. i fi.in.l.cũ
ꝓponas.C.de here.inſti. Scđs ẽ effectus
ꝙ teſtm̃ põt vires aſſumẽ ab iſto 2ᵒ. q̃du
viꝫ ab ipa vulgari.ut.l iij.in fi.ff.de libe.⁊
poſt. ¶ 3⁹ ẽ effectus ꝙ iſta vulgaris expſſa
ſi fiat pupillo ↄtinet tacitã pupillarẽ.ut
.l.iã h iure.in pñ.ff.de vul.⁊ pu. ¶ 4⁹ effe
ctus ẽ ꝙ ꝑ eã defũcto ſuccedit᷑ ⁊ nõ hẽdi
ſcripto.ut inſti.de vul.⁊ pu.in pñ. 5⁹ effe
ctus ẽ ꝙ facit de ſuo ⁊ nẽcio hẽde volũta
riũ.ut in.l.ſi fili⁹ hẽs.ff. de libe.⁊ poſt.⁊.l
papinian⁹.§.qrta aũt.ff.de ioffi.teſta. Nõ
querit᷑ cẽ ꝓdicta pone ꝙ plures ſũt hẽdeſ
inſtituti quib⁹ oĩb⁹ vn⁹ ſolus ẽ vulgarit᷑
ſbſtitut⁹. an ꝑ aditõẽꝫ hẽditatis factã ab
vno euaneſcat ſubſtõ q̃ ad aliũ ſeu quo ad
alios.diſtigue breuit᷑ ſm doct.vbi ꝺ h mõ
ꝗ ſubſtõ reſpicit oẽs cohẽdes ↄiũcti ꝟbi
grã dixit teſtõr ſi titi⁹ ⁊ gayus hẽdes nõ
erũt l᷑ ſi neqꝫ titi⁹ neqꝫ gayus hẽdes erũt
ſẽproniũ ſbſtituo ⁊ ſil'ia. tũc aditione fcã
ab vno expirat ſubſtõ quo ad alios. Rõ ẽ
ꝙ requirit᷑ defect⁹ aditiõis copulatiue i
ꝑſona vtriuſqꝫ.ut ꝓbat᷑ in.l.quidã teſtõ.ff.
de vul.⁊ pu.l.q̃uis.ff.de ipub.⁊ al' ſbſti.⁊
no.ꝑ glo.inſti.de vul.ſbſti.§.ſi inſtituto. ꝗ
ſubſtõ reſpicit oẽs diuiſi ⁊ ſepati ꝟbi grã
ſi teſtõr dixit gayo hẽdi meo ſbſtituo ſẽ
proniũ ⁊ titio hẽdi meo ſbſtituo eũdẽ ſẽ
proniũ l᷑ ſil'ia.⁊ tũc ꝑ aditionẽ vn⁹ non
expirat ſbſtõ quo ad alios.ut.ff.de iius ru.
⁊ irri.teſta.l.px.⁊.ff.de vul. ⁊ pu.l.duob⁹.
.§. filius.⁊.l.cũ ex filio.§.fi.⁊.l.cohẽredi.§.
cohẽs.ff.co.ti.cũ ſi. ¶ Unde querit᷑ pone ꝙ

facta aditione ipſe heres īpetrauerit ōtra
ipſā ī integ. reſtōnē qđ fieri pōt. C. ſi ut ſe
ab here. abſtineāt. l. i. cū ſi. ibi no. An h̄ ſb
ſtitutio vulgaris extīcta p aditōez reſtau
rabit᷑ ꝛ p hāc in integ. reſti. dic breuiter ꝙ
ſic p tex. in. l. ꝛ ſi ſine. §. ſ ꝙ papinian⁹. ff.
de mino. ꝛ. l. ij. §. interdū. ff. de vul. ꝛ pupil
ꝛ. l. ex ōtractu. ff. de re. iuri. ꝛ no. p Cy. in. l.
poſt aditā. ꝛ p Bar. in d. l. i. de vul. ꝛ pu.
Sed an iſte ſbſtitut⁹ c⁹ ſubſtō reſtaurata
ē p talē reſtitutionē admittat᷑ de iure cīli
ł pretorio. Ampla ē inter doct. diſputatō
nā vltramō. quoꝝ opi. ſequit᷑ Cy. in. l. qui
ſe pris. C. vñ libe. tenēt ꝙ ſolū admittat᷑
de iure pretorio ſicꝙ hēbit ſolū annū ad
bonoꝝ poſſeſſionē petēdā ut ꝓbat᷑ in. l. ij.
§. interdū. ff. de vul. ꝛ pu. ſ Bar. vbi ē tꝫ
ꝙ vtroꝙ iure tā ciuili ꝙ̄ pretorio admit
tat᷑ p tex. in. l. i. §. ſi quis adita. ff. ad tercu.
ꝛ ibi de h̄ p cū ꝛ p ōnes adire poterit uſqꝫ
ad xxx. annos facit. l. fi. ff. de ſucceſſ. edict.
Itē querit᷑ nūquid exiſtētia ſui hēdis ſi
cut ōfirmat tabulas pupillares. ut. l. ſi fi
lius qui pri. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ. ff. de acqui.
here. l. fili⁹. ꝛ. l. iulian⁹. ita etiā annullet ꝛ
ōfirmet ipſā ſubſtōez vulgarē dicit Bar.
in d. l. i. ꝙ nō ꝙ ad h̄ ut ſubſtō vulgaris
expiret requirit᷑ vera hōis aditio ꝛ expſſa
nec ſufficit ficta ł preſūpta ꝛ h̄º dēt intel
ligi d. l. poſt aditā. qđ ē multū nōnō. Ul
tra querit᷑ ſi hēs inſtitut⁹ nō pōt ēe hēs
de iure ciuili ſ ſolū de iure pretorio in ca
ſib⁹ no. p glo. ꝛ doct. i. l. fi. C. vñ legit. An
p aditionē factā de iure p̄torio expirabit
ipſa vulgaris ſubſtō in qua. q. licet Bart.
valde dubitet dicit tñ nō īprobl'r ſic poſ
ſe diſtigui. qr ius ſuccedēdi de iure p̄torio
tracit originē in vita teſtōris ut patꝫ in. l.
poſtum⁹. in p̄n. de iiuſ. rup. ꝛ irri. teſta. ꝛ i
l. facta. §. ſi ſub ōditione. ff. ad treb. ꝛ tūc p
aditionē factā de iure p̄torio finit᷑ ipſa ſb
ſtō ut ꝓbat᷑ in. l. in ōditionib⁹. §. ſi p̄ron⁹
ff. de ōdi. ꝛ demō. Qđ quidē firmat᷑ tali
rōe ille qui ſuccedit de iure pretorio ōtra
volūtatē defūcti p bo. poſſ. ōtra tab. exclu
dit ſucceſſorē de iure ciuili ut p to. ti. ff. de
bo. poſſ. ōtratab. g̊ multo forti⁹ ſuccedens
de iure p̄torio ſm volūtatē defūcti exclu
det illū ſbſtitutū. Aut ius ſuccedēdi de
iur̄ p̄torio tracit originē p⁹ mortē teſtōri.
vbi gr̄a fili⁹ ē p̄terit⁹ a p̄ gradu ꝛ exhere
dat⁹ a zº. p̄m⁹ gradus reddit᷑ null⁹ ꝓpt̄
p̄teritionem filij vnde ſit locus zº. de iure
ciuili poſtq̄ filius preteritus approbauit te
ſtamētū qđ facere potuit p. l. filio p̄terito

ff. de iiuſt. rup. ꝛ irri. teſta. Certe h̄ caſu in
ſtituto preferet᷑ ſbſtitut⁹ ar. in. l. cū in zº. ꝛ
qđ ibi no. ff. de iiuſ. rup. ꝛ irri. teſt. ꝛ. l. ſi qſ
cū. §. i. ff. de acqui. her. p que pꝫ ꝙ approbatō
filij nō ōfirmat inſtitutionē p̄mi gradus
in preiudiciū ſubſtituti c⁹ rō ē ꝙ ius fuit
ipſi ſubſtituto queſitū p ipſā p̄teritionē
vñ ſequēs approbatio nō ē potēs ipſū ius q̄
ſitū eidē auferre ut i regl'a alteri p alteꝝ.
nec huic ſnīe hꝫ refragrari glo. in. l. ſi quis
ff. de vul. ꝛ pu. ꝙ ſm aliquos illa gl. ē fl'a
Tu aūt veri⁹ dic oē vulgarit᷑ ſubſtitutū
p aditionē c⁹cūꝙ hēdis de iure ciuili ł p̄
torio penit⁹ excludi p tex. in. l. ſi duob⁹. §.
ſi prius. ff. de ōtratab. ꝛ ibi no. p Bar. pro
qua opi. facit. l. puberem. ꝛ qđ ibi no. ꝛ. l.
ſuū heredē. C. de iure delibe. ſequit᷑.

Pupillariter

Hec ſbſtitutio ē zª ſpēs iter directas ſubſtōes que
fit ſolū pupillo Ideoꝙ pupillaris dicta
ē ut inſti. de pupil. ſubſti. que i multis dif
fert a p̄cedēti ut inferi⁹ apparebit. forma
aūt ei⁹ ē tal'. ſi fili⁹ me⁹ i pupillari etate
deceſſerit gayū ſubſtituo. ut ꝓbat᷑ in. l. ij.
in p̄n. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ inſti. de pu. ſubſti.
in p̄n. de nā c⁹ pupillaris ſubſtōis tracta
uit Bar. in d. l. ij. in p̄n. Uñ ꝓ ipſi⁹ de
claratiōe querit᷑ q̄t ſūt nec̄ia in ſubſtōne
pupillari dic ōcluſiue ꝙ octo ſm doct. ꝛ
glo. i d. l. ij. in p̄n. quoꝝ vno deficiēte ipſi⁹
ſubſtō viciat᷑. p̄mū qđ requirit᷑ ē ꝙ pſōa
cui fit h̄ ſubſtō ſit īpubes. zᵐ ꝙ ſit ī p̄tāte
teſtōris. 3ᵐ ꝙ ſit de liberis ei⁹. 4ᵐ ꝙ p mor
tē teſtōris efficiat᷑ ſui iuris nec recadat in
alteri⁹ p̄tātē vt d. l. ij. in p̄n. ꝛ §. plane. 5ᵐ
ꝙ in uita teſtōris nō deſierit ēe in ei⁹ p̄tā
te ut. l. cohēdi. §. cū filie. ff. de vul. ꝛ pu. 6ᵐ
ꝙ pr̄ ſibiipi faciat teſtm̄. ut. ff. de vul. ꝛ pu
l. i. in fi. ꝛ d. l. ij. §. quiſꝙ. 7ᵐ ꝙ īpubes ſit ī
ſtitut⁹ ł exhēdat⁹. ut d. l. ij. §. ſ ſi eos. ꝛ d
l. i. §. plt. 8ᵐ ꝛ vltimū requiſitū ē ꝙ ipſi⁹
teſtōris adeat᷑ hēditas. ut d. l. ij. §. adeo. ł
pro adita hēditate reputet᷑ vt. j. dicet᷑.
Nūc aūt ꝓcedēdū ē ad declarationē ſepa
tim oim̄ p̄dictoꝝ articuloꝝ. vñ circa p̄mū
de liberis quero quib⁹ liberis poſſit pupil
lariter ſubſtitui. vbi aduertēdū ꝙ quidā
ſūt liberi nales ꝛ legiti ꝛ his pōt īdubitā
ter ſubſtitui c⁹uis gradus ſint. ut d. l. ij. ī
p̄n. ꝛ d. l. ſi teſtō. C. de īpu. ꝛ alijs ſubſti. ꝛ
inſti. de pu. ſubſti. in p̄n. Quidā ſūt filij
legiti tm̄ ut filij adoptiui ꝛ ī his attēdit᷑
an trāſeat in p̄tāte p̄ris adoptiui an nō q̄
qualr̄ fiat tradit᷑ in. l. cū in adoptiuis. C.

de adop. ⁊ inſti.eo.§.i. ut ſi cōſeat i ptāte
poſſit eis ſubſtitui al' nō ut.l.ſi arrogator
ff.de adop. ⁊.l.ſi ſi plures.§.in arrogato.ff.
de vul.⁊ pu.⁊ no.ꝑ glo.in d.l.ij.in ꝑn.⁊ ꝟ
ſi ſi exhereñ.ff.eo.ti. ¶ Quidā aūt ſūt liberi
nāles tm̄ ut nati ex ꝯcubina ⁊ iſtis ñ pōt
pupillariter ſubſtitui ꝙ ñ ſūt in ptāte te
ſtōris.ut.l.luti⁹.ff.de vulg.⁊ pu.⁊ multo
min⁹ pōt ſubſtitui ſpurijs l' iceſtuoſis cū
nec illi ſint in ptāte. ¶ Quidā ſūt hēdes
penit⁹ exhei ⁊ his nō pōt pupillariter ſb
ſtitui.ut.l.ꝟbis ciuilib⁹.ff. de vul.⁊ pu.ꝙ
in eo deficiūt ſbalia de quib⁹ ē. ¶ Quid ꝛ
ſi teſtōr ei⁹ nepotē ex fr̄e l' ſorore in pupil
lari etate ꝯſtitutū ſibi hēredē inſtituerit
eiq; pupillariter ſubſtituerit.ut plerumq;
accidit l' ignorātia teſtōris l' nōrij.an hꝯ ſb
ſtō aliquid opabit̄.⁊ dicūt gl.in d.l.ꝟbis
⁊ doct.ꝙ ſic ꝙ opabit̄ iure fideicōiſſi ⁊ ſic
opabit̄ ut reſoluat̄ i fideicōiſſariā ſubſtō
nē ne ꝟba fruſtratorie videāt̄ appoſita ſi
opent̄ eo mō quo poſſūt.ar.in.l.ſi qñ.ff.de
le.i.ita ꝙ ſi ñ valēt ut agebat̄ ſalti valeāt
ut ualere poſſint ut tradit̄ plene ꝑ glo.⁊
doct.in.l.i.§.eū qui.ff.de ꝯſti.pecu.⁊ ꝑ Cy.
in.l.nō codicillū.C.de teſta. Si vero hēe
pupillaris ſubſtō facta eſſet maiori exhea
tūc nō reſoluēt̄ in fideicōiſſū ſm̄ doct.in
d.l.ij. ꝙ duplex vitiū ꝯcurrit viꝫ etat. ⁊
patrie ptātis īpedit hāc reſolutionē ꝑ q̄
ſnia facit.l.ſceuola. ⁊.l.ex facto.in ꝑn.ff.ad
treb. ¶ Tranſeo ad 2ᵐ articulū qui ē ꝙ re
quirit̄ ꝙ is cui fit ſubſtō ſit īpubes.⁊ q̄ro
de rōne h⁹ Rñdeo rō ē ꝙ īpubes teſtari ñ
pōt. ut.l.q̄ etate.ff. de teſta. vñ lex h⁹mōi
ꝑſonis ꝓuidē voluit.ut ille pr̄ ſub c⁹ ſūt
ptāte ipſis faciat teſtm̄.nā pupillaris ſbſtō
appellat̄ teſtm̄ filij.ut d.l.ij.§.quiſq;.⁊.§.
interdū.⁊.l.pr̄is ⁊ filij.ff. de vul.⁊ pup.⁊
inſti.de pu.ſbſti.§.i. ⁊ ꝑ hꝯ ſequit̄ ⁊ declāt̄
ꝙ iō nō pōt fieri puberi ꝙ ipſe pōt per ſe
teſtari.ut d.l.ꝟbis.⁊.l.i pupillari.⁊ hr̄ i.l
qua etate.ff.de teſta.⁊ ſi diceret̄ ꝗ hac rōe
attēta dēt poſſe quilibꝫ extre⁹ pupillo iſti
tuto pupillariter ſbſtituē.Rñde ꝙ in hac
ſbſtōe lex magis ꝯſiſa ē de pr̄e ꝗ̄ de exhea
Sed cē hꝯ occurrit dubiū pone ꝙ ſtatuto
ciuitatis caueat̄ ꝙ pubes minor xxv.an.ñ
poſſit facere teſtm̄ an pr̄ ei⁹ poterit ſibi pu
pillariter ſbſtituē vr̄ ꝙ ſic a paritate rōis
ꝙ ſi pōt ſbſtituere īpuberi qui nō pōt te
ſtari ꝗ̄ iſti qui ꝓuant̄ factione teſti.vñ cū
ī vtroq; ſit eadē rō ⁊ eadē iuris diſpō ee
dēt.ut.l.illud.ff.ad le.acqui.⁊.l.qd dictū.
ff.de pact.⁊.l.cū tale.§.falſi.ff.de ꝯdi.⁊ de.

eū ſi. Bar.aūt tꝫ ꝯtrariū in d.l.ij.⁊ in d.l
ex facto.ff.de vul.⁊ pu.in ꝑn. ꝙ i pupillo
nō ē illa ſola rō viꝫ defectus etatis ſꝫ etiā
inhabilitatis ꝓcreatōis filioꝝ que rō ceſ
ſat in maiore. An aūt huic īpuberi ꝓhibi
to teſtari ꝑ ſtatutū poſſit ſbſtitui ſicut ꝓ
digo ⁊ furioſo dic ut no.ꝑ eū i d.l.ex fcō.
Circa 3ᵐ ſbale qd ē ꝙ īpubes ſit in ptāte
quero an iure nouiſſimo auctēticoꝝ quo
exequata ē patria ptās ⁊ emācipatō ut in
§.nullā.in auc. de here. ab inte.ſit neċe ꝙ
īpubes ſit in ptāte dñt doct. ꝙ ſic nec ob.
d.§.nullā.ꝙ loquit̄ in eo tm̄ cāu quo loc⁹
ē ſucceſſioni ab iteſtato hꝯ aūt loquit̄ cū a
git̄ de ſucceſſione ex teſtō quo cāu iura ve
tera remanēt icorrecta. ut determiat glo.i
l.gallus.§.⁊ quid ſi tm̄.ff. de libe.⁊ poſtu.
⁊ in auc.ex cauſa.C. de libe.prete. ⁊.C.de
colla.§.ſi emācipati. ¶ Ex quib⁹ pꝫ ꝙ.l.ſi
mr̄.ff.de uul.⁊ pu. adhuc hodie remanet i
correcta. ſeqt̄ etiā ⁊ aliud viꝫ ꝙ filio nāli
tm̄ pr̄ ñ pōt etiā hodie ſbſtituē. ut dictū
ē pupillariter. Quid aūt dices ſi pr̄ filio
nāli pupillariter ſbſtituerit qui p⁹ mortē
pr̄is fuit lrimatus ꝑ ꝓncipē l' ꝑ comitem
qd fieri pōt ut in auc. itē ſi quis.⁊ in cor
pore vñ ſumit̄.C.de nā.libe.an recōualeſ
cat hꝯ ſubſtō vr̄ ꝙ nō ꝑ regulā.l.qd ab ini
tio.ff.de re.iuri. In ꝯtrariū determiat Bar.i
d.l.ij. C⁹ rō ē ꝙ hꝯ lrimatō retro trahit̄.
ut.l. fi.ff. de nata.reſti. ſicut dr̄ in reuerſo
ab hoſtib⁹ ut.l.lex cornelia.ff.de vul.⁊ pu.
⁊.l.pr̄.cū.l.ſe.ff.de capti.⁊ poſtli.reuer.⁊.l.
illa inſtitutio.§.i.ff.de here.inſti.⁊ ſi ñ dic
hꝯ caſu ab alijs ſui ꝓncipio natis legitis ⁊
nālib⁹ ut nālib⁹ ut in auc.qui.mo.na.effi
ſui.§.illud.⁊.§.bella. ¶ Nūc aūt alijs ꝑ nūc
omiſſis articul' capio illū qui ē ꝙ pr̄ ſibi
dēt facere teſtm̄. ⁊ quero ſi fecit teſtm̄ mi
nus ſolēne de iure cōi lꝫ ſit ſolēne de iure
ſpāli utputa cū duob⁹ l' trib⁹ teſtib⁹. ut
i.l.hac ꝯſultiſſima.§.ex ipfecto.C.de teſta
an tenebit pupillaris ſubſtō diſtingue ꝗ
ſbſtitut⁹ ē de liberis ⁊ tūc tꝫ.ꝗ ē exheus ⁊
tūc nō vꝫ ꝑ d.§.ex ipfecto.qd no.ꝙ multo
tiēs occurrit de facto ⁊ ſic tꝫ Bar.vbi ē.
Deſcēdo ad aliū artiᵐ qui ē ꝙ dēt impu
bes ēe inſtitut⁹ l' exhēdat⁹ ꝙ ſi eēt ꝓteri
tus teſtm̄ eēt nl'lū.ut d.l.ij.ꝟ.ſi ſi.⁊.l.i.de
īiuſt.ru.⁊ irri.teſta. Et quero quid ſi fca
fuerit ſbſtō nepoti ꝓterito ex filio emāci
pato an vitiabr̄ hꝯ ſubſtō dicit Bar.ꝙ nō
in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tm̄.ff.de libe.⁊ poſt
⁊ ibi ꝑ eū ⁊ in d.l.ij.ꝯiūcta.l.meminimus
C.de legit.here. C⁹ rō pōt ēe ꝙ hꝯ ſubſtō

reperta eſt fauore filioꝝ ut dictū eſt vnde
nō dēt in eoꝝ leſione retorqueri. ut.l.q̄
fauore.C.de legi.⁊.l.ſi iudex.ff.de mino. ¶
Ulterius quero an viciato p̄mo teſtō ex
cā p̄teritiōis l' exhēdatōis vitiet' ipſa pu
pillaris ſubſtō dn̄t doct.ꝙ nō ſi pupillus
cū tutoris ſui aucto'e app̄bauerit teſtm̄ q̄d
fieri pōt p.l.filio p̄terito.ff.de iniuſt.rup.⁊
irri.teſta.cōiūcta.l.ſi ad pupillos.ff.de auc.
tuto. ¶ Ex quo p3 ꝙ auctentica ex cā.que
dicit rūpi teſtm̄ quo ad inſtitutōe3 nō h3
locū in pupillari ſubſtōe ut ibi no.p doc.
Uenio ad aliud nc̄cm̄ ad hāc ſbſtōe3 q̄d
ē ut hēditas p̄ris adeat' ⁊ quero q̄d ſi nō
fuerit adita an h' ſubſtō ɔfirmet' p auc.ex
cā.dicūt quidā ꝙ nō.p.l.ſi nēo.ff.de teſta.
tut.Bar.aūt t3 ɔtrariū ſequēdo opi.cōe3
ut in.l.i.§.fi.in iiij.op.ff.de vul.⁊ pup.que
opi.verior ē. Sed an ſola exiſtētia ſui hē
dis ſine alia expreſſa aditōe ɔfirmet tabu
las pupillares dic breuiter ſm̄ oēs ꝙ ſic
in.l.pr̄.in p̄n.ff.de p̄ui.credi.⁊ tāgit' in.l.
ſi fili⁹ qui p̄ri.ff.de vul.⁊ pu.p q̄d ſequit'
vnū quotidianū ꝙ ſi pr̄ hēat vnicū filiū
ip̄uberē quē hēdē inſtituit ⁊ eidē pupilla
riter ſbſtituit ꝙ l3 ipſe pupill⁹ deceſſerit
nō adita hēditate p eū ꝙ nihilōi⁹ ſubſti
tutus pupillari ſbſtōe admittet' de quo p
Cy.in.l.quidā eulogio.C.de iure deli.⁊ p
Bar.in.l.ſi fili⁹.⁊.l.ij.⁊.l.ſi nēo.ff.de teſt.
tute. Quero ampli⁹ ſi h' ſubſtō facta pu
pillo nō t3 l' ex defectu ipſi⁹ teſtōris l' ip
ſius pupilli an valebit ſaltī iure fideicōiſ
ſi dic ut s' dixi ꝙ ſic ut h̄r ⁊ no.in d.l.ver
bis ciuilib'.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.ſceuola.⁊.l.
ex facto.ff.ad treb.cū ſi. Effectus aūt h⁹
inueſtigationis ē ꝙ pupillaris ſubſtō tra
hit' tā ad bona teſtōris q̄ p̄pria ipſi⁹ pu
pilli.ut in.l.ſi ſi plures.§.ad ſbſtitutos.ff.
de vul.⁊ pu.⁊ in.l.centurio.in p̄n.ff.eo.ti.
S3 ſubſtō fideicōiſſaria ſolū t̄hr̄ ad bona
teſtōris.ut d.l.centurio.& .i. ⁊.l.cohēdi.§.
cū filie.in fi.ff.de vul.⁊ pu. ¶ Ex p̄miſſis
hēs quib' mōis pupillaris ſubſtō finiat'
alius caſus ē ſi ſbſtitut⁹ p̄decedat ipſi pu
pillo ut i.l.qui hēbat.ff.de vul.⁊ pu. ꝙ h'
pupillaris ſubſtō n̄ trāſit i hēdē ſbſtituti
l3 ius accreſcendi trāſeat.ut.l.qui pr̄.ff.de
acqui.hēr.⁊.l.qui liberis.§.fi.⁊.l.ſi ſi plures
i p̄n.ff. de vul.⁊ pu.⁊.l.ſi ex pluribus.ff.de
ſuis ⁊ leg. Alius ē ſi pupillus decedat in
vita teſtōris ut.l.apud iulianū.§.idē iulia
nus.ff.ad treb.facit.l.ꝙ ſi fili⁹.ff.de caſt.pe
cū ſi.⁊ dixi s' eē tacitā vulgarē. ¶ Deinde
q̄rit' quis ſit effectus h⁹ vulgaris ſbſtōis
⁊ breuiter dic ꝙ ē multiplex.p̄m⁹ ē ꝙ i ſe
ɔtinet tacitā vulgarē ut dictū ē ⁊ p̄bat'
in.l.iā h' iure.i p̄n.ff.de vul.⁊ pu.cū ſi. S⁹
ē effectus ꝙ p hāc ſbſtōe3 fit heres ſubſti
tut⁹ pupillo.ut inſti. de ſubſti.pu.in p̄n.
⁊.l.centurio.ff.eo.ti. ¶ S3 in quib' bonis
ſuccedat ſbſtitut⁹ an in bonis pupilli tm̄
l' etiā p̄ris. diſtingue pleni⁹ q̄ s' dixeri
ſm̄ doct. ⁊ Bar.ubi s'. q̄ h' ſubſtō ē facta
filio l'rimo tm̄.utputa adoptiuo. ⁊ tūc ei
ſuccedit' ſolū in bonis ſibi delatis a teſtā
re.ut i.l.ſi arrogatō.ff.de adop.⁊.l.ſi ſi plu
res.§.in arrogato.ff.de vul.⁊ pu. Aut ē fa
cta filio l'rimo ⁊ nāli ⁊ tūc ſuccedit' i oib'
bonis ſibi vndecunq3 delatis. ut d.l.ſi ſi plu
res.§.ad ſbſtitutos l3 miles p̄uilegio mili
tari poſſit hāc ſubſtōe3 reſtringē ad certa
bona l' ſua tm̄ l' pupilli tm̄. ut d.§.ad ſub
ſtitutos.⁊ ſic p3 ꝙ quis pōt grauari in re
bus p̄prijs p viā ſbſtōis q̄d ē vez ⁊ ſp̄ale
in ſubſtōe directa pupillari. Sec⁹ aūt in
fideicōiſſaria ut.l.cohēredi.§.cū filie.ff. de
vul.⁊ pu.⁊.l.ex facto.in p̄n.⁊.§.i.ff.ad tre.
n̄ teſtōr ſp̄alr̄ ⁊ expreſſe ipſū hēdē ſcriptū
grauauerit de reſtituēdo res p̄prias ⁊ ipſe
heres ex reb' hēditatis tot fruct⁹ p̄cepit
qui equaleāt reb' p̄prijs.ut.l.ita tn̄.§.tre
bell'.ff.ad treb.⁊.l.cū pr̄.§.titio.ff.de le.ij.
quo caſu t3 ⁊ val3 grauamē ut ibi. ¶ Ter
tius effect⁹ ē ꝙ teſtōr pōt illū facere here
dē ſuū ⁊ nc̄cm̄ pupillo. quē pōt facē ſibi
ipſi ut d.l.ſi ſi plures.§.quos poſſū.⁊.l.ij.
.§.prius.in fi.ff.de vul.⁊ pu. ¶ Et ex h' ſeq
tur ꝙ mōtuo pupillo ſi ſbſtitut⁹ decedat
an̄ aditā hēditatē cū ſit ſuus ⁊ nc̄ci⁹ trāſ
mittit ipſā hēditatē i ei⁹ herede ut.l.i.C.
de his qui an̄ ap.tabu. q̄d no.ꝙ tpe epidi
mie pōt ɔtigere. ¶ 4⁹ effect⁹ ē ꝙ h' ſubſtō
pupillaris expreſſa mr̄e3 pupilli ab ei⁹ he
reditate ⁊ a l'rima i totū excludit.ut in.c.
ſi pr̄.in fi.ex de teſta.li.vi.⁊ in.l.precib'.⁊
ibi no.de ipu.⁊ alijs ſubſti.⁊.l papinian⁹
.§.ſi nec ipuberis.ff.de ioffi.teſ. Tacita aūt
pupillaris ipſā n̄ excludit imo mr̄ ipſa ex
cludit eo caſu ſbſtitutū.ut in.l.fi.C.de in
ſti.⁊ ſubſti.⁊ no.in d.l.precib'. in fi.⁊ idē
dic p oīa in auia pupilli ſm̄ Barto.ar.in
l.potes.⁊.l.ubi auiaꝝ.C. de ſuis ⁊ leg.⁊ i
auc.mr̄i ⁊ auie.C.q̄n mu.tu.offi.fū.po.⁊ i
corpe auc.ut lice.ma.⁊ auie.in p̄n. p quo
facit.l.ij.§.ſi mr̄.ɔiuncto.§.ſi de nepotib'.ff
ad tercu. S3 hic querit' de tali dubio ſi
fili⁹ nō pōt mr̄e3 excludere a ſua l'rima.q̄
multomi⁹ pr̄ ei⁹ ꝙ qui nō pōt p ſe nec p
aliū ſo.Rn̄t' p tex.⁊ gl.in d.c.ſi pr̄.⁊ i d.§.

ſed nec ipuberis ꝙ ē h̄ ſubſtõ pr̄is ē teſtm̄
c⁹ ↄtrariū dictū eſt ſ. cū dixeri ꝙ ē teſtm̄
filij ſi põt ſuſtineri ꝙ ē teſtm̄ pr̄is quo ad
quid ⁊ quo ad aliud teſtm̄ filij. ut no.i.l.
patris ⁊ filij.ff.de vul.⁊ pu. ¶Poſt h̄ que
rit̄ an tacita vulgaris ↄtẽta i expreſſa pu
pillari excludat mr̄e3 vr̄ ꝙ nõ a paritate
rõis ꝙ ſi tacita pupillaris nõ excludit eã
ḡ nec tacita vulgaris. ¶In ↄtrariū facit ꝙ
nõ repit̄ iure cautū ḡ nõ ē dicendū ut in
auc̄.de trien.⁊ ſemiſ.§.ↄſiderem⁹. ¶Itẽ ꝙ
de ſepatis nõ ē recta illa° vt.l.papinianus
exuli.ff.de mino.Bar.in d.l.i.circa 3ᵐ effe
ctū vulgaris dicit ꝙ ↄtra mr̄em pupilli
admittit̄ ipſa tacita vulgaris ⁊ ſic ſubſti
tut⁹ vulgaris p̄fert̄ mr̄i ⁊ h̄ mõ itelligit
glo.in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſbſti.ſ ↄtra mr̄em
ipſi⁹ teſtõris tacita vulgaris nõ admittit̄
⁊ ſic eo caſu ſbſtituto hec mr̄ p̄fert̄ ſupto
ar.a paritate rõis que ē in pupillari.p3 ḡ
ex p̄dictis ꝙ regl'ariter tacita pupillaris
nõ admittit̄ ↄtra mr̄e3 pupilli qđ ē vez
niſi de volũtate ↄtraria teſtõris appareat
ad quã ꝓbãdã ſufficerent duo teſtes quo
caſu tacita reſoluit̄ in expreſſã.ut h̄ hr̄t ⁊
no.per glo.⁊ docto.in.l.in teſtõ. in fi.C.de
teſt.mili.⁊.l.precib⁊.C. de ipu.⁊ ali.ſbſti.
⁊ facit.l.heredes pal.§.h̄ ſi notã.ff.de teſt
⁊ ſic ē vn⁹ caſus q̄ tacita pupillaris mr̄e3
excludit. alius ē caſus vi3 qñ fr̄ ipſius pu
pilli ē ſibi vulgariter ſeu aliter ſbſtitut⁹
quo caſu p̄ſũptio ē ꝙ teſtõr filiũ p̄dilec
erit ipſi mr̄i. Ideoq3 matrẽ excludit ar.in
l.cū acutiſſimi.C.de fideicõiſ.⁊.l.gn̄aliter
C.de inſti.⁊ ſbſti.⁊.l.cū auus.ff. de ↄdi.⁊
demõ. quã opi.t3 glo.in d.l.p̄cib⁊.⁊ diter
doct.i d.l.fi.C.de inſti.⁊ ſbſti. ¶Ali⁹ caſus
ē vi3 qñ ipſi pupillo ē ſbſtituta vulgarit̄
mr̄ teſtõris tũc eni mr̄ pupilli p eã exclu
dit̄ ꝙ p̄ſũptū ē i eadẽ ſubſtõe tã expreſſa
vulgari ꝙ3 tacita pupillari teſtõrẽ p̄dilec
tiſſe mr̄e3 ſuã ei⁹ vxori ar.in auc̄.de functo
C.de ſuis ⁊ le.here.⁊.l.iij. p⁹ p̄n.ff.de le.
p̄ſtan. ¶Itẽ fallit qñ ipſa mr̄ pupilli pecca
uit ↄtra ei⁹ vi3 teſtõrẽ in vita ſua quo ca
ſu ipſa mr̄ excludit̄ ſm Bar. ꝙ p̄ſuit̄ te
ſtõrẽ aliũ ſbſtituẽdo ipſã odio habuiſſe ⁊
ſic eã excludẽ voluiſſe. ar.in.l.iij. in fi.⁊.l.
ex pte.ff. de adi.lega.⁊.l.ſi inimicitie.ff.de
his qui ut idig. ¶Idq3 dicẽđ ſm eũ ẽt ſi
poſt mortẽ ſtuprũ ↄmiſit ar.l. fideicõiſſū.
⁊ qđ ibi no.C.de fideicõiſ.cui in h̄ nõ ↄſẽ
tio.nã qñ volũtas teſtantis põt extendi
ad caſũ inexcogitatũ. ¶Itẽ excludit̄ ab he
reditate pupilli etiã ſi expreſſe eẽt ſibi ſb

ſtituta ſi ipſa mr̄ peccauit in pupillũ ñ pe
tẽdo ſibi tutorẽ añ trãſitũ ad z^a vota.ut in
l.ij.in fi.ff.ad tercu.⁊ in.l.i.§.pelt.ff.de ↄtra
tab.⁊.l.oẽs.C.ad tercu.⁊.l.ſciãt.C.de le3.
here.l3 in plurib⁊ caſib⁊ ab hac pena excu
ſet̄.ut no.p glo.in.l.mr̄es.C.ad tercul'.
¶Deinde querit̄ an pupil'aris expreſſa ſic
excludit mr̄e3 regulariter ⁊ qñq3 caſualit̄
etiã tacita ut dictũ ē ſ. ita excludat p̄rem
vbi gr̄a au⁹ h3 filiũ emãcipatũ ⁊ ex eo ne
potẽ in ptãte retentũ cui dedit ſbſtitutũ
pupillariter ⁊ expreſſe nũc morit̄ pupill⁹
an ſbſtitut⁹ excluder p̄re3 in ltima dicũt
doct. ꝙ ſic ſec⁹ aũt ſi eẽt i tacita pupillari
ꝙ pr̄ nõ excludet̄ ſicut nec mr̄ ſupto ar.a
paritate rõis ⁊ iuriũ ſ all'.q̄ ſnia ↄfirmãi
põt p.l.cū acutiſſimi i rõe ſui.C.de fidei3
⁊.l.gn̄aliter.C.de inſti.⁊ ſbſti.⁊.l.cū auus
ff.de ↄdi.⁊ demõ. ¶Ruriũ querit̄ an h̄ ex
p̄ſſa pupillaris fr̄e3 ipſi⁹ pupilli excludat
dicit Bar.vbi ſ ꝙ ſic a fortiori rõe ar.le.
ſ all'ataz. ¶Sed pone nõbilẽ qõe3 ecce ꝙ
teſtõr filio ipuberi vulgariter tm̄ ſubſti
tuit i qua ↄtinet̄ tacita pupillaris ut di
ctũ ē que nõ admittit̄ ↄtra mr̄e3 ⁊ mr̄i ip
ſius pupilli legauit x. annua donec vitam
duxerit vidualẽ que exinde ad z^a vota t̄i
ſiuit poſtea morit̄ pupillus nõ adita here
ditate ⁊ in pupillari etate ſuperſtite eius
mr̄e p̄us ad z^a vota deducta ⁊ trãſita ſicq3
locus fit tacite pupil'ari q̄rit̄ an in ſucceſ
ſione ipſi⁹ pupilli mr̄ p̄ferat̄ ſubſtituto
vr̄ ꝙ ſic ꝙ tacita pupillaris nõ admittit̄
ↄtra mr̄e3 ut dictũ ē. ¶In ↄtrariũ detiat
Bar.ubi ſ dicẽs ꝙ ſicut teſtõr voluit ip
ſã p̄uari dicto legato ãnuo p trãſitũ ad z^a
vota ita p̄ſũptũ ē eã voluiſſe p̄uari i hũc
caſũ p̄dicta ſucceſſiõe ⁊ ſic erit ali⁹ caſus i
q̄ tacita pupillari admittit̄ ↄt mr̄e3. qđ no.

¶Breuiloque

¶Hec ſpẽs ſubſtõis a
liqñ appellat̄ reciproca. Idõ quero q̄re his
noib⁊ appellat̄. R̄ ꝙ appellat̄ breuiloqua
ꝙ in breuilogo in ſe multas ↄtinet ſubſtõ
nes. Reciproca aũt idõ dr̄ ꝙ ab vtraq3 pte
heredũ reuoluit̄ ⁊ in ſe ipſa reflectit̄ ut h̄
hr̄t ⁊ no.in.l.lutius.ff.de vul.⁊ pu. ⁊ ibi
plene p Bar.⁊ in.l.iã h̄ iure.i p̄n.ff.eo.ti.
⁊ d.l.in teſtõ.C.de teſta.mili.⁊.l.q̄uis.C
de ipu.⁊ al.ſbſti.ꝓut lati⁹.ĩ.patebit. Pro
e⁹ ſubſtõis declaratione querẽdũ ē de plu
rib⁊ ⁊ p̄ querit̄ de forma ei⁹. R̄ ꝙ forma
talis ē ecce teſtõr plurib⁊ hẽdib⁊ inſtitu
tus ſic dicit uos iuicẽ ſubſtituo ut ꝓbãt
iura ꝓx.all'.⁊ in.l.cohẽdi.§.qui diſcretas

⁊ §. qui ſrē3.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.hēditatē.
C.de ipu.⁊ alijs ſbſti. Uel ſi teſtōꝛ dicat
vter l' quis eoꝝ viuit hēs ſit alteri⁹.ut.l.
titi⁹ ⁊ ſeyus. cū.l.ſe.ff.de vul.⁊ pu.cū ſi.⁊
idē ſi teſtōꝛ dicat ſi quis hꝛedū meoꝝ de
ceſſerit alter ſit heres l' bona deueniāt ad
alteꝝ ⁊ ſil'ia v̾ba ꝑ que colligi poſſit alte
rū alteri ſbſtituiſſe ut dictis iuribꝫ. ¶ z°. q̄
rit' quibꝫ ꝑſoīs fieri poſſit h̾ reciproca ſb
ſtō dic ꝙ oībꝫ tā filijs ꝗ̄ ext̄neis ⁊ tā pube
ribꝫ ꝗ̄ ipuberibꝫ ut ꝓbat' in ꝑall'.iuribꝫ.
⁊ in h̾ dr̄t a pupillari ſubſtōe. ¶ z°. q̄ritur
an nomē attributū huic ſubſtōi ſit ſb̾ale
l' accidētale ſicut dr̄ in actōe de peculio.ut
l.ij.§.cui ꝯgruit.ff.de pecu. Et ſm̄ doct.ꝙ
ē nomē accn̄tale vel ꝙ ipſa ſubſtō ꝯtinet
vulgares tm̄ l' pupillares tm̄ l' exēplares
tm̄ l' cōiter oēs ut.j.demr̄abit'. Quero ꝗ̄
pro h⁹ declaratione q̄t ⁊ quas ſpēs ſbſtōis
in ſe ꝯtinet h̾ reciproca ſubſtō vbi añ oīa
aduertendū ē que ⁊ qual' ſit equalitas l' i
equalitas in ꝑſonis inſtitutis ut.j.declara
bit'. Ideoqꜫ ſic diſtingue. Aut hec ſbſtō
fit ſimpl'r ſine tpis diſtinctiōe. a' cū tpis
diſtictiōe. ꝑ̄ caſu qñ fit ſimpl'r v̾bi grā ꝙ
teſtōꝛ dicit uos iuicē ſbſtituo tūc ꝯſidera
qualitatē ꝑſonaꝝ inſtitutaꝝ. Aut eni fit
h̾ ſubſtō pluribꝫ hēdibꝫ ext̄neis l' duobus
filijs in ꝑtāte diſparibꝫ i etate ut ꝙ vn⁹
ē ipubes alt' pubes l' ꝙ ſint diſpares ꝗ̄tū
ad patriā ꝑtātē ꝙ vn⁹ ē emācipat⁹ alter
in ꝑtāte l' ext̄neus ⁊ tūc oībꝫ iſtis caſibꝫ cō
tinet vulgarē tm̄ hinc ide rōe inequalita
tis vitāde ut ꝓbat' in.l.luti⁹.⁊.l.iā h̾ iur
.§.i.ff.de vul.⁊ pu. ⁊.l.hēdes.C.de ipu.⁊
alijs ſubſti. niſi de volūtate teſtōꝛis appa
rēt ꝯtrariū ut d.l.in teſtō.in fi. Aut fit h̾
ſubſtō duobꝫ ipuberibꝫ filijs i ꝑtāte ꝯſti
tutis ⁊ ſic paribꝫ ⁊ equalibꝫ. ⁊ tūc ſubdi
ſtinguit'.a' ſunt exhēdati ⁊ tūc ꝯtin3 ſolū
duas pupillares.ut inſti. de pup.ſubſti.§
nō ſolū.⁊.l.i.in fi.ff.de vul.⁊ pu. Aut ſūt
inſtituti ⁊ tūc ꝯtinet q̄tuoꝛ ſbſtōes.ſ.duaſ
vulgares ⁊ duas pupillares.⁊ ſi eēnt qua
tuoꝛ filij ꝯtinerēt plures ꝙ ſm̄ numeꝝ i
ſtitutionū āpliat' numer⁹ ſbſtōnū.ut d.l.
luti⁹.⁊.l.iā h̾ iure.in pn̄. Et h̾ ꝓcedūt eo
caſu quo ſubſtō iſta facta ſit i teſtō ſolēni
vbi aūt fieret in codicillis tūc ſolū ꝯtinēt
fideicōiſſarias.ut.l.ſceuola.ff.ad treb. ¶ z°.
cāu ꝑncipali vi3 cū h̾ ſubſtō fit cū tpis di
ſtinctōe v̾bi grā ſi teſtōꝛ dicat ut cōit' fie
ri ſol3 ſi filij mei deceſſerit in pupillari e
tate l' poſtea qñcūqꜫ eos iuicē ſbſtituo tē
ꝯtinet ſex ſubſtōes vi3 duas vulgares du

as pupillares ⁊ duas fideicōiſſarias.⁊ ſi ā
bo ipſi filij eēnt furioſi l' mēte capti ꝯtie
ret alias duas exēplares ⁊ ſic eēnt octo. ⁊
ſi ipſi filij eſſent plures numero āpliaret'
nūerus ſubſtōnū .ut ē dici. Ex quibꝫ oī
bus hēs vnū nōbile colligē vi3 ꝙ iequali
tas ꝯtigēs cē ꝑſonas iuicē ſubſtitutas h3
reſtringē ⁊ qualificare numeꝝ ⁊ ſbam ipa
rū ſubſtōnū ⁊ reducē ad oꝛdinē equalē. ¶
C⁹ rō ē ꝙ eadē diſpō nō dēt inequaliter
⁊ difformiter oꝑari.ut.l.eū qui edes.i pn̄.
ff.de vſucā.⁊.l.q̄uis.⁊.l.ij.C.de ipu.⁊ aliſ
ſubſti. Uñ pro h⁹ declaratōe quero pone
teſtatoꝛ hñs tres filios vnū puberē ⁊ ali
os duos ipuberes ⁊ eos iuicē ſbſtituit nū
quid quo ad illos duos ipubēs h̾ ſubſtō
ꝯtinet pupillares ſubſtōes vr̄ ꝙ nō ꝑ rōe3
ꝑdictā ꝙ quo ad puberē remanebit iequa
litas ut ꝓbāt iura ꝓx.all'.⁊ ita ē veritas.
quā opi.ſequit' Bar.declarādo eā tali rō
ne ꝙ poſito ꝙ alter ipubes decederet ſeq̄
ret' abſurdū vi3 ꝙ ali⁹ ipubes ipſi i totū
ex pupillari ſuccedēt excluſo in totū alio
pubere ⁊ cū ipſo pubere decedēte ipſi ipu
bēs filij ſuccederēt ex vulgari l' ab iteſta
to ſicqꜫ ꝯqueri poſſet ⁊ iuſte dicere ego ſū
ita fr̄ ut tu ꝗ̄ debeo equaliter ſuccedere ñ
ē ꝗ̄ in dubio veriſil'e ipſū pr̄em voluiſſe
hāc ſubſtōe3 ꝯpñdere pupillarē ſubſtōem
inter ipſos ipuberes ⁊ ipſū puberē filiū
ab ipſi⁹ ipuberis ſucceſſione ꝑuare. ar.i.l.
l' ſingul'.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.illud i fi.C.de
colla.nec ob.l.cohēdi.§.qui diſcretas.ff.de
vul.⁊ pu.ꝑ quā.l.uoluerūt tenere ꝯtrariū
ꝙ ille §.loquit' qñ ipſe teſtōꝛ eoſdē ipube
res ꝑ ſe vniuit in ſubſtōe. ideoqꜫ ipſam
vnionē repetiſſe vr̄ i ſubſtōe h̾ in pn̄ti.q.
fuerūt vniti ſil' cū alio iōqꜫ locū hn̄t rōes
ꝑmiſſe. ¶ Poſtea quero pone teſtōꝛ h3 du
os filios quoꝝ vnus hēbat v̾bi grā duos
ānos. alter vero xij. eoſqꜫ iuicē ſubſtituit
demū āno decurſo qui xij. ānos hēbat pu
bes efficit' ſicqꜫ ſupuenit iparitas. an ꝑ h̾
pupillaris ſubſtō vitiet' in ꝑſona alteri⁹
qui in pupillari etate remāſit. ⁊ nō ꝙ h̾
q̄ō ē quotidiana que de facto ſepe ꝯtingit
vr̄ ꝙ ſic rōe ieq̄litatis euitāde ut ē dictū
ē ⁊ etiā ex eo ꝙ ſi res reducit' ad eū caſū
in quo incipe nō poſſ3 vitiat'. ut hr̄ ⁊ no.
in.l.pluribꝫ.§.fi.⁊ ſi placet.ff.de v̾.obli.cū
ſi.ibi no. ¶ In ꝯtrariū t3 Bar.⁊ alij doct.i
l.luti⁹.ff.de vul.⁊ pu. nā longe dr̄t inter
iequalitatē exiſtentē a ꝑncipio diſpōis de
qua ſupi⁹ dictū ē ⁊ eā que poſtea ex accn̄ti
ꝯtingit ut in q̄ōe pn̄ti ꝑma vitiat z° non

ar.l.eadé.§.illud ff.de uo.re.ꝛ.l.iij.§.illud
.ff.de ſucceſſ.edict.¶ Et ex his decidit̃ li
ud viꝫ ꝙ ſi in vita teſtõris pꝰ ꝯditũ teaſta
mẽtũ alter filiꝰ pubes efficiat̃ ꝙ nihilõiꝰ
pupillaris durat ĩ pſona alteriꝰ ſm Bar
lꝫ aliȷ ꝯtra ut no.in d.l.lutiꝰ. ꝛ ſic ſm eiꝰ
opi hẽs hic vnũ caſũ quo attẽdit̃ tẽpus
ꝯditi teſti ꝛ nõ mortis ipſiꝰ teſtõris ꝯtra
l.ſi alienũ.§.in extneis.ff.de here.inſti.ꝛ pre
dicta ꝓcedũt qñ dicta ĩequalitas ſupue
nit facto nẽ.ſecus ſi facto ipſiꝰ teſtõris pu
ta ꝙ alteꝝ filiũ emãcipauit alio in ptãte
retẽto tũc ſm eũ vitiat̃ pupillaris in per
ſona vtriuſqꝫ qđ ẽ nõbile ar.in.l.alterius
ĩ fi.ff.de adimẽ.lega.ꝛ.C.de diuer.reſcrip
l.i.ꝛ in auẽ.ut lice.ma.ꝛ auie.§.ad hec.¶
Pone aliã qõeꝫ ꝯuerſo ad ꝓcedentẽ ecce
ꝙ a pncipio facte ſubſtõis pupillaris erat
ĩequalitas iter īſtitutos que poſtea redu
cta ẽ ad equalitatẽ ꝟbi gra teſtõꝛ hñs du
os filios ĩpuberes vnũ ĩ ptãte aliũ emãci
patũ ipſos iuicẽ ſubſtituit que ſubſtõ ſo
lũ vulgares ꝯtiet h̃ caſu ꝓpter eoꝝ ĩequa
litatẽ.ut d.l.ꝗuis.cũ ſi. deinde filiũ emã
cipatũ ad ſuã ptãtẽ redegit ꝑ adoptionẽ
an h̃ caſu pupillaris ſubſtõ locũ hebit ĩ ꝑ
ſona vtriuſqꝫ vĩ ꝙ ſic. ꝙ ceſſat rõ ĩequali
tatis ꝗ̃ ſc.ut.l.qui ſoluẽdo.ff.de her.inſti.
ꝛ.l.adigere.§.ꝗuis.ff.de iure.pa.facit.l.ſi a
liena res.in fi.ff.ad treb.ꝛ tex.in.l.ij.ꝟ.i.ff
de vul.ꝛ pu. In ꝯtrariũ ẽ veritas ſm doc.
ꝛ Bar.ꝙ cũ tal' ſbſtõ pupillaris fuit ab
ĩitio inutilis nõ ꝯfirmat̃ tractu tpis.ut in
regula qđ ab ĩitio.ꝛ.l.pe.ff.de re.iuri.facit
l.i.§.fi.ff.de le.iij.ꝛ.l.ſi ita.ff.de au.ꝛ ar.le.
Nec ob.d.l.ij. ꝙ loquit̃ qñ ꝯſtabat de vo
lũtate teſtõris qđ aũt loquit̃ ĩ caſu dubiȷ
Rurſũ querit̃ pone ꝙ teſtõꝛ hñs duos fi
lios vnũ puberẽ ꝛ furioſũ ꝛ aliũ ĩpuberẽ
ſane mẽtis quos adinuicẽ ſubſtituit. An
talis ſubſtõ ꝯpñdet pupillarẽ ĩ pſonã im
puberis ꝛ exẽplariã in pſonã furioſi vĩ ꝙ
ſic ꝙ inſurgit ex h̃ paritas in vtroqꝫ ꝗ̃ ſc.
doct.ꝛ Bar.vbi ſ̃ tenẽt ꝯtrariũ ꝙ ñ ẽ veꝝ
ꝙ paritas inſurgat ſi in multis remanet ĩ
paritas cũ inter ſe ĩ pluribꝫ differãt he ſb
ſtões ut.j.dicet̃ in mã exẽplariſ ſbſtõis pꝫ
ſ̃ ꝙ nedũ ĩparitas pſonaꝝ ſi ĩparitas ſuc
ceſſionũ ceſſare faciũt pupillarẽ ſi nõ ĩpa
ritas bonoꝝ ut ſequit̃.¶ Unde querit̃ ſi
teſtõꝛ duos ĩpuberes filios inſtituat vnũ
in tribꝫ vntiȷs aliũ in quinqꝫ eoſqꝫ ĩuicẽ ſb
ſtituat ꝯtinebitur ne pupillaris dic ꝙ ſic
ar.in.l.qui plures.cũ.l.ſe.ff. de vul.ꝛ pup.
Idẽ ſi vnũ alteri īſtituit pꝰ aliqđ tẽpus
ꝛ aliũ alteri poſt aliud tẽpus.nã ĩparitas
tpis ſicut bonoꝝ nõ hꝫ ĩpedire pupillarẽ
ſbſtõeꝫ.ut j.l.miles.§.ꝛ ꝙ iuſſimꝰ.ff.de te.
mili.ꝛ facit ad h̃.l.qui plures.ꝛ.l.cohẽdi.
§.q diſcretas.ff.de vul.ꝛ pu. Quid aũt
dices ſi teſtõꝛ hñs duos filios puberes fu
rioſos eos inuicẽ ſbſtituit an talis ſubſtõ
ꝯtinet vulgarẽ ꝛ exẽplarẽ vĩ ꝙ ſic exẽplo
pupillariũ ſbſtõnũ.nã ꝛ hic repit̃ ĩequali
tas inter eos. In oppoſitũ facit ꝙ h̃ ſbſtõ
exẽplaria ꝓcedit de iure ſpãli.ut.l.ex fcõ.
ff.de vul.ꝛ pu.ꝗ̃ nõ vĩ in breuiloqua ꝯtie
ri ar.in.l.in teſtõ.in fi.C.de teſt.mili.Tu
aũt ſm doct. dic ꝙ trahĩ ad oẽs ſpẽs ſub
ſtõnũ. tũ ꝙ reperit̃ equalitas tũ ꝙ h̃ exẽ
plaris fit hodie de iure cõi p.l.hũanitatis
C.de ipu.ꝛ aliȷs ſbſti.Nec ob.d.l.in teſtõ
in fi.ꝙ ibi loquit̃ qñ ſubſtõ tãe veiebat de
iure ſpãli ꝓuilegio teſtõris hic aũt venie
bat oli ꝓuilegio pſone eiꝰ cui fiebat ſbſtõ
hodie aũt ẽ ius cõe oibꝫ. in quo caſu attẽ
ditur ſimplr equalitas l' ꝛ ĩequalitas.¶
Deinde querit̃ pone ꝙ h̃ reciproca ſubſtõ
ſit formata ꝛ expreſſa in caſũ vulgarẽ ꝟbi
gra ſi quis eoꝝ hẽs nõ erit eos iuicẽ ſub
ſtituo.an in ea ꝯtinebit̃ pupillaris docto.
dicũt ꝙ nõ ꝟtute ſubſtõis reciproce ſi hñ
ꝯtinebit̃ ꝟtute ſbſtõis vulgaris.cꝰ nã ẽ in
cludere tacitã pupillarẽ. ut d.l.iã h̃ iure.
ff.de vul.ꝛ pu.Et ex his liquet manifeſte
ꝙ h̃ reciproca nõ ẽ pſe ſpẽs ſbalis aliꝰ ſb
ſtõis.ut ſ̃ dixi.¶ Amplius querit̃ an pu
pillaris ꝯtẽta in hac reciproca dicat̃ taci
ta l' expreſſa. Cuꝰ ſcia ꝛ iueſtigatio magni
ẽ effectꝰ ut.j.dicet̃. ꝛ ideo aduertẽdũ ꝙ ĩ
h̃ glo.ſũt ꝯtrarie. nã glo.in d.l.lutiꝰ.ꝛ in
ſti de pupil.tenẽt ꝙ ſint expreſſe quã opi.
ſecutꝰ ẽ Azo in ſum.C.de ipu.ꝛ al.ſubſti.
ꝛ ideo mreꝫ excludũt ut tradit̃ in d.l.lu
tiꝰ.ꝛ.l.precibꝫ.C.de ipu.ꝛ al. ſubſti. Ali
bi glo.in d.l.precibꝫ. tenet ꝙ ſint tacite.
Bar.vero vbi ſ̃ pro ꝯcordia dicit ꝙ ſunt
expreſſe quo ad effectũ. ideoqꝫ mreꝫ exclu
dũt tacite aũt quo ad ſonũ ꝛ formã ꝟbo
rũ.¶ Inſuꝑ querit̃ de nõbili qõe ſi fuerit
huiꝰmõi ſubſtõ facta duobꝫ maioribꝫ vl' ex
treis an ĩcludat ſubſtões fideicõiſſariaſ dic
ſm doct.ꝙ qñ ſubſtõ ẽ facta in codicillis et
porrigit̃ ad fideicõiſſarias ut aliquid ope
tur.ut.l.ſceuola.ff.ad treb.l.qñ ẽ facta in te
ſtamẽto.ꝛ tũc qñ ẽ ꝯcepta cũ tpiſ multipli
catõe ꝟbi gra qñcunqꝫ aliquis eoꝝ deceſſe
rit iuicẽ ſubſtituo l' ẽ relata ad ꝯſiſtẽtiã
ꝑ defectũ liberoꝝ ipſoꝝ hẽdũ ꝛ ſi.ꝟbi gra
ſi hẽdes mei deceſſerit ſiñ liberis eos iuicẽ

ſubſtitutio ꝛ tūc trahit̃ etiā ad fideicōiſſa
rias ꝙ ex ṽbis illis colligit̃ mēs teſtōris
voluiſſe trahi.ut ď.l. precibꝰ.ꝛ ibi no.gl.
ꝛ Bar.in ď.l.centurio.ff.ď vul.ꝛ pu. aut
ē facta ſimpl'r ꝛ tūc ſm Dy. ꝛ Bar.non
porrigit̃ ad fideicōiſſarias ſȝ ad vulgares
tm̄ vñ cū a pncipio valuerit iure directo
poſtea nō obliquat̃. vt.l.ṽbis ciuilibꝰ.ff.
ď vul.ꝛ pu.ꝛ ibi no. Nec huic ſnīe hȝ re
pugnare.l.q plures.in pn̄.ibi i oēȝ caſū ď
ff.co.ti. ꝙ ille tex.dēt exponi.i.in oē emo
limētū ꝑueniēs ex directa ſubſtōe. Rur
ſū querit̃ ď alio multotiēs occurrēte ecce
ꝙ teſtōꝛ hȝ ꝗtuoꝛ filios duos hȝ ex pma
vxore. alios ex 2ª quos oēs hēdes ſibi iſti
tuit eoſqȝ iuicē ſbſtituit. deīde vnꝰ ex his
morit̃ querit̃ an ceteri oēs ſuperſtites ad
eiꝰ ſucceſſionē admittāt̃ an ſolꝰ frī vtriqȝ
ꝯiūctꝰ ceteris ꝑferat̃.ꝛ vr̃ frēȝ ſolū vtriqȝ
ꝯiunctū ceteris āferri ꝑ tex. in auē.poſt
frēs.ꝛ in auē.ďfuncto.C.coīa.ď ſucceſſ. ¶
Ad idē facit ꝙ ꝯiunctus ꝯiunctōe legali
equipat̃ ꝯiūcto ꝯiūctōe hōis.ut.l.ex teſtā
C.ď here.inſti.vñ cū iſti duo frēs ſūt con
iuncti ꝯiūctōe legali ſequit̃ ipſū frēȝ debe
re ceteris āferri ſicut ꝑfert̃ ꝯiūctus hōis
ꝯiūctōe.ut.l.cohēdi ꝯ. q diſcretas.ď vul.
ꝛ pu. Alij dicūt oēs equaliter admitten
dos quaſi hec fuerit mens teſtōris cū parē
affectionē ad oēs inſtitutos oñderit ꝛ per
ꝯñs eandē vr̃ habuiſſe in ſubſtōe.ar.in.l.q
liberis.ꝯ.hec ṽba.ff.ď vul.ꝛ pu.ꝛ hāc ptē
ſequūt̃ ꝯiter doct.nec ob.ꝯtrariū ꝙ illud
procedit in ꝯiūctōe que ius accreſcēdi idu
cit.hic aūt procedit in ꝯiūctōe ſāguis in ꝗ
attēdit̃ morꝰ caritatis ꝛ dilectōis.ut no.
in ď.ꝯ.qui diſcretas.vel dic ꝙ dicte auē.lo
quūt̃ in ſucceſſione ab īteſtato. hic in ſuc
ceſſione ex teſtō.in qua teſtōris voluntas
potiꝰ ꝗ̄ legis attēdit̃. ut in.l. in teſtis.ff.
ď re.iur. ꝛ.l.in ꝯditōnibꝰ.ff.ď ꝯdi.ꝛ de.
cū ſi. Poſtea querit̃ an is qui ē reciproce
ſbſtitutus poſſit venire ad ſucceſſionē pre
mortui vtroqȝ iure tā iure accreſcēdi ꝗ̄ iu
re ſubſtōis glo.ꝙ ſic in.l.nec his.ꝯ.ſi heres
ff.ď acqui.here. ꝛ idē ſentit Bar. in.l.re
ꝯiuncti.ff.ď le.iij. ꝟ idē ďtiat glo.in.l.te
ſtamēto.C.ď ipu.ꝛ alijs ſbſti.ꝛ ibi ꝑ Cy
ꝑȝ ꝗ̄ ꝙ inter plures hēdes añ aditā hēdi
tatē ꝛ nō pꝰ ē locus iuri accreſcēdi facit.l.
ſi ex pluribꝰ.ff.ď ſuis ꝛ le.here. ꝛ.l.i.ff.ď
vſufr.accreſ.ꝛ ibi no.ꝑ glo.ꝛ l.i.ꝯ.his ita
C.ď cadu.tol.ꝛ ibi ꝑ Cy. ꝛ pleniſſime ꝑ
Bar.i ď.l.re ꝯiūcti. ¶ Pro cꝰ mē declara
tione aduertēdū ē ꝙ aliqñ ſūt plures he

redes ꝯiūcti l' diſiuncti in aliqua inſtitu
tione l' ſbſtōe directa. ſecus aūt in fideicō
miſſaria ut.ī.dicā. aliqñ ſūt plures legata
rij ꝯiuncti l' diſiūcti in legato. Aliqñ ſūt
plures ꝯtrahētes ꝯiūcti in ꝯtractu.ꝑ caſu
ſbdiſtingue ā ſunt heredes ex teſtō vl' ab
īteſtato. ſi ex teſtō ā oēs diſiūcti ā oēs cō
iuncti. ā quidā ꝯiuncti ꝛ alij diſcōiūcti. ꝑ
caſu vbi ſūt oēs diſcōiūcti tūc portio defi
ciēs alijs accreſcit ne teſtōꝛ decedat pro ꝑ
te teſtatus ꝛ ꝑ parte īteſtatꝰ. ut in regl'a
ius noſtꝝ.ff.ď re.iur.etiā illis iuitis. ut
ď.l.teſtō.ꝛ ibi no.C. ď ipu.ꝛ alijs ſbſti.ꝛ
l.i.ꝯ.his ita.C. ď cadu.tol. ꝛ.l.i.C.qñ nō
pe.parti accreſ. ꝛ ibi per Cy. 2º caſu cum
ſunt oēs ꝯiuncti tūc ā poſt ptē defectam
alius cohēs adiuit ptē ſuā ꝛ tunc ei iuito
accreſcit portio deficiens.ut ď.l.teſtō.ꝛ.ff.
ď acqui.here.l.ſi quis hēs.ꝛ.l.ſi tu ex pte
Aut añ ptē defectā cohēſ ſuā partē adiue
rat ꝛ tūc ā pars ipſa deficiēs deficit bñfi
tio ſpāli ut ꝙ reſtitutꝰ ē in integꝝ ad re
pudiationē faciendā ꝛ tunc nō accreſcit co
heredi iuito ſȝ ſolū volēti.ut.l.ſi minoꝛ.ff.
ď acqui here. Aut deficit bñfitio cōi ut
ꝙ nūqȝ adiuerat ꝛ tūc nō accreſcit cohēdi
iuito ſimpl'r ſȝ defert̃ ſibi electio an velit
ſuā ptē retinere l' repudiare ꝛ ſi voluerit
retinere alia pars deficiēs ſibi accreſcat. ſi
vero repudiet nō accreſcat ut ē tex. ſingu
laris in.l.cū hēditate.ff.ď acqui.here.ꝛ ꝑ
ꝟ pȝ ꝙ pꝰ aditā hēditatē admittit̃ quis
ad repudiandā partē ſuā bñfitio alterius
qui ex ꝑſona ſua nō admitteret̃.ut.l.ſicut
ꝛ.l.ſuus.ď repu.here. ¶ 3º aūt caſu cū alij
ſūt ꝯiūcti ꝛ alij diſcōiuncti.tūc ſiquidē de
ficiat portio vniꝰ ex ꝯiunctis accreſcit ſoli
ꝯiuncto cū limitatōne ſ̄ ꝑx.tradita. ¶ Si
ṽo deficiat portio vniꝰ ex diſcōiūctis tunc
accreſcit cōiter omnibꝰ.ut hec hñt̃ in ď.ꝯ.
his ita. Rō aūt diuerſitatis ibi ponit̃.nec
ob.l.itē ꝙ ſcib.ꝯ.i.ff.ď here.inſti. ꝙ ille.ꝯ.
ſm verā opi.ꝺȝ itelligi ꝙ ibi erāt oēs diſ
ꝯiūcti. Qđ aūt dictū ē accreſcē coheredi
Idē intelligas in ipſiꝰ cohēdis herede ꝙ
ius accreſcēdi ſequit̃ portionē hēditariā
ad quecūqȝ deueniat ſȝ nō ſic ius ſbſtōis ꝙ
illud finit̃ cū ꝑſona nec trāſit ad heredem
ſuū ut.l.ſi ex pluribꝰ.ff.ď ſuis ꝛ le.here.ꝛ
l.ſȝ ſi plures.in pn̄.ꝛ.l.qui hēbat.ff.ď vul.
ꝛ pu. niſi fortaſſe ſubſtō eēt cū iure accreſ
cendi ꝯiuncta. ṽbi grā ſi eēt vnꝰ ꝛ idē he
res ſbſtitutꝰ.ut.l.qui patri.ff.ď vul.ꝛ pu
ſm Bar.ꝟbi ſ. ꝛ nōndū ꝙ portio que ac
creſcit pluribꝰ cohēdibꝰ nō accreſcit eq̄lit̃

ſed ꝓ portionibꝫ hereditarijs ut.l.menio.
in pn.ff.de le.ij. ⁊.l.liber homo.§.cū quis.
ff.de here.insti. ¶Hic ꝓ aliqua declaratō
ne pmiſſoꝝ quero regl'a ē ꝙ inter legata
riū ⁊ heredē nō ē locus iuri accreſcēdi. ut
no.in.l. quotiēs.ff.de here.insti.⁊.l.i.§.ſi ex
fundo.ff.eo.ti. Pone ḡ ꝙ teſtōr putans
titiū viuere ipſū hedē vl'em instituit ſē
pronio aūt fundū legauit.querit̄ cū titi⁹
repiat̄ mortu⁹ an heditas que ſibi defere
bat̄ accreſcat ſempronio legatario.vr̄ ꝙ nō
ꝑ regulā anidictā. ¶Tu dic ꝙ accreſcit ut
expreſſe decīat Guil'.de cu.in.l.ſeruo.ff.de
odi.inde.⁊ Bar.in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.
de here.insti.nō ob. pdicta regl'a ꝙ tūc lo
cū hꝫ pdicta regl'a cū heditas facta fuerit
ꝗſi caduca.ut no. i d.l.q̄tiens.⁊ d §.ſi duo
Sed hic ꝯſiderandū occurrit an accreſcat
cū onere vl' ſine onere.vbi diſtinguēdū. q̄
accreſcit portio pro non ſcripta q̄ caduca q̄
quaſi caduca. Si ꝓ nō ſcripta q̄ portio de
ficit delicto ipſi⁹ heredis puati ⁊ tūc alij
accreſcit cū ſuo onere.ff.de his que ꝓ non
ſcrip.l.fi. Aut ē ꝓ nō ſcripta ex alia cā tūc
in legatario accreſcit ſine onere.ut.l.i.in pn.
C.de cadu.tol. In hereditatibꝫ aūt ſunt
opi.diuerſe tñ dic ſm Bar.q̄ onus fuit ſi
pl'r appoſitū ⁊ tūc accreſcit cū onere ut d.
§.his ita. Aut fuit appoſitū noiati ⁊ tūc
q̄ ab oibꝫ heredibꝫ accreſcit cū onere.ut.l.
que odīio.ij.Reſſo.ff.de odi.⁊ de. ⁊.l.ciui
tatibꝫ.§.luti⁹.ff.de le.i. aut noiati ab vno
ſolo ⁊ tūc accreſcit ſine onere. ut.l.celſus.
§.pe.⁊ fi.ff.de le.ij. 2ͦ. caſu ⁊ 3ͦ. accreſcit cū
onere.ut d.l.i.§.p 2ͦ.⁊.§.in nouiſſimo.C.
de cadu.tol. ⁊ adde his que no.ꝑ Bar.in
l.que odīio ⁊.l.plauti⁹.ff.de odi.⁊ demō
Venio ad aliū 2ᵐ pncipalē articulū qui
fuit qñ ſunt plures hedes ab īteſtato in
quo ſic dicas ſm Bar. ꝙ regulariter vbi
ſunt pares in gradu ⁊ ꝯiunctione locus ē
iuri accreſcēdi īter eoſ.ut d.l.ſi ex pluribꝫ
ff.de ſuis ⁊ leg. ¶Ubi vero eſſet diſpari
tas in ꝯiūctione vbi gr̄a pone ꝙ pr̄ deceſ
ſit pluribꝫ derelictis filijs ⁊ nepotibꝫ ex
filio pmortuo quoꝝ vn⁹ ptē ſuā repudia
uit qualiter ad partē repudiatā admīttē
tur ceteri diſtinguit Bar.vbi ſ. Aut re
pudiat vn⁹ ex nepotibꝫ ⁊ tūc ſoli frī ſuo
accreſcit excluſis patruis tanꝙ duplici iu
re ꝯiuncto ¶Aut repudiat vn⁹ de filijs ⁊
tūc nedū ipſi frī ſ ceteris nepotibꝫ parit̄
accreſcit ar.in.l.ſi duobꝫ.in fi.ff.de ꝯtrata.
⁊.ff.de ꝯiūgen.cū emā.libe.l.i.§. ſi quis ex
nepotibꝫ.fallit in caſu.l.i.§. ſi duo f.eo.ff.

de coll'.bono. ¶Quid aūt dices ſi pr̄ de
ceſſerit duobꝫ filijs ſupſtitibꝫ ex pma vx
ore ⁊ alijs duobꝫ ex 2ͣ. Alter ex his repu
diat ptē ſuā cui accreſcet dicit ipſe Bar.
ꝙ accreſcet pariter oibꝫ.ut in.l.ſi duobꝫ.
in fi.ff.de ꝯtra tab.⁊.ff.de ꝯiūgen.cū emā.
li.l.i.§.ſi quis ex nepotibꝫ. Nec huic ſnie
repugnat auc̄.ceſſante.C.de leg.her.ꝙ ibi
loquit̄ ſm eū in ſucceſſione iā queſita ipſi
fratri defuncto in qua pfert̄ plus ꝯiūct⁹
hic aūt loquit̄ de ſucceſſione nūdū ipſi de
functo queſita alij deferenda ꝑ ius accreſ
cendi quo caſu nō attēdit̄ maioritas ꝯiū
ctionis ꝓ quo facit.l.fi.ff.ad treb. Dy.tñ
tꝫ ꝯtrariū ut no.in.l. cohēdi §. qui diſcre
tas.⁊.l.iam hꝰ iure.ff.de vul.⁊ pu. ¶Viſo
de heredibꝫ vidēdū ſupē de legatarijs. an
inter eos ſit locus iuri accreſcendi. de quo
plene ꝑ Cy. in d.l.i.§. his ita.C.de cadu.
tol.⁊.l.ſi fortidianū fundū.C. de lega.⁊ ꝑ
Bar.pleniſſie in d.l.re ꝯiuncti.ff.de le.iij.
Pro c⁹ faciliori itroductōe ſciēd ē ꝙ qdā
ſunt diſcōiūcti re ⁊ vbis. qdā aūt vtroqꝫ
mō ꝯiuncti. quidā vero ꝯiuncti re tm̄.⁊ q
dam vbis tm̄ ꝯiuncti.dicūt̄ aūt illi oīno
diſcōiuncti qñ in diuerſis orōnibꝫ vni le
gat̄ vna res ⁊ alij alia res ut vbi gr̄a lego
titio fūdū. itē lego ſempronio domū ⁊ it̄
iſtos nō ē locus iuri accreſcēdi ut.l.ꝑculo
ff.de lega.ij.⁊ d.l.i.in pn. ⁊ ibi ꝑ glo.ff.de
vſufr.accre. Cōiuncti vero vtroqꝫ mō di
cunt̄ illi qui ſil' copulant̄ in eadē re vbi
gr̄a titio ⁊ ſempronio lego fundū ut no.
ꝑ glo.in.l.i.de vſuf.accreſ.qđ exēplū repro
bat Pe.ꝫ male ſm Bar.ꝙ pro glo.ē tex.
i ſti.de lega.§.ſi ſi eadē res. ⁊ ibi no.ꝯiun
cta.l.tripl'ici.ff.de v.ſig. Verbis tm̄ ꝯiun
cti dicūt̄ qñ pſone in re legata copulant̄
vbi gr̄a titio ⁊ ſempronio lego fundū eqſ
portionibꝫ l' ſingul' pro dimidia. aut vni
pro 3ͣ parte alij pro duabꝫ. vt.l.ſi ita qs.
de here.inſti.⁊.l.menio.ff.de le.ij. Re aūt
tm̄ ꝯiuncti ſūt qñ pſone ſepant̄ in diuerſꝭ
orōnibꝫ ⁊ in eadē re iuitant̄ vbi gr̄a titiō
lego fundū.itē ſempronio lego eundē fun
dum.ut.l.ſi ſepati.ff.de odi.⁊ demō. ⁊.l.ſi
pluribꝫ.ff.de le.i. quo caſu vr̄ in dubio le
gando 2ͦ. adimere p ſm glo.d.l.i.de vſuf.
accreſ.que in hꝰ male dicit ſm Dy.⁊ Bar
ut no.in d.l.ſi pluribꝫ.⁊.l.ſicut.ff. de adi.
lega.⁊ pro eis facit d.l.re ꝯiuncti.⁊.l.i.§.ſi
cū ſua glo.ff.de ſtip.ſeruo. ¶Quibꝫ ſic p
miſſis Redeundo ad qōēꝫ diſtingue.q̄ ſunt
pariter ꝯiuncti re ⁊ vbis ⁊ hꝫ locū iter eos
ius accreſcendi ſi velint nō aūt eis inuitis

vt.l.i.§.vbi aūt legatarij.C.de cadu.tol.⁊
ibi ꝑ Cy.⁊ ꝓcedit h̄ ius accreſcēdi modo
de quo.ſ.dicet̄. Aut ſunt ꝯiūcti v̄bis tm̄
⁊ tūc ſbdiſtingue ſm Bar. aut in v̄bis ē
ꝯiūctio ſ; in re total' ⁊ ſepata diuiſio.ut le
go titio ⁊ ſempronio ſingulos boues ⁊ ſi.
⁊ nō h̄ȝ locū inter eos ius accreſcēdi.ut.ff.
de vſufr.accre.l.i.in ij.ꝛnſo.facit.l.recte di
cimus.§ fi.ff.de v̄.ſig. Aut in re nō ē tota
lis diuiſio v̄bi gr̄a lego titio ⁊ ſempronio
fundū equis portionibꝯ ꝓ īdiuiſo ⁊ tunc
ꝙ res ē īdiuiſa nec pn̄t ptes ad oculū de
mſtrari.ut.l.meni⁹.§.duobꝯ.ff.de leg.ij.erit
locus iuri accreſcēdi ſi velint. ut d.l.re cō
iuncti. Aut ſunt ꝯiūcti re tm̄ ⁊ tūc ſbdi
ſtinguit̄. q' ſunt ꝯiūcti in vſufructu tm̄.q'
in dominio.p̄ caſu q' portio vni⁹ deficit an̄
acquiſitionē vſufruct. ⁊ h̄ȝ locū ius accre
ſcēdi ꝙ a pncipio totidē ſingul' ē collati.
Aut deficit p⁹ acquiſitōeȝ ⁊ tunc h̄ȝ locū
etiā ius accreſcēdi inter volētes. ut ꝓbat̄
in d.l.i.§.interdū.ff.de vſuf.accreſ. 2°. caſu
cū ſunt ꝯiūcti in dominio tūc locū h̄ȝ ius
nō decreſcēdi ꝙ a pncipio cuilibȝ ipſa res
fuit īſolidū attributa ſicq; ꝑ ſolū ꝯcurſū
faciebant ſibi partes quo ꝯcurſu ceſſante
remanet res ipſa inſolidū apd̄ aliū ut ha
bet̄ in d.l. ſi fortidianū.C. de lega. ⁊ ibi
no. ꝑ Cy. ⁊ ꝓbat̄ in d.l.i.§. ſinaūt a defi
cientis.C.de cadu.tol. ⁊ cū hac diſtinctōe
⁊ tali mō veniūt ſil' ad h̄ ius accreſcendi
qui ꝯiūcti ſunt in vtroq; mō.ſ.re ⁊ v̄bis
l; in h̄ ſint aliqui qui ꝯtrariū ſentiāt.ut
no.ꝑ Bar.in d.l.re ꝯiūcti. Ad que vide
que h̄nt̄ in.l.plane.§.ſi ꝯiuncti.ff.de leg.i.
⁊ in.§.ſi eadē res. inſti.de lega. Aduerte
tn̄ ad vnū ꝙ ſi aliqs ex ꝯiunctis fuerit ad
miſſus ad ptē ſuā de iur' ſpāli n̄ vtet̄ iure
accreſcēdi ut.l. mulieri ⁊ titio.ff. de ꝯdi.⁊
demō.⁊ ibi no.ꝑ Bar. ¶ Pono ꝙ ſupiuſ
viſū ē quibꝯ caſibꝯ ps deficiēs alijs accreſ
cat videam⁹ an in legatis accreſcat cū ſuo
onere l' ſine ſicut ſ. dictū ē i hēditate. In
quo articulo ſic diſtingue.q' pars deficiēs
ē ꝓ nō ſcripta ⁊ accreſcit ſine onere.ut d.
l.i.in pn̄.de cadu.tol.q' erat caduca l' q̄ſi ⁊
tūc q' ſunt ꝯiuncti v̄bis tm̄. q' vtroq; mō
p̄ caſu diſtinguit Bar. aut onus erat ipo
ſitū noiati q' ſimpl'r ut ſ. dictū ē in hēdi
bus l' dic ſm Cy. ꝙ in legatarijs ꝯſiderā
dū h̄ ē. Aut eni ē onus ꝯſiſtēs in dando
⁊ tūc accreſcit cum tali onere.ut d.l.i.§.ne
aūt.C.de cadu.tol. Aut ꝯſiſtit in faciēdo
⁊ tūc q' nō inhēret ꝑſone ⁊ idē. q' inheret
ꝑſone ⁊ tūc nō accreſcit cū onere ſ; ſine eo

vt hēt̄ in d.l.i. §. ſinaūt.⁊.§.ſi vero talis.
Ubi aūt ſunt vtroq; mō ꝯiuncti tunc q'
pars deficiēs eſt pro nō ſcripta ⁊ idē qd̄ ſ.
diſtinguēdū ē ꝑ d.l.i.§.i pmo. ¶ Aut ē ca
duca l' quaſi ⁊ tūc l; in h̄ ſint diuerſe opi
tn̄ v̄itas ē ꝙ ſine onere accreſcit quimo
nō decreſcit cū cuilibȝ inſolidū res ipſa a
pncipio fuerit attributa ſicut in ꝯiunctis
re tm̄ dictū ē cū iſta deſtinatione intelligen
dus ē pall'.§. vbi aūt legatarijs. ⁊ ibi per
Cy. ¶ Nūc reſtat diſcurrē articulū qui ē
an inter plures ꝯtrahentes locus ſit iuri
accreſcēdi. In quo ſic diſtingue ſm Bar.
q' querit̄ de iure accreſcēdi qd̄ ꝓcedit ex
hoīs q' ex ꝯiunctōe leg̃.p̄ caſu q' querit̄ de
vſufructu accreſcendo ⁊ in eo locū h̄ȝ ius
accreſcēdi.ut.l.i.§.fi.ff.de vſufr.accre.q' que
rit̄ de dominio l' ꝓprietate ⁊ tunc q' loqui
mur in indiuiduis ⁊ locū h̄ȝ ius accreſcen
di.ut.l.i.§.i.ff. de vſufru.accre.⁊.l.ꝓpriū.ff.
coia.predio.⁊ dic ut ibi no. Aut loqmur
in indiuiduis ⁊ tūc q' loquimur de diſpo
ſitis a pncipe ⁊ h̄ȝ locū ius accreſcēdi.ut.l
i.C.ſi ſo.ipia.do.li.x. Aut ē in diſpoſitis
ꝑ aliū inferiorē ⁊ tunc q' intereſt ꝯtrahēti.
ꝙ locus fiat iuri accreſcendi ⁊ hēbit locū
etiā aduerſario iuito ut ꝓbat̄ in.l.fund⁹
ille.ff.de ꝯtra.emp.⁊ ibi no. ¶ Aut ei⁹ nō
intereſt ⁊ tunc ceſſat ius accreſcēdi. ut.l.ſi
mihi ⁊ titio.ff.de v̄.obli. ⁊ ibi no.ꝑ Bar.
⁊.l.ſi duo patroni.in pn̄.ff.de iure iuri. fal
lit in aſſignatōe libertoꝝ. ut.ff.de aſſig.li.
l.fi. ¶ Per que colligit̄ deſtiatio ad illā
q̄ōeȝ qn̄ eadē res duobꝯ ē data in feudū l'
emphitheoſim an ſit locus iuri accreſcēdi
inter eos in qua q̄ōe Bar.in d.l.ſi mihi ⁊
titio ſic diſtinguit. Aut res ipſa data fuit
ambobus pn̄tibꝯ ⁊ acceptātibꝯ ⁊ tūc mor
te vni⁹ nō fit locus iuri accreſcēdi. ꝑ d.l.
ſi mihi.ꝙ p⁹ acceptatōem ⁊ requiſitionē
ceſſat ius accreſcēdi.ut.l.circa.ff. de vſufr.
lega.⁊ ad h̄ bn̄ facit .c.i.de duo.fra.de no.
benefi.iueſt.col.x.⁊ de gradi.ſucceſſ.in feu
in.c.i.niſi eēt emphitheoſis pn̄a. Si aūt
data fuerit vni pn̄ti ⁊ alteri abſn̄ti tūc nō
valȝ niſi ꝓ dimidia regul'r.ut d.l.ſi mihi
fallit ſi eēt tal' ꝑſona que poſſȝ abſn̄ti que
rere l' ex forma ſtatutoꝝ l' iuris cōis. Itē
querēt̄ ſoli pn̄ti inſolidū ſi eēt ꝯtractus
oneroſus.ut d.l.fundus ille. ¶ Sed quid
dices ſi ſit pn̄i res aliqua in feudū ꝯceſſa
l' in emphitheoſim recipiēdo ꝓ ſe ⁊ filijs
ſuis quo mortuo alter ex filijs deceſſit ſn̄
herede an accreſcat alteri portio ſua.vl' re
deat ad dominū. dic ſm Bar. ꝙ accreſcit

q̄ ē hec acquiſitio pſna ideo ſit locus iuri accreſcēdi. ut d. c. i. de duo. fra. de nouo be neſi. iueſti. ⁊ in. c. cū vero corradus. qui feu. da. poſſ. Tangit᷑ p̄ Cy. in. l. i. C. qñ nō pe. par. ⁊ p̄ ſpecu. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ẋ. lxviij. ⁊ p̄ Dy. in. l. codicillis. ff. de vſufr. lega. ¶ Poſtremo querit᷑ an ius h⁹ reci proce ſbſtōis trāſeat ad hēdes ipſi⁹ ſbſtitu ti dic breuiter q̄ nō. ut d. l. luti⁹. §. fi. ⁊. l. q̄ plures. ⁊. l. qui liberis. §. hec ẋba. ff. de vul. ⁊ pup. niſi fortaſſe ⁊ hēdes eius eēnt p̄īt cū eo ſbſtituti ut plerunq; vidi fieri ⁊ eſt optimū ɔſiliū ut teſtōr dicat titiū ⁊ fili os ac heredes ſuos gayo ſbſtituo. ius aūt accreſcēdi trāſit in quoſcūq;. ut. l. ſi ex plu ribꝰ. ff. de legi. here. ⁊ hec ſufficiāt. ſequit᷑

¶ Exemplaris

Hec ſbſtō eſt de raro ɔtingentibꝰ. Cu⁹ forma tal' ē ſi filius me⁹ mente captus l' furioſus anteq̄ redierit ad ſanos mores deceſſerit ſbſtituo ſibi ſēpro niū hec eni exēplaris dr̄ ſubſtō q̄ ad exē plū pupillaris iuenta. ut qua rōe ſit ſbſtō pupillaris ei qui defectu etatis teſtari nō pōt ſic ⁊ ei qui defectu ſenſualitatis īpedi tur teſtari. ut tradit᷑ in. l. humanitatis. ⁊ ibi p̄ Cy. C. de ipub. ⁊ alijs ſubſti. cū. l. ex facto. ⁊ ibi p̄ Bar. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ i. §. qua rōe. inſti. de pupil. ſbſti. ¶ Sed circa hāc querit᷑ an muto ſurdo ⁊ ꝓdigo poſſit ſbſtitui exēplariter. vr̄ q̄ nō q̄ de furioſo ⁊ mente capto loquit᷑ lex. g̊ ad alios n̄ ex tendit᷑ ar. in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. niſi de ſpāli gr̄a pncipis. ut d. l. ex facto. ⁊ per hāc partē ſequūt᷑ alij quos refert Cy in d. l. hūanitatis. Alij tenēt ɔtra q̄ i eis ē eadē rō g̊ idem ius. ut. l. illud. ff. ad le. ac qui. ad qd̄ facit. l. gallus §. ⁊ quid ſi tm̄. ff. de lib. ⁊ poſt. ⁊. l. i. C. de cu. furio. ⁊. l. ſi fu rioſi. C. de nup. Nec ob. q̄. l. hūanitatis lo quit᷑ de ſolo mente capto q̄ illud ſolū eſt poſitū gr̄a exēpli qd̄ n̄ h; regulā reſtrigē ut. l. dāni infecti. in fi. la ij. ff. de dam. infe. ⁊ hec verior. nō ē g̊ opus pro hac ſubſtōe hodie pncipem adire cū oī iure liceat cui cunq; hanc ſubſtōem facere ꝓpria auctori tate ⁊ quo ad h̄ remanet correcta. l. ex fcō. pall'. ¶ Deinde querit᷑ qui poſſunt exē plariter ſbſtituere dic breuiter q̄ ſoli aſcē dētes vtriuſq; ſexus vi; pater ⁊ mater ac alij ſupiores ut dicit tex. in d. l. hūanitati. ⁊ d. §. qua rōe. per quod colligit᷑ vna dr̄ia inter hāc exēplariā ſubſtōem ⁊ pupillarē nam mater n̄ pōt pupillariter ſbſtituere q̄ nō h; filiū in ptāte. ut. l. ſi mater. ff. de vul. ⁊ pup. ¶ 2ᵒ. pncipaliter querit᷑ qbꝰ pōt exēplariter ſbſtitui dic q̄ liberis tm̄ nō extneis pacientibꝰ aliquod vitiū de pre dictis ſiue ſint in ptāte ſiue ſint ſui iuris ſiue ſint nāles ⁊ legitimi ſiue nāles tm̄tū. ſiue legitimi tm̄. ut d. l. hūanitatis. ⁊. l. ex facto. per que p; alia dr̄ia inter hāc ⁊ pu pillarē q̄ pupillaris nō ſit nāli tm̄ l' emā cipato. ut ſ̄ dictū ē. ⁊ ꝓbat᷑ in d. l. lutius cum ſi. ¶ Eſt etiā alia dr̄ia q̄ hec ſubſtō n̄ ſit īpuberi ſ; ſoli puberi. ſi eni fieret pupil lo furioſo oparet᷑ hec ſubſtō tanq̄ pupil laris potius q̄ exēplaris attento vitio ſeu defectu nāli. poti⁹ q̄ accītali. ar. in. l. qui h;. ff. de tute. niſi pupillus eēt emācipat⁹ quo caſu cū nō poſſet opari ut pupillaris oparet᷑ ut exēplaris ſm̄ docto. ⁊ Bar. ut no. i d. l. ex facto. ⁊ p̄ Cy. in d. l. hūanitati. 4ᵒ. querit᷑ qm̄ dictū ē patrē ⁊ matrē poſſe hāc facere ſubſtōe; pone q̄ pater filio fu rioſo dedit vnū ſbſtitutū mr̄ dedit aliū quis eoꝝ preferet᷑. dic q̄ licet in hoc diuer ſe ſint opi. Illa tn̄ equior ē qua diſtingui tur ſ' filius erat in ptāte patris ⁊ tūc pre fert᷑ ſbſtitutus datus ab eo i paternis bo nis l' aduētitijs q̄ ius paterne poteſtatis potenti⁹ ē iure matris. In bonis aūt ma ternis pferendus ē ab ea ſbſtitut⁹ ar. eius quod dr̄ de filio arrogato. ut in. l. ſi in ar rogato. ff. de vul. ⁊ pup. facit etiā qd̄ dr̄ de tutore. ut. l. mater. C. de teſta. tute. ⁊. l. mu lier. ⁊. l. ſi patron⁹. ff. de ɔfir. tut. Si aūt filius erat emācipatus ⁊ tunc in bonis pa ternis pfert᷑ ſbſtitutus a patre. In bonis maternis pfert᷑ ſbſtitutus a matre. In bo nis aūt aduentitijs equaliter oēs admit tunt᷑ qd̄ totū opat᷑ diuerſitas parentū ⁊ pſonioꝝ ſicut al's dr̄. in. l. ſi arrogator. ⁊ que dicta ſunt in patre ⁊ matre locū etiā hn̄t in auo ⁊ auia ⁊ alijs ſupioribꝰ. ut ple ne tradit Bar. in d. l. ex facto. miror tn̄ q̄ doct. nō ɔſiderarūt in hac qōe qualitatē p̄ ſonaꝝ ſbſtitutaꝝ ar. d. l. hūanitatis. credo q̄ h̄ poſuerūt pro ɔſtanti. ¶ Sed quid ſi mater trāſiuit ad 2ᵃ vota an puat᷑ h̄ puile gio ſbſtituēdi exēplariter ipſi filio. dic q̄ ſic q̄ tūc ceſſat illa hūanitas de qua in d. l. hūanitatis. ar. in. l. oēm. C. ad tercul. ⁊. l. ſciant. C. de legit. here. ⁊ qd̄ hēt᷑ in. l. ex que tutores. C. de admi. tut. ⁊ in auc̄. h̄ ſa cramentū. C. qñ mu. tu. offi. fun. po. ⁊. l. i. C. vbi pupil. edu. de. ¶ 5ᵒ querit᷑ que ſint ille pſone que poſſunt exēplariter ſbſtitui dic q̄ ille ſole quas vͥſimile eſſet ipſos li beros ſibi ſbſtituiſſe l' inſtituiſſe ſi fuiſſēt

ſane mentis ⁊ potuiſſent teſtari utputa
ipſoꝝ filios nepotes ⁊ alios ſimiles proxi
mores. Extranei aũt illis extantibꝰ ſbſti
tui nõ poſſent ut ꝓbatᷣ in d.l. hũanitati.
Et ex h̃ colligitᷣ etiã alia dĩa inter hanc
ſubſtõez exẽplariã ⁊ pupillarẽ qꝛ in pupil
lari oẽs põt ſbſtitui ut i.l.ij §. quos poſſũ
ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ in hac illi ſoli de qbꝰ
dictũ ẽ. quãq̃ quidẽ voluerũt dicere qꝛ
d.l. hũanitatis corrigat dictũ §. quos poſ
ſũ. cũ ſi. ut ſit hodie idẽ quo ad h̃ i vtraq̃
ſubſtõe que opi. nõ ẽ cõis ut refert Cy. in
d.l. hũanitatis. ⁊ Bar. in d.l. ex facto. ¶
Quid igitur ſi iſte filiꝰ cui fit hec ſubſtõ
hẽat plures filios ꝉ fratres, an liceat pr̃i
eius vꝉ matri vnũ ex eis eligere. ⁊ illũ ſo
lũ ſubſtituere alijs excluſis vꝉ preteritis.
dic breuiter qꝛ l3 quo ad h̃ ſit ↄtrarie opi
docto. at tñ verioꝛ ẽ opi. ut diſtinguatᷣ. aut
ſubẽ iuſta cã pteritionis ꝉ exheredatõnis
⁊ tc̃ tenetᷣ eq̃liter eos ſubſtituere. ⁊ rõ eſt
qꝛ pater ⁊ mater pari mõ debent ſe hr̃e in
hac ſubſtõe ſicut veriſĩl'r ſe habuiſſet ipſiꝰ
filius ſi teſtm̃ ↄdidiſſet. ut ꝓbat tex. d.l.
hũanitatis. ¶ Poſt hec queritᷣ quid ſi fi
lius h3 fr̃es vtriq̃ ↄiũctos ⁊ alios vterios
tm̃ an pater teneatᷣ ipſos equaliter ſubſti
tuere. quidã quos refert Bar. in d.l. ex fa
cto. dicũt qꝛ ſolũ vtriq̃ ↄiũcti ſint ſubſti
tuendi qꝛ hi ſoli ſunt ſbſtituendi qui ad
mittuntᷣ ad querelã ut ꝓbat tex. in d.l.
hũanitatis. ⁊ qꝛ vterini ſoli nõ admittũtᷣ
ad querelã ut. l. ſi fratris. C. de inoffi. teſt.
g̃ nõ ſunt ſubſtituendi. ¶ Alij aũt diſtin
guũt. aut ſubſtõ fit a patre ꝉ a matre. Si
a patre tũc pferẽdi ſunt in ſubſtõe vtriq̃
ↄiuncti ꝉ ↄſanguinei tm̃. Si vero a matre
tunc ſunt equaliter ſubſtituẽdi oẽs de q̃
plenꝰ vide in d.l. ex facto. ¶ Rurſum q̃
ritᷣ ſi pr̃ ſubſtituerit ſolũ vulgariter ꝉ pu
pillariter tm̃ filio ſuo impuberi ⁊ mente
capto. An in hac vulgari ⁊ pupillari ↄti
neatᷣ exẽplaria ſubſtõ. dicũt quidã qꝛ in
hac vulgari expreſſa nõ ↄtinetᷣ tacita exẽ
plaris nec ſĩl'r in pupillari ne duo ſpãlia i
eodẽ ↄcurrẽ videantᷣ. ut no. in. l. i. C. de co
promiſ. ⁊. l. cum poſt. § gener. ⁊ ibi no. ff. de
iure doti. Bar. vbi ſ. diſtinguit. aut tpe q̃
pr̃ ſubſtituit filius nullũ patiebatᷣ defe
ctum ⁊ tũc nõ ↄtinetᷣ in ea exẽplaris ꝓptᷣ
ſuperuenientẽ defectũ qꝛ ad caſũ inexcogita
tũ nõ ſunt extẽdenda ꝟba ſubſtõis. ar. in
l. inter ſtipulantẽ § ſacrã. ff. de ꝟ. ob. Aut
tpe teſti filiꝰ patiebatᷣ defectũ furoris et
tũc in vulgari ↄtinebitᷣ tacita pupillaris

ꝙ tpa pupillaris etatis ⁊ ceſſabit exẽpla
ria attento potiꝰ nature vitio q̃ accidẽti.
ut ſ. dictũ ẽ. poſt vero pupillarẽ etatẽ cõ
tinebitᷣ exẽplaria ⁊ ſic ꝓuiſio teſtõris vi
deatᷣ relata ad oẽ tẽpus ſm̃ qualitatẽ pſo
ne. ſi tñ pſona ſubſtituta fuerit de his q̃
ↄtinẽtᷣ in d.l. hũanitatis. ⁊ h̃ dictat equi
tas ⁊ hũanitas d.l. facit in ar. l. qui neq̃. ⁊
l. ſi predia. ff. de rebꝰ eoꝝ. An aũt in expſ
ſa pupillari ↄtineatᷣ tacita exẽplaris. vo
luerũt quidã dicere qꝛ ſic rõe ſĩl'itudinis
quã hñt inter ſe ut plurimũ iſte due ſub
ſtões. Ideoq̃ de vna in aliã facilioꝛ ẽ trãſi
tus ar. l. in rem. § itẽ queciq̃. ff. de rei vẽ.
⁊. l. ſi accepto. cũ ſi. eo. ti. ¶ Alij diſtinguũt
an hec pupillaris ſit facta cum limitatiõe
tpis ꝟbi grã. ſi filius meus deceſſerit i pu
pillari etate talẽ ſubſtituo ⁊ tũc ſi ſemel
valere potuit ut pupillaris poſtea in aliã
nõ reſoluitᷣ ac obliquatᷣ. ut. l. ſi ita quis. ff
de here. inſti. Aut ẽ facta ſimpl'r ⁊ tunc ẽ
facta filio in ptãte ⁊ valet ut pupillaris
vſq̃ ad pubertatẽ ⁊ poſt val3 ut exẽplari.
ar. i. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. aut ẽ facta fi
lio emãcipato ⁊ tũc ualet ut exẽplaris ar.
in. l. gallus. § i. ff. de libe. ⁊ poſtu. ¶ Ultra
queritᷣ an pdicta tacita exemplaris exclu
dat matrẽ dic ſm̃ doct. qꝛ nõ nec alias pſo
nas quas nõ excluderet tacita pupillaris
ſapit eni h̃ ſubſtõ in multis naturã pupil
laris ut ſtati ſubiciã cum ſit ad ipſiꝰ exẽ
plũ inducta ⁊ repta ut in § qua rõe. inſti.
de pup. ſubſti. g̃ ẽ. ut. l. i. ff. de lega. i. ⁊. l. ij.
C. cõia de lega. Sed expreſſa exẽplaris hñ
matrẽ excluderet eadẽ rõe qua pupillaris
expreſſa qd̃ tenet Bar. vbi ſ. ¶ Itẽ quero
quot ſunt neceſſaria vt hec exẽplaris ſub
ſtõ fiat ⁊ valeat dic breuitᷣ qꝛ ſex. p̃ viʒ qꝛ
is cui fit ſubſtõ ſit de liberis. 2°. qꝛ ſit mẽ
te captus ꝉ ſĩl'i vitõ ↄſtitutꝰ tpe teſti ſeu
mortis ipſiꝰ teſtõris ar. in d.l. ij § ſed ſi ex
neus. ff. de vul. ⁊ pu. 3°. in morte teſtõris
nõ recidat in alteriꝰ ptãtẽ qꝛ ſi recideret
qd̃ nõ põt ꝑ ſe nõ poterit ꝑ alium. ar. in. l.
neq̃. C. de here. inſti. ſicut de pupillari ſu
perius dictũ ẽ. 4°. qꝛ teſtõꝛ faciat ſibi teſta
mentũ ut d.l. hũanitatis. 5°. qꝛ ſit inſtitu
tus ſaltẽ in legitia nõ exhẽdatus nec pte
ritus ut d.l. hũanitatis. ¶ 6°. qꝛ ipſiꝰ teſtõ
ris adeatᷣ hereditas expreſſe ꝉ hẽatᷣ ꝓ adi
ta ipſo iure ꝑ exiſtẽtiã ſui heredis ut ſ. di
ctum ẽ de pupillari. ut. l. ſi filius qui pr̃i.
ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊. l. fi. § i. C. de cura. fu.
hoc ſequitᷣ Bar. vbi ſ. ex quibꝰ p3 dĩa ⁊
ↄſonãtia inter has ſubſtões. ¶ 7°. queritᷣ

qn̄ hec ſubſtō exēplaris finiat̄ ꝛ vitietur. ad quod ſic R̄ndeo q̄ ḡnaliter vitiat̄ vbi cunq̄ʒ aliquid ex p̄dictis ſb̄alibꝰ defecerit finit̄ etiā ex ſupuenienti ꝯualeſcētia ꝛ qua litercūq̄ʒ vitiū ceſſauerit. Itē finit̄ ſi fili os quos p̄us nō habuerat ſuſceperit h̄ fu rioſus.ut d.l.hūanitatis. ¶ Sed circa h̄ querit̄ quid ſi p ꝯualeſcentiā ſupueniēt̄ extincta ſit ſubſtitutio exēplaris poſtq̄ʒ re incidat in furorē. an ſubſtō reuiuiſcat ſeu recōualeſcat ꝛ quidā diſtinguūt.ꝗ̄ vterq̄ʒ actus furoris ceſſantis ꝛ redeūtis ꝯtingit ī vita teſtōris ꝛ tūc recōualeſcit ſubſtō. ar. l.poſtum⁹.ff.de iniuſt.rup.ꝛ irri.teſta.iūcta l.ij.ff.de peti.here. ꝗ̄ ꝯtingit p⁹ ei⁹ mortē ꝛ tūc nō recōualeſcit p iura predicta Bar aūt in dicta.l. ex facto alterius diſtinguit ꝗ̄ eni furor l' demētia pſeuerat ꝛ tūc pla nū ē q̄ ſubſtō firma ſtat. ꝗ̄ furor ceſſat et eodē mō ceſſat ſubſtō non aūt extinguit̄. Ideoq̄ʒ ſi iterū ſupueniat furor ipſa ſbſtō vires aſſumit que p̄us ceſſauerat et tali ꝟ bo ceſſat vtit̄ cū miniſterio d.l.hūanitatis. Ex quibꝰ ſm eū colligi pōt deciſio ad q. quid ſi hic fili⁹ poſt reditū ad ſanos mo res teſtm̄ fecerit qd̄ facē potuit ſi erat ſui iuris ut.l.furioſum.C.qui teſta.fa.poſſ. ſi poſt reicidat i furorē q̄ nō reuiuiſcat vlte rius ſubſtō exēplaris q̄ p eius ꝓꝓriā ꝓui ſionē ſatiſfactū ē in bonis eius. vn̄ ſupflua ē aliena ne p indirecta ſblata eēt ſibi teſtā di facultas qd̄ eſſe nō dēt. ut.l.ſtipulatio hoc mō.ff.de ꝟ.obli. ¶ Decidit̄ eni ꝛ ali ud viʒ q̄ ſi talis filius qui poſt nunq̄ fue rit furioſus in ſua pfecta ſalute fecit teſta mentū.deinde ſupuenerit ſibi furor q̄ nō poterit ſibi exēplariter l' a patre l' a mr̄e ſubſtitui rōe predicta.ad qd̄ facit.l.ſi arro gator.cū ibi no.ff.de adop.vr̄ tn̄ opi.Bar in eo q̄ dicit ſubſtōēʒ ceſſare ꝯtradicē tex in d.l.ex facto. ¶ Poſtremo querit̄ an ex ſupuenietibꝰ liberis firmet̄ ſubſtō exēpla ria. dic q̄ ſic ſiue ſint filij nāles tm̄ l' legi timi l' ſimul legitimi ꝛ nāles ut ꝓbat tex d.l.hūanitatis in rōne ſui lʒ ille tex.loq̄t̄ in filio ſuo ꝛ h̄ tʒ Bar.in d.l.ex facto. pro quo facit q̄ preſūptio ē ipſū furioſū ſi eſ ſet ſane mentis ipſos filios ceteris in iſti tutione pretuliſſe.ut.l.cū acutiſſimi.C.de fideicōiſſ.ꝛ.l.cū auus.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.

¶ Compendioſe Adū tendū eſt multū circa hāc ſubſtōēʒ q̄ ē in quoti diano vſu. ut.l.legaui.ff. de libe.lega. que ideo ꝯpēdioſa appellat̄ q̄ ſm quoſdā fit ſub quodā ꝟbo꜡ ꝯpendio includens in ſe multas ſubſtōes ꝛ plura tp̄a que quidem deriuatio ſeu denoiatio nō ē ꝯcludēs q̄ ꝛ reciproca ſubſtō ē h⁹mōi ſicq̄ʒ eēt denoian da ꝯpendioſa ꝛ ideo meli⁹ dic q̄ ideo ſic appellat̄ q̄ īperator eā ſic baptiſauit.ut.l. precibꝰ.C.de īpu.ꝛ alijs ſubſti. nec ſup h̄ ē inſiſtendū q̄ plura ſunt negotia q̄ʒ nota bilia. ut.l.naturꝰ.ff. de pſcri.uer.ꝛ ſunt ta lia ptinacibꝰ relinquēda.ut.l.ij.C.de ꝯſti pecu. ¶ Circa hāc ſubſtōēʒ de pluribꝰ eſt querendū. ꝛ p̄ que ſit ei⁹ forma vbi R̄nd̄ q̄ talis ē q̄ncūq̄ʒ fili⁹ vl' hēs meus ſine li beris deceſſerit ſemproniū eidē ſubſtituo vt hēt̄ in.l.centurio.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ ibi plene p Bar.ꝛ in d.l.precibꝰ. vbi p Cy. ꝛ p h̄ no. q̄ h̄ ſubſtō fit p h̄ aduerbiū q̄n cunq̄ʒ l' ſil'ia. ¶ Inde querit̄ an hec ſubſtō ꝯpendioſa ſit ſpēs ſubſtōis diſtincta ꝛ ſe perata ab alijs. dicūt doct.aut h̄ ſubſtō fit a milite qui pōt directo ſubſtituere ꝛ tūc ē ꝓprie ſpēs ſubſtōis diſtincta ab alijs ut d.l.centurio. ꝛ.l.precibꝰ. ¶ Aut fit a paga no ꝛ tūc q̄ paganus n̄ pōt ſubſtituere di recto niſi vulgariter ꝛ pupillariter. Ideo vltra hos caſus ꝛ co꜡ tp̄a talis directa ſb ſtō nō porrigit̄ ſ; reſoluit̄ in fideicōiſſariā vn̄ in pagano ē adiectio quedā .ī. tp̄a pub tatis poſtea vero ē ſpēs diſtincta q̄ trāſit ſm aliquos in fideicōiſſariā ut .ī. dicet̄.ꝛ ſ; dictū ē de reciproca ꝛ nō ſubſtō p ſe ab alijs diſtincta niſi fortaſſis p ſtatuta terra rū reperiret̄ aliud diſpoſitū q̄ tūc idē in pagano qd̄ in milite eēt cēſendū. ¶ Q̄rit̄ que rit̄ quas ſpēs ſubſtōnū ꝯprehēdere hēat ꝯpendioſa ſubſtō ſi fiat a milite l' pagano dic q̄ ſiquidē fiat a milite tūc attēta pſo na ei⁹ cui fit ex forma ſubſtituēdi. Aliq̄n ꝯprehēdit vulgarē tm̄.aliq̄n pupillarē tā tū.alq̄n ſil' vtrāq̄ʒ. ꝛ idē dico in pagano ī quo ꝯprehēdit aliq̄n etiā fideicōiſſariam ut d.l.centurio. ꝛ aptius demonſtrabit̄ ī ſequētibꝰ. ¶ Quero igit̄ ad co꜡ declara tionē q̄n ꝯprehēdat vulgarē l' pupillarē ꝗ̄ fideicōiſſariā c⁹ gr̄a preſciēdū ē q̄ aliq̄n h̄ ſubſtō ꝯpēdioſa fit p ꝟba mere directa aliq̄n p ꝟba mere obliqua. ꝛ aliq̄n p ꝟba cōia. Verba aūt directa appellant̄ illa q̄ ita directo referūt̄ ad pſonā ſubſtituti q̄ in acquiſitōe hēditatis ipſi⁹ factū ꝛ mini ſteriū ꝛ n̄ alteri⁹ pſone requirit̄.ꝟbi gr̄a ſi teſtōr dixerit gayū filiū meū herede in ſtituo ꝛ q̄ncunq̄ʒ ipſe filius meus deceſſe rit talis ſit hēs ſibi ut no. p glo. ſup ꝟbo directas.ꝛ.l.eam quā.C. de fideicō.ꝛ.l.oē

verbũ.C.cõia de lega.⁊ in.l. precibꝯ.C.de
ipu.⁊ alijs ſubſti. ꝑ h̃ enĩ ꝙ dicit ſit hẽs
agit teſtõr ut iſtitut⁹ a ſe ipſo capiat ſiũ
alteri⁹ miniſterio. ⁊ idẽ ſi dixerit talẽ in
ſtituo ⁊ qñcunq; fili⁹ meus deceſſerit talẽ
ſubſtituo. ¶ Verba aũt obliqua appellãt
illa per que teſtõr in acquiſitõe fienda per
iſtitutũ exegit alteri⁹ miſteriũ vbi grã
ſi teſtõr dixerit qñcunq; filiuſ meus deceſ
ſerit reſtituat hẽditatẽ gayo.nam iſto cãu
⁊ ſequẽtibꝯ nõ põt gayus a ſeipo intrare
⁊ apprehẽdere hẽditatẽ niſi pcedẽte ⁊ in
terueniẽte facto hẽdis reſtituẽtis.ut.l.co
heredi.§.cũ filie.ff.de vul.⁊ pu. ⁊.l.ex fcõ.
§.ex facto.⁊.§.fi.⁊.l.recuſare.§.titi⁹.⁊.l.re
ſtituta.⁊ quaſi ꝑ totũ.ff.ad trebel. Idẽ ſi
dixerit rogo ut faciat gayũ hẽdẽ. ut d.l.
ex facto.in pn.⁊ in.l.filiuſfa.§.ut quis here
dem.ff.de lega.i. Idẽ ſi dixerit reddat hẽ
ditatẽ gayo. ut in.l.cũ quidã.ff.de leg.ij.q̃
vba ſunt obliqua.⁊.l.vbũ reddẽdi.ff.de v
bo.ſig. verbũ g̃ reſtituat reddat recipiat
⁊ ſatiſfaciat ſũt obliqua.ut pꝫ ex pdictis.
Verba aũt cõia ſunt illa que ſe pñt hrẽ
ad vtrũq; ſignificatũ viꝫ ꝙ heres capiat a
ſeipſo ł ab alio ⁊ ſic pñt eſſe directa ⁊ ob
liqua de quibꝯ ponũt exẽpla ꝑ glo.in d.l
precibꝯ.Et p̃ in vbo ſbſtituo utputa ſi te
ſtõr dixerit qñcũq; heres me⁹ deceſſerit ſẽ
proniũ ſbſtituo h̃ enĩ vbũ ſubſtituo aptũ
ẽ referri tã ad directam q̃ ad obliquã ſb
ſtitutionem ꝓpter ipſi⁹ vbi gñalitatẽ. nã
vnuſquiſq; dr̃ ſbſtitut⁹ qui i locũ alteri⁹
ſbrogat̃ ar.in.l.titi⁹.cũ ſe.ff. de here.inſti.
⁊.l.i.§.in pmo.⁊.§.p 2º.C.de cadu.tol. ſũt
etiã alia exempla de vbis cõibꝯ. ⁊ alia de
quibꝯ dubitat̃ an ſint directa ł obliqua
ł cõia de quibꝯ oibꝯ.j. declarabit̃. nec mi
reris de hac iueſtigatõe ꝙ inter directã ſb
ſtõeꝫ ⁊ obliquã multiplex ẽ dr̃ia ⁊ marie
illa ꝙ de directa nulla detrahit̃ quarta de
fideicõiſſaria ſic ut.j.patebit. ¶ His itaq;
ſic pmiſſis rediẽs ad ꝓpoſitã qõeꝫ.ꝯcludo
tres caſus pncipaliter examandos. Aliqñ
fit ſubſtõ ꝯpendioſa ꝑ vba mere directa.
aliqñ ꝑ vba mere obliqua. aliqñ ꝑ uerba
cõia. ¶ Circa pmũ articulũ cũ fit ꝑ vba
mere directa.querit̃ de pluribꝯ qõnibus.
⁊ p̃ quas ſpẽs ſubſtõnũ ꝯprehẽdat in ſe h̃
tacita ſubſtõ ꝯpendioſa vbi diſtingue.aut
hec ſubſtõ fit a milite. ł a pagano.p̃ caſu
oi tpe ẽ directa ut d.l.centurio.⁊ ſic ꝯpre
hendit vulgarẽ pupillarẽ ⁊ aliã quãcũq;
directã pro toto tpe. 2º caſu ſbdiſtingue
aut fit ipuberi ⁊ reſoluit̃ in fideicõiſſariã
⁊ ſm illã opat̃ pro toto tpe ꝙ pagan⁹ vl
tra etatẽ pupillarẽ nõ põt directo ſubſti
tuere tex.ẽ in.l.ſecũdũ.ff.ad treb.facit qđ
no.in.l.vbis ciuilibus.⁊ in.l.in pupillari
ff.de vul.⁊ pup. Aut fit pupillo ⁊ tunc
ſm cõem opi. glo.⁊ docto.j.tpa pupillarĩ
etatis fungit̃ vice pupillaris ſubſtõis et
tanq̃ de pupillari diſponit̃ poſtea aũt fi
nitur ut d.l. vbis.⁊ d.l.in pupillari. quã
opi.in h̃ ſequit̃ glo.in d.l.centurio.⁊ in.l
precibꝯ.⁊ inſti.de pup. ſubſti.in glo.mag.
⁊ idẽ Azo in ſumma co.ti.⁊ idẽ Cy.in d.
l.precibꝯ.⁊ glo.in.c.raynutius.ex̃ de teſta.
⁊ Io.an.in glo.in.c.i.ex̃ de teſta.li.vi. alij
aũt ſunt qui dicũt ꝙ valꝫ.j.tpa pubertatĩ.
ut pupillaris poſtea aũt trahit̃ ad fidei
cõiſſariã quã opi.ſecutus ẽ Io.an.mutato
ꝓpoſito in nouella ſua ſup d.c.i. ⁊ alij qui
dem idẽ ſentiũt ⁊ mouẽt̃ precipue ex die
ctũrata mente teſtõris qui ꝯprehẽdendo
oẽ tempus vr̃ ſubſtõeꝫ hãc voluiſſe opari
oi tpe ꝓut meli⁹ poſſet ad quã mẽtẽ vba
ſunt ingrũ poſſent trahenda.ut i.l.iij.i fi.
C.de libe.prete.⁊.l.in ꝯditionibꝯ.de ꝯdi.⁊
demõ.etiã i ꝓpriando ipſa vba ut.l.ſi alij.⁊
ibi no.ff.de vſufr.lega.⁊.l.i ſulã.ff. de pſer.
vbis.Bar.aũt in d.l.centurio voluit pro
ꝯcordia diſtinguẽ que truſa ẽ. ¶ Sed cẽ
predicta querit̃ an pupillaris contenta in
hac ſubſtõe ꝯpendioſa ſit tacita ł expreſſa
⁊ quidẽ glo.magna in.l.centurio.⁊ in.l.p̃
cibus.vr̃ ſentire ꝙ ſit tacita qđ etiã vr̃ ꝓ
bari ꝑ tex.d.l.precibꝯ. tu tñ ſm Bar.dic
ꝙ q̃rtũ ad formã voꝝ ẽ tacita ſi q̃rtũ ad
iuris effectũ ẽ expreſſa quod pꝫ ꝙ matrẽ
excludit.ut in.c.i. ex̃ de teſta.li.vi. ⁊ d.l.p̃
cibus.⁊ no.ꝑ Bar. in d.l.centurio.in iiij.
opi. ¶ Quid aũt dices de qõe quotidiana
pone ꝙ in hac ſubſtõe facta ꝑ uerba dire
cta teſtõr adiecerit uerbũ ſine liberis vbi
grã qñcunq; deceſſerit filius meus ſine li
beris ſempꝛoni⁹ ſit heres. an idem h̃ caſu
erit cenſendũ quod in ꝓria qõe dictũ eſt.
Aduerte ꝙ ſicut in precedẽti qõe ſũt opi.
ꝯtrarie ſic ⁊ in iſta.⁊ quidẽ glo.in d.l.pre
cibus dicit ꝙ oi tpe hec ſubſtõ ẽ fideicõiſ
ſaria ꝓpter illa vba ſine liberis. ⁊ idem ſe
quit̃ glo.in d.c.raynutius.docto.tñ diuer
tenẽt idẽ quod in precedẽti viꝫ ꝙ.j. tpa
pubertatis valeat ut pupillaris poſtea tra
hitur ad fideicõiſſariã ꝑ d.l.centurio. qui
dam aũt dicũt ꝙ opi.glo.ẽ verior ꝙ ꝓpt̃
illa uerba ſine liberis ſubſtõ vr̃ relata ad
id tẽpus pncipaliter quo liberos hrẽ poſ
ſit ar.in.l.i.in pn.ff.de ſuis ⁊ legi.ſicq; dẽt

iſta ſubſtõ pro oi tẽpore eſſe vniformis et
eodẽ iure cenſeri ar.l. cum qui edes.ff.de
vſucap. que opi.reprobat᷑ eo marie ꝙ ille
ſermo indefinit⁹ q̃ñcunq; deceſſerit ꝛc.eq
parat᷑ vl'i ut.l. ſi pluribꝰ.ff.de lega.ij. vñ
debet p ſe tm̃ opari q̃ptum cũ verbis illis
adiunctis ſine liberis ꝛc.pꝫ igit᷑ ex p̄miſ
ſis ꝙ hec uerba ſine liberis faciũt ſubſtõeꝫ
fideicõiſſariã p⁹ tp̃a pubertatis ẜm cõeꝫ
opi.ł omni tp̃e ẜm opi.glo. c⁹ effectus eſt
marim⁹ ut per te dignoſcẽ potes. Et hec
faciũt ad qõeꝫ quã habui de facto. Teſtõr
hñs filiũ pupillũ ſic dixit ſi filius meus
deceſſerit in pupillari etate ſine filijs ga
yum ſibi ſubſtituo. querit᷑ an hec ſubſtõ
ſit pupillaris tm̃ ł fideicõiſſaria tm̃ ł ſit
vtraq;. dubiũ aũt oritur ex eo ꝙ iſta ꝟba
ſine liberis determĩatione hñt ab illis ꝟ
bis in pupillari etate ſicq; vr̃ ꝙ ſit pupil
laris nec in hac ſbſtõe ẽ appoſita aliq̃ alter
natiua ł copulatiua que habeat denotare
hãc ſubſtõeꝫ debere in tẽpus poſt puberta
tem extẽdi imo magis oppoſitũ ꝙ teſtõr
tẽpus limitauit ⁊ deſignauit dum dixit
in pupillari etate ꝛc. Et per h̃ ſubſtõem
ipſam reſtrinxit ad h̃ tẽpus ar.in.l.ſi ita
quis.ff.de vul.⁊ pupil. ¶ In ↄtrariũ ẽ ve
ritas ꝙ hec talis ſubſtõ ẽ pupillaris .ĩ. tẽ
pora pupillaris etatis poſtea ẽ fideicõiſſa
ria nec videt᷑ reſtricta ad tẽpus pupilla
ris etatis tm̃ ſed vltra ꝓtenſa ⁊ h̃ per illa
uerba ſine liberis que natura ſui ſignifica
ti importãt ut ad tẽpus potentie habẽdi
liberos ſubſtitutio referat᷑ qđ ẽ p⁹ pupil
larem etatẽ ⁊ illa uerba in pupillari ma
gis cã demõſtratõis pſone q̃ꝫ limitationis
tp̃is videant᷑ appoſita. Et hec oĩa interp̄
tari benignius ẽ attẽta mente defuncti q
bene ſciebat ipſũ in pupillari etate filios
generare nõ poſſe.alioqui uerba illa ſine li
beris fruſtratorie erũt ꝓlata ⁊ nihil ope
rarent᷑ ↄtra.l.ſi qñ.ff.de lega.i.vt g̊ aliqd
operet᷑ dicendũ ẽ hanc ſubſtõeꝫ vltra pu
pillarẽ etatẽ extendi. ¶ Idem fortius ẽ te
nendũ ſi teſtõr dixerit ſi filius meus ipu
bes deceſſerit ſine liberis ꝛc. ⁊ ita clare de
terminat Bar.in d.l.centurio.⁊ Inno.in
.c.raynutius. ex̃ de teſta. ¶ Deinde de a
lio querit᷑ ecce teſtõr hñs filiam pupillã
ipſam heredẽ iſtituit ⁊ ſi ſine liberis dece
deret q̃ñcunq; eidem gayũ ſubſtituit p̄e
morit᷑ teſtõr hec filia nupſit ⁊ dotẽ de bo
nis paternis eius marito dedit pacto ap
poſito ꝙ ipſe lucret᷑ dotem ſi ipſam ſine li
beris p̄emori ↄtigerit in m̃rionio. ꝙ ide

caſus ↄtigit ꝙ ipſa filia ſine liberis pendẽ
te m̃rionio deceſſit ꝓpter quod ſbſtitutus
vult reuocare bona paterna in dotem tra
dita. querit᷑ an ſit audiendus hic aduertẽ
dum ꝙ qõ ẽ quotidiana ⁊ diſtinguẽdum
ſic ẜm Bar. aut bona in dotem tradita ſũt
vſq; ad legitimã ⁊ nõ vltra ⁊ tunc nõ au
ditur ſubſtitut⁹ volens illa reuocare ꝙ i
legitĩa nõ tenuit ſubſtõ ut in.l. qm̃.in po
ribus.⁊.l.qm̃ nouella.C. de inoffi.teſta. aᷣ
ſunt vltra legitimã ⁊ tunc aut dos erat ta
lis que ↄueniebat marito eius attenta cõ
ditione patrie ⁊ ↄſuetudine ⁊ tunc nõ au
ditur ſbſtitutus tex.ẽ notabilis in.l.muli
er.§.cũ ꝓponent᷑.ff.ad treb. ↄiũcta auᷓ.res
que.C.cõia dele. aᷣ erat talis dos que nec
filie nec marito ↄueniebat ⁊ tũc audit᷑ ſb
ſtitut⁹ de qua qõ e pleni⁹ vide quod no.
Bar.in.l.lutius titius.§.marit⁹.ff.ad tre.
ↄiuncta auᷓ. res que.C. cõia delega. ⁊ per
Cy.in.l.i.§.videamus.C.de re.vxo.act. ¶
Inſup querit᷑ de occurrenti ſepe qõe ecce
ꝙ pater hñs filiam eam heredẽ inſtituit ⁊
ſibi h̃ modo ſubſtituit ſi filia mea deceſſe
rit anteq̃ꝫ nupſerit ſibi gayum ſbſtituo q̃
rit᷑ qualis ſit hec ſubſtõ an ↄpendioſa vel
fideicõiſſaria dic ꝙ in pagano ẽ fideicõiſſa
ria ꝙ hẽt extẽſionẽ vltra etatẽ pupillarẽ.
Nã hec ↄditio põt ipleri q̃ñcunq; ⁊ ſuffi
cit ſimplex diſpenſatio nec ẽ neceſſaria du
ctio in domũ mariti ut hẽt᷑ in.l.hec ↄditõ
⁊.l.an fuerit.cum ſi. ibi no.ff. de ↄdi.⁊ de.
⁊ per h̃ ſequit᷑ ꝙ ſi filia morit᷑ poſt mortẽ
p̄ris in pupillari etate ꝙ ſubſtitut⁹ pote
rit ex pupillari ſubſtõe ↄtenta in fideicõiſ
ſaria ſubſtõne ipſi filio directo ſuccedere.
ut no.ĩ.in 2ª glo.ꝟ.ampli⁹ querit᷑. Quid
aũt dices ſi teſtõr fecerit hãc ſubſtõeꝫ per
ꝟbum lego ⁊ non p ꝟbum ſubſtituo ꝟbi
grã dixit teſtõr q̃ñcũq; deceſſerit fili⁹ me⁹
ſine liberis lego vniuerſa bona mea gayo.
Erit ne iſto caſu ſubſtõ tm̃ ł legatũ ł qd
aliud vr̃ ꝙ ſit ſubſtõ ⁊ nõ ſimplex legatũ
p tex.ẜm Bar.in.l.ꝟbis ciuilibꝰ.ff.de vul
⁊ pupil.⁊.l.filiũ.§.legata.iuncta.l.i.in pn̄.
ff.de lega.preſtan. An aũt ſit directa vł fi
deicõiſſaria. Bar. tenet ꝙ ſit oi tp̃e fidei
cõiſſaria per.l.iulian⁹.§.fi.ff.ad trebel. licꝫ
ẜm ſtrictã ſignificationẽ ⁊ ꝓpriã ipſum ꝟ
bum lego ſit ſpẽs diſtincta a uerbo ſubſti
tuo ideo diuerſos habet titulos dic lati⁹
ut tangit Bar.in d.l.centurio. ¶ Uenio
nũc ad 2ᵐ articulũ qui ẽ qñ hec ſbſtitutio
fit per verba mere obliqua i quo caſu dic
breuiter ẜm oẽs ꝙ ẽ fideicõiſſaria pro oi

tempoꝛe tam ī milite ꝗ̄ꝫ pagano nec mī ꝑ
talem ſubſtitutionē excludit̄ a legitima
filij ⁊ trebell̄.ut.l.cohꝫredi.§.cum filie.ff.
de vul.⁊ pupil.⁊ facit.l. fundi trebatiani.
ff.de vſufr. lega. ¶ Inde querit̄ de qōne
quotidiana que ē teſtōꝛ dixit qñcunqꝫ de
ceſſerit filius meus ſine liberis volo ꝙ bo
na mea diſtribuant̄ inter paupes ꝑ meos
fideicōiſſarios ⁊ executores.ī.ſcriptos que
ritur an talis ſubſtitutio ſit fideicōiſſaria
.ꝯ.tempoꝛa pupillaris etatis ⁊ videtur ꝙ
omni tempoꝛe ſit fideicōiſſaria ar.d.l. fun
di trebatiani. pro quo facit glo. in d.l.pꝛe
cibus. In ꝯtrariū determinat Bar.in d.l.
centurio.dicens ꝙ ē directa.ī.tēpoꝛa pub
tatis ⁊ ſit ratio ſm eum ꝙ in hac diſpōe
ħ intelligit̄ uerbū accipiant ut ſit ſenſus
ſi filius me⁹ deceſſerit ſine liberis tūc exe
cutores accipiāt bona mea ⁊ dent paupibꝫ
ut.l.alio herede.ff.de ali.⁊ ciba.lega. ⁊ ibi
plene per eum de materia iſtoꝝ executoꝝ.
Ad quod etiā facit.l.deniqꝫ.§.interdū.eo.
ti.⁊ in auc̄.de ec.titu.§. ſi quis aūt. quod
quidē uerbū accipiāt ē uerbū directū ut
probat̄ in d.c.i.ex̄ de teſta.li.vi. ⁊ ibi no.
⁊.l.his uerbis.in pn̄.ff. de here.inſti.⁊ ꝑ ħ
videt̄ tex.in.c.cum tibi.ex̄ de teſta. vbi ta
les executores nullo alio herede inſtituto
pro heredibꝫ reputant̄ ꝑut etiā ſequitur
Hoſt.in ti.de teſta.ꝟ.quid erit.⁊ ſpe.in ti.
de inſtru.edi.§. nūc aliqua.ꝟ.item pone.et
nōndū ſm Bar. ꝙ hec talis ꝯpendioſa in
caſu iſto matrē excludit ꝙ pupillaris ī ea
incluſa ē magis expꝛeſſa ꝗ̄ꝫ tacita attenta
pꝛeſumpta volūtate defuncti que pꝛeſumi
tur ex diuerſis coiecturis ⁊ maxie ex hac
quia pro ſalute anime ſue inſtituit paupe
res chꝛiſti ⁊ per ħ ipſum deū qui eſt ſalus
omniū Ideoqꝫ pꝛeferri debet ſalus anime
ꝓpꝛie amoꝛi filioꝝ.ut.l.deo nobis.C. de e
piſ.⁊ cle. Iuxta illud euāgelij niſi derelin
queritis patrē ⁊ matrē vxoꝛem ⁊ filios ñ
intrabitis in regnū celoꝝ. ¶ Ultra que
ro quid ſi teſtōꝛ nll'os noīauit executores
ſed ſimpliciter dixit ſi filius meus qñcūqꝫ
ſine liberis deceſſerit volo ꝙ bona mea dē
tur pauperibꝫ. an ħ caſu talis ſubſtitutio
erit fideicōiſſaria. Et videt̄ ꝙ ſit directa
eo modo quo ꝑxime dictū ē quia ħ caſu
epiſcopus loci ē oꝛdinarius executoꝛ. ut.l.
nulli.⁊.l.ſi quis ad declinandā.C.de epiſ.
⁊ cle. ꝗ̄ locum tenebit heredis. ¶ In ꝯtra
rium determinat Bar.in d.l.centurio di
cens ꝙ omni tempoꝛe ē fideicōiſſaria quia
hec uerba dentur bona mea pauperibꝫ ſūt

ꝟba mere obliqua ꝗ̄ ꝛc. ut d.l.cohꝫredi.§.
cum filie.ff.de vul.⁊ pupil.⁊ idem eſſet ſi
teſtōꝛ dixiſſet volo ꝙ bona vendantur ⁊
pꝛetium detur pauperibꝫ quos elegerint
mei executores ſm eum. ¶ Ulterius q̄ri
tur quis ſit effectus an ſubſtitutio ſit di
recta uel fideicōiſſaria. Rn̄deo multiplex
nam in directa nulla detrahit̄ quarta ꝙ
inſtitutus uel ſubſtitutus capit a ſeipſo
ut dictum eſt. ſed in fideicōiſſaria detrahi
tur quarta.ut inſti.de fideicōiſſ.here.§. ſed
quia.⁊ in.l. fideicōiſſaria.ff.ad trebel. ⁊ in
.c.raynuti⁹.⁊ ī.c.raynaldus.extra de teſta.
Item ꝑpter legitimā debitam iure natu
re que nō cadit in reſtitutione nec ſubſti
tutio queritur ſed detrahitur de heredi
tate.ut.l.quoniam in pꝛioꝛibus. ⁊.l.omni
modo.⁊.l.ex tribus.C. de inoffi.teſta.⁊ in
pꝛeall̄.c.raynutius.⁊.c.raynaldus.⁊ d.c.ſi
pater.de teſta.li.vi.⁊ no.in dicto.§. cum fi
lie.ſed in directa veniret legitima applicā
da ſubſtituto ſi filius decederet in pupil
lari etate poſtea non.ut in.l. ſed ſi plures.
.§.ad ſubſtitutos.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ d.
l.centurio. ¶ Item ꝑpter fructus qui non
reſtituūtur ipſi ſubſtituto in directa ſub
ſtitutione niſi extarent uel penderent tē
poꝛe quo cedit dies ſubſtitutionis. ut d.
l.centurio.in fine. ¶ In fideicōiſſaria aliter
diſtinguitur ut infra dicā in glo.ſequēti.
Item ꝑpter matrem que in directa exclu
ditur a legitima ſed non in fideicōiſſaria
ut dictum eſt de his in dicta lege pꝛecibꝫ
Nunc autem videndum eſt de tertio arti
culo quando fit hec ſubſtitutio per ꝟbum
cōmune.ut eſt nerbum ſubſtituo. ⁊ quero
ſi teſtatoꝛ habēs filium impuberem dixit
quandocunqꝫ deceſſerit talem ſubſtituo.
An talis ſubſtitutio erit omni tempoꝛe
directa an fideicōmiſſaria ſuper quo varie
ſunt opiniones. ¶ Tū ſecundū cōmunem
⁊ veriorem opinionem ſic ꝯclude. Aliqñ
hec ſubſtitutio fit cum quadam expꝛeſſa
tempoꝛū diuiſione ſeu diſtinctione uerbi
gratia ſi filius me⁹ deceſſerit infra pupil
larem etatem.uel poſtea quandocunqꝫ ga
yum ſubſtituo ⁊ in hoc ꝯcoꝛdant omnes
ꝙ infra tempus pupillaris etatis valet
iure directo ut pupillaris poſtea vero tra
hitur ad fideicōiſſariā ut habet̄ ⁊ notat̄
per glo.⁊ Cynum.⁊ alios ſcribentes in d.
lege pꝛecibꝫ ¶ Aliquando fit ſubſtitutio
ſimpliciter cum ſigno diſtributiuo quan
docunqꝫ.uerbi gratia quandocunqꝫ filius
meus deceſſerit gayum ſubſtituo ⁊ in hoc

cāu repio q̄tuoꝛ opi.p̄ma fuit ꝙ oī tpe ſit
fideicōiſſaria quā tʒ glo.in d.l.precibꝰ.⁊.l.
cēturio.⁊ Azo in ſum.C. de ipub.⁊ al.ſb
ſti.⁊ glo. in dicto.c.raynutius.⁊ Jo.an.in
glo.in dicto.c. ſi pater. hanc ſimiliter opi
nionem ſequuntur Dy. Marti.⁊ Ray.⁊
quaſi cōmuniter omnes. ¶Secunda fuit
opinio alterius gloſe poſite inſtiti. de pu
pil.ſubſti.in glo.magna que tenet ꝙ infra
tempoꝛa pupillaris etatis valet iure dire
cto.poſtea vero obliquatur ⁊ trahitur ad
fideicōiſſariā quā opi.ꝑpoſito mutato ſeq
tur Jo.an.in nouella ſup dicto.c. ſi pater.
Tertia eſt opinio Jaco.de are.⁊ Cy.in di
cta lege precibꝰ. diſtinguentes an hec ſub
ſtitutio eſt facta cum termino antedicto
vel ſimili diſtributiuo in tempus ⁊ tunc
habet locum opinio glo.inſti.de pupil.ſb
ſti.⁊ eius ſequacium. ¶Aut eſt facta ſim
pliciter ⁊ tunc procedit opinio glo. in di
cta lege precibꝰ.⁊ ſequaciū. ¶Quarta eſt
opinio Bar.in dicta lege centurio.diſtin
guētes ſic. ſꝫ ex aliquibꝰ coniecturis vel pre
ſūptionibus cōſtare pōt de mēte teſtatoris
ꝙ voluerit ea ualere iure directo infra tē
poꝛa pupillaris etatis ⁊ tūc verum dicit
dicta glo.inſti. de pu. ſubſti.⁊ qui ſequūt
eā. Aut de his nō cōſtat ⁊ tūc ſꝫ mr̄ ē i me
dio ⁊ fit interp̄tatio ꝓ mr̄e ut ſit oī tpe
fideicōmiſſaria. ut dicta.l.precibꝰ.argu.in
lege qui duos.ff.de re.dub. ¶Aut mater
non ē in medio ⁊ tunc aut filius moritur
in pupillari etate ⁊ iudicabitur directa ꝓ
eo tempoꝛe.¶Aut moritur poſtea ⁊ tunc
iudicabitur fideicōiſſaria. et ſit ratio ſm
eum quia quando uerbū pōt ſe habere ad
plura tempoꝛa debet iudicari ꝓlatū eſſe
ſm futuros euentus. ut lege iij.in fine.ff.
de admen.lega.⁊ lege hec cōditio.ff.de cōdi
⁊ demon.vnde ſequit̄ ꝙ ſi cōtigerit ipſum
filium decedere in pupillari etate iudica
bitur ꝓlatum in hunc caſum pupillaris
ſubſtitutionis¶Si vero deceſſerit poſtea
iudicabit̄ ꝓlatum in caſum fideicōiſſa
rie ſubſtitutionis quia lex ſemꝑ eſt certa
ut.l. ventre.⁊.l. cum quidam.ff. de acqui.
here.¶Ideo facit preſumi talem fuiſſe ab
initio ſubſtitutū qualē ſequens euentus
demonſtrat.verūtamē in iudicando nō eſt
recedendū a cōmuni opione. de quo latiꝰ
vide Bar.in dicta.l.centurio.¶Nam ego
Jo. petrus huiꝰ opuſculi ⁊ noue practice
cōpoſitoꝛ ſolis cōcluſionibꝰ intendo ſermo
nibus ꝓlixioꝛibꝰ reſecatis. ¶Hic aūt
dubitat̄ de vno videlicet quando mater

dicatur eſſe in medio.an ſufficit fuiſſe tem
poꝛe moꝛtis teſtōris licet non ſit tempoꝛe
quo cedit dies ſubſtitutōnis dic breuiter
ꝙ debet eſſe ſupſtes ⁊ viuens tēpoꝛe quo
cedit dies ſubſtitutōis. ut probat̄ in d.l.
precibus.in fine cōiuncta glo.magna.in p̄n
cipio.⁊ ſit ratō quia cum fauoꝛ matris ſit
cauſa reſolutionis ⁊ altricatōnis ſubſtitu
tionis ut dictum ē. ſi ipſa defuncta ſit eo
tēpoꝛe ceſſare habet ipſe fauoꝛ ⁊ per cōñs
remanet ſubſtitutio in ſua ꝓpria natura ⁊
de hoc eſt tex. expreſſus in.l.fi. in fi.C. de
inſti.⁊ ſubſti. ¶Deinde querit̄ de eo qd̄
ſuperius aliqualiter tetigi.ecce ꝙ teſtatoꝛ
ſic dixit ſi filius meus ipubes deceſſerit ſi
ne liberis gayum ſubſtituo. verū eo dece
dente poſt pupillarem etatem ſine liberis
locus fiat ſubſtitutioni videtur ꝙ non ꝙ
non deceſſit ipubes per hoc enī ꝙ teſtatoꝛ
dixit ipubes videt̄ teſtatoꝛ ſubſtitutionē
limitaſſe ad tempus pupillaris etatis.ar.
in.l.ſi ita quis.ff. de vulga.⁊ pupilla.dicit
Inno. diſtinguendū. an illud uerbū ipu
bes adijciat̄ uerbo diſpoſitiuo an executi
uo.p̄mo caſu fit locus ſubſtitutioni quia
verbum illud videt̄ appoſitū potius gr̄a
demonſtrationis ꝙ limitationis.¶2°. caſu
repellit̄ ſubſtitutus ar.ad hanc diſtinctio
nem in.l.ij.ff. de au.⁊ ar.leg.⁊.l.in delictis
.§.ſi extneus.ff.de noxa.⁊.l.ſi titius.ff.de te
ſta mili.Sed Jo.an.in d.c. ſi pater. tenet
ſimpl'r ꝙ locus fiat ſbſtituto ꝓpter illa ꝟ
ba ſine liberis. que reſpiciūt tēpus quo li
beros procreare poterat. ⁊ illud ꝟbū ipu
bes vr̄ nō gr̄a limitatōis appoſitū ſed gr̄a
demr̄atōis.pꝫ ḡ ꝙ hec ſubſtō ſi ſine liberi.
deceſſerit facta ſimpl'r ſine ſigno diſtribu
tiuo qñcūqꝫ ⁊ oī tpe ē fideicōiſſaria qd̄ ē
indubio ſequit̄ Ja.de are.⁊ oēs.ut ſ̄ tactū
ē in ꝓx.q. ¶Amplius querit̄ de quotidia
na.q.ecce ꝙ teſtōꝛ hn̄s 4ᵒʳ filios eiſdē ſub
ſtituit h̄ mō ſi filij mei deceſſerit in pupil
lari etate vl' poſtea qñcūqꝫ gayū ſbſtituo
vulgarit̄ pupillarit̄ ⁊ ꝑ fideicōiſſū.deide
vnꝰ ex eis ſine liberis deceſſit l' hēditatē
repudiauit q̄rit̄ i eiꝰ ſucceſſiōe qs p̄ferat̄
an cohēdes an gayus ſbſtitutꝰ ⁊ vr̄ ꝙ ſb
ſtitutꝰ gayus ceteris cohēdibꝰ p̄ferat̄.nā
regl'a ē iuris ꝙ ſbſtitutꝰ p̄ferat̄ cōiūcto tā
i legato ꝙ̄ i hēditate.ut i.l.i.§.i ꝑ.⁊ §. ſin
aūt aliqd.C.de cad.tol. ⁊ i auc.h̄ ampliꝰ
C.de fideicō.⁊ ille ſmo plural'.ſi filij mei
deceſſerint reſoluit̄ in ſingularitatē.vt.l.
falſa demonſtratio.§.i.ff. de cōdi.⁊ demon.
⁊ lege ꝗuis.C.de impube.⁊ alijs ſubſtitu.

Pro quoꝝ oim ꝯcordia ſic diſtingue ſm Bar. vt ꝑ eũ nõ. i. l. hẽdes mei. § cũ ita. ff. de vul. ⁊ pu. Aut ſbſtitutõ ẽ fcã pluribuſ ſepatim aut ꝯiũctim. ꝓmo caſu locus ẽ ſbſti tutõi i pſona cuiꝰcũqꝫ ſbſtituti cũ euenerit ꝯditõ ſbſtituti. vt. l. pe. ff. de ĩiuſ. rup. ⁊ irri teſt. ⁊. l. pr̃ filiũ. § fi. ſm ꝓmã lectu. ff. ad. l. fal. ¶ 2ᵒ. vẽo caſu cũ fit pluribꝰ ꝯiũctiꝫ tũc ſbdiſtingue. ã ſbſtõ fit ſimplr̃ ſine adiectõe nõis collectiui aut cum ea adiectõe. ꝓ caſu ſbdiſtiguit̃. aut fuit ſbſtõ vulgaris. vt bi grã dixit teſtator ſi filij mei l' tales ꝑ me iſti tuti hẽdes nõ erũt talis ſit hẽs vl' talẽ ſb ſtituo ⁊ tũc requiꝛ̃ nullũ eſſe hẽdem ⁊ fit locus ſbſtituto ꝓbat̃ in d. l. quãuis. C. de ĩpu. ⁊ aliis ſbſti. ⁊ d. l. falſa. § fi. ſi aũt fuẽit pupillari ſbſtõ tũc dic idez ꝑ oia vt. j. dice tur i fideicõᵃ in qua ſic eſt dicẽdũ ꝙ regu lariter morte vl' repudiatõe cuiꝰcũꝫ hẽdiſ extat ꝯditõ fideicõmiſſarie ſbſtõis ſicqꝫ fit locꝰ ſbſtituto i pſona illiꝰ q deceſſerit vel repudiauerit vt. l. luciꝰ. § gaio. ff. ad trebel. facit. l. fi. § filiũ. ff. de le. ij. que regula fallit qñ pſumptõ eſt teſtõꝛẽ aliud voluiſſe qꝫ qdem pſumit̃ qñ voluit iter ĩpos hẽdes ſaluos eſſe ⁊ locũ hr̃e ius accreſcẽdi ar. i. l l' ſingulis. ff. de vul. ⁊ pu. l' nã rei h̃ iducit vt pꝫ i vſu ⁊ hitatõne vt. l. codicillis. ff. de vſufruc. legati. Jtẽ fallit ſi ſupeſt aliq pſoᵃ que ex pſũpta volũtate defũcti excluderꝫ fideicõᵐ ꝯſtiturũ vtputa aliqs de liberis vt. l. is q. ex. § itẽ ſi pr̃. ff. de reb. dub. ⁊. l. cũ acutiſſimi. C. de fideicõmiſ. ⁊. l. gñalr̃. C. de iſti. ⁊ ſbſti. ¶ 2ᵒ. caũ ꝓncipali viꝫ cũ ſub ſtitutõ ẽ fcã cũ adiectõe nois collectiui vt bi grã ſi teſtõꝛ dixẽit ſi oẽs hẽdes mei vel ſi vterqꝫ l' ãbo deceſſerit ⁊c ⁊ tũc ã attẽdiſ ꝓpriã ſignificatõez võbuli ⁊ repellr̃ ſbſtitutꝰ vt d. l. hẽdes mei. § cũ ita i pn. ã itꝓtatõez q̃ ex defũcti volũtate colligi põt ⁊ tũc adũ te. ã ſupeſt aliqs de liberi. q extneũ ſbſtituᵐ ſolẽt excludẽ ⁊ tũc repellit̃ ſbſtitutꝰ vt. d. l. fi. C. de ĩpu. ⁊ aliis ſbſti. ã ſi ſupeſt aliqs de liberi. l' fortaſſe ĩpe met ſbſtitutꝰ ẽ de li beri. ⁊ tũc admittit̃ ſbſtitutꝰ vt d. § cũ ita Quid aũt ſi fcã fuẽit ſbſtõ ꝯpẽdioſa pluri bꝰ iſtituti. q̃ ꝯtiñꝫ vulgarẽ pupillarem ⁊ fideicõmiſſariã vt ĩpe idẽ Bar. nõ. i d. l. cẽ turio. ⁊ dixi. s̃. an vt ſbſtituto locꝰ fiat erit adhibẽda dcã diſtictõ ſi fuerũt plurẽs hẽ des vt ꝓdicit̃ iſtituti. Ad qꝺ rñder idem Bar. ꝙ ſi qdẽ extitẽit ꝯditõ vulgaris. iudi cabit̃ vt de vulgari ⁊ diſtiguet̃ ꝓut de ea ſupꝰ dictũ ẽ ⁊ eodẽ mõ ſi ꝯtigerit ꝯditio pupillaris. ã fideicõmiſſaria. Hic aũt occur

rit qrẽdum de rõe diuſitatis qre i vulgari exigit̃ iplemẽtũ ꝯditõis i pᵃ oim iſtituto rũ h̃ ẽ nullũ eẽ hẽdẽ vt fiat locꝰ ſbſtituto i aliis aũt ſbſtõibꝰ diſtiguit̃ ꝓut. s̃. Rñ ſm eũ ꝙ i ſbſtõe vulgari q̃ locũ hꝫ ſoluꝫ ante aditã hẽditatẽ vt. l. pꝰ aditã. C. de ĩpu. ⁊ aliis ſbſti. fit locꝰ iuri accreſcẽdi i pᵃ cohẽ dis tãq̃ vnũ corpꝰ ⁊ ſil' iũcti pferũt̃ ⁊ iõ oim ꝯcurſus i omittẽda hẽditate reqrit̃ vt ſbſtituto fit locꝰ ar. i. l. i § is ita. ibi cur ita varie. ⁊c. C. de cadu. tol. ⁊ tal' vr̃ fuiſſe mens defũcti iõ ⁊c ſi ſbſtõ pupillaris. ⁊ fidei cõmiſſaria locũ hꝫ ſolũ pꝰ aditã hẽditatẽ ⁊ ſic pꝰ ius q̃ſitũ ipis ſbſtituti. q̃ caũ ceſſat ius accreſcẽdi vt. l. ſi ex pluribꝰ. ff. de ſuiſ ⁊ le. hẽ. ⁊. l. i. i fi. ff. de vſuf. accreſ. ⁊ ꝑ dñs. deſi nũt ipi iſtituti eſſe vnũ corpꝰ ⁊ tãq̃ de ſi gul' iudicat̃ mẽito g̃ i pᵃ ſingulorꝫ locus ẽ ſbſtõi ex pſũpta volũtate defũcti alio nõ apparẽte. ſinaũt l' ſm teſtõꝛis volũtatẽ alr̃ ꝯſtarꝫ ꝙ pꝰ aditõez hẽditati. locꝰ fiẽt iuri accreſcẽdi tũc ſm eũ reqrẽt̃ ꝯditõez extare i pſonã oiꝫ hẽdũ vt locꝰ fiẽt ipi ſbſtituto vt i. l. codicillis. i pn. ff. de vſuf. lega. ⁊ ibi nõ. ¶ Deide qrit̃ de vno i practica ſepiꝰ occurrẽte ecce ꝙ teſtõꝛ tribꝰ l' pluribꝰ hẽ dibꝰ iſtituit. ſic dixit ſi ꝓdicti hẽdes mei ſiñ filiis deceſſerit volo ꝙ bona mea diſtri buãt̃ iter paupes xpi ꝯtigit caꝰ ꝙ vnꝰ ex hẽdibꝰ deceſſerit ſine liberis qr̃ an paupeſ xpi ad ipiꝰ portõem admittãt̃ vbi aũ oia ꝓ deciſiõe qõis adũtẽdũ an ĩpe hẽs deceſ ſerit aũ aditã hẽditatẽ ⁊ tũc cohẽdes dẽnt i ipiꝰ portõe paupibꝰ aũferri ꝑ ea q̃ dcã ſũt s̃. ꝓxie circa ſbſtõem vulgarẽ ã deceſſit pꝰ aditã hẽditatẽ ⁊ tũc aut iſti hẽdes erãt d liberis teſtõꝛis ⁊ tũc cohẽdes pferãt̃ pau pibꝰ qi teſtõꝛis itẽtõ fuẽit iter eos ꝯſuarĩ voluiſſe iuicẽ ius ſucceſſiõis ⁊ i vnũ caſuꝫ tñ voluiſſe paupes admitti. ſ. ſi omẽs ſine filiis decederẽt ar. i. l. l' ſingul'. cũ ibi nõ. ff d vul. ⁊ pu. ⁊ d. l. ſi is q. ex. § itẽ ſi pr̃. ⁊. l. cũ acutiſſimi. C. de fideicõmiſ. ⁊. l. gñalr̃. C. d iſti. ⁊ ſbſti. ã erãt hẽdes penitꝰ extnei ⁊ tũc ã i ſbſtõe appoſitũ fuit ſignũ vl'e relatum ad omnia bõ totiꝰ hẽditati. vt bi grã volo ꝙ oia bõ mea dẽt̃ paupibꝰ l' ſi fuit appoſita copula iter pſonas hẽdũ relata ad caſũ fu turꝫ vt bi grã ſi ticiꝰ ⁊ gaiꝰ ac ſemproniꝰ he redes mei ⁊c l' ſigᵐ vl'e fuẽit appoſitũ de terians ⁊ reſpiciens ipm nomẽ hẽdis vt bi grã ſi oẽs hẽdes mei deceſſerit ⁊ ſil'ia qbꝰ caſibꝰ reqrit̃ ꝯcurſus oiꝫ viꝫ oẽs iſtitutos decedẽ ſine liberi. vt paupes admittãt̃ ⁊ ñ alr̃ vt nõ. in. l. ſeyo ticia. § ſepa. ff. de le. iij. ⁊

ex hiſ q̄ ſiñᵗ nō.bar.i.l.ñ pōt ⁊.l.lʼ ſinglʼis.
ff.de vul.⁊ pu.⁊ ħ opat̃ ↄiecturata volū-
taſ defuncti que ſumit̃ ex p̄dictiſ.aut ſbſtō
fit ſimplr̃ ſine aliq̄ ſig̃ ⁊ tūc vbi nō pōt ꝑ
ↄiecturas ↄſtare de mēte teſtōris indubio
ſbſtitutꝰ p̄fert̃ cohēdibꝰ ⁊ ꝑ ↄñs iſti pau
peres i ꝑte p̄moztui p̄ferūt̃ ꝟtute ſbſtōis
aliis cohēdibꝰ vt ꝓbat̃ i.l.heredes mei.§.
cum ita.ff.ad trebel.naꝫ regulariter vbi de
mēte teſtōris icōtrariū nō apparet ſbſtitu
tus p̄fert̃ ↄiūcto vt tradit̃ i.l.ij.§.ſi duo.
ff.de bo.poſſ.ſm tab.⁊ in.l.i.§.in p̄mo.⁊.§.
ſin aūt aliquid ſb ↄditōe.C.de cadu.tol.⁊
i auc̄.hoc amplꝰ.C.de fideicōmiſſ.vbi aūt
ꝑ aliq̄ ſigna vlʼ idicia ſeu ↄiecturas de mte
ↄtraria apparēt tūc ↄiūctꝰ p̄fert̃ ſbſtituto
vt eſt tex.nō.ſm doc.i.l.q̄dam teſtō.ff.de
vul.⁊ pu.⁊ ibi ꝑ Bar. Ruſum q̄rit̃ ecce
ꝙ teſtōꝛ filiū ſolū ſibi hēdem iſtituit.de-
inde ſic ſbſtituit ſi filiꝰ meꝰ deceſſerit ſine
liberis vlʼ eoꝝ filij ſine filiis gayum ſbſti
tuo an hec ſbſtō teneat i filiis filioꝝ vr̃ ꝙ
nō ꝙ eis nil religt teſtōꝛ ꝗ grauar̃ eos nō
potuit vt.l.ab eo.C.ō fideicō.facit.l.luciꝰ
⁊ q̄ð ibi nō.ff.de hē.iſti.⁊.l.ſi ſic.ff.de le.ij
Tu vēo ſꝫ doc.ſic diſtigue.ꝗ̄ fideicōmiſſū
reliquit̃ ab ipo p̄ filio ⁊ ſic ſbſtō aſſumit
p̄ncipiū i eo lꝫ ſb duplici ↄditōne ⁊ euētu
ↄcipiat̃ ⁊ tūc valet ſbſtō i ꝑſona oim vt i
hac q̄ōe ꝙ ille grauat̃ p̄ncipalr̃ q oneratʼ
quāuis ↄditō eueniat i ꝑſona nepotum vlʼ
filioꝝ hēdiſ vt.l.cohēdi.§.cū filie.ff.ō vul
⁊ pu.⁊.ff.de ↄdi.⁊ demō.l.legato ſb ↄditō
ne.aut fideicōmiſſum noiatim ⁊ deteriate
reliquit̃ ab ipſis nepotibꝰ ⁊ ſic ſbſtō ⁊ gra
uamē p̄ncipiū hēt i eis ⁊ tūc nō valꝫ ꝑ d.l
ſi ſic.cum ſi.lꝫ hēat obſtare quedā regula
que ſe hꝫ ꝙ teſtōꝛ grauādo vr̃ legare vt i
l.deniq̄ꝫ.§.iterdum.ff.de pecu.⁊ q̄ð nō.i.l.
alio.ff.de ali.⁊ ci.lega.⁊.l.ſi ita ſtiplʼo.i p̄n
ff.de op.libe. ¶Amplꝰ q̄rit̃ an hec cōpē
dioſa ſbſtō facta ꝑ ꝟbum cōe ↄtineat ſbſti-
tutōem vulgarē ¶Circa q̄ð breuiter ſic
diſtigue aut ↄpēdioſa ↄtinet pupillarē vt
i caſibꝰ ſupꝰ expſſis ⁊ tūc i ↄſequētiā ↄti
net vulgarē vt i.l.iam hoc iure.i p̄n.ff.de
vul.⁊ pu.aut nō ↄtinet pupillarē vt ꝙ fcā
eſt maioꝛi vlʼ extraneo ⁊ tūc aut hec ↄpen
dioſa facta ē ꝑ ꝟbū mere obliquū ⁊ tūc ñ
ↄtinꝫ vulgarē imo ñ adita hēditate i totū
euaneſcit dicta ſbſtō obliq̄ vt.l.ille a quo.
§.ſi de teſtō.i fi.ff.ad trebel.aut ē facta per
ꝟbū cōe vt ſuppōit̃ i q̄ōe vt ē ꝟbū ſbſtituo
vt.ō.tactū ē ⁊ tūc dic ſꝫ cōeꝫ opi.ꝙ cōtinꝫ
vulgarē vt plene nō.i dcā.l.p̄cibꝰ.⁊ bar.i
d.l.cēturio.⁊ hoc ipoꝛtat ſig̃ificatō ꝟboꝛꝫ
⁊ mens teſtōris que ē vt ſiue decedat ſub
ſtitutꝰ i vita ipiꝰ teſtōris ſiue pꝰ moꝛtem
ſiue aū teſtm̄ ſiue pꝰ ꝙ i oēm euētū ſubſti
tutōis hēat hēditatē ꝑpter illud ꝟbū q̄ñ
cūq̄ꝫ q̄ð ſui nā ipoꝛtat oē tēpꝰ ⁊ ꝑ ħ facit i
ar.l.iiij.i fi.ff.de adi.lega.⁊.l.hec ↄditō.§.ſi
ↄditōi.ff.de ↄdi.⁊ demō. ¶Querit̃ vltāꝰ
pone ꝙ hec ↄpendioſa ſbſtō fiat i re certa
ꝑ ꝟbū cōe ꝟbi gr̃a q̄ñcūq̄ꝫ filiꝰ meꝰ deceſſe
rit gayum ſbſtituo i tali domo Querit̃ an
talis ſbſtitutꝰ i re certa nullo alio dato co
herede gn̄ali admittat̃ ad ſolidā hēditatē
i euētū ↄditōis vr̃ ꝙ ſic ar.i.l.quotiēs.C.
de hē.iſti. Bar.⁊ Ray.dicūt ↄ̃ nā ꝟbum
cōe adiectū rei ꝑticulari nūq̄ꝫ trahit̃ ad i
ſtitutōem ſꝫ ipoꝛtat ſimplex legatum ⁊ ſic
ꝟbū ſbſtituo.ħ caſu ſumit̃ iprop̄e vt.l.co
gi.§.gn̄alr̃.ff.ad trebel.facit i auc̄.vt cuꝫ de
ap.ↄg.§.aliud q̄̄.ꝟ.ceteꝝ. Et ex hoc ſꝫ eos
iferṫ deciſio ad hāc q̄ōem ecce ꝙ teſtatoꝛ
filiā iſtituit i re certa lʼ qualitate ⁊ ſbſtiūrᵗ
ꝙ ſi decedēt ſine filiis q̄ñcūq̄ꝫ ꝙ dicta res
vlʼ quātitas ꝑueniat in talem.an hec ſbſtō
ↄtineat pupillarē ſbſtōem ⁊ deteriat ipſe
ꝙ nō ⁊ idē in filʼibꝰ ꝙ hēt̃ loco ſimplicis
legatarij vt dixi ſꝫ multū ob.d.l.quotiē.⁊.l
i.§.ſi ex fūdo.ff.de hē.iſti.⁊ q̄ð ibi nō.⁊ i
l.his ꝟbis.ff.e.ti.ſic ei ſm eos ſequēt̃ ꝙ ħ
legatū debeat̃ huic ſbſtituto ab hēdibus
dicte filie ſiue ſint hēdes ex teſtō ſiue ab i
teſtato q̄ð nō ꝙ pōt ſepe de fcō ↄtigere ¶
Quid igit̃ dices ſi hec talis ſbſtō fiat per
ꝟbū cōe i certa quota hēditati.ꝟbi gr̃a ſi
teſtōꝛ dixit illū ſbſtituo i tercia ꝑte hēdi-
tatis an hoc caſu erit vēa ſbſtō lʼ legatum
Bar.vbi.ō.ſic diſtiguit aut teſtōꝛ alios fe
cit ſbſtitutos inter quos hēditatē diuiſit
ꝑ quotas ꝟbi gr̃a ſi filiꝰ meꝰ deceſſerit ſb-
ſtituo eidē gayū i tertia ſēpꝛoniū i q̄rta ⁊
ſic de filʼibꝰ ⁊ tūc erit ꝓp̄e ſbſtō ⁊ talʼ ꝑti-
cularis ſbſtō ↄſequit̃ illos effectꝰ q̄s ↄſeq̄
ret̃ vlʼis ar.i.l.i.§.diuus.ff.de hē.iſti.cū ſi.
aut nullaꝫ ꝑtiū diſtributōeꝫ fecit ſed vnū
ſolū i certa quota ſbſtituit ⁊ de reliq̄s ꝑti
bꝰ nihil dixit ⁊ tūc hec ꝑticulari. ſbſtō nō
trahit̃ ad iſtitutōeꝫ ſꝫ ad legatū vt.l.cum
aūt.ff.de le.iij.ſicq̄ꝫ ab hēdibꝰ ipſiꝰ filij pe
tet̃ tale legatū abſq̄ꝫ vlla detractōe q̄rte vt
p̄dixi ⁊ apud eos remanebūt reliq̄ ꝑtes he
reditatis q̄ð ē notādū. Ex q̄bꝰ ꝑꝫ dr̃ia it̃
iſtōem ꝑticularē quote nā p̄ma iſtō quote
certe ꝑticular̄.trahit̃ ad rliquas ꝑtes alio
nō dato cohēde vt d.l.i.§.ſi ex fūdo.⁊ q̄ð
nō.i.l.quotiēs.§.ſi duo.ff.de hē.iſti.ſꝫ ñ ſic

ꝑticulari.ſubſtõ q̄ i hac diſtiguit᷑ vt p̄dc̄ꝫ eſt ¶ Et qn̄ p̄dicta ꝓcedūt qn̄ ſbſtõ ē fcā ꝑ v̾bum mere directū vl' ꝑ v̾buꝫ mere obliquū vel ꝑ v̾bum mere cõe iõ ſupeſt q̄rē dum quid iuri. ſi vtrūq; v̾bū tā directum q̄ cõe apponit᷑ i ſbſtõe v̾bi grā ſi teſtatoꝛ dixerit ſi fili⁹ me⁹ deceſſerit qn̄cūq; ſine liberis talis ſit hēſ ⁊ talē ſbſtituo ⁊ volo q̄ mea hēditas ꝑueniat in talem ⁊ ſimilia ꝑ vt ſepe faciūt nõrij qui mſ'tiplicāt in v̾bis credētes euitare erroꝛē ⁊ incidūt in illum an talis ſbſtitutõ iudicabit᷑ directa vel fideicõmiſſaria dicit Bar. diſtigue. aut iſta v̾ba ſunt ſepatim relata ad diu̾ſas ꝑſonas ſbſtituras ⁊ tūc q̄lib3 v̾bū oꝑabit᷑ ſuuꝫ effectū ſm qualitatē ꝑſone iſtitute cui fit ſbſtõ. aut iſta v̾ba ſūt ſiml' relata ad vnaꝫ ꝑſonā tm̄ ſbſtitutā vt i q̄õe ꝑſupponit᷑ et tūc eſt i electõe ſbſtituti cape l' ex directa vel ex fideicõmiſſaria ſbſtõe ar. i. l. teſtõ. ff. de manu. teſta. ⁊ l. recuſare. § tici⁹. ff. ad trebel. ⁊ idem ē tenēdum ꝑ oīa ſ3 eū ſi teſtõꝛ dixēit volo hāc ſbſtõem valere vulgariter pupillariter ⁊ ꝑ fideicõmiſſū aut ſi dixēit gaium ſbſtituo vulgariter pupillariter ⁊ ꝑ fideicõmiſſū vt ſit ſꝑ i electõne ſbſtituti cape ex qua ſbſtitutõe voluēit vl' dic de h vt nõ. C. y. i d. l. p̄cib⁹. § ſtat. v. qd ſi teſtõꝛ Idē ē etiā ſ3 bar. ſi teſtõꝛ dixēit ſi deceſſerit ſin̄ liberi. gaiū iſtituo ⁊ ſbſtituo l' ſi dixerit volo bona mea ꝑuenire ad gaiū iure iſtitutõis ⁊ ſbſtõis ar. i. l. pe. ff. de vē. iſpi. ⁊ d. l. recuſare § tici⁹. Ampli⁹ querēdū ē de ſignificato quorūdā v̾boꝝ an ſint directa obliq̄ l' cõia q̄ aliquotiēs talia v̾ba apponi ſolēt i h⁹mõi ſbſtõib⁹. Et ꝓ quæ̃t᷑ d̾ v̾bo ꝑueniat an ſit directū vl' cõe aut obliquū ⁊ quidā dicūt q̄ ē obliquū ꝑ. l. hēdeſ mei. § cū ita. ⁊ l. hēdib⁹. § fi. ff. ad trebel. Sed Inno. i d. c. Raynuti⁹. tenꝫ q̄ ſit directū ꝑ cui⁹ opi. facit d. l. hēdes mei. i p̄n. ⁊ l. cum vir. C. de fideicõmiſſ. ⁊ l. baliſta. cū. l. ſe. ff. ad trebel. Bar. v̾o dicit q̄ ē cõe q̄ ei⁹ ſignificatū ē cõe vt colligit᷑ ex iurib⁹ p̄all'. De inde q̄rit᷑ quid de v̾bo ꝑtineat. ⁊ ſm eum idē dicēdū eſt q̄ eſt cõe cū repiat᷑ i iur̄ haber̄ vtrūꝫ ſignificatū viꝫ directū vt i. l. 3. C. de pac. itē obliquū. vt in. l. fideicõmiſſa. § ſi filio. ff. de le. iij. ⁊ l. 1. C. de pact. iter empto ⁊ vē. ⁊ l. luci⁹. § filiam. ff. de le. ij. ⁊ ibi nõ. Idem dic ꝑ oīa ſm eum i v̾bo hēat qꝺ̄ repit᷑ aliqn̄ eſſe directū vt. l. ſtipulatõ iſta. § hēr̄e licē. ff. de v̾b. ob. aliqn̄ repit᷑ eſſe obliquū vt i. l. fideicõmiſſa § ſi filio. ff. de leg. iij. ideōq; ē i v̾bo remaneat. ⁊ i v̾bo redeat.

vt i. l. ſi cū añ nuptias. C. de dona. añ nup. ⁊ l. ſi duob⁹. ff. de teſta. mili. idem ē ꝑ oīa i v̾bo ſuccedes. vt i. l. ñ tm̄. i p̄n. ff. de fideicõmiſſ. libe. ⁊ l. iſtituta. § fi. i p̄n. ff. ad trebl' ⁊ vī ca⁹ in d. c. Raynuti⁹. ex̄ d̾ teſta. qꝺ̄ v̾bum aliqn̄ repit᷑ eſſe directū vt. l. i. ⁊ ij. C. cõia de ſucceſſ. ⁊ l. q̄ꝗ̄. ⁊ l. ſi i ꝑſonā. C. de fideicõmiſ. idem dicēdū i v̾bo repñtat᷑ qꝺ̄ aliqn̄ repit᷑ i ſignificato obliquo vt i. l. iij. C. de pac. iter emp. ⁊ ven. aliqn̄ in directo vt nõ. ꝑ glo. i. l. i. ff. de dona. i fi. glo. Ad qꝺ̄ facit. l. luci⁹. § tres hēdes. ff. ad trebel. Idem ſiliter d̾ v̾bo deuoluat᷑. qꝺ̄ ē cõe q̄ repit᷑ i ſignificato obliquo vt. l. ij. ⁊ qꝺ̄ ibi nõ. ff. de ali. ⁊ ci. le. ⁊ etiā repit᷑ i directo vt. l. emācipat⁹. C. de legit. hē. ⁊ i. l. ſi iſāti. C. d̾ iure delibe. ¶ Quid aūt dices de v̾bo accreſcat. an ſit directū l' obliquum vī q̄ ſit obliquū ar. i. l. codicillis. ff. de vſufruc. lega. In cõtrarium deteriat Bar. q̄ ſit directū ꝑ tex. i. l. i. C. qn̄. nõ petē. par. ⁊ in. l. i. § his ita. C. de cadu. tol. ideōq; hoc v̾bū aptum eſt ꝯphēdē pupillarē ſbſtõem vt i. l. q patri. i p̄n. ff. de acqui. hē. nec ob. d. l. codicillis. qa loquit᷑ qn̄ hoc v̾bum fuit platū i codicill' iõ ad ſolum fideicõm̄ ⁊ ſic ad caſū obliquū porrigit᷑ ar. i. l. ſceuola. ff. ad trebel. Sed qd d̾ v̾bo moriat᷑. v̾bi grā ſi teſtõꝛ dixit ⁊ ita multotiēs practicat᷑ vltra montes ſi filius me⁹ deceſſerit ſine filiis moriat᷑ gayo An eſt directum vl' obliquū dic q̄ eſt directū ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſbſtõ eſt directa ꝑ tex. in d. c. ſi pr̄. ex̄ de teſta. li. vi. Poſtremo quēit᷑ q̄lr ⁊ qn̄ hec ſbſtõ finiat᷑ Ad qꝺ̄ rn̄dēi pōt q̄ aut fit a milite ⁊ tūc finit᷑ defecta ꝯditõe in ea appoſita. aut fit a pagano ⁊ tūc cū eo caſu nõ ſit ꝓꝑa ſpēs ſbſtõis ꝑ ſe ſ; quedam adiectõ ad aliā dicēdū ē eā finiri his mõis quib⁹ finiri ſolet illa que icludit᷑ i ea ſiue ſit pupillari. iclusa ſiue vulgaris ſiue ſiml' vtraq; aut alia put. ſ. dictū eſt ſm oēs

¶ Hac per fideicommiſſ.

¶ Hec qdem ſbſtõ ē mere obliqua ⁊ eſt i cõi vſu ⁊ de ipa tradit᷑ i d. l. p̄cibus. C. de ipu. ⁊ aliis ſbſti. ⁊ d. l. cēturio. vt. ſ. dictū eſt differt aūt a p̄cedēti put ſupius declaratū ē ¶ Inſuꝑ differt i alio multū notādo nā ꝯpēdioſa aliqn̄ ꝯtineat vulgarē vt. ſ. dictū ē i v̾. his itaq; ſ; iſta fideicõmiſſaria ſi fiat ꝑ v̾ba mere obliqua nõ ꝯtinet vulgarē niſi ſit exꝑſſa tex. eſt i. l. recuſare. § tici⁹ hēſ. ⁊ i. l. ille a q̄. § ſi de teſtõ. i fi. ff. ad trebl'. cu⁹ rõ ē māifeſta nā ſi vulgarē ꝯtinēt fruſt᷑ puiſū cēt ſbſtituto vt iſtitut⁹ cogēt᷑

adire ne fideicõmiſſũ euaneſcẽt ꝙ ex vul-
gari adire ſbſtitutꝰ poſſet cuꝰ ɔtrariũ eſt
diſpoſitũ i.l.ꝙ potẽat.⁊.l.recuſare.§.i.⁊.l.
cogi.cũ ſi.ff.ad trebel.imo ſi ſit ſbſtitutus
expſſe vulgariter ⁊ ꝑ fideicõmiſſũ põt eli-
gẽ quã viam voluẽit vt d.§.ticius hẽs.fit
aũt a pagano hec ſbſtõ ꝑ xbũ cõe hoc mã
qñcũq; filiꝰ meꝰ deceſſerit gayum ſbſtituo
fit etiã ꝑ illa xba viȝ rogo vel grauo here
dem meũ vt gayo reſtituit hẽditatẽ ⁊ hec
forma xboꝝ ẽ ppe ⁊ ſtricte for̃ fideicõmiſ
ſarie ſbſtõis vt hẽt i.l.ex facto.§.ex fcõ.⁊.§.
fi.⁊.l.ſi qs rogatꝰ.cũ ſi.ff.ad trebel. ¶ Ad
huiꝰ aũt fideicõmiſſarie ſbſtõis pleniorem
noticiã ſciẽdum eſt ꝙ qñq; hẽs inſtitutus
grauat̃ hẽditatẽ reſtituẽ pure qñq; ſb cõ-
ditõe.qñq; pꝰ mortẽ ipiꝰ hẽdis qñq; i diẽ
certã vt tradit̃ i.l.luciꝰ.§.hẽdẽ.⁊.§.rogatꝰ
⁊.§.fi.⁊.l.recuſare.§.fi.⁊.l.ſciẽdũ.ff.ad tre-
bel.⁊.l.pꝰ mortẽ.C.de fideicõ.⁊ iſti.de fi-
deicõmiſ.hẽ.§.põt aũt. Itẽ ẽ ſciẽdum ꝙ it̃
ceteros effectꝰ huiꝰ ſbſtõis ille ẽ nã hẽs q̃
reſtituẽdo grauatꝰ detrahit q̃rtã ne hẽre
repiat̃ iane nomẽ hẽdis vt i.§.ſi ꝙ.iſti.de
fideicõmiſ.hẽ.⁊ i.l.i.⁊ iij.⁊.l.nõ iuſtã.cũ.l
ſe.C.ad trebel.⁊ i.l.i.ff.ad trebel.fac.c.ray
nutiꝰ.⁊.c.Raynaldꝰ.ex̃ de teſta. An aũt in
vna ſola re poſſit hẽs hãc quartã trebel.de
trahẽ dic̃ Ja.bu.i.l.filiũ quẽ hñtẽ.C.fal.
her.ꝙ ſic Cy.aũt ibi tȝ ɔtrariũ ⁊ idẽ bar.i
l.i quarta.ff.ad.l.fal.dixi.ſ.i forma libelli
ꝓ legato rei ſingulari.circa pñ. Sȝ circa h
iſurgit dubiũ an filiꝰ g̃uatꝰ de reſtituẽdo
poſſit detrahẽ duas quartas viȝ ltimã de-
bitã iure nature ⁊ trebellianicã ſup q̃ fuit
apud glo.⁊ doc.ãtiquos ingẽs diſputatio
⁊ tradit̃ i.l.papinianꝰ.§.meminiſſe.ff.de iof
teſta.que altercatõ hodie ẽ ſopita i pal̃.c.
Raynutiꝰ.⁊ Raynaldꝰ.i qbꝰ diſtiguit̃ q̃
filiꝰ ẽ grauatꝰ reſtituẽ pure ⁊ tũc detbit
vnã ſolã quartã.aut ſb ɔditõe vl̃ i diem ⁊
tũc detrahit duas quartas qȯ tene menti
ꝙ cotidie occurrit de fcõ Nã videmꝰ coti
die ſbſtitui filiis ſi deceſſerit ſine liberi.iõȝ
caũ aduenięte ꝑiores ipi filio puta mr̃ l̃
patruus aut aliꝰ hẽs eiꝰ poterũt ex ꝑſona
filij defũcti detrahẽ duas quartas ⁊ r̃liq̃m
reſtituẽ ſbſtituto. Pȝ g̃ ex pmiſſiſ ꝙ i ltia
ñ põt filio ſbſtitui ꝑ fideicõmiſſũ ſ pupil
lariter ſic vt nõ.i d.l.qm i ꝑorıbꝰ.⁊.l.ex tri
bus.C.de ioffi.teſta.⁊ i d.c.ſi pr̃.de teſta.i
vi. Pȝ ſil̃iter ⁊ aliud memorie ɔmẽdãdũ
viȝ ꝙ ſi hec ſbſtõ fideicõa facta fuẽit pure
filio ⁊ i teſtõ ſit appoſita illa clauſula co-
dicillari.ſi nõ valet iure teſti valeat iur̃ co

dicilloꝝ ⁊c̃ ⁊ ɔtigit teſtũ ifrigi l̃ ãnullari
vitõ p̃teritõis vel exhẽdatõis aut ſolẽnita
tis ꝙ ipe filiꝰ l̃ hẽs eꝰ ⁊ qlibet ab iteſtato
defũcto ſuccedẽs tenet̃ hẽditatẽ pure ſub
ſtituto reſtituẽ ⁊ ob hoc ꝙ repit̃ pure ro
gatꝰ nõ põt niſi vnã quartã detrahẽ l̃ tre
bell.l̃ ltimã ꝑut elegẽit ⁊ ita etiã deteriat
⁊ ſepiꝰ ſe ɔſuluiſſe dicit bar.i d.§.meminiſſe
⁊ dixi plene.ſ.i ti.de for̃ libelli ꝓ legato
rei ſingulari. In glo.valẽ debeat iure codi
cilloꝝ ⁊c̃ ¶ Quid aũt ɔputet̃ i ltima vl̃
trebellianica plene nõ.ꝑ glo.⁊ doc.i.l.i 4a
ff.ad.l.fal.⁊ i.l.qm nouella.cũ ſi.C.de ioffi
teſta.⁊ adde de iſtis duabꝰ quartis qȯ nõ
ꝑ Cy.⁊ Ja.bu.i.l.q̃ ꝙ.C.ad.l.fal.⁊ ꝑ Ja.
de bel.i auẽ.de hẽ.⁊ fal.§.ſi xo. Sȝ qd di-
ces de fructibꝰ ꝑ hẽdem ꝑceptis añ diem
reſtõis an illos iputabit i quarta trebelli
nica Diſtigue aut illos ꝑcepit hẽs iudi
⁊ volũtate teſtõris qȯ ẽ qñ grauat̃ r̃ſtituẽ
i diẽ vl̃ ſb ɔditõe ⁊ tũc ſibi iputet ⁊ cõpu
tat i quartã qȯ nõ ꝙ male practicat̃ ſi tñ
fructꝰ ipi quartã excederẽt ñ ꝑ h ſupfluũ
r̃ſtituẽt vt.l.vxorẽ.§.ſorori.cũ ibi nõ.ff.de
le.iij.fallit i filiis pmi gradꝰ q hos fructꝰ
nõ ɔputãt ſibi i q̃rtã trebel.vt hẽt̃ i.l.iu-
bemꝰ.C.ad trebel.⁊ nõ.ꝑ glo.⁊ doc.i.l.i fi
deicõmiſſaria.i pñ.ff.ad trebel. Cõputant
tñ hi filij fructꝰ extãtes in cãm dotis per
quã diminuta ẽ hẽditas ɔſũptos xõ nõ
ſibi ɔpẽſãt vt nõ.ꝑ Bar.⁊ ibi tex.i.l.mu
lier.§.cũ ꝓponet̃.ff.ad trebel.ɔiũcta.l.ticiꝰ
rogatꝰ.⁊ qȯ ꝑ eũdẽ nõ.i.l.q quadringẽta
ff.e.ti.aut eos ꝑcepit iteruenięte negligẽa
fideicõmiſſarij nõ petẽtis ⁊ tũc illos nõ cõ
putat i quartã.aut eos ꝑcepit iteruenięte
mora ipiꝰ met hẽdis nõ reſtituẽtis ⁊ tũc
ſibi illos iputat i quarta ⁊ qȯ ſupeſt reſti
tuit vt hẽt̃ ⁊ nõ.in.l.i fideicõmiſſaria.⁊.l
mulier.§.hẽs.⁊.l.ita tamẽ.§.hẽs extitit ex
aſſe.ff.ad trebel.⁊ nõ.i d.l.iubemꝰ.⁊ pdcã
locũ hñt qñ hẽs grauat̃ ſimplr̃ reſtituere
hẽditatẽ qñ nõ grauat̃ reſtituẽ qcqd ſup-
erit ex hẽditate tꝑe mortis ſue ⁊ tc̃ veñũt
ſolũ i reſtõe illa bona que non ſũt alienata
ꝑ hẽdẽ ſ nõ fructꝰ eoꝝ verũ tñ hodie reſ
uat̃ ꝑ hẽdẽ q̃rta integra ipi fideicõmiſſario
vt hec hñt̃ ⁊ nõ.i.l.ticiꝰ rogatꝰ.⁊.l.dedu-
cta.§.pe.⁊ fi.ff.ad trebel.ɔiũcta auẽ.ɔt̃ ro-
gatꝰ.C.ad trebel.lȝ oliȝ nõ cogebat̃ aliqs
dimittẽ fideicõa ſ diſtiguebat̃ an alienatõ
eẽt fraudulẽta l̃ nõ vt d.l.luciꝰ.cũ ſi. Ex
qbꝰ decidit̃ illȯ cotidianũ ecce ꝙ ẽtneus
ẽ iſtitutꝰ ⁊ ei ẽ facta ſbſtõ de q̃.ſ. Deide
hic hẽs decedit ſiñ liberi ⁊ fit locꝰ huic ſb

ſtituto q aduocat hẽditatẽ volũt heredes
ei⁹ defũcti hẽdiſ retinẽ q̃rtã ¶ Certe potẽt
ſbſtitut⁹ eis iputare fruct⁹ quos defũct⁹
hẽs pcepit ex hẽditate dũ vixit licȝ male
apud plurimos ſup h aduertat᷑ ⁊ p h etiã
aliud ſequit᷑ ꝙ ſbſtitut⁹ iſte põt ꝯpellere
ſcriptũ hẽdẽ ad faciẽdũ iuẽtariũ de bonis
ip̄i⁹ hẽditatis ꝗ de eis ⁊ de fructib⁹ eorũ
tenet᷑ facẽ rõem debitã ip̄i ſbſtituto vt ꝓ
bat᷑ ⁊ ibi nõ.i.l.cũ tale.§.i.ff.de ꝯditi.⁊ de.
⁊ ſcribit᷑ p Cy.in auc.ſ cum teſtõr.C.ad.l
fal.i ic.q.⁊ i hoc errãt multi põt etiam ⁊
ip̄ȝ hẽdẽ ꝯpellẽ ad ſibi ſatiſfaciendũ de he
reditate reſtituẽda adueniẽte die l᷑ ꝯditõ
ne niſi eẽt grauat⁹ reſtituẽ fratri ſuo aut
filio vt habet᷑ ⁊ nõ.p glo.⁊ Cy.i.l.cũ ar
chimedoram.C.vt i poſ.le.⁊ i d.l.iubem⁹
niſi teſtõr ſatiſdar ꝓhibuẽt vt ibi nõ.per
tex.i.l.ij.C.e.ti.qb⁹ caſib⁹ a ſatiſdatõe ex
cuſat᷑ die vẽo ⁊ ꝯditõe reſtõis pẽdẽtibus
iterdicta eſt regl'r.heredi alienatõ rerum
ipſarū hereditariaꝝ niſi ꝓ dote filiarũ ⁊
ꝓ donatõe ꝓpter nuptias vt i auc.res que
C.cõia de le.⁊ ſi facta fuẽit alienatõ i cãib⁹
ꝓhibitis tũc adueniẽte die ⁊ ꝯditõe ꝛ̃uo
cat᷑ vt ibi hẽt᷑ p Cy.⁊ nõ.p Bar.i.l.ſeruo
legato.§.i.ff.de le.i.⁊.l.ſi fũdum.ff.de ꝯdi.
⁊ demõ.⁊ i.l.fi.§.ſin aũt.C.cõia de le.⁊ per
bar.i.l.marcell⁹.§.reſ q.ad trebel.ſaluo ꝗ̃ i
dictis duob⁹ cãib⁹ exceptuati.i qb⁹ firma
durat alienatõ ⁊ eodẽ mõ tȝ irreuocabilr̃
fcã alienatõ i cãȝ ſuoꝝ alimẽtoꝝ ſ̃ȝ Ja.de
ra.lȝ gl.ꝯtriũ teneat vt refert Cy.i d.auc
res q. ¶ Inde q̃rit᷑ an qd̃ dĩ de dote locũ
habeat tã i ea ꝯſtituẽda ꝗ̃ i iam cõſtituta
exigẽda dic ſ̃m Cy.vbi.ſ̃.ꝙ ſi grauatus ẽ
maſcul⁹ tũc põt ꝯſtituẽ dotẽ ⁊ eã dotis ali
enare tã ꝓ ſe ꝗ̃ ꝓ filiis ſuis vt d.auc.res
que. Si vẽo ſit femĩa tũc põt ſibi ip̄ſi tm̃
dotẽ ꝯſtituẽ nõ aũt filiis eius ꝗ nõ ẽ offi
m̃num dotare filiam vt.l.fi.C.de dotis ꝓ
miſ. Item hẽt locum i dote aggrauata per
alium exigenda ⁊ ſic põt ſoluẽ ſue nurui
qñ alia ip̄i⁹ grauati bona nõ ſufficiunt ſ̃m
doct.vbi.ſ̃.⁊ ſi fili⁹ grauat⁹ alienet ex ocãſ
cãs tȝ alienatõ vſqȝ ad ei⁹ lrimã vt ibi nõ.
⁊ ſi filia dotata poſtea moriat᷑ ⁊ ſic ſoluit᷑
matrimoniũ nõ ꝓpterea dos r̃ſtituit᷑ fidei
cõ ſ̃m doc.vbi.ſ̃.qd̃ ẽ notãdũ lȝ fruct⁹ ꝑ
eam ex hẽditate pceptos ꝯputare debeat
i caſu ip̄i⁹ dotis ſi extrãt alias nõ vt p̄diti.
An aũt i q̃rta falci.que debit᷑ de legatis
ꝑticularib⁹ ꝯputẽt᷑ fruct⁹ tãgit᷑ p Cy.in
d.l.iube⁹ ¶ Sȝ pone ꝙ hẽs ſcript⁹ recu
ſat hẽditatẽ adir᷑ an ſbſtõ euaneſcat ⁊ dic

hr̃ ꝙ ſuccurrit᷑ ſbſtituto ⁊ obuiat᷑ herediſ
dolo vt mediãte iudice ꝯpellat᷑ adire ⁊ re
ſtituẽ vt.l.apud iulianum.§.antiſtia.⁊.l.nã
qd̃.§.q ꝯpulſus.⁊.l.cogi.i p̃n.ff.ad trebel.
cũ ſi.q̃nimo pena amiſſiõis quarte trebell.
afficit᷑ heres qui iuitus ⁊ ꝯpulſus adiuit
vt i d.§.qui ꝯpulſus.fallit ſi fuit ꝯpulſus
.ĩ.tẽp⁹ deliberãdi ꝗ tũc quartã retinẽ po
terit vt i.l.omẽs.ff.ad trebel.habet autẽ
locũ hui⁹modi ꝯpulſio ſiue hẽs fuẽit ꝗ̃ua
tus reſtituẽ pure ſiue i diẽ vl᷑ ſb ꝯditõne.
nõ añ diei vel ꝯditõis euẽtum cogi potẽit
adire ⁊ ſi paſſus ẽ ſe cogi adire ꝑuat᷑ q̃rta
⁊ ꝯmodo medij tp̄is ꝗ ſtatiȝ reſtituit vt
hec habẽt᷑ in d.l.apud iulianum.§.vtrũ.⁊
.§.antiſtia.⁊ ibi nõ.ff.ad trebel.Nec ob.l.ſ
ſi alio loco.§.fi.⁊.l.ſ ſi añ.ff.e.ti.ꝗ loquũ
tur qñ heres ſponte adiuit vt ibi nõ.ante
aũt factã reſtõem nõ tranſeũt actões here
ditarie i hũc ſbſtitutum nec agẽdi vlla po
teſtas niſi i certis caſib⁹ vt hẽt᷑ ⁊ nõ.i.l.p.
C.ad trebel.⁊.l.i.x.ſ quotiẽs.ff.e.ti. Et ſi
forraſſe deceſſerit ſbſtitutus añ r̃ſtitutõeȝ
ſibi factam an hẽs e⁹ ſit audiẽd⁹ dic vt.ĩ.
dicam ⁊ nõ.p Bar.i.l.cum filio.ff.de le.i.
Et quid iuris ſit ſi iſtitut⁹ p̄decedat ante
aditã ⁊ reſtitutam hẽditatẽ dic vt.ĩ.dicãȝ
⁊ nõ.p glo.⁊ doc.i.l.eã ꝗ̃.C.de fideicõ.⁊.l.
ille a quo.§.ſi de teſtõ.ff.ad trebel. ¶ Poſt
hec q̃rit᷑ an i hac ſbſtõe veniãt p̄legata fcã
ip̄i cohẽdi grauato dic ꝙ ſic ſ̃m diffinitõ
nem traditã i.l.cum viꝝ.C.de fideicõ.⁊.l
marcell⁹.§.q̃dam.ff.ad trebel.⁊ ibi p Bar
fallit i donatõe facta vxori vt.l.ſequẽs qd̃.
.ff.de le.ij.⁊ i dote vt.l.a filia.i p̃n.⁊.l.mu
lier.§.cũ ꝓponẽt᷑.⁊.l.luci⁹.§ maritus.ff.ad
trebel.que duo nõ reſtituũt᷑ vt.ĩ.habet᷑.
Quis aũt facta reſtõe teneat᷑ ſoluẽ legata
an iſtitut⁹ vel ſbſtitut⁹ dic ꝙ regulariter
ad ſolutõem legatoꝝ tenet᷑ ſbſtitutus in
totum ad ſolutõem aũt ceteroꝝ creditoꝝ
tenet᷑ quilibet eoꝝ ꝓ rata viȝ heres ꝓ ſua
quarta ſi illam retinuit ⁊ ſbſtitut⁹ ꝓ aliis
ꝑtib⁹ vt iſti.de fideicõmiſſ.hẽ.§ ſ ꝗ ſtipu
latõnes.in fi.⁊ nõ.p Bar.in.l.qui xl.⁊.l.
marcell⁹.ad trebel.⁊ p Cy.i.l.ij.i fi.⁊.§.pr.
ff.ad trebe. ¶ Ad pleniorẽ tamẽ doctrinã
põt ſic diſtigui Cum quẽit᷑ an ſbſtitutus
admittat᷑ ita ad p̄legata facta inſtituto ſicͣ
admittit᷑ ad hẽditatẽ dic ꝙ aut loqmur
in ſbſtituto vulgari tãtũ ⁊ ille nõ admit
tit᷑ ad p̄legata iſtituti.vt.l.miles.§.p pre
ff.de le.ij.⁊.l.ſertilia.ff.d le.ij. Aut loqui
mur i ſbſtituto pupillariter ⁊ ille admitti
tur ad oĩa vt.l.ſed ſi pluẽs.§ad ſbſtitutoſ

ff.de vul.⁊ pupil.⁊.l.cum pater.i pn.ff.ad l.falci.idem ꝑ omia i ſbſtituto exéplariter vt.l.humanitatis.C.de ipu.⁊ aliis ſbſtit. ⁊ i.§.qua róe.inſti.de pu.ſb. Aut loqmur i ſbſtituto ꝑ fideicómiſſum ⁊ tūc aut teſtatoꝛ vtit̃ xbis gñalibus ⁊ p̃teriti tépoꝛis ſ xbis futuri tpis p̃ caū aut p̃ rogat hẽditaté ṙſtitui ⁊ pꝰea p̃legat ⁊ tūc talia legata ñ ſt̃ ſbſtituto p̃ſtáda vt.l.ticia.ff.ad.l fal.ſ ecóūſo ꝑus p̃legat ⁊ poſtea rogat et tūc aut fac̃ métóez totiꝰ hereditatiſ ꝙ mādat hereditatem reſtitui ⁊ tunc nõ cedunt legata ſbſtituto vt.l.ſi ticius.ff.de lega.ij Aut nullam métóem facit hereditatis ſʒ gñaliter loquit̃ ⁊ tūc cedūt legata ſbſtituto vt.l.marcellus.§.quidam.ꝑall̃. Si aūt teſtatoꝛ vtit̃ xbis futuri tempoꝛi.⁊ gñalibus tūc idiſtiĉte legata cedūt ſbſtituto vt d.l.cum virum.⁊.l.cum pater.§.fidei tue. .ff.de lega.ij. ¶ Quid aūt ſi teſtatoꝛ dixit ſimpl̃r talem ſbſtituo ꝑ fideicómiſſum an veniát p̃legata puto ꝙ nõ ꝑ d.l.cum viꝛ. cum ſi. ¶ Sed pone ꝙ heres recuſat adir̃ nec ſbſtitutus curat ipſum ↄpellere an ad iſtátiá legatarioꝝ ſingularium cogéduſ ſit adir̃ dic breuiter ꝙ nõ ꝑ tex.in.l.nõ eſt cogédus.⁊ in.l.nam ꝙ.in fi.⁊.l.cogi.x.⁊ generaliter.ff.ad trebel. ¶ Quid aūt ſi teſtãtoꝛ dixẽit lego tertiam ptẽ bonoꝝ meoꝝ vel lego tertiam ptem hereditatis mee. An his caſibꝰ poterit heres compelli adire ꝑ ipʒ legatarium dic pleñ vt nõ.ꝑ glo.⁊ bar i.l.mulier.§.fi.ff.ad trebel. Et nõ ꝙ ſi iſte legatariꝰ ptis hereditati.ſit grauatꝰ ipſá ꝑté alij reſtituẽ nõ poteit quartá trebellianicam retinere vt in dicto §.fi.⁊ ibi rõ aſſigñtur ¶ Deinde querit̃ qua foꝛma fit taliſ reſtitutõ hereditatiſ dic ꝙ fit dupl̃r viʒ re ⁊ xbo. Re fit cum heres inducit ſbſtitutū in poſſeſſióem coꝛꝑalem rerū hereditariaꝝ ſiue oim ſiue vniꝰ rei. Verbo aūt fit ſi heres dicat reſtituo tibi hác hereditatem et illam tibi relaxo vt hec ꝓbāt̃ ⁊ nõ.i.l.fcá. ⁊.l.reſtituta.ff.ad trebel. Qua quidẽ reſtitutóe facta etiam ſolo xbo ſtatim tráſeūt omia iura hereditaria in ipſum fideicõm tá actiue ꝙ paſſiue vt d.ll.⁊.l.quāuis.eo.ti.⁊ etiam obligatóes nāles tm̃ vt.l.ſi eius pupilli.ff.ad trebel.quod tamé fallit i certis caſibus qui habent̃ ⁊ nõ.in.l.ꝑinde.§.reſtitutum.⁊.l.patroni.in pn.ff.ad trebel.bona aūt ꝓꝑa ipſius heredis nõ veniūt i reſtitutóem quia in eis non poteſt heres aggrauari ꝑ fideicómiſſum vt in.l.coheredi.§.cū filie.poſt pn.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊.l.ex fcõ in pn.⁊.§.i.ff.ad trebel.⁊ nõ ꝑ doct.in.l.ſed ſi plures.§.ad ſbſtitutos.ff.de vul.⁊ pupil niſi i vno caſu vt dixi.ſ.in glo.ſup xbo pupillariter. ¶ Quid i dote p̃legata filie grauate de reſtituéda hereditate ſi deceſſerit ſine liberi.an erit dos ṙſtituéda fideicõ ſil̃ cum hereditate dic ſm doct.vt nõ.ꝑ bar. .l.lucius.§.ſi maritus.ff.ad trebel.⁊ ꝑ Cy in.l.i.§.videamꝰ.C.de rei vxo.act. Aut pr̃ filie dotem dedit iter viuos ⁊ tūc cuʒ filia habeat dotem iure ſuo ⁊ nõ hereditario iõ nõ cadit in fideicómiſſum vt.l.pater filiaʒ in pn.ff.ad.l.falci. Aut pater ipſi filie doté i teſtaméto legauit ⁊ tūc aut ſimpl̃r ⁊ generaliter ſbſtituit ⁊ tūc dos non includit̃ in fideicõ niſi aliud appareat teſtatoꝛem ſéſiſſe vt.l.a filia.⁊.l.mulier.§.cum ꝓponet̃. ff.ad trebel. Aut ſpéaliter ⁊ expſſe eá grauauit de dote reſtituédi ⁊ tc̃ Aut filia hʒ aliūde tm̃ de bonis patris ꝙ ſufficit ad legitimá ⁊ tūc venit ad reſtitutóem ꝙ pōt h̃ caſu in ea grauari vt.l.fi.§.filie.ff.de leg.ij. Aut nõ habet tm̃ ꝙ ſufficiat ad legitimaʒ ⁊ tūc nõ tenet grauamé iõ nõ cadit i fideicómiſſum vt.l.qm̃ in ꝑoꝛibus.⁊.l.quoniaʒ nouella.C.de inoffi.teſta. Aut ipſa filia ꝑ ſe ipſam ſibi dotem de hereditate ipſa conſtituit quod facere poteſt ꝑ dictá auc.res que.⁊ tunc alio nõ apparente nõ cedit dos fideicõ vt dicto.§.cum ꝓponeret̃.vbi de hoc caſus ¶ Alteriꝰ querit̃ dictū eſt ſup ꝙ ꝑmiſſa eſt alienató rerum que ſbiacét reſtitutóni in cauſa dotis ⁊ donati.ꝓpter nuptias hoc eſt verum quádo fit hec alienaº ꝑ grauatum inter viuos ¶ Quid aūt ſi fiat in vltima volūtate xbi gratia ſi grauatus de reſtituédo fecit teſtamentū in quo ſpéaliter dotem ↄſtituit ⁊ aſſignauit filio ſuo de bonis que reſtituẽ grauatus eſt qr̃ an valeat talis alienató ⁊ habeat minuere fideicõm Bar.determiat ꝙ ſic in.l.a filia.ff ad trebel.ꝑ tex.in dicto.§.cum ꝓponeret̃. ⁊ quia ſi ſibi licet iter viuos g̃ in vltima volūtate Ex quibꝰ pʒ ꝙ ſicut natiuitate filij i totum euaneſcit fideicómiſſum vt d .l.cum auus.⁊ d.l.cū acutiſſimi.ita euaneſcit ꝓ pte qñ ꝑ filia dos aut ꝓ filio donaº ꝓpter nuptias ↄſtituit̃ vel ſoluit̃ de bōiſ hereditatis vel aliter i cauſam alimétoꝛuʒ alienat̃ vt.ſ.dictū eſt

¶ Deceder ʒ ſine filiis

¶ Hic adūte ꝙ lʒ hec ↄditõ ſit expſſa a teſtatoꝛe tamé ſbītelligit̃ in hac ſbſtitutóe tacite ex iuri.interp̃tatóe vt habet̃ i.l.

cum auus.ff.de ↄdi.⁊ demõ.⁊.l.cũ acutiſſi
mi.C.de fideicõmiſſ.⁊ i.l.gñaliter.C.de i
ſti.⁊ ſbſti.fac.l.iube⁹.§.ſin aũt.C.ad treb.
cuȝ ſi. ¶ Querit̃ de quib⁹ liberi.hec ↄditõ
itelligat̃ vt p hoc itelligam⁹ ꝓpter quos
liberos hec ſbſtitutõ finiat̃ vbi videt̃ ꝙ
aut hec ↄditõ ſimplr̃ apponit̃ ſine aliquo
ſigno demõſtratiuo ipſoꝝ liberoruȝ Aut
cum aliquo demõſtratiuo eoꝝ ſiquidem
ſignũ aliqđ fuit appoſitũ vt verbi grã patet
i forma iſta cũ dicit ex ſuo corpe legitime
ꝓcreatis vel ſimilia ⁊ tũc itelligit̃ put ṽ
ba ſonãt de filiis nãlibus ⁊ lrimis vt dicã
.§. Ubi aũt nullum ſignũ iteruenit tunc
aut heres decedit ſupſtitib⁹ ſibi filiis legi
timis tm̃.aut nãlib⁹ tm̃.aut nãlib⁹ ⁊ legi
timis.pmo caſu dic ꝙ filij legitimi tm̃.nõ
excludũt ſbſtitutum ſed excludũt̃ a ſbſti
tuto p tex.i.l.fideicõmiſſũ.ff.de ↄdi.⁊ de.
⁊.l.ſi ita quis.i fi.ff.de le.ij. ¶ 2° caſu ſub
diſtinguit̃ ſm aliquos Aut iſti nãles tm̃
fuerũt ↄcepti i ſeruitute paterna ⁊ tũc ſb
ſtitutum excludũt ⁊ ei pferũt̃ vt.l.ex fcõ.
.§. ſi quis rogat⁹.el.i.i pn.ff.ad trebelli.⁊
optime ꝓbat̃ i.l.lucius.§.dame.in fi.ff.de
le.ij. Aut fuerũt ↄcepti i libertate pria ⁊
tũc aut apparet de volũtate teſtõris ⁊ ea ſ
uabit̃ Aut nõ apparet tũc aut hẽs patris
erat homo i dignitate poſit⁹ ⁊ tũc de his
filiis nõ vr̃ teſtõr ſenſiſſe cuȝ talis ſoboles
apud ↄſtitutos i dignitate ſit abhominabi
lis ⁊ idõ nõ excludẽt̃ ſbſtitut⁹ Aliť aũt ſi
nõ erat i dignitate poſit⁹ tũc excludẽt̃ vt
d.§.ſi quis rogat⁹.vltimo reſpõ.⁊ ibi nõ.p
glo.⁊ Bar. Tu tamẽ potes attẽtare aliť
itelligẽ illum.§.hoc mõ aut fili⁹ nãl' erat
iam nat⁹ tpe teſti ⁊ tũc excludit̃ ab eo ſb
ſtitut⁹ ſiue fuẽit nãlis ex ſeruitute ſiue ex
libertate ⁊ ita itelligat̃ pn̄ᵐ dicti.§.ſi quiſ
rogat⁹.cum ſi.aut nat⁹ eſt poſt teſtm̃ ⁊ tũc
ſbdiſtigue vt.ſ.dictũ eſt.2° caſũ dicẽduȝ ẽ
filios nãles ⁊ lrimos idiſtincte excludere
ſubſtitutum ſiue ſint liberi pmi gradus
vel vlterioris vt d.l.iubem⁹.§.ſin aũt.C.
ad trebel.cum ſi. ¶ Circa pmiſſa occurrit
tale dubiũ fili⁹ lrim⁹ tm̃ i prãte ↄſtitut⁹
pterit⁹ olim rũpebat teſtm̃ ac ſi eſſet nãliſ
⁊ lrim⁹ vt.l.certum.de iniuſt.rup.⁊ irri.te.
ȝ hodie aliter diſtiguat̃ vt.l.cũ i adopti
uis.§.ſed ne articulũ.C.de adop.⁊ iſtit.de
ſucceſſ.ab ite.§.ſed ea omnia.q̃re ḡ nõ exclu
dit ſbſtitutum ſicut lrim⁹ fili⁹ ⁊ nãlis vt
dictũ eſt Reſpõderi põt ꝙ nõ eſt par affectio
quo ad teſtõrem i filio alieno que eſt i ſuo
ꝓpo idcoq; nõ vr̃ cogitaſſe de filio lrimo tm̃

ipſi⁹ heredis quo ad excludẽduȝ ſbſtitutũ
de ſuo aũt ꝓpo pſumptũ eſt ipȝ cogitaſſe
vel dic ꝙ rõ eſt i ꝓpo filio illa de qua tra
ditur i.l.i ſuis.ff.de libe.⁊ poſtu ¶ Quid
aũt dicem⁹ i filio ſpurio an excludat ſbſti
tutũ dicunt doc.ꝙ nõ ꝙ ñ ẽ nomiand⁹ nec
alend⁹ de iure ciuili vt i auc.q.mo.nã.effi.
ſui.§.fi.⁊ in auc.ex ↄplexu.C.de iceſ.nupt.
¶ Sed poſſet hic querĩ ſi teſtõr hñs filiuȝ
religioſum vel i ſacerdotõ ↄſtitutũ deceſ
ſerit ipo herede iſtituto ſb ea ↄditõe ſi ſiñ
liberis deceſſerit de quib⁹ liberi. itelliget̃
hec ↄditõ dic vt diſputat Bar.i.l.hẽdib⁹
.§.tici⁹.ff.ad trebel. ¶ Et pdicta que dcã
ſũt de hẽde maſculo ſb pdicta ↄditõe gra
uato locũ hñt i muliere etiam taliter inſti
tuta p dictã.l.hẽdib⁹.pall'.§.fi.ff.ad trebl'
ȝ Bar.ſb dubio forte voluẽit alr̃ diſtin
guẽ ar.inſti.de ſucceſſ.ↄgna.§.que vulgo.
Querit̃ ſi hẽs taliter grauat⁹ hñit libẽoſ
qui tamẽ deceſſerint añ mortẽ ipi⁹ hẽdis
An ſbſtitut⁹ excludat̃ dic ꝙ nõ naȝ vt ex
cludat̃ oportet ꝙ filij ſupſint tpe q̃ mori
tur ipſe heres qđ pȝ dum dr̃ ſi deceſſerit
ſine liberi.que verba ad tẽp⁹ mortis rlatõeȝ
habẽt vt d.l.ex facto.§.ſi qs aũt.ff.ad treb
Sed ibi fuit alia forma viȝ donec habuẽit
filios que ↄditõ donec limitatõem tempiſ
ſigficat ⁊ diſpoſitõem reſtringit ad tẽpus
ſi ẽ dictõ quouſq; vel quoad.vt nõ.p bar.
i.l.ſi fili⁹.ff.ad tercul'.ad quod facit.l.cui
vſufructus.⁊.l.gñali.§.duas filias.ff.de
vſufr.lega.⁊.l.legatum eſt.in pnci.ff.de an
nuis lega.⁊.l.fi.§.fi.ff.de reſcin.ven.merito
ḡ ibi i caſu adueniẽte quo liberos habeat
implet̃ ↄditõ ſtatim que poſtea nõ ifrigit̃
ſi liberi moriãt̃ ꝙ temp⁹ natiuitatis eoruȝ
fuit in ↄditõe.Hic aũt temp⁹ mortis hẽ
dis ⁊ exiſtẽtie ipoꝝ filioꝝ ¶ Quid aũt ſi
hẽs moriat̃ vno ſolo fi° ſupſtite an deficiat
ↄditõ vel purificẽt̃ dicte ſbſtitutões vr̃ ꝙ
ceſſet ↄditõ ⁊ fiat p ↄſequẽs loc⁹ ſbſtituto
Sermo eiȝ iſte ſine liberis pluralis ẽ ſicq;
exigit ↄcurſum ſaltim duoruȝ ar.in.l.vbi
numer⁹.ff.de teſti.tu aũt dic ↄtra p tex.i.l
nõ eſt ſine liberi.ff.de verb.ſig.⁊.l.pater ſeue
rinam.ff.de ↄdi.⁊ demõ.ille aũt ſermo re
ſoluit̃ in ſingularitates ar.in.l.falſa demõ
ſtratõ.in fi.ff.de ↄdi.⁊ demõ.⁊ d.l.cũ tale.
.§.falſam.ff.e.ti.⁊ de pdictis nõ.p Archy.
in.c.ſi pater.extra de teſtamen.libro.vi. ¶
Deinde querit̃ quid ſi hẽs deceſſerit ſoliſ
ſupſtitib⁹ nepotib⁹ ex filio pmortuo l' ex
filia an excludat̃ vl' admittit̃ ſbſtitutus
dic ꝙ excludit̃ p tex.i.l.i.C.de ↄdi.iſti.⁊

ibi nō. ⁊ in. l. iubem⁹. §. i. C. ad trebel. Naꝫ
appellatõe filioꝝ ↄtinet̃ nepotes tam ex
filio q̄ ex filia vt. l. liberoꝝ. ⁊ ibi p Bar. ff
de ṽb. ſigni. p Cy. in. l. ſi teſtm̄. C. de q̇ōib⁹
¶ Ampli⁹ querit̃ ſi fili⁹ pupill⁹ hēs iſtitu
tus cui facta eſt hec ſbſtitutō moriat̃ in vi
ta teſtatoris An ſbſtitutus admittat̃ ṽtu
te ſbſtitutōnis vr̃ q̄ nō p ter. in. l. apud iu
lianum. §. vtrū. ⁊. §. antiſtia. ⁊. l. ille a quo §.
ſi de teſtamēto. in fi. ff. ad trebel. ⁊. l. tuto-
res. §. heres. ff. de admi. tu. Alij dicūt ↄtra
vt nō. p Cy. i d. l. p̃cib⁹. ⁊ p Bar. in d. l. i. ff
de vul. ⁊ pupil. Pro ſolutōe hui⁹ ē decur
rēdum ad ea que. s. ſūt tacta i p̃cedenti gl.
i illa. q. qua querit̃ quas ſpēs ſbſtōnū in ſe
ↄtineat ſbſtitutō hec fideicōmiſſaria vl̃ cō
pendioſa vnde dic q̄ aut hec ſbſtitutō eſt
facta p ṽba mere obliqua ⁊ q̄ tūc i ea vt p̄
dixi nō ↄtinet̃ vulgaris expirat i totum ſb
ſtitutō iſta filio mortuo in vita teſtōris ⁊
ſic excludit̃ ſbſtitutus ita loquūt̃ dicte. ll
ille a q̄. §. ſi de teſtamēto ⁊ d. §. vtrū. ⁊. §. an
tiſtia. cum ſi. Aut eſt facta p ṽbum cōe vt
ſbſtituo talem ⁊ tūc quia in ea includitur
vulgaris vl̃ pupillar. iſpecta mēte defūcti
q̄ p talem ſbſtitutōem vr̃ ſibi in oēm caſū
p̄uidiſſe ar. in. l. iij. in fi. ff. de adi. lega. ⁊. l.
hec ↄditō. §. ſi ↄditōi. ff. de ↄdi. ⁊ demō. ¶
Quid aūt ſi teſtm̄ in quo hic fili⁹ defun-
ctus vt. s. minor vel maior taliter de reſti-
tuēdo grauat⁹ habet clauſulaꝫ codicillarē
inſertam vt cōiter apponūt nōrij in omib⁹
teſtamētis An ſbſtitutus audiatur cōtra
heredes ab inteſtato ipius filij videtur q̄
nō p dictum. §. vtrum. ⁊ dictum. §. antiſtia.
cum ſi. Et hoc ſequūt̃ quidam Alij dicūt
ↄtra quia ṽtus illius clauſule hoc habet i
portare ſm ea que habēt̃ in. l. i. ff. de iur co
dicil. Ad quod etiam faciūt nō. in. l. cohe-
redi. §. cum filie. ff. de vul. ⁊ pupil. Naꝫ tu
diſtigue aut fili⁹ deceſſit i vita teſtatoris ⁊
tūc locū habꝫ p̄ma opi. Aut deceſſit poſt
mortem eius ⁊ tūc locum habet opi. 2ᵃ de
qua dictū eſt ſup̄ i p̄cedenti glo. ⁊ in hanc
ptem videt̃ iclinare Bar. i dicta. l. i. ar. ad
hoc in dicta. l. ſceuola. ff. ad trebel. ⁊. l. fidei
cōmiſſum. ff. de le. i. ⁊. l. qui duos. in fi. ff. d
vul. ⁊ pupil. ¶ Sed quid ſi hec ſbſtitutō
facta ſit ſb alio nomie q̄ filioꝝ ṽbi grā ſi
deceſſerit ſine herede gayum ſbſtituo q̄d
ↄtinebitur appellatōne heredis videt̃ q̄
omēs tam filij q̄ extranei vt. l. ſciēdum. §.
heredes. cum ſi. ibi nō. ff. de ṽbo. ſig. ⁊ p h
videt̃ q̄ quilibet qui ſit heredis heres ſiū
ex teſtamēto ſiue ab inteſtato ſiue ſit de li

beris ſiue nō excludat ſbſtitutum i ↄtrariū
eſt veritas quātum ad hūc caſum quo ap
pellatōe heredis ↄtinet̃ ſolum filius ⁊ ce
teri qui appellatōe filioꝝ ↄtinēt̃ p ter. nō
bilem in. l. ex facto. §. fina. ff. ad trebel ⁊ ibi
nō. p Bar. Et hec vēa quādo hec conditō
adijcit̃ ſine herede ſbſtituto in hereditate
¶ Quid aūt ſi adiciat̃ ſimplici legatario
videt̃ q̄ idem a paritate rōnis credo ↄtra
⁊ ſto in iſto caſu regule dicte. l. heredis. cū
ſimi. quia caſus ſpēales ↄtra regulam non
debent ad alios caſus extēdi ſed reſtringi
vt. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. mat. ⁊ q̄d nō. ff.
de legi. cuꝫ ſi. Eſt eñ maior dilectō quo ad
ſbſtitutum in hereditate q̄ ad ſimplicem
legatarium Ideo fauore ſbſtituti appella-
tōe heredis reſtringit̃ ad ſolum filium ⁊
ad oēm heredem in legatario porrigit̃ de
quo vide q̄d pulchre nō. p Bar. in. l. gall⁹
. §. etiam. ff. de liberi. ⁊ poſtu. ¶ An aūt ſit
neceſſarium hoc caſu quādo dixit teſtator
ſine herede quo ad excludēdū ſbſtitutum
q̄ fili⁹ fiat heres re ⁊ nomie vel ſufficit q̄
repiat̃ filius ſupeſſe dicit Bar. q̄ ē neceſſe
ipſum filium eius patris hereditatē adire
⁊ hoc habꝫ iportare ſenſus illoꝝ ṽborū ſiñ
herede vt nō. p glo. in dicto. §. ſi. Eſt ergo
melius q̄ teſtator dicat ſi ſine filiis deceſſe
rit ⁊c̃ quātum ad fauorem hēdum

¶ Ex ſuo corpore et legitimo mat

rimonio p̄creatus ¶ Iſta ṽba multū ſunt
notāda ⁊ ea ſemp̄ debent apponere ⁊ expri
mere notarij in talib⁹ ſbſtitutōibus Naꝫ
ex hoc tollūt̃ multa dubia ⁊ etiam euitā-
tur ſcandala abſurda vt patet ex ſequētib⁹
¶ Notāter ḡ dicit̃ ex ſuo corp̄e vt p hoc
videat̃ legitimū tātum qui natus eſt ex
alieno corp̄e excludere q̄ q̄ ⁊ ſi nō eſſēt ap
poſita iſta ṽba tamē excluderet̃ vt dictuꝫ
eſt p. l. ſi fideicōmiſſum. ff. de ↄditi. ⁊ demō
cum ſimi. patet etiam q̄ p illa ṽba ex legi
timo matrimōio voluit teſtator a filio na
turali tātum excludi ſbſtitutum quando
exp̄ſſe hoc nō dixerit. ſ. ſbſtitutum excludē
Sic ḡ collige q̄ quātū ad fauorēꝫ iſtituti
melius eſt tacere ⁊ omittere iſta ṽba ex le
gitimo matrimonio ⁊c̃ q̄ illa exp̄mere q̄
aūt ad fauorem ſbſtituti meli⁹ eſt illa exp̄
mere q̄ tacere q̄d nō tu nōrie ¶ Quid ſi
dixerit ſi deceſſerit ſine filiis ex ſuo corp̄
⁊ legitimo matrimonio natis ⁊ deceſſit fi
lio nāli tm̄ nato ſed poſtea p p̄ncipē lẽiato

an p eum excludat̄ ſbſtitutus videt̄ ꝙ ñ ꝙ nõ eſt natus legitim⁹ ſed nãlis tãtuꝫ iõ ceſſant ṽba ſbſtitutõnis ⁊ p ꝯſequẽs eius effectus ar.in.l.ſi verõ.§.de viro.ff.ſo.ma. ⁊.l.adigere.§.quãuis.ff.de iure patro. ¶ In cõtrarium facit nam tãtum opat̄ legitimatõ ſequẽs quãtũ natiuitas legitima p̄cedens vt i.l.ij.ff.de na.reſti.⁊ ibi tex.ſicqꝫ de equipollẽtib⁹ idem debet eſſe iudiciuꝫ vt in.l.ſi mater.C.de inſti.⁊ ſbſti.⁊ i.c.tuanos.de ꝯſan.⁊ affi.⁊ ibi nõ.⁊ p Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tãtum.ff.de libe.⁊ poſt. facit qḋ nõ.ĩ.i glo.pupillariter.ṽ.qd autẽ dices ¶ Quid aũt dices de qõe ml'tociẽs occurrẽti ecce ꝙ facta huiuſmodi ſbſtitu^ne heres igreſſus eſt monaſterium an excludatur ſbſtitut⁹ ⁊ videt̄ ꝙ ſic ꝙ monaſteriũ loco filij reputat̄ vt eſt tex.in.c.cum in p̄ſentia.eẽ de pbati.⁊ in auc.niſi rogati.C.ad trebel.⁊ ibi de hoc p Cy.facit in auc.d̄ ſanct.epi.§.ſed hoc in pñti.coll'.viij.⁊ ibi plene de hoc p Ja.de bel.⁊ hec ṽba ex ſuo corpore ꝯueniũt huic caſui ꝙ ingrediendo monaſterium videt̄ ex ſuo corpe actu ſibi filium ꝓcreare ſicqꝫ cum ṽba ꝯueniãt ğ ⁊ effectus arg.in.l.adigere.§.quãuis.de iure patro. In cõtrarium facit mens ⁊ intentio teſtatoris ad quã ṽba in quãtum poſſunt ſemp ſũt trahẽda ar.in.l.i ꝯditõib⁹.ff.de ꝯdi.⁊ demõſt.⁊.l.iij.in fi.C.de liberi.pte. Nam ipſe teſtator dicẽdo ex ſuo corpore videt̄ i mẽte geſſiſſe de filiis qui ꝓducũt̄ p ğñatõem nãlem ſic eim eſt cõis vſus loquẽdi ⁊ iterp̄tandi cui eſt adherẽdum vt in.l.cum delamonis.§.aſinam.ff.de fun.inſtru.⁊ iſtru.lega. Qui aũt igredit̄ monaſterium quẽit ſibi filium fictum ⁊ p̄ſumptum nõ ꝓcreatum vl' nãli miſterio ꝓductum mẽito ğ ad talem filium ṽba huiuſmodi nec teſtatoris itẽtio porrigit̄ ſicqꝫ p monaſterium nõ excludit̄ ſbſtitutus ſed ipſe ſbſtitutus monaſterium excludit eiqꝫ aufert̄ ar.i dicta.l.fideicõmiſſum.de condi ⁊ demõ.⁊.l.ſi ita quis.i fi.ff.de le.ij. Ad qḋ etiam facit qḋ in ſimili tradit̄ in.l.i.§.ne aũt.C.de cadu.tol. Confirmat̄ etiaꝫ p tex.in.l.lege.xij.tabularꝫ.in pñ.C.de legi.here. Preterẽa ſi teſtator ſimplr̄ dixiſſꝫ ſi deceſſerit ſine liberi.ẽẽ legitim⁹ tãtum filius vt eſt monaſterium vl' adoptat⁹ nõ excluderet ſbſtitutum p dictã.l.fideicõmiſſum ml'tomin⁹ ſi exp̄ſſit ex ſuo corpe ẽẽ ⁊ hãc ptem tenet Ja.bu.in dicto.§.ſed hoc pñti ⁊ do.Bal.i.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cleri.q̃ vẽa eſt ⁊ omni iuri ⁊ equitati conſentanea multũqꝫ laicis fructuoſa Nam ſcire debes tu ignare laice ꝙ imperium aliqñ habuit vtrũqꝫ gladium tpalem.ſ.⁊ ſpũalem adeo ꝙ tũc impatores ꝯferebãt omĩa beneficia eccleſiaſtica p vniũſum orbem ⁊ ampli⁹ eligebãt papam vt habet̄ in.c.adrian⁹.lxiij.di.cum.c.ſeq.⁊ nõ.p Inno.in.c.ij.extra de ma.⁊ obe. Unde eo tpe quo ſtudebãt imperatores ampliare fidem xpianã que tũc modica erat ⁊ i puo ſtatu oportuit ꝯferre multa p̄uilegia eccleſiis ⁊ his qui ſe ad fidem catholicam ꝯuertebãt vt pꝫ p ti.C.d̄ ſa.ſan.eccle.⁊ in ti.de epi.⁊ cleri.⁊ in auc.d̄ ſan.epi.⁊ in ti.de eccle.ti.cum multis ſil'ibus inter que p̄uilegia fuit iſtud videlicꝫ ꝙ bona igrediẽtium monaſteria applicarẽtur ipſis monaſteriis ꝓpter qḋ p̄uilegiũ multiplicata ⁊ fundata ſũt monaſteria infinita p vniuerſum orbem oliꝫ cã deuotõis lꝫ hodie cauſa rapine ⁊ auaritie i tãtum ꝙ deſtruxerũt hodie mũdũ ⁊ ãnihilauerunt ſtatum imperij ⁊ oĩm laicorum poſſunt ğ dici merito talia loca facta vl' fienda retia ꝯtexta ad capiẽda laicorꝫ bona Surgat ğ bon⁹ impator ⁊ dicant omnes fiat pax in ṽtute tua ⁊ habũdãtia i turribus tuis. ¶ Redeũdo aũt ad ꝓpoſitã qõem dic ꝙ qñ i diſpõe adiciũt̄ ṽba vltra p̄dicta verba ſequẽtia.ſ.ex lĩimo matrimonio ꝓcreatis ceſſat p̄dicta diſputatõ ꝙ iter heredeꝫ ⁊ monaſterium nullũ ꝯtrahit̄ matrimoniũ vt patet ex diffinitõe matrimonij de q̃ tdit̄ inſti.de nup.i pñ.cum ibi nõ.

¶ Qui ex eis ſuper

uiueret. ¶ Hec eſt ſbſtitutõ reciproca de qua tradit̄ in.l.tici⁹ ⁊ ſeius.cum.l.ſe.ff.de vul.⁊ pup. Hic aũt quẽit̄ quid ſi ſbſtitutus deceſſerit añ heredem vl' añqꝫ ſibi fcã fuerit hereditatis reſtitutõ an vacuata et nulla remanear ſbſtõ videt̄ ꝙ ſic qa hẽditas nõ adita ad hẽdes nõ tranſmittit̄ vt i l.i.§.i nouiſſimo.C.de cadu.tol.cum ſimi. In cõtrarium facit.l.iij.⁊.l.ſi i pſonam.C.de fideicõmiſſ. dic diſtiguẽdũ ſic. Aut loquimur in ſbſtitutõe directa ⁊ illa nõ tñmitti̇t̄ vt d.§.i nouiſſimo. Aut loquimur i ſbſtitutõe fideicõa ⁊ tũc ſbdiſtigue.aut hẽs fuit rogat⁹ de reſtituẽdo pure vl' p⁹ mortem ſuam vl' ſb ꝯditõe.pmo caũ ſbſtitut⁹ tñſmittit i ei⁹ hẽdem ius petẽdi ſb fideicõmiſſũ vt d.l.iij.⁊.l.ſi i pſonã.⁊ pbat̄ i.l cogi.§.idẽ metian⁹.⁊ ibi gl.⁊ i.l.apud iulianum.§.vtrũ.cum ſi.ff.ad trebel.2ᵒ. aũt ⁊ 3ᵒ. caũ cũ fuit ğuat⁹ p⁹ mortẽ ⁊ ſb ꝯditõe

⁊ tūc euacuat̄ ſbſtō nec fit p ſbſtitutū illa
tñſmiſſio ſi nūdum ceſſerat dies petēdi fi
deicōmiſſum puta qꝛ ↄditō nūduꝫ venēat
vt.l.iiij.ff.qñ di.le.ce.⁊ nō.p glo.in.l.poſt
mortem.C.de fideicōmiſſ.Si vēo añ mor
teꝫ ſbſtituti extitiſſet ↄditō ꝙ̄ꝙ nulla fcā
eſſet reſtō fieret tamē eo caſu tranſmiſſio
nec euacuaret̄ ſbſtō vt.l.fi.C.qñ dies le.ce
⁊ nō.p Cy.in d.l.iij.⁊ plenꝰ p Bar.in.l.
cuꝫ filio.ff.de le.i.Nec ob.d.§.i nouiſſimo
quia illa regula pcedit i ſbſtitutōe directa
puta vulgari vel pupillari vt.ʒ.dixi que
nō tñſmittit̄ i heredem vt.l.liberis.§.hec
xba.⁊.l.luciꝰ.§.fi.⁊.l.qui plures.ff.de vul.
⁊ pupil.⁊.l.ſi ex pluribꝰ.in fi.ff.de ſuis ⁊
legi.⁊ nō.p gl.⁊ Cy.i.l.i.§.is ita.C.de ca.
tol.i.Differētie aūt rō pōt aſſignari quia i
hac fideicōmiſſaria ſbſtōe heres eſt obliga-
tus ipſi ſbſtituto ꝙ̄ cito ceſſit dies fideicō
miſſi petēdi ⁊ ipſi queſitū eſt ius ad rē.vt
l.cogi.⁊.l.poſtulante.ff.ad trebel.quā obli-
gatōeꝫ tñſmittit i ſuū heredem ar.i.l.i.C
vt act.ab hē.⁊ ↄtra hē.⁊.l.i.C.de hē.act.
que qdem obligatō ⁊ ius ad rem ceſſat in
ſbſtōe directa merito q̄ finit̄ cū pſona nec
tñſmittit̄ ar.eoꝝ que nō.in glo.ſe.⁊ quia
nemo tñſfert in alium qđ nō habet penes
ſeipſum vt.l.nemo plus iuri.ff.de re.iuri.⁊
adde qđ.ī.nō.i vltima glo.⁊ p̄dicta ſt̄ mlt̄
tum notāda qꝛ cotidiana videmꝰ eiꝫ ꝙ te
ſtatores filios grauāt hēditatem reſtituē
aliis pſonis ſi ↄtigerit ipſos decedere ſine
filiis ⁊ ſepe occurrit ipſos ſbſtitutos filiis
p̄decedē Certe ſi poſtea moriant̄ filij ſine
filiis heredes ſbſtituti pmortui a petitōe
huiꝰ hereditatis ⁊ fideicōmiſſi penitꝰ ex-
cludūt̄ ⁊ iō nōnꝰ debet dicē ſbſtituit gaū
⁊ eiꝰ filios natos ⁊ naſcituros.

Deceſſit adita per ipſum heredi

tate. Quid igitur ſi deceſſit iſte bernar
dus anteꝙ̄ adiret hēditatem an ipſiꝰ hēs
cogēdus erit adire ⁊ reſtituē breuiter in h̄
diſtiguit vt nō.p glo.⁊ Cy.i.l.eam quaꝫ.
C.de fideicōmiſſ.Aut heres grauatꝰ dece
ſſit.ī.tempꝰ deliberādi ⁊ tūc hēs eiꝰ cogē
dus eſt adire ⁊ reſtituē ar.in.l.cū antiqori
bus.C.de iure deli.aut deceſſit pꝰ tēpus
deliberādi ⁊ tūc aut p̄ceſſerat coactō ſeu cō
pulſio i pſona grauati ⁊ tūc heres eiꝰ coge
tur adire vt.l.nō iuſtam.C.ad trebel.aut
nulla p̄ceſſerat ↄpulſio ⁊ tūc nō cogit̄ adir̄
vt.l.ille a quo.§.ſi de reſtō.i fi.⁊ ibi nō.ff.
ad trebel.aut heres ſponte adiuit ſed añꝙ̄
reſtituēt deceſſit ⁊ tūc heres eiꝰ cogit̄ reſti
tuere vt pbat̄ i.l.ſi eiꝰ.§.ſi quiſ.ff.ad trebl̄
⁊ nō.p glo.in d.l.ille a quo.§.i.i fi.⁊ p Cy
i.l.iij.C.de fideicōmiſſ.

Quare cum predicta uera ſint

Hec eſt concluſiō petitōis ⁊ libelli ad
quā oīa reducūt̄ iōqꝫ ad eam ſep adūte
vt alias ſcripſi.

Quodqꝫ codem netis dictū ʒānellum

Hic querit̄ an poſſit agi ↄtra dictū
ʒannellum añ reſtōem factam ſaltim xbo
dicto Iaco.ſbſtituto dic breuiter ꝙ ſi agi
tur ad vniūſum fideicōmiſſum ↄſequēdū
⁊ tūc etiam añ reſtitutōem factam agi pōt
vt fiat vt.l.cogi.⁊.l.poſtulāte.⁊.l.nam qđ
.§.i.ff.ad trebel.cum ſi.aut agit̄ ↄtra euꝫ p
re aliqua ſingulari vel ↄtra aliū poſſeſſorē
⁊ tūc nō poteſt agi añ reſtitutōem factā vt
l.fi.in fi.cum ibi nō.ff.de fideicōmiſ.hē.pe.
⁊.ʒ.dixi Fallit i certis caſibꝰ i quibꝰ ipō
iure poteſtas agēdi tranſit in fideicōm̄ ſine
alia reſtitutōe vt nō.p glo.in.l.penl̄.C.ad
trebel.⁊.l.quia pinde.§.reſtituta.⁊.l.ſi pa-
troni.in pn.ff.ad trebel. Primꝰ eſt ſi hēs
grauatꝰ fuerit ↄtumax i rſtituēdo p qđ pꝫ
ꝙ fruſtra ſup̄ queſituꝫ eſt an heres hēdis
poſt ↄpulſiōem teneat̄ reſtituē. Secūdus
caſus eſt ſi grauatꝰ deceſſerit ſine herede
Tertiꝰ ſi fideicōmiſſariꝰ alteri ſecūdo rſti-
tuē ſit grauatꝰ Quartꝰ qñ grauatꝰ aliena
uit hereditatē i toto l̄.p pte qꝛ i alienatōe
nō eſt neceſſaria reſtitutō.

Dimidiam partem hereditatis

Quid ſi franciſcus eiꝰ frater ⁊ coheres
repudiet ptem ſuam vel aliter ſit excluſꝰ
ab ea morte vl̄ defectu ↄditōis nō iplete
An accreſcꝫ ipſi Iaco.vr̄ ꝙ ſic qꝛ inter ſub
ſtitutos ſit locus iuri accreſcendi vt.l.i.§.
his ita.C.de cadu.tol.Sed i cōtrariuꝫ de
termīat glo.⁊ Cy.in d.§.his ita.p.l.ſi ex
pluribꝰ.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊.l.ſi plurēs.i pn.
ff.de vul.⁊ pup.iūcta.l.ſbſtitutō ⁊ qđ ibi
nō.ff.de acqui.re.do.Ad qđ facit.l.i.§.ſi ex
quotiēs.⁊.l.cogi.§.ſi quiſ aūt.⁊.§.metianꝰ

⁊ ꝑidem metianus.ff.ad trebel. ⁋Nec ob.ꝑ.
his ita.ꝙ loquit̃ i ſbſtitutõe directa ſec⁹
aũt i fideicõmiſſaria.⁊ hu⁹ eſt rõ mãifeſta
ꝙ i directa ſi nõ fieret accremẽtũ ſuccede-
ret abſurdum vt quis decedẽt ꝑ pte teſta
tus ⁊ ꝑ pte iteſtat⁹ qḋ iuſ noſtrum nõ pa
titur vt in regula ius noſtrũ.que rõ ceſſat
i fideicõmiſſaria ⁋Nam iſtitut⁹ ptem repu
diatam i ſe retinet cum ſit hẽs ĩdq̃ aliter
nõ accreſcit ꝙ teſtator i ea pte herede hẽt
vt.l.i.i fi.ff.ad trebel.⁊.l.fi.C.e.facit inſti.
de fideicõmiſſ.hẽ.ꝑ.ſi quis ex vna. ⁋Po
ſtremo circa mat̃ciã pdictaꝝ ſbſtõnum for
mo talem qõem quã vidi de facto.Ecce ꝙ
ſbſtitutus vulgariter aut pupillariter vel
alio mõ añꝙ caſus ſbſtõis eueniat vult vẽ
dere ipm ius ſbſtitutõis aut cedere alicui
pſone querit̃ an poſſit ⁊ an teneat talis iu-
ris ceſſio vel vẽditõ ⁊ vr̃ ꝙ ſic ꝑ tex.in.l.
ſpem.⁊ qḋ ibi nõ.C.de dona.⁊.l.nulla.C.
de otra.emp.In otrarium facit tex.i.l.con
ſtãte.C.de dona. ⁋Qḋ aũt nõ valeat talis do
natõ ꝓbat̃ ꝑ tex.i.l.i.ff.de hẽ.vl' act.ven.
⁋Sȝ ꝙ ipſa vẽditõ teneat ẽ tex.nõ violãdo
lraȝ i.l.ij.ꝑ.ij.ff.e.ti.lȝ ſm itellectũ glo.ſit
i tex.ꝑ pma pte. ⁋Sed hic inſurgit aliud
dubium dictũ eſt ſup̃ ꝙ ſbſtituto directo
decedẽti añ oditõis euẽtum ius hu⁹mõi
directe ſbſtitutõis extiguit̃ ⁋Pone ḡ ꝙ fcã
h⁹ iuri.alienatõe i aliã pſonam decedat ſb
ſtitut⁹ añ oditõis euẽtuȝ ⁊ ſupueniat em
ptor vl' ceſſionarius an expirabit ius ſbſti-
tutõis quãtum ad emptorem vl' ceſſiona-
rium poſito ꝙ vẽditõ teneat vr̃ ꝙ nõ arg.
eius qḋ dr̃ de vſufructu tranſlato a pſona
filij in pſonã patris vbi mors vtriuſq; req
rit̃ vt vſufruct⁹ finiat̃ vt hẽt̃ in.l.fi.ꝟſ.
ſi vẽo.C.ad tercul'.⁊ nõ.ꝑ glo.i.l.ij.in fi.
C.de bo.ma.⁊.l.qḋ ſcitis.C.de bo.q; libe.
In otrarium facit ꝙ ꝑ talem iuri.alienatõ
nem ipugnat̃ volũtas defũcti qui voluit
illum ſolum quẽ nomiauit ſibi eſſe hẽdeȝ
ḡ ad aliũ tale iuſ trãſferri nõ potuit ⁊ trãſ
latum extiguit̃ mors ſoli⁹ ipſi⁹ ſbſtituti
ar.eoꝝ que habẽt ⁊ nõ.i.l.qui liberi.ꝑ.hec
ꝟba.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ex hoc ſequit̃ ꝙ iuſ
dicte ſbſtitutõis vendi vel cedi non poſſit
alteri vt dixi.ſ. ⁋Sed tu cogita lati⁹ ſuper
his ⁊ ꝑ pma pte facit ꝙ alienatõ trãſit cuȝ
cauſa ſua vt.l.alienatõ.ff.de otra.emp.nec
debet oditõ diſpoſitõis teſtatoris imutari
facto ſucceſſori vt.l.qui fundus.in fi.ff.de
odi.⁊ demõ.⁊.ff.de ꝟbo.ob.l.ij.ꝑ.i.cum ſi.

⁋Forma libelli ꝓ hereditate vel re ſingu
lari diuidenda.

Q Orã uobis
&c agit ⁊ i iure ꝓpõit dñs
auguſtin⁹ de ſalerna legũ
doct.otra ⁊ adũſus dñicũ
de ſalerna ei⁹ frẽm ⁊ otra quãcũq; aliam
pſonam ꝓ eo ſeu ei⁹ nomie i iudicõ lrĩme
oparẽtem dicẽs ꝙ quondam egregi⁹ ⁊ ſpe
ctabil' legũ doctor dñs ⁋Frãciſc⁹ de ſalerna
eoꝝ genitor pluri tpe deceſſit ſupſtitibus
ſibi etiam hẽdib⁹ vl'ib⁹ iſtitutis pdictis
ei⁹ fratrib⁹ eiuſq; filiis qui frẽs p⁹ mortẽ
dicti eoꝝ patris ⁊ adita per eos hẽditate
cõiter ⁊ ꝓ indiuiſo tenuerũt ⁊ poſſederũt
ac hodie tenẽt ⁊ poſſidẽt totã ⁊ vniũſam
hẽditatem pdictam Inſup dicit ⁊ ꝓpõit
pfatus dñs auguſtin⁹ ꝙ bernardus de ſa-
lerna i ſuo vltimo teſtõ legauit ⁊ reliq̃t
frib⁹ memoratis ꝓ equalib⁹ portõib⁹ do^m
vnam poſitã ⁊ iacẽtẽ in papia cui coherent
&c Quã domũ idem frẽs plurib⁹ annis p⁹
mortẽ dicti bernardi ⁊ ꝓ idiuiſo tenuerũt
⁊ poſſederunt ⁊ hodie tenent ⁊ poſſident
verũ ꝙ iur̃ cautum eſt ꝙ omis cõio parit
diſcordiam ⁊ negligi ſolet qḋ cõiter poſſi
det̃ pfat⁹ do.aug⁹.ſepe ⁊ ſepi⁹ requiſiuit
ſupſcriptũ dñicũ quaten⁹ diuiſiõeȝ ſil' cũ
ipſo dño auguſtino facẽt de hẽditate ⁊ do
mo pdictis quã tñ facẽ vſq; nunc neglexit
ac recuſauit lȝ idebite ⁊ iiuſte Idcirco cũ
pdicta vẽa ſint pfat⁹ dñs aug⁹.petit ⁊ rq
rit a vobis dño vicario añdicto q̃ten⁹ omi
mõ via iure ⁊ forma qb⁹ meli⁹ fiẽi poteſt
ꝑ vrãm diffinitiam ſniam odemnetis ⁊ cõ
dẽnatũ iuri.remediis opellatis ſupſcriptũ
dñicũ ad faciẽdũ ⁊ fieri faciẽdum ſimil' cuȝ
dicto dño auguſtio diuiſiõem rerũ hẽdita
riaꝝ ⁊ dom⁹ ampliuſq; eũdem dñicũ odẽ-
netis forma pdicta i omib⁹ ⁊ ſingulis fru
ctib⁹ ꝑ eũ habitis ⁊ pceptiſ ⁊ i futurũ pci
piẽdis de ⁊ ꝓ pte ⁊ ptib⁹ tãgẽtib⁹ ⁊ pti-
nẽtib⁹ ipi dño auguſ.ex dictis domo ⁊ he
reditate ſimil' cũ ceteri.dãnis itereſſe ⁊ ex-
penſ.paſſis ⁊ factis ⁊ fiẽdis ⁊ patiẽdis ꝑ
ipm dñm auguſt.⁊ pdicta petit &c Dedu
cẽdo i pñti iudicõ &c nõ aſtrigẽs ſe &c

Q Oram uobis
Aduẽte hic i forma pñtis libelli
nam i eo duplex actõ itẽtat̃ viȝ actõ fail'.
herci.que opetit ꝓ hẽditate diuidẽda vt i
toto ti.ff.⁊.C.fail'.herci.⁊ act.cõi diuidũ°.

que ꝑ re ſingulari puta domo l' fūdo daꝛ vt i toto ti. ff. ⁊. C. cōi diuidū. Hoc autē nomē famil'. her. ↄpoſitū eſt vt exponatur famil'. i. hēditatis ⁊ herciſcūde. i. diuidēde vt nō. ꝑ glo. in Rᵒ. ff. fami. her. ⁊ q̄ ſit diā iter has actōes. j. patebit ¶ Nec eſt abſonū dicē ꝙ i eodem libello pluēs actōes ſiml' ↄponāꝛ vt ſcripſi i pmo libello ⁊ tāgiꝛ ꝑ Dy. i regula null⁹ plurib⁹.

¶ Dominus fráciſcus

¶ Iſte vir fuit frater mrīs mee ⁊ ſic auūculus me⁹ ⁊ dicti ei⁹ filij mei ↄſāguinei germani fuit aūt mihi gēitor do. aug⁹. ⁊ ei⁹ frater mihi patruus dn̄s auogarius legū ꝓfeſſores a quib⁹ ipe mim⁹ iter eos ortum habui quem mihi dedit ꝓuidentia creatoris.

¶ Cóiter ⁊ pro idí

uiſo ¶ Ex his xbis ⁊ aliis que iferi⁹ſbīciūꝛ colligē qualitas vtriuſq; actōis viz e⁹ que ꝑ hēditate diuidēda a iure tribuiꝛ q̄ famil'. her. appellaꝛ vt dīci ⁊ ꝓbaꝛ i. l. ij. i pn. ff. famil'. her. ⁊ altē⁹ que cōi diuidūdo dr̄ vt. l. i. ⁊ ij. ff. cōi diui. ⁊. l. i. cum ſe. ff. e. ti. Differētia aūt iter vtrāq; actōem inferi⁹ apparebit Sciēdū eſt ꝙ̄ ꝙ actō fa. her. loᵐ habet i quacūq; hēditate vl' bo. poſſ. quis modo debita ſiue ex teſtō ſiū ab inteſtato ſiue de iure ꝑtorio ſiue de iure ciuili l' alē quouis mō vt d. l. ij. i pn. ⁊. §. i. ⁊. l. ꝫ ⁊ ei⁹. i fi. ⁊. l. ſi ex aſſe. ff. fami. her. ¶ Deide ſciēdū eſt ꝙ ꝑ hāc actōem diuidūꝛ oīa bona mobilia ⁊ imobilia iura ⁊ actōes ⁊ noīa debitoꝝ que fuerūt i bonis ipſius defūcti tpe mortis ſue vt. l. plane. ⁊. l. cetē. ⁊. l. veniunt cū. l. ſe. ff. fami. her. ꝫ noīa debitorū magis aſſignāda ſint q̄ꝫ diuidēda cū ſint ipo iure diuiſe vt inquit tex. i. l. ea que. C. fa. her. ⁊ i d. l. ij. i fi. ⁊. l. cetere. i pn. Rurſū ē ſciēdum ꝙ hec actō nō poteſt niſi ſeml' i iudicō itētari vt. l. ſi filius. ꝗ. familie. ff. eo. ti. ⁊ nō. ꝑ glo. in. l. i. C. e. ti. Sed petitō hēditatis bn̄ poteſt pluries intētari vt. l. ꝫ. ff. de peti. hē ⁊ que ſit hui⁹ differētie rō tāgiꝛ ꝑ Cy. in d. l. i. ¶ Quarto ⁊ vltimo ſciēdum ꝙ pro reb⁹ ſingularib⁹ ⁊ hēditariis vna vel pluri b⁹ diuidēdis agēdum eſt actōe cōi diuidūdo. vt. l. iter cohēdes. i pn. ff. e. ti. ꝙ fail' her. agi nō poſſet cū ſemel actum fuerit vt dictum eſt ſi tamē actum nō eſſet nec qs agē vellet hoc iudicō vniuerſali famil'. her poſſent cohēdes eo omiſſo agē iudicō ſingulari cōi diuidūdo ꝓ reb⁹ ſingularibus diuidēdis vt d. l. iter cohēdeſ. i pn. ⁊. §. i. ⁊ l. in hoc iudicō. cum ſi. e. ti. Et notādum ꝙ hāc diuiſiōem vl'em hēditatis poſſꝫ qs cōſeq ꝑ actōem petitōis hēditati. quī ↄſeqꝛ ꝑ act. fa. her. vt dicit tex. i. l. nō poſſum⁹. ff. ſi ps here. peta. ⁊ que ſit hui⁹ rō declara vt ibi nō. ¶ Sed ꝓ declaratōe ꝑdictoꝝ q̄ro quid ecōtra pone eūm ꝙ iſti frēs lōgo tpe ꝓ diuiſo tenuerūt iſta bona habitando ſeperatim ⁊ quilibet eoꝝ faciēdo colē ꝑtem hereditatis nō tamē apparēt teſtes nec inſtrumēta de ipa diuiſiōe ſed ſolum apparꝫ ꝙ lōgo tpe quilibet eoꝝ ſepatim ⁊ ꝓ pte ſua ipſam hēditatem poſſedit Quēꝛ an poſſit peti iter eos diuiſio ꝑ act. fami. her. In cui⁹ ſoluti. eſt aduertēdum ꝙ de facto plerūq; occurrit iſta qō nam ſolent aliqui ita ſecrete facē diuiſiōem hēditatis ꝙ nolūt vt i noticiā trāſeat aliquoꝝ Quā qōēꝫ formauit glo. in. l. ſi maior. C. cōi diuidū. ⁊ ibi ꝑ Cy. ⁊ Odof. ⁊ alios i ea repiuntur varie doct. opi. tā antiquoꝝ q̄ꝫ modernoꝝ. dicūt aūt qdam ꝙ ꝑſumiꝛ facta diuiſio ⁊ iō ampli⁹ peti nō poteſt ar. in. l. cum de in rem xſo. ff. de vſuri. ↄiūcta. l. ij. C. de acqui. poſſ. ⁊ habeꝛ i. l. ſi quis diuturno. ff. ſi ſer. ven. ⁊ i. l. i. i fi. ff. de aqua plu. arci. cum ſi. ⁊ hāc ꝑtem ſeqꝛ Odoff. Alij vēo vt Ja. de ra. ⁊ Pe. tenēt ↄtrariū dicētes ꝙ de diuiſiōe nō ꝑſumiꝛ niſi ꝓbeꝛ ꝑ teſtes vel inſtrumēta vt d. l. ſi maior. cum ſi. Nec ob. d. l. cum de i rem xſo. ꝙ ibi loquiꝛ i actu ſolutōiſ vel altē⁹ ꝑſtatōis frequētato q̄ fiēi ſolet de difficili niſi ſbſit iuſta cā que ad h̄ cogit ar. in. l. cum de idebito. i fi. ff. de ꝓba. vñ de cā ꝑſumiꝛ tali ſolutōe iteruenientē Sed hic loquiꝛ i actu diuiſiōis in quo ſola paciētia iteruēit qui act⁹ cōiter de facili fiēi ſolet iō ſola patiētia nō facit ꝑſūi cām ꝑceſſiſſe diuiſiōiſ nec aliū titulū niſi aliūde ꝓbeꝛ Sed poſſet hic iuuenis ↄtradicē nā ſi i qōe ſupponiꝛ ꝙ iſti frēs ſteterūt ſepati ⁊ ſepatim terras coluerūt nōne cadit pſūptio diuiſiōis ar. optimū ad hoc in. l. itaq; cū ſepatim. ff. ꝓ ſocō. niſi forſitan qs rīdēt ꝙ iſta ſepatō videaꝛ facta poti⁹ gr̄a cōmodioris vſus q̄ꝫ diuiſiōis Nec ob. d. l. ſi qs diuturno. cum ſi. ꝙ illa iura loquūꝛ cum quis obligatus erat ad patiētiam ꝑſtādā de qua obligatōne ꝑſumitur ex temporis diuturnitate etiam ſi de illa aliter nō ꝓbetur ⁊ hāc opi. Ja. ⁊ Pe. puto veram iter frēs iter quos ↄſueuit gr̄a ↄmoditatis poti⁹ q̄ꝫ diuiſiōis quilibet colē vnā ꝑtem bonoꝝ iter extraneos vēo putarē opi. odoff.

rōnē ꝑ d.l.itaqꝫ.quā ipe neſciuit allegarī
Sed qd dices i ꝑſcriptōe rei ſingularī. an
ex lōgeua poſſeſſiōe ꝑſumat̄ de titulo ſi ti
tul⁹ allegetur̄ Glo.dubitat in d.l.ſi maioꝛ
dicūt quidam ꝙ ſic ar.d.l.cum de i rē v̄ſo
Ja.ꝛ Cy.in d.l.ſi maioꝛ.tenēt ↄtrarium
ꝙ in ꝑſcriptōe rerū corpalium reqrit̄ ꝓba
tio veri tituli nō ꝑſumpti vt.l.nulli.C.ð
rei ven.ꝛ hec verioꝛ ad.l.cum de i reꝫ v̄ſo.
R.vt.ſ. ¶ Alteri⁹ querit̄ quid ſi iſti duo
frēs ſteterūt vt plerūqꝫ de facto vidi i cōi
one hui⁹ hēditatis ꝛ poſſeſſiōe ſpatō.xxx.
annoꝝ.an potūit alter alteꝝ ad diuiſiōem
ꝓuocare vr̄ ꝙ nō ꝙ omne iuſ omiſqꝫ actō
tollit̄ ſpacō.xxx.annoꝝ vt.l.omis.ꝛ.l.cuꝫ
acutiſſimi.C.de ꝑſcrip.xxx.an. vn̄ obſtāte
ꝑſcriptōe alter alterum ad diuiſiōem non
potūit ꝓuocare. ¶ Aduerte ꝙ glo.i.l.i.§.
ad hec.C.de an.excep.ꝛ in.l.fi.C.cōi diui.
diſtiguit Aut querit̄ an ſit ꝑſcriptū dn̄io
reꝝ ꝛ dicēdū ꝙ nō iōqꝫ cōe erit dn̄ium he
reditatis ꝛ bonoꝝ vtriuſqꝫ Aut querit̄ an
ſit ꝑſcriptum actōni ↄpetēti ꝑ diuiſiōe fiē
da ꝛ dicēdum eſt ꝙ ſic Ex quo ſequit̄ ꝙ
neceſſe habebūt ꝑpetuo ſtare in cōione ꝛ
hāc ptem ſequut⁹ eſt Ray.vt.l.ſi nō ſortē
§.ſi cētum.ff.de ↄdi.inde.ꝛ eſt rō ſm euꝫ
ꝙ ꝑſcriptō ſolum illud ius ꝑimit ꝛ aufert
i quo repit̄ adhibita negligētia ſꝫ i ꝑpetua
te nulla itercesſit negligētia ꝙ dn̄io ꝛ ꝓp
etate ↄtinue vſi ſūt ḡ ↄtra dn̄ium nō erit
curſa ꝑſcriptō manebūt ḡ i tali cōione vt
dixi ꝛ i h̄ etiā reſidꝫ Cy.in d.§.ad hec.que
opi.mihi vr̄ multū equitati ꝛ benignitati
ↄtraria cum ꝑ eam remoueat̄ nālis caritaſ
iter frēs ꝛ tollat̄ iter eos mā cōionis ¶
Quare alij dicūt ꝛ lōge meli⁹ aut iſti freſ
ſteterūt diuiſi aut ſteterūt cōit̄ i poſſeſſiōe
ſi diuiſi ꝛ tūc obſtat ꝑſcriptō i omib⁹ taꝫ
quo ad dn̄ium ꝙꝫ quo ad actōem. Aut ſte
terūt ↄtinue in cōi poſſeſſiōe ꝛ idiuiſi ꝛ tūc
min⁹ habebit obſtare ꝑſcriptō nec quo ad
actōem nec quo ad dn̄ium duplici rōne ꝑ̄
ꝙ poſſidenti nō currit ꝑſcriptō vt.l.male
agit̄.C.de ꝑſcrip.lon.tem.2ᵒ. ꝙ ꝑ pactum
nō poteſt tolli actō que ꝑ diuiſiōe dat̄ vt
l.i hoc iudicō.§.ſi ↄueniat.ff.cōi diui.ḡ nec
i ꝑſcriptōe arg.in.l.nam ſatis.§.ſed ſi io.ff.
quēad.ſer.amit.quā opi.tenet Ja.de rauē
Guil'.de cu.ꝛ plures alij que cōis eſt ꝛ eā
ſequit̄ Bal.in.l.fi.C.fi.regū.ꝛ ipaꝫ puto
verioꝛem maxie cū neuter ꝑſcribē itēderet
ſed tāqꝫ de re cōi vtēdum putauit Deīde
ad plenioꝛem doctrinā ꝑmiſſoꝝ ꝙ i hēdi
tate diuidēda.quedaꝫ ſūt bona q̄ iter frēs

ↄferūt̄ quedam ſūt q̄ deducūt̄ de ſingul'
videam⁹ Eo tamē ꝑmiſſo ad euidētiaꝫ ꝙ
aliqn̄ pater facit teſtm̄ ſolēne iter liberos
diuidēdo bona ſua ꝛ ſingul' aſſignādo illā
ptem bonoꝝ de qua ſibi videt̄ ꝛ huic di
uiſiōi ſtādū eſt niſi ꝑs aſſignata eēt mioꝛ
lrima ꝙ tūc agi poteſt ad ſupplementū vt
ꝓbat̄ i.l.qui volebat.ff.de hē.iſti.diūcta.l
qm̄ ꝑoꝛib⁹.ꝛ.l.ex tb⁹.ꝛ.l.ſcim⁹.§.ꝛpletōeꝫ
.C.de ioffi.teſta.ꝛ.l.papinian⁹.§.qm̄ auteꝫ
quarta.ff.e.ti.ꝛ idem ꝑ omia ſi fecerit teſta
mētū min⁹ ſolēne defectu numeri teſtium
ꝙ ei ſtādum eſt vt.l.hac ↄſultiſſima.§.ex i
ꝑfecto.C.ð teſta. Aliqn̄ pater diuidit bō
ſua iter viuoſ aſſignādo cuiqꝫ filioꝝ pteꝫ
ſuam ꝛ tali diuiſiōi etiā ē ſtādū vt plerūꝫ
vidi fieri a prudētib⁹ ꝛ diuitib⁹ patrib⁹ vt
hēt̄ i l.fi.C.fami.her.ꝛ.l.ſi filia.§.ſi pr̄.ꝛ.l
ex pte.§.fi.ff.fa.her.dūmō nō ſit mioꝛ lrīa
portō cuilibet aſſigna vt ibi nō.aliqn̄ pr̄ n̄
diuidit nec teſtm̄ facit ſed ab inteſtato de
cedit ꝛ tūc omēs equaliter ſuccedūt vt in
auc.de hē.ab iteſta.i ꝑn.ꝛ iſti.de hē.ab in
teſta.in ꝑn.ꝛ.§.i.ꝛ omib⁹ caſibus ꝑdictis
dubitari ↄſueuit de collatōe bonoꝝ inter
hēdes ꝛ ſucceſſores fiēda ꝛ qn̄ ꝛ qualr̄ ꝛ ꝑ
quos. Itaqꝫ de trib⁹ ꝑncipalr̄ ē querēduꝫ
ꝛ differēdum.ꝑmo qui ſint illi hēdes q
ſibi iuicem bona ↄferre teneāt̄. 2ᵒ. que ꝛ q
lia bona ſint iuicem ↄferēda. 3ᵒ. an hec bo
noꝝ collatō locum hēat tā ex teſtō ꝙ ab i
teſtato ¶ Circa ꝑmū ſciendū ē ꝙ quo ad
ꝑūs attinet quatuoꝛ ſūt ſpēs heredum.ſꝫ
ci qdam aſcēdētes.quidam deſcēdētes alij
collaterales.alij extnei. Aſcēdētium due ſūt
ſpēs nam qdam ſūt i ptāte.qdā emācipati
Circa hēdes aſcēdētes illud ē ↄcluſiue te
nēdum ſm ſniam oīm ꝙ ſiue ipi ſuccedāt
eoꝝ liberi.emācipatis vl' i ptāte ↄſtitutis
nō tenēt̄ iter ſe iuicem aliqua bona ↄferre
ꝛ idem ꝑ omia dic i collateralib⁹ ꝛ extneiſ
qui ſil'iter nō aſtringūt̄ ſibi iuicem ↄferre
ſiue tales ꝑſone ſuccedāt ex teſtō ſiue ab i
teſtato ꝙ hoc nō repit̄ aliquo iure cautuꝫ
ſm ꝙ determiat Ja.de are.Cy.ꝛ alij in.l.
emācipati.C.de coll'.ſicqꝫ titul⁹ ille locuꝫ
nō habet i ꝑſonis ſupdictis Reliquit̄ ḡ
ſola dubitatō i heredib⁹ deſcēdētibuſ qui
libēi appellāt̄ vbi ↄcluſiue dic ꝙ aut ſoli
emācipati ſuccedūt patri vl' auo ꝛ tūc ſola
ꝓfectitia tenēt̄ ↄferre ſibi iuicem ſm oēs
vt ꝓbat̄ i.l.vt liberi.C.de colla.ꝛ nō.plenī
ꝑ Cy.in d.l.ſi emācipati.aut ſuccedūt cuꝫ
collateralib⁹ vl' extneis ꝛ idem qð.ſ.Aut
ſuccedūt cum aliis exiſtētib⁹ i ptāte ꝛ tūc

lȝ ſit diuerſitas opi. tñ ſm veritaté emãci
pati ɔferũt ſuis in poteſtate ɔſtitutis ſola
ꝓfecticia Et ecõtra ſui emãcipatis ⁊ ſic eſt
equalitas iter eos i mõ collatõis ſm doct.
vbi. ſ. quã opi. ſequit Ja. but. i. l. certum.
C. fami. her. ⁊ l. fi. C. de colla. Unũ tamẽ
aduerte ꝙ olim filij ſuccedẽtes ex teſtamẽ
to pr̃no nõ tenebãt quartã ɔferre vt in. l.
i. C. de colla. Hodie aũt ſiue ſuccedunt ex
teſtamẽto ſiue ab iteſtato tenẽt iuiceȝ cõ-
ferre mõ quo. ſ. vt in auc. ex teſtamẽto. C.
de colla. ñ teſtator aliud diſpoſuerit vt ibi

¶ Hic aũt iſurgit aliud dubiũ ꝑ qđ de
clarabit ſecũdũ queſitũ qđ erat que bona
ſint ɔferẽda vñ querõ an ſimplex donatio
facta filio in ptãte vel emãcipato a pr̃e vl
auo debeat ɔferri ſicut ɔferũt alia bona ꝓ
fecticia quã ꝗõem excitat glo. ac Dy. ⁊ Cy
in d. auc. ex facto. ⁊ plenꝰ Bar. in. l. i. § nec
caſtrenſe. ff. de colla. bo. dic ꝙ diſtiguẽdum
ſm eos aliqñ hec donatõ fit filio emãcipa
to ⁊ tũc eſt ɔferẽda vt. l. ex liberi. in fi. C. de
colla. Cuiꝰ rõ eſt ꝙ hec donatõ tenuit i vi
ta patris donãtis ⁊ ex ea fuit filio ius que
ſitum merito ꝗ venit ɔferẽda ſic itelligit
qđ habet in d. auc. ex teſtõ. Aliqñ fit hec
donatõ filio exiſtẽti in ptãte ⁊ hic ſbdiſtin
guit Aut pater poſt ipſam donatõem filiũ
emãcipauit ſicqȝ ipſa donatõ que a ꝑncipio
nõ valuit in vita patris ɔfirmat ⁊ tũc dȝ
conferri ſicut ſi a ꝑncipio fuiſſet facta filio
emãcipato vt dictum eſt ar. ad hoc i. l. ſiñ
emãcipatꝰ. C. de dona. ⁊ ff. e. l. donatões. §.
ſi pater. diũcta. l. vt liberi. in fi. de colla. aut
pater nõ emãcipauit ipſum filium ſicqȝ in
eius vita ɔfirmatõem nõ recipit ſed pꝰ eiꝰ
mortẽ ɔfirmatõeȝ aſſũpſit ⁊ h̃ caũ ꝙ tal do
natõ legatoꝝ nãm aſſumit vt i. l. i. donatt.
C. ad. l. fal. ⁊ ſic icipit mortuo patre dñiuȝ
eiꝰ quẽri filio merito i colla. nõ venit vt. l.
a patre. ⁊ l. ea demũ. C. de colla. ⁊ l. i. § ſi ab
ipſo. ff. de colla. bo. ⁊ l. filie. C. famil. herci.
Fallit hoc in tribꝰ caſibꝰ. ꝑmo ſi emergẽt
inequalitas quo caſu donatõ que morte cõ
firmat ɔferri deberet vt. l. pel. § fina. C. de
colla. 2º fallit ſi pater hoc ordinauerit ar. in
l. ſi qñ. § ⁊ gñaliter. C. de inoffi. te. 3º. ſi pr̃
donaſſet vt haberet filius in peculio ꝓfecti
cio vt. l. ſi donatõe. C. de colla. ¶ Pꝰ hec
querit quid ſi pater filio donauerit ob aliq̃
certam cauſam in donat. expſſam An talis
donatõ ſit ɔferẽda dic ſm Bar. vbi. ſ. ꝙ cã
donãdi poteſt eſſe multiplex ⁊ ſm diuerſi
tatem cauſe diuerſificat modus collatõis
ĩdqȝ ſic diſtigue aliqñ pr̃ donauit filio tãq̃
bñ merito ꝙ ſe habuit i exhibitõe honoꝝ
plurium erga patrem multum affluẽter
Aliqñ donauit filio vt hẽat i ꝓfecticio pe
culio. Aliqñ donat ex aliis cauſis q̃ varie
ſũt vt. j. dicet ſiquidem donatõ facta fuerit
filio tãq̃ bene merito hoc expſſo vt cõiter
fit in inſtrumẽtis donatõnum ⁊ tũc lȝ glo
ſint varie tamẽ ɔcluſiue ſm veritaté dicẽ
dum eſt talẽ donatõem tenẽ ⁊ dicet talis
donatõ peculium aduẽticium nõ ꝓfecticiuȝ
ĩdqȝ nõ ɔfert vt nõ. ꝑ glo. i auc. vñ ſi parẽſ
C. de inoffi. teſta. qđ ſequit Guil. de cu.
⁊ Ja. bu. Et aduerte ad vnum ꝙ in h̃ caũ
nõ ſufficit ꝙ nõtiꝰ dicat in inſtrumẽto ꝙ
pater donat tali eiꝰ filio ꝓpter multa eius
ſeruitia ab eo recepta ⁊ ſimilia ꝙ iſta vba
narratiua nõ ꝓbãt merita pceſſiſſe ſi ẽ opꝰ
aliũde ꝓbari ſm Bar. ar. in. l. ꝙ ſi forte ff.
de caſtren. pecu. ⁊ l. is qui § pe. ff. de le. pſtã
Si võ pater donet vt filius habeat in pe
culio ꝓfecticio tũc debet hec donatõ ɔferri
vt dictum eſt peculium aũt caſtrenſe vl q̃ſi
⁊ aduẽticium nullo mõ ɔferũt vt tradit
i. l. certum. C. famil. herci. ⁊ l. i. § nec caſtrẽ
ſe. ff. de colla. bo. ⁊ l. fi. C. de. colla. cum ſi.
Ubi aũt donat ex alia cauſa tũc ſm Bar
ɔſidera aut eſt talis cauſa ꝓpter quã cogit
pater filio donare puta ex cauſa dotis vel
donatõis ꝓpter nuptias vt. l. fi. C. de dot.
ꝓmiſſ. ⁊ l. qui liberos. ff. de ri. nup. ⁊ tunc
debet talis donatõ ɔferri vt. ff. de colla. do.
ꝑ totum ⁊ l. filie. ⁊ l. illam. C. de colla. cuȝ
ſi. Cuiꝰ ratõ eſt ꝙ cum pater det ex iuris
neceſſitate videt velle ꝙ ɔferat ⁊ etiaȝ ꝙ
hec donatõ quẽrit filio i vita patris ĩdqȝ cõ
ferẽda eſt vt dici. ſ. ⁊ ꝓbat in. l. pomponiꝰ
philadelfus. ff. fami. herci. Et hoc nõ pro
ſororibꝰ maritatis ⁊ dotatis que volũt ve
nire ad ſucceſſiõem hereditatis paterne ſil
cum fratribꝰ que tenẽt dotes ſuas ɔferrẽ
⁊ eodẽ mõ frater alteri fratri donatõnem
ꝓpter nuptias quã pater eius ɔtulit dum
frater ipſe vxorẽ duxit Aut cauſa donatõis
eſt talis que nõ neceſſitabat prẽm ad donã
dum tũc diſtinguit an dederit vt habeat
in peculio ꝓfecticio vl aduẽticio aut caſtrẽ
ſi vl quaſi vt dictum eſt ¶ Sed circa pre
dicta quẽrit ſm Bar. pone ꝙ pater ſoluit
pecuniariam ɔdemnatõnem filio ipoſitam
ꝓpter aliquod eiꝰ delictum an i diuiſione
paterne hereditatis debebit hec pena ſolu
ta ɔferri ⁊ ipſi fratri imputari ⁊ ſm eum
ſic eſt diſtiguẽdum vt plene ſcripſit in. l.
ſtichus. ff. de pecu. lega. ⁊ ꝑ Guil. de cu. in
l. frater a fratre. ff. de ɔdi. inde. Aut filius

tēe ſolutōis habebat ſolum peculium pro
fecticium ⁊ de eo pſumit̄ facta ſolutō ⁊ ob
hoc de ipſa tali pecunia ſoluta fiēda eſt col
latō vt.ſ.ſepi⁹ dictum ē ⁊ ita itelligit̄ d.l
ſtichus.⁊ qđ ibi nō. Aut habebat ſolum
peculium aduēticium ⁊ tūc pſumit̄ de eo
facta ſolutō ar.in.l.nēſennius.ff.de negoti.
geſ.⁊ ꝙ pater videt̄ magis adminiſtrato
rio nomīe ſoluiſſe ꝙ̄ ꝓpo ar.in.l.poſt mor
tem.ff.qñ ex fact.tuto.⁊.l.cum vn⁹.§.fi.ff.
de adminiſtr.tuto.iōꝙ nulla collatō fiet vt
alias dictum eſt Aut nullum habebat pe-
culium ⁊ tūc aut pater ſoluit ɔdemnatōeꝫ
hāc ex neceſſitate ꝙ ꝑ ſtatutum ciuitatis
erat ad hoc aſtrictus vel fideiuſſerat ꝓ ipo
filio ⁊ tūc ꝙ talis ſolutō iputat̄ i ltimaꝫ
filio vt.l.heredes.§.ſi filius.ff.fami.herci.
Iōꝙ ɔfert̄ ⁊ imputat̄ ar.in.l.illud.C.de
colla. Aut ſoluit ex volūtate ſimpliciter
⁊ tūc videt̄ facta ſolutō cauſa pietatis vñ
nō audiret̄ pr̄ volens talem impenſam a
filio repetere ar.in.l.i.C.de nego.geſt.⁊.l.
filius.cum ibi nō.ff.de nego.geſt.ſicꝙ iō ñ
ɔfert̄ vt.ſ.dictum eſt de ſimplici donatōe
⁊ eadem ɔcluſio locum habet ſi pr̄ ſoluēit
pecuniam ꝓ redemptōne filij captiuati nā
indubio talis ſolutō videt̄ facta cauſa pie
tatis alio nō apparēte ⁊ ob hoc nō ɔfertur
ꝙ nec a filio repetēt̄ vt.ſ.ꝓxime dictū eſt
fact.l.lib.capti.ff.de cap.⁊ poſtli.reuerſ.⁊
nō.ꝑ Guil.in d.l.frater a frē. Idem dic ꝑ
omia.in donatōe facta filio ſeu expenſa ꝓ
eo facta ꝓ aliqua eius milicia vl̄ doctoratu
prebenda vel epātu aut alia dignitate ſibi
queſita ſm aliquos Sed ſm Bar.vbi.ſ.
dicēdum eſt locū eſſe collatōni duplici rōe
Prima ꝙ talis expenſa facta eſt ex neceſſi-
tate cum pr̄ ſibi obligat̄ iure nature q̄rē
filio honorem ⁊ dignitatem vt in auc.cō-
ſtitutō que de digni. Secūda ratōe ꝙ hec
pecunia filio quēit̄ in vita patris ꝗ̄ ſ̄c vt
dictum eſt ¶ Sed an fructus ⁊ redditus
hui⁹ dignitatis ɔferāt̄ dic ſm eundem
Aut talis dignitas eſt tranſitoria in here
des vel alienabilis in quecūꝙ ⁊ tunc tam
dignitas ꝗ̄ eius redditus ɔferri debet iux̄
formā.l.oīmodo.in fi.C.de ioffi.teſta.cuꝫ
talis milicia in quartam filio imputet̄ vt
ibi ⁊ ſic locum habet illa regula ꝙ ea que
ɔputātur in quartam ɔferūt̄ ſed nō ɔuer
titur vt habet̄ in.l.illud.in ꝓn.⁊.§.i.C.d
colla. Aut hec dignitas nō eſt trāſitoria in
heredes vel nō eſt alienabilis vt dignitas
epātus vel abbatie vel doctorat⁹ ⁊ tūc nō
ɔfert̄ ipſa nec eius reddit⁹ nec i quartam

filio iputat̄ vt d.l.oīmodo.quaſi hec dig
tas in peculio caſtrenſi vel quaſi forte cen
ſeat̄ vt.l.ſacro ſācte.C.d epi.⁊ cle. Aliqñ
ɔtingit ꝙ pater dat pecuniam filio ⁊ igra
tur quo animo dederit an vt illam habeat
in peculio vel eam habeat in mera donatōe
quo caſu ſm Bar.ɔſiderādum eſt an p̄ceſ-
ſerint aliqua merita ⁊ tūc pſumptō ē mē
donatōis ꝓpter merita p̄cedētia filij ar.i.l.
ſi donatō.C.de dona. Aut nulla merita p̄-
ceſſerūt ⁊ tūc aut illud qđ filio dedit ipe
pater emit nomīe ipſi⁹ filij ⁊ tūc pſumit̄
dediſſe animo donādi vt ar.in.l.filie.C.fa
herci.⁊.l.ij.C.ſi quis alteri vel ſibi.aͭ ſolū
tradidit ſed nō emit ⁊ tūc vr̄ idubio dedi
ſſe filio vt habeat i peculio ꝓfecticio vt.l.
qđ fructuari⁹.i ꝓn.ff.de acqui.re.do.niſi ꝑ
aliqua alia indicia ɔtrarium apparēt puta
ſi dederit pecuniam filio eūti i milicia vel
i ſtudio nam tūc videt̄ dediſſe vt habeat
i peculio caſtrenſi vel quaſi ar.in.l.i.C.de
caſtren.pecu.li.xij.⁊ hoc ſequit̄ Dy.⁊ Cy
poſt eum vt nō.in.l.ſi donatōe.C de colla
Aut ecōtra emit nomīe filij ſed nō tradi-
dit ⁊ tūc videt̄ emiſſe vt habeat in pecu-
lio ꝓfecticio Aliqñ ɔtingit ꝙ pr̄ nō emit
nec tradidit filio ſed ex ꝓmiſſiōe acquirit
qui filio ꝓmittit ⁊ in hoc Ja.de are.⁊ bar.
poſt eum in.l.ſi pater.ff.de dona.ſic diſtin-
guit Aut qñꝙ ab extraneo pater ſtipulat̄
pecuniam nomīe filij ⁊ tūc videt̄ ſtipulari
vt filius habeat in peculio ꝓfecticio vt ꝓ-
bat̄ i.l.fi.ff.de pecu. Aliqñ nō ipſe pr̄ ſed
filius ſtipulat̄ de iuſſu patris ⁊ tūc ex nu
mero filioꝝ ⁊ quātitate pecūie i ſtipulatū
deducte pſumit̄ donatō vel ꝙ habeat i pe
culio ꝓfecticio ar.in.l.queſitū.§.ſi pater.ff.
de fū.iſtruct.⁊.l.ſi filio.ff.de le.iij.⁊.l.ſi li-
cirū.ff.de dona.iter vi.⁊ vxo. ¶ Deide ꝓ
latiori ꝓmiſſoꝝ doctrina q̄ro de nōbili q.
Ecce ꝙ pr̄ emit filio ſuo libros ꝓ ſtudēdo
i iure vel i medicina i ſtudio boñ.l̄ papiē.
nūc q̄rit̄ an mortuo patre iſti libri debeāt
ɔferri quā.q.plene ponit Cy.i.l.filie licet
i ſacris.C.de colla.⁊ Bar.in d.§.nec caſtrē
ſe.⁊ in ea ſūt varie opi.nam glo.in.l.filie.
C.fami.herci.tenet ꝙ nō cōferāt̄ ꝑ illum
tex.quā opi.ſequūt̄ Dy.⁊ Cy.vbi.ſ.alij
vt Odoff.dicūt ꝙ debēt ɔferri ſicut alia
ſimplex donatō vt.ſ.dictum eſt Albertus
vēo de vbobio doctor āiquus tenuit opi.
Dy.licꝫ eum p̄ceſſerit etate tali rōe certū
eſt ei ꝙ ſi pr̄ donet filio militāti arma et
equos ꝙ iſta nō ɔferūt̄ tāꝗ̄ bona caſtrēſia
l̄ q̄i vt d.§.nec caſtrēſe.ꝗ̄ nec fili⁹ libroſ nā

militāt cāꝝ patroni ⁊ ſtudētes ī iure vt.l
fere.C.de aduo.diuer.iudicī.nam arma et
leges fratn̄zant vt inſti.in ꝓhemio.C.de
no.co.ↄfir.l.ij.⁊.C.de offi.diuer.iudi.l.ſci
mus.Bar.aūt vbi.ſ.ſic diſtinguit Quādoq̨
pater libros ꝓ filio emit nec tamē adhuc
tradidit eos ſibi nec expſſit ꝙ filio donauit
vel donare ꝓpoſuit ⁊ tūc ꝙ remāſerunt in
pleno dnio ⁊ hereditate patris diuidēdi
ſūt ⁊ ↄferendi ar.in.l.i.C.de caſtren.pecu.
li.xij.Nam vt donatō pficiat̄ traditō req̄
rit̄ vt.l.ij.C.ſi quis alteri vel ſibi.⁊.l.filij
C.de dona.iter vi.⁊ vx.Quādoq̨ pater emit
nomie filij vel expſſit ſe donare ipſi filio
⁊ hic ſbdiſtigue Aut eo tempe fili⁹ erat ī
dignitate doctorat⁹ vl̄ aduocatꝰ.⁊ tūc tāq̄
peculium quaſi caſtrēſe nō ↄfert̄ vt d.l.i.ī
ij.R̄.C.de caſtren.pecu.⁊.ff.e.l.caſtrenſe.¶
Ad qd̄ facit.l.ſi fili⁹.C.fami.her.Aut eo
tpe filius erat in actu ſimplici ſcholaſtico
⁊ tūc aut an̄ patris obitum filius ↄpleue
rat ſtudium ſuum ⁊ tūc ꝙ incipit q̄i mili
tare illi tales libri efficiūt̄ quaſi caſtrenſe
peculium ⁊ talis donatō ↄfirmat̄ ar.C.de
dona.l.ſiue emācipat⁹.⁊.ff.eo.l.donatōes.§.
pr̄.Ideoq̨ ceſſare dꝫ collatō vt d.§.nec caſtrē
ſe.Aut pater eſt pmortuuſ an̄ ſtudium cō
pletum ſeu anq̄ doctoratum aſſumpſiſſet
⁊ tunc nō poteſt dici peculium tale eſſe q̄ſi
caſtrenſe ꝙ qualitas pſone demōſtrat nul
lam in ea eſſe dignitatem ex his de quib⁹
habet̄ in.l.fi.C.de digni.li.xij.Nō ei iur̄
cautum repit̄ ꝙ nudi ſcholares habeāt pe
culium caſtrēſe vl̄ quaſi nec eſt conueniēs
eos gaudē beneficiō dignitatis qui nūduꝫ
dignitatem ſūt aſſequuti ar.in.l.i.C.de ex
ecu.arti.li.xij.⁊.l.fi.C.de iuri.om.iudi.vn̄
ↄcludēdum eſt idem in hac donatōe qd̄.ſ.
dictū eſt in ſimplici donatōe que ſi morte
patris ↄfirmet̄ nō ↄfert̄ ⁊ maxime fauore
ſtudētium ar.optimū in.l.qui pater.ff.fa.
herci.¶Sed pone ꝙ fili⁹ de volūtate vl̄
pter volūtatem patris fuit ad ſtudiū ⁊ ꝓ
ei⁹ expenſis mutuo ſumpſit pecūiam a per
ſonis extraneis an pr̄ ⁊ ei⁹ hēdes teneant̄
ad ſolutōem ⁊ reſtōem hui⁹ pecunie bre
uiter dic vt plene nō.ꝑ glo.in.l.ſi iulian⁹
.§.qd̄ dr̄.ff.ad ſena.ↄſul.mace.¶Ampli⁹
quēit̄ pone ꝙ filius ex pecunia profecticia
aliquid eſt lucrat⁹ an hoc lucrum ſit fribus
ſuis ↄferēdū ⁊ ↄcluſiue deteriat glo.ꝙ ſic
in.l.cum oportet.ī pn̄.ff.de bo.q̄ libe.quaꝫ
opi.ſequit̄ Spe.in ti.de iudi.§.ſequit̄.bar
aūt in d.§.nec caſtrēſe.aliter diſtiguit.aut
fili⁹ lucrum ↄſequit̄ ex tali pecunia ſiñ ali
quo onere ſuo vel pſone exercitō ⁊ tūc ꝓ
cedit opi.pdicta Aut lucrum ↄſequit̄ ei⁹
exercitō mediāte ⁊ tūc debꝫ ↄſidērari lucꝝ
qd̄ pōt ex pecūia ꝓuenire ꝑ ſe ⁊ lucrum ꝑ
qd̄ pōt ꝑuenire exercitō pſone ⁊ attribuer̄
cuiq̨ portōem ſuam ⁊ lucrum pecūie cōica
re tāq̄ ꝓfecticium.lucrū aūt pſone tāq̄ ad
uenticium nō tenet̄ cōicare ⁊ hoc mō debꝫ
ītelligi qd̄ tradit̄ in dicta.l.cum oportꝫ.ꝑ
glo.⁊ iſti.ꝑ quas pſo.poſt pn̄.⁊ ſi forſitan
dubitet̄ que ſit portō ↄdigna attribuēda
pſone ⁊ que attribuēda pecunie dicēdum
eſt ſm̄ eum ſm̄ gn̄alem ↄſuetudinem niſi
quātitas eſſꝫ nimis magna ꝙ medietas at
tribuēda eſt pſone ⁊ alia medietas pecūie
de quo nō.in.l.i.C.ꝓ ſociō ¶Circa pdcā
quēit̄ de alia qōe ſepe occurrēti in monte
ferrato Ecce ꝙ tici⁹ donauit ptēꝫ dimidiā
oīm ſuoꝝ bonorū gayo h̄ acto ꝙ ſil̄ cū eo
debeat habitare eumq̨ nutrire ⁊ alimētar̄
⁊ tāq̄ patrem tractare ⁊ tenere ⁊ ꝟſa vice
Idem ticius tenere debeat ⁊ habē dictuꝫ
gayum tāq̄ eius filium Modo ↄtigit ꝙ
dictus gayus viuēte dicto ticō aliqua bōa
acquiſiuit Deinde moriat̄ tici⁹ ei⁹ hēdes
petūt ab ipſo gayo ptem bonoꝝ ꝑ eum ac
quiſitoruꝫ quēit̄ an ſint audiendi R̄ñdeo
breuiter ante omia ↄſiderādum eſſe ꝙ per
ꝟba pdicta nō ſūt facti iuicem pr̄ ⁊ filius
cum i filij arrogatōe ⁊ adoptōe requirat̄
auctoritas ſupiori.vt alias dixi iō ſequitur
ꝙ aduēticia nec caſtrenſia vl̄ quaſi quo ad
dnium vl̄ vſufructum fuerūt queſita ipi
ticō nec rōe ſocietatis oīm bonoꝝ iter eos
ↄtracte tacite vl̄ expſſe dici poteſt ipſa bō
cōicari debere ꝙ ꝟba donatōis hoc nō exp
mūt Dici ḡ poſſet ꝙ aut iſta bona acq̄ſita
ex rebus amboꝝ tam donatōis q̄ retētis
⁊ tūc heredes ſūt audiēdi vt ptem ferant
Aut ſūt queſita ex ꝓpa pſona ipſi⁹ gay ⁊
ipſi⁹ induſtria vel aliūde ⁊ tūc nō ſūt au
diendi ar.eoꝝ que dicūt̄ de filio nāli ſup
ꝓxime nam licet nō ſint iuicem pr̄ ⁊ fili⁹
tamē ꝙ ſe obligauerūt tractare tāq̄ tales
ſequit̄ ꝙ quātum ad ſe ī caſu iſto ꝓ talib⁹
ſūt habēdi cogita ſup hoc ¶Item quēit̄
pone ꝙ pr̄ filio exiſtēti in ſtudio vt moris
eſt fecit expenſas ſingul̄ annis ꝓ ei⁹ victu
⁊ veſtitib⁹ patre mōtuo volūt fratres ſibi
iſtam expenſam iputare ī quartā ⁊ volunt
ꝙ eā ↄferat quēit̄ an talis expenſa ſit filio
ↄputāda ⁊ ↄferēda bar.vbi.ſ.ſic diſtiguit
aut iſte filius nulla bona habebat ⁊ tunc
nō imputabit̄ nec ↄferret̄ ſic itelligat̄.l.q
pr̄.ff.fa.her.Aut filius hēbat aduēticia vl̄

caſtrenſia ſeu quaſi ⁊ in pecunia ꝯſiſtentia
⁊ tūc pſumit̄ i dubio alio nō apparēte ꝙ
pr̄ miſerit ⁊ dederit de pecunia ipſius filij
poti⁹ ꝗ̄ de ſua ar.in.l.nēſennius.ff.de nego
geſt.ꝙ poti⁹ adminiſtratorio nomie ꝗ̄ ꝓpo
miſiſſe pſumit̄ vt.l.poſt mortem.ff.qn̄ ex
fact.tuto.⁊ videt̄ caſus in.l.fi.ff.de pe.hē.
¶ Inde querit̄ de qōe cotidiana Ecce ꝙ
pater habens duos filios vni ex eis dedit
vxorem ⁊ eam duxit in domū pro ea fecit
vt moris eſt varias expēſas i nuptiis veſti
bus ⁊ iocalib⁹ Mortuo patre vult alter
frater ducē vxorem ⁊ petit ab alio frē vt
alterum de duob⁹ faciat vel patiat̄ de cōi
bus bonis fieri ꝓ ei⁹ vxore ſimiles expēſaſ
vel ꝯferat omēs expenſas ꝓ ſua vxore feāſ
quēit̄ quid iur̄.dicit idem Bar.vbi.ſ.ꝙ
iſte frater qui hoc petit nō eſt audiendus
quantum ad expenſam de cōibus bonis
fiendam ſed illam facē debet de ſuo ꝓpo
niſi ꝯtrarium pr̄ ordinaſſet i ei⁹ teſtō arg.
ad hoc i.l.iij.§.fi.ff.de mune.⁊ hono.⁊ ibi
nō.ꝑ glo. ¶ Quo aūt ad collatōem faciē-
dam diſtiguēdum eſt ſm̄ eum aut ſūt ve-
ſtes viles ⁊ alie ꝓ cotidiano vſu neceſſarie
⁊ tales nō ſūt ꝯferēde ꝗ ab iīcio tenuit i
eis donatō iter ſocerum ⁊ nurꝫ vt.l.ex his
in pn̄.de dona.iter vi.⁊ vxo.⁊.ff.ad.l.falci.
.l.ſed ſi vſufruct⁹.§.fi.cum glo.ſua facit.l.
peculium naſcit̄.ff.de pecu. Aut ſūt veſteſ
⁊ alia ꝓcioſa iocalia ⁊ feſtiua ⁊ tūc veniūt
ꝯferēda talia qualia ſūt ꝙ iſta rēmāſerunt
i dnīo ſoceri cum i his nō tenuēit donatō
vt.l.mortis ſue cā.§.fi.de dona.iter virū ⁊
vxo.⁊.ff.de pecul̄.l.id veſtimētū.⁊ ibi tex
nōbilis Nec ob.ſi dicat̄ hec donatō ſaltē
morte ſoceri ꝯfirmat̄ ꝙ rn̄det̄ ꝙ a pncipio
nō fuerūt donate ſed ad ſolum vſuꝫ ꝯceſſe
vn̄ nō habet locum illa rēgula vt d.l.mor
tis cā.i fi. Ex his pꝫ ſm̄ Bar.ꝙ iſta ioca-
lia que a viri.mittūt̄ vxorib⁹ dū ſūt i do-
mo parētū anq̄ ducte ſūt ad domū mariti
videāt̄ magis ad vſū ꝯceſſa ꝗ̄ donata ióqꝫ
morte viri nō ꝯfirmat̄ tal̄ donatō mlt̄oqꝫ
min⁹ ꝯfirmat̄ morte ſoceri ſtante adhuc
matrimonio iter eos vt ꝓbat̄ i.l.cum hic
ſtatus.§.oro.cum ſe.ff.de dona.iter virū ⁊
vxo.⁊ facit qd̄ nō.in.l.pe.§.i.ff.ſo.ma. Itē
quēit̄ ecce ꝙ pater i vita ſua miſit filium
ſuū i ſtudio poſteaqꝫ deceſſit ipe pr̄ quo de
fūcto reqrit ipe fili⁹ ab aliis fribus ꝙ ſibi
ꝓuideat̄ de expenſ.de cōib⁹ bōis hēdita-
riiſ an hn̄ dicat Dy.tenuit ꝙ ſic ꝗ mun⁹
ceptuꝫ pfici debeat de cōi vt.l.ſi filia.§.idē
ſcribit.ff.fa.her.⁊ d.l.i.§.nec caſtrēſe.v.ſi ſi

adhuc.⁊ ꝑ glo.nō.i.l.q originem.§.fi.ff.de
mune.⁊ hono.⁊.l.lucius.§.ideꝫ rn̄dit.ff.ad
mūicip.⁊ ibi nō.ꝑ Dy.facit i ar.ff.ꝓ ſocō
l.hēs ſocij.⁊.ff.de hē.tu.l.i.⁊.l.furti.§.fi.ff
de his qui nō.iſa.ſ; Bar.vbi.ſ.tꝫ ꝯtrariū
ꝙ factū patris ita demū obligat heredes
ſi ad illud explicādum pr̄ fuēat neceſſario
obligat⁹ vt.l.ſi ſi filiū.ff.de mūe.⁊ hono.
diūcta.l.honores.§.is qui.ff.de decu. Sed
nō repit̄ iure cautum ꝙ pr̄ neceſſario aſtri
gat̄ tenē filium in ſtudio ḡ ꝛc. Nam aut
dices iſtos frēs obligatos ad hoc rōe pr̄ne
obligatōis in eos trāſfuſe ⁊ hoc nō rōne ꝑ
dicta Aut dices eos teneri ex ſua ꝓpa ob
ligatōe ⁊ idem mulco min⁹ ꝗ nec ex lege
nec ex eoꝝ volūtate ſūt ad hoc aſtricti aut
dices eos teneri vigore oblionis pr̄ne eiuſ
morte ꝯfirmate ⁊ hꝰ ꝙ ꝓ futuro tpe nulla
iteruenit traditō que eſt neceſſaria ſi mor-
te debet ꝯfirmari vt.l.papinia⁹.C.de dōa
iter vi.⁊ vxo.ſi tamē ipe fili⁹ i vita patris
ſtādo i ſtudio aliqua debita ex honeſta cā
ꝯtraxerit ſoluēda erūt ꝑ frēs de cōi pecūia
tāq̄ es alienum ar.l.macedoniani.⁊.l.ſꝫ et
iulianus.ff.ad mace. Aduerte ꝙ ego alit̄
ſentio i ꝓcedēti caſu ⁊ diſtiguo ſic ꝯcordā-
do opi.oim Aut iſte fili⁹ i vita patris per
modicuꝫ temp⁹ fuit i ſtudio ⁊ tūc ꝓcedit
opi.Bar. Aut fuit ibi longo tempe ita ꝙ
iam ꝑfectus eſt i multis ⁊ tunc aut portio
ꝯtigēs ipi filio de bonis pr̄nis eſt ſufficiēs
ſibi facē ꝯſuetas expenſas ⁊ adhuc ꝓcedit
opi.Bar.aut nō eſt ſufficiēs ſibi facē expē
ſas ⁊ tūc ꝓcedit opi.Dy.⁊ rō dnīe poteſt
aſſigāri nam qn̄ ſtetit lōgo tpe i ſtudio nec
habet de pte ſua quicq̄ ſufficiēs ad ſolitas
expenſas tūc pr̄ ꝑ tā longam patiētiam vr̄
ſe alligaſſe ad talem expēſaꝫ ⁊ equitas etiā
ſuggerit ne temp⁹ i vacuum ꝑdidiſſe appa
reat ſi ſtudium nō ꝑficiat ⁊ ne in deriſum
cadat ꝙ de cōi ſuppleat̄ expen̄.que rō ceſſat
cum ibi ſtetit modico tpe vl̄ ſufficiētē ptē
hēditatis hꝫ ad ſupportādum expen̄. ¶ In
ſuꝑ quēit̄ pone ꝙ mortuo patre iſti frēs
hēditatē pr̄nam cōiter ⁊ idiuiſe tenuerūt
⁊ poſſederūt ⁊ vn⁹ ex eiſ aliq̄ hō alienauit
ſine alteri⁹ ꝯſenſu an talis alienatō ei noce
bit dic ꝙ nō regulariter vt i.l.i.⁊.ij.C.de
cōi re alie.⁊ plene nō.ꝑ glo.⁊ doc.i.l.i fami
lie.C.fami.her. ¶ Sꝫ quid ſi vnus ex eis
aliqua ſuꝑlucrat⁹ fuēit l̄ emit an talia ſu-
ꝑlucrata vl̄ empta ſint iter eos cōicanda.
Diſtiguit breuiter ſic.aut fuit iter eos cō
tracta ſocietas oīꝫ bonoꝝ ⁊ hēditatis.aut
ipi⁹ hēditatis tm̄.ꝑmo caū bona vn̄cunqꝫ

queſita etiã aliũde ꝙ ex hẽditatẽ ſũt cõicã
da vt.l.cum duob⁹.§.ſi iter frẽs.al' icipit
l.papi⁹.ff.ꝓ ſocĩo.2°. caſu ſt̃ cõicãda ea ſola
que ſũt ex hẽditate queſita.vt d.§.ſi iter
frẽs.⁊ ꝓbat̃ i.l.ſi patruus.C.cõia vtriuſ
iudi.cũ ibi nõ.Aut nulla fuit iter eos ſo
cietas ſpẽalis vel gñalis ↄtracta ⁊ tc̃ aut
ille queſiuit ex reb⁹ cõib⁹ ſuo ꝓpo noĩe
tãtum ⁊ nõ tenet̃ cõicare aut queſiuit no
mĩe oĩm ⁊ cõicare tenet̃ ⁊ hec ꝓbat̃ i.l.ſi
patruus cum ibi nõ.de quo ſtatim plen⁹
dicam in dubio aũt nõ p̃ſumit̃ iter eos cõ
tracta aliqua ſocietas vt.l.ex ꝑte.§.filius.
ff.fa.her.⁊ nõ p Bar.i.l.ticium ⁊ meuiũ.
§.altcĩ.ff.de admi.tu.niſi oẽ lucrũ ponerẽt
in cõi quo caſu p̃ſumit̃ tacite ↄtracta ſocie
tas iter eos nõ gñalis ſed illi⁹ tm̃ negotia
tõis ſm̃ eum Sed do.Bal.in.l.ſi patru⁹.
⁊ i quodam tractatu de duob⁹ frib⁹ dicit
ꝙ ſiue null⁹ fratrum negotiet̃ ſiue alter
tm̃ ſiue omẽs ꝙ ſi ponãt omĩa lucra in cõi
ꝙ ex hoc ⁊ aliis actib⁹ ſeu circũſtãtiis p̃ſũi
tur inter eos tacite ↄtracta ſocietas gñalis
ar.in.l.cum duob⁹.§.cum duo.ff.ꝓ ſocio.
⁊ ſic omĩa bona qualitercũq queſita erũt
iter eos cõicãda vbi aũt certum ſit eos nõ
eſſe ſocios tũc omẽs ſumpt⁹ quos alter ex
eis fecerit circa ſuam pſonam ſtãdo puta i
ſtudio vl' circa filiã i eam maritãdo l' idu
cẽdo ꝓpam vxorẽ tenet̃ ipſe ſol⁹ agnoſcer̃
⁊ ſbire ar.in.l.ſoci⁹ ꝓ filia.ff.ꝓ ſocĩo. Q̃d
aũt dixi tacite ſocietatẽ p̃ſumi ⁊ tacite ↄt
hi nõ eſt icõueniẽs ꝙ i ↄtractib⁹ maxime
bonefidei tm̃ opant̃ ↄuẽtões tacite quãtũ
expſſe vt.l.item ꝙ ↄuẽtões.ff.de pac.⁊.l.
cum quid.ff.ſi cer.peta.⁊.l.tacitũ.ff.de ṽbo
obli.cum ſi.⁊ ꝓ tãto bonum eſt ↄſilium ꝙ
mortuo patre ſupſtitib⁹ ſibi plurib⁹ filiis
ſi itẽdãt ſtare ſimˡ ⁊ fugẽ qões ꝙ ſtatĩ fa
ciãt ⁊ ſocietatem ineãt iter ſe oĩm bonorũ
aut ſaltim toti⁹ hereditatis ⁊ paciſci ſimˡ
ꝙ quecũq querẽda cõicet̃ inter eos ex hoc
eĩm tollet̃ omĩs mã iurgioꝝ ¶Quid g̃
ſi ꝓceſſerit in cõione cum illo cõi errore vt
ſolẽt cõiter facẽ nulla facta ↄuẽtõe nec vlla
ↄtracta ſocietate Quid erit de queſitis ꝑ
alterum ex eis Dic plen⁹ ꝙ aut ſũt bona
vel pecunia queſita ex pſone iduſtria ⁊ iſta
idubio nõ ſũt cõicãda inſti.ꝑ quas pſo.no
acq.§.i.in fi.Aut ſunt queſita a fortuna ex
cã donatõis vel legati ⁊ tũc aut donatõ vl'
legatum ꝓceſſit ſola ↄtẽplatõe illi⁹ cui do
natum vl' legatũ eſt ⁊ tũc nõ debet dicari
vt d.§.i.⁊ i.l.cũ oꝫ.⁊ ibi nõ.C.de bo.q li.
Aut ꝓceſſit donatõ vl' legatũ ↄtẽplatõne

oĩm ipoꝝ frũm ⁊ dom⁹ eoꝝ ⁊ tunc debet
dicari vt hẽt̃ i lomberda in ti.de ſucceſſ.l.
ſi frẽs.vbi aũt nõ appaꝫ cui⁹ ↄtemplatõe
fuẽit facta donatõ l' legatũ tũc p̃ſumit̃ fcã
ↄtemplatõe pſone nomiate i legato ipõ l'
i iſtitutõe ar.ff.ꝓ ſocĩo.l.nec adiecit.ſi vẽo
de cã vl' ti.acqſitõis nõ apparet tũc ↄtẽpla
ri oꝫ an pſona que queſiuit ſit iduſtrioſa
⁊ p̃ſumet̃ tũc fore queſitũ ex ei⁹ iduſtria
ↄſidẽata tñ quãtitate lucri ⁊ qualitate ex
ercitij ar.in.l.ſi defunct⁹.C.arbi.tute.cum
ſi.Alias aũt p̃ſumẽdũ erit ꝙ ſint q̃ſita ex
reb⁹ hẽditatis dum tñ ipẽ res hẽditarie
ſint tales que deductis expẽſ poſſint tãtũ
ſupfuiſſe exquo tale lucrũ ſeq potuerit ar
eoꝝ que nõ.p glo.in d.§.i.⁊ i d.l.cũ oꝫ.§.i
⁊ in.l.qui⁹ muti⁹.ff.de do.iter vi.⁊ vxo.
Ad qđ etiã facit qđ hẽt̃ i d.l.ſi frẽs i lõ
berda.⁊ in auc.de eccle.ti.§.iterdicim⁹.de
quo pulchre nõ.Bar.i.l.ticiũ.§.altcõ.ff.đ
admi.tu.facit.l.ſi patru⁹.C.cõia vtriuſq
iudi.Aut ↄſtat ipa bona eẽ acqſita ex reb⁹
cõib⁹ ⁊ tc̃ diſtigue vt.ŝ.ꝓprie an acqſierit
ſuo ꝓpo noĩe tm̃ an noĩe cõi ꝑ d.l.ſi patru
us.⁊ ꝑ d.l.i.⁊ pe.C.ſi qſ altcĩ vl' ſibi.⁊.l.ſi
ex ea pecũia.C.de rei vẽ.⁊.l.ſi de tu.C.de
do.iter vi.⁊ vxo.⁊ q̃ dcã ſt̃ de iputatõe de
tractõe ⁊ collatõe fiẽda locũ hũt ſm̃ Bal.
i reb⁹ extãtib⁹ de pñti In ↄſumptis autẽ
nulla fiẽda eſt detractõ ſed cedẽ debẽt cõi
vtilitati ⁊ damno per tex.in .c.fi.de fra.de
no.bene.iueſ.coll'.x.⁊ ibi ꝑ eũ ¶Ulteri⁹
queĩt̃ an frater fri teneat̃ dotẽ ſuaꝫ vxoꝝ
cõicare ſup quo Cy.in.l.ij.C.fami.her.de
terminat ꝙ ſic p̃re viuẽte ſec⁹ eo mortuo ꝑ
quo facit.l.dotem.ff.de caſtr.pecu.⁊.l.actõe
§.fi.cũ ſe.ff.ꝓ ſocĩo.⁊.l.ſi filia.§.i.ff.fa.her.
Qui diſtictõem Bar.i.l.ſi cũ dotẽ.§.trãſ
grediamur.ff.ſo.ma.dicit ꝓcedẽ de iur̃ ãti
quo hodie aũt nõ ꝓcedit cũ dos dicat̃ iure
nouo peculiũ aduẽticiũ vt d.l.cũ oꝫ.⁊.l.cũ
nõ ſolum.ſicq indiſticte nõ ↄferẽda nec di
cãda vt.l.fi.C.de colla. ¶Ex his pꝫ deci
ſio ad q.ſepiſſime occurrẽtem Ecce ꝙ mõ
tuo patre filij ei⁹ pſeuerãt i eadẽ bonorũ
ↄione quoꝝ vn⁹ accepit vxorem Deide
morit̃ iſte fr̃ maritat⁹ vxor ei⁹ petit dotẽ
ſibi reſtitui de cõib⁹ bonis dicũt alij frẽs
nos nõ tenemur đ bõis noſtris ſeu de ꝑte
nr̃a aliqd ad tue doti.reſtõeꝫ ↄtribuẽ qrit̃
qd iuri. diſtigue aut omẽs receperũt dotẽ
ipam ⁊ omẽs tenẽt̃ vt.l.fi.C.de doti.cau.
nõ nu. Aut ipẽ ſol⁹ vir recepit ⁊ tũc aut
ↄuertit illam ⁊ hoc ↄſtat i vtilitatẽ cõem
oĩm ⁊ tũc alij tenẽt̃ de i rem ṽſo.ipẽ vẽo

actõe de dote ar.i.l.iur ſocietatis.ff. p ſocõ
⁊ qualiter dicũt ꝟſa in cõez vtilitaté vide
nõ.tex.i.l.ꝙ ſi ſeruus.§.⁊ regulꝛ.cũ ſe.ff.
de i rem ꝟſo. Aut nõ ↄſtat eſſe ꝟſã i cõem
vtilitaté ⁊ tũc ipe vir ſolus ⁊ ei⁹ ps ſola
hẽditatis tenet᷑ naꝫ ſicut nõ cedit hec dos
i ↄióne ⁊ ↄtributõe ſic nec debet cedẽ i cõi
obligatõe vt.ŝ.dictũ ẽ ⁊ ad pmiſſa faciũt
que nõbilꝛ ponit Bar.i d.l.ticiũ ⁊ meuiũ
.§.altẽo ex duob⁹.ff.ð admi.tu.vbi videaſ
⁊ vide etiam Spe.i d.§.ſequit᷑.cũ ꝟſ.ſe.ti
de iudi. ¶ Ampli⁹ quẽit᷑ pone ꝙ vn⁹ ex
fribus fact⁹ ẽ ſtipẽdiari⁹ ⁊ i ſtipẽdio aliq̃
queſiuit an teneat᷑ illa ↄfeare dicit Bart.
in d.l.cũ duob⁹.§.ſi iter frẽs.ff. p ſocõ.aut
fuerũt queſita ex reb⁹ ↄib⁹ puta ex equis
⁊ armis cõib⁹ aut ex aliis reb⁹ pmo caſu
ↄſiderãdum eſt quid ⁊ quãtũ ex ipſis rb⁹
oib⁹ potuit pficiſci ⁊ ea portõ debet ↄfcari
alia vẽo aliũde queſita ↄfcari nõ debẽt ar
in.l.qui ſolidum.§.ſi ex cauſa.ff.de lega.ij.
meli⁹ facit dictum.c.fi.de duo.fra.de no.
bene.iueſ. ¶ Itẽz quẽit᷑ de quotidiana.q.
Ecce ꝙ fribus ſtãtib⁹ i ↄione alter ex eis
forte maior dom⁹ dotauit coꝝ ſororem vel
filiam alteri⁹ fratris ⁊ eam nuptui tdidit
poſteaqꝫ in diuiſiõe bonoꝝ vult ipe frater
ↄputare hui⁹modi doteꝫ altẽi fratri. q̃rit᷑
an poſſit videt᷑ ꝙ nõ p.l.i.§.accedit.C.de
rei vx.act.vbi pꝫ ꝙ vꝛ donare q̃ nõ poterit
ↄpenſare vꝉ ↄputare i ↄtrariũ facit.l.vxoꝛ
.§.pꝛ tãlis.ff.de le.ij.⁊ l.neſcẽni⁹.ff.de neg
geſt.⁊ hãc ptem tenuit Ja.de are.vt rfert
Cy.i d.§.accedit.⁊.l.fi.C.de doti.pmiſſ.
Alij tenẽt pmã ptem ꝙ cã dotis ⁊ alimẽ-
toꝝ exequãt᷑ dic vt ibi ¶ Quid aũt ſi vn⁹
ex fribus de reb⁹ cõib⁹ dotauit ei⁹ ꝓpam
filiam altẽo ei⁹ frẽ ↄſentiẽte an i diuiſiõe
potẽit iſte frater patruus dicte filie ↄputa
re fratri ſuo dictã dotẽ dic ꝙ ſic nec ei⁹ cõ
ſenſus ſibi pꝛiudicabit vt videat᷑ p h̃ ſibi
quicq̃ꝫ de ſuo donaſſe vt ex pdictis pꝫ Con
cludẽdo q̃ cũ quẽit᷑ de expenditis vꝉ acq-
ſitis p aliquẽ ex frib⁹ quid fieri dẽat diſti
gue duos caſus Aut quẽit᷑ de expenditis
vꝉ acquiſitis i vita patris aut poſt ei⁹ mor
tem pmo caſu dic vt.ŝ.ꝟ.ſi pone ꝙ fili⁹.cũ
plurib⁹ ꝟ.pcedẽtib⁹ ⁊ ſe.⁊ p Bar.in d.§.
altero.2° caſu dic vt.ŝ.ꝟſi.iſup quẽit᷑.cum
aliis ꝟ.ſe.⁊ p Bar.⁊ Bal.i d.tractatu de
duo.fra.⁊ p Spe.in d.§ ſequit᷑. ¶ Sed
qd dices de eo qð plerũqꝫ vidi Ecce duo
frẽs vn⁹ domi remãſit ⁊ curam dom⁹ ⁊ bo
noꝝ egit.ali⁹ p orbem vagãdo tranſiuit ⁊
vterqꝫ eoꝝ aliqua ſupluerat⁹ eſt Mõ qui

ſtetit extra domũ non vult nec tenet᷑ q̃ſita
p eum ↄferre niſi mõ quo.ŝ.dictũ eſt Io
aũt qui domi remãſit ad collatõẽm coꝝ q̃
q̃ſiuit ex cõib⁹ bonis ↄpellit᷑ q̃rit᷑ qd iuri.
breuit᷑ dico ſic ꝙ ↄſiderãdũ ẽ qd ⁊ quãtũ
querere potuit ex pſona ⁊ cura ſua ⁊ attri
buẽ hui⁹modi acq̃ſiti pteꝫ pſone ſue ⁊ re
liqua attribuẽ bonis ⁊ ptem attributaꝫ p
ſone nõ ↄferre iuxta ea que ſupi⁹ dcã ſũt
in alia qõe ¶ Poſtea quẽit᷑ quale eſſe de
beat iudicis officiũ i hac diuiſiõe hẽditatꝭ.
dic ꝙ eſt latiſſimũ ꝙ in re qualibet poteſt
cuiqꝫ hẽdum dare ptem ſuam ⁊ ſi viderit
ↄmodi⁹ aliter diuidẽ poterit vni aſſignar᷑
vnam rẽ i ſolidũ ⁊ alij aliã vꝉ vni fũdum
⁊ alij pecũiam vꝉ alia ſil'ia facẽ que vtilita
ti ipſoꝝ hẽdum vidẽit expedire vt pbat᷑
i.l.itẽ labeo.§.i.⁊.l.hẽdes.§.pe.⁊.l.officiõ.⁊
l.meuia.§.pe.⁊ fi.ff.fa.her.⁊ i.l.iudicem.ff.
cõi diui.⁊ iſti.de offi.iudi.§.ſi fa.her.debet
etiã iudex facẽ cauẽ de euictõe ſibi inuicem
vt d.l.hẽdes.§.pe. ¶ Reuoco in dubiuꝫ ſi
facta diuiſiõe iter cohẽdes aliq̃ res euicãt᷑
an agi potẽit de euictõne breuiter dic ꝙ ſi
diuiſio fuit facta a teſtõꝛe aut ab ipſis co-
hẽdib⁹ aut a iudice pmo caũ dicit glo.i.l.
ſi cogitatõe.ff.fa.her.ꝙ nõ põt agi de eui-
ctõe ar.in.l.cũ pꝛ.§.euicti.ff.de le.ij.ſi Ja.ð
are.⁊ Cy.⁊ cõiter alij tenẽt ↄtrariuꝫ vt p
eos i d.l.ſi cogitatõe.ar.in.l.ſi pꝛ.ff.fa.her.
⁊ p hac pte fac ꝙ diuiſio ẽ ſimilꝛ vẽditõi
vt.l.i.C.cõia vtriuſꝫ iudi.vñ ſicut i vẽdi°e
agit᷑ de euictõe vt.ff.⁊.C.de euict.p totũ
ſic erit i diuiſiõe 2° ⁊ 3° caũ In dubio agꝛ
de euictõe vt.l.ſi familie.⁊ ibi p glo.⁊ doc
C.fa.her. ¶ Ultimo nõ ꝙ ſi diuiſio fcã
fuẽit vniũſalis bonoꝝ p prẽm iter filios
etiam i teſtõ min⁹ ſolenni vel iter viuos
vt ſolẽt facẽ viri prudẽtes ad tollẽdũ oẽꝫ
mãꝫ diſcẽtõnum iter filios ꝙ eo caũ ſtan-
dũ ẽ tali diuiſioni oĩno ñ forte diminuẽit
lcimã alicui eorum vt tradit᷑ ⁊ habet᷑ in.l
ſi cogitatõe.⁊.l.quotiẽs.⁊.l.fi.C.fa.her.et
l.qui pater.⁊.l.ſi filia.§.ſi pater.⁊.l.ex pte.
.§.fi.cum ſi.ff.eo.ti.licet pactum ſimplicit᷑
a filio iterpoſitum ⁊ factum ipſi patri de
nõ ſuccedendo ſibi nõ nocet ipſi filio vt.l.
pactum.C.de colla. ¶ Circa tertium pn-
cipale queſitum qð fuit an ex teſtamẽto vꝉ
ab iteſtato locus ſit collatõi Dic ↄcluſiue
ꝙ ſiue quis ſuccedat ex teſtamẽto ſiue ab
iteſtato ꝙ locus eſt collatõi niſi ↄtrarium
ſit p teſtatorem diſpoſitũ vt hodie eſt de-
terminatum per tex.in auẽ ex teſtamento.
C.de collati.

Domum unam

Hic ĩtẽtat̃ actõ ſingulari.que ꝓ re ſingulari diuidẽda ↄpetit ſiue ſit corpalis ſiũ ĩcorpalis ⁊ appellat̃ cõi diuidũdo vt pleñ tradit̃ in.l.i hoc iudicium.in pñ.⁊ in.l.in iudiciũ.⁊.l.cõi diuidũdo.§.cũ đ vſufructu .ff.cõi diui.ſiue ipſe res diuidende ſint deſ ex ſocietate vel ex vltima volũtate vt.l.ij. ff.cõi diui.dũmõ ſint cões ex cauſa honeſta al' aũt ceſſaret hec actõ vt.l.cõi diuidũdo. §.iter ꝑdones.ff.cõi diui.an aũt ꝓ cõi pariete agat̃ in hac actõe dicam.ĩ.i alia glo. Sꝫ an ꝑ hac diuiſiõe ſingulari de euictõe agi poſſit dic ꝙ ſic vt habet̃ i.l.itẽ quãuiſ i fi.ff.e.ti. Quid aũt ſi habẽtes rẽ cõeꝫ ↄuenerũt ⁊ pacti ſũt ꝙ res ipa nullo tẽpe diuidat̃ an potẽit peti diuiſio dic ꝙ ſic ꝙ tale pactum eſt nullũ vt i.l.in hoc iudiciũ. §.ſi ↄueniat.ff.cõi diui.ſecus ſi alter alteri pactum faciat de nõ petẽdo ꝑtem ſuã ꝙ ꝑ illud idncit̃ remiſſio toti⁹ iuri.qđ habet i ꝑte ſua vt ꝓbat̃ in.l.in hoc iudiciũ.§.ſi paciſcat̃.ff.cõi diui Item quẽit̃ qđ ſi iſta dom⁹ eſt emphiteotica ſeu vectigal' an poterit peti ei⁹ diuiſio dic ꝙ nõ vt ipa diuidat̃ in ꝑtes ne ↄfundat̃ ꝑſtatõ ficti vl' canonis ſ; debebit ipa dom⁹ i totum ītegraliter vni aſſignari ⁊ alteri attribuẽ tantam pecũiam ꝑti ſue equiualẽtem vl' aliaꝫ rem vt habet̃ i.l.cõi diui.in pñ.⁊ ibi nõ.ff.cõi diui.Cui⁹ ↄtrarium plerũqꝫ obſeruat̃ Et aduerte ꝙ ſi cohẽdes iter ſe diuidẽdo hãc rem emphiteoticã i totum attribuãt vni ex eis rem ipam ꝙ tenet̃ dño denũtiare ⁊ ei laudunũ ſoluẽ ꝓ ꝑte que fuẽat aliorum quoꝝ reſpectu hec diuiſio ↄtinet alienatõnem ꝓ eorũ ꝑtib⁹ ſicut vẽditõ cui hec diuiſio ↄpat̃ vt habet̃ in.l.i.C.cõia vtriuſꝫ iudi.qđ multũ nõ ꝙ multi ſepe decipiũt̃ ⁊ ſi fiat diuiſio plurium rerum inter eos oĩm poterit iudex vel arbiter ſuꝑ hoc electus res ſingulas i ſolidum vel ꝓ ꝑte ſingulis aſſignare ꝓut vtilitati ꝑtiuꝫ vidẽit meli⁹ expedire vt ꝺ.§.ſi familie.i fi.⁊ ꝺ.l. i iudicium.ff.cõi diui.⁊.l.ij.⁊.l.ad officiuꝫ. C.cõi diui.cum ſi.quod nõ ↄtra illos ſic ꝓteruos qui dicũt ſe velle hr̃e in ſinguliſ reb⁹ ꝑtem ſuam vt dixi.ſ.i ꝟ.poſtea q̃rit̃ Sed an huic actõi cõi diuidũdo ꝑſcribat̃ dic vt.ſ.plene dixi ⁊ nõ.ꝑ glo.⁊ doct.i.l.i §.ad hec.C.de anna.excep.⁊.l.fi.C.cõi diui Quid aũt ſi hec res fuẽit ꝑ vnũ lõgo tempe poſſeſſa.ꝓ diuiſo an ex hoc ꝑſumat̃ facta diuiſio dic vt.ſ.dixi de quo nõ.ꝑ gl. ⁊ doct.i.l.ſi maior.C.cõi diui.

Omnis cõmunio parit diſcordiaꝫ

Probat̃ in.l.cum pater.§.dulciſſimis.ff.đ le.ij.⁊.l.i.re cõi.ff.de ſer.vr.ꝑdi.⁊ ꝺ.l.fi.C. cõi diui.cum ſi. Sed aduerte ꝙ lꝫ iter laicos talis cõio pariat diſcordiam attamen iter clericos ⁊ religioſos parit ↄcordiaꝫ ꝙ ↄcorditer vadũt ad vnam mẽſam ↄcordit̃ icedũt ⁊ habitãt ꝑ eandem domũ ⁊ eccl'iaꝫ ↄcorditer tractãt ⁊ ſtudẽt rapẽ ⁊ ad ſe trahẽ laicorũ ſbam ⁊ eãdem ipſiſ cleĩci.augẽ ⁊ nullo mõ diminuẽ ⁊ ꝓpter hoc fecerunt ꝑ ſe legem ꝙ nõ poſſũt vendẽ nec alienare nec diuider̃ eoꝝ bona ſicqꝫ i breui neceſſe ẽ ꝙ oĩa bona laicorũ ſbiciãt̃ dñio clericorum niſi bon⁹ imꝑator ꝓuideat qui donatõem ↄſtãtini reuocet ⁊ legem faciat vt oĩm clericorum ſtat⁹ ad ſtatum mẽdicãtiuꝫ frũm penit⁹ reducat̃ ⁊ papa cum cardinalibus ſil'iter ad vitam xp̃i ⁊ apl'oꝝ eius deuẽiat In cui⁹ terra eſt gñalis vicarius vñ ſuare debet geſta eius ꝙ oĩs xp̃i actõ ⁊ apl'orũ ei⁹ debet eſſe exẽplum ⁊ regula viuẽdi ipi pape ⁊ cardinalib⁹ ei⁹ alioqn nõ videret̃ ei⁹ eſſe ꝑfectus vicari⁹ qui deuiare velit i ſtatu ⁊ vita a morib⁹ ⁊ exemplis eius hec itaqꝫ bonoꝝ diuiſio tam frequẽs in laicis eſt vna de cauſ ꝑ quã ſtatus ſingulorũ laicoꝝ ↄſũit̃ ⁊ anhilat̃ ſũt etiã alie pluẽs cẽ q̃ idẽ opat̃ viꝫ nimia mĺtitudo cl'icoꝝ ꝑ ũſitaſ ⁊ auaricia ꝑncipũ ⁊ dñoꝝ põpa ꝑpa ⁊ vſoꝝ ꝑtialitas vicinoꝝ idifferẽs ꝓhibi° vſurarũ ⁊ frequẽtes mũtões i ſtatu dñoꝝ

Et negligi ſolet

Hoc ꝓbat̃ i.l.ij.C.qñ ⁊ q.q̃r.ꝑs de.

Idcirco

Hec ẽ ↄcluſio libelli ad quã ſemꝑ aduertendum eſt vt ſepi⁹ dixi.

In oibus ⁊ ſingulis fructib⁹.

Hic notãdũ ꝙ ꝓ oĩ actõe q̃ ꝓ diſiõe ↄpetit ſiũ gñali vt ẽ actõ fa.her.ſiue ſpẽali vt ẽ actõ cõi diui.locũ hꝫ petitõ fructuũ q̃ꝝ ſuꝑ hñda ẽ rõ vt hẽt̃ ⁊ ẽdr̃ ad lr̃aꝫ i.l.fũd⁹ quẽ.⁊.l.pe.ff.fa.her.⁊.l.ꝑ hͣ iudiͫ. §.fi.ff.cõi di.illđ aũt ñ ẽ omittẽdũ ꝙ mota lite i actõe fa.her.iterdicit̃ oĩs reꝝ hẽditariaꝝ aliẽatõ volũtaria ſ; neccia ꝑmittitur vt hẽt̃ i.l.alienatões.ff.fa.her.⁊.l.diu⁹ ff.de pe.hẽ.idẽ i actõe cõi diui.vt.l.i.⁊ ibi nõ.C.cõi diuidũ.

¶ Et in futurum

percipiendis. ¶ De iſtis futuris fructi
bus tenebit᷑ eo mō quo diſtinguit᷑ de a-
lijs poſſeſſoribꝰ de quibꝰ plē dixi in p̄ li
bello in glo. ſup̱ uerbo fructibꝰ et ꝑ doc.
in .l. certū. C. de rei uendi. Poſt premiſſa
ad altiorem indaginē eoꝝ que ad domꝰ
diuiſionē ꝑtinēt. Quare ſi in pariete cōi
domus alter ſocioꝝ uelit trabē īponere
ul᷑ quid ſimile in eo facere an poſſit alio
inuito videt᷑ ꝙ nō ꝗ in re cōi potior eſt
ↄditio ꝓhibētis ꝗ̄ facientis ut in .l. ſabi
nus. ff. cōi diuid. et in regula in re cōi. ff.
de re. iuri. li. vi. et ibi plē per Dy. Incon
trariū eſt ueritas ꝑ tex. in .l. ſi edes. ff. cōi
diui. nō ob. l. ſabinus. ꝗ ibi loquitur qñ
uolebat aliquid facē quod nō ꝑtinebat
ad eū uſum ad quā res ipa erat deſtinata
et diſpoita hic aūt ſic dic ut ibi per Dy
Alr̄ querit᷑ pro declaratione cōis ꝑietis
ſi unus ex ſocijs uelit parietē reficere an
poſſit diſtingue. aut uult eūdem reficere
de ↄſenſu alioꝝ et tūc pōt et hoc ē claꝝ
aut cont᷑ uoluntatē eoꝝ et tē diſtingue
aut ꝑies nō erat idoneus ad onera ſuſti-
nēda uel minabat᷑ ruinam et tūc poterit
reficere alijs inuitis et ipm demoliri in
totū uel ꝓ parte prout neceſſitas exigit
ut ꝓbat᷑ in .l. ſi edes. ff. cōi diuid. et in .l. ī
parietis. cum .l. ſe. et ibi nō. per Bar. ff. d̄
dam. infec. quo cāu iſte reficiēs agere po
terit cōtͣ ↄſortes ad repetitioēꝫ expēñ. ꝓ
parte illis tangente ut hēt in .l. ſi ut pro
ponis. C. de edi. priua. de qua quidē expē
ſa fiet deductio oīum eoꝝ que ex primo
pariete in nouum parietē ſūt īmiſſa ut
traditur in .l. cū emptor. in fi. et in .l. int᷑
quos. § fi. ff. de dā. infec. aut paries erat d̄
ſe idoneus et ſufficiens ad oīa onera ſu-
ſtinenda et tūc nō licet alteri ↄſorti ipm
demoliri et reficē ut .l. parietē. ff. de ſerui
ur. predio. et ſic etiā pōt intelligi. d. l. ſa-
binus. lꝫ h̄ cāu quilibet eoꝝ poſſit taleꝫ
parietē incruſtare et dealbare et pingē
ut hētur in .l. quidā iberus. § fi. de ſer. ur
predi. ac et ſcalas ibi apponere ut .l. fiſtu-
las. § fi. ff. de ſer. ur. predi. et inſuper aput
parietē coēꝫ balneū facere dū tñ ex eius
humore paries ipe nō ledat᷑ ut. d. § fi. et
l. fiſtulas. et. d. l. quidā iberus. in prin. nō
aūt liceret alicui ī pariete cōi effigere ali
quod canale per qd̄ aqua pluuia recipia
tur ut dcā. l. fiſtulas. in prin. nec etiā licꝫ
ibi in eo facere feneſtras ad aerem recipi
endū ut .l. Leos qui. d̄ ſerui. ur. p̄di. Sꝫ an
in ipo pariete uel apud ipm coēm ꝑietē
liceat facere ſterquiliniū quod in uulga
ri appellat᷑ neceſſariū uidet᷑ ꝙ ſic per ea
que habēt᷑ et nō. per gl. in .l. ſi qñ. § fi. ff.
ſi ſer. uendi. Tu aūt ſic diſtingue. aut ex
eo ſterquilinio nullū ↄſortibꝰ infertur
dampnum ⁊ tūc licitū eſt ipm facē ⁊ hr̄e
dcō. § fi. aut ex eo infert᷑ dānum ↄſorti l᷑
in ipo pariete qui marceſſit ꝓpter humo
rem et malū odorem et ledit puteū con
ſortis et ſimilia et tūc dico ꝙ nō lꝫ hr̄e
tale ſterquiliniū quod ꝓbo ꝗ nō lꝫ tenē
triclinio nec canale uel fiſtulā iuxͣ coēm
parietē. ḡ multominus tale ſterquiliniū
ut dcā. l. fiſtulas. in prin. et in fi. et. d. l. q
dam iberus. in pri. pro quo etiā facit qd̄
nō lꝫ facē in alieno ḡ multominus ī cōi
qd̄ noceat alieno ut in .l. ſicut. § ariſto. x.
ideōꝫ ait. ff. ſi ſerui. uēdi. et .l. i. § ideꝫ ait
aquā. cū ibi nō. ff. de aqua plu. ar. Sꝫ qd
ſi plures ↄſortes ↄcurrant in refectione
cōis parietis ſed unus uult reficere uno
mō ⁊ alter alio quid erit dic ꝙ ille prefer
tur in refectione qui magꝭ idonee uult
reficē et utilius pro cōi uſu ut habetur
in .l. in reficiēdo. ff. de dam. infec. Sꝫ qd
dices ſi unus ex ↄſortibꝰ reficit coēꝫ pa-
rietē et alius ↄſocius timet ex ea refecti-
one ſibi dānum inferri qualit᷑ ſibi ꝓuide
bitur dic ꝙ ꝑ cautionē damni infecti ut
plē nō. per Bar. in .l. inter quos in prin.
ff. de dam. infec. ad quod etiā facit dcā. l.
in parietis. et. l. ſi edibꝰ. et .l. ex damni. § i
ff. de dam infec. et .l. damni infecti. § cum
ꝑietē. ff. e. ti. Deniqꝫ illud eſt nō. dignuꝫ
ꝙ ſi paries alicuꝰ ſe per dimidiū pedeꝫ
inclinauerit in domū alterius pōt cōtra
eū agi ut ipm erigat et reficiat ut eſt tex
in .l. ſi cum meus. in fi. et .l. ſi qñ. in prin.
ff. ſi ſerui. uē. Sed an in pariete ꝓprio li
ceat hoſtiū de nouo facere uerſus uiā d̄
uicini uoluntatē diſtingue hr̄ ſic. aut le-
ditur ius publicū uel uicini et tūc non
pōt. aut nō ledit᷑ et tunc pōt hoſtiū facē
ut hēt᷑ in .l. fi. ff. ſi ſer. uēdi.

¶ Dānis intereſſē

et expenſ. ¶ Aduerte ꝙ in hac actione
cōi diuidūdo hn̄da eſt rō dānoꝝ illato
rū in re ipa ut in .l. et ſi nō oēs. § uenit. ⁊
l. item ꝗuis. in prin. ff. cōi diui. ac etiam
expenſaꝝ ī ea factaꝝ. ut .l. in hoc iudiciū
§ impendia. et .l. ſi quis cum extimaret.
ff. cōi diui.

¶ Et predictã ¶ Hec clau
ſula cũ ſequẽtibꝫ declaranda eſt eo m̃ q̃
hẽtur. ſ̃. in primo libello.

¶ Forma iquiſitionis.

Hec ẽ quedã

inquiſitio et titulus inq
ſitionis que fit ⁊ fieri in
tenditur per ſpectabilez
viꝝ dñm Raynaldũ de beccharia de ple
be ciuitatis Mediolani honorabilẽ pote
ſtatẽ coñ et aduerſus Petꝝ de roxario
⁊ Guilhelmũ de habiate. in eo de eo et
ſup eo qd̓ ad aures et notitiã prefati dñi
ptãtis fama publica ꝓcedẽte ⁊ clamoſa
inſinuatione ſubſequẽte ꝑuenit nõ qdẽ
a maliuolis ſꝫ fidedignis pſonis nõ uno
ſꝫ pluribꝫ ꝙ ſupſcripti Pe. et Guil. deũ
p̄ oculis non habẽtes ſꝫ humani generis
inimicũ unus alteri et alter alteri opem
auxilium ꝯſiliũ et fauorẽ ad infraſcripta
maleficia ꝯmittenda et ꝑpetrãda ſibi ad
inuicem p̄ſtantes ꝑ eoꝝ ſupbiam et au-
daciã ſcienter tractate et appenſate ac do
loſe ꝑcuſſerũt et uulnerauerũt cũ armis
et enſibꝫ euaginatis Albertuz de boſcho
pluribꝫ ꝑcuſſionibꝫ cũ maxĩa ſanguinis
effuſione viꝫ una ꝑcuſſioẽ in capite ipiꝰ
Alberti ⁊ alia in pectore ex quibꝫ ꝑcuſſi
onibus idez albertus fuit et eſt mortuꝰ
Itẽ in eo de eo et ſup eo ꝙ prefati. Pe.
et Guil. eodem ꝑuerſo ſpũ inſtigati ſibi
inuicẽ p̄ſtantes opem ꝯſilium et fauorẽ
ſcienter et doloſe furto et per furtũ ſubt
xerũt de domo et in domo Jacobi de far
rariis florenos centũ in moneta argenti
et amplius capellũ unum plaꝝ precij et
ualoris quinq̃ginta et cintũ unum argẽ
ti precij et ualoris flori. xij. dictã pecuniaz
et res ꝯtractãdo et amouẽdo de loco ad
locum et in eoꝝ uſus ꝯuertendo p̄ter ⁊
cont̃ uoluntatẽ dicti Jacobi ⁊ ipius ma
ximã iniuriã. Que oia et ſingula ꝯmiſſa
et ꝑpetrata fuerũt ꝑ ſupraſcripti. Pe. et
Guil. viꝫ deũ homicidiũ de anno pñti
et mẽſe frebruarij ꝓxime preteriti in ciui
tate Mediolani in ſtrata publica in uici
nia ſeu ꝑrochia ſancti Michaelis cui co
heret ab una ꝑte ⁊c. Dictũ aũt furtum
ꝯmiſſũ et ꝑpetratũ fuit ãno pñti ⁊ mẽſe
maij ꝓxie preteriti in domo dci Ja. poita
in Papia i ꝑrochia ſancti georgij cui co
heret ⁊c. p̄ter ⁊ cont̃ formã iuri ⁊ ſtatuto
rũ dcẽ ciuitatis Mediolani ⁊ Papie ſꝫ
quibꝫ oibꝫ ⁊ ſingulis ab eis dependenti
bus emergentibꝫ et ꝯnexis p̄fatus dñs
ptãs ꝓcedere intendit et culpabiles pu-
nire debita forma iuri ⁊ quocũqꝫ alio m̃
uia iure ⁊ forma quibꝫ melius poterit et
debebit ſic et taliter ꝙ ipſoꝝ delinquen
tiũ pena ceteris tranſeat in exẽplum.

Hec ẽ quedã in

qſitio. ¶ Viſo i ſupioribꝫ de
iudicijs de ꝯtctibꝫ l' quaſi et de ultimis
uoluntatibꝫ ſatis ꝯueniens eſt aliqua ſꝫ
ẏcere de maleficijs ꝙ oẽ ius noſtꝝ ꝑtinz
ad hec q̃tuoꝛ. Deinde ſciendũ ẽ ꝙ in ma
leficijs ſeu cãis criminalibꝫ ꝓcedi põt al
tero de quatuoꝛ mois viꝫ ꝑ accuſationẽ
ꝑ exceptionẽ per denũciationẽ ⁊ ꝑ inqui
ſitionẽ. Regularit̃ aũt ꝓcedendũ eſt per
accuſationẽ ꝙ ſcriptũ eſt ꝙ nẽo ſine ac-
cuſatore punit̃ ut. l. reſcripto. §. ſi quis
accuſatorem. ff. de mune. et hono. Juxta
illud dominicũ. mulier ubi eſt qui te ac
cuſat facit qd̓ hẽtur. ij. q. i. c. nihil. ⁊. c. de
manifeſta. cũ ſi. ibi nõ. niſi i certis ſpẽali
bꝫ caſibꝫ. in quibꝫ ex offõ ꝓcedi põt ð q
bus tradit̃ ꝑ glo. et Bar. in. l. ij. §. ſi pu
blico. ff. de adulte. et per Gandinũ i ſuo
libello malloꝝ in p̄ma rũca et ꝑ Hoſ. in
ſũma decre. in ti. ex̃ de accu. cuiꝰ regl'e rõ
fuit ut nullus defacili de criẽ infamaret̃
niſi cũ plena cãe cognitioẽ et ut audacia
accuſantiũ ꝯpeſceret̃ ne facilit̃ ꝓrũperent
ad iniuriã et infamiã alicꝰ metu ſilitu
dinis ſupplicij ut hẽtur in. l. i. in prin. cũ
ibi nõ. ff. ad turpil. Ideoqꝫ de iure cõi in
cãis crĩalibus eſt libellus offerendus in
quo plura ſolẽnia requirũt̃ int̃ q̃ illud
p̄cipue eſt fiendũ ꝙ accuſatoꝛ ſe ſubſcri
bat ad penã talioĩs que eſt ſilitudo ſup
plicij ut in. l. libelloꝝ. ff. ð accu. et ibi plẽ
ꝑ Bar. in. l. fi. C. de accu. cũ ſi. Que qdez
inſcriptio ad penam talionis per conſue
tudinẽ iam diu obtentã receſſit ab aula
⁊ eſt penitꝰ abolita ut refert Gan. i ſuo
libello malloꝝ ſꝫ rũca qualit̃ fiat accu
ſatio et idem firmat Bar. i. d. l. libelloꝝ
et. l. ſi cui. in prin. e. ti. ⁊ hoc rõe de qua. ij.
ꝓri. Sed quid dices de iure cõi ſi crimẽ
opponit̃ ꝑ uiam excipiẽdi an debebit ex
cipiens ſe inſcribẽ ad penã talionis uidet̃
ꝙ ſic ꝑ. l. fi. C. de fi. inſtru. nã qui excipit
agit ut. l. i. ff. ð excep. Incontrariũ deteriat
Dy. et Pe. quos ſequit̃ Cy. ut per euz

nō.in.l.qui.crimē.C.q accu.nō poſ.bar.ī
d.l.ſi cui.in pri.ff.de accu.diſtinguit.aut
opponit exceptio cris ſolum ad īpedien
dū ⁊ tūc nō eſt neceſſaria inſcriptio ⁊ ſic
pcedit opi.Dy.aut oppoit hec exceptō
ad puniendū criosū et tūc erit neceſſaria
hec inſcriptio.ar.coꝝ que hntur i.c.ſup
his.ex̄ de accu.nō ob.d.l.ſi.q lo in accu
ſante ſm Dy.uel pōt dici q lo in exci
piente ad puniendū ſequēdo diſtinctiōz
Bar.In caib aūt in quib agens uel ex
cipiens tenet ſe ſbſcribere ad penā talio
nis.iudex ɔſiderabit qualitatē cris et ſi
ex eo uenit īponēda pena corpalis tūc ac
cuſator et reus ponent ambo in carceri
b.al aūt relaxabunt datis fideiuſſorib
ut.d.l.ſi.C.de accu.et ibi per cy.¶Lex
hodie p ſtatuta terraꝝ ⁊ decreta pncipū
de caib exceptuatis a regula ē facta gnā
lis ⁊ uniūſalis regula q de oī crie poſſit
cognoſci ſine accuſatore iudicis offō per
inquiſitiōz qd iō ſm aliquos adinuētū
eſt ne maleficia remaneant īpunita q ple
rūq defectu accuſatoris īpunita remane
bant qd repugnabat bono ſtatui rei pu
blice ut.l.ita uulneratus.ff.ad.l.acquil.
ſtatus eni rei publice ɔfūdit ſi locus de
linquentib prebeat.iōq ſūmum reme
diū in peccantib eſt accelerata correctio
alia inſup rō dedit huic edicto viz ut pe
cunias ad ſe traherent officiales et prin
cipes quoꝝ manus deberēt eē ab oī aua
ricia et pecunie cupiditate ſemote. Iux
illud ualerij pretoris.nō ſolum manus a
pecunie lucro ſꝫ etiā oculos a libidinoſo
aſpectu ɔtinēs eſſe dꝫ ut pbat in auc.ut
iudi.ſine quoq ſuffra.§.i.in fi.et in.§.ma
gis aūt.in fi.coll.ij.Si eni auaritia iudi
cū et officialiū aiab inhereat qs nō ſine
piculo furabit qs nō latrocinabit quis
nō homicidiū faciet adulteriū ceteraq ſi
milia ɔmittat ad illum iudicē reſpiciēs
q auro oīa uendit. ceſſet igit his iudici
b iminere pfan ardor auaritie et oī cu
ra et cū prauitate ſtudeant iuſticiā ⁊ ue
ritatez miſtrare ut in.l.i.§.g iubemus.ff.
d offi.pfec.preto.affri.ſint ꝫ etiā iudices
et iuſticie miniſtri ɔſtantes ſup oīmoda
exhibēda iuſticia.q iuſticia eſt ɔſtans et
ppetua uoluntas ꝛc.ut.l.iuſticia.ff.d iuſt
et iuri.et inſti.de iuſti.et iuri.in prin. nec
eni amore uel timore deꝫ aium a uerita
te ⁊ iuſticia declinare.nā ut inquit Tul
lius pfecto nō eſt iuſt iudex qui mortē
q exiliū q egeſtatē timet. ¶Ult qrit

nūquid de iure cōi quo per uiā accuſati
onis regularit pcedit quilꝫ ad accuſan
dū admittat.et hr dicendū eſt q nō.ſūt
eni certe perſone que ab accuſando repel
lunt que cōnumerant p Gandi.in Rica
qui accu.poſ.et p Azo.in ſūma.C.q acc.
nō poſ.et per Goffre.in ſūma ex̄ de accu.
ſūt etiā quedā alie perſone que ñ poſſūt
accuſari quas ɔnumerat idē Gandi.ī ti.
q accu.poſ.et q nō.et per Azo et Goffre
ubi.ſ. iter qs perſōs eſt ille homo q ſel
accuſatus eſt.nam ulteri de eodem crie
accuſari nō poterit ut in.c.de his. ex̄ de
accu.et.l.lꝫ.in fi.ff.nau cau.ſta.et per cy.ī
l.neganda.et.l.q de crie.qui accu.nō poſ.
Sed cē h inſurgit tale dubiū ecce q ali
quis fuit accuſat q Titiū uulnerauit
cū ſanguinis effuſione uel cū ſpata aut
adiecta alia qualitate uel econuerſo fuit
accuſatus ſim ſine expreſſione qlitatis
et q illa qualitas nō fuit adiecta uel nō
fuit pbata ipe fuit abſolut qrit an de
nouo poterit accuſari qualitate detracta
uel adiecta vr q nō q p delicto eiuſdez
hois nō dꝫ ſepius queri ut.d.l.lꝫ.hāc.q.
diſputat Bar.in.l.denūciaſſe.§.quid ſi.
ff.ad.l.iuliā.de adulte.et in.l.ſenat.ff.d
accu.et hr ſic ɔcludit qñ pma ſnia fuit
abſolutoria qñ fuit ɔdemnatoria. pmo
cāu diſtingue. q talis qualitati adiectio
l detectio facit alterari delcm ſm mai vl
minus et tūc pōt denouo accuſatio ppoi
q alia res cenſet eſſe ar.in.l.cū queritur
ff.de excep.rei.iudi.ſi uero nō alterat de
lictū ſꝫ alterat ſolā ɔdemnationē.tūc aut
ſnia fuit abſolutoria ſup ipo principali
facto q nō factū ſeu ɔmiſſū delictū.et tē
nō pōt denouo iteꝝ accuſari.aut fuit ab
ſolutoria q illa qlitas q erat neceſſaria
fuit omiſſa et tūc poterit de nouo accu
ſari.ar.in.l.qui hēbat.in prin.ff.de iſtito
et in.l.i.§.i.ff.ſi fa.fur.fecīſ.di.fallit ſi ex
alterius delicto ɔueniat ut in.l.in deli
ctis.§.ſi detracta.ff.d noxa.2o cāu qñ ſnia
fuit ɔdemnatoria tūc dicit Spe.in ti.de
accuſatore.§.i.q nō pōt ulterius accuſa
ri per tex.in.l.pretor edixit.§.i.ff.de iiuri
p cui opi.vr tex.in.l.qui ſeruū. in fi.ff.
de ac.et obli.Incontrariū vr eſſe ca i.l.itē
querit.in fi.ff.como.finaliter dicit idez
Bar.pter omiſſā qualitatē poſſe īpeti
de nouo accuſationē et eodē modo inq
ſitionē per.d.l.vñ querit.in fi.et per.l.iu
lianus.ff.de co.ob.et.l.huiuſmodi.§.edes
ff.de ſolu.et ar.coꝝ que nō.in.l.elegant.

§.nō ſolū.ff.de dolo.erit aūt iudicis offi
ciū ſm eū in hoc nouo ꝓceſſu hoc m̄.naʒ
ſi utrqꝫ pena eſt ſolum pecuniaria tūc fiet
ↄdemnatio in ſcđa q̄ntum defuit in pma
ar.dcē.l.uñ querit̄.in fi.et ar.dcē.l.iulia
nus.ſi uero pma fuit pecuniaria et ſcđa
corpalis tūc ſcđa pena iponeret̄ in totuʒ
et pma pena ſi nō eſt ſoluta nō ſoluetur
Sin āt fuerit ſoluta tūc repetet̄ ꝙ pma
ↄdemnatio deuenit ad nō cām ut ar.in.l
ſi fullo.ff.de ↄdi.ſine cā.et.l.icomodato.
§.fi.ff.como.ſi āt utrqꝫ pena eſt corpalis
et tūc ſi pma fuit ipoita nō eſt locus re
petitioni.idcqꝫ dicit Bar.dubito qd fien
dū ſ; cogitandū.ego dicerē ꝙ h̄ cāu locū
hr̄et opi.ſpe.cū iurib; p eū all'.ubi autē
ſup pma accuſatione nōdū eſſ; lata aliq̄
ſnia tūc ſiue fuerit nomē receptū int̄ re
os ſiue nō poterit ꝓceſſu tali pendente d̄
nouo accuſari ꝓpter qualitatē omiſſam
in pori accuſatione ſm bar.in.l.per mio
rem.ff.de iudi.et.l.i.C.qui accu.nō poſ.
cū ſi. ¶ Amplius p declarātione predictoꝝ
q̄ritur pone ꝙ aliqs accuſauit Titiū de
ꝑcuſſione fcā cū ſanguine uel in palatio
uel de nocte l' cū aliqua q̄litate que hr̄et
grauare penā. Mōī ꝓbat̄ de ꝑcuſſione ſ;
nō de ſanguine ul' alia q̄litate.q̄ritur an
et h̄ ꝓceſſu poſſit ſequi ↄdemnatio ⁊ hr̄
ty in.l.iij.C.de ꝓba.tʒ ꝙ nō per.l.pretor
§.docere.ff.ui bo.rap.et.d.l.meminiſſe §.
qd tñ.Guil.aūt de cu.in.l.qd q̄ §.pena
q̄uior.ff.de his q nō.infa.tēt contrariū di
cens ꝙ pōt ferri ſnia ↄdēnatoria ſup fcā
ar.l.bouē §.aliqñ.ff.de edi.edic.Alij ſunt
q dicūt ꝙ ut poſſit ferri ſnia d; iudicio
pendente dehi ī libello accuſatorio illa
q̄litas ꝓpoſita in eo qua detractione fcā
poterit ferri ſnia ut.d.l.in delictis §.ſi de
tracta.Bar.aūt poſt oēs uoluit alit' diſti
guere in.d.§.quid tñ.dicit enim ꝙ aliqñ
talis q̄litas nō ꝓbata facit ceſſare accuſa
tionē et tūc d; ſequi abſolutio p.d.l.pre
tor.§ dotez.qnqꝫ illa q̄litas nō ꝓbata nō
facit p h̄ ceſſare accuſationē et tūc illa q̄
litas hʒ alterare factū et crimē.et tūc ea
nō ꝓbata nō pōt ſequi ↄdēnatio ut.d.§.
qd tñ.aut nō hʒ alterare factū nec crimē
et tūc pōt ↄdemnatio ſequi ſi pendente
iudicio fiat detractio illius q̄litatis al' ſe
cus ut.d.§.ſi detracta.nec ob.§.aliqñ.quia
ibi loquit̄ qñ uerba petitiōis adaptant̄
ad utrāqꝫ actionē hic aūt ſecus de q̄ ple
nius dic ut ibi. ¶ Preterea q̄rit̄ an hec ex
ceptio fui ſemel de h̄ crīe accuſatus ſit im

peditiua ꝓceſſus ſcđe accuſationis et ſic
dilatoria an uero ſit exceptio ꝑemptoria
quā qōʒ diſputat glo.⁊ Bar.in.d.l.ſena
tus.et nō.ꝙ hec qō ꝓcedit tā añ latā ſen
tentiā in pma accuſatione q̄; poſt dicunt
qdam ꝙ hʒ ipedire ꝓceſſū per tex.d.l.ſe
natus.et.l.pe.nau.cau.ſta.in fi. Alij alit'
dicūt ut ibi.ſ; Bar.in h̄ ſic diſtinguit.aut
iſta exceptio ꝓponit̄ formalit' ad ipediē
dū ꝓceſſū et tūc cū impedit et ſic ꝓcedit
dcā opi.aut ꝓponit̄ ad abſolutōʒ ſup cri
mine obtinendā et tūc erit exceptio ꝑē
ptoria ⁊ locū hʒ alia opi.facit ad hoc qđ
hētur in.c.i.ex̄ de liti.ↄteſ.li.vi.et qđ nō.
p Bar.in.l.nā et poſtea.in prin.ff.de iur
iur. ¶ Itē querit̄ uidemus p ſtatuta
Lōbardie penas p delictis duplicari ul'
triplicari ſm q̄litatē tpis uel loci aut p
ſone ↄmiſſi delicti cū alia ſit pena ipoſita
delinquēti in palatio alia delinquēti de
nocte et ſic de ſingulis.alia i pſō officia
l' ⁊c.Mōī dubitat̄ ſi aliqs ꝑcuſſerit titiū
denocte et in palatio an p qualib; q̄lita
te fiat duplicatio pene viʒ p eo ꝙ deliqt
denocte pena duplicet̄ et p eo ꝙ deliqt
in palatio duplicet̄. Dixerūt qdā ꝙ ſuf
ficit una duplicatō ꝙ ſenatus cenſuit ne
qs ob idem crimē pluribus legib; puiat̄
ut d.l.ſenatus.Bar.aūt i.l.ſanctio legū
ff.de peis.ſic diſtinguit.aut iſte pene im
ponunt̄ p ſimplicē nūm puta.x.l'.xx. et
tūc p oīb; q̄litatib; pena duplicabitur
et iponet̄ ut.l.aut fcā.ff.de penis.⁊ ſic pu
niet̄ ꝙ deliquit denocte una pena.⁊ alia
pena ꝙ deliqt in palatio.aut iſte pene i
ponūt̄ p noia multiplicatiua viʒ duplū
triplū et q̄druplū ⁊ tūc idem reſpectus
erit habēdus ut pro oī qualitate dupli
cetur ſic tñ ut nulla q̄druplū excedat ſ;
eū ut inſti.de actio.§.oēs. Sed ſi diceres
qūo r̄ndebit̄ ad.d.l.ſanctio legū.dic ſm
eū ꝙ diuerſis reſpectib; ⁊ q̄litatib; pōt
qs uario m̄ puniri ita loquunt̄ p̄ceden
tia eodē aūt reſpcū neq̄q̄ ut incōtrario.
Poſt hec querit̄ an ſimul et ſel' eodem
tpe p eodem delicto poſſit agi ciuilit' et
crīalit'.et hr̄ dic ꝙ nō p tex.in.l.interdū
ff.de publi.iudi.et in.l.ij.§.i.ff.ui.bo.rap
diuerſis aūt reſpectib; an agi poſſit di
ſtinguit̄ ut plē nō.p Gandi.in ti.q̄liter
fiat accuſatō.v.ſ; pone.et p Cy.in.l.i.C.
qñ ciui.ac.piu.cri.aut āhe actioēs ↄpetūt
p re familiari ideſt p eo qđ abeſt et ſta
actoris.aut ↄpetunt ſimplicit' ad uindi
ctā.p̄ cāu una intentata pōt alia intētari

nec una tollit̄ per aliā ut.ḋ.l.i.2°. aūt cāu
una tollit̄ ꝑ aliā.ſicq̄ȝ una intentā rema
net alia ſublata ut.ḋ.l.ſenat⁹.et.l.pretoꝛ
ait.§.i.ff.de iniuri.nec ꝑmiſſis ob.l.int̄dū
.§.qui furē.ff.de fur.ubi tex.ꝓbat ꝙ ci
uilis ⁊ crīalis pnt̄ eodeȝ libello ꝓponi ꝙ
rn̄det̄ ſm Cy.in.ḋ.l.i.ꝙ ille eſt ca⁹ ſpeci
alis et ſingularis ut ibi nō.Regula aūt
eſt incontrariū.alij aūt dicunt ꝙ ſic ibi de
facto contigit nō de iure. alij dicunt ꝙ ibi
fur fuit deprehenſus cū re furtiua et iu
dex ſtatī precepit iuri. ordine ꝑtermiſſo
rem reſtitui.ſicq̄ȝ de facto potius ꝙ̄ ḋ iu
re fuit ꝯſtitus audit⁹ ꝑ iudicē ſuꝑ utro
q̄ȝ quā ſo.ſequit̄ Gandi.ſ Bar.in.ḋ.§.q
fureȝ.dat nouā practicā ac nouuȝ intelle
ctū in hac mā dicit eni ꝙ aliqū ciuilis ⁊
crīalis ꝓponunt̄ principalit̄ et tūc n̄ pnt
ſucceſſiue intentari ut dcm̄ eſt nec ſimul
ꝓponi eodē tp̄e ut.ḋ.l.iterdū.ff.de publ
iudi.aliqn̄ crīalis ꝓponit̄ pricipaliter ſed
ciuilis incidēter et tūc utriuſq̄ȝ ꝯcurſus
admittit̄ et tolleraret̄ ſicq̄ȝ lo' dictus.§.
q fureȝ.ſm eū quā opi. ꝯfirmāt ꝑ tex.in
l.ij.§.ſi dictat̄.ff.fin.regū.vn̄ ꝑ hoc ſȝ eū
ſuſtinet̄ libellus quo dr̄ peto talē puniri
de tali furto uel rapina rei mihi ſubtcte
et ipſam rem mihi reſtitui. naȝ hec reſtō
uenit incidenter iudicis offō.vn̄ ille qui
fuerat ꝑus iudex ſolius cāe crīalis ut.l.
ſolemus.§.latrūculatoꝛ.ff.ḋ iudi.erit h⁹
modi incidēter iudex ꝯpetens. lȝ ſit ciui
lis ſm eū ar.in.l.medicus.ff. de ua.et ex.
cogni.et.l.pe.ff.de calūp.et.l. qḋ euitādi
C.ḋ ꝯdi.ob tur.cau.que oīa locū habēt
etiā ſi iudex ꝓcederet ꝑ uiā inqſitionis
ſm Mar.de fano.ut refert cy.in.l. ſi qs
homicidij.C.qui accu.nō poſ.quā opīoeȝ
Bar.credo oī eqtati ꝯſentaneā cū dirim
daꝝ litiū ut.l.quidā extimauerunt.ff. ſi
cer.pe.ut circuitus et pluralitas ꝓceſſus
euitet̄ ut.l.dn̄s teſtō.ff.de ꝯdi. inde. ¶
Ulterius q̄rit̄ an iudex accuſatioē poꝛ
recta uł̄ inqſitione formata q̄liter ꝓcede
dēat rn̄det̄ ꝙ citare dȝ reū ut ueniat re
ſponſur⁹ inqſitioni uł̄ accuſationi ut.C.
de requi.rei.l.i.in fi.et.ff.ḋ cuſto.⁊ exhi.
re.l.i.et ꝑ totū.et ſi quidē ꝯparuerit tē au
diet iudex ei⁹ except̄i. tā declinatorias ꝙ̄
ꝑēptorias ſicut fit in ciuilib; cāis ut ṫdi
tur in.l.exceptioȝ.C.de ꝓba.et.l.fi.C.de
excep.et.l.ſi marit⁹.§.ꝑſcriptioēs.ff.ḋ ad
ult. ſi uero ꝯtumax fuit tē ſȝ ius cōe fa
ciet deſcriptioēȝ et ānotatōȝ oīuȝ bonoꝝ
ſuoꝝ ſm formā.l.int̄ ꝓuinciā.ff.de bo. ꝑ

ſcrip.de qua ꝑſcriptioē poſtea fiet ipi reo
notitia per iudicē ꝑ eius lr̄as.et ſi quidē
ꝯparuit.ī.annū uolēs iuri parē tūc ipſa
bona recupat et audit̄ ad oēȝ ei⁹ defenſi
onē.ſi uero ꝯparere ꝯtēpſerit tūc elapſo
anno illa bona ꝑdit et applicant̄ fiſco iu
re pleno in pena ſue ꝯtumacie nō tn̄ ꝑ h̄
reputat̄ ꝓ ꝯfeſſo de crīe ſ ſuꝑ eo ad ei⁹
accuſationē fiendā audit̄ ꝑpetuo ut hec
oīa hn̄tur et plē tradūt̄ in.l.i.ff. de req.
re.et in.l.diu⁹.ff.de cuſto.⁊ exhi.re. et ꝑ
Gandi.in ti.qd ſit agendū reo abn̄te et
ꝯtumace.¶Duo ḡ ſunt articuli examandi
ꝑmus eſt qd fiendū ſit reo ꝯpente. ſcd̄s
eſt qd ſuandū ſit ipo reo in ꝯtumacia ꝑ
ſeuerante.Circa ꝑmū qn̄ reus ꝯparȝ dȝ
iudex uł̄ ꝑdcā querere ab eo ueritatē ſr̄
crīe de quo inculpat̄ et ſi quidē ꝯfiteat̄
crimē et ſe culpabilē nō eſt aliter diſpu
tandū ſ in eū ferenda eſt ſnīa ꝙ in ꝯfeſſū
nulle ſūt partes iudicis niſi in ꝯdēnādo
ut in.l.proinde.ff.ad.l.acquil'.⁊.l.i.C. de
ꝯfeſ.⁊.l.ſi debitori.ff.de iudi.cū ſi. ¶ In
hoc tn̄ oꝛit̄ tale dubiū an ſufficiat ad cō
dēnationē unica ꝯfeſſio rei ſr̄ quo gl.ſūt
ꝯtrarie.nā glo.in.l.i.ff.de cuſto. et exhi.
re.⁊.l.ſi qs in ea.C.e.ti.tenēt ꝙ unica cō
feſſio nō ſufficiat ſ reqrit̄ ſcd̄a ꝑ quā ꝑſe
ueret̄ in ꝑma.ideq̄ȝ ſentit glo.in.l.i.§. di
uus ſeuerus.ff.ḋ qō. Tu aūt ſm doc.ple
nius diſtingue.aut quis ꝯfitet̄ ſponte.aꝯ
metu tormētoꝝ.ſi ſponte tē ſufficit una
ꝯfeſſio et ſic lo' glo.pro hac pte ſrius al
legata.ſi uero metu tormētoꝝ tūc reqri
tur ſcd̄a ꝯfeſſio ſpōtanea ꝑme ꝯfirmato
ria ut ꝓbat̄ in.l.ſi ꝯfeſſus.ff.de cuſto. et
exhi.reo.et in.l.i.§ qōi.et.§.ſed an ultro
ff.de qō.quā opi.ſe' Azo.in ſūma.C. de
ꝯfeſ.§.itē hētur.in fi.et Bar.in.ḋ.l.i.i fi
de cuſto.et exhi.re.et plē per eūdeȝ in.ḋ
.§.diu⁹ ſeuerus.⁊ per Gan.in ti.qs ſit ef
fectus qōis.ubi aūt re⁹ negat ſe culpabi
lē de delicto tūc ꝓcedet iudex ad recipiē
dū ꝓbationes et indicia.et ſi qdeȝ ꝓbabi
tur plē et clare de delicto cōdēnabit eū
nā in crīalib; ꝙ̄ ad ꝯdēnationē deh̄t eſſe
ꝓbationes luce clarioꝛes ut.l. ſciant.C.
de ꝓba.facit.l.ij.cū ibi nō.C.q̄ꝝ ap.n̄ re.
Sin aūt ꝓbationes n̄ ſint plē et clare ſ
quedā indicia et ſemiplē ꝓbatioēs tunc
ꝯſiderabit iudex q̄litatē crīs an ſit leue
ł̄ ꝙ̄ue et que et q̄lia ſint indicia ⁊ an ſuf
ficiant ad torturā ł̄ nō.ut.l.abn̄teȝ.in ꝑn
et in.l.aut fcā.ff.de penis.et.ī.dicā. Inte
rim aūt pendente huiuſmōi ꝓceſſu ſi ſit

ꝑ delictō īponēda pena corporal' tūc reus detrudeť in carcerē. ſin aūt ſit ſola pena īponēda pecuniaria tūc datis idoneis fideiuſſoribꝫ relaxabiť ut hec hn̄tur in. l. ſi ↄfeſſus. et. l. i. et. l. diuus. ff. de cuſto. reo. fallit aūt in muliere q̄ ſi nō pōt dare fideiuſſorē ſtať ſue iuratorie cautioni ut ī auč. ut nul. iudi. §. neceſſariū. cū aūt ꝑ delicto qs eſt carceratꝰ teneť iudex .ī. mēſē cām expedire ip̄m relaxando uel cōdemnādo ut in. l. fi. C. de cuſto. re. ¶ Supeſt nūc q̄rere an ꝑ oī crie poſſit qs torqueri extantibꝫ īdicijs ↄť eū ꝙ non extātibus legitimis īdicijs nō dꝫ qs regulariť ſbīj ci tormētis ut. l. i. pꝰ prin. et. l. uniꝰ. §. in ea cā. ff. de q̄ōni. et bř dic ꝙ ſi loq̄mur in ſuo tūc ille pōt arbitrio iudicis ſubījci tormētis tā in cā pecuniaria q̄ criali licꝫ nō ſic defacili in cā pecuniaria ſicut in criminali ut hētur et nō. in. l. diuꝰ. ff. d̄ q̄ō. ſi uero loq̄mur in libero hoīe tē ī cāis ciuilibꝫ nullo m̄ torquēdus eſt. In cāis aūt grauibꝫ et crialibꝫ tm̄ torqueri pōt In leuibꝫ aūt cribꝫ neq̄q̄ ut hētur in. l. edictū. ff. de q̄ō. et ibi ꝑ doc et Bart. in. l. diuꝰ. ff. de q̄ō. et Gandi. in. dcō ti. de q̄ōi. et de tormētis. ꝟ. ex quibus aūt cāis. et nō. ī. l. i. C. de q̄ō. cū ſi. Que aūt ſit leuia cria tradiť in. l. leuia. C. d̄ accu. vn̄ male faciūt nōnulli officiales q ut rapiant pecunias extorquēt ꝑ quibuſcūq3 leuibus iniurijs uerbalibꝫ l' etiā actualibꝫ puta de deiectatione capilloꝝ ul' rebutatiōe ⁊ emanatione aliꝰ leuis lapidis ſine ꝑcuſſione faciūt inculpatū poni ſub tortura. Poſt hec q̄riť que et q̄lia ſint et eſſe debeāt indicia ut qs ꝑ illa poſſit ſubījci q̄ſtionibꝫ et tormētis dn̄dū eſt ſm̄ doc. ꝙ ī h̄ nō pōt dari certa regula ſi hec oīa relinquunť diſcretioni et arbitrio indicātis ar. ī. l. iij. ꝟ. tu magꝰ. ff. d̄ teſti. Bar. tn̄ in. l. q ſine. ff. de q̄ō. et Gandi. in ti. qd ṗce. debe. q̄ōi. et in ti. de ꝓſūp. et in ti. de iudi. ⁊ cy. in. l. fi. C. de q̄ōi. dat aliq̄ exēpla inť q̄ poniť illud qn̄ reus fugā arripit. nā fuga facit eū ſuſpectū et iō ſm̄ Dy. eſt ſufficiens indiciū ad torturā ut ꝑ eū nō. in. l. ī. puberibꝫ. §. fi. ff. de ſuſpec. tu. et ꝑ eo facit l. i. et. ij. de req. re. et in auč. de colla. §. ſup h̄ ſcimus. cū. §. ſe. coll'. viiij. Incontrariū tn̄ tꝫ Ja. de bel. in. §. iubemꝰ aūt. in fi. in dcā auč. de colla. opi. aūt Dy. uerior eſt ſm̄ Bar. et doc. ut per eū nō. ī. l. lege cornelia ff. ad ſill'. et per cy. in. l. ij. C. de rap. uir. et d. l. qui ſū liberis. ff. de q̄ō. Dubitari aūt

ↄſueuit an reqrant' plura indicia copulatiue ut qs poſſit ſbīji torturē an ſufficiat unū indiciū ſup quo idē Bar. ī. d. l. qui ſū. ita diſtinguit. aliq̄n indiciū ē ꝓpinquū negocio de q̄ queriť reſpiciens principaliť ip̄m fcm̄ ꝟbi gr̄a unus teſtis de uiſu uel ↄfeſſio fcā ꝑ ip̄m reū eſť iudiciū ⁊ tūc ſuffič unū tale indiciū ad torturā ut nō ꝑ glo. in. l. capite q̄nto. ff. de adult. aliq̄n indiciū eſt remotū nec reſpiciēs pricipaliť ip̄m fcm̄ ꝟbi gr̄a ꝙ reus ē homo maleſame et ſilia et h̄ cāu reqrūť plura indicia nec ſufficeret unū et ita loquuntur oīa illa iura q̄ de indicijs in plurali loquunť de quibꝫ in. d. l. i. in prin. ⁊. l. uniꝰ. §. i. et. l. q ſine cū ſi. ff. de q̄ōi. ¶ Queriť aūt ꝑ q̄t teſtes dēat ꝓbari indiciū dic ꝙ ubicūq3 indiciū eſt ꝓpinquū fcō tē ꝓbať ꝑ unū teſtē q deponat de uiſu. ſi uero ſit remotū tūc reqrūť duo ſm̄ Bar. et itellige ꝙ unus teſtis facit indiciū ſi ſit oī exceptione maioꝛ ꝑ eaq̄ue nō per eūdem Bar. in. l. i. §. diuus. et in. l. maritꝰ. in ṗn. et. l. diuus. ff. de q̄ōi. ar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. ꝟſi. uenio ad quartū ꝛc. Sed nūq̄d d̄ his indicijs ſit danda reo copia ante torturā dic ꝙ ſic ⁊ eidē terīnus aſſignandꝰ ad faciendū defenſiōeꝫ eꝰ ne tormētis ſubījciať licꝫ h̄ male obſuent iſti moderni latrūculatores ut hec hn̄tur et nō. in. c. qualiť et qn̄ eẋ de accu. et ibi per Inno. et Jo. an. et ꝑ Bar. in. d. l. q ſīi. fač l. uniꝰ. §. cognituꝝ. ff. d̄ q̄ō. ⁊ ꝑ Gan. in ti utꝝ torquēdo ſit danda defenſio et ſi q dē iſta idicia fuerint ſr̄ gn̄ali ingſitōe recepta nō preiudicabūt ipi reo conť quē poſtea ſpeālis ingſitō ē formata ꝙ eo nō ſpeāliť citato uel āmonito fuere recepta ar. in. l. ſi qn̄. C. de teſti. ſm̄ Bar. ubi. ſ. Licꝫ aūt iudicis arbitrio ↄmiſſū ſit precedentibꝫ ltimis indicijs poſſe ꝓcedē ad torturā nō tn̄ ſic inconſulte ꝓcedē dꝫ ut dignꝰ fieri poſſit repn̄ſione ſi cū magna tēperantia torturā adhibē. ut in. l. q̄ōnis modꝰ. ⁊. l. d̄ mioꝛe. §. tormēta. ff. de q̄ō. nā ſi debitū modū excedēt litē ſuā facēt et puniendꝰ eſſꝫ ꝑ q̄litate cris doli et culpe ſm̄ Gui. de ſuꝫa. ⁊ ꝑ Gan. ut ꝑ eū plenē nō. an iudex teneať ſi reus d̄fecerit ī tormētis ut ꝙ mēbꝝ debilitauit l' ſile qd ar. ad h̄ ꝙ ſic in. l. apud labeoneꝫ. §. q̄ōnis uerbo. ff. de iniuri. et. § ſed et ſi iuſſu. q̄ꝝ opi. ſe' etiā Bar. in. d. l. q̄ōnis modꝰ. ⁊ cy in. l. graccꝰ. C. de adul. Quid igiť dn̄dū ſi reus ad hibita ſel' tortura nil uoluit

de crĩe ſe culpabilem confiteri die aũt ſe
quẽti uel iterato iudex uult eũ torq̃re q̃
rit̃ an poſſit et dic coĩt̃ ut refert cy.in.d
l.fi.C.de q̃ő.et Gandi.i ti.utꝝ poſſit q̃ð
repeti ſic diſtinguunt.ſi pᵒ p̃má torturã
ſupuenerũt noua indicia fortiora p̃oribꝫ
et tũc poterit iteꝝ torqueri.aut nulla ſr̃
uenerũt noua indicia et tũc non poterit
torq̃ri ampliᵒ ut t̃dit̃ et nõ.in.l. repeti.
ff.de q̃ő.et.l.uniᵒ.§.fi.ff.e.ſꝫ Bar.in.d.l.u
niᵒ.§.i.uoluit alit̃ diſtinguẽ et ita dicit
ſuari in p̃ctica.aliq̃n ſũt ↄt̃ reũ plura in
dicia leuia ⁊ remota et tũc hꝫ locũ diſti
ctio ãte dcã.aliq̃n ſũt ↄt̃ eũ plura idicia
ꝓpinq̃ et maifeſta puta teſtes de uiſu et
ſilĩa.et tũc lꝫ ſup iſtis indicijs fuerit ſel̃
tortᵒ tñ ſup eiſdẽ etiã nõ ſupuenientibꝫ
alijs torq̃ri poterit.et ſic dꝫ intelligi.d.l.
repeti.et.l.diuᵒ.§.i.ſẽp tñ cũ debito mo
deramĩe ut dcm̃ eſt ⁊ ſi in tortura crimẽ
ↄfeſſus fuerit.ñ ex hꝫ ↄfeſſio ſibi p̃iudica
bit ſꝫ neceſſe erit poſtq̃ȝ depoſitᵒ fuerit a
tortura ꝙ die ſequẽti ſponte pſeuerat in
ip̃a ↄfeſſione ut ħetur et nõ.p Bar.in.l.
i.§.diuᵒ ſeuerᵒ.et.§.ſi qs ultro.ff. de q̃ői.
facit q̃ð nõ.in.l.ij.C.de cuſto.et exhi.reo
⁊.l.ij.C.q̃.ap.nõ reci.et plẽ p Gan.in ti.
utꝝ torquẽdo ſit danda defenſio.et i ti.
q̃ñ dicat̃ ↄfeſſio fcã formidine tormẽto
rũ.et per cy.i.l.fi.C.de q̃ő. Et ꝙ in ſupi
oribꝫ dcm̃ ẽ ex ſupueniẽtibꝫ indicijs no
uis ꝙ repeti p̃őt tortura q̃rit̃ q̃ dicant̃
noua indicia.ad q̃ð bñ r̃ndeo ꝙ noua idi
cia dñr illa q̃ dñt a priorib⁹ ſp̃ẽ ⁊ ſb̃a
ꝟbi gr̃a p̃ora erant de mala fama rei ⁊ ꝙ
erat inimicus occiſi ⁊ ſilĩa.ſupuenit pᵒ
ea unus teſtis qui dixit ſe uidiſſe percu
tere reũ.uel alius dicit ſe uidiſſe illũ au
fugẽ cũ gladio euaginato talia eñi idicia
appellant̃ noua. q̃ dñt a p̃oribꝫ ſp̃ẽ uel
ſb̃a ſicut diximus in capl̃is nouis et ãti
qs ut t̃dit̃ in.l.p banc.C.de tẽp.ap.⁊ in
.c.f̃rnitatis.ex̃ de teſti.et ex hꝫ ꝓbata fuit
d̃fcõ fatuitas cᵒdã iudicis q pᵒ p̃mã tor
turã adhibitã ꝑpt̃ idiciũ fame dũ ſr̃ueiſ
ſent noui teſtes q depoſuiſſent famã eſſe
ↄtra reũ adhuc repetijt cont̃ eũ torturã
nã iſto cãu nõ ſupuenit nouũ indicium
ſꝫ ſola noua ꝓbatõ p̃cedentis indicij noui
ter fci q̃ð idiciũ fame fuerat ex p̃cedenti
tortura purgatũ q̃ð tene mẽti tu iudex
Nũquid aũt iudex ex offõ ſuo pte negli
gente teſtes ꝓducẽ poterit in his cãis cri
minalibꝫ ad ꝓbatõꝫ cris ⁊ a ſe ip̃o teſtes
recipe deteriat Bar.ꝙ ſic ut p eũ nõ.i.l.
i.in fi.ff.de q̃ő.et in.l.ij.§.ſi publico.ff. de
adulte.et in.l.iiij.§.hꝫ aũt indiciũ.ff.ð dã
infec.facit.l.ij.C.de aboliti.ex̃ poſt didici
ta alia teſtificata ar.in.c.cũ clamor. ex̃ de
teſti.et ibi p Inno.⁊ Jo.an.in.d.c.f̃rnita
tis.de teſti. ¶ Rurſũ q̃rit̃ ꝙ ut in p̃cedẽ
tibꝫ tactũ eſt reo ↄparente dꝫ in carcerẽ
detrudi ſi pro delicto eſt imponẽda pena
corꝑalis al̃ ſecus.q̃rit̃ apud aliquos q̃d
ſi ꝓ delicto iponẽda eſt pena duplex alt̃
natiue nõ dico copulatiẽ ꝙ tũc nõ hẽret
q̃ő dubiũ q̃ꝛ una eſt pecuniaria alia cor
ꝑalis ꝟbi gr̃a dicit ſtatutũ ꝙ q ꝑcuſſerit
aliquẽ in palatio ↄdemnet̃ i mille flori.
et i ãputatõe manus an hꝫ cãu detrudet̃
reus in carceribꝫ Dy.et Bar. deteriant
ꝙ ſic.ut nõ.in.l.ij.ff.de publi.iudi.ꝙ i al
ternatiuis utꝗ eſt in obligatiõe lꝫ reus
ſolutione unius liberet̃ ut.l.illud ꝯ illð
ff.de ↄſti.pecu.et.l.cũ ita.⁊.l.cũ illud q̃ñ
di.le.ce.cũ ſe. Idẽq̃ȝ deteriat ubi.ẽ.q̃ñ pe
na corꝑalis eſt iponẽda ↄditionalit̃ in de
fectũ pecuniariẽ ꝟbi gr̃a ſi diſponat ſta
tutũ ſi nõ ſoluerit centũ ãputet̃ ſibi pes
nã iſto cãu cedẽ hꝫ in obligatõꝫ pena cor
poralis nõ ſoluta pecuniaria.iõq̃ȝ ſpectat̃
q̃ð euenire põt ut ꝓbat̃ in.l.i.§.itẽ ſi ita
ff.ad.l.fal.et.l.i.ff.de penu.lega. Uerum
ut hᵒ articuli q̃ñ et qbꝫ caſibꝫ poſſit qs
in carcerẽ detrudi plenior hẽat̃ notitia
diſtingue ſic ſm̃ Bar.ut plẽ p eũ nõ.i.l
ſacrilegij.§.cũ eo.al̃ incipit.l.labeo.ff. ad
l.iul̃.pecu. Aliq̃n q̃rit̃ an qs poſſit capi
pſonalit̃ et detrudi in carcerꝫ a priuata
perſona Aliquando queritur an poſſit
capi et detrudi in carcerem a iudice uel
per nũciũ de eius mandato.p̃ cãu ſubdi
ſtinguẽdũ eſt. aut qs p̃uatus uult illuꝫ
capere ꝓ debito p̃uato ut ꝙ eſt eiᵒ debi
tor ex cã mutui uel depoſiti in centũ nec
uult ip̃m ſatiſfacẽ et tũc non poterit ſua
auc̃te ip̃ꝫ capere.nec detinẽ. ut in.l.nõ eſt
ſingulis.ff.de re.iuri.fallit in cãu ſpeciali
q̃ñ debitor eſt in fuga ut in.l.ait pretor.
.§.ſi debitorẽ.ff.de his q̃ in frau.cre. aut
uult ip̃m capere ꝑpt̃ delictũ ab eo ↄmiſ
ſũ et tũc ſi ſit crimẽ capitale uel ex quo
eſt ſibi iponẽda pena ſanguinis. tũc i.fra
granti crimĩe licitũ eſt eũ capere al̃ ſecus
ut ꝓbat̃ in.l.i.C.de rap.uir.et in.l.in ſ
uitutẽ.in fi.ff.de fur.et in.l.capite q̃nto.
ff.de adulte.dũ tñ poſtq̃ȝ cepit ducat ip̃ꝫ
ad iudicẽ.ĩ.xx.horas.ſi fieri põt.ut.d.l.ca
pite q̃nto ad q̃ð facit.l.fi.C.de malefi.et
mathe.et.l.ij.C.de fal.mone. z̃.aũt cãu

pꝛincipali cū querit̄ an h̄ iudici liceat h̄ diſtingue.aut iudex uult ipm̄ capere ſeu capi facē pro delicto ꝑ eū ↄmiſſo. aut ꝓ debito ꝑ eū ↄtracto.ꝙ cāu poterit ipſum capi facē etiā ſi eſſet in domo ꝓpꝛia. ut.C. de offi.diuer.iudi.l.i.et.l.nēo de domo.ff de re.iuri.⁊ in.l.plerīq.ff.de in ius uoca. fallit in muliere q̄ ↄmittit̄ fideiuſſoꝛib͠ in crīe pecuniario.ut.d.l.i. de offi. diuer. iudi.et in auc.ibi poita.ſi aūt uult ipm̄ cape ꝓ debito ↄtracto.tūc aut debituꝫ ē fiſcale et poterit capi ꝑſonalit̄ ut.d.l. labeo.§.cū eo.ad.l.iul.pecu.ſic tm̄ ꝙ non includat̄ in carcerē ſ; ſolū detineat̄ in platea uel in palatio.ut.l.nēo carcerē.C. de exac. tribu.li.x. niſi foꝛte ꝑſiſtat ī nimia ↄtumacia ut ibi hētur. aut eſt debitum ꝑuatū et tūc aut ipe debitoꝛ fuit ſcl' in iudicio et ꝓmiſit ſiſtē ī iudicio et nō ſtetit et tūc dꝫ capi.ut in auc. de exhi.re.§. ſi uero qdā.et.C.quō et qn̄ iu.i.l.ↄſentaneū.et ibi nō.aut nū̄q̄ fuit in iudicio nec ſiſtē ꝓmiſit et tūc iudex nō dꝫ facē ipm̄ capi niſi ꝑus citato uel āmonito.ut.d.l. ↄſentaneū.cū ibi nō.ſi tn̄ uelit pōt ipm̄ reali citatione ad ſe duci facē nō ut eum detrudat in carcerē uel de domo extbat inuitū.ut.d.l.plerīq.ð in ius uocā.ſ; ut eū rn̄dere ↄpellat.ſicq; regula eſt ꝙ ꝓ debito ꝑuato nullus eſt ī carcerē detrudēdus niſi ꝑus fuerit ꝑ ſniam ↄdemnatus q̄ cāu poterit in executōe ſnie detrudi in carceribꝯ.donec ſoluerit aut bōis ſuis ceſſerit ut hēt̄ in.l.i.C.q bo.ce.poſ. Ideq; poterit detineri ſi iudicis mandato non obtēꝑans fuerit ꝑ iudicē de inobediētia ↄdemnat⁹.nā cū pena applicet̄ fiſco ut.l mulctaꝝ.C.de m̄ mulct.poterit h̄ cāu de domo exhi et in carceribꝯ poni ut nō. in d.l.plerīq.et.l.nēo de domo.ff. de re.iuri ꝓpterea ſūt qdā aſſumētes hanc cautelā ꝙ qn̄ debitoꝛ latitat in domo nec ad mādatū iudicis uult ↄpē faciūt ipm̄ ↄdemnari de ꝑcepto ſpꝛeto ſeu de inobediētia et deinde faciūt ipꝫ inuitū exhi ð domo et incarcerari et h̄ fcō poterit ꝓ debito ꝑuato poſtea recōmēdari et ſequeſtrari ut nō.ꝑ Bar.in.l.ij.in fi.ff.de cuſto.et exhi. re. Quid āt dices ſi aliqs fuit ī carceribꝯ poſitus ex una cā ad uni⁹ inſtantiā an poterit ad alterius iſtantiā recōmēdari ſeu ſaxiri ī eiſdē carceribꝯ ex alia cā. diſtigue aut ꝑma cā fuit iuſta ꝟ iniuſta.et ſi fuit iuſta ſubdiſtingue ut plē nō. per Bar.ī l.ij.ff.de cuſto.et exhi.re.et in qōe per eū

dſiputā q̄ icipit lap⁹. Uideam⁹ āt ð 2° articulo.qui eſt qd fiendū ſit in reo non ↄparente ſ; in ↄtumacia ꝑſeuerante. ⁊ bī rn̄det̄ ꝙ citandus eſt.et ſi nō ↄpeat bona eius annotant̄ ut.ſ̄.dcm̄ eſt et h̄ de iure cōi.ſ; ex foꝛma ſtatutoꝝ oium ciuitatuꝫ Italie ſm̄ q̄ ↄtumax hētur pro ↄfeſſo ð crīe ceſſat dcā annotatio et fert̄ con̄t eū ſnia ut ꝑ ipm̄ Bar.nō.in.d.l.i.de regrē. reis.et per Gan.ubi.ſ̄.in ti.qd ſit agendū reo abſēte. Sꝫ h̄ qrit̄ poē ꝙ re⁹ citat⁹ cōparuit et dedit fideiuſſoꝛes de iudicio ſiſti et de iudicato ſoluēdo ut moꝛis ē et ſic relaxatus eſt deinde. iudex iteꝝ citauit eū ad aliquē articulū cāe q ↄpere cōtempſit q̄rit̄ q̄le erit offm̄ iudicis rn̄det Bar.in.l.pe.ff.de qō.ꝙ ſi extat ſtatutuꝫ de q̄.ſ̄.viꝫ ꝙ ↄtumax hēat̄ ꝓ ↄfeſſo ꝙ tēꝑinde erit ac ſi nū̄q̄ ↄpuiſſꝫ in iudicio ⁊ ſic hēbit̄ ꝓ ↄfeſſo ð crie ar.d.l.ↄſētaneū C.quō et qn̄ iu.et.l.ꝓperandū.§.ſin aūt reus.C.de iudi.ſ; de iure cōi nō ſubſiſtē te dcō ſtatuto ſm̄ qð nō pōt abſēs diffinitiue ↄdemnari ut.l.abſētem.ff.de penis et.l.i.in pꝛin.ff.de req.reis.dſet iudex cōtra eū ꝓcedē pignoꝛibꝯ captis et mulcta indicta ut nō.per glo.in.d.l.pe. Sed poē ꝙ re⁹ aufugit ſuper alieno territoꝛio an poterit iudex crīs ipm̄ citare vī ꝙ nō per tex.in cle.paſtoꝛalis.de re iudi.ſ; ðbebit ſcribē litteras illi iudici ſr c⁹ territoꝛio hitat ut eið precipiat ꝙ coꝛā ſuo iudice ↄpareat ut.d.l.i.ff.de req.re. cy.tꝫ ꝙ uerbal' citatō fieri poſſit in alieno territoꝛio ſ; nō realis ar.in.l.oēs.§.ſi uero apparitoꝛ C.de epi.et cle.et.l.ij.C.de offi.ꝑto.diūcta auc.ut nulli iudi.§. ſi uero q̄ eſt.auc. ſi uero crīs poita.C.de adulte. quā opi. ſe Gandi.in ti.de citatione reoꝝ.ad cle. paſtoꝛalis rn̄det cy.ꝙ illa eſt ad bn̄placitū ↄpoita.ut ſūt multe alie decretales q̄ nō habuerūt in eaꝝ deliberatione et cōpoſitione pħos legales viꝫ Africanum Papinianū Ulpianuꝫ Julianū et alios ſiles. Bar.aūt q erat homo eccl'ie uoluit aliter dcē cle.rn̄dē in.d.l.i.dicit eniꝫ ꝙ ibi lo' in eo qui citauit in territoꝛio illius c⁹ ipe citans erat ſuppoitus. nam Impatoꝛ de quo ibi lo' eſt ſuppoſit⁹ pape.ſ; ſi eēt aliqs iudex q n̄ eſſet ſuppoit⁹ tūc ꝓcedēr opi.pꝛedicta. ¶ Ex his pōt nō iꝓbabilit̄ queri de eo qð ſeruatur in partibꝯ Francie et Alamanie. an re⁹ ↄfugiēs ad eccleſiā puta homicida uł latro et ſimiles poſſint abinde extrahi et

realiter per iudicē ſecularē citari ⁊ vr̄ ꝙ
nō per tex. in. l. i. C. de his qui ad eccl'. cō
fu. et in. c. ſi. ex̄ de imu. eccle. cū ſi. Ego di
co ſalua reuerentia put dicit Cy. ſ. ꝙ hᵉ
iura fcā ſūt ſine rōe et ad bn̄placitū imo
et conť ius diuinū quo cautū eſt dom⁹
mea domus orōnis. uos aūt feciſtis eam
ſpeluncā latronū. ſi enī deus noluit tol
lerari emētes ⁊ uendentes in eccleſia ſed
eos eiecit q̄to magis nō uult receptari i
eius eccleſia latrones et homicidas et ſi
miles ꝙ ḡ minor ſ maiorē nō h̄z impiuz
nec iuriſdictiōz. dico ḡ nullo m̄ ꝙ tales
ꝑſone nō pn̄t nec debēt in eccleſia recipi
nec eius ſuffragio defendi. imo totaliter
ſūt ab eccleſia et ex̄ eccleſiā deijciende et
ptāti iudicis ſecularis puniende tn̄ſmic
ti et ita bn̄ et prudenť obſuat Italia q̄
eſt oium ꝓuinciaꝝ dn̄a in qua reſidꝫ mo
narchia oiſqꝫ uirtus ſciaꝝ et fructuum
affluentia ⁊ locoꝝ ⁊ ciuitatū pulchritu
do et magna copia. ¶ Amplius queriť
ecce ꝙ re⁹ citatus dicit ꝙ libenť ꝯpebit
ſꝫ uult ante oia ꝙ iudex det ſibi fidantiā
et ſaluuꝫ ꝯductū an dari debeat Bar. in
l. is q reus. ff. de pub. iudi. et in. l. i. ff. ad. l.
iul'. maie. determiat ꝙ ſit in iudicis arbi
trio dare uel denegare inſpecta qualitate
ꝑſone et delicti ar. dcē. l. is q reus. cū glo
ſua de qua qōe etiā tangiť ꝑ cy. in. l. pn̄ti
in fi. C. de his qui ad eccl. cōfu. et ꝑ guil
de cu. in. l. i. ff. de dolo. et ꝑ Ja. d̄ bel. i auť.
de man. prin. § ſed neqꝫ. coll. iij. ¶ Inſr̄
q̄ritur ecce ꝙ citatus eſt reus nec uenit
ſed ꝓcuratorē miſit q̄ritur an ſit excuſa
tus ubi br̄ ꝯclude ꝙ lꝫ in cāis ciuilibus
ſufficiat regulariť mittere ꝓcuratorē ut
l. i. § uſus. ff. de ꝓcura. cū multis. ll. ſequē
tibꝫ. attn̄ in crialibꝫ aliter diſtinguitur
aut eſt tale crimē ex quo uenit īponēda
pena maior relegatione et tūc n̄ excuſať
mittendo ꝓcuratorē ſꝫ ipe ꝑſonaliť debꝫ
uenire. aut eſt iponēda pena mior relega
tione et tūc excuſať ut plē traditť ꝑ tex
et per glo. ⁊ doc. in. l. ſuuꝫ quoqꝫ § publi
ce. ff. de ꝓcura. et. l. pe § ad crimē. ff. de pu
bli. iudi. et ꝑ Gandi in ti. utꝝ ꝓcurator
in maleficijs iteruenia. et per cy. et alios
in. l. reos. C. de accu. nec ſufficēt in cauſis
crialibꝫ ꝙ ꝓcurator hr̄ꝫ gn̄ale mandatū
ſed dꝫ eſſe ſpeciale et expreſſū ad cās cri
minales ut nō. per Inno. in. c. ſuꝑ his. in
ultima glo. ex̄ de accu. et ꝑ Jo. an. in cle.
ij. ex̄ de ꝓcura. ſic ḡ in crīe in quo eſſet ī
ponēda pena pecuniaria tm̄ bn̄ admittiť
ꝓcurator ut. d. § publice. ſecus aūt ſi im
ponēda eſſet pena corꝑalis. ⁊ predcā locū
hn̄t d̄ iure cōi ſm qd̄ abn̄s nō pōt dam
nari ut. l. abn̄tem. ff. de penis. ¶ Quid ḡ
dicemus hodie ſm ſtatuta ciuitatis ꝑ q̄
abn̄s in cā corꝑali et capitali pōt ꝯdem
nari an poterit ꝓcurator admitti. et ꝯpa
rere ad plenā defenſionē ipſius rei Dyn.
ut refert cy. in. d. l. reos. de accu. determiat
ꝙ ſic. ꝙ hoc cāu ceſſat rō iuri. cōis q̄ ē ꝙ
abn̄s nec eius ꝓcurator pn̄t dānari nā ut
dcm̄ eſt hoc cāu ex forma ſtatuti pōt dā
nari et ſic per ꝯſequēs debebit ei⁹ ꝓcura
tor admitti. ⁊ ꝓ hac opi. facit tex. ad lr̄aꝫ
in. d. § publice. ibi ubicūqꝫ abn̄s dānari
pōt ꝛc. Bar. aūt in. d. § ad crimē. dicit ꝙ
null⁹ ꝓcuratorio noie h⁹ abn̄tis admit
tendus eſt ꝑ tex. dci § ad crimē. ſꝫ tanq̄ q
libet de populo ad allegādū cās inocētie
bene admittendus eſt ut. d. § publice. et
idē nō. in. l. ad repmēdam. in glo. ſuꝑ uer
bo ul' ltime. tn̄ iudices maleficioꝝ nolūt
aliquē audire qualitercūqꝫ ueniat. ¶ Sꝫ
qd ſi ꝑ ſtatutuꝫ īponiť ꝓ crīe homicidij
pena pecuniaria tm̄ ut eſt i aliqbꝫ terris
an admittetur ꝓ abn̄te ꝓcurator uideť
in dubio ꝙ ſic ꝑ tex. dci § publice. ubi
regula traditur ꝙ in penis pecuniarijs ꝓ
curator admittiť de qua qōe plē trditur
ꝑ Gan. in ti. utꝝ ꝓcurator in maleficijs
interueniat et ꝑ Bar. in. d. § ad crimē. ſꝫ
quē et per Dy. in hoc ſic diſtinguēdum
aut per ſtatutū īponiť hec pena pecunia
ria ꝓ homicidio pure et ſim' et tūc ad
mittiť ꝓcurator ꝑ rōem predcām. ergo
pari rōe dēt admitti in qōe ꝓxia p̄cedēti
et ſic erit uera opi. Dy. aut hec pena ipo
nitur pure et corꝑalis ſub ꝯditione uel
econť corꝑalis pure et pecuniaria ſub cō
ditione et tūc nō admittiť ꝓcurator cuꝫ
his caſibus pena dici poſſit capitalis ſm
doctrinā Bar. traditā in. l. ij. ff. de publi.
iudi. et. ſ. dixi. ¶ Ampli⁹ q̄riť quid ſi
pať ꝯpareat ad plenā defenſionē filij in
cā capitali an debeat audiri vr̄ ꝙ nō per
tex. in. d. § ad crimē. Gandi. aūt in dicto
ti. refert opi. Gui. de ſuza. q tꝫ patrē de
beri audiri ſi ſatiſdedit de filio repn̄tan
do ſi eū ꝯtigerit in cā ſuccūbere et aliter
nō ut plē nō. ibi. ¶ Poſtremo circa pre
miſſa queriť quid ſi iudex formauit pro
ceſſū de ſola ꝑcuſſione et d̄ ipi⁹ percuſſi
morte dubitať. an ꝓcurator poterit inť
uenire dicūt quidā ꝙ ſic cū proteſtatōe
ſi nō apparuerit uuln⁹ eſſe mortale bar.

aūt in.l.pretor ait.§.dāni.in prin.ff.ḋ dā.
infec.dicit ꝙ aut ex eodē ꝓceſſu pōt ſeq
ↄdemnatio ḋ morte.et tūc n̄ ē audiendꝰ
ꝓcurator.aut nō pōt ſeq ſup morte con
demnatio.et tūc abſolute audiri dȝ ſine
ꝓteſtatione ut ibi. ¶ Sequitᵉ nūc uidē
qualitᵉ de crie cognoſcatᵉ per exceptionē
ubi aduertendū ꝙ uarijs modis oppoitᵉ
Nō exceptio cris. Qn̄qȝ eni opponitᵉ ↄtra ac
cuſatorē allegando ipm eſſe homicidam
uel adulterū aut lenonē ⁊ ſiīa ut hētur
in.l.ij.§.ſi publico.et.l.ſi uxor.§.ſi iudex
ff.de adul.qn̄qȝ opponitᵉ contᵉ teſtes.qn̄qȝ
contᵉ iſtrā. qn̄qȝ contᵉ elcm̄ ad offm̄ aliqḋ
uel dignitatē in qbꝰ caſibꝰ queritᵉ an ꝓ
bato crie ſit ille ↄdemnādus.circa quod
ſic diſtingue.aut exceptio cris fuit ſimᵉ
oppoita ad finē et intentionē repellendi
crioſū ab accuſatione uel officio ſeu dig
tate uel teſteȝ a teſtimonio aut inſtrm̄ a
probatioē qḋ eſt cū forma opponēdi ita
ſe hȝ.dn̄e iudex dico ꝙ talis q me accu
ſauit nō eſt audiendus in ſua accuſatiōe
ꝗ eſt leno uel adultᵉ et ſiīa. uel dico ꝙ
tali teſti nō eſt preſtāda ꝑ uos fides uel
tali inſtrō ꝗ ipē eſt falſarius uel piurus
aut homicida et inſtrm̄ eſt falſū et ſiīa
et ſic ſolum exceptio ꝑpoita tendit ad re
pellendū et tūc licet ꝓbetᵉ crimē tn̄ crio
ſus nō ↄdemnabitᵉ ſed ſolū ab accuſatio
ne uel teſtimonio et ꝓbatione repelletᵉ
aut exceptio cris fuit oppoita eē ad fineȝ
et intentiōȝ crioſū puniendi uel ↄdēnā
di qḋ eſt ſi dicatᵉ dn̄e iudex ille nō eſt au
diendus in ſua accuſatione uel eius teſti
monio aut fides tali inſtrō pſtando tali
de cā ut.ſ.dcm̄ eſt petens ac reqrens per
uos ipm puniri de crie per me obiecto ⁊c
et h̄ cāu nō ſolū crie ꝓbato repelletᵉ uerū
etiā punietᵉ ut hec oia hn̄tur et ꝯdn̄tur
in.c.cū dilectus.§.fi.eꝫ.de ordi.cog. et.in
l.lutiꝰ. et ibi per doc.ff.de his qui nō.iſa
fait.c.ex pte.eꝫ de teſti.eꝫ de ſymo.c.licȝ
hely.ſm quā diſtinctiōȝ pōt intelligi.d.
§.ſi publico.et.l.qm̄ alexandꝝ.C. de ad
ult.ḋ quo articulo plē uide per Bar. in
d.§.ſi publico.et per cy.in.l.ubi.C.ḋ fal.
et qḋ hētᵉ in.c.i.et.ij.eꝫ de excep. ¶ Sȝ
poē ꝙ contᵉ inſtrm̄ quo mediāte a me pe
tebātᵉ mille oppono exceptiōȝ falſi ad fi
neȝ puniendi iudex tn̄ me ↄdēnauit ſup
debito. ſed ſup falſo uel uero inſtrō nil
ḋclarauit qritᵉ an agendo crialitᵉ poſſum
accuſare inſtrm̄ iterū de falſo. Dy.deter.
ꝙ nō ꝗ ſup eodē delicto nō eſt ſepius q

rendū ⁊ diſputādū ut.l.lȝ.i fi.ff.nau cau
ſtabu.et.xxiij.q.v.c.quid g̃. et eodem m̄
ſi in executioē ſn̄ie uelit qs poſtea adhuc
repetē qōem falſi nō dȝ audiri ſm cū.ar
in.l.qui cū agnitis.cū ibi nō.ff.de excep.
et eorū que nō.in.l.i.C.ſi ex fal inſtru.et
in.l.fi.C.de fi.inſtru.et uide que plē ſup
hoc nō.Ban.in ti.qualitᵉ de crie cogno
ſcitur ꝑ exceptōȝ et per glo.in.c.lȝ.eꝫ de
ꝓb.et ꝑ bar.i.d.§.ſi publico.et. per cy.in
d.l.ubi.et.l.qui ſepulchra.C.de ſep.uio
Si aūt ſm aliquos fuiſſet oppoita hec
exceptō falſi ad finē tantū repellēdi acto
rem et nō puniendi tē ſn̄ia lata contᵉ me
in principali negocio nō īpediret crialitᵉ
de falſo agi in alio iudicio ar.in.l.ij.§.i.ff.
ui bo rap.et quod nō.in.l.i.C.qn̄ ci.ac.p
iu.cri. Tranſeamus nūc ad articulū qn̄
ꝓceditᵉ ſup crie per denunciatōȝ de cuiꝰ
mā plē tangitᵉ et nō.in.l.diuus.ff. de cu
ſto.et exhi.re.per Bar.in.l.ab accuſatōe
§.nūciatores.ff.ad turpi.⁊.l.i.C.ḋ decu.
li.xij.et.l.ea quidē.et ibi ꝑ cy.C.de accu.
Ubi aduertendū ꝙ ḋ iure canonico qlȝ
qui bono zelo mouetᵉ ad denunciandum
audiendus eſt ſi prius denūciatū admo
nuerit ut ſe corrigat ut traditᵉ in.c. qlitᵉ
et qn̄.eꝫ de accu.et in.c.cū.J.et.A.eꝫ de
re iudi.et in.c.lȝ hely.eꝫ.de ſymo.de iure
aūt ciuili admittūtᵉ ad denūciandū ſoli
officiales ſpecialitᵉ ad hoc deputati.ut.d.
l.diuus.et qḋ nō.per cy.in.l.ea quidē.C
de accu.ꝗ eo iure nēo ſine accuſatore in
culpandus eſt ut.l.fi.C.de acc.et.l.reſcri
pto.§.ſi qs accuſatorem.ff.de mune.⁊ ho
no.cū aūt qs denunciatᵉ de crie tūc ḋ iur
ciuili ſup denuncia formāda eſt ꝑ iudicē
inqſitio in qua narrabit iudex qūo ꝓptᵉ
denunciā per talē officialē dictā ꝓcedere
ex offō intendit ⁊c.ut coitᵉ ſuatᵉ in pctica
et plē ꝑ cy.in.d.l.ea quidē. ¶ De iure aūt
canonico pōt iudex duplicitᵉ ꝓcedere vȝ
ꝑ inquiſitiōȝ mō quo.ſ.uel ſup ſimplici
denuncia ac ſi accuſatio eſſet ꝓducta ut
hētᵉ in.d.c.licet hely.qḋ ſeᵉ Bar.in.d.l.
diuus.eo aūt cāu quo procedit iudex ſr
ſola denunciatione tē ↄtra denunciantē
pn̄t opponi oēs ille exceptiones q poſſēt
opponi ↄtra accuſatoreȝ ſm Bar.ut pro
batᵉ et nō.in.c.in oi negocio.eꝫ de teſt.et
in.c.ſup his.eꝫ de accu.cū ſi.et ſi apparu
erit denunciantē calūnioſe denunciaſſe
puniendus erit ꝑ iudicē pena extraordina
ria ut.d.l.ab accuſatione.§.nunciatores.
ff.ad turpil.et.d.l.ea quidē.et in.c.fi. eꝫ

de calũp. et amplius in expenſis litis ut nõ. per cy. in. l. ſeuerit. C. de execu. tu. et ꝑ Bar. in. l. ſenatus § an et eos. ff. ad turpi et ꝑ Bal. in. l. ſancimus. C. de iudi. facit qḋ hẽtur in. l. i. C. de ſũp. recuꝑ. li. x. ¶ Nũquid aũt iſtis officialibꝰ deputatis ad denunciandũ ſit credendũ Bar. in. d. l. diuus. ſic diſtinguit. Quedã ſũt crĩa ꝗ uia et in iſtis nõ creditᷣ eis. quedam ſũt crĩa leuia et in hiis credendũ eſt eis ſicut in officialibꝰ deputatis ad cuſtodiã pra toꝝ et uineaꝝ. tñ in hoc attendi dẽt for ſui offi. cij. nã q̃nꝫ ſũt deputati ad referẽ dũ ea que re ipa inuenerũt et, tũc creditᷣ eoꝝ relationi ar. in. l. i § q eos. ff. de offi. ꝑ fec. ur. q̃nꝫ ſũt deputati ad referendum delicta que auditu uel fama ꝑcipiunt et tũc nõ creditᷣ eis niſi eatenꝰ ut iudex poſ ſit ſuꝑ tali relatõe inquiſitiõꝫ ſuam for mare ut. d. l. diuus. et. l. ea quidẽ. quã di ſtinctiõeꝫ tengit Gan. in ti. qualitᷣ de ma lefi. cognoſcitᷣ per denunciatõꝫ. et cy. in. d. l. ea quidẽ. ubi uide. ¶ Deſcendo ad q̃r tũ articulũ qui eſt cũ de crĩe cognoſcitᷣ ubi notandũ ꝙ ut ꝑdictũ eſt oĩs inq̃ſitõ in cãis crĩalibꝰ regularitᷣ eſt ꝓhibita de iure cõi lꝫ ex forma ſtatutoꝝ ſit regulᷣr ꝑmiſſa niſi in certis caſibꝰ nõ. in. d. l. ij. § ſi publico. In ciuilibꝰ aũt cãis eſt oĩ iurᷣ ꝓhibita cũ in eis ꝓcedendũ ſit ꝑ uiaꝫ ac cuſationis ut inſti. de accu. per totũ. et. l. edita. C. de eden. et. ff. e. l. i. in prin. ſꝫm qḋ deteriat Inno. in. c. ad nrãm. ex. de iureiu niſi in aliquibꝰ caſibꝰ ſpẽalibꝰ ibi per eũ nõtis. intᷣ quos eſt ille qñ inquiritᷣ ꝯ ui ribꝰ ut. l. i. et pe. C. de bo. uacan. li. xº. ¶ Eſt inſuꝑ ſciendũ ꝙ inq̃ſitio que fit in cãis crĩalibꝰ eſt duplex una gñalis q̃ ad ꝑſonas et delictũ quã faciũt officiales in ingreſſu ſui officij de qua loq̃tur. l. congru it. ff. de offi. preſi. cũ ſi. ibi nõ. Alia eſt in q̃ſitio ſpecialis quo ad ꝑſonas et delicta de qua loq̃tur pñs forma. et plẽ per bar. in. d. § ſi publico. et ꝑ tex glo. ⁊ Inno. in. c. qualitᷣ et qñ. et. c. inq̃ſitionis. ex. de acc. et. d. c. lꝫ hely. ex. de ſymo. et per Gandi. i dicto ti. q̃ñ de malefi. cogno. ꝑ inq̃ſitio. In q̃ quidẽ ſpẽali inq̃ſitione ꝓcedenduꝫ eſt ꝑ iudicẽ ordine inferius ãnotato i gl. ſuꝑ ṽbo fama publica.

¶ Contra et aduerſus

Pe. et Guil. ¶ Aduerte ꝙ ſi iſti i culpati uiuunt plane ꝓcedit inq̃ſitio ꝯ illos ex forma ſtatutoꝝ ꝙ de iurᷣ cõi iſte caꝰ nõ eſt ꝯ illis in quibꝰ ꝑ inq̃ſitionem ꝓcedi poſſit. ubi aũt eſſẽt mortui an poſ ſit ꝓcedi ꝯtra eos dicendũ eſt ꝙ non ꝗꝛ regularitᷣ mortuo delinq̃ẽte ante ſniaꝫ latam extinguitur crimẽ tam quo ad per ſonã ꝗ̃ quo ad penã corꝑalem et pecunia riã ut ibi lꝫ quo ad penã pecuniariã aliq̃ noluerũt dicẽ ꝯtrariũ per tex. in. d. l. de fũcto § i. cũ ſi. de qua diuerſitate plẽ re fert Bar. in. d. l. defũcto. et Cy. in. l. i. C. ne ex delic. defũc. ſ; ſꝫm Bar. tenendũ eſt crimẽ extingui etiã quo ad penã pecunia riã q̃ñ reus mortuus eſt ante latã ſniam ubi aũt deceſſerit poſt latã ꝯtra eũ ſniaꝫ tũc diſtinguitᷣ. aut per eũ fuerit appella tio interpoſita aut non. ſi quidẽ fuerit ap pellatũ ⁊ pendente appellatione deceſſit tũc quo ad penã extinguitur crimẽ q̃ aũt ad bona et penã pecuniariã ꝯſiderandum eſt an bona in totũ uel in partẽ fuerint expſſe adempta in ſnia et tũc remanꝫ fir ma cã bonoꝝ. aut fuerũt adempta tacite in ꝯſequẽtiam crĩs et tũc extinguitur cri mẽ quo ad oĩa ut hẽtur ⁊ nõ. in. l. i. C. ſi reus uel accuſa. mor. fue. et. l. ſi is qui. C. ſi pen. ap. mors interue. excipiuntᷣ tamen certi caꝰ in quibꝰ mortuo reo ante lataꝫ ſniam remanet ptãs ꝓcedendi firma ꝯ q̃ bus nõ. in. d. l. i. C. ſi reus uel accu. mor. fue. et. d. l. defũcto. et. l. ex iudicioꝝ. in fi. ff. de publi. iudi. ¶ Quid aũt ſi iſti icul pati ſũt minores. xxv. annis an poterunt per ſe rñdere inq̃ſitioni et ſtare i iudicio ſiñ patris auctẽ dic ꝙ nõ. ſ; dandus ẽ eis ꝑ iudicẽ curator ut ꝓbatᷣ in. l. clar. C. de admi. tu. lꝫ iudices ſ; male fuẽt. Quid aũt ſi fuerit in ꝑria ptãte ꝯſtitutꝰ an po terit rñdere et in ſ; iudicio ſtare ſiñ pris auctẽ dic ꝙ nõ. ut. l. cũ oportet § neceſſi tatẽ. C. de bo. q̃ libe. qḋ etiaꝫ male ſuatᷣ per iudices.

¶ Fama publica

precedente. ¶ Notantᷣ dicitᷣ ꝑcedente ꝙ de ordine debito inq̃ſitionis eſt ꝙ fama ꝑcedat inquiſitionẽ uel alia indicia ſuffi cientia que ꝓbentᷣ per teſtes idoneos nõ maliuolos ſeu inimicos ſ; fidedignos ut ſeᷣ de quibꝰ teſtibꝰ et inq̃ſitione danda eſt copia ipi reo ut. d. c. qualitᷣ. cũ ſi. ¶ Quid ꝗ ſi nulla fama nec indicijs prece dentibꝰ ꝓceſſit iudex ad inq̃ſitionem ut fit ꝑ officiales Montiſferrati an tũc uiti abitᷣ ꝓceſſus et inq̃ſitio dic aut reꝰ op ponit ꝯtra inq̃ſitiõꝫ ꝙ fama ñ ꝑceſſit et

tūc ipa inqſitio et ꝓceſſus initiat̃. ſ' ipſe
reus tacuit et nihil oppoſuit et tāc ſibi
ĩputetur et tenebit inqſitio et ꝓceſſus
ut hec hñtur in.c.ſi.ex̃ de accu.li.vi.ꝑ qđ
pꝫ ꝙ iudex dꝫ dare ipſi reo copiā indici
oꝝ et inqſit.ois anteq̃ cogat eū rñdere
ut poſſit ĩ terminū ſibi aſſignandū ſuas
exceptiones et defenſiones ꝓponẽ ꝯtra ꝓ
ceſſū qđ tñ male ſuat̃ in p̃ctica per iſtos
latrūculatores auaricie deditos in aĩaꝝ
ſuaꝝ maximū preiudiciū et detrimētuꝫ.
Quid aūt ſi nullo ſuꝑ hoc dato termĩo
ſꝫ pcipitant̃ reus ſuꝑ inqſitione examiat⁹
fuerit et ꝯfeſſus ſimpl'r ſe deliquiſſe. an
poterit poſtea ꝯtra inqſitiōeꝫ uitiū nulli
tatis opponẽ dic ꝙ nō ꝑ tex.in.c.i.ex̃ de
accu.li.vi.et ſic per hoc etiā pꝫ ꝙ peſſime
faciūt ipi iudices reos ꝯpellẽ inqſitioni
rñdẽ nullo p̃cedente nec aſſignato eis t̃
mino ad accipiendū copiā indicioꝝ ⁊ in
qſitionis de hac aūt fama plē nō.ꝑ Bar
in.l.qui ſiue.et in.l.de minore.§.tormēta
ff.de qōi.et ego ſcripſi.ſ.in t̃ctatu poſiti
onū.et p̃dcā ꝓcedūt ſm Gan. ut per eū
nō.in.d.ti.q̃lit̃ de maleſi.cogno.ꝑ inq.ꝛc.
qñ inqſitio formata eſt ad alic⁹ inſtātiā
et ꝓmotiōꝫ.ubi aūt eēt formata ex ſolo
iudicis offō nullo ꝓmouēte tūc nō tñt̃
iudex de neccitate reo ꝑus copiā facẽ de
p̃dictis.ſꝫ pōt alia dilatōe nō data ipſuꝫ
ꝯpellẽ iqſitioni rñdẽ et ſi quidē ꝯfiteat̃
delictū planū ē. ſi uero neget tē ꝓcedere
dꝫ ad informatioēs ⁊ teſtes recipiendos
de quibꝫ poſtea dꝫ dare copiā ipi reo et
eidē terminū defenſiois aſſignare ut.d.
.c. q̃lit̃ et qñ.cū ſi.quā p̃cticā obſuāt iu
dices in oi cāu ut.ſ.dixi. ¶ Poſt hec q̃'
rit̃ de illa uulgari qōe. an ſupueniēte ac
cuſatore p⁹ formatā inqſitiōꝫ ceſſare de
beat ipa inqſitio et ꝓcedi dēat ſoluꝫ ſuꝑ
accuſatione.quā qōeꝫ plē diſputat cy.in
d.l.ea qdē.et Bar.in.l.ſi marit⁹.ff.de ad
ulte.et Gandi.in.d.ti.et Dy.in.c.actus
lītime.ex̃ d re iuri.li.vi.finalit̃ et ꝯcluſiue
due referūt̃ opi.una Dy.q̃ eſt ꝙ ceſſare
dēat inqſitio et ꝓcedi dēat ſuꝑ accuſati
one ꝑ r̃gulā que hꝫ ꝙ auxiliū ordinariū
ceſſare facit extraordinariū ut in.l.in cāe. et
ibi nō.ff.de mino.quā opi.ſe' Bar.in.d.
l.ſi maritus.et Gandi.ubi.ſ. Alia fuit
Cy.et ſequaciū ut nō.per eū in.d.l.ea qđ
q tenēt ꝯtrariū dic ut ibi. Verūtā licet
hec diſputatio ꝓcedat de iure cōi. tñ per
ſtatuta traꝝ iſta qđ ē ſopita ſm Bar.ꝙ
ꝑ illa ſtatuta ois inqſitio eſt remediū or
dinariū ſicq̃ʒ ex ſupuenienti accuſatiōe ñ
hēbit ceſſare ſꝫ locus erit preuētioni per
r̃gulā que eſt qui ꝑor eſt in tp̃e potior ē
in iure. ¶ Ultra q̃rit̃ pone ꝙ ꝓ delicto
agi pōt ciuilit̃ ad intereſſe ꝑtis ⁊ crialit̃
ad penam applicandā fiſco et ſr̃ eo iudex
formauit inqſitiōꝫ crialit̃. an poterit ps
criminali iudicio pendente agere ciuiliter
pro ſuo intereſſe uel eo finito. et uidet̃
ꝙ ſic ꝙ regula ꝓhibitiua que tradit̃ in
l.i.C.qñ ci.ac.preiu.cri. locū hꝫ qñ ē un⁹
et idem ꝓmotor iudicij crialis et ciuilis
quo cāu ſibi pōt aſcribi culpa ſi neſciuit
eligere iudiciū ciuile anq̃ crimiale. Sed
qđ p̃ns loq̃tur qñ unus vꝫ iudex eſt pro
motor crialis ⁊ pars uult ꝓmouere ciui
lem.unde factū iudicis nō dēt ipi parti
nocere ar.in regula iuri.nō dꝫ.ex̃ de re.iu
ris.et ibi ꝑ Dy.li.vi. Incontrīū facit.l.i.
C.qñ ci.ac.preiu.cri.⁊ ꝙ factū iudicis re
pūtat factū partis ut.l. ſi ob cām.C. de
euic.maxime cum hodie per ſtatuta ter
rarum inquiſitio ſit remedium ordina
rium ut ſupra dictum eſt.ego in hoc du
bito unde cogita.

¶ Non quidē à ma

liuolis. ¶ Hoc ē ſcđm neceſſariū ad di
ctā inqſitiōꝫ formandā.ſi enĩ fama hēret
exordiū ab inimicis et odioſis ipius rei
nō dēret iudex ad inqſitiōeꝫ ꝓcedẽ imo
dēret reū relaxare.ideoq̃ʒ ſolet reus uolēs
inquiſitionem impugnare probare ꝙ il
li a quibus fama traxit originem ſunt
eius inimici odioſi ut traditur in dictis
.c.qualiter et quando.et.c.licet hel'y. cuꝫ
ſimilibus.et per Gandinum in dicto ti
tulo.ſequitur in lr̃a.

¶ Non uno ſꝫ plu

ribꝫ. ¶ Merito ſic dicit̃ ꝙ uox unius
uox nullius ut in.l.iuriſiurandi.C.de te
ſti.maxime quia indicium regulariter a
duobus teſtibus eſt probandum ut ſuꝑ
dictum eſt.et hoc eſt tertium quod r̃qui
ritur ad formandam inquiſitionem ui
delicet ꝙ ſint homines bone conditiois.
¶ Quero hic de una queſtione morali
que ſunt ille cauſe et quot et per quas
homo ad odium alterius inclinetur dic
ꝓut ipſe comprehendo ſunt quatuor.
primo offenſiones.ſecundo mali mores
tertio denegata ſeruicia. quarto commu
nis inuidia. Sequitur in littera.

¶ Opem auxilium
ɔſilium et fauorem. ¶ Aduerte ꝙ iſta
ſūt quatuor que uident̄ idem ⁊ tñ dr̄ñt
in aliquibus ut .j. demonſtrabitur de au
xilio itaqꝫ ⁊ ope quid ſignificent et im-
portent traditur in §. ope. inſti. de obli.
que ex dilic. naſ. ⁊ in. l. in furti actione §.
ope. et in. l. is qui opem. ff. de furt. et ibi
plene per Bar. faciūt que hn̄tur i. l. ſepe
§. fi. ff. de uer. ſig. et in c. i. ex̄ de offi. deleg.
Sed hic queritur an ille qui preſtat au
xilium uel opem delinquenti teneat̄ ea
dem pena qua ipſe delinquens. Aduerte
ꝙ Dy. determinando ſic diſtinguit aut
preſtans opem ſuo miniſterio dedit cām
delicto et ſic fuit cā uel furti uel homici
dij. et tunc tenet̄ eadem pena qua ipſe fa
ciens ſeu occidens ut in. l. nihil intereſt.
ff. ad. l. cor. de ſicca. aut nō dedit cām ho-
micidio eius miniſterio et tūc tenet̄ me
dia pena qua delinquēs in totū tenetur
ut in. d. l. is qui opem. pro qua opi. bene
facit tex. cū glo. in. c. ſicut dignum. ex̄ de
homici. quā opi. ſequit̄ Gandi. in tit. de
homici. §. item pone ꝙ titius. et plene tan
gitur per Cy. in. l. i. C. de nili. ageri. non
rūp. Bar. aūt in. d. l. is qui opem. tꝫ ſim'
et indiſtincte ꝙ teneat̄ eadem pena per
tex. in. l. is cuius ope. ff. ad. l. iul'. de adult.
in. l. i. C. de rap. uir. credo opi. Dy. eē ue
riorem per dictū. c. ſicut dignum. cuꝫ ibi
nō. ¶ Ulterius querit̄ qñ dicat̄ quis
preſtare opem uel auxilium. So. dic̄ bar
in. d. l. in furti § ope. diſtinguit. aut auxi
lium punitur rōe alicuius actus indet̄
minati uerbi gr̄a ſi ſtatutū diſponat ꝙ
bannito nō preſtetur auxiliū ſub certa
pena. aut auxilium punit̄ rōne alic⁹ act⁹
notorij et determiati uerbi gr̄a dicit ſta
tutum ꝙ quicūqꝫ preſtiterit opem l' au-
xilium furi uel homicido puniat̄ tali pe
na. pmo cāu auxilium dicit̄ preſtari lar
go modo qualitercūqꝫ eidem in aliquo
ſuccurrat̄ ſiue preſtando ſibi pecuniam
ſiue eū aſſociando ſiue alios fauores ei
preſtando que eidem hēant utilitateꝫ l'
honorem afferre ar. l. iiij. § poſt principiū
ff. ad. l. iul'. maieſ. et. l. ſi fuerit. ff. de re. du
bi. et. l. diuus. et. l. in metallum. ff. de pe.
2.° aūt cāu conſiderandū ē ſm eū ꝙ tale
auxilium dici pōt preſtari altero ꝺ plu
rib⁹ modis viꝫ āte maleficiū et i ipo ma
leficio et poſt ipm maleficiū ante malefi
ciū dicit̄ preſtari uerbi gr̄a ſi quis preſti
terit ſcalas uel ferramenta aut arma ad
maleficiū ɔmittendum et de tali auxilio
loquitur. l. ſi pignori § q ferramēta. ff. ꝺ
fur. cum ſi. In ipo maleficio aūt dicitur
auxilium preſtari uerbi gr̄a cum quis ē
pn̄s in maleficio ⁊ ſuadet ul' ortatur ut
id ɔmittatur ꝺ quo loquit̄. l. i. C. ꝺ rap
uir. et ea que hn̄tur in. l. is cuius ope. ff.
de adulte. cum ſi. Poſt uero maleficium
dicit̄ preſtari auxilium viꝫ qñ reo preſta
tur ad fugam arripien. ꝺ quo auxilio lo
quitur. l. i. et. l. fi. C. de his qui latro. Et
ſi forſan malefactor fuerit captus per fa
mulos officialis ſeu iudicis et alius cuꝫ
armis eū uiolenter arripuerit de maib⁹
eorum tenet̄. l. iul'. de ui. pub. ut habet̄ i
l. lege iulia. ff. ad. l. iul'. de ui pub. ſi uero
arripuerit ſine armis tunc tenebit̄. l. iu-
lia de ui priua. ut. l. lege iulia. ff. ad. l. iul'.
de ui priua. Poſt hec queritur apud ſco
laſticos an quis de ſolo conſilio teneat̄
ſicut de ſolo auxilio ſuper quo ſolet di
ſtingui ſm quoſdā an conſiliuꝫ ſit frau-
dulentum uel nō et an ille cui preſtatur
cōſilium erat al' delictū ɔmiſſurus uel
nō ut plene diſputat Dy. in. c. null⁹ ex
ɔſilio. ex̄ de reg. iur. li. vi. et tangitur per
Inno. et glo. in. d. c. ſicut dignum. et per
glo. in. d § ope. inſti. de obli. ex delic. et p
Bar. in. l. nō ſolum § ſi mandato. ff. ꝺ in
iur. et per glo. in. l. conſilium. ff. de regu.
iur. ubi uideas. Quid aūt dicemus i eo
qui expreſſe mandauit homicidium uel
aliud delictū ɔmitti an pariformiter pu
nietur ſicut homicida dic ꝙ ſic per tex.
in. d. § ſi mandato. et ibi nō. et in. c. muli
eres. de ſen. excoi. et in. l. nō eo minus. C.
de accu. et ibi plene per Cy. Dubiuꝫ tñ
inſurgit ex hoc an mandans teneatur ut
principalis uel ut preſtans opem ⁊ auxi
lium et ɔcluſiue deteriat cy. in. d. l. non
eo minus. et Bar. in. d. § ſi mandato. ꝙ
tenetur tanqꝫ principalis. ſꝫ an is q man
dauit dicat̄ uere uel ficte delictū ɔmiſiſ
ſe tex. in. d. c. mulieres. uidetur dicere ꝙ
uere. Alij ꝙ ſolum ficte dicit̄ ɔmittere
per tex. in. l. ita aūt. in § geſſiſſe. ff. de ad
mi. tu. Cy et Bar. ubi ſup̄ uolunt diſti
guere ſed cum eadem pena teneatur qua
delinquēs non eſt multū cure de tali di
ſtinctione niſi in iur. ſubtilitate de qua
ibi uide ꝙ ut ſepius dixi opuſculū hꝫ p
notarijs et pcuratoribus eſt ɔpoſitum.
¶ Ulterius queritur de eo qui a prin°
nō mandauit ɔmitti delictū nec opē nec

auxilium preſtitit ſed cu3 alius eius noīe
et ɔtemplatione homicidiu3 fecerit illū
ratum habuit an tenebitur ſicut ille q
fecit. Item quid ſi illum qui a pricipio
mandauit poſtea ante delictū commiſſū
mandati penituit an teneat̄ ſecuto deli
cto. uide et his oibus que ſunt de iuris
ſpicibꝫ que nō. p Cy. in. d. l. nō eo minus.
et p glo. et doc. in. d. c. mulieres. quibꝫ ad
de que nō. Bar. in. l. ſed ſi unus. § ſeruus
meus. ff. de iniur.

¶ Appenſare et doloſe.

¶ Nō. uerbū doloſe qꝫ ſecus eēt ſi
caſualiter ut nō. in. c. i. ex̄ de homi. in cle.
et i. l. reſpiciendū. § fi. ff. de pe. In dubio
tamē potius in maleficijs preſumit̄ do
lus q̄ caſus ut nō. in. l. i. C. ad. l. cor. d ſic
ca. et. l. i. in fi. cum ſi. ff. eo. et attendit̄ pri
cipaliter animus delinquentis magis q̄
actus ut. l. reſpiciendū. in fi. ff. de pēis. adeo
qꝫ ſi quis alium inſequat̄ cū gladio aīo
et intentione ipm occidendi lic3 eū non
percutiat nec occidat tū de iure cōi tenet̄
ac ſi occidiſſet. ut in. l. ſi is q cum telo. C
ad. l. cor. de ſicca. et in. l. i. § diuus. ff. eo. et
in. l. aut facta. § euentus. ff. de penis. Sed
de iure municipali ſtatutoꝝ Italie poti
us attendit̄ actus q̄ animus Ideo de ſo
lo aīo nō tenetur quis de occiſo niſi re
ipſa occiſio ſit ſecuta ſm Bar. In h cor
rigunt̄ et merito iura coīa ut per eū nō
in. l. i. in prin. et in. l. ſi in rixa. ff. ad. l. cor
de ſicca. Sciendū tū eſt qꝫ homicidium
de iure cōi dicit̄ ɔmitti tribꝫ modis vi3
uoluntate neceſſitate et cāu. Quod aūt
ɔmittitur de uoluntate fit tribꝫ modis
vi3 facto mandato et ɔſilio que oīa pleñ
declara ut nō. per glo. et doc. in. d. c. ſicut
dignum. ex̄ de homi. et in dcā cle. i. eo. ti.
et. d. l. reſpiciendū. § fi. p̄terea ſciendū eſt
qꝫ in maleficijs multa ſunt conſiderāda
vi3 cā pſona locus tps qualitas q̄titas
et euentus que oīa ponunt̄ et declarant̄
per tex. in. l. aut facta. de penis. et per glo.
in dicto. c. ſicut dignum. Deinde ſciēdū
eſt qꝫ aliquando homicidiū ɔmittit̄ ex̄
rixam aliqñ in rixa inter que eſt dr̄ia ut
nō. p Bar. in. d. l. ſi i rixa. ff. d ſicca. aliqñ
ɔmittitur impetu qd lex iterpretat̄ ppt̄
ebrietatem ut in. d. l. reſpiciendū. § fi. vſ.
impetu. licet Bar. ibi notauerit qꝫ latius
qnq3 ſumitur hoc uerbū impetu vi3 qñ
inter aliquos ſubito concitato rumore
ɔmittitur delictū ut in dcā. l. ſi in rixa. ꝛ

facit quod habet̄ inſti. ad. l. acquil. in. § i
petu. nec enī aliud eſt impetus q̄ quidā
ſubitus motus ut in. l. illud. in fi. ff. ad. l
acquil. ¶ Poſt hec aūt queritur an in
oibus delictis quo ad penā delinquētis
iponendam requirat̄ dolus in ipo delin
quēte ul̄ ſufficiat lata culpa uel leuis. ꝛc
circa qd glo. poſite in. l. in actionibꝫ. ff. de
in lit. iur. et in. l. magna negligentia. ff. d
uer. ſig. et. l. in lege cornelia. ff. ad. l. cor. de
ſicca. diſtinguunt ſic. aut pro delicto eſt
imponenda pena corporalis. aut pecunia
ria. pmo cāu requirit̄ dolus nec ſufficit
lata culpa licet dolus in dubio preſuāt̄
affuiſſe niſi per circūſtantias pbet̄ defu
iſſe ut dcm̄ eſt et nō. in. d. l. i. C. ad. l. cor.
de ſicca. 2o aūt cāu ſufficit lata culpa et
ſic i h cāu lata culpa equipat̄ dolo qd ñ
accidit in cāu precedenti. unde gr̄a hui9
latius uidendū eſt qñ et quibꝫ caſibus
lata culpa dolo eqparet̄. in qua qōne ſic
diſtingue ſm Bar. ut per eū nō. in. l. qꝫ
nerua. ff. depoſiti. ꝛ i. l. i. § i. ff. ſi quis. te. li
eſſe iuſ. fue. aut loquimur in contracti
bus uel q̄i. aut in delictis ul̄ quaſi. pmo
cāu lata culpa dolo eqparat̄ ut in dcā. l.
qꝫ nerua. cum ſi. ibi nō. 2o cāu ſubdiſtin
gue. aut tractat̄ de pena corpali iponen
da. p ipo delicto et tunc lata culpa non
equipat̄ dolo ſiue ſit pena iſta ordinaria
ut dcā. l. in lege cornelia. ſiue ſit pena ex̄
ordinaria ut. l. iij. in prin. ff. de cri. ſtel. et
hoc modo pcedit glo. que eſt in dcā. l. in
actionibus. aut tractat̄ de pena pecunia
ria iponenda. et tunc ſubdiſtingue. aut. n
lex ſpecialit̄ et expreſſe pro ipo delicto
requirit dolum interuenire et tunc lata
culpa nō eqparat̄ dolo ut in. l. ij. § hec a
ctio. ff. ui. bo. rap. et. l. i. § ſi quis ideo. ff.
ne uis fiat ei. et quod nō. in. d. l. magna
negligentia. aut lex non rquirit expreſſe
dolum et tunc lata culpa eqparat̄ dolo
ut. l. i. § i. ff. ſi meſ. fal. mo. dixe. et. l. i. § nō
aūt. ff. ſi qs teſ. libe. eſſe iuſ. fue. nec huic
intellectui in precedenti cāu repugnant
tex in dcō § nō aūt. et. l. i. in prin. ff. eo. ti.
ubi dicit̄ qꝫ lata culpa dolo eqparatur
nam ibi id h eſt qꝫ iuris ɔſultus illa3 ex
tentionem expreſſe facit et ſic lex ibi ex
preſſe preuidit ſic in cāu illo ꝫal̄ aūt ſec9
eſſet ut dictū eſt ſupra. Ex quibꝫ ſ3 bar.
ubi ſupra decidi pōt qd cottidiana pone
qꝫ ſtatuto cauet̄ qꝫ p tali delicto ſit peā
pedis uel mille flori. an requirat̄ dolus
in ipo delinquēte ul̄ ſufficiat lata culpa

et ſm eū eſt ſic diſtinguendū. aut i ſtatu
to ſit expreſſa et ſpecialis mētio de dolo
uerbi grā ſi dicat in eo quicūqz fecerit l
commiſerit doloſe tale quid puniatur
in mille uel in amputatione pedis ⁊ tūc
requiritur dolus nec ſufficerꝫ lata culpa
ꝙ a uerbis ſtatuti nō eſt recedendū ut i
l. ꝙ cōſtitutum. ff. de teſta. mili. et. l. i. § ſi
is qui nauē. ff. de exerci. cum ſi. aut nulla
doli ſit expreſſa mētio in ſtatuto ſed ſim
pliciter in eo diſponit qui tale quid cō
miſerit puniat ut ſup. et tunc aut p ſta
tutū imponitur pena corporalis et tūc i
dubio requiritur dolus nec ſufficit lata
culpa p. l. in. l. cor. cum ibi nō. ff. ad. l. cor.
de ſicca. aut imponit pena pecuniaria et
tūc aut ſtatutuꝫ loquit p uocabula im
portantia crimē qd ſui nā requirit dolū
uerbi gratia ſi ſtatutū dicat quicūqz cō
miſerit falſū uel fecerit furtū uel homi
cidium puniatur tali mō. nam falſū fur
tum ⁊ homicidium nō ɔmittitur niſi do
loſe ut in. l. i. ff. de fur. l. nec exēplum. C.
de fal. et dicta. l. in lege cor. cum ſi. et hoc
cāu requiritur dolus nec ſufficit lata cul
pa. aut ſtatutū loquitur per uerba ipor
tantia crimē qd ſui nā nō hēt requirere
dolum et tūc cōſiderandū eſt an ſtatutū
puniat actum criminoſū ꝓut infert pn
cipaliter in pſonā patientis uerbi gratia
ſi ſtatutum dicat qui aliquē percuſſerit
&c. et tūc requiritur dolus nec lata culpa
ſufficit ꝙ iniuria nō pōt inferri in pſonā
ſine uoluntate et affectione delinquētis
ut in. l. iij. ff. de iniuri. aut puit actū ſim
ꝓut infertur in re aliqua puta ſi dicat
ſtatutū qui intrauerit domū alterius &c.
et tūc ſufficit lata culpa. et ſic hoc cāu la
ta culpa dolo equipat et h modo pōt in
telligi § nō aūt. preal. et. l. i. § i. ff. ſi menſ.
fal. mo. dixe. et ex hoc infertur deciſio ad
aliam qōem ſi ſtatuto caueat ꝙ quicūqz
turbauerit aliquē in ſua poſſeſſione uel
alterius poſſeſſionē turbauerit ɔdēnet
in centum an requirat dolus uel ſufficit
lata culpa de qua uide ſup i ti. de turba.
poſ. et per Bar. in dcō § nō aūt. nūquid
g in caſibus in quibꝫ quis nō tenet de
dilicto dolo nō interueniente ſed ſola la
ta uel leui dicemus eū excuſari in totū
a crimine ɔmiſſo per latam culpam uel
leuē dicit Cy. ꝙ nō ut nō. per eū. in. l. ſi
quis nō dicam. C. de epiſ. et cle. Idemqz
determinat Bar. ubi ſup. unde ſm eos
erit puniendus pena extraordinaria iudicis

arbitrio iponenda ſm qualitatē criminis
ut probat in. l. i. ꝟ. ſed ſi claua. et ibi nō.
ff. ad. l. cor. de ſicca. in qua pena extraordina
ria imponenda ɔſiderabit iudex ɔſuetu
dinē attenus in ſimilibꝫ obſuatam ut
habet in. l. ſi quis reū. in fi. ff. de cuſto. et
exhibe. re. et nō. per glo. in. l. hodie. ff. de
pen. et in. l. reſpiciendū. in princi. eo. ti. et
plene per Bartolū. in. l. in lege cor. ff. de
ſicca. et in. l. reſpiciendū. § fi. ff. de penis.

¶ Cum armis ⁊ ēſi

bus. ¶ Appellatione armorꝫ ɔtinentur
lapides ⁊ fuſtes ut in. l. armorꝫ. ff. de uer
ſig. et. l. iij. § armis. ff. de ui. et ui. ar. cuꝫ ſi.
ibi nō. Et per hoc ꝙ hic dicit enſibus
euaginatis patet manifeſte de aīo doloſo
delinquētis ꝙ per talia ſigna et ſimilia
diſcernitur ꝓpoſitū eius. ut nō. per. Bar
in. l. i. in fi. ff. ad. l. cor. de ſicca. ⁊ per glo. in
. c. ſignificaſti. de homi. et ibi p Inno.

¶ Pluribus per

cuſſionibꝫ. ¶ Ecce aliud ſignum unde
pluralitas percuſſionum per que demon
ſtratur eorū maliuolum et doloſū ꝓpoſi
tū et ſi fuerint oēs pcuſſioēs mortales
ambo tenēt de homicidio imo fortius d
iure cōi etiā ſi nō fuerint mortales tū de
occiſo tenent ꝙ effectus demonſtrat eos
habuiſſe aīm occidendi et h ſufficiat ut i
d. l. ſi quis cum telo. ꝗꝗ ex forma ſtatu
torꝫ nō ſufficiat ꝓpoitū doloſū per ſe niſi
factū ſit ɔſūmatum ut ſup dixi. Quid
aūt dicemus de illa qōne antiq et ſepiꝰ
ɔtingente in practica. Ecce ꝙ pluribus
coadiuuatis i una magna rixa interficit
unus qui percuſſus repitur pluribꝫ per
cuſſionibꝫ quarꝫ una ſola eſt mortalis a
lia uero non et ignoratur a quo uulnus
mortale ſit illatū. queritur an delinquē
tes oēs uel nullus teneant de occiſo ul
oēs de ſolo uulnerato quā qōem tetigit
Dy. in. c. in obſcuris. ex de re. iuri li. vi. ⁊
Cy. in. l. qm multa. C. ad. l. iul. d ui pub
in ultima qōne et Bar. in. d. l. ſi in rixa.
ff. de ſicca. dicit Alber. pap. ꝙ aut apparꝫ
ex cuius ictu ul pcuſſione mortuus eſt
et tūc ille ſolus de occiſo tenetur. ceteri
aūt de uulnerato p tex. in. d. l. ſi in rixa.
aut h nō apparet et tūc nullus de homi
cidio tenetur ſi oēs de uulnerato ⁊ pecu
nialiter iudicis arbitrio de iure cōi ueni
ent puniendi ut in. l. ita uulneratus in fi
ad. l. acquil. nec ob. l. itē mella. § ſi pluēs

ff.ad.l.acquil'.q' ſʒ eũ loquit' q̃ñ ciuilit'
agitur ad emendationẽ dãni ſerui occiſi
hic aũt cũ agit' criminalit' ad penam cor
poralẽ et oẽ homicidij ubi debẽt ꝓbatio
nes eſſe luce meridiana clariores ut in.l.
ſciant.C.de proba.et quo cãu nemo con
demnandus eſt ex preſũptionibꝰ.ut in.l
abſẽtem.in fi.ff.de penis.pro qua opi.eſt
glo.in.d.§.ſi plures.Bart. uero et Dy.
et Cy.ubi.ſ.et Inno.in.c. ſignificaſti. de
homic.ſic diſtinguũt.aut oẽs habebant
ꝓpoſitum ɔmittendi homicidium aut
unus tantum uel nullus. p̃ cãu de iure
cõi ſm qd magis attenditur animus q̃
actus fci tenent' oẽs de occiſo ut in.d.l.
ſi is quis cum telo.cum ſi.et intelligam
eos fuiſſe talis ꝓpoſiti maxĩe ſi clamabãt
ad mortem ad mortem. ut fecerũt iudei
cont' xp̃m quod ſe' Inno.in.d.c.ſignifica
ſti.ð iure aũt ſtatutoꝝ Italie ſm quod
attendit' factũ et nõ ꝓpoſitũ ut predcm̃
eſt.ẽ diſtinguẽdũ ut.ĩ.ꝓxime. z'. cãu q̃ñ
unus tm̃ uel nullus erat ꝓpoſiti homici
dium ɔmittendi tũc ɔtemplari dẽt ictꝰ
cuiuſcũq; per ſe et ſi quidẽ apparuerit cꝰ
ictu uł pcuſſione ſit mortuus ille ſolus
de occiſo principalit' tenebitur.alij uero
poterũt condẽnari de ope et auxilio p̃ſti
to ad homicidium ɔmittendũ ſm eũ ut
l.in actione.§.ope.cum ſi.ff.de fur. ac etiã
de uulnerato et coadiuuatione ut.l.iij.ff
ad.l.iul'.de ui priua.Si uero nõ apparet
cuiꝰ ictu fuerit mortuus tũc aduertẽdũ
q' hoc põt ɔtingere dupliciť. uno modo
q' nullum uulnus erat per ſe mortale. ſi
oĩa ſimul ɔiuncta faciũt uulnꝰ eſſe mor
tale et hoc cãu puniunt' oẽs de occiſo q'
uez eſt dicere oẽs occidiſſe ut in.l. item
mella.§.ſi plures trabem.ff.ad.l. acquil'.
et in.l.ita uulneratus.in fi.ff.eo.ti.ar.in.l
ſi plures.ff.arbo.fur.ceſ.qd ſequit' Inn
in.d.c.ſignificaſti.alio modo ɔtingit nõ
apparere de perſona que intulit uulnus
mortale ſi nõ conſtat unum ſolũ eſſe uul
nus mortale et alia eſſe non mortalia et
tunc ꝓpter ignorantiã pſone que ĩtulit
uulnus illud mortale preſumit' oẽs ſic
uulneraſſe ſm Bar.et per ɔſequẽs tenẽ
tur oẽs de occiſo et ſic intelligit'.d.l.itẽ
mella.§.ſi plures trabem.et.§.ſed ſi plu
res.z'. & ſicut in ſimili dicit' q̃ñ plures
ſimul deceſſerũt et ignorat' de ordine q'
preſumit' oẽs in dubio pariter deceſſiſſe
ut in.l.ſi iter uiꝝ.et.l.ſed de illo.ff.de re
dub.quam opinionẽ in iſto cãu ſequit'

Dy.et Cy.ubi ſupra.ſi re uera opi.Alb.
eſt equior q' in dubijs eſt inclinandum
ĩ benignioreʒ partẽ ut in.l.benignius.ff.
de legi.maxĩe in penis ut in.l.ſi de inter
pretatione.ff.de penis.licet pro pori opi
faciat tex.in.c.ſignificaſti.in.v'.q' ſi diſcer
ni.Sed pone ſtatuto cauetur q' uilla te
neat' cape homicidam qd ſi nõ fecerit tẽ
ſoluat pro pena flori.mille.accidit q' plu
res homines occiderũt ſimul aliquẽ qui
capi nõ potuerũt uel capti nõ ſũt q̃ritur
an uilla teneat' ſoluere ꝓ ſingulis eoꝝ
flori.mille et quidẽ Dy.ut refert Bar.
in dicta.l.ſi in rixa.determinat q' nõ ſed
ſufficit una pena pro oĩbus nam ipi oẽs
pro uno reputant' ſm Bar. q̃ñ ex facto
eoꝝ alius dbet teneri puta cõe ſeu uilla
ut in.l.ſi cum exhibuiſſent.§.fi.ff.de pub
et.l.i.et per totũ.ff. ſi fa.fur.fe. dicat'.et
licet ſtatutũ loquat' in ſingulari qui tm̃
ſermo ille indefinite ꝓfertur ułi ſmoni
equiparat' ſicq; reſoluitur in plurali ut
ſit ſenſus ſi oẽs homicidas nõ ceperit ar.
in.l.ſi plures.ff.de le.iij. et.l. ſi pluribus
de le.ij. per quod ſequit' q' uno ſolo ex
homicidis capto et ſibi capite detrũcato
q' cõe ſeu uilla liberabit' ſi alios homi
cidas ñ ceperit q' q̃tũ ad liberandũ uillã
ſufficit ꝓ homicidio q' alter eoꝝ penam
impoſitã patiat' licet cõtrariũ faciat ille ꝟ
boꝝ ſenſus dũ dicat' ſi oẽs homicidas
nõ ceperit qui requirere uidet' omnium
ſimul ɔcurſũ ar.in.l.fi.ff.ð ĩ ius uoca. ut
eant.⁊ in.l.ſeruus.§.ſi pluriũ ſi quis cau
cum ibi nõ. ¶ Et ex his decíditur etiaʒ
alia qo.unus preſtitit opem et auxilium
tribꝰ perſonis ad ɔmittendũ aliqd male
ficiũ ſeu homicidium nũquid iſte punie
tur pro ſingulis eoꝝ ac ſi ſepatim uni
cuiq; opem preſtitiſſet et auxilium. Et
breuiter ſm Dy.debet ſolũ puniri una
pena pro oĩbus per rõem predictã et eo
dem mõ puniendus eſſet unica pena tm̃
pro oĩbus ille qui mandaſſet uulnerari
uel occidi unum uel plures pſonas.nam
iſte perſone plures pro una ſola reputã
tur per rões predictas ſm Bar.in.d.l.ſi
in rixa.Quid aũt in cãu econũſo ſi plu
res pſone deliquerũt in unam pſonam
tm̃ an ipi oẽs debeant una pena coiť uel
diuerſis penis ſingularit' puniri dic ut
ſup̃ dixi que diſputatio ð q̃ ſup̃ ꝓcedit
q̃ñ erant plures delinquẽtes ñ officiales
ubi aũt eſſent officiales tũc oẽs ꝛputãt'
pro uno q̃ñ delinquunt in his q̃ ꝑtinẽt

ad officiū eoꝝ et ſic oēs ſimul una pena
puniant̄ ut habet̄ in.l.ſi multi.ff.de pu
bli.et.l.in tres.ff.de admi.tu. ¶Rurſuȝ
q̄rit̄ pone ꝙ unus alium percuſſit unico
ictu pluribꝫ ꝑcuſſionibus puta cū bidē
te uel tridente an ꝑcuſſoꝛ ſit puniendus
ꝓ ſingulis percuſſionibꝫ.Bar.diſtiguit
i.l.ſenatus.ff.de accu.⁊ plenius in l.ſi ge
mina arboꝛ.ff.ar.fur.ceſ.et in.l.nūq̄ plu
ra.ff.de priua delic.aliq̄n lex uel ſtatutū
punit actū criminoſū prout ab agente i
fertur ſim̄ et indetermiate uerbi gratia
ſi diſponat ſtatutū hoc modo. ſi quis ſa
gittauerit per ciuitatem uel ſi quis extr
erit gladium in platea puniat̄ tali pena
et tē ſi unico actu ſagittauerit plures ſa
gittas uel extrerit plures gladios puni
endus eſt pro unico delicto ⁊ unica pena
tm̄ ar.l.tria onera.ff.de execu.tu.aliquan
do lex punit actum criminoſū deteriate
reſpectu pſone patientis uerbi gr̄a dicit
ſtatutū ſi quis percuſſerit aliquā perſōȝ
puniatur in tm̄.et h̄ cāu conſidera ꝙ ſi
ex eodem actu criminoſo reſultant duo
tituli criminis ſe inuicem habentes tāq̄
genus ⁊ ſpēs ſicut eſt homicidium ⁊ pa
ricidium.nam paricidiū eſt ſpēs homici
dij et tūc punitur paricidium omittens
una tm̄ pena et unā lege ut in.d.l.ſenat⁹
ff.de accu.et eodem mō ſi unum crimen
ſit pars alterius uere uel preſūptiue ut
ſūt arma ad percuſſionē uel inſultum et
emanatio ad ꝑcuſſionem.Idem ſi unum
crimē in alio ꝯfūdatur uerbi gr̄a quādo
ex una ꝑcuſſione uel pluribꝫ ſtati ſequi
homicidiuȝ.nam pro ſolo homicidio pu
niet̄ delinquēs et in alijs precedentibꝫ
caſibꝫ etiā ꝓ uno ſolo delicto punietur
ut determinat glo.i.l.qui de crimine.C.
de accu.et ibi per Cy.in quarta q̄ōe ⁊ ꝑ
Bar.in l.nunq̄ plura.ff.de priua.delic.
pro quo fac.l.illud.in fi.ff.ad.l.acquil.⁊
nō.per Bar.in.l.libelloꝝ.et i.d.l.ſenat⁹.
ff.de accu.aut ex eodem facto reſultant
duo crimina quoꝝ unum nō eſt ꝑs alte
rius nec alteꝝ confundit̄ i alio ſed ſe ha
bēt ut ſpēs ſepate puta uerba iniurioſa
cum ꝑcuſſione et tūc pro oībus puniet̄
ut in.l.ſi adulteriū cū inceſtu.ff.de adul.
nam regulariter actus criminoſi ſūt con
ſiderandi reſpcū patientis ut.l.i.i fi.ff.de
iuri.et.l.q̄m multa.C.ad.l.iul.d ui pub
ꝙ ex illis plures reſultant effectus ut i
d.l.nunq̄ plura.Ideoq̄ in ꝓpoita q̄ōne
cum quis aliuȝ ꝑcuſſit cum tridēte plu
ribus ꝑcuſſionibꝫ nec ex eis ſtati ſecutū
eſt homicidium ſtatiȝ punietur pro plu
ribꝫ ꝑcuſſionibus ar.in.l.titia.in fi.et in
l.pluribus.in pri.ff.de uer.ob.et idē erit
ſm eū ſi unico actu et inſtrō facte ſunt
plures eidem pſone ꝑcuſſiones in diuer
ſis mēbris uerbi gr̄a ſi cum enſe qs uni
co ictu ſit ꝑcuſſus in capite et in manu
uel ſi debilitati ſunt et uulnerati plu-
res articuli eiuſdem membri puta duo
uel tres digiti eiuſdem manus.nam pro
pluribus percuſſionibꝫ ꝑcuſſus puniet̄
ar.in.l.de pupillo.§.ſi quis nunciat.ff.de
no.op.nunci.et.l.ſi ſeruus ſeruū.§.rupiſ
ſe.ff.ad.l.acquil.imo qd̄ amplius ē ſm
eū.et ſi ꝑcuſſio facta ſit in uno loco ⁊ ca
ro putrefacta ſit aperta in alio loco puni
etur delinquēs pluribꝫ percuſſionibus
ar.l.ſi ſeruus ſeruū.§.ſi nulli.ff.ad.l.acq̄l.
Ex quibus decidit̄ illa qō ſi quis uico
actu dixerit alicui plures iniurias ul̄ de
derit plures alapas.an pro oībus ſit pu
niendus ubi dicit̄ ꝙ ſic licet teneat̄ ſil̄
oēs ꝓponere in eodem libello et nō in di
uſis ut habet̄ in.l.pretoꝛ edixit.§.ſi plu
res.al̄ ſi uero plures.ff.de iniuri.facit.l.
nunq̄ plura.ff.de priua.delict.et nō.per
Bar.in dicto.§.ſi plures.et per.Cy.in.l.
ſi nō ꝯuitij.C.de iniuri.⁊ per Bar.i.l.itē
apud labeonē.in.§.ꝯuitiū.ff.de iniuri.Sȝ
quid erit ſi in eodem loco coꝛporis quis
fuerit pluries ab eadem pſona ꝑcuſſus
an percuſſoꝛ punietur ꝓ pluribꝫ uulneri
bus an pro uno tm̄ br̄ diſtingue ſm euȝ
aut ſtatutū imponit penam ꝓ uulnere ſi
pro percuſſione.ꝑmo cāu cum ſit unicū
uulnus licet ampliatū ex multiplicatio
ne ictuum punietur ſolum ꝓ uno uulnē
2°.aūt cāu punietur pro pluribꝫ cū ſint
plures act⁹ percutiēdi ut i.d.l.nūq̄ plu
ra.Quid aūt dices qñ un⁹ ꝯmittit deli
ctū in pluribꝫ uel plures in pluribꝫ qua
liter fiet punitio dic ut nō.Bar.in.l.ij.
§.ſi ad plures.ff.de ſep.vio.Qñ autem
plura delicta ꝯmittunt̄ circa reȝ aliquā
nō.per eūdeȝ Bar.in.l.inficiādo.§.īfans
ff.de fur.Qñq̄ ꝯmittunt̄ plura delicta
nō facto ſed ūbo et de his uide qd̄ ꝑ eū
nō.in.l.item apud labeonē.§.ꝯuiciū.ff.de
iniuri.¶Alīo ex ꝑdictis colligi pōt de-
ciſio etiā ad aliam q̄ōem que his tꝑibꝫ
ſepius de facto occurrit.Ecce ꝙ aliquis
ꝯgregauit gentes ad capiendū aliquod
caſtꝝ uillam uel ciuitatē uel aliā poſſeſ-
ſionē et in tali inſultu uel rixa aliquis

de ciuitate uel terra occiſus eſt. ¶ Queritur
nūquid oēs teneantur de occiſo uel ille ſo
lus qui occidit ſi de eo conſtet et uidetur
q̄ ille ſolus tã ſm opi. Alberti q̄ Dy.
et alioꝝ ut ſupra dictū eſt. Incontrium
q̄ oēs teneantur uel ſaltem ille q gentes
coadunauit ſimul cū ipſo percuſſore faci
unt que hētur in tex. et per Cy. in. l. qm̄
multa. C. ad. l. iul. de ui pub. uel priua. ⁊
ſic in dubio ſi iuſtitia uires haberet mul
toꝝ capita eſſent truncanda. Nec ob. di
ſputatio et opīo Alber. et ſequa. q̄ loqꝰ
qn̄ homicidiūm eſt cōmiſſū ſine ꝓpoito ł
coadiuuatione inuadendi alterius locū
uel poſſeſſionē ſed ſimplici ꝓpoito offerē
di perſonā. unde ſequitur q̄ grauius eſt de
lictū locum alienū inuadē q̄ perſonam
quod nō.

¶ Una percuſſióe

in capite. ¶ Aduerte q̄ in accuſatioē ⁊
inquiſitione debet exprimi locus uulne
rū et qualitas eius et alia de quibꝰ nō.
in. d. l. libelloꝝ. de accu. et ibi. Bar.

¶ Ex quibus per

cuſſioibꝰ id albertꝰ mortuꝰ ē. ¶ Queri
tur an in dubio preſumatur mortuus ex
uulneribꝰ ubi ſic diſtingue. aut pcuſſus
mortuus eſt īfra paucos dies pꝰ uulnꝰ
illatum. aut poſt longū tps. pmo cāu p̄
ſumitur eſſe mortuus ex eo uulnere z°. nō
ut nō. in glo. in. c. ij. ex. de cle. percuſſo. in
quo tn̄ ſtandū eſt iudicio medicoꝝ uniꝰ
uel plurīū ſi haberi pnt ut in. l. ſemel. C.
de re mili. li. xij. et ibi per Bar. ⁊ in. c. ſig
ficaſti. de homi. et nō. per Bar. i. d. l. ſi in
rixa. ff. de ſicca. Sz q̄ dicit breue uel lō
gum tps dicunt coiter medici ſi moriatur
infra. xl. dies a tpe uulneri. illati tūc dr̄
et preſumitur mortuus ex uulneribꝰ alˢ
aūt preſumitur mortuus ex ſuo malo re
gimine et q̄ circa ꝑteſtationes medicoꝝ
ſolent cōmitti fraudes cū multi corrupti
pecunia uel grā ꝑteſtentur cont ueritatē
ꝓ tanto in aliquibꝰ locis ꝓuiſū eſt ⁊ de
claratum eſt q̄ ſi uulneratus deceſſerit
infra tot dies preſumatur ex uulneribus
fore mortuus al' ſecus.

¶ Furto et per

furtum ſubtraxerūt. ¶ Debes ſcire q̄
moderno tpe et tpe mortis citra magni
ducis mediolanī. fuerūt et ſūt plures fu
res q̄ unq̄ fuerūt q̄ de mille nouē cētū
uiuunt d̄ furtis rapinis latrocinijs ⁊ ro
barijs. Qd̄ quidē furtū eſt cont ius di
uinū et humanū ut nō. in. l. i. in fi. ff. de
fur. Eſt aūt furtū contractatō rei aliene
fraudaloſa inuito dn̄o aīo lucrandi ut i
d. § fi. et cōmittitur hoc furtū in rebus mo
bilibus tm̄ nō aūt in imobilibꝰ ut in. l.
ueꝝ eſt. ff. de fur. Sciendū p̄terea eſt q̄
furtū aliqn̄ incipit a delicto ſimˢ ut pū
cum quis clam ingreſſus domū alterius
pecuniam ſubtraxerit ul' quid ſimile. ali
qn̄ incipit a contractu et inde cōuertitur i
delictū ut puta ſi depoſitarius uel cōmo
datariꝰ utitur re ad alium uſū. ut. l. re q̄
ſibi cōmodata. et. l. fullo. i prin. et. l. ſi pi
gnore. in prin. et. l. qui iumēta. cū ſi. ff. de
fur. facit qd̄ habetur in. § itaq3. et in. § pla
cuit. inſti. de obli. et quaſi maleſi. pena āt
furti de iure cōi. ē hoˢ ētozdiaria arbitrio
iudicis tam pecunialit q̄ corpaliter im
ponēda ita tn̄ q̄ de furto nemo morti nᵉ
abſciſioni mēbri tradatur ut i auc. ſi nouo
iure. C. de ſer. fug. ut ibi nō. niſi ſit fur fa
moſus qui dz furca ſuſpendi. ff. de penis
uel niſi furando pacem ruperit quo cāu
pro furto quinq3 ſolidoꝝ pōt furca ſu
ſpendi ut in li. feud. ti. de pace iura fir. c. i
§ ſi quis quinq3 ſolido. et nō. per doc. i. d
auc. ſed nouo iur. verūtn̄ ex forma ſtatu
toꝝ totius Italie et oium ꝓuincarum
aliter eſt ſup furtis et alijs criminibꝰ ꝓ
uiſū quibꝰ ſtatutī eſt deſeruiendū ut in
l. oēs populi. ff. de iuſti. et iure. Quomō
tn̄ modo quis cōdemnetur de furto ſiue pe
cunialiter ſiue corpaliter ſiue leui culpa
ſiue graui vel magna eſt infamis ut. l. nō
poterit. ff. de fur. ⁊ hoc de iure cōi qn̄ pro
ceſſū eſt cont furem per accuſationem ⁊
cōdēnationē. et ſm formā iuris cois. ubi
aūt eſſet cōdemnatꝰ ſm formā ſtatutoꝝ
vel per uiam inquiſitionis cont eū for
mate ut fieri uidemꝰ cott. die tūc cōiie
ſūt opi. glo. et doc. ut refert Bar. in dcā
l. infamē. ff. de pub. iudi. nam dicūt qdā
q̄ nec aliqs cōdemnatꝰ publico iudicio
per inqſitionem infamis efficitur ut nō. p
glo. in. l. iij. § p̄terea. ff. de ſuſpec. tu. ⁊ in. l
fi. C. eo ti. et ibi per Cy. nec etiā dānatꝰ
ex forma ſtatutoꝝ et ſic per conditionē
ex. l. q̄ nulla cōditio habet ifirmare vt. l.
ceſſat. ff. de ac. et obli. cū ſi. Bar. aūt in. d
l. infamem. Oldra. et Andre. de piſ. tnt
contra. q̄ cū inqſitio ex forma ſtatutoꝝ
ſit remediū ordinariū vt. ſ. dcm̄ eſt ⁊ ſuc
cedit in locū accuſationis ſapiet eiꝰ nā3

ar.in.l.ſi eũ.§.q iniuriaꝝ.ff. ſi qs.cau. cũ
ſi.eſt enĩ dicere eũ qui damnatus eſt per
inquiſitõnẽ fore damnatũ publico iudi
cio ergo habet locũ legis diſpõ de qua i
l.i.ff.de his qui nõ.infa. et eadem rõe di
cit Bar.in dãnato ex forma ſtatuti qui
infamis efficitur ꝙ nõ ordo uel modus
ꝓceſſus ſed rei effectus dꝫ attendi ut in
l.ordo.ff.de pub.iudi.ꝺ hac mã ĩfaĩe ple
nius uide per Bar.in.d.l.infamie.

Florenos centũ

¶ Uides hic ꝙ plures res furate fue
rũt.unde querit̃ an tot ſũt furta q̃t ſũt
res.et in h̃ ſic diſtingue.aut plures res
furant̃ uno et eodem tp̃e et tunc dicit̃
unũ furtum tñ pro oĩbus rebꝫ et non
plura furta ut habet̃ in.l.eũ qui.§.idem
dicit.⁊ ibi nõ.per Bar.ff.de fur.aut plu
res res fuerunt diuerſis tp̃ibus furate
et tũc quot erũt res tot erũt furta ut in
d.l.eũ q.§.pompoꝰ tractat.quod nõ.ꝓpt̃
ſtatuta que diſponunt ꝙ pro quolibet
furto ꝯdemnet̃ fur in tanta pena.

Contractando

⁊ amouẽdo de loco ad locum.¶ Nõ.ꝙ
hec contrectatio eſt de ſſña furti q̃ ceſſante
furtũ nõ ꝯmittit̃ ꝙ ſola cogitatione u
boqꝫ uel alio ſimplici actu nõ ꝯmittitur
furtũ niſi ſecuta amotione et portatioẽ
rei de loco ad locum ut in.l.i.§.ſola cogi
tatio.et.l.ſi quis uxori.§.neqꝫ uerbo.ff.ꝺ
furti.¶ Sꝫ nũquid q̃t interueniũt contr̃
ctationes tot ꝯmittunt̃ furta.uerbi grã
fur rem furtiuã contractauit placẽtie de
inde cremone deinde ferrarie ⁊ poſtea fu
git an puniet̃ pro oĩbus ꝯtractationibꝫ
eiuſdem rei.uidet̃ ꝙ nõ per tex.in.l.ei q
furti.in prin.ff.de fur.et per h̃ patet ꝙ ſi
fur ꝯmiſit furtũ in ciuitate Papie ⁊ pꝰ
ea rem furtiuã ꝯtractauit Mediolani ⁊
ibi repiatur cũ re furata ꝙ ptãs Medi
olani nõ poſſit eũ punire ut in.d.l.eũ q.
Incontrariũ tñ deteriat Bar.in.l.ſi dñiũ
ff.de fur.et hoc tali rõne ex mutatioẽ no
ui dñij rei ſubtracte naſcitur noua actio
furti et ſequẽti ꝯtrctatioẽ ipi nouo dño
ut dcã.l.ſi dñium et.l.inter oẽs.§.fi.ff.ꝺ
fur.g̃ pari rõne ex mutatione noui terri
torij et noua contractatione dꝫ naſci no
ua actio furti ad uindictã publicaꝫ ſicqꝫ
ibi ſm eũ poterit puniri que opi.lꝫ ſit eq̃
ut ꝯpeſcant̃ delinquẽtiũ maleficia tamẽ
nõ eſt coĩs nec per modernos ꝺ iuri ſub

tilitate approbata de qua qõe tangit̃ per
Ban.in ti.que ſit pena furibꝫ ĩponenda
x.ſed iteꝝ pone.¶ Deinde quero ſm
Bandi.i ti.preal.Ecce dũ boues mei da
rent dãnum in pratis Gaij ipſe Gaius
dictos boues meos ſua auctẽ cepit ⁊ ad
domum ſuam eos duxit contr̃ meã uolũ
tatem detinẽdo queritur an poſſũ ipſuꝫ
accuſare de furto deter.ꝙ nõ ſm Mar.
de fano.ꝙ furtũ ſine aĩo doloſo furandi
et lucrandi nõ fit.ut.d.l.i.in fi.ff.de fur.
et in.d.l.ſi quis uxori.§ cuꝫ creditore.ff.
ad.l.acquil̃.l.ſi quis.§.fi.et ꝯſuetudo ad
mittit talẽ detentationẽ uſqꝫ ad emendã
damni.ſicqꝫ peccare nõ dicit̃ qꝺ fit ꝯſue
tudine approbata.ar.l.quid ſit fugitiuꝰ.
§.apud labeonẽ.ff.de edi.edic.et in.l.ſciẽ
oportet.§ lutiꝰ.ff.ꝺ admi.tu.⁊.l.i.in fi.ff.
de uen.inſpi.

Preter ⁊ cõtra

uoluntatẽ dicti Jacobi.¶ Aduerte ꝙ
in dubio ſemꝑ preſumit̃ ꝙ dñs fuerit i
uitus et contr̃ uoluntatẽ eius fuerit res
ſubtracta ut in.l.qui uas.§.uitare.ff.de
fur.et nõ.per glo.in.l.inter oẽs.in.§.recte
ff.de fur.Quid ergo ſi formato proceſſu
inquiſitionis per iudicem contr̃ fureꝫ ue
niat dñs rei furate coram iudice ⁊ dicat
et ꝓteſtat̃ ꝙ ipſe accepit rem ipſaꝫ de eiꝰ
ꝯſenſu et uoluntate an liberabit̃ fur et
circũducet̃ ꝓceſſus uidet̃ ꝙ ſic ꝙ ſciẽti
et uolẽti nõ fit iniuria nec dolus ut.l.cũ
donationis.C.de tranſ.et ꝓbat̃ per tex.i
d.§.recte.quã ſñiam diſputando tenuit
Jaco.bu.et hoc ꝙ iq̃ſitio et officiũ iudi
cis ſuccedit in locũ accuſationis partis
ut in.l.ſi ob cãm.C.de euic.unde ceſſãte
accuſatione et partis uoluntate dꝫ ceſſa
re iudicis officiũ in tali inquiſitioẽ.Sꝫ
Bar.in.d.§ recte.nõ approbat hanc opi.
ꝙ ſequeret̃ abſurdũ ꝙ eſſet in ptãte dñi
liberare uel nõ ipm furem.unde ſm euꝫ
ꝯſiderandũ eſt ꝙ ex furto et quocũqꝫ aº
delicto naſcunt̃ due obligatiões et duo
iura unum perſone dãnum uel iniuriaꝫ
ſeu furtũ paſſe aliud rei publice cuiꝰ in
tereſt ne delicta remaneant impunita ut
l.licitatio.§.qꝺ illicite.ff.de publica.et.l
ita uulneratus.in fi.ff.ad.l.acquil̃.et.l.i.
§.merito.in fi.ff.de poſi.unde licet ius ꝑ
tis remittatur per hanc proteſtatiõꝫ nõ
tñ remittit̃ ius rei publice ſicut ꝯfeſſio
uel proteſtatio uel ſerui non nocet patri
uł dño niſi appareant aliq̃ lĩma indicia

inquiſitio eſt officium iudicis

per que ꝺualidetur ipſa ꝯfeſſio ut in.l.
q̄ro.in fi.ff. ꝺe edi.edic.et.l.cum ꝓbatio.
ff.ꝺe.ꝓba.ita in ꝓpoito talis preſtatio ꝺo
mini nõ nocebit iuri publico niſi appare
ant aliqua idicia ꝓpter que ꝺici poſſit ꝙ
ꝯſenſũ et uoluntatẽ prebuerit ut vbi gͣ
tia ut ꝙ eſt eius ꝯſanguineus uel ꝓxim⁹
et amicus uel ꝯſuetus talia ꝯcedere ⁊ ſi.
quibus apparentibꝰ iudex nõ ꝓcedet ul
terius quod eſt nõdũ et babui ſemel ꝺ
facto.⁊ pro bac ꝺeterminatione facit qꝺ
babetᷣ in c.i.et.ij.eᷣ ꝺe collu. Sed pone
econuerſo ꝙ ꝺñs ꝺicat ſe nõ adbibuiſſe
ꝯſenſũ.fur aũt ꝺicat ꝙ credebat ſeipſuꝫ
ꝺñm permiſſuꝝ et ſic nõ ꝯmiſiſſe ꝺoloſe
furtum an excuſatus erit ipſe fur et ſue
aſſertioni in boc credatᷣ.glo.in.ꝺ.§.recte.
uidetᷣ tenere ꝙ ſic.ꝓ qua facit qꝺ nõ. per
glo.in.§.alie.inſti.ꝺe act. Alibi uero meli⁹
ꝺiſtinguunt glo.in.§.placuit.inſti.ꝺ ob
li.ex ꝺelic.aut fur babuit rem ipam ab
initio ꝺñi uoluntate et ſic furtũ incipit
a conſectu uerbi gͣ ꝙ rem ſibi ꝯmoda
uerat ut iret Mediolani et iuit Romã
et tũc eſt credendũ aſſertioni furis ꝺicen
tis ſe crediꝺiſſe ꝺñꝫ ꝓmiſſuꝝ.aut furtuꝫ
cepit a ſola ꝯtractatione et exportatione
et tũc nõ erit eius aſſertioni credendum
ꝙ contᷣ eũ eſt preſũptio iuri.cuꝫ nemo ui
deatᷣ ſua bona uelle iactare ſeu perdere
ut.l.cum ꝺe indebito.in fi.ff.ꝺe ꝓba.niſi
aliquibꝰ indicijs ꝯtrariũ appareat quod
ſequitᷣ Bar.in.ꝺ.§.recte.

¶ In domo dicti Ja

poſita in Papia. ¶ Nõ.ꝙ furtũ erat cõ
miſſum in ꝺomo in qua res erant furate
Quid ḡ ſi repte fuerũt ipe res ex ꝺomũ
puta in uia ut aliqñ accidit ꝙ ſaccul⁹ pe
cunie uel annulus aut corrigiũ auratum
cadit in terra et alius inde tranſiens illũ
accipit et in ſuos uſus cõuertit an fur
tum ꝯmittat ꝺiſtingue ut babetᷣ in tex.
nõ.in.l.falſus creditoꝛ.in.§.qui alienum.
ff.ꝺe fur. Deinde aduerte bic qñ iudex
uel ptãs Mediolañ.ꝓcedit ꝓ furto fcõ
in papia Qꝺ an facere poſſit ꝺici ſupꝛa
Unũ aũt aduerte ꝙ ſi rem furatã nõ ꝺe
tulit mediolanũ licet ſola perſona eius
repiatᷣ nõ poterit etiã ſm Bar.opi.ꝺe q̄
ſup̄ in mediolano puniri ꝙ in eo loco nᷣ
li interuenit noua ꝯtractatio et ſic ceſſa
re babꝫ rõ ipi⁹ Bar.qꝺ multũ nõ.

¶ Anno preſẽti mẽ

ſe maij. ¶ Hoc tps iõ ponitᷣ ꝙ in crïali
bus cãis tps ꝺelicti ꝯmiſſi.ſ.annus ⁊ mẽ
ſis nõ aũt ꝺies apponi ꝺebẽt in accuſa.et
inquiſitione ut in.l.libelloꝝ.ff. ꝺe accu.
et ibi plene per Bar.niſi forte ꝓ ꝺici o
miſſiõꝫ reo auferreretᷣ ꝺefenſio ꝙ tũc co
geretur accuſatoꝛ ꝺieꝫ exprimere ꝺelicti
ꝯmiſſi ut ꝺeter. Bar.in.l. is qui reus.ff.
ꝺe pub.iudi.et in.l.ij.§ fi.ff. ꝺe eo ꝙ cer.
lo. Item tenetᷣ etiã ꝺiem exprimere ſm
Bar.ubi ſupꝛa. qñ ꝺelictum nõ unifoꝛ
miter eſſet puniibile in qualibet ꝺie ſed
ſolum in aliqua ꝺie puta nundinaꝝ uel
in feſto ſancte Marie et eodem mõ ꝺẽt
exprimi boꝛa qua ꝺelictuꝫ eſt ꝯmiſſũ qñ
nõ eſt unifoꝛmiter puniibile qualibet bo
ra.ar.in.l.eũ actũ.ff.ꝺe nego. geſ. et in.l.
actoꝛ.C.ꝺe ꝓba.et in.l.nõ ſolũ.§ ſed ut ꝓ
bari.ff.ꝺe no.op.nunci.ad quod facit.c.fi.
extra ꝺe reſcripti.in clemẽ.et in.l.i.§ fina
ff.ꝺe incen.ru.nau.ꝛc.

¶ In domo dicti Ja

¶ Ecce aliud ſbſtantiale quod eſt expri
mendũ in accuſatione et inqſitiõe viꝫ lo
cus in quo ꝺelictũ eſt ꝯmiſſũ ut in ꝺcã.l
libelloꝝ. Sed queritᷣ an locus loci ꝺẽat
exprimi puta in camera ꝺomus preꝺicte
ꝺiſtinguit Bar.ubi ſupꝛa. aut ꝺelictum
eſt equaliter puniibile in utroqꝫ loco et
tũc ſufficit generalẽ locũ exprimere viꝫ
ꝺomum ſim̄.ubi aũt nõ eſſet equaliter
ubiqꝫ puniibile.et tũc ꝺꝫ exprimi locus
loci pari rõne ſicut ꝺictũ eſt ſup̄ ꝺe boꝛa
et ꝺie.

¶ Cui coheret

ꝛc. ¶ Hic
nõ. ꝙ loc⁹
ꝺelicti ꝯmiſſi certificãꝺ⁹ ẽ ſaltẽ ꝑ ꝺuo cõ
finia ut.l.foꝛma.ff.ꝺ cenſ.niſi foꝛtaſſe lo
cus ipe eſſet notoꝛius ſm Bar. ubi ſup̄
ut uerbi gͣ pallatiũ ciuitatis uᷣ platea
cõis et eccleſia maioꝛ.ꝙ notoꝛia alia ꝺe
monſtratione nõ indigent ut.l.i.circa fi.
ff.ꝺe ꝺo.prele.et in.l.certũ.ff.ſi cer.pet.

¶ Contra formam

iuris et ſtatutoꝝ. ¶ Hic ꝺubitari põt
an utꝗꝫ pena tã iuris cõis ꝙ̄ ſtatutoꝛum
puniri poſſint in ꝺelinquẽtes et bᷣ bar.
in.ꝺ.l.ij.§.ſi publico.ff.ꝺe adulte.tꝫ ꝙ nõ
ſed in arbitrio iudicis reſiꝺebit iponere
quam penã uoluerit uel.l.cõis uel muni
cipalis ſicut accuſatoꝛ põt eligere quam
uiam uoluerit intentare uel iuri cõis uᷣ
mũicipalis ut per eũ nõ.i.l.ſanctio legũ

ff.de penis.et uide quod infra dicam in
glo. ſuper.ꝟ.debita forma iuri

¶ **Super quibus**
omnibꝫ. ¶ Hec eſt ↄcluſio inquiſitiõis
que tñ in cãis criminalibꝫ nõ eſt neceſſa
ria ẽm doc.ut nõ.Bar.in.d.§.ſi publica
et in.d.l.libelloꝝ.et per Cy.in.l.nec ex^m
C.ad.l.cor.de fal.et in.l.in cãis.C. de ac
cuſa.et eſt rõ ꝗꝛ lex ipſa ſupplet talẽ ↄclu
ſionẽ ut.l.i.in prin.ꝟſi.ſi aũt pnunciauit
ff.ad turpil.l; aliud ſit in ciuilibꝫ ut di
xi in ꝓ libello.et nõ.per doc.in.l.i.in prin
ff. de eden.

¶ **Ac ab eis depen**
dentibꝫ. ¶ Que dicũt̃ dependentia inci
dentia emergentia et ↄnexa.nõ.Spe.plẽ
in ti.de inciden.q ſni.et ꝑ doc. et glo.i.l.
iuſſit.ff.de re iu.li.et in.l.quotiens.C.de
iudi.⁊ in.l.i.C.de ordi.iudi.et ex̃ de ordi
cogni.c.i.et.ij.Et nõ ꝗꝛ bona eſt cautela
inſerere hanc clauſulã in inqſitione ꝓpt̃
multa que pñt incident̃ ↄcurrere ſuper
quibꝫ opponi poſſit ea omiſſa inqſitione
non extendi ⁊c.

¶ **Debita forma**
iuris. ¶ Iſte ẽmo forma iuri. eſt gñalis
et aptus referri tam ad ius municipale
ꝙ̃ ad ius cõe ut in.l.ꝑe.et.l.oẽs populi.ff
de iuſti.et iure.et in.§.conſtat.inſti.de iu.
na.gen.et ciui. Nũquid ꝰ poterit iudex
iſtos ↄ̃linquẽtes punire pena iuris cois
ac etiã municipalis dixi aliquid ſup̃.Sꝫ
nunc dicam latius dixerũt quidã ꝗꝛ nõ
ꝗꝛ ſenatus cenſuit ne qs pluribꝫ legibꝫ
reus fiat ut in.l.ſenatus.ff.de accu. Alij
dicũt ꝗꝛ utraqꝫ pena ligant̃ iſti delinquẽ
tes.ſi eſt in arbitrio iudicis iponere quaꝫ
uelit tñ una ipoſita ceſſat alia ut in.d.l.
ſenatus.et hanc opi.ſequit̃ Bar.in.d.§.
ſi publico.ut ſup̃ dixi.alij dicũt ꝗꝛ utꝗꝫ
põt imponi niſi ꝑ.l.municipalẽ fuerit.l.
cois correcta qꝺ tñ in dubio preſumitur
ẽm eos ar.ad hanc opi.in.l.qꝺ.ff. de acti.
et ob.et ibi nõ.alij latius et plenius ſic
diſtinguunt ut nõ.per Bar. in.l. ſanctio
legũ.ff.de penis.et per Cy.in.l.qui ſepul
chra.C.de ſepul.uio. Aut una pena ẽ ge
neralis et alia ſpecialis. aut utꝗꝫ pena eſt
ſpecialis. ꝓ cãu eſt diſtinguẽdũ aut pena
gñalis eſt incerta et arbitraria et tũc ſo
la ſpecialis pena erit iponẽda ꝗꝛ talis di
ſpoſitõ penalis incerta nõ extenditur ad
ſpecificata ſiue ſit diſpõ ſpecialis in eadẽ
lege uel diuerſis legibꝫ ut in.d.l.ſanctio
legũ.ẽꝫ lec.glo.aut utraqꝫ pena eſt certa
et tũc aut utraqꝫ pena iponitur in eadeꝫ
lege uel ſtatuto et tũc ſola ſpecialis ipo
nitur ꝗꝛ diſpõ gñalis ad ſpecificata non
trahitur ut in.d.l. ſanctio legũ. ẽm lect.
Dy.aut utraqꝫ pena ponit̃ in diuerſis le
gibus uel ſtatutis.et tũc aut una iponit̃
a lege alia imponit̃ ab hoĩe miniſterio le
gis ut qui eius arbitrio lex penam conce
dit imponi uel dicit iudex eũ puniat in
tanto et tũc una nõ tollit̃ per aliam ſed
ambe pene erũt imponẽde ar.l.nõ dubiũ
C.de legi.iuncta.l.iubemus.C.de ſa.ſan.
eccle.aut utraqꝫ pena eſt imponẽda ꝑ ho
minẽ et tũc inſpecta origine utraqꝫ pena
eſt in obligatione et impoſitione ſꝫ inſpe
cta executione ſufficit alterã imponi ut i
l.pretor edixit.§.i.ff.de iniuri.et in.l.ſena
tus.ff.de accu. aut utraqꝫ pena imponit̃
ꝑ.l.ſim^r ſine miniſterio hoĩs et tũc ſpcal̃
pena tñ erit imponẽda per dcãm regulã
generi ꝑ ſpẽm de qua tradit̃ ꝑ Dy.in.c.
gñi ꝑ ſpẽm.de re.iuri.li.vi. Sꝫ huic ĩpu
gnat tex.in.l.i.§.unde querit̃.ff.de publi
dic ut ibi.2º aũt cãu principali qñ utꝗꝫ
pena eſt ſpcal̃is tũc eſt i iudicis arbitrio
imponere quã uoluerit niſi lege cautum
eſſet ꝗꝛ utraqꝫ imponeret̃ uel appareret
ex aliquibꝫ preſũptioĩbꝫ et ↄiecturis ꝗꝛ
ſtatutum uoluerit corrigere ius cõe uel
ab eo diſcedere qꝺ in dubio preſumatur
quibus caſibꝫ ceſſaret pena iuri. cois et
locus eſſꝫ tantum pene iuri.municipalis
ꝑ ea que hñtur in.d.l.quotꝭ et nõ.ꝑ bar.
ubi ſupra.et in.l.i.ff.ui bo.rap.et ꝑ Cy.i
d.l.qui ſepulchra. Poſtremo circa huiꝰ
modi penas eſt ſciendũ ꝗꝛ duo principa
lit̃ ſunt gñа penaꝝ.qdã ſũt pene ordina
rie quedã exordinarie. ordiarie qdẽ pene
appellant̃ ille que habẽt a iure certaꝫ et
limitatã taxationẽ eiꝰ pene quã ſuſtinẽ
debet delinquẽs ꝓ ſuo delicto ut uerbi
grã ſi lege uel ſtatuto caueat̃ ꝗꝛ quicũqꝫ
fecerit uim publicam ſit pena deportati
onis uel qui ꝑcuſſerit aliquẽ ſit pena ab
ſciſioĩs manus uel alia pena etiã pecuni
aria puta libꝝ mille ut pꝫ i infinitis exẽ
plis diuerſaꝝ penaꝝ tam corporalium
ꝙ̃ pecuñaꝝ ut.ff.et.C.de pe.⁊.ff. et.C.ad
l.iul̃.mai.⁊ ad.l.iul̃.de ſicca.⁊ ad.l.iul̃.ↄ̃
ui.pub.⁊c.⁊ in ſtatutis oĩum ciuitatũ et
terraꝝ quaꝝ quidẽ penaꝝ nã et ↄditio ẽ
ut in eis augendis et diminuẽdis nullũ

arbitriū iudex habeat ut tradit̃ in.l.i.p⁹
prin.ᵐ ꝟſi.nam et papi⁹.ff.ad turpil. niſi
forte ex magna cā ſm ea que nō.per glo.
et doc.in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff. ď
his que nō.infa.et ſi fortaſſe iudex ꝓnū
ciauerit ſup delicto tm̄ nec de pena aliqd
expreſſit tn̄ ſnīa tenebit lꝫ incerta q̄tuꝫ
ad penam fuerit cum lex ſit certa ď pena
iudicis defect⁹ ſupplet̃ per legem ut ha
bet̃ in.d.l.i.ꝟſi.ſin aūt. et ibi per Bart.
ff.ad turpil.pena uero extraordinaria appel
lat̃ illa que imponit̃ arbitrio iudicātis
ſup qua imponēda nulla repitur taxatio
uel limitatio facta ut ꝓbat̃ in.l.iij.§. pe.
ff.de cri.ſtel.que pena extraordinaria appella
tur ꝓprie et ſtricte mulcta ut habet̃ in.l.
aliud eſt fraus.§. inter mulctā.et in.l.ſi q̄
pena.ff.de uer.ſig.uerūtn̄ Bar.in.d.l.ſi q̄
pena.ad pleniorem cognitiōeꝫ huiuſmo
di penaꝝ tradit talem doctrinā ꝑ quam
ſm eū cognoſcit̃ que dicat̃ pena ⁊ que
mulcta dicit eni ꝙ ubicunqꝫ lege cōi uel
ſtatuto pena imponit̃ ꝓ delicto noīato
ut eſt furtum homicidium et ſil'ia. tunc
illa ꝓprie eſt pena ſiue ſit ordinaria ſiue
extraordinaria ut i.d.§.int̃ mulctam. ubi āt
imponitur pro alio crimine innoīato ut
ꝓ ꝯtumacia uel aliquo clamore et ſi.tūc
eſt ꝓprie mulcta. In haꝝ aūt penaꝝ extr.
ſeu mulctaꝝ īpoſitione debet iudex obſ
uare ꝯſuetudinē actenus in ſi. obſuataꝫ
ut.ſ.dici et habet̃ in.l.ſi quis reū. in fi.
ff.de cuſto.et exhi.reis.et nō. ꝑ glo. in.l.
hodie.et in.l.reſpicien̄.in prin.ᵒ.ff.de pēis
nec tn̄ credas ꝙ cuicūꝫ iudici liceat mul
ctam inducere nec q̄tum uoluerit impo
nere.iudex eni ſim' in cā delegata nō hēt
ius indicendi mulctaꝫ niſi ſup hoc hēat
ſpeciale mandatū ut.l.ij.in fi. ff.de iudi.
et in.d.§.inter mulctā. Qd̄ expreſſe det̃.
Bar.in.l.i.ff.ſi quis ius di. nō obtemp.
quod multū nō.pro iſtis iudicibꝫ quibꝫ
cottidie delegant̃ q̄ōnes. Incontrarium
tn̄ facit.l.fi.ff.de offi.eius cui man.ē iuri.
cuꝫ ſi. Sꝫ nec iudices ordi.pn̄t in q̄cūqꝫ
q̄titate mulctam imponere. nam fienda
eſt dr̄ia inter iudices maiores et mīores
et quidē maiores pn̄t magnas mulctas
imponere.iudices uero minores nō pn̄t
niſi paruas mulctas imponere ut.l.maio
res.C.de mō mulct.et in.l.defenſores.C.
de dfēſo.ciui.et ſic debet intelligi.l.i.ff.ſi
quis ius di.nō obtemp.cum ſi.ibi nōtis
¶ Sed circa predicta querit̃ de uno cot
tidiano viꝫ utꝝ eo ip̄o ꝙ pars citata nō
ꝯparuit poſſit ſtati a iudice mulctari abſꝫ
noua citatione dicit Bar.ꝙ nō imo ite
rū citandus eſt et eidem terminus aſſig̃
ri debet ad faciendū ſuā defenſionē cum
plures ſūt iuſte cāe quibꝫ excuſand⁹ eſt
ſi nō uenit ut ꝓbat̃ et ibi nō. ꝑ Barto
in.l.ex quacūqꝫ cā.ff.ſi quis in ius uo.nō
ierit.facit.l.ij.ff.ſi quis cau.cum ſi.

¶ **Trāſeat in exem**

plum. ¶ Sic ut pena unius metus ſit
alioꝝ ut habet̃ in.l.i.C.ad.l.iul'.repe.⁊
in.l.aut facta.in fi.ff.de pēis. ¶ Quid āt
erit de bonis iſtoꝝ dānatoꝝ de iure cōi
dic ꝙ ubi quis damnat̃ ď crimīe ex quo
ꝑdit uitam uel ciuitatem aut libertateꝫ
tunc eius bona deferebant̃ in fiſcuꝫ iure
ffoꝝ.ſm diſtinctionē poſitā ꝑ glo.et tex
in.l.i.ff.de bo.dam.et ibi plene ꝑ Bar. ď
iure aūt nouiſſimo auctenticoꝝ reſeruē
tur uenientibꝫ ab inteſtato ut in auc.bo
na damnatoꝝ.C.de bo.preſcrip.ubi aūt
uita ciuitas uel libertas non amittitur
tūc nullo iure deferunt̃ in fiſcū ſed rma
nēt apud delinquētes ⁊ eius heredes ut
ff.de interdic.et rele.l.relegati. Sed quid
ſi ſtatuto uel decreto ſim' caueat̃ ꝙ bō
homicide publicent̃ an filius poterit pe
tere eius legitimā dic ꝙ ſic ut ꝓbat̃ in.l
i.et ibi nō.ꝑ glo.et in.l.cū rō.in prin.et i
.§.ex bonis.cum ſe.ff.de bo.dam.et idem
credo uerſa uice ſi filius fuerit damnat⁹
nam patri reſeruanda eſt ſua legitīa ar.in
d.l.cum rō.§.ſi in libertū.ſup quibus et
alijs nō.ꝑ Bar.in.l.ſi finita.§.ſi de uecti
galibꝫ.ff.de damp.infec.et ꝑ Dy.in re.la
indultum.et per Cy. in.l.ſanctimus. C.
de nup. Nūquid aūt de iure nouiſſimo
hi qui ꝑ ꝯdemnationē amittunt uitam
pn̄t teſtari uidet̃ ꝙ ſic ꝑ.d.auc.bona dā
natoꝝ. Incontrariū deter. Bar.et docto.
qn̄ poſt ꝯdemnatioēꝫ nō debet ꝯdemnat⁹
ſupuiuere ꝑ.l.eius qui.§.ſi cui.et ibi nō.
ꝑ Bar.ff.de teſta.cum ſi. et ſic quo ad h̄
iura antiqua remanēt incorrecta ⁊ ꝑ hoc
ſequit̃ ſm eū ꝙ illi qui hodie per ciuita
tem Lombardie ex forma ſtatutoꝝ dā
nant̃ ad mortem et furchā poſtea ſuſpē
dunt̃ uel decapitant̃ poſt ſnīam etiam
penden̄ tpe ad appellandū nō pn̄t facere
teſtm̄ cuius rō eſt ꝙ ſtati lata ſnīa facti
ſūt ſerui pene ut.l.qui ultīo.ff.de penis
et ibidem ſequit̃ Bar.in.l.certa forma
C.de iure fiſci.et plē ꝑ dn̄m Bal.in.l.et
in priuatoꝝ.C.ſi a nō ꝯpe.iudi. Secus

nūt ſi dānat⁹ uiu⁹ remanēt ut ꝗ depoꝛ
tareť uel in confinibꝫ remanēt uel aliť
exbanniretᷣ ꝗ tūc poſſet teſtari ſm foꝛʒ
iuri. cōis nō autem ſm formā ſtaturoꝝ
ciuitati. a ꝗ̄ bannit⁹ eēt ſʒ Bar. ubi ſup̄
ꝛ. uide p eū i. d. l. i. de bo. dāp. et ita dʒ in
telligi auč. ſi hodie. C. de dona. iť ui. ꝛ ut
ſm dy. ¶ Alteri⁹ queriť an bō eoꝝ q
ſeipos inťfecerūt publicenť hodie ſicut
oli ľ agnati. rebueť p auč. bō dānatoꝝ. ꝯ̄
alle. dicūt doc. ꝗ hodie nō publicāť ſed
agnati. deferūť ꝛ ſic iura ātiq̄ etiā in hoc
cāu p dic. auct. remanent correcta ut de ter.
bar. i l. qui rei i fi. ff. de bo. eoꝝ qui moꝛ.
ſibi. ꝯſti. ꝛ per glo. i l. fi. C. ď iure fiſci. cū
fi. qď nō. ꝗ habui bis de facto ꝛ ꝗ in ſu
pioꝛibꝫ ſati. ꝯpēdioſe ē tactū q̄liter proce
dať ꝛ puiať quis p eī⁹ ꝓprio ďlicto ſup
eſt uidere an ꝛ q̄liter ꝛ qū quis puniēd⁹
ſit p alieno delcō. Circa qď eſt bř aduer
tendū ꝗ regulariť nullus dʒ ex fcō ſeu
alteri⁹ delcō ꝗ̄uari ľ puniri ad qď ꝯmit
tendū nullū ꝓſtitit auxiliū ꝯſiliū ľ fauo
rē ut. C. ne fi. p pa. p totū. et. C. ne uxoꝛ
p mari. p totū. ꝗ pene denť ſolū tenē ſu
os auctoꝛes ut in. l. ſcimus. C. ď pēis. nec
ad agnatos uel affines dʒ innocen. exten
di ut dicit ibi tex. et hēť in. c. q̄ſiuit. eꝫ
de his q̄ fi. a ma. pte ca. abſurdū eni ē ut
alteri p alteꝝ poſſit afferri iiq̄ ꝯditō ut
i. l. rē hēditariā in fi. ff. de euic. et i. l. elcio
§ fi. ff. de noxa. et plē p dy. in reᵍ nō dʒ. ď
re. iuri. li. vi. uerūtū in certis caſibꝫ ſpcāli
bꝫ repiť aliqū ꝯtriū inť q̄s ē qū pr̄ ꝯmit
tit crimē leſe maieſ. q̄ cāu fili⁹ ſuſtinet il
las penas de qbꝫ i. l. qſqs. C. ad. l. iuľ. ma.
Uñ p h⁹ plenioꝛi declātōe reuoco i du
biū. an qs p delcō ſui familiari. poſſʒ ꝯue
niri i q̄. q. ē ſic ꝯcluſiue diſtinguēdū. ꝗ̄
ille familiari. ē hō liber ꝗ̄ ſu⁹. p̄ cāu ꝗ̄ fa
miliaris deliqt in re quā dñs ei⁹ ſimᵗ te
nebat c⁹ tū dñiuʒ ľ q̄i erat alterius ut ꝗ
res erat ꝯmodata ľ locā ipi dño ſuo. ꝗ̄ ď
liqt in re alteri⁹ et ab alio poſſeſſa. ꝗ̄ deli
qt i pſōʒ alteri⁹ tm̄. p̄ cāu ſʒ diſtingue.. ꝗ̄
dñs famuli ad rei cuſtodiā eāt obligat⁹
ex ꝯtctu p̄cedēti ꝛ tūc tnť p delcō famu
li i re ipa ꝯmiſſo ut. l. q inſulā § fi. ff. loca
et ꝯduc. ꝗ̄ ñ erat obligat⁹ ad h̄. et tūc nō
tnť dñs. ut i. l. ſi uēdita. i p̄n. ff. ď pi. ꝛ cō
mo. rei uē. niſi lex ipʒ dñm obligarʒ ꝓpť
coēʒ ꝯtctū uľ ꝯuētōʒ q̄dā ſuadente eq̄ta
te ne 3ᵃ pſō dānū icurrat ut i. l. fluminū
fluui⁹ § q̄. ff. de dā. infec. faě. l. ſi fund⁹.
i. fi. ꝛ. l. ſi ď dāno. ff. ď loca. q̄ cāu tēť p fa
mulo ut ibi. 2.ᵒ āt cāu qū deliqt in re al
teri⁹ et ab alio poſſeſſa tē dñs nō tenetᷣ
ut in dicta. l. ſi uendita. in principio. et
dcā. l. quotiens. in pricipio ꝛ § fi. ff. de no
xa. ꝛ nō. p doc. in. l. i. ff. ſi fa fur. fe. dica. 3.ᵒ
cāu qū deliqt i pſōʒ alteri⁹ ut puta uul
nerando ꝗ̄ rapiēdo ľ aliť delinquēdo et
tūc ꝗ̄ iſte famulus deliqt in offō ꝯmiſſo
dño ſuo et tē tēť dñs ut. l. ij. ff. fur. adū.
nau cau. ſta. p totū. et in. l. i. § familie. ff. ď
publi. ꝛ ibi plē de h̄ p bar. ſaě. ff. nau. cau
ſta. p totū. ꝗ̄ deliqt ex offm̄ et tē dñs nō
tēť ut in. d. l. q̄tiens. in p̄n. et § fi. ff. ď no
xa. niſi dñs mādaſſʒ ľ opē ꝗ̄ auxiliū ꝓſti
tiſſet ut. ſ. dcm̄ ē. Si xo familiaris erat
ſuus tē dñs tēť noxaliť et ď peculio ut
ff. de noxa. p totū. et ď pecu. p totū. faciūt
q̄ nō. et hñť in. l. ſi familia. ff. de iuriſdic
om. iudi. et. ff. ſi fa. fur. fe. dic. p totū. Et
p̄dcā faciūt ad qōʒ poteſtatū et officialiū
q in offō eoꝝ ducūt familiares. nā ſi ta
les familiares delīqrūt in offō ipi offici
ales tenēť ꝓut. ſ. et ꝓbať in. l. i. C. ad. l.
iuľ. repe. et. l. nullus. C. de aſſeſſo. Si tū
ipe officialis exhibeat delinquētēʒ famu
lū liberať ſm Bar. et Ray. ar. dcē. l. nul
l⁹. et. l. i. i. § nouiſſime. ff. de publica. ꝛ ibi
nō. ſec⁹ ſi dñs famuli exerceret offm̄ p̄ua
tū pū tabernā ľ hoſpitariā ꝗ tē nō excu
ſareť ipm exhibēdo ſm Bar. ar. dicti §
nouiſſie. c⁹ rō eē pōt ꝗ iſto cāu ex q̄i ꝯt
ctu dñs tēť ad diligentiā et cuſtodiā. iō
req̄riť ut. ſ. dcm̄ ē. poſtremo ꝗ offēſioēs
cottidie inſurgūt q̄re ſi qs timeat ne ab
aliq̄ offēdať an poſſit petē ꝗ ſibi caueať
de nō offendēdo quā qōʒ forť ſpc. in ti. ď
pig. in § ſeqť. ꝟ. qd ſi tīeo. dic ꝯcluſiue
ſm Bar. et Guil. de cu. Qñq̄ timeť dā
nū inferri de re ad rem et tē ꝓſtanda eſt
cautō ut in toto ti. ff. de dāp. ifec. Qñq̄
timeť de pſō in pſōʒ et tē idē ut i. l. dñū
ciam⁹. C. de his q ad ec. ꝯfu. Qñq̄ tīeť
de re ad pſōʒ ꝛ tē nulla ꝓſtať cautō ut i
l. q bō § q dāni. ff. de dāp. infec. et ibi per
Bart. pōt tū offō iudicī. is c⁹ res ē cogi
rē ipam reficere ut in. l. p̄ſes. ff. de offi. p̄ſi
Qñq̄ timeť de pſō ad rē et tūc ꝓſtabiť
cautio ut in. l. ſi fideiuſſoꝛ. in fi. ff. q ſati.
cogan. et in. l. impatoꝛes. ff. de appel. cum
ſi. ergo ꝛc. et ſic eſt finis ſit laus et gloria
trinis. Amen. ¶ Seqť tabula.

1 Forma ĩterrogationũ fiendaꝝ reo ꝯuẽto reali actione in folio p̄mo
2 Forma libelli in actiõe reali in fo.iiij.
3 ¶Forma opponẽdi contra iudicem ſuſpe/ctum fo.xxiiij.
4 ¶Forma rñſionis rei ꝯuẽti.fo.xxxiij.
5 ¶Forma poſitionis actori.fo.xlvij.
6 ¶Forma excipiendi ꝯtra poſitiones.fo.l.
7 ¶Forma capituloꝝ actori.fo.lij.
8 ¶Forma capituloꝝ qñ teſtes ꝓducuntur ad eternã rei memoriã.fo.liiij.
9 ¶Forma ſequeſtri ſaximẽti.fo.lvi.
10 ¶Forma iuramẽti teſtiũ. fo.lvij.
11 ¶Forma publicationis teſtiũ.fo.lx.
12 ¶Forma opponẽdi ꝯtra teſtes poſt publicationẽ.fo.lx.
13 ¶Forma productionis inſtrõꝝ.fo.lxv.
14 ¶Forma petendi copiã inſtrõꝝ.fo. lxvij.
15 ¶Forma opponẽdi ꝯtra inſtrã. fo.lxviij.
16 ¶Forma iuramẽti quod preſtat᷑ a parte parti. fol.lxxij.
17 ¶Forma ſñie interlocutorie ſuper incompentia iudicis.fo.lxxiiij.
18 ¶Forma interlocutorie ſuper legitimatione perſonaꝝ.fo.lxxv.
19 ¶Forma appellationis ab interlocutoria fo.lxxv.
20 ¶Forma ſñie diffinitiue.fo.lxxviij.
21 ¶Forma appellationis a ſñia diffinitiua fo.lxxxij.
22 ¶Forma rñſionis iudicis a quo appellat᷑ fo. lxxxvij.
23 ¶Forma apoſtoloꝝ .fo.lxxxvij
24 ¶Forma libelli appellantis.fo.lxxxvij.
25 ¶For̄ ſñie in cã appellationis fo.lxxxviij.
26 ¶Forma executionis ſententie diffinitiue fo.lxxxix.
27 ¶Forma qua petitur reſciſſio ſententie late per falſa inſtrã foli.lxxxxij.
28 ¶Forma libelli quo agitur ad penam ex compromiſſo.fo.xcv.
29 ¶Forma ſup ſolutõe pedagioꝝ.fo.cij.
30 ¶Forma libelli in actiõe ꝯfeſſoria pro ſeruitute uel iuriſdictione.fo.ciij.
31 ¶Forma libelli in actione negatoria.fo cx
32 ¶Forma libelli i actiõe noui opis.fo.cxij.
33 ¶Forma libelli quo uxor agit ad dotẽ et uſufructũ.fo.cxiiij.
34 ¶Forma libelli quo agitur ad reuocatõeꝫ feudi.fo.cxxvi.
35 ¶Forma libelli quo agitur ad reddendũ rationẽ tutele.fo.cxxxiij.
36 ¶Forma libelli quo agit᷑ ut pacta ſeruentur.fo.cxl.
37 ¶Forma libelli in cã uẽditiõis.fo.cxliij.
38 ¶Forma libelli in cã ſocietatis. fo.cxlix.
39 ¶For̄ libelli ꝯ͠ plures reos debẽdi.fo.cli.
40 ¶Forma libelli ꝓ donatiõe.fo.clv.
41 ¶Forma in integꝝ reſtitutionis.fo. clix.
42 ¶Forma libelli quo agit᷑ ad ficti ſolutiõꝫ et rei relaxationẽ.fo.clxij.
43 ¶For̄ libelli i actiõe ipothecaria.fo.clxviij
44 ¶Forma reſponſionis libelli in actiõe ipothecaria q̄ ꝯuent᷑.utitur.fo.clxxvi.
45 ¶Forma libelli in cauſa ſpoliate poſſeſſionis.fo.clxxxij.
46 ¶For̄ libelli ꝓ turbata poſſ͛ioe.fo.clxxxv
47 ¶Forma libelli pro legato rei ſingularis fo.clxxxviiij.
48 ¶Forma libelli quo petitur hereditas ex teſtamento.fo.cci.
49 ¶Forma libelli ꝓ hereditate ab inteſtato delata.fo.ccvij.
50 ¶Forma libelli quo agit᷑ ex ſubſtitutiõe fo.ccxij.
51 ¶Forma libelli ꝓ hereditate uel rei ſingularis diuidenda.fo.ccxxvij.
52 ¶Forma inquiſitiõis.fo.ccxxxij.

¶Finis.

¶ **Aab** De iſtis dictionibꝰ uide i forma capituloꝝ qñ teſtes recipiunt ⁊c. in glo. uſq; ad kleñ.

¶ **Abſens** Quis dicat̃ in for̃ libelli cont̃ plures reos debendi in glo. qlibꝫ ipoꝝ. et in for̃ reſponſionis rei ɔuenti in gl. pſcriptiois.

¶ **Actio** De actioẽ pſonali in reꝫ et mixta. uide in forma i terrogati. fieñ. reo. in glo. actione reali et eaꝝ. diam uide ubi ſup̃ in glo. deduceñ. Actiones arbitrie que dicant̃ in forma libelli in actioñe reali in glo. et in floreis. Quot ſũt actionũ gña. uide in glo. ubi ſup̃ ſaluo iure. De actione directa et uti li uide in forma li. in cã ĩueditil. i gl. ceſſat ⁊ mãdauit. De actioibꝰ realibꝰ pſolibꝰ utilibꝰ et directis. uide ubi. ſ. in glo. ſeq. De actione ipothecaria. uide in forma li belli in actioẽ ipothecaria. p totũ. et in ti. ſe. p totũ. De acti. pluribꝰ ex delicto ubi ſup̃ in glo. ex memoratis cãis. De acti. fa miliercl. et cõi diui. et eaꝝ diam plẽ i for̃ li. p here. l. re ſigñ. diuideñ. p totũ. De acceſſione uide in for̃ põnuꝫ a toꝝ i gl. item ꝓ dictus. A.

¶ **Adulteriũ** De adulte rijs in for̃ li belli quo uxor agit ad dotẽ in glo. uxor quondã Thadey. In forma libelli quo petit̃ hereditas ex teſtamẽto in glo. pure. Quot requirunt̃ in aditi hereditatis in forma libelli p herede ab inteſta. de la. gl. ipaꝫ que hereditatẽ ⁊c.

¶ **Affinitas** Quid ſit i for̃ libelli q̃ uxor agit ad dotẽ i glo. ſi ſit affinis.

¶ **Alienare** Que res phibe ant̃ alienari ⁊ q phibent̃ alienare in for. li. in acti. reali i glo. niſi a. l. phibeat̃. et in glo. ueꝝ ac le gitimis tit.

¶ **Aliuio** Uide ubi ſupra prie in glo pdicta et in for ma li. q̃ agit̃ ad reuocati feudi.

¶ **Alternatiua** De eiꝰ nã in gl. ubi. ſ. proxio. ſaluo iure.

¶ **Alimenta** De alimẽtis pſtandis p ui rũ uxori et econt̃. in forma li. quo uxor agit ad dotẽ glo. uxor quondã dñi Thb. et glo ac etiã alimentis. Quid ɔtineat̃ appellatione alimẽtoꝝ et qñ debeant̃ ⁊ a qbꝰ in for. li. pro legato rei ſingul'is. gl. i

¶ **Ambaſſiator** De ãbaſſaria in for. li. in ite. reſti. peteñ. glo. i legatõe ⁊c.

¶ **Amittere** De amiſſione pignoꝝ i for. reſponſionis libelli quo agit̃ ad reddeñ rõeꝫ tutele glo. anologiſtas.

¶ **Annuũ** De legatis ãnuis ⁊ ſtipulatione qd ipor tet in forma libelli p legato rei ſingul'is glo. pma.

¶ **Apoſtota** In forma li. in actione reali gl ueꝝ ac legiti. ti.

¶ **Apoſtoli** Qui ſũt apoſtoli et lr̃e dimiſſorie in forma appellationis a ſnia dif. in glo. apoſtolos.

¶ **Appellatio** De appel latione ab executi. ſnie. in for̃. executi ſnie. glo. p. pu blico ſuitori. an appellatio unius conrei proſit alteri ɔreo, i for. li. ɔt̃ plures reos debendi glo. ɔdemnetis. de appellatione a ſnia diffinitiua et interlocutoria in ti. ſpecialibꝰ.

¶ **Arrogatio ado ptio** In forma libelli in acti. reali glo. iure diuij.

¶ **Arbiter arbitra tor** De arbitris et arbitratoribꝰ i forma li. quo agit̃ ad penam ex compromiſſo.

¶ **Aſſertus** De iſto uerbo in forma appellatio nis a ſnia diffinitiã glo. occaſione ⁊c.

¶ **Aurum argentũ** De auro et argento legato. et qd ɔtine at̃ eoꝝ appellatione in forma li. pro lega to rei ſingul'is. glo. i.

¶ **Bellum** Qñ dicat̃ fieri bel lum in for. li. i acti. reali glo. niſi a. l. phibeat̃. licitũ et illici tũ quid ſit. i forma li. in cã ſpoliate poſſ. glo. ad reintegrañ.

¶ **Beneficium** De bñfi cio noua rũ ɔſtitutionũ et epiſtole diui. adri. i for̃ li. ɔtra plures reos debendi. glo. bñficio nouaꝝ ɔſtitutionũ.

¶ **Bona** Qualit̃ pbet̃ res fuiſſe in bois debitoꝝ forma

li.in actl.ipo.glo.et memoratis. Que ſūt illa bona que includūt in gñali obligatione uide ubi ſup. De bonis debitorum dandis in ſolutū creditori in for reſponſionis.li.in actl.ipo.exceptione ſolut.

¶ **Cauſa** De cā exprimen.in li.i forma li.in actl.reali glo iure dñij uel qi de cā fal. in for ſnie diffinitiue in pma glo.an cā ſit exprimenda in ſnia diffi.ubi.ſ.in glo.relat.de cā conſulen.in forma appellationis a ſnia diffitia glo.petens.

¶ **Cautio** De cautione petēda p reū in for li.in actl reali.glo.cōdemnetis.

¶ **Capitula** Qualit fiant capitula et ſup quibus fiant in forma apoſtolorum per totum Que dicant noua capitula et que uetera in forma opponēdi cōtra teſtes. in glo. ſūtqz alijs publicatis.

¶ **Carcer** An quis poſſit intrudi in carcerē p debito priuato in for executl ſnie.glo.i.

¶ **Cedere ceſſio** De iſtis uerbis cedere et cōcedē quid importent. uide in for li.in cā uenditionis in glo.ceſſit et mandauit.de ceſſione ubi.ſ.et in forma rñſionis li.ipo.glo.cedente.

¶ **Cenſus** Quis poſſet imponere cenſū et qñ in forma li.quo agitur ad ficti ſolutl.glo.fictū deciptis. Quis deberet ſolue cenſū pro re legata.an heres uel legatarius in forma li. pro legato rei ſingulis.i glo.i.

¶ **Ciuiliter** Ubi quis poſſet agē ciuilit uel criminalit ſup falſo in forma qua petitur reſciſio ſnie late p falſa inſtrā gl.qł qlis

¶ **Citatio** Qñ reus ſit citand⁹ uel actor et ubi i for rñſionis rei cōuēti glo.i termio. De citatione fienda in aditione hereditatis forma li.quo petitur hereditas ex teſtō in glo.quare.

¶ **Ciuitas ciuis** Qui cōphendā tur appellatione ciuitatis uel ciuiuz uel patrie in forma li.in negatoria. glo. ſpectat et ptinet.an ciuitas poſſit obligari ex mutuo in forma li.in ipo.glo. mutuo

¶ **Clauſula** De clauſulis appoſitis in fi teſtōrū for.li.pro legato rei ſingulari.glo.ualere debeat. an clauſula gñalis in fine poſita reſtringat ad ſpecificata.uide ubi.ſ. pri.in fi.ti.

¶ **Confeſſio** De cōfeſſis i iur et alibi in forma interrogatl.fiende reo.glo.interrogetis i iure. Qñ cōfeſſio piudicet cōfitenti. uide ubi ſup. an cōfeſſio duo cōtinens unuz cōt cōfitentem et aliud p cōfitente poſſit p aduerſariū diuidi in forma petendi copiaz inſtrumētorū glo.cū anno. Confeſſio et iurata fcā ad inſtantiā perſone nō capaci. an ualeat in forma lib. quo uxor agit ad dotem glo.dedit et tradidit in fi.

¶ **Comparitio** Quis dicat litime cōpere in forma li. in actioē reali gl.litime cōparente

¶ **Conductor** An cōductor teneat de caſu fortuito rei locate uide in for.li.q agitur ad ficti ſolutiōez glo. inueſtiuit.

¶ **Cogere** An coactl. per iudicez aliquid ſoluere alij qp creditori excuſetur forma ſequeſtri glo. audeat.

¶ **Coherentie** De his in for.li. i actl. reali glo.cui coheret.

¶ **Contractus cōtrahere** Qñ cōtractus reddit minus litim⁹ et inutilis et quis pōt cōtrahere et qs nō uide ubi ſup glo.ueras Qñ cōtractus reuocet uide ubi ſup. qñ dicat cōtractus his certus uel incertus uide ubi.ſ.gl.et i florenis. De cōtctibus inualidis et qñ reprobant uide i forma li.in inte.reſti.peti.gl.tūc iurauit.

¶ **Concluſio** De cōcluſione libelli i forma li.in actione reali glo.quare petit.

¶ **Condemnatio**

¶ **Compulſio** De cōdemnatione et cōpulſione et iuris remedijs ubi ſup glo cōdemnetis.

¶ **Copulatiua** De nā copulatiue ubi ſup glo. ſaluo iure.

¶ **Contumax** De cōtumace nō rñdēdo poſitionib⁹ uel libello.in forma rñſionis rei cōuēti in glo.in termio. Cōtumax

ꝓuat interdū iure ſuo p⁹ lapſū termini ꝑ iudicē ſtatuti in for. li. pro legato rei ſi gularis gl. i. cc̄ finē ipſius glo.

¶ **Conteſtatio litis** De hac cōteſtatione uide ubi ſup̄ i for̄ rñſionis rei conuēti. glo. nō tn̄.

¶ **Compromiſſum** An cōpromiſſū fieri dēat ſup execut̄ ſē tētie uigore ſtatuti ꝛc. in for. execut̄ ſnīe in pͥma glo. De cōpromiſſis uide in for. li. quo agit̄ ad penam ex cōpromiſſo per totum.

¶ **Controuerſia** Que ſit ꝯ͛ia it̄ ꝯtrouerſiā litem et q̄ōez ꝛc. uide ubi ſup̄ glo. occaſione cuiuſdā.

¶ **Conſignatio** De cōſi gnatione et oblatione pecunie ubi ſupra legitime obtulit ꝛc.

¶ **Concedere** De iſto uerbo ꝯcedim⁹ uide i for. li. in actione ꝯfeſſoria glo. plenam et oīmodā ut. ī. in uerbo cedere.

¶ **Collegium** De collegijs et uniuerſita tib⁹. uide ubi ſup̄ glo. plenam.

¶ **Conſenſus** An cōſenſus uł p̄ñtia pris ꝯſtitutus ad obligatōꝫ filij obliget ipm patrē uide in forma li. quo uxor agit ad dotē glo. uxor quondā dñi Thadey. An ꝯſenſus uel p̄ñtia ali⁹ obliget eū. uide ubi ſupra.

¶ **Conditio** De ꝯditionib⁹ appoſitis in lega tis uxoꝝ. uide ubi ſup̄ in plurib⁹ glo. d̄ cōdi. mō. uel cā appoſit̄. in legat̄. uide in forma li. pro legato rei ſingulari i. i. gl. ꝛc

¶ **Compenſatio** Quā do fru ctus et intereſſe ſił ꝯpenſent̄ uide. ī. in ꝟ bo fructus.

¶ **Conſors** De ꝯſortib⁹ uide in for. li. in cā uēdi tionis. glo. cui coheret.

¶ **Conſuetudo** An ꝯſue tudo iuri ꝯtraria obſuetur in for. li. in act̄ reali i ultima glo. cc̄ finem.

¶ **Conſilium** De ꝯſilio ſap. aſſumpto ꝛ ſi nū ꝯſilium datū iudex ꝓceſſerit in cā an ualeant acta per iudicē in for. li. appella. a diffin. glo. ꝓcti. ſemel.

¶ **Comodatarius** An teneāt̄ ꝯmodati ad reſtitutōez equi et armoꝝ ꝑditoꝝ in bello uide in forma li. quo agit̄ ad feudi reſtōꝫ gl. ꝯt̄ debitū

¶ **Conuentio** De ꝯuentio nib⁹ i forma li. quo agit̄ ut pacta ſuent̄ glo. ꝯuentio nis. In quo loco q̄s poſſet ꝯueniri in for̄ li. i ipothecaria. glo. ac reſtituere. Qñ cō uentio fit conſ̄ nām ꝯtractus in forma li. quo agit̄ pro donatione.

¶ **Confirmatio** De cō firmati one teſti nulli in for̄ li. quo petit̄ heredi tas ex teſtō. glo. ac etiā realiter.

¶ **Collatio** Que bona ſint cō ferenda in diuiſio ne in for̄ li. ꝑ heredi. uel re ſingulari di uideñ. glo coiter.

¶ **Codicillus** De iſta clau ſula. ſi n̄ ualꝫ iure teſti ualeat iur̄ codicilloꝝ ꝛ d̄ codi cillis in for̄ li. pro legato rei ſingulari gl. ualere dēat.

¶ **Contrafacere** Qñ di cat̄ q̄s ꝯtrafacere in forma li. in cā uenditionis in glo. cōtrafacere.

¶ **Creditor** An crediror ma riti ꝓferatur dot̄. mulieꝝ in forma li. quo uxor agit ad do tem glo. dedit et tradidit. De creditori bus q̄s preferat̄ in pignore. uide i forma li. in ipothecaria. glo. ſub eadē obligat̄.

¶ Quib⁹ remedijs ꝯſulit̄ creditori cōtra debitores et econ̄. uide in for̄ rñſionis li. in ipothecaria glo. cedente ꝛc.

¶ **Culpa** An culpa debitoꝝ no ceat fideiuſſori in for̄ li ꝯtra plures reos debēdi glo. ſolutionez. qñ dicat̄ culpa precedere caſū i for̄ li. q̄ agitur ad ficti ſolutōꝫ glo. inueſtiuit.

¶ **Cumulatio** In quibus actioib⁹ ad mittat̄ cumulatio in for. li. in actione re ali glo. ꝯ̄ducendo.

¶ **Curator** Dr̄iaꝫ int̄ curato rem et tutorez ui de in forma ſnīe iterlocutorie ſup̄ lr̄ima noue ꝑſone glo. legitimū. De curatore uide in for. li. quo agit̄ ad penā ex ꝯpro miſſo per totum.

¶ **Damnatus** An damnatus de crie leſe maieſ. poſſit conſ here uide in forma li. in actione reali. glo. niſi a. l. ꝓhibeatur

¶ **Damnum** De dãno dato ad qð cõiutates teneãt uide ubi ſup in glo. ſaluo iure. damnum et itereſſe ſpoliati liter ꝓbat in for. li. in cãe ſpoliate poſſeſſionis glo. ad reintegrandũ.

¶ **Detinere** Driaʒ int detinẽ et poſſidere i for interrogati. fieñ reo. in glo. uel etiã deten tator et glo. i. an dẽs de detinẽre et poſſi dente in for li. in actione reali glo. tʒ ꝛc.

¶ **Deducendo** Quid opereẽ iſta clauſula uide ubi. ṡ. gl. deducẽdo.

¶ **Denuntiatio** De denunciationibꝫ uide in for. opponendi conẽ here dem ſuſpectũ glo. proteſtatus. De denũ ciatione fienda uenditori. de lite mota ſr re uẽdita in for. li. in cã uẽditionis glo. promittens ꝛc.

¶ **Decretum** De mã ꝑmi et ſcõi decreti in forma rñſioĩs rei ↄuenti glo. in terio An decretũ et auctoritas iudicis ſupple at defectũ tutoꝝ et curatoꝝ uide ſupra in ꝟ. auctoritas. de decreto iudicis uide i for li. quo agiẽ ad reddendũ rõeʒ tutele glo. in ſuo ul’io teſtõ.

¶ **Depoſitum** De depoſito uide in forma capituloꝝ qñ teſtes ꝛc. in glo. habuiſſe cũ glo. ſe. depoſitũ fardelli ſeu ualiſie fcm̃ apud aliquẽ qualiẽ ꝓbeẽ in for li. in acti reali glo. ueꝝ ac legitimis. de ð poſito uide in for li. in acti. ipothe. glo. in depoſito.

¶ **Defectus** De defectu ui tio ſeu falſitate reptis in re uendita in forma li. in cã uẽ ditionis glo. ꝑticoꝝ.

¶ **Defenſio** De defenſioẽ rei uendite fienda ꝑ uenditorem uide ubi ſup ꝓxi. glo. et le gitimis. De iſto uerbo defenſio qd ipor tet in forma li. conẽ plures reos defendi glo. ꝓbationibus.

¶ **Debitor** De debitore qui obligat reʒ pluribus uide in for li. in actione ipothecaria glo. ſub eað obligatione. Si ꝗs ↄfiteaẽ ſe pluries fore debitorẽ titij de. x. an itel ligaẽ ð e. ſõ. x. lꝫ ð pluribꝫ uide in forma li. pro legato rei ſingulari. glo. i. in fi.

¶ **Dilatio** De dilati. uide i for opponẽdi cõẽ teſtes in glo. ſunt q̃ pub. teſti. et in ti. ſe. iudex nõ dʒ prefigere terminũ creditori ad oñ dendũ de iure ſuo ſine cãe cognitione uide in for rñſionis. lib. in acti. ipothecaria glo. et renunciationis.

¶ **Diſiunctiua** De ñi diſiunctiue i for. li. i acti. reali. i gl. ſaluo iure ꝛc.

¶ **Dictio** De dictionibꝫ tẽ uſq; a. ab. in ⁊ ꝑ in for capi tuloꝝ qñ teſti. ꝛc. glo. tũc. et glo. uſq;. de dictionibꝫ taxatiuis puta ſoluʒ ſolũmõ tm̃ tm̃m̃. uide ubi ſupra. de dcõne donec i for. li. quo uxor agit ad dotem. glo. donec de dcionibꝫ et ⁊ cũ in for. li. ꝓ legato rei ſingularis. glo. i.

¶ **Dignitas** De digtatibꝫ in forma apoſtoloꝝ in ꝑncipio.

¶ **Diuiſio** Fres et ſocios ꝛc. i for. li. ꝓ hereditate uel re ſingulari diuidenda glo. coiẽ.

¶ **Dominium** De dñio quid ſit in for. li. in acti reali. glo. iure dominij ulẽ q̃i et in glo. niſi a lege ꝓhibeaẽ. Qñ traſfe ratur dñiuʒ. uide in for põnum actorum glo. itẽ ꝙ dictus. ꝗ. An dñiuʒ ꝑſumaẽ et poſſeſſione. uide in for capituloꝝ glo ꝓ ſua. De dñio rei locate. et ſi quis refe rat qõeʒ dñij rei locate et ſi ↄductor per dat poſſeſſionẽ rei ↄducte. uide in for. li. quo agiẽ ad ficti ſoluti. in glo. ſup ſoluti. et in glo. recuſauit ꝛc.

¶ **Domina** De iſtis uerbis dñam uſufructuariã et maſſariã quid iportent in forma li. quo uxor agit ad dotẽ. glo. donec uitaʒ

¶ **Dolus** Qualiẽ ꝓbatur dolus in iur° affectionis uide in forma reſpõſioĩs rei ↄuẽti gl iuri. iuri De exceptione doli uide ubi ſup glo. doli excep. Qñ dolus dat cãm ↄtractui boẽ fidei uel ſtricti iuri. uide in for. li. in cã uẽ diti. glo ↄtra bonã fidem.

¶ **Dos** De doti. priuilegijs et fauoribꝫ ei ↄceſſis in for. li. quo uxor agit ad dotẽ glo. i. doti. actio cui competat ubi ſup glo. ꝓcuratorio noie. qñ dos admittaẽ per mulierẽ ubi ſup glo.

ucoꝛ quondā dñi Thadei. De dotis re petitione uiuēte marito ubi ſupra ꝑxio De alienatione reꝝ dotaliū ubi ſ. in gl. ac etiā caſtꝝ lamberti. doti. reſtitutō cui fieri debeat et qualit̄ fiat diuiſio ubi.ſ. glo.ꝑueniret et glo.ſe.de mulieri que cō ſenſit alienationi reꝝ mariti ſibi obliga taꝝ ꝑ dote.uide i foꝛ.rñſiōis li.i acti ipo thecaria glo. exceptiōeꝫ excuſſionis.

¶ **Donatio** Qñ pat̄ legat do tem filie in foꝛ.li. pro legato rei ſingularis glo.i.de donati one cā moꝛtis int̄ uiuos et ſingalibꝰ in foꝛ.li.quo agit̄ ꝑ donatione ꝑ totū.de do natione gñali oīm bonoꝝ in foꝛ.li.i acti. ipothecaria glo.ſub eadē obligati de dona tione cā moꝛtis viꝫ de iſta clauſula ſi nō ualet iure codicilloꝝ ualeat iuri.donatio nis cā moꝛtis quid ipoꝛtent foꝛ.li.pro le gato rei ſingularis circa fi.ꝛc.

¶ **Eccleſia** An eccleſia teneat̄ ad refectiōꝫ muroꝝ ciuitatis et ad expenſas ciuitatis in acti. reali glo.iure dñij.an ſuꝑ re eccleſiaſtica poſſit fieri trāſactio in foꝛ.li.quo agit̄ ut pacta fuent̄ circa finē. An eccleſia poſſit obligari ex mutuo in foꝛ.li.i ipothecaria glo.mutuo.

¶ **Emptoꝛ** Qñ poſſit ēptoꝛ i/ gredi poſſeſſionem rei empte et de ōſtituto in foꝛ.poſiti.acto rū glo.itē ꝙ preſcripti.p.

¶ **Emergens** Que dicantur emergentia in iudicio in foꝛ.opponēdi cont̄ poſitionem glo. petens.

¶ **Enunciatum** De uer bis enū ciatiuis in foꝛ.ſnie dif. in glo. uiſa ꝗ liti. conteſtati.

¶ **Erroꝛ** De erroꝛe omiſſo in iure uel in fcō et qualit̄ ꝓbet̄ uide in foꝛ.interrogati.fieñ.reo glo.inter rogetis in iure.de erroꝛe iuſto uel iniuſto et iuſtiſſimo uide in foꝛ.rñſionis rei con uēti glo.preſcripti An erroꝛ omiſſus in rñſione poſitionis poſſit reuocari uide i foꝛ.opponēdi cōtra poſiti.in glo.prima ꝙ publica uox ꝛc.

¶ **Epiſtola** De epiſtola diui adriani in foꝛ.li.ōt plures reos debendi glo. bñficio nouaꝝ et de iſta copula et in foꝛ.rñſionis rei cō uēti glo.preſcriptionis et in foꝛ.li. ꝑ le gato rei ſingularis glo.i. Qñ iſta copl'a

et reſoluit̄ in uel uide in foꝛ. li quo agi tur ad ficti ſolutōꝫ glo.recuſant.

¶ **Et cetera** De hoc uerbo ui de in foꝛma li. ꝑ turbata poſſeſſione glo.cont̄ ⁊ aduerſus

¶ **Etas** De etate in foꝛ.li.in cā uen ditionis gl.de āno curſo

¶ **Euictio** De euicti.uide in foꝛ li.in cā uēditiōis gl. ꝑmittens de euictione. An de euictione rei donate tenet̄ dñs in foꝛ.li.quo agitur ꝑ donati.in glo.fi.

¶ **Excōmunicatio**

De excoīcato uide in foꝛ.li. in acti.reali in glo.ueri. ac legitimis.ſi eps excoīcatū ſcienter ad oꝛdines ꝓmouit.an uideatur ipꝫ abſoluiſſe in foꝛ.opponēdi ōt iudicē ſuſpectū glo.nec fuiſſe. De ex coīcatione in foꝛ.rñſionis rei ōuēti gl. tāꝗ publice.

¶ **Executio** In executōe ſnie qs ſit iudex cōpe tens in foꝛ.li.in acti reali in glo. executi. mandari et in foꝛ.ſi ac.iudi.ca.appel.glo. cāis.an executō fieri debeat ōtra ꝓcurato rem uel dñm in foꝛma reſponſiōis rei cō uēti gl.ſimōniius. De executōe ſnie et de exceptōibꝰ cōtra executi. in foꝛ. exeti. ſnie diffi.per totū.ō illis ōtra quos fieri nō pōt executio niſi deducta negeat ubi ſuꝑ in gl.i.cē fi.de executoꝛibꝰ in foꝛ.li.ꝗ agitur ad reddendū rōeꝫ tutele gl.ac exe cutoꝛes

¶ **Exceptio** De exceptionibꝰ opponēdis ad pro ceſſū ipediendū et merita cāe et ceteris exceptionibꝰ in foꝛ.rñſionis rei cōuenti in gl.ꝗ ad ipediendū et gl.ſaluis alijs ex ceptionibꝰ.de exceptōe expenſaꝝ ubi.ſ. gl.excep.expēſaꝝ.de exceptōe nō nume rate pecunie in foꝛ.li.in actiōe ipo.gl.mu tuo. Exceptioēs que de iure nō ſunt ad mittende in foꝛ.li.ꝗ petitur hereditas ex teſtō gl. ōtradictōibꝰ.

¶ **Excuſſio** De excuſſione in foꝛ.rñſionis li. in acti.ipo.gl.exceptōꝫ.

¶ **Expenſa** De expenſis facti. in lite uide in foꝛ. li.in acti. reali.gl.et expenſ.de expenſis fa ctis in rebꝰ hereditarijs in foꝛ.li.ꝗ petit̄ hereditas ex teſtō gl.ac etiā realit̄

¶ **Extimatio** Qñ extimatō rei debeat̄ cuꝫ ipſa res deſinit extare per moꝛtem uel

ↄſũptõꝫ in foꝛ.li.in actĩ.reali glo.et ſi nõ extant. Extimatõ rei q̃liter fienda ſit in foꝛ.li.in cã uenditĩ.glo.pꝛo precio.

¶ **Fama** De ſama uide i foꝛma petitionuꝫ actoꝝ gl.itẽ ꝗ de predictĩ.ꝛc.

¶ **Falſitas** Qñ ſup falſitate ſnie et iſtrĩ poſſit agi ciuiliter et crĩaliter.uide in foꝛ.lib.q̃ petitur reſciſio ſnie glo.qualis q̃lis ꝺ in ſtrumẽtis falſ ubi ſup.ꝑrio glo. ꝓcura uit.cũ ſe.

¶ **Factum** An ꝓmittens fcꝫ alienũ obliget in foꝛ.li.quo agit ad penam ex cõpꝛomiſſo gl.occaſione.pꝛomittens aliquẽ defendẽ de fcõ et de iure quid ĩpoꝛtent iſta uerba in foꝛ.li.in cã uẽditionis in glo. et legiti ma defenſione.

¶ **Falcidia** de falcidia in foꝛ li.pꝛo legato rei ſingulari in glo.i.

¶ **Feudum** De feudis uid̃ in foꝛ.li.q̃ agit ad reuocatĩ.feudi ꝑ totũ.

¶ **Fideiuſſor** Fideiuſſoꝛ datus ꝓ do te reſt.tuẽda an obliget in foꝛ.li.q̃ uxoꝛ agit ad dotẽ gl.ſolẽniter. de fideiuſſoꝛibꝯ in foꝛ.li.conͭ plures reos debendi.gl in tceſſerũt. Ad liberãdũ fideiuſſoꝛeꝫ uide cautelã ubi.ſ.glo.ſolutĩ.

¶ **Fidelitas** Quibꝯ eſſe de bemus fideles in foꝛ li.quo agit ad reuocatõꝫ feudi in pꝛincipio.

¶ **Fictum** De ficto uel cẽſu rei legalis qs dẽat ſoluere an heres uel legatarius in foꝛ.li. ꝓ legato rei ſingulari.gl.i.de ficti ſolutĩ in foꝛ.li.quo agit ad ficti ſolutõꝫ ꝑ totũ

¶ **Fideicõmiſſum**

De fideicõmiſſ ac legatĩ uide plene in foꝛ.li.pꝛo legato rei ſingulari.ꝑ totũ.

¶ **Filius** De filijs arrogatĩ. nã libꝯ lĩimis et ſpureis ꝛc.et de ſucceſſione eoꝝ uide in foꝛ.li. ſi here.ab inteſ.de lata glo.nulliſq3.

¶ **Flumen** De fluminibus uide in foꝛ li.i cõ feſſoꝛia glo.ſeruitus.

¶ **Fraus** Qualit ꝓbat fraus ⁊ de ip̃a fraude uide in foꝛ.li.in actione reali glo.uerĩ ac lĩimis.

¶ **Fructus** De fructibꝯ pce ptĩ.et ꝑcipiendis ubi ſup in glo.et uериſimilit ꝑcipit cuꝫ glo.ſe.et glo.ſimul cũ fructibꝯ. Dĩam inter fructus et redditus ubi ſup glo.⁊ redditibꝯ.fructus et intereſſe qñ ſimul ↄpenſent in foꝛ.li.in actĩ.ipotheca.in glo. relaxandũ ꝛc.

¶ **Furioſus** De furioſo ꝓ digo et mẽtecapto in foꝛ li.in actione reali in glo.ueris ac legitimis.

¶ **Generalitas** De gene ralitate poſitionis uide in foꝛ oppo. ↄtra poſitõꝫ per totũ. Generalis liberatõ ad qd ẽhat in foꝛ.li.quo agit ad penam ex cõpꝛomiſ ſo glo.poni faciatis.

¶ **Gradus** De g̃dibꝯ cognati onũ in foꝛ.li.ꝓ hẽ. ab inteſta.de la.glo.nulliſq3 ſupſtitibus.

¶ **Guerra** De guerra q̃ mouet ꝑ unã ciuitatẽ cõtra aliam in foꝛ li.in cã ſpoliate poſſeſſionis gl.ad integrandũ .

¶ **Habitatio** Quid dĩant int ſe habi tatio uſus et uſufructus uide in foꝛma li.pꝛo legato rei ſingul'is gl.i.

¶ **Hereticus** Qui dicant heretici i foꝛ. li.in actione reali in gl.ueris ac lĩimis

¶ **Heres** An heres uel legatari9 cui legatus eſt uſufru ctus teneat ad expenſam ſubſtentatiois rei legate et ad ſolutĩ.ficti cẽſ9 et tributi in foꝛ li.quo uxoꝛ agit ad dotẽ gl. dedit et legauit. Qñ qs habeat loco heredis in foꝛ li.quo petit hereditas ex teſtõ gl. in oĩbꝯ eius bonis de heredibꝯ aſcendẽtĩ. deſcendentĩ.et collateralibꝯ et trãſuerſali bꝯ et qualit ſuccedant in foꝛ li.pꝛo here. ab inteſta glo.nulliſq3 ꝛc.

¶ **Hereditas** Quot reme dia repiunt ꝓ hẽditate uẽdicanda in foꝛ li.quo peti tur hẽditas ex teſtõ in ꝑn. Qñ hẽditas tranſmittat uide.ſ.in uerbo trãſmittere.

¶ **Hoſpes** ualit ꝓbarur de fardello ſeu ualli ſia depoſita apud hoſpitẽ i foꝛ li.in actĩ. reali.glo.et in floꝛenis.

¶ **Hodie conſtat**

De iſta exceptione.hodie conſtat hodie

agaꝛ̃ in foꝛ.li.in actl.noui opis glo. ante aliqua.

¶ **Ignorātia** Qñ ignoꝛantia iuri.uel facti ex cuſat i foꝛ.li.ſup ſoluti pedagioꝝ gl.ce- ciderāt. Ignoꝛans nō uidet̃ renūciare iu ri ſuo in foꝛ.li.pꝛo hereditate ab inteſtō delata glo.nullo ↄdito teſtō.

¶ **Interrogatio** De in terroga tione in foꝛ̃ interrogati.fiende reo.gl.q̄te nus ex officio.

¶ **Ingrediens** De ingredi ente mona ſteriū in foꝛ̃ li.in actl.reali. glo. iure diiij ul' quaſi.

¶ **Infans** An infans obligetur ubi ſup̄.pꝛio gl.ueris ac legitimis. Quid ſit īfantia pupillari. etas et ſenectus uide ubi ſup̄.

¶ **Intereſſe** De intereē in foꝛ̃ li.in actl. reali gl. et in floꝛenis.ꝛc. Intereſſe et fructus qñ ſimul ↄpenſent ̃ ſup̄ in.ꝟ.fructus.

¶ **Inſtantia** An actoꝛ poſſit liti et inſtantie renūciare in foꝛ.li.in actione reali glo.ſal uo iure. An ptes pñt poſt ſniam ꝓrogāe in foꝛ.ſnie diffin.glo.i. An inſtantia ⁊ tē pus litis currat tpe cōpꝛomiſſi in foꝛ.re ſponſionis iudicis a quo appellatur circa pncipium. De inſtantia litis finite i foꝛ ſnie dif.glo.pmo quidē.

¶ **Incidens** Que dicant̃ inci dentia in iudicio in foꝛ̃ ↄponēdi ↄ̃ pōeꝫ glo. petens.

¶ **In** De iſta dcōne in foꝛ.capituloꝝ qñ teſtes ꝛc.gl.uſqꝫ ad kalendas

¶ **Inſtrumentum**

De inſtris et eoꝝ pductione in foꝛ.pꝛo- ductionis inſtrumētoꝝ ꝑ totū. de copia inſtrumētoꝝ ꝑtēda et qualit̃ et qñ. uñ in foꝛ.ꝑtendi copiā inſtrōꝝ per totum. Que pñt obijci ↄtra inſtrā per totū. Co pia inſtri ſindicatus uniuerſitatis ad ↄ̈ expēſ.dari debeat aduerſario in foꝛma re ſponſionis in ipo.in gl.nō hñtem ꝛc. De inſtrō inciſo repto penes debitoꝛem ubi ſup̄.pri.in glo.exceptioꝫ ſoluti. Quid cō tineat̃ appellatōe inſtrōꝝ feudi in foꝛ.li. ꝑ legato rei ſingulari.gl.i. de inſtris falſ ſup̄.ꝟ.falſitas. de duob̄ inſtris eiuſdem ↄ̈titatis.an dicāt̃ ↄtinē unū ſolū debitū uel plura in foꝛ li.pꝛo legato rei ſingula ris glo.pꝛima.

¶ **Interpretatio** De inter pꝛetatōe fienda ꝑ iudicē in foꝛ.exec.ſnie gl.p.publico ꝓuitoꝛi ꝛc.

¶ **Inopia** Qualit̃ ꝓbat̃ in foꝛ. li.quo uxoꝛ agit ad do tē gl.uxoꝛ quondā.

¶ **Inuentarium** De i uenta rio fiendo in foꝛ.li.quo agitur ad reddē dū rōeꝫ tutele glo.in ſuo ulto teſtō. de inuētario fiendo de bonis hereditarijs in foꝛma libel.quo petit̃ hereditas ex te ſtamēto glo.pure.

¶ **Inſinuatio** De inſinua tione donati. in foꝛ̃ li. q̄ agit̃ ꝑ donati.gl.ſolēniter.

¶ **In ſolutū datio**

De in ſolutū datione in foꝛ.rñſionis in ipo.in glo.ſatiſdare de debito..

¶ **Interdictum** De in terdcō unde ui.in foꝛ.li.i cā ſpoliate poſſeſſiōis glo.pꝛima.

¶ **Infamis** De infamib̄ cria liter dānatis ubi.ſ ꝑri.gl.ꝑ urām dif.ſniam.

¶ **Inſtitutio** Quot modis poſſit qs inſti- tui heres in foꝛ.li.quo petitur hereditas ex teſtō glo.pure.

¶ **Inteſtatus** Qñ qs dica tur inteſtat⁹ in foꝛ.li.ꝑ hēditate ab inteſtato glo.ſil' cum fructibus.

¶ **Ipſo iure** De iſtis uerbis ipo iure et ipſo facto et quis ſit eoꝝ effectus in foꝛ.li. in cā ſpoliate poſſeſſionis gl.ipo iure.

¶ **Irregularis** De irregu lari in foꝛ. reſponſionis rei ↄuenti.

¶ **Jus iuſticia** De iure et iuſticia i foꝛ interrogationis fiende reo ↄuēto glo.i. Qñ dicat̃ iuſticia denegata ꝑ iudiceꝫ in foꝛ.li.in actl.reali gl.niſi de iure tertij.qñ poſſet agi uel excipi in foꝛ.li. i negatoꝛia gl.ſpectat et ptinet. De iure deliberandi in aditione uel repudiati hēditatis in foꝛ.li.quo petit̃ hēditas ex teſtō glo.pu re.et in foꝛ.li.ꝑ hēditate ab inteſtato in pn. De iure accreſcendi in foꝛ.li. q̄ agit̃

et ſubſtitutione gl. breuiloque. iuris re media que ⁊ quot ſūt in foꝛ.li.in actiōe reali gl.ↄdemnetis. de iure ſupuenienti. poſt litē ↄteſ.actori l' reo in foꝛ.li.in acti reali gl.deducendo.

¶ **Judex** De iudicib⁹ oꝛdinarijs et del.ubi ſup̄.pri. glo. nec nō de iudice ſuſpecto et incōpetenti in foꝛ.opponēdi ↄtra iudicē ſuſpectū per totū. An iudex ſeculari incidenter poſſit cognoſcere de crie uſuraꝝ ubi ſup̄.prio glo.nec fuiſſe.an iudicis iuſſus excuſet a pena in foꝛ ſequeſtri glo.i.de pluribꝰ iudicibꝰ in eodem territoꝛio exiſtēti.in foꝛ executi.ſnie gl.i. Qui ſūt iudices oꝛdinarij in foꝛ.li.in ↄfeſſoꝛia gl.plenā ⁊ oīodā De ↄtemnēte mandatū iudicis i foꝛ.li. no.op nunci.glo.aliqualiter. Quis ſit iudex cōpetens in aditi. hereditati.in foꝛ.li q̄ petit' hēditas ex teſtō gl.qten⁹ ex offi

¶ **Judicatum** De re iudi. in foꝛ rñſionis rei ↄuēti gl.reiq3 iudicate.

¶ **Judeus** De iudeis et ſarracenis in foꝛ li.in actiōe reali.gl.ueris ac lĩmis.

¶ **Juramentū** De iuramēto in lite3 ſup intereſſe in foꝛ.li.in acti. reali gl. et i floꝛeis.x. De iuramēto calūnie ubi ſup̄ gl.p ſacramētum calūnie ꝛc.

¶ **Juſiurandū** De iure iurando et iuramētis in foꝛ.reſponſiōis rei ↄuēti glo iuriſiurāti.et in foꝛ iuramēti quod pſtat' a pte pti per totum. An pcuratoꝛ poſſit deferre iuramētū ubi ſup̄ gl.ſimo ninus. De iur° pſtando reo accuſato criminalit' anteq̄ abſoluat' in foꝛ.li.q̄ petit' reſciſio ſnie late per falſa inſtrā glo.i.qñ debitoꝛ offert ſe uelle ſtare iur' creditori. qui h3 pub.inſtrm̄ de debito an audiat' in foꝛma executi ſnie glo.i.de iur° pſtito per uēditoꝛem et minoꝛes in foꝛ.li. in cā uenditi.gl.ſub eius iuramento. de iurato preſtito per minoꝛes in foꝛma li.in cā uēditi.gl.ſub eius iuramēto. de iuramēto pſtito per minoꝛes ⁊ mulieres in ↄtractibus in foꝛ.li.in inte.reſti.petite glo.tunc iurauit. Qñ iuramētū obligat ut.ō.pri

¶ **Juriſdictio** De iuriſ.dictione in foꝛ li.in ↄfeſſoꝛia.gl. plenā.

¶ **Juſtum precium** Juſtū p̄ciū qđ dicat' iuſtū preciū et qñ qs dicat' deceptus ultra dimidiā iuſti p̄cij in foꝛ.li.in cā uēdi.gl.pro p̄cio ꝛc.

¶ **Laboratoꝛ** De laboratoꝛibꝰ laborantī.in poſſeſſiōe i qua qs turbat' an debeāt puniri i foꝛ.li. ꝑ turbā poſſeſſiōe gl aio et intentiōe.

¶ **Legitimus titulus.** De lĩmis et ueris titulis in foꝛ.li.i reali.gl.ueris ac lĩmis.

¶ **Legatum** De legatis fcīs per maritos uxori.in foꝛ.li.quo uxoꝛ agit ad dotem glo. ac etiā alimētis.cū glo.ſe. An legatū dicat' donatō in foꝛ li.quo agit' ꝑ donati.gl et cā donati..de legati. fideicōmiſſ. plē in foꝛ.li. ꝑ legato rei ſingulari. p totū.

¶ **Legatio** De legatiōe ſeu ābaſſaria uide in foꝛ li.in inte.reſti.peti.gl.in legatione.

¶ **Legitima** An per ſtatutū poſſit auferri legitima filio in foꝛ.li quo petit' heredi. ex teſtō.glo.ac etiā realit'.

¶ **Lis litigioſus** Qñ dicatur res litigioſa in foꝛ.li.in acti.reali gl ueri. et in foꝛ.rñſionis rei ↄuēti gl.exceptiōe3 liti.pendenti. Qñ res mobilis perit' ⁊ lite pendente perit ipa res.an ad eius p̄ciū debeat reus ↄdemnari in foꝛ.li.i reali.gl. tot et tantis. Quot modis dicat' lis pēdere in foꝛ.rñſionis.rei conuēti glo. exceptionem liti.

¶ **Libellus** De libellis uagi incertis et obſcuris ubi.ō.pri.gl.libellus eſt cū gl.ſe. An libell⁹ ſemp ſit offerendus ubi ↄtdictoꝛ appareat in foꝛ.li.quo petit' hereditas ex teſtō gl.qre.de libellis et eoꝝ ptinentijs in foꝛ.li.in reali.gl.circa principiū.

¶ **Locus** Qñ aliqs poit aliquē in eius locū qd ipoꝛtet in foꝛ.li.in cā uēditi.gl.ponēs.ō loci.adiecti.ſolutōi in foꝛ.li.in ipo glo.ac reſtituē.

¶ **Liberatio generalis.** ¶ Liberatō generalis ad quid trahat' in foꝛ.li.quo agit' ad penā ex cōpromiſſo glo.poni faciat.

¶ **Locatio** De locatōe et conductione in foꝛ.li.quo agit' ad ficti ſoluti.p totū. An ex inſtrū

locationis.ꝑ ꝑlex poſſeſſio in forma libelli pro turbata poſſeſſione gl. hodie.

¶ **Maloſeruis** De malo ſeruis ſeu ꝑſonen. in for. opponēdi ꝯtra inſtrū. glo. quod negat.

¶ **Mandatum** Quot ſūt ſpēs mandati in for. ſnie dif. gl. i. De ꝯtemnēte mandatū iudicis ſup. ꝟ. iudex. An in gnāli mandato exigant ea que requirunt ſpeciale mandatū in for. riſionis rei ꝯuēti. gl. ſimoniꝰ. Ubi ſufficiat gnāle mandatū et ubi requirat ſpeciale. et q̄ ꝑſone admittant ad defen. ſine mandato i for. riſionis in ipo. gl. nō hn̄tem. Qn̄ finiat mandatū et qn̄ reuocet ubi ſup. gl. mandatū. ꝯ iſto uerbo mandare quid iportat in for. li. in cā uēditi gl. ceſſit.

¶ **Matrimonium**

De matrimonio lḡimo et nō legitio in for. li q̄ uxor agit ad dotē glo. uxor quōd. Inter q̄s pōt ꝯtrahi matrimōnium et qn̄ diſſolui pōt ubi ſup in ꝑria. gl. ſi ſcis et gl. ul' ſi cobire.

¶ **Menſura** Que menſura attendat an ꝯtractus uel loci ubi ſite ſūt res in for. li. in reali gl. cui coherer. de mēſura uel pondē orit ꝯtentio int emptorez et uenditorez in for. li. in cā uenditi. gl. ꝑti centū.

¶ **Meus** De iſti. uerbis meꝰ tuꝰ et ſuꝰ in for poſiti. acti. gl. itē. p ſua. et in for. li. pro legato rei ſingulari. gl. i.

¶ **Melioramentū**

Que dicant melioramēta in for. li. quo agit ad ficti ſoluti gl. ſi.

¶ **Memoria** Qualit ꝑbat memoriā nō extare nec iuſiuran. in for. li. in confeſſoria gl. ſeruiti.

¶ **Merum mixtum**

Mer et mixtū impium qd ſit in for. li. in ꝯfeſſoria gl. plenam.

¶ **Minor** An minor poſſet eſſe iudex ordinarius ul' delegatus in for. opponēdi ꝯtra heredez gl. nec fuiſſe.

¶ **Monaſteriū** De igredi ꝯtre monaſteriū in for. li. in reali gl. iure diij.

¶ **Mora** De mora i for riſſios ſi ꝯuēti gl. in terio. de more purgatōe in for. li. quo agit ut pacta ſuētur gl. trāſacti oēs. an mora ſeu culpa debitorꝫ noceat fideiuſſori in for. li. ꝯtra plures reos. gl. ſoluti.

¶ **Molendinum**

De molēdinis in for. li. in ꝯfeſſoria glo. ſeruitus.

¶ **Moneta** De moneta deteriorata et mutata in for. li. in ipo. glo. relaxandū.

¶ **Mors** Qualit ꝑbatur mors in for. li. quo petit hereditas ex teſtō gl. poſſidebat.

¶ **Mulier** An mulier poſſit iuri ipo. renūciare i for li. in reali gl. ueri. ac lḡimis. Qn̄ mulier poſſit eſſe in iudicio noīe ſuo uel alieno in for. li. quo uxor agit ad dotē gl. ꝑcur. noie. De muliere que nō pōt facē uotū ſine ꝯſenſu mariti. et que debet caput uelatū portare ubi. ſupra gl. quōdam.

¶ **Mutuū** De mutuo in for. li. in ipo. gl. mutuo.

¶ **Notarius** De notarijs i for. ꝑductiois inſtrōꝝ per totū. qn̄ opponit cōtra notariū ipm nō fore notariū in for. oppo. ꝯ inſtrū gl. nō fuit. An q̄s poſſit eē notarius et iudex in for. ſnie dif. gl. uiſo. an nō rius poſſit tradē ſuū inſtrm̄ ubi. ſ. ꝑxi.

¶ **Nomē debitoris**

De noie debitori obligato in for. li. in ipo. gl. ex memoratis.

¶ **Obligatio** Quis poſſit ſe obligare in for li. in reali. in gl. ueris ac lḡimis. An pater poſſit cogi ſe obligare ꝑ filio ꝑ dote in for. li. quo uxor agit ad dotē gl. ux. q̄ndā.

¶ **Oblatio** De oblatione et cōſignatōe pecunie in for li. quo agit ad penam ex cōpromiſſo gl. legitime.

¶ **Officium iudicis**

De officio iudicis iu for. li. in reali. glo. quatenus.

¶ **Opus** De opis no. nunci. in for li. in acti noui opis ꝑ totū

¶ **Patientia** Qualit ꝑbatur patientia in for li. in ꝯfeſſo glo. ſeruitus.

¶ **Patria** Quid cõprehendatᷣ appellatõe patrie uel ciuitatis uel ciuiũ ſupᷣ.x.ciuitas.

¶ **Pauper** De bonis diſtribuẽdis intᷣ pauperes in foꝛ.li.quo agitᷣ ad reddendũ rõez tutele gl.ac etiá executi.

¶ **Pactum** De pactis plene in foꝛ.li.q̃ agitur ut pacta ſeruẽtᷣ.gl.pacta.An pactuʒ uel tranſactio fcã per unũ ex ↄreis credendi uel debendi noceat alteri in forᷣ li.contra plures reos.gl.quilibet.

¶ **Pax** De pace in forᷣ li.q̃ agituꝛ ut pacta ſuẽtᷣ gl.trãſactioĉo

¶ **Paries** De pariete cõi i forᷣ li.pro hereditate lᷣ re ſingulᷣi diuideñ.gl.in futuꝝ.

¶ **Per** De hac dcõe in foꝛ.capitulo ꝝ qñ teſti.gl.uſq ad kaleñ

¶ **Pertinere** De iſtis uerbis ptinẽ ⁊ ſpectare in foꝛ.li.in reali.gl.ſpectat et ptinʒ et in foꝛ.ſnie dif gl.ptinere.

¶ **Pertinentiis** Quid ↄtineatur uerbo ptinentiaꝝ ubi ſupᷣ gl. cũ pertinẽtijs.et in foꝛ.li.quo agit uxoꝛ ad dotẽ glo.cũ oĩbꝫ.et in foꝛ.li.quo agitᷣ ad reuocati.feudi gl.cũ oĩbꝫ.

¶ **Pedagium** De pedagijs in foꝛ. li.ſup ſoluti.pedagioꝝ.per totũ.

¶ **Pena** De pena illius q uenit ↄtra trãſactiõeʒ in foꝛ.li. quo agitᷣ ut pacta ſeruẽtᷣ circa finẽ. De eo qui ꝓmiſit aliquid ſoluẽ ſub certa pena in foꝛ.li.i cã uẽditi.gl.ꝓ precio.de penã appoſita in inſtris obligationũ in foꝛ.li. in ipo.gl.ac reſtituere ꝛc.

¶ **Periculũ** Ad quẽ ptineat periculũ rei uendite in foꝛ.li.in cã uẽditi.gl.fi.

¶ **Pecunia** De pecunia deteriozata et mutuata ſupᷣ i.ꝟ. moneta.Qñ debeat fieri ſo. in pecunia tm̃.et nõ in alijs rebꝫ i forma rñſionis li.in ipo.gl.et exẽplaritᷣ.

¶ **Petitorium** De petitozio et poſſeſſozio ꝑ que uerba uideantᷣ ſilᷣ intẽtari in foꝛ.li.in cã ſpoliate poſſeſſiois.gl. pleno iure.An petitoziũ et poſſeſſoriuʒ pñt ſimul ↄcurrere in foꝛ.li.pro turbata poſſeſſione gl.ad ceſſandũ.

¶ **Periurus** De periurio in foꝛ.li.quo agitᷣ ut pacta ſeruẽtᷣ in fi.

¶ **Penitentia** An excuſetᷣ penitẽs de malogeſto in foꝛ.li.ꝓ turbata poſſeſſione glo.pñtialiter.

¶ **Petitio heredi;tati.** ¶ Contᷣ quẽ detur et cui ↄpetat in foꝛ.li.ꝓ hẽditate ab inteſtato glo .i.

¶ **Penu** Quid ↄtineatᷣ appellatione penu in foꝛ.li.pro legato rei ſingularᷣi.gl.i.

¶ **Pignus** De pignoꝛibus capiendis et que ſũt pignoꝛa uetita in foꝛ.executi.ſnie gl. ꝑma.ð pignoꝛe tacito expſſo ↄuẽtionali et p̃torio et quid dcõnt in for. li. in ipo. gl.ſub eadẽ obligatõe.de pignoꝛe ꝑdito per creditoꝛem in forᷣ rñſionis li. in ipo. gl.cedente.

¶ **Plenum ius** De iſti. uerbis pleno iure in foꝛ.li.in reali.gl.iure dñij. et in foꝛ.li.in ↄfeſſis glo.pleno iure.

¶ **Poſſeſſio poſſidens.** ¶ De poſſidente et detinẽte ⁊ differentiá intᷣ poſſidere ⁊ detinere ſᷣ uerbo detinere.Quotuplex eſt poſſeſſio in forᷣ rñſiois rei ↄuẽti gl.in p̃ſcriptiois.Qualiter ꝓbatᷣ poſſeſſio ↄtinua ⁊ antiqua in foꝛ.capiti.gl.ↄtinue.Qñ ex poſſeſſioue p̃ſumatᷣ dñium ubi ſupᷣ ꝓxi.in gl. ꝓ ſua et in foꝛ.ſnie gl.faciẽdo. Qualitᷣ acqratᷣ poſſeſſio oĩum reꝝ taʒ ꝑuataꝝ ꝛc.ubi ſ. gl.ꝑ ſe et glo.ſe. de poſſeſſione iuriſdictionis in forᷣ li.in ↄfeſſ.gl.plená. De mõ ꝑdendi poſſeſſioneʒ in foꝛ.li.in cã uendi. glo.relaxare.de ꝑuatione poſſeſſionis in foꝛ li.in cã ſpoliate poſſeſſiois ꝑ totũ ꝛc.

¶ **Poteſtas** De ptãte et uicario in foꝛ.li.i reali gl.cozã uobis.

¶ **Poſitio** De poſitionibus in forᷣ põnis actoꝝ per totũ de poſi.uagi.et obſcuri.ꝛc.i forᷣ opponẽdi ↄtra põem ꝑ totũ.

¶ **Preſcriptio** De preſcptõibꝫ et eaꝝ interruptione in forᷣ rñſionis rei ↄuẽti gl.p̃ſcriptionis. de p̃ſcriptionibus ſuituti in forᷣ li.in ↄfeſſis gl.ſuitus.an in preſcriptione detur in integꝝ ꝛſtitutõ

i for.li.i inte.resti.in gl.pscripsisse.de pre scriptionibus sup ipo.in for.rńsionis li.in ipo.in gl.excepti

¶ **Predium** De pdijs urbanis et rusticis et quid differant in for.li.in cōfessis gl.comum unam.

¶ **Preceptum** Qñ in der pos sit pcedē p uiam pcepti in for.li. in noui opis nunci.gl.nouū opus.

¶ **Presens** An pñtia patris obligatoi filii obliget ipm patrē sup.v.osensus.et an pat possit cogi se obligare p filio sup uerbo obligatō.

¶ **Precium** Quid sit pciū iustū et qñ gs dicat deceptus ult dimidiā iusti precij sup uerbo iustū pciū. Qñ dicat habita fides de precio in for.li. in cā uenditiois gl.s̄m precium.

¶ **Precarium** Qñ aliqs ostituit se aliquid tenere pcario noie qd ipoetet ubi sup pxi.gl.ostituens.

¶ **Preteritio** De pteritione uel exheredatione in for.lib.quo petit hereditas ex testō glo.ac etiā.

¶ **Priuilegium** De priuilegijs in for opponēdi otra instrumenta gl.cont ius ꝛc.

¶ **Professio** De professione in for li. in reali.gl.iure dominij.

¶ **Protestatio** De ptestationibus in for.opponēdi otra iudicem suspectū gl. ptestans. An ptestatio hēat ipedire liti.otestati.in forma rńsionis rei cōuēti gl.nō tñ aio.

¶ **Procurator** De pcuratoribus et mandato eoꝝ et an eoꝝ factū noceat dño in for.rńsionis rei ouēti glo.si mōninus. An pcurator possit deferre iuramentū in for iuramēti quod pstatur a pte pti gl.simonin⁹. De pcuratore cōstituto ad uēdendū in for execut.sniē gl p.publico.de pcuratore qui deponit ul mutuat pecuniā noie dñi.ubi sup prio glo.ac restituere. An pcurator possit cōpromittere in for li.quo agit ad penam et cōpromisso gl.fieri.ꝛc. de procuratore ostituto ad recipiendū pecuniā mutuo i for li.in ipo.in gl.mutuo.

¶ **Proximus** Quis dicatur primus i for.li. p here.ab itestato gl.iur pritati

¶ **Probatio** Qñ dicat semiplē pbatū et an due semiplē probatões faciūt unā plenam pbati.in for rńsionis rei ouenti. gl.iuriuri. Istud uerbū pbatō quid ipoetet in for.li.otra plures reos.gl.probationibus.de pbati.possessionis in for.li. pro turbata possessione gl.hodie tenet.

¶ **Promissio** Istud v̄bū pmisit qd ipoetet in for.li.otra plures reos gl. int cesserūt.de pmissione dandi aliqd nasci tuꝝ ex aliquo fūdo qd post.a nō nascat in for.li.q agit ad ficti soluti.gl.iuestiuit

¶ **Probibitio** De pbibitione facta per testatorē in successione in for.li.q petit hēditas ex testō gl.in oibus.

¶ **Pure** Quid ipoetet uerbū pure ubi.s. pxi.gl.pure.

¶ **Quasi** De isto uerbo in forma li.i ofessoria gl.fuiturū

¶ **Querela** De hoc.v.in for.executi.snie gl.i. De querela inofficiosi testi in for. li. q petit hereō.ex testō gl.ac etiā realit.

¶ **Quod** Istud relatiuum quod adiectum uerbo futuri tpis qd ipoetet in for.li.quo agit ac ficti soluti.gl.inuestiuit.

¶ **Ratio** De rōe reddenda p tutorem et curatorē i for. li.quo agit ad reddeń.rōeꝫ tutele gl. debitam.de rōnibus fiendis int aliqs in for li.q agit ut pacta fuent in gl. discussis.

¶ **Responsio** De rńsione fienda inter rogationibus in for.interrogationū fieri. reo.gl.interrogeti.de rńsione fienda libello in for.rńsiois rei ouēti gl.asserti.et gl. se.de rńsione fienda interrogati.in forma opponēdi otra pōeꝫ per totū.

¶ **Represalie** De represalijs in for.li in reali gl.nisi et lege.

¶ **Reperita** Qñ aliquod legatū uel aliqua oro uel oditō ul aliquid disponatur ul fit in pma dispōne uel testō ul codicillo

uel aliter p̄mo uideať repetita in ſcd̄o. i foꝛ.li. ꝑ legato rei ſingulari.gl.i.

¶ **Religioſus** Oꝛām inť rem religioſam et ſacram in foꝛ li.in reali.glo. ueris ac legitimis.

¶ **Reſcriptum** De reſc̄pto in foꝛ opponēdi ꝯť inſtrā gl.ꝯť ius ⁊ gl ſe.

¶ **Reſtitutio** De reſtōne in integꝝ in foꝛ qua petiť reſciſio ſnīe gl.foꝛe in integꝝ.et in foꝛ li.in integꝝ reſtōnis petite ꝑ totum. De reſtōne ſpoliati in foꝛ.li.in cā ſpoli.poſſ.gl.ad reintegrandā. Qñ qs grauatur reſtituere hereditatē in foꝛ.li. qñ agiť ex ſubſtitutōe gl.ac ꝑ fideicō^m.

¶ **Relinquo** Quid iportet iſtud uerbum relinquo ꝓlarū i teſtō in foꝛ.li.pꝛo legato rei ſingulari. glo.i.

¶ **Renuntiatio** De renūciatione liti.uel inſtantie et iuri.de futuro in foꝛ.li.quo agiť ut pacta ſuenť in gl.pacta et gl.ꝓpꝛio iuramēto.de renūciatione iuris uel bñficij ſibi ꝯpetenti.in foꝛ.li.cōtra plures reos.gl.ac ulterius. De renūciatōe gñali oium legū et bñficioꝝ et ſtatutoꝝ ⁊c.ubi ſup̄ glo.et legibꝫ dicētibꝫ et gl.ſe. An poſſit renūciare inſinuatōni donati.in foꝛ.li.quo agiť ꝓ donati.gl.ſolēniter.de renunciatōe et remiſſione pignorū in foꝛ.rñſionis in ip̄o. gl.et renūti pignoꝝ. An renunciatō iuri.ꝑtinenti. in re ſpoliata ualeat in foꝛ.li.in cā ſpoliate poſſeſſiois.gl.ad reintegrandū. Renūciatio iuri pignoꝝ et ipothece fcā per mulierē i re ſibi ipothecata ꝓ dote qñ ſibi noceat in foꝛ.li.pꝛo donati. An renunciatō facta in inſtrō donati.noceat filio in foꝛ.li. pꝛo donati.glo.irreuocabiliť.

¶ **Rem ratam haberi.** ¶ Qñ qs ꝓmittit rem ratā habere in foꝛ.li.quo agiť ad penā ex compꝛomiſſo gl.occaſione.

¶ **Reus** De reis credendi et debēdi in foꝛ.li.ꝯtra plures reos per totum.

¶ **Reuocatio** De reuocati. donati. et alienati.fcā i fraudē uel aliť in foꝛ.li.q̄ agiť ꝓ donati.gl.irreuocabiliť.de reuocati.mādati et pꝛocuratori.in foꝛ.rñſionis.i ip̄o. glo.mandatuꝫ.

¶ **Reprobatio** De r̄pꝛobatōe cōtractuum et diſpōnuꝫ in foꝛ.in inte.reſti ꝑtite.gl.tunc iurauit.

¶ **Saluum ius** Quid opeť iſta clauſula ſaluo iure addēdi ⁊c. in foꝛ.li.in reali gl.ſaluo iure.

¶ **Sapiens** Qñ aliqd fieri dēt ad dictamē ſap̄.qd pōt facere ip̄e ſapiens in foꝛ.li. ꝓ legato rei ſingulari gl.i.

¶ **Satiſdatio** De ſatiſdatione fienda in iudicio et quis excuſeť et qñ in foꝛ rñſionis rei ꝯuēti gl.debite ſatiſdare.

¶ **Satiſfacere** Iſtud ũbuꝫ qd iportet in foꝛ rñſionis in ip̄o.gl.integre ſatiſfactuꝫ.

¶ **Scientia** Qualiť ꝓbeť ſcīa in foꝛ.li.in cōfeſſis per totum.

¶ **Scriptura** De ſcriptura ꝓuata in foꝛ oppōnis ꝯtra inſtrā gl. et maxie et glo. quod negatur.

¶ **Senectus** Quid ſit ſenect⁹ infātia pupillari. etas in foꝛ.li.in reali.gl.ueri ⁊c.

¶ **Sententia** De ſnīa diffinitiua et ab obſeruatōe iudicij ubi ſup̄ ꝓxi.gl. ꝑ uſam De ſnīa dilatoꝛia ubi ſup̄ gl.declaratis de ſnīa interlocutoꝛia.in foꝛ.ſnīe interlocutoꝛie ſup ꝯpeteñ.iudici.ꝑ totū et i foꝛ ſnīe interlocutoꝛie ſup legitimatōe pſonaꝝ ꝑ totū. An ab interlocutoꝛia poſſit appellari ubi ſup̄ pꝛoxi.gl.i. An in appellatōe ſnīe iterlocutoꝛie ſūt cāe expꝛimēde in foꝛ appellationis ab interlocutoꝛia gl.cāis.de ſnīa diffinitiua in foꝛ.ſnīe dif.ꝑ totū.de nullitate ſnīe dif.ubi.ſ. ꝓmo gl.i.et in foꝛma appellationis a diffi. per totū. vide etiā de p̄dictis in foꝛ.executi. ſnīe.gl.i.de ipugnatione ſnīe in foꝛ.appellationis ꝑ totū.a dif. An ſnīa lata in ciuili p̄iudicet in crīali.in foꝛ.qua petitur reſciſio ſnīe late ꝑ falſa inſtrā.gl.inſtrm̄.

¶ **Sequeſtratio** De ſequeſtrationibus in foꝛ.ſequeſtri.ꝑ totū.

¶ **Seruitus** De ſeruitutibꝫ et eaꝝ p̄ſcriptionibus et qualiť requiranť et ꝑdanť in

foꝛ.li. in ꝯfeſſ. et negati.ꝑ totum.

¶ **Sindicus** De ſindico con ſtituẽdo et ꝺr̃aꝫ int̃ ſindicũ ⁊ ꝓcuratorem uide in foꝛma ſnĩe interlocuti.ſup competeñ.iudici.glo legitimum.

¶ **Socius** De ſocijs et ſocietate in foꝛ li.in cã ſocietati. ꝑ totũ et in foꝛ.li. ꝑ hereditate uel re ſi gulari diuidenda.gl.coiter.

¶ **Solutio** De iſto.ꝟ.in foꝛ re ſponſionis li.in ipo. gl.except. ſoluti.ꝺe ſolutõe fienda in pe cunia tm̃ et nõ in alia re ubi ſupra uide An ꝑticulari. ſolutõ fieri poſſit in foꝛ.li. quo agit̃ ad penã ex ꝯpromiſſo gl.ultimis titulis. Quo tp̃e fienda ſit ſolutõ rei le gate uel debite in foꝛ.li. ꝓ legato rei ſin gularis glo ꝑma.

¶ **Spectare** De iſtis uerbis ſpectare et ꝑtinẽ ſup uerbo ꝑtinere.

¶ **Spoliatio** De ſpoliatione poſſeſſiois i foꝛ li.in cã ſpoliati.poſſ.per totũ.

¶ **Sterilitas** Sterilitas et ubertas q̃ ſint i foꝛ li. q̃ agit̃ ad ficti ſoluti gl.iueſtiuit

¶ **Summarie** De ſignifi catione iſto ruꝫ uerboꝝ ſũmarie ſim̃ et ꝺe plano in foꝛ li.i reali gl.ſũmarie.

¶ **Suſpectus** De ꝑſonis ſuſpectis ad dilapidati bonoꝝ in foꝛ.ſeq̃ſtri.gl.i.

¶ **Suſpenſio** De ſuſpẽſio ne clericoꝝ in foꝛ.rñſionis rei ꝯucti gl.tãq̃ publice ⁊c.

¶ **Succedere** De oꝛdine ſuc cedendi ab inte ſtato in foꝛ li. ꝓ hereditate ab inteſtato gl.nulliſq̃. Qualit̃ ſuccedat̃ in heredita te et ꝺe ſucceſſione ex teſtõ in foꝛ.li.quo petitur hereditas ex teſtõ gl.uallatũ.

¶ **Subſtitutio** Quot ſũt gñа ſubſti tutionũ in foꝛ li.quo agit̃ ex ſubſtituti one ꝑ totum.

¶ **Supellectilia** Quid ꝯtinea tur apellatione ſupellectiliũ in foꝛ.li. ꝓ legato rei ſingulari.glo.i.

¶ **Talea** Quis teneat̃ ad ſoluti taleaꝝ.an heres ul̃ lega tarius in foꝛ li.quo uxoꝛ agit ad dotem gl.dedit et legauit. ꝺe iure cõi oẽs tenen tur ad ſoluti. taleaꝝ et oneꝝ.et foꝛ.li.in cõfeſſ.gl.penam et oĩmodam.

¶ **Teneré** De tenẽte ⁊ poſſidẽte ſup.ꝟ. detinere.

¶ **Terminus** De termino ꝯparendi ela pſo in foꝛ rñſionis rei cõuẽti gl.in terĩo ꝺe termĩo ſtatuto ꝑ iudicẽ ad ꝯpendum ubi ſup̃ ꝓxi.ꝺe terĩo aſſignato ad ꝓbati ones faciendas et foꝛ ꝓductionis iſtrõꝝ gl.in terĩo.et ibi uide. ꝺe terĩo aſſignato iudici ad faciendũ lites.ꝺe terĩo ꝓſequẽ di appellatõꝫ in foꝛ.rñſiois iuð a qua ap pellat̃ gl.ij. ꝺe termĩo dando ad oppone dũ ꝯtra inſtrã i foꝛ.petendi copiã inſtru mẽtoruꝫ gl.terminũ.

¶ **Tépus** Qñ currat ignoranti in foꝛ.li quo agit̃ ad reddendũ rõeꝫ tutele.gl.ac executores.

¶ **Teſtis** De teſtibꝰ ꝓducendis ad eternã rei memoriaꝫ qualiter exaĩent̃ in foꝛ.capituloꝝ qñ te ſtis.per totũ.ꝺe teſti.et eoꝝ iuramentis et ꝺe falſitate eoꝝ et que ſũt cãe repellẽ di teſtes a teſtimõio in foꝛ. iuramenti te ſtiũ.per totum.et in glo. falſificat. Que pñt obijci teſtibꝰ.i foꝛ.oppo.cõtra teſtes per totũ. Quot teſtes requirũt̃ in dona tioẽ cã moꝛtis in foꝛ.li.quo agit̃ ꝓ dona tione.gl.reuocabilit̃. Quot teſtes requi rũtur in teſtamẽti. in foꝛ.li. quo petitur hereditas ex teſtõ.ꝑ totũ.

¶ **Teſtatoꝛ** De teſtatoꝛe et ꝓhibitione facta per eũ in teſtõ et ceteri.alijs in foꝛ.li.quo petitur hereditas ex teſtõ per totum.

¶ **Teſtamétum** De te ſtõ can cellato abolito et ſuſpecto ubi ſup̃ ꝓxi. gl.nõ abolitũ.ꝺe duobus teſtis repertis ubi.ſ. ꝓxi.gl.iniuſte.ꝺe teſtõ nullo ⁊ qñ dici poſſet nullum.ubi ſup̃.gl. ac etiã re alit̃. Qñ teſtm̃ rũpat̃ in foꝛ.li. ꝓ legato rei ſingulari gl.nõ ualet.

¶ **Theſaurus** Theſaurus inuentus ꝯ eſſe debeat in foꝛ.li.in reali.gl.niſi a lege ꝓhibeat̃.

¶ **Titulus** De titulo poſſ.i foꝛ.põnis acti.i gl. item ꝙ preſcripti

¶ **Tyrannus** De tyranno i foꝛ.libelli i cõ feſſ. glo.plenam.

¶ **Traditus** Qñ dicat᷑ aliqd traditu in foꝛ.li.in reali gl.niſi a lege. Quid operet᷑ tditio rei uendite in foꝛ.li.in cã uenditi.gl.uendidit.

¶ **Tranſactio** de tñſacti.i foꝛ.li.quo agit᷑ ut pacta ſuent᷑ gl.tñſactiones ⁊c.

¶ **Tráſmiſſio** De tñſmiſſione hereditatis in foꝛ.li.ꝑ hẽditate ab inteſtato i principio.

¶ **Treuga** De treuga in foꝛ̃ li.quo agit᷑ ut pacta ſeruẽt᷑ gl.tñſactiones.

¶ **Trebellianica** De trebellianica in foꝛ.li.ꝑ legato rei ſingularis glo. pma.

¶ **Tunc** De iſta dictione i foꝛma capituloꝝ qñ teſtes ⁊c. glo.tunc.

¶ **Tutor** Dñãm int᷑ tutoꝛem et curatoꝛẽ in foꝛ̃ ſnie.interlocutoꝛie ſuꝑ legitimatõe pſonaꝝ gl. legitimũ. De tutoꝛibꝰ et tutelis in foꝛ̃. li q̃ agit᷑ ad rddeñ.rõez tutele per totu et qñ finiat᷑ tutela ubi.ſ̃ ꝑxi.gl.ad etatẽ

¶ **Turbatio** De turbatiõe poſſ.in foꝛ̃ li.ꝑ turbata poſſ.per totũ.

¶ **Ualor** Qualit᷑ ꝑbat᷑ ualoꝛ rei in foꝛ̃ li.in reali glo.et in floꝛenis.

¶ **Uerbum** De uerbis enunciatiuis in foꝛma ſnie diffi.gl.uiſaq.

¶ **Uenditor uẽditio.** ¶ De uenditionibꝰ in foꝛ.lib. in cã uẽditionis ꝑ totũ.de uenditõe ſimulata ubi.ſ̃.ꝑxi. De uitio et defectu ſeu falſitate repertis in re uendita ubi ſuꝑ̃ glo. ꝑticaꝝ. An uenditoꝛ teneat᷑ emptoꝛi ad fructus penſionis fict᷒ ⁊ cenſus ubi ſuꝑ̃ gl.fructus. Qui uendit rem duobꝰ qlit᷑ puniat᷑ in foꝛ.li.in ipo.gl.ſub obligatõe

¶ **Ubertas** Que ſint ubertas et ſterilitas ſuper uerbo ſterilitas.

¶ **Uiolentia** De uiolẽtijs in foꝛ.li.in cã ſpoliate poſſ.per totum.

¶ **Uſucapio** De uſucapione in foꝛ.li. in reali glo.iure dominij.

¶ **Uſque** De iſta dictione i foꝛ. capituloꝝ qñ teſtes ꝑducunt᷑ gl.uſq ad kalendas.

¶ **Uniuerſitas** De uniuerſitatibꝰ et collegijs in foꝛ.li.in ꝯfeſſ.gl. plenam et ꝯodam. An uniuerſitas poſſit obligari ex mutuo in foꝛ̃ li.in ipotheca. glo.mutuo.

¶ **Uſus** Quid dñãnt int᷑ ſe uſus habitatõ et uſufructus i foꝛ̃ li. ꝑ legato rei ſingularí.gl.i.

¶ **Uſura** De uſuri in foꝛ̃ li. in ipo.gl.ſine aliqua. An iudex ſeculari. incident᷑ poſſit cognoſcẽ De cr̃ie uſuraꝝ.in foꝛ.oppo.ꝯtra iudicẽ ſuſpectũ glo.nec fuiſſe.

¶ **Uxor** De uxoꝛe que cõſenſit alienationi reꝝ mariti ſibi obligataꝝ.ꝑ dote ſuꝑ uerbo dos.

¶ Completio moderne iudicialis practice Famoſiſſimi nec nõ eximij legũ doctoꝛi. Joannis petri de Ferrariis de Papia impſſa que extitit opera et ĩpendio Joannis de Colonia nec non Uindelini de Spira Uenetijs. M.cccc.lxxiij. Nicolao throno principe iucundiſſimo et duce feliciſſimo.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

R. R. 167